INVIA VIRTVTI NVLLA EST VIA.

NICEPHORI GREGORAE, ROMANÆ, hoc est Byzantinæ historiæ Libri XI: quibus res à Græcis Imperatorib. per annos CXLV, à Theodoro Lascari priore, usque ad Andronici Palæologi posterioris obitum gestæ, describuntur, & Nicetæ Acominati Choniatæ παραλειπόμενα supplentur:

Nunc demùm liberalitate Magnifici & Generosi uiri, D. ANTONII FVGGERI, &c. & [redacted] labore, Græcè Latinéque editi, cum Indice copioso.

Hù adiunximus LAONICI CHALCOCONDYLAE Turcicam historiã, [redacted] Tigurino interprete: sed recognitam ab eodem, & ad D. PHILIPPI GVNDELII exemplar emendatam. Ita quatuor hù scriptoribus, Zonara, Choniate, Gregora, Chalcocondyla coniunctis, integrum Byzantinæ historiæ corpus à Constantino magno ad Constantinum postremum, & Constantinopolim à Turcis occupatam & possessam, habituri sunt studiosi, utraq; lingua expositum, ut & de fide interpretum constaret, & tam rudibus Græcarum literarum, quàm doctis, maiore commoditate quàm sumptu consuleretur.

Cum Cæs. Maiest. & Christianiss. Gallorum Regis priuilegijs ad decennium.

BASILEAE, PER [redacted], *Anno Salutis* 1562.

AD MAGNIFICVM ET GENEROSVM VIRVM, D. ANTONIVM FVGGERVM, KIRCHpergæ & Vueiſſenhorni Dominum, Cæſareæ Maieſtati à conſilijs, &c.

IN NICEPHORI Gregoræ Annales Præfatio.

ON equidem ſine mente, reor, ſine numine diuûm (ut Virgilij uerbis utar) ſic accidit, uir ampliſsime, ut tua præſtanti liberalitate, & ſingulari Ioannis Dorenſchuuami induſtria, Byzantinam hiſtoriam à Conſtantino Magno uſque ad Conſtantinum poſtremum, à Græcis deſcriptam hominibus, integram & perfectam haberemus. Etſi enim illius epitomæ quædam extant, partim à Latinis ſcriptoribus editæ, partim ex his noſtris authoribus decerptæ: tamen Græci certius & fuſius pleraque in Oriente geſta deſcripſerunt, quæ illi uix attigerunt: multaq; referunt, Latinis illis uel planè incognita, uel de induſtria neglecta, quòd ea minus ad ſe pertinere putarent: ſicut & Græci uiciſsim res in Occidente geſtas parum curarunt. Nam cum princeps Imperij ſedes Byzantium, quæ à cõditore potius quàm inſtauratore, non tantum Conſtantinopolis, ſed & noua Roma dicta fuit, translata eſſet: paulatim uetus Roma cum finitimis prouincijs à totius Imperij quaſi corpore auulſa, partim Pontificibus, partim exteris nationibus paruit. Secuta ſunt deinde etiam religionis diſsidia, cõtentiones, inſidiæ, aperta bella, & diuerſæ etiam utrorumq; populorum appellationes. Nam Byzantini ſe Romanos, & ſuos principes ῥωμαίων βασιλέας: cæteros autẽ Chriſtianos populos & Reges, qui Romanũ pontificem agnoſcebant, promiſcuè Latinos nominarunt, à quibus ipſi contrà Græci dicebant. Vt igitur res in Occidente geſtæ, è Latinis: ſic quæ in Oriente contigerunt, è Græcis rectius petuntur. Fateor equidem, ad Zonaram conuertendũ præmijs, à te propoſitis, eoq; tempore mihi peropportunis, initio excitatum me fuiſſe potius, quàm meapte uoluntate acceſsiſſe: nõ tam laborum & moleſtiarũ fuga, quibus ita tum quoq; aſſueuerã, ut ignauo ocio nihil mihi eſſet moleſtius, quàm priuatis meis ſtudijs, ſi quid daretur ocij, fruendi, & diuturnam quaſi ſitim uariæ lectionis reſtinguendi cupiditate. Sed cum è Zonaræ uelut ſalebris eluctatus, in Nicetæ Acominati Choniatæ planiciem, & quaſi uarijs floſculis uernantia prata peruenisſem: iucũdus mihi potius quàm grauis eſſe labor interpretationis ille cœpit, cùm ob dictionẽ fuſiorem & planiorem, & ſæpe non infeliciter luxuriantem: tum uerò propter earum hiſtoriarũ cognitionem, quas partim nõ ſatis tenerem, partim planè ignorarem. Quo opere abſoluto, cum non tam gauderem me graui onere leuatum, quàm in medio ueluti curſu deſtitutum dolerem, quo minus extremã totius hiſtoriæ metam attingerem: ecce præter omnem expectationẽ à te offertur Nicephorus Gregoras, qui

ab urbe à Venetis & Balduino Flandro capta exorsus, historiam annorum CXLV. ad suam usq; ætatẽ, & Andronici Palæologi iunioris obitum, eleganti stylo descriptã nobis dedit: itaq; suppleuit ea quæ reliquerat Choniates, ut hic Zonaræ suam narrationẽ attexuerat. Cæterùm & hic idem quod in Choniate mihi cũ accidisset, nec uicina temporib. nostris Byzantiorũ acta autor ille attigisset: nullumq; Græcũ scriptorẽ extare, aut certè mihi esse cognitũ dolerem, qui cętera usq; ad Constantinopolim à Turcis occupatã, & imperium Gręcorũ à Mahomete prorsus euersum persequeret: cõmodè à clariss. uiro D. PHILIPPO GVNDELIO, Viennẽsi Iurisconsulto, ad me missus est Laonicus Chalcocondyles, quo, ut à fatigatione conuersionis nõnihil acquiescerẽ, auidè percurso, planè mihi satisfactũ esse cognoui: atq; in eam sententiã sum adductus, ut fato quodam, quod initio dixi, factũ esse existimarem, ut & liberalitate tua, & DORENSCHVVAMI Byzantina & Asiana peregrinatione, & meo qualicunq; labore, integrũ totius Byzantinæ historiæ corpus, & omnibus propè numeris suis absolutũ, nostris hominib. proponeret: cuius lectio non tam iucunda, quàm salutaris esset, si ij qui rerũ potiuntur, ex alienis peccatis sua emendare conarẽtur. Idem enim hostis, qui beatas olim Asiæ & Græciæ prouincias oppressit, uastauit, euertit, nostris etiam ceruicibus imminet: & extrema quęq; orbi Christiano, & internecionẽ religioni, frustra illi quidem (neq; enim CHRISTI seruatoris nostri potentia humanis armis uinci potest) sed nobis non sine capitali periculo minatur: & ita minatur, ut hoc Christianæ reipub. statu (quẽ uel mali ominis causa uitandi, uel ne qui se perstringi putent, cũ Byzantino haud cõfero) minę eius à nemine cordato cõtemni queant. Sin aliqui ita stupent, ut hæc aut nõ intelligant: aut, si intelligunt, non curent: aut si curant, non in eo pro uirili elaborent, omnibus priuatis contentionib. omissis ut incolumitati nostræ cõsulatur: euidẽs indignationis diuinæ contra nos, & urgentis scelera nostra uindictæ, quod autor hic noster crebrò queritur, argumentũ id esse uideatur.

Equidem inter conuertendũ hos scriptores, cum ad Imperatorũ in fungendo munere oscitantiam, tenacitatẽ in necessarijs, profusiones in superuacuis, & intestina bella: procerũ uerò & ducum perfidiã ac temeritatem: [redacted]: populiq; petulantiam & ignauiam: omniũ deniq; ordinũ extrema probra peruenissem: contraq; Turcorũ maiorem fidem, maiorem integritatem, fortitudinem, clementiam, uirtutes ipsorũ hostium elogijs celebratas, legissem: ita sum animo cõmotus, ut Turcos imperio longè digniores iudicarem: & fecem ac sentinam illam nefariorũ hominum tam diu fuisse incolumem, nec citius oppressam esse, mirarer potius quàm miserarer. Etsi ad cõmiserationẽ clades illæ, & florentissimi potentissimiq; quondam Imperij ruina, & Christianæ religiõis è tot amplissimis prouincijs profligatio, uel saxa cõmouere possint: nostros aũt homines, simili statu rerum, nec illorũ misericordia, nec similis exitij metu cõmoueri sit

miran-

mirandũ: nec desperandũ tamen, fore multos, qui his non modò ad uoluptatem, sed etiam ad publicam utilitatẽ legendis, tuum consiliũ laudaturi, & inter cætera ornamenta quàm plurima numeraturi sint, qui illustri monimento posteris etiam consultũ uolueris: & multorum animos his Operibus in publicũ editis, ad patriæ defensionẽ maiore studio suscipiendam excitaris. Atq; hæc de historia. De autore nõ multis est opus. Nam quo ingenio, doctrina, facundia, autoritate apud suos fuerit, ipse abundè declarat. Quẽ cum ea quæ de Michaele Palæologo usq; ad Catelanorũ ab Andronico seniore defectionẽ scribit, à Georgio Pachymerio mutuatũ esse, atq; in compendiũ redegisse cognouissem: ex Augustana bibliotheca illud Opus acceptũ pellegi: & quæ non inutilia uidebant, excerpta, Gregoræ adieci: ne, quòad possem & liceret, uoluntati tuæ atq; officio meo deessem. Ac plura sanè collegissem, nisi is codex & principio & fine mutilus, in medio etiã aliquot folijs partim exectis, partim marinis fluctibus (ut opinor) madefactis, & literis uetustate exolescentibus, studio meo & oculis diuturna ferè & perpetua lectione ac scriptione fessis & hebetatis uehemẽter aduersatus esset, atq; incommodasset. Chalcocondylem aũt suus interpres, qua est doctrina & elo quentia, ita cõmendabit, ut mihi satis nunc esse debeat, si labores hi mei, æquitati & liberalitati tuæ cõmendati fuerint, & probati. Augustæ Vindelicorũ, postridie Cal. Ianuarij, Anni à Christi seruatoris humanitate M. D. LIX. quem tibi tuisque, & toti orbi terrarũ pacatum, felicem ac faustũ, ex animo precor. Faxit Deus Opt. Max. ut FERDINANDI primi Augusti, Imperatoris ac domini nostri clementissimi in urbem hanc, ob grauissimas de Imperij rebus deliberationes, ingressus (sub id tempus quo pacis, concordiæ & mutui amoris doctor & exemplum CHRISTVS IESVS, propter salutẽ humani generis, dissimulata diuinitate sua, homo nasci uoluit) omniũ principum, omnium hominum animos à priuatis cupiditatib. ad curam publicæ salutis, à luxu & corruptela morum ad sobrietatẽ & uitæ integritatem, ab odijs & simultatib. ad concordiam & amorẽ, à rixis & disputationibus ad uerum cultũ religionis, à bellis & armis ad firmam & constantem pacem conuertat. Cuius uoti si nos diuina liberalitas (merita enim nostra nulla profectò iactare possumus, nec minus indigni sumus diuino auxilio quàm indigi) compotes reddiderit, ijs erimus formidabiles, à quibus nunc, nõ alijs de causis quàm propter corruptam disciplinam, & intestina bella, per contemptũ oppugnamur, cædimur, in acerbissimam seruitutem abducimur, & in summas angustias redacti profligamur. Quicquid enim calamitatum ac cladiũ (ut de alijs Christianis prouincijs taceam) Pannoniæ patiuntur, id ad nos quoq; ex æquo pertinere meritò iudicamus. Res enim profectò, imò salus nostra nunc agitur, paries cum proximus ardet.

riæ, per [redacted].

Qui legis historias Orientis, & aspera fata
Christicolûm, molles'que animos, & perfida facta,
Regnaq; discordi uariè lacerata tumultu
(Ob quæ facta Deus iustas commotus in iras,
Contemptos primùm populos, sine nomine uulgus
Armauit, cum Turcus atrox uiolenta potenti
Sceptra manu rapuit: Solymos populatus, & urbem
Imperij sedem tandem deuicit, habetq;:
Vnde uelut specula ex alta prospectat in orbem,
Europe atq; Asiæ domitor, Libyæq;: tyrannus
Gentibus interitum minitans, nisi iussa facessant)
Regnorum perpende uices, causasq; nefandi
Exitij: & uotis supplex auerte ruinas
Nostro impendentes capiti: nisi mitior obstet
Numinis offensi uitijs moderatio nostris.
An non flagitijs honor est, infamia quondam
Quæ non impietas, quod non scelus urget iniquos
Christicolûm populos? quæ non periuria regnant?
(Si non supplicium) quæ nigra coercuit? An non
Iudæus nobis melior, non Turcus & Indus?
Si non ista Deum curare aut cernere credis,
Crimina quòd subito non comprimit illa furore:
Falleris. Expectat, num te mens conscia pungens
Excitet, ut uotis ueniam factisq; precere.
Sin rigida ceruice tumes adamantinus, iras
Numinis aspernatus, agente libidinis æstro
Quodlibet in facinus: tibi pœna parata propinquat.
At ridere Deum forsan mortalia censes:
Nec curare quid inferno ludatur in orbe,
Et superu magni tribus fastidia Regu:
Quem nil parua mouent, quē nil fex infima plebis
Sollicitat, sine illa fame, seu peste laboret,
Seu gladio pereat, uasto seu gurgite mersa
Virtutem uitium'ue colat: modò serua tremensq;
Pareat ad nutum, modò munera iussa capessens
Obsequio uigili colat alti culmina sceptri:
Sceptri, quale tulit Nero flagitiosus, & is qui
Se dici Dominumq; Deumq; coegit, atroci
Caluicio pariter muscisq; uirisq; tumendus.
Nempe dedit terras mortalibus: altus Olympo
Iuppiter illustri residens, sua gaudia curat.
Quid moueant illum ludibria terrea? uermes
Abiectos an respiciat? num somnia uanæ

Mentis

Mentis, & irrita uota suas admittat ad aures?
Qui præstant opibus, sunt inclyta numina terræ:
Viribus excellens imo dominatur in orbe.
Hunc colat, hunc metuat supplex, hunc pronus adoret,
Pareat imperio, seu iusta iniustá ue mandet,
Qui sibi consultum cupiet: qui tempora uitæ
Longa petet. Simulac mors atra subegerit artus,
Actum erit. Ah demens præsentia gaudia carpe:
Dum potes, hu fruitor. Captent absentia stulti,
Vana melancholici quos pectora plena furoris
Exagitant, qui monstra sibi fallacia fingunt:
Qui sperant cœlos, quiq; infera regna tremiscunt.
Vecordes, qui non hæc obuia commoda captent:
Qui mala multa ferant, nullo uirtutis honore:
Spe dubia, stulta'ue magis super æthera tendant
Post obitum, neq; uiuentes quò scandere possunt.
Hæc est, hæc magni sapientia pectoris, isthæc
Scire: sequi, uirtus: monachorum cætera fraudes.
Hæc Epicurus ait, quo non præstantior alter
Soluere corda metu, uitamq; beare perennem:
Inguinis & capitis discrimina tollere doctus:
Quo non discipulis quisquam fuit auctior ullo
Tempore. Stultorum nam semper maxima turba est,
In Venerem præceps, pigriq; abdomina uentris.
Sed quid ait RATIO, *sua cum penetralia lustrat?*
Mens quid ait, quoties cœlestia templa petiuit,
Sensibus abiectis superum ad commercia tendens?
Hæc quæ non capiat porcus, sed rideat amens:
Hæc quæ nemo negei sano durante cerebro:
Hæc quæ quisq; probet fatis melioribus ortus:
Quæq; docent prima uates ab origine mundi:
Hæc quæ Religio per plurima secla probauit,
Maxima quæq; cohors fuso testata cruore,
Per miracla Deus quæq; ipse ingentia sanxit.
Num testes quæris locupletes his magu ullos?
Non oculi uideat faber? an non audiat, auris
Cuius opus? mens cuius opus, non sentiat? absit:
Maiestate sua totum qui compleat orbem,
Ipse suum contemnat opus, propriumq; laborem.
Num iustus, pius & sanctus, probet improba facta?
Et pia, non ulla tandem mercede rependat?
Num socors Deus est, uel iniqua mente tyrannus?
Scilicet insanæ sunt isthæc somnia mentis.
Num stupor in superos tantus cadit, atq; libido
Tam fera? Si non sacra mouent oracula pectus,
Quæ uigilare Deum, dare præmia digna, nocentes
Plectere testantur uera discrimine lancu:
Sobrius at proprij penetralia pectoris intra,

Præditus an bruto ſis tantum corpore: bruti
Corporis an famulam dederint tibi numina mentem?
Suſpice flammantis radiantia ſidera cæli,
An te fortè tuæ poßint conuincere ſortis,
In medio pecudumq; ſitæ, medioq; deorum:
An te fortè queant tetro releuare ueterno.
Sin tua mens demerſa iacet caligine cæca,
Nec potis eſt uero per ſe diſcernere falſum:
Auribus hiſtorias ſaltem uigilantibus hauri,
Quæ doceant, tardè quas mittunt numina pœnas
Supplicij grauitate pari penſare: ſceleſta
Funditus euerſa poſt impia crimina gente.
Idq; ubi cognoris: fortunæ fidere noli,
Neu contemne Deum, neu uana ſuperbia pectus
Inflet, ut eſſe putes licitum, quodcunq; libebit,
Fortunam'ue putes ſtabili pede figere greſſus.
Aſpice de quanto Byzantia cubnine regna
Diruta conciderint: ut Barbarus omnia uaſtet,
Corporibus peſtemq; ferens animisq; piorum.
Non iucunda quidem præbet ſpectacula codex,
Tot mala commemorans, tot & impia facta recenſens.
Aſt exempla iuuant: ſimiles auertere clades
Exemplis monito licitum tibi: ſupplice uoce
Pacem orato Dei: pollutæ crimina uitæ
Prouidus emenda, quò tutum degere tempus
In terris liceat, pateatq; ut ad aſtra receptus.
Sic tibi cum fructu non irrita ſcripta legentur:
Sic operæ precium facies, nec manus abibis,
Sed prudensq; piusq; ſimul moderabere uitam.
Auctior haud tenui gaza: quam FROBARVS *heros*
Sumptibus haud paruis ANTONIVS, *orbe petitam*
Barbarico, ſtudijs melioribus obtulit, atq;
Eſſe ſui uoluit monimentum poſteritati
In terris. Namq; ipſe ſenex templa alta petiuit
Aetheris: exemplum patris at generoſa propago
Marcus, Ioannes, Hieronymus atq; Iacobus
Perſequitur: ſimiliſq; petens faſtigia laudis,
Pieridum cultrix, fatis plaudentibus, auctum
Ornat opus, totumq; iubet uolitare per orbem.
Cur uerò Dorſchuuame tuæ præconia uitæ
Diſſimulem? Tu propitio generatus utroq;
Mercurio, quem κοδδῶον λόγιόν τε Pelaſgi
Appellant, poſt ampla negocia ritè peracta
Non ſecus ac uaſti pelagi, timiduſq; procellæ
Portum nauta ſubit, ſic te quoq; Muſica feſſum
Antra tenent. Tu Pieridum colis ocia lætus:
Omnia tu ueterum uoluens monimenta Sophorum,
Mentis opes cumulas. Ea nec te cura quietum

Eſſe

Esse smit: libris quos Pannonis ora ministrat
Defunctus, petit Euxini uagus aquora ponti,
Per tot barbaricos populos. Amasea Strabonis
Patria te uidit: Byzantia deinde reuersus
Mœnia perlustras. ubi Cantacuzius heros
Quæsita te merce beat, libriscq; potitum
Ignotis prius, ad palatia celsa Vienna
Dimittit reducem. Tua per Dorschuuame pericla,
Omnia post primi quæ tempora Constantini
Gesserunt Orientis opes, contraq; tulerunt
Protinus ad diui prope tempora Maximiani,
Seclorum longam seriem, coniuncta tenemus.
His te pro meritis, quibus hæc sunt munera cordi,
Laudibus extollens, & erit tua fama perennis:
Si fuerint Lyciæ non irrita uota Camænæ.
Officij memor illa tui, tibi fausta precatur,
Staminaq; & placidæ felicia fila senectæ,
Teq; diu uideant Neosolia castra beatum.

FINIS.

AD D. LVDOVICVM CARINVM KIEL Lucernanum, uirum doctiſsimum, & humaniſsimum ſenem.

TE quoque cur, uenerande ſenex LVDOVICE, tacerem?
Patria nobilitas gemina quem naue ſuperbum
Extulit, Heluetias Genua hæc tranſuecta per Alpes
Vnde tibi longæ cognomina clara carinæ:
Quam norunt Italæ gentes & Gallica regna
(Proh dolor, horrendo miſerè iam quaſſa tumultu)
Martia quam nouit Germania: docta uirorum
Ora tuas laudes reſonant, quacunq; Camœnas
Europæ populi norunt & Apollinis artes:
Qui tibi Paonias monſtrauit prouidus herbas:
Qui te perdocuit diuina oracula uatum:
Qui tibi quod Latium, quod Græcia docta reliquit
Scriptorum pernoſſe dedit, dulciq; beauit
Eloquio. Morum ſed maior gloria laudes
Exuperans iſtas, te dici iure Charinum
A Charitum plaudente choro iubet. unde benigna
Mente foues, Muſis quos charos nouerit eſſe.
Muſarum Charitumq; chorus nam ſemper ijſdem
Montibus obuerſans, fraterno floret amore:
Quemq; fouent Muſæ, Charites comitantur eundem:
Quemq; fouent Charites, fouet hunc quoq; flauus Apollo:
Sic tria concordi iunguntur numina nexu:
Numina chara tibi, totum tibi culta per æuum.
Quo pro ſeruitio, pro cultu, magna dederunt
Dona tibi. Superi æquè mortalibus, æquè
Acceptum fecere, & nomina clara dederunt.
Hinc tibi præluſtres Fortuna adiunxit alumnos
FROGERIAM ſobolem: chari quæ more parentis
Te colit, & redamat tam fido læta magiſtro.
Tu quoq; tam claris exultas lætus alumnis.
Quid te, quid LTMPRGR loquar? qui præſul opimæ
Alſatiæ pia ſceptra tenens, non plura galero
Gemmato debere putas? Maiora Charmo
Te debere putas, cuius prudentia magnum
Ingenium moderata bonas formauit ad artes.
Quid loquar innumeros, tibi qui debere fatentur,
Vel quòd doctrina, meritis'ue quòd auxeris illos?
Vuolfius hos inter quoq; grato pectore nomen
Sponte ſuum defert. Per te ſolatia ſortis
Prima ſuæ uidit ſpe candidiore foueri.
Inde tuis patrocinijs euectus in urbem
Auguſtam, heroas FROGERIOS nouit amicos,

Funda-

Fundamenta ſui qua iecit prima peculij:
Et patrias reparauit opes, quas ægra iuuenta
Caſibus afflictas uarys exhauſerat omnes.
Quas tibi, quas referam grates? Quo munere teſter
Pectoris officium? Nec tu mortalia curas
Præmia, ſolius meditans faſtigia cæli,
Terrarum ſatur, & uitæ melioris amator:
Vt ea nec nobis. Quare ne deſpice Muſæ
Conatus tenuis: gratam teſtantia mentem
Carmina quæ dedimus, placida precor accipe fronte:
Et mola ſalſa litat: nigri quoq; paucula thuris
Grana placent ſuperis, ſi maior copia deſit:
Mens pia ne deſit modò, quam Deus aſpicit unam.

AD IOAN. [redacted].

Si quis in Oceanum ferat undas, ignibus Aetnam
Augeat, illuſtri iungat noua ſidera cælo,
Arentes Libyæ ſi multiplicarit arenas:
Quis non iam ſtolidi conatus rideat auſum?
Si quis Oporini meditetur dicere laudes,
Illius & nomen, toto quod claret in orbe,
Diffunditq; ſuos radios ut Olympia lampas,
Illuſtrare uelit: quo dici nomine debet?
Scilicet Irus egens tenui ſtipe Perſidis aurum
Augeat? & ſilicem gemmas uelit inter haberi?
Sic mea Oporino quid præſtent carmina? quid' ue
Laudibus illius accedat, ſi docta Maronis
Ora uirum celebrent? Non hæc ſententia nobis:
Non ita mens eſt leua mihi: neq; ſcilicet Arcas
Tam malè propitius, tanta nos obruit ira.
Eſt aliud mihi conſilium, quod quiſq; probabit,
Gratia trina nouem quem iuncta ſororibus ornat.
Ille mihi primùm, conato paucula, princeps
Dux autorq; fuit maiora capeſſere facta.
Fecit ut Iſocratem totum transferre liberet.
Aeſchinis & Demoſthenis omnia ſcripta coegit
Vertere cunctantem, conuicia uana timentem:
Qualia Strazelius tumido deblaterat ore,
Et plerique ſonant, qui pulpita celſa tenentes,
Laudibus alterius ſe perdere nomina credunt:
Seq; putant doctos, ſi plus uidiſſe putentur,
Ignauum pecus, & mordax, plenumq; ueneni.
Ambitioſa uirum queis pectora feruere cernas.
Acceſſere animi: tantis hortatibus auctæ
Ingenij uires, ingens ſubiere theatrum,
Quod naſuta regit doctorum natio: quamuis
Candori locus eſt hos inter, & arbiter æquus
Sæpe probat quæ Zoilus atro dente laceſſit.

Sed

Sed quis Oporino certet candore? Quis illo
Promptior, ut Musis sint omnia plena, laborat?
Aurea Pactoli cur non tibi flumina fundunt
Diuitias? Cur te non fuluis ditat arenis
Aut Tagus, aut Hermus? Cur te non India diues
Aere leuans tristi, meliori recreat auro?
Scilicet ut duris uirtus exercita rebus,
Splendescat magis: ut constantia pectoris inter
Aerumnas alto sit conspicienda trophæo:
Ingenij uis ut reparet, quod Sortis iniquæ
Fraude perit, quod & Harpyiæ rapuistis acerbæ.
Sed quantum rapit aduersans Fortuna, refundit
Assiduus labor: & felix industria mentis,
Fortunâ potior, fulua pretiosior auro.
Sed quid ago ambages? Quid quæ sunt nota reuoluens,
Non potius, per te quòd Vuolfius inter habetur
Scriptores, refero? (Locus est mediocribus inter
Præcipuos) Tua quòd bonitas mihi contulit istud,
Ornauitq; typis melioribus: atq; subinde
Quod mea Musa parit, tanto dignatur honore:
Dum iuga montis aper, fluuios dum piscis amabit,
Semper honos nomenq; tuum laudesq; manebunt.
Hæc plaudente mihi uideor rapuisse Marone
Carmina, ne nostris rosa uepribus unica desit.

FINIS.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΤΩ ΘΕΩ ΠΙΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ,
ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΡΩΜΑΙΩΝ Ο ΛΑΣΚΑΡΙΣ.

NOTA: *Hæc imago est non prima Lascaris, sed cum nepotis e filia, quam in matrimonio habuit Ioannes Ducas, alter Nicænum post fecerunt Imperator.*

ΜΙΧΑΗΛ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΤΩ ΘΕΩ ΠΙΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ,
ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΡΩΜΑΙΩΝ, ΔΟΥΚΑΣ ΑΓΓΕΛΟΣ
ΚΟΜΝΗΝΟΣ Ο ΓΑΛΜΟΛΟΓΟΣ.

Frons erat planior, & tota facies minus torua. Nasus minus latus, & magis adunctus. Barba rufa & plana.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩι ΤΩι ΘΕΩι ΓΙΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΑΡ ΡΩΜΑΙΩΝ Ο ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ.

NOTA: Senuerit Andronicus P. Machaelis prauis esse hanc vnam genitam, non tamen ex quo mortuo, Constantinum eius pupillum ad tempus imperio spoliauit.
Vna tantum aquila est huic appicta: fortasse, quòd Asiæ imperium totum amisit, ipso Constantinopoli vix defensa: quem tandem nepos Andronicus ei eripuit, & miserum senem monachum fieri coegit.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΡΩΤΕΚΔΙΚΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΟΤΑΤΗΣ ΤΗΣ ΤΟΥ
ΘΕΟΥ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΦΥΛΑΞ
Ο ΓΑΧΥΜΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΑ, ῬΩΜΑΙΚΗΣ ἱστορίας βιβλίον πρῶτον.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ α.

Προοίμιον, ἐν ᾧ καὶ δημηγορία τοῦ βασιλέως ἀνδρονίκου τοῦ παλαιολόγου.

Ἀρχὴ τῆς ἱστορίας, ἀλαλαμβάνουσα τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντίνου πόλεως.

Βασιλεία θεοδώρου τοῦ λάσκαρεως τοῦ πρώτου.

Περὶ τοῦ ἀσὰν Ἰωάννου, τοῦ τῶν βουλγάρων ἄρχοντος.

Περὶ ἀλεξίου τοῦ βασιλέως, τοῦ ἐκπεσόντος τῆς βασιλείας.

Περὶ τοῦ πολέμου τοῦ βασιλέως θεοδώρου τοῦ λασκάρεως, πρὸς τὸν ἀσάν.

NICEPHORI GREGORAE HISTORIAE ROMANAE Liber primus.

CAPITA PRIMI LIBRI.

Proœmium, quo & concio Imperatoris Andronici Paleologi continetur.

Initiũ historiæ, qua res ab Vrbe capta exponuntur.

Imperium Theodori Lascaris primi.

De Ioanne Asane, Bulgarorum principe.

De Alexio Imperatore, post amissum imperium.

De bello ab Imperatore Theodoro Lascari cum Asane gesto.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α.

LIBER I.

ΟΙΣ τῶν πάλαι μὲν μάχας ἡμῖν ἠγωνίσω τοῦ βίου καὶ τῆς ἱστορίας ἐξαπατήσαι, πλάσας πλάκας αὐτὸς ἑαυτῷ χαίνων, καὶ θύραις παρὰ πάντα πρόσωπα ἀκύρως ἐπιμελόμενον ἐν τῷ παιστέον ἀκροᾶσθαι γράφοντα, μέχρι μόνου ἄκαιρόν πινα θέλοντα τῶν αὐθαδῶν κατηγόρησεν, κόμπου μισεῖ τὰ λεγόμενα ἐν ἐμοὶ θεός. ἐπεὶ δ' ἐδόξαν ἔναί μοι εἰ ἀνθρώπου ὑπόπλαι μὲν αὐτοῖς ἀληθέσι σοφῶς, θεῷ δ' ὄντι τὸ ἔργον, καθάπερ ἐργάνῳ χρωμένῳ τῷ τούτου χεῖρι, μικρὰ ἢ μηδὲν ἀπέδειν, ὡς ἐπὸν ἐπῶν, ἔρευνά τε καὶ γῆς, τῶν μεγίστων τῆς πάντων αὐτῷ πεποιημένων· πρὸς γὰρ τὴν ἀκρίβειαν δέξαι ἀκαγγέλλειν, ὡς ἐμοὶ τὸ θεῖον. τὰ μὲν γὰρ καθάπερ σιγῶντες λόγοις δὲ θύειν μεγαλουργίας, τὴν ἅπαντα ἀφιγόνοντα χρόνον, ἀΐδιον πεπαλούμενα μαρτύρα μοῦσαν. ἡ δ' ἱστορία, ζῶσά τε καὶ λαλοῦσα φωνὴ, καὶ ἔμψυχος καὶ ἀφθόνου λάρυγξ αὐδῆς, ἀφθόρως τὴν αἰῶνα, καθάπερ γὰρ πίνακες πάγκοσμίου δεικνύουσα τὰ πρόγονοτα τοῖς ὑφηγουμένοις ἀεὶ, ὅσα ποτὲ γῆ ἀλλάξει καὶ δὴ ἀλλάλων οἱ ἀεὶ ὧν ἐπεκράτησαν γῆς βίᾳ, καὶ ὅσα ποτὲ τοῖς φιλοσοφήσασι περὶ τῆς ὅλης φύσεως εἰ σοφοὶ, εἴ τινα κατάληψαι τούτοις, καὶ τίνα μὴ, καὶ πῶς ποτὲ δυσχρήσας ἄλλοτε ἄλλοις σωλωσμοῖς, τίνων ποτὲ τῶν ἐκ θεῖ καλῶν ἐφάψασθαι τοῦ κόσμου ἐκλελοίπασιν, καὶ πόσαις ποτὲ ταῖς ἐπὶ θεὸν ἀνάπτοις ἐκαθόν δύρχοσίαις φέντυχεν. δοκῶ δ' μοι καὶ τῶν ἐρανῶν ἡ γῆς δέξαν φιλοτοφῶν δὲ ἡ ἱστορίας καλίσασθαι, καὶ ἐν ἅπαν, λαμπρότερον πομπῶν τῶν λαμπρόντα. τῶν χὰρ αὖ κάλλος αὖ θρυπτοι, ἡ ἱστορίας ἐκ ὄντος, ὡς ὁ μὲν ἐρανὸς τῶν αὐτῶν ταύτῃσι ἀρχαῖον ἀεὶ καὶ ἀκίνητον διατέμνον λίνεσιν, ἅλιον καὶ σελήνην, καὶ πάντας ἀστέρας ἑλικοῖς ἀγελίπαι, πῶς ποικίλον ἀμέλει ἀτακτόν τι καὶ ἄρυθμον, καὶ ἀμοίως τῶν τοῦ θεοῦ διηγεῖται δέξαν ἀφ' ἁπλῆς τινὸς καὶ ἀκινήτου ἑνὸς ἀεὶ χῶ

VM pleroſq; uetu rum hiſtoricorũ, qui ad noſtrã uſq; ætatem fuerunt, ſe ad res geſtas monimẽtis literarum imortalitati mandandas, diuinitùs impulſos eſſe profiteri, è crebra illorũ lectione cognouiſſem: aliquandiu uerba illa ex ambitione atq; ab inani oſtentatione profecta eſſe iudicaui. Póſt uerò, acuti ueritatis inſpectores uiri illi, res ipſa uerò Dei opus eſſe mihi uiſa eſt, manu illorum inſtrumenti uice utentis, quæ parum, ac nihil potius (ut paucis dicam) à cœlo & terra, maximis & primis eius operibus, differret: quod quidem ad arcanã eius gloriæ prędicationẽ, quatenus eam aſſequi licet, pertineret. Nam illa quidem, tanquam taciti præcones diuini opificij amplitudinis, ſenſuum duntaxat elicere teſtimonia non deſiſtunt. Hiſtoriæ uerò uiua & clara uox, & ueré animatum ac uocale præconium, ad omnem pertinet poſteritatem, quo uelut *in* uniuerſitatis tabula quadam, tum res ab omni æuo geſtæ, tum naturæ rerum explicatio, quatenus eæ perceptæ ignoratæ ue ſint: tum quibus aliàs alij uel difficultatibus implicati, uel proſperrimis ſucceſsibus diuinitùs ornati, ac præter omnem expectationem adiuti fuerint, poſteris inſpiciendæ proponunt. Ac (ut mea quidẽ fert opinio) cœlorũ & terræ gloria hoc ſcripti genere illuſtrat, & magis explendeſcit. Nam ſublata hiſtoria, unde ſcirẽt mortales, cœlum primo illo & immutabili motu agitatum, ſolem & lumã cæteraſq; ſtellas cõminenter proferre cõſtanti & apta uarietate, Deiq; gloriã noctes dieſq; perpetuò enarrare: terrã uerò

Hiſtoriæ cõmendatio.

Hiſtoriã cœlo & terra cõparat.

immutabilem illam mutationem, qua ab initio prædita fuit, constanter retinere, ac eundem ortum atq; interitum posteris omnibus denunciare? Quamobrem si non maiori, pari certé admiratione tuiusuis eordati hóminis digna est. Nam qua parte huius mundi opificium ueluti mancum erat, quod è cœli machina affirmare ac persuadere nemo posset, olim equé genera hominũ extitisse, quòtque illa fuissent, & q̃ diu durassent, & quid in uita egissent, quæq; beneficia tum à Deo, tum à cœlo, tũ à terra, alijs atq; alijs tẽporib. atq; ætatib. accepissent, historia nõ id modò præstat: sed etiam lectores suos alio quodam modo uates reddit, quę futura sint, ex ijs quę præterierunt conijcientes. Iam, ut is qui in exigua & definita terræ parte habitat, orbis terrarum fines & extremitates, & peculiares gentium & locorum naturas, annorúmque & temporum discrimina, quæ diuersis terræ partibus existunt, aliaq; bona infinita norit: quis largitur hominibus, nisi una historię explicatio? His igitur de causis hoc genus eruditos nec magnopere diligo, nec magnificio, qui Comicis & Tragicis fabulis & laudationum blandimentis linguas acuerunt: sed eos potius, qui aut naturam rerum pro utili sua indagarunt: aut historias dispersas, & aliorum dicta factaq; ad animi fortitudinem ac prudentiam spectantia, suo labore collecta, ad maximam posteritatis utilitatem ediderunt. Quorum admiratio & emulatio nos ad imitationem impulit, huiusq; conatus mihi causa fuit. Quum autem id sit historiæ ueritas, quod animantibus oculus: hanc nos tanquam ducem in hoc Opere sequi cumprimis decet, duabus de causis, tum, ne ea res, quam ueluti regulã & amussim posteris proponere statuimus, distorta et pernicioso morbo afflicta uideatur: tum, ne ansam ijs præbeamus, qui ex paucis totum scriptum nostrum cauillari, & pro nugatorio traducere cupiunt. id quod nostra ætate claris quibusdam uiris usuuenit, qui quum in maxima rerum ignoratione uitam exegissent, atque ita ad historiam scribendã temerè accessissent, multis eam mendacijs ex insciatia contaminarunt, & omni utilitate spoliarunt: causamq; probabilem tam prudentissimo Imperatori Andronico Palæologo, eius singulatim & acriter coarguendæ (idq; ijs hominibus adhuc uiuentibus ac præsentibus, quos illi plurimis mendacijs infamarãt) quàm nobis concionis cuiusdam, quam ille me audiente habuit, inserẽdæ, quod ad institutum nostrum accommodata esse uideretur.

Futura è præteritis deuinãtur.

Historia orbem terrarum & omnia secula peragrat.

Naturæ rerum & historiæ præcipua in doctrina laus.

Veri studiũ profitetur.

Historici ueterũ ignari

Imperatoris Andronici Concio.

Historicorum infectatio.

SAepe (inquit) mecum ipse miratus sum, qui fieret, cum plerisq; mortaliũ quietam & tranquillam prorsus agere uitam liceret, ac plu-

τὴν ἔμπροσθεν ταύτην ἐμοὶ ἐγχείρησιν· καὶ τρισμάκαρ ἐν τοῖς ἐπιγιγνομένοις καθ' ὅπως χρὴ σῴζειν καὶ φθορὰν ἀεὶ ἀπὸ τοῦ παντὸς ἀποκρούεσθαι; ὡς εἰ μή τι πλέον, ἀλλ' οὖν οὐδ' ἧττον ἂν καὶ ταύτην θαυμάσειέ τις, ὅστις δαίσιος περίοπτος ὑγιαίνουσα. ἅ γὰρ αὐτὴν ἐκ τοῦ ἀδήλου τὸ δημιούργημα, μὴ πάνυ ἰσχυρίζεσθαι δυναμένην καὶ πάθαις, ὡς καὶ ἄλλαι πολλὰ χρήματα πρὸ ὑπερέβαν ὁμοίως ἀνθρώπων, καὶ πάσαι πυθόμενοι ἐπέρρεον, καὶ μάχῃ πάσαι, καὶ τί ποτε ἀρα τοιοῦτον ἐγένετο τοῦ βίου, καὶ εἰς τοσοῦτον ἀρα τοῖς ἐκ θεοῦ τε καὶ οὐρανοῦ καὶ γῆς ἀγαθοῖς κατὰ διαφόρους χρόνους τε καὶ χώρας φύντες. ἀλλὰ τοῦ μὲν πρὸς τούτοις, ἢ πρόσπαιες ἔσθ' ὅπῃ ἂν μετάσχοιμεν τοιοῦτοι, ἐκ τῶν φθασάντων τεκμαιρόμενοι τὰ μέλλοντα, τὸ μὲν μεταχὺ ποι τόπου καὶ ἀοικήτου ἢ οἰκουμένης οἱονοῦπω τινός, πρίσπα γεγενῆσθαι γῆς, καὶ ἄκρας οἰκουμένης, μόνη τε καὶ πλέον θαλαττεύειν, καὶ ὅσοι πόντοι καὶ λίμναι εἰσί, καὶ ἀστρονομεῖν ἐθνῶν καὶ τόπων, καὶ διαφορὰς ἐφῶν τι ἂν καὶ χρόνων τῶν ἐν διαφόροις γινομένων μορίοις γῆς, καὶ ὅσα ἐπὶ τῷ ἀγαθῶν μυρία, τίς χωρεῖ τοὺς ἀνθρώπους, ἢ μόνη γε ἡ ἱστορίας ἀπλῶσις; διὰ τί οὖν καὶ οὐ τούτους μᾶλλον ἀγάπασι τῶν σοφῶν, οὐδὲ τούτοις ἐζήλωκα, οἱ λαμπροῖς τισι ῥήμασι καὶ σαλωνικῶς πρὸς γυναῖς καὶ δυσπόνους ὠδὰς ἀπλῶς τὰ ἑαυτῶν κατακλώσαντες γλώσσας, ἀλλ' ἴσοι τῶν ὄντων τὴν φύσιν, καὶ δίκην σῴζειν ἀξιοῦ, ἀκριβώσαντες, καὶ ἴσοι τὰς ἰσοτιμίας ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα, καὶ ἄλλοτ' ἄλλοις ἐρεθίσμασί τι καὶ τισὶ παρεγκλίσεσί τι αὐξήσεις ψυχῆς βλαστόντων καὶ σωτῆρα, κόπῳ ἰδίους ξυλογήσας, ὡς μηδὲν ἀφέλιμον τοῖς ἐξῆς ἐκ τοῦ λάθους. καὶ μὴν τι καὶ οὗτος ὁ πᾶς ἐκάστου πόθος καὶ ζῆλος κἀκεῖ τὰ ἀπόλυτα πρὸς ἄγαν παρίστασι, καὶ οὕτως αὖτις ἐμοὶ δ' ἐκ τοιῶνδε γίγνοιτ' ἐγχειρήματος. ἐπεὶ δ', ὅπερ ὀφθαλμοῖς τοῖς ζῴοις, οὕτω τῇ ἱστορίᾳ ἀλήθεια, πεπροβλημένου ἐχυρὰ ταύτην φύσασθαι χρεὼν καὶ ἡμᾶς πᾶσαν, ἵνα μὴ ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς πλημμελήμασι πολλοὶ τοῖς ἐπιγενομένοις πολυπλανίαι, ἔστω σκιλλοῦν ἐκποιοῦσα τὰ λαίσια λαξάμενον. ἐπέσθω δὲ, καὶ ἵνα μὴ πρόφασιν σλάβῃ τοῖς σφαύρας ἐξ ὀλίγων τῶν ἄλλων πραγμάτων ἡμῶν βλακεύουσι, καὶ ἐγκλίνειαν ἂς οὐδὲν ὑγιὲς λιπαρεῖν. ὅπου δή τι καὶ ἐν ἐφ' ἡμῶν πυθόμενον ἐπιτηδεύσαι. ἀπειρία γὰρ πραγμάτων πλείστων σωτῆρος οἱ ἄνδρες, ὥσπερ οὗτος ὃς τὸ συγγράφειν ἐμβεβληκότες, ἄλλου πολλοῖς τισι κεκτημένοι φλόδρα, καὶ οὗτος δὲ τὸ ἀρχαῖον τῶν αὐτῶν παρασύραντες ἐσθέλει, ὃς καὶ πρόφασιν λόγου δι' ὠκεανὸν ἐκ πολλῶν τῶν σωτῆρα βασιλέα ἀνδρόνικον τὸν παλαιολόγῳ, σὺν οὐδενὶ κόσμῳ σλασύρου καὶ ἐγκλίναι ταύτῃ ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα· καὶ ταῦτα, ὧν τούτων ἐν ἀνδράσιν, ἔτι παρόντων, ἅ δίκην ἐκάνει τὰ πλεῖστα κατεψεύσατο. καὶ ἵνα μοι τῶν βασιλικῶν δημηγοριῶν ἧς ἐκ' ἐμοῦ διεξέλθω, γῷ λαιῷ χρήσομαι. φανὲν γὰρ ἂν καὶ ἡμῖν ὡς τῶν παρούσαν ἐγχείρησιν χρήσιμον.

Δημηγορία τοῦ βασιλέως ἀνδρονίκου.

ΠΟλλάκις φησὶν ἐλαύνεσθαι κατ' ἐμαυτὸν γιγνόμενον, πῶς ἐν ἀνθρώποις τοῖς πλέοσι βίον ἐπιτίθεσθαι καὶ ἐξίστασθαι τὸν βίον, καὶ πλέ-

καὶ πλέστες μὲν ἔχῃ εἰ θαυμάσονται, μεθ' ὧντας δ' οἱ τὸν πρέπον τούτων μισήσουσιν· οἱ ἧ πρόθυμοι πᾶς τὸ λοιδορεῖν παῦτε πνὲ ἀπαυτῶσι, καὶ γλῶτταν ἐκτε τες ἀσκῶσι πυκεαὶ καὶ ἀτιμέλυτον ἢ ὑβείζουσι. καὶ τοῦτε μυθυμάτες πολλάκις πολεμίδης πᾶφάσεως, ἃ πᾶσκλουμένε τὸ ἧν δικαίων, ἴσως ἐπέκκαυμαῖστα πᾶς τυπάντας ἀσφαλέγαρ ἐρεμές. καὶ τότον μᾶλλον ἐλεύμασι, ἂν ὑπίσει ψεύδεσι ἧ βασιλίων ὁμοῦ καὶ πατριαρχῶν βλασφημίας συμβάπαν καὶ ἐναιχάντας πᾶφρᾶν πλωῶσι καὶ παῦτον ἰδαύμασι μάλιστα, αὖ ὅτι γραφῆ παρατίθεται τὰς οὕτω ψεύδεσι βλασφημίας αὐτῶν ἐκ ἐκτοῦσι. τὰς γὰρ ἐκ μόνης ἧ γλώττης πᾶτούσας λοιδορίας, αὖραι λαβοῦσαι, ἐς ἀέρ Θ ἐβύσσους ἐβασκιδάζουσιν. αἱ δὲ γραφαῖς καὶ βίβλοις ἐγκατορύτθαι, μεμιμότερον ἢ τυραννικότερον ἧ ἧν ὑβριζομένων τὸ λοίτθ ἐκπακεν, τλὺ ἀγαμονίαν ἧ γραφῆς λαμβανούσης, ἢ ἐβὲ μακρεῦ πομπεύοντας τὸ χρόνου. οὐκ οἶδα δ' ὁπότερον, οὐδ' ἔχω βάδιως ὑδηγεγνάσκειν οὐ χάριν ταῦτα ἐπάγεται ἐρεῖ, καὶ πίνθ' ἥντα λοιδόρους ἐς τοιούτους ἐρημίας ἑαυτῶν σωμβῆναι. ἔστι γὰρ ἰδίοτατά πνα κακίας ἐκ πεπλάντας ἑαυτῶν, ὧδε τὰς οὕτω ψεύδεσι βλασφημίας χυρῶσι, κακῶς ἔχοντα ἐρῶσι κῆ λίαν αἰσχρῶς, κατὰ τ' ἑαυτῶν, ὡς ἀπᾶν, ἐκφαλῆς. σάλλω τι γὰρ ἧ σφᾶν κακίας ἴσῳ χρόνῳ παρίχουσιν, ὅτι ὀβὲν ἐκ τθ λίγειν ἢ φυκε, καὶ πεισθέντες ἀλάλαξαν, γυμνάζοντα τοῖς ἀνοήτοις· οἱ δ' ἐκ τθ πλώειν ἐμέλεσε ὕδρων αὖ μᾶλλον ἐδικάσαντες, ἢ μισοπονήρων ἐλεγτο ἑαυτέν, ἢ καπλησίως ἄαστρ αὖ ἄ πες, ὀβὲν ἀπ' ἐρήτης ἔπ', καὶ βίον ἀδικρινέσερον καὶ ἀνιρλωσον ζῶν, ἴσ' ἐς ἀθλαντικᾶ πολάγος χέμῶνας καὶ ἐλεύθ' νους φίρων ἐμβέλκυσεν ἑαυτόν. τὸ δὲ καὶ κακῶν ἐχίτυπα τοῖς ὀφεῖς ἐς μίμησιν πᾶπεῖσθαι τὰ γράμματα, ἢ αὖτ ἐκβιασᾶν ἑαυτῶν αὐτίος ἧ ἐκάνου ἀπολέας, ἕτο ἧ πόσῳ ἐρημωῦν ἐκ ἐπέξιον, δίδυμα ἢ πρεπλᾶ πᾶτῶσιν τέγκλήματα; ἃ γὰρ ὡς ἐάλη τᾶς πολίτας ἢ νόμ' ἐλαύνῃ ὡς πρᾶγμάτων καὶ ἐκ πρέπειδαι ἴμελλον, δικδότης οἷς τὰ τοιαῦτα πεχέρων λοιδορῶν, καὶ ἧν πόλιων ἐβουλᾶν, ὡς περὶ ἧν δικαιᾶν ἀθανᾶων πανάκων αὖ ὅδι παρίγγελπεν ἢ σφᾶν πολιτάας αὐάξιος· τοῦτε ἀσεμένους ἄδ' ἀλέγαντ' αὖ πᾶς ἐβῆν αὐτοῖ, ὡς καὶ ἄλλοις ἄδ' αὐτες κγμῶσι καὶ δικγμῶσι, καὶ ἧν ὁρᾶν ὅπτε ἧ σωμβάσας γὼν. Ἐκ λοῦν γὰρ ὡς τὰ πολλὰ ἧν αὐβρώπων εἰ τοῖς ἐλεισθρο πτοῶν ἐκπεπόμασιν ἀλισκόμενοι, ἐς αἰχεστρᾶς ἀνάνκας αὐέγῃ τλὺ μίμησιν, ἵν' ἐκᾶν ὡς ἐβ ἐρεμπτείαν κατατρέχωσιν, ἃ πᾶς πετ' ἐβ' ἀφ οἱ πᾶς ὀλίγχους ἐκδιώκουσι. ὅτ' ἀῶ ὅδε ἔσχ λοιδορῶσι καὶ ψεύδονται, αὐτοσίτως ἐκατρέβθη ἁμαρτάτε σιγ' ὅτ' ἀῶ ὅδε μονᾶς φῶνε ἧ αὐτῶ συγγραφῆς, ἢ ὅ-τω πέρρω ἔκυσι τθ σκοπθ, τὰς πρεπίδας ἧν αὐτῶν οὐ παύσι σφέδρα ἐσωτθμένοι ἐσφαλῶς. αὐτοὶ μὲν γὰρ ἴσως ἅπαντες τὰς ἧ πολλᾶν ἐκφας, ταῖς ἧν ἄλλων ὕβρεσι μᾶλλον χαιρούσας ἢ τοῖς ἐπαίνοις, καὶ ἐς πολλᾶν. ἅλλοι εἰ πολλοὶ τὰς ἐντυνοῦσιν δι βίβλοισιν ὕβρεις ἢ τὰγαθά, καῦ τὰς ἢ ψεύδη μακρὲ κατακλύσι, τὰ δὲ φῶς ἐλαύσας ἴχῃ πεπεδύμενον, οὕτω τλὺ ἰσχείαν αὐτῶ ἐφεύρηται, ἵν' ἐς μακρὸς ἅπᾶν ἐβ χρόνους χαίροντες δικαίοις αὐτῶ οἱ ἐ αὐτα κατὰ ἐφεδρᾶν ἀμάζοντες ἄνθρωποι. καὶ οὕτε δίκης ἐπάξιω πᾶ ἐμάτων δικαίας λαμβάνουσιν, ὅτ' ἀεῖδᾶ ἧν καλῶς καὶ δικαίως κεῖνᾶν ἐδένων αὐ-θρῶν.

ac plurimos habere quibus admirationi eſ-
ſent, nullos uerò penitus inimicos: ut ipſi ad
quoſuis proſcindendos propēſi, linguas im- *Maledica lingua.*
probas, futiles & eontumelioſas ultrò exa-
cuerent: idq; nulla ſæpe occaſione data, quę
ad huiuſmodi maledicentiā iurè illos incen-
deret. Illos uerò magis etiam ſum miratus,
qui Imperatores ſimul & Patriarchas falſis
maledictis inceſſere, ac impudenter proſcin
dere audent. Sed hi admiratione omnium
maxima me affecerunt, qui tam falſa maledi- *Maledici calami.*
cta ſua mandare literis nō dubitarunt. Nam
conuicia quæ lingua proferuntur, ſtatim au-
ra diſſipat. Quæ uerò ſcribuntur, & libris im
primuntur, diutius & grauius eos quos læſe-
re iniuria, premunt: autoritate á ſcriptura pe
tita, & longo tempore ſe iactante. Ignoro
autem utrum, nce ſcio qua gratia hæc facere
ſtudeant, aut cuius lucri ſpe in talia præcipi-
tia incurrant. Nam ſiue ut ſingularem ſuam *Cauſe mendaciorū ſu tilet.*
improbitatem expleāt, adeò falſa maledicta
congerunt, malè faciunt, ac turpiter admo-
dum, ſuoq; (quod aiunt) capiti nocent. Nam
improbitatis ſuæ monimentum produnt po
ſteris, quòd cum bene dicendo & celebrāda
ueritate innoteſcere auditorib. licuiſſet, plau
ſtris conuiciorum in innocentes effundēdis
ſemetipſos traducere publicè maluerunt:
haud ſecus ac ſi is, cui liceret in terra cōtinen
te beatè ſecureq; uiuere, in Athlantici maris
tempeſtates ac fluctus ultrò ſe cōjiceret. Sce
lerum porrò exempla ſcriptis ſuis propone-
re poſteris, & interitus eorum ſponte reum
fieri: id uerò quæ præcipitia non meretur,
cum duplicibus aut triplicibus criminib. ſeſe
obſtringant? Quas enim res ut inſolitas eiui
tatibus & improbatas, quàm longiſsimè ex-
terminaturi & abominaturi erant, eorū me-
tu quibus & inſectari & urbibus eas exigere
promptū eſſet, quemadmodum olim Athe-
nis ex albo iudicum delebant per fraudē in-
ſcriptos & republica indignos: has iam cupi
dè amplectentur, ut & ab alijs antè factas ac
probatas, & à conſuetudine non abhorren-
res. Solent enim homines quorumuis crimi-
num rei, ſuam imitationem ad exempla uete
rum referre, ut cauſam habeant inuehendi in
eos qui illa arguere inſtituerint. Siue igitur
hac de cauſa ita conuiciantur & mentiūtur,
multum falluntur: ſiue ob diuturnitatem ſcri
ptorum ſuorum, etiā ſic procul à ſcopo aber
rant, infirmis rationum ſuarum factis fun damentis. Sciunt illi quidem forſitan, uulgi au- *Obtrectatores uulgo grati.*
res inſectatione aliorum quàm collaudatiõe
magis delectari, ac iniurias quàm rectè facta
libentius legi, quamuis illas prolixa mēdacia
uenditent, hæc uerò lux ueritatis antecedat:
eoq; ſic hiſtorias ſuas componunt, ut ij qui
multis ſeculis pòſt futuri ſunt, eas lōgiſsimo
tēpore cum uoluptate legant. Nec in hoc
uel iuſticiæ præſidem animis intuentur, uel
æqua & recta iudicia bonorum uirorū reue-

rentur. Quæ res non adeò illis obest quos untuperãt, quàm ipsis obtrectatoribus. quòd & homines cordati malis suspicionibus aduersus illos conceptis, quæ mille probris secatent, eos inter improbos perpetuò numerabunt: & Deus iusticię præses, linguas eorum grauioribus pœnis persequetur. Atque euam interdum ex ignoratione ueri, & imperitia rerum, quę à quouis audierint, priusquã expendant, sint ne probabilia & ueritati consentanea, an uerò absurda, & ab ea prorsus abhorreant, sic illas charis illinunt, ac memoriæ mandant, eàsque causas afferunt quę nullæ sunt, & ea dicunt quæ nec facta sunt, neque omnino fieri possint: quales esse Platonis ideas accepimus, & tragelaphos ex Indicis monstris in Asia narran ab ijs qui figmenta figmentis cumulant, ut maiorem in animis auditorum admitationem excitent. Quapropter huiusmodi portenta scriptorum nostræ ætatis, quoad potuero, coarguam: qui nec acribus ingenijs præditi, nec in republica uersati sunt, unde iudicium gerendarũ rerum peterent, usu & experiẽtia partum: qua multas etiam segnes naturas uelut é somno tandem excitari uidemus, & urbaniores reddi, ut inter eos numerentur qui prudẽtia polent, & aliorum consuetudine linguas excoluerunt, id quod fit ciuilibus quæstionibus pro tempore propositis: sed illa immatura ętate perperam descripserunt, & in ocio atq; exercitatione literaria multis annis consumpris, ueluti surdis auribus res quolibet tempore gestas præterierunt, omnem ætatem exegerunt.

Historiæ ex rumoribus.

Ideæ, tragelaphi.

Scriptores hebetes & imperiti.

Quòd si rem non tam ineptè tractassent, minus esset illis succensendum. Vsqueadeò tenebris & angulis digni illi homines, nullo ingenio, nulla dexteritate, ad eloquẽtiæ exercitationem sese contulerunt. Omnis enim scientiæ & artis perfectio, tanquam fundamento & basi, ingenio innititur. Quod sanum si fuerit, magnum adfert ad rem ritè conficiendam adiumentum: ueluti ferrum & ęs, quod fabro facilè cedit. Sin illud infirmum fuerit, scientiæ doctrinæq; fundamentũ labascit ac corruit. Id quod bonis istis uiris accidit, qui ferè segnibus & inertibus ingenijs præditi, si quid ex institutione doctrinæ cõsecuti sunt, caducum tamẽ illud & maximis uitijs inquinatum protulerunt. Ego uerò quosdam ueterum sapientum dixisse audio, ijs qui ad scribendum adiecerint animũ, bonos pictores esse imitandos: qui si archetypum aliquo naturæ uitio laboret, siue excessu siue defectu partium corporis: non id totũ in pictura imaginis exprimunt, sed alicubi quidem ad similitudinem ostendendam inserunt: alicubi uerò prętereũt, ne uel perpetua sit imaginis deformitas, uel naturę probrum quoddam oculis semper obuersetur, ac dicacibus hominibus iocandi sus' que materiam præbeat.

Ingenij doctrinæ fundamentum.

Historico pictor imitandus.

At

ἀφῶν. ὅσοι δ' ὑποπτοι ὄς λοιδορῶσι λυμαίνεται, ἃ αὐτοὺς γε δι' αὐ ὑβρίζοντας, ἅπερ ἄνθρωποι σωφρονοῦντες ἀτιμοτάτοις ἐπονείδιστα κατ' ἐκάστην τῶν ψυχῶν ἐμφυτεύσαιτο, μυρίοις βεβιώσας ἀνάγκαις, χρήσεως αὐτῶν δι' ἀπομνήσεται· θεὸς δ' ὁ δίκης πάσσοφος, δι' ἀκριβείας αὐτοῖς τιμωρήσεται γλώττης τῆς κόλασιν. ἃ μὲν ἐμ' ἰδ' ὅτι καὶ διὰ ἀμελίαν ἢ βελτίονος ἀπορίαν πραγμάτων ἅπερ ὑστεροῦμεν ἀκριβέστερον, τῆς ἐπανίσεως, ἃ τὰ μὲν ἢ ἀνάγκη, τὰ δ' ἀκίνητα, τὰ δὲ ἐκ τῶν ἀλαθείας οὐκ ἀφίστασθαι, τὰ δὲ ὑπὲρ τὸν ἀλαθείας τόπον γλῶσσαν, ὅτου τοῦτ' ἐφαπλῶσι τοῖς ἑαυτῶν συγγραφαῖς καὶ ὧδ' χρόνῳ, ἀπώλεσί τι τὰ αὐαίπα, ⊙ φάσκοντες ἃ μετ' ἐγχύσεσι, μὴ γλιάδα ἢν δωκεῖν λύ· οἷς τὸ πλάτων⊙ τὰς ἰδέας ἐπύομεν, καὶ ὅσοι αὖ τραγελάφους ἐκ τῶν ἰνδίας τοφᾶν ὃν τὰς ἀσίας ἀφικέσθαι ἀπαξ, ἐκ μὲ ἔστιν αὖτις μὲ ἔστι κλεῖσαι, ἵνα μᾶλλον ἐκπλήξωσι αὖ ἀκούοντας. ἀφεικότι τοίνυν ἐλίγξαι ἔχομαι τὰ τοιαῦτα, κἀδίκως οἶμαι, ἐπ' ἀμφοῖν συγγραφέων. ἀνδρωποι ὄντι ἀγαθοὶ πάντες τὼ φύσιν, οὐτι πολιτικοῖς τισι πράγμασι συμβάντες, ἵνα πάντα καὶ πᾶσιν ὀφθαλμὸν ἐαυτῶν παρέχοντες, ἐν ἐρεῖσιν ἐμπειρίᾳ τινὶ πεπεισμένοι, ὑφ' ἡσιφῶν μὲν πολλοὺς ἐν τῶν παίνων τοιούτοις ἀλαζόνων τῆς φύσιν ἀφυπνιζομένους, ὡς εἰπεῖν, καὶ ἀνιγαφομένους ὑπὸ ποτ', καὶ ὧν ἀεσίοις μετρίως μένους, διὰ κάνεις ἥδ' ἐγκειμένους εἰς βουλὴ καὶ ἐρεῖσι αὐτᾶσι πραγμάτων, καὶ οἱ γλῶσσαν ὑβίσασαν ἐκ τῆς τῶν ἄλλων σωφιαστάσιος, τοῖς πεπαιδευμένοις πολιπροῖς ζητήμασιν ἐν ἐαυτῷ χαιρῶν, ἀλλὰ λόγοις, ἐν τούτοις πλημμελῶς, ὥστι τίνων ἀνδρώπων, καὶ μοντῇ τούτων χολῇ καὶ πρὶν αὖ μακρὸς παρακμάξαντες ἀλίους, οὕτω ληφοὶ ἢν ἀὐ γεγενῆσθαι, τὸν ἅπαντα διαπέρασαν βίον.

Εἰ δ' μηδ' τούτοις οὕτω σφισὶ λέλυται, οὐδ' ἐν μόνον τὸ ἐκ τοῦ ἐγκαταπεφυγὸν αὐτάλλαγμα. οὕτω σφίσι καὶ γοῦν ἐμέλε πᾶσιν οἱ ἄνθρωποι, οὐκ ἄφυῶς οὐδ' ἀφύλλως δι' τὸν ἢν λόγον ἐκάλεσαν ἀσκησιν. πᾶσα γὰρ ἀδεκία καὶ τέχνη καθάπερ θεμελίῳ καὶ βάσει τῇ φύσει, τὸν ἐκ σωτήλεως ἐπεγείρεται. εὖ γοῦν ἡ φύσις ἐγκαίσασα ᾖ, μέγα πᾶς κατόρθωμα γίνεται δι' ὑδρίμως ἐφόδου· καθάπερ καὶ σὶδηρος καὶ χαλκὸς, ῥᾳδίως ὑπάκουσι ὑφ' χαλκοτύπου. εἰ δ' ὁ δι' φύσιως ἀδυνῶς ἴχε θεμέλιον, κἀκεῖθ' ἐπίσωρον τοῖς δι' ὑδρίμως ἐκσκευάσματα γίνεται, ἡ ἵν' ἂν κλημμελὴς καὶ ἐπίζηλος σύμμαχον. ὡς νῦν γε καὶ εἰ χρεὼ εὕτοι νοῆσαι ὡς τὰ πολλὰ καὶ νοσοῦν τὸ συμφυὲς ἀῤῥάπτοις φρόνημα, ἀκίνητος ἀρ' καὶ ὁ δι' τέχνης ἐπορίσατο λόγος, ἐκπλαγλίου ἐφανεν ἐμὲ καὶ νοσοῦντα τὰ ἐαίεια. ἐγὼ δ' καὶ τὸν πλάτωνα φῶν ἐσεν εὖς ἐπυθόμην φαμένους, ὡς οὐκ ἀγαθὸς ἦν ζωγράφων μιμεῖσθαι χρεών, ὁπόσα δ' τὸ συγγράφειν ὁρμᾶσι. καὶ γὰρ ἐκάστοτ' ἐπ' πᾶν τοῖς ἀρχέτυποις ἐκ φύσιως παρπίπτει πλημμέλημα, ἄτ' δι' τὸ ἦθος τῶν ἐόντ⊙, ἐπ' αὖ δι' τὸ πλέον παρεκβύρου ἐσεν ἢ τῶν ἁ σύμετρος μοῦν, οὐκ ἅπαν ἀκριβῶς ἁρμόσαι αὖτε ἐθέλει τῇ γραφῇ δι' οὐσίνος ἀλλ' ἐπ' μὲν ψυπλάσῃ, ὅπερ φιλοίσεσθαι τὸν ὁμοίστητα, ἐπ' δ' οὐ, ἵνα μὴ τὸ δύσμορφον καὶ αἰσχρὸν ἀ γραφὴ τῆς ἀνθρ⊙ ἐχει ἀδιαλείπτως, μὴτι φύσιως ἀναθ⊙ ἐὰ τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸ χρέον πεφαίνεται, καὶ γίνεται τοῖς θεασαμένοις πρόφασις γλιαρ⊙ ἅμα καὶ χλιαρ⊙.

εἰ δ'

οἱ δὲ σμικρὸν ὅσοι, οὐτ' ἂν ἀδίκως, ἅτε μισοῦντες τὴν ἀλήθειαν, ἢ μόνον οὐδὲ μικρὸν τῶν ἀληθῶν τῶν ἐμαυτοῦ ὠφελοῦσιν, συλῶσιν ἀφαιροῦσιν, ἀλλὰ κἂν πολλὰ τῶν μὴ πεπραγμένων ἢ λεληθότων ἐμοῦ ἐμφανίσωσι τῇ ἑαυτῶν συγγραφῇ. ἐγὼ δὲ περὶ τούτων ἀφανῶς αὐτοῖς ἀντιπαραβαλῶ τὰ ἀληθῆ ἐμοὶ γνωρίμοις. ἃ δὲ ἐκ τῶν ἀκοῶν ἐπίστασθαι ἐμοὶ ἔνεστι, ταῦτα μὲν ἀπὸ τῶν ἀκουσάντων ἐμοὶ γέγραπται, μήτ' αὐτὸς τῆς ἐξ αὐτῶν ἀκοῆς ἐμαυτὸν ἀποστερήσας μήτε τοῖς ἐπιγιγνομένοις τὴν ὠφέλειαν ἀφελόμενος. ἃ δὲ αὐτὸς ἐπράχθη ἢ ἐθεασάμην ἢ ἐπυθόμην ἀκριβῶς, ταῦτα ἐν τῇδε τῇ συγγραφῇ δεδήλωται. ἐγὼ δὲ τὰ μὲν ἐκ τῶν ἀκοῶν ἐπίστασθαι ἐμοὶ ἔνεστι, τὰ δὲ καὶ θεασάμενος ἐγνωρίσθην ἐκ τῶν ἔργων τῶν ἐμαυτοῦ

uit: donec uix tandem Theodorus Lascaris ad Nicæã metropolim trigesimo ætatis suæ anno Imperator est designatus.

IMPERIUM THEODORI LASCARIS.

Reguli, qui Lascarum desperarũt

VM enim alij uicti, alij supplices, ultrò se ad illũ contulerunt: præter eum qui Colchidem tenuit Alexium Comnenum, & qui in Europa Thessaliæ potitus est, & quam ueterem Epirũ nominarunt. Is erat ex Angelorũ familia Comnenus Michael. Hi enim ab urbe Imperatrice longissimè remoti, & fines Romano Imperio ex diametro (ut ita dicam) oppositos sortiti, locorumq; munitionibus freti, tyrannico more sibi Imperium uendicarunt: idq; in hunc usque diem, liberis ac nepotibus suis ueluti patrimonium tradere potuerunt. Quum enim Latini uerno tempore urbem expugnassent, Imperium tripartitò inter se diuiserunt: Flandriæ Comes Balduinus, & Picæ Comes Doloicus. solus uerò Montisferrati Marchio Thessalonicę & adiacentium locorum rex est declaratus. Imperator autem ex eis Byzantŋ Balduinus creatus, statim contra Occidentales urbes, quæ sparsim in Thracia sunt, mouit, easq; celerrimè deditione cepit: Montisferrati autem Marchio Thessalonicam usque progressus, eaq; potitus, facilimè instar incendij inde omnes ulteriores pagos & urbes est peruagatus, donec ipsam Peloponesum ingrederetur. Ac illo quidem anno res Latinorum secundo cursu processerunt, adeò ut nulla Romanis Imperŋ recuperandi spes relinqueretur. Itaq; uere appetente, Latinorum copiæ in Orientẽ trajicere, unà cum ipso Balduino parabant. Ac forsitan traiecissent, & Romanorũ reliquias internecione deleuissent, nisi derepente ueluti magni tonitrus fragor, Bulganci motus terror impetum illorum retardasset.

Latini ut diuiserunt Imperium.

Balduinus.

Marchio Montisferrati.

Bulgari Latinos ab Oriente abstrahunt.

DE ASANE IOANNE, principe Bulgarorum.

NAm primi Asanis frater & successor Ioannes, delectu ex omnibus Bulgaris habito, & non paruis Scytharũ copijs, qui Boreales Istri partes accolunt, conductis, occasionẽ sibi oblatam ratus est Thracios pagos & urbes opprimendi, re Romana uehementer turbata & afflicta: Latinis autem, rebus grauioribus distractis. Vnde necessitate coacti, suas omnes copias reuocare decreuerunt Balduinus & qui cum eo partiti erant Imperium, ac usq; ad Oresthadis planiciem celeriter progredi. Quo facto, exercitus illustri pugna conflixerunt, longo tempore fortiter utrinq; dimicantes: donec tandem Barbari cesserunt, haud scio an q Latinorum dicendum est. Nam ubi primùm Latini

Latini profugati à Bulgaris.

ῥώσασθ, ἕως ὀψὲ καὶ μόλις περὶ ἡ πρώτην μητρόπολιν αὐτοκρατορίδα συμπεπλωκυῖα Βασιλεῖ Θεοδώρῳ τῷ Λασκαρεως, πρωτοντεπὶ δεκάτῳ τυγχάνοντι.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ τοῦ Λασκαρι.

ΗΝικαῦτα γὰρ οἱ μὲν ἀπηλθόντες, οἱ δ' ἑκοντες πεπωκότι χρυσάμβῳ ἑαυτοὺς, τέτῳ πρωτεύουσαν μᾶλλον ἢ βασιλεῖ πόλιν τῇ Χαλκίδος πρατύσαντος γῆς ἀλλήλοις τε ἔτι κοινωνῆ, καὶ ὃς κατὰ ἡ δύσιν πόλις βασιλείας ἦρξε, καὶ ὧν πελασκὼ ἀνέμεσαν ἀπαρον. ὁ δ' ἀγχίνους τοῦ τῶν κομνηνῶν μιχαὴλ. ἔτι γὰρ ὄσον πλοῦτον ὧν τ ἑκασιλεύσεις ἀκτησάμενοι, καὶ αὐτὰ γε, ὡς ἄπαν, ἡ ξυμφοραῖς ἀγκυμονίας τὰ πὸ ἑαῦτα λαχόντες ἐκ ὀλιγίστου, καὶ ἅμα τοῖς τ πόπου ἐχυρώμασι σφόδρα πιθανῶς τυραννικὰ τρόφιμα πεδήσασαν τὴ ἀρχὴ, καὶ ἰσχυσαν, ἀχρι καὶ τιμήσου πᾶσί τι καὶ ἐκ γένους αὐτῶν, καθάπερ τινα πεζοῦν ἐλαῖον αὐτῇ πεπιμψαντες. ἤρεσε γὰρ ἦν γύναικα λαιρὸς, ὅτι λατῖνοι ἡ βασιλεύσαν ὀλιγιστεύσαν. ἦ ἰχῶ δ' αὐτῇ διελόμενοι, διγώμασι κατὰ σφᾶς, ὁ τὸ κόμης φλάνδρος βαλδεῖνος, καὶ ὁ τὸ μὲν πλέον ἐλλάδος μόνον ἡ μονῆσσφρατας μαρκίων ἔμ ἐκ Θεσσαλονίκης) θυσας λονίκης καὶ τ ἠπείρου, βασιλεὺς δ' ὃς αὐτ' αὖ γένους τῶν βυζαντίδος ὁ βαλδεῖνος. ὃς δύδυς καὶ κατὰ τ ἴσον εἶναι ἡ δύσμασι πόλιν, ὅσαι πρὸς ἑῷαν ἀπερδ δεσι. καὶ ταύτας μὴ ἡ ταχίστω ἐκπέσας αὐτὸς ἡ βιάσασκατο. ὁ δ' μονῆσσφρατας μαρκίσιος μὲν ἐς θεσσαλονίκην ἡ ὀφεδὴν πεπεισμένος, καὶ ταύτης γε ἐμβὰς ἐκρατες, ἔπεσε καθάπερ φλοξ ἐκεῖθεν ἐπιφανὴς πάσας τὰς πρόσω λόμας καὶ πόλεις, ἕως καὶ αὐτ' ἐκείνῃ τ νῆσον τὸ πέλοπος. τ μὴ διαφεύγειν ἐκεῖνον, ὑφ' ὁμοια τὰ λατίνων ἰχύος. ἀναχωρεῖν γὰρ μέλλοντες, καὶ αὖθ' ὑδιελεῖσθαι τ ἴσα. καὶ χάρις πάντα πεπισθαι τὰ ἐκεῖνον, ὡς μαθὼν ἐν ξυμμαίοις αἰχμᾶς ἐνεκαλεῖτο μεν λοιπὸν. καὶ μὰ ἀῦ ὑδικαίως, λατινικὰ στρατεύματα ἐλαπρεπῶς πᾶς ἴσα μέλλοντες ἔχειν ἅμα αὐτῷ βαλδεῖνον. τάχα δ' ἂν καὶ διεπράξαντο, καὶ τὰ ἔκτοτε ἡ ἀπωλέσας τοῖς ὑδηλοίποις ξυμμαίοις ἐκείνοις, εἰ μὴ ἐς θάπερ ἦρχε μεγάλας βροντῆ δὲ ἀέρος ἢ βυλγαρικὰ φύμη καταβραγῶσα, τότε ὀξὺ πλαξί τι καὶ τῶν τὸν ὁμιλον αἰσχέποσαν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΣΑΝ ΙΩΑΝΝΟΥ τὸν βυλγαίας ἄρχοντος.

ΓΑΡ τοι τ πρώτε ἐς αὖ ἀδελφὸς καὶ διάδοχος ἰωάννης, ἀπειρίας οὐ τῶν χώρα βυλγάρων στρατολογησας, ἐπιπρέμενος δὲ ἡ μᾶδιοφορεῖν ἐκ ὀλίγων ἦν ἠρᾶτο βόρειον μέρη τὸ ἴστρου σκυθᾶν, καιρὸν ἔχειν ἐκεῖνον ὑδιδῶ τοὺς θρᾳκικοὺς διὰ μοὺς ἡ πόλεσιν, ἐν ᾧ ἐλλ ἡ δορύλῳ μακρὸν ἔθνος καὶ ἄν πλεῖστον πεφυκὸς ἐς ὄνδρ, καὶ ἔθ λατίνων ἐν ἄλλοις αὐτοῦ διαστοῖς πόλεσιν ὀμίλων. ὅθεν καὶ ἀγκυσωλαμβάνοι πεπύστο, τῶν οὖσαν λατινικὴν ἀνάλαβὼν ἴγνωσαν δύναμιν ἔπεσαν βαλδεῖνός τε καὶ οἱ σὺν τ αὐτῷ ἡ γεμονίαν σβαλαχόντες. ἡ μὴ χεῖ ἡ ἐν τὰ ὀρεσκάδες ἱππάλεσι κατιόντες ἀσομένων τε ἡ ἡσυχαστέων πεισθέντα. ἔ γε ὁμῶς πᾶς μὴ χεῖν ἰσχυρῶς ἐκ πρὸ ἀῦ τὰ ἐρυσθέντα σωσιπάτρᾳ φεύγειν, ἡ πολὺς ἀμφοτέρων ἐγίνετο φόνος, ἀλλ' ὅπου τῶν,

τάφιν, ὥτε ἡ τῶν Λατίνων ὲ μάλα γενναίως γίγνεσθαι δυνηθέντα βαρβάρων ὅπλισιν, ὥστ' ἐξαπίνης πεφυκόσι τοῖς τὰ ὅπλα τὰ ὅμοια καὶ οὐ λόχους ὡς μέλλοντι πόλεμος ἔσεσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς ἐναντίους ἐπιόντας, καὶ ἐπιπαρεσκευασμένους ἐπὶ τοὺς λόχους οἱ σκύθαι, ὑπαναχωρήσαντες δ' ὥσπερ ἐκ συμβάσεως καὶ οἱ Βάλγαροι. καὶ οὕτω πολλαχόθεν πρὸς πᾶσαν ὁμοῦ κυκλωσάμενοι τοὺς Θρᾳκίων, ἐκτείνουσιν, ἀνορύσσουσι, ἰσοφαρίζουσιν ἐφ' ἑαυτοῖς, αἱμάσσουσι καὶ νικῶσι καὶ κρατοῦσι καὶ ἡγοῦνται. καὶ πολὺς μὲν ὁ τῶν Λατίνων φόνος, ἐκ χειρὸς δὲ καὶ τὸ ἔαρος ἐπὶ ὁπλίσεως αὐτόχρημα τοῖς τὰς συνοχὰς αὐτῶν μελούσαις καὶ κυφοπέτεσι ἐγκελεύσασι τῶν σκυθῶν. ἦσαν δ' οἳ καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν, μετ' ὀλίγον πάντων φυγὰς ὄντων. μετὰ μικρὸν δὲ καὶ Βαλδουῖνος ὁ Βαλδουΐνος. ὁ δὲ πλὴν τοῦ μὴ ὀλίγους ἐπιπεσεῖν ἡττᾶσθαι μάχῃ. ὁ γὰρ Βρυέννιος Δούκας ἰσχύων, μετ' ὀλίγον πάντων φυγὰς ὢν τὸ μετὰ μικρὸν ἁλοὺς καὶ ἀποτυφλωθεὶς ἦν λαμπρῶν, πλανώμενος ἐς τὰ πρόσω πολύμοιρος, μεθ' ἁρπαγὴν ἐχούσης ἑκάστης τὰ αὐτοῖς πεφυκότα. μὴ ἔχοντες δὲ ἐν τοῖς ἐναντίοις πολίσμασιν ἐπιστῆναι, ἐπὶ τοὺς ἐναντίους ἐπεστρατεύοντο. καὶ ἐπὶ τὴν Θεσσαλονίκην καὶ Μακεδονίαν, ὑπόσα γὰρ ἐκάμανε καὶ πόλισιν φρούριον, μέχρι σκυθῶν ἐρημίαν, τὸ δὴ λεγόμενον, ἐκτέθεικε.

Balduinus capitur. Plecæ Comitis & Dandali interitus.

Bulgari Thraciā & Macedoniā uastant.

Σκυθῶν ἐρημία.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΛΕΞΙΟΥ, τῶ ἐκπρόσωπος τῆ βασιλείας,

DE IMPERATORE Alexio, qui Imperio excideral.

Μὴν τοι καὶ λιπὼν ἐλεύθερος, ἐκ δὲ φόβου τῶν Λατίνων ἐφ' ἁ Βυζαντίδος λέθρα φυγὼν, τῇ πρὸς τῆ Θρᾴκῃ πλανώμενος, ἀλλ' ὡς αὐτὸς τῷ μεγίστῳ φερομένους μερικοῖσι, τῇ ὑπ' ἐμφύτου πάντων ἀφιέρᾳ, γυμνὸς δ' λοιπὰ πρὸς δικαίας ἀφιέναι. πρίν τι ἐχαίνου τῇ πελοπόννησον, συχνὸν ἤδη μέρος χρόνου πλανώμενον. ὀψὲ δ' ἐκείνοις βασιλεύειν ἤδη δὴν ἦν τῇ τῆ ἐν ῥωμαίοις πεφυκότι τὸν θυγατρὶ γαμβρὸν θεόδωρον δ' λάσκαριν, ἐ μόνον βιθυνίας τῇ ὅσαι πρὸς ἅλυν δ' ἐσχήκασιν ὧδι βραχὺ μέρος ἐκράτησαν, ἀλλ' ἅπασι τῇ δὴ πολλῷ τι αὐτοῦ μείζονι, τῇ ὧδι μέλα τοι πλοῦτον μέρος ἐκ παμπόλλου δικαίας, κεχρημένων ἐκ παλαιοῦ τῇ μακρὰν δ' πόλεμα κεῖνται τοῦτο, τῇ διακεῖσθαι πρὸς ἑῳαίαν ἔχει γαλατικὰ πόντῳ τῇ κατακεδασίας αὐτοῦ δ' χάρας διχασταίνεσθαι δ' ἐστὶ πρὸς δ' δύσγνιτλα διὸ τῇ φιλανθρωπεῖν, ὃς δὴ πλουσιχίας δ' σέλευ διασκέδασι, λιμῶσι δ' ἐσπέριον πᾶσαν ὑπὸ δύσιν πρὸς δυσίαν πρὸς ὅσα ῥωμαίων δ' αὐτὸς δ' λατινικὰ χθόνες ἱκάνε τῇ κλυδωνος ἐγκρίνετο, τῇ αὐτῷ πλαυσθῆναι μεγίστας ἐλπίδας, τῇ μακρᾶς πλοῦς καὶ δ' πολλῶν πόνων αὐτάνειν ἐπ' ἐμοὶ δ' ἔλεγον τὸ πρᾶγμα ἐπιθέσθαι, τῇ πρὸς φόβου τῇ βλοσυρίας ὁδὸς ἔφιπτο δ' θυμὸς τῇ ὅλως ἀπᾶν, ἐς μάχας τῇ φόνους αἱμάσσειν συστρωτικῶν ἐπιβῆναι αὐτόν. τῇ δ' πρᾳότητι δὴ δ' αἰχμὰς πρὸς ἀσίαν, καὶ ἅπασι λαβὼν δ' δ' αἶχμον δ' πόρευε λαθατίνῳ πρὸς δ' ἐπέλθ' τῳ ικαῦτα διέγοντα, καὶ ἱκέτῳ ἱκὼν δ' ἐκείνῳ κεφαλῇ εἰκόνι, ὑπακοῦσαι δ' οἱ δ' βασιλέως λειβῶνος, πολλὰς τε αἰχμαλώτους δ' λίας, ὁπόσαι ποτὲ πάλαι σθένος ἐφύοντο, τῇ τὰ νῦν μετὰ συχνῶν δ' διακρύων δυσυχήματα ἐκλογάδην πρὸς δ' κεῖνον τῇ ὧδι τύπος χρυσᾶν δ' ἐκείνοις ἐπιχρῶν σφρῖς.

Alexius bis captus priuatus degit

Lascarini imperij fines.

Lathatines Turcus Alexiū amicum

norū grauem armaturā sustinere nō possent, an uerò ꝙ de industria illos in insidias pertrahere uellent: id quod probabilius est. Nam cū eos Latini lōgissimè persecuti essent, Scythæ ex insidijs consurgunt: & Bulgari uelut ex cōpositō conuersi, hostes præter omnem expectationē circumuētos sagittis & iaculis strenuè confixerunt: & terra sanguine & cadauerib. repleta, ingentē Latinorū stragem ediderunt: qui ob pondus armorū, continentes Scytharū incursiones & circuitus, & expeditissimas excursiones tolerare nō poterant. Nonnullos etiam uiuos ceperunt: inter quos & Balduinus fuit. nam Doloicus Plecæ Comes in acie ecciderat. Venenatarum uerò ditx Henricus Dandulus, cū perpaucis fuga elapsus, nō multo pòst ex acceptis in pugna uulneribus decessit. Bulgarorū uerò Scytharumq; multitudo, Latinorū opulentia gusta, ac currib. splendidis potita, strenuè ad ulteriora pergebant, resistente nemine. Quare Thraciarū urbium aliæ ultrò ad Ioannem se conferebant: pleræq; uerò ut expugnatæ & direptę sunt, mœnib. solo æquatæ. Sic Ioannes omnia facilè Thessalonicā, & in Macedoniam usque peruagatus, pagos, oppida, castella, propemodū Scytharum (quod aiunt) solitudinem effecit.

Aeterùm Alexius Imperator cū Latinorū metu etiam Byzantio profugisset, dum in Thracia uagātur, & ipse à Mōtisferrati marchione capitur: & opibus quas secum ferebat, spoliatus, nudusq; dimissus, longo tempore circa Achaiam & Peloponesum oberrauit. Tandem audiro, generū suū Theodorū Lascarim in Oriente rerū potiri, quæ Romanæ ditionis essent: nec Bithyniæ tantum & oræ maritimę prouinciarū, quę nō latè paterent, sed iam in mediterranea quoq; longissimè progredi, ac renere quæ inirio à mendie sumpto à Caria & Mæandro fluuio, uersus Septentrionem ad Galaticū Pontum, & ipsam usq; Cappadociā pertinerent: non grauas egit humanitati & beneficētię Diuinæ, quæ multiplices Imperij tempestates sedasset, & in salutarē portū præter omnem expectationem perduxisset eos qui è Latinorū fluctib. enatassent, ipsiq; maximi solatij ipsemet diuturni errons multorumq; laborū requiem ostendisset: sed rem grauiter ferebat, animo inuidia & æmulatione æstuante: &, ut paucis complectar, ad pugnā & cognat. sanguinis effusionē sese offerebat. Itaq; per mare Aegeum Asiam ingressus, etiam Turcarum principem Iathatinem, qui tum in Attali urbe degebat, supplex miserabili habitu adit, ut Imperium sibi restituat orans, & uetrem amicitiam illi in memoriam reuocans, præterea quæ aeeruos pecuniarum pollicens.

At Barbarus cùm hac pollicitatione illectus, tum cætera manubiarum emolumenta, quæ externos hostes oppugnantibus proposita essent, animo complexus, simul & copias suas conuocat: & legatos qui atrocissima quæque minarentur, ad Theodorum Imperatorem mittit, nisi Alexio socero statim solio Imperatorio cederet. Is uerò principiò eo nuncio perturbatus est: sed statim resumpta fiducia, & spe sua in Deo collocata, legatos infecta re dimittit: ac in bellum intentus, exercitum contrahit, longè sanè Persico minorem, si numerum spectes, & ad confligendum imparem: Diuina uerò ope adiuncta, maximo interuallo maiorem. Barbarus igitur cum omnibus & pedestribus & equestribus copijs Antiochiam ad Mænandrum sitam obsidet, ea spe, illa capta cæteris totius Imperij Romani urbibus facilè se potiturum esse: adducto secum Imperatore Alexio, quo facilius ea quæ uellet, conseque retur. Imperator uerò sibi non cessandum ratus, nec Barbarorum impressionem expectandam, illorúmue potius quàm suæ commoditati seruiendum (audaciores enim fore, si illa subacta, spoljs ditarentur: simúlque inuicta arce contra Romanos illa urbe usuros) summa celeritate aduersus illos ducit, quum bis mille equitibus nihil amplius haberet: quorum octingẽtos fuisse Latinos ferunt, uiros lectissimos & bellicosissimos. Superatis autem tertio die montis Olympi angustijs, quæ in maximam porrectę longitudinem, Bithyniam & Phrygiam utramque disterminant, illa uersus Septentrionem declinante, his uersus Meridiem & Austrum situs: quò, die undecimo quum peruenisset, Caystrum trajecit. Quare aduentus eius minimè expectatus, Barbarum maximè perculit: ambiguúmque reddidit, somniúmne an rem ueram audiret? Perinde enim erat, ac si leo & dentibus & unguibus exarmatus, magno impetu in turbam ursorum & luporum irrueret. Norat enim Persa, Romano Imperio non ita pridem in sexcenta frusta discerpto, alijs'que dissipatis, alijs à Latinis cæsis, reliquias aut prorsus esse nullas, aut perexiguas, quæ uix millenarium numerum complerent. Vnde factum, ut anceps animi, expeditionis Imperatoriæ famã nunc pro somnio haberet, nunc audaciæ simul & impetus celeritatem leuitati ac dementiæ tribueret. Tamen res non negligenda uisa est: quòd exiguum interdum malum neglectum, ingẽs periculum peperisset: & paruæ copiæ celeritate & festinatione sæpe magnos exercitus, ob socordiam, officij'que neglectum, superassent. Itaque omni & leui & graui armatura in unum contracta, quæ à uiginti millibus numero parum admodum aberat, ὁ δὲ Βαρβάρου φίλους μὲν καὶ πρὸς τὰς τῶν χρημάτων ὑποσχέσεις, ἐναρπαλίσας δὲ τὰ τε ἄλλα, καὶ ὅσα ἐκ τῆς λείας πρόσγίνεται λαφύρων τοῖς ὑπερασπίσασι τὴν ἐλευθερίαν· ἐπὶ τοὺς τὰ ἑαυτοῦ σωτηρίζοντας ἀνάμεσος· καὶ αὖθις τοὺς μιγίστας ἀπειλὰς τε μίσγοντες τῷ βασιλεῖ θεοπίζουσι πρὸς ὕβριν, εἰ μὴ αὐτίκα τῷ πρεσβυτῇ ἐκλείποι τὴν βασιλικὴν ὑποστάσαν θρόνον. ὁ δὲ τὰ μὲν πρὸς τὴν ἀκοὴν ἀταραχθείς, πέμπει δ' ἑαυτὸν αὖθις ἐν ἀσφαλεῖ, πρὸς τὸν τε καὶ τὰ δυνάμενον τὰς ἐλπίδας ἀναρτᾶ, καὶ σὺν μὲν πρὸς ὀλίγας ἐπὶ τὰς ἐκεῖσε ἐπαναφαίνεται ἀφίξεις. ὁ δὲ ἔργον ἦγεν, καὶ τὸ ἑαυτοῦ συγκροτῶν στράτευμα, πλοῦτον μὲν, ἅπερ πρὸς τὰ πρόσω στρατεύματα βούλοιτο πλουτοῦντα, καὶ ἐκ ἔφη δεῖν αὐτὸν ἐπὶ τοσούτοις μοῖραν ἐκκείσθαι· πρόθυμόν δὲ καὶ ἕτοιμον αὐθορμᾶσθαι ἐπὶ τοὺς πολεμίους, πλὴν τῶν πρόσω ἐν πλατείαις. ὁ δὲ οὐδὲν βαρβαρικὸν ἄγων τὰς τοιαύτας διανοίας, καὶ ὅσα τῶν ἱππέων, ἅπερ ἐκ τῶν παρὰ μαίανδρον κατέσχεν, καὶ προκαθίσας ταύτην ἐπολιόρκει· λογισάμενος, ὡς αἱ τοιαῦται ἐγκρατεῖς γήσονται, βᾶσαι αὖ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὰς ἄλλας παρασκευασόμενοι πόλεις, ὅπως αὖ τῶν βαμαίων ἅμα προυσηγήσωνται ἀρχῶν. ἦγε μὲν τοιοῦτον ἑαυτὸν καὶ τὸν βασιλέα ἀλίξιον, ἐφ' ὅσον ἂν βασίλειον κατόρθωσιν ἄγειν ἐβούλετο. ὁ δὲ βασιλεὺς εὐπρεπεῖ σῶν κατὰ χάραν μένειν, προθυμίαν τῶν βαρβάρων ἐφ' ὅσον, καὶ ὅν τὸν ἱκανὸν καιρὸν μετασείειν τὸν ἑαυτοῦ· δρασυνεῖν γὰρ ἂν μᾶλλον αὐτόν, εἰ τῶν αὐτόχειρα καὶ περιφέροντες, τὴν ἐκεῖθεν λαφύρων ἐμπλήσειν αὐτόν, καὶ ἅμα ἀμηχανίαν κατὰ βαμαίων ἐμποιεῖν τῇ πιθανῇ χρήσεσθαι πολλ. ταῦτ' οὖν καὶ πᾶσι τοῖς ἀμφ' αὐτὸν, κατ' ἀκάνθας ἐκεῖσε χαρᾶ μυριόπλοον ἐπαγόμενος στράτευμα ἐκ χιλίας ἱππίας, ὧν αὖ οἱ πλείστους μεδοφάρους, ὅπερ λατίνους φασίν, ἔνδοθεν λογάδας καὶ μέχλι ὡς ἐλθεῖν ἀνίστας. καὶ τριταῖος μὲν τὰς πρὸ τοῦ ὀλυμπου ὀρεινὰς δυσωδίας ἐμάθε, αἳ πρὸς πολὺ παρατείνουσι μέσον, βδυνίαν ὀσίζουσι, καὶ ἔμφυτοι τὰς φρυγίας. τὸν δὴ αὖ παντοφαγοῦσαι, τὰς δὲ πρὸς μισημβρίαν καὶ νοτον ἄνεμον βλίπειν παρίχουσαι· φύλακα τοῦ ἐπιόντος δ' ἰσθμὸν ἀλθὼν ἀλθὰν, ἅμα πρωΐαθεν τὴν καῦσιν. ἅτε δὴ τὸν ἀπροδόκητον ἐφόδου, κατὰ πλάξιν γάμου τῷ βαρβάρῳ φανῆναι, καὶ ταῦν ἀνοίκτον, ἐκ ἴχνη συμβαλεῖν ὁπόθεν καὶ δύνηται τὰ πεπόντα συμβαίνει ἐκπάλαι, ἃ χρεγορᾶτε. ὁμοίως γὰρ ὧδε ὡς ἂν ἃ τις λίαν ἐφεκτικὸν ἀνίχαυτα καὶ ὀδύνης, ἐπ' ἐκ πολύμοιρος ἰφθίτο κατὰ πλάτος ἀρχῆς καὶ λύκας. ὧδε γάρ ὁ πρόσω, ὅτι ἐπὶ βαμαίων ἐχθὲς ἔπω πρόνοιας μυρίας ἐλαχιδάσας μόρῳ, καὶ τὴν μὲν ἔλαιον ἔλαβε στρατεύσας, τὴν δὲ ἔφορος ἐγγὺς λατινικὸ γλωσσάων, τὸ λειπόμενον ὕδωρ, ἐ τὸ παρέκτασ αὐλιγόν, ἔλιπε βραχύ, καὶ ὅσον μόλις ἂς χόες τεξικόχε σύστεμα συμπορεύσθη. καὶ τοῦθ' ὑπὸ τοῦ πως γνωσιμαχῶν αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ σωίζειν, καὶ τοῦ μὴ ὡς ἐνέρατος λόγου ἀπέχειν τῶν δ' βασιλικῶς ἐπιλύσεως φάμεν, τοῦ δ' ὡς αὐσίας καὶ κεφότῳ ὑποβάλλειν, δ' πλοῦς ἅμα καὶ ἐμοὶς ἐξύστερα. ὅμως ἐκ ἀμελατέον ἰδέσθαι ὑπὲρ οἱ τὸ πᾶγμα. ἴφασι γάρ, ὡς ἔστι τοῦ καὶ τὸ βραχὺ δ' αὐτὸ περιῤῥώμενον, μέγαν ἀπίτικε λύσιμον· καὶ βραχῶν δυνάμεις πολλὰς ἐξύστερα καὶ ταυτὸν ἐ χρυσόμυροι, μεγάλας ὁμοῦ καὶ πολλαπλασίους ῥᾴστ' ἂν κατανίσαιτο, δ' ῥᾳδίως καὶ πρηφεύσειεν τὸ παθαυτοῦ. καὶ μὲν δ' ἐ ἔστ' ὁ σφενδονᾶς καὶ βέλεσι, καὶ ὅστ' ὁ ἐγχυμάχεις δίφεσι τε καὶ ξίφεσι στρατεύματα παίστ σωφρονικώς, δυσὶν μενεκλέοις οὐ μάλα ἱλαπτῶν.

Antiochia ad Mæandrum.

Lascaris parum copijs Turcos uincit.

Bithynus Olympus.

Lascaris aduentus Calothetum inexpectatus

καὶ ἐστω

καὶ οὗτω παρεπλάγιος, ἰσόρροπον τὴν τῶ Βασιλίως ὁρμὴν, ἐχθόμενος μὲν τῇ ξυντυχίᾳ ὅπως ὀφείς τι καὶ λύσσης ὁ χοῖρος, ᾧδε συμβαίνειν ἤδη μάχην ξυνίστασθαι, καὶ πονοῦντων πλέον ἑκατέρων πολέμιος, ὅσον ὀλίγοις σύμμαχος· ἰσόρροπον δ' οὖν ὅμως.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΟΥ Βασιλίως, καὶ τῶ σολτάν.

ΚΑΙ οἱ μὲν ὀπίσω τῶ Βασιλίως λεγιῶνες σωματοειδεῖ μὲν πεφύκασι, πλῶ τὴν τὸ μέσον διῤῥῆχθαι ἢ τῶν πολεμίων φάλαγγα, λύειν δ' οὐσίως ἀγωνιζόμενοι, καὶ κατακόπτοντες οὐ διεκπιπτόντας, ἕως διέλασαν καὶ ἐς αὐτὸν τὸν τῶν πολεμίων ἡγεμόνα καὶ συνέῤῥηξαν αὐδις, πάντ' ἤδη τὰ ἱερεῖα, ὡς ἐπὶ ἕκτῃ δὴ φαίνεσθαι καὶ αὖ τῶν πρόσω σφενδονήτας τι καὶ τοξότας, ὄξω τῶν ἐκ χειρῶν συμπλοκῶν. οἱ δ' ἀφὶ τὸν Βασιλία, ἀλλ' ἐπ' αὐτοί γε ἀμύνοιεν, ἀλλὰ καὶ αὐτοί γε κατὰ μέρη τοῖς τῶν πολεμίων συμπλεκόμενοι πίπτουσιν, ὄξω γόνατα καὶ αἰδοῖα πρὸ ἀκροατοῦ. ἕως οἱ πολέμιοι συμφρονήσαντες, καὶ κατὰ λόχους πᾶσι λόχοις, οὐκ ἐν ὀλίγοις πολλῶν ἀμάχοις, μόλις κατέκλασαν, βοηθοῦσι τῇ πολυχειρίᾳ. αὖτε τοῖς ἀμετρήτοις συμμίξαντες, οὐ μὲν ὄξω ἀπέφαινον βίους, οὐ δὲ φυγάδας ἐποίουν. ὁ δὲ τῶν τέρκων ἀρχηγὸς ὁ σολτὰν ἰσθατίνης, παίστης ἀφοὺς καὶ πεδοκεμὼν, αὐτὸν ἴζατα τὸν Βασιλία καὶ ὠσάμενον, ἀμόσε κατ' ἰκάτε χειρῶν, μέγα φρονῶν ἐπί τε μεγέθει καὶ ῥώμῃ σώματος. καὶ δὴ φοβερὸς ἰκάνου ξαδλὶχ ἄϊππος, βαρεῖαν κατιόντα κρυδὶν λιφαλῆς τὸν πλαγίου. ὁ δὲ Βασιλεὺς, τὸν πρῶτον οὐ γνώμῃ, ἀλλὰ σκηπτόνιος μεσὸς κατασὰς, πίπτει τὸ ἵππο. θεῶν δὲ μᾶλλόν γε ἕνεκα, ἄπεξ αὐτῶσαι νικησάσαν τὴν ῥωμαίων ἀγεμονίαν βιβλεμῶν. διό δὴ καὶ αὐάγαγόν αὐτὸν ἐκ λέκκε πελαπυσίας, καὶ ἐς πάλον ἰλιόν, κ' ἔστησε μὲν ὧδε πύργον οὐ πόλας αὐτῷ· καὶ ὁ πυρὸς δὴ τὸ ἵππο πτοᾶν, ἀφνιδίως ἀνατὰς μεσὸς μανικῶ τινος κ' ἐνθουσιάσας ὁρμάμενος, πλαδὶξας πολιτρίπα τὴν ἀπάλλαν τῷ βαρβαρῶ. τὸ, ἑαυτ' γὰρ αὐτίκα βίῳ γυμνώσας, ἐκβρίζει ῥᾳδίως οὐ μεταδόδις πόδας τὸ βαρβαρικοῦ ἵππου, καὶ βίψας τὸν ὠδὲ τὸν σολτὰν, ἐκτείνει τὴν αὐτὸ λιφαλὴν, καὶ κατέδηλον ὃς δέρπει μεγαλοπρεπεῖς ποιῶ τῆς τῶν βαρβάρων στρατόμαχος. ὅτῳ δὴ τῶν ῥωμαίων σωτῆρας τε καὶ συστάτας ἐξ ἀρχῆς καὶ κατάσκοπος γίνεται πρῶτα, ξυὼ γὰ θεῶν ὃς παίστην τιμᾶς, ὅπισθε τὴν αὐθρωπίνων ἐκφοβήσαι δίκαιμεν. οἱ μὲν γὰρ βαρβάροι τρόμῳ καὶ δ' ἴκης πλαγόσαν τες ἰκανοῦ, πάντροπα δὴ ἰφόβηγον, ἢ τοχίλων ὀπίσω ἐπακολουθοῦσιν. ὁ δὲ Βασιλεὺς πεδαδὲς μὲν τῷ μεγάλῳ τόπῳ κινδύνων ἐκπλαγμόν, πεδαδὲς τῷ δ' αὖθις ἐγκακίας προσπαῖζον τὴν αὐτόχλαν ἄσαν, πολλὰς ἐφήμων ἐκ μέσης ψυχῆς ὃς θεῶν τὰς εὐχαριστίας. οἱ δὲ βαρβάροι πρισβεύσαντες πρὸς τὸν Βασιλία εἰρήνης, καὶ αἰτησάμενοι αὐτοῦ καὶ λαμβάνουσιν, οὐχ οἷαι βελομένοις ἐκάνοις ἦσαν, ἀλλ' οἷαι κῆ μάλα ἐσῆκεν ὃς Βασιλῆ· σωτῆρας μὲν τοῖ Βασιλείους τῆς πολεμίους ἐωνέσατο, καὶ τ' ἑαυτοῦ πρηθῆναι, ἀλλ' ἔμεν τ' Βασιλίαν καὶ καταγαγὼν αὐτ' ὃν πάλαιον πόλιν, μονοδιὸν πολιόκελος χῶμα· λάβασα ὧδε μιλῶς πάντα ὀπίσω χαλάσθαι αὐ ὃς ἐξεπέζεν, τὸ πάντες γε μιλῶ ὁ βασιλεὺς, πλουτισάσας τῆς συζύγου, ἄγετα

instructaq́ acie, Imperatoris aggressionem expectabat: ægrè quidem ille ferens ita eecidisse, ut angustus & equis incõmodus esset prælij eõmittendi locus, magnoq́ exercitu tam infestus, quàm paucis opportunus: pugnam tamen haud recusauit. *Angustiæ Turcis incommodæ.*

DE PVGNA THEOdori Imperatoris, & Sultani.

ACCCC Imperatoris Latini cõglobati, ínitiò media hóstiũ phalange insigni fortitudine perrupta, cæsisq́ resistentibus, ad extremum usquè agmen penetrarunt: rursusq́ conuersi, tanta alacritate dimicarunt, ut iam & funditores & sagittarij Persarum, quòd cominus pugnabatur, inutiles essent. Sed nec Imperatorij milites cessabant: quin & ipsi hostiles legiones seorsim aggressi, fortia facinora edebant: donec hostes unanimi consensu, clamore sublato, impetum in Latinos fecerunt: atq́ in medio circumuentos, multitudine freti, non sine magna strage sitorum, ceciderunt. Deinde nostros aggressi, alios occiderunt, alios profligarunt. At Turcorum dux Sultanus Iathatines, omnibus omissis & præteritis, ipsum quærebat Imperatorem: illumq́, ui patefacta uia, magnitudine & robore corporis superbus, inuadit, grauemq́ ictum infligit. Imperator uerò primo ictu nõ tolerato, sed uertigine oborta, ex equo delabitur. Neq́ uero Deus, semel restituere mortuum Romanorum imperium uolens, cunctari poterat. Quare illum è lacu miseriæ & è salebris eductum, in rupe collocauit, ut is qui modò instar mortui ex equo deciderat, ueluti furore quodam diuinoq́ impetu concitatus, præter omnem opinionem exitium in Barbari caput conuerteret. Stricto enim ense, Barbarici equi pedes anteriores facilè demetit: prostratoq́ Sultano, caput amputat: eóque hasta in altum elato, & Barbaris exercitibus ostentato, Romanorum salutis & permansionis dux & autor extitit, adiutore Deo, rerum omnium earum quæ uires humanas superant moderatore. Nam Barbari metu & tremore correpti, effusè fugiebant. Imperator uerò mirabiliter magnis illis periculis ereptus, maioreq́ miraculo uictoria potitus, triumphans Antiochiam ingreditur, ex intimo pectore gratias agens Deo. Barbari autem statim missis ad eum legatis, pacem petunt, atque impetrant: non qualem ipsi cupiebant, sed quæ Imperatori optatissima esset. Qui & socerum suum, Imperatorem Alexium, in hostili exercitu comprehensum, Nicææq́ perductũ, priuatiq́ hominis habitu indutũ, liberaliter habet, omnia necessaria suppeditãs. Interim eõiuge mortua, Imperator consobri- *Dccc Latinorum equitũ infelix uirtus.* *Iathatines à Lascari occiditur.* *Pax Turcis conceditur.* *Alexius.*

ἄγετα

Lascaris uxores.

consobrinam Roberti, qui tum Byzantij regnabat, uxorem ducit: quam & ipsam non diu in matrimonio habuit, nec ex ea liberos suscepit, siue quòd natura sterilis esset, siue quòd immaturus Imperatoris obitus ei pariendi tempus negauit, triennio post defuncti.

ἔγνῳ) εἰς λύτρωσιν γυναῖκα τὴν ἀλλοφύλου τὸ γένος τῶν Βυζαντίδος βασιλεύοντος· ἣν δὴ μικρὸν σωφρονίσαν χρόνον, οὐκ ἔτεκε παῖδας ἐπ' αὐτῆς, εἴτ' ἐκ φύσεως στεῖρα οὖσα, εἴτε καὶ ἡ ἀνεπιδρομὴ τοῦ βασιλέως τελευτῆς, ὥραν παιδοποιίας οὐ παρασχοῦσα αὐτῇ· τρία γὰρ ἔτη σωφρονεῖν ταύτην.

NICEPHORI GREGORAE HISTORIAE ROMANAE

Liber secundus: quo & Imperij Lascaris finis, & Imperij Ioannis initium continetur.

CAPITA LIBRI II.

Finis Imperij Lascaris, & Ioannis Ducae initium.

De Theodoro Angelo, Thessaliae principe.

De archiepiscopatu Bulgariae, quae & Achris appellatur.

De iuniore Assane Ioanne, Bulgariae principe.

De naualibus Ducae Ioannis copijs.

De matrimonio filij Imperatoris, & filiae Assanis.

De Scythis.

De Scytharum in Asiam & Europam irruptione.

De Scytharum in Asiam irruptione.

De legatione Turcorum ad Imperatorem, & fame eorum.

De Irene Imperatrice, ex equo praecipitata.

De secundis Imperatoris nuptijs, defuncta Irene Augusta.

De expeditione Imperatoris contra Michaelem Thessalum.

De morbo & obitu Imperatoris Ioannis Ducae.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΑ, ΡΩΜΑΙΚΗΣ ἱστορίας λόγος δεύτερος.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ Β.

Τίλος τῆς τοῦ λασκάρεως βασιλείας, καὶ ἀρχὴ τῆς Ἰωάννου τοῦ Δούκα.

Περὶ Θεοδώρου τοῦ ἀγγέλου, τοῦ τῆς Θετταλίας ἡγεμόνος.

Περὶ τῆς ἐν Βουλγαρίᾳ ἀρχιεπισκοπῆς, ἣν καὶ Ἀχρείδα λεγομένης.

Περὶ τοῦ νέου Ἀσσὰν Ἰωάννου, τοῦ τῶν Βουλγάρων ἄρχοντος.

Περὶ τῆς ναυτικῆς τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Δούκα δυνάμεως.

Περὶ τοῦ συμπεθερίου τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως, μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀσσάν.

Περὶ Σκυθῶν.

Περὶ τῆς εἰς τὴν ἠπειρῶτιν τῆς Ἀσίας ἐφόδου τῶν Σκυθῶν.

Περὶ τῆς εἰς τὴν Ἀσίαν ἐφόδου τῶν Σκυθῶν.

Περὶ τῆς πρὸς τὴν βασιλέα πρεσβείας τῶν Τούρκων, καὶ τοῦ λιμοῦ αὐτῶν.

Περὶ τοῦ βασιλικοῦ ἐρίππου, ὅπως ἐκπεσὼν μνίδιον τοῦ ἵππου.

Ὅπως τελευτησάσης τοῦ διαυοήτου ἐρίππου, ἠγάγετο ὁ βασιλεὺς ἑτέραν.

Ἐκστρατεία τοῦ βασιλέως κατὰ τοῦ ἀρχοντὸς μιχαὴλ τοῦ θετταλοῦ.

Περὶ τοῦ νόσου καὶ τελευτῆς τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Δούκα.

Lascaris elogia.

Ascaris octodecim annis in Imperio exactis, uitam cum morte commutauit: Ioanne Duca, qui filiã eius Irenẽ in matrimonio habebat, successore designato. Masculam enim prolem nullã susceperat. Relicta est & Imperatrix, parũ lætata imperio, tũ propter orbitatẽ, tum quia maritò nõ diu superstes fuit. Imperator uerò Theodorus Lascaris celerrimus fuit, atq; inuictus, & plurimis prælijs spectatus, plurimasq; urbes pulcherrimis ædificijs magnisq; sumptib. ad retardandum

Κωνσταντῖνα δὲ βασιλίσση τούτῳ παρεμμένουσα ὕστερον, καὶ τὸν ἡγούμενον βίον ἀμείβεται, διέδεξεν τὸν βασιλέα κατακλύσας τὸν ὑπὸ θυγατρὶ ἐρίππου γαμβρὸν Ἰωάννην τὸν Δούκαν. ἄμφω γὰρ ἦν αὐτοῖς παῖδες οὐδαμῶς. κατακλιθέντα δὲ ἀ βασιλίς, μικρὸν τὸν βασιλέα ὀνήσειν, ὅσον μὲν καὶ σῶμα τῶν ἀσπίδων, ὅσον δὲ καὶ ὅπλα μικρὰ ὠφελοῦσι, τοσαῦτα καὶ αὐτά. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς διάδοχος ἐξὸς μὲν ἦν τῷ ὁμίλῳ καὶ αὐτοπρεπὴς, καὶ πλείστας μὲν πόλεις κατὰ κράτος μάχῃ, πλείστας δ' αὐτομάτως πόλεις καὶ πλείστας εὐτολμίαις καὶ πλοῦς κἀκλώμασιν, αὐτοσ-

ζῶν

Cῶν καὶ αὐτὸς πίων ὅλα τότε ἡ τ λατίνων ὁρμή. ἀλλ' ἐπεδήλωσεν αὐτὴ, ἀνεῖς πολλὰς ὧν τε πράγματα χρόνῳ. ὁ δ' γαμβρὸς καὶ διάδοχος ἰωάννης ὁ δοὺκας, σώσειν πλουτῶν φυσικῶν, καὶ πρέπων εὐπάθειαν, καὶ βιβλικὸς ἀνὴρ, κἀμικτὸς τῶν ἀρχαίων λιθῶν καὶ νομισμάτων. καὶ τοῖς τι ῥωμαίων πράγμασι καὶ στρατεύμασι, πλέον ἢ βραχεῖ τῷ ἐπιδοσιν ἐδιδόαμεν κατὰ τὸ ἐκατέρους αὐξάνειν, μήτε τῆς βουλῆς φθαζόμενος εὐλογῶν, μήτε μετὰ τῶν βουλῇ ἀμελῶν εὐλογίας· ἀλλὰ ταὐτὰ μέτρῳ καὶ λανθάνοντι διδοὺς καὶ ἐκείνῳ δεῖ πᾶσιν· ἀλλὰ φαίη ἄν τις δύσκολος, ὡς ἐκείνος ἐκεῖνο τῷ θεοδώρου τὸ βασιλέως ὄφαν ἰζάνειν ὁρμὴν παγερῶν καὶ ῥωμφύγκην ὁ δ' ἰφυὴς χρόνος, τῷ τὸ βασιλέως ἰωάννου δύσκιδναν, παγερῶν καὶ σωτήριαν. ὁ γὰρ ἦν οὐκ ὄντων τὰ ὄντα ἄγκης ἀῆμον λύσις, πόσους ἀνθρώπους, ὁπόσα φθαρέντας καὶ τυθησόμενα αἰκίσασι βιβλίοντι τῷ τ ῥωμαίων ἀγαμενίαν. ὁ τύπος μὲν τι τοῖς χρόνοις, ἀρχὴ τῶν βυζαντίων, ῥωμφάτος ὁ τῶ πᾶ βρεχὺς τιτλιδιπούτος ἰφὴ ἀδελφιδοῦς. τοῦτο πορισσήσασι οἱ τῶ βασιλέως θεοδώρου τῶ λάσκεως ἀδελφοί, ἀλέξιος οὗτοι καὶ ἰσαάκιος, φθόνῳ φρασηγούμενοι καὶ ζηλοτυπίᾳ μακρᾷ, ὅτι μὴ ἦ βασιλέως οὗτοι διάδοχοι χρόνιοι, τῶ βασιλικοῦ τίνος τυγχάνοντες αἵματος εἰκαιότεροι, ἢ ὁ κατὰ λῶλος πόσαρμιδὰς ἰωάννης. οἱ καὶ χρήματων ἀνομίας τε καὶ ὑποχήσεσι, στρατῷ λατινικῷ σωαδρίσαντες, ὁπόσος ὁ τῶ ῥωμφάνου τίνα πάπα ἐλῶ (πλὴν ἦ οὗτος ἦν, καὶ οὐκ ἀχρεῖος τὰ ὅπλοσιν καὶ αὐθαίμα πλωμαλῶ ἡγέσεσι κατὰ τ βασιλέως ἰωάννου τῶ δούκα) κεθαιρέσοντες ἵνας αὐτὸν τῆς ἀρχῆς, καὶ μεταθέσοντες ταύτῃ ἂν σφᾶς αὐτὰς. καὶ ἐμβάντες ἐς τὴν ἀσίαν, τὰς μὲν ναῦς ἀφῆκαν πρὸ τῶν λάμψακον. αὐτοὶ δ' αὖ ἐμβάντες ἐς μεσόγειον ἡμέρας ὁδὸν, ὁπόσην λατίνοις ἐπάκουον πᾶ βρεχέος πιπτοκρᾶν ὁ ῥῆξας, ἐπαντῶσι τοῖ βασιλῆ τὰς ῥωμαϊκὰς δυνάμεις ὁπλίζοντι κατ' αὐτῶν· καὶ λαμπρῶ συμβαλόντος πολέμου, νικῶσι λατῖνοι, καὶ ἅμα ζωμεῖσι καὶ ὁπόσαι πόλεις πρὸ τῶν ἀσίαν αὐτοῖς ὑπῆκον τίνος ὑπάνου. αὐτίκα γὰρ τὸν τῆς λατινικῆς δουλείας ζυγὸν ἀποῤῥίψασα, ὑφ' τοῖ βασιλῆ πρωσῤῥύησαν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ, ΤΟΥ ΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΝ ΑΡΧΟΝΤΟΣ.

DE ANGELO THEODORO, Theſſaliæ principe.

ΕΝ τούτοις αὖ ἐστασι τῶν θεσσαλικῶν βαράθρων νέον κακὸν, ὁ τοῦ ἀγγέλου μιχαὴλ ἀδελφὸς θεόδωρος. ἐξελθὼν γὰρ, διαδόντος τοῦ ἀδελφοῦ, τῶ ἀρχῆ, αὐτὸς ἐπαιρόμενος καὶ λαμπρὰ λαμὸς ὑβρίσας πᾶσι πράγματα, καὶ ἐκ τοῦ πλάσονος ἀρίζων, ἐπανέβαινε ταύτῃ ἐς ὅσον πλέον ἐδύνατο· ἕως γὰρ ἰσάσιμα πόλεις τῆ λατίνων ἀρχῆ πᾶ μικροῦ δεδουλώκεσαν, πάσας, ἐκάθησεν ἀρξάμενος, ἕως κατὰ πρόσκοπον καὶ μέδειαν πᾶς ἰσάτην, ἕως ἐν αὐτῶν ἦ ἐπὶ τῶν μακεδόνων πρωτεύουσαν γῆς ἰσχάσατο μεγαλόπολιν τῶν θεσσαλονικέων, ἐφ' ᾧ μάντος πλανητὸν τὸ μεγαλόπολιν πρὸς τῶν πατρίδα λαμπρῶ δίαν, αὐτίκα δ' ἐν βασιλέως ἑαυτῷ πᾶς πίθησιν ὅπασε, καὶ χρόνου

tardandũ & repellendũ Latinorũ impetũ inſtauratit. Cęterùm rebus intępeſtiue aggrediendis, laudẽ illam adulterabat. At Ioannes Ducas, gener & ſucceſſor eius, uir magno ingenio, animiq; cõſtantia & morũ grauitate inſignis, Imperium pulcherrimè gerebat atque ornabat: remq; Romanam & legiones breui tempore plurimum auxit, ut utræque poſtulabant, nec antequam conſuleret quicquam agendo: nec ubi conſuluiſſet, quicquam negligendo: ſed omnia certa lege ac modo, ſuoque tempore adminiſtrando. Ac haud abs re dici queat, illud tempus Theodori Imperatoris celeritatem poſtulaſſe, eámque præſtò fuiſſe: inſequutum uerò tempus, Imperatoris Ioannis grauitatẽ: proinde non defuiſſe. Nam DOMINVS, qui ex ijs quę nihil ſunt, aliquid facit, tales inuenit uiros, quales requirebantur, quum perditum & extinctum excitare uellet Romanorum principatum. Cęterùm ijs temporibus Byzantij regnabat Robertus, Hernici paulo antè mortui ex fratre nepos. Ad hunc Alexius & Iſaacius, inuidia & æmulatione æſtuantes, quòd ſucceſſores Imperij deſignati non eſſent, Imperatorio ſanguini conunctiores, quàm per affinitatem aſcitus Ioannes, ſeſe contulerunt: & largitionibus ac pollicitationibus coacto exercitu, quantus Roberto tum erat (qui quidem erat maximus, & non aſpernandus, ſiue armorum genus, ſiue bellica fortitudo ſpectaretur) Ioannem Imperio deiecturi forſitan, idq; ſibi uendicaturi, bello petunt: profectiq; in Aſiam, claſſe ad Lampſacum relicta, unius diei iter in mediterranea progreſſi, quæ paulo antè Herricus rex Latinis ſubiecerat, Imperatori cum Romanis copijs aduentanti occurrunt: acrique prælio facto, acie uicti, eas etiam urbes amittunt, quæ tum eis in Aſia parebant: ac mox Latinę ſeruitutis iugo excuſſo, ad Imperatorem ultrò ſeſe contulerunt.

Ioannis Ducæ elogia.

Robertus Byzãtinus Alexium et Iſaacũ Ducas frustra tumat.

Interim è Theſſalicis barathris nouum exiſtit malum, Michaelis Angeli frater Theodorus. ſuſcepto enim illius defuncti principatu, uir acer, & ad res nouas moliendas ingenioſus, & plura ſubinde appetens, longe lateq; fines propagauit. Quotquot enim Occidentales urbes paulo antè Latinorum regno ſeruierant, eas omnes, mediſumpto inuitu, facilimè uicit, ſibiq; adiunxit: donec ampliſſimam & totius Macedoniæ principem ciuitatẽ Theſſalonicam ſubegit, Marchione tum in patriã Longobardiã profecto: ſtatimq; ſibi regiũ nomen aſciſcit, ac Re-

Theodorus Angelus regium nomẽ aſciſcit.

ac Regio mos ea Bulgarię archiepiscopo inungitur. Nā olim Iustinianus Imperator eam prouinciam, é qua oriundus erat, cùm aliis multis rebus ornarat, tum primam Iustinianam appellauerat, atq; etiam perpetua libertate donarat: eo tamen excepto, ne eius archiepiscopi Romanorum Imperatores inungerēt. quæ prærogatiua legibus, aliis est concessa. Verùm Angeli iam rerum per uim potiti metu, & archiepiscopi illius simplicitate, ad tantam absurditatē res deuoluta est. Nūc, unde locus is Bulgariæ nomen sit adeptus, explicabo.

DE BVLGARIAE ARchiepiscopatu, quæ & Achris appellatur.

Bulga fluuius.

TRans Istrum uersus Septentrionem locus est, quem fluuius nō exiguus, ab incolis Bulga dictus, interfluit: unde & ipsi Bulgarorum nomen obtinuerunt, cum á prima origine Scythę essent. Tandem patria cū uxoribus & liberis relicta, qua tempestate Iconomachiæ morbus pios infestabat, innumerabili multitudine Istrum trajiciunt: & utramq; Mysiā peruagari, & obuia quæq; populati ac prædati, lo custarū aut fulminis instar Macedoniā cum ulteriore Illyria occupant, loci ubertate illecti. ac regia sedes eorū deinceps urbs ea esse cœpit, quam Iustinianus Imp. archiepiscopatus honore, primæq; (ut diximus) Iustinianæ nomine ornauit. Pòst appellatione gentis illius uulgata, locus ipse Bulgaria dictus est, & Bulgariæ metropolis prima Iustiniana. Multo aūt pòst Basilius Imp. qui à cæde illius populi Bulgaroctonus cognominat, hos post multa prælia penitus attriuit, & subegit: ac eos qui superfuerūt, patria exterminatos, in Mysiā inferiorem ad Istrū transtulit. nomen tamen, uelut aliud quoddam monumentum, in archiepiscopatu hæsit. Sed ad institutum redeamus. Angelus Theodorus, rex, ut dictum est, declaratus, ordine progrediendo, & cuagando, & alios atq; alios limites superando, agros uastabat, ad ipsas usq; Byzantij portas nemine prorsus resistente. Nam Macedoniæ & Thraciæ urbes prorsus exhaustę erant, creberis atq; atrocibus exiguo tempore excidijs uexatæ, nunc à Latinis, nunc à Bulgaris & Scythis. Quid enim non fecissent gens sanguinaria Scythæ, Christianis crudeliter oppressis? Latini uerò Scythis adeò clementiores non fuerunt, ut illorum immanitatē longo interuallo superarint. Neque semel miseri illi ab utraq; gente crudeliter capti fuerūt, sed bis & ter, & sæpius. Tum uerò Angeli grassatio, si quid reliqui fuit, hoc ferè totum absumpsit. Itaq; domos euersas, mœnia diruta, Lemnia mala, Troianas næuias, omnis denique generis malorū spectaculum uideres.

Iustiniana prima.

Basilius i Bulgaroctonus.

Macedonia et Thracia uastata

Lēnia loca ad. Ilium Troiani.

DE

καὶ χρίεται βασιλικῶς πρὸ τοῦ πλωτιανοῦ τοῦ τῆς Βουλγαρίας ἀρχιεπισκόπου. Ἰουστινιανὸς πλείστοις γὰρ ἄλλοις αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐκ πολλοῦ τετίμηκεν ἰουστινιανὸς, ἐκ τοῦ γεγονέναι πατρίδα, καὶ πρώτου ὀνόματος ἰουστινιανοῦ. καὶ διὰ καὶ αὐτονομάσαι τοῦτον δὲ τὸ Ἰλλυρικὸν πᾶσι πλὴν ἐξ ὅσου μὴ βασιλέως χεῖρα ἅψασθαι· ἔξεστι γὰρ ἄλλοις ἐφάπτεσθαι παρὰ τὸν νόμον. ἀλλὰ σὰ φείσῃ δ' ἂν τοῦ τυραννοῦντος ἀγγέλου, καὶ πρός γε ἐπὶ σὰ κουφίσεται μὴ ἀφέλκειν τοῦ πλωτιανοῦ Βουλγαρίας τοῦ ἀρχιεπισκόπου, ὃν πρώην ἐστρέφετο τὸ πρᾶγμα ἐκκυλίσαι. ὅθεν δ' τὸ τ' Βουλγαρίας ἐπώνυμον ὁ πάπας διαλήψεται, δ' ἀλόσων ἥξομεν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ τῆς Βουλγαρίας, τῆς καὶ ἀχρίδος λεγομένης.

Χωρίς τις ὄψεται ἂν τὰ ἐπέκεινά τῆς Βοιώτης τοῦ ἴστρου λεγόμενος, καὶ ποταμός ῥεῖν δοκῶν· Βούλγαροι αὐτὸν ὠνόμασαν οἱ ἐγχώριοι. ἀφ' οὗ δὴ καὶ αὐτοὶ τὸ τῶν Βουλγάρων μεταλάβοντες ὄνομα, σκύθαι τὸ ἀρχῆς ὄντες. ὡς δ' ἐπῆλθον ἅπαντα μετανάσται γεγόμενοι, πᾶσαν ἅμα τὴν γυναικῶν, ὁπόσοι τὸ βέλτιον τῆς εἰκονομαχίας νόσημα ἦσθοντο τὴν ἴσην τοῖς ἐπιχωρίοις, ἐξεπράξαντο τὴν ἴσην, πλῆθος ἀσύλητον ὑπῆρχεν. καὶ ἐξελαύνοντες ἅμα τοὺς μετὰ τοῦ ἴστρου μυσίας, καὶ πάντα λάου μυσῶν, τὸ θρυλλούμενον, πᾶσαν τὴν γῆν ποσί, καθάπερ ἀκρίδες ἢ τὰς ἐφημένας αἰθέρος, οἰκειοῦνται μακεδονίαν μετὰ τὸ ἐπικρατεῖν ὅλης, ἀμυδρῶς τοῖς ἐκεῖσε κρείττοσι. τὴν βασίλειον γοῦν τιμὴν τοῦτοις ἐν δὴ τὸ λοιπὸν ἡγεμονεύει αὕτη ἡ πόλις, ὧν ἀρχιεπισκοπῶν ὁ βασιλεὺς τετίμηκεν ἰουστινιανὸς, ἐκ πρώτου ὀνόματος, ὃς ἀρύκειται, ἰουστινιανοῦ. ἅτε δὴ πατρικίας τὸ ἔθνος ὑπὸ ἕλκει ὄντος, βουλγαρία ὁ χῶρος μετωνομάσθη, καὶ μητρόπολις βουλγαρίας ἡ πρώτη ἰουστινιανή. χρόνοις μὲν τοῖς ὕστερον ὁ βασιλεὺς βασίλειος ὁ βουλγαροκτόνος, μετὰ πολλὰς τὰς μάχας, τέλος ἐξήντλησε καὶ ἐξέλασε τοὺς ἐκ τῆς χώρας τὸν γένος πολλαχοῦ φθορᾶς ἐξοίσοντας τοῦ πόσου· ἐκ τὰ πρὸ τοῦ ἴστρου κατὰ μυσίαν πόλιν ὄνομα καθάπερ ἄλλό τι μνημεῖον ἐκείνου, φέρουσα πολλαχῆ τὴν ἀρχιεπισκοπήν. ἀλλ' ὃν τὸ πρότερον ἴχνος τοῦ λόγου φέρει ἐπανακάμψομεν. ὁ γὰρ ἄγγελος θεόδωρος πᾶσαν τὴν βασιλείαν, ὡς ἄρτι, κατασχὼν, ἐλᾶν ἤρξατο γῆν, πόλεων τὴν πλησιαίτατον καὶ ὑποφαίνουσαν ἤρξε ἅπασι δὴ πλὴν ἐκείνων μόνων τῶν ἐπὶ θαλάττῃ τοῦ βυζαντίων πυλῶν τὴν πόλιν. ἐκ γὰρ μακεδονικὰς τὴν θρᾴκης πόλεις, ὧν τέλος ἠθροίσαμεν, συχνὰς γὲ ὀλίγῳ χρόνῳ καὶ δυνάμεις ὑπομάσασθαι τὰς ἀχμαλωσίας τῶν ἢ τὸν λατίνων, τῶν δὲ τ βουλγάρων, καὶ τ σκυθῶν. τί γὰρ οὐκ ἐδράσαντο ἔθνος αἱμοβόρον οἱ σκύθαι χριστιανοῖς ἀθρόως ἐπιπεσόντες; οἱ δὲ λατῖνοι ὀλίγον ἀμφότερον τ σκυθῶν διέλιψαν, ὅτι μὴ τὴν πολλῷ ὕστερον τ σκυθικὴν ἐπιδρομὴν ὑπομείναντες, τὴν ἐκ ἄπαξ τοῖς πλεῖστοις ἀγρίοις ἐξ ἐκστρόμου τὸν ἔθνος τ δουλείας ταύτης ἀχμαλωσίας ξυμπεπλεγμένης πᾶσι, ἀλλὰ τὴν οἷς τὴν τρις, καὶ πολλάκις. τὸ δὲ ναῦν ἕστη τὸ ἀγγέλου, μικρὸν πρόσω, ὅτε ἐπέλιπε πᾶσα σκυθῶν καὶ λοιπὸν ἐκ ἐπῆλθον, πόσα ἀπόλωσι καὶ ὧν ἐφ' ἑαυτῶν οἰκίας κατοικημένας, τόκα πόλεις ἐρημωθείσας, λύμια κατὰ, θρῆνος τραπέζης, πολλῶν καὶ παντοδαπῶν κακῶν πανήγυρις.

ΠΕΡΙ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΕΟΥ Α-σὰν Ἰωάννου.

DE IVNIORE Asane Ioanne.

ΕΝ τούτοις μὲν τοῖς καιροῖς ἦρχε τῶν Βουλγαρίων ὁ πρώτου Ἀσὰν υἱὸς ὀνόματι Ἰωάννης. οὗτος ὁρῶν τὸν Ἀγγελον Θεόδωρον οὐδὲν τῶν ἀρεσκόντων τοῖς Βουλγαρικοῖς ἀφίσθαι πραγμάτων βουλόμενον, ἀλλ' ἅπαντα διακόπτειν Βαρβάροις καὶ βλάπτεσθαι ὑπ' αὐτοῦ χαλεπῶς, συμμάχους ἐπὶ τὸν σκυθῶν ἀλιφὰς, συῤῥήγνυσιν αὐτῷ πόλεμον ἰσχυρόν, καὶ νικᾷ χαλεπῶς τε ἄγαν, καὶ οὐ ὀφθαλμοὺς ἐξερύσας· ἅλυσιν δὲ πολλοὺς αὐτῶν, ἅ τε τῶν ῥωμαίων βασιλέων, βασιλικὸς ἐπιθεὶς πλοῦτος ὄνομα· καὶ ἅ οὐ ὁμοφύλους κακῶς ἀγωνιῶντας ὑπὸ τῶν ἰταλικῶν καὶ βουλγαρικῶν ἰφόλων, καὶ διακρίνων ἄξια πάσχοντας, οὐκ ἀλίσκων, ἀλλὰ δυσχήμασι δυσχήμασι πλησιάζων, καὶ φόνοις φόνους.

HIs temporibus Bulgaris imperabat primi Asanis filius Ioannes. Is cum Angelum Theodorum ne Bulgaricis quidem rebus abstinere uelle cerneret, sed iam illis quoq; infestum imminere: Scythicis auxilijs accersitis, acre cum illo prælium committit, illiq; victo & capto, oculos effodit: uindicta tandem illum adepta, tum ob ludibrio habitam Imperatoriam maiestatem, cuius sibi nomen usurparat: tum quòd populares suos Bulgaricis impressionib. afflictos, et deplorãdis malis affectos, adeò nõ miseratus fuerat, ut etiam calamitates calamitatibus, cædes cædibus eumularet. *Angeli Theodori excæcatio.*

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΤΟΥ βασιλίως δυνάμεως.

DE NAVALIBVS Imperatoris copijs.

ΔΗ δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης, ὡδὶ μέγα δυνάμεως ἄνεγον τὰ ῥωμαίων πράγματα, λέξεις οἰκονόμου φανείς, καὶ ἀνεφρύπτης ἄρτι τῶν ῥωμαίων ὁλκάδων. τοῖς γὰρ μακρὰς καῖσι νηυσὶν ὀλίγας, ναυσὶ πᾶσι τὰς κατὰ τὸν αἰγαῖον νήσους, καὶ πόσας γε ὀλίγον χρόνῳ λαμβάνει, λέσβον καὶ χίον, σάμον τε, καὶ κῶαν, καὶ λῶ, καὶ ὅσαι τούτοις ἐσὶ πλησίον· ἐ μόνον δὲ, ἀλλὰ δὴ καὶ ἐν ῥόδῳ, ἐγκρατὴς καὶ αὐτῆ ἐγένετο. ἐπὶ δὲ τὸν βασιλεύοντα σῶλος ἦν θελασσοκρατῶν ἐκεῖ, ᾧ δ' ἐσίας τὰ πρῶτα σρατεύματα ἐμενον ἐπιμίζοντα, τὰ δὲ λατίνων κατεῖχεν ἡ ἐπὶ ῥώμῃ καὶ ἀδρανὴς ἰσχύς· ἴγνυ δὴ καὶ ἐπιβάζειν ἤδη τὰ δὲ ἐσίας ὅπλα καὶ ἐν τῇ εὐρώπῃ ὁ βασιλεὺς, ἀπολυθρώσων τοὺς ὑπὸ πελασπώνους πόλεις δὲ τε βουλγαρικὰς καὶ ἰταλικὰς χειρός. καὶ δὴ ἀβδὰς τὸν ἀλιάσσοντα ἅμα ἦει, ἐς ἔλεω πρῶτον ἐν τῇ χερρόνησον, διακωλῦσον τῶν ὁμορον ἐπέρθω καὶ ἔκαι χώραν, εἰς ἐκπλῆξιν τῶν φρουρίων ἀκροπόλεσι λατίνων. ἅλις δὲ καὶ πλώσας τὸν παραλίου πόλεων, καλλιούπολίν τε καὶ σηστὸν, καὶ τὰς ἐν ἑλλησπόντου ἅπασι τὰς μὲν βίᾳ καὶ μηχαναῖς, τὰς δὲ πειθοῖ καὶ ὁμολογίαις ἐκούσαις.

IAm uerò & Imperator Ioãnes, singulari diligentia & dexteritate ingenij, Imperij Romani uires multũ auxerat. Nam haud paucis longis nauibus, quas ædificarat, ad Aegæi maris insulas missis, eas omnes breui tempore capit: Lesbũ, Chium, Samum, Icariam, Con, quæ que his finitimæ sunt. nec his contentus, Rhodi etiam potitur. Quum uerò Imperatoria classis ita mare obtineret, & in Asia Persici exercitus quiescerent, Latinorum uerò uires paulatim minuerentur: iam Imperator arma ex Asia etiam in Europam transferre constituit, ut miseras urbes à Bulgarica & Italica manu liberaret. Igitur appetente uere transmisso Hellesponto, Chersonesum in primis inuadit. Deinde finitimam regionem uastat & incendit, ad perterrefaciendos Latinos qui Castellorum arces tuebantur. Cæpitq; plurimas urbes maritimas, Calliupolim, Sestum, & Cardiam, eçterasq; illis uicinas, partim ui & machinis, partim deditione.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΓΑΜΒΡΕΥΣΕΩΣ τῆ θυγατρὸς τῦ ἀσὰ, καὶ τοῦ ὑοῦ τῦ βασιλίως.

DE AFFINITATE Inter Asanis filiam, & filium Imperatoris.

ΕΝ τούτοις δὲ ὄντος τῦ βασιλίως, ἥκουσι πρέσβεις ἐκ βουλγαρίων, ἀποσολεῖν τε εἴτησε, καὶ ἅμα ὑπὲρ τῆ θυγατρὸς τῦ ἀσὰν ἐλθόν, συμβασιλεῦσον τῦ ὑοῦ τῦ βασιλίως. ἦν δὲ βιβάσιμος γαμβρὸς ἐκ τοιούτου τοῖς ἀσιμένοις τῦ βασιλέως ἀγχίμολος, καὶ ἅμα ἐβούλοντο· ἀ γὰρ ἄλλῳ γε ἄλλοις μείζοσι πράγμασιν, αὐτόπλοον ἔχων αὐτὸν, αὖτω τοῖς παρισίοις ἀμφὶ τὰ σκύθας, καὶ ἅμα αὐτοῖς, ὁπότε βούλοιτο, ἐπιπλώοντα, καὶ ὅσα γε ποσὶ, χαμαίῤῥῦτα δίκλω, πᾶσι ἐπιόντα. ταῦτα τοι καὶ πλησιάργα τὰ ἐν τοῖς δύοις ἦσαν, ἡ ἅμα τὰ τῶ κάθλος. καὶ σωλλίσσεται πρὸς χερρόνησον

Mperatore his rebus occupato, è Bulgaria legati ueniunt, tum pacis expetendæ causa: tum ut Imperatoris filio Theodoro, Helenæ Asanis filiæ nuptias offerrent. Quem nuncium lætus accepit Imperator. Nolebat enim, alijs grauioribus negocijs distractus, illum aduersariũ habere, Scythis trans Istrum adeò uicinum, illisq; ascitis quoties libitum esset irruentem, & torrentis in morem obuia quæq; secum abripientem. Hac igitur de causa legatio statim rata fuit, simulq; affinitas. Congressi ergo circa Chersonesum *Theodori Lascaris in mortis nuptia.*

soneſum Imperator & Aſan, Helenam Aſanis filiam decem annos natam, Imperatoris filio impuberi adhuc, Theodoro Laſcari iuniori, deſpondent. Tunc etiam Ternobi epiſcopus libertatem perpetuam impetrat, cum ad id uſq; tempus primæ luſtinianæ archiepiſcopo, propter ueterem illius gentis cognationem, paruiſſet. Imperator uerò ſecuta æſtate Thracias & Macedonicas urbes circuit, ab ipſis (ut ita dicam) Byzantinus portis auſpicatus: & ad Strymonem uſq; progreſſus, omnes autumni initio recuperat: & ſic, omnibus quæ uoluerat expeditis, Nicæam recedit, militibus domum ad hybernandum dimiſsis. Poſtquam autem ad hunc hiſtoriæ locum uentum eſt, non præteriūdi ſilentio uiſi ſunt Scythę, qui his temporibus Aſiam & Europam ſunt peruagati. Nā progreſſu orationis ſæpe res illorū cōmorandę erunt. Quare breuiter, qui & unde ſint, pro uirili explicādū eſt, & ueluti uia planior munienda ad ea quę ſequentē intelligendæ ea quę ipſi ſcimus, ijs qui neſciūt, quaſi ſcirent, narrando, in errorē illos inducamus: & ſubinde aliò atq; aliò reſpicere cogamus, uelut canes uenatici, qui leporibus indagādis nares ad alia atq; alia ueſtigia transferūt.

Ternobi epiſcopus.

DE SCYTHIS.

SCytharum gens eſt populoſiſsima, magis uerſus Septentrionem habitans, quàm ullæ aliæ noſtri orbis: & quāuis non prorſus Attico polo ſubiecta, in eo tamen ſita parallelo, qui maximè uerſus Septentrionem porrigitur: ut & ueteres hiſtorici nobis tradiderunt, & nos quantum licuit diuturna experientia comperimus. Hos lactiuoros & inopes, & mortalium iuſtiſsimos appellauit Homerus. Apud eos enim neque coquorum cupediæ ſunt, nec ſuperuacaneæ menſarum delicię: uinearum autem agrorúmque cultum, ne perſomnium quidem unquam uiderunt, uictum illis facilem & expeditum præbent, ſponte natæ terra herbæ, & ſanguis ac carnes iumentorum, aliarumq; pecudum, ferarumq; & uolucrum uenatus: ueſtem nulla arte cōfectam, animalium pelles. Argentum uerò, aurum, margaritæ, cæteræq; gēmæ, non pluris fiunt quàm pulueris. Nulli ibi ſunt ſolennes ludi, nulla ambitioſa ſpectacula, nullæ diſceptationes de nauali bus, trierarchijs & legib. agrarijs: ſed, quod ad hæc quidem attinet, pacata omnia, & uita ſeditionum expers. Vt enim febres quæ humana corpora infeſtant, è materia oriuntur, ac tamdiu uigent, quandiu illa præſtò eſt: cum uerò & inedia diuturna, & potionibus medicorum prauí humores conſumpti fuerint, ſtatim & febris deſinit, & uires paulatim corporis redeunt: ſic etiā apud illā gentem, cum æres non ſint, é quibus lites & con-

Homerus de Scythis.

Auaritiæ febri ſimilis.

ξύνεσιν ἔ, τι βασιλεὺς καὶ ὁ ἐσαῦ, συζυγίνυσιν ἀλλήλω τὴν τοῦ ἐσαῦ θυγατρὶ δυναστεῦ οὖσι, τὴν τοῦ βασιλέως υἱὸν διάδοχον τῆς τῶν λάσκαρεω, μᾶλλον δὲ τὸν ἰφιλον παραγαλαστε. τῶν μὲν δὴ καὶ ὁ τοῦ τερνόβου ἐπίσκοπος αὐτονομίαν λαμβάνει διαπαντὸς, ἀφ' οὗ πάλαι ὑπὸ τὴν ἀρχιεπίσκοπον τῆς πρώτης τῶν λῶν ἰουστινιανῆς, ὅτε τῶν τοῦ ἴδιον ἐκοῦσαν ἀρχαίαν συγγένειαν. ὁ δὲ βασιλεὺς θέρους ἀθρόου, τὰς θρᾳκικάς τε καὶ μακεδονικὰς πόλεις αἰχμάλωτος ἐπ' αὐτῶν, ὡς ἀπὸ βυζαντίου τυλῶν, καὶ ἐπιλάσας ἄχρι στρυμόνος, καὶ οἰκουμένας πάσας, ἐπὶ ἑσπέρου τὸ φθινοπώρου. καὶ οὕτω πάντα σκοπησάμενος, αὖτός τε εἰς νίκαιαν ἀνεχώρησε, καὶ τὴν στρατιὰν ἀφῆκεν ἐν τοῖς οἴκοις διαχαμάσοντα. φοιτώντων δὲ γνωμῶν τῆς ἐσαίας, οὐκ ἀφανῆ μοι ἐνθένδε ἔσεσθαι τὰ πρὸς σκυθῶν, φῶ τούτοις τοῖς χρόνοις ἀθρόαν ἀσαι τι ἰῷ δυνάμει· διαπέπτωκε γὰρ ἡμῖν ὁ λόγος πολλαχῆ, ὡς τὰ αὐτῶν πολλάκις ἐμπεπλῆσθαι διηγήματα, καὶ χρὴ οὖν κεφαλαιωσαμένους ἡμᾶς καθ' ὅσον οἷόν τε, διαλαβεῖν τὰ πρὸς αὐτὰ, καὶ γράψαι σφᾶς παραπλησίως ταῖς ἱστορίαις ὑποθέσεσιν, ἵνα μὴ αὐτοῖς ἀδύτοις, ἅπερ ἀεὶ ἦν οὐκ ἀδύτοις ὡς ἀδύτοις διεξιοῦσι, ἐμπεσόντες πιθανὸν αὐτοῖς ταῖς ἀβελτερίαις ἦν γένοιμεν, καὶ συχνὰ μεταβαίνειν ἀφ' ἑτέρων ἐπ' ἑτέρας ἀναφορὰς, ὥσπερ οἱ λαγωῶν ἰχνηλάται νομεῖς, συχνὰ τὴν ῥῖνα πρὸς ἑτέρα ἀφ' ἑτέρων ἴχνη μεταγούσας.

ΠΕΡΙ ΣΚΥΘΩΝ.

ΣΚΥΘΑΙ δὲ πολυανθρωπότατον, βορεωτέρω πολλῷ τῶν ἄκρων ἴχνη κατὰ πᾶσαν τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην. οὐκλαμεῖς μὲν δὴ ἀκείλεων ὑπὸ τὸν ἀρκτικὸν πόλον, παρὰ οἷς ἀρκτικώτατοί τινες δ' οὖν ἡμῖν φιλαστάμενοι παρακάλαμ ἀπό του, ὁπόσοι τῶν οἰκουμένην ἅπασαν πρὸς χάφησιν, ὡς οἱ τὰς πελασὰς τε ἰσοείας σωθῆναι παρίδοσαν τοῖς ὑδρηπολίοις ἡμῖν, καὶ αὖ ἡμᾶς, καθόσον ἐξῆν, ἐκ τοῦ χρόνου ξωικαμεν πυρας. τύπους γαλαξίου φέρουσι μὲν καὶ ἐλίσσους καὶ δικαιοτάτους ἀνδρώπων ἡμεῖς· ἰφησιν· οἱ τύποις γὰρ οὐ μεγίσην μεγαλοπρέπειαν, οὐδὲ πραπίδες ὑβρησθήσεται πολυτέλεια. φυτὰ μὲν δὴ καὶ ἀρόσιμος γῆς, οὐδ' ὁτιοῦν ἐστί· πυρὸς δὲ σπορὰ, ἰφαπάδοσαν. ἀλλὰ τροφὴ μὲν αὐτοῖς ἀπὸ γῆς αὐτοφυὲς πόα, καὶ τὰ ἐν ὑποζυγίοις καὶ ἐν ἄλλων βοσκημάτων αἵματί τε καὶ σάρκες. καὶ ἅ τι δὲ ἐν ἀγρίων ζώων καὶ πετεινῶν ἄλωσιν αὐτοῖς γίνεται, καὶ ἔστι δ' αὐτοῖς αὐτοχειρὶς ὅτι τροφή. ἐσθῆμα δὲ ἀπὸ πάντων, τὰ ἐν ζώων δέρματα. ἀργυρῷ δὲ καὶ χρυσὸς καὶ μαργάρῳ καὶ λίθῳ λυχνίτης, ἴσα καὶ κύνες ἐκείνοις δίψ. οὐ πανηγύρεις ἐκὰ καὶ ἑλυσμίας διέκειρα, οὐδὲ βουλυτίαις πρὸς ναυεδήμην, καὶ πρωτοαρχίῳ καὶ ἀγορανομίῳ, ἀλλ' ἀφλοῖν πᾶσι τὸ ἀπὸ τούτων, καὶ βίῳ πάμπαν ἀτασίαστῳ. ὥσπερ γὰρ οἱ τοῖς ἐν ἀνθρώπων σώμασιν ὑβρισμαίνοντες πυρετοὶ τὰς ἀφορμὰς ἐκ ῥίζης ἰσχύσι, καὶ παρὰ πόδας φλεγμαίνουσι, παρ' ὅσον καὶ ἡ ῥίζης πίφυκε χορηγίαι ἐκπαύσαι δ' αὐτίκα μαλακαί, ἢ ἰατρῶν φαρμακοποσίαι παρακλεῖσαι τὸ σῶμα, τῶν ὕλαι πᾶσαν ἐξαπλώσουσιν, αὐτίκα πίπαυται μὲν ὁ πυρετὸς, ἀδρόνει δ' ἡ σώματος ἀδρότης τῷ καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἰκανὸς ἦ παγμάθη ἐκ ὄντων ἐξ ὧν θελονίκαι καὶ ῥῖνα

καὶ ἔριδες φύονται, καὶ κατ' ἀλλήλων ἀβουλεὶ κῆ
χύσεις αἵματος ἀδικουμένοις δὲ δικαίοις συγκρο-
τοῦνται λοιπὸν, οὐδὲ βουλυτήριοι καὶ αἰσχύνοις τε-
μένων, οὐδὲ πίλναι γλῶσσαι, καὶ λόγων σφαῖραι,
καὶ γόητες λαβύρινθοι· ἀλλὰ δικαιοσύνη τις αὐτο-
φυὴς ἀδήμιστα πάντας, καὶ αὐτοφόρητος αὐτονο-
μία. Ἀλλ' μὲν δὴ ταῦτα δικαιότατος αὐθρώπων ἡμῖν ὅ-
μηρος· τοὺς γὰρ μὲν πόσους γένεσιν αὐ-
τῶν ἀφόρους ἡμῖν οἱ πάλαι σοφοὶ διεπερίμυσαν.
ὁμηρος μὲν γὰρ Κιμμερίους αὐτοὺς καλεῖ· ἡρόδοτος δὲ
ὁ τὰ περσικὰ συγγραψάμενος, σκύθας πολυανθρώ-
πους· ὁ δὲ χαιρωνεὺς πλάτερχος, Κίμβρους καὶ τεύτονας,
οὐκ εὐτόλμως μέν, ἀναμέλλων δ' ὅμως, ὥσπερ ἀμφιβάλλων
καὶ ἀπιστῶν αὐτὸς ἑαυτῷ. τὸν μὲν γὰρ ἰδίαν αὐτῶν
πρόσηγορίαν, αὐτοὶ αὐ κατὰ τὴν σφῶν αὐτῶν ἀλλᾶγν
διάλεκτον. οἱ δ' ἄλλοι ἐξ ἀνόματος ἐπ' αὐτῶν χρώμε-
νοι, ἄλλοτε ἄλλως, ὡς ἕκαστοι βούλονται, τάττουσι πρὸς
γραδίους, ἐπίσοις ἐκοῦσι χαμάρρυσι διάλυσι δὲ ἢ καὶ
ἡμᾶς εἰκαμβάλλω ὑδηγοῦντας, ἄλλοτε ἄλλως ὑδιαλεμ-
βάνοντες πόνους. ὥσπερ γὰρ ὅσην ἠρᾴνιε μὲν διάπαυ-
σιν τοῖς ἀνθρώποις ὑποσειμένης πολέμοις, ἀφανεῖ
καὶ πρηστῆρες ἐν ἠπείρῳ πλοῖσι, ἀπύγεια δ' σεισμοὶ
καὶ ῥήγματα γῆς, ἀφρία δ' τυφῶνες καὶ λαίλαπες·
οὕτω καὶ ὅσοι πεμπόμενοι θεοῦ θεῶν, αἰτιῶνται πνεύ-
σεις, καὶ ἐπιῤῥοίσεις δ' ὄμβρους, ὡς ἀνδ' ἑτοίμας μέ-
σῃ σιμέλιαι κεδ' ἄν εἰ καὶ ὁπόσα ἡ πρόνοια βού-
λοιτο. τοιγὰρ πάσας πολέμοις ἐκαλῶν ἐκστατοθύτας,
πολλὰς ἐλυμήναντο χώρας, καὶ πλάσσις ἴδιοις ζυγὸν
δουλείας ἐπιδώκαν· ὥσπερ αὖ οἱ μεγάλου πελάγους
ἐκπεμπὶ χιλάσας ἐξ ἑσπέρας ὠκεανὸς, πάντ' ὑδαλύζοι τὴν πε-
ρικύρου ὑπόσοις αὖ ὑδιδρομοῖ. ἀλλ' ἐκεῖθεν ἐν γυμνοῖ
τι καὶ ἄσκλυστοι ἐξίστης, ὅτε ἀμάδεσι τῶν ἀκτῶν,
ὑδλαμβάνοντες τὴν ἴδιον πόρον ἐκάστην ἐν ὑποδύσε-
σιν ἑαυτῶν. ὥσπερ γὰρ μέν εἰ δεῖ ἐρᾶν τ' μεγίστων αὐ ἀ-
ξηγήσεσι ποτ' μοι, κἀκ τὸ ῥεῖθρον εἰς τὴν θάλασσαν
ἐκπέμποντες, ὑκ ὄλβος παρὰ τῶν ἀγιαλίσσε ἀφ-
έμενον ὑδ' ἄλμιλλον τὸ πότιμον αὐτῶν ἐξαλάπαξε, ἀλλὰ
μέχρι πολοῦ θαλάσσης ἀσφίστες ἀκιννύντοι, ὑ-
πατ' ἀπασάσαντο κἀκ ἐρέπτους τοῖς πλησιοχώροις
παρεχώρησαν ὕδασιν, οὕτω καὶ πόντου οἱ τῶν ὑγρῶ-
σε θαλάσσης οἰκήσαντες σκυθικὸς ἐφ' ἅς τὸ πρῶ-
τον ἐξέβησαν, τὴν πάτριαν πρόσηγορίαν ἐφύλαξαν
ὅτι ἐκίρεσιν, αὐτοὶ γὰ ὀνομάζομενοι σκύθαι, καὶ ἡ τέ
τις πρόφασις γῆ σκυθική. οὗτοι δ' ὑπὲρ, ὅσοι τὴν τῶν
ἐπὶ πᾶσι τὸ ταναΐδος ἐκβαίνοντες γλῶ, καὶ ὅσοι
τὸν ταναΐν ἔπαπα ἀβαίνοντες ἐκ ὄλβον, ἐξιχνίσαν δὲ
ἐν ἀρέπτῳ, τὰ δὲ ζιφυρὸν ἄνεμον βλίπουσα πλευρὰ
ἡ μυσίας μαιώτιδος διαπεμφθέντες, μετὰ ἡ μακρὰν
μακρῶν αὖθις φύσαν ἔπρισεν ὑπὸ ἀνθρώποι, καὶ ἐπ' ἐκ μι
γάλης πάγης ἡ πόντος ἐπυῤῥαχθέντες σκυθικὸς, ἐς
δύο χίζονται μοίρας· καὶ ἡ μὲν, οὐ πόρρω τῆς ἀπὸ ἐσπε-
ρωμάτης κατηρίνασε, ἔδραμε μέχρι καὶ ἐς θάλασ
σαν τὴν κασπίαν, οἱ καὶ τὴν πάτριαν ὕδ' ἐκλαθό-
μενοι ἑλλῆνες, σαυρωμάται νῦ μασσαγέται ἐκαλοῦν-
το, νῦ μελάγχλαινοι, καὶ ἀμαζόνες· καὶ ὅσα ἀπ' ἐκλα-
βόντα φυλαὶ κατὰ θαλάσσην ἀχρὶ ἀνόματα, πάντων
καὶ ὅσοι ἐνωκιωνύκασι τόποις, ὅσα ἡ ὃν τὰ ἐκείνων
ἔθη δ' ὑσσπιόν τι καὶ ἀκαπόκοπον μεταδιάσσυσι.
οἳ δ' ἐς ἡ δύσιν ἐκβαίνοντες, νῦ ἡ πρωκαλόμη
πᾶσαν κατεδραμόντες ἠπειρον, ἐς τε σαρμάτας καὶ
γῆρμανούς, ἐκ ἀνόματα ἀμφλαυκῆ αὐτοὶ χρόνῳ ὑπόθεσιν
νῦ ἐς ἡ κιλτικὴν ἐμβαλόντες, νῦ ταύτην εἰκοσάβδη,
λιπόν τι

& contentiones oriuntur, mutuæq; insidiæ & cædes suscipiuntur, neque iudicijs, neque curijs, neq; legum recitationibus est opus: ac ne eloquenna quidem, uerborumq; argutiæ ac perplexæ inuentiones locum habent: sed innata quædam iustitia illos regit, & haud inuidenda libertas. Quibus de causis & Homerus eos mortalium iustissimos nominauit: appellationem uerò eorum scriptores ueteres nobis uariè tradiderunt. Nam Homerus Cimmerios eos uocat: Herodotus uerò, Persicæ historiæ autor, Scythas diuersos: Plutarchus Chæroneus, Cimbros & Teuthones: non ille quidem suapte autoritate, sed tamen nominatu uelut ambigens, ac ipse sibi diffidens. Nam propriam suam appellationem, ipsi utique sua lingua norunt. Qui uerò Græcis nominibus eos appellant, aliàs aliter, suo quisq; arbitratu, illos uocant: qui torrentis instar in nostras prouincias irruētes, aliàs alia loca occupant. Vt enim terrores de cœlo sæpe hominib. à Deo incutiuntur, ut fulmina, incendia, & crebri imbres: sæpe é terra, ut telluris hiatus & quassationes: sæpe ex aere, ut typhones & nymbi: ita hi à Deo asseruant Septentrionales & Hyperborei terrores, ut pro alia pœna, quādo & quib. prouidentiæ usum fuerit, immittant. Horū aliqui patrijs sedibus relictis, multas prouincias nastarūt, plurimasq; gentes iugo seruitutis subdiderunt: non secus ac magni maris sinus per decliuia effusus, omnia ad quæ pertineret, inundaret ac prosterneret. Cæterùm cum inde nudi atq; inermes exierint, mutata uictus ratione, mores eorū imitantur, apud quos cōsederunt. quemadmodū é maximis orta montibus flumina, quæ in mare influunt, potabilem suā aquā non statim in littore in salsuginem conuertunt: sed in longo tractu maris, naturam suam retinent, donec copiosiorib. undis uicta, eam mutarint. sic ij qui proximè ueterem Scythiam consederunt, nomen pristinum inuiolatum conseruant. nam & ipsi Scythæ appellantur: & terra quæ eos alit, Scythia dicitur. Cuiusmodi sunt, qui cum ultra Tanais fontes, & ad ipsum Tanaim olim habitassent, in Europam effusi, Mæotidis paludis latera ad occasum spectantia occuparunt. Deinde multis seculis póst, alij, ut exemplissima regione prima Scythia auulsi, in duas partes sunt diuisi: quarū una Sarmatis Asianis euersis, ad Caspiū usq; mare excurrit: qui patrij nominis etiā obliti, Sarmatæ, Massagetæ, & Melanchlæni à nigro uestitu, atq; Amazones uocabant: queq; singulæ ab eis domitæ gētes nomina sortitæ fuerāt, eadem & illi assumpserunt, propter illarum mores & ritus ascitos. Alteri uerò uersus Europam profecti, & omnem Oceani oram peruagati, Sarmatarum & Germanorum nomina sibi uendicarunt. Denique in Galliam quoque impressione facta, eáque subacta,

Cimmerij. Scythæ. Cimbri. Teutones.

Scythæ Septentrionalis terror.

Scythæ peregrinos mores adsciscunt.

Asiani Scythæ.

Europæi Scythæ.

Celtæ & Galatæ siue Galli sunt appellati: ut Cimbros & Teuthones taceam, qui multo pòst Alpibus superatis, cum innumerabili multitudine, uxoribus & liberis etiam adductis, Italiam ingressi, uix illi quidem, sed tamen cæsi sunt a Romanis exercitibus, Caij Marij & Luctatij Catuli consulum ductu atque auspicijs. Quid multa? Cum in ipsam Africam sæpe penetrarint, & Herculeo freto traiecto, Hispanos subegerint. Nam quibus arma inferūt, eos plerunq; uincunt, & alienis regionibus dominantur. Eorum uerò patriam Scythiam nemo unquā ab omni æuo domuit. In causa est, quòd delicatam & luxu diffluentem uitæ rationem ab initio perosi, nec frumentum edunt, nec uinum bibunt. Quamobrem nec terram arant, nec uincā unquam coluerunt, nec alias fruges serunt, unde interioris orbis incolę uictitant. Quæ cū Scythis, quippe assuetis, minimè grauia, ac potius iucunda sint: hostibus eorū acerbissima essent, impedimenta plura quàm arma adducentibus, & ubi castrametati sint, mercatū omnis generis requirentib. ne quid uel ipsis uel iumentis desit. At illi expedite ac tenui uitæ assueti, facilè quouis tempore bella suscipiūt, ac tridui iter sæpe uno die uolucrū instar conficiunt: & alias atq; alias ante famam aduentus sui terras occupant, nihil quidem secum adducentes, sed ijs rebus omnibus instructi, quib. uictoria facilè paretur. eæ sunt, multitudo eorum penè innumerabilis, agilitas corporum, ac celerrimæ progressiones, & (quod hæc superat) mortis contemptus, & ferarum more rectus in aduersum hostem impetus.

Caius Marius. L. Catulus.

DE SCYTHARUM in Europam & Asiam incursione.

SEd ad historię seriem redeundū est. Nam cum Iohannes Ducas rerum iam potiretur, maxima Scytharum multitudo ab Hyperboreis effusa, ad Caspiū mare descendit. Interim uerò duce eorum Sitzischane defuncto, ambo eius filij, Chalaus & Telepugas, exercitum principatum diuisērunt. Ac Chalaus Caspia & laxarte fluuio lato & profundo, qui è Scythicis montibus ortus, Sogdianam perfluens, in mare Caspium irrumpit, ad Septentrionem relictis, per inferiorem Asiam descendit. Sed differatur hoc nam de Europa prius est dicendum. Alter enim Sitzischanis filius Telepugas, limitibus imperij sui constitutis, meridiem uersus Caucasi cacuminibus, & deinceps mari Caspio, per Massagetarum & Sauromatarum terram proficiscitur: nec eas tantum, sed omnes gentes quæ Mæotidem paludem & Tanaim accolunt, subigit. Deinde Tanais fontibus superatis, impetu

Sitzischanes. Chalaus. Telepugas.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗΝ ΚΑΙ ΑΣΙΑΝ ΕΦΟΔΟΥ ΤΩΝ ΣΚΥΘΩΝ.

ΑΛΛ' ΕΠΑΝΙΤΕΟΝ, ὅπῃ τοῦ τῆς ἱστορίας ἕνεκα τοῦ λόγου κατέλειπε μέρος. ἤδη γὰρ καὶ ἐκεῖνα δ' ἅπαντα τὰ βυθισθέντα σκύθῃσι, μέχρι σκυθῶν πεμπλησθῆναι, καὶ ὑπὸ πολλῶν ἀναφρῆσαι τὸ αἰθέριον πνεῦμα, κἄπειτα ὑποχωρῆσαι τὴν ὑπερβολὴν ἐκείνην θαλάττης· ἐπὶ τοῦτο δ' ἀγωνιῶν στρέψαι τὸν πλοῦτον, δίδοντα τῇ ἀγαθυνοίᾳ τὴν στρατιὰν ἣν ἄμφω αὐτῶν τὼ υἱὼ, ὁ τε χαλεοῦ καὶ ὁ τελεπουγᾶς. καὶ ὁ μὲν χαλαῦς, πρὸς αἶγλον ἀφεὶς τὸν τε κασπίαν καὶ ἰαξάρτην ποταμὸν, ὃς ἐκ τῶν σκυθικῶν ὑπογνάμπτει ὀρῶν πλατύτερός τε καὶ βαθύρρους ἅμα τῷ συγκλυσμῶν χάρᾳ πεπῶν, ὃν τὸν κασπίαν πυθόμενος τὰς ἐκβολὰς, κατὰ μὲν ἀρχὰς ἐπὶ πόντου λόγῳ καμάπτετο· ἀνθέλκει γὰρ ὑμᾶς ὑπόθεν ὁ τῆς ἑῴας. ὃ γὰρ ὄφρα τῶν γίγαντα τὸ στίγμα ὁ τελεπουγᾶς, ὁρους τὰς εἰκάσας αἰχμὰς πεποίηται, πρὸς μεσημβρίαν μὲν τὰς τοῦ καυκάσου ὑπερβολὰς, καὶ ἀφιεῖς τὰς τῆς κασπίας θαλάσσης πυλίδα, ἐπέρχεται. ἅμα δὲ τῷ μεσογαίῳ καὶ σαυρομάτῃ γῆς, πᾶσαν ὑποποιεῖται αὐτῷ τε, καὶ ὅσα μαιώτιδ' ἀλὶ καὶ ταναΐδι ἐλαύνει ῥοικίῳ. ἔπειτ' ὑπερβαλὼν τὰς πηγὰς τ' ταναΐδος, πλὴν

πολὺ ὑψηνὰ κάτω σφᾶς τῶν ὑφιπαίων ἰλυῶν πλάσει δι' ταῦτα μὴ φύεσθαι μὴ παντελῶς, ἢ τὰ ἥδιστα μὲ σίγλου, τὰ μὲ χιτῶνα μὴ λάβρακα ὄσαν τῶν πέλας σκυθῶν, ὅσοι ἐς νομάδας μὴ ἀροτῆρας ἐμερίζοντο· τὰ δ' ὁμοῦ ρωῦτα τῇ μεσόγειᾳ, μὴ τῶν τῶ πόντω πλησίοντα, καὶ ἀμαξόβιοι, τραχυσκύλαι τε μὴ βορυδρῶται, μὴ πᾶς τάνυς ὅσοι τῶν ἄχρι τὰς ἐκβολὰς τῶ ἴστρου μυσίαν φὶ μεντ' ὄντες δι' ὅπου μὴ νόμασι ἐκαλοῦντο. ὥσαν ἢ οἱ μὴ σκύλας αὐσὶν κατωνόμαζον, οἱ μὴ τῶν βαρέων μὴ αὖν πίεσσον ὑφοδὸν ἐκπλαγέντες τῶν ἀρτὶ ὑποδραμόντων σκυθῶν, ὑγνωσαν δῶν ἀνοῦν μεταναίσας ἐκεῖθεν ποι ἄν. ἐ γὰρ φὶ ἐλπίσιν ὅλως χρεῶς ἐδοφὶ τὸ αὐίσεσθαι ἰω, ἀλλὰ πάντα ἐπιπλῆχα μὴ πόλις μὴ ἴδρα μὴ δῆλω ἀσεχύνων, ἀς φὶ ἄλλοι διεφθάρησαν τε καὶ ἐφθάρησαν. ὅθεν ἐκγόνοντες μὴ ὅσοι τ' πᾶς αὖ σκύλας πόλεμον, διφθέρας αὖτ' ἄλλας χρῆσις καφφὰς περιπερεμβίσας τὴν ἴστρον δίεζωσαν, ἅμα γυναιξί τε μὴ τέκνοις. μὴ ἐ μικρὸν ἕνα χρόνον αὖτ' ἦ βρέφλω πλανῶ μενοι πᾶσαν, ἐκπίσας ζυπθοντες ἀφικόμησαν ἐπὶ πᾶς χιλιάδες ἐ μάλις τ' δ'ὶχα. ἀλλὰ πρὶν αὐσὶν κατὰ λύσαι ἦ πλείω ὁ βασιλεὺς ἰωάννης δ' αρεῖς μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ τὴ ὀφέλησιν ἄλλας ὠφέλητα, μὴ τοῖς φιλικοῖς μὴ αὖσὶν ἐκκατελίγ[illegible] σραῖδίμασι, χάρας ἄλλοις ἄλλας διανεμόμβη ἀς καπίπασιν, τοῖς μ' ἦ βρέφλω καὶ μακεδονίαν, τοῖς δ' φὶ ἀσίᾳ κατὰ μαίανδρον καὶ φρυγίαν.

impetu aduersus Europæas gentes descendit: quæ multæ ac uariæ sunt. nam quæ in mediterraneis habitant, partes ac reliquiæ sunt ueterum Scytharum, in pastores & aratores diuisæ: quæ uerò Mæotidi conterminæ sunt, & Ponti oram accolũt, Zinchi sunt, & Abasgi, Gothi & Hamaxobij, Tauroscythæ & Borysthenitæ: prætereàque Mysiam ad Istri hostia tenent, qui Hunni & Comani uocantur. erant etiam qui se Scythas nominarent: qui graui & intolerabili Scytharum impressione perterriti, mutandas sibi sedes censuerunt. Neque enim ullis satis fiduciæ ad resistendum erat, sed omnes & urbes & gentes trepidabant, & uelut spicæ in area terebantur. Vnde & hi Scythico bello desperato, pellibus palea plenis pro ratibus usi, cum uxoribus & liberis Istrum transierunt: nec breui tempore in Thracia oberrarunt, idoneam sibi coloniam quæritantes, decem millibus haud pauciores. Sed priusquam certam sedem legerent, Imperator Ioannes magnificis muneribus, alijs'que beneficijs eos sibi adiungit: & ipsos etiam in Romanas legiones refert, alijs alibi sedibus attributis, partim in Thracia & Macedonia, partim in Asia ad Mæandrum & Phrygiam.

Scythæ in Romanas legiones relati.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΗΝ Α-
σίαν ἐφόδε τῶν
σκυθῶν.

ΑΛ' ὕθι τῶν ὦν πάλιν ἡμᾶς ὁ λόγος ἀναδιβάσαι ἐπάγεται, μὴ οὐ παφέρεσθαι ἐκείνους σκύθας, οἱ ἦν δὴ ἀσίας, δῆλον ἐκείθεν βαρβάρους, χιλιάσι μάλα σφοδρῶς μῆκος πᾶσαν σωπεύσαν σαν τε μὴ ἀναπλώσαντο. ὅπου γὰρ ἐπαδὴ τὰ πρὸ τῶν καστάναν σχεδὸν διέβησαν, ἦν τῶν τῶν ἀφρήτων συγδιανύς τε μὴ βακτριανὸς μὴ ὦξον τὸν σίγδην ποτάμον, ὃν μεγάλαι τε μὴ πλάτει πρίφασι πηγαὶ, ἦν ἀὐ πρὸ πολλὰς τ' πρόσω μεγάλων ὀρῶν διέχουσαν. τ' ἐκάστη δὴ χώρας ἐκάστης ἀγαθῶν ἐκπλέοντες, μὴ ὅσα τ' ἄνωθεν λαοὶ ἄνασσον. ἀφ' δὲ ταῦτα αὖσὶ πλάσει μὴ μίγεσι, ἃ πάντα κατὰ σωμέχουσαν ἐλλιλων ἐχόμενα, ὥσπερ ἓν ἅπασα γίνεσθαι ἄρες, τοῦτ' ἀνομα καλὰ μένον χθονὸς, ἦ κατὰ μέσον ἐκείνως διέζωσε πᾶσα ἀσία. ἀχνὰ μὲν γὰρ αὖτ' ἦν πᾶς ζίφυρον ἄνεμον τὰ ἐγγιστ τῶ αἰγαίω πελάγος, χίζουσι δὲ ἐκβὰν ἐξιόντα ὧν τ μάκατα δ'ὺο τῶν ἀλλω ἀσίαν, ἄχρις αὖ ἐς ἀπφλιώτλω ἄνεμον παρ' αὖτ πλαδίσεσι τὴν ὠκεανόν. ἀλλὰ γὰρ ἦν ὑδηγημάτων, ὅτι παῦ τὸ πρόσωπον ἦ γῆς τῶν χλόων ἦ πίας φὶ δ'ύνται, τὰ παρὰ αὖν πρόπας τῶν ὀρῶν χαμάδις καταλιπόντες οἱ σκῦβαι, καθάπερ αἰπόλια καὶ βουκόλια, κατὰ πλῆθος τὰς κορυφὰς τῶν ὀρῶν ὑπερέλλουσι, μόνοι τι κατὰ τῶν ὑπερκαιμένων ὑδάτων. καὶ πάντας φὶ λόγῳ λάκας πεινύμενοι, καταστῶσιν ἐν δ' ικλιῶ, ὅπισθ' ἀφ' ἑκάτερα κάτω τὸ μηγίστον τῶν ποτεμῶν ἐνδύ. καὶ ταύτη ζυγὸν ὑδὲ φύτις δύλακας, οὐκίτι πᾶς ὦν ταύτης ἐπέκεινα ὅσιλου, σφᾶ τὸ πρεχύ τι καὶ λαυματῶδες τὸ τόπου· ἀλλ' ἐπ' ἀραχωσίαν τι καὶ καρμηνίαν τῶν ὁμῶν ἐποιήσαντο. καὶ πάντας ῥᾳδίως ὑπανοῆσαι ἔν, ὕθι χαλδαίους ἀφίκετό τι μὴ ἀραβας.

ἐπειτα

DE SCYTHARUM
in Asiam impressione.

VErùm iam in Orientem est transcendum, & ad transmontanos illos Scythas ueniendum: qui in Asiam instar locustarum effusi, propemodum uniuersam conturbarunt & oppressérunt. Nam Caspijs angustijs superatis, Sogdiana à tergo relicta, & Bactrianis & Oxo Sogdo flumine, qui pluribus rjs'que magnis fontibus augetur, ad radices magnorum montium progressi hybernarunt, ubertate illius segionis & præda antè parta fruentes. Montes autem illi & plurimi sunt, & maximi: qui quòd una quadam continenti serie cohærent, in unum ueluti montem conflantur, qui nomine communi Taurus dictus, Asiam uniuersam exquisitè mediam diuidit. Incipiunt illi ab Occasu, proximè Aegeum mare. Inde uerò exorsi, totam Asiam in duas partes secant, donec ad Subsolanum uentum iuxta ipsum Oceanũ terminentur. Vere igitur, cum terra graminibus & herbis sefloresceret, relictis ad Caucasi radices hybernis, Scythæ maximorũ gregum aut armentorum instar, montium cacumina superant, & populos subiectos inuadunt: eosq; omnes prædati, in Indiam penetrant, quanta in utramq; ripam maximi fluuiorum Indi patet. Qua subacta, uersus ortum progredi destiterunt, ob asperitatem & æstum loci: sed itinere in Arachosiam & Carmaniam conuerso, gentibus illis facilè subactis, ad Chaldæos & Arabes peruenerunt.

Taurus. Caucasus.

Scythæ in Mesopotamia considunt.

Deinde ad Babylonios & Assyrios transgressi, occupataq; Mesopotamia, amœnitate loci allecti, longos sibi errores finiunt, tertio anno postquam laxarten fluuium traiecerant: & à popularibus suis auulsi, Asiam inferiorem sibi uendicarant. Sed quemadmodum ignis denso luco correpto, non eum solum consumit, sed proxima quæq; etiã facilè peruagatur: sic dux ille Scytharum, totius Asiæ ad omnem humanam iucunditatem optatissima sede sibi delecta, postea non quieuit, neque finitimis abstinuit: sed tribunis suis & satrapis alio atque alio missis, Persas primùm, & Parthos & Medos subigit. Deinde per Armeniam maiorem ascendendo, uersus Septentrionem ad Colchidem, & finitimam illi Iberiam excurrit. Habebat porrò in animo, sequentibus annis interiorem quoque Asiam peruagari, & Imperij sui limites littoribus maris terminare. neq; enim ferendum esse, ut ulla gens suæ ditionis expers esset, quæ per totam Asiæ continentem ad maria usq; habitaret. Sed tum quietè sibi considere decreuerunt, prouincijs, urbibus, ædibus, prædijs amœnissimis & delicatissimis inter sese distributis. Aurum uerò, argentum, pecuniam, cæteràsque delicias, quibus loca illa abundant, cui usui essent cum adhuc ignorarent, non secus ac lutum & sordes negligebant. Natura enim necessaria in primis docet: quæ si non desint, sed benignitate fortunæ supersint, tum naturæ prouidentia ueluti per æmulationem rursus excitatur ad ea deligenda, quæ sentibus magis blandiantur. Quorum ubi sanctas cepere, ad superuacanea deflectit, per ambages atque illecebras uarietatem & compositiones multiplices machinatur, & prætigias quasdam arcanæ uoluptatis consectatur, ne luxuriæ continuatio grauis & molesta fiat. Ita hi quoque principiò solis necessarijs, ijs'que non affatim suppetentibus assueri: deinde in tot amœnitatibus uersati, quot Babyloniorum & Assyriorum confinia suppeditant, eas non esse deserendas iudicarunt: sed repudiatis diuturnis illis laboribus, ibi deinceps considendum & acquiescendum esse. Unde ijs gentibus quas inuaserunt, annua tributa imposuerunt: nec ex eo desistunt, eas exactionib. & edictis pro mancipijs quotannis exagitare, & uelut oracula reddere, pro suâque libidine quiduis in illas decernere. Tandem consuetudine & excultis moribus Assyriorum, Persarum & Chaldæorum mansuefacti, ad eorum religionem inclinarunt, patrio numinis contemptu relicto: illorum'que mores & instituta in uestibus, in sumptuoso uictu, cæteris'que delicijs receperunt, tanta mutatione facta, ut cum prius caput crasso & promisso pileo tegerent, & reliqui uestitus omnis felicitas in pellibus animalium & corijs illaboratis consisteret, arma uerò

Necessitatẽ luxus sequitur.

ἵππους τὸν Βαβυλωνίους καὶ ἀσυνέτους ὄχλους, καὶ μεσοποταμίαν καταλαφύσσει, ἡ ταῖς τοῦ τόπου χάρεσιν αἰχμάζοντες, ἐκεῖ τὰς μακρὰς κατελύσαν πλάνας, ἔτος τε ἄλλο πρὸς τοῖς αὐτοῖς, ἀφ' οὗ τὴν τε ἐξαρτῶν διεπεραιώθησαν ποταμόν, ἡ τῶν ἄλλων διέστησαν ὁμοφύλων, τὴν κάτω ἀσίαν ἐλαχίστῳ τάξαντες ἰανοῦ. ὥσαυτως δὲ τοῖς ὅλοις Βαβύλωνος φίσπᾶν, τὸ μόνον ἀς τὸ τῆς ὅπου ἐδρέξατο, ταύτην λυμαίνη) μόνον· ἀλλ' ὡς ὁμοίως καὶ πᾶσι τοῖς πρόσ φύτοις, ἵνα καὶ πᾶσαν ἐκάστῳ ἕξιν ἀδιόσκιτος· ὅτου καὶ ὁ τοῦ σαυλοῦ αἰχμάγος τοῦτον, τὸν ὅλον ἀσίας ὀλίγον τοῖς πᾶσι πάσαν αὐξωπίλω ἀπέλαυσιν ἐς ὅπου ἀκλίβες ἑαυτῷ, ἐκ ἀρίμασι τὸ λοιπὸν, ἐδὲ ἦν τι ἐξ ἀπίχοιτο· ἀλλ' ἀὐτὸς σὺν αὐτοῖς πρόπαις ἡ χιλιάρχης ὅμα πιμπόμενος, τοὺς μὲν τῆς ὕπερ ἡ παρόντες ἡ μάχης ἠνίσκοπον ἵππους ὅμα τ' μεγάλης αὐ ἡμέρᾳ ἀρετάς, ἄλκας πᾶς μὲν ἐξ ἄκρου ἄχρι κολχίδ· ἡ ὅλ ἐκάσι ἰβηρίας. ὅμιλοι δὲ ἀδ' ἰς σὺν ἀδόντας φίλους ἡ ὅμα ὅλ φόβους ἐλάσαι ἀσίας, καὶ ὄρος τ' οἰκίας ἀρχὰς ποιήσασθαι πά

φθόρας αὐτοπαλάντες· ὅπλοις δ' ἁμίλους χαλκέους ἐσπάλοις πισὶ, καὶ σφενδόναις, δέρασί τε καὶ ξύλοις ἐπεσφηνωμένοις τόξοις αὐτοχειρίοις ἄπεσιν ἐκ τε ἄμπων καὶ ὑπὸ τὸ ὁμοίως δρυμὸν, ὅσα ἄρα καὶ λόχμαι τῆς ἄρας δυλλύουσι φύσιν αὐτόφυα βλάσματα, πεπειραμένοις καὶ χρυσοῦφίσιν ὑφάσμασι ἐχρήσαντο τοῖς ἄλοις φιλήμασιν. ὧν τὸ σοῦτον ἀμετρίας ἐξέλιπεν τὸν ἀξιότητα φιλοτιμοῦς, ὡς ἐξαμίσους καθάπαξ εἶναι τοῖς ἑαυτῶν τὸ πάρος διαίτης.

uerò eis essent clauæ & fundæ, hastæ, sagittæ & arcus, nullo confecta artificio, qualia quercus & sponte enatę in syluis & montibus arbores suppeditant: pòst, uestes omnes sericas & auro intertextas usurparent. Vsqueadeò luxuriare cœperunt, pristina uitæ ratione prorsus in contrarium mutata.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ.

DE TVRCORVM LEgatione ad Imperatorem.

ΕΠΙ πόλυ οἱ τὴν φύσιν τὸ δύρεάπου ἀσίαν ἔχοντες τύρκοι, καὶ οἱ πλὴν πολλῶν συσίαν καὶ φοινίκην ἄρκυς, δόχυλον ἔχοντες ἑαυτῶν οὐ μικρὸν, πολεμίων αὖν σκύθας ἐρῶντες γαπόνημα. πρὸς ὃς ὡς αὐτοκράτορας ὁ τῶν πόλεων ἡγεμὼν πῶς τὸν βασιλέα ἐπέμπετο ἰωάννην, πρὸς βιβλίων αὐτοῦ. ἰδιάζει γὰρ, μὴ πῶς ἀπόμενος ἐς τὰς τῶν σκυθῶν μάχας, ὅπιθεν ἔχει μεγάλους ἐχθροὺς τὰς ῥωμαίων δυνάμεις. ἅπας γὰρ αὖ ὅσ' τῶν πάλυπι ἐδιωκέτων καὶ σκοπᾶν εἰκάσας ἡγεμονίας ἀπόλεσαν, ἡ μόλις ἔχων τὸ θαῤῥᾶν αὐτοκρατόρδας πῶς μόνας τὰς σκυθικὰς ἐφόδους, ἵνα τε πῶς δύο μερίζαι τὰς ἑαυτοῦ δυνάμεις ἀναγκάζοιτο, σῴζ τὰς ἑκατέρων μάχας. ὅσ' καὶ ὅσ' βασιλᾶ πῶς βουλόμενος ἴδῃ, καὶ παῖν τι πόθεν ἡγεμόνου, πολλῶν ὑπάρχα. γὰρ ἦν; ὅτι μηδ' τοῦτο ἐδίκει σωτῆναι, οὐδ' ἂν κοῦφον καὶ βέλιον, ὅτι μὰ τῶν μάλα δικαίων καὶ ἐπιχθῶν, μεθ' ἑδὰ πρός τε τὰς ῥωμαίας μάχας, πρός τε τὰς τῶν δύρεάπης· ἑτέρου δ', ὅτι καὶ μιγα νῶν ὠθνάχισμα καὶ σφόδρα τοι καίριον γίνεσθαι, μόνους καταίνους αὖν τύρκους ἐξ ἓν σκυθικῶν πολέμων, καὶ τὸν κοινὸν διχομηνίους κίνδυνον ἐπ' τοῖς ἑαυτῶν σώμασι, δίκαιον πόθεν μάχων εὐρῶν ἀ πόβολον πετρῶν, ἃς φιλοχῶ ἓν παραλίαν μοῦν κατὰ ἓν τῶν θαλάσσης ἀχρίαν κυμάτων ἡ φύσις ἐξώπλισε. πασὼν αὖν κ' πρόδυμός τε καὶ μάλα ἐθελοντὴς τὰς μετ' ἓν τύρκων ἐτέλα αποσθᾶς· κ' ὧν μέγα ὄφελ' τοῖς ῥωμαίων κατίσει πρέγμασιν, ἂν ὅταν γὰρ καὶ ἀκαιρίαι τῶν μακρῶν ἀληθόντος πολέμων, ἐς τὸν τῶν εἰκοσιν κλιμάτων κ' πραγμάτων ἐπιδ' ὅκαν ὠθνάλωσαν. αὐτὸς τε γὰρ ὁ βασιλεὺς, τοσοῦτο μέρ' ἐπεπεμόλε' γῶς, ὅσα τε αὖτος μέ', καὶ ὅσ' πῶς ἀμπελουργίαν ἴδιτ', ὅσῳ ἐξαρκῶν ἐκεινῶν τε βασιλικὸν ἓν πίζαν, καὶ ἐς ὅσα ἀ ἄνθρωπος καὶ διαρκῶς χρεμούσκ γνώμ τὸ βασιλέως παρακελεύεται, γεροτροφᾶς δ' ὅσαν τοῦτα καὶ πῶς τροφᾶς, καὶ ὅσα αὖ ἐκ παντοίων νεσημάτων ἐθρέπ δυο τραυματίας, ἰδιμελετὰς τε τούτοις ἐπεισέπας, ὁπόσοι καλῶς γεωργᾶν τε καὶ ἀμπελουργᾶν ἴσασι, πολλοῦ τε καὶ ἄφθονον τὸν τῶν καρπῶν ἐτάσιν ἄδρισε χρεμίαν. οὐ μόνον δι, ἀλλὰ καὶ ἵππων, καὶ βοῶν, καὶ πετρίων ὁμοῦ τε, καὶ συῶν ἀγέλας πόσκίσασκε ἐν τούτοις, καὶ παντοίαν ἀριθμῶν ἀμῴων ἄλλα, ἃ ὧν πολύχρονος ὁ τῶ χρημάτων πλεισμὸς ἐφαίνετο καθ' ἕκασον γένεσιν. ὅσ' δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις παρῆνα πετᾶν, ὅσοι τε τῶν χθὲς πόσκότων, καὶ ὅσοι τῶν ἄλλως δύρῶν ἦσαν, ἵν' ἕκασ' εὐηθὲς ἔχων τῆς χρείας τὸ διαρκὲς, μάτ χᾶρε τοῖς ἰδιώταις καὶ ἀθρόοις ὑπέχα πλεονεκτεῖσαν, καὶ ἅμα πεθαρδύνοι ἡ ῥωμαίων πόλις φόβῳ ἀδικημάτων ἡ πολιτέας.

IAm inter hæc Turcis, qui Asiam intra Euphratem, & Arabibus, qui Cœlesyriam & Phœniciam tenent, non mediocriter perturbatis, propter pernicosam Scytharum uicinitatem: Turcorum princeps legatos omni rei gerendę autoritate præditos, ad Imperatorem Ioannem firmandæ pacis causa mittit, timens ne Scythico bello distractus, hostilem Romanorum exercitum à tergo haberet. Neq; enim posse fieri, quin principatu excideret, si Scytharum tantum incursionibus ægrè resistens, ob geminatum bellum uires suas partiri cogeretur. Idem & Imperatori gratum fuit, ac multis de causis esse faciendum iam antè decretum: tum quòd minimè utile aut facile, imò grauc ac perniciosum futurum esset, bellis Asianis & Europæis distringi: tum, quòd firmissimum & optatissimum uallum futuri essent Turci inter bellum Scythicum interiecti, commune periculum, fortissimorum propugnatorum aut scopulorum instar, quos alicubi natura marinis fluctibus obiecit, suis corporibus excepturi. His igitur de causis haud inuitus, & cupidè admodum fœdus cum Turcis fecit: quod rem Romanam plurimùm erexit. Metu enim & ærumnis diuturnorum bellorum liberati, possessiones & res suas curandi ocium habuerunt. Nam Imperator tantum terræ arationi & uincis plantandis idoneæ usurpauit, quantum satis fore putabat ad suam mensam, & ad eos sustentandos, quos proliberalitate ac perpetua benignitate sua fouendos susceperat. Hi erant senes, pauperes, & uariis afflicti morbis: quibus & domicilia assignauit, & curatores præfecit, qui & agros colere, & uineas plantare scirent: ac quotannis uberem frugum prouentum reposuit. atque etiam armenta equorum & boum, ouium item & porcorum greges, ac uaria genera cicurum auium parauit, unde multiplicem singulis annis prouentum percipiebat. Idem cæteris etiam faciendi autor fuit, tam cognatis suis, quàm reliquę nobilitati: ut cum domi quisq; haberet unde uiueret, neq; plebeios & inopes per uim opprimeret, & Romana Respublica omni maleficio & crimine uacaret. Itaque

Agricultura et res pecuaria Romanos recreant.

Itaq; paucis annis omnium & horrea & cellę refertæ frugibus & uino conſpiciebantur, & uiæ ac plateæ & ſtabula & mādræ pecoris multitudinem uix capiebant: accedebāt gallinarum cæterarumq; auium greges.

DE FAME TVRcorum.

ACcidit autem illud etiam felici Romanorum fato, ut Turci fame & maxima annonæ penuria conflictarētur. qua de cauſa plenæ erant omnes uiæ illius gentis hominum, mulierum, uirorum, puerorū, adeuntium & abeuntiū è Romanis prouincijs: & omnes Turcorum opes, argenti, auri, telæ, cæterarumq; deliciarum, ad Romanorum manus perueniebant. Videres magni precij merces exiguo frumento commutari: tum quælibet auis, bos, hœdus magno precio uænibant. Eo pacto cùm Romanorum ædes celerrimè Barbaricis opibus affluebāt, tum fiſcus Imperatoris pecunia redundabat. Et ut rem omnem paucis expediā, cum oua gallinarum quotannis collecta uenderētur, exiguo tempore tantum inde pecuniæ coactum eſt, ut Imperatrici corona gemmis & margaritis precioſiſsimis diſtincta pararet: quam Imperator ex eo Ouatam nominauit, quòd de uenditis ouis confecta eſſet. Acunum hoc illius Imperatoriæ prouidentię ſpecimen eſto. Alterū illud, quòd cum uideret, Romanas diuitias in peregrinas ac ſumptuoſas ueſtes, ſericas, Aſſyrias, Babylonias atque Italicas, uario ac ſolerti artificio confectas effundi, decreto ſanxit, ne quis ſubditorum ijs uteretur: miſi ipſe, quiſquis eſſet, cum omni familia, in ordinē cogi ac notari ignominia uellet: ſed ijs contenti eſſent, quas Romanæ prouinciæ ac manus præberent.

Ouata corona.

Lex ueſtiaria.

» * Neceſſariarum enim rerum uſus eſt im
» mutabilis: & ſubditi quantum licet, princi-
» pum ſequuntur cupiditates: idq; lex eis eſt
» & honor, quod principib. uiſum fuerit. Proinde cernere erat, illa quoq; breuiſsimo tempore uiluiſſe: nobilitatis autem limites, Romanis ueſtimentis definitos: & diuitias domo, quod aiunt, domum ferri.

DE IMPERATRICE

Irene ex equo præcipitata.

SEd iam ad alia trāſeat oratio. Cū Imperatrix filium Theodorum peperiſſet, accidit, cum ſpectandæ uenationis cauſa cum marito Imperatore uenisſet, ut equo deiecta, per longum ſpacium traheretur. Vnde læſa matrice, pārere deſijt. Cæterùm ambo Imperium grauiter & modeſtè adminiſtrabant: ſummoque ſtudio curabant, ut iuſtitia & æquitas in urbibus florerent, auaricia

Opera Ioannis Ducæ & uxoris.

καὶ μή τι καὶ χρόνῳ ὀλίγῳ αὖ πάντων ἐπιβῆναι βείδουσαι τοῖς ἐκφανῶς ἐπιθυμοῦσι, αἴ τι ὀδὶ ἡ ἀγυιὰ κἀκεῖνα πᾶσα μάλ' ἅμα καὶ σπουδῇ ἐστοχάσαντο τοῖς κλητῆρσι, καὶ ὁπόσαι ἦσαν ἐρήμων ἦσαν ἀγυιαί.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΩΝ ΤΟΥΡκων λιμοῦ.

ΣΥΝΕΒΗ δὲ τότε καὶτοῖς τούρκοις ἐπ' αὐτυχίᾳ καὶ ὅσον βωμαίων, λιμὸς ἰσχυρὸς καὶ ἀπάνω μιγίστη τῶν χαμαδῶν. ἡ ὅσαν δὲ ἁπάσαν μετὰ τοῦ παππου γε ἐνθένδε αὖ ὁδὶ πᾶσαι γυναικῶν τε καὶ ἀνδρῶν, καὶ ὅσοι ἄλκιμοι, ἀνιόντων καὶ καπήλων ἄν τῶν βωμαίων χάριν. καὶ ἐκροῦτο σὺν ἐφθονίᾳ μεκρᾷ πᾶσά ἡ τῶν τούρκων πλοῦτος, ἄν τις βωμαίων ἀλφὰς, ὅσος γὰ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ, καὶ ὅσος γὰ ὑφάσματα, καὶ πᾶν ποικίλον ἐνθένδε καὶ τοῦτο ἡ τροφὰς μικρὰν πολυτελοῦς. καὶ ὧδ' ἐνίαν τε πολλῶν ἄξια χρήματα, σίτου βραχέος ὄντος πεπρίαται. τότε καὶ ὄρνις ἐλεεινὸς πωλεῖτο, καὶ πρός γε ἵππου τε καὶ ἡμιόνου, πολλοῦ τινος ἐτιμᾶτο. καὶ τέτταρα ὑπὲρ τρόπον τίκτει οἱ βωμαίων οἶκοι πλούτου βαρβαρικοῦ πλήρεις κατέστασαν, πολλῷ δὲ πλέον τὰ βασιλικὰ ταμεῖα, ἅπερ τῇ ὄντι χρημάτων ἐξοδίου ἀναπίμπλαται. καὶ ἵν' ἐν βραχεῖ παραπέσω τὸ πᾶν, οἱ παῖς τῶν ὀρνίθων ἀγέλαις ὑδίκτυπωτοῖς ὑπόσα πίπτειν εἰώθασι, καὶ πᾶν σωματεῖον ἐστὸν ἐπικαρσιμαῖς ὀλίγου χρόνου πᾶς ἦν σωματοφύτων ἐντὸς ὕδατος χρεμάτων, σιφανῶν κατασκιάζοντα τῷ βασιλεῖ, λίθους καὶ μαργαρίτας λίαν πολυτελεῖς ἐνιλλοσμένων· ὃν μὲν ἕκαστον ὁ βασιλεὺς ἐπωνόμαζεν, οἷα τὸν ἐκ τῶν ἀθώων πεδίσεως καταπεπλεκθῆναι αὐτόν. ἐν μὲν δὴ ἕτερα τοιαῦτα βασιλικῆς πομπεύσεως δίαγμα. ὕστερον δ', ἐπειδὴ ἐώρα τὸν βωμαϊκὸν πλοῦτον μᾶλλον ἐκνενόμενον ἢ τὰ ὀλιγοδαπῶν ἐνθένδε φυόμενα, ὅστε τὸν ἐκ τῶν ἐμπορίων καὶ ἀσυλίαις πελαγοπορεῖαι πομπίμοις ἀναπεπτῆσθαι, μὴ ὅστε χεῖρες ἐπλοῦν δύφωτες ἐξυφάσσειν, ἐξιωνικὸν δίγμα, μηδενὸς ἔτ' ἐπικοίνου χρῆσθαι αὐτοῖς, εἰ μὴ βούλοιτο, ὅσις ποτ' ἄρ' ἦν, αὐτὸς τι μὴ χρῆσθαι ἐπιμοθῆναι· ἀλλ' ἐμόνοις τοῖς, ὅστε ἡ βωμαίων γε γυναικῶν, καὶ αἱ βωμαίων ἀσκῆσαι χεῖρες.* ἦν γὰρ αὐταρκέσαι » ἡ χρῆσις δῆθεν ἀμυπάλλητος, τὰ δὲ † φιλοχίμενα τοῖς † φιλοχίμενα
» τῶν ἀρχόντων ἀκολουθοῦσιν ἐρίζησι. καὶ ὅστε νόμος αὐ- »
» τοῖς καὶ τιμὴ, ὁ τοῖς ἄρχουσι δοθησόμενον δῆθεν. ὅστι καὶ- »
τοῦδε ἰδεῖν, ἐπεὶνα μὲν φ' καιρὸς κατέσαντε μοίρᾳ † λοιπὸ· τὸν δὲ τοῖς δυσχεράσι ὅρᾳ φ' τοῖς ἦν βωμαίων φιλόμασι πρωτοκλαδήτοις, τὸν δὲ πλοῦτον οὐσθῆτα ὅλα (τὸ θρυλλούμενον) φορέμενον.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΔΟΣ ΕΙΡΗΝΗΣ, ὅπως ἐκρημνίσθη † ἵππου.

ΑΛΛΑ γὰρ ἐφ' ἕτερα ἡμῖν ἀγέσθω ὁ λόγος. τῇ μὲν βασιλίδι αὐτίκα μετὰ τὸν τικᾶν τὸν παῖδα θεόδωρον, συνέβη ἐκφῦσαν τὸ ἵππιον, ὃν πολὺ τὸ ψυχὸν συρίσαι. ἔτυχε γὰρ ὧδε ἀνανεμένου ποὺς αὖτ' ἐλαυνθῆναι μετὰ τοῦ συζύγου καὶ βασιλέως, ὃς φιλοτίμῳ βλαισῶσαί τι τῶν μητρῶν, καὶ μηκέτι τικᾶν τὸ λοιπόν. ἦσαν γε μὴν ἄμφω τῶν βασιλέων ἰδιώτατοι ἀνὴρ σιμοῦς καὶ ῥοσμίους, καὶ πολέσιν πεπυσμένοι πρόνοιαι, τὸ δικαιοσυνῶν τε καὶ δύναμαι αὐθᾶν φ' τοῖς πέλεσι, πλεονῆσαι

πξίαν τι ἐπεῖναι καὶ ἀρπαγήν. ἐκώλυσαν δὲ καὶ ναοὺς ἐμφύτοις λίαν πολυτελῶς, πλούσιοι καὶ μεγάλοι μεγίστας καὶ ποικίλας τὰς πύστεις εἰσάγοντες καὶ τιθέντες. ὁ μὲν Βασιλεύς, πάντα τὰ πρὸς τὰ μαγγανείαν ἀς ὄντως ἢ θεομήτορ σώσασθαι κελεύων, καὶ τὴν φύσιν τῆς νικαίας ἀς ὄντως καὶ τοῦτο τὸ μεγέθος· ἡ δὲ Βασίλισσα, τὴν ἄθεσιν τῆς παρὰ τὸ ὄρος τὴν ὁλομπον καλουμένης τῶν παυσαίων μητροπόλεως, ὑπ' ὀνόματι τοῦ τιμίου προφήτου προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ, κτήματά τε πολλὰ αὐτοῖς ἐκ πολλοῦ ἐπίσης αὐξηθέντα ἐδωρήσαντο, μοναζόντων καὶ ἀσκητῶν ἐνδιατριμάτα ἐκλεξαν, πλήρη χάριτος καὶ θυμηδίας πνεύματικῆς. οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ νοσοκομεῖα καὶ πτωχοτροφεῖα τοῖς πένησι καὶ ξένοις ἐπιτηδειότατα, καὶ ὅσοι τὴν ἱκανὴν ἐκ βίου σύνταξιν ἐξαίρετον ἔφερον.

auaricia uerò & rapinæ prohiberentur. Etiam templa elegantissima uterque maximis sumptibus, amplitudine & uarietate structuræ insignia ædificarunt: Imperator Magnesiæ Deiparæ uirginis nomine, quod Sosandra dicitur: & aliud Nicęę, Magno Antonio sacrum: Imperatrix uerò, intra Prusam metropolim, ad montem Olympum sitam, nomine uenerandi psophetæ, præcursoris & Baptistæ, multis ornamentis additis, & amplis annuis reditibus adiectis, ubi monachi diuino cultui dediti habitarent: quæ loca plena erant suauitate & gratia spiritus. Nec his contenti, complura domicilia ad alēdos senes & pauperes destinarunt: aliáque fecerunt, quæ amorem eorum erga Deum euidenter declararent.

ΟΠΩΣ ΤΕΛΕΥΤΗΣΑΣΗΣ ΤΗΣ Διατόνης εἰρήνης, ἠγάγετο ὁ βασιλεὺς ἑτέραν.

DE IMPERATORIS, post Irenes obitum, secundis nuptijs.

ΑΛΛ' ἡ μὲν τύπος ἡ μὲν Βασιλὶς εἰρήνη τὸ ζῆν ἀφῆκε πρότερον. ὁ δὲ Βασιλεὺς καὶ σύζυγος, πολὺν βαρεῖαν ἔδη μακρὸν τὴν ἱκάνης λύσιν ἐφέρετο. ὀφθῆ ἡ μὲν φύσιν τὴν μόνωσιν, καὶ δ' ἀντέφαν ἄγκυραν συζυγεῖ. οὕτω ἡ ἴω ἄνασσα ἡ ἀλαμανικὴν ἴστε παῖνη ἡλικίᾳ, ἀδελφὴ τοῦ ἡγεμόνος νικηλίας μαφεῖ. οὗτος δ' ἐκάθητο αὐτὴ καθάπερ τροφὸς ἡ παλαιγενὴς ξανθὴ πολλαῖς ἅλικας, καὶ γυνὴ τις ὡραία ἐπεγαμβρία πλούτου, καὶ ὀφθαλμῶν ὡς ἀπάντων ἄφυκτον τινα σκηλεύων, ὄνομα μαρανίνα. ἣ φίλτρις καὶ κατασθένεσι ῥᾳδίοις, καὶ ἀδῶν ἀστειότητι κατὰ μικρὸν ἐπαγόμενα καὶ αὐτὸ βασιλικοὺς ὀφθαλμούς, καὶ πρὸς οὐ ἑαυτῆς ἐξάπινα ῥῶτας, ὡς παραδιορθῶσθαι λαμπρῶς ἂν ἀπὸ τοῦ βασιλέως ἄνασσαν. ἀλλ' οὐ τοιοῦτον γὰρ ὕστερον ἀπόπιεσε αὐτὸν οἱ τῆς μαρανίνης ἐρωτύλισαν ῥῶτες, ὥστε καὶ συμβόλοις κοσμῆσαι βασιλικοῖς συγκαίρειν ταύτῃ. ὡς τοίνυν μὲν ἐνίκα μεδεὶν ἑνὸς τῆς βασιλίδος ἄνασσης, ἡ δὲ βασιλικῆς σφραγῖδος καὶ ῥοπῆς πάσης ἀπέλαυεν, ὡς ἅπαν, αὐτὴ γὰρ καὶ μόνη, ἐλλ' οὖν πλείστου ἀ κατὰ τὴν νόμιμον σύζυγον, τοῦ βασιλέως ἄνασσα φαιδρά. ὅμως σωφρονοῦσα γε τυγχάνων ὁ βασιλεὺς, ἐκ ἐλυπεῖτο τὸ παράπαν τὴν βαθεῖαν δίλεσιν, οὐδὲ κατηφείας καὶ σωτηρίδος τῆς πάσα νύσεως ἐκτὸς, ἀλλὰ τύπτουσαν ἔχει καθάπερ τι κρύπτον ἐξ οὗ τοῦ σανιδώσεως. καὶ ἀεὶ μὲν αἰτήσεις μετανοίας, καὶ λύσιν ἐξαίτει θεόθεν ἢ πιστὸς παρακλητικῶς. ἐδόκει δ' ἐκ ἄδηλον τοῦτο. ἐπηγόμαι γάρ πού τινι τοῦ μαρκισίνα φασὶ πάσα κωμῳδοῦσιν ἅμα ἡ ὕβρις ἐκίνει δὲ τὴν θεὸν πολὺ, ὃν ὁ Βλεμμύδης ἐπεσθεν ἐδάφους τε, καὶ ἐκ ἀγίων ἡ θεοφιλῶν εὐσεβῶν ἀσκητῶν κατεσκεύασε, πολλῷ ἐπαγόμενα τῇ προφήτῃ, καὶ σφόδρα τοῖς βασιλικοῖς συνοχυμένη συμβόλοις καὶ ἔσθ', ἣν ἀπολούσῃ πλήθη. ἐλλὰ πρὸ τῶν πάσα θύρας αὐτοῦ ἐδιβλώκει, τὰς τοῦ ναοῦ θύρας ἐσθεσθαι ἐκέλευσεν ὁ τῶν θείων ἱκάνων αὐξητὴς σύλλογος· καὶ ταύτῃ τῶν ἔσω ἀπεκλείοντο, ἐκλείσει τὸ καθηγητοῦ Βλεμμύδου. αὐτὸς δὲ οὗτος πολλαῖς πάσιν διαπρεπὴς τοῖς ἀγιτάτοις, καὶ πολλῷ πᾶσι συνθέσει ἐξηκριβωμένος, ἐπὶ σοφῷ τε ἐκλάμψαι ὑμνοῦσι παιδεῖαι, καὶ ὑπὸ σοφοῖς οἱ τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίας πάσης καὶ ῥήτορες ἐν ἀμυθήτοις ὠφέλειαν πάσι-

Nterim Isene Imperatrice mortua, Imperator post longum luctum tandem solicitudinis pertæsus, aliam uxorem duxit, Annam Alemanam, admodum adolescentulam, Manfredi Siciliæ Regis sororem. Quam inde nutricis & magistræ loco, cum multis alijs mulieribus comitabatur matrona pulcherrima facie, quæ ex oculis casses (ut ita dicam) incutabiles eiaculabatur, nomine Marcesina: quæ philtris & illecebris amatorijs, ac mosum urbanitate paulatim etiam Imperatoris oculos in se cōuertit, amoréque sui sic incendit, ut tam haud dissimulanter Imperatrix Anna præ ea negligeretur. Nam tandem eò dementiæ redactus est Marcesinæ amoribus, ut eam Imperatorijs insignibus ornari pateretur, quibus Imperatrici Annæ nihil cederet: eandem uerò & amore & propensione Imperatoris, & subditorum obseruantia ac reuerentia longo interuallo superaret, ne dicam sola illis frueretur. Etsi autem prudens erat Imperator, non tamen uitam molestiæ, tristiciæ, angoris expertem egit: sed conscientiam acris instar stimuli pungentem habuit, pœnitentiæ occasionem expectans, & prauitatis illius correctionem à Deo. id quod ex eo constat. Aiunt Marcesinam aliquando, tum adorandi, tum spectandi causa templum Blemmydę sumptibus exædificatum, & piorum uirorum exercitationibus dedicatum adisse magno cum fastu & splendore Imperatorio, satellitúmque comitatu. Sed priusquam uestibulum intraret, cœtum monachorum templi fores Blemmydæ præceptoris iussu intrinsecus illi occluserunt. Erat is multis uirtutibus insignis, & uaria eruditione tum sacrarū tum prophanarū literarū perpolitus.

ναῖς ὠφέλειαν πᾶσι-

ωφέλ μαρανίνη.

Ioannes Imperator Marcesinæ amore captus.

Conscientiæ stimulus adulterij comes.

Marcesina exclusa templo.

Nicephorus Blemmydes.

litur. Nefas enim iudicabat diuinus ille uir, nefariam illam & impudicam muliercula profanis & conscelcratis pedibus sacrum paui mentum calcare. Nec eum hoc fecisse mirum, quippe qui prius eriam dicterijs illam tam lingua quam calamo incessere nunquã destitisset. Ea uerò se grauissima contumelia affici rata, & tanto dignitatis fastigio non ferenda, cùm per scse ira ardebat, tum ab adulatoribus magis inflammabatur. Vnde ad Imperatorem magna cum indignatione reuersa, toto impetu illum ad uindictam incitabat: eam ignominiã in ipsius Imperatoris caput redundare clamitans. Accedebant assentatorum uoces, oleum igni (quod aiunt) addentium, aucupandæ gratiæ causa. At Imperator subito mœrore affectus, ac lachrymis oppletus, cum profundo suspirio: Quid me (inquit) ad uirum iustum puniendum impellitis? Nam si ego sine probro & ignominia uiuere uoluissem, Imperij maiestatem inuiolatam conseruassem. Nunc cum ipse meæ, atque adeò ipsius Imperij contumeliæ causam præbuerim: meritis meis gratia refertur, ut malæ sementis malam messem percipiam.

Ioãnes Dux culpam suam deplorat.

EXPEDITIO IMPERatoris contra Michaelem Thessalum.

CAeterùm his temporibus Thessaliæ & Aetoliæ, uicinisq; regionibus præcrat Michaelis Angeli primi nothus filius Michael. nam tota eius cognatione extincta, omne locorum illorum imperium ad unum nothum hunc deuolutum fuit. Huic filij fuerunt, Nicephorus, Ioannes, Michael: & quartus Ioannes, nothus & ipse: inter quos breui pòst distributurus erat suum principatum. Tum autem missis ad Imperatorem Ioannem legatis, filio suo Nicephoro, filij Imperatoris Theodori Lascaris filiam Mariam, sponsam petebat: & uoti compos factus est, (facta enim tum sunt sponsalia, & pacta qualiacunque) cum mane mater Theodora unà cum filio Nicephoro, tum uisendæ sponsæ, tum firmandorum sponsalium causa aduenisset. Quibus peractis, sponsa ibidem relicta, cum filio domum rediit: fide accepta, fore ut anno sequenti nuptiæ celebrarentur. Sed paulo pòst Michael rupto fœdere, limites suos transgressus, Occidentales Romani imperij urbes infestauit: eut nisi Imperator Ioannes ipse illi bellum inferret, periculum esset, ne omnes illæ urbes ab eo occuparentur. Vere igitur appetense, Imperator, exercitu maximo coacto, contra Michaelẽ profiscitur. Fama uerò præcurrente & sparsa, Occiden-

IIII. filij Michaelis Thessali.

Nicephori & Mariæ nuptiæ.

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΔΕΣΠΟΤΗΝ ΜΙΧΑΗΛ.

ΕΠΙ τούτων μέν τι τῶν χρόνων ἦρχε Θετταλίας καὶ Αἰτωλίας, καὶ τῶν ἐφεξῆς, μιχαὴλ ὁ νόθος υἱὸς τοῦ πρώτου ἀποστόλου μιχαὴλ τοῦ ἀγγέλου. πολλῶν γὰρ τῶν ἄλλων συγγενῶν ἐκείνου πάντων, πανωλεθρίᾳ πολλαχόσε ὑπὸ τῶν καιρῶν ἐκείνου ἐξενεχθέντων τῷ νόθῳ μιχαὴλ, πάντα τὰ ἐκείνου συνῆλθε καὶ συνέτρεχε τῷ νόθῳ μιχαὴλ, καὶ συνῆρτο νόθος ὄνομα ἰωάννης καὶ οὗτος. οἷς ὠδινηρίαν ὕστερον μετὰ βραχὺ καὶ τοῦτο ἐξέλιπε. τίνας μὲν οὖν πρίσβεις ἀποστάλας παρὰ βασιλέα ἰωάννην, ἐζήτει συνοικεσίαν ἀγαγέσθαι τῷ ἰωάννῃ τῷ νικηφόρῳ, τοῦ τοῦ γοῦ τοῦ βασιλέως θυγατρὸς αὐτοῦ λασκαρέως θυγατρὸς μαρίαν· καὶ λῦσαι τὸ ξυνοίκιον (ἐγγέγοντο γὰρ τότε ἐκεῖσε μνηστεῖαι καὶ συμφωνίαι, οἷαι δὴ καὶ γίγνεται) συμπαραγενομένης τοῦ τῷ νικηφόρῳ, καὶ τῆς μητρὸς θεοδώρας κατὰ τοῦτο, ἅμα μὲν καὶ πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς μνηστευομένης νύμφης, ἅμα δὲ καὶ πρὸς βεβαίωσιν τῶν γενομένων συμφωνιῶν. ἂν δὲ γένοιτο, τῷ νύμφῳ αὐτόθι παρὰ τοῖς καπλιποῦλε, ἐπικυρῆσαι ἐκεῖνα· αὖθις τοῦ τῷ νικηφόρῳ θεοδώρα ἡ τοῦ μιχαὴλ σύζυγος, ἀγγέλους λεύσσει παρὰ τῶν λατίνων βασιλέων, ὧν τὸ ὑπὲρ ἕτερα γάμους πλέξαι βραχὺ τὸ μεταξύ, καὶ πρὸς κατάλυσιν ἕλκυσι τὴν ἀπὸ ἀρχῆς αὐδὶς ὁ μιχαὴλ. καὶ ἅρας οὗτος εἰκότως ἐπῆλθε χώρους ἀδὴ πατέρων τῶν ἑσπερίων πόλεων, αἳ τῆς ῥωμαίων βασιλείας ὑπῆρχον ὑπήκοοι· ὡς ἀνέγνω ἂν ὁ τοῦ βασιλέως ἰωάννου πρατοβίβιτ· ἐκείνου, ἃ κίνδυνον ἂν πᾶσι γεγονέναι τοῦ μιχαὴλ τὰς ἑσπερίους γενέσθαι πόλεις. ἀρθέντων οὖν ἀθροισθέντων, πλεῖστοι ὅσοι τῶν ἀπὸ τοῦ μιχαὴλ, τὰς δὲ φήμας ἐκείνους καὶ πεπεισμένους, εἰ μὲν

ἀμὴ δὲ λυπηρὰ τῷ ῥωμαίων πόλει, ἀναβράττουσι πᾶς τὸ δίδαρσίς τι καὶ αὐθαιρέτως. τὰ δὲ τῷ μιχαὴλ ἐπίφθονα καὶ ἐπονείδιστα ἐπὶ δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς πρὸς θεσσαλονίκην καὶ μακεδονίαν ἐχώρησε, πάλιν ὑπ' αὐτῷ βαδίως αἱ πόλεις τῶν δυσμῶν ἐγένοντο πάσαι, ὁπόσας ὁ τοῦ ἀγγέλου μιχαὴλ ὤφελε, ἐν κλόνοί τι, καὶ πρὸς βραχύ τινα χρόνον παρετράπησαν πτοίᾳ, καινοῖ τι καὶ πρᾶσσε, καὶ ἀδετοῦσι ἐπφανεῖ ὀλίγα. ὅθεν ὡς τὸν ἐγκέντρον σωλαβῶν φόβος μιχαήλ, πρὸς δυσδοῦναι πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ τὰς πρωτοφανεῖς ἀνακαλεῖται ἀπονοίας, ἐκδιδοὺς αὐτῷ καὶ φρούρια, τά, τι ἄλλα καὶ τὸν πρίλαπον, ὃν τι τὸν βαλδουῖνον καὶ τὸ . * ἐπιπλέον μὴν τι ὁ βασιλεὺς ἐκπεφυκὼς ὑφ' ἁπάντων ἐξιώματο ἀπὸ τῆς τοῦ λιάδων μητρίας, τόν τε μιχαὴλ καὶ τὸν αὐτοῦ γαμβρὸν νικηφόρον, ἵνα μηδ' ὑπ' αὐτῷ ἀνακύπτῃ ἀμοιβὴν ξύν, ὑπόπτως ψυχαῖς τι παράσχῃ, καὶ λυπεῖν ἐγείρας τῆς ἀγαθότητος. ἀλλὰ γάρ ὅπου τὰ ἱκανῶν καταπεπαυμένου ὁ βασιλεύς, ἐκπονδύλου ὄντος, μὴ βελέμνους ἐκπέσῃ τοῦ χαμαίθεν ἄρων ἀβελτέρας. ὧν γὰρ ἦν τῆς αὐτῆς ἐξύρεν ὠθωλαὶς ὁ λαμός.

Occidentales Romanorum urbes animos receperunt: Michaelis uerò res labascebant, & pessum ibant. Imperaror autem cum ad Thessalonicam & Macedoniam accessisset: pleraſque urbes Occidentales, quas Angeli incursio concusserat, & ad breue tempus interceperat, facile recuperauitrut Casteriam, Prespam, aliasq; non paucas. Vnde summo timore perculsus Michael, missis ad Imperatorem legatis, pristinum fœdus renouat: & præter alia castella, Prillapum etiam & Belesum & * restituit. Imperator contrà, & patri Michaeli, & filio eius Nicephoro, propter affinitatis necessitudinem, Despotarum honorem concessit: ne quid posthea oriretur, quod animos ad simultates excitaret, ac pacem perturbaret. Rebus autem ibi sic ordinatis, reditum parat, quòd ibi hybernare nolebat. Instabat enim tum Arcturi exortus.

Thessali fiunt Despotæ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ ΜΙΧΑΗΛ Τ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ.

DE COMNENO MICHALE Paleologo.

Ἐπὶ δὲ πρὸς τῷ φιλίππων χρόνῳ, ἀμφὶς ἐκεῖσι συχνὰς ἀφιέντες, ἀγκολαί τινες αὐτοφύτως κατὰ τοῦ κομνηνοῦ μιχαὴλ τοῦ παλαιολόγου, ὅτι βασιλέως ἐφίεται. καὶ ἤγοντο εἴ τι πρὸς ἅπαντα τὰ τοιαῦτα ἀγχιβυσίοις ἐλέγχοις φίλοι αὐτῷ, καὶ εἰ οὐ κατ' αὐτὸ ἐλέγχως ἐπφαίνοιτο πρὸς τοῦτο. ἀλλ' αἰτίγνωτε τὰ ἐπὶ ἐλέγχῳ ἐδίκα, καὶ φυσεῖς αἱ ἀγκολαί, ὅτι ἐκ τῆ ἀληθείᾳ φυσᾶσθαι ἐδόκουν, ὅτι καὶ τοῦ λαοῦ ἀναδέσποτος ἐπαινοῦ. ὅμως ἐδόκουν ὀργὴν αὐτὸν βεβαιώσασθαι ὅτι τι φυσεῖς αἱ ἀγκολαί, καὶ ὅτι οὐ μέποτε βουληθείη βασιλέα ἀδικεῖσθαι, ἀλλὰ ἥδιόν τι ἄκαιρον τοῦ λοιποῦ ἐπὶ γνῶσιν καταδίκης, καὶ ὑποψίας ἀπάσης μείωσις παρῄωτο, καὶ πρός γε ἴσης τῆς πρώτης ἐφ' ὁμοίου τοῦ χάματος ἀναλαβεῖν τιμᾶς. καὶ γίγνεται δῆτα ἐκεῖθεν μέντοι ἀπαρᾶς ὁ βασιλεύς, αὐτὸς μὲν ἐπὶ θρᾴκης ἀναπραιωσόμενος τὸν ἱλαρώτατον τὸν δ' ἱρακῆν ἀναφῆκεν ἀπιγέαι πρὸς τὰ οἰκεῖα ἀναμασσοντας.

Vm uerò dies complures Philippis exegisset, criminationes quædã contra Michaelem Comnenum Palæologum eruperunt, eum regnum affectare. Producebantur ij qui primi illud susurrarant, amici eius: & argumenta, quibus crimen probaretur, quærebantur. sed & hæc infirma, falsæq; criminationes uisæ sunt, siue reipsa essent falsæ, siue per id tempus tales haberentur: decretum tamen, ut iureiurando testaretur iniuriam sibi fieri, hec se unquam regnum affecturum: tutq; deinceps ea pœna solutus, & ab omni suspicione quàm remotissimus esset, prætereaq; deinceps pristinum dignitatis gradum obtineret. His factis Imperator discessit, Hellespontum traiecturus: exercitum uerò domum in hyberna dimisit.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΟΣΟΥ ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΗΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΩΣ ΙΩΑΝΝΗ ΤΟΥ ΔΟΥΚΑ.

MORBVS IOANNIS Ducæ, & obitus.

Πρὸς δὲ τῷ ἐν ἀλεξίῳ τῷ βασιλεῖ, καὶ πρὸς τῷ νικαίαν διατρίβοντι, τὸ σὸς γὰρ σκήπτρα δ' ἀνὰ χεῖρ' εἶσ' ἔτι φρενῖτιν χρὴ πρόσειπεῖν, ἢ τ' ἐπιληψίαν. ἐς γὰρ καταβαρίαν τινὲ καὶ ναγμὸν ἐπιπλάκα τοῦ ἡγεμονικοῦ, ὁποῖον καὶ εἴ τι πρὸς τὸν ἐγκέφαλον οὐκ ὀγκῶς διακάμνει, πάχυνσι γὰρ τῆς τῶν οὐρανίων φαιδρύνσεως σωμάτων, τὸ πρόσχυτον ὑγροτέρου τι ἅμα καὶ ψυχροτέρου τὴν κρᾶσιν, καὶ ἐλεγρον σθένος ὑπάγοντος ὑγιαφάλου, ἀδυνάτους ἔχουσι διὰ χρόνου τὰς τοιαύτας τροπὰς καὶ μεταβολάς. ἀφωνος δὲ, καὶ πάλιν τὸ αὐτοῦ νικηφόρῳ ὧδε τρῶς ὅλας διεπλέσατο ἀμφὰς, ἀναφέρεσθαι ἐδόκουν ὧδε, ὡς τὸ νοσήματος ἀπαλλάξαι. πάλιν δὲ ὧν τὰ λοιπὰ ὑγιεστάτῳ ἰατρῷ ἐπίνοια τί πρὸς δ' ἀδύνατον, ἀλλ' ὅσπερ ἀκατφάλυκτον δὲ ἐκανὸν, καὶ ἐφεῖτο

Vm uerò in Orientem traiecisset & ad Nicæam uersaretur, atroci morbo est correptus, qui haud scio phrenitis an epilepsia sit appellandus. nam grauitate & stupore capitis afficiebatur ut ijs qui è cerebro laborant, in Solis & Lunæ congressibus aucta frigiditate & humiditate aeris, accidere solet, uertigine oboriente cerebro, quod tales cõuersiones & mutationes ferrè nequit. Quum autem mutus, &, respiratione excepta, mortuus tres perpetuos dies iacuisset: recuperare uires, morbóque leuari uisus est. quem tamen ars medicorum non penitus propulsare potuit, quo minus ex eo tempore in eo delitescere, & firmam

& firmam ſedem fixiſſe uideretur: ita ut dein ceps aliàs affligeretur, aliàs ualere uideretur. Nam nunc plurium, nunc pauciorum dierũ interuallo uel accedebat uel recedebat malum: nunc domi, nunc in uia, nullo præeedente ſigno, ſubitò eum inuadebat, ut ſæpe à miniſtris ex equo delapſurus, lectica domum referretur. Morbus is annum integrũ caput eius inſeſtabat, clàm ac paulatim ſubinde augeſcens: donec omni medicorum arte ſuperata, è rebus humanis eum ſuſtulit. Deceſsit autem ex eo morbo, cum circa Nymphæum uerſaretur: ac ſepultus eſt in Soſandno, monaſterio à ſe extructo, anno ætatis ſexageſimo: ſeptem & uiginti natus annos, cum Imperium ſuſcepiſſet, idq; annos tres & triginta adminiſtraret: quot annos & filius ac ſucceſſor eius Theodorus compleuerat, eodem natus anno, quo pater ſumma rerum potitus fuit.

καὶ ἐβρασε πνεῦμα δυσπόριστον ἐγγὺς καὶ ὧν τοῦ λοιποῦ μὲν πάσχων, πῶς δ' ἐγκαίριον δοκῶν. κατὰ γὰρ ἡμέρᾳ ἕρπεσμα, νῦν μὲν πλέων, νῦν δ' ἔπεσεν, νῦν μὲν ἐπιχώρα, νῦν δ' αὖθις ἐπιχωρεῖ τὸ λοιπόν. νῦ νῦν μὲν γὰρ εἴκοις ἕρπεσι, νῦν δὲ γ' οὐδὲς πόσ δικίας ὁ πόνος κομιζόμενος ἀδ' ἡμᾶς, ἐξ αἴφνης ἐπάσ· καὶ πολλάκις τοῦ ἵππου τοῦτον ἕρπεσιν διώκοντα, λέγεται φοβεῖσθαι δὲ τὸ αἰχμῶν ἐνόμισεν. καὶ ὧν τῷ ἐγφαλῷ τὸ πρόσθ· πολίμιον ὅλον φαιόν, λέβρα καὶ κεῖλε μικρόν δὲ αὖξησιν πρόσθεσον ἐνίοις πολλῷ μᾶλλον παιόπορον πᾶσιν ἐαρινὸς ὑδατώδης γλιόμενος, ἐξ αὐθρώπων ἐπιτομώτατα γενόμενος αὐτῷ. ἐγήρατο μὲν ἔν ἐξ αὐθρώπων ὁ βασιλεύς, ταυτησὶ πρὸς γενεᾶς ἐλεύσεσι, πρὸς τὸ νύμφαιον τότε ποιούμενος τὰς ἕρπεσις. ἐπάφη δὲ ἐν τῷ μονῇ ἣν συσκέψαμ, ὧν αὐτὸς ἐδείματο. ὧν γ' ἔτος, ὅπερ ἐπολόπτα, ἐβασίλευσε· ὁπόσ δ' αὐτὸς τὰ τ' αὐτοκρατείας ἐνιαύσιον σκῆπτρα, ὅδλιμον ἄδ' ἐν ἀκοσῳ· ὡς μέσα τὰ τ' αὐτοκρατείας αὐτῷ γένοιτο ἔτη τρία καὶ τριάκοντα· ὁπόσα δ' καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε διάδοχος, ὧν διάδοχος. ὡμᾶ τι γὰρ αὐτὸς ἐξ ἀδύνων ἐς φῶς πεφύκει μὴ τρικῶν, καὶ ὁμᾶ τὰ ἐβασιλεύσεις σκῆπτρα ὁ πατὴρ αὐτῷ ἐπιδιδοῖ.

NICEPHORI GREGORAE HISTORIAE ROMANAE Liber tertius.

CAPITA LIBRI III.

Theodori Laſcaris iunioris imperium.

De patriarcha Arſenio, & Imperatoris unctione.

De expeditione contra Bulgarum & Theſſalum.

De Paleologi fuga ad Turcos.

De Conſtantino Tacho, principe Bulgarorum.

De obitu Imperatoris Theodori Laſcaris iunioris.

De Muzalone, tutore pueri Imperatoris.

De altero iureiurando ob Imperatoris filium dato.

De occaſionibus & cauſis, quibus ad imperium peruenit Paleologus.

De Michale Paleologo, quo pacto Deſpotæ dignitatem ſit adeptus.

De bellis Theſſalicis.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΑ, ΡΩΜΑΙΚΗΣ ἱστορίας λόγος τρίτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ Γ.

Βασιλεία διαδώρα τοῦ λάσκαρι τοῦ νίου.

Περὶ τ' πατριάρχα ἀρσενίου, καὶ τ' βασιλίως χρίσεως.

Πόρι τ' κατ' τ' βυλγαρίας καὶ θετταλῆς ἐκστρατείας.

Πόρι τ' ἐς τὸν τόρκους φυγῆς τ' παλαιολόγου.

Πόρι Κωνσταντίνου τ' τόχου, τ' τῶν βυλγάρων ἄρχοντος.

Πόρι τ' τελευτ' τοῦ βασιλίως διαδώρα τοῦ λάσκαρι, τοῦ νίου.

Πόρι τ' μυζαλῶνος, τοῦ ὠνητρόπου τοῦ παιδὸς τοῦ βασιλίως.

Πόρι τ' γενομένων ἱστόρων αὐθις ὅρκων ὑπὲρ τοῦ παιδὸς, τοῦ βασιλίως.

Πόρι τῶν ἀφορμῶν καὶ αἰτίων τ' βασιλείας τοῦ παλαιολόγου.

Πόρι τοῦ παλαιολόγου μιχαὴλ, ὅπως ἐδέξατο τ' διαστοπὸν ἀξίωμα.

Πόρι τῶν θετταλικῶν πολίμων.

Vm autem Imperium iure hæreditario ad filium eius Theodorum Laſcarim rediturũ eſſet: quia is à patre uiuente nõ appellatus fuerat Imperator, eodẽ deſuncto, eum muni concurſu totius exercitus ac nobilium omnium ac procerum Imperator eſt ſalutatus.

Ioãnis Ducæ prudẽtia in regendo filio

ΠΟΛΛΑ δὲ κἀκεῖνον πατρικὸν τ' βασιλέως διάδοχος ὁ υἱὸς αὐτοῦ θεόδωρος ἐπώνυμον ἐν ὁ λάσκαρις, ἀφ' οὗ τὸ πατρὸς ἐπιζῶντος, ὀνομ' αὐτοκράτωρ ἐβάπτο βασιλεύς, αὐτοκρατορίδιτο δ' ἀφ' ὧν βασιλεῦσι κατὰ στασιάζομεν τὸ στρατὸ πάντες, ἡ ὁπόσοι τῶν φιλίων ἦσαν ἢ δύναντο.

* αὐτοκράτωρ

νῶν. τὸ μὲν γὰρ ὅτι τῷ Βασιλέως υἱεῖ τὴν παῖτον
ἐτέθη πλὴν ὑπ' ἐμπλημπάνου ὁ Ἰωάννης ἐδόκει,
πανταπᾶσι δῆλον. ὅτι δ' παντὶ μᾶν ἐβούλε-
πτις, καὶ ὅτι υἱεῖ ἄλλῳ υἱεῖ καταλείποι ταῦτα.
τὸ δ' ἔτι ἐν Βασιλεῖ αἰσχρὸν αὐτὸν, εἰ ἀβούλη
καμένος ἐπὶ τῇ τῶν ὑπηκόων γνώμης μὴ πθα
είσως, ὅστε δ' ἂ παῖν ἐβούλετο. πλὴν γὰρ φρο νη-
τεῖζαν εἶδ' ὁ χρόνος, ὅπότι μὰ κατὰ λόγον ἴσρει
τὰ ἐνόντα πθοιησται τῶν τῷ πραγμάτων γινομέ-
νων κατάσκεψ. ἡ γὰρ νέότης ἐξύβρεπτίν τι καὶ αὔθα-
δες ἐπιφέρ εἴωθε, ἐλέγος ἅπαν πθτ παῖδ' ὄντ τὸ ἔτ
λόμενον ἐσκῶπτε. εἰ δ' καὶ Βασιλικῶν ἐλπίδ' ἐπ
φήμων πθολάβοται, δ' ἰῶν καὶ δῆμος ἅπαντα μα-
ραίνων πνεφάντ', καὶ πάσης ἀπίπου γλώσης τὰς
ἀκοὰς ἐμπιπλώντων, ὁμοίως γίνεται τοιαῦτα· ὥσ-
περ εἰ ἄ τις μεθύων ἐνόμπ, καὶ παῖτα παραφέ-
ρεσθ φέροντι καὶ δοκοῦς ὁπόσα πθὲ λογισμὸν ἡ
δοῦναι, καὶ ὁπόσα τὰν ἱκρελὰς ἄχει πθ' ἅπ, ἐπεῖ
τα μεγάλης οἴακας ὁλκὰς ἄγαν ὑμῶν χαροπο-
νᾶθαι, εἰ τὴν χαροπνεύσαν ὀρθῶς ἱκανόντων, οὔ-
τι τὸ τῶν χαροπνίαν αὐαλυμένον, ὅτ' ἦν ἅ, τὰ φέ-
ροντ, ἴδ' ὁ, τι πᾶς ἅπαν χρεὼν ἀνύτ. ὅθ μὲν οὖν γ'
τι ἔσ Βασιλέα χαροπνᾶν τὴν ἡφ' ἕω αὐτὸς ἐπ
εἰκέκειτο δᾶν, τί τι ἐπὶ ἐλπίδ αὐαιρέσει κολά-
ζων τὸ ἐπιπόθ ἔσκεν, καὶ ὅτι πολλοὶ ὅθ μᾶκρο
ψυχίαν, ἰδιοθυμίᾳ τῇ τῶ κλάρου τὴν ἦν πατρῴαν ἀ-
χθεδόσιν μακροθύτατ· λάπτ ἐπὶ μὰ πθ μάνοντες
τὸ χρεὼν, ἐχθίσμόν τι τ' πατρικὸς ζῶς τὸν θρόμον,
καὶ τῶ παρόντ φθάσαντες ἀπέλαβον βίον. καὶ
ἦν δ' ἄμων εἰ πλέους πολλάκις μὰ καθ' ἑαυτῶν
γνώμλω τὸν ὡς τὸ ἀρχαῖ ἐλευθέρ πθκείνωτ θ,
τύραννόν τι αὐτὸν ἀνόμασεν, καὶ μᾶ τις καὶ ἐν φθό
νῳ καὶ ὕβρος ἐπ' ὀλίγ τ καὶ λαθραίας τὰ πρῶτα ἐν
χώρησεν, ἔπ καὶ ὡς ὕβριλας καὶ φθόνος τὸ τελευ-
ταῖον ἐξ ἀκαλαν. ὅθ μὲν διὰ ταῦτα καὶ τὰ πιστῶτ,
ἐκ αὐτοκρόπτο Βασιλεὺς ὁ θεόδωρ θ, πολύτ ἐπ
τῷ πάρος· αὐτοκρόπτο δ' ὕστερ πᾶν ὑπάντ' ἐπα
νῶν ἀπαίτ', καθ' ὅσ ἐπ' ἀανίθ, ἐξ τὸ γὰ τοῦ-
τοις ὕβριστικῶ ὑθ. ὅ δ' αὐτὸν καὶ ὅθ πατριαρ
χικῆς χαρᾶς τὸ βασιλικῶν αὐαθίσεθαι εἴφθ· ἀλλ'
ὅμως τοιαῦτα ὁ πατριαρχικὸς θρόνος, ὠφαιτισμένος
τῷ δίκαιόντ θ, ἐπεὶ πᾶ βραχὺ ἴφθε χρόνῳ θ
ἐξ αὐτοῦ πάντ ὁ πατριαρχὴς γνώμονός, αὖθις σωτὴς
καὶ αἰτητὴς καὶ λόγῳ τ βίου κοσμήσας. σκίμματα τοί
νυν καὶ λόγοι πθύπίθητο πᾶν τῷ ἅ πατριαρχάσας
αὐαθέξεσθαι οὐ οἷόν τε. καὶ ὅσων ὧν γλώσης πολ-
λοί τε ἦν ὑπόδεξιν, καὶ ἄλλοι ἄλλοις. ὁ δὲ τοῖς παῖτων
δ' ἴκατο σύμασι μᾶλλον ἀπαίτ', ὁ συθίς καὶ αἰτητὴ
πθώνυμθ νικηφόρ θ ὁ Βλεμμύδης· ὃς ἐντύγχαν
τῆς τῶν ἑαυτοῦ μονῆς, ἀλίσκεσθαι ποιμένθ πότε τῶν
λαῶν, καὶ ἐσκόπει πρακτέα σωτικῶν τ βίου.

tus. Constabat enim, Ioannem utique nemini omnium nisi filio Imperium relinquere uoluisse: quòd & puer fuerat pius in liberos, & nemini alteri id destinarat. Sed obscuris adhuc subditorum uoluntatibus, an id ijs lubentibus ac approbantibus futurum esset, uiuens eum designare nullo modo uoluerat: quòd diceret, Tempus multa nouare solere, nisi quisque ita res administraret, quemadmodum oporteret. Nam adolescentiam suapte natura mobilem & contumacem, temere ad omnia ferri, quæ concupisset. Quòd si spes ac nomen Imperij accessisset, ob quas res delicatorum adolescentum comitatus accederet, ac omnium acclamationibus aures complerentur: idem accidere quod homini ebrio, cuius neque pes neque mens suum satis officium facit, si ad magnæ gubernacula nauis adhiberetur: cũ nec is à quibus eligeretur, rectè iudicarent: nec is qui electus esset, quò ferretur, quidúe agendum esset, intelligeret. Hanc igitur unam ob causam ipse, dum in uiuis esset, illum esse designãdum haud censuit: tum ut spe adempta, adolescentiæ leuitatem cohiberet: tum, quòd multi adeò pusillis essent animis, ut hęreditatis cupiditate longiorem patrum uitã molestè ferrent, nec expectato fato cursum illius immatura morte interrumperent. Ad hæc, id esse populi plerunque ingenium, ut qui ipso inuito rerum potitus esset, eum & tyrannum appellaret, & occultis initiò probris ac conuicijs laceraret, donec ad insidias tandem apertámque uim & cædem descenderetur. His igitur & id genus alijs de causis, Theodorus patre superstite nõ fuerat appellatus. Post eius obitum autem, totius populi suffragijs est creatus Imperator, in clypeo sedens, more à maioribus accepto. Sed cum à patriarcha coronandus esset, ac tum sedes uacaret (nam Germanus, uir prudens, & doctrina & probitate uitæ insignis, non ita pridem decesserat) de successore eligendo deliberatum ac disputatum est: ac multi in expectatione atque in ore erant, & alij alijs. Sed doctrina & uirtute celebris Nicephorus Blemmydes, omnium sermonibus cæteris præferebatur: qui tum in monasterio à se extructo, quieram agens uitam, aspera uictus & exercitationũ ratione sese macerabat.

Sedere in clypeo.

Nicephorꝰ Blemmydes patriarchatum recusat.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΡσενίου, καὶ τῆ βασιλέως χρίσεως.

DE ARSENIO PAtriarcha, & Imperatoris inunctione.

ΟΥ γὰρ μᾶλλον, πθύπαίδα ἦν ἔλλω ὁ μοναχὸς ἀρσένιθ, ὃς τοιαῦτα τὴν ἀσκητὴν ὧν διαλογ πθὲ ἧς τι τ ἀσκητερίου ὁ κατὰ σὺν τῆ ἀπολλωνιάδ θ ἰδρυτα χώρης, αὖθις πθιφανὴς μὲν τῶν κατ' αὐτὸν ἀρετῶν, τὴν δ' τρόπον ἁπλοῦς, καὶ μᾶ πολλὰ ἐξελίξεσθαι ἐδ' ὡς τὰς λαβυρίνθους πθὲ τὸν λογισμόν. ἰδρᾶτα, πίνων νῦ-

IAm cum delatum sibi honorem recusasset, cæteris prælatus est Arsenius monachus: qui in quodam monasterio iuxta Apolloniam strenuè sese exercebat, uirtute illustris ille quidem, sed simplici uir ingenio, & minimè callido. Sacerdotio igitur

hic potitur, & patriarcha creatur communi pontificum sententia & suffragio, Imperatore maximè approbante, & pontificium illud suffragium (uti moris est) confirmante.

THEODORI SECUNDI expeditio contra Bulgaros & Thessalos.

QVibus peractis, Imperator à patriarcha unctus, & diademate ornatus, expeditionē parat. Nam Bulgarorū princeps, ut primùm Imperatoris obitū audierat, fœderis, quod cum illo fecerat, rumpendi consilia agitans, Romanæ ditionis oppidula in Thracia continentibus incursionibus ita uexabat, ut non paucis ad montem Rhodopē sitis ponēretur. Idem & fœdifragus Michael in Thessalia fecerat, aduersus finitimas sibi Romanorum prouincias & ciuitates. Imperator uerò principiò, quod pater cum Turcis percusserat, fœdus renouat, & confirmatut Orientalium negociorum causa, omnis solicitudinis esset expers. Deinde sub Pleiadum exortum, Hellespontum trajicit, exercitum paterno longé maiorem secum adducens. Nec enim eos tantum qui militiæ destinati erant, sed uenationis etiam ministros, relictis canibus & auibus, militare iussit. Cæterùm Bulgarorum princeps, tanto Imperatoris apparatu audiro, graui terrore percelli cœpit, & uarijs subinde cogitationibus æstuauit. Cum autem armis decernere nullo modo posset, tum quòd exercitum tantæ hostium multitudini, armis præsertim instructissimæ, parem non haberet: tum quòd Imperatorem ætate florentem gloriæ studio flagrare, & destinata strenuè atque alacriter exequi cerneret: tandem quid ē re sua esset animaduerso, uetus fœdus renouat, Imperatorem facilè sibi reconciliatum iri sperans, quòd is sororem suam in matrimonio haberet. haud ignarus, quòd etiam fama fœdifragi Thessali Michaelis perturbatus, illum quamprimùm compescere decreuisset, antequam omnia occuparet: quæ res uel in primis ad impetrandam pacem adiumento sibi futura esset. Igitur legatis ad Imperatorem missis, spe facilius pacem impetrauit, restitutis omnibus quæ Romanis intercepterat castellis. Ac ne diutius morer, sub autumnale æquinoctium Imperator cum suis legionibus rectà in Thessaliam contendit. Sed priusquam Macedoniam attigisset, Theodora Michaelis uxor ei occurrit, tum ut nuptias Nicephori filij sui & Mariæ filiæ Imperatricis conficeret: tum ut quę mantus Romanæ ditioni per latrocinū quoddam subtraxerat, restitueret. Quibus

Bulgarus ueniam impetrat.

Thessalus ueniam impetrat.

τῶ, καὶ πεπιστεύκης χαρὶς πάντα τοῦτο ἦν τὸ ἀρχιφήφισμα γνώμης καὶ ψήφου, καὶ τὸ βασιλικὸς τιμίγνεσθαι συναινοῦντος, μὴ ἀδικουμένοις, ἀς ἦν, τὸν ἀρχιφασκελὼ ψῆφον ἐπάνω.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ἐκστρατία κατὰ τῶν βελγάρων καὶ θετταλῶν.

ΕΠΙ τούτοις ὁ βασιλεὺς παρὰ τὸ παρημεχανχειδὲς, καὶ τὸ εἰφθ' αὐτοκρατορικὸν, πᾶς ἐκστρατεύειν παρεσκεύαζετο. ἀφικνεῖτο γὰρ ὁ τῶν βουλγάρων ἄρχων, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐτεθνήκει, πᾶς ἀθέτητον ἤδη τὴν μετ' ἐκείνου σπονδὴν, καὶ σωμαχᾶς λοιπὸν ἐποιεῖτο τὰς ἐκβοιμάς κατὰ τῶν ῥωμαϊκῶν πολιχνίων, ὃς καὶ οὐκ ὀλίγα τῆς πρὸς γειτόνων τὸ ὀρθ' πιεσθεὶς ἐπεχώρησε. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὁ ἐκ θετταλίας ἀρὶ θετταλίαν ἐπιτιμᾶκα μιχαὴλ, κατὰ τῶν ὁμορούντων αὐτοῦ χώρων καὶ πόλεων, ὁπόσας ῥωμαίους πλησιάζοντας ἴσασι ἐπιόντας. ἀλλὰ γὰρ πρῶτον ὁ βασιλεὺς ἀς μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ ἐπεπτόμενος ἀπονοίας, τὰ μὲν ἄλλα καὶ αὐτὸς ἀνωτέρω θ' ἐπιτίνεσθαι, ἵν' ἐκ φρενῶν θ' ἐπάσεις ἐκπέσῃς, τῶν ἰδίων χάριν πραγμάτων. ἅτε δὴ ἐκεῖνον τὸν ἐλλάδος τὸν τοῦτο τὸ χρόνου, ὃν ὧ καὶ πλειάδες ἄρχονται ὑπτιάζειν. ἐπηγάγετο δὲ στρατιὰν πολλὴν θεὸ μέτρον τῶν τὸ πρὸς ὑπερβαίνουσαν. ἐγὰρ μόνον ὅσ ἄμεινον σωματικώτατα στρατεύειν, ἀλλὰ καὶ ὅσοι πρὸ τῶν ἦν κυνηγεσίων ἐπιμελείας ἐκόλαζον, πανίσας κυνῶν καὶ ὀρνίθων ἐκπλήξας, στρατείας σωλλεγὼν ἐπὶ δ' ὁ τῶν βουλγάρων ἄρχων, τῶν τὸ βασιλέως ἀκοὴν ἐπὶ βαρβαρικὴν ἐφοδον, φόβως ἔλαι μεγάλοις τῶν καρδίαν ἀπαράπηδα ἄρχειν, συχνὸν τι τῷ ἄλλοτε ἄλλως αἰωρεῖσθαι τὸν λογισμόν. ἐπὶ δὲ καὶ πολέμῳ τῶν ἦν πραγμάτων διδόναι ἐαυτὸν, ἄπορον ἦν αὐτῷ, μὴ σφόδρα ἦν ἀδυνάτων, ὅτε μὲν, ὅτι στρατὸς ἀντίρροπος οὐκ ἦν αὐτῷ, οὐδ' ἱκανὸς αὐτοπρακτῆσαι πολεμίων τοσούτων πλῆθος, καὶ ἅμα βαρέα καὶ λαμπρὰ κατασκευαζομένων τῷ στόλῳ, ὅτε δ' ὅτι καὶ βασιλικὰ ἱππάρια, καὶ λαμπρὰς ταῖς θλοπλίσεις αὐτῶν, μὴ πολυπραγοῖς ταῖς ἐμαῖς χρῆσθαι ἦν τὰ πράγματα· ἴγνω τὸ σωσίπολιν ὀλίγοι, καὶ τὰς πόρτας κλείσαι κελεῦσαι αὐτοῦ. ὧ γὰρ ἐν ἀπόρῳ αὐτῷ ἔᾶσε τυχεῖν ἢ βασιλικὸς ὑπῆρξε, ὅτι γαμβρὸς ὧν ἐπ' ἀδελφῷ πάντα ὁ βασιλεὺς· καὶ ἅμα μὴ ἀς μὴ ἀλλ θετταλίας φάναι τὸ ἐκ θετταλίαν μιχαὴλ βασίως αὐτὸν αὐθλιωτέρα ἔσεσθαι, τὰ ἱκανὰ τῶν τοιχείων ἐπιλαβόντα κατασκάψαι, πρὶν ὑπὸ χεῖρα γλιάδαι παῖδα τοῦ μιχαὴλ. ὧ γὰρ οὐ μικρὸν οὐδὲ τοῦτο, δωσθῶναι πᾶσαι αὐτόσε ἅπαν αὐτοῦ. καὶ μὴ τοι καὶ πρίσθης ἐκπαλάσαι βασιλέα, ῥᾳδίᾳ κατὰ τὰς ἐλπίδ' ἐκβῆναι τῶν αὐτοῦ, ἐκβὰς παιδ' ὅτε μετὰ τῶν παρακατόν κοινῇ ἄλλ ῥωμαίων ὑπεστέλλε φρούρια. καὶ ἵνα μὴ σβεσθείωμεν, αἴρει τὸ ἄλιον πρὸς τροπὰς τυγχάνοντας φθινοπωρινὰς αὐκλαβῶν τὰ ῥωμαϊκὰ στρατόπεδα, λύθυ θετταλίας ὁ βασιλεὺς ἐπορεύετο. ἀλλὰ γὰρ οὕτω μακεδονία τὰ βασιλικὰ στρατόπεδα ὑπεδέχετο, καὶ θεοδώρα τὸ ἐκπαλαι μιχαὴλ γυνὴ ἐφοίτα πᾶς αὐτῷ, ἐπιλέσυνόσ τι τοὺς γάμους τοῦ τοῦ νικηφόρου, καὶ μαρίας τῆς τοῦ βασιλέως θυγατρὸς, καὶ ἀποδόσυνσα ἅσα παρεξιὼν ὁ αὐὸς αὐτῷ ἐν λάκης πρόπαν ἐπηγάγετο μᾶλλ τῆς τῶν ῥωμαίων ὑπερεστάσης.

καὶ ὧ

καὶ τῶ πατρὶ μετὰ μικρὸν βασιλεῖ τῷ Βασιλῆ πλησθέντα, καὶ ἡ θυγάτηρ ἅπασα πρὸς τὸν ἄνδρα μιχαὴλ, καὶ μοιραίαν δὴ μοῖραν ἑαυτῆς ἐπαγομένη τῷ ἀνδρὶ τῷ ἰδίῳ νύμφιον.

Quibus rebus paulo pòst facilè confectis, Theodora ad maritum Michaelem seuertitur, filij sponsa Maria unà secum adducta.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΤΟΥΡΚΟΥΣ ΦΥΓΗΣ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ.

DE PALÆOLOGI fuga ad Turcos.

ΕΝ τούτοις δὲ ἀγγελθέντων τοῦ Βασιλέως γραμμάτων ἐφοίτα παρὰ τῶν Νικαέων, τὸν τοῦ παλαιολόγου μιχαὴλ ὃν οὗτοι τύραννον φυγεῖν ἀπαγγέλλοντα. αὐτοῦ γὰρ ὄντος, τὸν τῶν Νικαέων ἀγχιμαχίαν ἐπήγειρεν, ἕως αὖ ἐκ τῶν ἑσπερίων αὖθις ἐπανέλθοι πρὸς ἑω. ὃ δὲ καὶ μητρώους τὴν Βασιλίσσαν ἐλελύπηκει, καὶ ὡς παρεῖλε φίλους λογισμῶν. ἃ δὲ πρόφασις ἦν φυγῆς, παιδός τις ἐλεγίζετο. ὑφῶν φαντασθέντων πολὺ πολλαχόθεν τὴν φθόνον, καὶ λόγους φθόνου μισοῦς λάθρα τῶν ἀκουόντων ἐκκυλίοντας, καὶ κολάσεις κατ' αὐτοῦ πρὸς τοῦ Βασιλέως μελετωμένας καὶ ψιθυριζομένας, οἷς οὐ τις ἐχθροῖς ἀλλοφύλοις ἐπαράσατο, μᾶλλον ὅλως ἐφ' ὑσὶ χίας οὐκ ἔχον· ἀλλ' ἅπαντα καὶ κατάστατα φρόνιμος, μισοῦς ἐν λογισμῶν πολεμίων τὸν ψυχῶν, ὥσπερ ἀχμάλωτον ἀγόντων τε καὶ φρόντων, καὶ ἀγρίως ἅπαντα πάσχοντων. ἐδόκει δὲ γὰρ τὸ τοῦ Βασιλέως πρὸς τοὺς πομοῖς ἀπόνομόν τι καὶ ἁπλοῦς, καὶ ὀξυβόητον, καὶ ἄμφορον σὺν δὲ συμπαθὲς γίγνεσθαι πρὸς τὸ Βασιλέως αὐτοῦ ἡγεμόνευον. ἐπεὶ καὶ μεγάλας ὀξυβολὰς, καὶ ὅτ' ὀλίγου πορφυρίδος μακρᾶς, ἃς εἰ φθονοῦντες κατ' αὐτοῦ σωρεύσαιεν, καὶ τοὺς τοῦ Βασιλέως ἀκοὰς ἐμπλήσειεν, οὐ ῥᾴδιον ἐδόκει αὐτῷ ἀκλινέσθαι γὰ βραχύ. ταῦτα τοι καὶ ἀγχίνους, φυγῆ τῶν σωτηρίαν πεποίηθαι βέλτιον πάσης ἐπίθου βουλῆς. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐπιὼν παρὰ τὸ εἰκόνιον, ὑπὲρ τὴν λιμνοῦ τὰ τὴν συλλογὴν πᾶσαν ἀγελὴν τοὺς ἑαυτοῦ συγκροτοῦντα δυνάμεις, ἵν' ἐπελαύνοντα κατὰ πλῆθος τὰ σκυθικὰ στρατεύματα ἐδέξατο, ὅσα δὴ τι μίγιστον ἰσμαὴν ἔδεξεν ἐκεῖνον, ἡμᾶλλα τοι καίριον. ἐπεὶ γὰρ ὅσον ἐπὶ τοῦ πόλεως ἐδόκουν ἡμεῖς συχνοί, τότε ὡς μοῖραν κατέλιξας στρατοῦ, ὑπὸ στρατηγῷ τοῦ παλαιολόγου τάττεσθαι πρώτη τάχα, ῥωμαϊκῶν καὶ ξύλων, ἃ κατὰ δὴ ἐκείνων ἐγχώριον πρωτοκαμάτους σολλοῦ τε καὶ ὅπλισιν, ὅπως τοῖς σκύθαις κατάπληξις τὸ πρᾶγμα γένηται, λογισμοῖς χώρα συμμαχικῶν ἐκ ῥωμαίων αὖθις ἐλευθέρων. ὃ δὴ καὶ ξυνέβη. φασὶ γὰρ οὐ σκύθας, ὅπως ξυμπεσοῦσιν ὡς χεῖρας τοῖς τέρνοις, συσσολλοῦ πρὸς καὶ δι' ὅλου μίγνυσθαι χώρᾳ, ἀλλὰ κατὰ ῥᾳδίαν φυγὴν ἰδόντας στρατὸν κατ' αὐτῶν ὑδόντα. καὶ τὸν δ' αὖ σοῦ ἀλλοι κόσμου φεύγοντες ὄχοντο κατὰ νότου λαβόντες λιβόποντες, οὓς ἐκπατὶ χαρὰ σπάσαι ἄλπεσιν, ἀμὴ τῆς τοῦ συλλογῆς κατὰ γῆθος πεδιοπόντων διὰ πρὸ πεδαλοφῶν ἀπίχθοιεν, πολλοῦ ἐπαγάρδη στρατιᾶ, ἐκοῦσι πεδιάδος τοῖς σκύθαις, ξυγγυμνοῦσι δὲ τὸ μάχης. ὅσοι γὰρ τὰ τ' τέρνου ξᾶσι αὐτῶν φεύγεσθαι πρὸς τῶν πλάσια χώραν αὐτῶν τῇ τοῦ σκυθῶν ἐπιδόντων ἀχμῇ. ἀλλ' ἅπερ πολὺς πεδιάδος χάσις, οὐ γράμματα πολλῶν δὴ βασιλικὰς ἐμπλακὰς μισὸς, οὐ πολλοῦ ἐπειχτήμενα δὴ συρεῖν οὐ πυμοῦ ἔνεσαν πρὸς βασιλέως, ἀνακελεύοντα τὸν παλαιολόγου, φέρειν ὅτι ἔχοντα δὴ ἀσφάλειαν ἔμ' ἐπειχνεῖτο. καὶ ἔτους ἡ ῥωμαίων γᾶ, τὸν παλαιολόγον αὖθις ἐλάμβανον, οὐ πρότερον μέν τοι πρὶν οὐ αὐτὸ δόναι τὴν ἀσφάλειαν δὴ αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα πίστεως βεβαίαν δ' ὅρκων φεισαμένη τὸν,

IMperatori his rebus occupato, literæ Nicæa redduntur, quæ Palæologi ad Turcos fugam significarent. ei enim abiens Nicænam præfecturam, dum ex Occidente in Orientem rediret, mandarat. Quę res Imperatorem non mediocriter perculit, ac perturbauit. Fugę uerò prętextus hic ferebatur. Cū se à multis & multifariam in inuidiam adductum cerneret, uerbis quę odio sissimis Imperatoris aures clàm occuparí: ab eóque imminere sibi & susurrari supplicia, quæ infestissimis hostibus imprecanda essent: sibi nullo modo quieto esse licuisse, quo minus hostilium cogitationum plenus, sursum deorsum huc atque illuc instar mancipij raptaretur, & ignominiosè uexaretur: timuisse Imperatoris in puniendo seueritatem & celeritatem, nec quicquam clementiæ sperare potuisse. Neque enim expeditum sibi fuisse, magnas calumnias, & supra modum exaggeratas, quas inuidi sui cõcinnassent, ac Imperatoris auribus ingessissent, exiguo tempore refellere. Quare se desperatione coactum, nihil prius habuisse, quàm ut fuga salutem quæreret. Cum uerò Iconium proficiscens, Sultanum suas copias summo studio conducentem reperisset, ad Scythas cum maximo exercitu irruentes, propulsandos optatissimus illi ac gratissimus aduentus eius fuit. Nam cum Romanos complures pridem subactos haberet, eos in unam legionem contractos Palæologo parère iussit, Romanis & peregrinis armis & uestibus ornatos: ad Scythas percellendos, qui crediturí essent, Turcis secentia auxilia illinc esse missa. id quod accidit. Aiunt enim Scythas, cum Turcos inuaderent, haud mediocriter esse perterritos, peregrino exercitu conspecto: ac forsitan perturbata acie fugituros fuisse, ac terga daturos ijs quos absque ullo negocio se fusuros esse credidissent, nisi quidam Sultani cognatus, ex ueteri simultate, cum magnis copijs, cum iam ad manus uentum esset, ultrò se ad hostes contulisset. Quę res Turcorum fortunas euertit, & maiorem partem ditionis eorum Scythis adiecit. Cæterùm non multo pòst libera lissimis & amicissimis Imperatoris literis Palæologus est reuocatus, securitate iureiurando firmata. Ita Palęologus in Romanam terram redijt, non prius tamen, quàm sanctissimo iureiurando Imperatori psomisisset, se dicto

Causa fugę

Turcorum Romana legio.

Turci à Scythis uincuntur.

Perfidia cognati.

Palæologi reditus.

se dicto semper fose audientem, nec regnum affectaturum esse unquam, nec ad ea redituru quæ antè crimini data ipsi essent: neque posthac intermortuam suspicionem auctu rum, sed conseruaturum & propagaturum parem beneuolentiam & amorem erga ipsum Imperatorem Theodorum, & filium eius Ioannem, cęterósque tam familię quàm imperij successores. His igitur conditioni bus Magni Conostabili dignitate recepta, deinceps Imperatoria beneuolentia & liberalitate in primis floruit.

Paleologus Magnus Conostaulus.

DE CONSTANTINI Tæchi regno in Bulgaria.

INter hæc Bulgarici motus nun ciantur. Nam Asarę illorum principe, cuius soror Theodoro Imperatori nupta erat, sine liberis defuncto, qui ei succederent, necesse erat principatum ad Myrtzen sororis eius maritum transire: idęo factum est. Erat autem is homo segnis & effœminatus. quibus de causis paulatim contemptui esse cœpit, donec mutatis populi uoluntatibus omni potestate priuaretur. Erat autem ijs temporibus in Bulgaria uir clarus, nomine Constantinus, cognomento Tœchus, ingenij dexteritate & robore corporis multum alijs antecellens: qui, cum rem Bulgaricam labascere cerneret, insurgit: conciliatàque sibi & plebis & nobilitatis beneuolentia, illorúmque omnium uoluntate principatu potitus, Ternobum obsidet, quæ Bulgarorum regia erat: ut Myrtzes uel inuitus cum uxore & liberis in munitum quoddã & maritimum castellum, nomine Mesembriam, confugere cogeretur. Vnde ad Imperatorem transit, Nicææ in Asia tum degentem: Romanæque ditionis Mesembriam fecit. pro qua prædijs circa Troiam & Scammandrum ab Imperatore cum annuis reditibus acceptis, ibidem æui reliquum cum uxore ac liberis quietus exegit. Cęterùm Constantinus Tœchus Bulgarici regni potitus, legatos ad Imperatorem mittit, se amicum eius & fœderatum profitens, si qua sibi ex eius filiabus desponderetur: non quòd coniuge esset opus, quippe qui uxorem & liberos haberet: sed quia nullo gentilitio iure Bulgaricum regnum ad eum pertinebat, iniquo ferebat animo, ea se parte deteriorem, ac ueluti nothum & dici & haberi. Hac igitur de causa, & quia Imperatoris filiam, Asanis non ita pridem defuncti Regis ex sorore neptem esse sciebat: atque etiam sui honoris causa, & ad firmandum principatum, eas nuptias ambiebat, priorem coniugem statim se repudiaturum promittens. Quibus ab Imperatore impetratis, & Theodora eius filia & thori & regni socia accepta, priorem coniugem Nicæam mittit, quæ

Ternobus.

Mesembria

Theodora Imperatoris filia Bulgaro nubit

ἀσυνήμιλον πῆς ἔρεις ἀὐ ζῆ ἐκείνης, καὶ μάλιστα ἰδίλων ἑαυτῷ βασιλέα ποιῆ, καὶ ἐπαυξήσει πῶς τὰ πρόσφορα κατ' αὐτὸ λαλυθῆται, ἡ βεβαίαν αὐδὲ σφᾶ τ' ἐμπεδῶν ἔχειν ἤδη τὴν ἀκίνητον ἐπιφάνειαν, ἀλλὰ παρῶν καὶ σφαδιδάζων ἐμοίως ἀὐ τῶν αὐτῶν ἔννοιαν καὶ σπουδὴν πῆς ὅτι τὸν βασιλέα διάλογον, καὶ πῶς τὴν αὐτὸ γαμβρίαν ἐκανόν, ἡ αὖ ὑφ ξᾶς σφαδίχες τὸ τι χρῆσις αὐτῶ καὶ ζῆ βασιλέως. ἡ μὴν ἀλλὰ πάντως αὐθις ὑφ' τὸ μιχθὲν τιμήσεως ἀξιώματι προσαύλου, καλὰ καὶ τὸ πρόσφορον, καὶ ὧν τὸ λοιπῦ λαμπρᾶς ζῆ βασιλικῆς κυλιμονίας ἐκπαλαίων καὶ δύμιλάς.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΤΑΧΕΩΣ ΕΝ ΒΟΥΛΓΑΡΟΙΣ.

ΕΝ τούτοις τοσοῦτα καὶ τὰ ἐν Βουλγάροις ἀγχίλιτα πράγματα. ὁ γὰρ ἐν Βουλγάροις ἄρχων ἔσαν ὁ τοῦ Βασιλέως Θεοδώρου γαμβρός ἀλφός, τὸ ζῆν ἀβασίλευτος· αὐτὸς δὲ πῶς ἐκ λῶ ὁ σφαδιξόμενος, ὅτι αὐτὸς, τῶν ἀχλῶ. ὅτι ἀνάγκαιον ἔσαι λοιπὸν κατὰ δύσφορον, τὸ λιγόμενον, πλὴν ὧν τὸν ἐπ' ἀδελφῶ γαμβρὸν τὸν μυρζοῦν αὐτῶν σφαβασίλευον. προγεγραῶν καὶ ξυνεβρύκαν. ὧν δὲ ὁ αὐτὸς γαμβρός πε καὶ αὐανδρός, καὶ δὴ αὐτὸ χὶ τοι ἔσαι πῶς τὸ κατηφρονούμενον ὑπερβάλλειν κατὰ μικρόν, ὧν τὸ παντελῶς ἀνευρεῖν διακεκινδύλισται τὰ δύξαντα εἰς πρᾶτὸ πλῆθος. ὧν δὲ πε ζῆ Βουλγαρικὸς ἐπίσημος πλουσιώτατος, κωνσταντῖνος ὄνομα, τοῖχος ἐπώνυμος, φρονήσει ἐμβριθὰς καὶ χώμι σώματος πολὺν ἄλλων πόχων· ὁ πλημμελοῦσαν ἰδίων τῶν ἀρχῶν ζῆ Βουλγάρων, ἐπανίστατο κατ' αὐτῶ· καὶ πόστα ἐπιεικὴς ὁ τό, τι δημοτικὸν καὶ ὅσον ζῆ ἰδιότιμος τὸ ἔθνος καὶ ἱκανὸν, καὶ παῖ ἐκάστῳ ἀπάντων αὐτῶν τῶν τὸ κράτος δύξαντος αὐαγόρδυσι, ἐπολιόρκα τῶν πόνον ζῆ ὁ τῆς βασίλισσα ζῶν τῶν Βουλγάρων· ὡς αὐαγκαδίωσε καὶ ἔκοντα τὸν μυρζοῦν, φόβῳ ἅμα γυναικός τε καὶ τέκνων ὃν ἐχυρόν τε καὶ παράλιον φρούριον μεσημβρίαν καλούμενον. ἐν πᾶσθε δὲ βασιλικῶ μετέχοντα, κατὰ τῶν ζῆ ἐσίας σφαρίσαντα νίκαιαν, ῥωμαίοις ὑπήκοον πεποίηκε· καὶ τὸ ζῆ μεσημβρίας ὧν πόντος φρούριον καὶ χωρία πρὸ πόλεως τροίας καὶ σκάμανδρον ἁλιφὼς παρὰ βασιλέως ἀεὶ ἐπίτιμον πρόσοδον, ἐκέσι τὸ λοιπῦ σφαίπαυον ἑαυτόν, ἅμα γυναικί τε καὶ τέκνοις. ὁ γε μὴν ἰωαννῆς ὁ τοῖχος ζῆ Βουλγαρικὸς ἀρχὴς ἐγκρατὴς κατεκόσμει ἑαυτὸν, σφαπρὸς ἐλίσσει πῶς τὸν βασιλέα, φίλος ἔσαι καὶ σύμμαχος ὁμολογῶν, ἁλλοῖ πῶς κοινωνίαν γάμου μᾶλλον ζῆν αὐτὸ συγκτήσων. ἰδίᾳ τα δὲ ταύτῃ, οὐχ ὅτι γυναικὸς ἰδίᾳτο (ἰῶ γὰρ αὐτῷ καὶ γυνὴ καὶ παῖδες) ἀλλ' ἐπαδὴ πῶ ἐκ γένους δίκαιον οὐκ ἰῶ οὐδὲν αὐτὸν πῶς τῶν Βουλγαρικῶν ἀρχῶν. ἄχθετο δέ πε καὶ αὐτῶν δίκῃ ὁμός τε καὶ λίχνος. τοῦτ' ἐξ ἀκοῆς καὶ ἀλλοθεν ἰῶσαν τὸ μὲν πρῶτα τιτλοῦχον αὐτὸ ἐκέντησ ζῆν Βουλγάρων ἔσαν, ἡγεῖτο Βασιλίως οὐδὲς δυνατόν, ἰδίᾳτα πάντ τι ζῆν πρὸ ζῆ ἑαυτοῦ, ἡ βεβαιώσεως ἅμα τ' ἀρχῆς, ἐκλύσειν ἐπιχειρήσῃ αὐτὸν ἡ πόθεν ὁμόζυγον τ' ἀρχέων ἰδίᾳ ἡ αὐτῷ ζασιλᾶ, ἡ διεδόμενον ζῆ αὐτ' δυναστῶν κοινωνὸν ἀλφὸς τ τι λίχνε ἡ τ' ἀρχῆς ἐκπεσεῖσθαι ὁ τοῖχος, ὠμπῆ πῶς νίκαιαν τὴν πόθεν σύζυγον, ἐκ ἦγεν

ἰχνηγὸν πίστεως ἠνεγκάμην τοῖς ῥωμαίοις ἢ δὲ ἢ ἀντίφανερος. τί ἐστι;

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ θεοδώρου τοῦ νέου λασκαρι τελευτῆς.

Ἔτη καὶ πεντήκοντα ἐκ γενέσεως χρόνου ἀμείνοντι, νόσος ὀξυπαθὴς τῷ βασιλεῖ χαλεπὴ καὶ βαρεῖα, ἡ σπλάχνα φέναι θανάτου φερούσα. ἦν δὲ καὶ πυκνὰς τὰς ἐλεπόλεις κατὰ τοῦ βασιλικοῦ σώματος ἀκροβολισαμένη, ἐκ αὐτῆς παίσασα μὴ σῶν πρίουσα, μέχρι καὶ αὐτῶν ἐπιλωίσαι τοῦτο τῷ τελευτῇ, ἐλλαφρύνη πεθύμως τὸ ἄχθος μᾶλλον τοῦ πλευτοῦς ὃν τὸ μονάδιον πριδύνειν, καὶ πολλὰς ταῖς ἰδίαις χερσὶ ἀναύμενον χρυσᾶν σωρούς, καὶ πολλὰς ἀκρυων ἐκ μέλα βύσσου καρδίας ἀφῄρπαγὰς ἀνάγκης ποιούσης κομῶ, ἢ ψυχῆς. ὑμὶ δὲ μικροῦ τὸ ἢ ἰσοψίας ἠφάνισμι καιρὸν πέρι.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΟΥΖΑΛΩΝΟΣ.

Ἀνὴρ γάρ τις μυζάλων ἐπίκλην, γένος ὄνομα, γένους ὢν ἐλαμπρός, ἀλλὰ μόνῳ ἀδιτοῦ αὐστηρότητος καὶ ἀθῶν ἀκαιρότητα, ὃν τῷ αὐτοκράτορι κλῶ ἠγαπημένος οἰκίαν ὑπὸ παιδός, ὃν ὧν ἐκπαιδεύσῃ τοῦ βασιλέως θεοδώρου καὶ αὐτὸς σὺν ἄλλοις πολλοῖς συμπαίσων ἁλικιώτης, ὁπότε καιρὸν ἢ τοῦ παιδὸς ἠγάπα ἡλικίαν, τοσοῦτον ἐρμόζοντα δίδωκε πάντα τῷ κὰτ τοῦ νέου βασιλέως τὰ αὐτοῦ ἅπαντα, ὡς αὐτὸς ὧν ἐκείνῳ μόνον τὰ πάντα, πίστεως καὶ κατὰ γνώμην καὶ λόγων ἢ πράξεων· καὶ τοῦ χρόνου προβαίνοντος, συνηύξησεν αὐτῷ καὶ τῷ τοιούτῳ διάθεσις καὶ εὐνοϊκή, ὥστ᾽ καὶ τῷ ἦν αὐτοκρατόρων πάντων ἐξοχώτερον, πάντ᾽ ὧν αὐδὶς ἐκπαιδεύσεως τοῦ, ἀμέσως γνώμων ἦν ὅτι βουλομένῳ τῷ βασιλικῷ ἀρχαῖα ἐπανέχει, δίωκτὸς δ᾽ εἶς ἦν ἐκτὸς, μυστείων πιστὸς κοινωνὸς ἦν γνήσιος. δὶς δ᾽ ἢ καὶ ἐς τὸ τοῦ πρωτοβεστιαρίου τάχιστα αὐξηθεὶς ἀξίωμα, καὶ γαμετὴν συνοίζυκται ἢ ἦν καθ᾽ αἷμα πάσης ἐπανέχει τοῦ βασιλέως. ἀποθνῄσκοντος δὲ τοῦ βασιλέως τοῦ βασιλικῶν ἀφῆκε πράγματα, ἅμα τοῦ πατριάρχου ἀρσενίου, μέχρις αὐτὸς τὸν αὐτοκράτορα ἁλικίαν ὁ τοῦ βασιλέως φθάσῃ πᾶς ἐκαίνης. ὧν γὰρ ἦλθον πάντα σβανύμενα ἐκ γνήσιος ἐστὸν ἐκείνου, πλουτοῦμεν ὅτι, καὶ γονεῦσι ἀπορίπτει, τοῦ μάλιστα χεῖρον ὁ καὶ ἀμφοτέρων εὐφυέστερος. θυγατέρα μὲν γὰρ ἐγήμετο τοῦ βασιλέως πλειστέων ἀγουσα ἁλικίαν τότε· ἄρρεν δ᾽ ἄλλο οὐκ ἦν, πλὴν τοῦτο δὲ τοῦ βρεφικοῦ ἄγοντος ἀπὸ τῶν ἁλικίαν ἐκαίνης. ὃν δὲ ὁ θυγατέρων τῶν πρώτων, φησὶ ἢ μαρία, ὃς ὁ λόγος φθάσῃ ἐλίλωσεν, ἔχων ἤδη λεῶν ὡς γυναῖκα νόμιμον ὁ αὐτοκράτωρ νικηφόρος, ὁ καὶ λασκάρης ἀφ᾽ οὗ καὶ ἦν τὸ βασιλέως πεπιεσμένον. ἢ δὲ γε δ᾽ αὐτῆς τῶν θεοδώρων ἔχον ἀμείνω ὁ τοῦ βαλγαρῶν ἄρχων ἰωαννίτζης ὁ τσὶχ, ὃς ἀφ᾽ οὗ καὶ τοῦτ᾽ ἐφθάκει ἀφικνούμενον. ἀλλ᾽ ἀπὸ τὴν αὐτὴν ἐρφανὸς ἐλκύσαι ζυγόν, ἐτέραι θυγατέρες δύο, καὶ ὁ παῖς τοῦτος πᾶς ἰωάννης. δὶ ὧν αὖ τοῦ βασιλέως ἐγγραφεὶς ὑπερίδρυτο ἀβασίλευτα, ἐπίτροπον τὸν μυζάλωνα καθεστῶσαι, καὶ πρὸς γε δὴ φρικώδεις ὀρκωμοσίαις πᾶσι ταῦτα τοῖς ἐπιτρόποις ἐπὶ δυσὶ, ἐπὶ δυσὶν ἐποίησαν δὲ οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ πρὸ τοῦ ἢ πλουτοῦντος τοῦ βασιλέως ἐπὶ τοῦ δίδυς μᾶλλον ἢ αὐτοῦ πλουτοῦ.

quæ pignus esset Romanis fidei, atq; etiam constantis erga alteram amoris.

DE IMPERATORIS Theodori Lascaris iuniοris obitu.

IMperatorem annum ætatis sextum & trigesimum agentem, molestus ac difficilis & planè lethalis morbus inuasit: qui paulo ante obitum, alacriter monasticum habitum induit, & multos pecuniarum aceruos suis manibus distribuit, feruentique corde uim lachrymarum profudit, quibus animi uulnera, in tantæ necessitatis articulo, eluebat & curabat. Sed me id penè prætenisset, quod uel in primis exponendum est.

DE MUZALONE.

NAm uir quidam cognomento Muzalo, nomine Georgius, non claro genere ortus, sed ob familiaritatis noticiam tantum, & urbanitatem morum, à puero in aulam Imperatoriam ascitus, ut scilicet Imperatori Theodoro cum multis aliis æqualibus collusor esset: etiam cum is adoleuisset, ita se ad mores eius accommodauit, ut unus illi esset omnia: ac quicquid Imperatori gratum esset, continenter & diceret & faceret. Quantum autem ætate procedebat, tantum hîc affectus & amor eorum augebatur: adeò ut apud eum iam Imperatorem, principem & graniæ & autoritatis locũ obtineret, solertissimus coniector quid illi placeret, dexter negociorum administrator, fidus arcanorum particeps. Quas ob res celeriter Protouestiarij dignitate ornatus, uxorem ex Imperatoria familia duxit. Hunc unà cum Arsenio patriarcha Imperator moriens curatorem Imperij reliquit, donec filius Ioannes, sextum tum agens annum, ad maturam ætatem peruenisset, sub nutricibus adhuc agens, & parentum uel maximè egens, cum utroque orbatus esset. Nam filias quidem grandiusculas quatuor reliquerat Imperator, marem uerò nullum præter hunc Ioannem, puerum adhuc. Quarum hliarum natu maximam Mariam, ut suprà expositi, legitimo sibi matrimonio Nicephorus Aetolus iunxerat, cui à socero Despotæ titulus tributus erat: alteram Theodoram Bulgarorum princeps Constantinus Tœchus, quod & ipsum iam diximus. Restabant duæ pupillæ, cum puero Ioanne natu minimo, propter quem scriptum Imperatoris testamentum extabat, quo tutor illi Muzalo dabatur. prętereáque sanctissimum iusiurandum à summis & infimis exactum erat: nec id semel, sed primùm Imperatore monente, deinde statim post eius obitum.

Muzalo & Arsenius tutores pueri Lascaris.

Lascaris filiæ, Maria, Theodora.

Muzalonis nouitas inuisa nobilitati.

Nam cum proceres nonnulli, & claris ortinatalibus, Muzalonis fortunam adeò subitò mutatam cernerent, inter sese susurrabant, dignitatis illius fastigium çgrè ferentes: cum multi essent, ad quos simul & tutela pueri, & Imperij administratio magis pertineret, tum quòd propinqua cognatione Imperatorem attingerent, tum quòd ad huiusmodi munia obeunda Muzaloni multum antecellerent: ad quem contemnendum, & odio prosequendum, ut ipsi dicebant, multę causæ suppetebant. Nam quòd nec genere nobili ortus esset, & Imperatori sæpe suppliciorum minister fuisset: hæc res ad odium uulgi animis ingenerandum satis efficaces erãt. quòd si imperium etiam concupisceret ac cogitaret: quo scelere caput sibi non obligaret? Hæc Muzalonem non latebant, cùm aliàs ad talia intelligenda acutum, tum uerò istis motibus & solicitudinibus maximis ingenio eius magis etiam excitato. Igitur proceribus omnibus celerrimè in curiam conuocatis, dexteram porrigit: submisséque cum eis collocutus, haud obscurè fert, se libenter cuiuis tum administrationi Imperij, tum tutelæ Imperatoris pueri cessurum esse. Quãuis autem omnes simul uclut ex composito id recusarent, & eum prę ferendum esse confiterentur, quem ipse Imperator & rerum & pueri domitius hoc munere fungi uoluisset: Muzalo tamen nullo modo cessit, sed fortiter restitit, otium præferens, & negocium totis uiribus à sese amoliens, non tam propter obrepentem inuidiam, quàm ob maximi periculi metum. * Quare iusiurandum priore sanctius datur. iurant omnes tam nobiles, quàm ex plebe militari: sibique & familiæ suæ quilibet exitium imprecantur, ni quod iurassent, sanctè seruarent, ac Muzaloni tutelam, Imperatoris uerò filio Imperium insidiarum expers, & inuiolatum ad omnem eius posteritatem tuerentur. Sic illi discedebant, res uerò rursus à Muzalone administrabantur. Sed priusquam nouem dies elaberentur, quidam nobilitate & opibus præstantes, inuidia impellente, dexteras suas, concitato exercitu, in Muzalonis cædem armarunt: sanctum illud iusiurandum, quo non ita pridem sese obstrinxerant, & atrocissimas diras (heu principium malorum) prorsus obliti. Aderat nonus dies: omnes matronæ nobiles in Sosandrio monasterio, ubi cadauer Imperatoris sepultum erat, conueniebant, ut de more lugerent, & memoriam eius celebrarent. Aderant omnes principes, plebeij omnes: inter quos ij quoque qui insidias instruxerant. Confluebat omnis exercitus, alij ob luctum, alij cædem spirantes.

Muzalo bonoris onus excutere studet.

** Videntur nonnulla deesse. Iusiurandũ tertium.*

Exequiæ cruentæ.

Quid

τῶν γὰρ ἐξεμάσσι τινὲς καὶ τῶν ἡγόνων συμπαμμόνων λαμπρότατοι, νεωτερίσασιν οὕτω ταχέως ἰσθέντες τῷ τοῦ μουζάλωνος τύχῃ, δι' ἀλλήλους, ἀχθόμενοι τῇ ταχείᾳ τούτου τιμῇ, πλὴν ὅσοι τῶν οἰκειοτέρων τὸ βασιλικοῦ παιδὸς αἰκαδήκασι, καὶ ἅμα τῇ τῶν κοινῶν πραγμάτων διοικήσει, εἴ τι τῷ πρωτοχῶς δὲ βασιλέα τὸ ἡμέρον ἀπαφρίσι, καὶ αὖθις γε τὸ δυσμενέστερους πολὺ τιμωρικώτερον δὲ τὰ τοιαῦτα, ἃ κατὰ τὸν μουζάλωνα, ὧδε πολλὰς κατηγορίας τῆς ἀφορμὰς δὲ τὸ προφερεῖδαί τι καὶ μισεῖσθαι παρ' αὐτῶν, ὡς αὐτοῖ δυτέγοντο. τό, τι μὴ γένους φασὶν ἄλλαιον ἐλλαιν ἐκ τῶν φώτων, τὸ, τι σωφρονεῖν ἡδέσθαι πολλάκις δὲ τὰς τῶν πολλῶν τιμωρίας, ἵνα καὶ ταῦτα μισῶ δυνὴν γένεσθαι τοῖς ψυχαῖς τῶν πολλῶν κατ' αὐτό. ὡ δὲ καὶ βασιλέως ἄρα, καὶ ταῦτ' ἐλλαιν ἀναρπάσαι, καθώς τινες σφαδάλοντες πόῦφορ, οὗτ' δὲ πίους εἶναι ἂν αὐτῷ κακίας τυρσὸς κατὰ τῆς αὐτοῦ λιφελᾶς; ταῦτα δ' οὐκ ἐλλιλλίδα μεζάλωνα. δυνὸς μὲν γὰρ ὁ αὐὲρ καὶ πρότερος ὢν τὸ σωτηρίαν τοιαῦτα, τότε δὲ καὶ τῶν πραγμάτων ζόντων, καὶ ἀγωνίαν μιγίστην τῇ τούτου ψυχῇ προβεγονότων, σωτῆρ ὢν τούτου ἰδίκα πολὺ ἑαυτοῦ. κἀ δὲ τῇ τοχίστῃ δὲ βελοῦσθαιον ἅπαντας μιγιστέας σωτηρικὰς, ὅτι μὴ τι ἰδίδυ τοῖς ὅλοις, κἀ ἐκ ἦν τινῶν πεύφορ τῶν ὁμίλων καὶ ὅλων ὢν παραχωρήσειν ἀσμένως ὧν βουλομένῳ τῶν ὠὐτοπλῶν τινὶ κοινῶν πραγμάτων, καὶ αὐτὸ δὲ τὸ παιδὸς τοῦ βασιλέως. ἐπὶ δὲ πάντες μὲν ὅσπερ ἐκ σωθήματος ἑμοῦ παρεπεῖσθαι, αὐτὸν πεπεισμένοι τῶν ἄλλων ὁμολογοῦντες, ὃν καὶ βασιλεὺς αὐτὸς, ὁ τῶν πραγμάτων καὶ τὸ παιδὸς ἰδίκαιώσει κύριος τι κἀ αὐτοκράτωρ· ὁ δὲ μουζάλων οὐδ' ὁπωσοῦν γένεσθαι, ἀλλά γήραιος εὐδίκετο, τῶν τι ἰσχνὸν αἰρεῖσθαι μὲν, καὶ τὸ πρᾶγμα ἐκπεσόμενον ὅλως ὁρμὰς κἀ λιπάσιστος ψυχῆς, διά τι τὸν ὑφορᾶσθαι φθόνον ὑπὸ πράγματι, καὶ μάλιστ' ἐξ τὸν γένεσθαι ὑποφαινομένης τι καὶ πλεονεγούμενον κινδύνου.

* φεισαμένοις ἦν πατρῴων ὅρκων πάλιν ἰγίγνοντο. καὶ ὅμοιον ἅπαντες ὅσοι τι γὲ ἐξεμάσσι, καὶ οἱ τὸ δίκαιον τὸ πρωτοπαιοῦ. καὶ σφίσι τι αὐτοῖς ἦσαν ἐπαρώμενοι πανωλεθρίαν, καὶ ἅπαντα ὑπὸ γένεσθαι σφῶν ἴκας, ὡ μὰ τοῖς ὅρκοις ἐμμένουσιν ἀσφαλῶς, κἀ σμικροῖν ὑπὸ μὲν μουζάλωνι τῇ ἀδικοπλοῖ, ὑπὸ δὲ τὸ βασιλέως ὑφ' τῶν βασιλέως αὐτοπάλλοντι τι καὶ ἐπαράσηται πῆγε μιχεῖ σμικρὸς, αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ γλυπδοσυμένοις. καὶ οὗτος οἱ μὲν ἐπιλάθοντο, τὰ δὲ πράγματα ἦσαν αὖθις ὑπὸ τῷ μουζάλωνι δίοικούμενα. ἀλλὰ τάλαι μὲν οὔπω πάλαι ῥᾴμασθαι ἀμφὶ φύσις, καί τινες ἦν χθὲς καὶ πλούτῳ πεῖχόντων, φθόνῳ δυνῶν ἐπαπηρώμενοι, τὴν ἐπὶ τὸν σωτηρίαν, καὶ τὰς αὐτῶν ἅπλισαν δ' ἐξιὰς κατὰ τῆς σφαγῆς τοῦ μουζάλωνος. αὖθ δὲ χθὲς καὶ πρὸ τρίτα πλιδφύτες φεισάμενοι ὅρκων ἰκάνους, καὶ τὰς παλαμναίστας αἰρεῖ, φθῦ δὴ αἰχῆς τῶν καιῶν, λάθος ἐκλαζόντες βυθοῖ, καὶ πλαμύρας διέφθαρεν. γένετο μὲν γὰρ ἀμφὶ παρὰ μιτὰ τὸν τελευτὴν τοῦ βασιλέως, καὶ ἅπασαι τ' φιλέξεως σωτὴν ἦσαν γυναικῶν ὧδε τῇ μονῇ τῶν σωτηρίων, φ' ὅπ καὶ τὸ τοῦ βασιλέως πίθηκα σῶμα, τὸ νεκρὸν ἐκεῖσε τι λέσασαι πρόθεσις ἐγ τὰ μνημόσυνα. ἠγῆσαν δ' ἐμᾶ καὶ πάντες ἄρχοντες καὶ ἀρχέβιοι, φ' οἷς καὶ οἱ τῶν ὠδίκευλῶν ἐξεπτίσαντις ἦσαν, καὶ σωτῆρα πᾶς ὁ σρατὸς, οἱ μὲν πρόθυμος φόνου, οἱ δὲ φονικῶν ἀνίστοντες ἐκεῖ.

καὶ τὸ

καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ διατρίβειν; ἐπὶ τῆς ἱερᾶς τελουμένης ὑμνῳδίας, τὰ ξίφη γυμνώσαντες πάντες οἱ στρατιῶται, ὥσπερ ἐξαίφνης τὸ τοῦ ἀσπασίου πάθος, καὶ περὶ τὴν θεᾶς καὶ ἱερᾶ τραπέζῃ καταφυγόντα τὸν μονζάλωνα, κατέσφαξαν ἀπλῶς, καὶ πάντας τοὺς δύο ἅμα ἀδελφοὺς, ἀνδρόγυνόν τι φημὶ τὸν μέγα δομέστικον, καὶ θεόδωρον τὸν τροπικοφύλακα· καὶ πῶς τοὺς τῶν σφῶν ὑπογραμματέα, δι' ὁμοιότητα πρόσωπον πολλοὶ, συμβαίνουσι τοιαῦτα πάσχουσι, σφαλῶντες. καὶ οὕτως αἵ τε γυναῖκες καὶ ὁ λοιπὸς ὅχλος ἀτάλαιπωρ ἀφῶντες τὸ πρᾶγμα, ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ σωτηριζόμενοι φόβῳ, ἔφυγον ὅλοις ποσὶν, ὅποι τύχοιεν ἕκαστοι. τὸ δὲ ἱερατεῖον ἅπαν, καὶ ὁ τῶν μοναχῶν σύλλογος ἐθέλων τὸ ἱερὸν τεμένους ἐκόντες ἄκοντες σωκλαδῶντες, ἀλίβαντόν τι καὶ ἐπίπονον ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ, ἄλλοι μὲν καὶ διὰ τὸ βίᾳ καὶ ῥώμῃ σφοδρᾷ παρ' ἀλλήλων σωωθοῦσθαι, ἄλλοι δὲ καὶ ὅτι αὐτοφυὲς ἀρχὴ τῶν ποδῶν βάσιν, ἐκ τῶν χεόντων αἱμάτων. ὀλίγα παρῆλθον ἀμφίβολα, καὶ ὁ πατριάρχης ἀσφαλὲς ἐπίπροσθεν ὢν καὶ αὐτὸς, καὶ γενόμενος, φθορμένων πραγμάτων, καὶ μέγιστον τὸ ποσὶν ὥσπερ ἐπιχειρούμενον τοῦ πάσχειν, τί τε πάσχοις καὶ τῶν ὅλων πραγμάτων, οὐδ' ὅπως τὸ λοιπὸν δι' ἐκείνης ἔχοιτο χαρίσαιτο αὐτίκα τὰ πράγματα, δι' ἃ δὴ τῷ ψυχῷ μειζόμενος ὅτι διαφέρουσ ὀδύνῃ λογισμῶν ἀμφιβόλων, ἐν ἔχῃ ὃ, τι πράξει κάλλιον. ἐν μὲν γὰρ τῷ θεῷ ἀρετῷ φρόνησαν καὶ κατὰ θεὸν ἀγωγὴν ὁ αὐτὸς, οὐ πολὺ τῶν ἄνω ἀποπεπτωκὼς· ὅτι δὲ πράγματα πάσχει καὶ πολιτικῷ διεπόνῳ, καὶ αὐτῶν (ὡς ἀπᾶν) ἓν ἀπὸ σκοπιᾶς ὀφείλοντος ἀποπλανᾶσθαι ἀποπατῶν. οὐ γὰρ θυμοῦ πνεύματικὰ καὶ πράξεως πολιτικὰ, ὡς τὰ πολλὰ συμβαίνει τυφόνεσιν· ἀλλ' ὅταν, ἃ μὲ μαχόμενα τὸ πλῆθος θεὸς ἄλλα φύσαντο, καθάπερ σῶμα καὶ πνεῦμα, καὶ ὡς ἐστ τῶν αὐτῶν πρὸς γε τὰ ὑπὲρ αἴσθησιν. ὁμοῖ δὲ ἁρμονικῶν ὀξῶν ἀμφοτέρων ἔχειν, ὃς τὶς ποτ' ἂν ὁ βουλόμενος ἄρχειν, καθάπερ καὶ τοῖς μουσικοῖς ἐῶμεν ὀργάνοις οὐ αὐτῶν ὠφελήμονας πρὸς ἅπαντας. οὐ γὰρ ἰσοτόνους τὰς νευρὰς καθιεῖσιν ἁπάσας· ἅμουσον γὰρ τὸ τοιοῦτον, καὶ ἀμελὲς· ἀλλὰ τὰς μὲν πρὸς τὸ βαρύτερον τείνοντες, τὰς δὲ πρὸς τὸ ὀξύτερον, καὶ τὰς μὲν μᾶλλον, τὰς δ' ἧττον, οὕτω πειρῶνται πρὸς καὶ ἐμμονὴν καθιεῖσι τῶν ἁρμονίαν. ὅσῳ γὰρ μόνῃ προσέχοντα τὸν νοῦν τῇ κατὰ θεὸν θωρείᾳ, ὁρίσι καὶ ἀπλαῖοις φόβοις τρέπειν πρόσκεται, ἀκινδύνους ἂν τὰ πολλὰ τὸ λοιπὸν ἐκπέσοιτο, καὶ πάνυ τοι ἅμαξον, καὶ τοῖς πολλοῖς ἀλλοτριωμένον. ὅπερ δὲ μετὰ τῆς ἀρετῆς καὶ πολιτικῷ προσέχοντ λοιπὸν, καὶ χάριν καὶ φιλανθρωπίαν, καὶ πᾶσαν ἴσχε πραγμάτων ἀπάντων πάνυ, οὕτω λαὸν δύναιτ' ἂν τὰ βέλτιστα καὶ σωτήρια κρατεῖν. ἐπεὶ καὶ ὁ σωτὴρ ἡμῶν καὶ θεὸς, ἃ μὲ τοῖς ἀνθρωπίνοις ἐπιπνοῇ πάθεσι, καὶ πολύνους σωπᾶται, καὶ φιλανθρωπίαν ἐπάκοντο λόγου, καὶ τοῖς πᾶσι τὰ πάντα μετὰ τοῦ καθήκοντ ἐγίγνετο λέγω, οὐκ ἂν οἶμαι πῶς τὰ λυπηρὰ πάθη καὶ σωτήρια ῥᾳδίως ὅλους ἴσχ' ἡμῖνς καὶ πόλεις. ἀλλ' ἐκεῖσε παύσομαι. διατρῖψαι μὲν οὖν ὁ πατριάρχης ἀσφαλὲς, μέσῳ φιλοπλαθὰς τοιούτου διενέγκου πράγματος, καὶ ἐπισκοπᾶτο καθ' ἑαυτὴν δὲ μὲν ἔπεισε (πῶς γὰρ; πᾶσαν πράγματος ταυτότητα, καὶ λογισμῶν λαβυρίνθους οὐκ ἴσχῃ, ὡς ἄρατοι) ἐσκοπεῖτο δ' οὖν μετὰ τῆς φίλης τὸ πειστέον,

Quid multis morer? Dum adhuc hymni cantarentur, milites omnes strictis enſibus ſubitò impetu in templum facto, Muzalonem, qui ad ſacroſanctam menſam confugerat, & duos eius fratres Andronicum magnum Domeſticum, & Theodorum uenatorum principem, atq; etiam ſcribam horum, formæ ſimilitudine decepti, crudeliter occiderunt. Ita & matronæ & omnis reliqua turba, inchoato luctu omiſſo, alij aliòs ex metu urgentes, quò quenque pedes ferebant, celerrimè aufugerunt. Sacerdotum uerò ordo, & grex monachorum, in templum uolentes nolentes compulſi, labentes alij in aliòs incidebant, tum quòd ui & impetu uehementi inuicem urgebant, tum quòd ob ſuſum eruorem conſiſtere non poterant.

Arſenij patriarchæ perturbatio, & inopis conſilij.

Paucis diebus poſt, Arſenius patriarcha, qui & ipſe tutor eſſet, intelligens maximum ex hoc tumultu periculum & puero & ſummæ rerum impendere, & ad ſummum ſcelus euaſura eſſe omnia: anceps animi æſtuabat, nec quid conſilij caperet reperiebat. Nam quod ad uirtutem & pietatis cultum attinebat, ille uir parum à ſummis aberat: ſed uſu rerum & Imperij adminiſtratione, ne cum foſſore qui dem conferendus. Nam diuinarum rerum contemplatio, & Reipublicæ adminiſtratio, haud ferè coniungi ſolent: atque adeò optandum eſt, ne magna inter eas pugna, ut inter carnem & ſpiritum, & ſenſum ac mentem, appareat. Mihi uerò placet, eum qui ad principatum adſpirat, ex utraque contemperatum eſſe: ut in Muſicis inſtrumentis fieri cernimus. neque enim ibi omnes chordæ æquaſi intenduntur: id enim ineptum & abſonum eſſet: ſed aliæ ad grauiorem, aliæ ad acutiorem ſonum, aliæ plus minùs ue aſtrictæ, uariam & concinnam efficiunt harmoniam. Qui enim ſoli diuinarum rerum ſpeculationi eſt intentus, in montibus & ſpelunc is debet uiuere: ut cuius mores à ciuili conſuetudine prorſus abhorreant. Qui uerò morum ciuilitatem cum uirtute coniunxit, & uſu uariarum rerum perpolitus eſt: is populum ad res optimas & ſalutares facile deduxerit. Nam & ſeruator ac Deus noſter, niſi ad humanos affectus ſe demiſiſſet, & cum publicanis cibum cœpiſſet, & humanitatem præ ſe tuliſſet, & quatenus ratio ſincere t, omnium ingenijs ſe accommodaſſet: haud facile opinor totas ciuitates ac populos ad amplectendas res utiles & ſalutares perduxiſſet. Sed illuc redeo. Arſenius patriarcha tanto rerum tumultu circumuentus, æſtuabat, nec ſecum ipſe meditabatur (quomodo enim id faceret, homo minimè malus, ut dictum eſt, & ſimplici uir ingenio) ſed cum proceribus quid agẽdum eſſet deliberabat, priuſ

Religionẽ & Remp. unà tueri difficile.

Chriſti cõmutas.

Arſenius lupo ouem commutat.

priusquam Ioannis Imperatoris caput ferro peteretur. Cæterùm minimè prospiciebat, id consilium, quod nullo usu rerum, nulla prudentia niteretur, facilius ei cui prospectum uellet exitio futurum, quàm omnes gladios hostiles: ut progressu orationis declarabitur.

DE OCCASIONIBVS & causis Imperij Palæologi.

Palæologi mores.

OMnenus Michael Palæologus, cuius suprà mentionem fecimus, inter proceres erat cæteris superior, uultu perquàm hilari, comis atque urbanus, præteréaque munificus & liberalis. quæ res ei omnium animos uehementer conciliabant, ut facilè omnes ad se alliceret, tribunos, centunones, exercitum, duces, siue plebeij siue senatorij ordinis. Mouebantur præterea Imperij præsagijs, ut illi se adiungerent, eiúsque amore flagrarent. Eòdem etiam faciebant haud scio an rumores de illo sparsi, an uerò insomnia & omina quædam. Solent enim etiam huiusmodi rebus uulgò iactari solitis, non omnino temerè atque inscité, aut (ut dici queat) ex imperitia homines commoueri. Nam plurima earum testimonia apud eos extant, qui illas diligentius obseruarunt.

Præsagia imperij.

Nobilitas generis.

Suppetebant tamen aliæ maiores his occasiones, quibus ad Imperij fastigium promoueretur: à ueteri stirpe, uelut à magno fonte riuuli quidam nobiles ad eum descendentes, quibus ipse & amici eius freti, huiusmodi de eo cogitationibus multum tribuebant. Nam eius auia materna Irene, primogenita filia fuit Alexij Imperatoris: qui cum filios non haberet, illi rubras crepidas induci iussit, ut ipsa, & qui illam duxisset, in Imperio sibi succederent. Vnde cum eam Alexio Palæologo despondisset, eúmque Despotæ titulo ornasset: nisi is morte prius sublatus fuisset, post Alexium socerum Imperator fuisset. Sed cum mortuus unam tantum filiam reliquisset, eam non multo póst mater Andronico Palæologo despondet: quem deinde Theodorus imperator magnum Domesticum fecit. Ex his natus est Comnenus Michael, duplex (ut ita dicam) Palæologus, à paterno simul maternóque genere.

Gratia Palæologi.

Habuit igitur inde quoque, ut dictum est, adiumenta nõ parua ad eam rem qua de nũc agitur: & ut paucis dicam, omnibus rebus, & ab omni parte uir ille illustris erat & suspiciendus, famáque eius paulatim uagabatur, & omnium animis sese clàm insinuabat. Ne patriarcha quidem ab amore eius abhorrebat, eúmque si non plus quàm cæteri, nõ minus tamen quàm quisquam alius diligebat: & quod maius est, Imperatorij fisci claues, cũ

Claues fisci.

stipendia militibus numeranda erant, aut alia res pecuniam postulabat, ei soli credebat: id quod

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΦΟΡΜΩΝ ΚΑΙ αἰτιῶν τῆ τοῦ παλαιολόγου βασιλείας.

Καμνωδὸς μιχαὴλ ὁ παλαιολόγος, ὡς εἰ οὐ πολὺ ἀνωτέρω λόγου ἐποιησάμεθα, ὧν μετεῖχε τῆ γε τύχη, τῆ ἄλλων ὑπέκεινα, πολλῷ ὧλλ τὸ πρόσπον φρόνημα τῶν ἱλαρώτατα, τῶν τε μειλίχων χρεὼν, καὶ τὸ ἦθος ἀστεῖος, καὶ πᾶς πάντως, τῶν χαρὲν ἕλκοντος. ἅ δὴ παῦτα πολλῷ αὐτὸν τῆ εὐχρήστῳ αὐξήσαντα τὴν ἐπαύτου ψυχαῖς· καὶ παῦτας ῥᾳδίως ἐφάλκετο, τεθραρχας, λοχαγοὺς, στρατηγοὺς, οὓς ὅσους τὸ δῆμου, καὶ ὅσους ἦν συγκλήτου. φύσις δὲ πάντως καὶ πρόνοια λογισμῶν βασιλέως πρόσχαρῶν αὐτῷ, καὶ πρόφασις αὐτῷ γε ἐκπαύσθαι. φύσις μὲ αὐτοῦ οὐκ οἶδ' ὁπόθεν, αὐτ' ἐκ τῶν προκειμένων κατ' αὐτό, εἴτε ὑφ' ὑπάρων τῆ κλεδόνων τινῶν. Φιλᾶ γὰρ καὶ ταῦτα πρὸς πολιτῶν τὸν βίον παίδευμα οὐ πλαστὸς· οὐ παῦ τοι σφόδρα ἐλέγος, οὐδ' ἀμαθὴς, οὐδ' ὅσου τυθῆναι φαίνῃ, ἀπαιδεύτου νοσεῖν τῶν. πλῆσαι γὰρ καὶ τούτων μαρτύρια καλινδουμένη παρὰ τοῖς ὅσοι σοφίαν προίχεν τὸν νοῦν. ἦσαν μὲν τινες καὶ ἀφορμαὶ πολὺ ἑτέρας μείζους τῶν ἔλλων, τῶν βασίλειον ταύτην ἐρχῶν ἀνωθεν αὖ τοῦ μητροδόμους, καθάπερ μεγάλης πηγῆς ἐκρέουσί τινες δύχθοι εἰς αὐτὸν κατιοῦσαι. ἀμ αὐτὸς τι καὶ ὅσου τῆ Φιλᾳ ὁμοτόμους, τοῖς ἑαυτοῦ ποιήσεις λογισμοῖς μέγα παρῶχεν τὸ δίκαιον. ἡ γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ μητρὸς ἀρίστη, ἡ πρώτη τῶν θυγατέρων τοῦ ἀλεξίου τοῦ βασιλέως. ὃς ἐπαιδαγωγεῖς ἐξέτου αὐτὸς οὐκ ἀνομοίρα, ταύτην ὑφυδρῶς ὑπεδλίδου κρεπίδες πρόσπτηξαι, ὥ' ἓν αὐτὸ τι καὶ ὁ ταύτης συζύγιος τοῦ βασιλέως διάδοχος. ὡφρ συνζύξας αὐτὴν ἀλεξίῳ τοῦ παλαιολόγῳ, καὶ ὅπως αὐτὸν αὐτῆς πτήμασι, ἢ οἱ μὴ φθάσας αὐτὸν ὁ θάνατος ἐξέρησε τοῦ τοῦδε βίου, αὐτὸς αὖ τοῦ ὁ μὲν τὸν ὑφυδρὸν ἀλεξίου βασιλέως. ὑπὸ δὲ θανὼν θυγατέρα μόνην κατέλιπε, ταύτην μετὰ βραχὺν πνα χρόνον ἡ μήτης, αὐδρὶ συζύγνυσιν αὖ δεσπότῃ τοῦ παλαιολόγῳ, ὃν καὶ μέγαν δομέστικον ὁ βασιλεὺς θεόδωρος τιμήσας ὕστερον. ἐκ τούτων ὁ κομνηνὸς γεγένηται μιχαὴλ ὁ παλαιολόγος, διπλοῦς (ὡς ἔπαν) παλαιολόγος ὢν, πατρόθεν καὶ μητρόθεν. ἔχει μὲν οὖν καὶ τοῦθεν ἀφορμὰς, ὡς ἔρηται, εὐμήκεις ἐς τὸν νοῦν προκαμεῖν ὑπόθεσιν. καὶ ἁπλῶς ἔπαν, τοῖς πᾶσι πολλαχόθεν ὑπίσυμος ἦν ὁ ἀνὴρ, καὶ πρόκλησιν, καὶ ἡ πρὸς τοῦτον φήμη ἄρισα τε εἶναι, τὰς ἐπαύτου πλείσους καὶ γοητεύουσα ἀκοάς. ὅ γε μὲν πατριάρχης, ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς πρῶτα τῆ ἐκείνου Φιλοφρόνητος ἦκεν, ἀλλ' ὡ μὲ πλέον τῶν ἔλλων, οὐδενὸς μὲν τι ἧττον ἐκεῖναι καὶ αὐτὸς γε ἐφίλει, καὶ, τό γε μεῖζον, τὰς πλὰς τῷ βασιλικῷ πρυβεύων αὐτὸ μόνῳ ὑπὲρ ὅλων, ὁπόσα χρημάτων ἐδέετο τὰ στρατιωτικὰ πράγματα, καὶ ἡνίκα τῆ αὐγκείμην χάκ ἐπιτ-

ὁ Ἀλεξιόπουλος τὰ πάντα ἐν τῷ λάθρᾳ μελετήσας, καὶ τῷ φύσει ὀξύτατος τοῖς ἐν πολλοῖ δρυλλουμένοις περιέχων. ἀεὶ γὰρ ἐκεῖνος λαβόμενος τοῦ τὰ χρήματα, ὁ δύνασθαι μᾶλλον φίλους αὐτῷ, ἢ τὰ σεαυτοῦ σύνεσαν ποτ' φίλοι, ἄλλως λοιπὸν ὑφιστῶσα χρείαν ἔχων τὰς ἀληθείας δύνατο μόνον τὰ χρήματα καὶ τοὺς πρώτους καταλογιζόμενος, καὶ ὅσοι καὶ γλώττης παιδοῖ πατρόμαγοι τὴν ὄχλην ἐδιώκοντο. οἱ εἰς ὅσον καὶ τὸ ἱερατικὸν βῆμα ὄντες ὀλίγοι. ἐντεῦθεν βασιλικαὶ σωμῶν παρὰ τούτων ἀπαύστως συνεκρέπωτο, τ' πατριάρχου συμβουλεύοντος μὴ ἀμελεῖν, ἀλλὰ σφίνεσθαι, καὶ τῷ αὐτοκράτορι τοῖς φίλοις πρόγμασι διδόναι πρόσβασιν. ἐπὶ γὰρ ἐπὶ μικροῖς δόξῃ ταύτης αὐτὸ, ἢ οἷας ἂν, ἃ παρόντα τις, μόλις αὖθις εἰς τὸ κρίνεσθαι αὐτά. ἀλλ' αὐτίκα μάλα σφαλερὸν νόσου ἐκφλεγόμενα, καθάπερ μυελοφόρον ὀλκὰς φύσιν πιλάγια ἢν οἰκεῖα ἀφειμένη, ἃ ὥσπερ οἰκία μεγάλα κατασεσφόρηται ἢν θεμελίων. οὐ μὴν ὑπὸ γλώττης αὐτίκα τοῖς πλάσιον ὁ κομνηνὸς μιχαὴλ ὁ παλαιολόγος, ἱκανὸς ἐμβριθὴς σωφρονεῖν τῷ ἐμπαθεῖς πρᾶγμα τῶν, τοσοῦτον ὄχλον ἐκπλῆξαι ἀναδῆσαι δεῖσας κίνησιν, μέχρις αὖτις τῷ πεφυκότι ἀλικίαν ὁ τοῦ βασιλέως φθάσῃ υἱός. πάντως σύνοιδεν ὁ πατριάρχης ἀδύ καὶ ἑαυτὸν ὑποπτον, καὶ ἀνυφεῖν τὰ ἀναλογισμένα λοιπόν. καὶ μὴν ὑπὸ τῶν κομνηνῶν πραγμάτων ὁ κομνηνὸς μιχαὴλ, πλὴν τῶν βασιλικῶν συμβόλων, πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν ἀνελαμβάνω. οὕτω γίνεται δὴ μιχαὴλ τῆς ἀρ βασιλέων ἀναγορᾶς ἀρχὴ καὶ πρόσκοπος πρῶτος· ἐντεῦθεν γὰρ ἐξ οὐδείας ἀπὸ τούτου τὰ πράγματα, καὶ πλήρωμα (ὡς ἂν ἔπῃ) τοῖς ἰσίοις ἐς ἐξ βασιλέως ἴπλα λιμένας.

id quod ad clandestina consilia efficacissimum fuit, & celerem ijs quæ diu iactata erãt finem imposuit. Accepta enim tantæ pecuniæ tractandæ potestate, quam optare ille quidem potuit, sperare uere nunquam potuit: etiam totis modijs eam in manus nobilium & militum effundebat, eorumq; etiam qui eloquentia demulcere populum notant. In quibus sacri ordinis haud pauci erant. Hinc crebra concilia ab his omnibus indicti: patriarcha urgeri ne cessaret, sed expergisceretur, eámque rerum curam susciperet, quam tempora postularent. Neque enim parum referre: nec eius generis eas esse, quæ semel neglectæ in integrum restitui possint, sed in præsenti exitij discrimine uersaturas: quemadmodũ magnum nauigium in medio pelago, gubernaculo amisso, aut amplum ædificium fundamentis labefactatis. Statim autem in ore erat omnibus Michael Comnenus Palæologus, & prudentia & usu rerum tantæ Imperij moli sustinendę par, donec Imperatoris filius ad maturam ætatem peruenisset. His uocibus etiam patriarcha est assensus, eámque sententiam approbauit. Itaque Reipublicæ præfuit Comnenus Michael, omni autoritate, Imperatorijs insignibus exceptis, præditus. Hoc Michaelis fuit initium & primus gradus ad Imperatorium fastigium ascendendi. ex eo enim secundis uentis, & plenis (quod aiunt) uelis in Imperij portum est inuectus.

Sacra pecunia.

Imperij administratio Palæologo cõmittitur.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ὅπως ἐδέξατο τὸ δεσποτικὸν ἀξίωμα.

Λίγαι παρῆλθον ἡμέραι, καὶ λόγος συνεστᾶσι Βυλγαρίαν οἱ αὐτοκρατορεύσαι. οὐ δίκαιον ἔναι φάσκοντες τὸν τὰ βασιλικὰ καὶ κοινὰ διοικοῦντα πράγματα, καὶ πρὸς ἄλλας πολλῷ κἀκείνους ἰδεῖν, μὴ καὶ ἡ βασιλέως ἴγγιστ' ἰχὴν καὶ τὸ ἀξίωμα, πλὴν φύσει τοῦ ἡνιόχου γένους. καὶ ἅμα βυζαντίους ἢν μετρεῖν γινομένους καὶ ταπεινῶν. ταῦτ' ἀρ καὶ τὸ τοῦ δεσπότου ἀξίωμα δὴ χεται, ἢ πρὸ τ' πατριάρχου, καὶ ἡ ἐς τὸ βασιλέως.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΕΤΤΑΛΙΚΩΝ πολεμίων.

Ἐν τούτοις μὰ τοι τοῖς χρόνοις ἀνύποπτος ὁ ἡ αἰτωλίας τε καὶ ἀπάρου κρατῶν μιχαὴλ ὁ δεσπότης, ὁς ὁ συμπρώτοκος καὶ βασιλεὺς θεόδωρος ὁ πυρρὸς καὶ, ἐπ' ἀδικίᾳ σφᾶς ἴχων πολλῷ ἡ βασιλέως, καὶ ἐς πολὺς ἐντεῦθεν δέους, ἀδικωμένοις τοῖς ἐντέλα ξωμαίοις, πάσας τὰς ἐφ φρουρὰς ἐκρούων, ἄλλοσε μὲν ἐπάσας, μεγάλως ἐσχὼς χρώσθαι κύριος. μεθ' γὰρ ἴχων ξωμαίους ὅπως αὐτῷ ἀποσβέσωσι, κατεπτηχὼς μακεδόνιον καὶ θρᾴκιον αὐτίκα μάλα βουλόμενος, τῆς ὄπωθεν τίνος ἀχολίας

DE BELLIS Thessalicis.

Vbhæc, quum Michael Aetoliæ & Epiri Despotes socerisui Theodori Imperatoris obitum, nullo maturæ ætatis successore relicto, audisset, eáque de causa magnis agitari turbis proceres Romanos: cæteris cunctis omnibus repudiatis, se paruo labore magni principatus esse potiturum sperauit. Neque enim Romanos, domesticis negocijs ita intricatos & distractos, ut omnis eorum cura in ijs consumeretur, suas in Macedoniam & Thraciam impressio-

QVEMADMODVM Michael Palæologus Despotes sit designatus.

Paucis diebus elapsis, aliud concilium eius studiosi indicunt: negantes oportere eum qui negocia Imperij & Reipublicæ administraret, multarumq; gentium legationes audiret, dignitate regiæ proxima carere, tum honoris causa populi Romani, tum etiam ad statum interregni firmandum. His de causis igitur Despotæ titulo ornatur, tam à patriarcha, quàm à filio Imperatoris.

preſsiones propulſandi facultatẽ habituros. Igitur magnum è ſuis prouincijs exercitum contrahit, & longè maiorem à fœderatis accipit. Nam legatione eius benignißimè audita, celerrimè adſunt Peloponeſi & Achaiæ princeps, qui filiã eius Annã in matrimonio habebat: &, qui tum in Sicilia regnabat, Manfredus, cuí & ipſi filia eius Helena nupta erat: copias ſecum adducentes, ut ferebatur, propè innumerabiles. Nec enim tam adiuuandi Michaelis, quàm ſuas ditiones amplificandi cauſa, & alienas urbes occupandi, aderant: ſpe concepta, Romanas prouincias omnes, ab Ionio ſinu Byzantium uſque, ſe ſtatim abſque labore ſibi uendicaturos: & haud ſecus quàm ſi iam earum poſſeſsionem firmaſſent, ſorte illas, priuſquam bellum inchoaſſent, diſtribuerunt.

Deſpote Aetoliæ & Epiri fœderati, & generi.

Duces à Paleologo cõtra Deſpotem miſſi.

Hoc illuſtri & memorabili apparatu Michael Comnenus Palæologus audito, modó Deſpoticum titulum adeptus, magisque firmata ſuæ poteſtatis autoritate, nulla mora interpoſita, fratrem ſuum Ioannem Sebaſtocratorem cum magnis copijs obuiam illis mittit: adiunctis eidem Senatorij ordinis illuſtribus uiris non paucis, qui aliquem rei militaris uſum haberent: in quibus etiam Cæſar erat Conſtantinus, uterinus eius frater: & Alexius Strategopulus, magnus Domeſticus: prætereàque Conſtantinus Tornicius Sebaſtocratoris ſocer, magnus Primicerius. Factum hoc eſt poſt æſtiuum ſolſtitium, ſub ipſum Orionis & caniculę exortum. Igitur Helleſponto celerrimè traiecto, unà per Thraciam & Macedoniam proficiſcentes, Romanas eorum locorum legiones ſecum adducunt, quæ ſparſim in urbibus, oppidis & agris ocium tum agebant. Sed cum iamiam autumnale æquinoctium inſtaret, ad Achridam & Deabolim, Macedoniæ caſtella muniſsima, peruenium. Inter quæ caſtris poſitis, hoſtes etiam Aulonis planiciem tenere audiuerunt, ut caſtra utrorumque interiecto monte diuiderentur, Romanorum uerſus Septentrionem, hoſtium ad Auſtrum uergentibus, qui Bellegradum caſtellum altiſsimum & ſupra nubes ferè eminens circumſedentes oppugnabant: eo conſilio, inani quidem illo & ſtulto, ut eo poſiti, inde uelut è ſpecula in omnes alias Romanas prouincias excurrerent, inſtar magni fluminis ex alto mõte in ſubiectã ualem cum impetu ruentis. Ignari nimirum, ea ſe animis agitare, quæ non ſucceſſura eſſent: nec reputantes, omne corporum robur, omnem equitatum, armorúmque apparatum, Deo non adiutante, ab agmine formicarum prorſus nihil differre. Itaque arrogantia & inuicti roboris opinione tumidi, ac ſecuri, Romanos inuadunt, conuenientem uanis cogitationibus exitum ſortiti.

Bellegradi oppugnatio.

Deus nihil inuitis faciunt quenquam fidere Diuit.

λίας μετὰ πολλοῦ τοῦ κράτους σφίσιν ὑπηκόους, καὶ πᾶσαν φρουρίδα πᾶς μόνον ἐκτὸς ὑφωρᾶν μὲν ἐλαυνούσας. ὁ δὲ πολλὰ τὰ βλαβερὰ χάρες αὐτῷ συμβέβηκεν ἐς τοῦτο ἀφικέσθαι, πολλαπλασίονα σφίσιν ἐξωθεν αὖ κατὰ συμμαχίαν πορισάμενον. τὸν γὰρ αὐτοῦ πενθερὸν Καρόλου ἀναμίους ἀφέμενοι, πάντες ἔπονται, ὅτι πολυπόνου καὶ ἀχαλάστου πρήγματος γαμβρὸς ὢν ἔτυχε τῇ θυγατρὶ συγκοιμώμενος αὐτοῦ, καὶ ὁ βασιλίσσης τότε κρατῶν μαφρὲ, γαμβρὸς καὶ αὐτὸς ὢν ἐληφὼς τὴν θυγατρὶ συγκοίτην αὐτοῦ, πλῆθος ἐπαγόμενοι στρατιᾶς οὐ παύσασθαι ἐβιάσατο ἐμβαλὼν ἐπιστρατεύσας ἐπιγενόμενος. ἐπεὶ γὰρ τοῦτον συμμαχήσοντα ἔσχον ὡς μεγάλα, ὅσον σφίσιν αὐτοῖς πόλεμον ἐμποιήσοντα πλέστον ἀρχῆς, καὶ πόλεως ἀλλοτρίας. καὶ γὰρ τῶν μετὰ τὸν ἴονιον κόλπον οὐδὲν ἔχει βυζαντίου πᾶσαν ἡμείων ἀρχῶν, ἔλπισαν ὑφωρᾶν ἐπιόντι· καὶ ὡς ἤδη βεβαίως ἔχοντες, ἐλάχιστα τούτων κατὰ σφᾶς αὐτοὺς διελάγχανον, πρὶν ἐφάσθαι ἔργων. τῆς δὲ λαμπρᾶς ταύτης καὶ θαυμασίας παρασκευῆς ἐν ὀλίγῳ κατασκὼς ὁ κομνηνὸς μιχαὴλ ὁ παλαιολόγος, αἴρει τὸ ἀναστορόν πολιζωσμένος ἐξίωμα, καὶ βεβαιοῦται ἐν τοῖς πράγμασι τῶν ἰδίων πολιτευμάτων ἀρχῶν, πέμπει μοίρᾳ μιλάσης τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν ἰωάννην, σεβαστοκράτορα ὄντα, χῶρας συχνὰς ἐπαγόμενον. πέμπει δὲ σὺν αὐτῷ καὶ τὸν τῆς συγκλήτου λαμπρὸν ὄγκον ὀλίγους σωφρονοῦντας καὶ συνετοὺς, ὁπόσοι στρατιωτικῆς ἐμπειρίας οὐ παύσασθαι ἐτύγχανον· ἐν οἷς ἦν καὶ καίσαρ ὁ ἀμυμόνητος ἀδελφὸς αὐτοῦ ἰωαννοῦτζος, καὶ ἀλέξιος ὁ στρατηγόπουλος μέγας δομέστικος ἄν· καὶ τζέ γε ἐπ κωνσταντῖνος ὁ πρίγκιψ, ὁ τοῦ σεβαστοκράτορος πενθερός, μέγας ἂν πρωτοστάτης. ἐν δὲ τοιούτοις ὢν χρόνῳ μετὰ τροπὰς θερινὰς, κατ' αὐτὰς δὴ τὰς ἀνατολὰς καὶ ἰωνίους πλατεῖας ὑδρολάς. καὶ δὴ τὸν ταχίστου ἐξαπράσσοντο τὴν ἐλλάδα στρατιὰν, ὅσαν ἐξ θρᾴκης καὶ μακεδονίας ἐμοῦ. καὶ τὰ ἐκεῖθεν στρατιῶται κώμοις ταῦτα ῥωμαϊκὰ στρατεύματα, ὁπόσα κατοράδην κατὰ πόλεις καὶ κώμας καὶ ἀγροὺς ἐσχόλαζόν τότε πόλεις διάγον. μέλλοντος δ' ὄσον οὐδέπω τὸ ἰλίου τὰς φθινοπωρινὰς ἰσημερίας ὑφιστᾶσθαι, φθάνουσι πρὸς ἐχεδόλιον καὶ δεάβολιν, φρούρια τῶν μακεδονίας, πολλὰ παρακείμενα τὴν ἐσφέλασαν τοῖς χωμένοις αὐτοῖς. τούτων μεταξὺ τὸ ἐκατῶν παῤῥάσσει στρατόπεδον ἀκούσης, καὶ τοὺς πολεμίους στρατοπεδίσασθαι ἐν τῷ τοῦ αὐλῶνος ἱππηλάτῃ, ὃς διαῤῥῶξ τὰ ἀμφοτέρων στρατόπεδα, ὄρη τὸ μεταξὺ παρατείνοντος ὄχθης, καὶ γίνεσθαι αὖ μὲν ῥωμαίους ἀφεστικότους, αὖ δὲ πολεμίους ἐποπτεύοντας. οἱ μὲν τοι πολέμιοι πρωκαθίσαντες, ἐπολιόρκουν τὸ τῶν βελιγράδων ὑπερύψηλον, καὶ (ὡς ἔπος) ὑπερνέφελον φρούριον, μᾶλλον ἔχοντες μετὰ τῶν ἐκόντων κατορθοῦν, ὡς δὴ ὀμφαλοῦ λεπτοῦ τινος κινδύνου, καὶ κατὰ τῆς ἄκρας ἑκάστης ὀλυμπικῆς τῶν ῥωμαίων ὑπερεκτάσεις, καθάπερ τις πλούσιος ποταμὸς δὴ ὄχθης ὑπερθορὼν τινος ὃν τὸ κάτωθεν ῥᾳδίως καταῤῥάγεις, μέτριοι τῆς ἐπιούσης, τοῦτο ἐλαττόνως ἅ δὴ οὐ πολλὰ ἐνθυμήμασιν. οὐ γὰρ ἴσασιν, ὡς ἅπασα ῥώμη σὺν θεῷ, καὶ πᾶσι ἵππου, τῇ ὅπλων ὑπερκειμένῃ ἀνάγκῃ ἀγύλης οὐδὲν οὐδαμῇ διαφέρουσι, μὴ σὺν αὐτοῖς ὄντος. διὸ καὶ ἐλαφρόνως τὸ καὶ ὑπερίδαντες τὴς ἐκείνοις, ὅτως ἐχούσιν ἢ ῥωμαίοις. τοῦτ' ἄρα τῇ τοῖς ματαίοις λογισμοῖς ἀνάγκη ἐπιπολάζειν τὸ πλεῖ-

οἱ δὲ

οἱ δὲ ῥωμαῖοι ἐν ἑαυτοῖς λογιζόμενοι πολὺ τῆς θεόθεν ἐπικουρίας, ἧς καὶ τὴν ἀρχὴν ἐποιοῦντο πᾶσαν τὴν σφῶν αὐτῶν ἐπιστρέψαντες ἰσχύν, ἐλαχιστάζειν πρὸς πολλὰ πλήθη ἐπῆλθον· καὶ μὴ τοιγαροῦν λαμπρᾶ, σὺν μεγάλῃ θεᾷ, τῷ νίκῃ ἐχρήσαντο. ἐπεὶ γὰρ ἐγγὺς ἦσαν τῶν πολεμίων οἱ ῥωμαῖοι ἐπέξαντο τὰ πρακτέα πάντα, πέμπουσί τινα πρὸς ἐκεῖνον μάλα ἐπιτηδείως ἐκπολεμῆσαι καὶ σωτηρίαν κατ' ἀλλήλων τὰ τῶν πολεμίων πράττοντα. οὐ γὰρ ἦν τῷ ἀλλοεθνεῖ τὸ πρόχειρον, τὸ τὴν Ἀχαΐας πρίγκιπα καὶ τὸ ἔθνος σικελίας, ἐπιφοβῆσαι ὃν ἦν, μὴ οὐχ ὁμοφύλων ὄν τῶν ἀγγέλων. διανύκτερεύσαντι οὖν ἐκεῖνον αὐτόθεν, αὐτομολῶν δ' ἀνὴρ ἀπὸ τῶν ἐναντίων ὃν αὐτῶν πολεμίων, καὶ πρεσβεύων λάθρᾳ τοῦ Ἀχαΐας ἀρχοντι μιχαὴλ τοῦ ἀγγέλου, ἴσθι, φησίν, ὡς σοί τε καὶ πᾶσι τοῖς σοῖς σήμερον ἐπήρτηται κίνδυνος· σύμφορον γὰρ οἱ σοὶ γαμβροί τε καὶ σύμμαχοι, ὅ, τε πρίγκιψ πελοποννήσου καὶ ἀχαΐας, καὶ ὁ Σικελίας ἄναξ, λάθρα ἅπαντες διαλύσασθαι πρὸς ῥωμαίους πρὸ αὐτοῦ τῶν ἀμφοῖν παρόντος. ἃ σοι πάντως ζωῆς μέλει, προνοήσῃ τῶν ταχίστων σεαυτῷ, πρίν σε ὡς ὑπὲρ ὥρας ἐλθεῖν τὰς ἐκείνων αὐτοῦ ἅς τε καὶ συμφωνίας. παύεται ὁ μιχαὴλ, καὶ ἐμεμψιμοιρεῖ ὁσονοῦν τῶν εἰκαίων, ὅπως τε αὐτὸς τι ἐδώκατο, καὶ ὁ καιρὸς ἐχρῆν, φεύγων ὠχετο πρίν ἢ καταλαβεῖν τὸν ἅλιον. καὶ τότε κατόπιν ἄλλος ἄλλον τῶν φυγῇ ψιθυριζομένων ἀκούοντες τὸ μιχαὴλ, ἀπορᾷ δὲ ἕθνος ἅπαντες οἱ στρατεῦσαι, τῇ φυγῇ πολεμεῖν ἕτεροι ἕτερον ἀποδύεται. ἅμα δ' ἕω διαγραφέντες οἱ σύμμαχοι, ὡς τῶν μὲν φυγῇ μεδόντα τὸ μιχαὴλ, τῶν δὲ φυγῆς αἰτίαν ἐκ χρόνου συμβαλεῖν, ἀχανεῖς ἔσαν. ὡς τὰ μὲν ὅπλα ἦν ῥωμαίων ἑκατέρωθεν, ἐπὶ μὲν καὶ ὡς ἐπιστοῦντο τὰ δρώμενα, ἐπὶ δὲ ὡς βραχύτατοι τὸν ἀριθμὸν ἐκ πολλῶν κατεκείροντες. ὅθεν καὶ πᾶς φυγὴν ἐνέπιπτον, πᾶσιν δοκοῦντες ἑαυτῶν ὑπὸ μιχαὴλ λογισθῆναι. τότε ἔτι τοῖς φεύγουσιν, ἀφιέναι οἱ ῥωμαῖοι ἐπαύοντο, οὓς μὲν πλείονας φεύγειν ἐπέφυκεν ξίφους· οὓς δ' ἄλλους πολὺ ὀλίγῳ ἐλάττους ἐποίησαν, μεθ' ὧν ὁ τε πρίγκιψ πελοποννήσου καὶ ἀχαΐας. ὁ δὲ Σικελίας ἄναξ, διάφορα λαβὼν σὺν ὀλίγοις τῶν ἑαυτοῦ.

Romani uerò, qui sese absque diuina ope nihil esse intelligerent, omnesq; conatus suos ad eam referrent, dimicare cum longè pluribus non dubitarunt, & illustrem Deo adiuuante uictoriam sunt adepti. Nam cum propius hostem castra mouissent, quendam mittunt hominem ualde idoneum, ad concitandos & conturbandos hostiles exercitus: Neque enim id fieri non poterat, cum Achaiæ princeps & Siciliæ rex alterius essent nationis & gentis, quàm Angelus. Statim igitur is noctu per speciem transfugæ ad hostes transit, & clàm eum Angelo Michaele principe Actoliæ congressus: Scito, inquit, hodie tibi & tuis omnibus magnum periculum impendere. Ambo enim generi tui, tam Peloponesi & Achaiæ princeps, quàm Siciliæ rex, clàm per legatos pacem Romanis offerunt, si sibi certæ largitiones dentur. Si ergo salus tua curæ tibi est, quàm primùm tibi prospicito, priusquam illorum pacificatio & concordia rata fiat. Obtemperat Michael: & re paucis suorum, quibus poterat, & tempus sinebat, clàm indicata, ante solis ortum fugit: eumque alij atque alij, cum fugam susurrari audirent, sequuntur. Ita sparsim omnes Michaelis milites alij alios fuga anteuertere studentes, in pedes sese coniecerunt.

Transfuga hostium cõsilius pertur bat.

Peloponẽsium & Siculorum cædes.

Mane uerò soci experrecti, fugaq; Michaelis cognita (cuius quæ causa esset, nulla cõsequi coniectura poterant) obstupescebant: nec armis lacessendos esse Romanos statuerunt, tum quòd quid ageretur ignorarent, tum ob numerum suorum ualde imminutum. Itaque in fugam uertuntur, se à Michaele proditos esse rati. Eos igitur ita turbatos aggressi Romani, maxima ex parte cecciderunt: cæteros, paucis exceptis, uiuos cæperunt, inter quos & Peloponesi & Achaiæ princeps fuit. Siciliæ uerò rex cum paucis suorum clàm effugit.

Princeps Peloponesi captus.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΑ, ΡΩΜΑΙΚΗΣ ἱστορίας λόγος τέταρτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ Δ.

Περὶ τῆς τοῦ παλαιολόγου ἀναῤῥήσεως.

Περὶ τῶν τοῦ παλαιολόγου ὅρκων.

Περὶ τῆς στεφηφορίας τοῦ παλαιολόγου, ἣν ἄλλην καὶ πάλιν ἕτεροι ὤρκωσι.

Περὶ τοῦ πῶς ὑπὸ ῥωμαίοις αὖθις ἡ πελοπόννησος ἤρξατο γίνεσθαι.

Περὶ σκυθῶν αὖθις, καὶ ὅπως διέβησαν καὶ τὸν εὐφράτην.

Ἅλωσις τῆς κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ ῥωμαίων.

NICEPHORI GREGORAE HISTORIAE ROMANAE Liber quartus.

CAPITA LIBRI IIII.

De Palæologi designatione.

De iureiurando Palæologi.

De coronatione Palæologi, in qua rursus aliud iusiurandum exactum.

Ut Peloponesus à Romanis recuperari cæperit.

Rursus de Scythis, ut Euphratem transierint.

Quemadmodum Constantinopolis à Romanis recepta sit.

Palæologi Imperatoris in urbem ingressus.

Expeditio Cæsaris contra Michaelem Thessalum fœdifragum.

De excæcatione hæredis Imperij Ioannis.

De Palæologo sacris ab Arsenio patriarcha initiato.

Arseny patriarchæ exilium, & Germani in sede illius collocatio.

De Icario Eubœo.

De Scytharum in Thraciam incursione.

De Aegyptijs Arabibus.

De Celtogalatarum expeditione.

De Iosepho, qui Germano patriarchæ successor datus est.

De magno bello, quod Romani Thessalico Sebastocratori intulerunt.

De nauali Romanorum & Eubœorum pugna ad Cassandriam.

Εἴσοδος παλαιολόγου τοῦ βασιλέως εἰς Θεσσαλονίκην.

Ἐκστρατεία τοῦ Καίσαρος καὶ τοῦ ἀφεστάτου μιχαὴλ τοῦ Δούκα.

Περὶ τῆς τυφλώσεως τοῦ ἐξαδέλφου τοῦ βασιλέως Ἰωάννου.

Περὶ τῆς ἀφορισμοῦ ὃν ὁ πατριάρχης ἀρσένιος κατὰ τοῦ παλαιολόγου ἐξεφώνησεν.

Ἐξορία τοῦ πατριάρχου ἀρσενίου, καὶ ἀπαγωγὴ γερμανοῦ εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον.

Περὶ τοῦ ἐξ εὐβοίας Ἰκαρίου.

Περὶ τῶν ἐπὶ τὸν θρᾴκιον ἐφόδου τῶν σκυθῶν.

Περὶ τῆς αἰγυπτίων ἀφάβης.

Περὶ τῆς τῶν κελτογαλατῶν ἐκστρατείας.

Κάθοδος γερμανοῦ ἐπὶ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον, καὶ αἴσοδος Ἰωσήφ.

Περὶ τοῦ μεγάλου πολέμου, ὃν ἐπολέμησαν τὸ κατὰ τοῦ βασιλέως σεβαστοκράτορος οἱ ἑκατέροι.

Περὶ τῆς ἐν κασανδρείᾳ ναυμαχίας ἑκατέρων καὶ εὐβοέων.

Vt cum ibi ita gereretur, viri autoritate & nobilitate præstantes, circa Magnesiam clypeo insidentem Michaelem Palæologum, Imperatorem appellant. Quo patriarcha Arsenius audito uehementer perturbatus, puero metuebat: ac primùm in animo habuit, tam cũ qui appellatus esset Imperator, quàm qui appellassent, sacris interdicere. Deinde mutato consilio, moderatius & melius esse ratus est, eos sancto iureiurando astringere, ne uel pueri uitæ insidientur, uel de Imperio illi peruim aut fraudem eripiendo cogitent: itaq; factum est Calendis Decembris. Sed priusquam mensis elaberetur, is ipse qui hæc statuerat, & illa ipsa pro securitate pueri egerat, suis manibus, in sacro suggestu Michaelis Palæologi capiti coronam imponit, & Imperatorio diademate uirum ornat, sententijs Senatus & sacri ordinis impulsus. Cęterùm non perpetuum illi decernit imperium, sed quòd tum rebus ita cogentibus id ab eo administrandum esset, donec legitimus illius hæres & successor adoleuisset: tum uerò illi soli cedendum esse ultrò & solio regio, & omnibus Imperij insignibus. Atq; his sanctiore iureiurando quàm prius firmatis, uelut optimum Imperij auspicium uictoria Romanorum Occidentalis ei nunciatur: paulòque post autores illius adsunt, Peloponesi Achaiæq; principem & multos alios captiuos adducentes,

Arsenij perturbatio & incõstantia

Conditiones coronationis.

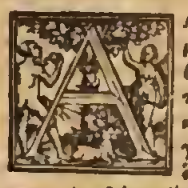

Ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα ἐκεῖ πολυμυθούμενα, ὡς ἐπὶ ἀκοαῖς φιλεῖ πολλάκις πολὺ τὸ μεγαλοποιὸν πεφυκὸς τῆς μυθολογίας, ἐκαγορεύοντο βασιλέα οἱ δίξηκτοι γῆν πεύκοντες. ὅπερ ἀκούσας ὁ πατριάρχης ἀρσένιος, ἐπὶ τινὶ κακῷ τότε δόξαν, ξύμπας ἐκπλαγεὶς καὶ κατὰ καρδίας τὸν λύπην ἐνδέξασθαι μὴ ἀρνούμενος ὅλως οὐκ ἔχει, ἀλλὰ πρὶν ἐπὶ παιδὶ. ὁθεν ἀφορισμῷ καθυποβαλεῖν ἐπιχείρησε πάντα τὸν τι αὐτοκρατοροῦντα, καὶ οὓς αὐτοκρατοροῦσιν. ἐπεπτὰ ἐπῆρε, μυριάσι φόβου τινὰ καὶ βίλπαν ἀγασθέντα ὄρνιθος φεισάμενον αὐτοῦ ἀσφαλίσασθαι, μήτε τῷ ζωῦντι παιδὶς ἐπιβουλὴν χεῖρα ἐνδεδωκέναι, μήτε κρύπτειν τινὰ καὶ παρενδυόμενον ἢ αὐτῷ βασιλέως φρονήματι. καὶ διὰ γίνεται ἔσω, παλαιολόγου ἀναμενεῖν αὖθις ἐνδεικνυμένου ὅπου δ' ὅλον ἀπερείσεται μόνῳ, μὴ αὐτὸς ὁ παῖς μόνος, ἐκεῖνα δ' ἐμπνεῖν, καὶ ἀσφαλιζόμενον ὑπὲρ τοῦ παιδὸς, οἰκέτας χθονίην ὧδε τὸ ἱερὸν κατεγρίφει βήματος μιχαὴλ τὸν παλαιολόγον καὶ τῷ βασιλικῷ κοσμῶ σεβάσμασι, τοῖς γνώμαις τῶν ἄλλων ὅσοι ἦσαν συγκλήτου, καὶ ὅσοι τοῦ ἱεροῦ κατάλογον συγκεκλεισμένοι τῶν αὐτῶν. πλὴν ἐκ αὐτῷ γε ἐδόκει τὸν αὐτοκρατορικὸν ἀρχὴν χειρίζεται, ἀλλ' ὡς τῶν πεγμάτων τινὸς ἀναγκαζόντων δεικνῦν αὐτὸν αὐτῷ, μέχρις οὗ ὅλου ὁ γνησιος τοῦ βασιλέως κληρονόμος ἀνὴρ ἐκ δὲ ἡλικος φθάσῃ. τότε δ' αὖθ' ἑκόντα τὴν ἀρχὴν ἐκείνῳ μόνῳ δοῦναι αὐτοκρατορικὸν θρόνον, καὶ πανοπλίαν ἅμα τῶν βασιλικῶν συμβόλων. καὶ ὧδε τότε αὖθις ὄρνιθι ἐπιδοῦναι φρονήσεσθαι τὸν πόθον. πλὴν ταῦτα μὲν καθάπερ τῆς αἰτίας οἱ αὐτοὶ βασιλέως, ἐχθέντα τότε τὰ δυνατὰ τοῦ μέλλοντος πρόπαν, καὶ μετ' ὀλίγον ἄπεσι καὶ οἱ τὰ πρόπαν τοιαῦτα πεχότες, ἀχμέλαν ἄγοντες τὸν τι πολεμίους καὶ ἀχαΐας πρίγκιπα, καὶ πλούσιον ἄλλους τῶν πολεμίων.

μέων. καὶ ἅμα μὲν ἄξια τοῖς ἔργοις τὰς γνώμας, καὶ τὸν πόνον τὸν ἐπιπλέα. ὁ μὲν γὰρ σεβαστοκράτωρ, ὃν τὸν Δεσποτῶν αὐτὸν λέγεται τῆς τοῦ Βασιλίως ἀξιώματος· ὁ δὲ μέγας Δομέστικος ὃν τὸν τοῦ καίσαρος· ὁ δὲ καίσαρ ἅμα τῷ πρωθρῷ τοῦ Δεσπότου, ὃν τὸν τοῦ σεβαστοκράτορος. ἐπεὶ δ' ἐπέπεμψεν τῷ ἐκ τοῦ πρωθρῷ σταφεκὰ, ὅτι ἐν τοῖς κυανοῖς καὶ χρυσοῦφοις αὐτοῦ γνωρίζοντο ἐκτοί. ὃ γὰ μὲν πρέγκιψ πολεμοποιὸς ἦ ἀχαΐας ἀντάρχης ἦ ἀλβανίαν μετὰ βίαν τοῦ ἴσου ζωῆς, δίδωσι τοῦ Βασιλῆ τὴν ἐν πελοποννήσῳ πόλιων τρεῖς τὰς βελτίους· τῶν τε μονεμβασίαν, καὶ τῶν πρὸς τὰ λοιπὰ μαίνην, ἣ ταινάρεία πέλαι παλαιὸν ἄκρα ἐκαλεῖτο, καὶ πρίν ἦ πρωκαβιζομένου βλακωνικῆς ἀπαρτίου. ἐν ἅπασι δὲ πλυθμόνων ἐπὶ σεβαστοκράτορ ἐχωρίζετο τοῖς ἰδίοις. ἐχρημάτις δὲ τῶν ἀρχαμβύων σύλλιτα πέλεων ἐν πελοποννήσῳ, ἰωαννοντῖνο· ὁ ἀμφιμήτριο· ἀδελφὸς τοῦ Βασιλίως, ὃν, ὡς μικρῷ πρόσθεν ἀρκαμβν, ἐκ παιδαρίων σεβαστοκράτορα τὸν πάππον, καὶ ἐπιλοιπὸν ἐκάσι, πολλὰς ἀεργάσατο νίκας ἐπὶ τῶν πελοποννησίων λατίνων· καὶ πολλὰς ἑτέρας πρωτίστασε τὸ πόλεμος, ὡς ἂν ἀρκαδίου μεγάλων τῶν τριῶν ἰκόνων ἐπιζόμενος πέλεων. ὧν τότε τὸν καὶ πατριάρχην ὁ ἀρσενίου θρόνου, ὥχετο ἀσυχάσων ὃν τὸ ἡσύκιον ἦ παρεκεῖ μονύδριον. πρόφασις δ' ἦν ὑποχαρίστιος, ἣ πρὸς φρόνησις ἰκανὸν τοῦ λάσκαρι τοῦ Βασιλίως παιδός. ἐπεμψε γὰρ αὐτῷ πρὸς βρεχίου ὁ Βασιλεὺς μιχαὴλ ὁ παλαιολόγου τὸ μεγίστας φυλάττεσθαι, μάστι γνωρίσμου τινὰ δῶρα πέμψαι, ἐχουσιν ὡς ἔστι ὑδρόφιδας, ἃ αὐτοῦ γε ἐφάνασε. καὶ δ' ἐν νικηφόρου αὐτ' ἐκόνα ὃν τὸν πατριαρχικὸν ἀνάγεται θρόνου, ὁ δὲ ἐφέσε μυρσινολίτης, ὃς ἐκ ἰδίας φιλαυτίας ἐπιλύπησεν. ὁ μὲν Βασιλεὺς σὺν πολλοῖς τοῖς σρατόμασι δηλῶν αὐτὸν εἰς θρᾴκλω, ἐπέβη· ὡς ἐσβαλὼν καὶ ὃν τὰ δὲ ἦ λωσανντινα πόλεως πρὸ ἅλια, ὡς ἐρας ὑπὲρ πολεμίας. ἐν μετὰ δὲ ἦξεν ἐβδόμῳ ἡμέρας, ἐπολιόρκα τὸν ὦν τὸν τοῦ ἦ πέραιαν ἦ γαλάτα ὑδροκλυσθέν φρούριον, ὃς ἐκ δίως ἐν δύθν ἁλωσιμαῖος αὐτῷ ἦ ἐωσανντίνα, ἀ αὐτὸ τῷ ἐκεῖσε αἰζο πρόσφορ. ἀλλ' ὡσαν ἀρα τὰ τῶν τοιῶν ἐλπίδων αὐτῷ χαμηρουῶν ἐν φύτευε. πλᾶσα γὰρ ἦν λιθοβόλων μηχανημάτων αὐτοπρεπῶς αὐτῷ, ἐν πολλὰς ἐπιγενῶν βίας, ἐλᾶν τ' ἀδιών τα. ὁθεν ἐχυρώσας τὰ πρὸ τ' βυζαντίδο φρούρια, ἐν ὁπλίτας ἀφεὶς ἐν αὐτοῖς, πρωτοτάχα σωνχῶς ὑδρομὰς ἐν φίλους ἐς πειρᾶσθαι κατὰ τῶν βυζαντίων λατίνων, ὡς μηδὲ πρὸ πύλων ἐᾶν ἀ ἄλωσιν αὐτῶν τ' τῆ χῶν. ὃ δ' ἀπρὸς τοσαῦτα ἄλλοσε σὺν λατίνοις πρίαν, ὡς τὰ τῶν ξύλων ἀπαίρα, ἐν τὰς τοῦ βυζαντίν πλάσας καὶ πρόφασιν εἰκίας καθελᾶν, ὡς δ' ἀπαίρων χρώσῃ τοῦ πυρός. ὅτ' ἐνθὼν ἂν νίκαιαν αὐδις ἐπιστρέφα· αὖτα γὰρ ἐγκρίνα βασιλεῦσιν, μετὰ τῶν τῆς βυζαντίδο πόρθησιν, καὶ ἐν ἐκα ἅλωσιν ὑφ' ἑκατόν.

ducentes, & iustis laborum suorum præmijs & honoribus afficiuntur. Nam Sebastocratori Despotica potestas ab Imperatore decernitur: Magnus Domesticus Cæsar, Cæsar uerò cum Despotę socero Sebastocrator appellatur: soceri uerò illustre discrimen in cæruleis calceis aureæ aquilæ intertextæ cõstituebant. At Peloponesi & Achaiæ princeps, redimendæ uitæ & libertatis ergò, tres opprimas Peloponesi ciuitates dat, Monembasiam, Mainen ad Leuctra sitam, quæ olim Tænarium promontorium dicebatur, & Spartam principem Laconiæ urbem: itáque suis, uelint ex inferorum faucibus ereptus, restituitur. Vrbibus uerò illis uterinus Imperatoris frater Constantinus præficitur, quem, ut modò diximus, é Cæsare Sebastocratorem fecerat. Quò cum peruenisset, Latinos Peloponenses sæpenumero uicit, & multas alias urbes subegit, opportunitate triũ illarum usus. Post hæc Arsenius, relicta sede patriarchica, se in mannimum Paschasij monasteriolum quieseendi causa contulit. Causa illius secessus fuit, Ioannis contemptus, Imperatoris Lascaris filij. Miserat enim eum paulo antè Imperator Michael Palæologus Magnesiam custodiendum, ne præsennia eius quosdam, alioquì rerum nouarum cupidos, commoueret. Proinde Nicephorus Ephesi metropolitanus succeſſor illi datus est: qui uno anno in ea dignitate exacto, mortem obijt. Imperator uerò cum magnis copijs in Thraciam profectus, suburbana Constantinopolis, fortunæ bellicæ tentandæ causa, inuasurus putabatur: & cum foris ad tempus commoratus esset, castellum Perææ cognomento Galatæ primùm oppugnauit, quasi facile pòst, illo potitus, etiam urbis potiturus. Sed ea spes nihil utique fuit aliud, quàm somnium uigilantis. Nam cum id multis machinis saxa eiaculantibus circumdedisset, & sæpe impenim in id fecisset, capere tamen haud potuit. Vnde Byzantino agro finitima castella muniuit: & militib. prælidiarijs mandauit, ut crebris incursionibus atq; insidijs Byzantinos Latinos infestarent, ne (si fieri posset) illis uel prospicere extra mœnia liceret. Quæ res ad tantã illos egestatem redegit, ut ob lignorum inopiam plurimas & pulcherrimas urbis ædes dèstruerent, ut necessarijs ignibus materia suppeteret. Inde Niceam redijt, quæ post Byzantij uastationem regia Romanorum fuit: ibiq; diu commoratus est.

Victoribus ducibus non mutuali cõferuntur.

Monembasia, Maine, Sparta, Romanis reddutæ.

Arsenius monasterijũ ingreditur.

Palæologus Byzantium tentat.

Galatæ castellum.

Niceæ Byzantij uastatio.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΚΥΘΩΝ αὖθις.

RVRSVS DE SCYTHIS.

ΕΝ τούτοις μέν τοι τοῖς χρόνοις, ἅλαβόντις μὴ τὸ δύφράτ λιο εἰ σκύθαι, τῆ ἄχει παλαισίνης, οἰκαζόντ συρίαν μὴ ἀραβίαν. μηδὲ γὰρ * ἐν τῷ πάνυ ἅδίων φύσεις λαμβάνειν τῶν αὐθρώπων πλησμονήν, μήχρις ἂν ὑβρίσθν τῇ ἀληθείᾳ καὶ τῇ αἰχμῇ τὸ δικαίωμα. καὶ πολλοῖς

Aeterùm his temporibus Scythæ, etiam Euphrate superato, Syriam usq; ad Palæstinã & Arabiam subigunt: (neque enim auaritia humana facilè conquiescit, dum conatibus fortuna respondet:) &

d multis

multis manubijs onusti, domum inde redeunt: cum reliquijs Syrorum, Arabū & Phœnicum, ueluti miseris mancipijs, annua tributa imperassent. Anno sequenti, etiam in Asiam intra Euphratem irrumpunt, eámque prædati facilè subigunt: limitibus excursionis & motus illius constitutis, uersus Septentrionem Cappadocia & flumine Thermodonte: ad meridiem Cilicia, & Tauri montis Asiæ maximi partibus, quæ paulo pòst eius initium multifariam diuiduntur. Deinde Turcorum quoque regia potiuntur. Quare Sultanus Azatines, cum fratre Meleco exul, ad Romanorum Imperatorem Michaelem Palæologum confugit, magna spe fretus, quòd non ita pridem liberaliter & munificè ipsum etiam tractasset, imminens ab Imperatore discrimen fugientem, & plurima terrorum illorum uestigia in animo circumferentem. Quæ cum in memoriam illi reuocasset, pensit ut uel opem ferat contra Scythas, uel partem aliquam Romani agri, ac ueluti coloniam sibi assignet, in qua cum suis tutius considere queat. Adducebat enim secum uxorem & liberos, famulósque multos, præterea quæ magnas diuitias. Imperatoti autem tot undique bellis urgentibus, non committendum esse uisum est, ut Romanas copias comminueret: terræ autem partem tanto uiro qui multis prouincijs imperasset, & regio fastu ab ineunte ætate educatus esset, assignare, ne ipsum quidē suspicione carere, aut metu in posterū. Necesse enim esse, ut subiecti Satrapę ducē suū querāt & alibi atq; alibi dispersi: &, ueluti planetæ, noctu oberrantes, ad eum qui facem præferat ac uiam mōstret, eō currant, ac tandem Romanos insigni detrimento afficiant. Vnde animum eius, uelut in æquilibrio nutantem, spe ueluti parasitum alebat.

Azatinis Turci fuga ad Imperatorem.

EXPEDITIO ADuersus Despotam Aetolia & Epiri.

DVo perpetui anni exierāt, ex quo Michael Imperatorio solio potitus, Occidētalia & Thessalica arma represserat (de pugna Acarnanum & Aetolorum loquor) cū malæ illius radicis mala & spinosa gemmina repullulascerent, perhidiáque Michaelis ac bellici tumultus renouarentur. Imperator igitur celeriter aduersus illum Cæsarem Strategopulum, Bithynis illi paulū supra DCCC datis mittit: reliquos milites, quotquot res postularet, è Thracia & Macedonia cogere iubet. Mandat etiam, ut cum Bithynis militibus per suburbia Byzantij transiret, ad Latinos perturbandos, ne prorsus otium agere, quietiq; esse sinerētur: aut multū extra mœnia, quoties libitū esset, euagarentur: sed in perpetuo metu essent, & tanquam in carcere inclusi,

Obiter tendum Byzantium.

πολεῖς ἰκανὰ τοῖς λαφύροις πολυτυχέστερ, βελτίστας ἐπανάκυκλ ἐλπίδας, φόρους ὑποτελεῖς, ὅσα καὶ Δηλίοις ἀθλίοις, πάσχοντες τοῖς φιλοπολεμοῦσιν αἰχμή τι καὶ σύρος, καὶ φαίνεται κατὰ μὴ τὸ ὠδὶ ὑπὸ ἀσεβέλλουσι καὶ ὃν τῶν ὑδάτων Εὐφράτου ἀσίαν, καὶ πᾶσαν ἁπλῶς καταφθείρουσι καὶ λαΐζοντα, ὅρους ποιοῦμαι τὸ τοιοῦτον ἡμῖν καὶ πλόνε, πρὸς μὲν ἀνίσους καππαδοκίαν καὶ ποταμὸν τὸν θερμώδοντα, πρὸς δὲ μεσημβρίαν, τῶν τε κιλικίων, καὶ τὰ μεγάλου μετὰ τὰς ἀχὰς πολλαχῆ διαιρούμενα μέρη τοῦ ταύρου, ὃς μέγιστος ὑπὲρ φύκα τὴν κατὰ τῶν ἀσίαν ἐρῶν. χαρισώμενος δ' ὧδε τούτοις καὶ τὰ τὴν τύραννα βασίλεια. καὶ φυγὰς ὁ σουλτὰν ἀζατίνης ἅμα τῷ ἀδελφῷ μελέκ, φοβεῖται πρὸς τὸν βασιλέα ῥωμαίων μιχαὴλ τὸν παλαιολόγον, χεῖρα φρόνιμον πρὸς μεγάλων ἰλπίδων ἐν ταῖν παλαιαῖς θεοδοξίαις, καὶ μεγάλης καλλονίας ὑπομνήματα, ὅπερ ἐπλάβετο κ' αὐτὸς τῆς αὐτῆς ἀσεβείας, φόβῳ τι οἷν βασιλικὸς ἑκάστης ἀνδύτους, κ' πλάσας φόβους ὧδε ἐπὶ παρδίας τὰ τ' μεγάλων φόβων ἴχνη. τότ' ἐν αὐτῷ ἐμνήσην ἑαυτ' αὐτῷ πεισάμενος, αὐτὸ δίνοιν θάτερον· ἢ συμμαχίαν ἢ τὴν σκυθῶν, ἢ γῆς ῥωμαϊκῆς ἐκτομήν τινα, καὶ εἶναι πληρεχίαν αἰ κατοικίαν μονιμωτέραν αὐτῷ τι κ' τὴν ἅμα αὐτῷ ἰωγὰρ ἐπαγόμενος γυναῖκα κ' τέκνα κ' βράπαιον συχνὸν, καὶ πᾶς τὰ τοῖς πλὴν τῶν μάλα μακρὸν, κ' πλουτῶν. τῷ μὲν ἂν βασιλεῖ τὰ ῥωμαίων πρὸς ἐκφοβεῖν στρατεύματα, πολλῶν πολλαχόθεν ἀφιστάντων πολέμων, ἀ πᾶν τι ἀσφαλὲς ἰδέσθαι. τὸ, τε γῆς κληροδοσίαν ἀφαιμάγμ αὐδρὶ ποσῶτο, πολλῶν σαφῶν ἀρχηγῶν κατασκάπτ, καὶ ἀγομένων πρὸς μα. κ' ἂν ἐ γένεσθαι πόλεμον ἰωαὐτῷ, ἀλλ' ὡδὶ φόβῳ μᾶλλον. εὐάγκαλα γὰρ οὖν ὑπὸ χεῖρα καταπάσης ζατῆσαι τ' ἀρχηγέ· κ' οὖν φόβῳ ἐλασαμένους κ' φόβου μᾶλλον εἰς πλοῦτος φ' ἑαυτ', ὡδὶ τ' λαμπαδήχειν κ' ὁδηγὸν σωφρονεῖν, κ' χόνα ῥωμαϊδι ῥωμαίους κατὰν ἐμάχανον· ἔθνη ἂς ὡδὶ τρυτάνης μετρούσης αὐτ' ἢ ψυχῶν, ἐγκ' κ' ἐφόβῳ ἐλπίδων ἄκατον πλάστον.

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΤΗΣ τε αἰτωλίας, καὶ ἢ ἠπείρου δεσπότου.

ΑΥΤΟ ἐξῆς ἰώνητο ἔτη, ἀφ' ἃ τὴν βασιλικῶν θρόνων ἐγκρατὴς ὁ μιχαὴλ ἐγένετο, καὶ τὸ δυσπόνητον καὶ θηβαλικὸν ἐπαυσε δόρυ, ἢ μᾶλλον φημί τε ἐκαρνανῶν κ' αἰτωλῶν, κ' ἢ πατρὸς ἐκάνης ῥίζης πάλιν ἐσταφύντο πατρικὰ καὶ ἐκκοπὸν βλαστήματα, κ' πάλιν ὄρνυν αὐτρεπεῖ καὶ μᾶχαι πολιμικαὶ· τὸ ἀρχαῖτε μιχαὴλ· τὴν μὲ τοιγαροῦν ἢ πᾶχος ἐπ' ἐκάνου ὁ βασιλεὺς καὶ σαρ τὸν στρατηγόπουλον, δίως αὐτῷ κ' βιθυνὸς μ' ὀπλίτης μᾶλλον ὑπὲρ οὖν ἀσφαλισάμενος οὖν δ' ἄλλος ἅπαντες ἡ χρέα ζῶσιν, στρατολογήσειν αὐτ' ἐκ τι θράκης κ' μακεδονίας. πῶς πεῖθ δ' αὐτῷ κ' παρῆν μου οὐδ' πεισπαδῆ, μιθ' ὧν ὠδὶ φρῦτ βιθυνῶν ὁπλιτῶν ἢ σῖα ἢν τ' βυζαντίου πόλεως διάκεσιν, δεινὰ πνες φῆσα τ' ἢ βυζαντίοις λαπίνων· κ' τὸ μὴ παῦν χολάζειν αὐτοὺς κ' ἀκαπῆσαι ναυσὶν συγκιχωρᾶδ, κατὰ πλόσον τῶν τῆχῶν πρεσβύνας ὁπότε ἔγλυπτο· ἀλλ' ὧν πρὸς ἀνῶς ἀπ, κ' οὐκ ἢ ἀφεῖναι φεύγειν

φερεμβόλους. καὶ μὲν δὴ καὶ ἐξαπροσωπήσαντος τῷ πατρικίῳ, ὁ καίσαρ, σφετερισάμενος τὸν πρόποντα, ὃν ἐπὶ τοῦ ῥήγιον ὠθοῦσι πρὸς τυχαίαν τινὰ ἐν ἀγροίκοις ἀνθρώποις, λογίοις μεγάλοις καὶ ἐκφύτοις δὴ παῦτα δουκούσης πρόνοιας· ἃ πλοῖα μὲν ἵππων καὶ στρατιᾶς οὐχ ἱκανὰ τοῖς πολλάκις, βραχέα δὲ πρὸς δυνάμεις, καὶ πολλῶν ταῖς ἐλπίσι προφθῶν χρυσῶν οὐκ ἐχούσης σωσαίρειν μᾶλλον, καὶ ναῦς μυρίους παρεῖχεν. ὧν μὲν γὰρ τῶν ἐλπίδων κενὸν τὰ ἔπλα πολλάκις, καὶ ἃ δὲ ἄλλης ἴσως πλεονεξίας ἐφόνια, καὶ οὐκ ἐᾷ ῥᾳδίως ἄνω φορίδια πρὸς τὴν ζωὴν καὶ θανάτου κύνειν· ἀλλὰ κατακαρῆ καὶ βαρεῖα, καὶ πρὸς τὸν γῆν ὡς τὰ πολλὰ κελινδούμενα διάγεται. τῷ δὲ, τοὐναντίον ἃ σπουδαῖα ἀναγκαίως πυνθανόμενος πιεῖ, καὶ οἷον αὐλῆς ὀφθαλμῶν τι ἀναγκάζει, καὶ θρηνοῦσαν τὸν ἄνδρα ἐκκαλοῦνται δάκρυα. δι' αὐτὸ γὰρ μᾶλλον ἔστι καὶ πολλοὶ μεγάλα ἐλπίσαντες, τοὐναντίον ἢ ἦν τὰς ἐλπίδας ἔπλαξαν. ἔτυχε δὲ δι' ἀπορίαν καὶ ἰσαυτῷ ἐκγόντας, τροπαίων μεγίστων ἐπιτυχεῖν. ἰδὼν γὰρ πᾶν ὃσον παρὸν πολεμίους πολλοὺς πολλάκις χιλιάδι στρατῷ πρὸς ἐλάττους τὸν κωνσταντῖνον, ἔπρεπε τῇ κωνσταντίνου, ἔπρεπε τοῖς τάχιστα καθαρῶς δυναμένοις ἐγγίσαι. ἀλλὰ ταύτῃ ὁ καίσαρ ἄλλῃ ἀχθόμενος, μᾶλλον ἔχει χιλιάδος μᾶζας ὑπερβάλλοντας στρατεύματα, μᾶλλον ταχὺν ἐμμαρτύρων ὀργανισμὸν εὐδρομῆ, μᾶλλον μηχανημάτων ἔχειν ὑπόνοιαν, ἀλλὰ μόνῃ τῇ θάττῃ ὠθισμένοις τὸ πᾶν ἀναρίθμητος. ἄλλα δ' ἄττως. Ἐπεὶ γὰρ πῆς αὐθαδίας ἐκάνεις ὁ καίσαρ γένεται, βωμαίοις μὲν οὖσι τὸ γρῖφος, αὐτὸς δὲ κωνσταντινουπολίτης, κατὰ δὲ χώραν ἄλλους καὶ ἁρπαγῶν συλλογῆς ὕφ' ἑαυτοῦ μένους ἢ πόλιν, ἤρετο πρί τι ἢ τῶν λατίνων δυνάμεως ἔστι καὶ εἰσὶ καὶ πρὸς ὅσην ἄλλην ἀνὴρ ἂν πολεμάρχῃ στρατηγὸν ἄνδρα, καὶ πολλῶν ὀλυμπιάδων πεῖραν. οἱ δὲ καὶ τῷ τῶν λατίνων πάλαι ἀχθόμενοι ζυγῷ, καὶ ἄλλως τοῖς ὁμοφύλοις μᾶλλον ἢ τοῖς ἀλλοφύλοις σωθῆναι ἔδοξε πεῖσαι πρεσβεύοντες, ἵεμενον κάλλιστον τῶν τοῦ καίσαρος ἡγήσαντο ξυντυχίαν, καὶ ταῦτα σαφῶς τι ἀπὸ γῆς πλοῦν, καὶ ὧδε τούτοις συμφωνίας ἔσθ' καίσαρι σωτήριον εἶναι πρὸς πολιτείας. καὶ δωρεῶν ὑποσχέσεις μεγάλων ῥᾴστ' ἐλάμβανον, ὃς ὑφ' ὁμολογουμένῃ τῇ πίστει. οὐ γὰρ μόνον ἀδύνατον τῶν τῶν λατίνων δυνάμεῖ ἐφάσαν ὧδε τυγχάνειν, ἀλλὰ καὶ ταύτης τὸ πλῆθος ἀπεναντίας τῶν δ' ἀφροντίδας πλοῦς κίνει. πόλις δ' αὐτὴ πρὸ τὴν ὕβαιαν πόντου, πολλοῖς κυκλουμένη τοῖς ὕδασι, χιλίους σταδίους διεκβολὴ δ' κωνσταντίνου· σχίσι δ' αὐ ῥᾴδιον ἂν τῶν αὐτὸν ὑπὸ ἔπλοις ἐσθ' στρατῷ συσκευάσαι, καὶ ἅμα σωκέρασθαι μετὰ τῶν φίλων αὐτοῖς καὶ χρῆσι καὶ ὅπλοις καὶ πάσῃ δυνάμει τῶν τῷ αὐτοκράτορι ἔμενον. τῶν τε γὰρ εἴκοσιν ἐγγὺς πυ δ' πύλαι κυκλοῦσι, δ' κατ' ἀνέμου βλέπουσι πρὸς τὴν ναῦν δ' θυμώτερος τῆς πηγῆς, ἄσοβόν τι ἀδηνάλεβρόμου, ὧν παλαιὸς πεῖ ὑπόνομος ἴλαβεν ὅπερ ἐξ αὐτομάτου ναῦν παρεχόμενος, δι' οὐ παντὸς ἀσίστως ὁπλίτης νυκτὸς, τούς τε φύλακας ἐκκόψαι, καὶ τῶν πύλῶν σωτῆρί ἔοντας ῥᾳδίως ἄλλῃ καὶ ἅπασι ἔσθ' στρατῷ παρεῖναι τῶν ἄσοβον. ταῦτ' ἔφασαν εἰ ἄνδρες, καὶ ὅπως δι' ἀσίστως, οὐ μέλα συχνῶν ἀμφ' ὧν ἂς πύλας ἄγειν τὰ ἐκ χαμάδος.

Α Λ Ω-

included. Itaque Cæsar Propontide traiecta, castrisque circa Rhegium positis, in circumforaneos quosdam homines incidit, magno arcanóque cuncta gubernantis Prouidentiæ consilio: quæ sæpe multitudini equorum & exercituum non subseruit, exiguis uerò copijs & parum locuplete spe fretis magis adest, maximásque victorias largitur. Nam illorum spem arma sæpe & reliqui apparatus abundantia uelut adulterat, nec sursum ferri ad uitæ necisque dominũ sinit, sed graui quodam pondere deorsum premit, humíque uersari cogit: horum contrà fiduciã penuria expeditiorem facit, ac propemodum ad percurrendum cœlum impellit, ac uotis ardentiori bus supernam dexteram euocandam. Hinc est quòd multi magna spe deiecti, contrariũ experiuntur: alij uerò ex inopia & sui desperatione maximos triumphos sunt adepti. Modestia adest Deus

Ecce enim Imperatores tribus haud paciores, cum maximis sæpe copijs Constantinopolim aggressi, re infecta discesserunt, cum nec ad ipsa mœnia propius accedere licuisset. At Cæsar eandem cœpit, cum ne millenarium quidem exercitum adduceret, nec ullas machinas ad deijciendos muros paratas haberet, sed á sola Diuina ope penderet. Cœpit autem sic. Cum in illos uiros meridissetgenere Romanos, Constantinopoli uerò natos, qui ob rusticum opus condendásque fruges foris agerent: rogauit eos, quales & quantæ essent Latinorum uires: aliaq; à duce inquirenda, longo præsertim usu exercitato. His uerò, cum Latinorũ iugum longo iam tempore molestè ferrent, & alioqui etiam popularium suorum quàm alienigenarum consuetudine uti mallent, optatissimus Cæsaris aduentus fuit: eiq; cuncta per spicuè narrauerunt, consiliáq; proditionis cũ eo agitauerunt, & maximorum præmiorum pollicitationes cupidissimè, ueluti re minimè dubia, admiserunt. Nam Latinorũ uires non exiguas modò nunc esse, sed etiam maximam carum partem abesse, in Daphnusiæ (oppidum id Euxini Ponti est, multis aquis circundatum, mille stadijs à Constantinopoli dissitum) obsidione: sibi uerò facile esse noctu illi patefacere ingressum, atque etiam ascitis amicis opẽ eilaturos esse, & manu & armis & totis uiribus ad hostes ulciscendos: quòd & ædes suæ portæ contiguæ essent, quæ rectà fanum Deiparæ Fontanæ spectaret: occultúmque scire aditum, quem uetus quidam cuniculus ultrò præberet: per quem quinquaginta armati ingressi, occisis uigilibus, effractáque porta, facilem ingressum uniuerso exercitui patefacturi essent. Byzantij proditoret. Daphnusia

His illi dictis domum reuersi, paucis diebus interiectis, quæ uerbis promiserant, re ipsa præstiterunt.

RECUPERATIO CONSTANTINOPOLIS.

ΑΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Byzantium à Cæsare incenditur.

CAesar uerò sub diluculũ urbem ingressus, ibique certo in loco acie ad pugnã instructa, uno die exacto, postridie ignem injici ædibus, & quatuor in locis urbem incendi iubet, ut gemino bello exitium Latinis machinaretur. Regia Latinorum erat Pantocratoris monasterium. Qui uerò tum Constantinopoli regnaret, Balduinus erat, Balduini primi ex sorore nepos. Ei enim frater Herricus successit: huic sororis lolentæ primogenitus filius Robertus: Roberto frater etate proximus Balduinus, quartus & postremus à Balduino primo Constantinopolis rege. Is manè cum surrexisset, ac hostes in urbe esse audiuisset, simùlque urbem flammis circumdatam cõspexisset, quæ actæ uento mox ipsius quoque regiam inuasuræ essent: primùm arma & bellum spectauit, coactis si qui aderant Latinis militibus. Sed cum statim animaduertisset, irritum esse conatum suum: & insignia regni & ipsum regnum ualere iubet, ac nudus cymba quadam arrepta, fuga salutem quærit. Cuius rei fama eodem die ad eos qui Daphnusiam obsidebant affertur: qui ea relicta, postridie quàm celerrimè poterant, præter & circum mœnia urbis nauigãtes conspiciuntur, & elabentes Latinos, quatenus licebat, aceruatim recipientes. Idq; à uespere usque ad diluculum, cõtinenter fecerunt. Sub auroram uerò expansis uelis rectà uersus Italiam cursum intenderunt, multum & ipsi adulterinam patriam uatere iubentes.

Balduinus postremus Byzantij rex.

Paleologi lætitia de recuperata urbe.

Lætus autem bene gestæ rei nuncius, cum celerrimè Nicæam ad Imperatorem perlatus esset, is initiò credere non potuit: cogitãs, se non ita pridem maximo cum exercitu, maximoq; machinarum apparatu exiguum Galatæ oppidulum expugnare nõ potuisse: & nunc audire, Constantinopolim, tantum orbis terrarum miraculum, adeò facile ab DCCC uiris esse captam. Deinde cum se collegisset, ac reputaret, Prouidentia numinis etiam aridà reflorescere, & pauperes ditari, & imbecilles confirmari, & paruos amplificari: contráque fieri, cum diues suis opibus glorietur, & potens suis uiribus intumescat: gratas manus ad Dominum extendit, & multos hymnos huic argumento conuenientes recitauit. Ad hunc ergo modum eo nuncio affectus, in eo fuit, omissis alijs rebus omnibus, ut cum uxore & Andronico filio, tum bimulo, regiam urbium ingrederetur.

Ludit in humanis diuina potentia rebus.

Καὶ ὁ μὲν Καῖσαρ ἄσπερ τὴν Κωνσταντινούπολιν νύκτωρ πῶς ὄρθρου. καὶ αὐτὸ πυρ ἀμφιδίσας, σωτηριμιδῶ πῶς πόλεμον, τῇ ὑφαίμᾳ τοῦ τι ὑφάπτει κατὰ τ' οἰκιῶν κυκλοῦ, καὶ πράξῃ τῇ πόλιν ὑφάψαι, ἵνα δίπλοῦς πολεμίους ὁ τῶν λατίνων ὀλιδρῶ ἂν μεμηχανημένῳ. τὰ μὲν οὖν τῶν λατίνων βασίλεια, ὁ τῶ παντοκράτορῶ ἐπῆρχε μονή. ὁ δὲ τὴν μικρὰν τῶν κωνσταντινουπόλεως βασιλεύων βαλδουῖνῶ, ὁ τῶ πρώτου βαλδουίνου ἀδελφιδοῦς· ἐφῆς μὲν γὰρ ἐκείνου ὁ ἀδελφὸς ἡβασίλευεν, τοῦ δὲ ἡ ἀδελφῆς ἰολάντης πρῶτῶ ὑὸς ὁ ῥωμπέρτῶ, καὶ ὕστερ αὖ ὁ ῥωμπέρτου δ' αὐτῶ ἀδελφὸς βαλδουῖνῶ, τέταρτῶ καὶ πολυτικῶ ἂν ἐκ τῶ πρώτου βαλδουίνου ἡ κωνσταντινουπόλεως βασιλεὺς ἐστῶ ὑωθῆναι αὐασίας, καὶ ἐκπικρὸς γὸν ἦν ὄντως οὗ πολεμίως, καὶ ἅμα ἰδὼν ὡς τὸ πῦρ τὴν τε πόλιν διέζεσεν ἔπεσεν, ἡ ὅσην οὐδέπω ἐν αὐτῷ τῶν βασιλείων γδίνδαι ἐμνήμην ἐπὶ τῶ πνεύματῶ ἐλαυνόμενον, πρῶτα μὲν εἰς ὅπλα καὶ πόλεμον ἐβλέψε, σωτηρεμικῶς ἂ πῶν τῶν λατίνων ἐπῆρχον ὁπλιτικόν. τάχιστα δ' αὖθις ἐγνωκὼς αὐδύνατος ὢν ἀμύνειν, χαίρειν ἔπεσε καὶ συμβολὰς βασιλέως καὶ βασιλείαν αὐτῆ. ὁ δ' ἀλλά δ πῃ γνόμενον ἑαυτὸν ἐμελέτα, φυγῆ τῶν τοιούτων ποιεῖται. ἥνικα δ' ἀφύμα φλέων αὐδόμενον, καὶ ὃν αὖ τῶν δ' ἀφνείων πολιορκοῦντες. οἱ δ' ἂ καὶ ἀγαπῆς ἐκάθῃν, τάχιστα τοῦ ἐπῆ πῆτα, ἡ ἐρῶντα τῇ ὑφαίμᾳ τὰ τάχη ἡ πόλεως παρεπλέοντές τε καὶ πόδ πλέοντες, καὶ οὓς ἐκπεπλέοντας τῶν λατίνων σωζομένους ὁρῶντες. καὶ τοῦτ' ἦν ἐπιφόρας ἐς ἐρῶντα ποιοῦντες. ἀντιπλέοντας. ἅμα δ' ἦν τὰ ἐπὶ ἴσης ἀμπεπτώκοντες, δὲν ἡ στελίας τὴν ἀπόπλουν ἐπίσω, μακρὰ καὶ αὐτοὶ χέραν ἐπόντ ὁρ τῶν νόεν παρῆλα. τῇ δὲ τάχιστα φλέων τῶν πεπραγμένων τὰ δύναμιν, καὶ ὃν βασιλέα πόδ τῶν νηῶν. ὁ δὲ πίστιν οὐκ ἔχε τὰ πρῶτα, ἐφεῖσις γένοιν ἂς πῶ βραχέῖ· αὐτὸς μὲν ἄκρ μυρίαν ἐπορόμενος αἰχμὴν, καὶ μυρίαν ὑπὸ ἀξάμενος μηχανὴν ἐλᾶν οὐδὲ τὸ σμικρότατον ἐδυνήθη τῶ γαλάτου πλίχνῶ· κἄπειτα τῇ ὀλίγος ἀκοὶ τῶν ἰωνσταντίνου, τὸ μέγα θαῦμα ἡ οἰκουμένης, ἁλοῦσαν ῥᾳδίως τε καὶ ἀκίνδυνον αὐδρῶν. ὥστε πρὸ ἑαυτῶν γλιχόμενῶ, καὶ σωτῆς ὡς τῶ θεῖον πρόνοια δώσατα καὶ τοῖς ξυγοῖς δίδυναι βλάπτειν, ἡ τοῖς ψῶσι πλοῦτον, καὶ ῥώμην τοῖς ἀδῶσι, καὶ μικρῶ τοῖς μικροῖς, ὥσπῶ καὶ πώσαντον, ὅπου ὁ πλούσῶ γὸν ἐκ πλούτου καυχᾶτο ἐκ ἑαυτῶ, καὶ ὁ δυνατὸς γὸν τῇ δυνάμει αὐτῶ· δίκαιος αὐτὶ πάσι χάρις πῶς αὐτῶν, καὶ ὕμνους πολλοὺς διελαλυθα τῇ γλώττῃ, μᾶλα τῇ ὑπεδέσει πεσόντες. ὁ μὲν δ' βασιλεὺς, οὕτω πῶς ἡ ἐκλιν διέθακεν ἑαυτῶ. ἐκ δ' ἐν ὀλίγῳ ὑδυμιλὶς λοιπῶν, πάντων ἀφεμένῳ τῶν ἄλλων πραγμάτων, ἰφίκα πῶς τῶν βασιλέα τῶν πόλεων ἅμα τῇ συζύγῳ καὶ παιδίοις, καὶ τῷ ὑὸ αὐξομένῳ ἐκ νέᾳ βασιλῶ, δ' ὑπερφυῶς ἄγοντ ἡ ἀλλοίας.

INGRES-

ΕΙΣΟ-

ΕΙΣΟΔΟΣ ΠΑΛΛΙΟΛΟΓΟΥ
τὸ βασιλίως εἰς Κωνσταντινούπολιν.

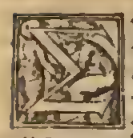

ΥΧΝΑΙ παρῆλθον ἡμέραι, καὶ ὄχε τὸν βασιλέα ἡ τῆς πόλεως βασιλὶς σε. πλὴν οὐ πρότερον εἰσῆλθεν αὐτὸν, πρὶν ἢ θέαν ἀνόνε ἡ ἐκφόρ γνε θεομήτορ ἡ ὁδηγήτρια, ἣν τὴν ὕστερον ἐνομαζομένην χρυσῆν πύλην ἀνεῳγθέναι φῶς αὐτῇ σὺν εὐχαριστείᾳ ἐκδιδόασι ὕμνοι, ὕστερ ἔπεστε ἀσηγέαι πομπῆς καὶ βασιλέως, πομπεύοντος ἡ θέας ἀνόν ἡ θεομήτορ. ἐλθόντα δὲ τὸν πρῶτον οἰκῆσαι παρὰ τὸ ἔγγιστα τοῦ ἱππικοῦ ὁμίλου πεδίον. τὸ γὰρ ἐν βλαχέρναις ὁμίλητήριον πολλοῦ, καὶ ἦν τὸ πλῆθος γε καπνοῦ καὶ κόνεως ἐμπεπλησμένον. ἦν μὲν οὖν ἴδιον τῆν βασιλέουσαν τ πόλιν, τὸ δὲ ἀφανισμοῦ, μεστὴν ῥαπίνων καὶ κολωνῶν, οἰκίαι τε μὲν κατεσκαμμέναι, τὰς δὲ συγκαέντ μεγάλης μάχης ἀλώσανε. ἀπεμαύρωσε μὲν γὰρ ἡ πολλὰκις πρότερον τὸ κάλ ἀυτῆς, καὶ τὸν πρέποντα κόσμον, θυμὸς πυρός, ὁπότε λατίνοις τὸ πρῶτον ἐπελθόντες ἐμιλῆσ. ἐπεστε δ' ὡς δυλωθεῖσα, οὐδεμίαν ἰδίᾳστο παῤ ἑκάστου ὑβρίλαιαν τότοτε, ὅτι μάκρα πάλυσιν ταυτείαν ἐφ' ἡμῖν καὶ νυκτὶ, ὥσπερ ἐπεσυώτων τῶν λατίνων τῇ τούτης ἰς τέλ οἰκόσει, οἶμαι τὸ θείου τὸ μέλλον φωνᾶς ἀλαλήτοις σφίσιν ὑποσημαίνοντ. ἀπεμαύρωσι δ' αὐτὴν οὐ μετρίως καὶ τὸ πολύτιμον ὅσον πῦρ, ὁ ῥωμαῖοι δ' ἐκπλῆξιν τῶν λατίνων τοῖς οἰκίαις ἐνέκλεον πρότερσε. ὅθεν μὲν οὖν αὐτὴν τὸ πρῶτον ἡ καταυλαιότατον ἦν βασιλᾶ, τοῦτο αὐαλαβέσθαι, καὶ ἡ πολλὴ ἀνθρωμάνων ἀκαυλία δὲ δύνασθαι μετέχειν, ἀς ἐνέκλεον· τοῦτ τι πάθος ἐπῆλθεν, οἱ μὲν πολῖται κατεπεπήδησαν· ἡ τὰς κεκτημένας οἰκίας, ἀνδρῶν πλεροῦν. ἀδὲ τοῦτο, καὶ καλᾶσθαι τὸν πατριάρχην ἐξόντα, ἐπεὶ ὁ πατριάρχης ἐνεπεῖτο θρόν οὐκ ἔχει τὸν ἀνόντα. ἔχει οὖν καὶ ὁ πατριάρχης ἡ κωνσταντινοπόλεως θρόν, ἐξόντα πατριάρχην, ὡς μὲν ἔκοντα, ὡς δ' ἀνάγκ. ἄκοντα μέν, ὅμως τὰ φθέσαν τα σκανδάλεα· ὑπόντα δ' αὖ, ὅτι τι τὴν βασιλέουσαν ἐπιθύμει καὶ αὐτὸς διάσασθαι τῆν πόλεως, καὶ ὅτι οὐδ' αὐτὸς δίξος βρώτῆν ἀπῆκτος ἐπεῖχε πολίτης. ἄνδρ ἦν γὰρ ἐν καὶ αὐτὸς καὶ κενὸν οὐδ' φ, ἀ τῆν μὲν μᾶλλον καὶ μάλ μᾶλλον ὁ ῥωμαίων ἐς ἀρχαῖν δίξαν, αὐτὸς ἄπαγ ἀπῆκτο· ἀ μᾶλλον οὐ τοσοῦτον ὅρε τῆν θρόνων, ὅσον ἄδικον ἠγᾶτο πρόφρονᾶν τὴν λαχόν τα δίκαιον κλῆρον. τρίτην, αὐτάξιον ἐκτιθῦσαι γέρας ἀλκῆν ἐκ' καίσαρι, ὅτι δι αὐτὸ ῥωμαίοις τῆ τ πόλιν βασιλέουσαν ὁ θεὸς ἐχαρίσατο. τὸ δ' ἐν, θελάμενον συγκρατεῖν ὅλως πολυανδρωπότατον ἡ πᾶσαν ἐκτὸς κυκλόσε τὸ αὐτοκράτορ, ἡ ὑπὸ πύλην τὴν καίσαρα πομπόσας ὅλα πάσης ἡ πόλεως, ἐ μόνον τοῖς τὸ καίσαρος παρασήμοις κοσμούμενον, ἀλλὰ πᾶσι πύλαις καὶ σιφανῶν πλυτελῶν καὶ μάκρον λίθων λίγαν βασιλικῶν, ὁ δὲ καὶ γίγαντ. πεδιστιπέχα δ' ὑπὸ πύλαις ὁ βασιλεύς, ὅλα μιμῆμ καὶ τὸ τοῦ καίσαρ ὄνομα ἀγγελθὲν ἐμοῦ τοῖς τῆ βασιλέων, ἡ τοῖς ὑμνητῆσι καὶ δίφωνοις ἔπεσι, πανταχῆ τῆς τῶν ῥωμαίων ὑβηρέτασε ἔχεις φάσκοντοῦ. καὶ τὰ μὲν τὸ καίσαρ ὀλυχόμετο πεπᾶτε. ὑφ' ἑ ζωῆ βασκανίας ἀρχόγοντ, κέρασε πικρὰς ἐπωδὰς τῇ αὐτοκρ-

INGRESSVS IMPERATORIS IN VRBEM.

POst dies complures Imperator Constantinopolim intrat: non prius tamen, quàm sacrosanctæ Deiparæ, quam quasi uiæ monstratricem Hodegetriam uocãt, imago, per portam, quam Auream dicunt, ingressa esset. Vbi eum illi gratiæ hymnis actæ fuissent, tum demum pedes, præcedente sacrosancta imagine, est ingressus: & in palatio, quod Hippodromo proximum est, habitare cœpit. nam Blacherniũ longo iam tempore neglectum, & fumo ac puluere plenum erat. Tum uerò principem urbem, uastitatem esse eerneres, rudenbus & tumulis plenam: ædes alias euersas, alias magni incendij paruas reliquias. Nam prius etiam uis flammarum, pulchritudinem eius & potissimum ornatum absumpserat, cum Latina seruitute opprimeretur. Oppressam uerò illam adeò non curarunt, ut etiam noctu atque interdiu destruerent. quippe Latinis firmam eius possessionem desperãtibus: Deo, opinor, occultis uocibus, quid futurum esset, illis significante. Nec mediocriter illam postremus ille ignis deformauit, quem Romani proximè, ad terrorem Latinorum, domibus iniecerant. Prima igitur & præcipua Imperatoris occupatio fuit, ut eam repurgaret: ac multiplicem illam confusionem, quoad liceret, eleganti ordine exornaret. Proinde templa nõdum collapsa fulciuntur, & uacuæ ædes habitatoribus complentur. Altera, ut Arsenius patriarcha sedem Byzantinam tum uacantem occuparet: id' que, reuocato illo, factum est, partim uolente, partim nolente. nolente, propter superiores offensas: uolente, quòd & ipse Imperatricem urbem spectare cupiebat, & amore gloriolæ non prorsus inuictus erat. Homo enim & ipse erat: neque nouí quicquam, si minus ille quidem quàm ambitiosissimi, sed nonnihil tamen gloriæ cupiditate moueretur: ac potius non tam sedem adamaret, quàm sortem quę iure sibi obuenisset, spernere, iniquum iudicaret. Tertia, ut Alexium Cæsarem pro dignitate remuneraretur, cuius opera Deus Imperatricem urbem Romanis donasset. Iubet igitur triumphum frequentissimum & splendidissimum indici: & Cæsarem cum maxima pompa per totam urbem incedere, non Cæsaris tantum insignibus ornatum, sed etiam preciosa corona, eáque parum abest quin Imperatoria dicam, redimitum. Præterea mandauit, ut nomen Cæsaris per integrum annum, unà cum Imperatorum in omnibus Romanis prouincijs, hymnis, alijs' que laudibus celebraretur. Ae Cæsaris quidem felicitates hæ fuerunt. Inuidiæ autem autori est in more positũ, ut acerbas aliquas calamitates atq;

Deipara ingressus Imperatorẽ præcedit.

Byzãtij ad flatus ex in curia Latinorum.

Vrbis instauratio.

Arsenius patriarcha Byzantiũ uocatur.

Ambitio moderata.

Alexij Cæsaris triumphus.

Nollũ gaudium perpetuum.

» infestas prosperis successibus admisceat, tan
» quam segeti lolium, nec ullum ferè humanæ
» uitæ gaudium solidum ac perpetuum esse pa
Philippi Macedonis uotum. tiatur. Quæ Philippo Macedoniæ tyranno causa fuit, ut cum tres uno die successus obtigissent, lætitia quidem exultaret: non tamen illis insolenter gloriaretur, superciliáue attolleret: sed cum insitaris prosperitatibus grauiores calamitates solere comites esse intelligeret, euentus illos moderatius tulit. magisque de futuris solicitus, quàm præsentibus lætus, cum assurrexisset: O' Dij immortales (inquit) mediocre bonis hisce malum
» admiscete, ne tantorum bonorum uoluptatibus elati, in magnorum malorum barathrũ
» præter opinionem præcipitemur. Sic igitur Telchines quidã his exercitati artificijs, in Cæsaris etiam res secundas inuidis oculis coniectis, citra molestiam omne tempus ætatis eum degere, ut suo loco dicetur, non siuerunt.

EXPEDITIO CAESARIS aduersus fædifragum Michaelem.

POst magnas enim uictorias istas & triumphos, Cæsar iterum ab Imperatore eodem mittitur, ad Michalem Epiri & Aetoliæ Despotam ulciscendum: qui limites suos transgressus, Romanos fines uastabat, ut antè diximus. Ille uerò Thracicis & Macedonicis exercitibus coactis, iustaq; ma
Alexius Cæsar capitur nu facta, hostem inuadit. Sed post multas belli uicissitudines, ac uariam Martis aleam, Romani uincuntur, Cæsarq; uiuus capitur: cuius uictoriarum & triumphorum fama non
Inconstantis fortunæ exempla. ita pridem & Austrũ & Septentrionem stupore affecerat. Sic nihil humani firmum ac certum est, sed omnia incerto euẽtu uelut in
» mari æstuant & afflictantur. Abstrusus quidam error humanæ peritiæ & cognitioni insultat, sursum deorsumque trahens ac permiscens omne consiliorũ studium, & uelut tesseras euertens firmis decretis nixas deliberationes. Cyrus, qui olim Persis, Medis & Chaldæis imperauit, cum Asiæ maximam partem percurrisset, & Babylonem Asiæ decus facilimè cœpisset, acie cum Massagetica mulierc congressus, à fortuna turpiter
Hannibal. destituitur. Hannibal Carthaginensis, qui omnem Libyam & Aphricam domuit, post Ibericas illas & Celticas victorias, post asperrimas Alpes superatas, post mirabiles uictorias de Romanis partas, paulo pòst unius Romani ducis arma, idq; in patria sua, tolerare non potuit: sed funditùs euersus, exilio exilio mutauit, ac potius crudeliter à fortuna exagitatus est. Pompeius magnus, Romanus Consul & Imperator, cũ uictor Asiã usq; ad Caucaseas rupes & mare Caspium percurrisset, & plurimis nationibus subactis, Romam

αὐτοπάλους τοῖς ἀγαθοῖς δυτυχήμασιν ὠδυσώπησεν, καθάπερ γὰρ σίτῳ χωρίον ζιζάνιε, καὶ ἐν ἀκράτῳ δὲ τύλος τὸ τῆς εὐφροσύνης κελεύει γὰρ ὁ βίος συγχεῖσθαι τοῖς ἐχουσιν ὡς τὰ πολλὰ πθιγίγνεσθαι. ἡλίκον γὰρ ἐλπὶς ὁ μακεδόνιος τύραννος, τριῶν αὐτῷ πεπιπραγμένων δυτυχημάτων ἡμῖν μέν, ὑπερήσθη μὲν τῇ ψυχῇ ἡδέως, γλῶσσαν δὲ μεγαλοφρόνως τοῖς παρισοῦσι δοῦναι οὐκ ἠξίωσε, διδ' ὑπὲρ μίγα ἦρε τὸν ὀφρυῶ· ἀλλ' ἀνίεις ὡς ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν δυτυχημάτων ὑπερβολικώτερα ὠδυφύοντας τὰ λυπηρὰ, μετριώτερον ἤνεγκε πῶς τε γὰρ γυμνὰ μᾶλλον φόβου δ' ἐγγὺς πθὶ τὸ μέλλον· μᾶζον, ἢ κατὰ τὸ μέτριον τῆς εὐφροσύνης. καὶ αὐτὸς, ὦ θεοὶ, ὅτι, μέρος τι τοῖς ἀγαθοῖς καὶ δυσχήμασι μέτριον, μὰ πον τοῖς ἄδηλοις σωτηρίοις τῶν μεγάλων κελῶν, ὡς μεγάλους ἀνθρώπους ἱμείρου κρημνὸς ἦν καὶ ταῦτα καὶ τοῖς πθ' καίσαρ δυτυχήμασι βάσκανον ὠδιῤῥίφασιν ὀφθαλμὸν οἱ πθ' ταῦτα γινώσκοντες πλαχῦσθαι, ἔλπιν οὐδ' αὐτὴν ἀφῆναν ὡς πρίως ἀφῖχθαι τὸ βίον· ἀπολύσει δ' πθ' ἡμῶν ὁ λόγ⊖.

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ κατὰ τὸ ἀποσάτ⊖ μιχαήλ.

Μετὰ γὰρ τὰ μεγάλα τρόπαια ταυτὶ καὶ οὐ ὠθνείους θεσμοὺς, πέμπεται πάλιν ὁ καίσαρ παρὰ τοῦ βασιλέως ὡς τὸν πθοκαμήλιτον δεσπότην, πολεμήσοντα τῆς ἠπείρου καὶ αὐτολίας ἀῤῥωστοῦντι μιχαὴλ τῷ δραστῷ, οὗ εἵνεκεν ὅρους παρεξιόντι, νῦ κακῶς τὰ ῥωμαίων ἐφαπθρίζοντος ἁγμάτα, ὡς ὁ λόγ⊖ φθάσας ἐπίλυσον. ὁ δὲ σωτὴρ ἡμῶν τὰ τε θρακικὰ καὶ μακεδονικὰ στρατεύματα, νῦ χέρα τιποτικὸν ἐκαλεῖτο, ὡς τὸν αὐτοκράτορα ἤγειρε. καὶ μετὰ πολλὰς τὰς τῶ πολέμου ῥοπὰς, καὶ οὗ ῥῆ τύχης κύβους, τὰ ῥωμαίων νικᾶται στρατεύματα. καὶ ὁ καίσαρ ἑλίσσεται ζῶν· ὁ τῆ φύσει θῦ χθὲς πρὸ παίων καὶ θεσμοὺς ἐκράτησε, βεβῆκε καὶ νῦν ἐγγύας ὡς ἐκπλεῖν. οὗτος οὐδὲν γὰρ αὐθρώποις ἐλπθὶς, εὐδὲ βίβλοις· ἀλλ' ὁ ἀπλοῦς ὥσπερ πυλέμων συγκᾶται καὶ ναυαγᾶ τὰ αὐθρώπινα, καὶ βαθύς τις πλαῖ⊖ καταχεῖται ῥῆ αὐθρωπίνης ἐμπειρίας καὶ γνώσεως, ἄνω κἀκεῖ σοβῶν καὶ ταράττων πᾶσαν βουλὴν πολέμου σπουδῆ, καὶ ἀπλῆ λύβῃ αὐτῶν τὰ δόγματα ἐχυροῖς ἐκυρούμενα σκέμμασι. νῦ ῥ⊖ ὁ πρῶτος καὶ μάλιστα μὴ χαλδαίων ἀῤῥᾶς πθῆ, μετὰ τὸ ῥῆ ἀσίας τὸ πλοῦτον κατεῤῥαμῶν, καὶ βαβυλῶνα τὸ ῥῆ ἀσίας κλέ⊖ ῥᾶστα καταστρέψασθαι, γυμνὶ μακεδόνι πολίμου ξυμβαλὼν, αἰχμὴ κατεστρέψατο τῶν τύχῃ. καὶ νίκας ὁ ἀρχαῖος ἀνί⊖, ὁ λιβύων καὶ ἀφρικῶν δουλωσάμε⊖ ἅπασαν, μετὰ τὰ ἰβηρικὰ καὶ κελτικὰ ἐκεῖνα τρόπαια, καὶ τὰς κατεσπερμένας ἦν βαχυτάτ ἦν ἄλπεων, καὶ τὰς θαυμασίας κατὰ ῥωμαίων νίκας, ῥώμης ῥῆ ῥώμης στρατηγὸ μετὰ βραχύ, καὶ ταῦτα ῥῆ πατρίδ⊖ φύσεις, τὸ ῥίφ⊖ φύγαρτα ἀλωτὸν, ἀλλ' ἐξῆλθ ἄχετο γυμνός, γῆν πθ' γῆς ἰλαύνων, ἢ μᾶλλον ἁπλῶς ὑπὸ ῥῆ τύχης ἰλαυνόμε⊖. μέγ⊖ πομπήι⊖ ῥωμαίων ὕπατ⊖, καὶ στρατηγὸς αὐτοκράτωρ, ἐσίας ἄχρι κασπείων ὀρῶν νῦ κεκτημένος θαλάσσης ἁπάσης, νῦ μενεὶς κατεστεφανόμε⊖ ἰδίοις, καὶ χρημάτων ἀπείρους τῇ ῥώμῃ σωρεὺς χρεισάμενος infinitas pecuniarum aceruis collocupletasset:

ρ⊙, τοῦ βραχυτάτου τὸ πολυτίμητον πρατύματ⊙ φ τοῖς ἰδίοις τὸ μέγα κατίλυσε πλέ⊙. κατὰ τ' αὐτὰ δ καὶ ὁ νῦν ζῶν λογοφ πθκάμ⊙ παίσας, ὁ χθὲς τὰ μέγιστα κατορθωκὼς πράσσειν, ἀδυστόχως ἀγώνων γέγονται πᾶσι κλόμα σωμφορ· τῷ διὰ πάντος μυστικόν φ ὄντας τοῖς τοῦ παντὸς λογοφ ἐκπλησσῶντας, ὅπερ ἡ ἐαυτῶν ἂν τοῖς τοῦ φαυλοτάτου ἅπασι κατεγνώσκον τας δυνάμεν, τάχ' ἂν μετέλαχε τὸ βέλτιον προπάσιν αἰτίας ἐκ θεοῦ καθαρῶς ἂν νομίζομεν. ἐκλὰ γὰρ ἅπαντας ἐλόντα τοῦ καίσαρα, ὁ μιχαὴλ αὐτίκα ⟨ος γαμβρὸν ζητήσαντι πέμπει ⟨ος ῥῆ σικελίας ῥηγὶ μανφρεδῳ, αὐτάδελφα καὶ λύτρον ἰούμενον ῥ αὐτῷ ἀδελφᾶς. ταύτην γὰρ ὡς γυναῖκα ἀδελφὴν ἀπέλυτο μετὰ τῆς τῆς ἀρίστης πολυτίμ⊙ ὁ βασιλεὺς ἰωάννης ὁ δούκας, παρὰ θυγατρὸς τῷ τότε πατρὸς καὶ ῥηγὸς σικελίας λαβών. ἣ δ' οὐ μετὰ τὸν συζυγον τελευτῆ, οἴκαδ' ἀπῆρεν οὐκ ἔχουσα, παρὰ βουλομένοις ἄχι τὸν δίαυταν, σωφρισύνης ὕφος τὸν βίον κοσμοῦσα, οὐ πρό ποις σεμνότητ⊙ τῆ τ' ὀψεως ἀγλαΐα λαμπ⊙τέραν ἀκικυῖα· καὶ ὥσπερ τὸν πρόσθεν πάλιν τὸν φίλον ἡ μεγαλόπολις ἀλάβαιν καίσαρα. καὶ ὑδὲ τούτοις ζῆτησις ὁ αὐτὸς μιχαὴλ ὁ δυκότης νύμφιον ὑδὲ τῷ ὑφ' ὑμᾶς φόρῳ ⟨ος δυκότη χορεύοντι, λαμβάνει τὸν βασιλέως ἀδελφιδοῦν ἄνακα. καὶ ὧν ἡ τοιαύτη συζυγία, βεβαίωσις τῶν ἐπὶ θρᾴκη κατοικιῶν. ὁ μὲν τοι βασιλεὺς καὶ ῥ ἰωαννεκπονοπόλεως ἐκρατεῖς ἅδ' ὑμόμ⊙, καὶ ὁρῶν ὡς ἀβεβαίοις αὐ ⟨ος τὰ τῆς ἀγκυρᾶ τὰ φίλτατα, καὶ αὐ ῥ τύχης αὖρα δυμενῶς ὑδὲ πνέοι τῇ αὐτ' ἀνδρείᾳ, ἐπεῖ τ' βασιλέας ἐχωδὴ ὑμνεκτ' ὄδιε, καὶ τὸ λοιπὸν ἐμελέτα αὐτῷ ῥιζόθεν πάντα φίλον ὑ φιλοῦν ὑκτιμᾶν, ῥ δέοι μὲ πως ὑνὶ τῷ χρόνῳ, τῷ φασιν γόντες οὐ μᾶλλον τὰς βασιλικὰς σπαθηχέας, καὶ εὖ πεπραγότας κλήρους, οἱ νῦν ὑπ' ὀδόντα κατερῶμεν, καὶ γὰρ ὠδ' ἔσι κρύπτοντες τὸν ἀγχιλῶ, ὡς ὑν⊙ αὐ ἀγρίτατον πθιφωνεῖ τὸν ὠδικέλλιν, καὶ πολοφῶντα κινδύνων αὐτῷ ἐπιτάρασσον. ὅθεν καὶ πού τινες χρόνοι ὠδικάμυσόν τι κ τῷ παρόντ⊙ ὡς ἡ βασιλικὴ σαν κ πολεπιτόκος λατίνῳ τινί, δύηρᾶ μὲν, ὑ πάσα δ' ἐνδέχη, ὅτομα δ' βελισσάριος, θυγατέρα τούτῳ συζύγνυσι, τῷ μέν τῷ τοῦ βασιλέως θυγατρὸς ἥ λέσκαρ δυγατέρα· ᾗ οἴκαδ' ἀπῆρεν ὄμως αὐτῇ πθτρίπιτος ⟨ος· τῷ δ' ἑτέραν ὄντα ἀρίστην, συζύγνυσι κόντῳ τινὶ τῷ ἐξίαν, ὄνομα βιτζέλια, ἐκ γενέσας, ἐκ τοῦ παρόντ⊙ καὶ αὖ ⟨ος τῆ κωνσταντινοπόλ⊙ ὠδικάμυσόν τι. καὶ δίδυε οἴκαδ' ἀπῆρεν ᾗ αὐτὸν μετὰ αὖ δ' ἐκεῖνος τὸν δ' ἀδελφὸν αὐ ⟨ον ἱκετήριον πέμψας εἰρῆν τῶν ὑμάτων, ἀπαιτῶ ἅδ' τὴν χάριτα.

set: à percxiguo tandē exercitu atq; à fuis profligatus, omnem suam gloriam amisit. Ita is de quo nunc agimus, Cæsar, maximis rebus heri gestis, hodie obscurioribus certaminibus oppressus iacet: Deo huiusmodi exemplis arcanam doctrinam explicante, ut nostris uiribus, cum à deterioribus superamur, agnitis, magnorum atq; admirabilium successum causas uni planè Deo acceptos referamus. Cæterùm Cæsarem ita captum Michael petenti Manfredo Siciliæ regi, genero suo, statim misit, quò suam sororem illo liberato redimeret, quam Ioannes Ducas Imperatos post Irenes obitū alteram uxorem duxerat, à Theodorico ipsius & Siciliæ regis patre acceptam: cui cum post coniugis obitum redire domum haud licerer, magna cum modestiæ laude uiuebat, morúmque honestate uultus sui splendorem superabat: eoq; pacto urbs adamatum suum Cæsarem recepit.

Qua nocēt̄ docent.

Cæsaris liberatio.

Deinde Michael Aetoliæ Despotes Nicephoro filio uiduo uxorem quærens, Imperatoris consobrinam Annam accipit: quo coniugio pax cum illo firmata est. Enimuerò Imperator cùm Constantinopolim iam tenens, tum res prosperè sibi succedere cernēs, secundęq; fortunę aura ferri, planè tam imperium sibi uendicare statuit, omnemq; metum sibi imminētem funditùs extirpare: ueritus, ne fortè tandem ꝯ qui nunc clàm se deuouessent, iramq; magno cum dolore premerent, non paruo prætextu successionis Imperij & paternæ hæreditatis freti, insidijs in apertam uim commutatis, maximum sibi & capitale periculum crearent. Igitur Latino cuidam, qui è Peloponeso negocij cuiusdā causa obiter in urbem uenerat, nobili quidem illi, sed non illustri, Belicurto nomine, Theodoram, unam è Theodori Lascaris filiab. desponder, cumq; hortatur uti secum eam abducat: alteram Irenen comiti cuidam Genuensi desponder, nomine Vigintimilio, qui & ipse fortefortuna Constantinopolim uenerat, & eum quoq; domum redire sinit: fratrem uerò earum Ioannem, qui tam decimum agebat annum, oculis priuat.

Nuptiæ Despotæ & Annæ.

Palæologus regnum sibi mare conatur.

Theodora Lascarina Belicurto nubit.

Irene Vigintimilio Comiti.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΥΦΛΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

DE IOANNIS SVCCESSORIS Imperij excæcatione.

ΚΑΙ ἅτως αὐτοπάθως καὶ φόβῳ πάντος ὑλόβρως ἑαυτῷ κατεκόπτο τὸν ὅλον ῥ βασιλέως σπαθηχέα. ὁ γε μὲν πατριάρχης ἀρσένιος, ἐκπεπληγὼς τὸν τοῦ ἰωάννου τύφλωσιν, ἐταράχθη καὶ ἀκατάπαυστος, ἡ ἄνω ἡ κάτω ἔοικε πθοιέν, ἰδίοις ἴχνεσιν, ἐτυπᾶτο ἀπλωτὰς, χερσὶ τὰς κόμας, λογισμοῖς ἡ ξιφηφόροις ἀπᾶν τῆ καρδίαν, γῶν ὑλίου τῆ ἀδικίαν πθοῦν γμαλὶ, τὰ σιχᾶς πθς ὑθικυείαν ἐπιδοῦσα ῥ ἀκοπίας, λύσιν τοῦ πάθους ὅρμα ζητᾶν. οὐκ ἔχων δ', λακτὰς σφαγμοῦ ἐκ τοῦ σώματ⊙ σφοδροτάτους αὐτῷ πᾶν, ὃς τὰ ξύλα ῥ λύπης ἐκ ῥ καρδίας αὐτῷ λγεν.

Arsenius Palæologo sacris interdicit.

Sed

Sed cum quiritando ac lamentando nihil proficeret, alia ratione inita, sacris interdicit Imperatori. Mentionem tamen eius in psalmodijs non sustulit, ueritus, ne per iracundiã grauius aliquid in Ecclesiam consuleret: nẽue fumum (quod aiunt) fugiens, in ignem incidere cogeretur. At ille mulctam moderatè ferens, compluribus diebus supplici gestu & habitu, restitutionem in integrum expectabat. Sed cum spe frustraretur, ad ultionem conuersus, non eam quam potentiæ licentia suadet, nec aperta ui grassatus, Pontificum concilium indicit: eáque crimina quæ sparsim à quibusdam contra patriarcham susurrabantur, in unum quasi fascem collecta, in canonicam disquisitionem uocari iubet.

Paleologus patriarchã loco pellendum curat.

Sacerdotũ temeritas.

Mandato illo (quid dicam?) ij quos Dominus alijs fraternæ charitatis exemplum esse iussit, accepto, concilium contra Principem fratrem in palatium conuocarunt: & ut accusatores in medium prodirent, proclamarunt. Ii uerò, alius alium anteuertere studens, accurrerunt. Crimini autem dabatur, Sultanum Azatinem, cum sacra doxologia peragerentur, sæpe interfuisse, & intra templum cum patriarcha collocutum esse: quamuis & Imperator & sacerdotibus constaret, quòd is & Christianis parentibus ortus, & sacro baptismate initiatus esset, ac fortunæ quodam impetu (ut multa præter spem eueniũt) Sultanus & princeps Turcorum extitisset, ac tum quidem præcipua religionis capita in animo conseruasset: nunc uerò Constantinopoli & sacras imagines ueneraretur, & omnia palàm Christianæ pietatis instituta tueretur. Quæ cum arma patriarchæ firma suppeterent, oppugnatores eius ut abrogationi aduersantia retundebant, primùm incerta atque obscura, póst etiam planè commenticia esse dictitantes. Accersitur patriarcha ad causam dicendam: iudicio se non sistit. concilium iussu Imperatoris indictum esse, qui ipse aduersarius & prætor esset, excipit. Igitur eum contumacem condemnant, & sede cedere iubent: unáque adsunt, qui in exilium eum abducant. Is uerò, qui & ocium longo iam tempore desiderasset, & eum rerum statum molestè ferret, ultró eos à quibus abducebatur, est secutus.

Crimina patriarchæ obiecta.

Azatines Christianus

Arsenij exilium.

ARSENII PATRIARchæ exilium, & Germani successio.

CVm tertio die in Præconesum perductus esset, Adrianopolitanus episcopus illi subrogatur, amicitiæ uetustate cum Imperatore coniunctus, qui ea dignitate illum ceu debito præmio remuneraretur. Nam superioribus temporibus illi metu Theodori Lascaris Imperatoris ad Sultanum fugienti,

ἐπὰ δ' ἄπτερα καὶ ὅλως ἀπεγνωσμένα τὰ βιβλία σας ἐᾶν, ἄλλως ἰδιάζοντ· καὶ πάντας, ἀφοσιωμῶ τὴν βασιλέα καὶ τὴν ἐκκλησιαστικῶ. τὸν δὲ τὸν μνήμων γὼ τῆς ὑμετέρας οὐ δικαίως ἐχούσης ἀφεῖναι, δίκαιος μέτι τοῦ τὸν ἐκκλησίαν τοιοῦτον, πρεσβεύοντα δεῖ θυμῶ, καὶ ὅ, φασιν οἱ παροιμίαι, κατὸν φθόγγον ἴδιλαν, ὡς τοῦ μητροπολίτου ὁ πατριάρχης ἀναγκαῖον. ὁ δὲ μητρίως τὸν ἰδιότιμον γύναικα, ἐφ' ἱκανοῖς τοῖς ἁμαρτίαις, ὥστε πᾶσάν τι δίκαιον χώμενον χάριτι, καὶ λύσιν βιβλίου ἐπιμίσιος ἀναμένων. ἐπὰ δὲ οὐ πθύμορον τὰ βιβλία, ὡς ἄμωνον ἰδιάφορ, οὐχ οἷον κεδάσκεβ ὁ χὰς ὑφηγᾶται βιβλίοις· οὐ γὰρ ἀπεκπεπλημμένη χρῆται τῇ ἡδονῇ, ἀλλ' ἐκπλησίαν ἀχλιβίων ἀδρείσεις, ἃς κανονικὸν ὀξίπεσεν γύναικᾶν κιλδία τὰ αὐτοράλλω πεφ' πίνω φιλονεικοῦμεν κατὰ τὸ πατριάρχου ἰγκλήματα. εἰ τὸ κιλδιδῶ ἀδίκως, πᾶς ἂν ἔπειμι; Ἀβάκμενοι, οἳ τοῖς ἄλλοις βιλαδιλβίας ὑπόδιλαγμα γίνεσθαι παρὰ κυρίου πθοστεταγμένοι, σωσθῆναι τι κατὰ τὸ πεῶπον ἀδιλφοῦ σωτηρότητα γὼ δεῖ πλαστίᾳ, καὶ ὡς μέσον παράγκδαι αὖν κατηγόρους ἰκάρυσθον. εἰ δὲ ἀσιπόδλαμ ἄλλος ἄλλοτῇ πθυμίᾳ φθάνοντες· καὶ ὦ ἀλαλιβᾶσθ κατηγορία, ὅτι ὁ σουλτᾶν ἀβατίνης τῆς ἱερᾶς πλουνδίνης δξολογίας πομπάκιος συμπαρῶν καὶ ἀμίλα δεῖ πατριάρχη φῶδν τθ κατὰ. καὶ τοι δεῖ βασιλᾶ καὶ τοῖς αὐτοῖς ἐγνωσμένον ὦν, ὅτι χριστιανῶν τ' ἐπάρχει γονεῦν ἰφὲς, καὶ τῷ θείῳ καὶ αὐτὸς πτιλθεμῖθ· βαπῖσμα τῶν. τύχης δὲ φορᾶ χρεσάμενθ· καὶ αὐτὸς, οἷα πολλὰ παρ' ἐλπίδα συμβαίνει, σουλτᾶν καὶ αὐτὸς ἐγένετο τῶν τούρκων, τότε μὴ γὼ κρυπτῶν ἐβατιρῶν τὰ τ' ἐνδιδύκας καὶ εἰκόνας, νῦν δὲ γὼ κωνσταντινούπολιν καὶ τὰς θείας εἰκονίζομθ· εἰκόνας, οὐ παύετε δὲ πθύμορον τὰ χρεσιανῶν φρονεῖσθαι· ἰδιμα. ἀλλὰ παῦτα κεθάπερ ὁπλα τῷ πατριάρχῃ ἐγγαίνοντι ὀχυρά, κατέλυσεν οἱ μαχόμενοι, πολλὰ τυγχάνοντα δεῖ στομῶν βιλκεθαρίστως, καὶ ἀπῆγαν ἴς τι τὸ ἀμβίζολον ὡς τὸ ἀφανίς· κἀκᾶθεν ὀξυκύλιν ἂς τὸ μιὸν. ἀσκελᾶται πίνων ὁ πατριάρχης ἐκλογούμενθ· οὐκ ἀπαυτᾶς δὲ, ἀλλὰ παρεγράφοντα τῶν σωσθέντων κιλδίοι βασιλικῶν γινομένων, καὶ τὸ αὐτοδίκιον πθκαθημένου πεττθ. ὅθεν ὡς φυγοδικῶντθ αὐτὸ καθαίρεσιν κατεψηφίσαντο, πάμπονηρῶς αὐτὸ, καὶ ἐκχαρᾶν τὸ ἱερὸν κιλδίωνα, νῦν ἄμα παῦσαι οἱ πᾶς ὀξυσίαν ἀπέφηναν. ὁ δὲ, καὶ τῶν ἀσυχίαν πεθῶν ἐκ πολλοῦ, καὶ τοῖς φιλῶσι λίαν ἀχθόμενθ· πᾶγμασιν, ἄσμενθ· τοῖς ἀπὸ γνώμης ἑαυτῷ ἰδιάζουσι.

ΕΞΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ἀρσενίου, καὶ ἀνάκλησις γέρμανοῦ εἰς τὸ πατριαρχικὸν θρόνον.

ΚΑΙ δὲ τριτῇ ἀπίχθη ἐς τὴν πελοπόννησον, καὶ ἀσέγκτως λοιπὸν ἐς τὴν πατριαρχικὴν θρόνην ὁ ἀδριανουπόλεως γέρμανος, θείως ὢν ἐκ πολλοῦ δεῖ βασιλᾶ καὶ ταῦτα δὲ τὴν τιμὴν ἀσαφῆ τι κιχρεωστούμενον γῆς ἄλλα ἐπάλαμβάνων. φυγάδι γὰρ γὼ τοῖς ὑπαθθὼν χρόνοις αὐτοῦ γενομένῳ πῶς τὸν σουλτᾶν, ἀλλὰ τὸν φόβον, ὡς ἔφατο, τὸ βασιλέως θεοδώρου τοῦ λάσκαρεως, γὼ τοῖς

γὴ τῆς ἄκρους αὐτὸς ὑείας ἔν ῥωμαίων τότε τὴν μοναδικὴν βίον ἀσκῶν, χαίρων ἐπλώτασε, καὶ μεγαλοπρεπείαν ἐχόντα δεξιώσεσι πᾶς αὐτὸν, καὶ φιλοτίμοις πᾶσι προπέμψαι τῆς ὁρολίους. ὕστερον δὲ τῶν βασιλέων ἠξιωσεν λαβόντα, πρέσβεσι, καὶ μετὰ πολλὰς τὰς τιμὰς καὶ τὴν τῆς ἀδριανουπόλεως λαμβάνει θρόνον. ἐκεῖθεν δὲ αὖτις καὶ ἐς τὴν πατριαρχικὴν ἀναφέρεται.

gienti, in extremis tum Romanorum finibus monasticam uitam agens, lætus occurrerat: splendidéque exceptum, & liberali uiatico instructum prosecutus erat: deinde imperio potitum accesserat, & post multos alios honores etiam Adrianopolitano solio accepto, inde modò in patriarchicã sedem transferebatur.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΚ ΕΥΒΟΙΑΣ ἰκαρίου.

DE ICARIO EVboico.

ΚΑΤΑ ταύτην τὴν χρόνου ἀποστάσ τῆς ἰκάρεΘ ὄνομα, τῶ ῥῆ εὐβοίας κρατοῦντΘ (ἔστι δ' αὕτη βορειοτάτη ἐπαρχία) ἀποστὰς τίνων οὑτΘ μετὰ τὴν ῥωμανιανουπόλεως ἅλωσιν, καὶ πᾶσι παρεισπεσόντΘ οὐκ ὀλίγους καὶ ἄλλους τῶν εὐβοέων, ἄκρας ἐκράτησεν ὑψηλὰς· ἀφ' ἧς συχνὰ πανταχοῦ, ἐλᾴζετο αὖ ὁμορούντας ἀγροὺς καὶ τὰς κώμας· ὡς γὰρ ἔκ τοῦ ἀγροίκους παῖδας ὄντας τοσοῦτον συναλδῶναι ἄλλους, ὡς μήτ' ἔξω τείχους οἰκεῖν, μήτ' ἄνευ ἐμφοσσάτου, ταῖς κώμαις γεωργεῖν καὶ τοῖς ἀγροῖς. χρόνΘ οὐ μέλα συχνὸς παρῆν, καὶ ἰσχυρὸν τινΘ πολιχνίον γίνεται ὑπ' ἐκείνου, ὡς γὰ τοῦδε καὶ πᾶς μάχας ἐμφανῶς παρατάξασθαι τῶ ῥῆ εὐβοίας κρατοῦντΘ. ἦσαν δ' ὁμως μὰ πολὺς ἐπιλοιπὸν ἐκεῖνΘ χαράσσεται ἄκρην, ἐξαπεσοβοῦντα πρὶ συμμαχίας πᾶς βασιλέα. καὶ λαβὼν, τίνας μὲν φρουρεῖν ὑπὸ πολιχνίῳ καθίσειν ἱκανῶν. αὐτὸς δ' αὐτόμολΘ ἦκε πρὸς βασιλέα, ἕλκά τι ὑποχρεούμενΘ, καὶ ὧν ἐφαπαξ ἱκανῶν ἐκ ῥωμαίων κομίσεται, μηδ' ὑπὲρ τὸ καλούμενον ὑποχόρειον ὑπὸ βασιλεῖ κατασῆσαι τῶν ἄκρων εὐβοίαν. ἄκρα τοίνυν ἀπονέμει τινὰ συχνὴν τῶ ῥωμαίων ἐφετῶ, πρὶν αὐδιδόναι οὖν εὐβοίας τῶν ὁρῶν. δὶς δὲ σὺν τῶν λατινικῶν ὁρμᾶν, καὶ ὡς ὑπὲρ αὐξῆται ὁ τῆς εὐβοίας ἀρχηγὸς μὴ ἀφιέναι πθάλασσαν ῥῆ πόλιν, ἐφετὴν ὧν τριήρεσσι βλάπτειν ἀπόπλουν, πθολοῖς συκτὸς πρὸ τῶν πόλιν συχνοὺς ὁπλίτας. ὑπεστὰ ὧν φαίνεται πρωΐας αὐτὸς καταπρίεσσαν κύκλῳ, ὡς γὰ ὅπλοις εὐβοὺς ἀναγκαδῶναι γλυφθαι οὖν γῆθεν τοῖς χῶν ὑπεληφότας λατίνους ἅμα ὑφ' σφῶν ἀρχηγῶ, καὶ μέλα τοῖλιον ἐξιέναι ἀπαντᾶν ὧν οὖν πολεμίους. ὅθεν αὐτοῖς ὑπαντᾶς ὁπόθεν μὲν ὑπεισόντας, καὶ κυκλώσαντες μετὰ τῶν λόχων οἱ λοχαγοί, ἔμπροσθεν δ' αὖ μιᾶ ὧν ἐπιφέρεται ῥωμαῖόν ὁ ἰκάρεΘ, τὴν μὲν ἀρχηγὸν ῥῆ εὐβοίας ζῶντα χειροῦνται, καὶ πάντας ἄλλους ἅμα αὐτῶ· ἔνιοι δ' ἐπιλοιπεῖ, τοὺς δ' ἄρχοντας ἐφόνευον ξίφος. ἄχετο μὲν τοι πρὸ ἰκαρέου πᾶς βασιλέα δ' ἐσῆΘ ὁ τῆς εὐβοίας ἀρχηγός, καὶ βραχύ τι ὑβριζόντως ἐπιλοίπησεν. ἐπιλοίπησι δ' αὐτούς. ἐσιλθὼν γὰ τῆς βασιλέως, καὶ εἰς πᾶ τῆς πύλης ὡς δ' ἡσυχίαν χρὴν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν μὲν βασιλέα καθήμενον ὑπὸ τῶ βασιλέων θρόνου, πιεῖ δ' αὐτὸν πᾶσαν τῶν σύγκλητον μετὰ λαμπρῶν καὶ κοσμίου τῶ χάματΘ ἐσταλμένον, τὸν δ' ἰκάρεον τὸν χθὲς καὶ πρόσθεν ὄντα, συῶ μετὰ λαμπρᾶς μὲν τῆς ἐσθῆτΘ, σύχαρυν δ' τῶν ἄδενος αἰσθόντα καὶ ὁρῶντα, καὶ πᾶς οὐς ὑπὸ βασιλεῖ κοινολογούμενον, ἐπορῴηγνυσιν εὐθὺς τῶν ψυχῶν, καὶ ὡς πίπτα πρὸς ἐπ' ἰσόποδος ὑπαίφνης, μὴ δυνατὸς γένεσθαι τὸ τῆς βιαίας τύχης παράλογον. μετὰ μὲν τι τὸ ὑποδῦναι τῆς πόλεως τοὺς λατίνους, ἐπιλάθου χωρεπεκπιπτῶν καὶ ἀγορᾶς ἀγολούμενον πλῆΘ

SVb hoc tempus Icarius quidã, ab Euboeæ principe, quæ Venetorum prouincia est, capta Constantinopoli cum defecisset, nec paucos alios Euboeos sibi asciuisset, munitam arcem occupauit: è qua crebsò descendens, é finitimis agris & uillis prædas egit: atque agrestes ita breui tempore perterrefecit, ut nec extra mœnia habitare, nec in agris & uillis sine speculatore uersari auderent. nec diu cunctatus, munito etiam oppidulo potitur, unde aperto Marte cum Euboeæ prætore congredi ausus fuit. Tamen ueritus ne ab illo copijs maioribus instructo caperetur, per legatos societatem Imperatoris petit. qua impetrata, & oppidulo iusto præsidio firmato, ultrò ipse Imperatorem adit, cùm alia pollicens: tum, si iustum exercitum accepisset, nihil prohibere quo minus uniuersam Euboeam illius Imperio subijceret. Celeriter igitur cum multis Romanis militibus abit, priusquam accessum eius Euboei animaduerterent. Sed Latini superciliũ gnarus, nec Euboeæ prætorem commissurum sciens, quin peregrino exercitu uiso, ex urbe subitò erumperet: noctu multos milites circa urbem in insidijs collocat, deinde manè ipse sese populabundus ostendit. Itaque Latinos subitò arma cum suo duce arripere, & hostibus extra mœnia occurrere coactos, qui in insidijs erant, à tergo, à fronte uerò Icarius cum suis adorti, prætorem quidem uiuum capiunt, & complures alios cum eo: cæteros uerò cædunt. Prætor igitur Euboeæ captiuus ab Icario, ad Imperatorem perductus, paulo pòst obijt: obijt autem hoc modo. Regiam ingressus, &, ut captiuum decet, ante fores stans, cum Imperatorem in solio considentem, Senatúmque omnem splendido & modesto habitu circumstantem: Icarium uerò non ita pridem seruum suum, nunc ornata ueste & insolenti gestu introeuntem & exeuntem, & Imperatori in aurem insusurrantem conspexisset, abrupta statim uita, pronus humi concidit, iniquæ fortunæ uiolentiam perosus. Cæterum pulsis urbe Latinis, turba opificum & circumforaneorum hominum remansit,

Euboeæ recuperatio.

Prætor Euboeæ subitò moritur.

Galatæ Venetis, Pisanis & Genuensibus assignata.

sit, ex Venetis & Pisanis permista. Quare non tutum, nec paci accommodatum esse uisum est, etiam Genuenses in urbem recipere: eaq; de causa eregione, circa Galatæ locum, habitationes eis assignauit: etiam mercium immunitate donata, quam ante captam urbem, illis promissam Imperator, si sibi aduersus Latinos adiumento essent, nunc præstitit, quanquam absque illorum ope ea potitus. Magistratus uerò, qui certis temporibus eò mittuntur, Venetorum Mpaiulus siue curator, Pisanorum Consul, Genuensium Potestas appellat. At Balduinus periculo Constantinopolitano elapsus, in Italiam cũ peruenisset, cum rege Carolo affinitatẽ iunxit, illius filia suo filio desponsa, illius opibus se Constantinopolim recuperaturum sperans: inani utique spe & cupiditate. Imperator enim maximam classem ornauit sexaginta triremibus completis, tum ex alijs gentibus, tum ex Gasmulica: qui inter Romanos & Latinos educati, ab illis prudentiam in suscipiendo, ab his audaciam in gerendo bello sumpserant. Cum his erat etiam armatus naualis exercitus Laconum, quos corrupta lingua Tzacones uocat, qui se tecens ad Imperatorem contulerant. Ignim classis adeò splendidè instructa iussu Imperatoris incedebat, & maximum Latinis terrorem afferebat. Recepit etiam Aegæi maris insulas ferè omnes, Lemnum, Chium, Rhodum, cæterásque quæ Latinis seruierant. In hac maritima occupatione denuò fidem fregit, & finitimam Romanorum ditionem urere cœpit Actolus Michael. Quo audito, mœrore & ira affectus Imperator, quamprimùm ipse bellum ei infert, ad motus illos cõprimendos. Cum autem in Thessalia uersaretur, ostentum in cœlo apparuit, uates & prænuncius malorum, cometes illustris, iuxta signum Tauri, noctu sub diluculum, paulum supra horizontem: & quantum sol procedebat, tantum indies & ille ab horizonte discedebat, donec tandem ipsum cœli medium præteriret. Nam cum is primùm uisus esset, solstitium æstiuum fuit, Sole cancrum perambulante: cum langueſceret atque extingueretur, idem sol autumnale æquinoctium confecerat: tribus interim signis peragratis, cometa circa Taurum fixo, ac paulatim euanescente. Qui cum cladem minitari uideretur, Imperator ualere iussa Thessalia, laxis habenis Byzantium cõtendebat. nam & fama Scytharũ lstrũ accolentiũ, qui mox in Romanos fines irrupturi essent, haud mediocriter eũ turbabat: qui, priusquã in urbem rediisset, uniuersæ propè Thraciæ, instar

Mpaiulus. Consul. Potestas.

Balduinus & rex Carolus Byzãtio minantur.

Paleologi tertia expedit. cõtra Michaelem Despotã.

Cometa.

πλῆθος σύμμικτον ἐκ τε βρυπικῶν καὶ Ποσαίων. ὁ θρόνος ἀσφαλὴς, οὐδὲ πῆξ ἀρμόσαι βλέψαι δίκαια, τὸ καὶ εἰς ὑπ' ἐμνούσας γένος αἰσχυνθέν τῆς πόλεως. ἐμάσσετο καὶ σθένος αὐτοπράσαι πρὸς τὸν τῶ γαλάτου πόπον ἐκρίμα χάριν ὡς εἴκασιν, χρεισάμενος αὐτοῖς καὶ τῶν τῆς ἐμπορίας ἐκατομμύλιν ἐτέλεσαν. πρὶν γὰρ ἐλθεῖν τὸν Βασιλεύοντα, συμφώνησε τῶν τοιούτων αὐτοῖς παρέχειν ἐτέλεσαν ὁ Βασιλεύς, ὁ Βοηθῶν αὖθις κατὰ τὸν ἐρεσκιώτην ἡ πόλις λατίνων. ὁ δ' ἐκ τῶν πλησίον καὶ τῶν· καὶ ταῦτα, δίκαι τῆς σφῶν βουλῆς γνώμης αὐτοῖς ἐγκρατὴς. οἱ γὰρ μὲν κατὰ χρόνους πολλοὺς αἴχμαι ἐπεσκλέμενοι τούτων, ὁ μὲν ἐκ βρυπίας, κελάστης μπάϊουλος· ὁ δ' ἐκ πίσσης, κωμοσουλος· ὁ δ' ἐκ γρηνούσας, πυτσάτος. ἅπερ ὡς τῶν ἐμὲ δικαίως φασὶν μετεγράψατο, τὸ μὲν τὸν ὀνομάτων καλεῖται πίπερος, τὸ δὲ ἰφος, τὸ δὲ ἐξουσιαστὴς. ὁ δὲ Βαλδουῖνος ἐλαθρὰς τὴν τῆς κωνσταντινουπόλεως κίνδυνον, καὶ ἐκπλεύσας εἰς ἰταλίαν, ἐκπλεύσει ἐκ τῆς ἰταλίας ἐκρούλω, νύμφῳ ἀγόμενος ἐκ τῶν δυνατῶν ἐκείνου ἐλπίζων ἀκούσῃ συμμάχῳ χρησόμενος ἡ καισαρουσίου πόλιν ἀναλήψεσθαι, μάτην· τῆς τε ἰφίσεως καὶ τῶν ἐλπίδων. ὁ γὰρ βασιλεὺς πλῶσιν ἐξάρτυσε ναυτικὴν, ἐμπλήσας τριήρεις ἑκατὸν τὰς ἐξήκοντα, ἐκ τε ἄλλων καὶ γρήνους τὸ γασμουλικόν. ὅσαι δ' οὖσαι σωτηθρεμμένοι τοῖς τε ῥωμαϊκοῖς καὶ λατινικοῖς ἤθεσιν, ὡς ἐχαῖ ἐκ μὲν ῥωμαίων τὸ ἐκκιμμένος ἦν τὰς μάχας ἐφίεσαι, ἐκ δ' λατίνων τὸ ὕπλημον. σωλῶν δ' τούτοις καὶ ἐρετὰς γε τοῖς ὅπλοις θαλάττιον, λάκωνάν αἴρει πεσελθόντων ἐκ πελοποννήσου τοῦ βασιλεῖ, οὓς ἀκοινὶ παραφθάσκοσι γλῶσσα τζάκωνας μετονόμασεν. ὁ γοῦν βασιλεὺς τόλμον, οὕτω λαμπρῶς συγκεκροτημένον, ἁπλῶ κελεύσει τῷ βασιλέως, καὶ πλῶσιν γένεσθαι φόβου καὶ δέους τοῖς λατίνοις. πεσπλάφει δ' καὶ τὰς γε αἰγαίου νήσους μικροῦ πάσας, λῆμνον καὶ χίον καὶ ῥόδον, καὶ ὅσαι λατίνοις ἐδούλευον. τούτων οὖσας ἀκολουθοῦσιν πρὸς τῶν θέλασσαν, πρῶτα πόλιν πρεσβεύσαντες, καὶ τῶν ὁμορον χώραν ῥωμαίων δ' ἐκεῖ, ὁ αἰτωλὸς μιχαὴλ. ὅπερ ἀκουσθέν, ὡς λύπῃ καὶ ὀργῇ τὸν βασιλέα ἐκίνησεν. ὅτι καὶ τῶν ταχίστω αὐτὸν ἀπελθεῖν ἐκεῖσε, δι' ἑαυτὸ κατασκοπτε τὰ τῶν ἐκεῖσε πραγμάτων νοήματα. οὐ γὰρ μόνον, καὶ τὸ βασιλέως γὰ θετταλίας τὰς ἐμπρισὲς πειρηθέν, ἐφαίνε σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ, μαίνης κεκεῖν καὶ πεθάγγελον· τὸ δ' ἐν κομήτης πεφιφανὲς, πρὸ τὸ τῶ ταύρου δυσικεπμέσιον, πρὸς τὰ ἑωθινὰ τε καὶ ἑῷθεια τ' νυκτὸς φαινόμενον μικρὸν ἐπὶς τὸν ὀρίζοντα· καὶ ὅσον ὁ ἥλιος παρέλαυνεν ὡς τὰ ἐπόμενα, τοσοῦτον κἀκεῖνος μᾶλλον καὶ αὐτὸς ἐν πλέον ἀρίεμε δίσκετο τὸν ὀρίζοντα, ἕως καὶ αὐτὸ διὰ τὸ μεσουρανίσαι ἄδηλον παρέλαβεν. ὁπότε γὰρ ὁ κομήτης τὰ τῆς ὥρας φαίνεσθαι πέρξατο, τῶν θερείων ὁ ἥλιος ἦραν ἐπεῖ, δ' ἐκείνην τὴν καρκίνου. ὁπότε δ' αὐτὸς ἐμαφαίνε, καὶ ἀφανὴς ἦν, τὴς φθινοπωρινὰς ὁ ἥλιος ἐπεῖν τροπὰς. ὡς γίνεσθαι τὸ ἐκ δφινὸς τροπὴς μέχρι ἡ φθινοπωρινὰς τριῶν δ' ἐκατομμυρίων διάστημα, ὅπερ ὁ ἥλιος ἔλασε, τὸ κομήτου πρὸ τὸν ταῦρον ἐδρομόνου, καὶ ἐρίμε ἑαυτὸν ἐκ τῶν αἰκλίσεως. ὅθεν μάτης κεκεῖν καὶ πεθάγγελος ἐλεξεν εἶναι τοῦ βασιλεῖ· καὶ αὐτίκα χαίρειν εἶπεν τὰ θετταλικὰ, ὅλην ῥυτῶν τὴν ὁν βυζάντιον ἄλασεν. ἐταράχθη γὰρ αὐτὸν οὐ μετρίως καὶ φόμα τις συνθικὰ, μελλόντων αὐτῶν ὅσην οὐδέπω ὧν τῶν ῥωμαίων ἐσελᾶν γλῶ. ἀλλὰ πρὶν ὡς βυζάντιον ἰφίαι τὸν βασιλέα, φθάσουσιν ὧν πᾶσαν μικροῦ πεδιχυθέντες τὴν θρᾴκιν, οἱ παρὰ τὸν ἴστρον οἰκοῦντες σκῦθαι, καθάπερ

καθάπερ θάλασσα πλημμυρήσασα, καὶ λίαν ὕδι πολὺ αὖ ὄρους ὑπερπεδήσασα. ταχύδρομον γὰρ τὸ τῶν σκυθῶν ἔθνος, καὶ μιᾶς ἡμέρας πολλάκις ποιοῦσι τὴν τριῶν, ἃ δὴ αἰτία ἦ αὐτὴν ἐξελθεῖσιν, ταύτην τε καὶ

instar exæstuantis maris, & longè extra littora euagati, circumfusi fuerant. Est enim expeditissima natio Scytharum, adeò ut sæpe tridui iter uno die conficiant. Excursionis autem eorum hæc causa fuit.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΣ ΘΡΑΚΗΝ ΕΦΟΔΟΥ ΤΩΝ ΣΚΥΘΩΝ.

SCYTHARUM IN Thraciam irruptio.

Κωνσταντίνου δὲ τοῦ Βυλγαρίων ἄρχοντος, σωφρονοῦσαν ἔφαμεν τὴν θυγατέρα Λάσκαρι τῷ Βασιλίως. αὕτη τοίνυν τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννην ἐκδύσασα τύφλωσιν, οὐκ ἀνίησιν φύσιν δεῖσα τὸν ἄνδρα, καὶ παρωθοῦσα πρὸς τὸν τοιοῦτον ἐκδίκησιν· ὃ δὴ καιρὸν ἐζήτει καιρὸν δὲ τὸν τὰ δίκαια μετὰ ἄμυναν. μετιόντι τοίνυν τὸ σκίμμα τοῦ τόλμης, ὕλην δίδωσι τῷ φλογὶ ἡ ἔρις καὶ ὁ σουλτᾶν ἐζετῖνος, τὸ γὰρ Βασιλίως ἀποδημοῦντος, τὸν πλάστην κατὰ τὸ ἦθος παράλογα ποιεῖσθαι πολέχνην αὐτὸς ἐκελεύσθη, ὡς ἂν καὶ φρουρὰ τῆς ἄμα αὐτῷ ὤν, λαθραίως κωλύουσα τὸν ὑποπτεύοντα ἀποδρᾶναι. ὁ δὲ τούτῳ δεινὸν ἀφόρητον ἦν, ἄμα νύσσεσθαι κινοῦντος καὶ αὐτὸν ἀναγκάζοντος ὑποδύεσθαι κατὰ ῥωμαίων αἶψ ἐξιέναι τυγχάνοντι, καὶ ἡ ἐλλὰς θυρίζει αὐτὸν μετρήσειν αὐτῷ ἐπαργύρωτα χρήματα ἐκ ἐλήγα. ταύτας τὰς ἀφορμὰς, φιλύρου οὐ μικρὸν ὁ κωνσταντῖνος λαβών, ὡς ἂν δὲ καὶ τὸν Βασιλέα πρὸς βυζάντιον ἐκ θεσσαλίας ἐπανιόντα μαθὼν, πλείονες ἢ δυσμενέστερον τῷ παρισρίῳ σκυθῶν μετεπέμποντο· μεθ' ὧν τῷ ταχίστῳ δὲ τῷ ῥωμαίῳ ἐσβάλλοντι, ἐλπίζων βυζαίους καὶ αὐτὸν βασιλέα χαρήσεσθαι, φύτυχῶς ἐπανιόντα. οἱ μὲν οὖν σκύθαι καθάπερ σαγήνῃ κεδ' ὅλης ἡ θρᾴκης ἀπλώσαντος ἐσαῦθις, ἅλασαν ἄχρι τῶν παραλίων ψάμμων, ἵνα μήτε κίνητῶν οὐδὲν, μήτ' αὐθρώπων οὐδεὶς, μήτε βασιλεὺς αὐτὸν σφαδράσῃ. τἄλλα μὲν οὖν κατὰ γνώμην αὐτοῖς ἀπήντησε πάντα· βασιλεὺς δὲ μόνος ἀνάλωτος ἐφάνης, ἐλύσε τῶν ἐλπίδων αὐτόν. τὴν γὰρ αὐτῶν φθάσας ὑφεῖλεν, ἔλαθε δὲ τῶν πρὸ τὸ γανὸς ἰόντων, ἐς θάλασσαν κατιών, ἔνθα συμβολὰ οὐτωσὶ θαυτέρᾳ πεφυκὸς, πρώρειαν φύτυχι δίνα λατινικαῖς, ἐς βυζάντιον μὲν ἀνιούσαις, κατὰ δὲ χρᾶσιν ὑδάτων ἐκεῖ που παρακλινούσαις. αἷς ἐμβαλὼν ἑαυτὸν, ἀλυπήτως ἐς τὴν βασιλεύουσαν ἔρχεται. τοῖς δὲ σκύθαις, τὸ βασιλέως σφάλασι, τὸ γε συλταῦ ἐζετῖνι μὲ σφαλῶσι ὑπόλοιπον ἔργον ἦν. ὁδῷ σφίσι δρόμῳ ἀκλινὲς ἰὼν ἔτο, καὶ πάντ' ἄπαις ἐς τὸ τῆς ἄμυνα πολύχνιον ἐλθόντας, αὐτὸν ἀφελίσθαι, ἃ παρ' ἐκείνων τῶν πολιτῶν μόνον αὐτὸν, ἃ μὴ βουλομένων αὐτῶν, αὐτῇ πόλει καὶ αὐτοῖς αὐτοῖχθοσιν. ἀλλ' αὐτὸν οἱ κατέχοντες, δίκα τὸ μὴ παναλθεῖα φθαρῶσι, ἐκέλευον πυκάζωσι, κεδ' ὅσον χίον ἀπελάσαι τοὺς πολεμίους ἐπιπλάγχθναι. ὧν οὖν ἰδὼν αὐτῶν τὸ τῆ ἐπανίσλῳ τῶν θεῶν τὸν θρέκιον ὄχθον, πλῆθος μικροῦ πᾶν τὸ νικῶν ἐξιθμὸν σωκλαίοντας δίκην θρηνήματος, ὡς μόγις τὸν σφε χόνου ἀποράσας ὀφθαλμὸς βᾶς καὶ ἀρότῆρας πρὸς θρᾳκίων οὕτως αὐτῇ ἐς βάθος τῶν οἰκητόρων ἐνίλωσαν, ἅμα τοῖς κτήνεσιν. ἀλλ' ὁ μὲν πρὸς τὸ συλταῦ λόγος, ἐπὶ φιλίδα τε νῦν ἀρίστου γὰρ ἡμῖν τὰ ἐκείνου πλατύτερον ἐν τοῖς ὑπισθεν, ἃ μέν τοι ἐκείνου γωὴ

Onstantino Bulgarorum principi nuptam fuisse diximus Lascaris Imperatoris filiam. Quæ cum fratris Ioannis excæcationem audiuisset, maritum ad illius facinoris ultionem exhortari atque impellere non desistebat. Illi igitur uindictæ occasionem quæritanti & hæsitanti, rei aggrediendæ causam ueluti flammæ materiam præbuit Sultanus Azatines. Nam absente Imperatore, ad Aenum maritimum oppidulum degere iussus est, quod ei simul custodiæ uice esset, ad suspectam eius fugam prohibendam. Quod cum ei malum intolerabile uideretur, in causa fuit, ut pernuncios cum Constantino ageret, bellum Romanis illaturo: eique pecuniam non parum, si eius opc liberatus esset, polliceretur. Qua occasione Constantinus non parum confirmatus, cognito etiam Imperatoris é Thessalia recessu, amplius uiginti millia Scytharum ad Istrum degentium accersit: cum quibus celerrimè in Romanos fines impressione facta, se ipsum etiam Imperatorem in itinere excepturum sperabat. Scythæ igitur per omnem Thraciam sagenæ instar dilatati, ad mare usque prouecti sunt, ut neque iumentum, nec homo ullus, nec Imperator ipsos effugeret. Ac cætera quidem illis omnia ex sententia successerunt: solus autem Imperator elapsus, spem eorum fefellit. Nam cum eorum incursionem anteuertisset, clàm permontes, qui iuxta Ganos sunt, ad mare descendit, ubi diuina quadam prouidentia in duas Latinas triremes incidit: quæ cum Byzantium iter haberent, ibi aquationis causa præteribant: in quas cum se conieciss̃et, biduo in urbem peruenit. Scythus autem Imperatore frustratus, illud restabat, ne Sultano Azatine frustrarentur. Quare omnis eorum labor & cursus Aenum uersus rectà tendebat, ut illum aut solum, uolentibus ciuibus, aut ijs inuitis, cum ipso oppidulo & ciuibus abriperent. At illi ne tumditùs exciderentur ueriti, tradito eo imperarunt, uti Scythæ pacati discederent. Iti reditu autem cerneres illos multitudinem penè innumerabilem, iumentorum instar, abigentes: ut aliquandiu ægrè boucm aut aratorem in Thracia conspiceres. usquedeò eam & habitatoribus & iumentis spoliarunt. At Sultani historia nunc differatur, quam paulo pòst copiosius explicabimus.

Ioannis excæcationē soror ulciscatur.

Azatinis ad Scythas fuga.

Imperator Scythas uix euadit.

Azatines à Scythis liberatur.

Thracia uastatur.

Vxor

Vxor uerò illius & liberi statim sunt custodiæ traditi, pecunia eiusdem in fiscum Imperatorium relata. eius uerò comitatus, qui plurimi & bellicosissimi uiri erant, Christiano baptismate regenerati, Romanę que militię sunt adscripti.

γωνὰ σὼ τοῖς πλοίοις, φ' ἑτέρας δύθις ἰῶ· τὰ δ' ἐκόντα χρήματα ὃν τὸ Βασιλικὸν ἐνομίζετο πρυτανεῖον. ὁ δὲ πρὸς ἑσπέραν ὄχλος, ὧνδρες δ' οὗτοι μᾶλλον τοῖς πλέουσι καὶ πράττουσι τὰ πολεμικὰ, ὑφ' χριστιανῶν ἀναγεννηθέντες βαπτίσματι, τῷ ῥωμαίων συγκατελέγοντο στρατῷ.

DE AEGYPTIIS Arabibus.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΙΓΥΠΤΙΩΝ Ἀραβων.

Per specie negociationis Scythæ in Aegyptũ traducti.

HIs temporibus Aegypti & Arabiæ Sultanus, missis ad Imperatorem legatis, Romanorum amicitiam expetit: unáque petit, ut Aegyptijs mercatorib. quos ipse uellet, quotannis semel fretum nostrum traijcere liceret. Quæ res cum initiò parui momenti esse uideretur, concessa fuit. Sed cum progressu temporis constitisset, qualis & quanta esset: iam prohiberi non potuit, consuetudine confirmata atque inueterata. Traijciunt enim quotannis singulis, interdum etiam binis nauibus onerarijs ad Europæos Scythas, Mæotidem paludem & Tanaim accolentes: ab eis' que partim transfugas accipiunt, partim à dominis & parentibus emunt: é quibus in Aegyptiam Babylonem & Alexandriam perductis, Scythicas legiones constituunt. Neque enim bellicosos esse Aegypnos, sed timidos potius atq; effœminatos plerunque, affirmant: eáque de causa necessariò sibi peregrinum militem parandum, & ære emptis mancipijs propemodum seruiendum esse, omnis solicitudinis earum rerum quibus humana uita eget immunibus. Proinde tempore non adeò longo, tantum per eam causam exercitum parauerunt Arabes Aegyptij: ut non Occidentalib. tantum, sed ijs etiam populis qui magis uersus Oriętem habitant, admodum essent formidabiles. Africam enim uniuersam, & Libyam, Gades usque, deinde Phœniciam & Syriam, & omnem oram maritimam domuerunt, habitatoribus cùm alijs, tum uerò Galatis & Celtis, qui longo iam tempore prouincias & urbes opnmas obtinebant, occisis, qui ex Occidente hoc ferè modo illuc transierunt.

Aegyptij Scytharum ope propagant imperium.

ΕΝ τούτοις τοῖς χρόνοις ἐπρεσβεύσατο πρὸς τὸν Βασιλέα, ὁ τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἀραβίας σουλτὰν, φίλος εἶναι βουλόμενος ἰδίλων, καὶ ἐξαίρετον ἔχων τὸν ἀμίτθαν πρεσβείαν ἐπὶ πλοῖα, ἐσάπαξ μὲν ἐπὶ τοῦ ἑτοῦ τὸν ἐπὶ τῷ φ Αἰγυπτίων, οὓς ἂν αὐτῷ γε ἂν βουλομένοις κατ' ἐμπορίας τρόπον ἐξαγαγεῖν μέχρι τινὸς ἄξιον δόξαν τῷ ταῖς ἀρχαῖς, ἀνέστη ῥᾳδίως. τὸ δὲ χρόνου προϊόντος, ἔσχε καὶ οἷον δίκην νόμου κρατῆσαι, κωλυθῆναι οὐκ ἔχει, πᾶξιμ ἄδη συνηθείας καὶ κρατοῦσ' ἐνισχυρίσαντος αἰτιῶν. μάλιστα γὰρ ἐξ ἐκείνου Αἰγυπτίους ἀγαθοὺς τὰ πολεμικὰ, ὅτι μὴ δειλοὺς οὓς τὰ πολλὰ καὶ αὐανδρους. καὶ τοῦθ' ὑπολαμβάνουσι δι' ἀλλοδαπῆς ἀναγκάζεσθαι, καὶ κυνεῖν (ὡς ἔπος) ἰατῶν ἐξ ἀγνοούντων παιδεία, πᾶσι ἀπαλλαγμένους φροντίδος, ὧν φ' χρὰς καθίστανται ἀνθρωπείχρεου πόνων ἐκεῖθεν οὐ παῦν συχνὸ, τελευτῶν ἐκ τοιούτης πεφάσεως κρατῶν σωτηρίαν οἱ κατ' Αἴγυπτον ἀρχοντες, ὡς μὴ μόνῳ τοῖς ἰατρείοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀστρολογικοῖς ἴδιον λίαν καλίσκεσθαι φοβεροί. ἐδουλώσαντο μὲν γὰρ ἀφρικὴν καὶ λιβύην ἅπασαν ἔχει γαδείρων. ἰκανὰ φοινίκην καὶ συρίαν, καὶ τὴν ἔχει ἰουδαίας πᾶσαν, σύμπαν μαχείρας οὐ κατ' χρόνους πεπαδόντες, τοὺς τε ἄλλους, καὶ μάλιστα γαλάτας καὶ κελτοὺς οὓς πάλαι πολὺν ἤδη χρόνον κατέχοντας τὴν ἑκάστοις χωρῶν καὶ πόλιν τοὺς βελτίους, οἱ ἐξ ἑσπέρας ἐκεῖσε διέβησαν ὑπωσπως.

DE CELTOGALATIS necessaria expeditio.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΚΕΛΤΟΓΑΛΑΤΩΝ ἐκστρατίας.

Alpes. Rhenus.

ESTI παρὰ τὴν δυσμικὴν ὄρη πρὸς ὕψος κορυφούμενα μέγιστον ἅλπεις καλούμενα, ἐξ ὧν ποταμὸς καταῤῥεῖ μέγας, ὁ ῥῆνος καλούμενος. οὗτος μεσολαβήσας πρῶτα τὰς ἄμφω γαλλίας, καὶ οὗ φ' ταύτας οἱ κρώσσας αὐξηκατα τοὺς γαλάτας καὶ κελτούς. τούτοις διάπορός τινα ζῆλον φ' ἱερᾶς βασίσασιν ὑπὲρ τοῦ σωτηρίου τάφου, ἰδόξαν ἐξιόλογον στρατὸν συναθροίσαντας, ἀπελθεῖν ὡς τὸν ἱκάνου πόσκυνήσων, καὶ ἅμα ἐκδίκησιν, κἀκεῖθεν ἐξέλασιν, εἰ δυνατὸν, τῶν ἐκεῖ τυραννούντων ἀρχόντων. καὶ δὴ κατὰ πλῆθος μυριαρίθμου ἀθροισθέντες, αὐτοῖς ὅπλοις, καὶ αὐτοῖς ὅπλοις τὸν κελτὸν ἐκαίνου ἐξέπεμψαν ἔφοδον.

Gallorũ expeditio ad sacrum sepulchrum.

SVnt in Europa montes altissimi qui Alpes dicuntur: é quibus fluuius maximus Rhenus ortus, & in Oceanum Britannicũ influens, utranque Galliam magis meridionalem facit: quarum incolæ Galli & Celtæ dicuntur, fortissimi uiri. qui cum salutaris Sepulchri uidendi cupiditate arderent, decreuerũt magno exercitu coacto, ad id & adorandũ & recuperandũ proficisci: atq; ad Arabes qui id tenerẽt, si fieri posset, pelligandos. Itaq; armis & equis instructi maximo numero, pulchrã illã expeditionem susceperunt.

traiectoq;

καὶ σλαβίνης τὸν ῥῆνον, ὅσῳ κατ' ἰχνος ὑπόντα πο
ταμῷ τῷ μυίσῳ. ὃς ἐκ τῆς ἄλπεως ῥαγέντος,
τῷ τε σώματι ἄδρα τὸ ὕδατος ἐκδίδωσι πόντῳ. τὸν
τῶν βορέας ἐπὶ πεφαλλέποντες ὄχθας, πρὸς ἑσπέρᾳ ἄχρι
ἐκ αὐτῶ μάχης ἔτι τὸ ὕδατος ἐκολοῦσι αὐτὸ, φο
βερὸν μὲν τοῖς μετρίοις καὶ ἐθνεσι παλισκόπῳ θέα
μα, κἀθάπερ τι σιδηρᾶν τοῖχος κυκλοῦν, λυμαινόμε
νον δὲ τὸ πρὸς αὐτὸν σῶμα προπόνως χρώμενον.
ὅτου πίνων ἐκ τὸ ἱστρου γίνεσθαι σλαβηνιανίστας, καὶ
πολλάκις πρὸς τῇ θρᾴκῃ, στρατοπεδεύοντι. ἐλθεῖ
λόν γε πλησίον ῥωμαίων ὁ κομνηνὸς ἀλέξιος, πρὸς
ὃν σλαβηνιανοί), ἐγεφύρωσε τὸν ἱστρον καὶ τὰ ἐκεῖ
θεν ἐξ ἀνεπαίνου ἐκράτησαν, ἐκ ἄμα οὐ σλαβηνιανίστας πρὸς ἓν
ὁλόκληρον ὄντες. ἐφ' ᾧ κρατήσαντι ἐρημίαν ἐδάφη βασιλεῖ,
καὶ ἀπρίξ ἔχεται μάλα ἐπὶ σκοπὸν ἐκφανῆς. πολὺ
γὰρ αὐτὸς τὰ σκῆπτρα τῶν βασιλέως λαβὼν, καὶ ὁλόν
πολλαχόθεν πολεμούμενος, καὶ ἁπλῶς τὰ ῥωμαίων σλα
βηνιανίστας πράγματα, πλημμελέσιν μεγάλαις τῶν
πρὸς ἑσπέραν ἐθνῶν (πολλὰ τι γὰρ τὰ πρὸς ἕω κατεῖ
χεν οἱ τῶν χρόνοις συχνοῖς) πε τι ἄλλα, καὶ νέαιαν
αὖ τὸ πρίσκον ὄνομα, ἅτε ἐκ βάσιν τὴν χθαμαλὴν ἀπὸ
νεις, κοσμίαν ἐπέρᾳ τοῖς βασιλέοις μακρᾷ, ἐλπὶς
ἦ πᾶσι τὰ ἁρμόζουσα πρὸς ὁλυμπιάδι κλείσασ· καὶ τὸ
πρὸς λιμόβιον, ἅτε λέας ἄδυσσι, καὶ ἄδια κίνδυ
νοι. ἰδὼν ἐν ὄντως ἐχοντα πράγματα, καὶ σλαπερά
μενος, ἤμελεν πρᾶτον καὶ μάλα τι καιρὸν ἡγεῖται,
τῇ τῶ κιλικιᾶ τῶδε στρατῶ πρέσβεις. μιᾷ δ' ἔφη κοινολο
γησόμενόν τοιῶται σωβήκας, ἃ ἅτε συμμαχήσαν
τες ἐκλάσσοις ἐκ ῥωμαικῶν χωρῶν καὶ πόλεων οὓς
κατέχοντας τοὺρκους, σφίσι μὲν ἐκ ἄναντα τὰ ἐκείνων
λαμβάνειν πράγματα. πάντα δὲ τὰς πόλεις, χθαμέ
των κρεῖττον ἃς δὴ σωβήκας ἔσεσθαι λίαν ἐκείνοις ἀπο
ξένους, σλαπεραιοῦται ξυὼ γε αὐτοῖς βασιλῆ τὴν
ἑλλάσσονίαν περᾶσθαι. ὥσπερ γε μίαν ὕλη βοθέαν
πλῆθος γένεσθαι πῦρ, τὰ μὲν ὡς καλέσθαι ὠθισ
θαι ῥᾴστα, τὰ δὲ σλαχρότητα βραδίως, ὠθίζεσθαι
δὲ οὖν οὕτω καὶ ὁ ἁπλοῦς οὗτος στρατὸς ἐκ τε ἀκλι
τῶν καὶ ῥωμαίων συγκροτηθείς, φοβερὸς τοῖς πολε
μίοις καὶ δυσπαρθήτου ἰδέᾳ, σλαβερὸς ὁπλίσεως,
καὶ σώματος ῥώμῃ, καὶ ψυχῆς εὐτονίαν ἀπρόσμα
χον. καὶ οἱ μὲν ἦν πολεμίων, ὡς ἐν ἄπαντι, κατὰ πα
τοῦντο καθάπερ χόρτος καὶ πηλὸς· οἱ δὲ ἀκμάζον
τα βοηθοῦντες ποτὲ μὴ ταῖς δυσχωρίαις τὸ πᾶν,
ποτὲ δὲ τοῖς ἦν ῥωμαίων τόχεσιν. ἀλλ' οὐκ ἐω ἐν τέ
λος· οὐδ' αὐτοῖς τὰ ζῆν τύχης ἀπῆσαν, ἀλλ' οἱ μὲν ἐκόν
τες ὑπέστησαν, οἱ δὲ βίᾳ ἁλίσκοντο. οἱ δὲ φυγάδες ἐκ
σφασπίται ἐγένοντο. καὶ πάντῃ ζῶν πρόσω πᾶσαν
τὴν τε χώρης ἄλυσι ἐξεκάθηραν ἀσίαν. καὶ ὅση μικρὰ
ἔσω καὶ παμφυλίᾳ ἐσέβητα, καὶ ὧν πάντως τὸ συμ
πεφωνημένον ἦν ἐλευθεροῦσθαι τῶν πόλεων ἁλόντες
χθάμασι, τῇ αὐτοῖς πᾶσαμάλιστα ἄδεσθαι αὖθις ὁδόν.
καὶ ἐω ἔτι σφίσι φρουτὶς, οὐ μακρεῦ πρὸς ἀγῶν
μισί, σλαβῶσι τὰ μίσχῃ παμφυλίας ἐκ κιλικίας ὄρη,
πᾶς κίλικάς τε καὶ σύρους καὶ φοίνικας, οἱ μὰ συντε
χῶν τῶν παρόδων, αἱρεθέα πόλεων. ἀλλὰ πρῶτοι μὲν
κίλικες αὐτοὶ τῇ πρώτῃ ἐρεθισάσαντες ὁπλοις, τὰ
βίλιστα πρὸς σφῶν αὐτῶν ἐκλάσσαντο, ἐκ ὡς σλα βι
λίας βιλιαντῶν ἰδόσαν σλαβάνων, ἐγεφύρωτε καὶ
οὖν πρὸς μὲν ψοντες ὀφρῦς, καὶ παῦ ὁ, τι φίλον
ἐχθῶ, ἄν τῶν αὐτῶν ἐχάσαντο ἕξιν. κίλικες μὲν
οὖν οὕτως ῥᾳδίως ἂν ξυμβάσεις ξωνέσαν τοῖς ἐπουρ
είοις πόντοις γελάτας καὶ κελτοῖς, ὃ μόνον τὸ πλῆθος
αὐτῶν

traiecto ꝙ Rheno, Danubium maximum flu uium secuti sunt: qui & ipse ex ijsdem alpib. erumpens, quinque ostijs in pontum Euxinum influit. cuius Septentrionales ripas legentes, propè a dipsius ostia usque sunt progressi: terribile utiq; spectaculum gentibus in medio habitantibus, qui instar ferrei muri procederent: sed ea præditi probitate, ut nemini prorsus nocerent. Sic igitur ibi etiam Istro traiecto, in Thracia castra posuerunt. Danubius.

Rerũ tum potiebatur Comnenus Alexius, à quo per legatos, à quo & forum rerum necessariarum & per Hellespontum transitum ad Orientem petiuerunt. Quæ illi petoptata occasio, minimeq; negligenda uisa est: quippe qui principatu recens suscepto, rem Romanam magnis superiorum Imperatorum peccatis undique infestari, & immaniter con quassari cerneret. Nam omnes Orientales prouincias longo iam tempore Turci obtinebant, ipsamq; Nicæam, celebrem illam urbem: præterea regiæ disciplinam ingens pecuniæ inopia magnopere turbabat, omni spe redituum intercluſa: neque quicquam præter internecionem atque excidium expectabatur. Hoc igitur rerum statu Gallici exercitus aduentus peroptatus illi fuit. Habitoq; colloquio, cum eis paciscitur, si Turcos Romanis prouincijs & urbibus expulissent, ut illi omnes illorum opes acciperent, sibi uerò urbes uacuas restituerent. Qua conditione illi aui dè accepta, Hellespontũ cum ipso Imperatore traijciunt. Sicut autem ignis densæ syluæ iniectus, alia tanquam stipulam celeriter, alia propter uiriditatẽ tardius ille quidem, sed tamen absumit: sic geminus ille Romanorum Gallorumq; exercitus, terribilis hostibus atque intolerabilis est usus, tum ob armorum grauitatem, robuſq; corporũ, tum ob constantiam animorum inexpugnabilẽ. Proinde hostium alij ucluti gramẽ & lutum (ut ita dicam) conculcabantur: alij se defendebant, angustijs locorum alicubi, Romanorumq; munitionibus freti. Non tamen ne illorum quidem fortuna prorsus inuicta fuit, quin alij deditionem facerent, alij ui subigerentur, alij fuga salutem quæritarent. Hoc modo omni Asia quæ intra Alym est, & Mæandro Pamphyliaq; includitur, repurgata, promissisq; assertarum urbium opibus acceptis, cœptum iter sunt prosecuti. Alexius Cõnenus Gallorum ope urbes Orientales recuperat.

Conditio societatis.

Superatis autem qui intra Pamphyliam & Ciliciam sunt montibus, non parua solicitudine æstuabant: & nisi transitus daretur, aduersus Cilices & Phœnices & Syros pugnandum esse prospiciebant. Verùm primi Cilices primo illorum conspectu territi, rectissimè sibi consuluerũt: eosq; ut amicos transire passi, & forum præbuerunt, & uiæ duces dederunt, omniaq; amicitiæ & hospitalitatis officia præstiterunt. Ac Cilices adeò expeditè cum Gallis & Celtis transegerunt, non multitudine

Cilices dant Gallis transitum.

tantum & utribus eorum territi: sed eiusdem quoque propemodum religionis uerecundia, & à sua non multum abhorrentis, adducti. Sed cum iam eis in Syriam & Phœniciam facere impressionem tempestiuum esset, non eadem illis euenerunt. Nam cum ij qui eas tenebant, Arabes essent, gens peregrina atque insolens admodum, negocium illis, ac sibi potius ipsis facesserunt, cum arreptus armis transitu eos prohiberent: existimationem suam imminutũ iri rati, si terram eorum gens peregrina & remotissima sine sanguine & cædibus penetraret. Vnde Galli cõmeatu excluſi, penuriaq; laborantes eorum quibus nec ipsi, nec iumenta carere ullo modo poterant, armis de summa rerum decertandum esse statuerunt. Hinc pugnæ continentes & nocturnæ, diuturnæ que cędes Arabum, atque urbium excidia, Gallorum uiribus indies inualescentibus. Ac ut ea quæ intercesserunt omittam, bellicosissimis Arabibus partim occisis, partim longissimè profligatis, reliquos pro inermibus mancipijs tractarunt: ac postea ijs in locis consederunt. Viris enim uictis, locorum amœnitate superati, ibi reliquum ętatis exigere decreuerunt. Quo facto, ipsi sese manifesti criminis reos peregerunt. Munus enim atque institutum profectionis eorum fuerat Palæstinam, si possent, occupare: & impios, qui salutare Sepulchrum tenerent, aut funditùs extirpare, aut suopte sanguine profuso animorum salutem redimere. Cum autem talis amor eos patria extorres egisset, planè diuinus & omni laude dignissimus: eum tamẽ diuinum amorem Phœniciæ & Syriæ amor illis, iudices præter spem nactus diuitijs oneratos, & uelut ebrios, excusit. Sed omissis Celtogalatis, ad institutæ historiæ seriem est redeundum. Nam Aegyptij Arabes, Scythicis (ut diximus) copijs aucta potentia, extra suos fines quàm longissimè excurrerunt, uersus Occidentem Africanis & Mauritanis gentibus domitis: ad solis uerò ortum tota felici Arabia, quam & Indici maris ora terminat, & utrinque sinus Persicus & Arabicus includunt: inde Cœlesyria & Phœnicia, quam fluuius Orontes cõtinet, Celtogalatarum illorum posteris partim inde pulsis, partim belli more breui tempore interfectis.

Arabes Syrias & Phœnicia frustra prohibẽt Gallos.

Galli in Asia considunt.

Amœnitas locorũ noti immemores facit.

GERMA-

ὡ ἦν καὶ τῶν ῥώμῃ δ' ὑστερούν-
των, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ σώ-
ματος ἴσχνον παντὸς, καὶ οὐ παίειν τοὺς ἀλλοτρίους
μόνον ἀσκηθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἐν συείαις καὶ φοινίκων
ἀσκάλωνι ἄλλα τοιαῦτα ἐν αὐτοῖς, οὐχ ὅμοια τοῖς
ἐκεῖ τοῖς ἐπιδημοῦσι. ἐξελθόντες γὰρ ὁπόσοι τοῦ
τῶν κατέχοντες, γῆς ἀλλόφυλον καὶ ἐπαρχίας
μισοῦσι, πρόγματα παρέχουσι αὐτοῖς. μᾶλλον δὲ οὐκ
αὐτοῖς, ἀλλ' ἑαυτοῖς. ὅπλα γὰρ ἐξέμενοι, τὸν παρόν-
τον ἀνακύλινον, ὑφιστᾶσι δὲ σφῶν αὐτῶν ἐξίας λογι-
σάμενοι, εἰ τῶν αὐτῶν αἵματος καὶ ἀκριβῶς χωρὶς
ἀλλοδαπῆς γῆς ἐπιφυλον, καὶ παύσεσι ἐπιφέρουσι τῆς
αὐτῶν γῆς. ὅθεν σπάνει οἱ Κελτοὶ ἐκπολεμούμενοι, τῷ
παρόντι πιζόμενοι τῶν ἄλλων ὅσα οὐ ἐπαραίτητα
χρῆσιν ἐτύγχανον τοῖς τε ὑποζυγίοις καὶ αὐτοῖς, ὁ-
πλοις καὶ σχεμάχαις ἐνδεῶς τῶν τῆς ὁλοσιδηρίνης
κείσης. γὸ δὲ ὅθεν πόλεμοι συνεχῶς αὐξήγοντο,
καὶ χύσις αἵματος ἀφθόνου κατὰ τῆς ὁριφαμέ-
νης ὑφ' ἑνὸς πάντας καὶ μιᾷ ἡμέρᾳ, καὶ πόλεων ἐγέ-
νετο ἀνάστασοι, ὑπερεπιόντες ἰσημερίαι τῆς
τῶν Κελτῶν γενομένης ἰσχύος. καὶ ἵνα τὰν μέσῳ σιω-
πῶμαι, πρῶτον, τὸ ἱερόσυλον ἐν τῷ τοῦ ἀράβων ὑπλιτι-
κοῦ, τὸ μὲν αἵματι καὶ νόσῳ λύσιν, τὸ δ' ὡς περίφω-
τον διαφανὲς, δύλοις ἀόπλοις τοῖς ἄλλοις ἔπεσ-
σεν ἰσχύσαντος, τὸ λειπτὸν τῶν οἴκοθεν αὐτοῖς πιστοι-
κῶν· οὐ γὰρ ἄνδρας γυναικώτας, ὥρων ἦν τὸ τό-
πον χρεὼν ἀφιέσαν· κακῶν γὰρ ἐξῆς ἀλόνα σῆμα
γὰρ ἐγνώκεσαν, ἵλιγγος πάσης κατηγορίας αὐτοῖς ἐκ
τοῖς κατεσκάπτες. ἐξ γὰρ αὐτοῖς καὶ σκῶπες ἐξ οὐ-
κοθεν ἐκπλεμπάς ἐπαρχῶν, ἐν πελαιστίνῃ ὑ δυνάμεν
ἐλθῶν, καὶ οὐ τὴν σοτηρίαν κατέχοντες πάφῳ ἀσε
βῶς, ἢ πόλεως ἐκεῖθεν ἀξιόλογα, ἢ τὸ ἑαυτῶν ἐκάστ
κρώσαντες αἷμα σοτηρίαν ψυχῆς αὐτοπαράδοτα.
καὶ τοιοῦτος ὁ τῆς παγκόλου ὑπηρεσίους αὐτὸς
ποιεκέμενος ἔρως, δι' ὃς ἐλυθῶς, καὶ ὑμνούμε-
νος τοῖς ἐκυόνσιν· ἀλλ' ὁ τῆς φοινίκης συείας ἔρως
τὸν θεὸν ἐκεῖνον ἐκλιῶς ὑπέρσεν ἔρωτα, ἔτι πλέ
τον ἐκφωλεύσι, καὶ οἷον ἐν τῶν μυθευόντων κρεπὰς γό-
τυχὸν παρ' ἑλλάδα. ἀλλ' ἐπικτέον, εἶθ' ὡς τὸν τοι
εἰ κελτογαλατῶν ποτανὶ παρατρέπομεν λόγον. οἱ
γὰρ κατ' αἴγυπτον ἀραβες, πλείσιν πεσαλκόντες
δυνάμεν, σὺν τῷ σκυθικῷ σρατεύματος ἐκόνου, καὶ
διὰτ ἐφόμεν ἀρκτους, πλεῖστον ὅσον μέλα ὑπὸ
τὸν οἰκουν παρέβαλον ὅρους· πρὸς μὲν ἑσπέραν λι
βύας, καὶ ὅσα μαυρουσίων ἔθνη συλασόμενοι· πρὸς
δ' ἀνατέλλοντα ἅλιον, ἔνθεν μὲν ἀραβίαν εὐδαίμονα
πᾶσαν, εἰ μὴ τά τε ἄκρα τῶν ἰνδικῶν θαλάσσῃ, καὶ ὁ ἀραβι-
κὸς τοιχίζουσι πόλπος. ἔνθεν δὲ τὸν τε κοίλου συ-
είαν, καὶ τὸν φοινίκην πᾶσαν ὅσην ὁ πόταμὸς ὀρίν-
της ἐνδυ ποιῶσι· οὗ τὸν κελτογαλατῶν ἐκείνων,
οὓς μὲν ἐκεῖθεν ἐκβάσαντες, οὓς δ' ἐν
ἀλυθρῳ, οἷον πολέμου ἐπιτίθεται
νομον, ὀλίγοι τῷ πλείμψαντες
χρόνον.

ΚΑΘΟΔΟΣ

ΚΑΘΟΔΟΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡ-
χικῦ θρόνου τῦ γερμανῦ, καὶ ἀνό-
διος ἰωσήφ.

ΕΠΕΙΔΗ, ὁ μέν τις κωνσταντινουπόλεως πα-
τριάρχης γέρμανος, ἀκόμη ἑαυτὸν ὑπὸ
τῦ πλήθους ὑβριζόμενον σὺν πλείσ-
τῃ εὐσεβείᾳ, ἅ τι αἰσχρὸν ζῶντος ἐπ
τὸ γνήσιν πατριάρχη αὐτὸς τὸν ἰκά
σε κατέχων θρόνον, ἀφῆκε τοῖς βιλεμβίοις αὐτὸν,
αὐτὸς δ' ἀσυχάσων ἀπῆλθε. καὶ μετὰ ταῦτα ἰωσὴφ τὸν
ἐπὶ πατριάρχου ἐλαθέντα θρόνον, πολιὸς μὲν αὐτὸς,
καὶ ἀσκήσας μακρῦ καὶ ἀπεράντου βίου χρῆ τὸ πλεῖστον
ἐρῆμον σωτῆρος· σοφίας δ' ἐλληνικῆς παντελῶς
ἀμέτοχος ὤν, καὶ λίαν τὸ πρόσπαν ἁπλῦς. τοιοῦτος γὰρ
καὶ τὸ πολιτικὸν πρὸς ἀγαθὸν καὶ ἐμπειρίαν ἄμικτος ἦν
βιε. τούτῳ τοιγαροῦν ὁμίλει, καὶ οὐ λογισμοῖς ἐχρῆ-
σθην ὁ βασιλεὺς μιχαὴλ. διὸ καὶ πρότερος τὴν ἱερὰν
ἐκπλησσόμενος μυσταγωγίαν ξυῶν τι τοῖς ἄλλοις ἀρχιε-
ρεῦσι, πρὸ σελήνης πέμπει πρὸς ὧν τὸ προθύρων τῦ
ἱεροῦ ἔνιαπος, διαῤῥήδην ὧν δυσὶν ἐμβήμασιν ἐγ
καλεῖν ἑαυτῷ, ἔφ' ᾧτε τῆς ἀθιερείας φημί, καὶ ἔφ' ᾧ τὸ
ἱερὸν τῦ βασιλέως τυφλώσειε. καὶ ὧδε πέπεισε αὐτὸν τὰ
συγχώρησιν. πρῶτον μὲν ὁ πατριάρχης ὧδε ἐς
τῷ καμάρᾳ, συγχωρήσεως ἐγγράφου πρὸ δηξίου λό-
γου· καὶ μετ' αὐτὸν ἐκεῖνος τὸν ἀρχιφώτιον, ὑφ' ᾧ ἰκά
σε πρόεισι τὸ βῆμα ἐλαθέμενος, αὐτίγραφον ἅ-
παντες ὑφεῖς ἐπ' αὐτῷ τῷ αὐτομάτῳ ἦν συγχωρή-
σεως λόγον. καὶ ὅτε ἀπὸ χείρων ὁ βασιλεὺς ὁμοῦ
τῇ τοιαύτῃ συγχωρήσει, καὶ διὰ αὐτὸν σύμβολα καὶ ἄ-
λλων αὐτῷ κατεσκεύασε αἰώνιον.

ΠΕΡΙ ΕΚΛΕΙΨΕΩΣ
ἡλίου.

ΚΑΤΑ ταύτην τὸν χρόνον ἐπισκότησε
ἡ σελήνη τὸν ἥλιον, ἀφ' ἑσπέρᾳ τῆ δεκά
μην τετάρτην παρὰ μέσην τὴν μοῖ
ραν, περὶ ὥραν πρὸ μεσημβρίας πρώ
την ἢ δευτέραν μίμπης ἡμέρας τῦ
μαΐου, πρὸ ἓ νῶν ἰουνίου. ἦν δ' ἡ πᾶσα ἔκλειψις, ἀπὸ
κλύων ἐγίνετο σκοτεινόκαιρος. ποσὸν δὲ ἦν τὸ μέσον
τῆ ἐκλάψεως χρόνε ἐγένετο τὸ σκότος πρὸ ἓ γλῶ,
ὡς μὴ πολλὰς τῶν ἀστέρων φανῆναι. ἐδήλου μέν τοι τὰς
μεγίστας καὶ πολυμεταστάτους συμφορὰς τῶ ῥωμαίων,
ὡς ἐμοὶ δοκεῖν ἐμέλλον. ὁ γὰρ ἔλεγχος ἀ
πὸ χρόνε κάκωσις, ἐπάθετο ἀεξόμενον, καὶ συχνὸς ὧδε
μᾶλλον ἐς καταβεβηκὸς ἐφυφημένον. ὅπ ἡ δήλωσις ὧδε
γέγονε παλαῖ, τὰ δὲ ἀρχαῖον φυσέρων τοιοῦτα συμ-
πτώματα πέφανται φωνῆσιν, ἀμελοῦσι μὲν οἱ πολ
λοὶ τῶν τοιούτων, πλὴν ἐμοὶ δοκεῖς πρὸς ἡδονὴν ἀπύκνο μᾶλλο
ἐλέγειν. εἰ δὲ ἔστιν λόγοις πάλαι πειρᾶτό τις, ὃν πά-
θοιμ ὁ δηλώσατο, τὰ γὰρ ὁσὰ διάφορα ἦν, οἰκειμένης κατ'
ἄλλας ἄλλοτε χρόνες γενέσθαι πρός μετα, μάτιος αὖ
ἂν ἡ ταύτῃ φορτικὸς, σιώπην ἐπιθήσει τοῖς παύ
σκλητοῖς ἰσχυρῶν. ὁ γὰρ τῦ κόσμε σῶμα πᾶν τὸ γίγνοιτ' ἄν. ὃ γὰρ ὁ
κόσμ σῶμα συμφυὲς, ἐκ μερῶν ἡ μελῶν, ὡς ὁ αὖ
θρωπος φαίνει συγκόμβῳ. ἡ ὥσπερ γέγονεν ἦ λεφα
λῆς ἢ τ πρεχάλε τὸ πάθος, ῥίψαι ἐς ἄκρον πόδ ἦ κνή
μην ἡ τὸν ἀστράγαλον ἦ κάκωσιν ἀφεῖσθαι ἔφ, ἅπα
παν τῷ τ κόσμε σώματι τὰ τ ἀρχαίων φυσέρων πα
βήματα, κινούμενα πόδ ἦ γλῶ ἀποφαίνῃ), κάντευ
θα δημοσιεύειν τῶν ὑπάρχειν. συχνὸς ὧδε τύπος
ἐξέν-

GERMANO PATRIarchae ut succesſerit Ioſephus.

CAeterùm patriarcha Conſtantinopolitanus Germanus, cum ſibi uulgus per ſummam petulantiam inſultare audiuiſſet: quippe qui Arſenio legitimo patriarcha adhuc ſuperſtite, ſedem illius occuparet: ea cuiuis relicta, quieti ſe dedit. Huic ſuccedit Ioſephus, uir canus, qui longo tempore in monte Galleſio monachum in ocio egerat, Græcarum literarum planè rudis, & nimium ſimplex. Tales enim mores cum Republica & uſu rerum commune nihil habent. Huius ob religionem conſuetudine utebatur Imperator Michael, & ſuas illi cogi tationes exponebat. Quare cum is primum ſacrificium cum cæteris pontificibus peregiſſet, ante ueſtibulum ſacri ſuggeſtus proſtratus, duo ſua peccata, periurium, & filij Imperatoris excæcationem, apertè profitetur, ſibiq; condonari petit. Primus igitur patriarcha illi iacenti aſtans, cõdonationis ſyngrapham quandam, ac poſt eum pontifices ſuo quiſque ordine, eandem recitarunt. Ita lætus diſcedit Imperator, tam ob illam condonationem, quàm quod Deum etiam ſibi placatum & reconciliatum exiſtimabat.

DE ECLIPSI SOLIS.

SVb hoc tempus luna ſolem obſcurauit, quartam Geminorum partem peragrantem, ſub horã ante meridiem tertiam, XXV die Maij, anni VI. M. DCC. LXXV. Fuit tota eclipſis punctorum ferè 12. Tantæ autem ſub eius medium ortæ ſunt tenebræ, ut multæ ſtellæ apparerent: quæ nimirum maximas & perniciosas Romanorũ calamitates portendebat à Turcis imminentes. Populi enim afflictio ab eo tempore non deſtitit, & ſubinde paulatim aucta eſt. Terrena autem mala huiuſmodi cœleſtium luminum affectionibus ſignificari, extra controuerſiam eſſe puto: niſi fortè quiſpiam rixis inanibus delectetur. Cui ſi quis ea quæ in theatro uniuerſitatis huius, aliis atque aliis temporibus eueniunt, perſuadere uerbis inſtituat, eius inane ac ſuperuacancum fuerit ſtudium, obſtinatis dare mentem conantis. Quod enim in hominis unius corpore fit, idem etiam in corpore huius uniuerſi contingit. Vnũ enim mundus corpus eſt cohærens, e membris & partibus ut homo compoſitũ. & ut hic, capitis aut colli affectio, efficaciorem noxam ad tibias aut talos eiaculatur: ſic etiam in mundi corpore, cœleſtium luminum affectiones in terra figuntur, in cáque uires ſuas exercent. Poſt hæc longo tem-

Significatio Turcicæ uaſtationis.

Stultis & pertinacib. nec certiſſima perſuaderi poſſunt.

Mundus humani corporis ſimilis.

Andronici nuptiæ.

pore elapso, Imperator Andronico filio Annam Pannoniam despondet, simulq; illum insignibus Imperij ornat.

ANDRONICI IMPERATORIS IVSIVRANDVM PATRI DATVM.

I

DEinde ipse quidem Andronicus patri iurat, se Dei Ecclesiam piè ueneraturum, eiusq; priuilegia modis omnibus cultorum, & inuiolata conseruaturum esse. Post-

II

ea, se uitam & Imperium patris sui expertem insidiarum, usque ad eius obitum, pro uiri li consecuturum. His peractis, omnis Romanus populus usitatum iusiurandum Andronico nouo Imperatori dedit. Patriarcha uerò & collegium sacerdotum iusiurandum suum perscriptum, in sacros codices retulerunt: se & successores suos, eius imperio non esse insidiaturos, profitentes. Pater autem permisit, edictis subscribere rubris literis, cæterùm sine mense & indictione: sed,

Andronici autoritas.

ANDRONICVS CHRISTI GRATIA IMPERATOR ROMANORVM.

DE MAGNO BELLO, quod Romani Thessalico Sebastocratori intulerunt.

HOc statu rerũ deceſsit Michael Despotes Epiri, & Thessaliæ princeps, relictis filijs, uno notho Ioane, legitimis tribus: quorũ natu maximus fuit Nicephorus Despota, qui consobrinam Imperatoris in matrimonio habebat: quem pater, ob immaturam ætatem reliquorum, qui cœlibes adhuc erãt, Michaelis & Ioannis, curatorem reliquit, diuisa omni sua ditione in duas partes: quarum unam, quæ uetus appellatur, Epirum, Nicephoro Despotæ reliquit. continet autem Thesprotos, Acarnanes, Dolopes, prætereáque Corcyræos, Cephalenios & Ithacenses: terminatur ab occasu Adriatico & Ionio mari: uersus Septentrionem altis montibus Pydno & Acroceraunijs: ab ortu Acheloo flumine, à meridie insula Corcyra & Cephalemia. Alteram partem Ioanni notho filio reliquit: quæ & ipsa continet Pelasgos, Phthiotas, Thessalos, Locros Ozolas: ac uersus Septentrionem Olympum montem habet, ad meridiem Parnassum, utrumque altissimum. Cæterùm duo, Michael & Ioannes, Nicephori fratris tutelam & curationem ægrè ferentes, & alioqui rati eius exitum sibi funestum fore, ad Imperatorem profugiunt. Nothus autem Ioannes, effreni & uafro ingenio uir, suis contentus quiescere non poterat, quamuis nuper ad modum Sebastocratoris honorem ab Imperatore consecutus: sed ruptis crebrò fœderibus, Romanas prouincias populabatur: ut Im-

Nicephori Despotæ ditio.

Ioannis notho Sebastocratoris ditio & perfidia.

ἰσχὺν χρόνῳ, καὶ ἅγιτα ὁ βασιλεὺς τοῦ ἑῷ κἀδελφιδοῦν γαμβρὸν, αὖτον τὸν ἐκ πατέρων, καὶ ἅμα τῇ Σαρδικῇ κατασφῶ συμβάλῃ.

ΟΡΚΟΣ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ ΤΟΥ βασιλέως πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ.

ΕΙΤΑ αὐτὸς μὲν ἀνδρόνικος ὤμνυσι τῷ πατρὶ, πρῶτον μὲν σέβειν τὸν τῆς θείας ἐκκλησίας ὁρθῶς, καὶ τὰ τούτης πρόνοιά τε πρόσηκον καὶ ἅπαντα πρὸ πολλοῦ, καὶ ἀλάβητα σωτηρεῖν. δεύτερον δὲ, μὴ αὐτὸν λύειν τὸν πατρὸς ζῶντος τὴν βασιλέως ὀφειλὴν φυλάξαι, ὅσα δυνάμις αὐτῷ βουλεύσασθαι μέχρι πάλιν τῆς αὐτοῦ. τὴν δὲ τρίτην ἅπαντα τὰ ῥωμαίων ἄμεινον γένεσθαι τῷ τῶν βασιλέων ἀνδρονίκῳ τὰ αἱρετώτατα τοῖς βασιλεῦσιν. ὅσα μὲν πατριάρχης, καὶ πᾶν τὸ θρόνικλησίας ἕδρισμα γράμμασι σὺν ἑαυτῷ ἐγχαράξαντες ὅρκοις, τοῖς ἱεροῖς γράμμασι κατέθεσαν, ἀντιβουλεύσειν αὐτῷ ὀμόσαντες τὰ τῆς ἐκκλησίας ἁδρυνόμενοι. ἐπέτρεψε δ' αὐτῷ ὁ πατὴρ, μὴ δι' ἐρυθρᾶς γράμμασιν γράφειν τὰ δοκίμαστα, ἀλλὰ τοι μέλανι μὴ ἰνδικτίῳ· ἀλλὰ, ἀνδρόνικος χριστῷ χάριτι βασιλεὺς ῥωμαίων.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ὃν ἐπρήσαντο κατὰ τὸ βασιλᾶ σεβαστοκράτορος οἱ ῥωμαῖοι.

ΟΥτων ὄντως ἐχόντων, ἦν ἀνδρόνικος ὁ γεγένηται καὶ μιχαὴλ ὁ Δυκάστης, ὁ τῆς ἠπείρου καὶ θετταλίας ἀρχηγὸς, παῖδας κατελιπών, τῶν μὲν νέον, ἰωάννην ὀνομαστὶ γενόμενον· ἦν τρῶς, ἃν καθ' ἡλικίαν πρωτεύων ὑπῆρχεν ὁ ὑπ' ἀδελφιδῆ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως νικηφόρου ὁ δυκάστης ὑφ' ὧ ἐπιτροπεύοντι καὶ ἀθηρόπτῳ κατέλιπεν ὁ πατὴρ ἐς ἐπιτελευτὴν τὴν ἡλικίαν, καὶ ἄζυγας ὄντι, οὐδὲ νόθους ἔτερους ἡλικίᾳ μιχαὴλ καὶ ἰωάννην. ἐξῆν μὲν τοι καὶ τὴν ὅλην αὐτοῦ ἀθηρέτοσιν ἐς δύο μερίδας διελεῖν τὴν μὲν μίαν, ἣν δὴ καὶ πελαιὰν ὀνομάζεται ἤπαρ· ἀξιοῦσι νικηφόρῳ τοῦ δυκάστου. πρώτη δὲ αὕτη θεσπρωτίδα, καὶ ἀκαρνᾶνας καὶ δόλοπας, καὶ πρὸς τούτοις κερκυραίους καὶ κεφαλλῆνας, καὶ ἰθακησίους· ἐείδηται δὲ πρὸς μὲν δύσιν ἀδριατικὴν τε καὶ ἰονίαν θαλάσσῃ, πρὸς δ' ἀρκτῶν ὄρεσιν ὑψηλοῖς τοῦ τε πίνδου καὶ τοῖς ἀκροκεραυνίοις ὀνομαζομένοις. ἐκ δ' ἀνατολῶν ἀχελῴου τοῦ ποταμοῦ, ἐκ δὲ μεσημβρίας τῇ κερκυραίᾳ νήσῳ καὶ τῇ κεφαλληνίᾳ. τὴν δὲ ἑτέραν μερίδα ἀφῆκεν ὁ πατὴρ ἰωάννῃ τοῦ νόθου παιδί· ἣ καὶ αὐτὴ πολίχνας θεσσαγοὺς καὶ φθιώτας, ἴτε θεσσαλοὺς καὶ λοκροὺς οὐς ὀζόλας· καὶ πρὸς δὴ ἄρκτας ὄλυμπόν τε ὄρος, πρὸς μεσημβρίαν, τὴν παρνασσὸν, ἀμφοτέρω ὑψηλά, καὶ δὴ βαθὺν τὴν ἀρκτικὴν τοὺς κορυφὰς ἀνατάσσοντα. οἱ μὲν τοι δύο αὐτίκα μιχαὴλ καὶ ἰωάννης, δυσκρινέσαντες τὴν τ' ἀδελφοῦ νικηφόρου ἀθηροπτῆ καὶ ἀφορίαν, καὶ ἄλως οὐκ ἐς ἀγαθὴν αὐτοῖς πρόφασιν αὐτὰ πεποιῆσθαι νοσοῦντος, φυγάδες δὲ βασιλέα χωροῦσιν. ὁ δὲ νόθος ἰωάννης, ἐπάνθρωπος ἦν τὸν ἐρημὸν, καὶ ποικίλος τὸν σωτῆρα οὐκ ἀρίμοις τοῖς οἰκείοις ἀρκάμενος. καὶ ταῦτα τὸ σεβαστοκράτορος ἀξίωμα πρὸς βασιλέως πρόσηκτα ἀλαφρὸς, ἀλλὰ συχνὰ παρακωσάμενος, τὴν ῥωμαίων ἰδέαν γλυκ-

ὺς

ὡς ἀγανακτήσαντα ἄλλα τὸν βασιλέα, πέμψαι τὸ ἰσον τῷ ἀδελφῷ ἐπαινέσω τὸ Δεσποτικὸν κατ' ἐκεῖνο, πολλὰς πολεμαχέσων ἀξιοζηλώτους τὰς ῥωμαίων δυνάμεις, ἐπενδικαστὸν κελεύσαντα. ὃς ἡ σωναγαγὼν, ὅσοι δὰ πηχῶν ἐτύγχανε δυνάμεις, ἐκ τε παφλαγόνων ἱππέων ἀθροισθέντα καὶ βιθυνῶν, συνεπαλίξας δὲ καὶ τὰ κομάνων καὶ τουρκοπόλων πάγματα, ἔπειτα τὰς τουρκικὰς αὐτῶν σρατολογῶν δυνάμεις, ἐκ τε θρᾴκης καὶ μακεδονίας. ὁ μὲν τοι σικελιωτικρέτης ἀκούων τῶν ῥωμαίων δυνάμεων ἔφοδον, βέλτιστα λογισάμενος ἀπαίτει τὸν ψυχλὴν, ἄνδρα πανοπλίτην θῶν ἐρῶν τε ἑαυτοῦ, καὶ οὐκ ἀξιόμαχα πρὸς τοσοῦτον παρασκευὴν αὐτοκράτορα δυνάμεων. ὁθὼν ἐπὰ τὸ γε πανοπλιτικὸν χρῆσθαι σχήματι καὶ συγχωρῆσαι τὴν ἁμαρτωλοῦν ζητῶν, οὐτι βέβαιον ἰδὼν, οὔτε μὴν αὐτόματον, ἀλλ' ἐπὰ πολλοῖς ἀπιστῆσθαι μὲν, οὐκ ἐμπᾶναι δ' ἐπὰ μικροῦ τοῖς ὁμολογίαις τῶν ἀνδρῶν· ὁ δὲ ἄλλως ἐάσλιστι γνόμενος. ἐχυρώσας γὰρ καθ' ὅσην ἐβούλετο καὶ ἀσφαλισάμενος τὰ ἑαυτοῦ φρούρια, πόθεν σωί γε τοῖς ἑαυτοῦ σρατιώταις πέρυθρον πόθεν τῶν τὰ ὑπὸ τὴν πολεμίων γινόμενα, ἴσως ἐλπίζων λόγοις πεισθήσεσθαι καὶ ἀφιδίοις ὑπηρεσίαις, παράπαν καὶ ἀκριτομυθίαν τὸ ῥωμαίων σρατόπεδον. ἀλλ' ἄειστ πάντων ὁρῶν πεφρακμένους, καὶ οὐκ ἔξω τῆς νομιζομένης ἀσφαλείας τὰς ἐκδρομὰς ποιουμένους, πόθεν παρὰ γνώμην τῶν παρακαθημένων καὶ δίωγμον αὐτῶν καὶ κάτω, ἐκ τοῦ πόθεν ἦν ὅλεθρον. ὁ μὲν οὖν σικελιωτικρέτης ἰωάννης ὁ τοῦ σύντροφος ἐκπεφυκὼς καὶ φίλος. τάχα δ' ἂν καὶ πρίας ἐλάμβανεν αὐτὸν τὸ ζῆν ὁ πάππος ὁ χρόνου, καὶ ἡ ἐπ' αὐτὸν ἐπαρχία τότ' ἂν ὑπὸ βασιλέα γέγονε, εἰ μὴ μεγάλης ἀσφαλείας τε καὶ πλημμέλειας τῶν συσρατευομένων τοῖς ἀμφὶ τοφῖς ἀλλοτρίων, ὥσφαλεν παρ' ἐλπίδα, καὶ λίαν ἀρχῆς τὰ ῥωμαίων ἀνέτρεψε πράγματα. ὡς ἑλόντ' γὰρ τ' ῥωμαίων ὄν τῶν ἐκάνα, καὶ μεθ' ἡμέρας αὐθισταμένου, ῥᾳδίως ὑπεσπείσαντο ἅπαντα, ἐδ' οἱ ἄγκες οἱ συσρατευόμενοι κύμανοι ἐκ τοῦ, ἀλλὰ πάντας ἰσῶς καὶ ἀσκητέον πάντα ὑπὸ λογον, καὶ ἀδίκως γένοιτ' ἂν πᾶσιν ἐπιτιμήσασαν, καὶ σημεῖα ἤθροσε λῶ ὅσα πρόθυμα ἔχοντα, καὶ ὡς ἀνεῴοις ἐχρῶντο τοῖς ἱππεῦσι, τοῖς τε ἄλλοις, καὶ πρὸς γε ἐπ' αὐτὸ πρασσόντων τοῖς ἱππεῦσι ἀδίκως. καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; πάντ' ἐδόκουν ἀλῶσ, ὅτε χρὼν ἀπέβησαν αὐθράσει. δὰ τοι ὧδε καὶ ἀδίκως, ἐδ' ὁμολόγως τοῖς ἀρχαῖς τὸ τέλος ἀπέλαβε τὸ πολέμου. δ' ἀλώσει δὲ πᾶσιν ὁ λόγος. ἐπὰ γὰρ ἦκον ἄγων σρατιὰν ὁ δ' ἀσπότης ἰωάννης, τὰ μὲν τῶν πολιχνίων αὐτίκα ἐκλιπόντων, τὰ δὲ ταῖς τῶν πύργων ὀχυρώσεσι θαῤῥοῦντα, μυθίσαντο μέχρι πολύ. ἔπειτα καὶ τοῦτο ἐκλιπόντων, ἀντέχων ἐς τέλος ἔπεισε δυνάμενα, πόθεν τὰς βιαίας τῶν πολεμίων μηχανημάτων ὠθήσεις. ὁ γε μὲν σικελιωτικρέτης ἐκπλήξ τε ἑαυτοῦ ἐγένετο, ὡς ὀχυρώτατον κατεφύγοι φρούριον τὸ τῶν νέων πάντων ὠθισμάτων. φῦλα δὲ ἡ κυκλοῦσιν αὐτὸν οἱ πολέμιοι, καὶ συχνήν τινα χρόνου πολιορκῶν πόθεν λιμόν. τὸ μὲν τοι φρούριον ἐκεῖνο τ' νέων πάντων ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου ἱδρυμένον, ῥᾳδίως ἂν τ' πολεμίων κατιδρόνα μηχανημάτων δεῖ δὲ τ' ὕδωρ ἐκπλυδῆναι πολυανθρώπου ὄχλου, ἐκφέλαι ἐδύνατο δι' ἀναγκαίων. διὸ ἡ ἀμηχανία ἐπιτιθεμένη ἡ ψυχλὴ ὁ σικελιωτικρέτης μισθίζετο, ἡ αὖθις ἡ κέτω τ' λογισμὸν πόθεν ἐρίφει, τ' πόθεν σκεδάσων δ' αὖθις λύσιν ζητῶν. ὁ δὲ μετὰ πολλὰς σρο φὰς λόγων μῶν, ὡς γένοιτο ἐλευθέρου ξυνῆναι ἡ δυμονίαν ὡς ἐλευθῶς· ἵνα ὥσπερ ἰδρά τινα ἡ ἀπέβρεπτον ἐπαμύνῃ σφ' ἑαυτῷ, δ' ἐφ' ἡσυχασμῷ τ' ἀπαθῆ, πλὴν μόνῳ τῷ τ' ἄνθρ' φύλακι. τὸ γὰρ ὡς πλείστ μᾶς ἀνθρ ὄφελ-

ut Imperator indignatus, fratrem Ioannem Despotam, cum maximis copijs undecunq; collectis contra eum mitteret. Is igitur Paphlagones & Bithynos equites, Comanorum & Turcopulorum etiam turmis adiunctis adducens, pedites è Thracia & Macedonia colligebat. Quorum aduentu Sebastocrator audito, cum se tanto exercitui imparem esse, & ab omni parte destitutum cerneret, grauissimis curis æstuabat. Nam supplici habitu ueniam petere, non expeditum, neque etiam conducibile iudicabat: quòd pactis & conuentis sæpe non stetisset. Itaque aliam uiam ingressus, munitis & in tuto collocatis suis castellis, quantum poterat, cum suis exercitibus circuibat, eminus speculans quid ab hostibus ageretur: forsitan & spe concepta, insidijs & incursionibus se Romana castra turbaturum & uexaturum. Sed cũ in excursionibus à nostris disciplinam militarem obseruari, & omnia prudenter administrari cerneret: illo conatu desperato, sursum deorsum'que ambulans, summæ serum metuebat ac præ metu & angore forsitan uitam cum morte commutasset eo tempore, illiúsque ditio ab Imperatore occupata esset, nisi exterorum commilitonum immodestia & graue delictum, præter spem, sem Romanã labefactasset, & fœdissimè peruertisset. Nam impressione in illius fines facta, omnibusq; resistente nemine, facilè subactis: Comani per summam petulantiam omnia fana, omnia monasteria spoliabant, & impunè crema bant, ac sacris ut profanis, cùm alijs, tum Diuorum imaginibus loco mensarum abutebantur. Et quid multis est opus? sine ullo metu faciebant omnia, quæ impiorum hominum consuetudo fert. Quamobrem belli exitus non bonus, nec principijs consentaneus fuit: ut progressu orationis ostendetur. Nam cum Ioannes Despotes cum exercitu aduenisset, oppidula partim statim deditionem faciebant: partim situ locorum freta aliquandiu sesistebant, donec machinarum uio lento impetu debilitata, & ipsa sese submitterent. Quare Sebastocrator Ioannes desperatis rebus, nouas Patras, munitissimum castellum, se recepit: ubi eum circumsident, & longo tempore oppugnant hostes. id castellum in edito monte situm, bellicas machinas facilè cõtemnebat: sed ob multitudinem hominum ibi inclusam, commeatus penuriam metuebat. Ita ille inops consilij, urgentium malorum remedium solicitè quærebat. Tandem post multas deliberationes, consiliũ mirum ac planè diuinum init: quod, ut sacrum & arcanum, cum nemine prorsus communicat, custode urbis excepto. Nam arcanum pluribus auribus quàm uni commissum,

Thessali sollicitudines.

Scytharum impietatem clades Romanorum ream egit.

Nouarũ Patrarum obsidio.

Thessalus per castra hostium exit.

Arcana tacenda.

missum, multifariam erumpit: amissoq; arcani nomine, fama celebris dici debet, tota castra tam amicorum quàm hostium permeans. Vnde ille, quippe uir prudens, & huius rei non ignarus, callidè suum commentũ texit, quod erat huiusmodi. Obseruata noui lunij obscurissima nocte, fune se de muro demittit. Deinde, cum alius transitus ei non pateret, clàm in Romana castra laceris uestibus descendit: & ne agnosceretur, magna uoce, & uerbis ex parte barbaris, per tota castra uelut amissum equum quæritans, clamitat. Turba uerò militaris eum deridet, & exibilat, & suauissimis dicterijs exagitat. His dolis castra cum pertransisset, procul inde ad monasteriolum profectus extra fines, soli præposito sese quis sit indicat: ab eoq; quinque iumentis & totidem famulis acceptis, sub auroram monte Thermopylarum superato, postridie in Bœotiam peruenit, ac tertio inde die in Atticam: ubi cum Athenarũ duci magnam pecuniam, & splendidas ac locupletes filiarũ suarũ nuptias, præmisisset, auxilia petit: & accipit D delectos Atheniẽses, amplis stipẽdijs cõductos. At Romanorũ exercitus Sebastocratorẽ Ioannẽ in castello esse ratus, crebris uelitationib. mœnia lacessebat: (neq; enim ullibi machinę adduci poterãt:) & exitus omnes circũsidebat, necubi Ioannes elaberet: sed aut sponte deditionẽ facere cogeret, aut inuitus à ciuib. duplici malo, & fame & obsidione pressis, dederet. Achi quidẽ ita securi delidebãt, quidã etiã è castris excurrebant, alij prædatum ad fines Achæorum, alij uenatum: in quos primos incidit Ioannes Sebastocrator, cum D illis Atheniensibus, dissipatos: eósque partim capit, partim usque ad castra persequitur, ut ex re inopinata & subita tumultus in eis oriretur, & præter alios duces, etiam Ioannes Despotes perturbaretur, existimantes aut Peloponeli & Achaię principem cum iustis copijs adesse, aut Thebanorum & Euboeorum & Atheniensium ducem cum magno exercitu Sebastocratori opem ferre. Igitur priusquam illi irruerent, clàm & paulatim Romanus exercitus diuellitur: & alij alios occupantes, quantumuis reclamantibus ducibus, & manere iubentibus, continenter fugiunt: tam & ipsi ducis una cum Ioanne Despota (quippe qui prospicerent, si manerent, se nec ullum egregium facinus edere posse, illo temporis articulo oppressos: & haud dubiè perituros) euestigio clanculum cum reliquis Paphlagonum, conseruato tamen ordine ac disciplina militari, recedere cogerentur. Hoc tam insperato Romanæ fugæ casu, cuius causa fuêre Comanorum commilitonum sacrilegia,

Thessalus ac alijs ducis Atheniensium profligat Romanos.

Paucorũ fuga totũ perturbat exercitum.

αὐταρχῶ μυσίων, πολύχρωμα ἀνίσχει γαύρωμα· καὶ ἡ ἀποτυμπάνισις τῶν μυσίων δίκη, κἂν σβεσθῇ ὑπὸ φθόνου, ὅλας στρατοπέδας ἐκμαύσαι γένοιτό τι τῇ πολέμῳ. ὅθεν καὶ αὐτὸς σωτὴρ ὤν, καὶ τῶν παρόντων ἐπ' ἀσφαλείας, σωτῆρος τὸ σοφὸν ἐνεδείκνυτο βάλλημα ἑαυτῷ. ὧν δὴ ἕνεκα τοῦτον νύκτα περιφυλάξας γὸ ἔρι σελήνης τῷ ἀλίῳ συνοδεύουσης σκότῳ βαθὺ κοιλότερον τῆς γῆς, χοῦν τὸ τεῖχος καθιεὶς ἐφ' ἑαυτῷ. κἄπειτα ἐκ ἐτοίμας ὅπως αὐτοῦ πηδήσῃ, λάθρᾳ κατέβη ὃν τὸ ἕρμαιον στρατόπεδον· ὁ δὲ βρύγνωσι πίσσιν ὑμᾶσι καὶ τῷ λαῷ ὁμοῦ, μεγάλῃ τῇ φωνῇ καὶ βαρβαριζούσῃ μικρόν τινας τῆς ἀληθείας, ὡς ἐκπολιτικὸς τὸν εἵππον ἀπολωλότα ἐπιζητεῖ, δίκην μὴ πλανᾶσθαι ὑποπτεύσαντα τὸ στρατόπεδον ἅπαν. οἱ δὲ πολλοὶ τὸ στρατῷ κατεγέλων ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπισύριγγι, καὶ ἀδυτάτοις αἰσχύναις ἐχλεύαζον. ἀλλ' ἐκεῖνος δίκην πείσεσθαι τὸν ἑαυτοῦ στρατόπεδον, μὴ παύσῃ πρὶν ἐμὲ γλιόμενον πρί τι μονόδημον γένῃ. ἦν ἐπαφρόεσσι, μὴ γνώσεσθαι ἑαυτὸν κατασκάσας μόνῳ τῷ ῥι μονῆς ὕδατος, ὑποζύγια πρῶτα καὶ θεράποντας πολίτας λαμβάνει πρὸς ἑαυτόν. μὴ ἅμα τῷ σβεσθῆναι τὸ ἕρμα πυλῶν ὄρος, ἀλὰ τρόπον δὴ βοιωτίαν ἀθίκετο πρωτίστως Θηβαίοις ἐκεῖθεν ὡς ἀθηναίους, ἵνα δὴ καὶ τοῦ ἄλλων φίτυγχέσεσι δυνατὸς καὶ χρήματα ἐπισχεῖν, μὴ κἀν λαμπρὸς ἐν τῷ πάντων πολλῶν ἐπαγόμενα πλοῦτον. καὶ ὑπὸ τούτοις αὐτῷ καὶ λαμβάνει συμμαχίαν ὑπὲρ συμφωνίας μυγάλων μισθῶν, ὀφτηκοσίοις οὖν πᾶσιν κατ' ἐκλογὴν ἀθηναίοις. ὁ δὲ ῥωμαίων στρατὸς, φίτος ἐὼν τοιοῦτον τὸν σεβαστοκράτορα ἰωάννην, πολιορκεῖτο δίκαιος ἐπὸ βοιωτῶν ἀπὸ ἑλισμοῦ ποιητικὸ τοῦ ταχέως χαλᾶσθαι. ὁ γὰρ ἔχων ὅθεν αὐτὸν ἐπαγάγοι τὰς μηχανὰς, καὶ αὖ τὰς ὑπεξόδους κύκλῳ περιφυλάττων ὡς μὰλα σβαρὸς ὁ ἰωάννης· ἀλλ' ὡς ἀναγκῶν ἐλάβη, ἢ πρὸ δίτας ἐκλοντὸς ἑαυτῷ γηράσθαι, ἢ πρὸ δίκαιος αὐτὸς, πρὸ ὑπόντων τῶν πολιτῶν, δυσὶ σπιζομένων κακοῖς, τῇ τε πολιορκίᾳ, καὶ τῇ τῶν ἀναγκαίων φθορᾷ ἐχομένοις. οἱ μὲν οὖν οὕτως ἐκάθηντο ἀπολαμβάνοντες. τινὲς δὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν περιξήλωσαν, οἱ μὲν λόκος φίκασι ὑπὸ αὖ ὁμόρους τῶν ἀχαιῶν, οἱ δ' ὑπὸ πωγώνια. οἷς ἐπασσίπα πρώτοις ὁ σεβαστοκράτωρ ἰωάννης μετὰ τῶν στρατιωτῶν ἀθηναίων ἐκάνων, οὕτω διασπασμένους. καὶ οὐ μὲν αὐτῶν δύνῃ κρῦ, οὐ δὲ δίωκα μόχθῳ τῷ στρατοπέδῳ, ὡς τῷ ἀπὸ σβεσθῆναι τὴ ἀφνιδίῳ τοῦ πρᾶγματος, θόρυβον ἐγγίνεσθαι τῷ ῥωμαίων στρατῷ, καὶ παρεχλῶ λογισμῶν τοῖς τε ἄλλοις στρατιώταις, καὶ αὐτοῖς δ' ἰωάννῃ τοῖς δ' ἑαυτοῦ, νομίσαντι ἢ τὸν πολεμίους καὶ ἀχαιοὺς ἅπαν πρίγκιπα μετὰ πλήθους ἀξιολόγου, ἢ θηβαίων καὶ εὐβοέων καὶ ἀθηναίων στρατὸν παμπληθῆ μετὰ δυνάμεως, τὸ αὐτῶν ἀρχηγοῦ πᾶς βαίβακον ὑγιαίνει τοῦ σεβαστοκράτορος ἰωάννου. ὅθεν πρὶν ἐκάνους ὑπεξιέναι, λάθρᾳ καὶ κατὰ μικρὸν οἴκοθεν ὁ ῥωμαίων στρατὸς δυλύετο, καὶ ἄλλος ἄλλῳ συνεκπολεμεῖσθαι, ἵφθυγον ἀμελησαντες πρὸ πολλὰ τῶν στρατηγῶν ὑπὸ βοωμένων, μὴ καταφθείρειν κελεύοντων, οἱ δὲ οὐχ ὑπήκουον, ἀλλ' ἅμα πάντες ὑπὸν τὰ αὐτοῖς ἀμυνεσθαι· ὡς καὶ αὐτοὺς ἤδη οὓς στρατηγοὺς ἓν γε δὴ δυνατὸν ἰωάννη, συνεδίωκτας ὡς κατὰ χώραν μένοντι ὅλεθρον ἐπιτιμᾶσθαι. ἔπειτα σὺν πόφασις, μετὰ τὸ μεθ' ἡμέραν τὸ γλυκαῖον ὄρθρου καὶ ἐξιλογεῖν τὰ πρὸ χάνα, ὑπόφυγα φῶτας οὐ μᾶλα τῆς ὥρας ἰδιωλεύσας χρεία δὰ, ὑπὸ πόδα λοιπὸν ἀναγκαδίωκτι ἐκ τὸ λαμθὸς ἀναχωρῶν, ἅμα δὲ πολιαφθόγγοι ἐκ πάφλαγόνων στρατιῶται, μετὰ πάσης μὰ τοι πνὸς καὶ ἱμαντείας στρατιωτικῆς. τὸ δὲ τοιοῦτο πᾶσι μετ' ὄτο τῆ ἐλπίδα ῥωμαίοις συμβαίνος δ' ἐκπίσω ὧν ἐπιπροέχθησαν ἐκεῖσι ἀπολημπόν οἱ συσταλθέντες πέμασι,

τὰς

τὰς νῆας ἅθρους οὔσας τῷ φρουρίῳ ἐπιπεσόντες, καταδῦσαι πάσας μιᾷ, καὶ ὡς τοῦτον ἔχοντας ἔφη τὸ στρατόπεδον ἰσχυρὸν εἶναι καὶ τοῖς συμμαχικοῖς. καὶ κατὰ λόγον ἐκάλουν. ἦλθε γὰρ ἡ χώρα μόνη πᾶσα ἐκτραπῆναι, ὡς συμμαχίδι τῇ ῥωμαϊκῇ σκευῶν, καὶ βοῶν, καὶ ἵππων, καὶ πόσης ἐσκηνῆς, ἡ δ' ἦν πολλαπλῆ πλήθει, ὅ τι ἐπιβὰν ἦκεν αὐτοῖς ἐπικράτος, καὶ ὅμως ἐκ λάκκου πᾶσι πιεῖσθαι τοῖς ἀπὸ νότου ῥωμαίοις ὑποστᾶσι σφοδρῶς ἄλλοις ἄλλοσε διεσκεδασμένοις· καὶ οὐ μὰ ξίφος αὐτοῖς ἐμπεφορημένοις ὑπῆρχεν· ὅσοι δὲ συλλαμβανόμενοι ἐκ τύχης, ὅτοι δὲ καὶ αὐτὰ γε δὴ τὰ χιτωνίσκια γυμνούμενοι, μετὰ μόνης ἀπολύοντο τῆς αὐχενίδος. νόμος γὰρ ἦν ὅτῳ ἄνωθέν ἐκ σφετέρας ἀπὸ κεφαλῆς ἢ ὅσα οὗ ἐκγόνους ἀπάρατος, οὐ μόνον ῥωμαίοις καὶ θετταλοῖς, ἀλλὰ καὶ ἰλλυριοῖς καὶ τριβαλλοῖς καὶ βελγαρίοις, ὅτε τῶν ἅλις ἕνεκα τοιούτων, τὰ μὲν πράγματα μόνα σκυλεύων, τὰ δὲ σώματα μὰ αὖ ὅσα πω δίζωθαι, μηδὲ φονεύων ἔτι πολλαπλῆς ἕνεκα φυγῆς. καὶ οἱ μὲ φθάσαν τὸ ἅλις φορᾶς σφῶν τὸ τῶν διωκόντων πολυμόχθων αὐχένι δρόμου, τάχ' ἂν ὀλίγῳ μᾶλλον τῶν ἁρπαλέων τὰ σώματα τοῖς φεύγουσιν ἀπέλιπτα τὸ πόρρω· ἀλλὰ τῆς ἱππικῆς κατακλείσεως, οἱ μὲν πολίταις μετὰ τοῦ στρατοπέδου αὐτοκράτορος εἰς τὸ πίσω τῆς ἡλαύνοντες χαρακώματος, οἱ δὲ κίνδυνον ὅλον ῥωμαίοις, σὺν δ' ὀλέθρῳ καὶ σφῶν τρόπις, καὶ πλέοσι μὲν πλείοσι, πρὸς τὸν λαπόνων ἰωαννίνων ἐφοίζοντο, τῇ λύτρᾳ συγκεχυμένοι ὑπὸ τῇ ἡγεμόνι ταύτῃ ὅλῃ μαρτίᾳ. ὅτῳ δ' ἴχνος ἦν ὑγιὲς καὶ ταυτόσημον ὅτε πρὸς πόσον τὸ ἡμιτριώδους χρόνου. πόλις δ' αὖτη, σικυὼν ἡ πρόσθεν ὑδικιλημένη, ὑστέρῳ δὲ τῶν ἐπωνυμίαν πᾶς τὸ ἡμισόμβῃ μητρογυναῖκα, δημήτριον ὀνομασθὶ τὸ πολιορκητῶν, ὃς ἐντύχων πᾶσι τοῖς ἀλεξανδρου ὄλβοις ὑπὸ τῶν ἀντιγόνου τοῦ ἀσίας κατεπρώτευσε, ὑπὸ τῶν ἐπιτομὸς δύφρατης ἐν λογείοις.

oppidani ſtatim effuſi portis, ad Sebaſtocratorem decurrunt omnes: cúmque eo collocuti, partim ibi manere iuſſi ſunt, ad Romana tabernacula, equos, impedimenta omnia & uarias diuitias colligendas, quas & domo attuliſſent, & è præda coegiſſent: partim tergis Romanorum inhærere ſparſim fugientium: ac ſi qui reſiſterent, eos occidere: qui uerò cõprehenſi ſe nõ defenderẽt, eos etiam tunica exuta, nec ulla ueſte præter induſium relicta, dimittere. Inſtitutum enim hoc à maioribus conſtanter ad poſteros propagatum ſeruatúmque fuit, non modò à Romanis & Theſſalis, ſed Illyrijs etiã, & Triballis & Bulgaris, propter eandem religionem, ſpolia tantum auferenda: homines uerò nec ad ſeruitutem rapiendos, nec extra aciem occidendos eſſe. Ac niſi nox obortа perſequentium curſum inhibuiſſet, fortaſſe peius etiam cum fugientibus eſſet actum. Nunc hoſtes cum Sebaſtocratore retrò abierunt. Qui uerò periculum euaſerant Romani, bini ac terni, & ſubinde plures ad Deſpotam Ioannem ob inexpectatam cladem afflicti mœrore confluebant. Hoc miſerabili habitu ad uicina Demetriadi loca peruenerunt. Vrbs ea quondam Sicyon dicta, pòſt à Demetrio Poliorcete occupata, nomẽ eius aſſumpſit, qui unius è ſucceſſoribus Alexandri filius fuit, Antigoni: cui Aſia, quæ Euphrate fluuio cõtinetur, paruit.

Fugientes tantum ſpoliari Chriſtiana militia ſinit.

Sicyon Demetrias.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΑΣΑΝΔΡΙΑ ναυμαχίας ῥωμαίων καὶ εὐβοίων.

DE NAVALI ROmanorum & Euboeorum pugna ad Caſſandriam.

Ἀλλὰ γὰρ ἔστι πλόος ἡ ἀνυμᾶς αὐτὰ λεξάμενος ἑαυτὸν ἀδιωκίτως τοιοῦτοι, ὡς ἀδύτερον ἐγχίλλει) τὸ τοῦς δανόν, τὸ θρακῶον τὸ ἐκλεπτόν, ὃ δὴ καὶ λέξω ἔρχομαι. κόλπος δὲ πολλοῦ τὸς ὅτωσί πως κεκλιμμένος, ὧν πλέον τ' μεσογαίου τῆς ἠπείρου, ἐς πόδ' αἰεῖτες ἀφίεις ἡ ὅσον τε ἐς τὸ πολιοῦ. ὄρη δὲ τοῦτο πόδ' ὕψος τὰς κορυφὰς ἀνεπιμόντος μίσιον. τ' δὲ πάντα κόλπα κατὰ τὸ ἀκρότατον, ἐς ἃ πόθ' ἑσμὸν πρὸ αὐτὸ πόλις τ' δαμᾶ ἰώ. ὁ δὲ βασιλικὸς στόλος τὰς ὑπὸ τ' λατίνων καθηγεμόνας νῆσος, πρὸ πλοῦ μὲ πόδ' πλοῦ, κακῶς διωκίβ. ἐς ἰω ὧν τ' δανὸν τοῖς λατίνοις ἀφόρητον. ἀκόντ' δὲ μάλιστα τοῖς ὅσοι τῶν ἱερῶν οἰκοῦσι, καὶ πρός γε δὴ τοῖς ὅσοι τῶν Εὐβοίων. εἰ δὲ καὶ συμβαίνοι, ναυτικὸν δ' ἀρτύσειν, ἐς ἵνα φανερὸν ἐγένοντο πόλεμον κατὰ τ' βασιλικὸν στόλον (ὧν γὰρ ὁμοίως τὰ τοῖς ὑδικα, ὥσπερ ἂν οἱ ἐς ἑαυτὸν ἐπιχάρσιον τε δύφρ) ἀλλ' ἵν' ὑδιόντος δὲ ναυτικὸς πρὸ βασιλέως δυνάμενος, τὰς ἑαυτῶν παραφυλάττωσιν ἄκρας, καὶ αὐτὶ χωσιν ἐπὶ γῆς ὁμοῦ καὶ θαλάττης μαχόμενοι. συνέβη γοῦν κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, καὶ τὰς βασιλικὰς τριήρεις ἑαυτῷ τὰς πρωτοκόπτ οὔσας, ἐν τοῦδε δὲ τοῦδε κόλπῳ τὸν ἔσπλουν πεπαρθίας, ὡς ὑπ' ἀσφαλοῦς γενομένους. οἱ δὲ λεπτὰς καὶ δύβοιδς, πόλαι κεκροφυλακωμένας καὶ ναυλοχεμένας αὐτὰς,

Nimuerò uix ex hac mœſticia recreatis, aliud malum priore haud minus nunciatur: quod iam narrabo. Sinus qui Pelaſgicus appellatur, in mediterranea longiſsimè excurrens, Oſſam & Pelium montes altiſsimos uerſus Septentrionem relinquit. Huius ſinus extremitatem Demetrias, de qua loquimur, attingit. Imperatoria uerò claſsis inſulas, quæ à Latinis occupabãtur, hinc inde uexabat. Id malum intolerabile Latinis erat, ijs præſertim qui Cretam incolebant, nec minus Euboeam tenentibus. Igitur inita concordia, claſſem inſtruunt, non ut eã Imperatoria claſſe decernerent: (quod perinde eſſet ac ſi in cœlum iacularentur:) ſed ut Imperatorijs nauibus ingruentibus, ſita promontoria cuſtodirent, ſeſeq; defenderent, ſimul & terra & mari pugnam cientes. Contigit autem, ut ſub hoc tempus Imperatoriæ naues amplius quinquaginta ſinum hunc ingreſſæ, uelut in tuto portu conſiderent. Ac Cretenſes & Euboici occaſionem inſidiarum pridem captantes, tempus

Latini claſſem Romanam ex improuiſo adoriuntur.

tempus ad inuadendum illas opportunius sibi dari non posse putauerunt. Itaque triremibus & quadriremibus suis quàm celerrimè instructis, quæ paulo plures XXX erant, & ligneis turribus in plerarumque proris extructis, cursum accelerant: ut priusquã Imperatorij ipsorum accessum animaduerterent, ipsi naues uacuas é naualibus auferrent, illis securè in terra uersantibus. quod, nisi Dominus præter expectationem opem tulisset, hostibus é sententia successisset. Nam Romani aduentum Cretensium & Euboeorum senserunt: sed angustiæ temporis arma induendi, ut oportebat, non præbuerunt. Tamen solutis anchoris, obuiam illis, ut erant, prouecti, alacriter utrinque dimicarũt, minus XV stadijs á littore. Ac hostiles naues graues ac tardæ erant, tam ob magnitudinem, quàm ob armaturam nouam, & urbium instar in mari tardè incedebant. Romanæ uerò, tantum magnitudine inferiores erant, quantum numero superiores: alioqui sanè celeres & agiles ad hostem circumdandum, sed paribus armis haudquaquam instructiæ. Tamen in pugnam descenderunt, nec tam ad naues quam ad mœnia oppugnanda, quibus prorę hostium similes erant, insolenter militibus robustissimis circundatæ. Ac classis præfectus Philanthropenus prætoria naue circumuchens, milites suos confirmabat, nunc in dextro, nunc in sinistro cornu curans. A' fronte uerò naues Romanæ in hostes impetum facere non poterant, hostibus uelut é continenti magna saxa continenter in eos iaculantibus, & alia quæ superné deijci commodè possunt, pessimeq; eos accipientibus. Quare á lateribus, quatenus dabatur, in eos irruebant. Ac sinistrum hostium cornu laborabat, matutino sole oculos eorum feriente & confundente. Dextrum uerò ferocius Romanos urgens, egregiè uincebat, grauiterq; & milites & remiges uulnerabat: ut victoria desperata, ad littus elapsi, naues in arena uacuas relinquerent. Ac nisi is qui res impeditas expedit, & desperatis spe bona præluceat Deus, tum quoque Romanis opem tulisset: res eorum internecione deletæ essent, duabus magnis cladibus oppressæ. Verùm admiranda est inscrutabilis Dei sapientia, in clade terrestri inopinata, securitate marina magis inopinata corrigenda. Nam Imperatoris frater Ioannes, in proximo illic cum ijs qui cladem Epiroticam euaserant uersans, cum pugnam illam animaduertisset, fama in mediterranea usque uagata: ad littus profectus, miserabile spectaculum uidet, naualibus etiam Romanorum uiribus in periculo constitutis. ac statim ex equo desiliens, Despotica insignia cum multis lachrymis abijcit: ac, Nudus (inquit) ex utero materno sum egressus, nudus etiam hodie discedam.

Naumachia.

Inopinati euentus.

Ioannes Despotes classi Romanæ succurrit.

οὐχ ὑπῆρχον τούτου βελτίονα δι' ὃ ἀδιάδικα αὐτοὺς γενέσθαι ἐχαιρέφρ. καὶ διὰ τῶν ταχίστων συσκευασάμενοι τὰς τριήρεις καὶ τριήρεις καὶ δύ', μᾶλλον ὑπὲρ τὰς τριακοντόρους, καὶ πύργους ξυλίνους τοῖς πρῴραις δι' πλείονων ὑφιστάντες, τοιαυτοῦτον. ὡς οὖν πρὶν διαδύναι αὖθις βασιλικοὺς τὴν τάχιστον ἐπιπλεῖν, αὐτοὶ σὺν τοῖς πελάζοντες ἐκ τοῦ ναυσάδμε, λιμένας δι' ὑφιστῶν τὰς ναῦς ἐφιλονείκουν τοιαῦτα, ἵνα σὺν τῶν ἐπιδημεύοντων τὴν ἀκρόπολιν ἀμφιδρόμων δι'. ὁ δ' καὶ, εἰ μὴ νύξ ἐπῆλθε δίκην χάρα ἔχωμαίοις, κατὰ τῶν δι' ἐχθρῶν αὖ δι' πλοσωνιπεπόκα βάλοιμι. ὕδατος μὲν γὰρ καὶ ἐμπαίοις τῶν δι' κρατῶν καὶ δύξιωμι ἐπίπλεων. ἀλλὰ ἐφοὶς τυγχανόντων ἐκαιρὸς χάρα ἐπλίσθαι, ὡς ἐχεῖν, ἐκ ὑπίδιον. ἅρπαστες δ' ὁμοῦ ἐκ ζ γῆς κατὰ συνδίλιν ὡς ἄκρον αὐχλῆσαι, καὶ ἐντὸς πόδυρίαι πολλὰ παρ' ἀμφοτέρων δι' μερῶν, ἐφεστικαίλικα ἐκδιωγὰν ἐλάστην ἐπεχόντων ζ γῆς. αἱ μὲν τοι πολλαὶ πάδι, ὑγρὸν ἔχον καὶ βαρὺ· ὑπὸ μεγάλες καὶ ἐπλίσιος ἐκαυστρες, καὶ ὥσπερ πόλεις ὑδὶ θαλάττης κινούμεναι χαλεπώτερον παρεπέκεστο. αἱ δ' ζωμαϊκαὶ τοσοῦτον ἐλαττοῦσθαι τὸ μεγέθει δι' πολεμίων, ὅσον πλάθος τὰς δι' πολεμίων ὑπερῆχεν. διάφορος δ' ἦσαν ἄλλως καὶ τεχνᾶαι πᾶς λύπλωσιν, ἀλλ' οὐκ ἀντίρροπον ἴχουσαι τῶν ἥρως ἐδίδου ζ ὁπλίσεως. ὁμῶς αὐτοῖς τοσοῦτο ἦν αὖτ, ὑ τοσοῦτον ἦν πᾶς ναυμαχίαν, ἀπᾶν, ὅσον πᾶς τεχομαχίαν. τάχιστα γὰρ ὑφίσαν αἱ δι' πολεμίων πρῷραι, σκαρᾶς τ' ἰσιφωμμένοις ἐπλίτας ἐκμαιοστόμοις. ὁ δ' ἐν αἰχμὴς τῷ ναυτικῷ ζωμαίων ὁ Φιλανθρωπηνὸς ὧδι δ' ναυαρχίδος ἂν, πᾶσιν παρεβαίνουν πᾶς πόλεμον τῶν ἐπλίτας, ποτὲ μὲ ὧδι δ' ἀριστερᾶς κέρως γινόμεν, ποτὲ σὲ ὧδι δ' δεξιᾶς, ἦν δ' ὅμε μὲν δ' τοῖς δ' πολεμίων πρῷραις ἐμβάλλειν αἱ ζωμαϊκαὶ νᾶδι ἐκ ἔχεν, δι' πολεμίων ἔστιν ἐκ γῆς ἐρίκες, ἐφ' ὑψηλᾶ λίθες μεγάλες ἐκ σωρηχᾶς βάλλον δι' ἐπ' αὐτᾶν, ἐκ ὅσα ἄλλα πᾶς ἄφιεν ἐνῶδεν ὧδι τόλμα· καὶ μάλα κακῶς ἐλαπτόμενον αὐτᾶν. ὅθεν πᾶς πλευρὰν ὧδι ἔσας, τοῖς ἐμβολοῖς, καὶ θέσσαν ἐξῶν, ἐπεῖν το. τὸ μὲν οὖν δύνυμον ἐρίκες δι' πολεμίων ἐπέπνευ πλεῖόμενον, ὥσθεν τὸ ἁλὶ τοῖς ὄλοις συγχίνεσθαι· τὸ δ' δεξιὸν ἐρικαιότερον τοῖς ζωμαϊκοῖς ναυσὶν ἐμβᾶν, φύκα λαμπρῶς, καὶ ἅπαντες ἐπεκμάτηρι αὖ ζωμαίων ἐπλίτας τι κὴ ἐρίτας. ὡς ἐχεῖνόσον τοῖς ὅλοις τότε ὁλικπλῆν, καὶ πᾶς ἦ τῶν τριπεμένες ὀξυφίαι, ἀφοῖς ὧδι τοῖς ψάμμου τοῖς ναῦς ἀφορμῶντας. καὶ ὡμὸ ὁ τοῖς ἀπόροις δύσοιαν ἁλόντες κὴ τοῖς ἀνέλπιστος ἐλπίδα θοὸς, ἄπαθο δίκην τότι καὶ ζωμαίοις ἐχαείζετο χάρα, τὰ' αὖ ἐς ἅλλα ἀπᾶν τὰ ζωμαίων τότε ξυνέβαινε πράγματα, σὺν μεγάλοις ἄμα πᾶσι πεπονθότα πάλαισμασιν. ἀλλὰ διαμάσσην ἄν τις ἦ αὖ ξ ἀδύνατον πρόνοιαν δ' θεῖ, πᾶς τὸ ἠφάνθεμεν ὑπάρα σφάλμα, ἦ καθ' ἑστῶσαν τῇ θαλάττῃ ἦ ἀσφάλειαν ὑποίσατο. ὁ γὰρ τῶ βασιλίως αὐτάδελφος ἰωάννης, μετὰ δ' ἐκ τῶ ἐπ' ἠφαιστικὰ ἰκάνε πολέμε σλασθοῦδ', ὑγιεῖ τε παιμὸν τοὺς σλᾳβικὰς, ἄθλιο γινομένης ζ ναυμαχίες ἰκάνης, καὶ σλακοῦ πολεμίης ἄδ' ζ φάμας ἄχει ζ μετεγάου, καὶ περιλθὼν δι' τῶν παρελίαν τὸ κόλπου, ὁρᾷ διεμαὶ λιμένον, κινδυνεύουσαν ἄδ' καὶ τῶν ναυτικῶν τῶν ζωμαίων δύναμιν. καὶ αὐτίκα τῷ ἵππου ἀπαπηδήσας, μετὰ πολλῶν τῶν ἀκρούων ῥίπτα τὰ τῆς ἀλ-

ὡς ἐπικῶς ἐξίες σύμβολα γυμνός, λέγων, ἐξ ἅλθον ἐκ κοιλίας μητρός μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι σύμπρο-

κ ἐπιφανεῖ
ποι

αὐτὸς

ἅπα κατὰ κεφαλῆς ἰασάμενος κόνιν, καὶ βυθοῦν τι σχάσας, ἰδοὺ πᾶς λαὸς, ἐξάπαξ ἐκ βάθους ἀνακαλούμενος τὸν βοηθὸν, μὰ καὶ τοῦτο ὑπὲρ τῆς τοῦ σῴζεσθαι ἐπιψηφίσας ῥωμαίοις, ὃν τέλος εὐάντητρέφεσθαι καὶ ἀκλινῆφύειν τὰ ῥωμαϊκὰ γίνεται πρᾶγματα. καὶ μὴν λιὰ σύμμαχον ἐκ θεοῦ θαῤῥήσας ἐνώπιον τὸν θεὸν, ἄρχει τε, καὶ οὐ διαμισθοῦς τῷ ἐπιλοίπῳ σῴζεσθαι πειζικῆς αὐτὸ δυνάμεως ἐκπλεόμενος, ἅλεις ἀπουσιάζειν ἐκέλευεν ὡς τὰς ναῦς, καὶ ἅμα ἄλλους ἐπ' ἄλλοις συχνοὺς πέμπειν καὶ σφενδήτας, καὶ ἐσοι ἀκοντιστάς, καὶ ἐκ διαδοχῆς ἀπαλαμβάνων, ἄλλους ἀμοιβαδὸν ἀντὶ τιτρωσκομένων πέμπειν ἀκμάζοντας, χθμαδίους· καὶ τούτων οὕτω πάντων κατὰ τὸ γινάτιον χωρούντων. καὶ οὕτω μέχρι σάλπιγξ ἐνίκα πιῶν, τρισπαιρίσαντα κατὰ τὸν πλημμυρίσαντα τοῦ πόθου θεὸν, παρελθόντος αὐτοῖς χαριστήριον τῶν τε σωτηρίων ὑμῶν, καὶ τῶν νικῶν. ὁ δὲ τὸ βασιλέως αὐτάδελφος ἰωάννης, τὰ δικαιοπρεπῆ ἀξίας ἅπαντα ἀρθμεῖν, ὡς ἀρέσκειν, σύμβολα, οὐτος ὃν τὸ βυζάντιον ἦκον ἄξυμβολος ὑπὸ τοῦ τῆς χάματος, τὸ λοιπὸν παρελθὼν τὸν βίον.

Deinde puluere conspersо capite, cum suspiriis clamauit ad Dominum, celere ab eo auxilium expetens: ne post tam recentem cladem, altera illata Romanum imperium prorsus deleretur. Ac spe diuini auxilij concepta, rem aggressus, probatiores pedites magna festinatione naues cōscendere iubet: simulq; crebros sagittarios, funditores & ferētarios: uulneratósque subinde recipiens, per uices alios recentes submittit, qui maxima ex parte aduersarios saxis petebant. Quod cum ad ueſperam usque faceret, hostes in fugam conuertit. Proinde omnis exercitus laudes Deo cecinit, præter spem, & salutem & uictoriam largito. Cæterùm frater Imperatoris Ioannes, Despotiæ insignibus omnibus depositis, ut diximus, sic Byzantium sine ornamentis redijt, itáque uitæ reliquum exegit.

Despotica insignia abiecta.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΑ, ΡΩΜΑΙΚΗΣ ἱστορίας λόγος πέμπτος.

NICEPHORI GREGORAE HISTORIAE ROMANAE Liber quintus.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ ε.

CAPITA LIBRI V.

Περὶ τοῦ ῥηγὸς Φιλιππίας Καρόλου.

De Carolo Italiæ rege.

Δημηγορία τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν σύνοδον τῶν λατίνων.

Concio Imperatoris de communione Latinorum.

Τιμωρίαι τῶν μὴ πειθομένων τῷ βασιλικῷ διάγματι.

Supplicia eorum qui decreto Imperatorio non paruerunt.

Περὶ τοῦ πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ βέκκου.

De Ioanne Beco patriarcha.

Περὶ τῆς βουλγαρικῆς συγχύσεως, καὶ τῆς λαχανᾶς.

De Bulgarica confusione, & Lachana.

Περὶ τοῦ γαμβροῦ τοῦ βασιλέως τοῦ ἀσὰν τοῦ βλαχάνων ἄρξαντος.

De Asane rege Bulgarorum, Imperatoris genero.

Περὶ θαυμασίου πολέμου ναυτικοῦ μετὰ τῶν λατίνων.

De mirabili nauali pugna cum Latinis.

Περὶ τοῦ σελτὰν ἀλατίνη, καὶ ὅθεν οἱ τοῦρκοι πρῶτον λῃσθέντες ἐτράποντο.

De Sultano Azatine, & cur Turci latrocinari cœperint.

Περὶ τῶν κατὰ τὴν παφλαγονίαν πολέμων ῥωμαίων καὶ τούρκων.

De Paphlagonico Romanorum & Turcorum bello.

Ἀρχὴ τῶν ἐν ἀσίᾳ δεινῶν, καὶ θελήσεων ἄξια διηγήματα.

Principium malorum in Asia, & lachrymis dignæ narrationes.

Περὶ τοῦ εὑρεθέντος ἐν λίθῳ κατὰ τοὺς τραλλεῖς χρησμοῦ.

De oraculo Trallibus in saxo reperto.

Ἐκστρατεία λατίνων κατὰ ῥωμαίων.

Expeditio Latinorum contra Romanos.

Περὶ Ἰωαννίκου τοῦ λαζοῦ.

De Comneno Lazo.

Περὶ τῶν θετταλικῶν πάλιν.

De rebus Thessalicis iterum.

Θάνατος τοῦ βασιλέως μιχαὴλ τοῦ παλαιολόγου.

Michaelis Palæologi Imperatoris obitus.

Περὶ χρησμῶν διάκρισις πολλαπλασιασθεῖσα.

Oraculorum distinctio copiosior.

Cæterùm

ΑΛΛ'

Caeterùm ut ordine progrediatur oratio, & historiæ contextus ignoratione rerum, quas præcognitas esse oportet, non interrumpatur: quædam paulo altius repetenda sunt. Suprà diximus, Balduinũ Constantinopolitanis periculis elapsum, uenisse in Italiam: ibique cum rege Carolo congressum, illius filiam suo filio despondisse: promissa in dotem, quam perdidisset, Constantinopoli, si illius opibus in bello adiuuaretur. Ille igitur hoc promisso inflammatus, nihil iam exiguum de summa rerum agitabat, sed totam Iulij Cæsaris & Augusti monarchiam somniabat, Constantinopoli si potiretur. Erat enim uir nõ acri modò ingenio, ad prudenter cogitandum: sed etiam ea quæ decreuisset, strenuè exequebatur: & paucis ut dicam, animi uigore præstantique sapientia maiores suos longo interuallo superabat. Quare consilium id, quod diximus, breui se ad exitum perducturum sperabat. Ad eum porrò conatum & Constantinopolis infirmitas, multifariam diuulsæ & dilaceratæ, quæ multum temporis ad instaurationem & confirmationem postularet, instigabat, & Imperatoris in rebus nouis excogitandis solertia, & summa in negocijs conficiendis celeritas. Quæ sanè permolesta illi erant, eiusq; rationes turbabant, ac magnum illi terrorem incutiebant. atque ob hæc ipsa ad opprimendum eum festinabat, priusquam ipse ab eo maioribus & terrestribus & naualibus copijs instructo oppressus, in extremum discrimen adduceretur. Ac primùm statuit, iusto exercitu comparato, iubere, ut is per Ionium in Romanos fines impressionẽ faceret: neq; prius conquiesceret, obuijs quibusq; subigendis, quàm ipsam Imperij sedem ad deditionem compulisset. Deinde magna classe instructa, Imperatorem ancipiti ac duplici bello circũuenire. Sed spe sua frustratus est, cum Imperator, dux eo solertior extitisset: qui statim summa celeritate & studio irritos illius reddere conatus studuit, Imperatrice urbe & præsidijs & structuris ab omni parte munienda, firmumq; murum intra maritima mœnia extendit. Nec his contentus, magna pecunia finitimos, Siculum regẽ & Venetos ad bellũ illi faciendum concitauit: Artaxerxem illum imitatus, qui Agesilai Spartani impetum reformidans, Thebanum Epaminondam, Pelopidam, cæterósque Græciæ principes ad bellum ei inferendum impulit: prudentique cõsilio cauit, ut priusquam insigni ab illo clade afficeretur, eũ illo potius periimè ageret. Cæterùm Carolus, quamuis ab Imperatore sic & oppugnaretur & repelleretur, tamẽ se non esse quieturum præ se ferebat, tum uiribus exercitus sui, tum pecuniæ copia fretus. Proinde

Caroli regis apparatus aduersus Constantinopolim.

Paleologus domestica bella Carolo machinatur.

Artaxerxis 50000. H-S.

Paleologus cum pontifice concordiam init.

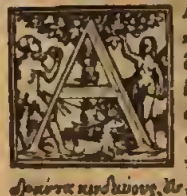

Ἀλλ' ὁ ἐπαινετὸν τὸν λόγον μὲ- νίκαιαν
πρόν, ἵνα καθ' ἁρμονίαν ὁ λόγος ᾄδῃ, καὶ μὴ τὸ συνηχὲς τῆς ἱστορίας σῴζηται) διʼ ἀγνοιαν ὧν προεγνῶσθαι χρεὼν. ἐφίμβρε γὰρ ὁ Βαλδουῖνος οὗτος τῆς Κωνσταντινουπόλεως σῴζεται κινδύνους, ἐς Ἰταλίαν ἀφικόμενος, κἀκεῖσε τῷ ῥηγὶ τῶν Ἰταλίας Καρούλῳ συνέντα, ἔς τε αὐτὸ πα- ρὰ τοῦ ἐκείνου ἀγαγέσθαι θυγατέρα, ὑποσχόμενον τὰ δυνατὰ αὐτὸν ποιήσειν ὥν ἀπώλεσε Κωνσταντινούπολιν, ἀνακομίσασθαι. ἐκεῖνος τοίνυν τὴν τῆς ὑποσχέσεως λόγον ἐν καρδίᾳ ποιούμενος, εἷλκε μὲν ἐξάπαντος, εὐθὺς ἐπʼ μικρῷ ὑποφύσαι πρὸς τὸ ὅλον, ἀλλὰ τοῦ ὅλου, ὡς ἔπος, ἰσχὺν καὶ αὐγὴν μονάρχου ἀναρπάσαι, Κωνσταντινουπόλεως ἐγγυητὴς ἐγκρατής. ἐλπὶς γὰρ ὧν ὁ αὐτὸς, ἐ μόνον σκίψας ἅπτεσθαι, ἀλλὰ καὶ ῥᾴστα πολυπραγμονῆσαι τοῦ σκίψαι ἐν τῆς ὄψεως ὑπολήψεσθαι· ἡ ἁπλῶς εἰπεῖν, ἅπαξ μανίας φύσεως καὶ πρᾶτα σωφίσεως, μακρῷ δῆτα μᾶλλον πάντας φύσαι τὸ αὐτό. διὸ καὶ ἡ τῶν ἁρμάτων μελέτη ἐγαμμονίσασα, ὡς τάχιστα ἅρμα ἐπιβῆναι χρέων βραχίων ὧν τῶν ὄψεων αὐτοῦ. φύσις δʼ αὖτον εἰς τοῦτο παιδεύσασα, τό, τι δῆτα Κωνσταντινουπόλεως ἀνθρώπους, πολεμικῶν διαπεπαιδευμένους καὶ διεξηγμένους, καὶ πολλοῦ δεομένους χρόνου πρὸς εὐκοσμίαν καὶ τριβὴν τῶν διαβημάτων, ἢ τι τοῦ βασιλέως τὰ εἰς τὸν καιροῦσαν ὑφίσασθαι ὑπονοίας ἀναστῆσαι, καὶ σφοδροτάτην πρὸς τὰς πράξεις ἐξιέναι· ἃ δὴ καὶ σφόδρα ἐκείνῳ ἐλύπα, καὶ αὖ ἐκείνου λοιδορίας πρὸ ἐλπίδων, καὶ πρὸς μεγάλους φόβους. διὸ αὐτό γε τοῦτο καὶ ἐπὶ δυσὶ καθελὼν αὐτὸν, πρὶν αὖ μαζῶ τοὺς οὖσας ἐπισάμενος· αὐτὸς δυνάμει, κατὰ γῆν τε καὶ θάλατταν, ὡς τὰς ἐκείνου πα- ρασκευὰς ἐλάσσω. καὶ πρῶτον μὲν ἴγνυ σρατὸν ἐκα- νὸν ἀθροίσας, κινδύνευε διαβαίνειν τὸν Ἴονιον, ἐμ- βαλεῖν δὲ τῶν Ῥωμαίων· καὶ μὴ πρότερον εἶναι ἀνυποβόλους τὰ γὰ τοσίν ἅπασι, πρίν καὶ αὐ- τὸν παρασκευάσασθαι τῶν βασιλέουσαν. ἅπασι μὲ- γάλων σῴζεται θαλάττης ὀχυρώσεις δυνάμιν, ἀπέβη δὲ βασιλεῖ πρεσβεῦσαι τὸν κίνδυνον. ἀλλʼ ἐνθένδε τῶν βουλευμάτων, ἀνατρέψαι πρωτιχῶν σρατηγὸν δὲ βασιλεῖ. αὐτίκα γὰρ ὁ βασιλεὺς πᾶσαν ὕδατο ἀνανδρίαν, πᾶσι κατελαβὼν ἀπρέπειαν τὰς ἐκείνου βουλὰς ἀποφώνας. διό καὶ ἀσφαλίζεται καὶ πρόφρασι πανταχόθεν τὴν βασιλέουσαν πόλιν, καὶ τάχος ὀχυρὸν πᾶν παραλίαν ταχὺν ὀχύπλοον ὑπόδεσθαι. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ πέμπλα καὶ διάφορα χράματα πάμπαν ὀχυπλίμου κατʼ ἐκείνου οὗ πρὶν ἐκείνου ῥῆγας, τόν τε τῆς Σικελίας κρατοῦντα, καὶ αὐτὸν τῆς Βρεττίας· τὸν πελαγὸν μὲν πε- πάμενον ἀφʼ ἑσπέρου ἐκείνου, ἐς τὴν Ἀγρειλέου τὸ καρπαίου λάσας ὁρμὴν, χράματα πάμπλας συχνὰ, τόν τε θαλάσσιον ἐπεμανθάνειν καὶ πολεμίδα, καὶ ὅσοι τῆς ἐλπίδος πεῦχοντες ἦσαν, ὀχυπλί- μως κατʼ αὐτοῦ. καὶ πρὶν αὐκαιρίαν τι παθεῖν παρ' ἐκείνου, αὐκίσας παθεῖν ἐκείνου φθάσας ἐπικρέ- χασφᾶς ὑδυνίαις. ὁ μὲν οὖν καιρὸν ἐνόμιζε· οὕτω κα- τεπραγμένου τοῦ βασιλέως, καὶ πανύστης αὐτὸ τῆς ἀκροβολισμοῦς ἀπεκρούσθη, ἀλλʼ ὅμως ἐν ἀρμόσειν ἐπὶ τῇ τε τοῦ οἰκείου σρατοῦ διωάμει διεῤῥῶν, καὶ τῶν χρημάτων ἔς πλῆθα.

ὅθεν

ὅθεν αὐτὸν καὶς τοσαύτας συμπλοκὰς συμβαλόμενον ὁ βασιλεὺς, πρὸς ἀπόγνωσιν ἐλαυνούσας, ἅμα περὶ σφᾶς ὄντα ἄλλα καὶ πρὸς τὴν παπικὴν παρὰ τῶν ἐκκλησίων ὁμόνοιάν τε καὶ φιλίαν, καὶ τὰ παλαιὰς ῥώμας ἀγαλλόμενον καὶ φιλίας, εἰ μέσον ἐμποδὼν τὴ ἐκστρατείᾳ γένοιτο τὸ καρύλον. Λίχνια τῶν πρεσβέων ἀσμένως ὁ πάπας, καὶ ἐπισχεῖται ῥᾳδίως ἐκτελέσειν, ὅπόσα κατὰ βούλησιν ἦσι τῷ βασιλῆ. καὶ πέμπει μετὰ τῶν βασιλικῶν πρέσβεων δύο ἀνδρομόους καὶ συμβιβάσοντας τὴν κοινωνίαν. ἦκον οὖν, καὶ γίγνεται ἡ κοινωνία ἐφ' ὅρῳ τριῶν κεφαλαίων. ὧνες μὲν, τὸ φ τοῖς ἱεραῖς ὑμνῳδίαις τὸν πάπαν ὡς τὰ δίπτυχα μνημονεύεσθαι ὁμοῦ τοῖς ἑπτὰ τοῦ πάπα πρεσβεῖς· δεύτερον δέ, τὸ ἐκκλήτου ἄρχειν δίκην, ἤ ἔναι τὸ βουλομένῳ, καθάπερ ἀεὶ μᾶλλον καὶ φιλιόφρων αὐτοῖς χαίρειν δικαιοῦσθαι τὸ φ παλαιᾶς ῥώμης. καὶ τρίτον, ἵνα τοῦ ἑνὸς φ ἄπαν. πρὸς δὲ φ πρόδηλος, ὡς ἐκόντι πρὸς τὸ ἱερὸν καινοτομοῦσι σύμβολον, ἢ πρί ἄλλας οἷα σωῶ ὑποδύσεως, ἀναγκαστικὴ τις ὄρις τότως ἡ συμπίπτει, ἀλλὰ μακρὰ τις ἀρημία καὶ ὦνις τε μετεξὺ πρὸς τροχὶ πρᾶγματα πάντων γε ὄντα. ὁ γε μὲν πατριάρχης Ἰωσὴφ, τὴν ποιὰν τὼ οὐ δικαίαν τοῦ κοινωνίαν, παρεχώρει τοῖς βουλομένοις τὸ δέον. αὐτὸς δὲ μᾶλλον φ βασιλεύουσι ἐκεχωρηκώς, φροντίσαι τὴν τῆ πρὸ τὴν βίου ὁσίαν τὸ αὐχιστικὸν μονῆς ἐλάσκω, ἐκῶ τὸ λυπούμενον φ ζωῆς μιᾶ ἀσυχίας καὶ σχολῆς βιώσειν ἀνδυμαστικῆς. ὧδε τοίνυς ὁ ἱερὸς τῆς ἐκκλησίας σύλλογος αὐτός τε ἐλεύθερος ὢν οὐκ ἠρεμοῦσιν, καὶ τὸν ὄχλον ἀνίσειν, ἀπέγων φ κοινωνίας τὸ βασιλίως, μαρτυρίου λίγων ἔναι καιρὸν ἡ ἐκφαίνειν ἀθλητικῶν. ὡς μέγαν φ τότε δῆμον ἐγείρειν δέους, καὶ ὧδε μέγιστον κορυφοῦσθαι τὰ πράγματα κλύδωνα· καὶ αὐτὸν μὲν τὸν ἕξω πράγματα ἐκ παιδῶν τὸν βασιλέα, πᾶσαν φ ἄσυλλόγιστον μεταβῦναι, μείζους εἶναι φ ἄθλον ἀγωνίσεσθαι κινδύνους τὴν ἔξω θεν πολεμίων. πᾶσαν γὰρ τὰ ὀλίγοι καὶ τὴν φ πόλεως φ γνώμης τὰ δόγματα κατὰ τὸν βασιλικῶν πεθαγμένων ὁπλίζοντες μέλαι ἐθελοντεί. φ ἐφῆ μὲν τοιαῦτα κατέπαυε ὁ βασιλεὺς οὕτως, ἵνα μὴ ἐν τῷ ἐσίᾳ φ τὸν πραγμάτων βαίας αὐτοῖς ἐπφέρωσιν ἐν τῷ ἔξω πράγμασιν· ἐπεὶ ἀνδρομόους ὑπὸ ἐχθρῶν ἐν τῷ ἔξω θεν ἀκούοντο. γὰρ πάντας αὐτῷ συμφέρειν, ἃ πολεμίοις ἴσα τύπτεις κεχθῆναι. ταῦτ' ἄρα καὶ μαλιχίοις τὰ πρῶτα λόγοις καὶ ἄδησιν ἱλαροῖς κατεθελγομένους καὶ ὑποπειθῆς τὰς φ πάσας ἔχοντας ἐπῳρᾶτο γνώμας, οἰκονομίαν ἄναν λίγων τὸ πράγμα, καὶ ἡ καινοτομίαν. φρονίμων φ ὄναι, πρὶν χρῆσθαι τὰ δυνατά, πρόνοιαν ὅπως μὴ χρήσεται· κἀπὶ σθένος ἔχειν καινοτομῆς, ἵνα ἐν τῷ μὴ μέγιστοι κινδύνοις πρόσπεσῃ, μηδὲ τότου φόβος ἐκ γὰρ ἐπίσης οἱ πολέμιοι, πολλαχῆ φ κατακεκοπτό λεως ἐπὶ διῃρημένοις, καὶ ἀρτὶ αὐοικιζομένοις, καὶ, οἷον ὑπὸ, αἰφνιδιοκτόνοις ἐκ τῷ πρὸ βραχὺ δανεῖ τοῦ χάσους τὴν πρόσφατον ἔσεσθαι τὰ πάντα δεινά, καὶ κύριοι καθιστήσειν οἱ πολέμιοι, οὐ μόνον τὴν ἱερῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἅμα παίδων καὶ γυναικῶν καὶ πραγμάτων. οἱ δὲ πάντων ἄκοντες, ἀναπτεροῦσι, καὶ δοῦλοι αὐτ' ἐλεύθερων οὐ μόνον τὰ σώματα, ἐπὶ καὶ τὰς γνώμας αὐτῶν, αἰσχρὰ βιαίᾳ πρὸς ἄπορ αὖ οἱ πολέμιοι βούλοιντο, ἐπόμενοι καὶ τότε λελάφθαι, μηδ' ὡς τὸν πρὸς ἐμὸν ἐν τ πατρίων ἐλῶν ἡ νομίμων ἡ πρὸς γε ἐπὶ τὴν ἱερῶν θεσμῶν καὶ δόγμάτων, ἀλλὰ πάντ' ἴσα ῥᾳδία πρᾳοπαθῆ καὶ ἡδέλυσις.

ἄνω

Proinde tot difficultatibus circumuĕtus Imperator, ac penè ad desperationem compulsus, legatos ad Papam mittit, de ineunda ĭcteris & nouæ Romæ Ecclesiarum concordia, modò Caroli expeditionem auerteret. Ea legatio à Pontifice benignè audita est: eà se facilè, quæ Imperator petiuisset, confecturum esse pollicito. stanimq; suos legatos illis adiungit, qui concordiam conciliarent atq; amplecterentur. Cuius hæc tria capita fuerunt. Primum, ut in sacrorum uoluminum hymnodijs, Papæ cum quatuor Patriarchis mentio fieret. Alterum, ut liceret cuiuis Romam ueterem, quę curia maior & perfectior esset, appellare. Tertium, ut illi principatus in omnibus deferretur. De appendice uerò sacri Symboli, quam illi nouarunt, aut alio quouis argumento, tum nulla actior eontentio incidit: sed (quod ad eas quidem res attinebat) pacata & tranquilla fuerunt omnia. At patriarcha Ioscphus ea concordia repudiata, sede sua cessit: nec multo pòst relicta urbe, se in Archistrategi monasterium ad Bosporum contulit, ubi reliquum ætatis tranquillo & religioso ocio exigeret. His rebus sacerdotum collegium eò citatum, haud obscurè ferebat, se non esse quieturum: plebemque ab Imperatoria illa concordia reuocabat, Martyrij & coronarum tempus esse clamitans: ita ut magnus inde tumultus excitaretur, atque in atrocem tempestatem erumperet: & Imperator externis negocijs relictis, omne suum studium ad res domesticas transferre cogeretur, urbana pericula bellis externis grauiora ratus. Erant enim non pauci è magistratibus etiam, qui decretis illius aeriter aduersarĕtur. In eas igitur redactus angustias, duas sibi patère uias arbitratus, summa necessitate nihil tertium admittente in præsentia: ut aut omnes sibi assentirentur, aut hostium loco haberentur. Quamobrem aduersariorum animos, principiò uerborum blanditijs, & comitate morum conciliare sibi, & obnoxios reddere studebat: cœptam eam esse rem, nullo studio nouandi, sed propter difficultates temporum. Esse autem prudentiæ, impendentes præcauere calamitates: & si quid ad grauiora mala auertenda nouandum sit, non esse cunctandum. Si enim hostes aduentarent, urbe adhuc multis in partibus lacerata, modòque instaurata, & uelut è multiplici dudum morte reuiuiscente, præsentia mala grauiora futura superioribus: ac dominos fore hostes non tantum sacrorum, sed omnium simul, libertum, coniugum & rerum, quorum dominatui abrepti, libertate cum seruitute cõmutata, non corporibus tãtum, sed animis etiam hostium sequi uoluntates cogerentur. Id etiam reliquum fore, ne quis mores patrios ac uetera institutа tueret: imò ut sacræ leges & sanctiones expeditissimè & deprauarent, & euerterentur.

Capita concordiæ. I II III

Appendix Symboli.

Byzantini Romanæ concordiæ aduersantur.

Palæologus uulpinâ pellem leoninam mutat.

Quæ

Quæ cum ipse prœuideret, necessitati parêre haud recusasset: exiguumq; damnum, quod prudentiæ munus sit, magno emolumento posthabuisset: minoraq; aduersarijs, ut maioribus potiretur, concessisset. Hac oratione alios commouit Imperator, alios non item. Vnde suasione omissa, uiam alteram ingressus, & ui grassatus est: cuius uariæ rationes fuerunt, publicationes bonorum, relegationes, custodiæ, excæcationes, flagra, mutilationes, omnia denique quibus uirorum fortium & mollium animi explorantur. Ac quorum studiũ cognitione regebatur, (qui pauci erant) ij magnis & fortibus animis omnia libenter tolerabant & perpetiebantur, quæ potestas Imperatoris inferebat. Maxima uerò pars ueri iudicij expers, sex plebis & circumforanea turba, semper nouis rebus gaudens, asperis uelut in scena pallijs induti, ubique terrarum sparsim & passim uagati sunt, ubi Christianos esse audiuerunt: in Peloponeso inquam, Achaia & Thessalia, & Colchide, ubique denique gentium extra ditionem Imperatoris: neque uniuersalem pacem conseruare uolentes, neque inter sese: sed alijs alijs nominibus ascitis, partim Arsenij aut Iosephi patriarchæ sectam profitendo, partim alia iactitando, tempus terebant, plerique & decipientes & decepti. Nec enim deerant qui oracula in uicis & urbibus, quasi modò a Dei conspectu reuersi, cantarent: lucri utique causa, & ad implendos saccos. qui eam ipsam ob rem in eodem habitu perseuerarũt: nec post Ecclesiæ instaurationem, uitę ratione mutata.

Pœnæ contumacium.

Religionis prætextu mendica uita posiores.

DE BECO.

His temporibus magnæ Ecclesiæ chartophylax erat Becus, excellenti uir ingenio, & in doctrinæ studijs ab incũte uersatus ętate: præterea tantis naturæ donis ornatus, quantis quisquam alius illius ætatis. Nam & proceritate corporis, & maiestate uultus, & facundia, & ubertate atque acumine ingenij omnes ad res apti, alijsq; dotibus præstabat. Quibus id erat consecutus, ut & Imperatoribus & principibus, & omnibus eruditis uenerabilis, atque illustri apud eos fama esset. Qui cum Imperatorio decreto aeriter aduersaretur, Imperator nihil non tentauit, tam per seipsum, quàm per alios eruditos, ut eruditis & legitimis rationibus cum adduceret, ut decreto assentiretur. Verùm ille ingenij acumine & copia orationis omnium animos commouebat, eorumq; argumenta ueluti Penelopes telam retexebat. Nam Græcarum literarum doctrina, erant qui illum superarent: sed acumine ingenij, & eloquentia, & Ecclesiasticorum dogmatum usu, omnes cum illo collati, pueri uidebãtur. Ea spe frustratus Imperator, aliam uiam iniit, cumq;

ἀνωτέρω προειρήμεθα, διάφορον πρόσωπον ἑαυτὸν τοιοῦτοι δὴ οἰκονομίαις κατεπράττομεν. οἰκονομίας δὲ ὑμῖν ἐμφέρομεν, ἀνάγκης καταναγούσης ἐμὲ ταῦτα μᾶλλον, καὶ ὑμᾶς κρείττονα μείζονος· καὶ συγχωρῆσαι τὰ ἧττω τοῖς ἰσχυροῖς, ἵνα τὸ τὰ μείζω φέρεσθαι κερδᾶναι τοῦτο λέγω ὁ Βασιλεύς, οὐ μὴν ἐπαθεν, οὐδὲ οὐδαμῶς. διὸ τὸ πάθος ἀφεὶς, τῷ ἑτέρᾳ ἐβάδισε. τοῦτο δὲ ἦν τῷ τὸ διαζεῦξαι ἀπὸ τῆς πολλῆς ἀδιάφορα μεταξὺ ὄντα, ταῦτα ἅπαντα φάγγα τοῦ Βασιλέως, δημεύσεις, ἀγχόνας, φυλακὰς, ὀφθαλμῶν ἀφαιρέσεις, μάστιγας, χαράξεις ἐπὶ μετώπου, ταῦτα οἷς αὐτὸς ἐγὼ μὲν οὐδαμῶς καὶ μὰ δικαίζοντας. ὅσοις μὲν οὖν κατ' ἐπίγνωσιν ὁ ζῆλος ἦν (σπάνιοι δ' οὗτοι τυγχάνειν) οὐ πάνυ ἐσφάλη τι καὶ αὐθαδικὸν τῷ φέρεσθαι φιλοξένως, ταῦτα ἐσωμάτωσε τοῦ γένους, καὶ πεπόνθασιν, ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ἐπιμένοντες καὶ χάριν. οἱ δὲ πλάνοι μᾶλλον ὑγιὲς οὐδὲν, ἀλλὰ δῆμος ὄντες καὶ ἀγορᾶς ἔχλος, καὶ χαίροντες ἀεὶ τοῖς πανούργοις καινοτομίαις, τρίχα καὶ δίκην ἄλλου σκώληκος ἀεὶ δι' ὑπόπτου τριβόνιας, πανταχοῦ φερόμενοι οἰκουμένης ἀγύπλωσαν ἑαυτὸν, ἐπὶ φύλαξ χριστιανῶν ἐν ἐπύλοντο, γῆ τε πελοποννήσῳ φημὶ καὶ ἀχαΐᾳ καὶ θετταλίᾳ, γῆ τε τῇ κολχίδι, καὶ ὅπου μὴ γῆθεν ἐβασίλευε τὸ βασιλέως. καὶ πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν περιόδευσε ἡ πλάνης, μήτε πόλεως τὸ καθόλου τῶν ἀρειανῶν ἐλλογίμου ἀφορίζειν, μήτε πόλεως ἀλλήλους, ἀλλ' ἑνέμενε πᾶσι βροτοῖς ἐκκλησίᾳ, ἄλλοι ἄλλως· οἱ μὲν ἐξοφίου λέγοντες εἶναι τὸ πνεῦμα ἅγιον, καὶ τὰ ἑκάστης ἰσοδύναμα· οἱ δὲ ἐκ τοῦ φ, οἱ δὲ ἄλλα λέγοντες, ἕως τὸν χρόνον ἦν περίοντα, πλανῶντες οἱ πλανώμενοι. ἦσαν γὰρ οἱ μὴ πεφοιτικότες αὐτὰ τὰ πόλεως καὶ κώμης ἐκήρυσσον, ὥσπερ ἐκ θεσπίας ἀγύρτης. ταῦτα δὲ ἐποίουν λημμάτων ἕνεκα, μὴ βελτίονα πλημμύρας. οἱ δὲ καὶ δι' αὐτὸ γε τοῦτο, ἵνα ἀγύμναστοι ἔχοντες ἰσχύ, μηδὲ μιᾶς τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν δόγματος ἀκροάσωνται.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ἰωσὴφ τοῦ βίκα.

Ἐν τούτοις μέν τισι τοῖς καιροῖς ἐμετὰ ταῦτα ἐν ἐκκλησίᾳ χαρτοφύλαξ, ὄνομα Βίκα, σωτὴρ αὐτῷ γένοιτο μάλιστα, καὶ λόγου καὶ παιδείας πρόμος. πολλοῖς δὲ μὴ ἦν ἐξ ἀρχῆς ἐμφυτος συγκεκροτημένον χαρίσασθαι, ὅσοις τὸν τότε αὐθάδη καὶ ὑβριστὴν. σώματος γὰρ ὄγκος, μεγέθει, καὶ ὅλα μετὰ τοῦ χαρίεντος ἐμβριθὴς καὶ μεγαλοπρεπέστατος, καὶ γλώττης εὐκολίᾳ καὶ ῥᾳθυμίᾳ σωτήριος, ἄλλοις τε πλείοσι, μὴ ἐπὶ διανοίας δὲ πυρείᾳ τι μὴ ἐξέστιν πῶς ἄκρον τὸ πεπλημμελὲς, πάντως ἄκρως ἀρίστη ἔσχεν ἡ φύσις ἐξαίφνης, ὡς ἐν βασιλεῖ καὶ ἀρχοντὶ πᾶσι σοφοῖς καθίστασθαι καὶ λαμπρῷ πολλαχόθεν. τὸν γυμνάσιον αὐλισάμενον τοῦ βασιλικοῦ δόγματος, πανταχοῦ ὁ βασιλεὺς ἐγεγόνει, ὅ τι αὐτῷ τε καὶ τῷ πότε λογίῳ, ἐκ λάθρας λογικῆς καὶ νομίμου θύρας σωθῆναι τοῦ δόγματος. ἀλλ' ἐκεῖνος τῷ δίθυρον τὸ νοῦ καὶ τῆς γλώττης, ἅπασαν συγκινῆσαι, ὡς ἅπαξ, ἐκεῖνο, αὐτὸν τε τούτων πεπλημμελῆσθαι, καθάπερ τινὲς πλωτιλέπτης ἰσθμ. ἐλλείψεως γὰρ τοῦ μὴ ἅπαντα ὑπῆκτο ἦσαν οἱ τότε πεφυκότες αὐτῷ· φύσεως δὲ ἐξαίφνης καὶ γλώττης ῥόμῳ, καὶ ἐσκέδασε λογομάτων ἐκκλησιαστικῶν, πᾶσιν ἀνθρώποις παραβαλλόμενοι πάντες ἰδιῶται ἦν αὐτῷ. ἵνα δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ γνῶθεν ἐλπίσῃ ἰσφαλῶς, τῷ ἑτέρᾳ ἐβάδισε· καὶ

καὶ συλλαβὼν αὐτὸν καὶ γλῶ μέρους παῦ, δ' δημο πικείας καθαίρεσιν ἐλαυνόμενος. καὶ ἰω ὕστερον τοῦτο. ὀψὲ δ' ὧν νοῦ ἀναβιβασάμενος ὁ Βασιλεὺς, ὡς καὶ τῶ πρότερα καὶ ἔπειτα ἐν τῶν ὧν τῆς ἰωάννου τοῦ δίκαι βασιλέως, ἡ παύτη παρὰ λατίνων ἰκανὸν ὑπόνοιαν καὶ ἰω τελικῶτατα σοφὸς ἀνὴρ νικηφόρος ὁ βλεμμύδης, θέσιν γραφῶν ἐμπαρόντος, ὃς χαλεπῶς δ' αὐτὸν ἑαυτὸν, ἔξεστι συλλέγειν πολλὰς παρὰ θέσιν γραφῶν μαρτυρίας, συγκειτῶν ἀνοῦσας τοῦ τῶν λατίνων δόγματα, καὶ λογογραφεῖν ὧν πύπτις λαβεῖν μὲν, σφᾶς τῶν πολλῶν ὑπόλειψιν, ἐλογογράφει δ' οὐ ἐσιγᾶ. ταῦτα δὴ ναῦ ὁ Βασιλεὺς ἀνδρῶν, πέμπει τοῦ βίκαρ. ἔπερ αὐτὸς αἰσχύνοις, μετὰ πολλῆς ἐγχωνίας τὰς τῶν ἐγίων ἐξετάσεις βίβλους, ἐξ ὧν ὁ βλεμμύδης τὰς μαρτυρίας ἰω ἐκάστας ξυναλοχώς. καὶ μάλα ἀσμένως παρὰ τοῦ βασιλέως τὸ ἐγδίσιμον ἐλαφρὸν, ἔρχεται ἰω αὐτοῦ τοῦ λοιπὸν, ὡθημελῶς αὐτὰς ὠθήσας καὶ αἰσχυνόνης, καὶ κατὰ λίξιν ὠθιστῶν, ὡς ἐν ὀλίγῳ ποιῆσαι αὐτὸν συμβεβηκέναι μαρτυριῶν ὄχλαδον, ὡς ἱκανὰς εἶν, βίβλους ὅλας πλέοντ· καὶ ὁ πρὸς μάχαιρα δίσυλος κατὰ λατίνων ἐπιβὰς, πρύμναν ἐδ' ἐφυσιόμενος, ἐπφαλεῖα τῶν νικῶν ποιῆται. δι' ἃ δὴ καὶ ὠθὶ τὸν πατριαρχικὸν αἰσθάνεσθαι θρόνον. ταῦτα ἰω αὐτὸς τοῦ βασιλεῦ, καὶ γλῶττα, καὶ χεὶρ, καὶ κάλαμος γραμματέως ἐξυγράφων, καὶ λίγων καὶ γράφων καὶ ὑπαγορεύων, ἐχ ὧν σωφρόνως καὶ συλλήπτορας τοῦ ἀγῶνος, πάντα μελιτηνιώτων, καὶ τὸν μετοχίτων, ἀρχιεβλακόνους ὄντας τοῦ βασιλικὰ ἐλαίου, καὶ ἐπὶ γλυφυρὸν ἐκ λιτῶν. συνελθεγκεῖν, ὧν τῶν παύτων οὐδεὶς πῆς τοῦ πάπα, οὐδ' ὁ πατριάρχης αὐτὸς, οὐτε τῶν ἄλλων οὐδεὶς, ὅτι μὴ τὸ φιλόσιμον ὠλαφύτερος τοῦ φρενῶν πινὶ ἐλαυπύγκασαν ἀπαξ γοῦ ναῦ τῶν βλαχέρνων, σφᾶ χαριστίαν πινὸς τῶν οἰκείων. ἀλλ' ἐπανακτέον τὸν λόγον. ἰω ἀθηλαῖα τοῦ βασιλεῦ ὄνομα σύλεγίε. ταύτη πολλῶν οὐσῶν θυγατρῶν, τῶν μὲν μίαν τῶν ἄνακ σωιζόντων ἀδελφιναφόρων τοῦ τὰς αὐτοκίας ἀρχοντ· τῶν δ' ἐπέρασαν τῶν μασίαν ἰωαννίνην τοῦ τὰς ζαχαρᾶς ἄρχοντι, ἀρτὶ τῶν πατρῶν αὐτοῦ γυναικῶν τὸν βίον ἀπολιπουσῶν. ἀδελφὰς δ' κἀκάνας ὁ λίγος φθάσας ἰσόλωσι, καὶ θυγατρὸς τοῦ βασιλέως θυσόωρον τὸ λάσκαρι.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗΣ συγχύσιως.

ΕΝ τούτοις μὲν τοῖς χρόνοις αὐξεται τις ἐκ τῶν Βουλγάρων, βοσκημάτων μὲν τὸ γδ' ἀνὴρ, ποιμὴν δ' ἐν τῶν φρόνησιν, καὶ λαὸς κακοστόμους ὠθιδίδας πράγμασιν, ὄνομα λαχανᾶς. ὃς πολλὰς πθσιπαρεσκεύθη χυδαίους τὸ ἀπαθάλους, λησιτὸν ἰπτικὸν δυσβίον, ὃς ὁ πολὺ γὰρ βραχὺ σωὶ λαβὼν πλοῦτον, καὶ ἅμα σρατὸν ἰκανὸν. ἦσαν τὰς σωιχᾶς κατεβοσκὰς καὶ ζυμᾶτ, οὐκ αὐτεμένων τῶν ἰων ἑαυτὸν, ὀλαβὼν σωφρονοῦν τὰς ἑαυτοῦ δωάμας, ἐς αὐτὰ παράταξιν ἔρχεσθαι ἐκάνου, καὶ ἀσκυβδᾶσαι τοῦ τῶν ὅλων πραγμάτων λύσθωσιν. αὐτὰρ γὰρ ἔναι ἐγᾶτο, ἄνδρωπτ τὸ μεδίσκοτ ἄξιον γὰ βραχᾶ χρόνου μεγάλων ξυναλοχότα δωάμων, οὐ μόνον μεγάλας ἐπίγαν συχνὰ τοῖς βουλγάροις κακώσας, ἀλλὰ καὶ μίγαν ὅλα τῆ ἀρχῆ τὴν λύσθωσιν ὠθισέαν ὧν. παρεσκευάσθη δ' οὖν, ἔφασ καὶ συμβαλὼν ἐκάνῳ, νικᾶται· καὶ σῴζεται μὰ μόνον τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ

cumq; & omne ferè genus eius in teterrimos carceres conijcit. Quibus peractis, tandē in mentem uenit Imperatori, eandem rem à Latinis ante annos XXV, Ioanne Duca rerum potente, agitatam fuisse: actum docti extitisse uirum, Nicephorum Blemmydam, diuinarum literarum peritissimum, qui cum se in ocium contulisset, multa è sacra Scriptura testimonia, quæ dogma Latinorum confirmare uiderentur, colligere ac conscribere cœpisset: clàm ille quidem, infamię metu, sed tamen scripsisse quædam. Quæ tum Imperator Beco misit. quibus ille pellectis, sanctorum libros è quibus Blemmydes ea collegerat, prudenter admodum postulauit: ijsq; lubentissimo Imperatore acceptis, in eo occupabatur, ut diligenter illos legeret, expenderet, ad uerbum conferret. Itaq; breui tempore eum testimoniorum aceruum coégit, quæ integra uolumina cómplere possent: & qui dudū acerrimè Latinis aduersabatur, mutata sententia, uictoriā faceret ambiguā. Quamobrem patriarchica sede conscensa, Imperatori unus fuit omnia, & lingua, & manus, & acuti scriptoris calamus, & dicendo & scribendo, & dogmata statuendo: eius certaminis adiutoribus Meliteniote & Metochite, Imperatorij clericarchi diaconis, & Georgio Cyprio. Nullus tamen eorum omnium ad Papæ rationem liturgiam celebrárat: nisi q; Freriorum nonnulli potestate data, semel in Blachernio templo id fecerunt, suffragio cuiusdam è familianbus. Sed ad institutum redeundum est. Soror erat Imperatori Eulogia. Quæ cum filias multas haberet, Annam Nicephori Aetoliæ principi despondit, Mariam Constantino Zagoræ regulo: quorum primæ uxores decesserant. Eas sorores fuisse, & Imperatoris Theodori Lascaris filias, suprà dixímus.

Nicephori Blemmydæ scripta memorat Beccus

Meliteniotes. Metochites. G. Cyprius.

DE BULGARICA confusione.

HIs temporibus in Bulgaria quidam extitit, pastore quidem patre ortus, sed uersuto uir ingenio, & callidus ad res nouādas, nomine Lachanas: qui magna nebulonum manu facta, latrocinando uitam tolerauit. Vnde breui tempore magnas diuitias, & iustum exercitum coegit. Huius cōtinentes incursiones & detrimenta non ferenti Constantino, uisum est, conuocatis in unū copijs suis, acie cum illo decernere, ac de summa rerum decertare. Turpe enim dueebat, ni hili hominem exiguo tempore tanta potentia auctum, non Bulgaris modò magnas inferre clades, sed toti regno ingēs ab eo discrimen imminere. Sed paratis rebus cum eo congressus, uincitur: nec regnum tantum, sed ui-

Lachanas Bulgarorū tyrānidem inuadit.

Constantini Tachi cedes.

sed uitam etiã amittit. Lachanas uerò, præter principatum, etiã cotiuge Constantini præter spẽ pontus, in animo habebat, exacta hyeme, sub ueris initium, Romana oppidula ex insidijs aggredi: ut illorum uiribus imminutis, ipse firmissimus haberetur. Quæ Imperator cum audiuisset, non ferenda, nec obliuioni mandanda aut negligenda ratus, sed omni solicitudine propulsanda, æger animo, non tam q̃ illum in præsentia formidabilem esse putaret, quàm q̃ ad ea quæ concupisset, acerrimo eum studio ferri cerneret: dicebat, si ita pergeret, paulatim q̃ uires augeret, tandem nec à Romanis posse uinci. Oportere autem
» eos qui citra periculũ uelint uiuere, anteuertere & occurrere malis impendentibus: & si
» in præsentia crescentis plantæ radicem facile
» præcidere possis, non esse cunctandum, neq;
» expectandum, ut acceptam iniuriã cum peri
» culo ulciscaris, cum aduersarij malè eogitan-
» tis conatus opprimere liceat. Igitur cum,
Paleologus Lachanæ eadem pro curat. ut suprà est expositũ, Mytzes ex Asanis posteritate, quibus de causis diximus, ad Troiã degens decessisset: filium eius Ioannem Asanem, ut cui regnum Bulgariæ paterno iure deberetur, accersit: desponsaq; Irene filia, cũ magnis copijs tum ad Bulgariam à Lachanę tyrannide liberandam, tum ad suspiciendum regnum, iusta successione ad se deuolutum, mittit. Cæterùm Lachanas fumandę tyrannidis causa tum in Scythiã proficiscens, clandestinis Imperatoris insidijs occiditur.

DE ASANE IMPERatoris genero, Bulgariæ principe.

Terteres Ioannem Asanem regno pellit.

ASane uerò citra laborem, uolentibus Bulgaris, regno ponito: etiam Maria Imperatoris neptis, cum filio Michaele, quem é Cõstantino susceperat, inde pulsa, Constantinopolim peruenit. Vt autem plerunque magnis gaudijs dolores adhærescũt,
» uelut hostiles enses lætitiam illam turbantes:
sic ea consuetudo ne tum quidem exoleuit. Nam uir quidã nobilis, & singulari prudẽtia & animi promptitudine inter Bulgaros insignis, nomine Terteres fuit: quem sibi cõsilia re ac securitati sitæ consulere uolens Asan, sororem ei suã despondet, priore eius cotiuge cũ liberis Nicææ missa. Deinde Despotę dignitate illũ ornat. Verùm is non diu in fide permansit: sed animaduersa eius simplicitate & leuitate insigni, breui tempore totius exercitus & procerum non paucorum animos sibi clàm conciliauit. iàmque id agebat, ut Asane interfecto, principatu potiretur. Quo ille cognito, se cum uxore Byzantium ad socerum profecturum simulat: & omnibus ornamentis & pecunijs Bulgaricis clàm comportatis, ibi deinceps uitam egit.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΑΜΒΡΟΥ ΤΟΥ ΒΑσιλίως τῶ ἀσὰν τῶν βουλγάρων ἄρξαντος.

ΑΠεστη δ' ὁ ἀσὰν τῆ ἀρχῆ ἀβιάστως, τῶν Βουλγάρων ὑποδεξαμένων ἀσμένως· τὸν γὰρ ἐκ τῆς τυραννίδος, ἐξελάσασα μὴ μακρὰ κἀκεῖθεν ὁ βασιλεὺς ἀλλαχοῦ ἐπὶ σὺν ὑμῖν μεχανᾶι, ὀρμᾶι τὴν Κωνσταντίνου γενέσθαι, μὴ ἄπω πῶς Κωνσταντινούπολιν. ἐπὶ δ' ὡς τὰ πολλὰ ταῖς μεγάλαις δυφροσύναις ὑπεφύη λύπαι καθάπερ τινὲς ξίφη πολέμιοι τῶν δυθυμίας ἐκείνης κατέσκηψαν ὑπὸ ταραχῆς ὄντα μὴ συγχίοντα, ἀλλ' φόνοῦσθαι τὸ ἔθος ὑπὸλοιπὸν ἀλλ' ἐν τῶνικοῦτα αὐτὸν δύμφης κἂν τοῖς μάλιστα σωιστὸς, μὴ τῷ θρασεῖ τ' φύσιος φ' ἐυλογίαις ἐπίσημος, ὄνομα τερτέρης. Τ' τοιγὰρ οἰκείωσε δὴ λόγῳ ὁ ἀσὰν, μὴ ἔμα πρὸς πειθοῖ ἑαυτῷ ἀφοβίαν, γαμβρὸν ἐπ' ἀλλοφυλίοις, ἀφιλόξενῳ μὴ ἐκπύλας δι' νίκαιαν τῆ πιστέραν ὁμόζυγον σὺν τοῖς τέκνοις αὐτ. τιμᾶι δ' ὧδι τὸν τοῖς αὐτ μὴ τῷ Τ δι αὐτὸν ἀξιώματι, ἀλλ' ἐκ φύσεως ὄντος ὧδι πολὺ τῆ πρὸς τ τιμιότητα σοργὸν ἀλ' ἀφιλίαν μὴ πίστητα πλείστω κεχαρισμένον αὐτ, ὑπολαβὼν γὰρ ὁ μὲν ἐρῶν ὧδ χρόνω τὰς γνώμας ἐφελκύσεσθαι Τ τὸ σεβάσιμον πάντος, μὴ τῆς ὀργῆς ἐκ ὀλίγῳ ὄσει Τ φ' τὰ λοιπὰ ἡμᾶς μὴ ἄλλο μὴ Τ ἀσὰν ὁμοχωμεῖσθαι, ἐκεῖσε ἰσιὰς μὴ Τ αὐχῆς. ὅπερ αὐτὸς ἐγνωκὼς, πθαυσιᾶται μετὰ τ γαμβρὸν ἐκδημίαν ὧδ Τ πρεσβύτερον μὴ βασιλέα. μὴ λάθρα ξυναγαγὼν πανὸ ὁ, τὸ Τ κεφαλὸν μὴ χρυσέθ ὧδ τῶ βυλγάρων ἀρχοντος Τ λοιπὸν. ὁ δὲ τῆς-

ὁ δὲ τρίτος κατὰ πολλὰ Ϝ λυλύοντος βραδέως, ἧς ἦν Βουλγάρων ἀρχὴ, ἐκὼ σφετερίζεται. ὅσα μὲν οὖν ἐγὼ ἴσασιν ἦν πάλαι πολλῶν ἀμείνους, ὡς παλαιῶν καὶ μετρίως γήγνεσθαι εὐτυχίαν χαλεπώτερον ἢ εὐτυχίαν, τοῦ μᾶλλον ὑπὸ ῥᾳθυμίας ἐπιδεικνύμενον σωφροσύνην. ἐμοὶ γὰρ καὶ οἱ ἐκ γενεᾶς αὐτοπρόσωποι οἰκοῦντες τὸ Βυζάντιον, ὑφ' ἡδονῆς κρίσεως μικρᾶς θυδήποτε, καὶ πρὸς φρόνησιν τὸ μετρίον, κατεπείρασθε ἔρξαντο ἁμαίρειν, καὶ πολυφρονεῖν ἐς ἀδικίαν ὑβρίσας. ἔδοξε δέ τις καὶ Φλωρεντίαν πρὸς ἀφ' ὑπὸ τοῦ ἀμέτρου ἐπὶ βραχέως ὀπάσας, πρόφασιν ὑπὸ ῥᾳδίου ἐμπεσεῖν τὸ ξίφος ἡ γλῶττα, καὶ παρελθοῦσα τὸν ἄνθρωπον τὸ δίκαιον ἀπέκλεφε. ὁ δὲ βασιλεὺς, οὐχ ὡς γόνῳ φονεύθη τὸ πρᾶγμα παρεδράμοι, ἀλλ' ὡς ὅλης πόλεως κατεσκαφώσης, καὶ τὸ βασιλικὸν πολυφρονηθὲν κράτος, οὕτως ἐζέλυσέ τε καὶ διαίτεν, καὶ αὐτίκα πολυάγαν τὸ στρατόπεδον πρὸ πύλης αὐτῆς εἶχεν. οὕτω γὰρ σφίσι ταχὺ ἐχώρησε καθεστάναι τὴν βασιλεύουσαν· καὶ τὴν ἂν ἐμέλησεν πότε παυσαμένην φθαρῆναι, ἀμαχεὶ πολυθρύλητον ἐλεεινόν, καὶ ζημίαν ἀφύσιον αὐτοῖ ἑαυτοῖς ὑπὸ βρύτου, πρὸ ἡμέρου δραμόντες αὐτίκα μάλα τῷ βασιλῆ, καὶ ὅσας ἐπάλαξεν ἑαυτοῦ. ὧδε Φ βασιλεὺς ἀσυνδέτως καὶ ἀξύντετον γίγνεται ἐπίσημα πᾶσιν ἀνθρώποις. ἐλύθη δὲ καὶ μᾶλλον σωτηρίσασά τινες ἐκ τοῦ ῥέοντος αὐτῆς, λύου τριήρεις ὑπὸ δύσεται καὶ πρόπαν παρεπλώ, καὶ λάθρᾳ ἐξελαύνεις τὰ πρὸς Βυζαντίου Φ ἐλαύνεις στρατὸν, ὡς τὸν Εὔξεινον πόντον ἐκπλεῦσαι τὸν ἐκπλοῦν, μὴ παραχάραξε τῷ συνόδῳ τοῦ βασιλῆ δύναμιν· οὐ δὲ ὧδε πάνυ ἐπιμόρτων ἐδόκει παραλυθρύλητον τοῦ βασιλῆ. ὅθεν τριήρεις σωτηρικὰς ἐκ ὀλίγας, καὶ μίαν μεγάλην ὁλκάδα, πρὸς τὸν ἄκραν ἔσκε τοῦ ἱροῦ, ὃ δὴ νόμε κελεύει τὸ πόντῳ, ὅθα τὰς κυνέας καὶ κλαγκτὰς ἱφασμοὺς ἥλιος εἶν, τὴν ἔσπλουν ἐκ' ὑρμίας Ϝ παρεῖν, μὴ λαθόντες, ἐκπεσὼν οἱ θρασεῖς ἐκεῖνοι καὶ ἐλίσσοιεν σφαλερώσωσιν· τὰ δὲ ὧδε ἐκάνους οὐκ ἐλελήθει, μηχανῶνταί τινα σφίσι σωτήριον τρόπον. ἀκίτα γὰρ πλοῦτον ἁρπάσαντες συλήσαντες, πρᾶγματείαν ἐμποικίλην ποιησάμενοι, μηδ' ἑαυτῶν ἀφιέμενοι μιζόμενοι ἐς μιγίστην ἐμβεβὲ ζουσιν ὁλκάδα, καὶ πᾶσαν ὕλη τοῦτο πλοκατασθέγται καὶ παρασκευάζουσι πανοπλίαν, ἵνα κωφὸν ὑδατρέψαντες, ὅπως σφαλερότερον ἔσεσιν ἦν αἴγιπιῶν πνεύματ' αἰ πνοαί, λύσαντες ἐκπλέουσι, κῆ βίᾳ ἐξέμενοι σὺν ὕδι τὸ σῶμα Φ ναυλοχοῦντες, ἐκπόνημον τὸν ἔσπλουν ποιήσωσι. ἐκ' αἰ μετὰ μικρὸν σφαλερότερον ἄνεμος κατεβράγη βορέας, ἐπιφαίνεται κατόπτε καὶ ἡ παράπλοι ἰκόνι ὁλκὰς ἐκ πολλοῦ τὸ πελάγος, μυρίοις ἐσφαιωμένη τοῖς ὁπλίταις, καθάπερ πόλις ὅλη κατὰ κυμᾶ ἴσι πεφόρηται, ἢ μᾶλλον πλοῖ ὅλον ἐκπεμπόμενον τοῖς κύμασιν. ὥστε ἢ κῆ ἀὲ βασιλικὰ τριήρεσι πᾶσιν ἐπιβοηθήσασθαι πᾶσιν. ὁμοίως δὲ κῆ βασιλικὰ ὁλκάς, ἐξαπὸ τῆς κλησίας, ὅπου ἐπιτύχοι τοῖς ἐθέλουσι, ἐλλ' ἐμέλησεν ἀρμῆσαι ἐγχωσάσης δὲ ὅλη καὶ Φ πολεμίας ὁλκάδος, πάντ κῆ αὖτα ἐξαπατήσασα τοῖς ἐθέλουσι, λαμβανέ τῆ πολεμίαν, πᾶ μὲν ἐκ πλοῦτος, ὧν δ' ἐκ πυρὸς, ἐπεμένη κατ' ἴχνος, βάλλεσθαι κῆ καλαμᾶν, κῆ τὴν αἰθερίαν, ἀπᾶν, ἐκάνην καὶ ἐπάθοσε πρὸ ἅπασα πόλεμον. ἰὼ γὰρ ἰὼ ἂν διάφορε κῆ ποικίλα τάγματα στρατιῶν φ' πανῶν κατ' ἄλληλον συνέβαλλον μαχόμενα. οἱ μὲν γὰρ ἐκ τῆς κατεργομένου, οἱ δὲ ἐκ τῶν κατεργομένων ἴσκλεον.

Terteres uerò, prohibente nemine, Bulgaricum regnum occupat. Et hæc hactenus.

Ego uerò quod è multis ueterum cognoui, difficilius esse res secundas quàm aduersas ciuiliter & moderatè ferre: nunc reipsa edoctus, magis admiror. Ecce enim Genuenses, qui ereginè Constantinopolis habitabant, lucro immunitatis inebriati, elatique superbia, aduersus Romanos insolescere, eósque ut imbecilliores contemnere cœperunt: ac tandem quidã ob pauca poma, rixa cum quodam orta, ense quàm lingua promptior, statim hominem interficit. Quod facinus Imperator non ut unius cædem neglexit: sed ita exarsit & commotus est, ac si tota ciuitas euersa, & Imperatoria maiestas uiolata esset, statimque exercitu omnes eorum ædes cinxit. (nondum enim murorum munitiones habebant, nec urbem, quæ, cum uellet, Imperatrici urbi aduersaretur.) ac fortasse tum fundítùs periissent, nisi miserabili habitu, ultrò multa ipsi sibi irrogata, supplices sese statim ad pedes Imperatoris abiecissent, itaq; ueniam impetrassent. Hoc, studij & celeritatis Imperatoris primum eis specimen fuit: alterum & maius, illud. Quidam eorum populares duas piraticas triremes instituerunt: & Byzantini freti angustijs clàm superatis, in Euxinum pontum traiecerunt, solito Imperatorē honore non prosecuti. Quod nec ipsum inultum pati uoluit. Itaque triremes non paucas, & unam magnam onerariam nauem ad promontorium templi Argonautarum collocat, quod os Ponti appellatur, ubi Cyaneas & Planctas Græci olim esse dixerunt: piratarum accessum expectaturas, ne audaces illi & scelerati homines incolumes euaderent. Quod cum illos haud fefellisset, hac callidítate saluti suæ consulunt. Omnes opes quas latrocinando coegerant, promercíbus exponunt, & unà secum in maximam onerariam transferunt. Deinde omni armorum genere eas tegunt & muniunt, ut cum Septentrionales uenti uehementius spirarent, oram soluerent: & ui patefacta uia, per eos qui in faucibus stationem habebant, cítra periculum euaderent. Paulo pòst, cum uehementior Boreas erupísset, etiam illa nauis è medio pelago plurimis armatis ornata, instar integræ urbis per fluctus incedere, ac potius aduolare conspicitur. Iam & Imperatoriæ triremes instructæ aderant, simúlque oneraria sublatis antennis, sed uelis nondum expansis, quieta mansit. Cæterùm hostili oneraria accedente, & ipsa uela intendit: illámque partim à latere, partim à puppi ueséigiò persequens arripit, cædit & cæditur: ætheriúmque illud, ut ita dicam, bellum, & uolatile conficitur. Ibi diuersas & uarias acies comminus pugnantes cerneres.

Paleologus Genuensiũ superbiam reprimit.

Genuenſiũ duæ piraticæ triremes

Nam

Nam & è tabulatis & ligneis turribus, & è summis malis inuicem feriebant: sęque magnis saxis & sagittis, interdum etiam securibus & gladijs comminus feriebant. Triremes uerò in propinquo incedentes, tela solùm eminus conijciebant. Cum sic in multum diei iuxta freti fauces utrinque omnes dimicarent, initiò Latini superiores uidebantur. Deinde, cum uentus uelis Imperatoriæ onerariæ illam continenter & à puppi & à dextro latere, unde is spirabat, affectantis, inhibitus in hostilia uela segnior incideret, fiebat ut nauis tardius ac lentius moueretur. Iam, quæ maior Latinorum calamitas fuit, quidam ex ijs audacius in Romanam nauem cum insilissent, acuta securi funes maximè necessarios resecuit: quare antennæ in mediam illorum nauem delapsę, milites eorum plurimos subitò pugnæ inutiles reddidit. Ex eo etiam triremes impunè propius accesserunt, & undique comminus eam fortius percusserunt. Tandem unus, ac pòst alij atque alij, subinde plures in eam insilierunt: donec planè uictis hostibus, qui non occubuerant, alios uulneratos, alios capriuos inde exceperunt. Alterum hoc Imperatoriæ celeritatis & festinationis specimen euidentius, Latinorum animos ita debilitauit & perterrefecit, ut magna parte audacię & soliti fastus depositi, ut quem tempora minimè ferrent, necessariò moderatiores essent.

εἰ δ' ἐκ τῆς ἑνὸς πύργου, αὖ ἐκ τῆς ἑνὸς πύργου· οἱ δ' ἐκ μετώπου τῆς ἀκραιφνοῦς ἴσιον, αὖ ἐκ μετώπου τῶν ἀκραιφνῶν ἴσιον. ἐχρῶντο δὲ καθ' ἑκάστην ἑκάστοις, χειροπλήθεσι, χάρμασίοις, καὶ βέλεσι τοξικοῖς. ἦσι δ' ὅτε καὶ σιλικίσι καὶ ξίφεσιν ἔλλοις, ὁπότε μέλοι δὴ σιλᾶσαι τὸν ἀλλόλοις· αἱ δὴ τριήρεις οὐ μέλα πελάγους ἀπεῤῥηγόσαι, μόνοις ἐχρῶντο τοῖς πλείοσι βέλεσι. καὶ οὕτω δὴ μέχρι πλείονος ἡμέρας, τὸν ἐκ τοῦ σύμπαντος ἀμύσσοντος αἰχμήν, ἑνδεέστερος ἑκατέρωθεν ἔπασχεν ὑπομένοντα καὶ πᾶς μὲν αἰχμᾶς ἀθικτότερος τὰ λατίνων ἦν ἀεί, ἐπεὶ τὰ πολυεμβόλου τοῦ τῆς βασιλικῆς ὁλκάδος ἴσιον τὸ πνεῦμα, ἀκέραιόν τε παρεπλεύσας σιλικίοις καὶ συμμίκτοις, ἔκ τε πρύμνης, καὶ πλαγίων ἐξωθεῖτο πυθμένι, μαλακώτερον τοῖς τῶν πολεμίων ἴσιοις πυθμένι βάλλει, καὶ οὐ σίζει, οὐδὲ μέλα τὸ δύνειν παρέχει τῇ ὁλκάδι τῶν ἐμπλεόντων. ὁ δὲ μᾶλλον λατίνοις ἀτύχημα ἐγίγνετο, θρασύτερόν τε ἐξ αὐτῶν τὸ βαμβαίνειν ἀθρόοις ὁλκάδι, ὄφελ σιλικὰ τὰ καιριώτερα τῶν καλωδίων ἐξίστη· διὸ κατεγνώσθη κρίσις κατὰ μέσον τὸν τῶν λατίνων ὁλκάδα, ἀπόλλυσθαι ἐκείνης τὸ πλέον σπλεπὸν ἐξαίφνης τε ποιεῖσθαι, καὶ σύριγξ ἀθρόως κατὰ λευκὸν καὶ αἱ τριήρεις σιλᾶσαι εὐρύτερόν τε τοῦ σώματος ἕλκειν. ἤδη δ' ἦσι καὶ ὁπόσον γόμον τῆς πολεμίας ὁλκάδος, καὶ ἄλλο ἐπ' ἄλλῳ, καὶ πρὸς ὕδωρ δύνειν, καὶ τέως ἀρδὸν ὑπὸ πλάσεως, ἕως πλέως ἐρατεινοῦ τοῦ πολεμίου ὄσοι μὴ ἐπιθάλασσαν, τοὺς μὲν τραυματίας, οὓς δὴ ἀνεμώτας ἐκάδον ἐξέλεγον. ἔσχε δ' ἔκβασιν τῆς βασιλικῆς ὀξύτητος καὶ σπουδῆς γνῶσμα· ἔσχε οὐ λατίνους ἐς ἐχθρὰν ἅλασι δειλίαν καὶ φόβον, καὶ τὸ πολὺ τοῦ θρασέος μεταβαλόντας, καὶ τὴν σωτηρίαν τύφῳ ἐς ἀκαιρίαν ἀποῤῥίψαντας, μεταπεσεῖν χρὴ ἐπὶ νέγκεσιν.

DE AZATINE SVLtano: & qua occasione Turci latrocinari cęperint.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝ ΑΖΑτίνη, καὶ ὅθεν οἱ Τοῦρκοι πρῶτα λῃστείαν ἐπράξαντο.

NVnc illuc redeundum est. Cum Sultanus Azatines ex oppido Acno cum filio suo Meleco profugisset, Istrúmque traiecisset, id quod destinarat conficere non potuit, morte præuentus. Melecus uerò cũ ibi non diu hospes parum ex animi sententia uixisset, per Pontum ad Scythas Asianos transijt: à quibus potestate data, Turcorum principatum, ut paternam hæreditatem, postulauit. Ac cæteri quidem Satrapæ conuenerunt, illúmque adierunt ut dominum susciperent: alij idem cogitabant. Vnus autem nomine Amurius, infestis armis illi occurrit, donec eum attritis uiribus ad mare compulisset. Tum igitur Melecus Heracleam Ponti urbem euasit. Vete autem appetente, Imperatorem adire ad Nymphæum agentem decreuit. Cæterùm iter ingressus, non tamen executus est, sed ad Turcos denuò se contulit: atque ab illis paterno principatu repetito, & ipse breui per insidias cæditur. Turcico

ΓΩ δ' ἐκεῖνο ἐπανελήλυθα, τῷ σελτὰν ἀζατῖνι φυγάδι, ὃς ἔφυτε, γνωμῃ φίλα τῆς πόλεως ἄπονόμα ἐφ' ἑαυτῷ μέλοι, ἐξελεῖσθαι τὴν ἀρχήν, αὐτῷ μὲν τὸ βουλόμενον ἐκπληρῶσαι οὐκ ἠδυνήθη. φθάσαν γὰρ τὸ χρεὼν, τὴν βουλυμάτων ἀξίαν μοῖραν τὰς ἐλπίδας. ὁ δὲ μέλας, βρεχὺ σὺν τριάκοντα αὐτόθι βίαν ἔπτηλεν, καὶ οὐ μέλα οἱ ἀρίσκοντα, ὅτε σὺν τῷ πίνυν δ' ἀεὶ πῶς οὐ γενέσκοντα σκύθας, ἀφ' ὧν τὸ φιλόσημον ἀλαφὰς, ἅτε ζητῶν τὸν τῶν πυρίων ἀρχὸν ὡς πατρικὴν πατρολῆν. τῶν μὲν οὖν ἄλλων σατραπῶν, οἱ μὲν σωθῆσαι καὶ πεδίσαι ὅσα καὶ δυνατὰ σφῶν αὐτῶν, οἱ δ' ἀπέλιπον. ὡς δή τις ἀμύσσοντα, δύμενον σωθρονικὰς λυσιτελῆ οὐ βραχὺ, ἀλλὰ μέλα συχνὸν, πόλεμον κρατοῦντα κατ' αὐτὸ, καὶ πάλιν ἀπολιπόντα τὸν ἑξῆς θαλάσσης· τότε μὲν οὖν ὁ μέλας ἐν τῷ κατὰ πόντον ἀκρωτήριον ἵδρυτο κατεφυγών. ἐνθένδε ἀθικτότερον ἐδόκει σφίσι τὸν βασιλέα τῶν σκυθῶν ἐς τὸ σύμφυτον σῴζεσθαι πρίουσι. καὶ μὲν τοι καὶ ἀπὸν, ἐκῶν μὲν οὐκ ἐθέλοντο· ὁ δὲ ἀλλ' ἐτέρωθεν ἐπράττετο μετρίως, καὶ παρὰ τοῦ τέρπος αὖθις ἐλθὼν, τῶν πατρικῶν ἔχετο αἰχμῶν. ὀθνεῖ γὲ ὢν μαχεῖν καὶ οὕτω τὸν βίον ἐκλιπαρέων, λάθρα πεζῇ φονεῦσι συνεστεῶτι ἐπ' αὐτῷ.

Ηλά

ζι δὲ τῶν τύχων ἀρχῆς οὕτω φλεφάσας, καὶ τῶν πραγμάτων ἰκάνου ἐξ εὐτυξίας καὶ τύχης λαμπρᾶς εἰς ἀτυξίαν μεγίστων ἐκχωρησάντων, οὐ μόνον σατράπται καὶ ὅσοι τὴν γένεσιν καὶ ὀνόματι διαφόροντες, εἰς πλάσας τεμόντες, τῶν ὅλων διελαχεν ὑδραύλαι, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τὴν ἀδοξίαν τὴν ἀνώνυμον ὄχλους τινὰς συρφετώδεις πάντα ἀναπιεσάμενοι, πᾶς λῃστικὸν ἀπὸ λίνων βίον, μεθ' ὁπλῶν τόξου καὶ φαρέτρας ὑφαρούμενοι πλέον· οἱ καὶ τὰς τὴν ὁρῶν ἀνυχωρίας ὑποδύνοντες, συχναῖς τὴν λαθραίαις ἐχρῶντο ταῖς ἐπιφοραῖς, καὶ τὰς ἐμόρους χώρας καὶ πόλεις ῥωμαίων κατῆς ἀνατιθέναν. σωίδει γὰρ καὶ πᾶ βραχέα σὺν τὰς ἄκρας εἰκαῖτας φύλακας, μετανάστας ἐκάθη γένεσθαι δι' ὧν ἔδοσαν τὴν ὑπατείαν λαμπάτων, ἃ παρὰ τὸ βασιλικὸν πρυτανεῖον ἐλάμβανον ὥσπερ ὡς οὐδενὸς ἄξιον παρορᾶσθαι τὴν ἀρχῆς, μέγιστον ὕστερον ἰσθῆναι ῥωμαίοις ἀτύχημα, καὶ τῶν μάλα μεγίστων αἴτιον συμφορῶν. οἱ γὰρ τὰς σατραπείας ἐκείνοι πολλαχῆ διελάμβανον τόποις, παρὰ σκυθῶν ἐληλυθόσι ῥωμαίους ἔλαττον, καὶ ὅσῳ πᾶς σκύθας ἐδηλοῦντο, τοσοῦτῳ μᾶλλον ῥωμαίων διεφέροντο, ὡς ἂν σφίσι πλὴν τῶν σκυθῶν ἐφοδῳ οὐ συμφορᾶν αἰτίαν, ἀλλὰ σφόδρα μεγίστης χορηγὸν εὐτυχίας. ἐσηχοῦντο μὲν οὖν καὶ πλόθῳ ἔκτοι πάφλαγονίας, ἔκτοι πάμφυλίας, καὶ τὴν ῥωμαίων ἐδάφη γλῶ ἄδ' ἦ καὶ πόλεμοι σωβρήγνυντο σωνχαῖς, ὡς δὲ καὶ μέγιστον, ὡς καὶ ῥωμαίοις ἀρχηγέτης γένοντο τῶν ὅλων κακῶν.

Turcorum imperio sic euerso, & ex honesta disciplina & splendida fortuna ad maximam perturbationem prolapso: non modò satrapæ & nobilitate præstantes, omne regnum in plurimas partes diuellerunt: sed multi etiam obscum & ignobiles homines, infima plebe ascita latrocinari cœperunt, præter arcum & pharetram nihil secum gestantes: qui faucibus montium insessis, finitimos agros & urbes Romanorum crebris & occultis incursionibus uexabant. Nam paulo antè acciderat, ut præsidia quæ arces tuebantur, inde migrarent, cum annua stipendia è fisco Imperatorio non numerarentur. Quod initio, utres parui momenti, neglectum, maximas tandem clades Romanis importauit. Turci autem satrapis illis uariè diuisis, cum à Scythis pellerentur, Romanos pellebant: & quàm infirmi erant aduersus Scythas, tam fortes contra Romanos extiterunt: ut Scytharum incursio non calamitatis causa, sed summæ felicitatis occasio illis esset. Nam & è Paphlagonia & è Pamphylia irruebant, Romanásque prouincias populabantur. Tandem etiam ad bella & assiduas dimicationes uentum: é quibus unum prælium Romanos in omnia mala coniecit.

Turcorum ἀναχώρησις in Scythiam occasio.

Præsidia de serta.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑΝ ΠΟΛΕΜΟΥ ῥωμαίων καὶ τόρκων.

DE TURCORVM ET Romanorum in Paphlagonia conflictu.

ΤΡΑΠΕΙΣΩΝ πολλῶν πυρικῶν ἐθροιδόντων πρὸς πάφλαγονίαν, ὡς ἂν ὑπὸ βασιλῶ μεγάλῳ καὶ ἀξιόμαχον τάλαντα διώκειν, τῶν ἱκανὸν ἐξαναχωρῆσαι ὀφοδῳ, καθίσαν ἐπὶ τὸν, μὲ καθάπερ πύλας ῥήξαντες ἱκανὸν τὸ μέρος, μετὰ πολλῆς ἵππασε ῥωμαίους καὶ ὑπὲρ ἅλυς χιλίων χάρας. ἐπεμψεν οὖν στρατὸν τι ἱκανόν, ὃν οὖν ἄξοντες στρατηγὸς, οἱ ἅμα κατὰ χιλίαν αὐτοῖ τι ὑσφά λησαν, καὶ τὸ πεῦ ἐπώλησαν στράτευμα. οἱ γὰρ τῆς καὶ τῇ ὑστεραίᾳ μελλόντες τῆς μάχης συρρήγνυσθαι, ἀλαχρηγορήσαντες, πρὶν ἀμφὶ ὑγιάσαι πολλοχίζον σιν οὐκ ὀλίγας γένδρας παρὰ τὰς πᾶς ὧν τὸ πλησίον ποτα μοῦ ὄχθας. κἄπασπ ἀλαβάντες τὸν ποταμὸν, ῥητῶδε παγνύουσι τὸ στρατόπεδον, τῆς δὲ πᾶ σκυνύσης ὥρας ἐλαυνόμενοι, σωίσασαν τὰ στρατόπεδα. καὶ τὰ βδὸ πρῶτα, οὐ μᾶλλα αὐτοπεσόντ' ἐδόξη τούρκοις ἡ ῥωμαίων ἰσχὺ· ἀλλ' ἐναντίον ὅμως καὶ αὐτῶν μαχόμενοι, οὐ συσκιδίαν ἀλλὰ τῶν μάχῃ ποιούμενοι, ἀλλὰ συχνὸς φαλαγγηδόν, ὡς ἐδόκουν. νῶτα γὰρ δεικνύουσι, φόβῳ ἀναιῶτες· ἂν τε ἐπανεστρέφουσι τάχιστα, καὶ συχνὰ ὄπισθ ποιούμενοι ἀλλήλους συμπεσόντες, ὡς αὖ τὸν τὴν αὐτοπάλῃ στρατὸν ὅλῳ πέξῃ ταράξωσι, καὶ τὰς πᾶσπούσας εὐκόλως ὑγιεῖσι. κἄπειτα οὕτω τεταραγμένους ἐπαισίους ὄντας, βᾶσι καπεπροσπεῖται. πάντ' ἦν τὴν ῥωμαίων αὐτοῖς τὸ σφῶν αὐτῶν ἀδικῆσθαι ἀναμὶ οὐ δεδώκατε, μᾶλλον τοι τῶν αὐτῶν πλάσους ἐποδιάντες, ὑφόλυγρ παρὰ τὸν ποτα μὸν ἀναπαυσόμενοι. ὑδίκει δ' ὁ στρατὸς ὡς μὰ ἄφυλον κἀκπάσασθαι, καὶ παῦτα τὴν σωιστοτόμων στρατηγῶν συχνὰ βοώντων, καὶ ἰωλυόν τῳ τῶν

Vltis Turcorum copijs in Paphlagonia collectis, Imperatori unsum est magno & firmo exercitu, celerem illorum, quantum fieri posset, impressionem inhibere: ne illa parte ueluti porta perfracta, impunè ac prohibente nemine longius euagarentur. Eos autem duces misit, qui stultitiâ & temeritate sua tum ipsi impegerunt, tum omnes copias amiserunt. Nam Turci pridie instantis pugnæ tota nocte insomni exacta, ante diluculum non paucis insidijs in Orientali uicini fluminis ripa collocatis, eo superato castrametati sunt. Cum pugnæ tempus instaret, cõgressis exercitibus, principiò Romanorum impetus Turcis non adeò reformidandus esse uisus est. Substiterunt igitur, & repugnarunt, non stataria pugna, sed crebrò de more eorum commutata. Fugam enim simulantes terga dant, statimque redeunt: id'que frequenter facere non desistunt, ut hostilem aciem perturbent, ac de gradu deijciant: postea perturbatos aggressi, facilè in fugam uertunt. Tum autem astus is nihil illis contra Romanos profuit, optimè munitos & armatos: sed plurimis suorum amissis, ad flumen Romanis (quod utinam non factum esset) continenter persequentibus, effuse fugerunt. quamuis prudentiores duces uehementer milites reuocarẽt, ac receptui ca-

Turci Romanos in insidias pellectos cedunt.

nerent: quòd hostium fuga suspecta & periculosa esset. Sed illam pugnam initium utiq; excidij Romani esse oportebat: Diuina prouidentia infinita peccata à multis annis cumulata, mediocriter puniente.

ROMANARUM IN Asia prouinciarum uexationis initium.

IOstes igitur ultra flumen persecuti segnius fugientes cędendo, in improuisas insidias, præ cursu & æstu anhelantes, atque inuiros quietos & integris uinb. incidunt. Ita hinc numeroso exercitu, inde flumine interclusi, paucis exceptis omnes ee ciderunt, nulla re memorabili gesta. Turci autem uelut porta aperta, securi ac prohibente nemine, omnes Romanas prouincias populabundi usque ad Sanganum percurrebant. Quibus malis fatigatus Imperator, ripas fluminis crebris oppidis munirit, ne ipsa etiam Brithynia potirentur. Neque enim cæteras Romanas legiones ab urgentibus bellis reuocandas esse censebat. nam Thracenses Bulgaricis & Illyricis motibus, inferioris uerò Asiæ uires (quam Phrygia, Lycia & Mæander fluuius deliniunt) alijs atque alijs Turcarum incursionibus obstare debebant: neque etiam ullo modo committendum uidebatur, ut classe dissoluta, & in terram perducta, maiores in mari quàm in Asia tempestatum fluctus existerent. Quapropter suis quasque locis hostium aduentum expectare iussit: prudentem & tutam eorum quæ super essent custodiam, incerto euentui & periculo præstare ratus. Enimuerò cum Turci nostrorum finium arces impunè occupassent, terràsque subactas in Satrapias diuisissent: à mari Pontico & Galatia usque ad mare Lycium & Carium, & fluuium Eurymedõtem, omnia suæ ditionis fecerunt. Quis Iliade prolixiorem eorum malorum, quibus noctu atq; interdiu uexati sumus, commemorationem pro dignitate absoluerit? Romanorum utribus tantum imminuns & depressis, quantũ potentia Turcorum augebatur. Nam omnia quidem uelut uno collecta fasce perstringere, ignaui & ingenij & linguæ fuerit: neq; tum sentiret quisquam, quàm deploranda illa essent. Contrà, singulatim omnia persequi neque nos possimus, neque quisquam paulo humanior sine ui lachrymarũ legere queat: neque nos historiam, sed nænias scribere putabimur. Quare nec dicenda, nec prætermunda sunt omnia: sed pauca quædam selecta de multis, atque aliàs alia, prout se dabit occasio, referentur.

Sanguinis lunes Turcorum.

Turci Asianas prouincias occupant.

MISE-

ΑΡΧΗ ΤΩΝ ΔΕΙΝΩΝ ΤΗΣ ἐν Ἀσίᾳ ῥωμαικῆς ἀρχῆς.

ΑΥτοὶ τοι οἱ ἁλόντες τὸν ποταμὸν, ἁλόντες ἐδίωκον καὶ αὐτοὶ, κἀπίπτοντες ἀεὶ εἰς τοὐμπροσθεν φεύγοντας, ἕως φύτυχον αἰφνιδίως καὶ ἀπροσπτώτως τοῖς λοιποῖς τὸν πόρον, καὶ ἀφέσαν αὐτοὺς παμπληθεῖς οἱ ἐκπεσόντες, ἄνδρες ἀδόμαινοι τὸν ὑγρὸν δρόμον καὶ πάνυ θᾶττον. κἀντεῦθεν δὴ κυκλούμενοι, ἐκαθέζοντο μὲν μυρίοι σχεδὸν, φύτυλίᾳ δ' ἐν τῷ ποταμῷ, πλὴν ὀλίγων ἅπαντες κατετοξεύθησαν, ὀλίγοι δὲ νωθρότεροι φιλοψυχίᾳ τὴν λέγω καὶ μονὴν ἔξω. ἐκεῖθεν μὲν τοι αἰφνίδιοι καὶ ἀπροσδόκητοι τοῖς πολεμίοις ἐπιφανέντες οἱ πολέμιοι, πᾶσαν ἐπέβαινον τὴν ἀκραν τῶν ῥωμαίων χώραν, κατιόντες ἄχρι σκαμαρίας τοῦ ποταμοῦ. εἶθ' ἐπαγόμενος ὁ βασιλεὺς, πολιχνίοις συχνοῖς ἐχύρωσε τὸν ποταμὸν σκαμαρίαις, μὴ καὶ αὖθις ἁλόντες ἀνεμίσγοιντο βαλανεῖα· ἐπεὶ γὰρ ἀκεανὸν λίμνη ἐκπαύσασι τὰς ἄλλας ῥωμαίων δυνάμεις, οὐκ ἀπεχώλωτο. αἱ μὲν γὰρ θρᾳκικὴν τὰς βυλγαρικὰς ἀπεχώλωτο μάχας, αἱ δὲ μακεδονικὰς τὰς τε θετταλικὰς καὶ τὰς τῆς ἰλλυρικῶν· αἱ δ' αὖ κάτω ἀσίαι, ὅσον φρυγία τε καὶ λυκία ὀνίσουσι, καὶ οἱ πρὸ μαίανδρου ἀφ' ὑψου ποταμοί, πᾶς τὰς λοιπὰς ἐφόδους τῶν ἀλλοτ ἀλλοσε ἀφορμώντων τάχιστ' ἂν ἐμέλλον ἀπαυτόσαι, τό, τε ναυτικὸν κατεκύαν ἐν αὐλῶνι πᾶς ἀπορον, τ' ἀπαυτοῦ τὴν ἰδέαν. τὰ χειρ γὰρ αὖ στρατηγικὴ τῆς ἀθλιότητος γαλεπώτερα πᾶς χαμένας τῆς πλούσιας μάλιστ' ἂν ἀσίας. οὕτω κατὰ χώραν μένουσα αὐτὴ, αὐτοῦσα ἀπαυτοῦ πᾶς τὸν πολεμίων ὁ βασιλεὺς πᾶσιν ἐπέχει, ἀγαπητὸν ἂν μᾶλλον κείνης τὴν ἀσκημοσύνην τ' ὀντῶν ἀσφάλειαν, ἢ τὴν μετὰ κινδύνων ἀθλοφορίαν ἐσίαν, ἣν οὐκοῦν σφῶν αὐτ' ἀδικᾶς οἱ βάρβαροι κέχρηνται, μὴ κατὰ στρατηγίας ἐσῶν ἀλλὰ τὴν ὑγρὸν γλῶ αὐτοὶ διελόμενοι, διέζευκτο πᾶσαν ἀεὶ θαλάσσης ῥοῦ πᾶς πόντου μὴ γαλατίαν, ἕως ἑλλησπόντου πᾶς λυκίαν μὴ καρίαν μὴ ποταμοῦ τὴν δίορμίσθυτος τῆς αὖ ἰασοῦ αὖ μαιρότοξον ἰλιάδ' ἀεξάνει λόγου πᾶς ἀξίαν ἀφηγοῦν τ' ἀνεῦ, ὧν ἐπῆγον δίωκτας ἐφ' ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ ὁς ποσοῦτον ἴσπα τὸ ῥωμαίων ἂν φλοιὸν καταῤῥῆξαι, ὅσον οἱ βάρβαροι πεζοχόρευ ἂν τὸ μεσογ. πάντα μ' γὰρ ὁς γε αἰφαλαίαν ξωπαλοχόντες πᾶσαδήποτε, νωθρὰς ἂν ἐπ' ἠνύσαμεν μὴ γλώσσης. μὴ μᾶλλον δ' ἢ μᾶλλ' ἐγμοστ' ἂν αἰδέσοις, ὅσον ἔξια θρήνου τὰ πεπραγμένα. πάντα δ' αὖ καθ' ἕκαστον ἀφιγγάδαι παρέασι, μυρίοι δ' ἐν ἡμῖν δῶμα δ' ἂν, καὶ πρὸς γε ἐπιδόσεσι πηγὰς δ' ἀκρύων ἀθρῆσαι συχνὰ δ' ἂν ὀφθαλμῶν, ὅσοι θιλεσίου καὶ μᾶλλ' ἐπαίδευσεν ἔχειν παρδαλικὰ δέρματ' ἐν τοῖς γε ἡμῖν μονωθ' ὧν, οὐκ ἴσοσιν δυδρῶσι. οὕτω οὖν πάντα λυκτέον, ὅτι πάντ' ἀφετέον· ἀλλά μέτροις πινα λυκτέον ἀκλαυσάτοις ἐκ πολλῶν, καὶ ἄλλοτ' ἄλλα, κατὰ καιρὸν ἕκαστα τὸν πάθοντα.

ΟΡΑ ΘΡΗΝΩΝ ΑΞΙΑ.

Ν μὲν οὖν τῇ πρώτῃ ἐκύρι ἐφόδῳ, πλείω καὶ ἀνασείσματα χωσεγα-
γόντες οἱ βάρβαροι λάφυρα αὐδρῶν τε
καὶ γυναικῶν, καὶ ὅσα τῶν πρωγμά-
των σὺζύγιος αὐδρεῖον ἐτύγχανον
φορητά, διημερίζοντο κατὰ σφᾶς μετὰ μάχης τοι τῶν
ἄλλων. ὅσαν γὰρ ἐκάνοι τῇ λείᾳ καὶ ἀδιλφαὶ σὺν μέ-
ραι πλέζουσαι, εἰ δέ ἰ παδ' ἡ χωρεῖδαι ἀμέλιον ἀπ'
ἀλλήλων, σῇς τὸ μὲν ὑφ' γόι ἑκάστου λαχεῖν, τᾶσαι
κατὰ πρόσωπον ἀλλήλοις, ἄῆρους τοῖς θρίοις ἐκεί-
δαξαν, τλιὰ τε ἰκάδιλα ἰκάνλα τλιὰ ἐκ πρώιας, καὶ
πόδιλα ἰκάνλα τλιὰ σὶ αὐῶν Θ δακρύσασαι, καὶ πάν-
τας ὁπόσους βίδλοι φρόνοι πραγμαὶ, ἰσῆρυσαν πᾶσι
τὸ πικρῶς, ἑνέκας αἰμάτων ἡ πόνων τοῖς ὄνδρᾳσι, ἰσ-
πνρπολεῖσαι τὰ σαλάγχνα, ἐφ' αἱμούς αὐάγκασαν
εἶα κατανὴ ἰκ μιγάλης καμένου. τλΘ, πόδι πλακᾶ-
σαι ἀλλήλας, ὑπὸ λαπόθυμίας δίδυς τὸ ζλῦ ἐπ' ἀρ
ῥάγησαν, ὥσπρ ἐκ αὐχμάδους φιδιαῖαι ῥι φύσιως
σῆς ζλυχθλῶσι τὰ σώματα πρόσθεν, ἢ τὰς ψυχάς.
σωιδὲν δ' ἦδι τούτοις ἐκιλδόντα πόν τῷ βασιλίως
ἡὲν αὐδρόνων γὰρ τολαῖς πατρικαῖς, αὐονσδόμησαι
πόλιν τινὰ πᾶσαν τλιὰ τῶρίαν μαιάνδρου τῷ ποτα-
μοῦ πόλιν οὕτω πως ὑδικλεμδόν πρόλας, ὥν-
μα δ' ἄδγε γλυκοπικρόν ἦν ἐγχωρίοις χαρίεν, ὁπότε κα-
τατρέχειν οἱ πολέμιοι· ἀλλ' οὖν ὑπ' α μετὰ τλιὰ κτίσιν
τὸ πᾶρδν ὅλοι παρῆλθον χρόνοι, καὶ λυκλασαὶ ἦν
τῶν τυράννων πόλις ἐστὶ πανδδυσώτων ὑφ' ἑκα-
νὸν, λὶ ἐκγκέδοσαν γὰρ δοθγ, ὅσοι μὰ τῇ δ' ἡ καὶ τῇ
λαμῷ ἐτιδάκνσαν, ἑαυδὸν τῆς πολεμίους πόδλῦ-
ναι, ἔπρεσι χιλιάδων τὸ πλῆδΘ· οὐ μέσης ἐκαφέρον-
τες. οἱ δ' καὶ ἐκπαγέντες, οὐ τολυτόσκοπες ἑκα-
κέδειον, ἔπεξ δυλάσας ἡ πόνων ἐκπλακγόντας μα
χῶν. ἀλλ' ἑκάνε μικρῶν μεταφέρεδαι. αἰῶνο δ-
μονιάνης, ὃς ἐφέκαμδε, ῥι πόλιος τανταῖς, νῦν τα-
τὰ λίΘ· πόλας πολιὼ κεκρυφγμμίΘ· ἑκῶ που
τὸν χρόνον, φ' ᾧ φύγγρα πρὸ χρησμὸς εὐπρό· ῥι δ'
πόλιος πράλιος τὸ καλΘ·, χρόνοις ἰσῶτας σδρω-
σύμενον· τὸ δ' πόλεσιν ταύτης κατκλιφθρί, φ' ὑ-
σάτους ἐκδοῦδόντα ὕδνα αὐσχύν, ἁλώσεται δ' οὐ-
δαμῶς. αὐκαπαιδόντα δ' παρὰ δωκατὸ πικρύ-
* οὐπάδα μον, ὃς ἐπεπόλῳ ἀγλαῶς * φάνδλα βιόσαι δίσκων,
καὶ πρὸς ἑπτὰ λυκλῶν, πόλιν ἑπτάλοφον λαμπ ωῦσ, φ
ἢ πόλεις ἰσαφῶσι ὑπεκφύσαι, καὶ ἀγρῶχοι ὑπερ-
κλιδόντα πᾶδλικῶς. οὗτος ὁ χρησμὸς τοῖς πολ-
λοῖς ὁ πλαιὸς ἰδίκα χρησμὸς, ἀλλα πανσῶν πλέ-
σμα πιστῶν. ἦσαν δ' οἱ καὶ πεῖν ἠγωῶτο καὶ ἀλγδῶ,
καὶ πολλοὺς γὰρ δίδγε ἑαὐτοῦ χρόνους ζῶ βασι-
λῶ ῥι ζωῆς. οὐ γὰρ ἐδὶ μόνῳ ἦκατο τλιὰ ἐκπεπλῶ
φάνδλα, ἃ πᾶς δ' ὃν καὶ ἰδδομήκοντα αὐκλύσαι ἐ-
τῶ· ἀλλ καὶ αὖ πρὸς ἑπτὰ πδοσπίδδαν κύκλους,
ὡς ἔτι γίνδαι ἄμα τε παῖσι πρόις καὶ φθίσδοντε·
ἀλ' ὥσπρ καὶ τᾶλλα τῶν χρησμοδ τουμένων δυ-
σάκρατ' ἦν καὶ δυσξύμβολα, καὶ πλάσης διχέ-
μδνα τὰς αὐλίξεως καὶ αὐκπύρους μέχρις αὖτῆς ἐκ-
βάσεως, οὕτω καὶ οὗτΘ ὁ χρησμὸς ἐκλάνε αὖ πλά
σους, καὶ αὖτῳ δὲ τὸν βασιλία αὐδρόνυμον μέχρις
αὐτῆς τελδυτῆς, ὡς ἐφάνεται. ἐξ αὐδρώπων δ' αὖ-
τὸ γνωμδύου, αὐτὸς ἑαυτὸν ὁ χρησμὸς διεσάφησεν.
ἐγένετο

*MISERABILIS RE-
rum status.*

IN prima igitur aggressione Barbari prædam, quam maximam, atque adeò innumerabilem, virorum, mulierum, earum rerum quæ à viris expeditis ferri queunt, coegerant, inter sese diuiserunt. Inter cætera autem fuerunt & duæ adolescentulæ sorores: quæ cum diuellendæ essent, quòd non eidem domino sorte obuenerant, altera alteram intuens, cum lachrymis, eiulatu, planctu omnia compleuissent, in mutuo denique complexu expirarunt: quasi natura rerum corpora non prius quàm animas separari pateretur. Post hæc accidit, ut iussu patris Andronicus ad Tralles, ultra Mæandrũ sitas, quæ longo iam tempore uastæ iacebant, instaurandas abiret, propter uicinorũ locorum ab hostili incursione defensionem. Sed priusquam anni quatuor elaberentur, qui in ea fame & siti non perierant, diuturna obsidione compulsi, Turcis eam dedere sunt coacti, uiginti millibus haud pauciores: qui cum in seruitutem abducerentur, felices prædicabant mortuos, qui semel & seruitute & diuturnis laboribus defuncti essent. Sed illud penè præterissem. Cum ea urbs, ut diximus, instauraretur, saxum inuentum est, longo ibi tempore defossum, in quo hoc oraculum insculptum erat: VRBIS TRALLIVM PVLCHRITVDO AD TEMPVS EXTINGVETVR: SED EIVS RELIQVIAE EXTREMIS TEMPORIBVS A' POPVLO, CVI NON ERIT PRINCEPS, PERTERREPIENT. SED NEQVAQVAM CAPIENTVR. RENOVABITVR AVTEM A' POTENTE, CVI A' VICTORIA NOMEN EST: QVI OCTVPLICEM SPLENDIDE' NOVENARIVM VIVET DISCORVM: ET TER SEPTEM VOLVENS, ATTALI VRBEM ILLVSTRABITI CVI ET OCCIDENTALES VRBES PAREBVNT, BT FEROCES EI PVERORVM INSTAR SVPPLICABVNT. Hoc oraculum multi non uetus præsagium, sed recens commentum putabant. Nec etiam deerant, qui id fide dignum & uerum iudicarent, indéque Imperatorem longæuum fore augurarentur. Nec enim in octuplici nouenario resistebant, qui septuagintaduos annos conficit: sed & ter septem adiiciebant circuitus, ut totus numerus annos nonagintatres impleret. Cæterùm ut alia oracula obscura, ambigua & intricata sunt, donec ipso euentu comprobentur: sic & hoc plerosque decipiebat, atque ipsum adeò Andronicum, ad obitum usque, ut paulo pòst dicetur. Eo uerò humanis rebus exempto, ipsum sese declarauit.

Duæ sorores in mutuo complexu expirãt.

Tralliũ instauratio & deditio.

Oraculum Trallib. de Andronico repertum.

Oraculi euentu declaratum.

Nam Andronicus cum Imperij insignibus annos LXXII exegit, & in habitu monachi eo ferè biennium. Verùm illud TER SEPTEM VOLVENS, nihil uolebat aliud, ni si quòd, cum urbem instauraret & illustraret, annum ætatis ageret primum & uigesimum.

Attalus Trallium conditor.

Primus autem urbis illius conditor erat Attalus, nobilis quidam Troianus, qui uetere Troia capta, hanc in patriæ memoriam extruxerat. Vnde πρέλλας, si nomen euoluatur, non aliud est nisi τροίας ἄλλα: hoc est, altera Troia. Sed de Andronici uita & obitu singulatim pòst suo loco agemus. Nunc ad institutum redeat oratio. Suprà ostendimus, Carolũ Italiæ regem fuisse uirũ magnis rebus gerẽdis intentũ, & singulari ingenij ui tam in excogitandis & deliberandis, quàm administrandis negocijs uti solitum. Verùm (ut paucis absoluam) Imperatoris maius acumen & celeritas illi obstabat, & uelut è superiore loco illi repugnabat. Ita fiebat, ut neque huic sui contra Romanos conatus, nec illi quæ contra Latinos moliebatur, succederent: longóque tempore æquo Marte inter illos certaretur. Proinde uiri prudentes haud insciteè dicebant, Nisi Respublica Romana talem Imperatorem haberet, facile eam à rege Carolo subigi potuisse: & contrà, Nisi tum talis Rex Italia potiretur, eam ab Imperatore capi potuisse. Itaque mirari mihi subit imperuestigabilem Dei sapientiam, qui extremè contraria uno fine conclusit.

τρέλλας, τροία ἄλλα

Prouidẽtia diuina in ordinandis regibus.

Nam cum binas aduersarias prouincias inter sese coniungere statuit, nec alteram alteri subijcere: aut ingenio uirtutèque præstantes utrique moderatores præficit, ut uterque alterius consilia & conatus euertat, & utriusque populi libertati consulatur: aut utrosque & hebetes & imbelles deligit, ut neuter alterum tentare, ac septa (quod aiunt) transilire audeat, ueteresque Regnorum limites conuellere. Sic summa utrinque aduersatione ambo in tuto collocantur. Ita Rex Carolus per omne uitæ suæ tempus, Romanos & insidijs & armis appetere nunquam destitit: nec tamen quicquam profecit, Imperatore summa celeritate ac pari contentione conatus illius euertente. Ac cætera quidem singula suprà commemorauimus: nunc, quod postremò actum est, id dicam.

ἐγὼ δὲ ἐπὶ μὲν τοῖς πρὸ τοῦ βασιλεῦσι πραχθεῖσιν οὐδὲν ἔχω λέγειν· ἐπὶ δὲ τοῖς ἐπ' αὐτοῦ γενομένοις οὐκ ἀποκνήσω· ἐπὶ μὲν τοῖς ἐν τῷ μοναχικῷ σχήματι ὄντα· ἐπὶ δὲ τοῖς ἐν τῷ βασιλικῷ. ὅτε πρὸς ἐπὶ λύπῃ συλλαμβανόμενος, ὁ καὶ βίλπου, ἀνῃρέθη. τὸ δὲ πρὸς ἐπὶ λύπῃ, οὐδὲν ἴσως ἕτερον, ὡς φασίν, ἢ ὅτι πρῶτον καὶ ἀκριβῶς τιμωρεῖ τοὺς ἁμαρτάνοντας, ὅπου τοῦτο τῇ πόλει συνέτεινε καὶ ἐλέμπρωσεν. ἴσως δὲ τοῖς πόλεως πρῶτον εἰκὸς τοιοῦτοι, ἄπελος τῆς σχήμης, ἄπιστος τροίας, ὡς ὑπόμνημα ταύτῃ ἐγείρας, τοῖς παλαιᾶς ἐκείνης τροίας ἀλούσης, ὅθεν καὶ ἀναλαμβάνον τὸ ἐνόμαστον πρῶτον, τροίας ἄλλα, καλοῖτ' ἂν ἡ πόλις. ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸ τῆς τοῦ βασιλέως αὐθεντίαν βιοτῆς καὶ πολιτείας ἀρίστας καθ' ὑπερον, κατὰ τὸν τοῦτον τε τόπον ὑπεθέμην· νῦν δ' ὅθι τὸ πρότερον ἔχον τὸν λόγον φθάνει ἐπανακάμψομαι. ἔφθημεν ἐπιδυόμενος τὸν βῆμα τῆς ἑσπερίας ἀκροῦλε, ἐν ᾧ μεγαλουργῶν, καὶ βελτίστη δωσάμενα συνίστως χρώμενον, ἴς τε τὰς ὑδυνίας καὶ τὰ βουλεύματα αὐ ὑμᾶς ἐφαῦ, ἴς τε αὐτὸς δι' ἐκ ἐφώμενα· ἐπ' αὐτὸ πεφῆγεν αὐ ἐφ', καθάπερ ἀπᾶν, ἀ τῷ βασιλέως ἐφα σκοπῷ ἐξέντες, καὶ αὐτικέθετο ὑπφδιξ, καὶ πῶς οὐ συνεχῶς χρεών, οὐδ' οὕτω τως ἱκανῶν κατὰ ῥωμαίων ἐπιβουλεύσας πεφύκει, οὔτ' ἐκεῖνο τῆς τοῦ βασιλέως κατὰ λατίνων, ἀλ' ὡς οὕτως ὡδὶ μακρὸν τὸ ἐξ ἀμφοτέρων αὐτίπαλα καὶ ἰσόῤῥοπα, ὡς καὶ φάμιλυ ἐξενεχθῆναι παιδιᾷ πᾶς τῶν συμπαντέρων αὐδρῶν, οὐσίχως ἐπ' ἀμφοῖν ἐφαμιλίως, ὡς ἀ μὲ τιμικῶτε τοῦτ' ἐβασιλεύς τοῖς ῥωμαίων ἐπιτάττα πράγματα, βασιλεὺς αὖ τοῦ ἑσπερίου τῆς ἰταλίας ἀκροῦλε ἀ ῥωμαίων ἀγαμενα ἐγένετο· καὶ αὖ τὸ αὐτοτρόφου, ἀ μὲ τιμικῶτε τοιοῦτο ῥᾴ τοῖς ἰτάλων ἐπιτάττα πράγματα, βασιλεὺς αὖ τοῦ ἑσπερίου βασιλᾶ ἀ ἰταλῶν κατέτα ἀγαμενία. ὥστε καὶ θαυμάζειν ἔγωγε μοι τὴν αὐτοφυῆ σοφίαν τοῦ θεοῦ πρόνοιαν, ὡς πάντα τῶν ἄκρων φύσεων φῶτα συνάγαγε πάλιν. ὁπόταν γὰρ φύσεις ἐμπνευμάτως ἀλλήλαις δύο πινὲς ἐπαρχίας σωτικεῖσθαι καὶ ἄμφω βάλητε, καὶ μηδετέραν παρὰ τῆς ἑτέρας κινεῖσθαι τὸ, ἀμφοτέρων ὁμονοῆ θάτερον· ἃ γὰρ μεγαλογνώμονας καὶ αὐτοῦ αἱ ἑκατέρας οὐ ἀρχηγοὺς ἐφυλέσκα καὶ ἐθεῖ, ὡς ἂν κατὰ αὐτοπρίσεσιν παρ' ἑκατέρων τὰ ἑκατέρων ἁρμόματα θραύσται, καὶ αὐχεῖ γατα δμῶν, καὶ τ' ἀσφαλὲς οὐτωσὶ τοῖς τόποις ἀσφάλεται· ἃ καὶ ἄμφω οὐ ἀρχηγοὺς ἐλεγχομένους τι καὶ ἀδφοὺς, ὡς μηδετέρων καθ' ὑπερ ἐνῶσθαι δωσάσθαι, μηδ' ὑπὲρ τὰ ὑσπαμβάνε πωλᾶν, καὶ συγχῶν οὐ ἀρχαιοτέρους τῶν ἐπαρχῶν ὄρους· καὶ οὕτως ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων φαντασμάτων, μίαν πειθῆται ἀσφάλειαν. ἰδοὺ γὰρ κἀντεῦθε παρὰ παῖτα τὴν χρόνην τῆς αὐτοῦ βιοτῆς οὐκ ἐλαττον ἐπίσουλα ῥᾳδίως καὶ πολέμια κατὰ τῶν ῥωμαίων ὁ ἀκρούλου, ἀλ' ἴσως ἔπεσεν παρυβλοκιμούμενος τῆς τοῦ βασιλέως ὀξείας αὐτιμελείας, καὶ ἀντιπαρῆσαν. καὶ τὰ μὲν ἄλλα κατὰ τὴν οἰκείαν ἕκαστα ἐπεξελεύσομαι χάριν, εἴ τι ἐξ τὸ πλεῖστον σῴζειν σχήσω.

ΕΚΣΤΡΑ-

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΛΑΤΙΝΩΝ ἐπὶ ῥωμαίους.

LATINORVM ADuersus Romanos expeditio.

ΔΙΝΕ μὲν γὰρ ὁ καρούλῳ ἀεὶ κατὰ βασιλέως ἐβουλεύετο, καὶ παρεῖχε ἑαυτὸν τῷ ἀνδρὶ ἐπιτήδειον. αἴτιον δ' ἐπεβάλετο ἐκείνῳ τῆς βασιλέως ἐπιθέσεως τὸν ἰωάννην τὸν σεβαστοκράτορα τὸν θεσσαλίας ἄρχοντα, ἐπιβὰν δὲ αὐτὸν ἐπενόει, ἵνα καιρὸν αὐτὸς ἔχῃ αὐτὸς παρασκευάσας τοῖς ῥωμαίοις καὶ αὐτὸς ἀδεῶς ἐπιβουλεύσῃ τι γῆς καὶ θαλάττης, καὶ αὐτὸς αὐτὸ πάλαι σκοπούμενον. καὶ δὴ πολλὰς μὲν ναυτικὰς ἀρτύσας δυνάμεις, πλοῖα συγκροτῶν τὰ ἐκ δρυὸς στρατιώτας, ἃς ἐγκοίλους καθιέναι ἄνδρα χρὴ νεὼς ἐπιμελῶς βουσκεῖσθαι. οὕτω τὰς ἀπαρτιτικὰς παρασκευὰς δυνάμεις, ὅσπερ ἐκ νέου ἰόντα, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῖς ἐπιτιθέμενον τὸ τῶν βαλτικῶν ἀλῶν φρόνιον, καὶ ὅσα τῶν μακεδονίας παρεωτέρω, ἅπαντα ἀδεῶς ἔχει δυνάμενον περᾶσθαι. μᾶλλον γὰρ ἴσασθαι μᾶλλον, ὡς πρὸς τοσοῦτον στρατιώτας, καὶ οὕτω σφόδρα ἀπλήστως πολεμίου ὀφθαλμὸν αὐτοῖς, ἅπαντα κάλως ἐπιτελέσειν. ὄφελον γὰρ μὴν βασιλεῖ, τοσαύτῳ ἀνόλῳ δυνάμεως, οὐκ ἐνῆν ἀρκεῖν, ἀλλ' αὐδίστασθαι καὶ ὅπλοις, καὶ χήμασι, καὶ τοῖς ἀπὸ σωμάτων μηχανήμασί τε καὶ ἀκροβολισμοῖς. ἐπεὶ δὲ ἔδοξε τοῖς ἀμφ' ἐκεῖνον ὑπερισχύειν σωμάτων ὅπλων, καὶ φρονήσεως ὠφελίμων μνεία δ' ὡς στρατοῦ. πρῶτον μὲν οὖν χήμασι πίμψας ναυτικὰ ἀπὸ, τὴν σικελίας ἀντιπαλίμνοι γέγραφε φρόνιμον κατὰ τὸ καρούλου, ἵν' ὡς πάλλο, τῶν γοῦν ναυτικῶν δυνάμεων ἱκάνου κωλύειν τὸν ἔκπλουν, καὶ αὐτοπόδαν τὰς καιρωτέρας φρονίδας πῶς αὖ ἐκ πλευρᾶς, ὡς ἀπᾶν, πίνοις μᾶλλον ἢ αὖ ὑπερόπτας. ὁ δὲ καὶ μίγιστον ὠλέθρου ὄργανον καὶ πολιτικώτατον, ἀπορρῆτον τῶν παλαιῶν ἔτερον. τὰς μὲν οὖν ναυτικὰς τὸ καρούλου δυνάμεις, οὕτως ἐκ τῆς ἀκτῆς ἐπὶ λαβὴν τὸ βασιλέως σώσεις, πῶς αὖ ἐγγύθεν πολεμοῦς αὐτοπρόσωπος ἀσκεῖν αὐτάς. μετὰ δὲ ταῦτα δυνάμεις πῶς θοὸν παρακτήσας ἀπάσας ταῖς ἐκλησίαις, τὴν ὑπὲρ ῥωμαίους τιμωκαῦτα στρατὸν ἐκπέμπα κατὰ τὸ ῥωσσοντυλῶ· οἷς δὴ καὶ ἐπιλεῦσιν, οὐκ ἂν ἐχαρίζοντο, οὐδὲ πάσυπι ἀσφαλὲς, πόλεμον ἐμφανῆ κατὰ τῶν γνωτίων ἐγείρειν, πλάσειν τι ἐντὸς, καὶ λίαν ἀσφαλῶς ἁπλισμένων, καὶ ἄριστα πεφραγμένων· ἀλλ' ἐνέδραις καὶ λόχοις καὶ ἀκροβολισμοῖς ἐκ λόφων ὑπερύψιον παρακειμένων, τῶν ἐκείνων παροξύνειν ὀφρῦν καὶ τὸν τύφον, ὃν ἀσώστακτόν πνα λίσσειν καὶ ὁρμῶ. τὸ γὰρ τοιοῦτον τῶν ἐπλῶν, πεύσεις ἀρχῆθεν σωτηθρακῆαι τοῖς ἄθνοι. ἐὰν μὲν γὰρ ἐν τάξεσι ἐπαντᾷ πῶς τὸν πόλεμον, τέχος ἔσῃ ὀχυρὸν καὶ ἀμήχανον· ἐὰν δὲ βρεχύ τι τῆς ῥωμαϊσμένης παρελάσῃ τάξεως, εὐθὺς ἐὰν τὸ κωλύον ἀχμαλώτους σφᾶς ἐκὸν τῶν πολεμίων αὐτίκα μάλα ἀχθήσεσθαι. φόβοι δὲ καὶ τὸ τῆς ὑμφύτου κοφίζης τι καὶ ἐφρῦν μεγάλου παφιλλιᾶν, ὡς μὴ φιλαρῆ τὸ θυμοῦ στρατηγουμένους βαδίειν. ταῦτ' ἐν ἐκ πολλοῦ σωαδίτης ὁ ῥωμαίων στρατὸς, πεύσεις αὐτοῦ πρόμηχοντο δίλοις καὶ μηχανήμασι. καὶ τοῖς μὲν λόχοις τῆς ἐπαγωγῆς ἐμέσης ἐκτίνοντο, καὶ ἐς τὰς ἐπομβίας ἐκτίλευον ἀγορὰς· τοῖς δ' ἐκ τῶν λόφων ἀκροβολισμοῖς αὖ ὑδροβόλοντες ἐκτενον. τὸ μὲν οὖν αὐτίκα μετεπέσασε τὸ ἑαυτοῦ στρατόπεδον ἐκ τῆς τοῦ βελισαρίου πολιορκίας ὁ ῥωσσοντυλῶς ἐς ἀσφαλίστερον τόπον, σφίσι.

Carolus Imperatori perpetuas struebat insidias, easque perducendi ad exitum occasionem captabat. Cum autem hinc Ioannem Sebastocratorem Thessaliæ principem, inde Illyrios bellum inferre illi cerneret: sibi quoque terra mariq; Romanos inuadendi opportunitatem, & destinata excequendi dari ratus est. Itaq; magna classe instructa, terrestres copias maiores parat: ijsq; uirum fortem nomine Rososulem præponit, qui Ionio mari traiecto, nihil spectabat magis, quàm ut castello Bellogrado, & opportunionbus Macedoniæ locis expugnatis, impunè Byzantium usque progredetur. Neque enim fore quenquam, qui cum tantis exercitubus & armis tam firmis congressus, sine malo discederet. Quod cum ad Imperatorem perlatum esset, non cunctandum ratus, & armis & pecunijs & consilijs resistendum illi censuit. Vnde apparet, quanto prudentia sit armis potentior, & ingenij solertia milite numeroso. Primùm enim omnis generis opibus missis, Siciliæ regem Friden cum ad bellum Carolo facien dum concitauit, ut cum uel classem, si aliud non posset, domi retinere, & de uicino quàm externo bello magis solicitum esse cogeret. Id quod maximum & efficacissimum opus uisum est. Ac nauales copias Regis hoc astu Imperatoris dexteritas fecit irritas. Deinde supplicationibus per omnes Ecclesias indictis, Romanas copias, quæ tum erant, contra Rososulem mittit. Quibus abeuntibus, neque consultum, neque tutum uisum est, aperto Marte congredi cum hoste tam potente, & firmissimis armis munito: sed insidijs & uelitationibus è loco superiore lacessendum esse, &, ut superbi atque impatientes essent, concitandos, ut per indignationem nullo ordine soluta que acie erumpcsent. Nam Italorum à multis seculis ea disciplina est, ut cum ordine conseruato inuadunt hostem, firmus sint murus, & inexpugnabilis. Sin à consueto ordine nonnihil receserint, nihil prohibeat quo minus stanim ab hostibus capiantur. Neque rarò insitus illos fastus, & ranonis expers iracundia magnopere læsit. Quæ cum Romanis olim nota essent, talibus eos dolis circumuenie bant, ac frumentarios mulos ex insidijs cædebant, & mercatum qui illos sequebatur impediebant, & uelitationibus è tumulis eos qui aquabantur occidebant. Rososules autem copias suas à Belligradi obsidione ad tutiorem reducere locum, suo

Paleologus Siculos contra Carolũ concitat.

Latini iracundia inflammati uincuntur.

suo spiritu indignum iudicabas: præterea & turpissimum ducebat, Mansisse diu, uacuum que reuerti. Sed ira inflammatus, cum paucis omnino inuadit eos qui aquationem infestam reddebant. quos nostri cum uidissent, promptissimè descenderunt: ijs'que circumdatis, equos sagittis confixerunt, equites uerò omnes in Romana castra uiuos perduxerunt. Quę res Latinos uehementer perturbauit: Romanisque causa fuit, in eos turbatos impetum faciendi. Ita insigni uictoria supra spem omnem potiuntur. Carolus uerò artibus Imperatoris ita superatus: & uno bello facili & expedito, quod terra marique parârat, præter spem in duo diuiso: ae altero exercitu qui Ionium transierat, prorsus perdito: altero uerò, qui cum Siculis pugnârat, non quidem plane amisso, sed filio tamen interfecto: æger animo sedebat, uitæ pertæsus. nec diu binis illis cladibus superstes fuit, quarum mœrorem concoquere minus posset. Sed illud penè me prætererat.

Rosofule capto Latini nunciatur

Caroli ægri tudo.

DE COMNENO Lazo.

NAm Ioannes Alexij nepos, qui posturbem captam Colchorum & Lazorum tyrannidem inuasserat, scripto iureiurando ab Imperatore accepto, Byzantium profectus, Eudociam eius filiam uxorem ducit. & paulisper ibi commoratus, unà cum illa in regnum suum reuertitur: cuius regia sedes erat Trapezus. Vbi antequam annus elaberetur, filius ei natus est, iunior Alexius Comnenus: qui patri, ut pòst dicetur, in regno successit.

Trapezus regia sedes.

DENUO DE THESSALICIS motibus.

HOc rerum statu rursus fidem fregit Thessaliæ princeps, Ioannes Sebastocrator: quæ res exacerbauit Imperatoris animum, & maxima iracundia inflammauit, exincta omni fœderis & amicitiæ spe. quam & sæpe abrumpi, & sæpe resarciri, & uix per uim coire, facilè uerò diffluere ac conturbari: eiusmodi esse rem, ut planè desperanda uideretur. Quare omni pacificationis mentione sublata, per legatos à Noga Scytha, qui ultra Istrum habitabat, & Imperatoris amicitiam, cuius notham filiam Irenem paulo antè duxerat, colebat, auxilia petit: acceptisque quatuor millibus delectorum Scytharum, adiunctis etiam Romanis legionibus, Ioannem Thessalum Sebastocratorem bello petere in animo habebat: tum

Palæologus infestus Thessalis.

Scythica auxilia.

ΠΕΡΙ ΚΟΜΝΗΝΟΥ τοῦ Λαζοῦ.

ΙΩαννης γὰρ ὁ τοῦ βαθυγήρως ἀλιξὶς ἐπὶ γαμβρῷ, τὸ μετὰ τὴν βλ ἀυτοκρατουσαν· πόλιως ἅλωσιν, τὴν πὸν ὠλχων καὶ λαζῶν τυραννίσαντα γῆς, ἐρημον ἐγγράφως πῆδε τοῦ βασιλίως ἐκδῆναι ἐάσας, ὑδ' ὑμαὶ τῇ βασιλιδίσῃ· καὶ τὴν τοῦ βασιλίως συζύγιν) θυγατρὶ δὲ δοκίᾳ· καὶ βραχὺ πονεῖ τοῦ βασιλεα πῆδε τὴν βασιλιδίσσαν σωσιπατρίσας χὸ νον, ἐκεῖσε ἐκπαύσαν ἅμα τῇ γυναικὶ δοκίᾳ πῶς τὴν ἰδίαν αἶχλιν, μὴ τὰ βασίλεια πρασσοῖς. φῆσι δὲ καὶ μίκρω τινίως χρόνου πλημμῆσαι, πῶς δὲ μετὰ βλ δοκίας οὐτ' χειμῶνα, ἀλίξιν τὴν ἰδίαν κομιδὴν· ἐς δ' καὶ διαδοχ' ὕστερον χειμῶνα τῆς ἰσαὰκ αἰχῆς, ὡς αἰῶσται.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΕΤΤΑΛΙΚΩΝ ΠΑΛΙΝ.

ΤΟιοῦτον δ' οὗτος ἐχόντων, αἶχμὴ πάλιν παρακαινοῖ ὁ βλ θετταλίας αἰχηγὸς ἰωάννης ὁ σεβαστοκράτωρ, ὃ δὴ καὶ ὡς λύπιδι τὴ ἀκατάσχετον θυμὸν αὐτῷ τοῦ βασιλέως. ὥσπ γὰρ ἄδελφ ὄντ' ὧν καὶ φίλας ἐλπὶς ἰσθι, τὴ, ὡς ἐπᾶν, ἐνδυκ. τὸ γὰρ συχνὰ μὲν αὐτὸν διαβρήσσουσα, συχνὰ δ' αὖθις σωσθῶσα, καὶ βίᾳ μὲν καὶ μόλις λαμβάνειν τὸν ἐπανόρθωσιν, ἔφασκ δὲ καὶ τὸν πρίσβεις πῶς σύγχυσιν καὶ διάλυσιν κατεργῶν καὶ συμφωνιῶν, πῶς ἐπίγνωσιν ἄδη τοῦ βασιλέα σωίλασι πασπιλῶ· καὶ σύπω ἀπαντῶν ἄλλων ἐμεμόνωτο τὸ λοιπόν, ἐλλὰ σφᾶς ἀβλὴ πῶς τὸν σύλλογον ποιεῖ, ὃς τὰς σφετερίδας καὶ τὸν δίαιταν ἔχει πρὸς τὸ ἱερόν. ὧν ἐγὼ μὲν ἀληθῶς πρεσβυτέρους σκυθῶν ὑβλίκους σρατώτας, ἴππλι καὶ ῥωμαίων ὁπλιτικὸν πνα διάκριν πεζομάχας, πίνθων κατὰ τοῦ διβαλοῦ ἰωάννου τοῦ σεβαστοκράτορ· ὑπὸ τ αὐτοῦ πόνου ἀφανισμῶ, καὶ

ἅμα

ἅμα ὑπὸ σφαγῆ τῆς ὅλης ἡλικίας ἁπλῶς, ὁπόσοι τὴν ἱφηβον ἠγαλέαστο, πολίμιά τι ἐπιτιθέμενοι φύγα, καὶ ὄψις τῇ θελήσει φαίνεται ἐτύχανον.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ.

ΑΛΛΑ πρὶν ἐς τὰ ἔργα αὐτὸν ἀγαγεῖν τῶν μελέτων φθάσας ὁ θάνατος, τὸ ἥμισυ τῶν βασιλείων ἀφαίρεται. ἄρτι γὰρ αὖ τοῦ λυσιμαχίας ἐγγὺς πρὸς τῷ λόφῳ τῷ μεταξὺ τῶν πεχωμίου καὶ ἀλλαγῆς σύνοικοί πως αὐτῷ ὀνομαζομένων χώρων ἀφικνοῦνται, ἐκπίπτει τὸ σκυβάλιον· ἀγελάζονται σπάθυμοι, καὶ οὓς ἔξοντες ἐκ βουλίου συνεπελίγονται στρατηγούς, καὶ ἃ χρὴ δρᾶν σφίσιν παρακελεύονται, νόσου γὰρ σκῆπτρα λαιὰ πρὸς τὸν ἱερὸν λαὸν, θείαν τιμωρίαν ἀπεγγέλλουσι, καὶ πάσας ἐκ τροπῆς τὰς τε κέλευσις συμβολεῦσι καὶ συμπεράθουσι, τῷ ἐπὶ τὰς ἀπλῶς ἐκκλησιάζουσι τὰς συμμιξίας ἐπὶ τέχνῃ. φασὶ δὲ καὶ αὐτὸν τελικαῦτα λύσαντα πρὸς τὸ θανάτου, οὐ παρατυχόντας φῆναι, ὅτῳ τι καλοῖτο ὁ χῶρος· νόματι δὲ ἀνύσαντα πεχωμίῳ ἢ ἀλλαγῶν ὠνομάσθαι, βυθίῳ τι τραφέντα, γὼ ταῦτα φασὶ λεπτὸν τὸ τῶν ἡμῶν ὦ πρόγονοι· καὶ τῶν ἀλλαγῶν κυκλάδη τὸ βίου, μιμνάσκεσθαί τι πολλὰ ἑαυτὸν, ὅτι πεχωμίου τινα ἄνδρα σωμάτων ἐξαμέσαι φθάσας οὗτος ἀφελεῖς. ὧν γάρ τις θρυλλόμενος χρησμὸς πρὸς τὸ βασιλέως, ὡς πρὸς τῶν ἀλλαγῶν τ βίου τὸ πεχωμίου τι ἀφανίζεται. ἀφ' οὗ πλανᾶσθαι, ὅτι πρὸς τὴν τῆς βασιλείας πόθεν λίαν ἐπῳδομένος, ἄχρηστον πρὸς τῶν βασιλέων ἴσον ὄνομα ἀποφῶναι πεχώμιον.

ΠΕΡΙ ΧΡΗΣΜΩΝ.

ΑΠορήσειε δ' ἂν τις τῶν χρησμῶν, ὁπόσοι κατ' ἀνθρώπους ἄλλοτε ἄλλοι πλανῶνται, γράψαί τι καὶ εἰρῆσθαι· ἢ ὅπως μέλλοντων φράσεις ἀλλοῖαι ἀναγκαῖαι, ὅτε βυθοῖς αὐτῶν αἰνιγμάτων ἔπη λυγάζουσι. πάντῃ μὲν γὰρ τούτων ὁδὸς πάντα ἐστὶν ὁ πόντος ὠκεανικός τι καὶ οὐ χόνῃ φέρειν παραχρῆ, οὐδ' ἀπό τινος τῶν πάλαι ἀναγράφοντα εὑρεῖν, οὔθ' ὅστις ἴσασι χάφαν ἢ συγγραφὴν ἐγράψαντο. ἀλλὰ τοῦτο μόνον ἴσασι πάντες ἀνθρωποι πεπλάνους ἅπαντας, ὡς κατὰ τύχην ἢ τύχῃ τὸν χρόνον σωθῆναι ἢ τινὰ ἢ τινὰ ἀμαθυνθῆναι τὸν χρησμόν, τινὰ ἢ τινὰ τῶν ἐκβάσεων, καὶ τὸ πρᾶγμα ὑπάρχειν. τίς δ' ὁ πρῶτος λελάσας ὑπὲρ τούτων, οὐκ ἔστι πρᾶγμα τοῖς πᾶσι καθάπαξ ἀνελλήπτῳ τι καὶ ἄγνωστον, πλὴν ἀμυθόλιδαι βάλοιτό τις. τισὶ δ' ἑκᾶ, δυνάμεις τινὰς ὑπερτάτας καὶ λατρευτικάς, τὰς μὲν ἀγαθὰς, τὰς δὲ πονηροτέρου τι μορφὰς ἐργάνας, ὑπηρέτους οὔσας τῆς τῶν ὅλων ἀρχῆς καὶ γνώ· τινί τι γνῶσιν τῶν ἐσομένων ἔνθεν ἀληθείας, καὶ πρός γε ὑπὸ τῶν ἀνθρωπίνων τὸ μεταδιδόναι αὐτοῖς τοῖς ἀνθρώποις, τοῖ μὲν διὰ φυτείου, τοῖς δὲ διὰ ἔσω, τοῖς δὲ διὰ ἔξω πνοῆ τριπόδων, τοῖ δὲ διὰ σπλάγχνων ἱερείων ἢ γῆς τι δυσμίου ζώου, τοῖ δ' ἄλλα τὰ πολλὰ ἤδη δράσαι, διὰ φήμης δὴ ἀφ' ὧν τὰ πάντα πολυγλωττόσας, ἃ τε πολυθρύπτους ἀμοιβαδὸν τὰς τῶν πολλῶν ἀκοὰς, διὰ καὶ θάμα ἐκπλῆσαι ἔσται οἱ πάλαι σοφοί.

ut eum ipsum deleret: tum ut omnem militarem ætatem, quæ Thessaliæ præsidio erat, occideret.

PALAEOLOGI mors.

SEd priusquam consilium hoc ad rem conferretur, mors conatum illius interrupit. Nam cum prope Lysimachiam, iuxta pagum qui inter Pachomium & Allagē (locorum hæc nomina sunt) situs est, uersaretur, ubique Scythicum exercitum inspiceret, Romanósque duces deligeret, eósque quid agendum esset moneret: morbo cordis corripitur, qui breui mortem denunciaret, ac medicorum omnia iudicia confunderet & turbaret, & artis præsidia aspernaretur. Ferunt & ipsum mortis metu, eos qui adessent percontatum, quo nomine locus ille uocaretur? Cum Pachomij & Allages nomen audisset, cum alto suspirio dixisse: Hic sibi finem instare, uitæ que mutationem fato decretam esse. & seipsum grauiter accusasse, quòd non ita pridem honestum quendam uirum nomine Pachomium excæcalsset: propterea quòd uulgò ferebatur oraculum de Imperatore, sub uitæ mutationem Pachomium illi successurum: quo deceptus, & Imperij cupiditate amens, Pachomium Imperio inutilem efficere festinarat.

Pachomius à Palæologo excæcatus.

DE ORACULIS.

HAud iniuria de oraculorū, quæ sermonibus hominum celebrantur, ortu atque inuentione dubitet. Deinde qui fiat, cum futurorum necessariam significationem complectantur, ut intricatis uerborum ambagibus obscurentur. Nam quis ea composuerit, & ad posteros transmiserit, à nemine unquam uel poeta, uel philosopho, uel historico scriptum reperimus: sed illud tantum ab eis annotatum deprehendas, alio atque alio tempore certum oraculum uulgò iactatum, hunc uel illum exitum habuisse. Quis uerò primus illud sparserit, à nemine dicitur aut scitur, nisi quis mentiri uelit. Sunt tamen qui existiment, spiritus quosdam administros partim bonos, partim malos, & instrumenta suppliciorum, inspectores eorum quæ hic gerantur, aerem & terram peragrare, qui futurorum scientiam & supernè acceperint, & hominibus impertiri iussi fuerint, partim per insomnia, partim per astra, partim per Delphicum quempiam tripodem, partim per exta immolatarum pecudum: partim (ne sim prolixior) per uocem ex aere primùm ortam, ac deinde circumuolitantē, & aures hominū circumsonantem, quā uetere res sapientes Diuinam uocem appellarunt.

Spiritus ad ministri oraculorum autores.

Insomnia. Astra. Tripus. Exta. Vox. Scriptura.

Sæpe

Sæpe etiam factū, ut in saxis aut parietibus, ignoto autore scripta reperirentur. Sed tamen ambagibus inuoluta sunt omnia, & non satis perspicua: quemadmodum Imperatorū ornamenta, quæ diuini quiddam habere, & (uti par est) uulgi captum superare credun-
» tur. Nam quæ exposita sunt omnibus, facile
» fastidiuntur, & ferè negliguntur. Non tamen uana ea esse aut irrita creditur, si quis non obiter, sed iudicio adhibito rimetur. Alijs enim beneficij, alijs supplicij loco significari. Quosdam enim calamitatum impressionem præparatione & patientia molliorem reddidisse: quosdam uerò uitæ emendatione placato Deo, prorsus illa auertisse: quibusdam interiecto tempore ob animorum imbecillitatem, supplicio esse calamitatum expectationem, priusquam aduenerint ea quę perpetienda fuerint: ita gubernante Prouidentia, ut grauius ob commissa plectantur. Quòd si quæ mentiantur, hominumq; spem frustrentur: (nam omnia quæ significantur, alijs molesta sunt, alijs iucunda: ut Crœsi Imperij destructio, Crœso & Lydis molesta, Cyro & Persis pergrata uisa est) si qua igitur ita fallere uideantur, id non ipsorum oraculorum natura fieri, sed hominum præpropera ponus cupiditate, qui tempora anticipent, & oraculorum sensum ad optata sua detorqueant.

Obscuritas oraculorū.

Oraculorū ex libidine interpretatio.

Interim tamen uidendum, ne qui sint, qui huiusmodi oraculis addictos ludificentur, & nouos commenticios uersiculos ad oraculorum imitationem confingant, eosq; clàm in uulgus spargant, horumq; mendacijs illorū etiam ueritatem confundant. Id quod multos nostra etiam ætate fecisse constat. Sed illuc redeo. Imperator illis in locis, quę dixi, præter spem suam fato functus est, Anno ab orbe cōdito sexies millesimo, septingētesimo, nonagesimo primo, annos LVIII natus. At filius eius Imperator Andronicus, quamuis adesset, patrem Imperatoria sepultura adeò non honorauit, ut ne plebeia quidem sit dignatus: præterquàm quod iussit, ut noctu pauci quidā cadauer procul à castris abductum multa terra obruerent: id modò cauens, ne Imperatorium cadauer á seris discerpertur. In causa erat, quòd dum uiueret, à recta Ecclesiæ doctrina defciuisset, ut suprà expositum: quod factum filius, etsi patrem adamabat, & pietate filios omnes atque obseruantia superabat, ex animo, ut postea dicemus, clàm oderat. Ac Michaelis Palæologi hic exitus fuit: uiri naturâ decori, cum grauitate quadam, & digna principe maiestate. Erat porrò in eo robur corporis, & rei militaris perina, diuturni temporis parta exercitationibus. Cum autē & prudentia & eloquentia ualeret, in rebus gerendis multo fuit acrior. In Imperij principio munificentissimus esse uisus, ut subditorum animos nimirum sibi cōciliaret: deinde modum sumptibus adhibuit,

Oracula cōmenticia.

Palæologus sine honore sepultus.

Elogium Palæologi.

ἐπὶ δὲ ᾧ πίπρασι ἃ πόλις ὑφῄρπασται χρεμμάτα πολλάκις, μηδ' ὁπόσις ἔσις ποτὲ ὦ χρήσφος ἀνλευμένου. διὸ δὴ καὶ μάλι τι δι' αἰνιγμάτων τὰ παῖτα καὶ ἀ παῖτα σκιᾷ, καθάπερ τὰ τῶν Βασιλίων ἐκμάλια, ἀλλὰ τὸ ῥᾴδιον ἐᾶν καὶ οἷς χρεὼν ἐσὶς οὖ πολλά. τὰ γὰρ « πῆς ἐᾶσι πρόχειρα κεῖσθαι τῆχα, καὶ ἐχρησίας σῴζειν « ὡς τὰ πολλὰ πᾴσι ἐχόντα. γίνεσθαί τι μὲν τῇ χρεὼν « αὐτῇ, ἀ παῖν τι μάτειον, οὐδ' ἐγὼ, ἃ πῆς μὰ πέρφηγε παῖτα, ἀλλὰ μετὰ σωίσεως τῇ πᾴσης σκοπεῖν. οἷς μὲν γὰρ πρόνοιας, οἷς δ' ὑβρισὴς ὧν πρὸς ἀπόλαυσιν. οἱ μὲν γὰρ ἀ κυφοσύνην τῇ ὀφθαλμῇ τῶν λαῶν ἐργάσαντο πᾶσαν ἐκκλησίαν καὶ πᾶσι κρημνίσαντες ἰσχυρὸν, ἀ πλίους σφᾶς αὐτοὺς ἐπίλαβεν τῶν λαῶν, ἅμα μετὰ λαισπόφως ἐγεγῶς ἐξ ὑμνισάμενοι τὸ θεῖον. πῆς δὲ, ἅμα μάκροψυχίαν ὁ πατρῷος χρόνος, κόλασις τῇ τῶν λαῶν πᾶσ ὑβρὶς γίνεσθαι, πᾶν τὸ πεῖαν ἃ χρὴ πεῖαν, ἢ πᾶσ ὑβρὶς ἔσως οἰκ νομεύσας, ἀλλ' ἐκπίσην ἐκμαιεσθαι ἂν ἐπλημμέλησαν. ἐὰ δὲ καὶ ψεύδηταί πινε, καὶ ἅμα πίθονσιν οἱ πῆς ἐλπίσι πεφόμενοι τύπον (πάντα γὰρ τὰ ἀνεγόμενα πῆς μὲν ἐσὶν ἀνάγκη, πῆς δὲ τὸ πολὺ ἐσὶν ἀσπερ ὁ ἢ ἐρεῖ σε ἀρχῆς καὶ πόλεως λύσεις μὲν καὶ ἐρεῖσιν ἰώιασι, λύσεν δὲ καὶ πορίας λύσαμοι ἰσθῆχν) ἐ σὺν σύτοις ἄνους δικαῦσί πινε ἅμα ψεύδεσθαι, ἢ παρὰ τὸν τῆχα σμὸν φύσιν συμβαίνῃ τοῖς, ὅτι μὴ πᾶσ τὸν φλεγμαίνουσαν ὑφισιν τῆ λιχνοτέρων αὐθρώπων οἷν χρόνους πθαραπίζοντων, καὶ τὸν νοῦν τῆ λογίων πθὸς τὸν οἰκεῖον ἁρμοφόντα ἐρεῖν. σκοπῆσον δὲ σὺν ἡμῖς μὰ πνὸν ἅμα αἰζοῦς δ' αὖθ οἷν πῆς παῖσις χαμάδις, καὶ νὰ σχίσᾶ πλαῖοντες ἂς μίμησιν τῆ χρησμῶν, ἴσατε ἡβῇ τὸ λελαδὸς πᾶσαν αἴρησιν ἐς τὸν ἅπαν αὐτὸ, ὧσι τοῖς τάτῆ ψεύδεσι καὶ ἢ ἱκάναν συγχεῖν ἐλπίδαν ἐᾶν γὰρ ἐκ ἰλήγοις τῆ ἐφ' ἡμῶν πίσεως χρόνον ἐάλωσαν. ἀλλ' ἴσασι ἐκ πάνυ μὲν δὴ βασιλεῖς πθὸς ἃς ἐμάχοντο πίσεις ἢ ἱκάσας ἴσυχε πολλᾷ, κατὰ τὸ ἐξακισχιλιοσῷ ἐπέκεισεν γόνου πεσῆν πᾶσαν ἐτῶν, ὀκτὼ καὶ τριακοσίοις ἐπὶ τυγχάνων. ὁ δ' ὑὸς καὶ βασιλεὺς αὐθρόνικ τὸν ἐνικᾶν πᾶν, μὴ ὅτι γε ἢ πῆς βασιλεῖσιν ἐνομέμισε πῆς ἐκ ἀρίσας τὸν πατῆρ πεφῆς, ἀλλ' ἐδ' ὁπόσε βασιλεῖσιν ἃ σκηπανδῆν ἐφᾶσαν, πλὴν ἃ ὅτι παρεκινδύνευσε νύκτωρ βραχᾶς τινας ἄνδρας πέρᾳ πε τοῦ σρατοπέδου ἀπεγαγόντας, πλέρων ἐδισωρεῖσαι γλῶ, ἐᾶν μόνον αὐτὸ πθμιδυσόμενον, μὰ θρεῖσιν σώμασιν ἴσως σῶμα βασιλικὸν ἅμαιρεῖθ· τὸ δ' αἴτιον, ἃ τὸ ὀρθὸ ἢ ἐκκλησίας δόγματ· ἐκαῦχε πρεῤῥεπὲς, ἃ ζῶν μὲν ἐκάν· (ὡς πῆ ὁδὸν ἀρίκμεν, κε τυχάσαμεν) ὕτ· δὲ λάβρε πθόντας ὅλως ἐκ ἐς ἢ γὰ ψυχᾶς, ὡς πθόντας ὀρθῶς πλατύτερον. ἢ γὰ ἱκάνως, τῶν δ' ἱκάνε πολὺ μᾶλλ σφοδρᾶς ἀπονόσε πῆς ἄξιν. πεφικᾶς γὰρ ἴσαν ἐκ ἐργᾶς ἐκ πιμᾶς, ἐκ ὅσ ἀνάκε αὖθ' ὡς, ταῖτας ὡς ἐκ ὀφθαλμῶν, ὑπὸ σοι πεφράσιν αἰσχυντῶν ἰδῆν. ἀλλὰ τὰ μὲν πθὶ τὴν βασιλέα μιχαὴλ τὴν παλαιολόγον, ὃς πῶν καὶ τλώσι πῶρες. ὧν δὲ ὁ αὐτὸς τλῶ τι ὀφῶ δίκης ἐπιτιμῶ· ἐκ φύσεως, μετὰ πνὸ ἀμελείας ἐκ ἀγαμενοῦ πῆς σώμαθ· χρώμασι τι ἴχαν σώματ· καὶ πᾶσαν ὄψιν πολεμικὴν, ἅμα πολῶν ἔτ' χρόνων συγγυμνάσασαν, καὶ ἀσκυθρώσαν πῶς· καὶ πλατὺς ὢν γενναιοκ ἐκ ἀκρᾶν τὰ δ' ἴσατε, ὁμοίτ· ὧν γὰ πῆς πᾶσι. μεγαλοπρεπέστ· δ' ὢν τὰ μάλισκ ἰδῆν γὰ πῆς πθοιμίσεις τῆς βασιλέας, ἵνα τοῖς δυνάσεις εἶναι εὐεπι-

εἰκαιότατα τὸ ὑπὲρ τοῦ, ὅπως ποτὲ τὸ μητριώτερον ὑποχείλαι, ἵνα πανταχόθεν ὑποφυομένων πολέμων μαχῶν καὶ πολυτελῶν τῶν χρημάτων δαπανῶν ἀπαυστότερον. ἔχει δή, καὶ ὧν πάνυ ἥδεται, σωτηρίων πόνων λογισμῶν, ἰσχυρὸν ἀεὶ τὸ σωφρονοῦν ἢ ψυχῆς, οὐχὶ τῶν ἐκτετομένων τὸ δίγνωτον, ὡς ἐν ὑπὲρ τῶν ἀεὶ παίδων ἐξαδόχως τῶν βασιλέως ἑαυτὸν καταβάλλων· ἐφ' ὧν, ὡς τὸ εἰκός, αὐτὸς ἀπόνητο, μᾶλλον πρὸς πλούσιον ἀξιωθεὶς βασιλικῆς, οὐ τῆς ἐκκλησίας θεσμοὺς τῆς πατρικῆς σοφοῦς πολλῷ πρὸ πάντων. ὅμοιγ' οὖν ὑπὲρ αὖ ὃν σοφὸς καὶ φρόνιμος οἰκονόμος, ὅσις ἑαυτοῦ γε ὕπνου ἀμείνων τὰ βέλτιστα, ὑπὲρ τῶν ἰδίων καὶ ὅσις κατ' αἷμα πεφύκασι. ὅστις δ' ὅλος χρῶς ὢν τοῦ βίου φλεγμαίνουσαν λίχνοις δόξαις, καὶ τὰς τοῦ ψυχοῦ ὑπερκλυζούσας εὐτυχίας τῶν παρόντων καὶ ἀνημέρων πράξεων, καὶ πεπαμένων τὰ ἄδικα τῶν βελτίστων, οὐδ' ἑαυτοῦ χάριν, οὐδ' ὅστις αἵματος γάτων αὖθις, ἀλλ' οὔτε ἐμοὶ τῆς ἀπονοίας, καὶ μάτην τῆς αὐονύπου σπουδῆς· ὅτι πῶς ἔστι καὶ θεὸν αὐτὸν ἐρασθυμοῦντα ἴσχειν τῇ γνώμῃ καὶ τῆς βουλεύσεως, ἄδηλα καὶ τοῦ αὐτίκα πεφασμένα τῶν ἐλπιδόντων ὑποίσκα πᾶ τῶν παλαῖ, καὶ τοῖς τῆς κακοδαιμονίας ἐχόντοις ἐρημονοῖς πρόπαθα. ἰσθὺ γὰρ καὶ ὁ ἔστ λόγῳ πρωταθλητὴς Βασιλεὺς μιχαὴλ ὁ παλαιολόγος, τἄλλα σωφρονῶν, καὶ ὅλως, ὡς ἁπάντων, τῶν τῆς τύχης ὑμνύειν ἐπακολουθοῦσαν ταῖς πράξεσιν ἴσχυε αὐτοῦ, πρὸς γε τὸ φίλτρον τῶν παίδων ὑπὸ ἀνθρώπου καὶ ἀληθοῦντος ἰδιαίτερα πλάττοντα, παῦ τὸ φιλοῦν πρὸς τὸ φιλούμενον ἐκπεπτύφλωκε, φάσκοντα. δίον γὰρ ὡς τῶν ἄνωθεν ὑπὸ παίδων ἐκπεσοῦσαν καὶ διεφθαρμένην πρόνοιαν αὐαρτῶσαι τῶν ὅλων ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν παίδων φρονήματα· ὁ δὲ τυφλὸς πρὸς πρὸς τὸ φίλτρα τῶν παίδων φαίνει βαδίζων, ὑπαθὲν ἑαυτὸν ἀρχῆς ἐπ' ἄκρας ὡς τὸ βαρύληρον τῶν τε ἄλλων ἀνθρώπων σωφρόνων, καὶ πρός γε, ὅσα ἀκμοπαθῶν καὶ παῖδων ἰφίλητα. ὑπὸ γὰρ ἐκ βρέφους αὐτοῦ τῶν βασιλέων ὁ λύκος ἄνωθεν ἐμπεσὼν ἐσπάσατο, ὡς πλυτρόπως καὶ πλακεῖσθαι ἀνδιάλυτα, ἐν τῶν μικροψυχίαν καὶ αὐτὸς ὧν βραχὺ παρακρούπτ, καὶ τῶν τε γλῶσαν ὑβριστικῆς παστοίας, τάς τε χεῖρας ἀμάτων ἀθώους ἰφύλαξε· καὶ πρός γε ὅπα τῶν γνώμων ὑποβρύσιον τῆς τοῦ ἐκκλησιαστοῦ ὑίδους ἔχει λευτομίας, μακρὰν αὖ τοῦ μίτρου αὖν πρὸ αὐτοῦ βασιλίας παρέλαυνον ἅπαστος ἅπασιν ὅσα πλαῖον ἐγκωμίων ἰφίλητα· ἀλλ' ἰχθῦν, ὡς ἔοικεν, ἰβράφθαι μὲν ὑπὸ ἰσπέου τὸ πίλλον, ὑπερνίδια δὲ τὴν αἰσχρόν, ἵν' ὑμῖν δὲ τὰς τῶν ἀνῶν ἰχετίας κατασπάσωμεν, ὅτι δ' ἰκ πανῦ κακῶν παλαιῶν τε καὶ νέων, ὥστ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἔχω.

ΝΙΚΗΦΟ-

hibuit, cum uaria bella existerẽt, quæ diuturnos & magnos sumptus citra ullam detrectationem postulabant. Nec desunt, qui cum afflicto animo, & perpetuò turbata conscientia fuisse dicãt, ob innouatum dogma: quod eò amplexus fuerat, ut Imperium ad liberos suos propagaret: à quibus id scilicet honoris ei est habitum, ut ne Imperatoria quidem sepultura ornaretur, Ecclesiæ sanctiones patriæ pietati longè præferentibus. Mea uerò sententia is prudentissimè rebus suis consulet, qui primùm suapte causa optima quæque amplexus fuerit: deinde liberis etiam & cognatis suis prospexerit. Qui uerò toto animo incertam gloriolam aucupatur, & ijs casibus qui animum obruunt, nec constantiæ quicquam habent, se subjcit, & iucundissima optimis siue sua siue suorum causa anteponit: is miser mihi uidetur, tum ob temeritatem, tum propter inane studium: quòd præter Deum, eius uoluntati & consilijs aduersantem, euestigiò etiam euidenter alia quàm sperarat experitur, & in extremas miserias præcipitatur. Eece enim, is de quo nunc agimus, uir alioqui prudens, & in rebus gerendis fortunatus, charitate liberûm uictus, uerum esse ostendit quod Plato dixit, Amorem esse cæcum. Nam cum omnes & de se & liberis curas in Diuinam prouidentiam reijcere debuisset: ille cæci instar, dum amori liberûm suorum indulget, imprudens à summo principatu in calamitatum barathrum se se præcipitauit: id' que consecutus est, ut uulgo eum execrentur. Nam cum Deus imperium illi inde ab infantia destinasset, ut uarijs multisque locis declaratum est: si animi pusillitatem nonnihil moderatus esset, & linguam ab omni periurio, & manus à cruore cohibuisset, neque omnino ad peregrina & aliena ab Ecclesia dogmata deflexuisset, longo interuallo superiores Imperatores etiam laudatissimos superasset. Sed oportebat utique calceum ab Istiæo consui, ab Aristagora uerò indui, ut nos in extrema mala deueniremus: siue ad uetera & recentia delicta luenda, siue haud scio quam aliam ob causam. Atque hæc hactenus.

Propter liberos non uiolanda pietas.

NICEPHORI GREGORAE ROMANAE HISTORIAE Liber sextus.

CAPITA LIBRI VI.

Imperium Andronici Paleologi, filij Michaelis.

Ecclesiasticorum procerum confusio.

De Gregorio Cyprio patriarcha.

De altera coniuge Andronici, Irene.

De relegatione Beci patriarchae.

De Ecclesia miserabiliter à sacerdotibus lacerata.

De Ioanne excæcato, Imperij hærede.

De causa Romanarum cladium in mari.

De patriarchatu ob animi ægritudinem à Gregorio recusato.

Iusti iudicij Dei explicatio.

De Athanasio patriarcha.

De Porphyrogenito.

Athanasij è patriarchico solio descensus.

De Ioanne patriarcha Sozopolitano.

De Alexio pincerna.

De affinitate Cralu, Seruiæ principis.

De Alanis.

De Ioannis patriarchæ descensu.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΑ, ΡΩΜΑΙΚΗΣ ἱστορίας λόγος ἕκτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ ς.

Βασιλεία ἀνδρονίκου τοῦ παλαιολόγου τοῦ μιχαήλ. (σαμεύωμ.

Περὶ συγχύσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν προϊ

Περὶ Γρηγορίου τοῦ πατριάρχου τοῦ ἐκ Κύπρου λύπης.

Περὶ τῆς βασιλίσσης ἀνδρονίκου δευτέρας γαμετῆς εἰρήνης.

Περὶ τῆς ὑγείας τοῦ βίκτωρος, τοῦ χρηματίσαντος πατριάρχου.

Ὅτι πρὸς τῶν ἐκκλησιῶν διακεύων γενόμενον ἄξια παρὰ τῶν τότε ἀρχιερέων.

Περὶ τοῦ τυφλωθέντος ὑπὸ ἀνδρονίκου βασιλείας ἰωάννου.

Περὶ τῆς αἰτίας τοῦ μὴ βάλασσαν διῦδωρ.

Περὶ τῆς λύπης Γρηγορίου τοῦ πατριάρχου, ἐπὶ ᾧ τῶν πατριαρχικῶν πηλίκιον ἐβρόνου.

Διάκρισις περὶ δικαίας ψήφου τοῦ βεκκοῦ.

Περὶ τοῦ πατριάρχου ἀθανασίου.

Περὶ τοῦ πορφυρογεννήτου.

Κατάβασις ἀθανασίου ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ βρόνου. (ξοπόλιτου.

Περὶ ἰωάννου τοῦ πατριάρχου τοῦ ἐκ σωζοπόλεως.

Περὶ ἀλεξίου τοῦ οἰνοχόου.

Περὶ συμπεθερίας τοῦ μεγάλου σερβίας.

Περὶ τῶν ἀλανῶν. (σιῶν.

Περὶ τοῦ πατριάρχου ἰωάννου ἐκ Κωνσταβά

Periculosa Imperij principia.

VM autem Andronicus in Imperio patri succeſsiſſet, magno tumultu plena erant omnia. Hinc enim bellum Eccleſiaſticũ ab aduerſa factione renouabatur, Imperatoris obitu occaſione data: inde auxilia Scythica, quæ quatuor millium numerum excedebant, magnum Reipublicæ periculum minitabantur, ne propter eius à quo acceſsiti fuerant, obitum, noui aliquid molirentur. Erat autem eis facilimum, ſi uellent, eum Romanæ legiones nondum adeſſent, omnia miſcere cædibus, & prædas agere, & pecuniam unà cum ipſo Imperatore & Patribus conſcriptis abducere. His igitur de cauſis Andronicus pleriſque negoeńs dilatis ae præteritis, omnem ſuam curam ad id conuerterat, quo maximè urgebatur. Eos porrò manibus non plenis dimittere domum, nec Scytharum eſſe moris uidebat, nec alia ratione citra tumultum & pugnam abituros: Romana uerò pecunia

Scythæ contra Tribellos mittuntur.

ΠΕΙ δὲ πᾶς τὸν ὑὸν αὐδρόνικον ὁ τοῦ κράτους καὶ τὴν βασιλικὴν σκηπτροῦχον μετέζεσε θαλάττη, καὶ πολὺς πολεμόθεν τὰ πράγματα δέους τοῦ κοινοῦ κατεῖχεν· ὧν γὰρ ὁ τῆς ἐκκλησίας αὐτοκράτωρ ἄρξατο πόλεμος κατὰ τῶν ἀφεστηκότων μάχων, ἀφορμὴν εἶναι τῶν ἄνω τῶν τελευτῶν τοῦ βασιλέως· φόβον δὲ ὁ τῶν ἐκπεμπόντων σκυθῶν ὄχλος πεντακίσχιλιοι ὄντων ἱππέων καὶ χιλιάδων, πολλὰ ἐπίσης τοῖς πράγμασι κινδυνεύειν, μὴ τὸν καλέσαντα βασιλέα θανάτῳ ζημιωθέντος, νεωτερίσωσί τι περὶ τὰς τῶν πραγμάτων ἀλλοίωσιν. ἦσαν δὲ οὗτοι βαλεβῶσιν, ἐπὶ τὰ ῥωμαϊκὰ μὴ ἡδέως στρατεύματα, φόνου τι ἐκ ὀλίγου τοῦ παρατυχόντος ῥωμαίων ἀργάσεσθαι, οὐ λόγου τινὸς βασιλικοῦ χρήματος, οὐ πρὸς γε αὐτὸν βασιλέα ἐμοῦ τοῦ συγκλητικοῦ λαβόντας ἀπαλλάττεσθαι. εἰ δὲ τοῖς γε ἀφίκοντο μὴ πρεσβεύσαιμι τὰ πολλά, πῶς τὸ κεῖσε ἐκπεσὸν ὁ βασιλεὺς ἐπέσας ἐπιστολὰς τοὺς φρουροὺς ἀνεσώσατο· καὶ δὴ μὰ βεβήσας ἀξιῶν ἐς τὰ οἴκοι πέμπειν ἐμπρόθυμον, ὅτι τοῦ σκύθους νομιζομένου ἰσχὺς τυγχάνοι, ὅτ' ἄλλως θορύβου μάχης ἐκτὸς ἐκπολεμεῖν ἀπορῶ τότε. ἐκ ῥωμαϊκῶν δὲ ὧν

δ' αὖ χρημάτων αὐτὸν ἐμποδὼν ἔσεσθαι, οὔτ' ἦν πόρρω ὠν, οὐδ' ἔπρεπεν ὑποπτεύειν. ταῦτ' οὖν καὶ σφᾶς διέχειν παρελθὼν ὁ μεγάλην τοῦτον μηχανὴν τοῦ γλαβᾶ ἐν στρατηγίαις ἐπιφανείᾳ ἐθεασάμενος, ποσοῦτον ἐς πᾶσας νομίζεσθαι αὐτὸν τότε στρατηγὸς ἔχειν ἐκάλουν, ἢ τριβαλλοὺς ἐπικαλούμενοι ἔχειν ἐπολέμουν, πολεμίους δὲ τὰ μάλιστα καὶ αὐτὸν ὄντας ἀεί, καὶ συχνὰ ἢ ῥωμαίων κακῶς ἔχειν ἐθελόντας γλῶ, ἵν' ὁ ταυτῶ τούς τε τριβαλλοὺς ἀφέλοιτο ἐργάσαιτο, καὶ ἅμα αὐτοὶ πλείω πράξειαν λάφυρα, ἐκεῖθεν δὲ τὰ οἴκοι τῷ ἔρῳ ἐκβαίνειν ἐχαρίζοντο· ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ αὐτὰ γε οὕτως ἔπραττον, ὡς ἄρα γε καὶ βουλόμενα τῷ δὴ βασιλεῖ ἀναγκαῖον ἦν τῷ βασιλεύειν ὠδί πως ἐκμηχανᾶσθαι, τὴν τοῦ πατρὸς καὶ βασιλέως ἐπανελθεῖν ἐκπομπὴν τῇ μητρὶ καὶ ἀναστάσιμον θεοδόσῳ, καὶ τὸ τοῖς βασιλεῦσι πρόσωπον ἐκμισεῖσθαι ἐπὶ πᾶσι, ὅθεν ἦν τοῦ βασιλέως ἐκεῖσε γενέσθαι· ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἐπιβουλεύειν τὰ μάλιστα ἐδόκουν, ἐπεὶ τοῦ μὲν βασιλεῖ ἐκπομπὴν ἐποιήσαντο, τὸν δὲ πατρὸς ἐν τοῖς βασιλείοις ἐκπαγλῶσαι διελόντες, ἀνὰ τοῦ μὲν βασιλέως ἐκεῖσε, ἀνὰ δὲ βυζάντιον ἐκαστέρω· καὶ πολυθρύλητος τοῦ ψεύδους, ὅθεν ἐν τοῖς λογισμοῖς, καθάπερ ἐν πίνακι γεγραμμένον, ἀνθρώπου μέν τοῖς πράγμασιν, ἰσάξειν ὅσοις ἀμφιλαύειν, καὶ μὴ δὲ καιρικὸν παντάχῃ καὶ βασιλικὲ ἐπιτήδευμα διατίμητον, τῷ τε τῆς ἐκκλησίας διέρδειν δίκαιον λιζόμενα, καὶ ἅμα αὖ ἐς τὸν ἐκκλησίας ζῆλον ὑποῤῥοίας κατάγοντα, καὶ ὅσοι ἦν αὐκίσεως πέπονθασιν. ὧδε τότε ὁ διάβολος, λάβρα τὸν ἔρωτα καταλιπὼν ἐπιχάρσει, καὶ σωκλασθεὶς ἑαυτὸν ἐς τὸν τῆς παναχράντου μονὴν, ἐάσας μὲν τὸ ἐφεξῆς τῇ ἀθρόᾳ μετεωλῶν τὸ πραγμάτων λαθόντες πάντες, ἐπὶ πολὺ ἐφ' ἕξαι ἔδοξεν ἐπαμύνειν ἐξαίφνης. αὐτίκα δ' εὐθὺς ὁ τῷ βίκτορι πρότερον ἐπιχειρήσας τὸ θρόνου πατριαρχικὸς ἐπανῆλθε τὸν, καὶ λαμπρὸς ἦν θανάτου τοῖς πολλοῖς ὡς τὸν πάροιθεν ὁλόκληρος σωκλαυσόμενος. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ μακρὰ τοῦ διάβολος τότε καλῶς ἔχειν ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν ἐχώρει, καὶ ἀρχὴν τὸ πολλοῦ κόσμου καθίσεσθαι, τροπαῖς ἀπροσδόκητος συγχωρεῖν τὸ τὰ πάντα δημιουργοῦντος θεοῦ, ἐκὼς αὐτὸν κατ' ἰχνος ἐπιέναι καὶ τοὺς γεγονότας ἐν τῷ δὴ τῷ κόσμῳ· ἐν τὰ μὴ πλεῖον ἑαυτὸ καθάπερ πεισθεῖσα, ὅσους κατιὼν μετὰ, τοῖς δὲ μείζων ἔχειν ἐπιτρέπειν καὶ αὐτὸς ὅσους τὸν βαπτίσεως ἐπιφύκει, καθάπερ τὸν ἀνθρώπων χεῖρον τινὰ πλημμέλειαν, ὅπερ ἐν γένοιντο ἐλασμολογοῦντες, ἐν μοῖραν ἐκβλητὸν ἐτέρων ἐκλαμβάνοντες ἐπιόντος γὰρ αὐτῷ φασὶ τὸν ἐπικτήτου, ἐκ τοῦ μὲν πλείονος ἀρχὴν, ὅπερ μὲν παντὸς ἐπὶ τῷ γλῶ νήματι, τὸν μὴ ἀρχηγὸς ἂν καὶ αὐτοκράτωρ, τὸν δὲ μέτοχος καθόσον ἔξεστι. ἐλαττὸν, ἐν ὅπα μὲ μακρολογῶμεν, ἔχειν ἀναμένομεν τί τι ἄλλα ἐν οὐ τὸν τὸ χριστὸν ἐν σωτῆρος ἀνθήσαντες ἐπολείπες· ὅπερ γὰρ καθάπερ ἐγχρόνιος κλῆρος αὐτῷ· ἀλλὰ ἐν αὐτοὶς τὸν σωτῆρος τοῖς μαθηταῖς ἐν ἐκτόλοις πιστεύειν, τὴν φῶς ἀφέλειαν καθάπερ τινα φόρον ἐναποσπᾶν, ὅπερ ἐπὶ τὰς πέρας ἐκπέμπες, οὐ γὰρ ἐρημοι καὶ ἀπλάνεις ἀσκῆσαι, οὐ τὸν ἐκκλησιῶν ὑδροκόπους, οὐ τὸν δογμάτων σοφοὺς πιστεύτες, τὰ τὸν μαρτύραν πλάνεσματα, καὶ πάντα χόθεν ἐκκρινόμενον, καθόσον ἄναλον ἐδόκα ἐπίτηδες δυνάμεις, ὅμως ἐκ ἄμοιρος πλῶν ἐπάλαξεν, ἀλλὰ παντάχῃ ἐκκινούμενον πλόμον πλυνασῶ, καὶ καινότερόν τι στρατόπεδον, ὃν ἔχειν αὐτῷ συμμιγεισὰ τὸ μλ

cunia eos explere uelle, nec facile erat, & nefas esse uidebatur. His igitur de causis, duce adiuncto Michaele Glaba, magno Conostablo, qui rei militaris usu tantum excellebat, ut reliqui duces, pueri præ eo uiderentur, ut quamprimùm Triballos infestissimos hostes, qui Romano Imperio magnas sæpe clades intulissent, adoriretur: eo consilio, ut & horum uires imminuerent, & ipsi maxima præda parta, inde domum Istro traiecto recederent. Et hæc quidem ex sententia succesſerunt. Imperatori aũt necesse erat, in urbem profecto, patris obitũ matri Theodorę renũciare, publicũq; de more luctũ indicere. Itaq; cadauer Imperatoris ut urbem Selybriã deportari iussit, ueritus ne id Latini furarentur: ipse Byzantium redijt, iustisque peractis, in cõponendo Ecclesiæ statu ante omnia elaborauit. quod consilium patre superstite seduló dissimulatum, per occasionem protulit, & quis esset ostendit. Proinde caduceatoribus & edictis quólibet missis, Ecclesiæ correctionem nunciabat: & qui Ecclesiæ studio exulabant, aut malè tractati fuerant, eos reuocabat. Interea Beeus sede clàm relicta, secedit, seque in Panachranti monasterio concludit, ueritus ne in hac subita mutatione à nonnullis discerperetur. In eius uerò locum statim suffectus est Ioseph, qui loco illi cesserat, morbo & senio confectus, & morti proximus. Enimuerò cum diabolus in sacris literis huius mundi princeps appelletur, terrenarúmque rerum moderator, arcano consilio Dei conniuente: probabile est, eum res quæ hic geruntur ueestigiò persequi: & quæ prorsus deprauata sunt, sibi prorsus uendicare: ex optimis autem portionem qualemcunque decidere, more hominum qui prouinciam aliquam sortiti, habitatoribus tributum & annuum uectigal imponunt. Iniquissimè enim secum agi existimat, qui mundi princeps uocetur, nisi eorum qui terram incolant, partim dux & dictator, partim socius sit, quatenus liceat. Quamobrem quùm alia, tum ut Iudæi contra CHRISTVM Seruatorem insanierint, studio breuitatis præteribimus. Hi enim sors eius fuerũt. Sed in ipsos Seruatoris discipulos atque Apostolos facto impetu, unum tributi nomine Domino eripuit. Deinde omnes ordines peragrauit, eorum qui in montibus & speluncis exercentur, pastorum Ecclesiæ, eorum qui dogmata eruditè explicant, eorum qui martyrio decertarunt. & quamuis undique excluderetur, quatenus Diuina prouidentia mandabat: tamen non prorsus inanis & uacuus abijt, sed undecunque multiformem populum coegit, & nouum quendam exercitum, qui secum flammæ participes

Anachronismus emendandum ecclesiæ statum suscipit.

Beei occultatio.

Ioseph patriarcha.

Diaboli potentia.

Cõtendit hæc aquis animis, utrosq; indicto cũ urbis nostræ statu.

* ἰσόρροπον

λούσας

pes essent. Tum autem, cum Imperatorem à pio conatu auertere non posset, alio pacto confusionem effecit, & pulchram illam concordiam tempestate dissensionum turbauit, ac nouam illam festiuitatem infestam reddidit: Eridem illam imitatus, quæ pomum contentionis in Thetidis & Pelei nuptijs proiecit, unde postea magnæ pugnæ & hostiles flammæ exortæ sunt, uti fabularum parentes Poetæ tradunt: ac potius lupos, qui gregem prius dissipato, facile nonnullas oues abripiunt. Nam eò redegit populum, ut in binas & ternas sectas scui deceretur, quorum alij Iosepho patriarcha, alij Arsenio olim mortuo uterentur: à quo Iosephum sacris interdictum dicerent, quòd ipso uiuo sedem occupasset: illis reclamantibus, canonicè depositum esse Arsenium à toto pontificum concilio: alij utrique factioni alia crimina obijcerent. Itaque Iosephus duabus de causis cedere est coactus, tum ut paci eorum quibus molestus erat, consuleret: tum quòd patriarchæ munus obire nequibat, totius corporis uitribus morbo & senio exhaustis. Factionum porrò principes inter se rixabantur, linguas contra sese, non studio religionis, sed iracundiæ impetu acuentes. Nam religionis studium à superna potentia pendet, diuinâque & concinna quadam ratione gubernatur. Qui uerò mentis suæ fores ostentationi aperiunt: hi non animâ duertunt, studium sui in odium, &, si dicere liceat, zelum in scelus esse conuersum, & pro frumento (ut ita dicam) & uua cæteris que bonis fructibus spinas & lolium extitisse: quæ non aliud sunt nisi lites ab animo non satis instituto prolicisscentes, & aduersariarum orationum certamina. At Imperator naturâ mitis, cum neutros offendere uellet, & scandala utrinque eaueret, media uia incedere instituit. Est autem ad Orientale latus Hellespontiaci freti, locus Atramytium, ubi uiri illi edictis Imperatorijs accersiti confluunt: nec ij tantum quorum studium ratione regitur, sed & promiscua & impudens turba, partim thronos ambientes, rem quæ conditionem eorum longè superabat: partim pecuniæ, partim gloriolæ & honorum cupiditate, qui in uita mortalium uarij oberrant. Sed illud penè me præterisset, quòd in primis explicandum est, ne pòst orationis series interrumpatur. Nam cum Iosephus, ut diximus, breui tempore sedem reliquisset, ac paulo pòst uita etiã excessisset: non equũ esse uisum est, ac minimè consultũ, ut Ecclesia tam perturbatis temporib. sine pastore relinqueret. Erat aũt tũ insigni uir facundia, ex Imperatorij cleri collegio, Georgius Cyprius, qui elegãtes græcę literaturę numeros & Atticam illam linguã longo iam tempore oblitionis gurgite demersam, ingenij

Factiones Ecclesiasticæ propter patriarchas.

Iosephus patriarchatu cedit.

Cælitia potius quàm studium religionis.

Georgius Cyprij patriarcha.

λύσεως φλογός. καὶ νῦν δ' ἐπειδὴ τῆς ἀγαθῆς ὁρμῆς ἀνακόπτειν οὐκ ἔχει τὸν βασιλέα, συγχυσιν ἑτέρου τρόπου αἴσχιω, καὶ ἐλύθη ἀνω ἐγερσις κατὰ τῆς καλῆς ὁμονοίας ἐκείνης, καὶ αὖ ἑορτὴν τίθησι τῷ καινῷ ἐκείνῳ ἑορτὴν καὶ πανήγυριν. καὶ μιμῶται τὸν ἔριν ἐκεῖνον, ὃ τὸ μῆλον κατὰ τους θεοὺς καὶ πολιος ἔρριψε γάμους· ὁ πολὺν αὐτοῖς μάχλιν, καὶ φλόγα πολέμων ὕστερον, ὡς οἱ τῶν μύθων πάτηρ ἔφασαν ποιητά. ἃ μᾶλλον μιμῶται τοὺς λύκους, οἳ τὸ πίμπλην θορυβήσαντες, ὁ πατεῖ βασίλης ἐσιν ἕτερος πᾶσι βάτην ἐρπετόζουσι. πρὸς ἐπαλλάξ γὰρ αὐτοὺς διχῆ καὶ τριχῆ διαλιθάζουσιν· καὶ τοὺς μὲν ἰωσὴφ ἄνωθεν μᾶλλον φύσεως τὸ πατριάρχειν, τοὺς δὲ ἀρσενίου τὸ πάλαι θανόντος· καὶ τοὺς μὲν ἄνω λιγαν ὑπ' ἀρσενίου ἀφωσιωμένους τῷ ἰωσὴφ, ὅτι ζῶντος ἐκείνου, τὸν ἐκείνου θρόνον ἐλάφυσσον· τοὺς δὲ κεδνεμένους ἄνωθεν ἀκανονίτως ἀρσενίου, ὑπὸ πάσης τῆς τῶν τότε πρόσθεν ἀρχιερέων συνόδου· τοὺς δὲ ἄλλα κατ' ἀμφοτέραν πρόφασιν ἀνακεκαθῶσθαι μὲν τῷ ἰωσὴφ τὸ θρόνον πᾶς βουλομένοις παραχωρῆσαι, δοῦναι φῆσι, τῆς τε ἀρχῆς τῶν δι' αὐτὴν ὀχλουμένων, καὶ τὸ μὴ δύνασθαι τὸ ὑπὸ θρόνον πεσόντα πρᾶξαι, ὑπὸ ἀφορμίας ὑπὸ γήρως καὶ νόσου τῶν τοῦ σώματος δυνάμεων· τοὺς δὲ τὸ ζῆλον πρόσχημα κατηλαφθῶναι πρεσβύτας, καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὰς γλώσσας ὑπλίζοντας, οὐ ζῆλῳ θεῖῳ ἀμαχαγωγημένους, ἀλλ' ἀνοίᾳ πραπηγημένους θυμοῦ. ὁ γὰρ κατὰ θεὸν ζῆλος τοῖς ἀνωθεν ὀβρῖσαι δυνάμενος, καὶ ἔγκοτα θέσει, καὶ ὑμνουσιν ἐγκλῆσι· οἱ δὲ τοὺς τῆς ψυσιολοφίας πώλους τὴν νοῦν παρακαθῆσθαι ἀσκήσαντες, ἐλαθον τὸν ζῆλον μεθαρμόσαντες πρὸς ζηλοτυπίαν, καὶ αὐτὴ σίτου φαίαν καὶ σταφυλῆς, καὶ ἔστι τῶν καρπῶν ἀγαθοί, ἐκπίθας γλαφυρίσαντες καὶ τριβόλους· ταῦτα δ' ἀσὶν ὑμῖν, ἀπὸ γνώμης οὐ μάλα πιπαυδόμενος, καὶ λέγων αὐτοπάλαι διαυλοι. ὁ μὲν τοι βασιλεὺς φύσει πρᾶος ἄν, καὶ μήτε πόντους ἰδίλων λυπᾶν, μήτ' ἐκείνους, ἀλλὰ τὰ ἑκατέρωθεν φυλαττόμενος σκαιότατα, τῷ μέσῳ ἴχνει βαδίζειν. ἔστι δὲ παρὰ τὸ ἰόκ πλυρὰ τὸ ὑλλαιοτικὸν πεδιον χάρος τις ἀτραμύττιον ὀνομαζόμενος· πρὸς οὗ τὸν ἐκεῖσε τὰ βασιλίως πρόσταγματα πους ἐνδυσε ἐκείνους, ἐκεῖ πανικαῖτα καὶ αὐτὸ γὰρ παρέστο. καὶ δὴ συμβέβηκεν οὐ μόνον οἱ λόγῳ τὸν ζῆλον λαχόντες λώμενοι, ἀλλ' ὅλον τὸ πλῆθος ἀλογίᾳ καὶ ἀναιδείᾳ συμπορευόμενοι, οἱ μὲν θρόνου ἐρῶντες, πρᾶγμα πολλῷ τῶν πάντων ἀνθρώπων ἀπολειπόμενον· οἱ δ' ἐχρημάτισαν, οἱ δὲ δόξης ἕνεκα καὶ τιμῆς, οἷσι παρὰ τὸν βίον πλουτεῖν πολυμοίρας· ἀλλ' ἐκεῖνο μάρτυρι μοι παρίδωμεν, ὃ πᾶσι λαφθλῶσι χρώμενον, ὅτι καθ' ἑαυτὸν ὁ λόγος βαδίζει, καὶ μὴ ἄλλοτε πῆγται τῶν συμβαινόντων ὑφηγῆς πᾶσιν. ἐπὶ γὰρ ἰωσὴφ, ὃς ἀρχαιόθεν, τὸ βραχὺ τὸν πατριάρχην θρόνον ἀπολιπὼν, μικρὸν ὕστερον καὶ βίον μετέστη, οὐ δίκαιον ἐδόξεν, οὐδὲ πρέπον ἄλλοτε ἀμαρτημένοις, ὧνδι πειθεσθαι, τῷ αὐτὸ συγχύσεως γέμοντι χρόνῳ τὴν ἐκκλησίαν τυγχάνειν. καὶ ὧ τῶν ἐκεῖσε πάντες οἱ λόγοις ὑπόπτως ὑφ' βασιλικῷ συγκαταλεγόμενοι ἐλάχιστα γνάμης ὁ ἐκ λύκου· ὃς τὸν τὸ τοὺς γραφεῖς δύγμα τῆς ἐκκλ-

ΘΟ ῥυθμὸν, καὶ τῶν ἐπαίζουσιν γλῶσσαν ἐκείνῳ, πέλας πολὺ ἐδὲ χρόνῳ λάθος ἐγνόησε βυθεῖς,

φύσεως

φύσεως ἀληθέστερα καὶ φιλοπονίᾳ πλεονάζοντα πρὸς φῶς ἤγαγε, καὶ οἱονεί τινα ἐκ τάφου ἀνεκαίνισεν. τοῦτον μέλλοντά τι καὶ περὶ τὸ μοναστικὸν σχῆμα, ὃν τὸν πατριαρχικὸν ἀναγκαῖον ἡγοῦντο βασιλεῖς, ἤδη καὶ τὸ μοναχικὸν ἀμφιεσάμενον σχῆμα, πλὴν οὐκ ἐπ' ἐξουσίας τῶν ἀπάντων ἐβούλετο τοῖς χειροθεσίαις αὐτὸ ἀλοχίαις, ὅπως τῇ τῶν δόγματος καινοτομίᾳ ἐναντιωσάμενος, ἐπ' ὀλίγον ἀνακωλύσειεν αὐτὸν σωτήριον, ὡς κινδυνώδους ἐπιβάντος βραδύνῃ τὰ τοιαῦτα, πρόθεσμόν τινα πρὸς τῶν βασιλέων μετὰ τὰς ψήφους καὶ μαρτυρίας τὰς ὀφειλούσας, καὶ τοῖς πατριαρχικοῖς ῥάβδῳ ὑπὸ τῶν βασιλικῶν βήματος, λαβὼν τὸ βασιλέως ἀλλάξαι χέρος καὶ τὸ πέλαι κρατῆσαι ἴθος. καὶ ὁ μὲν ἀφηγοῦμαι τὰ περὶ τὰ πατριαρχικὰ δίκαια, ὅσα ἐκ ἱστοριῶν ἐκόμισα. βραχὺ δὲ μεταξὺ καὶ ἄτοπόν τινος ἀπαντῆσαι τὸ αὐτόματον, ἃ μέλλω πονεῖν ἐγώ, πρίσκος ὁ αὐτυλίας σκλάβος πρὸς τῶν ἐκεῖσε κρατούντων νικηφόρου τοῦ Διαβάτου, ὃν τοῖς καινοτομήσασι πόλιν ἀφικνεῖται, ὁ * μοζύλης ἐπίσκοπος, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἐκ μακεδονίας ὁ λιβρᾶς ἐπίσκοπος, ἐκ πρίσκους ἀφικόμενος ὁδηγόν, ἐπ' ἐπίας ἕνεκα χρείας. τὸν ἀμφοτέρων ἀνανεώσατο τὸν πατριαρχικὸν τῇ γνώμῃ τῶν ἄλλων ὑδρωφίας, ὅπως τῇ καινοτομίᾳ τοῦ δόγματος ὑπάρξαι ἐπεκβῆναι, πρὶν ἐλθεῖν ὁ μοζύλης ἐπίσκοπος τοῦ λιβρᾶ. ὁ μὲν γὰρ ὁ μοζύλης ὑπὸ τῶν βασιλέων ἐτίλα μικρόπολιν, ἣν νεώστατος ὑπὸ τῶν κωνσταντινοπολιτῶν φρουρὶν ὁ δὲ λιβρᾶς ὑπὸ τῶν ὀρόνου ἐτίλα βασιλέων πόλεως ἰουστινιανῆς, ἣν ἐξ τοῦτο γε οἰκειότερος τῇ ἡγουμένῃ χρείᾳ ἐφαίνετο μᾶλλον ὁ μοζύλης ἢ ὁ λιβρᾶς. ταῦτ' οὖν ἐκ ἦν ἡδὺ, ὡς ἔοικεν, πρὸς τοῦ βασιλέως πατριάρχῃ χαριεῖν τὸν λύκην, πρὸς ὃν ὁ τοῦτο μοζύλης, χθόνιόν τινα μονάζοντα εἰς τὴν βρακικὴν ἀρκαλάδα μητρόπολιν. τότε γὰρ κατὰ τὰ πέλαι ἐφέστα πρόνοια, χθόνιον τὸν ἰωαννοπόλεως, ὅτι μὴ μεγάλα κωνσταντίνα, τὸ τὸ βυζάντιον δὲ νέαν καὶ μεγίστην κατεσκάσαντος βώμυλον, μὴ κατελύσῃ ἐκλησιάσαντος τὰ τῶν πέλαι βασιλέων προνοίας, ἀλλ' ὑδρυσάσαντος μᾶλλον, αὐθὶ τοῦ μακροῦ χρόνου, κατὰ τὸν τῶν νόμων θρόνον σιζύγου ἀπερόντος, ὁπότε σὺν μέλλοντι πλάσεις ἱδρῶσι κατὰ πόνοις ἱκανὸς αὐτῷ περισκαφῆναι, ἐυζωίαν ἐσαῦτις, καὶ τέ τι ἄλλα πρὸς ἄμωνα κατασχόντας αὐτῶν, καὶ τὰ τῆς καθαρσίας, τὸ πλυτίον τότε μὲν τοῖς ὑδρίαις ἀρκαλάδαις, ὅσα κατὰ κόμη χῶδα αὐτῇ ἐχρείσατο· ἔτι δὲ σὰ ταύτῃ τῇ αἰτίᾳ πρῶτα δικαίως τὸ πεῖσαν πρόσθεν, ἐπ' ἐκ οἶδ' ὅπως, ἐκ ἐπὶ ἄμως κατὰ ὑδὲν τοῦ χρόνου τοσοῦτο, ὡς ὕστερα, κατὰ δὲν πάνυ τι καὶ ἰσχὺς τῇ αἰτίᾳ ἐκείνῃ ἐπιβάντος ἀρκαλάδος χρηγόριος τὸν λύκην, ὅτε κατὰ παρέλιχθεν κεχαριτῶσθαι ἔοικε, συλλήπτορος χρὴ σάμενος ἀμφοτέροις ἐκάνοις τοῖς ὑδισιώποις ὑφ' τι μοζύλης κατὰ τῶν λιβρᾶ. ἀλλ' ἐπαισίῳ ὄθῳ ὡς πᾶσα ἀφίκοντο. ἐχρίζοντο μὲν, ὡς ἐφθέγξατο ἀρκαλάδος, τὰ τῆς ζωλωτῶν ἐκείνα συνάπτα δι' ἃς γε ἀρκαμβὸν τὰς αἰτίας. ἐχρίζοντο δ' ἐπ' αὐτῷ γε τῷ πατριάρχῃ, πρόφασιν μὲν ὅπῃ ὑπισχνούμενοι τοῖς βωμοῖ ὡς ὑδιαμόσεις ἄδοι, καὶ τῆς λατινικῆς νόθου ἴσης ἐπαγάμβρου, ὑσοφίαν ταῖς τῶν πολλῶν διακόσαι γνώμαις, ὡς αὐκγνώστε χαριεῖσθαι πρὸς λατίνων ὑφέσεσθαι, ἅτε τε ὑδιχειρώκτων χρύσαντος ὑπὸ πρὸς τὴν καινοβόα τῶν ζωλωτῶν, ἃ μέλλοντα θριδίζοντος ἐκάνους δαίμονος καὶ τῶν ἐκάνων κατηχρεωδίσαντος ὑπὸ μακεδόνων τε καὶ πολαχέθη ἃ

ingenij dexteritate ac singulari studio in lucem produxit, ac uelut ab inferis reuocauit. Hunc, cum non ita pridem monasticum habitum induisset, in animo habebat & studebat Imperator ad patriarchicum solium euehere: à nemine tamen eorum illi manus imponi uolebat, qui nouum illud dogma amplexi fuissent: ut periculum esset, ne res diutius differretur. Est tamē ab Imperatore post debita suffragia & testimonia designatus: & pastorale pedum in Imperatorio suggestu, ueteri more ab Imperatore porrectum, accepit. Proinde negocijs intentus, patriarchica iura, quæ cum sacerdotio nihil coniunctum habebant, administrabat. Non multo pòst, siue fortuitò siue diuinitùs, Constantinopolim uenit Mozyles episcopus, Nicephori Aetoliæ principis legatus: & post hūc è Macedonia Debrorum episcopus, non ille quidem legatione fungens ulla, sed alterius negocij causa: quorū uterq; cū dogmatis nouitij sectatorib. nunc̄q; suffragatus esset, Mozyles episcopus prælatus est Debreno. Mozylenus enim metropolitano Naupactio, Naupactius Cōstantinopolitano parebat: Debrenus uerò ad primam Iustinianam pertinebat, unde ille ad hoc negocium aptior uidebatur. Idem Mozylenus patriarchæ, iam ab Imperatore, ut dictum est, designati hortatu, Germanum monachum quendam, metropolitanū Heracleæ designat. Huic enim ab antiquo ius Constantinopolitani eligendi debetur: cum ne Magnus quidem Constantinus, qui nouam Romam, cámque maximam è Byzātio fecit, ueterū Imperatorum priuilegia abrogare noluerit: sed potius & diuturni temporis & Seueri Imperatoris uerecundia adductus, confirmarit. à quo lex illa lata est, cū Byzantium multis sudoribus captum, quum cæteris defensionum præsidijs, nim mœnibus nudauisset, & Heracleotis denique Thracibus pro pago tractandum donauit. Siue igitur ex ea, siue alia de causa consuetudo hæc inoleuerit, tum quidem hoc sic actum est, ut diximus: & è lectore Gregorium Cyprium Heracleę episcopum primùm diaconum & sacerdotem, pòst & patriarcham creauit, duobus illis episcopis Mozyleno & Debreno adiutoribus. Sed ad institutum redeundum est. Cœtus igitur factionum illarum quas diximus, ijsq; de causis quas expositum est, & propter ipsum patriarcham, inter se contendebant, per causam, quòd uiginti natus annos è Cypro ad Romanos mores se contulisset: & quasi Latinorum instituta probaret, suspectus esset, & à Latinis lector creatus fuisset: siue id maleuolus quispiam antè sparsisset, siue æmulorum improbitas extemporè confinxisset: siue instigator & hinc illius præsultor dæmon dictasset, ut multiplex & uarius, ut Proteus ille Homericus, ut Vertumnus Horatianus, ut Mercurius Ciceronianus, ut Ixion Pindaricus, ut Polymachus Homericus, ut Polymechanicus Homericus, ut Polymechanicus Homericus, ut Polymechanic

uarium esset perturbationis & confusionis illius spectaculum. Et hæc causa improbandi patriarchę fingebatur: cum reuera exilio cæterisque calamitaubus ultrà quàm par est gloriarentur & efferrentur, sibique imputari ea uellent quæ Ecclesiæ sanctionibus permissa sunt, & omnibus regio more ius dicese: præterea que unum sui cœtus in patriarchico solio collocare cuperent, ut hac ueluti munitissima arce freti, & magna ac splendida dignitate subnixi, omnes episcopatus & metropoles inter sese partirentur, & omnibus monasterijs dominarentur, & omnes Ecclesiasticos ordines sibi uendicarent, & omnes sacras prouincias administrarent, inferendique & efferendi & distribuendi ius haberent, & his rationibus iusta uirtutis & studij sui præmia hic consequerentur. Cæterùm, cum Atramyttij, ut dictum est, conuenissent, omnibus post multa uerborum certamina placuit, ut utrorumque opiniones, unde magnę illius contentionis rationes germinassent, duobus libris inscriberentur, ac Deo iudicium per ignem & miracula committeretur. Cum autem per totam noctem stetissent, & Deum sedulò deprecati essent, in ipso magno Sabbatho libros in medio templo in ignem coniecerunt. Ac utraque sane factio sperabat, suum codicem inuiolatum permansurum. Sed uana spes illa fuit. Ignis enim utrumque complexus, statim in cineres redegit. id' que Dei iudicium fuit, & derisus eorum omnium, qui rem seriam in nugis agerent, & Ecclesiam alieno tempore turbarent. Quod cum uidissent, ipsis quoque omnibus usum est, repudiata contentione spectare concordiam & pacem, & faustam comprecationem á Gregorio patriarcha admittere. His peractis, Arsenij studiosi petiuerũt, ut cadauer illius in urbem referretur. Ea postulatio minimè simplex fuit, sed á magno consilio profecta, uti scilicet factum illud Arseniatis palàm honorificum esset, Iosephitis uerò clám ignominiosum. Facile tamen impetratum est. Cum autem funus ad Eugenij portam usque perlatũ esset: & patriarcha cum omni clero, & Imperator cum toto Senatu descenderũt, atque ita cum hymnis insignibus & facibus in diuinæ Sapientiæ amplissimam ædem est perlatum. Sed postea Theodora, Michaelis Imperatoris è sorore Eulogia neptis, primùm Muzalonis, deinde Raulis, utriusque Protouestiarij, uxor, impetrauit, ut in D. Andreæ monasterio, quod ipsa renouarat, sepone-

Atramyttenus ignes libros non diuinit.

Arsenij funus.

συγκεκροτημένον τὸ τῆς τάραχῆς καὶ συγχύσεως ἰκανὸς διάτρεον. πρόφασιν μὲν οὖν ὅλα ἔσχε τοῦτο ὁ πατριάρχης ἀπρόσκλητ@ ὢν· τῇ δ' ἀληθείᾳ τῆς ὀχυρότητος καὶ τῆς ἄλλοις τὸ ζῆλον παδόμενος τῶν ἀεὶ ὄντ@ ἐγκαλουμένου καὶ ἐπαιρόμενος, ἄδηλον αὐτοὶ τὰς αὐτίας ἔχων τῶν τι ἄλλων, ὅσα ἐφῶτο τοῖς ἐκκλησίας τελοῦσι κρίσεσι, κρὸς ἐπὶ σκήπτρου τῆς ἔπεσι θρόνου ὄντ@, καὶ πρὸς γῆς ὀφῶν αὐτῷ ὑφ' πατριαρχικῶ φέρον ἐγκαθιδρύσασι, ὧν αὖ αὐτοὶ βούλοιτο, ὃν ὡς ἀπὸ σκοπῆς τιν@ ἀκροπόλεως τῆς λαμπρᾶς, καὶ μεγάλης ταύτης ἀξίας ὁρμώμενοι, ῥᾷστα πάσης ὑπεισκρίτος τι καὶ μητροπόλεως ἐληρώσαιντο, καὶ παύτῳ αὐτοὶ γὰ ὑπηγοῖντο ἀσκητηρίου, καὶ πάσης αὐτοὶ σφαλαγχέουσι τάξεως ἐκκλησιαστικὰς, καὶ πάσης διάκοσιν ἱερατικὰς ἐπαρχίας, ὁσφοῖς τε πάσης καὶ ὑποφοῖς καὶ διακονικῆς αὐτοὶ γὰ συγχώσεσι λύσει, ὡς αὖ οὕτοσί πως ἀπηχῶντα σοῖσιν ἀπὸ δοθῆναι ταῦτα τῆς ἀφ' ἡλ καὶ τοῦ ζήλου ὑπάλλα. ἐπὰ μὲν τοι σωιάδαν, ὡς ἔφατο, πρὸ τὸ ἀτρακύπτειν, ὁμολόγητα πᾶσι καὶ συμπεφώνητα μετὰ πλείονος τῶν λόγων διαύλους, βίβλοις δυσὶν ἐγγραφόσας ἑκατέρων τὰς δόξας, ἐφ' ᾧ οἱ τῆς μιχαλης ἐκάστης ἐξελέσθαι ὁρθ@ λόγοι, δι' θεοῦ δῆλ πυρὸς καὶ σημείου ἐπιστρέψαι τὸν λεῶν. παννύχους τοίνυν τελούσης πέρας, καὶ δήσεις πεμπόλας πᾶς τὸν θεὸν κατ' αὐτὸ δὴ τὸ μίγα καὶ ἱερὸν σέβασμ@, τὰς βίβλους κρίναν εἰς πῦρ κατὰ μέσον τὸ θεῶν αὐάκτορον. ἐλπὶς μὲν τοι ὧν ἑκάτερ@ ἐκατέρᾳ ἰσάζεσθαι τοῖς μέρεσι, θατέραν ἀλώβητον φυλαχθήσεσθαι· ἀλλ' ἦσαν αἶρε ἐλπίδες ταῦτα κραὶ, καὶ χρηχρωσμένην ὡς ἀληθῶς φύσιν. ἀθρόον γὰρ τὸ πῦρ ἀμφοτέρων ὅρας ἅψασθαι, καὶ διὰ τῶν ταχίστων πανταχῆ· καὶ δὴ ἔσχε ψῆφ@ θεοῦ καὶ χλιὰν κατὰ πανὸν ὁμῶς, καὶ διὰ πιουμένην τῶν παιδιῶν, καὶ ἐκαίρους τῶν ἐκκλησίᾳ ἀθροιζόντων ἐλύθωνας. ἔσχε διασημείας, ὥσθ' ἑκὰ αὐτοῖς κατεγνῶσι τῆς ὁρθ@, ἀσμένως τι βλίψαι πᾶς οὖν κοινὸν τῆς ἀρίστης ἅλως, καὶ δι' τῶν τῆς ὁμοφρεσύνης ἐλπλυθόναι πράπιζαν, καὶ δὴ λογίαν ἅμα δίχ' παρὰ χρηχρείου δίκασθαι τὸ πατριάρχου καθάπαξ οὖν ἔκυσπες. πάντων οὕτω γὰ γεμένων, πῶσιαν οἱ ἀφοριάται τοῦ βασιλᾶ, μετακαλοῦσαι ἑκατοῦντες τὸν ἀφορίᾳ & πατριάρχην ἀρίστ δι' τῶν βασιλίσσαν κ' ἰω ἀ ζήτησις ἐ μέλα ἁπλᾶ, ὅτι μὰ βαλυγνάμενος πῶσιάσις ἐκρυφ, ἵνα τιμᾷ δ' ἴσως τοῖς ἀφορίαται τοῦ κατεκαίᾳ λαμπᾷ, λαυλαίσας δ' τοῖς ἰωαθόπας ἀχώνα. γίνεται δ' ὧν ἅμως ῥᾷστ ἡ φόβιτος χρυσοῦς, κ' δ' μίχρι ἡ δύχρυσ@ τύλος μετακαλοῦσθόντος ἰκάνα, κατέσυρ ὅ, τι πατριάρχας μετὰ & πλάρες παυτὸς, καὶ ὁ βασιλεὺς ἅμα πάσι τῇ συγκλήτῳ κ' ὅτω μιβ' ὑμοῦ πᾶς φαιδρῶν κ' λαμπάδων, κὠναγαγὲ πάντες ὧδε τὸν μίγιστον ἡ τῷ θεῷ σοφίας νεών. ἐν μετὰ χρόνου ἑστῶσα, ἤγαγεν ὡς ἰῶ αὐκαίνιον τὸ ἁγίᾳ αὐθρίου μοναῖῳ θεοδώρᾳ, ἃ ἐνγάτηρ μὲν ἰῶ ἡ τοῦ βασιλίσσης μιχαὴλ ἀδελφῆς δύλογίας, γαμὶ δ' πρότερον τοῦ μεζὰ λαμπ@ τοῦ πρωτοβεστιαρίου, ὕστερον δ' τοῦ μεζὰ πρωτοβεστιαρίου καὶ αὐτοῦ γαμβρόν.

DE

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ἀνθρωπίνου δυστροπίας γυναικὸς εἰρήνης.

DE IRENE, ALTERA Imperatoris uxore.

ΠΕΡΙ δὲ καὶ τοῦ βασιλέως σύζυγος οὐκ ἰδιωτικῶν τινων παθημάτων γε ἀπηλλάγη· ἐπεὶ καὶ ἐκ τῆς ὑγιείας ἐλλοῦσα πολλάκις πολλὰ πόνου γέμουσα, ὧν δυσὶ παισὶ, τοῦ τε βασιλέως μεγάλου, καὶ Κωνσταντίνου τοῦ δεσπότου) ἐξαπορουμένου πρὸς τὸν ῥῆγα Ἱσπανίας. ὁ δ' ἄνομα μὲν ἐπίμαχα οὐ δυνατὸς οἰκάσαι, ἐλπὶς δὲ πολλὴ κατὰ γῆθος αὐτοῦ πρυκύνεσθαι, ἀρχαίου φημὶ τοῦ τῶν μαρκησίων ἐκάνου ἀπόγονος, τὸ μετὰ τοῦ Φιλιππικοῦ πολέμου ἄλλοσε ἀλλαχοῦ ἐλαυνόμενον διατελοῦντος μετὰ τὴν πρῶτ. ἐπέμπετο δ' αὐτοῦ, ὡς ἀρέσκομαι, ὁ Ἱσπανίας ἔξ, οὐ κατὰ τὸ παλαιὸν παρὰ Λατίνοις ἐρατῶσαν ἰδόντ., τὸ πάππα * πρωτοψάλτου τ. πρώτου. ἴσθ. γὰρ τοῖς τῶν Λατίνων γνώμοτρόφοις, μὴ ἐνοδεύειν ἐμμανίας, πρὶν τὸ φθόνημον ἀληφθῆναι περὶ τὸ πάππα· ἀλλ' ἐπαδιπρὸ διὰ πένα σκαιὸν ἄλον πρόφασιν ἀφοσιωμοῦ κεἰνοποιεῖλημμένου ὑπηκόου περὶ τὸ πάππα ἐντυγχάνει, σκῆψιν τὸ σκαιὸν ἄλογ ποιησάμενον, λάθρα ταύτην ὀξὺ πυμφὶ, βασιλέα ἐμμανῆ ἐνομίζων. ἐπὶ δὲ ὁ μὲν βασιλεὺς τῶν ἀκτῶν τῆς ἀλμυρίας πρίσπον καὶ ἀνοσὸν ἐτ. ἐμαυτῷ· φθόνημα δ' ἐκ νέας σύζυγος ἀφελοῦ, ἃ δὴ καὶ κάλλος καὶ ἀρμονία ἴσθ. νέα καὶ ἴσθ. πρωσώπου ἐπίπεφυκεν οὐ μικρά. ἐπὶ δ' ἔσπερ τῆς ὑγροτροφείας τῶν ξύλων ἐμφύονται σκάληκες, οὕτω καὶ ταῖς φιλοτίμοις ψυχαῖς ὑπάρχει ζηλοτυπίαι καὶ φθονοῦσί τινες ὑφηρῆσθαι κατὰ τῶν ἀμείνονων, καὶ πρὸς ἀμάλιστα τῶν ἰδιοπαθημάτων ἐπάνω ἀπουσιάζουσιν· ἰωνικὰ καὶ τὸν πατριαρχῶν γεγόνεσαν, ἀπὸ τὸ βίον γλαφυρὸν καὶ ἀμαυσίας ὀξύτητος, καὶ δ' ἀνὴρ αὐτοῦ ἴσθ. ἐν ἀξιβάστου μὲν ἐν τοῖς πάνυ χρήμασιν ἴδιον μόνος αὐτὸς, ἀξιβάστος δὲ καὶ τοῖς τῶν πατριαρχῶν ἐλλογίμοις ἐλπίζων ἀκούεσθαι, ἵπατα ζημιοῦτο ἀξ. τοῖς ἐν ταῖς ἀξιαλίξεσιν ἀγῶσι ἐπάνω, τῶν τοσούτων φιλοτιμιῶν· διάπερ τοῦτο καὶ αὐτὸς οὐ μέτριος σωκράλιτο πρὸς τῶν ἀρχαίων ἐκάνου. ὅθεν ἀξιούσης ἐκάνης πρίπου αὖ πρεσβείας τὸ ἀνύμφευτος κατ' αὐτὸ γε ἐπιώνυκαν, ἀξίαν φιλανθρωπότερον τῇ ἐκάνου κηλάσει χρήσασθαι, καὶ τῶν ἱερατικῶν ἀφιλομαθούς αὐτὴν ἀπορρᾶν ἡγεῖσθαι, τὸ πάμπαν πρίτ' ἄλλα παρεγκρίνους αὐτερκῶν, αὐθρώπους γε ὄντας, ἀνθρώπων γε ὄντι, καὶ μιγάλης ἀξίας ἐκπεπωκότι, καὶ διὰ αὐτὸ δὴ μάλιστ πολλῆς ἀπορίπτοι, τῆς πρίτ' ἔλαι ἀναμένων ψυχαγωγίας, ὁπόσας τὰς αὐαγκαίας ἐπανυθίζουσι χρείας. παντεχθεν οὖν ἂν ἐμαυτὸν κατφιχθῆς, κατὰ ἀλύσεσθαι ἀξίας ἀμαυτὸν τὰ ἐγκλήματα, ἵνα ἀναῦ ἴσως ἀδύτοις θατρῶν· ἢ γὰρ φιλανθρωποτρόφους τὰ παρουσίας, καὶ τῷ αὐτοπροσώπῳ ἐκ καὶ ἀμελίᾳ σὺν ἀναγκῆς ὀργάσασθαι τὸ γε ἀλύτρον, κατὰ ἄλλον δᾶναι τοῖς ἄπασι τὸ ἀνυμπαθὲς αὐτῶν καὶ ἀμάλικτον. τοῦτα ἐκάνοντι ἴσθ. βασιλεῖ, ὧ ἴχαν οὐκ ἰδίᾳ πολυφροντίσι κασπᾶσθαι τὸ λυπεῖν. ἀξιοκλεᾶσθαι γὰρ ἂν ὑπάνεμον ἐν σὺν τῶν πολλῶν λογισμοῖς, ἀδικᾶσθαι τὸν ἄνδρα, καὶ ἴσως κατὰ τῶν ἀκουόντων ἀδικῶν ἐκ τὸ ἀνεμον λοιδορεῖα μακρὰ, νῦν μὲν ὑπὸ ἴσθ. ὀπτε ψιθυριζομένη. μετὰ δὲ κύκλους ἴσως σὺς γίνωτῶν, ἀνακεκαλυμμένη καὶ ὕπαυλος. πολλαὶ γὰρ λοιδορεῖαι, πολλαὶ δὲ ἐγκόμια πολυτρόχους τὸν λόγον, μὴ

Ed cum Imperator tum coniugem non haberet, (nam Hungara, quam duxerat, obieras, duobus filijs Michale Imperatore & Constantino Despota relictis) legatos ad Hispaniæ regem misit: qui libenter ei misit, non filiam suam, sed aliam sibi cognatam, Marchionis illius qui capta usbe Thessalonicam finitimis locis sibi uendicarat, neptem. Idq; factum, contra ueterem Latinorum morem, Papa inconsulto. nam Latini proceres, affinitates iungere cum Romanis, non nisi Papa prius assenso, consueuerunt. Sed cum ei delicti cuiusdam prætextu sacris interdictum esset, per eam causam clam puellam ablegauit, Romanorum Imperatricem futuram. Agebas tum Imperator annum tertium & uigesimum, noua autem nupta Irene undecimum: quam & uultus uenustas, & elegantia morum haud mediocriter ornabant. Cum autem, uelut in humidioribus lignis uermes nascuntur, ita etiam in splendidis ingenijs æmulationis & inuidiæ stimuli existant contra eiusdem artis professores, in eo præsertim genere in quo maximè elaborabant: sic Gregorium patriarcham Becci acumen & facundia stimulabas, eique haud ferendum uidebatur, si solus ipse inter illius ætatis Græcos celebris, & inter patriarchas quoque eruditos celebrem se fore sperans, in disputationibus, eloquentiæ laude ab illo uinceretur. Quæ de causa relegationem eius non parum promouit. Ille uerò ad radices Olympi relegatus, cœlo & terræ iniuriam (ut dicebas) & contumeliam illam prædicare non destitit, qua in se debacchati essent: cum humanius agere, homines utique cum homine, qui magna gloria excidisset, & ob eam ipsam causam accurata refocillatione indigeret, potuissent: ereptóque sacerdotio contenti, curare ne quid sibi deesset, quo homines carere non possent. Itaque ab omni parte destitutus, publico iudicio causam disceptari postulabat: forsitan ut aut iudices præsentia conspectúque suo & oratione mitigaret, aut saltem obsenderet quàm immisericordes & duri essent. Quæ cum audisset Imperator, non negligenda esse iudicauit, ne iniuriam homini fieri uulgus suspicaretur: eiusq; autores maledictis incesseret, quæ cũ nũc murmurarent, post aliquot annos palàm eruptura essent. Multa enim cõuicia, multas etiã laudationes præter equitatẽ

Papa Latinorum prærogatiua.

Irenes commendatio.

G. Cyprius Becum ex inuidia relegat.

Beci querela.

Disceptatio causæ Beci.

in uita uersari: illa in eos qui nihil cõmiserint, has in eos qui nihil laude dignum gesserint. Visum igitur est proceribus & eruditis omnibus, tam profanis quàm Ecclesiasticis, in Regiam conuocatis, illustre de illo, in tanto theatro, iudicium fieri oportere. Quo facto, cum Becus in medium prodisset, atque omnia eloquentiæ ui permisceret, & ea quæ sani dogmatis defensores obijciebant retexeret: fortasse mendacium ueritatem uicisset, & curiositas uirtutem superasset, nisi Gregorius patriarcha, & Muzalo, magnus Logotheta, doctrinæ copia & sacræ Scripturę sententijs restitissent, & ingentem illam exitiosę linguę tempestatem sedassent. Erat autem is Muzalo uelut Imperij particeps, atque in Imperatorijs & publicis negocijs uersabatur, & maximo in honore ab Andronico, ob eruditionem & senectutem, & longum ac uarium rerum usum cum prudentia coniunctum, habebatur. Quibus de causis eximius ei soli è ueteribus, qui eodem munere functi fuerant, hic honos est habitus, ut calyptram in capite panno, purpura & auro intertexto circundatam gestaret, quatenus sursum uergit, & ad pyramidem superficiei funditur: in hoc uno ab Imperatorum liberis differentem, quòd non etiam inferiorem & cauam superficiem habebat, circulis auratis uariatam, sed prorsus læuem. Vt autem ea quæ intercesserunt prætereamus, cum Becus post multas disputationes atque applausus, nullam pro se clementem ferri sententiam, nullam suorum commodorum rationem haberi cerneret: imionem aperte improbauit. Quapropter denuò in exilium, in oppidulum quoddam Bithyniæ maritimum, unà cum Meliteniote & Metochite mittitur. Enimuerò illud nescio quo modo mihi excidit. Nam post Atramyttenum illud rixosorum librorum incendium, omnes ἡ qui studium religionis simulabant, metropoles & cæteras dignitates partim iam partiti, partim partituri, abrogationem Pontificum & clericorum omnium qui Michaeli Imperatori assensi fuissent, in uniuersum inclementer decreuerunt: fortuna non moderatè, nec humaniter usi. Nam cum plerique ex circumforanea & malè educata & contumaci turba essent, quibus paulo antè ne uultum quidem Imperatoris intueri licuisset, nunc uerò benignissimè ab illo accepti essent: suæ conditionis obliti sunt, ab ebrijs nihil differentes. Nam potestate ab Imperatore accepta, quippe qui eis propter ardentem uniendæ Ecclesiæ cupiditatem nihil non concederet: planè securi iam, eos omnes contra quos infame illud suffragium laturi erant, uelut oues in magnum Blachernium templum congregarunt. qui cum supplicibus & uerbis & gestibus commiserationem elicere studerent, & similia ueterum humanita-

Muzalonis auctoritas.

Exules restituti grassantur in aduersarios.

τοῦ σοῦ λόγου, ἐκεῖνοι μὲν κατ' ἃ οὐκ ἐλήλυκασιν, τοῦτο δὴ κατ' ἃ οὐδὲν ἔξιον ἐπράξαντο ἀνέκραγον. ἐπεὶ οὖν γε δὴ μάλιστα πάντας συνεβούλευόν τοῦτο τὰ βασιλέα ὅσοι τε τῶν ἐχιερέων καὶ ὅσοι τοῦ κλήρου, ὅσοι τε τῆς συγκλήτου, καὶ ὅσοι τῶν ἐλλογίμων, γε τοσοῦτο διάφορον, πόρρω φασὶ τοῦ ἐκείνου πεπόσθαι κρίσεως. οὐ γὰρ μόνον καὶ τὸ βίαιον παρῄρητο ἐκ μέσου, καὶ πάντα τῇ φρονήσει σφόδρα συγκινοῦντο καὶ ἀνεζήτουν, ὅπως οἵ τ' ἀσφαλὲς πόρρω φέροντο δόγμα ἐπιφέρειν, ὡ μὴ χρησόμενοι ὁ πατριάρχης, καὶ μουζάλων ὁ μέγας λογοθέτης, σοφίας πάμπολυς, καὶ γραφῶν ἱερῶν ἐπιλογὰς αὐτῶν, καὶ τὸν σοφὸν ἐκεῖνον χαμῶνα τῆς παλαιᾶς ἐκείνης ἀνεστειλάτην γλώττης, τὴν' αὖ τὸ ψεῦδος κατὰ τῆς ἀληθείας ἐλαύνειν κρατοῦ, καὶ τῆς αἰτίας ἀπόρρητα τὸ πλεῖστον ἦν. ἐπεὶ μουζάλων ὅτῳ δὴ βασιλεῖ παραδυναστεύειν τότε, καὶ τοῖς βασιλικοῖς καὶ δημοσίοις μισθοῦσθαι πράγμασι, καὶ παρὰ τῷ βασιλέως μεγίστῳ καρποῦσθαι τιμῇ αἰεί, διά τε σοφίαν καὶ χάριτας, μακρᾷ καὶ ποικίλῃ ἐμπειρίαν πραγμάτων μετὰ φρονήσεως ἴσχυε. διὸ ἃ δὴ καὶ πρώην τινὰ ταύτῃ ἴσχυε θαλίαν τὴν μόνον ἅπασι τὸ ὅμοιον αὐτοῖς πεφυκόσιν ἐξίωμα, καλύπτραν φορεῖν ὑπὲρ λευκαλῆς χρυσοκόκκου λευκελυμμένην ῥάκεσιν, ὅσον τὸ ἄνω καὶ πρὸς τὰ πυραμίδι τῆς ὑπερφανείας χύμα, ἐπὶ τούτῳ παραλλάττουσαν μόνῳ τῷ παρεπλησίαν εἶναι κεφαλῇ τῷ τῶν βασιλίδων ἐγχόνῳ, ὅτι μὲ κἀκεῖνο καὶ πείλιον ὑπέφαινεν ἐκ λευκίστοις πεποικιλμένοις χρυσαλίσι, ἀλλὰ λεαντιλίοις. καὶ ἵνα τ' ἐν μέσῳ παρέλθωμεν, ἐπεσήνεγκε πολλῶν μετεξὺ τῶν ἐκ γλώττης καὶ γνώμης ἐρεμνῶν ἀπόλογα καὶ κρίσεων, οὐδὲ μίαν ἐᾶσα περὶ αὐτὸν γενομένην ἐλεήμονα γνώμην, καὶ πεμπάζεσθαι ἀξίωσεν ὁ Βέκκος, ἀπόπτον αὐτὰ καὶ ἐκκεκλημμένα τῇ γλώττῃ τῷ ψεύσει. ταῦτ' οὖν καὶ ἐπιφορείας αὖθις ἐπὶ πολίχνιόν τι πρὸ Βιθυνίας πέλαγος τιμῆτ' ἄμα τοῖς ἀμφ' αὐτῷ μελιτηνιώταις δ' ἔσαν ὅτοι, κἀμοὶ συνέβη, ἐγὼ δ' ἐκεῖνο ἐπιδεῖν ὅπως παρέρχομαι δὴ μνήμης, ἐπεσκλόφεμαι. μετὰ γὰρ τὴν τὸ ἀτρακτόπυον πυρκαϊὰν ἐκείνην ἣν βίβλων τ' ὄνειδος, ἵς τὸ συζάπτειν ἅπαντες σωφρονοῦντες, οἵ τ' ζηλογλαπτικεύοντες, καὶ τὰς μητροπόλεις, καί τ' ἄλλα τ' ἀξιώματα, τὰ μὲν ἤδη ἠνεμένους, τὰ δὲ μέλλοντες, καθαίρεσιν πασῶν τῶν ἐχιερέων καὶ τοῦ κλήρου πάντος, ὅσοι τῷ βασιλεῖ μιχαὴλ τῷ δόγματος ὑπεναντίωσαν, πῶς ἀπρύπτως κατεψηφίσαντο· οὔτε μητρίας, οὔτ' αὐθεντικὸν τὸ πλέον ἀγορεύων καὶ αὐθαδέστερος, χθὲς καὶ πρώην οὐ-
τω βασιλέως ἀξιωμάτων διατάττειν πρέσβυν· κἄπειτ' ἀξίας καὶ παρ' ἀξίαν πλουσίας ἐφελκυσάμενος αὐτῷ τε δυνάστας, μᾶλλον τι ἐφρόντισεν ἢ ἐκείνων τύχης, καὶ ἧν μεθυόντων οὐδὲν ἄμεινον ἀπεδόσαν. παρὰ γὰρ τοῦ βασιλέως τὸ φιλόμουσον ἀναφόντες, ἅ τι μικροῦ πῶς ἅπαντα τότοις ἐπάνω, ἅτε τῶν φιλόγουσαν ἴφισιν, ὡς φέ πως δὴ πῶς τῶν ἐκκλησίας ἐπηφρόνουν, κἄπειτ' πολλοί τινες δ' ἐπὶ τῶν ἄδ' ὅσα καθ' ἑαυτοὺς ἐν ἐπιστήμῃ τῶν ἐκείνων ἐφάνησαν ἐπιγνῶναι, πάντας ὡς πρέσβεις πῶς τὸν φιλαχθρίνας σωφρόνισαν μέγαν νεῶν. ὃν πολλὰ πῶς εἰκὸς ὑπαγόντων ἐν χάματι καὶ ἐάματι, καὶ φιλανθρωπίας

θρωπίας ὁμοῦ τῶν πλημμελημάτων ὑπερβάλλοντα, τί τι ἄλλο, καὶ ὅσα ὑπὲρ τῶν χρόνων τῆς ὀρθοδοξίας ἀγωνισαμένων ἐγράφησαν, ὅπως χαρᾶσα τῷ νεῷ πανηγυρίσῃ ἐπάνοδος, ἐλλιπέστερον τι ἀπέλαυσεν τοῦ ὑπερφυοῦς τῆς ὀρθοδοξίας πρωτοστάτου, καὶ τῆς περὶ ὃς ἐκεῖνος ἐλαχρύμασεν, ἀποκλαύσῃ δ' ἂν ἡμερώδους γνώμης τὸ ἴχνος οὐδ' ὅπως οὖν ἀλυφάνα, ἀλλὰ πάντα φασὶ καὶ αὐτὸν εἰ δὲ κακίας ἐπαλαφόσθη ἀλύσεων, ὃν ἀτλαντικοῦ πελάγους πνεύμασιν, ὡς ἔοικε, κατεδέπασεν. οὕτω πολὺς πὶς ἐχέθλη φθόνος ἐν μέσῳ τῷ ἱερῷ συλλόγῳ ἐκάνου, καὶ μέλα πικρὸς κατερχᾶτο ἀλύσων οὐδὲν ἧττον τῆς καλῆς ὁμονοίας ἐκάπνει. ἀλλά τις οὕτω σκληρὸς καὶ ἀδαμαντίνου ἔχων ψυχὴν ἀπαγάσαιτο τὴν ὕβριν ἐκείνην καὶ μᾶλλον ἀπανθρωπίαν, ἣ κατὰ τῶν ἁγίων ἐχρήσαντο ἀθεσπέσιον, καὶ ὅσον τὸ ἱεράπτυ κατέλεγον; μετὰ γὰρ τὰς ἐκ γλώττης λοιδορίας, ὅτε πολύπτερον εἶδος πτωχείας οὐκ ὑφορβοῦντας, λακωμένους τῶν ἄλλοις κιφαλῆς κεκλιμμένων ἐκάνων, ῥίπτειν αὐτὰς κατὰ γῆς, ἀθλοῦντας, τὸ αὐχέν', πρὶς ἄλλους ἄλλα λαν τὰ ἱμάτια πολιάνειν ἐκ τῶν ἱερατικῶν ὤμων καφαλῆς αὐτιπερόφως αἴροντας, καὶ τὸ, αὐχέν', αὖθις ἀθλοῦντας πρὶς. ἔπειτα ἀδισμῷ καὶ βίᾳ καὶ τοῖς ἐπὶ κρύφης ῥαπίσμασιν, οἷς τινες τῶν αὐθρωφύτων ἔβλαπτον τὸ ἱερόν. ταῦτα οἱ δίκαιοι κρατοῦ, καὶ τοῦ δίκαιγλίου μύστα. ὁ δὲ φιλάνθρωπος ἰησοῦς καὶ σωτὴρ, καὶ τὸν λῃστὴν πρόσδεκτο, καὶ τὸ πολύπτυον τῶν μετανοίαν, ἀπερ κἀκείνῳ πρὸς βουλόμενος δῶ, ἄσμενος ἐπόθα καὶ ἐκαρτέρα. ταῦτα τοι ἐν βραχέσι μὲν, ἀλλ' ὧρον καὶ αὐτοῖς τῶν δίκλιν ἐνδιδόντα, τὸν ἀβίαιον ἐπάγουσαν αἰτιάτητον. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τῶν νῦν πάντων ἡμεθ' ὧν καὶ κείνων ἐν τῇ οἰκίᾳ τετιλυτάκει τιμή, ἀλλ' αἰχίστη τῶν οἰκείων ἐβλαβῆ τῆς θρόνου, ὃς πολύτης ἐρεῦμαι, βίλιστ λύπης τὸ ζῆν ἀπορρήξασαν.

manitatis exempla quàm alia, tum duplicis illius Iconomachiæ proferrent, quòd illi cum grauius deliquissent, humanos eos experti essent, qui orthodoxam sententiam defendissent, & suum quique locum retinuissent, ab immanitate decreti sui non recedendum putauerunt: sed omnem clementiam, omnem misericordiam improbitatis fluctus in maris Atlantici fundum deiecerunt. Tanta inuidia in sacro illo cœtu, tantàque acerbitas initiò statim præclaræ illius concordiæ grassabatur. Quis autem adeò durus est, & animo adamantino, ut contumeliam illam & maximam inhumanitatem referre queat, qua contra miseros episcopos & sacerdotes usi sunt? Nam post uerborum conuicia, præsides inferioribus imperabant, ut direptos illis pileos humi abiicerent, ter acclamantes, Indignus est: alijs uerò aliorum uestes exuere, easque à fimbria inuersas ad caput applicare, atque iterum ter acclamare iuberent, Indignus est. Deinde alapis impactis, tanquam sicarios ui extrudere sacro loco. At humanus IESVS & Seruator, etiam latronem admisit: & proditoris pœnitentiam, modò ipse uoluisset, desiderauit, & expectauit. Proinde serò illi quidem, sed iustas tamen pœnas luerunt. Neque enim nouorum istorum legislatorum ullus in sua dignitate decessit: sed turpissimè suis pulsi sedibus, ut postea dicemus, præ animi ægritudine uitam abruperunt.

Crudelitas punita.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΥΦΛΩΘΕΝΤΟΣ Ἀλεξίου τοῦ βασιλέως Ἰωαννίου.

DE EXCÆCATO Imperij hærede Ioanne.

ΜΕΤΑ ταῦτα τοίνυν ὁ βασιλεὺς ὢν μόνος ἐλευθέρως, ἅμα ὁ πατὴρ ἐπιτεθάφατο κατὰ τὸ νέον ἑαυτοῦ τὸ λέσχας, ὥσπερ ἀ τῆς βασιλείας μέλλοι πᾶσιν ἄλλοις ἀλλοίως, καὶ δόσις μὲ τῆς δίκης ἐνέ ποτε ἄφνεσίους τὸ ὁμοῦ ἴσα καὶ αὐτὸς πεπαιδεύς, ἀφαίρεσιν ἀγλαεῖ βασιλείας ἡ ὀφθαλμῶν ἴσατο, καθάσερ ὀξεῖ τὸ πᾶσιν ἐπιγιγνῶν ἐκ πραύματα φράματα. σωιτὸς γὰρ ἦν, εἴληφ ὡς πολλάκις καὶ τοῦ ἑ, ἐκ βίᾳ τὸ δᾶιν ἐλεῖν κατὰ τὸ μὲν δικαίων ἐκ πεπαγμένων τὰ τέλη βρεβεῖον ὁπωδί ποτ' αὖ ἡ, ἵνα ἀφασικὴ τῆς ἐκ παιότητος ἐκ βίᾳ ἐμπολιτ δύνῃ, ἐπαμῶς ἐκαλοῦσε, οἱ πὶς ποτ' αἰῶν ἀγ οἱ τὸν ἀνωθρ ἐπεπᾶδύουσαν δίκλιν, κατέπιμ τῶν οἰκείων πδιμένει βουλυμένων. ἐ γὰρ μὲ καὶ αὐτὸς αἴρεσιν ἀνέλιπτοῦ σωφρὸν ἐκλιδίκα τῇ γνώμῃ καὶ χαεί τὸ πατρός, ἐκ τοῦ βριαικῆς ἀδικίας καιρὸν ἀνέχοντος, ἀλ' ἐκ ἐκ σωματικῶν ἐργαίων ἀνέ ῥᾳτλίς, ἐμφανίζειν τὸν τ' ψυχᾶς κιαρυμμένου αἴρεσιν τι καὶ βούλεσιν· ἀλ' ὡῶ δ' ἐ αὐτὸν ὅμως τὸν τροπῶν ἐκ ἀδικίας αὐτὸν πυρσὸν ἐκάνος, ὡς μὲ τοῦ γεγεὶς πᾶντ' ἐ ἡγεμόνος ἀλδίκα, ἐκ εἶτα ἐκ βασιλεὺς αὐτὸς τοῦτ' αἴρε ἡ σφοδροῖς τοῖς δ' σωφρόνως κρίνεσθαι πλησθέμεν, ἐκ ἐξὸ τὸν πνεῦμ' ἐκ αὐτ' ἐξὸ τὸ πατρὸς ἰωάννου τ' λάσκειν, ἐν πα

Prost hæc Imperator recordatus, quo pacto pater cum adolescente Ioanne Lascari egisset, ad quē Imperij successio magis pertineret: ac ueritus ne uindicta tandē expergiscente, eodem & ipse modo tractare tur, & oculos unà cum Imperio amitteret: conuenientia uulneri medicamenta statuit adhibere. Qua enim erat prudentia, non ignorabat, Deum etiam in hac uita sæpe iusta mensura facinora pensare solere, ut illustribus documentis mortales erudiantur: ac per terrefiant ij qui uindictam numinis omnia perspicientis, præ suis cupiditatibus negligunt. Etsi enim propter infantiam, & animi simul & corporis imbecillitatem, neque consilio neque manu patris facinus adiuuare potuit: tamen ille propterea scelere illo se contaminarat, ne filius, legitimo & sano hærede superstite, Imperio priuaretur.

Andronici paterni sceleris uindictam timet.

His de causis, quum uehementius conscientiæ stimulis pungeretur, ad Ioannem Lascarin sua causa excæcatum à patre, uenit, qui

qui in quodam Bithyniæ oppidulo custodiebatur: tum ut uideret eum, tum ut consolaretur: prætereáque ad uictum & cultum necessaria omnia illi, quoad uiueret, suppeditaret. Quod cum fecisset, ac fieri iussisset, libenter inde uersus Orientem progressus est, certis de causis ibi commoraturus: tum ut rei militaris usum consequeretur: tum ut præsentia sua terrorem Barbaris incuteret, ne impunè, quoties & quò uellent, in Romanos fines irrumperent.

CAUSA MALORVM in mari.

Classis ex auaricia destructa.

HOC rerum statu, nonnulli qui in principum gratiam omnia facere student, Imperatori deliberationem proponunt. Nam plerunque solent subditi
» ad principum uoluntatem se accommodare,
» ad eámque animum & linguam & omnes actiones referre. His enim obsequijs eorũ beneuolentiam redimi sciunt. Deliberatio autem fuit huiusmodi. Cum pericula omnia, propter quæ Romana classis tãtopere aucta fuisset, propulsata essent: ac præter cætera, etiam Carolus Italiæ rex, omnium malorum caput, obijsset: inanem esse nauium sumptũ, qui fiscum Imperatorium plus quàm cætera omnia exhauriret. Quod cum Romanis euidentem perniciem afferret: tamen in præsentia opportunum esse usum, atque utilissimũ, animis pecuniæ sitientibus, & præ ea omnia Imperij præsidia & firmamenta contemnentibus. Hoc Romanis malorum principium extitit, & immobile fundamentum: hoc Latinos, Romanorum ures prius ut inuictas metuentes, confirmauit, & animosissimos reddidit. Hinc enim res illorum maritima crescere & amplificari, hinc illis accedere lucra & principatus, Romanis uerò paulatim decedere ac subinde imminui, posteriorque dies priori esse deteriori, calamitatem calamitate cumulando. Nam piraticæ triremes aliæ atque aliæ hinc atque inde undique, nunc binæ, nunc ternæ ac plures, ad ipsam usque urbem per ludibrium accesserunt. Vnde insulę maritimæque loca affligi cœpta: cũ nullo modo nauium accessus & recessus, & circuitus, & noctu atque interdiu instantia pericula prohibere possent. quæ extrema omnia, necemque & tum minitabantur, & pòst euidenter etiam inferebant. Hinc omne Gasmulicum dissipatum est, & in alias atque alias terræ partes dispersum, ob inopiam. Partim enim Latinis operam suam locarunt, ad onerarias naues & triremes agendas: partim á nobilibus & locupletibus Romanis mercede conducti sunt: partim armis uendi-
» tis, ad colendos agros se contulerunt, satius esse ratiper omnem ętatem opus facere,
& quo-

ΟΡΑ ΤΑΣ ΑΙΤΙΑΣ ΤΩΝ κατὰ θάλασσαν δεινῶν.

Ἐν τούτοις γὰρ μὴν τῶν πεπραγμένων ὄντων, βουλὴν τῷ Βασιλεῖ παρασκευάζουσί τινες, τῶν παύτα τοῖς ἄρχουσιν ὑπαγομένων χαρίζεσθαι. ἵνα καὶ τὰ πλεῖστα φίλα τὸ κράτος ἔχῃ α
τῶν αἰχόντων συνδιαπίθεσθαι βούλεσθαι, καὶ πρὸς ὃν α
κόλου ὡς ὃς πᾶσι σκοπὸν καθάπαξ ῥυθμίζων καὶ α
διευθύων καὶ γνώμῃ καὶ γλώττῃ, καὶ πᾶσαν χέ
ρὸς πρακτικὴν εἶναι. τοῖς γὰρ τοιούτοις εὖ ἴσθ' ὅτι ῥᾴδιον τὴν τῶν αἰχόντων διευθύνειν ἢ τὴν βουλήν, ἐπειδὴ φησι παύτα ἐξικνεῖσθαι τὰ λεγόμενα, ἃ δὲ τῆς τριήρους ἔσωθεν πῶς ποτὲ ταῦτα ὑπενόησεν πλοῦτος. τί τι γὰρ ἄλλο καὶ λιμένων ὁ τῆς ἁπαλίας ἔξω, τὸ λιγφάλειον τῶν λεγομένων, ἢ αὐθρώπων ἐγγύτατα, μάτην ἄρα τῶν νεῶν ἡ πλεῖσις, μικρὸν ἔν ἄλλως ἐκπίπτων ἐπίκαιρα, τὸ βασιλικὸν ὠθισμένους πλῆθος. ἐπὶ τοῖς ἐπὶ τοῖς ἐπὶ τοῖς

καὶ τῆς ἐπαίσιος κατατρίβεσθαι πλάνας καὶ φορολόγοις, ἃ λιμῷ συναλοῦσι πᾶς δαίσηται πρόπλεον ἑαυτῷ γε ὄντα ἑαυτῷ κατακτᾶσθαι· αἱ τριήρεις δ' ἔλλειπε κατ' ἄκρα μέρη τῆ λιμῆς καταλιφθῆσαι λιμναῖς, ὧν χρόνῳ διαφθαρήσεσθαι· αἱ μὲν γὰρ κατέδυσαν ἤδη τινὰ θαλάσσης, αἱ δὲ διερρήγνυσαν ὕσαις δ' αὖ καὶ ὠδιμελάσαις ἐξιωθῆσαι τινές, ὀλίγαι δ' αὖτε παρίεμεναι εἰς χρῆσιν ἴσως ἐλπίδι μελλούσης. ἀλλ' οἶμαι μὲν πᾶσι κατιδεῖν τὸ βούλημα ἔσεσθαι, καὶ οἷα τοῖς ῥωμαίοις πεφύξεσθαι τὰ πλανᾶ, τῷ λόγῳ πεῖσται θ', ἴσται δ' ἔργῳ.

& quotannis à publicanis & tributorum exactoribus deglubi, quàm ultrò fame perire. Triremes uerò aliæ in alijs Ceratis partibus relictæ, tempore perierunt, alijs in fundum maris demersis, alijs ruptis: nonnullæ etiam curatæ ac conseruatæ sunt, si quando forte illis esset opus. Qui autem huius consilij fuerit exitus, orationis progressu exponetur.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ὕβρεως καὶ λύπης.

DE PATRIARCHAE contumelia & dolore.

Πρὸ δ' ἴσλα καὶ χρεοφείλ ἐπιχειρῆναι τὰ λυπηρὰ, καὶ γλιδά τινα τῶν αὐτοῦ φιλοκαλλιχίας, ὅτι μὴ τὸν ἔρεπε βορδάας ἄρξειν ὑπεύθυμίου τοῦ Βίττω, καὶ ταῦτα ὑπάρξαν ὁμολογοῦσι, ὡς παρὰ δίκης τινὸς ἀξιωθὲν, μὴ τὰ δὲ τὰ τῷ πελαπώρῳ πρὸς παῦξιν ἄκρατον, ἀλλὰ πολλοῖς παλαιχέλῳ χρωζομένῳ τοῖς λύμασιν, αὐτὸς ἐν τούτῳ μάζος αὐξήσειν εὖ πλύσαντας, ἄλλως τ' ἄλλοις συχνὸς ἐπαυτλᾶν, σφόδρα τ' ἰσχὺν οὐσίας αὐτὸς ἀξιῶν πρὸς ἄπλων, ὁ πλὴν τ' ἀγόντος τἄλλα παύσειν ἐπαύειν ἄξιος. ἐπὰ γε μὴν ὧδε ἐκ ἄρχειν παλαῖ κακῶς, τί γὰρ τὰ ταῦτα πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῖς πρόνοιας οἰκονομεῖται; ἐκ ἐπαλαμπάνει ἐκ ἄτος ἀγὰ διὰ προπαιδεύω τινὰ ἐκ παιδὸς ὑπαλλάξαι ἐγκαπάλψαι, ἵνα ἧ πρόσηρίζεσθαι φύσιν αὐτῷ κελεύσας καλῶς ἐκφέρεται, ἐκ κελεύει τῷ μέλοντι ἀγαπᾶν αὐτόν. ἔλεξε γὰρ αὐτῷ μὴ αἰσχύνεσθαι τὴν τιμαλίαν ἐξ τὸ βίαιον τῆ ἀναρρόησιν δίκαιον ἐκ ἀπεγγελῶ τὴν φίλων ἐκ συγχωρῶν, ἀλλὰ καὶ λόγοις ἐκ χρεφαῖς ἐκ τοῖς δόγμασι, καὶ αὐτοπαλοῖς πόλλημά τι καὶ δόγμασιν αὐτὸν συλλογιζόμενος· φ' ὅσῳ γε μὲν ἐκάστῳ ἐκ τ' ἐκείνου μεχόμενος ἔτος ἰῶ, ἐλαίθειν τῆ ὠσιόμβ' κατ' ἄλλων αὐτὸς· κᾶν τ' τοις καὶ αὐτὸς ἐλισιόβ', οἷς ἄλλων ἐπιλαμβάνεσθαι καθάπ' ὧ τις τεξδύων ἐχθρὸν καὶ πολέμιον, ἐλαύθειν παρεὶ πᾶν αὐτὸς τεξδυόμενον πᾶς πλήσαι ἐκ τῶν ὁμοφύλων. ἐπελάζοντο γὰρ αὐτῷ ὡς βλασφημοῦντός τινος τῶν ἐχθίων καὶ τῶ πλέονος, καὶ πρόνοιαν ἔσαν ὡς μετατιθέντα τῶν λέξιν, ἐκ ἀνόμων ἔναι καὶ λοιδορίας ἐκτός. οὐ μὲν ἐδόκει τὰ φίλα παρασκευάσειν τοῦτο τυγχάνειν ἐκ ἀνύποπτος, ἀλλ' ἐπικαθάπτων ἔχειν ἐκ ὑφ' ἡντινα φθόνον τῶν τι τοῖς καὶ φίλοις τοῖς καὶ παρεμβάλλειν πᾶς αὐτολογίας καὶ ἐκδιάβασιν ἐκφόβους, ἐκ λόγοις λόγους σωφρονεῖν πολὺ διαφέροντας τι τὰ τῶν ἐγκαλούντων ὡς ἰδιώτας σύματα, καὶ ἐπαφιέντας ὡς φίλοις ἀὐτὸν, καὶ τὸ σῴζον τοῖς αὐτὸ πρὸς πειθομένοις λόγοις ἀλλ' οὐκ ἐᾶν ὡς ἴσιαν ἰδίοντι καὶ διὰ τοῦ ταῦτα πᾶς τὸ συμφέρον οἰκονομεῖται, καὶ ὡς τὸ ἀρῆς διαφθορεῖσαι τὸν ἄνδρα. ἐξ ὧν διὰ ταῦτα τοῖς μαχομένοις ἰσχύς, καὶ αὐ ἐκεῖνα τὰ φίλα ἀνοικίας, ὥσπερ ἀκατανθῆς ὡς πυρσόν. ἐκφέρεγνωτο γὰρ αὐτῷ πρὸ πρὸ μὲν τῆ ἀρχιφίλων οὐκ ἰλαχίστη μοῖρα, καὶ τῆ τῷ κλήρου· σωπεπφέγνωντο δὲ καὶ οἱ τούτῳ μέλλοντες τῆ ἄλλων ἀρχιφίλων φιλοῦντες, οὓς πᾶς χαλᾶν τὸν ἰφίσου φασὶ καὶ δ' αὐλὸν τὸν λυζίκου, οἷς καὶ μάζονται τοῦ προσώπου ὡς τὸν λόγον ἐκείζετο τῶν τιμῶ, καὶ πᾶσιν τῶν ἄλλων ἰφίας τι καὶ ἀρχαῖας αἰδοῖον· ὃ καὶ μᾶλλον ἰλύπα τὸν πατριάρχην, ὑπαρ

Sed cum Gregorio etiam dolores instarent, & immisericordiæ pœnæ luendæ essent, quòd Beco opem imploranti, & omnia concessurum pollicenti, si qua sui rario haberetur, & auxilium negasset, & misero calamitates augere non dubitasset: sed multis undique fluctibus iactato, ipse à tergo alias procellas excitasset & accumulasset: indignũ sua doctrina facinus, qui hoc excepto, cæterà omnibus laudibus dignus erat. Sed cum hic quoque affligendus esset, quid à Prouidentia cuncta moderante fit? Destituitur & ipse à Deo, ut castigetur, & aspersam labem eluat, & purus ad alteram uitam transeat. Beco enim non satis supplicij esse ratus, quòd extorris ab amicis & cognatis auulsus esset: uerbis etiam & scripris eminus illum ferebat, & eius scripta & decreta refellebat, & cõtraria problemata & dogmata colligebat. Dum uerò illum & sectatores illius oppugnat, imprudens ab alijs & ipse uulneratus est: & in ijs captus, quibus alios captabat: non aliter quàm si quis tela in hostes conijciens, ipse à suis ex obliquo grauiorem plagam acciperet. Quidam enim è pontificibus & sacerdotibus eum reprehenderunt, ut blasphemantem: ac monuerunt, ut uocabulis nonnullis mutatis, periculum & conuicium uitaret. Ea admonitio non sincera illi uisa est, sed ab occulta inuidia proficisci. Proinde rem urgebat, & ad cõtradicendũ accubabat, & pbationes probationib. ac disputationes disputationibus cumulabat, quibus & accusatorum ora (ut putabat) obturaret, & suam sententiam pro utrili tueretur. Sed apparebat utique, Deum ad utilitatem omnia dirigentem, noluisse uiro illi etiam cetera ex sententia succedere. Itaque uires aduersariorum augentur, certamen que accenditur, ut è parua scintilla magnum oriatur incendium. Primũ non minima Pontificũ & clericorum pars eum destituit: destituitur & ab ijs qs cæteris præferebat, Chũa Ephesino & Daniele Cyziceno, quib. ob eruditionẽ iusto maiores honores detulerat, principatu illis inter cæteros sacerdotes & pontifices decreto: idq; patriarcha iniquiore animo tulit, quòd

Gregorius Cyprius à suis sacerdotibus oppugnatur.

Oppugnari ab amicis grauius.

quòd ij quos aliorum in se conuicia refutaturos putabat, & loco muri firmissimi sibi futuros, præter spē inimici extitissent, & (ut prouerbio dicitur) carbones pro thesauro inuenisset. Sic idem illi accidisse fertur, quod olim Iulio Cæsari, cum à Bruto & Cassio occideretur. nam aduersus aliorum enses aliquantisper se defendit, ut potuit: sed cū Brutum etiam strinxisse gladium uidisset, quem germani filij loco dilexerat, tum demum abiunt re inexpectata perculso animo, statim exanimem humi concidisse. Ad eundem modū Gregorius, cęteris ad tempus refragabat. Sed cū fidissimos sibi & charissimos infestos esse cerneret, neq; adesse defensorē uideret, nō Imperatorem, non ullū potentem: tandem Dei iudicium esse intellexit, & sententiam diuinitùs in se latam confirmari. Proinde contentionibus & solijs ualere iussis, in Hodegium Deiparæ monasterium in ocium sese contulit. Sed inde non multo pòst à conditrice uocatus est, in S. Andreæ monasterium. Erat enim ea matrona studiosa, & ab ore patriarchę pendebat. Itaque domo proximè monasterium extructa, eò uirū pertraxit: ubi paruo tempore elapso defunctus est. Sed, ut consueuit Deus facta cuiusque remunerari, ut defunctorum casibus superstites erudiantur: paulo pòst Chilas Ephesius & Daniel Cyzicenus pœnas dederunt, quòd secundæ fortunæ flatu elati, uirū de se bene meritum insectati essent: nec cogitassent, quantis erroribus res humanæ intricentur: & ut ea quæ in expectatione sunt, inexpectato exitu terminentur, & desperatę res feliciter subleuentur: utq; instabiles animi facile importuna confidentia insolescere & res absurdas suscipere soleant, non aliter quàm cum Cæcias nauem onerariam ancoris destitutam in fluctibus exagitat. Quare uigilandum & solicitè cauendum, ne postridie maiora & acerbiora quàm fecerimus, perferamus. Eorum enim metropolium clerici sclecti & fidissimi & charissimi cōtra cos insurgunt, ac Imperatori & cæteris pontificibus literas offerunt, quibus illos multa nefanda, & abrogationem sacerdotij spondentia commissse testabantur. Quas cum Imperator & pontificum collegium auidè legissent, literis & decretis in urbem uocabantur. Illi uerò inquisitionis tempus crebris dilationibus eludebant. Tandem cum & ipsis acerbius poculum quàm patriarchæ bene merito miscuerant exhauriendum esset, numine talia facinora uindicante: apud Imperatorem tacitā auersionem inueniunt, quę plus quàm ira aperta dolet: ac leniter & clanculum ad ipsas usque medullas (ut ita dicam) penetrās, omnem animi amœnitatem depascit & consumit. Apud fratres autem & collegas inimicum contemptum & ab omni consolatione alienū animaduertunt: &, quod maius est,

Gregorius Cyprius fit monachus.

Humanarū rerum inconstantia.

annuis

ζον, ἐκκλίνοντας καὶ τὴν ὑπεύθυνον πρόσοδον μὲς αὐ μητροπόλεις αὐτοῖς ἀγαλέγειν. μὴ ἵνα μὴ σχολάζωμεν, οὗ τοι καθημένους ἡμᾶς τῶν βασιλέων, τὸ λοιπὸν τὸν βίον ἡμεμφῶν, σφόδρα φιλιμαίνεσθαι δείξαντος τοῖς ἀπλάγχνοις τῶν λιτῶν, ἵνες ἀπηγορεύκει μὴ φέρειν τὸ σῶμα τῶν ἐκάστου λειτουργιῶν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ἈΘΑΝΑΣΙΟΥ.

ΑΛΛ' ἰκῶσι τὰ παίγνια. σχολὴ χίται μὲν τοι τὸν πατριαρχικὸν θρόνον μοναχός τις ἀθανάσιος ὄνομα, ἰδιωτικὸς τοῖς ἀσκητικοῖς ἐγγυμνασάμενος πόνοις, κὴ τὸν ἡσύχιον βίον ἄκρον διάγων φ' ὅρισι τοῖς τοῦ γαίου. ὧν δ' ὁ ἀνὴρ ἀλαὸς μὲν φ' τῶν γραμμάτων παιδείας, κὴ τῶν πολιτικῶν ἀλλων, τέλος δ' ἄγαθος καὶ θεωμάσθ', ὅσα τὴν μοναδικὴν ἀσκηγάζεται βίον, ἐγκράτειαν φημὶ, κὴ στάσεις πανύχιας, χαμαιδύνας, καὶ ἀνιπτόποδας, καὶ τριζοπαγῶν ἀεὶ, καὶ πρόπυ ἰχων μάλα πθοώκοντα τοῖς διατριβοῖς καθ' αὐτὸν φ' ὅρισι καὶ ἀπλαίσιος· καὶ ὧν ἀν ἄλλ βίω μακαρίσειε ὁ ἀνὴρ, ὡ κατ' αὐτὸ ἀν διάγων· ἀλλ' ἐγὼ ὡς ἴσασι πάθων κακῶς τὸς τ' ἄλλας τῶν ἀρχιερίων, κὴ ὅσοι τ' ἐλλόγιμοι, καὶ αὐτίκελμα τὰ δόκια φ' σφῶν ἐνέκρινα κρίσις, φ' τι πθοτρὸς ἐκείνης, κὴ ὧν ἡδ τ' πατριάρχου ἀνακλιθῆναι θρόνου, αὐτοῖς πρώτοις δίδυς βλοσυρόν τι ἐπιβλέψον ὄμμα, καὶ ζήλου θάττ κὴ πικρίας μισῶ· ὡς μὲν γὰρ δίδυν σὺν ἅ σωφρονιστὴρ ἐκ πρώτους, ὁ φασι, γραμμὴς συγκαμπτόμενος τὸ μέλλοντ©, ἢ κατ' οἰκονόμοντας ἐλπίδα διαφυμμίλω ἀγαγών, πρὶν ἄκοντας παθεῖν τι τῶν ἃ μὴ πθς βούλοιντο ὧν.

σὺν δ' ἀναγκαιοφόρτος μετὰ βραχὺ τ' βασιλεύς ὡσπερ φυγάδας ἠρίθμει. πάν' ὁμοῦ καὶ ἀ τ' ἀρχιερῶν πλοῦς ἐπιπνεύσαν· πλοῦσι γὰρ ἅσα καὶ πάντες ἐλλόγιμοι, καὶ νομίμων ἐκκλησιαστικῶν μετρίστοι, ὡς ἔφη τὰ πολλὰ φιλοπαιστμολίτ τὸ πατριάρχ γεγονέναι, ἐκ εἶδ' ὑποτρόπῳ, ὅπη ἠβουλήθη τ© αὐτῷ, ὅτ' οὐκ ἦν αὐτῷ φιλοπαιστμολίτ σχὰ τὴν τ' βελτίον© πίλον, ἵνα τι σοφοὶ παιδεύοντα κὴ διδάσκηλοι τῶν τοῦ χέρε γένοιντο, καὶ ἵνα σφρόνοι πθοτάται φ' οὐσιώσεις ὦσι, καὶ ὧν ἄπαν, πθολλῶν ἀτίνακλοι πθς τὰ τῶν φωνεύσων γλωσσῶν ὑπόπτ. διάσεσι λύμασι. οὐδ μὲν γὰρ ὑπὸ ὑφηθήτες δ' ἰωνικὸν πτερόπολιν, οἷας δ' ἂν πτ© ὑπῆκε χρόας, ὡς τὰς οἰκάδας ἵκασον μητροπόλεις ἐπίπεμψον, ἐκεῖ τὸ λοῖπον τὸν βίον διατελίσοντες, ὡς μὲ ὑπεῖδε φασὶ καθάμενοι, συμβάλλειν τὰ κατ' ἄλλήλων τι καὶ αὐτό. πῶς δ' ἐφοβεῖτο ἰδοὺ, πθοφάσει διδόντες ἦν ἁγίων καὶ θείων σωμάτων, οὓς ἄλις ἦ ἄπαξ τοῦτες σύνοδον τῶν μητροπολιτῶν ἄγειν ὑπὸ τοῦ πατριάρχ κελεύον τας γίνεσθαι, ὡς αὖ πᾶν ἀλλήλων τά τι τῆς οὐσιώσεως ἀνακείνοντας δόγματα, καὶ τὰ μεταξὺ ἦν μεταπίπτον τα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα σχολάνοντας, τῶν ὧσιν ἀπέλθοι φ' κωνσταντίνε, ὃν ποιῶν δίκαιον εἶν λέγων τῶν λαχούσων ποιμένα ἑκάστην ὡσπερ τ' πατριάρχου τῶν βασιλέων, καὶ ἦν ἰδίων πθοπάδ πθδὲ τῶν ἡγόντας αὐτὸν, κὴ μὰ μόνε τὰ ἐκείθεν κρίν' ἄλλα συλλογιζόντας χρονίζειν ἦδὲ τῶν βασιλέων. ἦδὲ πασῶν ὧν ἐκστρόφοις ἀπὸ τοῦ μιμήσασθαί τις, ἦδέσον τὸ δίκαιον© ὑφ' ἑαυτῷ καὶ ἄμφω πεπόνθασι σχὰ τῶν τὸ ὑπερβάλλοντ© ἐκβοώντων.

annuis reditibus, quos illis metropoles pendebant, priuantur. Denique, ne longum faciamus, ita in urbe sedentes uitæ reliquũ exegerunt, ægri animis & afflicti, donec præ doloris magnitudine obierunt.

DE ATHANASIO PATRIARCHA.

SEd illuc redeo. In patriarchicũ solium succedit monachus quidam, Athanasius nomine, qui ocioſam in Gani montibus uitam agebat: homo rudis ille quidem literarum, morum que ciuilium: sed alioqui bonus & admirandus, quantum ad monasticam uitam attinet: continens, illotus totas noctes stare, humi cubare, pedibus iter facere solitus: moribus denique ijs præditus, qui decent eos qui soli in montibus & speluncis degunt. Ac per omnem ille ætatem fortunatus dici potuisset, si suum illud institutum tenuisset. Sed male tractari utique tum pontifices, tum clericos oportebat: & dignas improbitate sua luere pœnas, tam prone illa, quàm ea qua contra Gregorium patriarchã usi fuerant. Nam cum patriarchicum solium conscendisset, statim in eos primos trucem coniecit oculum, & zelo diuino atq; exacerbato plenum: ut prudentiores ab ipso, quod aiũt, lumine, quid futurum esset, cõiectantes, domi sese abdere, quàm in publico uersari mallent, priusquam inuiti, quod minimè uellent, facere cogerentur: * alijs uerò paulo póst urbe propè exulare necesse esset. Eadem & cœtui pontificum acciderunt. plurimi enim erant, & omnes clari, & Ecclesiastici sanctionum peritissimi, quòd patriarcha Gregorius in ea re plurimum elaborasset, haud scio utrum maiorũ exemplum imitatus, an suapte industria, melioríumque rerũ cupiditate, ut populus eruditos moderatores & doctores haberet, & religio constanter ab eis ac fortiter contra omnes omnium aduersationes defenderetur. Nam qui Constantinopoli inuenti sunt, eos in suam quenq; metropolin misit, ut ibi æui reliquum exigerent, Ne (inquit) hic desidentes, aliquid mali contra uos ipsos & me consuatis: qui uerò aliunde aduenichant, per causam, quòd sacra diuina q; Concilia iuberent ut metropolitani bis aut semel quotannis apud patriarchã conuenirent, & quæstiones Ecclesiasticas quæ interim incidissent disceptarent, urbis ingressu prohibuit. Rectè sanè. Dicebat enim æquum esse, ut suam quisq; Ecclesiã pasceret, ut patriarcha Constantinopolitanam: & ut præsentes ouium suarum curam agerent, nõ autem emolumẽtis inde acceptis in urbe morarentur. Possunt autem eatenus utriq; meritò reprehendi, quòd utrique modum excesserunt.

Indoctus, sed religiosus monachus.

Athanasius sacerdotes cohercet.

ΠΕΡΙ

DE PORPHYROgenito.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ.

Andronic⁹ frater Cõstantinũ suspectum habet.

His temporibus calumniæ quædã ortæ sunt contra Constantinum Porphyrogenitum, Imperatoris germanum fratrem, quasi regnũ affectaret: & omnes proceres domi militiæq; sibi conciliaret, ut eorum opera uoti compos redderetur. Hæc, ut plerique affirmant, falsa erant conuicia, conficta ab inuidis, qui occasione usi, Imperatoris præsertim suspicione suffragante, in extremum discrimen rem adduxerunt. Suspicionis autem causæ huiusmodi fuerunt. Patri Imperatori ab infantia Porphyrogenitus charior Andronico fuerat, multis de causis: quòd & ijs naturæ bonis præditus esset quæ principem ornant, & morum urbanitate, & oculorum elegantia excelleret. Quare nisi illud obstitisset quòd minor natu erat, cupidè illum Imperij successorem designasset. Hęc una & princeps fraternę simultatis causa erat, quæ Andronici animum suspicione turbaret. Accedebat altera. Habuerat in animo pater, Porphyrogenito, cum adoleuisset, Latinam uxorem nobilissimam & optimam despondere, ut ea re consilium eius adiuuaretur. Longo enim tempore id meditabatur, eam partem quæ circa Thessalonicam & Macedoniam est, à toto Romano Imperio distinctam huic tradere, ut peculiaris eius principatus & Imperatoria potestas esset. Ac nisi mors eum oppressisset, fortasse quod cogitarat, perfecisset. Sed cum Deus, ut apparet, id consilium non approbaret: funestus eius exitus fuit. Hæc res magis etiam Audronici animum exacerbauit contra fratrem, & ad maiorem iracundiam concitauit. Sed qua prudentia erat, odium animo incluſum tegebat, fictóque uultu tertium iam annum à patris obitu beneuolentiam sinceram erga fratrem præ se ferebat. Interea uerò ille magnas omnis generis opes ex ijs prædijs & pecuarijs quæ pater illi assignarat, quotannis colligebat, easque liberaliter & magnificè tam paruis quàm magnis, à quibus adibatur, communicabat: præterea comitate & suauitate morum, omnes facilè adamantinis sibi uinculis deuinciebat. Solet enim dexteritas & benignitas morum, in altiore dignitatis gradu, facilè omnium animos sibi reddere obnoxios: quemadmodum uerno tempore splendidi flores, prætereuntium oculos in se conuertunt. Hoc illud est Indorum sapientum præceptum: Principem quo natura sublimior sit, eò humaniorem se inferioribus si præbuerit, charissimum

Paleologus Thessalonicensẽ regnũ instituere conatus.

Comitas in principe amabilis.

» » »

Ντέτοις μέν τισι τοῖς χρόνοις ἀλαζόνες τινὲς αὐτοφύτου κατὰ Κωνσταντίνου τοῦ πορφυρογεννήτου, τοῦ αὐτάδελφου δὲ Βασιλείου, ὡς ἔφην μὲν βασιλέως, νῦ ὄντος δὲ ἀκόμη παιδός, νῦ ὄντος δὲ ἄλλως πονηρόν τι δῆθεν ἐπιβουλεύοντος, ἀξιώσεί τε καὶ ἀποσεμνύσεσι καὶ χρήμασι πολυάρχου παντὸς, ὑφ' ὧν αὐτῷ συνῆγον οἱ στρατιῶται· ταῦτα δ', ὡς ὁ πολὺς ἦν λόγος, ὑπῆρχεν συκοφαντίαι ψευδεῖς, συντεθεῖσαι πρὸς ὧν ἐγὼ φημι, βάσκανον τῶν ἀγαθῶν ὀφθαλμὸν ὑπεδέξαντο, οἱ δὴ καὶ συμμάχοις χρησάμενοι τῷ καιρῷ νῦ τῇ γνώμῃ τοῦ Βασιλέως, ἄγχιστα πως πρόσφορον ὑποψίαν πρὸς τὸν αὐτάδελφον, ὡς αὐτὸν ἅπαντες κινδυνεύουσιν ἐξολεθρεῦσαι· πρὸ γὰρ ὑποψίας ἄκρας, πολλῷ τινι λόγῳ. ἀγαπᾶτο γὰρ τῷ πατρὶ νῦ Βασιλεὺς ὅτι ἐπὶ βέλτιστα ὁ πορφυρογέννητος μᾶλλον ἢ ὁ αὐθρώπινος· πολλὰς γὰρ ἐκ φύσεως τὰς αἰτίας τοῦ φίλτρου πρὸς τὸν πατέρα πολλαχόθεν, ἔκ τε τῆς ψυχῆς ἀγαθῆς, ὁπόσα τοῖς ἐξ ὀφθαλμῶν ὠφελήσειν ὑπῆρχε· ἔκ τε τοῦ ἥβης εὐτραπελίας, ἔκ τε τοῦ ὀφθαλμῶν ἀστεϊσμοῦ, ὃν καὶ ἐμὲ πολλάκις ἔφην μέγα πρὸς πολλῶν ἔκαστον λυπῆσαι, κἀκεῖνον ἂν μᾶλλον ἀσμένως τοῦ Βασιλικοῦ σκήπτρου ἐνδύνειν διδάξειν ὁ πατήρ· τῷ μὲν οὖν ὄντι νῦ πρώτῳ πατρὶ, ὁ σωίχει οὗτος ἀδελφικὴς ὁμονοίας ἀσμὸς, ἅπαξ μιχθεὶς συμπαθείᾳ νῦ ὑποπαθείᾳ τῇ τοῦ εὐδρονίκου ψυχῇ γνώμῃ τε καὶ μάλα εὐπροσηγόρῳ τῇ τοῦ ἀδελφοῦ. διὸ τῷ μὲν πρὸς ἐκείνους ἐγγόνῳ τῷ Βασιλεῖ νῦ πατρὶ μέλον ἐγένετο τῷ περφυρογεννήτῳ γαμβρὸν, τὸ ὀφθαλμὸν ἀξιοπαθεῖν, ὅπως τοῦ λαμπροῦ τῆς βασιλείας ἐλπιδοφανοῦς ἀνηρημένου, τῶν ἄλλων πρὸς τοῦτο μᾶλλον πάντων σωίζομεν ἂν καὶ ἔσχεν· ἐδόκουν γὰρ καὶ μᾶλλον ἂν ἔχειν τοῖς ἀνταίροντας ἰσχύειν πρὸς τὸν ἀδελφεοκτόνον, τὸ πρὸς διοσκουρίδου τε νῦ μακεδονίαν μέρος τοῦ ἅλης ἀγαμονίας ῥωμαίων ἐκτιμᾶν, ἰδίαν ἀρχὴν τινα πρὸς πατρὸς τούτῳ νῦ Βασιλέως αὐτὸν ἀποκεκληρῶσθαι. νῦ ἃ μὲ φθάσας ὁ θάνατος αὐτὸν ἀνθρώπων ἀπέκλεισε, πρὶν αὐτὸν νῦ ἅλως ἂν ἔργον πρὸς αὐτοῦ τὰ τῆς μελίττης ἐγκεκεῖσθαι· ἀλλ' ὧν νῦ διὰ πρὸς βασιλέως, ὡς ἔοικεν, ὧν πρᾶγμα ἀνυσιμώτατον ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ἐπεχείρησεν· ἐπὶ δὲ αὐδρονίκῳ βασιλεῖ τοιαύτη γνώμῃ νῦ τοῦ ἀδελφοῦ, νῦ ὥσπερ ἐκ αὐτοῦ ἐκ αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς αὐτὸν τὸ τῆς ψυχῆς ἐγκλῆμα· καὶ ὁ σωίσιος βασιλεὺς ἐμβεβίωκε νῦ τοῦ βασιλέως αὐδρονίκου ψυχῇ τε εἰδέᾳ, καὶ σκιᾷ ὡς οἰκειῶσαν ὑδρὶ πολὺ συγκεχυμένῳ ἀνασμίσασαν, νῦ τὸ πᾶσαν μὲν ἐκ ἄπλατον ὑδρὸς πλοῦτον πόφλιᾶς, ἰλαίαν τε ὡς ἐμπνεῦσαι πόῳ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ χρόνου τρίτου, ὃ ἐμ μετὰ ἐκείνου τοῦ βασιλέως νῦ πατρὸς σωίλωίχθη, πλεῖστον ἐδεήσειν πολλοῦ νῦ πικίλον, ὁπόσον κατ' ἀκοὴν ἐγκείρα τοῖς τότε πρώτοις, ὁπόσοι τῷ πατρὶ νῦ βασιλεῖ ἀλλοφύλοι, πλημμύρᾳ ἅμα πανικοῖς πανικήλοις νῦ βασιλείοις, μεγάλοις τε καὶ ἀνάλωσι χρήμασι, νῦ πᾶσιν ἐφόλεως ἐχρῆτο τοῖς πρώτοις μεγάλοις τε γένεσι ἅμα καὶ μέτροις, καὶ πρὸς γε κοινωνίαν τοῦ λόγου καὶ χρείαν πρὸς ἔμφυτον ἔπεσι, μᾶλλον ῥᾳδίως ἐκείνου καθάπερ ἀλαμαντίνοις ἔχειν ἐξ ἀρετιμένους δεσμοῖς. Ἐλῶ γὰρ ὡς τὰ πολλὰ τὸ τοῦ ἥβης ὑγρόν τε νῦ μάλιστα, ἐπαλλὼ ἐφ' ὑψηλοτέρων πρὸ φύσεται τῶν πρόσθεν, ᾗ ἔστ' χίζεσθαι τὰς γνώμας ἐπαύλῶ· καθάπερ δ' νῦ τὰς λαμπρὰς ἐκ τῶν αὐθιμῶν φ' ἑαρὸς ἄρᾳ, ὑπόσας χλοίζουσα νῦ, οἷον ἀπαὼ, μαθοῦσαν τῇ βαφῇ τῆς χροιᾶς ὑπαγορεῦσαι, ἑαδίως τε πρώτην τὰς ὕλας ἐφιλεῖν. πρῶτον μὲν τοι νῦ τῇ ἐνδοῖς συρρεῶν ἀ πρώτιστος ὑφηγῶν, τὴν ἀρχὴν βαλόμενος ἔστω γὰρ αὖ τὰ μάλιστα φησὶ Φιλαδὼν τοῖς ἐπ' αὐτῷ, αὖ φύσει τοῦτ' ἐπιφέρειν ὤν· ὁ δ' ἐπὶ τ' ὠδικοῖς ἐκεῖ γε

ἰκάμγι τῶν σοῖσιν ἐρῶντα καὶ μὴ τηρεῖν· ἐπ' ἀμφοτέροις μὲν οὖν ἰκάνως τοὺς πρώτους αἰτίους, ἐλάνθανεν ἂν ὢν ἀναίτιος, εἰ μή τις ὑπῆν τῷ πεφυρογενήτῃ πρόσφορα ἰγκλήματα, ἃ μὴ πᾶν τὸ πατρῷον λίγοι τις ἂν ἐξηγεῖσθαι τοῖς ἄλλοις· ὃς πλάσας τοῦτο τὸ δίωγμα τῆς συγγλώσσης ὕβρεως, ἐκ ἀμυγὰς, καθάπαξ ἀπῆν, ἀπεκλάπησαν κυλίνδρου ἀνίκατον δώσαντ' αὖ. ἔστι γὰρ ἃ πάσας κατεσκεύασε, πειθοῖς τε καὶ ἀνάγκαις ἐξελόμενος, ἃ βασιλεῖσι τὰ πλεῖστα πρόσκειται, ἔκων ἢ ἄκων, πρὸς βίαιόν τι δ' ἂν μᾶλλον ἀποκλίνοι ἑαυτῷ ἡ κλῆσις δι' ἃ τῆς μὲν ἐστὶ μᾶλλον ἢ κἀκείνης ἀσφαλὴς ὁ ἀνάκτορος ὢν τῷ ἀδελφῷ πατρὶ τῷ αὐτῷ μᾶλλον ἢ τῷ χρόνῳ ἀφορτίστως ἐξενεγκεῖν δόμῳ, φύσαντα δ' αὐτὸς ἃς τε πλεῖστα φρονεῖν αὖ εἰκότως. ἰχθὺς γὰρ αὐτὸν ἀμὸν πάλαι, ἀλλ' ἐν οἷς πάλαι τὰ ὅμοια διήρκεσε τὰς φιλυμνεῖσθαι, πρὸς οἷον ἄλιεθον τέλος. καὶ λύεθ' γὰρ πατ' ἰκάνος ὁ Δαρεῖος ἡ Παρυσατίδος, μείζω δ' ἴσως τῷ σπέρματος ἢ ὄγκῳ ὑβρίσαντι δόξῃ, εἰς ὑπονοίαν ἡ μῖσος αὐτὸν ἄγειν· ἢ αὐτὸς ἀληθῶς ἡ βασιλεὺς ἢ αἰτιώτερος ἦν, ἀφ' ὧν πλεῖστ' ἀδικῶν ἢ ἀνυτυχὴς ἐγένετο τέλος. αὐτάνους αὖ ὁ ἢ τὰ πλείστους εἰκαιμένης ἀγαμενίαν αὐγέσῳ συμμετεσχέθη καίσαρος, τὰς τε καίσαρος ἐκτεθείσας ὁμολογίας, καὶ μεῖζω δ' ἑαυτῷ φιλοτιμησάμενος δόξης, ἀφῆκεν μετὰ δ' ὑπὸ ἀρχῆς ἡ τὸ ζῆν, καὶ ὅτις τὰ μείω πεφυρογένητος, ἃ ἡ μεδὲν ἐπιβλαβῆ ἐβαλόμενος, μεδ' ὑπλα καθ' αἵματος συγγενῆς φιλόνικα, ἐλλ' ἐν καὶ ἄλλως πεφληφόμενος ἀμηχανίας ὑποψίαις πολλαὶ πεποίθασαν ἢ βροτοῖς, ἐκπλήττεσθαι ἡ πάντ' ἡ βασιλέως σφόδρα αὐτοξένως ἀνασκοπεῖν χεῖν δ' ἀβολᾶν, ὑπόσα αἰ πρὸς ἐπιτηδείως τοῖς ἀταμιεύτοις φιλοτιμίαις. ἀλλ' ὑπαντέον τὸ λόγου. ἐν γὰρ τῷ πικρῶτατα τὰς ἀβρικὰς πεπόμβη ὁ πεφυρογένης τοῦ πρὸς λυδίαν, τοῖς ἢ γάμοις ἀπελπόμβη γάμοις, ἡ μᾶ κρᾶς αὐτῷ τοῖς ἐλπίσι ἢ βίᾳ. ἐγάγετο γὰρ πρὸ ἕρπ χως ἑαυτῷ γυναῖκα τὸ βασιλικὸν ἀπόγονον ἢ ψυχῆς ἡ σώματος καλὸς ἀρίστην, ὧν βασιλεύς ἀπ' ἀβλικίας χρόνῳ ἡγεῖσθαι αὐτός, ὅτι ἡ τῷ νῷ τ' ἐπιδὲ λαμπρῶν ὠφθείς τ' ἐσφορ' ἐξημωτ' γὰρ ὁ χᾶρις ἰκάνος πᾶσ' ἀλλ' πόνῳ, ἡ μηλόβοτος ἐν ἰκ πολλ' ἰκ' ἀπ' ἐφ' ἐν πόλ γαμ. φρεαμόν ἡ πρίβολον, ἡ πολλοῖς τοῖς αὐαλάμασιν ἀς μοναζέντ' ἐν κατέσχεν ἀσκῆσαι, ἀφ' ἡ μικρὰ ἢ πλαῶ χαρακτῆρος ἐξεδίαν ἰκάνε. ἐπὰ ἢ τίνος πρὶ τὸ νύμφαιον ἢ λυδίας ἰτύγχανε τὰς ἀβρικὰς μετὰ τ' συῦσα πεῖρθ', ἡ ἀβολαί κατ' αὐ ἢ πᾶς τὴν βασιλέα ἡ ἀδελφὸν λάβρα αὐλωίχθησαν· ἰδὼν δ' ὁ βασιλεὺς ἀβλῶνε πᾶς ἴω· τῷ ἢ φαιεμένῳ πεφυμένῳ ἔν ἅλμυρ ἰκάβρ κελάντῳ αὐτ· τῇ δ' ἀληθέα πᾶν αὐδιώδ τ' ἀδελφόν, ἐνόφυκι συμπόσιον ἡ χρῆσθαι· ὁ δ' ἡ γυνή). ἡ πρᾶξις ἡ τοῦτο ἢ τοιχέλω ὁ πεφυρογένητος. πρᾶξαντ' ἡ ἡ ὅστις γενέσιος ἡ μᾶλλον αὐτῷ, ὧν πᾶν ἔχων ἐπάρχει πεμέλησε ἡ πλατὸ ἡ γένα ἡ πρᾶξιμίας πᾶν. ὄντος μιχαὴλ ὁ πρᾶξαγόπαλος. αὐτεῖ ἡ ἐν γὰ δίκαιον πολὺς καθαίρεν αὐτάς· ὁ ἡ πᾶς πλᾶτος αὐτ', ὧν τὸ βασιλικὸν συγκομίζῃ παμέσον.

populo futurum. Qui ergo propter utraq; priora crimina Porphyrogenitum accusarit, planè inuurius fuerit: nisi fortè quis patrem harum rerum autorem fuisse, nimia erga illū pietate dixerit. Tertiq; uerò criminationis causa, non omnis expers est maculæ. Siue enim ex imperitia tales largitiones fecit, quæ maxima ex parte Imperatoribus conueniunt: inuitus ille quidem, non parum tamen deliquit. Sin & ipse norat, ob tantam munificentiam se non extra suspicionem fore apud fratrem, & tamen secure tempus conterebat: maxima culpæ pars in eo hærebit. Nam ut nihil aliud, illud saltem reputare debebat, quotsum eadem ueterum studia recidissent. Nam & Cyrus ille Darij & Parysatidis filius, cum maiorem quàm pro satrapia sua fastum præ se ferret, in suspicionem apud Artaxerxem fratrē incidit: unde nihil præter infelicem exitum est consecutus. Antonius item, qui maximam orbis terrarum partem cum Augusto partitus erat, cum spretis pactis & cōuentis, plus sibi quàm par erat arrogasset, unà cū principatu etiam uitā amisit. Ita & hic Porphyrogenitus, etsi nullas insidias, nulla arma contra fratrem parauit: tamen ista prioribus suspicionibus non parum pondus addiderunt, & Imperatoris autes calumnijs, immodicam benignitatem consequi solitis, patefecerunt. Sed ad institutum redeundum est.

Agebat tum Porphyrogenitus in Lydia, recentibus nuptijs lætus, & diuturnæ uitæ spe fretus. Nam paulo antè uxorē duxerat Raulis filiam, & corporis & animi pulchritudine florentem, annum ætatis agens trigesimum. Tum etiam templo Studij splendidū tectum addidit (locus enim is desolatus erat à Latinis, & longo iam tempore oues pascebat) & firmo muro circumducto, magnis impensis monachorum habitationi accommodauit ædificium, ut parum à uetere forma differret. Cum autem tunc ad Nymphæum Lydiæ cū uxore commoraretur, & clàm apud fratrem delatus esset: uisum est Imperatori transire in Orientem, per causam aliorum negociorum, sed reuera ut fratrem incautum nec opinantem opprimeret: quod & accidit. Nam & Porphyrogenitus celerrimè comprehenditur, comprehenduntur & eius intimi: quorū princeps fuit & opibus, & genere, & rebus gestis celebris, Michael Strategopulus. Ae ipsi quidem in carcerem compinguntur, omnes aūt eorum opes in fiscum redigūtur.

* ἑαυτὸν desse uidetur.

* ἰκανα- λίων

Cyrus iunior.

Antonius.

Constantinus à fratre in carcerem compingitur.

ΠΑΡΑΙΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ.

ATHANASII RECUSATIO patriarchatus.

Μετ' ὀπλὺ δ' ἰκάνθη ἰπαπιόντι τῷ βασιλεῖ, ὡς παραίτησιν ἴγγραφον δίδωσιν ὁ πατριάρχης ἈΘΑΝΑΣΙΟΣ, τέταρτον ἀδ' ἔτων ἤδη γνώσιν ὧν τὸ πατριαρχικοῦ θρόνου, ἃ δ' αὐτὰ, τὸν αὐτὸν ὁ θεὸν Βο· ὧν ἀρχιφίλων καὶ μοναζόντων καὶ λαϊκῶν,

On multo autē pòst, inde seuerso Imperatore, scriptam resignationem offert Athanasius patriarcha, quartum iam annum eo làeerdotio fungens. cuius causa erat, omniū pontificum & monachorū & lai-

corum tumultus, ſpiritualem illius rigotē nō ferentiū: etiq principiò clàm, pòſt etiā apertè & abſq larua maledicentiū: q eū iamiā diſcer pturi uidebant, ni ſolio cederet. Sperabat ille quidē, ſe ope Imperatoris cōuiciatores ulturū: deinde ſpe neſcio quomodo fruſtratus, petit atq impetrat ſatellites, à quib. in monaſteriū ſuum Xerolophū incolumis reducatur.

DE PATRIARCHA *Ioanne Sozopolitano.*

ERat aūt quidam monachus nomine Ioannes, qui olim é legitima uxore liberos ſuſceperat: eāque amiſſa, monaſterium ingreſſus, ætate prouectus, naturaq ad uirtutem optimè cōpoſitus ob morum ſimplicitatem, ſed græcarū literarū planè rudis, recens Sozopoli in urbem profectus. Is decreto Imperatoris, & ſacri collegij ſuffragijs patriarchicā ſedem occupat: ſub quo improbi monachi, res ſuas é tempeſtatis naufragio in tutum portum peruenìſſe putabāt, hyeme in uer cōmutata. Is Michaelem Andronici filiū Imperatorio diademate ornauit. Hoc tēpore legatos ad Imperatorē mittit primùm Italię rex, qui filiā é Balduini filia, quem Conſtantinopoli pulſum fuiſſe ſuptā oſtēdi, ſuſceperat. eā nouo Imperatori deſpōdere cupiebat. Pòſt, ſimili ratione Armenię, quę Ciliciq finitima eſt, rex, ſororē per legatos offert, annos natā XIII. Sed cum regis Italię legatio, ꝓpterea q ea poſtulabat quę cōcedi non debebant, repudiata eſſet: legati deligunt eius ætatis doctiſſimi uiri, Metochites Theodorus & Ioānes Glycys, alter domeſticus, alter Dromi Logotheta: nec eò tantū q rerū uſum habebant, ſed etiam q prudentia doctrinq copia tam diuinarum q humanarū rerū, Græcarumq literarum cognitione excellebant. Tales em eos eſſe opus eſt, qui legati ad exteras nationes ꝓficiſcuntur, ut linguis ab omni parte inſtructi, in quouis diſputationū genere palmam obtineant. Expeditis igitur nauibus cōſcenſis, primùm ad Cyprū applicāt. nam paulo antè, inde etiam de tali affinitate cum Imperatore actum erat. Vbi cum diu cōmorati, non ea inuenirent Cypri conſilia, quibus delectarentur: digreſſi Aegis appellunt, quæ marinima urbs eſt ultra Ciliciā uallem, ad Iſsicum ſinū ſita. Quę aūt his ſiue aſpera, ſiue iucūda, in abitu, inter nauigandū cū inſulas circuirēt, & portus intrarēt, acciderint, & ut totam legationē confecerint, alterius legati Ioannis Glycys facundiſsimi uiri liber pulcherrimè & euidentiſsimè, cum admiratione legentium declarabit. Mihi uerò non propoſitum eſt ſingulis immorari, qui multiplicem & uariam hiſtoriam ſcribere inſtituī.

Metochites & Glycys legatio in Armeniā.

Legatos eloquentes eſſe, opus.

ΚΑῚ, ϕϕ̓ϖ ὐϑπλίϖ μὰ διακαμόϖ ϕ̓ ἰκάνε πνδυμαπικῶ σκυλϱωπάσαπ· καὶ ϕαλακϱεμόμϖ αὐπῷ, ὡσ' ὀλίγπε ϕ̓ κ̓ λάθϱα πϱ ὕπνϖ, ἰκπικκλυμμόνος δ' ἰπαπε καὶ πλῶ σαλωῖς κ̓ πϑοσπάπ, καὶ ὁπογ γδ' ἰπ πϖ διαϱϱήξεμ μαλόνπ αὐπόν, εἰ ϕ̓ ἐϱόνϖ ὐϑπλίϖ αὐπίχοπο· ἀλλπ̓ μὰ ὧν ὁ πϱπϱιαϱχπς Βαϱλααμ ἴξεμ πϱὸ πῶ Βαζιλέως, ὥϛ εὖ λαλϱϖύπϱ ἀμυϑόμ. ἰπὰ δ' ἔπαπε πὰ ἴϑ' ὑλπὶδ' ϖ ὐκ οἶδ' ὁπως ὖϖεισκ, ϱπϱῶ κ̓ λαμβάκα αὖ ἀπαδῶ ϕαλάσσονπϱ ὡς πὸ πϑὶ αὐ ϱ̓ ϱιϱίλοϕϱ ϱ̓ ϱκπϱέϖϱ αὐπῷ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΕΚ ΣΩΖΟΠΟΛΕΩΣ.

ΗΝ δέ πϱ μοναδικὸϖ πϑὶ κάμβϑ χῶμα, ὄνομα Ἰωάννϱ, πάλαι μὲν γαμικὶ συ ϱ̓ γὰς, κ̓ παίδων πϱπϱ κϱπϱκϱ̓ ἐ πϱπε διαπέλα πὰ πάπλα ἐκβαλών, πὸ μοναδικὸϖ κ̓ αὐπὸς ἐζπδύϱ ϱ̓ ϱιζύπϱϖ, πῷ χϱόνϖ πλως πϑλιβικὸς, αἰϱπκῆς ϕυσικῆς πϑοϕ κάμβϱς, ϕλᾶ π̓ ϱ̓ ϱόπϖϱ ἐπίσπϱπος, ἰπλωικῆς πϱ ϱὸς πϱμπαν ἀμίπχος, ἰκ σωζοπόλϱως εἰς ϱ̓ Βαζιλέ ὐσαν ἀϕ̓ ὑϑιδ' ημικὸς. ὅπϱς πάμβ ἐκζιλικῆ κ̓ ψλόϕϖ π̓ ἰϱ ϱκπικῆς σωιδ' ϱ̓ π̓ πϱιαϱχιὸϖ ϖλδ' ἰχ πα ϱόνϖ, ἰϕ' ᾧ κ̓ πὰ πϱ ἀγμαπα ἰδ' ξι πὸς π̓ μοπαχῶϖ κϱπϱ̓ ϱόπϱις ἰκ ζέλης κ̓ κλύδωνος εἰς ὕδαπα ἰλυ θϱίαν, καὶ ἐϱ̓ χαμὲν· ὡς ἴϱ. ὅπϱς κ̓ πῷ π̓ Βαζιλέως ὑῷ μιχαὴλ πὸ ἐκζιλικὸϖ πϑοπίλαπα ἐίϱος. ϕ̓ πῦ πϖ ϖ̓ χϱόνϖ ϖλᾶπϱ ἀνδϱῶ) πῶς Βαζιλέα, πϱὸς ὃν μὲν ὁ ϕ̓ ἰϱπκλίπς ϕᾶϛ, διγαπϱ̓ α ἰχμ ἰκ ϱωμαίων, ἰῶ διγαπϱ̓ α ϕϑάϱϱς ὁ λόγος ὑ̓ πλωϱα ἐκλυέϱϱ π̓ ὄχλον ϑϱόνϱς ἰκ ἰωάννπϱ πὸ πλους. ϖλᾶπϱ ἰϱ ἐδόκα ϱ̓ ἐκ ἰδίας αὐ̓ ϱ, καὶ πῶ πϖ Βαζιλέως μιχαὴλ. ὑ̓ π̓ αὐπὰ ἀ κάϑπϱ ϖλᾶπϱ κ̓ ὁ ϕ̓ πῶ ϕ̓ ἐκλικίαν αἰμιλίαν ϕᾶϛ, ἀλλ ϕωὶ ἐπὶ ϱ̓ π̓ ϱισκαιδέκα ἴχωμ ἐ̓ ϕ̓ ἁλικίαν αὐ̓ ϱαπαν. ἰπὰ δ' ἀ π̓ ϕ̓ ἰπαλίας ϕᾶϛ πϱαλωϱῶπα πϱ ἐδόκα, ϖλᾶ π̓ ἐ̓ ἰϱ ὁ πϑοσπόϱ (ἐπίμαπα, ἰκλίγομ') λοιπὸϖ εἰς πϱ ἐδόκαν οἱ κϱάπς π̓ ἐλικωῦπα σοϕῶϖ, ἰ, π μπολόγπς διάδω ϱος Θ' ὁ γλυκὺς Ἰωάννης ὁ μ̓ λογοθέπης ὧϖ π̓ ἐλικωῦπα πῶ οἰκικῶϖ, ὁ δ' λογοθέπης ϕ̓ (ϕόμιν ἰκλίγομ') δ' ὅ πι, μὰ μόνομ δ' ἰῶ πῶ πϱπχέα ὑπόγχανομ ἴχϱπς πῶϱαν, ἀλλ' κ̓ ϖλᾶ π̓ πλῷ π̓ ἄλλων πϑοίχ σωὰ πων ἰμζιβῶσ, καὶ σοϕίας πϑλυπϱ ἰᾶ π πϑὶ π̓ θῶκ π Θ' ἁμίπϕα ϑλγμαπα, κ̓ ὅπ πϑὶ π̓ ἐλλωα λόγομ ἀχλῇ). πιϛὸς γὰϱ δὴ κ̓ ἀγκα οὐ πῶς ἐκϕόϱα πϱ ἐδόκαπς ἰδπ, ἵνα παπαχόϑϱ ὅπως π̓ πῶ γλῶππαν ἴχοπς ἀπιπομῶν, κ̓ πῶς ϖλᾶ ἐζαλίϑϱιψ ἀϕ ἐδόωψ, ὁπόπαί πο' αὖ ὦϱ. εἰ δ' κ̓ καὶ πῶμ πϱχνα πϱπϱ̓ ϱ̓ ὠδικαίπς, ναυπολϱῶμ ἐς κύπϑ π̓ πῶ πλῶ γὰϱ κ̓ κεῖϑ ἰὼμ λόγ· μικϱῷ πϱ ὕπϱϕ, πϑὶ πϱὸς κ̓ ὡς ἐς Βαζιλέα π̓ ὁ συχνὸϖ ϖλᾶ ϕ̓ ἐ̓ ϕ̓ χϱόνϖ ϕ̓ πα ῦϑα, μὰ κ̓ ϱ̓ ϱάμαπα αὐπὸς ἀπ ἰδ' ϖ̓ ἐκ λύπϱ ϱ̓ ϱίμαπα, ἔϱ ζαλύπς ἰκ ἐϑ' ϖ κ̓ ϱ̓ ϱόλυ σαν ἐϖ ἀγκὰς· πόλις δ' αὐ̓ π̓ ϖλᾶ ἐλλὶ· ὑ̓ ϱ̓ ὁ λιμέ ϱαν ὠλᾶν κ̓ ϕλόπϖ π̓ ἰοπϖϱ, ὁπόπ μὲν π̓ πόπος ἄπ χαλπὰ, ἄπ ϱ̓ ϱπάπς γίμονπ κ̓ πϱυϕῶς σωὶ̓ ωπαι κ̓ π̓ ϱ̓ ἐκπλοῦ, κ̓ π̓ ϱ̓ ἐκπλοῦ, ἰκ̓ π̓ οὐ πϱὸς ὀλίγ ὑ̓ ἐκ̓ πλουπ ϖ̓ νόϖ κ̓ π̓ λιμένϖ, καὶ ὅπως ἔπϖ ϱ̓ ἐκ̓ λεσαν π̓ ὑ̓ πϱ̓ ϱόπον, ὰ παὐπ ἀπ ἐϱῶ.

Βίβλος δ' πλύσα πῶς Βουλομένοις κάλιπε καὶ σαφέσπα, ὧ ὰ μιγάλα γλῶσα δακτύλιον ἔ̓ πϱ̓ βίϖ, ἰκαὐ νου ϕημὶ π̓ γλυκὺ· ἀπ ἀϕ̓ σι γϱαὐπ̓ π, κ̓ ὡς ἂν ἔ̓ ϖλᾶς πῆς διαπάσαϱ ἰλιγμόμ· ἄν ϑϱοπ·. ἰμοὶ δ' οὐ πῶς ἀνάγκης ὀϕ πῶς κάλιπαπ γνῶ ϱ̓ ϱίσω, πϱαγμάπ̓ π̓ πλῶϱ ὑ̓ πικίλοϖ ἰσοϕάϱ ϖλδ' ϱόμ ἀπ ϱ̓ ϱιϱίϕάα,

πῶς

πῶς τὰ ἐξῆς πραττήσουσι. διὰ ταῦτα οὖν ἐξ ἀγροῦ διὰ πυκνοτέρων καὶ σταθμοῖς ἡμερησίοις ἐσοις λατόποις, ἄχρις οὗ περὶ τὴν δεκάτην ἐπιβάντες. ὧδε δὴ πολλὰς ἀφ' ἑσπέρας ἡμέρας, πάντα διανυσάμενοι σφίσι καλῶς ἠνύσθησαν, ὅσά τε πῶς βασιλεῖ ἐν φόβῳ ἦν πραχθῆναι αὐτοῖς, καὶ ὅσα παιδίας ἰδίας ἄγοντες ἐπανῆλθον αὐτοί. καὶ ἅτε τὰ πολλὰ ἠγαπημένοι, μεδέν' ἐκάθαρσιν αὐαλαφότερος, ἢ ἐφ' ἑαυτῷ διαλογιζόμενος, ὅπως νικήσει, νικήσας τῷ βασιλεῖ παρέξοντες. ἐπὶ δὲ τὴν περσικὴν ἐκ τῆς στρατηγίδος ἐκπεμφθέντες, ὡς ἄρα πολλοὶ, καὶ ἄνδρῶν τὰ πολέμια μάλα πρακτέων, καὶ μάχας μεγάλας καὶ στρατηγικὰς ἐμπειρίας ῥᾴστα οὐ τέρπεσθαι αὐασχόντων καὶ ἐκ τῆς παμπόνου ἐν τῷ ῥωμαϊκῷ ὁρίῳ (ταῦτα δ' ἦν τὰ πῶς ἦν τότε τὸ μεσόδρυ χωρίον) κατὰ πολλὰ ὧδ' ἔχον τὸ κυλίνδεσθαι ὄρμῆσαι, πάντα ἐπίκαιρα ἐν τῷ μεσόδρυ λαίζοντα, ἅμα ἐκίνησαν δὲ ἐπὶ καὶ αὐτὰ ὧδ' ἐν τῷ μέσῳ δρόμῳ ἐς πλῆθος ἀριθμῷ ἐπαφεῖναι οἱ πολέμιοι· ὃ δὴ καὶ πῶς ἀνάγκης ἄγαν ἐν βασιλέα, αὖ λαπτομένης ἀρίστους ῥωμαίων ὑπισχνέομαι, ἐκλίφασθαί τι καὶ πίμφλαται ἐν βουλόσεται παῖς πρὸ ἡμῶν ἐσίαν ἐνδυόντας ῥωμαίων χώρας καὶ πόλεσιν.

ΠΕΡΙ ΑΛΕΞΙΟΥ ΦΙΛΑΝθρωπίνου.

Ἦν δὲ τότε στρατηγὸς αὖ καὶ ἀνὴρ τὰ πολέμια ἐλίφιθ' ὁ Φιλανθρωπηνὸς, πυκρίνης ἐξίωμα ὤν, ἐν τοῖς ἐκμαῖς ὕδη ἐν πότητ' ἀνθῶν, ἐν ἔαρ ἐν πεδιάδων ὑπολάβασθαι πῶς πρὸ αὐτὸ Φλεσπιάνων ἐν φύσεως. τούτῳ ὑπόσα ἰσχύει ὁ βασιλεὺς στρατόμπαρ δούς, ἱκτίμπα πῶς ἴσα. συνεπίμπα δ' ὑπὸ τούτῳ καὶ λιβαδαρίου τὸν πεντοβιστορίτου, ἄνδρα γεραιὸν καὶ στρατηγὸν, ἐν βαθέων αὔλακα, φαίνας, ἅμα φρενόθ' ἡσυχάσαντα, ἵν' ὅτ' ἐν δίπα τὰς πρὸ πῶς ἰωνίαν πόλεις, ὁ ἐν πυκρίνης τὰς ἐπίκαιρα πόλεις. ὑπὸ δὲ τούτων φιλίᾳ ὁ λόγος ἐν χρόνῳ μέγας γλιδᾶν κατὰ τὰς μάχας ἦν τέρκειν ὁ Φιλανθρωπηνὸς, καθάπερ ὕλης ὑπὸ τυχόντος φλέβ' ἐχυρὰ. ἐν γὰρ καὶ Φιλοδωρίστ[ρ]θ' ὁ αὐτὸς, καὶ ἅπαντα κοινωνὸν τὸ ἦθθ' τοῖς ἐπ' αὐτῷ παρεχόμενθ', ὃ δὴ κράτιστον ἐφόβησε τοῖς στρατηγοῦσι ἀς νίκας καὶ πρόπαντ' ὄθρα καὶ ἴρρα δύο τὸ σκηπτοῦ τὰ πάντα Φ τύχης αὐτῷ. καὶ ἐν οὐδὲν ὁ μὴ κατακοιλάνειν ἐπαντῶν ἐν, ὅτι μὴ δυσκόμενοι μὲν ἐκάθηντο παρὰ τὸν σκυλᾶν οἱ τόροι, αὐαπηπόμενοι δ' ὑπὸ οὐθρ παρὰ τ' πυκρίνῃ, τὸν κυφοτάραν δὲ αὐάγκαι οἱ πλέας τῶν ὁμοεσὼν ἦν ἰδὲ δίζον, μὴ ἅμα γαμεῖσί τι μὴ τίκτειν αὐτομόλεαν πῶς τὸν πυκρίνην, ἀ πουτὸν δ' ἀνδίτης σὺν κατὰ πάτον καμπὰς ἐχθρὸς, ὅσον οἱά πεφ' ἔσχεν ἐλαύνεσθαι τοῖς τὸ πυκρίνου ἀνξάνεσθαι καὶ Φιλοδωρίαις, ἀς φ' ἔρα χᾶ μεγάλην κἀκ τούτων χρῆσθαι μοῖραν ὑφ' τούτων στρατῷ. ἀλλ' ἐπαδὴ δὲ αὐακινᾶσθαι τοῖς λυπηροῖς τὰ ἀδίκα, μὴ πρότερ πάθεν ἄκιστ φασὶν ἐλλιώνων πάδδε φ' δὸς εἶν κακῶν ἀμείνω, ἰλαρὰ μὲν μὴ τούτῳ δ' ἀ κτυπεῖ ἡ τύχη τὰ πρόθυρα, μὴ πλάτε χαρᾶς, μισεῖν δ' ὅλον τὸν οἶκον κακῶν αὐαβήσεσθαι κατ' αὐτό. ὁρῶντα γὰρ ὑφ' λιβαδαρίῳ τῶν τύχῃ ἀφ' εὐσέβας ἐπαρτίλαι τοῖς τὸ πυκρίνου πρόσκαμα, ἀπλίας καὶ ὑπονοίας ὑπεβέχουσι λογισμοί. ἐν δὲ γὰρ, μὴ φρονήσας ὑπὸ μίστριον ὁ πυκρίνης, κἄπαφε τῷ καιρῷ μὴ τῇ τύχῃ συμμάχῳ χρησάμενος, ἐν ἐκπεσεῖσαν μὴ τυραννίδα χαρίσα, καὶ ἐν δὲ ἐν τῶν αὐτὸς αὐτοπρέπεις ἀφ' τότ' αὐτὸ μὴ πολλοὶ Φ γὰρ πόλεσι ὑπονοίᾳ, μὴ ἐν ἔσχε ἔσκανὰ τις, ὡς ἀπόν, γὰρ ἀφαιρήσεις ὑπὸ ἐκμάθῃ μὴ γέλεξεν, ἅ ὅσπερ ἄλλεξε γὰρ ἀπὸ δὲ ἐν τὸ ἐπυρον ἐφύπερον.

Quare ad alia pergendum. Aegis digressi, itineribus & interuallis certis ad regiam peruenerũt. Vbi dies cõplures cõmorati, ex sententia omnia confecerunt, quę ab Imperatore in mandatis acceperant, & quæ ipsi excogitarãt. Ac ne sim uerbosior, Maria regis sorore accepta, sponsam Imperatori adducunt. Cæterùm Porphyrogenito & Strategopulo in uincula coniectis, ut dictum est, uiris bellicosissimis, qui magnis prælijs & Imperatorijs artibus Turcos à Romanis finib. facilè arcebant (hi uerò tum erant Orientalia Męandri loca) hostes, cum iam nemo esset qui phi beret, & ultra fluuium omnia populati, & ipsum fluuium cum multitudine innumerabili transgressi sunt. Qua necessitate compulsus Imperator, ex optimatib. Romanis delectu habito, mittere aliquem ad periclitantes Asię urbes tuendas instituit.

Turcorum grassatio.

DE ALEXIO PHIlanthropeno.

Erat autem tum quidam uir bellicosus, & rei militaris peritus, Pincernę dignitate prædituς, in ipso iuuentutis flore cõstitutus, qui occasionẽ ostentãdę præstantiæ suæ expectabat. Hunc Imperator, datis quot opus erat legionib. in Orientẽ ablegat, unaq; cum eo Libadariũ, ptouestiaritem, uirũ puectæ ætatis, bellicosum, & singulari prudẽtia: ut hic Ionicas urbes gubernaret, pincerna uerò ulteriores omnes. Exiguo igitur tempore Philanthropeni in pugnis Turcicis magna extitit autoritas, materiam nacta uirtute eius. erat enim & liberalissimus & humanissimus erga inferiores: quod præclarũ ducibus uiaticũ est ad uictorias & triumphos. Proinde ex animi sententia omnia illi succedebant, neq; quicq̃ eum frustrabatur. Cum aũt Turci illinc à Scythis fugarentur, hinc à Pincerna euerterentur: necessariò pleriq; fininimorũ leniorem ingressi uiam, cum uxorib. & liberis ad Pincernã cõfugiebant, nõ tam hostem tergis inhærentẽ metuentes, q̃ humanitatem huius & liberalitatẽ adamantes, ut & horũ magnus numerus ad illius exercitũ accederet.

Sed cũ tristia lætis admiscenda essent, ac tertium doliũ Gręci malis impermistũ in Iouis aula esse negent: lętũ quidem uestibulũ & amœnitatis plenũ huic fortuna ostẽdit, sed dolum totã refertã malis in eum effudit. Nam cum ei Libadarius omnia prosperè succedere uideret, timere & suspicari aliquid cœpit. Verebatur enim, ne prosperis fortunę flatib. Pincerna elatus, defectionẽ & tyrannidẽ spectaret, & primus ipse uelut æmulus potestatis plecteret. Idem multi etiã è proceribus sufurrabant. Sed inuidia hęc erat immatura ad huc, & uelut fomes sub cineribus latitans.

Pincernæ Libadarij obtrectationibus exagitatus regnum affectat.

Neq; uerò id latebat Cretẽſes, qui apud Pincernam primum gratiæ & autoritatis locum obtinebant, ex quo cum uxorib. & liberis ad eum é Creta ſe cõtulerant. Nam & in magno honore apud illum erant, & principatum inter intimos habebant: nec in acie tantũ illius latera claudebant, ſed & in poteſtatis quandam cõmunionem ueniebant. Quę res illorũ animos deprauarunt: & ut ſorte ſua non contenti, maiora q̃ par erat concupiſcerent, impulerunt. Humani enim animi rerum ſucceſſibus certiſsimè exploranť, quib. amentes tantũ inſoleſcunt, quanta prudẽtes laudemoderationis cumulãt. Nam cum & ipſi ea quę de Pincerna murmurabanť, accepiſſent: uiri animũ grauib. cogitationib. perturbant, rem non ita uti erat renunciando, ſed elephantũ é muſca faciendo: & inſtant, ut primo quoq; tẽpore deficiat, priuſquã eadem quę paulo antè miſeri illi, Strategopulus inquam & Porphyrogenitus, experiatur. Hæc uerba ingentes & cõtrarios in uiri animo affectus cõmouerunt: ut ipſe quid uellet aut nollet, ignoraret. Nam qui delictorũ quacunq; in re ſibi conſcij ſunt, ſi quid imminet mali, præſcijs imminet, & expectantibus ex eo tempore quo deliquerunt: quibus ut non aliud, ipſa tamen præſcientia calamitatẽ nonnihil leuat. Contrà, quos mala præter expectationem opprimunt, nullius peccati ſibi conſcios: hos non mirum eſt obſtupeſcere, & extra ſeſe quodammodo rapi. Sed poſt longos cogitationum conflictus, defectionis autores uincunt. Igitur Imperatorij tituli mentionem in caſtris fieri, principiò Pincernæ uetat. Quę Cretenſib. non parua occaſio fuit, ut uim illi facerent, & quam primùm Imperatorijs inſignibus uti cogerent, ad confirmandos ſuorũ animos. Conſilia huiuſmodi (inquiunt) ipſa res ſequi ſtatim debet: neque quicquam eſt omnium, quod eandem & ingenij & manus promptitudinem ardẽnsque ſtudium flagitet. Sin tempus terere uellet, & militum animos ſuſpenſos atque ambiguos facturum, & debilitaturum, metu & expectatione incerti euentus. Quæ uerba ille negligebat, haud ſcio rei ne magnitudine territus, an aliquid ſecreti animo agitans, nempe ut Libadarium in primis ſubigeret. Hoc rerum ſtatu celeres nuncij ad Libadarium & Imperatorem perferuntur, confuſionem & partitionem rerum, atque adeó ipſius Imperij nunciantes. Quibus Imperator ex improuiſo auditis, uehementiſsimè perturbatus eſt. Tamen conſcientia ſuę pietatis & innocẽtię fretus, quieuit, nec arma nec auxiliares copias parãs: ſed omnem ſpem in ſanctiſsima Dei genitrice &

Indulgentia fortunæ corrumpit animos.

Inopinata mala grauiora.

ἀλλ' ὑπ' ἀλαλήθου τοῦ σὺν λεμβάρχῳ, εἰ καὶ πάντα ἦσαν αὐτοῖ τοῦ πιγκέρνη, ἀφ' ὑ σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις οἴκαδε πεζῇ ἐπὶ λεμβάρχῳ ἀντεμέλησαν πρὸς αὐτόν. τιμὴς τε γὰρ ἐπὶλαιον παρὰ πολλοῖς ἦν αὐτῷ, καὶ ἦν παρὰ πλεῖστα ζοντῶν ὅσοι εἰ τῆς αὐτῆς, ὑ μόνον αὐτοῦ τῷ αὐτοκράτορι ζοντες, ἀλλ' ὅσπερ ὑ παρέλιπον εἶναι τις. ἃ δὴ πρὸς ἀλάστορα γνάμων αὐτὸν ὀξυκόλως παρίστασαν, ὑ ὀκ ἄλλως ἴσπ μείων γε τῷ καθεῖπε, ἀλλ' ὑπερφυῶς πολλῷ τῶν αὐτῶν ἀξίας καὶ τύχης ὑφόρουσαν. πρόδηλον γὰρ (ὡς ἀπᾶν) καθορᾶται καὶ βάσανος ἀκριβὴς τοῖς αὐθρώποις ψυχαῖς, ὁπόσε ποτὲ χρόνου δύτυχήματα φύται, παρὰ ποσὸν τῆς ὕβρεως ἄγομ ἐνδοῦναι αὐτῷ ἀφορμας, ἡδόμη τοῖς ὑ φρονοῦσι βεβαίοις γνώμης βεβαιότατα φῶτα πρυγῶντα πολλαχόθ τοῦ ὑπερθρου. ὑπό γε μὴν ἀκριβοῦσθαι τῷ αὐτοῖ τε πρὸς τὸ πιγκέρνη ψιθυριζόμενα, φόρμη ἐσάγουσι λογισμῶν χαλεπῶν ὄρ τῶν παρόντων ἀνθρώπων, ἀλλ' οἷον ἐκ μύθων ἀνακεγόνθ ὑλίφαντα, καὶ ὧν τότε πάσης ἀδείας ὧθ ἐχόμενον πῶς ἐκπεσεῖν χαρᾶσαι, πρὸ μὲν ἐ πόθ ἔρασίας οἱ δύτυχῶς πιπτόντες ἀνθρώποι, οὐ πόθ ὁ στρατηγόπουλος λέγω καὶ τὸν πορφυρογέννητον, τοιοῦτε πῶς παρελθὼ ὀξιοῦσι τὸν ἄνδρα, ὑ ὅσπερ ὑ μιτὶ χμὸν φόβου λογισμῶν ἐκβεβλεμένον, ἐπτοῆσθαι ἄλλα ἐπ' ἄλλοις συχνὰ ἐπαντλούντ τὰ πόθεν πλύθοντ κύματα. καὶ πρὸς σῶν ὑπερφυῶν βελῶν τὰς ἐμὲ ἡδὺ τὸ σωφρονεῖν ὑ λυπεῖν ὑγίεσι λογισμῶν ἀνωμοίων. οἷς γὰρ δὲ σωφρονῆσαι σφαλῶσι σῶσιν αὐτοῖς ἐφ' ὅτῳ δ' ἂ πῆ πράγματι, ὑ ταὐτοσυνόσι ὑκέτ ἦν δ' αὖθις, πόθεν δὴν ἔστασι ὑ πάλαι λεφθέντα κόσαν, ὑδ' ὅτε δ' ὑ σφαλῶσι βωμὸν ἐπῆκα, οἷς ἃ μὴ πάλαι τὸ γῆν πόρρω, λάβρε τοὺς ὑφειρέτας τῶ πάνυ τῶν ἀκμῶν. ὅσους δ' τέταντίον, ἀπόθεν δὴ τοὺς ἔτασι τὰ χάρα, μὰ σωφρονῆσαι ἑαυτοῖς μηδὲν ἦν ὅσα πρόῤῥησα σφᾶν καθιεῖσαν, ὧθ' ὡς ἐκπλησσῆν ὧν ἂ, καὶ σφᾶν αὐτῶν ὀξίασθαι· ἀλλ' ἃ μετὰ πολλὰς ἦν λογισμῶν τὰς πολλαίρας, τικαῦτ οἱ τὰ ἐκ τοσίας ὑπεπλιμένοι, καὶ σωφρονῶν ὧθ τὸ σρατῷ τῶν βασιλέων ὀνομάζθ δύφημίας ἀ πηκρίνας πόθεν τὰ πρῶτα· διὸ καὶ ῥοπῆς ἀ μικρᾶς οἱ πρῶτ ἀφεξάμθοι, καὶ βίαν ὑπέρογον, ἤδ' ἀνιγάμενοι τῶν τοιούτων καὶ τοῖς Βασιλέως συμβόλοις χαίρειν, καὶ σφεῖς ἦν ὑπομένειν τὰς γνάμας. τὰ γὰρ τοιαῦτα ἦν βεβλυμάθ κατ' ἰχνθ φασὶν ὑπομένων ἴχαν χρόνῳ, ὑ τῶν πρᾶξιν, καὶ ὀλίγ' ὕστερον ἦν ταὐτοῦ ὑπόθεν, ὀξύνται γνάμας ὁμῶ καὶ χαρᾶς ἐπάτα, καὶ φλόγεσαι ὅσπερ ἐπὶ λίθ' ἃ δ' ὑπόθεν ἐπὶ δὴ βέλα τ χρόνου, τάς τε ψυχὰς ἦν σρατιαθ μετάρσεις πῶς ὑ ἐμβέλλες, καὶ ὅσπερ ὧθ ῥυᾶ τάλαντα δίκες τὰς γνάμας αὐτῶν, τῶν τ μέλοντ ἀδηλίαν πολλὰ δ' ἀδήλου ὄν, καὶ αὐτὸς, ἀλλ' ὅσ' αὐτῷ φλοῖς πόθ' ἁβολὸς ὠ τοῦ τ παθθ. ὁσὶ ἀκέραιοι μίλα, ὑκ οἶδ' ὁπόθεν, ὅτι τ ὄγκ τῷ πράγματ ἀλαλῶν, ὅτ' ἄλλο σημειώδη πῶς ἀπόῤῥητον, οἰμαι πόθεν ὑ χαράσσθαι τὴν λαβαίαν πρόσωπ. τοῦθ ὕτως ἰχνόθ ἀπεγγελίας φωτὸν ἐξαπ ἀῤῥά τι τὴν λιβαδαρίαν, ἡδά τι τ ἔκ σιλία, σύγχυσιν ὑ μικρὰν ὀφ κηρύπουσα τ τε πραγμάτ καὶ τῆ Βασιλέως αὐθ. τὴν μὲν ὧν Βασιλέα τ ἑῳοῦς ἀφοβίλον σφαδῶς ἰλορύκτει, ὑ, οἷμ ἀπᾶν, λύπης συλλύθ ὅλους ὀῤῥόφησε τοῦτο αὖ λογισμός· ὅμως τῇ πῶς θεῷ δύπελέκ τὸ σωθῆς ἐκβᾶν, καὶ ὧθ μηδ' ἐμὸν αὐτίαν τῇ πικρὸν ἠκαρκήσαι ὑπόθεσιν, ἰμαι κατὰ χάραν, μὰ πῶς ὅπλα βλίψας καὶ βέλη, μὰ πῶς σρατῦμάτων συμμαχούσης φάλαγγας· ἀλλ' ὅλως ὡς τῶν ὑφ' ἑαυτοῦ θυμάτων τὰς ἱλαπάδας αἰφνίδιος καὶ τοῦ σωτῆρα χριστὸν, αἰδ' ὡς ὡς οὐκ ἴσιν

ὑδ' ὧν

a αὐτῷ

» ἀλλ' ὁ μὲ Πρικόστ χαιρέσι ἐβούλετο, ἀλλὰ πάντα πο-
» νηρὰ ἐκείνῳ ἐπιφέρεσθαι διοσημοῦσι λόγοι, ὅπερ αὐ βούλοιτο τέλος ἐκεῖνο ἔκβασις ἔσι πραγμάτων ἐπίσημος. τὸν δ' ἀπὸ τοιούτου αὐτὸ σωτηρίου Φλαυίας ὑβριζόντως ὁ λύκος, ἰσφυλακτικὸν ἢ πυκνότης σκιάματος, καὶ αὐτὸ τὸ λεπτοφυὲς ὑβριζομένης τῆς πρώτης ἰφοδου, ἐπαφεῖλόν τι τυγχάνοντα, ὁ δὲ θεοδόσιος ὑφ' ὧν βασιλεὺς ἐπέβη τὸ ἀδελφῷ, ἐκεῖ τε πρὸς τὴν λυδίαν καὶ αὐτὸς ἀφιερῶσι τότε. κἀνταῦθα γὰρ ὧν ὁ τῆς βασιλ. κ τὰ πολλὰς ἐκείνου τὸ δύναμιν ἀπέλαυν. καὶ ὡς ἔκαστον δ' ἐτρίβων ἐπὶ καὶ ὅπως ἐβούλετο. ἐφ' ὃ γὰρ αὐτὸν κατεχλίσσε τὸν ἀδελφόν, σωφρονῶν ὡς καλόν τὸ μετριάτερον φρονῆν τῶν τύχων· καὶ βίψας τὰ ἀφαλόμενα Φλαβίας σύμβολα, ἰδιωτικῶς καὶ αὐτὸς ἠξίου φοβεῖσθαι, διὸ κ πολλὰ ἐκεκρύπτο κ πάσας τῶν τῶ βασιλέως δυνάμεων. ἔτερον αὖ ἐπειλθὼν κατέχρα ὁ πυκνότης, ὡς μὲ βασιλέως ὄνομα πάντας πάσαμεθύειν, πᾶσ πρόχυσι πολὺ, καὶ τὸ βίον σύστημα γήσεσθαι σφαπτόμενον, καὶ γήσεσθαι οἱ πάντ Φλ πᾶ βίωσιν οὐκ ἐλάχισον ἐώλυμα· ἀλλ' ἐλλάβα σκιᾶ αὐτ' ἀλυσίδας ἱερατῶν. ὁ γὰρ πρωτοβιστρεύτης λιβαδαρίδ τῶν πᾶ τὰ παῖφυκε πάντα τὸ πυκνότητα ἀγαλίαν, καιρὸν ἰδίου ἡγησάμενον, πυμφθῆναι ἡδὲ Φλαῦσθαι δεξιᾶς φέρεται βιάς καὶ ἀξίως αὐτεχνοι ζωμὸν πραγμάτων ἔσπε, πᾶσα κινῆ χρήματα, καὶ πάντα τῶν ταχίσλω συναγαγὼν ἐρατὸν ἐκ τ' ἑῷα λιν Φλιονίας, ἐκ τ' Φλ μεσογαίας καὶ σωλάδων τὰ φέναν, πανταχόθεν. τὸν ἰδίον γὰρ ὀχαρνευσάμενος πλοῦτον, καὶ ὅσοι πᾶσι αὐτὸν πλουσιώτης ἐτύγχανον, καὶ πρός γ. ἐπὶ ἐκ τ' Φιλαδελφίας πλεῖσα βασιλικὰ πασαλάμενος χρήματα, ἐφέσπε πάντα πᾶν τίλα χρυσῶν ὄγκ ἐρατῷ, μάζες ἐπ πᾶσιλεῖς καὶ τὰς ἐπαγγελίας, καὶ ἀδίους πιεῖν ταῖς ἐλπίσιν αὐτῶν. ἦ δὲ πρὶν ἢ ὧνα ἐβούλοιμ ἡμέρας, μετὰ βαρείας ἐλθόντα δυνάμεως κατὰ μέσον τῆς λυδῶν χώρας πέρασθ τὸ στρατόπεδον, πάντα δεῖξαι ὅπλοις τῆς ἰφοδου ἐκδέχεσθαι τ πυκνότητα. ὃ δὲ αὐτοπρόσωπον ἐλθεῖν τὸ τὸ λιβαδαρείᾳ εἰσδέξ, καὶ τὸ πᾶσ ὃ βρεχὺ κατεπεφάσκε. ἐδόκει γὰρ ὡς μάλιστα πάντων οἱ κρῆτες ἠγωνίζοντο ὑπ' πυκνότητα, καὶ τὸν ἐγγυτάτω τότου λυκλούμενον σοί, λάθρᾳ πέμπουσι χρήματά τε δόσειν αὐτὸς ἐπαγγέλλοντες κἀμπολλα, κ λαμπρὰς τὰς τιμὰς πρόξενᾶσαι ἡδὲ τ βασιλέως αὐτοῖς, ἢν τ πυκνότητα ἐκβαλόντες ὅ ἐσμεν, ἡδὲ δῶσιν αὐτοῖς, συμμαχικὸν ἄδ' τ στρατόπεδον, εἰ δὲ μὴ πάλαι δίνυχ φαίνοντος πρὸς τῆς ἵππ τὰ πρώτα σκιάματα ἔρεθόντα κ μὲ λαβεῖν τ πυκνότητ· κ ἄλλως τῆς τ πατρὶ τύχλω αὐτὸν ἐξολυμένου ὀρῶντες αὐτῷ, κλίνει πρὸς τὰς ἐπαγγελίας, κ τὸ πᾶσ αὐτοῖ καίεσθαι ἐπέτρεψ ὑπόπτως ἀφ' ἑᾶ μὲ μετρεῖν τὸ πολέμ. καὶ ὅτως αὐτὸς τ ἡδέως δ' ἐσμεν, κ τὸ πᾶσ ὃ βρεχὺ κατελύοντα τότε στρατόπεδον. ὑβρὶ δ τῷ πρωτοβιστρεύτ λιβαδαρίᾳ κατὰ γνώμην ἐπέλωτόκα τὰ πρὸς ἀμάτε, κ πρὸς ἔχει τὸ τοῦ χρειῶν· ὃ δὲ μετρηζόσως ὑβρίζει τῆς ἰφοδου πρὸς τὸν ἀπιθάνατον, οὐδ' ἀδικεῖν τῆς τύχλω τ' αὐθρώπους, οὐδ' αὐθρώπους πᾶσι χλω πρὸς πράγμασιν· ἀλλ' ὃ μὲ λαβὼν τὸ τῶ βασιλέως πρὸς τὰς καλέσεις αὐτοῦ, καὶ δόσας μὲ Φλαυβρωτίας ὁ δύσμορ τύχ, ἀπιλθὼν μετὰ τρίτλω ἐπὶ τῆς κατοχίσεως ἡμέρας, ἐφαιρῶτας τὸν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τὰς αἰγὰς· οὕτω πρὸς τὴν λαμπρὰν αὐχῶν τῶν καρδίαν, ἰφάνη πρὸς τὸν δυσχέρειαν αὐθρώπων. Φιλῶ γὰρ ὃν ἐπίνοιαν ἔσχε χρῆν τὸ αὐθρώπινον, ὁπότε μὲ λόγον ἰσόκρεν ἴχει, ὑμνιλῶς ἀναιλλοῦτα τῆς τ' τύχης ἐπιθυμῆν πρὸ πίτ ἔχειν.

seruatore Christo collocauit, nihil nō ab eius potentia pendēre sciens: sed occultis illius prouidentię rationib. gubernari, & ad eum finem tendere omnia, quem ille præscripserit. Hanc eius animi contritionē intuitus Dominus, Pincernæ consilia turbauit, ut omisso Libadario adhuc imparato, Theodorum Imperatoris fratrem inuaderet, qui & ipse tum ibi in Lydia uersabatur. Is enim nō suspectus Imperatori, liberalissimè ab illo tractabatur, & ubi libitū erat uersabatur. Ex quo enim fratrē cōprehensum esse cognorat, moderatius esse uiuendum intelligebat: abiectisq; dignitatis suę debitis insignibus, priuati habitu utebatur. Quibus de caulis multum & sincerè à fratre diligebatur. Hunc igitur Pincerna oppressit, ne ad illū Imperatorio nomine ornatū, aliqui accurrerēt, coactoq; exercitu sui conatus impedirentur. Sed haud animaduertit, se umbram omisso captare corpore. Nam Protoue stiarites Libadarius Pincernæ in superuacaneis istis occupationē sibi peropportunā ratus, & diuinitus oblatam occasionem in tam uiolento & subito aduersarum terum motu: omnem pecuniam contrahit, omnes copias summa festinatione, & è maritimis & mediterraneis Ioniæ locis, denique undecunque in unū conducit. Suis enim opibus, eorumq; quos secum habebat diuitum, in pecuniam redactis, atq; etiam pecunia Imperatoria maxima è Philadelphia accersita, exercitui abunde omnia suppeditabat, maiora etiam pollicens, & spe alacriores reddēs: quòd priusquā decem exirēt dies, cum magnis copijs in media Lydia castra metaturus esset, & ibi Pincernæ impetū excepturus. Iam illud ad Libadarij consilium efficacissimum fuit, totumq; negocium citò confecit. Nam cum sciret Cretenses maximè Pincernam in acie tueri, ac circa illum conglobari, clàm cum illis egit: maximámque pecuniam daturum, & apud Imperatorem illustres dignitates eis impetraturum se promisit, si Pincernam initio pugnæ uinctum sibi traderent. Qui cum iam pridem illius cunctationem & tarditatem molestè ferrent, & alioqui fortunam eius conatibus aduersari uidērent, pollicitationes admittunt, & inter pugnandum totam fabulam peragunt. Sic & ipse uinctus traditur, & breui totus eius exercitus dissipatur.

Libadarius Pincernam à suis proditum excecat.

Cum autem Protouestiarites negocium feliciter confecisset, non mediocri fastu uicto insultauit, nec fortunam uiri ueritus, nec humaniter successib. usus. Sed Imperatoris clementia considerata, ne ueniā impetraret ueritus, tertia post captiuitatem die uisum illi ademit. Adeò acerbus & saxeus in hominem calamitosum fuit. Solet enim humanum ingenium humanitatis oblìuisci, nisi incerta fortunę mōēta singulari prudentia moderet.

Fortuna immodratos facit.

Nam in pugna quidem & acie, quicquid egeris, excusationē habet, cum ratio oppressa iacet, & manus uelut ebrię, mentē non regun-
» tur. Verùm periculis iam propulsatis, & ani-
» morum æstu sedato, ac tranquillitate menti
» restituta sęuire, & ab officio decedere, impro
» bi animi est argumentum.

DE MAGNO TERRAEMOTU.

ramotus.

SVb hoc tempus terræmotus maximus fuit, quo multæ magnæ ædes, & magna templa partim corruerunt, partim rupta sunt. Corruit & Michaelis Archistrategi statua, quam Michael Palæologus ante ædem S. Apostolorū erexerat, cum Constantinopolim recepisset. Eandem filius eius Andronicus, eodē habitu refecit atq; reposuit. Aduentante æstate, Eudocia Imperatoris soror Trapezunte in urbem uenit, marito eius Ioanne Lazo mortuo, adducto secum altero illius filio. Primogenitum uerò Alexium ad paternum regnum gubernandum domi reliquerat. Eudociæ nuptias Crales Seruiæ segulus ambiebat, ut perpetuū fœdus cum Romanis sanciret. erat enim potens, neque unquam Romanam rem turbare desistebat, agros & urbes partim occupando, partim populando. Ea res in magnam dubitationem Imperatorem adduxit, primùm quòd Cralis amicitiam magni faciebat: deinde quòd soror illius coniugium abominabatur, & ne uocem quidem eorum qui de illo loquerentur admittebat: tertiò, quòd quartum esset illud quod peteret coniugum. nam prima uxore, Blachiæ principis filia, aliquanto post nuptias in patriam remissa, uxoris sororem, fratris sui uxorem duxit, monastico prius habitu mulieri detracto. Deinde cum Triballorū Ecclesia illegitimis illis nuptijs diu aduersaretur, longo tempore pòst & illam ablegat: & Bulgariæ principis Sphendosthlaui sororem duxit, numero tertiam. E quarum nulla susceptit liberos. Sed cum & huius amore refrixisset, illustriorem affinitatem quærit. Enimuerò cum Eudocia matrimonium illud toto animo auersaretur, ille uerò petitionem uehementer urgeret, non paruis minis additis: coactus Imperator, illi de Simonide filia sua significat, quintum iam annum agente, ut ab illo domi aleretur, donec ad nubilem ætatem perueniret, ac deinde coniunx eius esset. Appetente igitur uere, Imperator eum filia Thessalonicam proficiscitur, in uinculis etiam Porphyrogenitum adducens, ueritus ne Theodoræ matris opera elaberetur, quæ continenter ob filium quiritabatur, & liberationem eius flagitabat. Eōdem & Crales uenit, obsides adduces secum principum Triballorum filios, & Sphendosthlaui sororē, ad pacem cōfirmandam. Cum qua non

Eudocia Trapezuntia Cralis nuptias aspernatur.

Quarte Cralis nuptiæ.

Simonis Andronici filia Crali despondetur.

τὰ γὰρ φ' πολίμων κ' μάχη γινόμενα, ὑπνῶ πᾶν ἀν ἢ, συγγνώμην ἔχει τῷ τὰ τῆς ἀρχῆς, πρὸς πεπαιδευμένου τοῦ λογισμοῦ, & τ' χεῖρες εἶσιν μιλυσμὸς, κ' λογον ἀπ' ἐχάσης χαρεσγορίας κ' πεύσεως τ' τῆς ἀσφαλείας. τ' δ' ἀπ' μᾶς τ' δ'νῶν παυσαμένης, κ' καιρὸν ἔδοτα τ' πεθαιρέσεως ἀλληνίας μὴ σέλμας τινὸς κ' κέλευσις, τότε τ' τῆς ἔξωθεν ἀρχῆς πληλιδῆ τῷ χαεῖ, μοχθηρίαν τινὰ μὴ γεροῦ τ' τῆς ἔξωσης, ἄ τι μὴ καξὸ τὸ πρόσωπον τινόμενον.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΣΕΙΣΜΟΥ.

ΚΑτὰ τοῦτον μὲν τὸν χρόνον σωλεῖν γινόμενα σεισμὸν τ' παν μεγίστων, ὑφ' ὃ πολλαὶ μὲν τ' μεγάλων οἰκιῶν, πολλοὶ δὲ τ' μεγάλων ναῶν εἰ μὴ ἀπεπόκασαν, εἰ δὲ ἀπέρρηξαν. ἀπεπόκασι δὲ κ' ὃν πρὸ τοῦ νεὼ τῶν ἁγίων ἀρχαγγέλων ὑβλαίου ἵστασι τ' ἀρχιστρατήγου μιχαὴλ ἀνδριάντα, μιχαὴλ Βασιλεὺς ὁ παλαιολόγος, ὁπότε τὴν κωνσταντινοπόλεως ἐκράτησε γενόμενος· ὃν αὖθις ἀνδριάντα Βασιλεὺς, ὁ νέος πᾶς, ὃς ἔχει χάλκωμα, ἱππασίαν τε κ' αὐτὸν ἀνεσκεύασε. κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ δρόμον ἄκρον ἐκ πρασιζόντος εἰς κωνσταντινόπολιν σύδακὶς ἡ τοῦ Βασιλέως ἀδελφὴ, θανόντος ἐκεῖ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἰωάννου τ' λαζὸ ἄπο ἧς μητρὸς τ' δ'νάστης τούτου πατρὸς. τὴν γὰρ πρὸς ἄνδρα ἀλλίξιν ἐκεῖ κατελάβετο, τῶν πατρικῶν πραγμάτων αἰχμάλωτον. τοιοῦτον δὲ ἡ σύδακὶς πάντας ὁ Βασιλεὺς σφᾶς ἐξάλλας ποιεῖται, ἵνα μὴ ἀνανεύσωσι πώποτε ῥωμαίοις ἀποστάτες. ἰσχυρὸς γὰρ ὢν, καὶ ἡ δίλιπτε τὰ ῥωμαίων ἀεὶ συγχύων πρὸς ἑτέρους, κ' πόλεις κ' χώρας τὰς μὲν αἱρῶν, τὰς δὲ λυπζόμενος. ὅθεν πολλαπλῆ μειζομένῳ τῷ Βασιλεῖ τῶν ἐκείνου λύπης πρὸς τὸν μὲν, ὅτι πρὸ πλέονος τῶν τὸ κράτος φιλίαν ἐπέθετο δίλιτφον, ὅτι καὶ τῶν ἐκάστῳ συμφέρων ἐκβιάσεως ἠγεῖτο ἡ τοῦ Βασιλέως ἀδελφὴ σύδακὶς, κ' ὃν ἔχρις ὠσὶν ἐκείνῳ λώγχη τῶν λιγιτῶν πρίτον, ὅτι καὶ τὸν ταρτον ὧν ὑπ' ἐκ συνοικίσιον. τῷ γὰρ πρώτῳ, ὃν τε πρὸ τοῦ ἡ βλαχίας ἀρχοντος ὄντι, χρόνος πολὺς συνοικήσας, ὅτε αὐτῷ μὲν ἐπὶ πλεῖστον ὡς τῶν θρέψαμὲν ὑπηγάγετο δὲ τῶν γυναικαδέλφων τοῦ αὐτοκράτορος, τὸν μοναχικὸν αὐτῶν πρόσωπον πρότερον χρῆμα. ἐπὶ δὲ τῷ τριβαλλῶν ἐκκλησίας ἀνθιερεῖσθαι ὕδατι λύσεως τὸ πρᾶγμον, ἐκπίπτει δὲ τούτων μετὰ πολλοῦ τοῦ χρόνου. ἄγει δὲ τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἡ βλαχείας ἄρχοντος σφενδοσλάβου, σύζυγον πρίτον αὐτῶν ἐπαιδεύσιον δὲ μετ' ὀλίγας τῶν πρώτων. ἄπλετος δὲ καὶ τούτων ἐκεῖθεν, σύμμεσθαι ἐλέγετο συγγενεῖ. ἐπὶ δὲ ὁμοῦ σύδακὶς τῶν ἐκάστῳ σωφρόνησεν ὁλίγας πόθεν ἡ ψυχῆς ἐπιπροῦσα, ὃ δ' ἐκεῖθεν ἀμελῶς ἐπέκεινο ζητῶν, ἐμαρᾶς πόθεν ἐς τὰς ἐπιβολὰς, ἀναγκαῖος ὁ Βασιλεὺς, μᾶλλον δὲ τοῦ πράλου πρὸς ἡ ἐαυτῷ συγγενοῦς ὁ τοῦ Σιμωνίδου, πέμπεται τ' ἐλπίδος ἀγόντος ἐτῶν ἐπ' ἐκείνῳ λαβεῖν πρίφοντο, μὴ χρῆσθαι δὲ τ' νομιζομένῳ ἐλθεῖν τὸ γάμα χρόνῳ, πάσπερ ἂν σύζυγος αὐτῷ τὸ λοιπὸν ἔμενε ἐν ὑδεσσῷ, ἅπασιν ὁ Βασιλεὺς μετὰ ἡ δ'νατοῦσιν ὁμοῦ καὶ ἡ συγγενοῦς δὲ διεσκεύαλον, ἐπεγόμενον καὶ τὸν πορφυρογέννητον υἱόν, ἅτε μὴ σφαλῶσι σωφρύσιας μητρικῆς. οὐ γὰρ φιλόπαιδα ἡ μητὴρ θεοδώρα ἡ δίλιτσινα, δ' ἡμετέρως ἐκ τὸ παιδὸς ἀγάλλουσα, καὶ ζητοῦσα τὴν λύσιν αὐτοῦ. ἅπερ δ' ἐκεῖθεν ἡ βασιλεὺς, φρῶν ὁμόσας οὐ κατὰ χρόν· πεύξεσθαι ἡδέως τῶν τριβαλλῶν· φρῶν δ' ὁμοῦ καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ σφενδοσλάβου πρὸς πίστιν τῶν ἀσπόνδων. ἃ δὴ καὶ μικρὸν

ὴ μᾶλλον ὑς ἄφορ πᾶς τ̃ ἡ βασιλεύουσα πόλις κομίζοιτο, μέγιστ᾽ στρατιᾶς μοχλὸ ὁ λεγόμενος ἐπ᾽ ἀδελφοῦ γαμβρὸς, πολὺ διαφέρων χαρᾶς ἄγαν, θαυμάσιος ἐκάνης. μέγιστ᾽ δ᾽ ὧν τῇ ῥᾳθυμίᾳ λάβρος ὁ πᾶς ὄπλον, ἐπ᾽ ἄκρα μὴ σύζυγος ἄγκυ) νόμιμος ἰς τὰ μάχιμα. καὶ ὅπερ τοῦ μίσους στρατιώτης, εὐρᾶς μὴ μέλλε βαλέας ὁ ἱερὰλης τῆς ἀπονοίας πιστεύεσθ᾽, μὴ οἷα κατὰ γοῦμον ὧσαν τῷ βασιλέως, ἐπαίωσι τ̃ ἡ μονιδ᾽ α λαβὼν βρίφος ὧσαν, πλοῦς ἀγαπητότητος τυγχάνων αὐτὸς, καὶ τῷ βασιλέως καὶ πρωθρᾷ καθ᾽ ἑλάκιον πθάκων πφότ᾽ ἔτι σπ᾽ ἐγγίσπ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΛΑΝΩΝ.

Κελτὰ δ᾽ τὸ ὠδιάν᾽ ὅπος δὲ τ̃ βασιλεύσαν᾽ ἐπικήρυκα πρὸ τῆς βασιλέως, πέμπουσί τινες τ̃ αὐτὸς τ̃ ἴσον μοσκαγέτ᾽ λεβείαν πρὸς βίαν, ἀλανὸς ἀ κοινότητος καλεῖ διέλκιος· οἱ δ᾽ ἡ χειμαιοὶ τυγχάνοντες ἄνυδρον, ἐπ᾽ ἀπατᾶ βιαίᾳ χαμαὶ τ̃ σκηνᾶν ἐπαχθῆτες, σώμασι μὴ ἰδύλλουσαν ἄνοντες· τ̃ δ᾽ γνώμῃ αὐτονομίας ἀὰ κατοικίζεσθαι χώρας, ἡ τ̃ ἀπὸ ῶν ἀλλοτρίους. πλέον τ̃ χῶρον ἀρκοῦντα ζητοῦντες ἐς ἄκρον ἐπὶ τ̃ ὄλκας χιλιάδας αὐτ̃ βολομένων ἐλθεῖν πλοῦτοι, ἅ γε βολομένῳ ἐς ἡ βασιλᾶ, καὶ ἅμα συμμαχήσων ἐπὶ γνώμοις τ̃ τῶν πολεμίων χρόσι, λέγεται ὑπὸ τ̃ ὄλκα καὶ πατρικιότ̃ ἀσίως καὶ περιόντων ὅλων τῶν τ̃ βασιλέων ἀσίαν. ὑφ᾽ μὲν ἐν βασιλᾶ τῆς πατρικίας ἐφάνη τὰ τῆς πρεσβείας καθ᾽ ὑπόνοιαν, τῆς ὅσον ἂν ἀ θεὸς ἐπέτυχε κατῆσαι, καὶ τὰ κατὰ πᾶσαν ἀσίας μηχανὰς πρέπειν. μετὰ γὰρ τῶν τῶ Φιλανθρωπίου συμβᾶσαν ἐκείνου σύγχυσιν, πάντες ὑπολαμβάνουσι πᾶσαν βίαν μαίας, καὶ μισοῦσιν ἐκεῖνα πεῖσαι ἐρῶσι πᾶς αὐτὸν ἐξαπατᾶσθαι· διὸ καὶ συμμαχίας ἐπιφορεῖς ἄνευρον πόλεως τυκτὸς καὶ ἡμῶνες, ὡς μὲ ἄφυλον. ἐκπλήσσομαι δὲ μᾶλλον γὰρ ἐπ᾽ αὐτὸν βωμαίων, τὰ βωμαίων φύσιν πᾶς ἐσμένε, ἡ πᾶς ἐκπλᾶς καθ᾽ ὑπνῶν ἐκ κινδύνων, ἐς ἐμπεδῶν διαλαβόντες· βλ μὲν τι πρεσβείας ὕπος ἀσμένως δέχεσθαι, ἄκοσμ᾽ οἱ μοσκαγέτ᾽ τίκτοις ἅμα ἡ γυναιξὶ χιλιάδες ἐπὶ τ̃ς ὄλκα ἐπὶ ἄλλα χρέμασι ἡ ὕπποι ἡ ὅπλα τύποις διδόναι, τὰ μὲν ἐκ τ̃ βασιλικ̃ πᾶς ὑπαιθρᾶ διδόντο, πολ᾽ ἐκ τ̃ στρατιωτικ̃, πολ᾽ ἐκ τ̃ κοινῶν ἡ ἰδιωτικ̃. φόρτ᾽ δ᾽ ὧν συχνοὶ καὶ ἄλλος ἐπ᾽ ἄλλῳ ἔρχεσθαι οἱ τὰς χώρας ἀγγυοδοκοῦντες, ὑφ᾽ οἱ φορολόγοι τὰ τέλη, πᾶν ὅπλον ἡ πᾶς ἵππος ἀξιοῦντο, πρὸς ἀνῶν ἡ κῶμαι, πόλεις, οἰκίαι τ̃ μεγιστάνων, οἰκίαι τ̃ φ̃ στρατιώτας καταλιμβάνων, ἐκκλησίαι, δῆμοι, θέατρα, ἀγοραὶ, ἡ πάντες ἰδιώτ᾽ ἵπποι ἡ χρήματα, ἄκοντές τι θ᾽ ὀλοφυρόμενοι, ἀπ᾽ ὀλίγας ἡ πολύγυος δύφημος, ἀλλ᾽ ἀλάκρυσι ἡ ἀρᾶς πᾶσι πομπὸς ἐφόδιος τῷ ἰόντ᾽ στρατῷ συνεκπέμποντες. ἐπὶ δ᾽ ἡ ὧν ἐσίαν σβεσθείσαν ἐς Εὐρώπης ἅμα τῷ βασιλᾶ μιχαὴλ, αὐτοὶ μ᾽ στρατιωτικ̃ ὄντες τ̃ μετουσίαν. οἱ δ᾽ τέρατα πᾶσι τ̃ τὰ ὄρη καὶ τὰς λόχμας ἐκλαμβάνουσ᾽ ἐπὶ δ᾽ τὸ σωφρονεῖν σθένος ποιοῦντ᾽ ἂν, ἵν᾽ ἐκάθαρ αὐτοὶ πᾶς ὃν χωρείας φερεσβίου, τὰ τ̃ τῶν ὀρῶν στρατόπεδα ὁπόσα τι ἡ οἷα τυγχάνοιεν, ἡ ἃ μὴ στρατιωτικὰ ἐμπορεῖον στρατιωτικ̃ ὄντες. ἴσασι γὰρ ὡς πολὺ τ̃ ἐντὸς ἀφ᾽ μὲν κομίζ᾽ πᾶς ἀπαθᾶς, ὥσπερ τὸ πθάκων τὰ πρὸς μετὰ αὔξησ᾽ ὄθεν πρίωνος ἐστ᾽ τυγ, ἔστι μὴ τ̃ φάμῳ αὐτοπαίρεται ἂν τὰ πᾶς αὐτῶν, ἅτε χρὰ δόλοις ἡ λόχοις αὐτῶν πρωτοῦς πρωλλῶν ἡ κατεφ᾽ σπασθῆ. ἐπὶ δ᾽ ἰδιωγ̃σεῖν ἀπαθᾶς ἂν λεῶν ἡ ἐμᾶς συχνὰ, καὶ γὰρ

non multo pòst cũ in urbem perducta erat, Michael Cotrules, qui post obitũ sororis Imperatoris uiduus erat, consuescit principiò clàm, deinde manifestè uxorẽ illã duxit. Et ut rem in pauca conferã, Crales fœdere sancito, & pbè firmato, domũ discedit, secũq; Simonidẽ infantulã abducit, ipse quadragenarius, & socero quinq; circiter annos natu maior.

DE ALANIS.

Sequente anno Imperatore in urbem reuerso, Massagetæ (Alani uulgò dicuntur) qui ultra Istrum habitant, occultam legationem mittunt. qui cum Christiani essent, à Scythis subacti, corporibus inuiti seruiebant: animis uerò desiderio libertatis tabescebant, & impios abominabantur. Petunt igitur locum sufficientem ad habitandũ amplius decem millibus hominum: qui, si & Imperatori placuisset, cum omni familia migraturi essent, unáque strenuam operam se contra Turcos uelle nauare promittunt, qui auctis uiribus totam Romanorum Asiam impunè incursabant. Ea legatio tam grata Imperatori fuit, quàm si diuinitùs milla, totius Asiæ dominatum polliceretur. Nam post illum Philanthropeni tumultum, omnes sibi Romanos suspectos esse dicebat, neque ullum rectè erga se affectum esse existimare. Quapropter externa fœdera noctu atq; interdiu somniabat: quod utinam non fecisset. Nam cum Romani omnes improbarentur, Romana res laborare cœpit, & in extremum discrimen est adducta: ut pòst explicabitur. Cæterùm legatione tam cupidè accepta, Massagetæ amplius decies mille cum uxoribus & liberis aduenium. Cum autem eis & pecunia & equi & arma danda essent: ea partim ex Imperatorio fisco dabantur, partim è militari ærario, partim è publico & priuato. Hinc multi & alij post alios abibant, qui tributa è prouincijs colligerent, eaq; publicani augebant: omnia arma, omnes equi cogebantur: perquirebant pagi, urbes, ædes procerũ, ædes militum, monasteria, populi, theatra, fora, & omnes dabant equos & pecunias inuiti & lamentantes, non uotis & bonis omnibus, sed lachrymis & diris nouum exercitum prosequentes. Sed cum ex Europa in Asiam cũ Michaele Imperatore trãsissent, circa Magnesiã castra posuerũt. Turci uerò initio, ut solẽt, in mõtes & saltus se receperũt, ut inde præsidijs locorũ tuti, copias horũ quantę & quales essent specularent, & an militarẽ in castris disciplinã obseruarent, intelligerent. Norant eñ, multa uana nunciari, & supra ueri fidem res amplificari. Itaq; circũspiciebant, uerúm ne esset quod ferebat, non posse illos inuadi: an uerò dolis & insidijs Persicis circumueniendi, & in fugam conijciendi essent. Tum autem, eos nullo ordine crebrò præ datum exire

Massagetæ ab Andronico recipiuntur.

Andronicꝰ suos diffidit

Exactio propter Massagetas

Turci hostis disciplinam militarem obseruant.

Turci Massagetas fugant.

(Roma-

(Romanos enim agros magis populabãtur, quàm si aperti essent hostes) bellicosissimi Turcorum consueto ordine & disciplina militari de montibus descendunt, inito paulum, deinde longius, ac subinde maiore & cõfidentiore cum impetu: nec obscurũ erat, eos castra Imperatoris circũdaturos. Verùm nostri nec prima quidem hostiũ aggressione tolerata, paulanm pedem referendo discesserunt, Barbaris ponè sequentibus, & castra in proximo cõstituentibus. Nostri enim quàm multi essent, Barbari non uidebant: sed idem illis accidebat quod ebrijs, qui cerebro uaponibus repleto, alia pro alijs intuentes, hallucinantur. Exercitus enim quem iniuria & audacia antecedit, plerunq; cladem & interitũ

Impius execratus.

» ominatur: & priusquam hostes irruant, ipsi
» sua timiditate euertuntur, ipsiq; sibi hostes
» sunt: diuina uindicta cum exitum decernente, quem facta illorum meruerunt. Neque enim probabile erat, rem benè gesturos esse eos, qui lachrymas & execrationes pro uatico secum abstulissent. Cæterùm Imperator Massagetas fugisse cernens, quòd cum paucis resistere Barbaris nõ poterat, in munitissimum castellum Magnesiam, calamitatis exitum præstolaturus, sese contulit. At Massagetę usque ad Hellespontum Christianorum agros populantes descenderunt, atque inde in Europam trajciunt, non aliter quàm si ea de causa duntaxat è Scythia accersiti essent, ut Turcis maturius uiam ad mare monstrarent. Nec enim multi dies interceserũt, cum Imperatore Byzantium reuerso Barbari descenderũt, ferè omnib. ad oram usq; Lesbiam occupatis. Hoc tẽpore bellũ etiã inter Genuenses & Venetos exarsit: eũ quidẽ Veneti multis nauib. & pecunijs amissis, & aliàs alibi uicti, tandem LXX nauib. instructis, eos Genuenses qui eregionẽ Constantinopolis habitant, sunt adorti, sed neminẽ eorũ cœperunt. Nam illi præcognito illorũ aduẽtu, uxores, liberos, & opes suas in urbẽ contulerunt: ipsi uerò suis triremib. cõscensis, in Euxinum pontum illis persequentib. fugerunt. Quos Veneti capere cũ non possent, & ędes illorũ & uacuas onerarias incenderũt, unaq; cũ eis Romanorum omnes ædes extra mœnia: ulti eos, q̃ hostiũ uxores, liberos & opes in tuto collocassent. Vnde factũ, ut Romani aduersus Venetos in urbe habitãtes cõcitati, nõnullos discerperẽt, eorumq; res diriperẽt. Qua de causa sequẽte æstate eũ XVIII armatis triremib. aduenerũt, damnũ illud ab Imperatore pensari postulãtes. Neq; enim amicitię ius esse, ut magnã cladem moderatè ulti, tandem extremo supplicio afficerent. Romanos eũ priores rupisse fœdus: q̃ in ipso purgnę discrimine, hostium uxoribus, liberis, pecunijs tutum asylum aperuissent. Sed cum Imperator postulationem illam æquã esse negaret, neque etiam pro maiestate Imperatoria impuden-

Massagetę pro hostib. se gerunt.

Genuensiũ & Venetorum bellũ.

Veneti Andronico illudunt.

καὶ γὰρ ἠλαύνοντο τὰ ῥωμαίων αὐτοῖς μᾶλλον ἢ κατ' ἐχθρῶν πόφαιν, ἥκιστα τῶν ὁρῶν οἱ μαχιμώτατοι μὲν τὰ πολιτικὰ σφῶν ὧν τὰ πολλὰ πεζοὶ, μικρὸν μὲν πρὸ πάντων, ἴππαι πλέον, ἢ ἀπὸ μάζονι ἢ διαῤῥήγνυσθαι πόφαι χαμόθεν τῶν ὀρῶν ἢ ἰφόδῳ, δῆλοι ἦσαν τὰ τῶν βασιλικῶν κυκλοῦντες στρατόπεδα· ἀλλ' ἐκ χθαμαλῶν, ἀλλ' ἢ πρώτῃ ἰφόδῳ τῶν βαρβάρων οἱ ἀμύητοι, ἀλλ' αὖθις ἐκ βάθρων, ὧδε πόλις ἀνιχνεύσῃ κατασκοπῶν, κατόπιν τῶν βαρβάρων ἰόντων, κἀκ τῶν ὀχυρῶν ἤδη σφίσι πάντα δ' οὐδὲν ἦν γὰρ ὃς ἔσχεν πλάνης ἐκφυγὼν οὐ βαρβάροι ἀλλὰ τῶν ὑπὸ τῶν ἐπιπέσησαν νοῦν δ' ἦλθε, οἷον οἱ μεθύοντες νοῦν οὐκ ἔσχον, οἱ δὲ τὰ ὄντα ἢ φύσιν ὁρῶσιν, ἀλλ' αὐδ' ὑπὲρ ὑπὲρ ὑπὲρ οἶον) βλέπων, νοῦν δ' περὶ τὸν ὑγιαίνοντα πλάνης ὑγρότητι συμπεπωκότες ἢ ὄψιν, ᾗ οἷονεὶ κολυμβῶσιν ὧν τὰ φαινόμενα πλημμελῶς. τὰ γὰρ ἀδύνατα ἴσχυσε πᾶσι πορευόμενοι καὶ ῥᾳδίως πρασπίδα, συγχωρῶ φίλοι αὐτόθεν ᾗ πεῖσαι λυσιν ὑδρόφοβον· ᾗ πᾶσιν οὖν πολιτείας ἐπασώσαν, αὐτοῖς γοῦν ὁμοῦ πολῖται, τ' δίκης ἄνωθεν ἦν τὸ πᾶσῶν δι' ὅσας ἦν πεπαιδεύων τὰ πάλαι. ἐ γὰρ ἰὼν αὐτὸς κατοῤῥῶσαι π αὖ αἰρὰς ᾗ δ' ἔκρυπτε λαβόντες ὑφ' ἅλμα πᾶς ἦ ἴδοθεν. ὁ μ' δ' βασιλεὺς οὖν μετεκγίτης φυγῶν χρησμῶν ἰδ' ὧν, ᾗ μὰ δωκίμιος μετ' ὀλίγων αὐπρασβολῇ τοῖς βαρβάροις, φθῶν ἰμβάλλειν ἑαυτὸν ἐς ἀσφαλίστερον φρούριον ἢ μαγνησίαν, τ' συμφορᾶς τὸ πόλει ἐκρυκῶν. οἱ ᾗ μασσαγέται κατὰ σαν ἔχει ἢ ὑλῶν ὄντα, πάντα λεηλατοῦσι τὰ χριστιανῶν, κἀκεῖθεν ὧν ὑφάπλω ἄχρι βαιότατα· ὥσπερ αὖ ἀ ἄχρι μόνον τοῦ πόντου κυκλήσασιν ἐκ σκυθῶν, ἵνα ἢ δ' ἕνεκα πρὸ αὐτόθεν οὖν τάχιστα ἔχοι βαλάττης ὁδηγήσωσιν. ἐ γὰρ πολλαὶ μεταξὺ πρυλήνθοσαν ἀμφὶς, ᾗ ὁ μὲν βασιλεὺς ἐς βυζάντιον ἐπανῆκον, οἱ ᾗ βαρβαροι κεῖνοσαν μικρῷ πάντα ἄχρι ἐκλεκρόντες τὰ μέχρι ἢ δὲ ἢ λεσβίαν πᾶσαν. σωιδὲ δ' ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ κινεῖσθαι ᾗ μάχαι μεταξὺ γενητέον ᾗ βρεττικῶν· ᾗ πλείστοις μ' ἐκ λίσαι πῶς ᾗ χώμασι οὖν βρεττικὸς, νικωμένους ἄλλοτε ἄλλοις πῇ ἰκάνων. ἐνὶ δ' ἐβδομηκοστὰ πρασκλύσαντας ναῦς ἰλθὼν κατὰ τοτουί τ γενητέον, οἱ ἢ οἱ κοιν αὐτοκράτων ποιῶν) τ κωνσταντινοπολίτας, ᾗ αὐτῶν μ' μαθόντες κατάλαβον. πθομαθόντας γὰρ ἐκάτας, γυναῖκας ἢ ᾗ παῖδας ᾗ χρήματα τ βασιλεύοντος φῶτος ἀσφαλίσασθαι αὐτὸν δ' ἐς τὰς αὐτ πρώρης ἰμβαθέλας, φυτῶν οὖν διώκοντας, ἐκ πλέοντας ἐς τ Εὔξεινον. ὡς γὰρ εἶδον μὰ κατάλαβεῖν σφίσιν ἐκάτας φύτοῦτα, αὐτίκα δεῦρο κἀκεῖ τὰς πολοικίας ἐκάτων ᾗ τὰς ἀγαθυχέστας κφαὶ ἁλκάδας· ἐ μόνον δ', ἀλλὰ σωῒ γε αὐτοῖς, ᾗ τὰς ῥωμαίων ἐκτὸς τάχος, οἰκίας ἐπάσας, ἀμυνόμενοι δ' ἐμπύστες γυναῖκας ᾗ παῖδας ᾗ χρήματα τ ἐχθρῶν φ τῷ ἀσφαλῶ, ἀφ' ἧς ὁρμεβόντας ῥωμαίους τ τ βασιλεύοντος φῶτος καταοικτεῖν βρεττικῶν ἰσηγᾶς ἅπασθαι, ᾗ τὰ αὐτ λοιπαῖς πᾶσι χράμεθα. δ' ἐ δ' ᾗ ἐς τόπον ἐφ' οὗ καιρὸν ἦμεν ἐπλέ σαῖς οἱ βρεττικοὶ ἦκον, ἢ γνωμδίλω ῥωμαίων ἀπαλλάττεσθαι τ τ βασιλέως. μὰ γὰρ ἂν φασὶ πᾶς τ γνωμασμένης φελίας, τῷ πθεν πονθῆναι μεγάλα, ἐμιμνομένους μᾶλλον, τέλος ᾗ ἢ ἰφάπλω ἀπελῶναι ῥωμαίων. πθεν καταῤῥᾶσαι δ' τ ἅπαντα δ' ἀστους ῥωμαίοις, τοῖς τ αὐτοπάλαι γωναῖοι ᾗ πᾶσι μᾶλα τ χρῆσθαι, γῆν τ μάχες ἀκμὴ πᾶζειν ᾗ παῖδαν πρὶν πεῖσαι ἐκμένους ἀσφάλειαν. ἢ ᾗ βασιλεὺς μὰν λόγων ἤλεγεν ἢ ἀπάντων ἀπρεπεστάτων, μάτ' ἐμὸ ἦσαν τύχῃ βασιλικῇ ἢ ὑδὲ τίμιον

τίμησιν κατὰ τὴν αὐτῶν αὐθαδίαν ὑπερηφανίαν ἴσχον-
τὸν τόλμης, ὃ μὴ δικαίαν πρόφασιν αὐτοκρατόρων
μάχης (πῶς καταλάβοιμι γὰρ, ὡς ἀρίστους) ἔδ τοσού-
τοις ἤδη χρόνοις πεφεύγοντες ὃ μάλα πρόσφορον
τῷ ῥωμαίων τὸ ἄνανδρον, καὶ τοσαύτην πρόνοιαν
ποιησάμενοι τῆς ῥωμαίων ἀγωνίας τῷ ἀγχόνῃ, ἃ ὅσην ἀ-
γωνιάσειε ἂν αὐτὸς ἀφειμένον. ἔστιν γὰρ κατίδωσι
κατάδηλα τῶν ἀτυχημάτων ὑπάρχοντα τὰ αἴτια, λύπας
μὲν καὶ οὕτως ἕξει τῷ ψυχῇ κατατρύχων. μετρίας
δ' ἐν ὅμως, ἐκὰ τὸ σωφρόνως εὐδίφρε μεστὸν
φύσεως μετέχειν ἴσχον, ἀλλὰ δάκνα πνὰ λεληθὼς ἐπ-
πράττεις οὐ λόγους ἐφύλαττεν ἀγνοηθέν τὸ πρᾶ-
γμα. γένεσθαι δ' ἐχρῆν πολλὰ, καὶ οἷον ἀπὸ μετὰ
τύχης, ὡς ἀνθρωπίνων μέρων ἐνόντως ἐξήρτηται ῥω-
μαίοις τὸ τῆς ῥωμαίων ἀγωνίας ἄξιωμα, τῆς οἰκείας
τιμῆς ἢ θελούσης γυμνώσαντας, ἐλπίσι θ' ὑπὸ-
λιφθῆναι, ὃ μάλα βραχύτατον ἦν, μάλα μακρὰ τὰ
καὶ πολυπόνητον ἐγκάρσιον τῶν ζημίων, καὶ τού-
τοις πολῶ μακρότερον ἴσχουσαν τὸ τῆς αἰχμάλω ἀγω-
νίσμα. οὐδὲ γὰρ ὧν αὐτὰ λατίνους οὔτω κατὰ ῥω-
μαίων θρασυνῆναι, οὔτε ῥᾳδίως θαλάσσης θαρσῆ-
σαι τοσούτους ποτὲ, ἢ ναυτικῆς τῶν ῥωμαίων δυνά-
μεως θελεπόλεμον τύχοις, ὡς τῆς ἑστοῦ· οὐδ' ἂν ποτ'
αὐτὰς ναυμαχῆσαι ῥωμαίοις, εἰ μὴ μόνον ὑπὸ-
σα τῶν ἰδίων ὁμορῶν τὰ τριήρεσιν, ἀλλ' ἐξ ὅσα πρό
ῥωτέτο τῶν δίαυτα ἐκληρώσαντο, οἷά τινα λίβυ
φοίνικα ταυτάλαυτα ἐκ λιπᾶ πνὸς μέτου μετακυ-
ζόμενον ἐπὶ λιφαλᾶς, καὶ πᾶσιν αὐταγκάζειν φό-
βου ἀσφαλῶς ἐπίσης, καθάπερ λυσάνδρῳ καὶ δι-
ωνυσίῳ, καὶ τοῖς ἐκ λακεδαίμονος ἀρμοσταῖς δικα-
μόν τοῦ ἐπίσης ἐθίλουσι πόλαι καὶ βοιωτοὶ δυσυ-
χήσαντες. ἀλλ' ἐκεῖσε ἐπαίνου παραλείποντες μέν τι
ἂν τὸ λῷστον ἐπὶ τῆς τριήρους ὁπλοφορούντων οἱ βρε-
τανοὶ, τῇ πρὸς ἑσπέρου θαλάσσης παραλία, αὐτικρὺ τ
βασιλικῶν οἴκων· κἀκεῖθεν τὰ μὲν ψαφέντες ἀπ' ἄκρων τὰ
χήματα ὑπόπεσεν εὐ γῆθεν ῥ βασιλδυόπης οἰκουν-
τας βρετανοὺς οὐδ' ὑφ' ἑλικίσαντες ἐζημίωσαν·
πλέω λαβὼν παρ' ἑκάστων ῥωμαίων ἀπαλουῶντας, ἃ
μὲ αὐτοί γε ἐκόντες ἐφέροντο ὑπόσα χρεών. ἐπὶ δ'
ἐκφύσαντα τῶν ἀπόλεσιν τὸν βασιλέα νενίκησαν,
αὐτίθεν κατασυνδήσαντα τῶν ῥωμαίων ἄξαντο δύ-
ναμιν, καὶ ὑφῆψαν δίδυς τὰς τε αὐτικρὺς οἰκίας
ἅπάσας, κἀγὰς ὅσας τ' ἐγένοντο. φθάσαντες γὰρ
ἐξήνυσαν ἐκεῖνοι σφᾶς αὐτοὺς ἐκβῆναι, καὶ ὑπόσα πρὸ
τῆς ἕλως ἐσκεύαν ἁρπάγματα ἔσω. τὸ δ', ὥσπερ
πασσᾶ καὶ χλδὼν τῆς ἰῶν ἐκάνου κατὰ τὸ βασιλικὸ-
ξυμπίπτωκε γὰρ καὶ λιπᾶς πνας κῦρας ἐπ' ἄκρα
τῶν οἴκων, τῇ τι φλογί διδόναι ῥέπων, καὶ πλοῦτον ἐκ
πᾶ τὰ βασίλεια ὑμπλαῶ· τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐκεῖθεν
ἀρθέντες, ἄγοντο τὰς ὀλιγοδίπτους πῶς τῶν βασι-
λδίουσαν ἀσπλουσίους ἐλικίδας χαρᾶσθαι, καὶ τὰς
ἐν τῇ πεπτικὸ ἐνόσους λαμβάνειν παρεπλέοντες, ἐν
οὐχ ὅτως ὅδε ἐν χρήμασιν ὧν σωφρονεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ
αὖ ἄνδρας ὧν λιφαλᾶς μετανοίζοντας ἐκ τῆς λιφ-
αίας μεσίζαν πῶ τῶν βασιλδυόπης ταχᾶν, ἵν'
ἐρῶντες οἱ λατὰ γῆθεν ἐκάεσθ πεσόντες, πολλὰ
λατακλέπλασι χρήματα πῶς ὀλύσειν. ἐν ὅτα πλέω
τῶν ζημιωμένων οἱ βρετανοὶ συλλεξάμενοι
χρήματα, ἀνήγαγον
οἴκαδε.

pudentem illorum audaciam, quòd triremes, quæ (ut diximus) perierant, non habebat, castigare auderet: eò confidentiæ uenerunt, præ summo Romanę ignauiæ contemptu, ut id dedecus Romano Imperio impreſſerint, quod me referre pudet. Nam cum coactæ malorum cauſæ exiſtunt, dolere quidem fas eſt, ſed moderatè: nullius delicti conſcientia animum flagellante, ſed arcanis Dei iudicijs calamitas imputanda eſt. Hic autem de induſtria & ſtudio quodam Romani ultrò dignitatem ſuam infra ſeruilem conditionem abiecerunt, triremibus ſpe lucri è mari ſublatis: quod cum exiguum fuiſſet, diutur na & maxima detrimenta peperit, cum ignominia multo maiore coniuncta. Neque enim uel Latinis Romanos ita deſpicere, uel Turcis arenam maris intueri licuiſſet unquam, ſi Romana claſſis, ut olim, mare tenuiſſet: neque unquam in id diſcrimen res adductæ fuiſſent, ut Romanis non tantum finitimæ gentes, ſed etiam remotiſsimæ, inſtar Tantali ſaxi exiguo filo ſupra caput ſuſpenſi, formidandæ eſſent: & omnibus annua tributa, quemadmodum Lyſandro & Dercylli dæ, & Laconicis præfectis quos Harmoſtas uocant, olim Athenienſes & Bœotij clade accepta rependerunt. Sed illuc redeo.

Claſſis deſtructio Romani exitij cauſa.

Veneti cum triremibus armati, ad Ceras progreſsi, ad Septentrionale littus appulerunt, eregionè palatij: & inde legatis miſsis, pecuniam repetebant, qua urbem incolentes Venetos nullis affecti iniurijs mulctaſſent: ſe plura inuitis Romanis erepturos minitantes, niſi ſponte quod æquum eſſet, redderent. Sed cum Imperator renuiſſet: Romana potentia per ludibrium contempta, omnes ædes eregionè urbis uacuas habitatoribus, (qui aduentu illorum non expectato migrarant) & manipulos frumenti aliquot in arcis incenderunt. quod non aliud fuit niſi ludibrium quoddam, & ſubſannatio Imperatoris. Sic enim accidit, ut tenui aura à Septentrione aſpirante, flamma excitaretur, & multo fumo regia compleretur. Poſtridie digreſſi, in eo fuerunt occupati, ut onerarias in urbem euntes interciperent, & è Propontidis inſulis prædas agerent: nec cumulandis opibus contenti, uiros etiam in altum ſublatos, ante palatij muros flagellarent, ut cuiuſque cognati ſpectantes illud, captiuos magno precio redimerent. Ita Veneti maiore pecunia quàm poſtularant conquiſita, domum redierunt.

DE

DE PATRIARCHAE Ioannis è solio descensu.

IOannes autem patriarcha, cum se ob insciti am & simplicitatem contemni cerneret, & manifestis interdum conuicijs à pontificibus inceſsi: mœrore & animi pusillitate uictus, scriptam offert Imperatori solij abdicationem, quando quidem opem sibi ferre nollet. Digressus, aliquādiu in sanctissimę & beatisimę Deigenitricis monasterio quieuit. Deinde in patriam Sozopolin oppidulum sese contulit, ibiq; æui reliquū tranquillè exegit.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤΑΒΑΣΕΩΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Ὁ πατριάρχης Ἰωάννης ὁρῶν πλημμελούμενον ἑαυτὸν ἀμαθίας τι καὶ ἁπλότητος ὄνειδος, καὶ ἀνακεκαλυμμένοις παρ' ἀρχιερέων ἐπ' ὄψιν λοιδορίαις, τῇ λύπῃ καὶ τῇ μικροψυχίᾳ νικᾶται, καὶ δίδωσι φέρων τῷ Βασιλεῖ τὸ θρόνου παραίτησιν γεγραφώς, ἵνα μὴ βέλτιστο ἐκλίπῃ. ὁ δ' ἀπολύειν αὐτὸν οὐκ ἤθελε μέχρι τινὸς τῆς τῶν μονῶν δ' ἐκείνην φιλίας πρόφασιν, τὴν τῆς θεοτόκου λέγω πολιούχου τῶν Ἰβήρων καὶ τὸ λοιπὸν ἡσυχίᾳ δίαν παρήμενον.

NICEPHORI GREGORAE ROMANAE HISTORIAE Liber septimus.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΑ, ΡΩΜΑΙΚΗΣ ἱστορίας λόγος ἕβδομος.

CAPITA LIBRI VII.

Romanarum in Asia prouinciarum amissio.

Vt Asiam Turci partiti sint.

Alter Athanasij ascensus.

De Siculo bello Italicorum Latinorum.

De Catelanorum legatione ad Imperatorem missa, quorum princeps fuit Ronzerius.

De cladibus quas Catalani Romanis dederunt.

De discessu Catalanorum è Philadelphia.

De cæde Ronzerij Cæsaris, Catalanorum principis.

De Catalanorum defectione.

De Turcorum auxilijs, quæ ad Catalanos ex Asia in Europam transierunt.

De pugna Michaelis Imperatoris cum Catalanis, in Apris.

De intestino Catalanorum bello.

De Imperatrice Irene, & alienatione ab Imperatore.

Memorabilis narratio.

Rursus de Catalanis.

De dissidio Catalanorum & Turcorum.

De Catalanis solis.

De Bœotica Catalanorum pugna.

De duabus Turcorum factionibus.

Michaelis è Macedonia cum tribus millibus Turcorum transitus.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ ζ.

Περὶ τῆς ἀπωλείας τῶν κατὰ τὴν ἀσίαν ῥωμαϊκῶν πραγμάτων.

Ὅπως διεμερίσαντο τὴν ἀσίαν οἱ τοῦρκοι.

Δεύτερα ἀνάβασις Ἀθανασίου.

Περὶ τοῦ σικελικοῦ πολέμου τῶν ἐξ Ἰταλίας λατίνων.

Περὶ τῆς πρὸς τὸ βασιλέα πρεσβείας τῶν καταλανῶν, ὧν ἦρχε ῥοντζέριος.

Περὶ τῶν λεηλασιῶν ὧν κατάλανοι ῥωμαίοις πεποιήκασιν.

Περὶ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν καταλανῶν ἐκ Φιλαδελφείας.

Περὶ τοῦ φόνου ῥοντζερίου τοῦ καίσαρος, καὶ τῶν καταλανῶν ἀρχηγοῦ.

Περὶ τῆς τῶν καταλανῶν ἀφιστάσεως.

Περὶ τῆς εἰς αὖθις καταλανῶν ἀναβάσεως συμμαχίας τῶν τούρκων, ἐξ ἀσίας εἰς τὴν εὐρώπην.

Περὶ τοῦ ἐν τοῖς ἄπροις πολέμου τοῦ βασιλέως μιχαὴλ μετὰ τῶν καταλανῶν.

Περὶ τοῦ κατ' ἀλλήλων μάχης τῶν στρατηγῶν τῶν καταλανῶν.

Περὶ τοῦ βασιλικοῦ ἐρεύνης, καὶ τῆς πρὸς βασιλέα συμφοράς.

Ἄξιον ἀκοῆς πρᾶγμα.

Περὶ τῶν καταλανῶν αὖθις.

Περὶ διαιρέσεως τῶν καταλανῶν καὶ τῶν τούρκων.

Περὶ τῶν καταλανῶν μόνων.

Περὶ τῆς ἐν βοιωτίᾳ πολέμου τῶν καταλανῶν.

Περὶ τῶν εἰς δύο μέρη τῶν τούρκων ἀπ' ἀλλήλων διαιρέσεως.

Διαβασις ἐκ μακεδονίας εἰς θετταλίαν τοῦ μιχαὴλ μετὰ τριακισχιλίων τούρκων.

Τέλος.

Πόλεμος τ βασιλίως μιχαὴλ καὶ τῶν τούρκων πρὸς χορσόνησον.

Ἀθανασίου καταβασις ἐκ τ πατριαρχικοῦ θρόνου.

Περὶ τ πατριάρχου νίφωνος.

Περὶ τ τῶν θρᾴκιων λῃζόντων τούρκων.

Πόλεμος ῥωμαίων καὶ τούρκων ἐν θρᾴκῃ, καὶ ἧττα τῶν τούρκων.

Ετοιμασία τ χριστιανῶν κατὰ τ τούρκων.

Ἧττα ναυτιλῆς τ τούρκων, καὶ ἅλωσις.

Νίφωνος καταβασις ἐκ τ πατριαρχικοῦ θρόνου.

Περὶ τ πατριάρχου ἰωάννου τ γλυκέος.

Περὶ τ μεγάλου λογοθέτου τῶν μετοχίτου.

Θάνατος τ βασιλίδος εἰρήνης.

Περὶ τ τῶν βασιλίως βουλευτῶν καὶ γνώμης.

Περὶ τοῦ χαλκοῦ ἀνδριάντος, τ ὃν τοῖς λέουσι τοῦ ἱππικοῦ τῶν ναῶν τ ἁγίας σοφίας.

Καταμέτρησις τοῦ ἀνδριάντος, καὶ τοῦ ἵππου αὐτοῦ.

Περὶ τοῦ χρησμοῦ τοῦ εὑρεθέντος ἐν τοῖς λατὰ τὸν ἀδριανούπολιν παλατίῳ.

Michaelis Imperatoris pugna cum Turcis ad Cherſoneſum.

Athanaſij è patriarchico ſolio deſcenſus.

De patriarcha Niphone.

De Turcis Thraciam populantibus.

Pugna Romanorum cum Turcis, & ſtrages Turcorum.

Præparatio ad mœnia Turcorum oppugnanda.

De Turcis prorſus uictis & captis.

Niphonis è patriarchico ſolio deſcenſus.

De patriarcha Ioanne Glyce.

De magno Logotheta Metochite.

Irenes Imperatricis obitus.

De Imperatoris diſceptatione & ſententia.

Decrea ſtatua in columna ante ædem S. Sophiæ.

Dimenſio ſtatuæ, & equi eius.

De oraculo in Adrianopolitano palatio reperto.

Ατὰ δὲ τὴν χρόνον ἐκ θεοῦ, τὰ μὲν ἐκ τῶν κακῶν αὐθρώπων ἀπελέγη, καθάπερ μυείων πολλῶν ἐξαίφνης ὁμοῦ συβῆναι γέγονε, καὶ πάντ' ἄνω κάτω ἐλαυνόντων καὶ συγκυκώντων. ἐπὶ γὰρ ὅλην σχεδὸν ἐπὶ τοὺς ῥωμαίων ἀγροὺς ἐλάσαντες, σωμάτων μὲν οἱ τῶν τούρκων στρατόπεδα ποιήσαντες, πάντα κατέφορον ἔχει ἐλαφρᾶς ἁπάσης· καὶ πῶς; αὐτοὶ μὲν πάντες ἀκροβολισάμενοι, καὶ οἱ μὲν πλῆθος τῶν τε αὐθρώπων ὁμοῦ καὶ γυναικῶν καὶ παίδων, καὶ ὅσα φίλτρα, καὶ ὅσα θρέμματα ἄσαι, κατὰ τῶν πόλεων ἄρτι ἐκχωρήσαντες. ὅσοι δὲ ἐλεύθερα φρονοῦντες, οἱ μὲν ὅτι τάχιστα ἔγνωσαν πόλεις κατέφυγον, οἱ δὲ καὶ ὅτι θρᾴκιοι, ἄσκηνοι καὶ γυμνοὶ τῶν πεδίων διέδυσαν. ὅτι δὲ ξυμφωνίαν πᾶσιν ἐλευθερίας οἱ πόροι, ἐλάχιστα διέλεκτον ἔσαν, ὅπου τῶν ῥωμαίων ἄγμονίας ἐτύγχανε γᾶ κατὰ τὴν ἀσίαν. κατέχον δὲ ἁ μὲν Καρμανὸς ἁλισόριος τὰ πλεῖα τῆς μεσογείου φρυγίας, καὶ ἐπὶ τὰ μέχρι Φιλαδελφίας, καὶ τῶν ἔγγιστα πάντων ἐκ τῆς ῥωμαίας φορῶν τὸν ποταμὸν αὐτοχώας· τὰ δὲ ἐκεῖθεν μέχρι σμύρνης καὶ τῶν γύρω πεδίων ῥιονίας, ὑπὸ ὄνομα σαρχάνης. τὰ γὰρ πρὸς μαγνησίαν καὶ περιλίμνην καὶ ἴφιον, φθάσας ὑφῆλατο στρατόπεδα ὑπὸ ὄνομα σισυῶ· τὰ δ' ἐκ λυδίας καὶ αἰολίδος ἔχει μυσίας τῆς πρὸς ὀλύμπου, ὅτι καλάμης λεγόμενος, καὶ ὁ πᾶς αὐτ καρασῆς. τὰ δὲ πρὸς τὸν ὄλυμπον, καὶ ὅσα τῆς βιθυνίας ἔξω, ὑπὸ ὄνομα ἀτμανῆ. τὰ δ' ἐκ τοῦ ποταμοῦ σαγγαρείου μέχρι παφλαγονίας μυρίσμυλος ὁ οὐ ἀμυσείου διέβησαν πάντας. τὸ μὲν τοι ἔξω ὑπὸ φασὶ σαμψὼν ἐπὶ θρᾴκης τοῦ βασιλέως τοῦ πρὸ τ ἰωάννου πατριαρχήσαντος, ὑφ' ἧς τοσόνδε πλῆθος ἐλαυνόμενον, θείᾳ

VB hoc tempus in Oriente maximæ calamitatũ & turbulentiſsimæ tempeſtates extiterunt. Nam eum nulli ibi Romanorũ exercitus eſſent, Turcorum ſatrapæ coniunctis uiribus incurſarũt omnia uſq; ad mare quodlibet, & ad ipſas Aegas eommigrarunt. Maximam partem uirorum ſimul, & mulierum, item infantes, iumenta, opes, Turci reeens occuparant. Qui uerò clàm euaſerant, in proximas urbes confugerunt, nonnulli etiam nudi & inopes fretum traieeerunt. At Turci iam inita concordia, omnes in Aſia Romanorum prouincias ſorte diſtribuerunt. Carmano Aliſurio pleraque mediterranea Phrygiæ obuenerunt, uſque ad Philadelphiam, & proximè Antiochiam ad Mæandrum fluuium ſitam. Quicquid inde eſt Smyrnam uſque, & ad interiorem Ioniæ oram, Sarchani cuidam obuenit. nam Magneſiam, Prienen & Epheſum alius, nomine Saſan, intereeperat. A Lydia & Aeolia uſque ad Myſiam, ad Helleſpontum ſitam, Calames & filius eius Ceraſus obtinebant. Quæ circa Olympum ſunt, & Bithyniam omnem, Atman. A flumine Sangario ad Paphlagoniam uſque, Amurij filij inter ſe partiti ſunt. Sequente anno dicunt Athanaſium, qui patriarchatu Ioanni eeſſerat, Imperatori clàm nunciaſſe, ſe numinis

Carmanus Aliſurius.

Sarchanes.

Calames. Ceraſus. Atman. Amuriadæ

nis indignationem impendere Romanis uidisse: hortatúmque esse, ut tribus continuis noctibus Deum deprecarentur. Cum autem postridie terræmotus factus esset, dixisse Imperatorem, eam esse prædictam ab Athanasio numinis indignationem: ac pòst affirmasse, neminem patriarchico solio dignioré esse. Neque enim nisi diuinitùs illustratum, futura præuisurum fuisse: persuasum' que habere, cum primùm is restitutus esset, hostes quàm longissimé recessuros, & ueris temperiem hybernas tempestates consecuturam, Romanósque fines facilé propagatum iri. Ea res ferè omnes pontifices, sacerdotes, abbates, clericos, ac parum abest quin dicam prætores, & omnes eos qui publicum aliquod munus sustinebant, uiri seueritatem recordatos, haud mediocriter perturbauit. Itaque Imperatori de terræmotu & uaticinatione Athanasij concionanti fidē habere non poterant: sed submurmurabant, quòd illius desiderio illa confingeret, & falsam illi autoritatem conciliaret, ut sui desiderij probabilē habere causam uideretur. Sed tamen benignitate & eloquentia quosdam è pontificibus & monachis in suas partes pellexit, & cum ijs pedes ad Athanasij cellam iuxta Xerolophū abit: & cum eo, uti par est, collocutus, persuasit ut patriarchica insignia admitteret. Neq; enim alia manuum impositione applausuue & triumphis esse opus, quæ illi iampridem abundè contigisset, quamuis interim eam ex mœrore repudiasset.

Athanasius ob prædictionem in patriarchatum restituitur.

ALTER ATHANASIJ ascensus in patriarchicum thronum.

HIs ita gestis, septimo die Athanasius in patriarchicum solium redit. Tum autem in urbem uenit Aegyptiacæ Alexandrię patriarcha, uir grauis, prudēs & honestus: quas ob res Imperator eum reuerebatur & diligebat. Is cum uideret, quanti Athanasium Andronicus faceret, quantopere nomen eius admiraretur, adeò ut eum D. Chrysostomo compararet: festiuè admodum magniloquentiam & ostentationem eius taxauit, his uerbis: Erat, inquit, sutor quidam, qui felem albam habebat, unum quotidie murem domi capientem. quæ aliquando in medium uas, quo coria tingi solent, delapsa, & uix eluctata, tota nigra euasit. Proinde mures, eam monastico habitu sumpto camibus deinceps abstinere uelle rati, sine ullo metu uagantes, coria roserunt. Illa uerò tantam multitudinem conspicata, capere omnes, quamuis aueret, haudquaquam poterat, duos tamen comprehensos deuorauit. Reliqui omnes fuga salutem quæsiuerunt, admirantes, quo pacto sumpto monastico habitu

Alexandrini patriarchæ scōma in Athanasium.

Felis monachus.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΑΝΑΒΑΣΙΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ εἰς τὸ πατριαρχικὸν θρόνον.

ΤΟυτων οὕτω γεγενημένων, ἄνασσεν ἐξ ἑβδόμου ὁ τὸν πατριαρχικὸν ἀναβαίνων θρόνον. ἐτύγχανε δὲ τηνικαῦτα ἀπὸ ἡμερῶν τὸν βασιλέα κατὰ σύμβολον ἐλεῖν ἀρχιερέα ὁ πατριάρχης, σημεῖα ἀνὴρ καὶ σωτὴρ ἀληθῶς λογισμῶν τὰ αὐτὰ κομιζόμενον, ὃς γε οὐ βίᾳ πολλῇ τῶν αὐλῶν ἀνδρῶν τὸν βασιλέα πρὸς ἑαυτὸν ἐπεσπάσατο. ὅτε δὲ ἐρᾷ τὸ βασιλέως πρὸς τὸν πατριάρχην ἀναπόσπαστον φλογμὸς ἔσχε, καὶ ἀκόρεστον ἐπὶ τῷ θεάματος μεγαλουργίᾳ τὸν ἱκανὸν τιθέμενον ἔρωτα, ὃν ἔσχε τῷ θεσπίσῃ τὰ ἀμήχανα χρυσοῦν, πολλὰς σοφίας τὰ γένη μέσην ἐκφαίνοντα, μέλα τοι χρῶτος ἅλας τὸν βασιλέως καλλιστα γλάφης, καὶ οἷον ἐπὶ πᾶν, τὸ γὲ παρὼν φιλοτιμίας, ἀτυφοτάτους ἀπεργάζεται τὰς αὐτῶν τῶν τύχων σκυτίνης, γελοῖόν γε τὸ χρῶμα λέγειν, ἢ τὸν κατ' ὄνον μυῶν καλαμῆρα ἰδιαζόντως. αὐτὰ λεβοτὰ πῦρ κατὰ μόνων πρακτίζειν τὰ λέγειν, ὡς ἂν τὰ σκύτη μιλάνων ὁ σκυτίνης ἐκαθαίρετο, καὶ μόλις ἐκαθάρθη ἄνασα μέλαν ἔχουσα χρῶμα ἐλήφθη ἐν τοῖς μυσὶν, ἐκεῖνα ὥσπερ μικρὰ ἱερὰ γραῦς ἐθελήσασα, ὡς μονάζουσ' ἑαυτὰς μεταμφιάσασα χρῶμα. εἶθ' ὡς ἀλλοῖος ἑαυτοῦ ἂν τὸ ἰδεῖν ἐφαντάσθη, βιπλεπωῦτ' ἄνω καὶ κάτω ὡς πραφόσσετα· ἀλλ' ἐκεῖνα πῶς ποσοῦ πω ἄγρας ἠγελάσθη διατρωπᾶσθαι μὲν ὁμῶς σκυλακεύσασ' ἐκ ἔχει, καὶ μέλας ἐθέλουσα λύσ' ἀνῶν ὁμῶς συλακεῦσα κατελοιπάσατο. εἰ δ' ἐτύθοι ταῦτ' ἄν ἔχοντα φθόγγοις τι, ἐμὲ δαιμάζοιθ', ὅπως ἐκλωπεύθη γέγονεν, ἀφ' οὗ ὁ μοναδικὸν πρόβλητο

πρὸ ἐκείνου χρόνου. δ' ὁ Ἀθανάσιος πάνυ φησί, μὴ καὶ ἐθνικὸν ὄντα αὐτὸν ἐπὶ τῇ προφάσει τοιαύτῃ γῆρας πατριαρχικὸν ἐπιλαβόντα θρόνον, ἐκκρυψαι τὴν πάλαι τραχύτητα τῇ ὑστέρᾳ ἐπιεικείᾳ σκληρότητα τὴν πρώτην ὑπόθεσιν, ὡς τῶν ὑστέρων ἐλάττω εἶναι. τοιαῦτα μὲν τοίνυν τότε οὐ χρόνος σωπῆσαι πολεμῶν ἐπάλξεις ἄμφω οὐδ' ἥσσονες, μᾶλλόν τι τὴν Σικελίαν, καὶ θαλάττῃ χεῖρον τὴν Ἰταλίας. νῆσος δ' ἡ Σικελία μεγάλη μὲν καὶ πολυάνθρωπος, μᾶλλον δὲ πλέον ἢ χίλια σταδίων περίμετρος, ἀπὸ τῆς Ἰταλικῆς ἄκρας μικρῷ μείζων ἢ ἑπτακοσίων ἀπέχουσα πορθμός. ἔστι δὲ καὶ ὁ πορθμὸς οὗτος τῆς Σικελίας μεγάλης καὶ πόλεως, ἀπέχων τῆς μητροπόλεως ὅσον ἑπτακοσίους σταδίους. ὁ μὲν οὖν Καρῖλος πόθῳ ἐκ πολλοῦ τῶν Σικελίων ἐφίετο κρατῆσαι, καὶ ὡς μάλιστα παρεσκεύαστο, μακρὰς λέμβους ναυπηγούμενος καὶ πᾶσαν παρασκευάζων ὅσα πρός τε ναυμαχίαν καὶ πεζομαχίαν αὐτάρκη· ἐνῆν δὲ καὶ ἱππέας ὧν πεζὸς αὐτὸς ἐφήγεισθαι, φοβερὸς ὁ Καρῖλος τοῖς πᾶσι δοκεῖν εἶναι, ὥστε θαυμάζειν ἐκπαγλοῦσθαι τυγχάνοντι, καὶ πολὺς αὐτῷ γένεσθαι, συχνὰ ὀλισθαίνοντι ἐν τῷ νόσῳ ἐκ τοῦ ἐπὶ πλέον ἢ ἐχρῆν ἐπιζῆν, καὶ ὅσον τι πλέον, καὶ ὅσον ὡς ἱππικὸν ἀγαπητὸν μόνον ὧν καὶ κακῶς πεπεισμένον ἂν ἐπὶ δυσὶ τοῖς γνωσταῖς, χαμαῖ· μὲν ὄντα ἱππικόν, ἔφ' ἁρμάτων δ' ἀναλαμπόντας τοὺς ἱππέας πάλαι.

Caroli & Theodori Siculi bellū

bitur crudeliori euasisset. Vereor igitur, inquit, ne & Athanasius hic, tam prædictionis præmium sedem patriarchicam consecutus, priorem asperitatem posteriore deleat, propter istam de se opinionem. His temporibus Carolus Italiæ, & Theodoricus Siciliæ rex, bellum inter se gesserunt. Est autem Sicilia magna & populosa insula, milliaribus non amplius triginta à continente distans: si quis fretū quod inter Scyllæum Italiæ & Messanam Siciliæ maritimā urbem interfluit, metiatur. Carolus igitur, qui longo tempore Siciliæ potiri cupiebat, & id consilium animo agitabat, clàm naues ædificat: cęteraq; ad bellum tam mari quàm terra gerendum necessaria, pro uiribi comparat. Tandem cum inimicitiæ erupissent, Carolus Theodorico imparato adhuc formidabilis erat, cumq; grauiter infestabat, è continente subinde in insulam traiiciendo, cum omni & peditatu & equitatu suo. itaq; per biennium agris uastatis, hyeme domum se recipiebat, uerno autem tempore cum maioribus copijs reuertebatur.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΡΟΝΤΖΕΡΙΟΥ Καίσαρος.

Γένηται δὲ καὶ Λατῖνος τις, ῥοντζέριος ὄνομα, στρατιωτικὴν ἀθροίσαντα ἐκ τῆς Ἰβηρίας καὶ Κέλτων, καὶ γαλατῶν καὶ ἰταλιωτῶν καὶ λιγυστικῶν ἐν ἕλκοντα, βαλαυσίῳ τε καὶ μακραῖς καὶ ἁμαξοπόροις καὶ ἁμαξοπόροις χαίρων, τριήρεσι δὲ μέσαις πεζαῖσι τὸν πλοῦν ἐκ τούτου πλεῖν. ἦν δὲ καὶ τὴν παρακτίαν ἀδικίαν μετιὼν βίον, λῃστικὸς ἐν τούτῳ ἐν πάσῃ γνώμῃ. οὐ μόνον γὰρ ταῖς ἀπ' αἰγίλου καὶ νότου καταπούσαις καὶ αὐτούσαις φερτὸν ναυσὶν ἐπεπίθετο, ἀλλὰ καὶ πλοίων καὶ πόλεων, καὶ ὧν καὶ αὐτὰς ἤδη τὰς μεγάλας ἐν νόσῳ ἐπόθει, καὶ φοβερὸς ἐδόκει τῇ κάτω θαλάττῃ. ἐπὶ τοιοῦτον ἐπικίνδυνον ἤδη παντελῶς ἡ Σικελία, ὥστε τὸ ναυτικὸν καὶ πεζὸν τὸ καρόλου στρατοῦ, καὶ εἰς τὸ ἦπαρ αὐτοῦ ἀγκὼν θλιβόμενον, ὡς ὑποφορίαν ἀλλοῦ συμμαχιῶν μετακαλεῖσθαι τὸν ἀρχιμάγειρον ῥοντζέριον, πέρας γνώμας αὐτῷ, καὶ ἱππέων ὅλων δ' ἀπὸ μετακινῆσθαι κρατίστων, ὡς ἂν χιλίους ἱππικὰς, ἵν' ἐξ αὐτοῦ γρηνάϊς τε καὶ δύρατος ἁμάχητον πρὸς τὸ αὐτομάθημον τὸ καρόλου στρατόν. ἐπεὶ δ' ἦκεν ἑκατὸν ἄγων χιλίας μάλ', ὅσον τὸ ἐκ τοῦ ναυτικοῦ πλοῖον, χιλίους δ' ὅσους ἂν ἱππικὰς κατέπεφνε, δύο ἱππικὰς σικελικὰς πᾶλαι ὁ καρόλου ἔλαττόν τι καὶ διπλάσιον, πᾶσαι καθάπερ ἐσῆκεν μετακρούοντο, ὧν θαυμάζειν ἔχειν ἱππανθρώπων, ἐκ ἀνθρώπου λυγρὸν πάσχειν λαμπαρᾶδαι. τοῦτο ἀκούσας ὁ καρόλου, λίαν ἀχθόμενος καὶ μεμνημένος ὧν, ὡς ἀπάγη, ἡγεκλέους, ὅτι χρόνιος ἐλπίδας ἂν πρὸς ἰλλυρίους ἔλαβε, καὶ μονονοὺχὶ ἤδη πᾶσαν φύσιν ὅλας ἀναφορτιζομένας, καρατὰς ἀλαίφτους, ὡς ἀπάγη, φῶν αὐτοῖς τοῖς λιμέσιν, ὡς ἐπὶ πάσας πλέοντα. ὅλον ἱερὸς πλοῦτος, ἵκετο μὴ ἔκφρασις δυνάμεως· ἀλλὰ πρεσβευτὴν ἄνδρα συμβίβασε τῷ θεῷ λαῷ κελεύσαντα, ἄλλο τι πλοῦν ἢ τὸν ἐπὶ λιμένος ἐλθεῖν ἐπὶ μάξυ· τοῦτο μὴ ἔνεστι ἐπὶ τοῦ πλοῦτον ἐκφυγεῖν τὸ γένεσθαι, ἄλλο δεῖ πᾶσαν, ὡς ἀπάγη, τὴν ἱππικὴν σβεσθεῖσαν ἐς σικελίαν ὁ καρόλος, ἵνα πλοῦτον δ' ἐκείνου

DE RONZERIO Cæsare.

Vm quoque Latinus quidam Ronzerius nomine, ex inferiore Iberia, & ulteriore Gallia, quę ab Alpibus magis uersus Occidentem uergit, collecto exercitu sordidorum hominum, bellis & marinis & terrestribus assuetorum, & quatuor triremibus completis, piraticam, cuius erat omnium qui unquam fuerunt peritissimus, impunè exercebat. Non enim naues onerarias tantum, quæ à Septentrione & Austro ascenderent & descenderent, inuadebat: sed magnas etiam insulas incursionibus uexabat, & mare inferum infestum reddebat. Cum igitur Sicilia iam ab omni parte Caroli exercitib. intercluſa, Theodoricus externa auxilia petere cogeretur: Ronzerium hunc accersit, hortatus, ut etiam alios undecunque ad mille fortissimos equites conducat, ut ualida pugna cum Carolo committi posset. Qui cum mille pedites, totidemq; equites adduxisset: omnes Siculæ urbes, quas Carolus subegerat, instar tesseræ, ad Theodoricum redierunt, alienum ferre iugum haud assuetæ: quod Carolus ægerrimè tulit, quodam quasi furore percitus, quòd diuturnæ spei iam penè compos factus, omnem laborum suorum fructū in ipso portu effusum cerneret. Igitur exeunte uere cum magnis copijs aduentat: sed cum Theodorico iam & numero & ui militum firmiore congressus, aliter quàm uolebat, discessit. Eo anno sic exacto, sub ueris initium totam Italiam (ut ita dicam) Carolus in Siciliam traducit: ut summū fastigium & ma-

Ronzerius Carolli Siciliæ exigit.

& manum ultimam diuturnis bellis imponeret. Sed denuò longé pluribus amissis, uictus domum, & multiplici mœrore confectus, redit. Desperatis ergo rebus, legatos ad Theodoricũ de pace & affinitate inter liberos iungenda mittit. Quæ cum utrinque placuissent, armisque positis reges pacem agitatẽt: Theodorici auxilijs deliberandum esse uisum est, quo conuersi rebus suis consulerent. Neque enim ædes illis aut certæ possessiones erant, in quas se reciperent: sed alius alibi, & multi multis é locis, pauperes & nudi, propter latrocinij emolumenta confluxerant, incertis sedibus in mari oberrantes. Eorum igitur duci Ronzerio placuit, Imperatori Andronico per legatos auxilia contra Turcos offerre. Quæ conditio cum ualde ei placuisset, é Sicilia Byzantium proficiscitur cũ suis: quorum mille Catelanos nominabat, quòd plerique ab illis oriundi essent: alteros mille Amagabaros, sic enim Latini pedites uocant. Statim igitur cum uenisset, Imperator eum, Maria nepte sua, Asanis filia, desponsa, magni Ducis dignitate ornat. Sed cum paulo pòst alius etiam Catelanus Pirincerius Tenza á Ronzerio accersitus aduenisset: huic Cæsaris, illi magni Ducis titulum decernit. Impensæ uerò in eorum uestimenta & donatiua, & annua stipendia, tantæ factæ sunt, ut breui tempore fiscus exhauriretur. Sed cum in Asiam trajiciendum esset, & cum hoste pugnandum, quid dicam quantas in transitu Romanis clades, qui in oppidula maritima confugerant, importarint? Viris enim & mulieribus pro mancipijs sunt abusi, eorum uerò rem familiarem omnem pro sua consumpserunt: & (ut fieri solet) in itinere multas execrationes ex imo pectore profectas, cum lachrymis miserorum quos læserant, collegerunt. Et hæc primo anno acta sunt. Instante autem uere ad Philadelphiam diuturna obsidione liberandam abierunt, quæ geminis malis premebatur: foris hostili metu, intus hoste multo grauiore, penuria cibariorum & fame. Ac id quidem munus pulcherrimè & fortissimè administrarunt, Deo adiuuante, propter insignem uirtutem episcopi urbis Theoleptí, diuini uiri. Nam cum Turci Latinorum disciplinam militarem, armorúmque splendorem, & ferocem impetum uidissent: metu perterriti, non modò procul ab urbe, sed penè ultra ueteres Romanorum fines fugerunt. Tantus enim & talis erat ille exercitus, itáque & armis & rei militaris usu & militum numero instructus, (unà enim militabant non modò Romani lectissimi,

Affinitas è bello.

Catelani ab Andronico conducuntur.

Amagabari.

Catelanorum insolentia.

Turci à Catelanis profligantur.

Theoleptus episcopus.

αὖτε καὶ τρῖς δὴ μακρῷ κατασκὰς πολέμῳ. ἀλλὰ πολλῷ πλείονς αὖθις ἐπῆλθε λαῷ, ἐπημελῶ τ' εἴκον αὐχμῷ, πανσυργίᾳ (ὡς ἐπᾶν) ἐπαγόμενῳ δλίψιν. ταῦτ' οὖν καὶ ὁ τὸ πόρρω πανταχόθεν τῇ γνώμῃ συλλαβὰς, πρὶν ἀπορίᾳ πᾶς δλοφυρόμενος ἔλπης ἀβλύστου, καὶ πίστεως ἐμπαιε συμπλέγματος. ἐπὶ δ' οὖν τούτοις ἀλλήλοις ξυνίεσαν, καὶ τὰ ὅπλα δίμοιρα ἐκπέμπειν ἔγνω ἀφ' ἑαυτῶν οἱ ῥῆγες, σκηπῶσι τοῖς τῶ δηνδρίφ συμμάχοις ἐπὶ, ἐπί ποτε αὖθις πραπέμψει, τὴν πρόθεσιν σωῦσαι. οὐ γὰρ ἦσαν αὐτοῖς οἰκίαι καὶ ἕδραι ἐσέσαι, ἵνα τὴν ἐπανοδον αὐτῶν ὑδέσθαι. ἀλλ' ἄλλοθεν ἄλλο, καὶ πολλοὶ πολλαχόθεν ἄσκηνοι καὶ γυμνῆτες, κρύβδην γόνιμε λαστρικῦ συμφορήμενοι, πλάνητε καὶ ἀβέβαιον ἰδρυσιν βίου. ἐπεξῆν οὖν τῷ πόνῳ ἀρχοντι ῥοντζίφιος, ἀβρηγε ἐλυσιμέλιος πᾶς βασιλικε αὐθρόνου, συμμαχήσων ἐληθότι οἱ κατὰ τῶν πόρρω, ἄγα βουλομένῳ αὐτῷ ἔτι. καὶ μὴ τοι καὶ σφόδρα ἐσμένον τὴν πρὸς ἑῶν πᾶσ' ἐφαμίλε τῷ βασιλῶς, ἀβρὰς ἐκῶν ἀπῆν ἐκ σκιλίας ἐν ἀμφὶ λίους ἐπαγόμενον ἄνδρας· οὓς μὲν χιλίους ἐνόμιζε ἐκ κελαίους, ὡς ἐκ τούτων τὰ πάσα τὸ γῆν κατέχοντας· οὓς δ' ἑτέρους χιλίους, ἀμυγαλάρους. οὕτω γὰρ ὁ λατίνων φωνὰ οὖν τοὺς ζῶν πολίμους καλῶ, καὶ σφᾶς ἄδρ καὶ πύπτους γ' μέρα παμφύλους τοῦτο, πύπτ καὶ οὗτ· λίκλικ τοῦ ὀνόμα. τὸ τῷ μὲν ἀληθέντα, γαμβρὸν ἐνδὺς ὁ βασιλεὺς ὧδε τῷ ἀφελφιδῷ πιστῶται μερίς, τὸ τῷ ἀσκὸ ἐνγκαρί, καὶ ὧν τὸ τῷ μεγάλου δυνὸς αὐγὰ ἄξιμα. ἐπὶ δ' μετὰ μὲν ἐκ καὶ ἐπῷ· κατελαῖ· περιπλέ· τῳτζες, πολκλισαμένου τῷ ῥοντζίφιου, αὖτοῦ μὲν δὴ ῥοντζίφιος, τὸ τῷ καίσαρ· ὁ βασιλεὺς πᾶσι πίθησιν ἄξιμα. τοῦ δ' πυκρὸν τῳτζα, τὸ τῷ μεγάλου δυνὸς, ἁμὲ τοι τῶν χρημάτ' ἐν ἀπαὶ ἐπίσω πᾶσι τὰ ἐκάτερ φόλιμα πε, καὶ τῆς ἐμερὰς ἐ τὰ ἐπίτασα δὴ ἀπαὶ ἐπαι σπυρίσιε, ὃν τοσοῦτ μ' αὖ ἐλθ πλουτῆσις, ὡς' φ' βρεχᾶ τὸ βασιλεῶν ὀθυκρίνοι τιμιῶν. ἐπὶ δ' οὖν τούτοις, καὶ ἐδ' ἀ σβλεύτες ἐς τὴν ἐσίαν, πλιμῶν τοῖς ἐχθροῖς, τί χρὰ λέγειν ἐπίσα ἐργάσαντο πανόντες ἀνθρώπες ἀλανὲ, κατὰ δὴ φ' τοῖς πᾶσι τὴν ἐσίαν κατασφυγόντων πολιχνίοις ῥωμαίων; ἀνδρόσιν μὲν γὰρ καὶ γυναιξὶν οὐδ' φ' ἄμαινεν, ἢ ὡς ἀνδραπόδοις ἐχρήσαντο· τοῖς δ' ἐπαρχοῦσιν ἄπασιν, ὡς εἰκὸς ἐδ' ὡς κατηχρήσαντο, καὶ ἐπίλοιπον ὧν πᾶσι ὠνὸς πολῶν τῶν φυσίων ἀφ' ἑῶν, ἐκ μέσης ψυχῆς καὶ μετὰ πολῶν πολῶν τῶν ἀλαφρύνων, ταύτης κατεχόντων τῶν πλατιῶν φωνὴν ἐκάνων, οὓς ἀδίκως. καὶ τοῦτ μὲν δὴ τὸν πᾶς ἔτι ἐκ ἀχθ φόμενον. τῷ δ' ὑδόντ· ἴσῳ, ἐπίσαν ὀθυλάσοντες οὖν πλιμῶν τῶν Φιλαδέλφεων πολιτῶν. ἀνδράσι γὰρ ἐπολιορκοῦντο ἀλανοῖς, οἱ τὴν Φιλαδέλφειαν κατεῖχον· ἐξωθεν μὲν τοῖς χρονίοις ἄκλε πᾶσι καθεμένοις ἐχθροῖς· ἔσωθεν δὲ πολῶ χάρει πολιτῶν, τῷ τῶν ἀνακτόνων φυλάκων, καὶ ὡς λιμῶ. καὶ τοῦτο μὲν πονηρὸν κάλλιστ' τι καὶ εὐδοκιμώτατα κατεῖχεν, τοῖς ἔνδοθεν ἀνδράσι σωφρονοῦσι, διὰ τὸ τοῖς ἐχθροῖς μεγάθ', τῷ δὲ πόλεως ἰδρῶτα πᾶσιν ἐδόκουν δεῖν καὶ ἐμοὶ θυμοῦσθαι. ἰδίνῃς γὰρ οἱ πολίμιοι τῇ τῶν λατίνων λύσσῃ ξίφους, καὶ τὴν ἀπρόπτου δὲ ὁρμῆς, συγχυθέντες τοῖς φόβοις ὤχοντο φεύγοντες· οὐ μόνον τ' πόλεως ἐς πρόμωπόν σφᾶς αὐτοὺς ἐπάγοντες, ἀλλὰ μικρὸ τῶν πόλαι ῥωμαίων ὀείων αὐτῶν. τοσοῦτος γὰρ τοιοῦτος ἐκάνος ἐτύγχανεν ὁ στρατὸς, τῷ ὅτως αἴσιε συγκεκροτημένος ἐκ τῶν ὁπλων, ἐκ τῶν δὲ πόλεμον ὠμοσείας, ἐκ τῶν πλήθους (σωιερᾶτ δύνῃ γὰρ ἐκᾶ τοῖς λατίνοις ὁ μόνον οἱ τῶ ῥωμαίων

ἡμαίων

ῥωμαίων ἐπίλεκτοι, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκ τῶν ἀλάνων ὑπίσω ἐτύγχανε στρατόπεδον) τοσοῦτον γοῦν ἐπόησε δέος τοῖς πολεμίοις τὴν ἔκπληξιν, ὥστε πολλοὶ τῶν ἔφασαν τότε, ὡς εἰ μὴ τοὺς ὄρη ἁλόντα τινὰ πρόσω ἰόντα ἐκώλυκε τὸ τοῦ Βασιλίως πρόσταγμα τε, οὐδ' ἂν ὧν τὸ κωλύον, ὅλως γὰρ βραχῶ τῶν ῥωμαίων ὑπόσαι πόλεις καὶ χῶραι ὑπῆρχον, καθαρὰς πολεμίων παρεδόθησαν ὑπὸ Βασιλῆ· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἦσαν φθηγόμενοι πρὸς μόνα τὰ παρόντα βλέποντες ἄνθρωποι, καὶ μηδὲν τῶν παροντων ὑπερτέρον ξυνιέντες διατέμνειν. δεῖσε γὰρ ὡς ἐλαττοῦς ὧν τοῦτο θεοῦ, πάλαι ἐνεμβάσα πρὸς ἰσχατὰς κατασβῆναι δυσχημάτων τὰ ῥωμαίων πράγματα· καὶ διὰ τοῦτο λόγοις ἐκβήτους τῆς πρόνοίας ἦν μὲν ὠφελοῦντων πλεῖστα λόγων τὰ ἐμπεδοῦν, ἦν δὲ βλαπτόντων πολύχους ἀνασῳζομένα· ἀλλὰ τοῦτο μὲν τὸ ἔργον ἅμα δεῖ τελευτῶντι, ῥᾳδίως κατεπράξατο. ἐπεὶ δὲ πρόσω ἰόντας ἔπαυσε σφίσιν ὧν παρεκπεμπτὰς οὐκ ἔχουσιν, οἱ τὸ στρατεύειν καὶ ἐτοίμως τῆς ὁδοῦ ἅμα λυπανοῦσι, καὶ ἄνοδον θήσοντα πάντες· οὐ γὰρ ἄνδρ πλάστον τικρῶν ἐώρων χρησιμεύον τῶν ὑποφόρων ἐκστρατεύειν, βουλεύεσθαι ἐκείνοις ἄνδρ πᾶσι πρὸς ἀπορίαν. τοῦ δ' ἀμαθῶς οὕτως μεγάλους αὐαρχίαν λυπεῖν οὓς τὸ φορτίον οὐκ ὦν, πολλοὺς αὐτὸς πολίμους, καὶ πολλῷ φύτερον ξυναλοχότος τῶν πάρων, αὐτερίψαντος ἀπολύσαν κατὰ χρόνον, ῥωμαίοι μὲν οὐδὲν ἐπόντες, ἀλλοτί τι ὁμοίως. λατῖνοι δὲ ὑφ' φορτίον ἐποίμενοι ἐκπάσαι, πρόσω τὰς φιλοπολεμμένας τοῖς ἀθλίοις ῥωμαίοις πόλας. καὶ κάκιστ' ἐπίβισαν, τῶν πολεμίων ὁρμῶν ὧν οὐ καλίσαντες πρίψαντες· πρόφασιν λίγοντες, ὅτι τῶν παρὰ τὸ βασιλικοῦ πρυτανεῖον τεχθῆσαν ἐπίτευγ ἀκατάλυτ οὐκ ἐκμίζοντο, καὶ ἄνευ ἀκάγκλου πρὸς ὠδινομβῶσαι σφᾶς οὐ καλίσαντας μὲν, μὴ πλεροῦντας δὲ τὰ ἐπιχαρόκα. ὧν οὖν ὑφ' ὧν οὐ μόνον τὰς οὐσίας ἀφ' ὧν τῶν πλαυτῶρων ἁρπαζομένας ῥωμαίων, κόρας τε καὶ γυναῖκας ὑβριζομένας, πρεσβύτας τε καὶ ἱερέας ὑπομένοντας ὀνομάσους, καὶ τὰς ἄλλας ὑποφόρους τιμωρίας, ὁπόσας ἀ τῶν λατίνων ἀνομωτάτη χεὶρ ἐὰ κακοτέχνας ἐφεύρετο κατὰ τῶν ἀθλίων· ἀλλὰ καὶ συγκεγυμνόν ὁρῶντες τὸν πέλαγον κατὰ τὸ πρυχόλου, ὡς αὐτίκα πλουσίους, ἀ μὲ θησαυρὸς ὁμολογοῦν χρημάτων. καὶ οἱ μὲ ἐκπλήξαν πάντα, ὑπόφου γυμνότροφοι ἐκπλάττοντο· οἱ δὲ μὴ ἔχοντες, ὅτου ἐζωπόσοντα ἑαυτοῦ, ἦν ἐκρωτικείων τὸ σώματ, ἄλλοι ἄλλα ἀφαιρούμενοι, θάλασσ' ἐλεινὸν παρὰ τὰς ὁδοὺς ἐζωπόφοντο, ἃ τις ἔρπυ τιμάχων ἀ ὀδολὸν παρέχοι ξυπωῦντες. ὡς τ' οὐδοί πω ἦν πάντων ἐτοῖμα ἦν ἀφορμῶν τὸ ζῆν κατάλαπομένων, ἃ ὧν τῷ γλύττι καὶ τοῖς ἦν δ' ἀκρύων ὠγαῖς. τοῦτ' πωλεμουμένῳ βασιλῆ, οὐδ' ἄλως αὐτὰ ἄνευ ὠδίνα, τοῦ τι ῥωμαίων γῶν πολῶ πλέον ἀ κατὰ πολεμίους λυμαινόμενα, καὶ ἅμα δεῖν παροξαίνοντα κατὰ τῶν ὑπ' ἀλλοδαπῶν πόσκαλισμένων αὐαῦ. οὔτ' ἄλλος νῦ πρόσω ὧν ἐπ' ἀνίας πίσπασθαι αὐτὸν φιλίας μακρᾶς τὰ βασιλικὰ κατακυλίσας στρατόπεδα. φ' ἐφῷ τί νων ὄντ αὐτὸ, καὶ μαχαῖρ ἀνεμένον πρὸς βασιλεύοντ, ἅβαλαίνα πρὸς θρᾴκιν ὁ καῖσαρ φορτίφ, τὸν λατινικὸν ἐπεγόμενο πάντα στρατόν. ἀ γὰρ ἰλὶ λατῆσ ἐπ τοῖς φ' ἀνία ῥωμαίοις, ὅτι χρήματα, τὸ ὅσα τρίφα σημεῖον γατρίας. ἰσλοφ μὲν τι τοὺς μὲν ἄλλους ἀπ' τῆς καπνουπόλιος κατελιπόντα φρούριον,

ctissimi, sed & omnis Alanorum exercitus) ut haud abs re cõspectu illius hostes percellerentur: multiq; dicerent, Nisi metus Imperatoris, qui longius eos progredi uetuerat, obstitisset, nihil fuisse prohibiturum, quo minus omnes Romanas & urbes & prouincias breui recuperassent. Sed ea loquebantur homines, qui præsentia tantum considerabant, neq; quicquam altius animo cõplecti poterant. Diuinum enim iudicium illud erat, olim firmatum, ut Romanum imperium extremis calamitatibus affligeretur. Quapropter arcanis Prouidentiæ rationibus, plurimæ res utilia consilia impedire in magno eorum quæ obessent concursu uidebantur. Sed illud quidem sub finem ueris facile confecerunt. Cum autem sine uiæ ductoribus progredi non possent, (uidebant enim expeditionem illam, nemine uiam monstrante, sine multis cædibus confici minimè posse: neque uerò is erat Ronzerius, qui multis belli magna prudẽtia parta, magnum discrimẽ temere adiret) reuersi ac dissipati abierunt Romani domum, eodémque modo Alani: Latini uerò cum Ronzerio Cæsare reliquas miseris Romanis urbes peruagati, miserrimè tractarunt, hostili impetu in eos, à quibus accersiti fuerant, conuerso: causam afferentes, quòd constitutum ab Imperatore stipendiũ non accepissent: ac necessariò se illorum opibus sustentari, qui se accersissent, & pactis ac conuentis non stetissent. Itaque bona miserorum Romanorum omnia diripi, uirgines & matronas stuprari, senes & sacerdotes in unculis duci, & ad cætera supplicia rapi cerneres, quę noua subinde in miseros immanissima Latinorum manus excogitabat: imminentem ceruici securim, ut iamiam morituri, uidebant, nisi abditam pecuniam ostendissent. Qui omnia proferebant, leberide nudio res abibant: qui nihil quo se redimerent habebant, extremitatibus corporum mutilati, miserabile in uijs spectaculum iacebant, frustum panis aut obolũ mẽdicantes: nihil subsidij, præter uocem & lachrymarum riuos, reliquum cum haberent. Quæ Imperatori haud quaquam ferenda esse uisum est, Romanas prouincias longè atrocius belli malis affligentia: & simul Deum etiam ad iram concitantia, contra eos qui peregrè illos accersissent. neq; tamen eorum iniurias ulciscì promptum erat, cum longa inopia Imperatorias legiones derideret. Angustis igitur rebus cum solerti auxilio esset opus, in Thraciam Ronzerius Cæsar omnem Latinum exercitum secum adducit. Nihil enim Asianis Romanis erat reliquum uel pecuniæ, uel rerum aliarum, quibus carnificum uentres alerentur. Acutissimum illi est, cæteris Calliupoli relictis,

Fatalis insania.

Catalani stipendijs nõ solutis, se pro hostibus gerunt.

lictis, cum ducentis ad Michaelem Imperatorem, Orestiade in Thracia cum exercitu tum degentem, abire, ut & constituta stipendia postularet: &, si esset opus, minis extorqueret.

DE CAEDE CAESARIS Ronzerij, Catelanorum ducis.

IVo facto, Imperatore ad maiorem iracundiam inflammato, qua prius etiam contra illū exarserat, multi milites strictis ensibus circumdatum iuxta regiam interficiunt, unáque aliquot eius comites. Nam maior eorum pars periculum euasit: qui continenti cursu Latinis Calliupoli agentibus, quid actum esset nunciarunt. At Romani milites hoc facto putarunt se fregisse Latinorum animos, & fastum compressisse, atque id effecisse ut Romanis posthac & animis & corporibus ultrò tanquam mancipia obnoxij essent, aut quà uenissent inuiti reuererentur. Verùm huiusmodi cogitationes humilis sunt ingenij, & prorsus inanes: non
» intelligentis, Prouidentiæ ea quæ gerantur
» esse curę, & cuiusque rei exitum ab antegressis pendere causis: quas nos quidem molestiæ uitandæ causa quæ inde exiit libenter
Heu nihil inuitis fas quenquā fi dere fatis. obliuiscimur, uindicta uerò suis pugillaribus inscriptas custodit: ut quemadmodum quisque sementē fecerit, ita & suo tēpore metat.
» Nam ipso euētu homo doceri queat: ijs quæ
» diuinitùs non prosperentur, & terram & ma
» re & aerem aduersari: tanquam suginuum
» Dei & iusticiæ uiolatorem fortiter ulciscentia. Qui ubi sese cognorit, ipse sibi præcipere queat: non refragandum esse latæ diuinitùs sententiæ, qualis ea cunque fuerit: neque uio lenter quicquam agendum, sed sua sorte acquiescenti fallendum tempus, ac fatum adiutandum potius quàm impediendum, licet aliter agat nos quàm uellemus. Longé sanè
» præstat quietum obsequi fato, quàm illi fru
» stra nitendo ueluti materiam prębere. Quod perinde fuerit, ac si quis flammæ impetum reformidans, ædes undique circundantis, tion omni studio ne longius uagetur obstet, aut prorsus eam restinguere conetur: sed sarmentorum fasciculos congerat, & multum olei affundat. aut, si quis uehementi spirante Borea, & crebros fluctus excitante, nauicula exigua æstuanti pelago se committat ultrò. ea enim esse eiusmodi, ut aspectum minimé iucundum præbeant: sed unum ex infestis istis rebus, si accesseris, interitū afferre. Hæc ita se habere, si nulla uetus memoria repetatur, uel ea quæ his temporibus acciderunt, abundè comprobēt. Nam cum Romani

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΦΟΝΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ ἐντεῦθεν, καὶ τῶν κατελλάνων ἄρχοντος.

ΤΑ μὲν οὖν, καὶ ὃν πυρὶ καὶ σιδήρῳ τρόπον ἀνῃρέθη, ἔμπροσθεν ἐδηλώσαμεν· ὁ δὲ βασιλεὺς κατ' αὐτὸ, ξιφήρεις αὐτὸν περιεστῶτας συχνοὺς ὁρῶν τοὺς ἑαυτοῦ, αὐτὸ παρὰ τὰ βασίλεια κατακόψουσι, καὶ ἅμα αὐτοῖς πάντες ὁμοῦ οἱ περὶ αὐτὸν. οἱ γὰρ πλέον ἢ διακόσιοι τὸν λύσσαν, εἰ δὴ καὶ ἄλλως σωτῆρα χρυσάμενοι, ἐφθασαν ἐπαγγείλαντες τὰ παρεληλυθότα καὶ τοῖς ἐν καλλιπόλει λατίνοις· τοῖς ἦν αὖ στρατιῶται ὑφ' ἕξιν ὧν πεποιημένοι θρᾴττες καὶ τοῖς λατίνων τὸ φρόνημα, καὶ τὸν τῆς τύλμης ὄγκον ἐς τὸ μετριώτερον ἐπικλάσαντες, σφᾶς ὅστε καὶ δούλους ἑαυτῶν ῥαιδίως, αὐτοῖς χρῆσι καὶ αὐτοῖς ἐνώμασι παρασκευάσαι· καὶ δυοῖν θατέρου ὁμοσπασαντες ἰλιάδα, ἢ δουλοῦν ῥαιδίως ἐμέλλον, ἐπὶ ἀγαθοῦσαι ἔσεσθαι ἐπαγγέλλουσι. ἀλλὰ τὸ παῦτα λογίζεσθαι ἀμοιρίας δὴ χαμερπεῖς, καὶ ὧν ἐς χεῖρα τῆς φύσεως ὧν ὕλας ἀχλυούσας ἐκλαβοῦσαι τυφλώσας κατλώγκαν, ὡς μεσεῖ φρονεῖν ἴσχαν, ὅτι λόγοι πάντως τὰ πρασσόμενα πρὸς τῆς χρεών, ἰκάστου τύλους ἴσχοντες φύσεως ἐπὶ τὰ πρόσφορα ἐκλαδεύσας αὐτοῖς ἐς ἀμοῖς μὲν ἐκάστοις δὲ ὑλανδανούσθαι, τὸ ἐκεῖθεν ἀφεῖς ὅσον φιλοσοφίας ἐκκλίνοντες· ἀ δ' ἄκρα ὧν γραμματίῳ ἑαυτοῖς ἐγχαράξασι, θρόνους καὶ ἄλλων, ἐπᾶν, πόρρω μέσα καιρῶν, ἵν' ἐπάξια ὧν ἀφυμάτων ἐπιδῶ τοῖς πράξεσι τὰ χώρια. καὶ γὰρ ἂν ἐξ αὐτῶν ἰδιοῦσθαι σκοπὸς ὧν τῆς ἐγκάστων ἄνδρωπος, ὡς ὅτε μὲ σωκρατίλων ἴχει τὸν ἀνωθεν ἐλεῖσθαι, τούτοις καὶ γῆ καὶ θάλασσα μάχονται καὶ ἀὴρ, ἔστ' ἀφ' ἑνὸς ἀρπάσῃ θεῶν καὶ ζῆν ἐλάσσω ἀρετοῖς ἐμπεσεῖσθαι ἰδιοπάθειαν, ἐξ ἧς ἀνασκόμενος ὅσῃς ποτε ἂν, ἑαυτοῦ ἂν παρέσται μὲ ἀπαλλαγῆναι πρὸς τὸν ἄνωθεν κυρωθῆσαι ψῆφον ὁποῖά ποτ' αὖ ἦ, μᾶλλ βίαιον πρᾴπαν μισθῷ, ἀλλὰ μένοντα κατὰ χώραν ἀσυχῇ ἀφανισθῆναι τὸν χρόνον, καὶ εὐθὺ μᾶλλον τὸν συμφερόμενον τὸ φρονεῖν ἐγγύθεν, καὶ ἀμὴ κατὰ γνώμην φρονεῖ, ἢ τὸν αὐτὸν φρονεῖ. πολλῷ γὰρ δίκαιον βίαιον ἀκρατεύεσθαι ὅσῳ φρονεῖ συμφρίδα, ἢ πρᾴττοντ' ἐπιθάπτ ὕλῃ χορηγῷ τῇ καθ' ἑαυτὸ φορᾷ τὸ καιρῷ. ὁμοίως γὰρ ἀπτυστὶ, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἀνεὶς ὁμῶς δίδυος ἐπὶ κύκλῳ πεδίου σαι ἢ εἰκῆς, ὃν αὐτὸ τὸ πᾶν χάθαι μεχανῇ, ἢ τῆς πρόσω συτίλλαν ὁρμῆς, ἢ ὠκαιρα τιλίοις, φρυγάνων ἐπιπίπτα φακίλλους, καὶ ἴλαιον ῥήχια πολὺ ἢ ὥσπερ ἂν ἄτις ἀπαρατὶς σφοδροῦ κατρρίνῃ ἄνεμος, καὶ δ' ἀνέπτος τὸ κάτω τις ἐπαυτλοῦτο ἔλαια τ' ἄλλοις τὰ λύματος, ὃν ἀκτίν τινὶ πῶς αὐάρῳ ἰλιγγιῶντες ἐπιχάρα πα ἄθαι τῷ πλοῖ. ἂν γὰρ ταυτὶ ἦν ἢ ναῦν τι μαδῶσαν ὁμοῦ καὶ φιλαίρυπτο τῷ ὕψει περιχειμένην τῆς βουλομένοις, ἀλλὰ τούτῳ γ' ὁπίσω πλίμενον αὐτίσαν χᾶρα, κἄκτο σωλήνως μακρὸν ἀδιφθέ τῳ ἔλυθρον. μεβύεια δ' μοι τ' λεγομένων, ἢ μὰ τ πλοῖον ἴχεμεν, γ' ὃν νῦν ἔπαι μιμνῄσθαι, ἀλ' ὧν πάγι γ' τότοις τοῖς χρόνοις συμβαίνει. ἐνέ γοι γὰρ ἰλλόνεσι ῥωμαίως

μάλιστ ἂν ἰδεῖν ἔροιτο τις, ταῦτα ἐκεῖνα τοῖς αὐτοῖς πάσχοντα. οἱ μὲν γὰρ ῥωμαίων στρατηγοὶ ἀεὶ μὲν δίκης ὑποψίᾳ γενόμενοι, οἱ μὲν ὑπὸ δικασταῖς ἐγένοντο, οἱ δὲ πεῖραν τῆς βασιλικῆς ἴσχυος ἔλαβον. ὅθεν ἀλλοφύλου συμμαχίας ἐλθούσης, πρῶτα μὲν τῆς μακεδονικῆς, ἔπειτα δὲ τῆς λατίνων, πολλαπλασίονα σωτηρίαν ἢ ῥωμαίοις γενέσθαι τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν, ἢ τὴν τοῦ πολέμου ἐχθρῶν, ἂν ἐκ πολλῶν μετρίως καὶ ἀμαθῶς ἐφθαρμένων ἐρεῖν τις, ἢ διὰ σκαφῶν ἂν ἐν διωρυχίας λόγματα, ἢ τῆς ὀρθῶς καὶ παλαιῶς ἐκτὸς ἐθέλοις σκαπῶν, καὶ πτελέαν μετρίαν οὐ μετρίαν πλημμελέστερον. τούτων γάρ ἐστιν ὅρον δ' ὧγμα, καὶ ὁ τοῦ ῥοντζελείου καίσαρος ἐγλόγισα θαύμαστος. τὴν γὰρ ἐκ τῶν πολεμίων μετεμέλειαν θράσους ῥωμαίοις βουλόμενοι, τὴν τούτου κατὰ τῆς ἕξεως θαυμαστήν, ἐπεκλαγλώσαι ἂν ἔδοξεν πονηρῶν πραγμάτων νομίσαντες. ὁ δ' ἐξ ἐχθρῶν παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα μαζόνων ἐγγόνοις καὶ μέλλει χαρᾶναι πραγμάτων, ὡς πολίται ἐρεῦμαι οὕτω δὴ θάσις οὐ συμμαχούσης πολιτείας τοῖς τῶν ἀνθρώπων βουλεύμασί τι καὶ πράγμασι, πονηρὸν αὐτοῖς ἐκάστοτε τὸ τέλος, καὶ σφάλματι γοῦν τοιούτῳ. οὔτε γὰρ βουληφόρος ὁ βουληφόρος, οὔτ' ἀνδρῶν ὁ ἀνδρῶν, ἀλλά τι σοφὰ βουλεύματα πρὸς ἄσοφον τελευτῶσι τοφίας, καὶ τὰ γοῦν εἰκῇ ἀνδρικώτατα πράγματα, ἄνανδρόν τι καὶ μέλα αἰσχρὸν τῷ ἄπαν καρπωσάμενον. ἀλλ' ἐπαυτίου ἔθεν ἐς ταῦτα ἀγέλασεν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΑΝΩΝ ἀποστασίας.

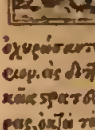

Γυόμενοι γὰρ οἱ ἐν τῇ πόλει κελτίπολιν λατῖνοι τοῦ καίσαρος φόνου, πρῶτον μὲν πάντας τοὺς ὁπόσοι ῥωμαίων ἦσαν κελτίπολιν ὄντων, κατέσφαξαν ἀδεῶς· καὶ τὰ τάχει λαμπρῶς ἐχυρώσαντες, ἱκανὸν εἶχον ἐρυμνότητος τι καὶ φρονήματος. ὡς δὲ τῆς ἀποίας ἐπέστη σλαμινιακὸν πλοῖα τὰ οἰκεῖα στρατόπεδα τε, τῶν ἡ τέσσαρα ἐπλήρωσαν τριήρεις, ἀκλῆ τὰς πᾶσας οὔσας, καὶ ναύαρχον τούτοις ἐπίστευσαν τὸν πορρωτέρω τηρήσαι, ἵνα ἐν τῷ πρίλλαντον, ἵνα ναυλοχοῦσι πρὸ μόρι, αἱ τῶν ῥωμαίων ὁλκάδες αὖ ἐκ καὶ κατοῦσαι ἁλίσκωνται. οἱ δ' ἐπέρασαν ἑκατὸν πλοῖα ἀνακλάσαντες, ὧδε λάσιοι καὶ ὅλα ὄρον ῥαλλος ἐξάλλοντο θρᾴκης, καὶ κακῶς αὐτῶν ἀπεπίθησαν νύκτας καὶ μεθημέρας ὧδε πορθούμενοι. ἀλλὰ τοῦ μὲν πεζῇ φόνου τηρήσαι μετὰ τοῦ ναυτικοῦ ἑκατόν, οὐ μακρὰν ἐλθόντα τῆς πόλεως, οὐκ ἐβούλοντο θαυμάσιον. αὐτοὶ γοῦν ἐς γῆν ἀνέμοις μετὰ βραχὺ τριήρεσι ἐνῆσαν ἐξ, λαμπρῶς ἀπλησιάσαντες δὲ τῆς τῶν πολεμίων ἀκτῆς, ἐγνώρισαν σφᾶς αὐτοὺς, οἱ μὲν αὐτῶν ὀργὴν ἐνέβαινον θελάττης, οἱ δὲ ῥίφους. ὁ δὲ ναύαρχος πεζῇ ζωγρῆσαι σφᾶς ἄμα συνοῖς τῷ ἀμφ' αὐτῷ, καὶ τοῖς ὁμόφυλοις πλησίοις τοῦ πολέμου. ἀλλὰ γὰρ οὕτω γυμνωθέντες ὀλίγοις οἱ λατῖνοι θαλάττης τι ἄμα καὶ μεγάλης μοίρας ἐκράτουν, ὧδε συχνὰς τὰς ἡμέρας ἐμάνησαν κατὰ χώραν ναυπηγοῦντες τὸ πλεῖστον ἕλκυσμα ἀπὸ γῆς ἐπὶ θάλατταν, καὶ μάλα ταῖς γνώμαις πρόθυμοι. ναυπηγοὶ γὰρ αὐτῷ τῶν ἀρίστων, καὶ μιμήσεις ἐκ τῶν ἁλισκομένων ἐποιοῦντο τῶν ἐκείνων. ἐπεὶ δὲ μεσαγχὺ δι' ὅπλων ἦν ἀσίαν αὐτοῖς συνεστάδιον ἐξαπολωλὸς ἀνδρικόν τι κατ' αὐτὸ ὧδε μικρᾶς πού ταῖς αἰτίαις, καὶ συχνὰς αὐτῷ πεφευδίκασι, τῶν τι αὐτῷ θρᾳκῶν στρατιώτας, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς ὀλίγοις ἐπὶ πᾶσαν, καὶ ὀλιγίστοις ἐδόκουν, καὶ τὰς οἰκίας ἐλῶς

nec ullam ſibi ueniæ ſpem reliquiſſent, haud mediocriter pertimeſcebant. Quare ſe, nec ſi uellent, Imperatoris pacem citra periculum expetituros. Illud autem terrorem eis maximum incutiebat, quòd Imperator Michael ipſos oppugnaturus, cum magnis copijs expectabatur. Igitur profunda foſſa circum urbem, ex præda commeatu probè inſtructam, ducta, extructóque uallo, ad obſidionem ſeſe parabant. Sed cum tempus sereretur, & Imperatoris aduentus differretur, ad alia conſilia ſe conuertunt. In eas enim angustias redacti, ut nec percgrè uſquam ſecuri uere poſſent, ſed undique uario periculorum terrore urgerentur: malitioſo & Romanis pernicioſo conſilio, perlegatos Turcarum in aduerſo littore habitantium opem implorant: & cum ipſi ter mille eſſent, quingentos ab illis accipiunt. nec multo póſt, multi etiam transfugæ ſe ad illos contulerunt: cum quibus egreſſi, finitimos agros infeſtabant, & omnia armenta, equorum & boum & ouium greges unà cum agricolis colligebant. Quæ cum nec Romani, nec eorum Imperatores ferre diutius poſſent, utrique bello ſeſe parant.

DE PUGNA IMPERatoris cum Catelano, in Apris commiſſa.

Atelanis igitur & Turcis circa duo oppidula, Cypſella & Apros uerſantibus, Imperator Michael cum Thracijs & Macedonicis, nec non Maſſagetarum copijs & Turcopulorũ phalangibus ad Apros caſtrametatur. Erant autem illi Turcopuli mille, qui Sultanum Azatinem ad Romanos, ut antè diximus, profugum ſecuti erant: ſed cum illo ab Europæis Scythis, ut explicatum eſt, abducto, non abierant: ſed Romanorum conſuetudinem unà cum religione & ſacro baptiſmate amplexi, inter Romanos milites numerabantur. Cum haud multis diebus elapſis, ſpeculatores hoſtium aduentum nunciarent: Imperator exercitum in armis eſſe, & duces ac tribunos & centuriones aciem inſtruere iuſsit. Qui cum hoſtilem aciem tripartitò diſtributam uiderent, idem & ipſi imitati, Turcopulos cum Maſſagetis in ſiniſtro, Macedonicos & Thracios delectos equites in dextro cornu collocarunt, reliquis cum peditatu in medio conſtitutis. Imperator uerò circum ordines obequitans, ſuos ad fortiter pugnandum cohortabatur. Orto ſole, hoſtes exaduerſò conſiſtunt: Turcis in utroque cornu collocatis, Catelanis medium ob armorum grauitatem obtinẽtibus. Enimuerò Maſſagetæ, qui iam olim defectionem

καὶ οὐδαμῶν οὐδένα Φλαυβιανοῦ λατίλλιον πρόφασιν, ὡς βουλεύσει κατὰ σοῦ τοῦ βασιλέως, λύσει σοῦ τὸ πρᾶγμα κινδυνώδη ἐκεῖνος. καὶ τί γὰρ τῶν φόβων ἐχρῆν σοῦ ὑπάρχειν, ὅτι καὶ τὴν βασιλικὴν μηχανὴν ὅπως ἐπίσταιο, ἄνευ ἄκρας ἐπ' αὐτὸν σὺν πολλῷ τοῦ σφαλοῦς. ὁθὼν βαθέων πρὸς τὸ φρούριον πάφρην ἐλάσαντες, καὶ χάρακα κύκλῳ βαλόμενοι, πύργους πολιορκίαν παρεσκευάζοντο, πύλας πρόσφορα ἐκ τῶν λόχας φιδίμενοι τὰ χρεῶν ἐσκαπτε. ἐπὰ δ' ὅτι χρόνῳ ἐτρίβετο, καὶ ὁ πόθος ἀνεμιμνήσκετο τὸ βασιλίως ἐφοδίῳ οὐ παρῶν, ἐπ' ἔλπας ἐτρέποντο σημμάτων ὁδούς. ἀλλὰ γὰρ οὕτω τοῖς λατιλλαίοις δὴ πραγμάτων σωλαβόντων, οὐκ ἐν ἐπ' ἐλαφρᾶς διάγαν φόβαν ἐκτὸς· ἀλλ' ἐπουσίαις κινδύνων πολύτροποι παντοχόθεν ἐθρόουν σφᾶς. ὅθεν οἱς κώδυνος τὰ αὐτὰς ἐλαλυόντες, ἀδυνοῦσι πρᾶγμα διακομίσασθαι, καὶ πολὺ κατὰ τὸν ῥωμαίων ἀδένον τὸν ἐλιθρον. τῇ δὲ ἅμα ἐσβάλοντα πρὸς συμμαχίας πρὸς αὖ αὐτὰ πρᾶς οἰκειῶτας τὸν πύργον· καὶ λαμβάνουσι πόλιν μὲν τροπαιούσιον ἐκλίτας, τριμίλιοι ὄντες αὐτοῦ· μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ἑτέρους σὺν ὀλίγους αὐτομόλοντες ἰόντες, σὺν οἷς ἦσαν συχνὰ, τὸν ὅμορον χάρακα ἐλόσαν, καὶ πᾶσαν ἐχέλας σωιδρομίαν ἔπαιρον τὰ καὶ βοῦν καὶ πεμπίων ἅμα τοῖς ἴχνεσιν. ἐπὰ δ' ὑπαπλίου φθόου σὺν λῷ οὖσι ῥωμαίοις, οὔτε τοῖς βασιλεῦσι ῥωμαίων, πολίμου συμπέστασις εἰσεπεμπέτο παρ' ἀμφοτέρων.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΤΟΙΣ ΑΠΡΟΙΣ πολέμου τῶ βασιλίως μιχαὴλ μετὰ τ̃ λατιλαάνου.

ΩΝ σὺν λατιλαάνῳ ἅμα τοῖς τύρκοις, δυοῖν μετρεῖν πολιχνίοιν τὰς ἀστρικὰς πισυμβάλλειν, λυσιμαχῆ ἔπεσαν φασί, κἀκλαβὼν ὁ βασιλεὺς μιχαὴλ τὰς θρακικὰς τε καὶ μακεδονικὰς δυνάμεις, καὶ ξὺν γε αὐταῖς τὰς τε μασσαγετῶν, καὶ ὅσαι τῶν τουρκοπούλων φάλαγγες ἦσαν, κατεστρατοπέδευσε πρὸς τὸ πρὸς αὖ ἄπρους πεδίον. χίλιοι δ' ἦσαν οἱ τουρκόπουλοι οὗτοι, οἱ ὑφ' σουλτὰν ἀζατίνῃ πρὸς ῥωμαίους, ὡς ἀρτίκαμεν, ἀκολούθησαν μὲν αὐτομολήσαντι· ἐπεχθρὸν δ' ἐκείνῳ μετὰ τῶν εὐρωπαίων σκυθῶν, ὡς δηλόωται, οὔτι σωεπιχθήσεσι, καὶ τὸν ῥωμαίων ἐπασπάζονται σωδιαίτησιν, καὶ τὸ ἱερὸν μετὰ τῆς εὐσεβοῦς ὑδατος βάπτισμα. καὶ ὅσα τοῦ λοιποῦ τῶ ῥωμαίων ὑγιτεζόμενοι καὶ αὐτοὶ σρατιᾶ. ἐπὰ γὰρ μὲν οὐ παῦν πολλῶν παριλθουσῶν ἡμερῶν, ἀνὴρ τις τῶν στρατῶν, ἐπαγγέλλοντος ἅπαν τῶν τουρκοπούλων, αὐτὰς ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν σρατὸν ἐπιξίδια καὶ παρεστάλην ἐκέλευε πρὸς τὴν πόλεμον, πρός τε λοχαγοὺς καὶ τὰς φάλαγγας· οὓς μὲν τοι πολεμίους τρεπόλιν ποιησόντες ἰδόντες τὸν τάξιν, τρεπόλιν καὶ αὐτοὶ πρὸς ὁμοίαν αὐτὰ παράταξιν τὸν ἑαυτῶν ἐποιήσαντο. καὶ τὸ μὲν δύωνυμον κέρας οἱ τουρκόπουλοι μετὰ τῶν μασσαγετῶν ἐκλιρώσαντο, τὸ δ' εὐώνυμον δ' οἱ τῶν μακεδονικῶν τε καὶ θρακικῶν ἱππέων ἐπέλικτοι, τὸ δὲ μέσον οἱ πλάσται καὶ λοιποὶ μετὰ τὸ πεζόν. ὁδὲ βασιλεὺς πρώτων τὰς τάξεις ἐπιθάῤῥυνε πρὸς ἅμιλλαν. ἅμα δ' ἦλίῳ καὶ οἱ πολέμιοι προσελάσαντες, μετωπηδὸν ἵεσαν ἑαυτοὺς, ἔχοντες μὲν ἐφ' ἑκάτερα τῶν κεράτων αὖ τύρκους· τὰς δὲ τῶν κατελαύνων ὁπλιτικὰς φάλαγγας, μέσας ἅμα τὸ βαθὺ. οἱ μὲν δὴ μασσαγέται καὶ πέλται ἀποσκίσαι ἀδύνατοι, ἅμα τὸ μὴ πάνυ

μὰ πολὺ τοῖς ῥωμαίοις ἐχώρησεν ἄδηλον. ὅλῳ δ' κρὰ λαβεῖν πρὸς κλύσεως λεγόμενοι πρὸ τ δίωκτικῶν σκυθῶν, ὑπ' αἴφνης ὧν τὸ πολέμιν τ δίλον ὑφίσταν. εἴπερ γὰρ ἡ συμβολὴ τῶν στρατοπέδων ἐκατέρωθεν συμπεσοῦσα, δίδυς φύκλινεν ὅτου, ὃ πρὸ μὲν ἴσον ἐσ σαν, μᾶλλ ῥωμαίοις βοηθοῦντες, μᾶλλ τοῖς πολεμίοις μαχόμενοι. τὸ δ' αὐτὸ κ οἱ τερύπελοι πεποίηκασαν, ὅτι συγκεχυμένῳ ὄν ἀμφοτέροις τὸ πονηρὸν τοῦ δρᾶμα, ὅτι τὸ καιρὸν χρὶ δόσαντος ὅτου σοί πως ὁ δίκαιος πρὸς ἐσφαλισάν ῥωμαίοις φ ἀκμὴ τ πολέμ, κ ὅλον ἡ τύχης τὸν ἀλπερον φύχαρισε φρᾶν ἀπόνως τοῖς πολεμίοις. ἀπὸ σ δίκαιον γὰρ ὅτου σοί τὸ ποσοῦτον ἀνιὸν ἐπιλαβὼν τῷ στρατῷ, πρασύτλω ταῖς τοῦ ψυχαῖς φύσαρι τλὺ ἀναλέαν, καὶ ποσοῦτον ἐπλύνει θόρυβον, καὶ τὸν πέριμψ σύγχυσιν, ὅσλω αὐ ἐπιφύγκι καὶ ἐκρὺς ὠθιζόμενος ἀπήκτισε τοῦ φοβεῖσθ ὡς μεγάλου πλοῦτος πολάγος, κ τὶς τι κελεὺς κ τὰ ἰσία σωτρίψας, πολὺ ταῖον καταδῦναι καὶ αὐτ ὃν βυθὸς καὶ πνοὴ μὸς διάσπασι. ὁ μὲν τι βασιλὺς ὅτως ἐπὶ τραπεμμένας τὰς πέρας ὑφ' αἴφνης ἰδ ὢν, καὶ πῶς φυγλῶν τὸ πλῆθος ὁρώσης, ἀπὸ σ πόδλιων ἠγμένης κ ῥαπτὴς κ λοχαγούς, ἐπιβοᾶτε σῶν δάκρυσιν ὀνόματος, εἰώθει ἡδακαλῶν, καὶ μὰ πᾶσα τοῖς πολεμίοις ὕτως ἐπόδλιναι ῥωμαίων τλὺ τύχν. οἱ δ μικρὰ τ λογισμένων φροντίζοντες, ὅχοντο φεύγοντες ἀμυπερπλ. ἀλλ γὰρ ὃν πρασύτλω κινηκότος τ ἐπόγνωσιν τὰ πράγματα βλέπων ὁ βασιλύς, κ τ πιθὸν τὸ πλῆθος ἀφαδῶς ὑπὸ τῶν πολεμίων κατεπεπόθουν τι καὶ συμπατούμενον, ἴγνω καιρὸν ἔχειν ὑπὲρ τῶν ὑπαντῶν ἀφαδῶς ἑαυτοῦ, κ κινδύνων αὐτὸς ἔχειν δα πᾶφανῆ, κατηγορηκόμενος τῶν στρατιωτῶν ἀγνωμοσυνῶς. καὶ μὲν δὰ κ ἐς αὖ ἀμφ' αὐτὸν συσκαφεὶς (λέων δ' ὡσαν ὅτι βρεχᾶς) νῦν ἄνδρες, ὦ φ, καιρὸς, ὅτι βελτίων ὁ ἰαυτοῦ γίνται ἡ ζωῆς, τὸ δ' ζῆν τῷ θανᾶν παρότερον. ταῦτα ὑπὲρ, καὶ τῇ βάκν ὠθαλισάμενοι συμμαχίαν, ἅμα αὐτοῖς ὑμβάλλειν ἡ τῶν πολεμίων. κ φονεῖα μὲν ἰσχὺς τ πολέμων, διαῤῥήγνυσι δ' τῇ φάλαγγα, διέρχου δ' ὁ μικρὸν ὑμποιᾶ ὅλῃ στρατοπεδίῳ τῶν πολεμίων. πολλοῖς γὰ μὲν καὶ αὐτὸς πρὸς ἔδρας ἅμα τῷ ἵππῳ τοῖς βέλεσιν, αὐτὸς μ' ἄτρυτος ὑμαντ, πρὸ δ' ἵππε ποιοῦντος, ὡ τοῖς ἐκινδύνευσι ἐνκλωβῶσαι πρὸς τῶν πολεμίων, καὶ τάχ' ἂν δι ποσῶν κακῶν τὸ πρᾶγμα πρυχώρει, ἀμὰ τις τῶν ἅμα αὐτῷ τῶν βασιλίως ζωῶν ἡ ἑαυτοῦ ἀλλαπόμενος ἐπὶ δύνοιας, αὐτῷ μ βασιλᾶ τ ἑαυτοῦ δ' δεσιν ἵππων, δὶ ὁ καὶ σώσοντα, ἀμφὶς τ ὠθκρμα ἀγόντα κίνδυνον. ὁ δ' ἀρχὰς συμπάσσεται πρὸ τ πολέμων, κ ἀπαλλάξῃ τοῦ βίου. ὁ μὲν δὴ βασιλύς, ἀπ' σμ ἐκβὰς ὑς διδυμοτάχειν, μακρὰν δ' πρὸ τοῦ πατρὸς κ βασιλίως ἀκόντα τ μιμψιν, ὅτι βασιλὺς ὤν, ἐκ ἄξια πράττα τ βασιλέως, ἀφῆκεν τ οἰκείας ζωῆς ὅτως, κὰ τ τ ῥωμαίων κίνδυνον ὑπὲρ τ σώματος ὅλου ἡ αὐτομάτου. οἱ δ πολέμιοι τότε δύλῳ ὃν δίωξιν τῶν φυγόντων πρασπέμενοι, ὃς μὲν ἐσφαγμένους, ὃς δ' ζωγρηθέντες ἔχειν ὑπὸ χρημένους ἀσφαλῶς, ἀπῆσαν τ δίωξιν. ἅμα δ' ἡμέρᾳ σκυλεύσαντες οὖν νεκρὸς, κ τὰ λάφυρα διλόμενοι, κύκλῳ τὰς ὑπ' ἀράκν κώμας ἐπόρθουν κ ἦκον ὑπὸ τρίχοντες. ὁ πρὸ μετεξὺ δὴ λον ἡμέρᾳ, καὶ πῶς κατιλαίνες αὐτομολοῦσι οἱ ῥηθέντες τερύπελοι καὶ ἀσμένως δ' χθέντες, τοῖς τ χαλεπὸς ὁμοφύλοις συνκαθῆλίπασαν τὰς κεις. χαλὰ δ' ὁ τῶν τέρεων ἀρχηγὸς ἀνομάζετο.

ΠΕΡΙ

nem parturiebant, quòd Romanorum morbus haud delectarentur, & iam occultè ab Europæis Scythis inuitabantur, dolū pugnæ illa subitò aperuerūt. Nam cum signa utrinq; cecinissent, statim inclinati secessernnt, nec Romanos adiuuātes, nec in hostem pugnantes. Idem & Turcopuli fecerunt, siue ex compositō, siue consilio proditionis ex tempore capto. id quod Romanos in ipso discrimine ad extremum afflixit, & hostibus sine labore uictoriam peperit. Nam ea plaga præter omnem expectationem accepta, aciem ita perturbauit, tantumq; militibus terrorem intulit: quantū uehemens Aquilo naui onerariæ, in medio pelago, cōfractis rudentibus & uelis, iamiam submergendæ. Imperator autē cum aciem subitò turbari uidisset, & maximā partem fugam spectare, celeriter circumtectus, duces, tribunos, centuriones, nominatim cum lachrymis inclamat, hortaturq; ut stent, nec ita temerè fortunas Romanorum prodant. At illis parum eius uerba curantibus, & continenter fugientib. in tanta rerum desperatione cum partem peditum maximā cædi & conculcari crudeliter uideret, tēpus esse statuit, quo pro subditis salute sua neglecta manifestum periculum adiret, exercituū perfidiæ testem. & ad suos conuersus, qui per pauci erant: Nunc, inquit, uiri, tempus illud est, quo mors uita potior habeat, & uita morte acerbior. His dictis, & Diuina ope implorata, impetū in hostem facit: & nonnullis propugnatoribus occisis, perrupta q; phalange, ipse multis unà cum equo telis confixus, nec tamen uulneratus, equo collapso parum abfuit quin ab hostibus circumdaretur: idq; factum esset, nisi quidam è satellitibus uita Imperatoris suę prælata, equum illi suum dedisset, quo impendens periculum fuga euitauit. Didymotichium ingressus: ibiq; à patre prolixè obiurgatus, quòd Imperator, non pro Imperij dignitate se gessisset, sua uita contempta, quam uelut ultrò in tale discrimen conie cisset. Alter uerò ab hostibus conculcatus occubuit. Inde hostes ad persequendos eos qui fugerant conuersi, alios occiderunt, alios cœperunt: donec superuentu noctis fatigati, à persecutione destiterunt. Manè cadauenbus spoliatis, diuisis q; manubijs, Thracios pagos impunè incursabant, atque uebant. Non multis diebus pòst, Turcopuli, quos diximus, ad Catelanos deficiunt: cupidéque accepti, in Chalelis turmam, popularium suorum ducis, referuntur.

Massagetæ et Turcopulorū instāte pugna secessio.

Fuga & cædes Romanorum.

Michael Imperator temerè in hostes impetus, uita exuitur.

Turci ad Catelanos deficiunt.

DE

DE INTESTINO CATELANORUM DUCUM BELLO.

Recaforta.

NON ita multo pòst accidit, ut Pharẽza Zymes, & Peringerius Tenza, cum Recaforta duce suo grauiter dissiderent: indignum esse dicentes, se claris ortos natalibus, homini ignobili & sordidæ fortunę parêre. Ne autem longum faciam, dissceptatione litis armis permissa, Peringerius Tenza in pugna cadit: Pharenza autem Zymes ad Imperatorem Andronicum fugit, & præter spem splendidè excipitur, ut ei Magni Ducis titulus decerneretur, & Theodora neptis Imperatoris, uidua desponderetur. Cæterùm cum Massagetæ clandestinas pactiones ad Scythas antè mussissent, se cum omni familia ad eos remigraturos pollicentes: ubi iam uxores & liberos ad se recepissent, Turcopuli uniuersi in eos Hæmum transituros (qui limes est Romani & Bulgarici Imperij) unà cũ magna Catelanorũ manu, circa radices montis facto impetu, paucis exceptis, funditùs deleuerũt. Nam cum longo tempore Massagetarum commilitones fuissent, & in partitione manubiarum haud paucis dissidijs ostis, semper deteriorem partem accepissent, nec se ulcisci (quippe imbecilliores) possent: occasionem expectarũt, ira dissimulata, quã nunc feliciter in illorum perniciem effuderunt. Atque hæc hactenus.

Peringerij cades.

Pharenza Zymes.

Massagetæ à Turcis cedũtur.

DE IMPERATRICE IRENE.

ATIrene, Imperatoris Andronici uxor, ambitioso ingenio mulier, suos liberos & posteros per multas ætates Imperij Romani successionem tenere, & immortalẽ sui memoriam in posterorũ nominibus permanere cupiebat: &, quod insolentius erat, non ratione monarchiæ, ut Romanis ab antiqua memoria receptum fuit, sed Latino more, cuique filio suas prouincias & urbes assignare, quæ à patribus more plebeio ad filios & nepotes descenderent. Nam cum Latina sturpe orta esset, nouum etiam hunc morem, ab illis acceptum, ad Romanos transferre instituebat. Maximè autem ad eum conatum nouercali odio Michaelis Imperatoris impellebatur, ex Hungariæ regina procreati. Suprà enim diximus, Imperatorem ex ea fuse epiſse Michaelem Imperatorem, & Constantinum Despotam. Ex Irene uerò hac Longobardica, filiam unam Simonidem, quam antè diximus Crali Seruiæ regulo nuptum esse missam: filios uerò tres, Ioannem, Theodorum, Demetrium, quos

Andronici progenies.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤ' ΑΛΛΗΛΩΝ ΜΑΧΗΣ Τ' ΣΡΑΤΗΓΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΑΝΩΝ.

ΜΕΤ' ὀ πολὺ δ' ἐκπλημμέλῶας συνέζη τὴν τι φαρσάλειαν τύμβῳ, καὶ τὴν πόλιν ὄρειον τρίτζαν, ἢ βικαφέρειον τὸ ἰαυτὸν ἐγχωρίου· καὶ ἔξεμον ὧν λέγοντες, ὅτι οὐ γενναίων ὄντες αὐτοὶ, ἀρχικὰ παρ' αὐθρώπους ἀνυχρὸς καὶ βαναύσου ἢ τύχῃ. καὶ ἵνα τὰ μέσα συντέμω, ἔπαλξις ὑθηρίπτου τὸν βικάριδ' τύχῳ. ἐπ' ὀ μὲν πόλιν τρίτζας πίπα παρὰ τὸν μέγαν δοῦκα, ὁ δὲ φαρσάλειας τύμβης καταφύγα πρὸς βασιλέα αὐθρώπου· ἢ οὕτω παρ' ἐλπίδ' λαμπρὸς τυγχάνει βλ ὑποδοχῆς, ὥστε καὶ ἐς τὸ τῷ μεγάλου δουκὸς ἀνάγνται ἀξίωμα, καὶ διαδόρα τῇ τῷ βασιλίσσης ἀνιψιᾷ βικάριδ' χειρὸς συζύγνται. ἐπεὶ γὰρ μὴ οἱ μασσαγέται λαθραίως ἔφθασαν πρὸς ἐμφαντὸς ἐς οἰκεῖα σκύθας σωθῆναι, πανοικὶ πρὸς αὐαδὸν κύπελον ἐπαγόμενοι, ἀναλαβοῦσι ἄδη γυναῖκας ἅμα καὶ παῖδας, & μέλλοσι διαβαίνειν τὸν αἷμον τὸ ὄρ', ἢ διὰ μεθορίου γῆς ἴσι ῥωμαίους τε καὶ βουλγάρους, ἀθρόοι σφίσιν οἱ τερσπέλοι σὺν κατελάνοις συχνοῖς ἐπασσίπηδον· αὖθ' που ἀμφὶ τὰς ἐπωρείας, ἢ πλὴν ὀλίγων ἅπαντας ἐλεεινῶν σωκπίσφαξαν. τῶν δ' μασσαγέτων συρατόντων ἐν πολλῷ, καὶ πολλῷ πολέμῳ κινουντικῶν ἀλλήλοις κρίσεων, καὶ λαφύρων ἢ φιλονικίαν ἐπὶ τοῖς μέρεσι μοῖς οὐκ ὀλίγαν, καὶ ἀεὶ τῶν ἥττονα μοῖραν λαγχανόντων, ἄζηλα διακείμενοι πρὸς ἐχυρωτέρους ἐδρύεσθαι μάχιδα, ἐπιτήδευον τὸ χρόνου, ἵνα ὀλίγα θελαμβυμμένων τρίφοντες ἢ ὀργὴν, ὧν διὰ καὶ ὑδὲ καιρὸν νῷ ἐντυχὸς ἐς πρέπον ἐξέφερεν. & τοῦτο μὲν οὕτως.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΔΟΣ ΕἸΡΗΝΗΣ.

ΗΔὲ τῷ βασιλίσσῃ σύζυγ' ἀνδρόνικ' εἰρήνη, φύσει φιλότιμ' ὄσα, ἐβούλετο κατὰ βαθυχῶν πᾶσ' καὶ ἀεγένης αὖθις ἐς ἀπάρχης ἄλλης πληρῶσθαι τῶν ἴδ' ῥωμαίων ἀρχῶν, καὶ τὸ βασιλεύειν τοῦ κράτ', καὶ αὐθάκεσθαι βασιζίδα ἢ μὲν μὲν αὖθις ἐς τοῖς ἴδ' ἀεγένους ὀνόμασι. τὸ δ' ἑκατέρου, ὅτι οὐ μοναρχίας πρόπου κατὰ τῶν ὑθιαρετὰ σκεσαν ῥωμαίους ἀρχῶν σωσθῆναι, ἀλλὰ πρόπου λατινῶν, βασιλεμβύους τὰς ῥωμαίων πόλεις ἢ χώρας, ἀρχαῖ κατὰ μᾶν τὸν ἡμῶν ἔτασον, ὡς οἰκεῖ πληρου καὶ κίνδυνοι τὸ λαχόντ', ἐκ πρώων μὲν ἐς αὖθις, κατὰ τὸν ὑθιαρετὸς αὖτα νόμον τοῖς πᾶσι σίας καὶ κίνησι τὸν βαναύσου αὐθρώπων, κατόπ' παραπεμπομὸν δ' ἐκαδ' ὁμοίως ἐς αὖθις ἐφοβᾶς πᾶσλας καὶ βαδίζους. λατίνων γὰρ ὅσα γένημα, ἢ τὸν ἐκάνων ἀληφῖα τοῦ ἀνάτ' φορίλος, ῥωμαίους ἐπὶ γαῖ ἐξέλιπ. φίγα δ' ἐς ἄρ' τὰ μάλιστα γνώμ' ζηλότυπος, ἕως ἂς μητρυᾶ πᾶσ' τὸν πρόγονον ἐπηρφ, τὸν βασιλίσσ φαμὶ μιχαὴλ, ὃν ἐκ βλ πόστφας συζύγων βλ δ' ὕστερων ὁ βασιλεὺς γεγένητο. ὀφθαλμὸν γὰρ ἀρπότης, ὃς δ' ἐκάνος ἢ γεγένητο πᾶσ' ἂς δ' ὑπ, τὸν τε βασιλίσσ μιχαὴλ, καὶ ἰωαννοῦτσον τὸν δ' ἀσάν-

τῶν ἐκ δὲ τῆς ἐρίνης τοιοῦτοί τῆς ἐκ λογγιβαρδῶν, συγατῆκε μὲν ἄλλων τῶν σωμοίδα, πᾶσ' ἂς ὑπόδοξον ἐρίπαμεν, ὅπως ἐπίμφθα σύζυγ' τοῦ ἱερέως σφίας· ἑνὸς δὲ πρὸς, ἰωαννῆν, θεόδωρον καὶ δ' μήτριον· ἐς δὲ

ὃς δὴ καὶ πάντας βασιλέας ἐβούλετο καλεῖσθαι· ἀλλ' ὅτε μὲν, μετὰ τὸν πρόγονον μιχαὴλ κατὰ τὸ δι' ἡμῶν ἐξίεμαι· ἀλλ' ὅτε μὲν κατὰ τὴν διανομὴν τῆς ἡγεμονίας, αὐτονόμους ἢ μὴ αὐτοκράτορας ἑκάστους, μὴ μὲν φάσκοντας ἀπεκτόνεσθαι· ἐρῶσα τοίνυν τοῦ βασιλέως μὴ σύζυγον, σεμνοῦ δὲ αὐτῷ χαριζομένη πλούσιά τε καὶ τὰ συζύγου, γνώμῃ δ' ἴδιᾳ κατεπαιδῦσθαι πρὸς τὰ περὶ τὸν παῖδα βουλεύματα, ὅθεν ἐδίλιπεν λάθρᾳ τοῦ πλοῦ μὴ μεθημερίαν αὐτὸν, γνώμῃ δὲ ἀπόρῳ καὶ πρὸς ἀξιοῦν, ἢ τὸν βασιλέα μιχαὴλ ἀπαγαγόντας ἢ βασιλικῆς αὐχῆς, καὶ τοιούτῳ ὁμοιώσαντας τοῖς ὑίοις αὐτοῦ ἢ τὸ γε δίδυμον, κοινωνὸς μὴ συμμιγῆναι αὐτῷ μὴ αὐθὶς κατασῶσαι τὸ κράτος. τὸν δὲ βασιλέως ἀδυνάτου ὄντ' ἐν λόγοις ἄγαλμα τὰ ὅλα πολλῶν ἰδίᾳ τῷ χρόνῳ κυμαίνοντα τι καὶ βιαιοπαθοῦντα βασιλικὰ νόμιμα, ἢ δὲ πρὸς ἐγγὺς ὀλισθεῖσα, καὶ διάφορα μὴ ποιλὰ ἱκανὰ πρὸς τὸ σύζυγον καὶ βασιλέα τε ὁμοῦ πᾶν. νῦν μὲν λυπουμένης μὴ ἐκλογιζομένης τὸ ζῆν, ἀ μὲν οὖν ὑίας ὀλίγου ζῶσα βασιλικοῖς κοσμηθέντας συμβόλοις, νῦν δ' ἐκπιζομένης μὴ ὀρνεομένης, μὴ εἶναι δὲ πομπεύσας τῷ συζύγῳ τῶν ἄγαν, καὶ ἄνευ συγκαθίσεως ἢ πρὸς τ' ὑίον βασιλέως πομπεῖν. τοῦ τε πολέμου γενόμενος, μὴ μεθέντος ἐτῶν τῶν πάντων γενόμενος, φθόνῳ ἀκμῶν ὡς τέλος ἔσῃ βασιλῶν. διὸ καὶ τὰ δι' φλεγμαινούσης ἐκείνης σοφῆς, ἀλλ' ἀ κατὰ μὲν ἡμερώτερα, καὶ αὐτῇ σώζοντο μᾶλλον ἀδέσποτος ἦν, λανθάνοντα δ' ἐπὶ οὖν πλέονος. τέλος δὲ μὴ αὐτῇ ἐπὶ σφᾶς τῇ τοῦ λέοντος αὐδὶ κοινωνίαν· ἀμὸν τοι σύζυγος ἀρέσῃ πᾶσαδέως ὅτε τοῦ πεφίσθαι φρόνημα· ἦν ἐλπίδων καὶ πάσασε, πολλῷ ὑπερφέρῃ τῶν τοῖς ἐκβασι λογισμὸν κατ' αὐτό. μὴ ἀμαύρωσθαι δέλουσε μὲν, ἐκ ἔχουσε δ' ὅπως ἔλθοι, ὄχετο ἀπόβλητος πρὸς ἐκκλησίαν, ἐν μέλαι τοῦ βασιλέως ἐβούλετο· ἐδίδου γὰρ αὐτός, μὴ κατάφωρα τοῖς πλάσεσι τὰ κατ' οἶκον γράφοντας πάσματα. ἀ δὲ ὄβρι ὧδε μᾶλλον ἀκμάζῃ ἐβάλετο τὸν βασιλέα καὶ σύζυγον, ἀπόκοπα θεσμοῦ δύσας κοινὰ καὶ λαθραίας τοῦ συζύγου ἐγκλήματα, ὧδε μόνον φυλαξαμένη, τὸ πρὸς δήμους μὴ πλῆθι προφέρῃ αὐτά. πρὸς δὲ γε τὸ πρὸς ους ἑκάστοτε καὶ ἑκάστῳ οἷς ἐθάρρει τὰ μάλιστα πρὸς ἀδᾶσθαι, πρὸς ὧδε δὲ καὶ μέλα ἀφειδῶς ἔχειν ἐν πολλοῖς χρωμαπτομένη συμφόρως. ὑβρισταὶ γὰρ καὶ μανομένῃ καὶ κατεπαιρομένῃ τοῦ ἑκάστου τῆς αὐτοῦ, καὶ μᾶλλ θεὸν φοβουμένῃ, μήτ' ἀνθρώπους αἰδημένῃ, πολλὰ πρὸς φύσιν ἀγαφιλοῦσα ἀπέρρηξε τὸ συζύγου τι καὶ ἑαυτῆς, ἐν παύσε τολμός τι καὶ αἰσχύνης, ἃ καὶ ἀρυθρίασεν λέγουσα καὶ ὑπὸ τῶν ἑταιρείων ἀσελγεστάτη. καὶ νῦν μὲν ἄλλην κατ' ἄλλο μέρος τοῦ μοναζόντων ἀπολαμβάνουσα κατηγόρητο αὐδρός, ὁπόσε ἐβούλετο· νῦν δὲ πρὸς τὰς ἀσεμνούσας τῶν ἀγγέλων, ταῦτά τι καὶ πλέω τούτων ἀγάγγελος. νῦν δὲ πρὸς τὴν μεσάλην σοφίας τὴν ὑπὸ θυγατρὶ γαμβρὸν ἐγγραφὸν, ὅσε οὐδὲ λίγαν χρεών, πάντα χεῖρον ἑαυτῇ μὲν πολυπονουμένη τιμὴν καὶ σωφρονοῦσαν, ὧδε δὲ συζύγῳ πᾶσαν ὕβριν μηχανωμένη. οὐ δίχα γὰρ οὕτως ἀνεκτὸν, ὡς γάμου γυναικὸς, οὐδὲ γε πρὸς ἐσθῆτα ὡς τὸ ὠιδικὰς σωθῆναι διαβολὰς καὶ συνουσίας, καὶ τὰ οἰκεῖα κακὰ πρυτανεύεται τοῖς κοινωνήσασι. ἀν μισῆται, μισῶν ἀποκείνεται· ἀν φιλῇ, φιλεῖσθαι φασὶν ἀνιλίπῃ, ἀλλ' ἐπεῖσθαι λέγω. καὶ ζητεῖσθαι μὲν φάσκα, βαλλύεσθαι δὲ διὰ σωφρονοῦσαν· καὶ ἐπὶ τούτοις ἐγκαλοῦσι, καὶ ἀζύγεσθαι ἀνὰ ἀνδρῶται. οὐδὲ δ' ἀνεπιτήδευτα τὴν ἐλεγχον, ἀλλ' οὐδὲ βίαια τε τοιαῦτα

quos illa omnes designate Imperatores studebat: qui secundum quidem locum à priuigno Michaele, tum dignitatis, tũ distributionis Imperij tenerent: sed sui tamẽ iuris essent, & ipsi rerum suarũ potirentur, nec ulli parerent. Cum igitur maritum intueretur, quippe à quo plus quàm coniugali amore diligeretur, se uoti compotem futurã sperabat: eiq; clàm noctu atq; interdiu instabat, alterutrum consecutura: ut uel Michaeli abrogaretur Imperium, idq; inter suos filios diuideret: uel hos illi participes & consortes Imperij redderet. Respondente autem Imperatore, ista ob uetustissima Romanorũ instituta nequaquam posse fieri: illa ira inflammabatur, & uarios erga maritum gestus præ se ferebat, nunc mœrens, seq; moriturã dicens, tusi filios uiua Imperatorijs insignibus ornatos cerneret: nunc cum fastu & delicijs marito obsequens. & ueluti uenalem sui copiam faciens, si consilium suum de filijs ratum faceret. Quæ cum sæpe, nemine alio cõscio, fierẽt: ab Imperatore perpetuò ferri non poterant. Itaq; ardor ille animoris iam paulatim languescebat: & acris contentio, sed plerisq; ignota, succedebat. Tandẽ etiam eiusdem lecti societatem perosus est.

Andronici mulierculæ importunitatẽ perosus eam à se abire sinit.

Proinde mulier præter expectationem spe sua frustrata, hostili in maritum odio exarsit, ulcisci quidem illum cupiens: sed cum id non posset, Thessalonicam abijt, Imperatore non admodum uolente: quippe qui ueretur, ne domestica incommoda uulgò innotescerẽt. Illa uerò ut maiore probro Imperatorem afficeret, & publica & occulta Imperatoris crimina traducebat: id solum cauens, ne in publico & pro concione illa referret: auribus uerò & uirorum & mulierum, quibus fidebat, sine ulla uerecundia illa insusurrabat, cum alio qui magnam grauitatem simularet. Indignabatur, insaniebat, lenitatem illius despiciebat, neque Deum timens, neque homines uerens, multa naturæ & coniugis & suæ arcana audax atque impudens mulier retegebat, quæ uel impudicissimum scortum sine rubore haud diceret. Nunc apud alios atque alios monachos pro libidine sua maritum accusabat: nunc apud nobiles matronas, à quibus adibatur, eadem & plura recensebat.

Irene Thessalonicã adit, & mariti crimina traducit.

Nunc ad Cralem Seruiæ regulum, generum suum, ea scribebat, quæ uel dicere nefas est, quauis ratione dignitatem & modestiam suã asserendo, maritum uerò omnibus contumelijs afficiendo. Nihil enim concitatius est muliebri animo, tihil æquè promptum ad probabiles calũnias struendas, & sua mala in insontes cõferenda. Cum inuisa est mulier, se odisse ait: cũ amat, amari: cum furat, se cõpilari queritur: ac expeti quidẽ se profuetur, sed ea esse modestia ut amarorẽ execretur. & huiusmodi rebus gloriari & superbire nõ dubitat, nihil uerita ne coarguatur: sed cum talia facitũ

» lé exagitari posse, & iucunda petulantiũ ho-
» minum auribus esse norit, tintinabulo sonan
» tiorem linguam exerit, audacterq; peierat,
» cœlumq; terræ miscet. quòd si nobilitate &
» potentia eminet, quæ quouis modo cogni-
» tioni ueritatis obstant, tum propitio Deo est
» opus, & magno mari ad eluendas contume-
» lias & calumnias ei misero, contra quem im-
» proba linguam suam exacuit. At Impe-

Andronici lenitas erga Irenem.

rator, mitis uir ingenio, alioqui cùm linguam ipsius, tum uerò illud etiam metuens, ne genetum suum Seruiæ principem Cralem ad bellum Romanis inferendũ concitaret: quouis modo illam placabat, & postulationibus eius tum publicis tum priuatis de rebus locum dabat: & plus ei potestatis impertiebat, quàm dominæ conueniret, ut offensæ quæ intercesserant, laterent. Illa uerò cum ea quæ sola pro filijs contra officium petierat, desperasset, quicquid ad priuatam suam potentiam spectaret, meditabatur. Cum igitur audiuisset, ducem Athenien-

Athenien-sium dux Irenes petitionem repudiat.

sem habere filiam uirginem: per legatos petit, ut ea filio suo Theodoro despondeatur, ijs conditionibus, ut ipsa hinc, ille inde Pelasgorum & Thessalorum principi bellum inferrent: nec prius desisterent, quàm eum profligassent, eiusq; ditionẽ Theodoro filio ipsius traderent, ut priuatum & perpetuum principatum haberet. Sed ea spe frustrata, illum eum pecunia maxima in

Spinula socer Theodori Palæologi.

patriam suam Longobardiam mittit, ut filiã Spinulæ cuiusdam, non magnæ autoritatis aut nobilitatis uiri, uxorem duceret. Latinis enim nobilibus haud ferè studio est, cum Romanis, imò ne cum ipsis quidem Imperatoribus iungere affinitates. Nam nec ipsa, si illustri genere nata fuisset, Romano facilè innupsisset. Erat enim é Marchionum familia oriunda, qui non clari sunt apud Latinos: sed

Marchionũ dignitas

cum dignitatis gradum tenent, quem apud Romanos is qui uexillum Imperatorium gestat. Vt autem dilucidiora fiant ea quæ narranda restant, pluribus est agendum.

Dignitatũ & titulorũ mutatio.

Cum summa rerum ad Romanos deuoluere tur, potentia urbis ipsos propè cœlos attingebat. Eorum enim Consules & Dictatores alij Africam & Libyam, alij Gallias & Hispanias, alij pleraſque Asiæ & Europæ prouincias subegerunt, usque ad Tanaim & Gades. Ac tum seruili conditione alij aliunde Romã indies confluebant, Duces, Satrapæ, Reges, principes urbium & prouinciarũ: alij ut Cæsaribus & Augustis innotescerent, alij ut dignitatis locum aliquem in Cæsareo senatu impetrarent. Aeee debant & alij uiri clari & nobiles, ut honoris causa ciuium Romanorum ius & nomen conseq uerentur: quemadmodum Iosephus Hebræus Flauij, & Ptolemæus præstantissimus astronomus Claudij prænomen hac ratione assumpserunt. Ac olim principes Parthici, Persici, & alij unde-

αὐτὸς αὐδ' ὅτε μὴ ἀδίκως ἐκπαῖς ἀπολέσοις, ἰώδιλωτος ὀφυτόρων πθτωνα γλῶτταν, μὴ ὠθροχάσοι παῤῥησιάζηται, καὶ μέγιστον γλῶ ὑρανῶ. ἐὰν δ' καὶ χθὼν μὴ ἀγυσία πθοίκα, ἐ σὺν ἰλίγχες δ' ὑπλομάδ' πεῤῥωθῶ ὅπως ποτὲ ἀκραίσεται, πότ' δύμενῖ λῶ θεῖ, καὶ θαλάσσας μεγάλης, ἐκπλώσας τὰς ὕδρας τ καὶ συνοφωνίας ὄφ ἄθλιον, κεδ' ὁ πλὼ γλῶσσαν ὁ πορρὲ λειπόμενον. ὁ δ' Βασιλεὺς πρᾶος τ ὤν, καὶ ἄλλως δ' αλιῶν πλὼ τ γλῶσσαν αὐτὸς, καὶ τὸ γ μᾶζον, μὴ τὸν ἑαυτ' ὑκπολεμώσῃ γαμβρὸν κατὰ δ' ἔθος ἀμείνων, λέγω δ' ὰ τ ἱερέλλων σρδίας, ὥσπερ ὁ ἐπ' ἀνδρὶ ἀνὴρ ἀπθρασθεὶς αὐτὸς, μὴ πληρῶν τὰ πρὸς τὸν κηδεστὴν μὴ ἰδίων πραγμάτων ὑκπίμπλασθαι ζητήματα, καὶ πλείω ἢ ἀσυνήθη χρεζόμενος αὐτῇ τὰ τ' ὑσίας δίκαια, ἵνα λανθάνῃ σὺν πλοῦτος τὸ μητρὸν σκάνδαλα. ἃ δ' ἐκχυνῶν πλὼ ἐκ τῶ βασιλίως ὡς σὺν ὑσίας βοήθειαν, ὅπτιον, ὡς ἐρέπλιμον, αὐτὰ πρὸς τὸ δίκαιον ἰζάτα, μόνα λοιπὸν ὑπυχόμενα μεθ' ὑσίας ἀμελοῦσα, τ ὁ ἐκ πθὸς δικαίαν ὥσαν αὐτὴν. ἐκνύσσω τοίνυν, ὡς ὁ τ ἀλλωῶν δ' ἐξ ὑτασθῶν πρὸς ἡδονὴν, ὥσπερ ισθόντα πθὸς αὐτ', ἰχνευμάτων ἐκείνων γαμβρὸν ὧδε τῇ θυγατρὶ διαδ' ωρεῖν τ ὑὸν αὐτῷ τ δ' ὕπερον, ὧδε συμφωνίας ἴσ' ἀ μὲν ᾠθῆναι, ὁ δ' ἰκάθεν τῷ αἰχεσπολασγῶν τε καὶ ἑνῆλλῶν ἐμάχεσθαι πόλεμον, ἡ μὰ πρότερον παύσασθαι πρὶν αὐτὰ ἢ ἐκ μέσου ποιήσωνται, ἢ δ' αἰχμάλωτὸν αὐτῷ θυσιάζειν τῷ τοιούτῳ ἡδὺ πιόσωσ'), ἵν' ὧν πλάσ αἰχμὴς ἰδ' αὐτῷ ἡ δίωκτὸς ἐλπὰ τ ἐλπίδων ψυδῆσαι, πλάσας ἅμα χρῆσθαι πθὸς ἡ ἑαυτ' ἐκπόμπα πατρίδ' λαγγίβαρδίαν, συζύγιον δῶ θυγατρὶ τινὸς ὀνομα ασπινλᾶ τ ὑ πάνυ μεγάλων γλίτς πθφαν ὰς ὁ δῆς τυγχάνετ'. ὑ γὰρ ὡς τὰ πολλὰ πθαπτὸν δεῖν ὅτι λατίνων τοῖς ἐν γενόσι, ἐκδίδυαι μὰ ὅτι ῥωμαίοις ἀπ' ὧς, ἀλλ' ἰδ' αὐτοῖς Βασιλεῦσιν ἄλλως τ καὶ αὐτὸ τ ὠθῆ δῆξ λαμπρῶν ὢν· ὑ γὰρ αὖ δὴ τὰ ῥωμαίων οὕτω βασιλεὺς ἰσέλλιπτο κάθ'. μαρκιτίς γὰρ ἐπίγον· ὧν αὖτ' ἀ δ' τὸ μαρκιόνις πᾶξις, ὑ τὸν ὠθεόμενον δῆ, ὥσπερ λατίνοις· ἀλλ' ὅπερ ἐν τοῖς ῥωμαίων στρατεύμασιν ὁ τῶν Βασιλικῶν κατέχων σημαίαν, ὧδε πρὸ λατίνοις μαρκίσ. ἵνα δ' πλατύτερον ὧδ' λόγῳ χρεσώμεθα ὅθ' τῶν τῶν λιγομένων φάῤῥγαν, ὅτι τὸν ῥωμαίοις βασιλέα τὰ πράγματα, καὶ τὸ δ' ῥώμης κράτ· καὶ αὐτὸν, ὃς ἀπᾶν, ἐναυγ οὐρανῶν, ἐπασθὰ καὶ ὑπὸ τοὺς τούτων καὶ αὐτοκράτορδν, οἱ μὲν ἀφρικῶν καὶ λιβύων, ὁ δ' γαλατίαν καὶ ἰβηρίαν καὶ λαπικῶν ὑπηγάγοντο, οἱ δὲ τὰ πλεῖα τῆς τ ἀσίας καὶ εὐρώπης, τά τε μέχρι ταναΐδ' ἀγαλδῶν, καὶ ὅσα μέχρι γαδείρων· πότε τοίνυν ὀνλάσις φρόμενοι νόμῳ, συνιέρχοντο ἄλοθεν ἄλλοι, συχνὰ πθὸς τῶν ἐξέπεμπον ῥωμῶν, ὅσοι στρατηγοὶ κατὰ πόλεις, καὶ ὅσοι στρατόπεδα καὶ βασιλεῖς ἰδνῶν καὶ ἡγεμόνες πόλεων καὶ πόλεων· οἱ μὲν, ἵνα γνωσοὶ τοῖς τ καίσαρσι καὶ αὐγούστοις κεδίσωνται· οἱ δ', ἵνα καὶν πικὰ καὶ κλῆρον τ τῆ πθὸς σὺν καίσαρας συγκλήτου καὶ πέρα λεγχίνωσιν. οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλως φιλίων καὶ ἐλλογίμων πθίσεως, ἵνα ζῳ τοῖς ῥώμης δόμοις αἰδ' οὖς φῶνας καὶ τιμὰς καὶ αὐτοὶ πολιτογραφῶνται, καὶ ἐνόμισθ' ἐξιῶντας τῶν ὠθεόμενον τοῖς ῥώμης· ὅσπερ καὶ ὁ ἐκ τῆς παλαιστίνης ἱερεὺς ἰώσπθ·, καὶ πτολεμαῖος ὁ λυσάνιος πάντων τὰς ἀστρονομικὰς συγγραφὰς ἐπανορθώσας ὑποθέσεις· ὁ μὲν γὰρ βλαῦ ἐκδοχὴν ἐπανόμασται ὁ ἰώσπθ·, ὁ δ' ἐλπίδ' ὁ πτολεμαῖ θ·. πότε δὲ καὶ πῶς καὶ τὸν ὠστοχέλυν συγχρόνον ἡγεμόνων πλθικῶν τε καὶ πφσικῶν, καὶ τ ἄλλων, ἄλλως

ἄλλας

ἅπας ἐκυκλήσατο πρόσφορος κλῆσις. ὁ δὲ μέγας τοῦ τε σεβαστοῦ καὶ τοῦ ἀξιώματος τοῦ ὕπατος τὴν πρᾶξιν πε-
ρὶ τὸ μεγάλου ἐκυκλήσατο ἐπωνυμότατον· ὁ δὲ Πελο-
ποννησιακὸς τὸ τοῦ περίφημος· ὁ δὲ Ἀθηνῶν τε καὶ
τῶν Ἀθηναίων ἀρχηγός, τὸ τοῦ μεγάλου δουκός· ὁ δὲ τῆς
Βοιωτίας καὶ τῶν Θηβῶν, τὸ τοῦ μεγάλου τῆς μιμάκειος·
ὁ δὲ τῆς μεγάλης νήσου Σικελίας τὸ τοῦ ῥηγός, καὶ ἄλ-
λοι ἄλλα. τί γὰρ δεῖ καθ' ἕκαστα διεξιέναι, οἷς τὰ μετέ-
μελλον ὁ χρόνος σωρεύσων, καὶ τὰ μὲν πάλαι ἐκάλυψε,
καὶ λαθὼν ποταμοὺς ἀφῆκε συμφρήσαντα, πάσῃ ἀπέκ-
μαρτε συγκεχώρηκε πᾶσι τὸν βίον πλανᾶσθαι; εἰ γὰρ
ὥσπερ νῦν παρῆμεν, οὕτω καὶ τότε ἠγνοοῦμεν ταῦτα,
παρ' οἷς ἠγνοοῦμεν ἀλλ' ὥσπερ ἂν ἀβασάνιστα σωρ-
χωρηθέντα παραπέμπειν τοῖς ὕστερον ἐπάρχειν ἐπά-
σαν ἀρχουσι τὰ τῶν πρώτων ἀληθέστερον ἐπασκεῖν ἀξιώ-
ματα. καὶ μὴν δ' ἐστὶν ἃ τῶν νῦν τάδε παραφθερεῖ
πάντα τῷ μακρῷ χρόνῳ παλαιότατα, ἐμυδρῶς πως ἐπιμ-
φαίνουσι τὴν ἀλήθειαν. τὸν γάρ τοι Ῥ. Βοιωτίας καὶ
τῶν Θηβῶν ἀρχηγόν, αὐτὸ μεγάλον τῆς μιμακείου μέ-
γαν κύριον ὀνομάζουσι νῦν, ὡς ἔστι παρωνυχθέντος,
ἐκ τοῦ παρωνυχθῆναι τὴν πρώτην συλλαβήν. ὁμοίως
δὲ καὶ τὸν τῆς Σικελίας καὶ τῶν Θηβῶν ἀρχηγόν, αὐτὸ
μεγάλου δουκός, δοῦκα καλοῦσι τῶν Θηβῶν. καὶ ὧν
ἐπαυλήθημεν, οὗτος ἐστὶν ὑπόθεσις· γὰρ ἱκανοὺς τοῖς
χρόνοις, καὶ ὁ Ῥ. ἐπαρχίας ταύτης ἀρχηγὸς, τὸν τοῦ
μαρκησίου αὐλῆσαι κλῆρον, μικρὸν ὕπτια, καὶ τῇ ἐπαρ-
χίᾳ ἱκάνη καὶ ἀλόγου. κάτωθι δ' ἡ χώρα αὕτη μετεβά-
λετο τῶν ἄλλων καὶ Ῥ. κάτω ἰδιοκτίας, ὧν ὁ μαρκίσιος
ἐκληρώσατο, χρῆσθαι ἔχων, ὅτι τῷ ἑαυτοῦ υἱεῖ
αὐτοκράτορι Βασιλεῖ, τῷ τὸ συμπεφορέον πάσῃ ἀπο-
κληρῶν πᾶσι ἱκανὸν αὐτὸς· ἀλλ' ἱκανὸς ἱκανόμην. διὰ
δ' ὧδε γὰρ ἦν αὐτῷ διάθεσις ὑμῶν ἡ βασιλὶς αὐτὴν
αὐτὸς ἱκανὸς παρίστημι, ἵνα μὴ πᾶσι ῥωμαίοις ὦμεν,
δοῦλος αὐτὸς τε καὶ ὁ τοῦ αὐτοκράτορος αὐτοῦ ἐξεκ-
κέχρηκτο τὸ πρόγονοι Βασιλεῖς. εἶλκετο γὰρ πανταχό-
θεν Ῥ. λατίνων ἔρως μᾶλλον κατασῶσαι δεσποίνας,
καὶ ἐπιπόσφορον ἦναι πρόῤῥω διάγοντα, ἢ παρεῤῥωμαί-
οις φίλτρῳ ὄντα δουλεύειν ὧν μίσουμένῳ αὐτῷ πρό-
γόνῳ, καὶ ἅμα παῖδας παισὶ καὶ ἀγχίνους ἀπογό-
νοις. σωφρόνιμα δ' ἱκανὰ καὶ σώφρονα χρεμάτων
ῥωμαϊκῶν, καὶ οὕτω διὰ τῶν φλεγμαίνοντα αὐτοφυῶν
ἰατρῶν, φάσκοντα δεῖν συζύγου καὶ βασιλᾶ, ὧν τῷ
γένους γε τῆς ἰσχύος ἐπράνειν διαφέρειν τὸ μακρίσιον·
τὸν μὲν τοι πρὸ αὐτοῦ γέροντα αὐτὸν ἰωάννην, πάντα τοι πλῶ
τε ἰατρεύσασι πρόσφορος ὡς ἐπαφροσύνῃ κόλλῃ ἐκπέμ-
ψαι καὶ αὐτὸν, καὶ πλοῦτε αὐτολύκου χρεμάτων, δίλευ
τε ὧδε ἀρχόντα κτήσασθαι τῆς αὐτολῶν τε καὶ ἀ-
καρνάνων, καὶ ὅσην Ῥ. ἀπάσῃ πρόῤῥωθεν· ἀλλ' οὐδὲ
μὴν ἰσχὺν λύσθαι τὸ βέλτιστα· τῆς δ' αὖθις βε-
λτιστάτης αὖ Ῥ. πάντα τὸ ἰσοῦ, φάσκοντος βασιλέως ἰω-
πατὸν ὧν ἐγγύτατα Ῥ. ἐμᾶς, πατρὶ ὄντα λίαν καὶ αὐ-
τὸν, καὶ οὐχ ἧττον Ῥ. μητρὸς ἀνδρὸς Ϟ γένος· πόσ
πλημμύρου δὲ καὶ τὸ μᾶλλον δικαίαν Ῥ. μητρὸς τὴν
πατρίδα, τὸ καλύειν οὐδ' ἐν τῷ τὸ πατρὸς πλειδῆ-
ναι βούλεσθαι ὧδε ἐστὶ πατρὶ μᾶλλον ἢ Ῥ. μητρός. ἐῶ
δὲ τὰ ἱκανῶς μισάζοντα τοῖς πράγμασι σφόδρα αὖθις,
καὶ πολλῷ τῷ ἐμπαθέστατα καὶ σώφρονι πλατῆ ἐς τὰ
κοινὰ, καὶ βλαβερὰ μάλα τι πλέκειν ἐκλαύοντα τῆς τοῦ
κρατοῦντος δύμενάς τε καὶ ῥοπῆς, ἐν πολλοῖς πο-
βεῖσθαι τοῖς χρήμασι βλαπτόμενος τῶν τοιούτων, νικηφόρος ὁ ὕπατος
ἐκυκλήσατο. οὕτως δικαιότατος πᾶσι λόγοις καὶ πράγμασιν ἐκκλαύων τῷ Βασιλέως πράττειν, αὐτὰ ἐν λαμ-
βάνα γαμβρὸν ὕπατον τῇ θυγατρὶ τὴν ἑαυτοῦ Ϟ Βασιλέως ὑὸν ἰωάννην, δ' ἀνεπιβούλως μὲν καὶ σὺν δίκαις ἰδιοτρό-

cunq; orti, alij alijs nominibus appellati sunt: Magni autem Constantini temporibus Rossicus locum & dignitatem dapiferi: Peloponesiacus, Principis: Atticæ & Athenarum, Magni Ducis: Bœotiæ & Thebarum, Magni Primicerij: magnæ uerò insulæ Siciliæ, Regis: alij denique alia nomina obtinuerunt. Quorsum enim ea singula recensere attinet, quorum memoriam tempus obruit, atque alia prorsus texit & aboleuit, alia nec coniecturis indaganda reliquit? Neque enim eadem illorum ratio fuit olim, quæ nunc apud quosque est: sed uelut illa dignitatum nomina ad posteros propagare licitum fuit, sic etiã sunt quæ licet uetustate nonnihil corrupta, tamen obscurè ueritatem subindicent. Nam Bœotiæ Thebarúmque principem pro Magno Primicerio Megan Kyrion nunc appellant, à prima syllaba occasione sumpta: Atticæ item & Athenarũ Ducem, pro Magno duce, nunc Dueem uocant. Vt autem ad propositũ reuertamur, illis temporibus etiam prouinciæ illius Dux Marebionis dignitatem obtinuit, exiguam sanè, & prouinciæ parem. Sita autem est ea prouincia intra Alpes & inferiorem Iberiam, quæ Marchioni obtigit: perpetuo munere attributo, ut nouo Imperatori uexillum præferat. Sed illuc redeo. Theodorum alterum suum filium Irene Imperatrix sic illuc misit, ne ipse & eius posteri apud Romanos priuigno ipsius Imperatori seruirent. Malnit enim, ut Latinorum ibi religionem coleret, & peregrè minore dignitate esset, quàm ut domi illustris inuiso priuigno, eiusque posteritas illius posteritati seruiret: unà uerò etiam aceruos Romanæ pecuniæ misit. Atq; ita incitatam suam cupiditatem, marito aduersata, in uno saltem filio Theodoro Marchione expleuit. Cæterùm primum filium Ioannem & ipsum prius studuerat ad externum coniugium ablegare, & maximos sumptus fecit ut eum Aetolorũ & Acarnanum & Epiri totius principem efficeret. Sed nullos id consilium successus habuit. Quare cum rem alia uia aggrederetur, Imperator conatus illius anteuertit, se quoq; parentem esse dicens: & præterquàm quòd non minus quàm mater filium curaret, etiam autoritate antecellere: nec esse quicquam quod obstaret, quò minus patris uolũtas potius quàm matris de filio rata haberetur. Erat autem tum procurator negociorum Imperij uir prudens, & ob industriam & Reipublicæ gerendæ scientiam Imperatori charus, unde & autoritate & opibus pollebat, Nicephorus Caniclij præfectus. Is blandis sermonibus atque obsequijs, lenitate Imperatoris conciliata, petit & accipit generum filiũ eius Ioannem, indignante quidem & refragante Impera-

Primicerij.

Ioannes Paleologus Nicephori cuiusdã filiam ducit.

Imperatrice, sed tamen accipit. Verùm affinitatis illius non diuturnum fructum tulit, nec is qui eam iunxerat, nec is cum quo iuncta fuerat. Nam priusquam integri anni quatuor elaberentur, Ioannes matre, socero, uxore superstitibus, Thessalonicę orbus liberis decedit. Cum autem etiam hanc Imperatricis spem tempus prorsus absorpsisset, nihil quo se consolaretur reliquum fuit, præter Cralænam filiam, & Demetriũ filium. Tantam quidem pecuniã Crali genero partim misit, partim Thessalonicam accersiro dedit, quanta uel c triremes in perpetuum Romanorum præsidium instrui potuissent. Et quorsum attinet, quæ noua commenta & prius inaudita intempestiua mulieris ambitio excogitarit, commemorare? Nam cum suam filiam Imperatorijs insignibus ornare uellet, ut ne quid ei deesset earum rerum, quibus Imperatrices Romanorum institutis ornandas esse uisum est, nec aliter uoti compos fieri posset: calyptram preciosis gemmis & margaritis capiti Cralis prius imposuit, Imperatoria nõ multo inferiorem: atque inde auspicata, prioresubinde preciosiorem quotannis illi misit. Immensa uerò precia splendorémque uestiũ, quibus & genterum & filiam donabat, quis enumeret? aut Imperatoria ornamenta, quæ Romanis erepta in Cralem Seruium, simul & lenitati Imperatoris illudens, & suam libidinem explens, conferebat? Ea uerò erat, fiscũ Imperatorium in liberũm suorum, præsertim Cralænæ sinum, exhaurire: é qua nepotes se usuram cum speraret, tempus illud occupans, thesauros illis reponebat, quibus tandem per occasionem, Romanam imbecillitatem inuaderent, & imperium, quod uolentibus Romanis non soluti essent, ijsdem inuitis eriperent. Verùm non animaduertit, se humana cum animo suo consilia agitasse:

» Deum uerò nunquam in consilium adhibuisse, cuius inimicitias quiuis suscipiat, qui homo cum sit, fastu animi conditionis humanæ modum excedit, suorũmque consiliorum & actionum exitum & successum ad Deum nõ refert.

Ecce enim, hæc Imperatrix Irene, magna spe in liberis suis collocata, humana prudentia sine Deo res administrabat, & Romanas opes in Romanorum hostes erogabat. Res autem non ex illius sententia succedebant, sed inanes illius conatus arguebant: diuino utique iudicio labefactatos. Irenes pro fusiones in Cralem.

Crales enim quadragenario maior, cum puella octo annos nata congressus, matricem eius læsit, ut fœtum nullum edere posset. Igitur inquieta mulier etiam hac spe frustrata, ad aliam se conuertit: & Crali multis atque innumerabilibus donis persuadet, desperato iam è coniuge hærede, ut alterum è Cralænæ fratribus Triballorũ principatus hæredem institueret. Simonidis uterus 8. annos nata á marito corrumpitur.

(Demetrio

(Δημήτριος δ' ἦσαν ὅτι ὁ θεόδωρος ὁ μαρκίωνος, ὁ μὲν ἔτι νέος τὴν ἡλικίαν ἦν καὶ παίδων ἄπαις τυγχάνων πατὴρ τοῦ χώρου θελαμπαρδίας, γόνε τὸν μεῖζόν, ὃς ἀράκαμβι, ἀγχιμαθῆ τ' ἄγνωτ λάβανον) καὶ πρῶτον μὲν τὸν Δημήτριον πομπαῖς ταῖς ἐν χρεμάτων τρυφαῖς ὁ βλακέαιος πρὸς τὸ ἐφ' ἡλίου σωκπτόμπαι διάδοχον χρηστηριάσθαι, ὃς ἀράκαμβι, θελ ἀγχᾶς, ὃς δὲ καὶ καὶ ἄσμενος μὲν ἐπανῆλθε πρὸς τὸ ἐφ' ἡλίου. τὸ δὲ τόπος σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπον, ὅλως ὀρμαῖς αὐτοῦ καὶ ἀπιτρόπιτο τῇ ἐκεῖ ἄγαμο γλῶ, καὶ μεπροτέραν αὐτῇ φιλοτιμίαν ὅθεν μετ' ὀ πολὺ τὸν δημήτριον ἔτως ἐκεῖθεν ἡ μήτηρ ἐπανήκοντα διέκαμβι, καὶ τὸν φιτόδωρον ἄνδρα ὑβριδώσα ἐλπίδων, τὸν ἐπρεν ἐπ θελαμπᾶδίας ὑὸν μετεπέμπετο ἐπὶ δόλωρον τ μαρκίωνος, ἐκκαρμάνων ὑβριφρόνως πάγανα· καὶ τ ὁμοίαν πρόσοψιν ἐπέμενα, καὶ ἔτερον διάδοχον ἐνόμιζε τ τῶ πρώτα σωρίας ἀγχᾶς. ἄσμενος ἐὼν καὶ ἔτερον ὁ ἐφέλας ὑπεδέχετο. τὸ δὲ τόπος σκληρόν τι καὶ ἄπιθι, ἀλλ' ἔτερον ἀφῆκεν μονιμότερον ἐκεῖ πειθόμενος τῇ δημητρίου· ἐν' ὑπανάλθοι καὶ ἔτι θ, καὶ ἀσπασόμενος τὸν μητέρα, πόσος πὴ' ἐλπίδας ὑπόσας ἐλθὶ τάπις ἐπρεφον ἐλπίδας ἐκβεβλακυῖαν, ὄχι τὸ ἀπὸν ὃν θελαμπᾶδίαν αὖθις πρὸς τῇ σύζυγον· καὶ παῦτε μὲν γὸν τὸν δ' ἡ τοῖς χρόνοις, ἔτερον ἔχει τ τρόπον. τάδ' ἰφεῖς ἀράσοντα γὸν τοῖς ἰφεῖσ· ἐλθὶ δ' αὖ κατελαύνες αὖθις τρισπῆρον τὸν λόγον.

Hi Demetrius erãt & Theodorus Marchio: quorum alter nondum ex ephebis exceſſerat, alter in Longobardia iam etiam liberos ſuſceperat: quò a matre, ut generis reliquiæ extarent, miſſus fuerat. Ac primùm Demetrium cum magnis opum delicijs & faſtu ad Cralẽ mittit, qui ſucceſſor (ut diximus) principatus deſignaretur: qui quamuis humaniter ab illo ſuſceptus, tamen aſperitare loci offenſus, diutius ibi manere noluit. Eo igitur mater paulo pòſt reuerſo, alterum è Longobardia filium Theodorum Marchionem accerſit, qui raſam barbam afferebat: eodemq; modo & illum, quò Seruiani principatus ſucceſſor eſſet, ablegauit. Cæterùm ne hic quidẽ benignè & ipſe acceptus, inſolitam loci aſperitatem diutius ferre potuit: ſed ad ſalutandã matrem, præter ſpem omni ſpe deſtitutam, reuerſus, in Longobardiam ad uxorem ſuam redijt. Atque hæc his temporibus ad hunc modum ſe habuerunt. Quę uerò conſecuta ſunt, deinceps exponentur: nunc ad Catelanos redeundum.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΕΛΑΝΩΝ ΑΥΘΙΣ.

DENUÒ DE CATELANIS.

ὑπει γὰρ μετὰ τ' γαμόμβρ πρὸς αὖ ἄπθους πόλεμον ἐπῆλθόν τε τῇ τ νίκῃ καὶ τῇ ἔτ τρικπόλεμον συμμαχίᾳ, οἳ ὀς ἀράκαμβι, ῥωμαίοις ἀφρόνις, ἐντομέλασαν πρὸς αὐτὸν, συχναῖς χρεσέμενοι ταῖς ἐκβροιμαῖς καὶ ἰφ' ἅλοις ἴτισι δυσί, πᾶσαν θρῆκην καὶ ἀπροιδῶ πιπτικασαν τὸν πλάτον μὴ μισόγαιον χώραν, ὁπόσον τ ἔχει μαρτάας τ μὴ βοδόπης καὶ ἄχρι βιζύης διακα. ἐπεσπε ἐρχόντες γὸν τὸν τ χερσόνησον, ἔγνωσαν ὧν τὰ πρόσω πορεύσθαι τὰ γὸ πο ἰλικόμενοι, μίχρις κὸ ἐκχᾶσαν καὶ μόνιμον ὑπόστασιν. καὶ δ' ἀνθελεύσεις τῶν πρὸς θάλασσαν ἱππέων θρᾴκιοι βοδόπιοι, ὧσαν ἀνδρῶν ἐμπεπλῆντες. ἦσαν δ' ὁμὲ χιλιάδες τὸ μὲν τέρεσον πλῆθος ἐστὶς τὰς δύο τὰς μυρίας καὶ τὸ τ ἱππέων τὸ δὲ τ καταλαύσων ἐστὶς τὰς μυρίας, ὅσον τι γὸ ἐπεδύσι καὶ ὅσον πεῖρον. τὸ δ' μὲν πρῶτ μισοῦντες, ὅτι διὰ μέλισσ καὶ ἀρπάζ ἀρχ) ὕδατι λιμαν, τὰ ὕδατόδεια θ χαμῶν πρὸς τὴν σπανιάζειν βελόμενοι, ἐσεβάλλεσιν ὡς τὰς θ μακεδονίας κώμας, κἀκὰ τὰ πλῆστ καῖεσι φθείροντες, καὶ πολλῆς ἐκ τῶν λαφύρων ἐμπλήσαντες ἀφιλάας, ἐρατοπεδεύσι πρὸ τῶν κερκινδρέων. πόλις δ' αὖτ πέλας μ' ἔστ πρόφασις, νῦν δ' καὶ τῶν εἰκοτέρων θῶμες. ὃ γὰ μὲν πρὸ αὐτῆ χῶρος ὕδατόδεια ὧν δὲ ἐρατοπεδεύων καὶ χαμαιεύων κατεγελῶν, ὑπεδ' ἐχεσι, ὡς ἀράκαμβι, καὶ τ' τ καταλαύσων πλανάτων ἐρατ. ἄπερ γὰρ ὃς πθμένες ὡς θάλασσαν, κύλπος ὀ μικρὸς ἐκαπρύθρυ πρὸς μελιτὸν, δι' ὧν γὸ τοῖς χαμαιευσὶς ὥραις τὸ θ χιόν ἐκροσίται ὑπορρέον. πρὸ δ' ἀχεμένης ἀβατος ἐκάθη, ὑπὲρ χάρακα τοῖς γὸ μακεδόνες πόλεσιν, γὸ ἀεὶ τὸ τῶν ἐλπίδων κιφάλαιον ἡ θεσσαλονίκη ἐτύγχανεν ὄντο γὰρ, ὡς οἱ τότε ἡγοῦντο πρόσφορον ἐγκρατῶς, μεγάλος τι καὶ πολὺ τοῦ πλέονος, καὶ μάλιστ νῦν ὅτι καὶ τὰς βασιλίδας ἔκειν ἔνδον, ἐρῶσιν καὶ μᾶλλον φημὶ καὶ μᾶλλον, μεγάλ ἐν ἰξῆς τὸ ἐκ-

HIenim poſt Aprinum prælium, & uictoria, & Turcopulorum (qui à Romanis, ut diximus, ad ipſos defecerant) ſocietate elati, crebris excurſionibus & impreſsionibus omnia & maritima & mediterranea loca uſque ad Maroneam, Rhodopen & Byziam uaſta ac deſerta reddiderunt. Deindè commeatu deſtituti, ulterius progredi obuia quæq; prædando ſtatuerunt, donec ſufficientem & ſtabilem ſedem inueniſſent. Itaque montanis Rhodopes ad mare uergentibus ſuperatis, crebriſq; ſpolijs locupletati, impunè progrediuntur. Erant autem Turci pedites & equites amplius bis mille, Catelani amplius quinque millia. Autumno tam ferè medio exacto, ſub Arcturi exortũ, commeatum ad hybernandum paraturi, in Macedonicos pagos impetum faciunt: ibiq; ferè omnibus ſubactis, onuſtiq; præda, iuxta Caſſandriam caſtrametantur: quæ urbs olim illuſtris, nunc habitatoribus uacua eſt. Verùm ager in circuitu illius ad hybernandum aptus, ab errabundo, ut diximus, Catelanorum exercitu occupatur. Eſtenim promontorium in mare propendens, ſinibus utrinq; non paruis circundatũ, quibus hyberno tempore copia niuis excutitur. Ineunte uere illinc digreſsi, Macedonicas urbes inuadunt, inter quas ſumma ſpei erat Theſſalonica. Putabant enim, ſi hac, in primis & ampla, & diuitijs referta, præſertim cum & Imperatrix Irene & regina Maria ibi degerent, potirentur, nihil obſtiturũ, quin huius urbis opportunitate ad reliqua omnia uterentur. Catelani è Thracia in Macedoniã tranſeunt. Caſſandria. Catelani Macedonia excludũntur.

tunitate usi, totius Macedoniæ dominatū occuparent. Sed Imperator illorum instituto anteuertit. In primis enim longum murū ad Christopolin à mari usque ad uicini montis cacumen extruit, ut locus is se inuito prorsus inaccessus esset ijs qui uel è Thracia in Macedoniam, uel è Macedonia in Thraciā iter haberent. Deinde cum didicisset, primo uerè Catelanorum in Macedoniam & Macedonicas urbes impressionem, in expectatione esse: duces rei militaris non imperitos ad eligendos è Macedonia milites ablegauit, qui defendendis contra hostilem obsidionem urbibus pares essent, & iustum è suburbanis locis commeatum in eas comportarent: cæteráque omnia prouiderent, ne oppugnationis tempore intus à fame, grauiore hoste, premerentur. Cęterùm hostes uere iam facto, relicta Cassandria, partim proximè Thessalonicæ suburbia, statiua habuerunt: partim prędatum exiuerunt. Sed cum totam prouinciam cultoribus & pecore uacuam, urbes uerò multis armis firmatas conspexissent: in Thraciam redire statuerunt. neque enim se posse frustra ibi desidere. Nam si commeatu destitucrētur, qui tot equos, tot capriuos adducerent, cum ipsi VIII millibus haud pauciores essent: exitium haud dubiū à fame imminere. Sed priusquam cōsilium illud uulgaretur, è captiuo quodam audiunt, uiam sibi in Thraciam nō patere, propter longū illū murum recens ad Christopolin extructum. Eares præter omnem expectationem audita, perculit illos, & cōsilij prorsus inopes reddidit: eóque redegit, ut quò se uerterent nescirent, cum & munitione illa arcerentur: & timerent ne Macedoniæ finitimi populi, Illyrij, Triballi, Acarnanes & Thessali, suas quouis irruptiones ueriti, & alij alios cohortati, omnes uires coniungerent: atque ipsi circūuenti, spe omni fugę adempta, funditùs delerentur. Quare, ut in necessitatis articulo, consilium furori quàm audaciæ similius cœperunt: ut omni mora sublata, primo quoque tempore ultrà progredientes, uel ubertate Thessaliæ, uel ulteriore aliqua quę ad Peloponesum usque sunt prouincia occupata, diuturnos errores finirent: aut, si hoc non succedisset, cum aliqua maritima gente factis induciis, liberum in sua reditum haberent. Relicta igitur Thessalonica, tertio die ad Thessalicos montes peruenerunt, Olympū, Ossam, & Pelium: iuxta quos castris positis, & agro uastato, abundè omnia quæ ad sustentandā uitam necessaria sunt, parauerunt. Sed illud penè me præterierat, quod, ut historiæ series seruetur, explicandum est.

Christopolitanus murus.

Præsidia urbibus imposita.

Catelani Thessaliam petunt.

λύων, πόσος ἐκεῖθεν ὁ ὄχθος πρὸς ἕω μακρὸς ἐπὶ ἔλασσον μεσαντόπας χωρεῖ. ἀλλ' ὄφελε τῶν τότε πολιτευομένων ὁ Βασιλεὺς ὑπόνοιαν ποιεῖσθαι. πρὸ γὰρ τοῦ τὸ πρὸς τῶν χριστόπολιν μακρὸν τεῖχος, ἐκ θαλάσσης μέχρι τοῦ πρὸς κεφαλῆνι ὄρους ἀκροτηχίας, ὡς ἄβατον εἶναι τὸ χωρίον καθάπαξ μὴ βουλομένοις τοῖς Βασιλεῦσι, τοῖς τ' ἐκ μακεδονίας ἐν θράκῃ ἰέναι σφίσιν ἦν, τοῖς τ' ἐκ θράκης ἐς μακεδονίαν ἰέναι πάντα ἐπὶ τοῦτο ἦγον τῶν ἔθνη κατὰ λόγον αἰχμῆς ἑπόμενον ἑκάστοις ἐρημίαν. ἦν δὲ αἰχμαλὼτα πρὸ τῆς μακεδονίας πόλεως, σρατηγὸς ἐκλείπει, ὑπόσοι τὰ πολέμια ἦσαν ἐκλεκτοί, πέμπει σρατολογήσοντας ἐς μακεδονίας, οἳ ἔσονται ἱκανοὶ φύλακες τῶν ἐν μακεδονίᾳ πόλεων, εἰ βούλοιντο οἱ πολέμιοι πολιορκήσαντες πάντας πολιορκεῖν, ἔφοδόν τι τὰ πρὸς βορρᾶν ὑποτιθέμενοι τῶν θετταλῶν ἐν ταύτας βιαιοτέρους, καὶ πάντα τέλεα ἐν ἄγοντας, ἵνα μὴ ἐπὶ τὴν πολιορκίας καιρὸν μάζονα τὴν ἰσχὺν ὦσιν οἱ φύλακες, τὸν δὲ ὅλον πολιορκίαν ἐκ τοῦ λιμοῦ. ἀλλ' ἀγὼν ἦλθε φάσκοντες, ἀβάτους εἶναι τὰς μακεδονίδας, οἱ μὴ ἔγχιστα τῶν θετταλονίκης πεδίων ἀνίσαντο, οἱ δὲ ὑπὲρ λόφου ἱδρυσαμένοις ἐπὶ τὸν τῶν ὑγρῶν ἅπασαν τὴν εἰκτὸν ὁρίσειν, καὶ ὅσα φίλα αὐτοῖς πάντα καὶ βουκόλια, καὶ αὖ τὰς πόλεις πολλοῖς τοῖς ὅπλοις ἀχυρώσειν, ἴγνυσαν αὐλὶς ὑπὸ θράκης ἐπεισρέοντες. μικρὰ γὰρ ἔσεσθαι τὸν φόβον ἀχρεμόνων, ἐκὼν καθαρμοὺς τριῶν τὸν χρόνον, καὶ σφᾶς αὐτοὺς φθερεῖσθαι ἀπὸ συνοχωκῆς. μικρὰ γὰρ ὄντων αὐτοῖς τῶν ὑποπολέμων, τοσαύτων τε ἱππομάχων, τοσόντος δὲ αἰχμαλώτων, οὐ πᾶσαν ἐξακισχιλίους ὄντας διὰ μὴ αὐτοὺς, κινδυνεύειν τῶν πόρρωθεν, φλαργῶντας οἴκοθεν τῷ λιμῷ· ἀλλ' εὖ τὰ δίφατα γίγνεσθαι ἐκπυεῖ τῷ πλήθει τὸ σρατιώτου, καὶ πωλοῦντας ἥδε τε τῶν αἰχμαλώτων, ὡς ἀπὸ ῥᾳστῶν ἴσως αὐτοῖς ἀπὸ θράκης ὁδοῖς, τῶν βραχίων ἀναγράφοντες πρὸ τῶν χριστόπολιν μακρὸν τεῖχος, ἐκ θαλάσσης· τὸ μὲν ἥμισυ πᾶσαν ἀκαθῆ πεδιάδα, ἐξ ἧς πλῆθος καὶ πᾶς ἀμηχανίαν ἄλασι λογισμῶν. καὶ ἐκ ἔχειν ὅ, τι καὶ χρήσοιντο, τῷ τειχῶ πιζομένοι, καὶ ἅμα ἀλλήλοις μὴ τὰ πᾶς ἐν μακεδονίᾳ ῥωμαίοις ὁμορεῖν ἔθνη, τῶν ἀνῶν ἐκεῖσε ἐφορῶντα, πρεσβεύσοντα, πρεσβεύοντα ἐλλάδες, ἰλλυριοί τε δαλασσιοὶ καὶ τριβαλλοὶ καὶ ἀκαρνᾶνες καὶ θετταλοί, καὶ σωμασαμένους πεισόμενοι, κινδυνεύοντα τὰ πάντες, ἢ πάντας ἀβλαβῶς ἐκ ἔχοντες ἐπεισφυγόντες ἢ σώζεσθαι ὑγρῶσι, σῴζεσθαι ὀλίγοι τοῖς, ὡς ἐν αὐάγκης καιρῶ μεγαλοψύχου ἀπλημελήσαντος ἄνδρα τὸν πρᾶγμα ἔχειν. ὑδρεῖ γὰρ μεγάλῳ μὴ πλάζεσθαι, ὁμόσε τοῖς πρόσω χωρεῖν τῶν τοιούτων, καὶ ἀ τῶν ἐν θετταλῶν χώραν ἔφοδον φέρουσαν τὰ πρὸς ζιῶ ὑδροτάλεια ἴσον ἦσαν ἀχμάλωτον, ἀ ἐν ἱκανὰ μέλαν, ὑπόσα ἰφιξὸς οὐσίᾳ ἔχει πολυπόνου, καὶ ὅσους ὑδὶ μικρὰ πρὸς χάρας τῶν οἰκοῦν ἱδρυσάμενοι, τὰ μαχεῖς ἀπελαύσαν γὰ πλοῦτος· ἀ τὸ γὰ δύσφορον, ἀπεσμένως πρὸ τῶν πρακλειωτῶν ὑδάτων, ἀκόλουτον ἀλαφρὰ ἐν ὑδὶ τὰ εἰκῆ ἀπόπλουν. ἀμαῖς ἐν ἰκανὸν, πρεσβεύοντο ἐς τὰ πρὸς θετταλίας ὄρη, ὀλυμπος τε ὅσα κὴ πήλιον· ὧν ἄγχισά πα σρατοπεδεύσαντες, ὑπόρθιον τῶν χώραν, καὶ σφᾶς αὐτοὺς γὰ πλησίον ἐφόβουν τὸν ὅσα πρὸς τὸ ζιῶ ὑδροτάλεια ἴων. ἀλλ' ἰκανὸν μαχεῖ μὴ πεῖσθαι· αὐκλιπῆσαν δ', ἵνα κεδ' ἑαυτὸν ὁ λόγος ὀλίγον.

DE

ΠΕΡΙ

ΠΕΡΙ ΔΙΑΙΡΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΑΤΕΛΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ.

ΥΠΕΡΗΝ δὲ τοῖς λατίνοις, ὡς ἔφαμεν, καὶ τοῦτοι πρόσχιλιοι, ἢ οὐ μᾶλλον ἑκατὸν καὶ χιλίους ἔφαμεν εἶναι, οὓς γὰρ ἀποδιαφεύγοντας ἅμα τῷ μιλὲκ, μετὰ τοῦ τὸ σουλταὴ ἐξαπίνης πᾶσι σκύθαις φυγεῖν, τοῦτοι θείᾳ βαπτίσματι τελεσθέντες, καὶ συγκαταλεγέντες ἢ τοῖς ῥωμαίων στρατεύμασι, καὶ τοῖς τ' παίδων σχολαρχαῖς αὐξηθέντες, ὕστερον ἀποστάσαντες μὲν ῥωμαίων, πρὸς συρίαν τε τῷ κατελαύνῃ στρατῷ, ὁπότε συμβαίη γυνόθαι κατ' ἐλάττων ἢ μείζων τὰ στρατεύματα, κατὰ τὰς πρὸς ἕω πύλας * ἄκρας· ἀεὶ δὲ πλέους ὄντας, αὐτοῖς ἅμα τῷ χελὴλ ἐξ ἀσίας ἀποδραμοῦσι μιδοφανιλῶ συμμαχίαν τῷ κατελαύνῃ. τῶν οὖν κατελάνων τὸν ὑπὲρ θετταλίαν, ὡς ἔφαμεν, ὀρῶν ὄντα, ἄξεσθαι κατ' αὐτῶν σκοπίζεσθαι οἱ τοῦρκοι, τὸν σφῶν συμβαίνοντα ὑποπτεύοντες, καὶ οὐ μάλα τι σφόδρα ἀκίνδυνον ὑσμηλῖνι εἰρήνευσι. συνῆσαν οὖν οἱ τῶν τουρκικῶν στρατοῦ ἡγεμονεύοντες, ὅ, τε μιλὲκ καὶ ὁ χελὴλ ὀρῶν τῶν κατελαύνων ἀρχηγῶν, λόγους πρὸς τοὺς ἅμα ἐκείνῳ σχαλύσιος διεπιπάσσω. οὐ δὴ πρὸθύμως τῷ αἰτήσει δ' ἐφαμέν(οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτοῖς ἦν ἄρα μείων ἀπόλαυσιν χρημάτων ἐντυγχάνειν ἢ τῶν τουρκικῶν ἐκλεκτῶν συστράτοις) ἄσμενοι διελέλυντο, πολὺς τε αἰχμαλώτους καὶ ὅσα ἐπιφέροντο λάφυρα σχεῖν μέλλοντες κατὰ τὸ εἰκὸς ἑκατέροις τοῖς μέρεσιν· ἀλλὰ τὰ πρὸς τῶν τούρκων πλείονα διόμενα λέγω, ἐξ ὧν μᾶλλον τοῖς ὀρῶσι.

DE CATELANORVM & Turcorum diuisione.

IN Latinorum exercitu etiã Turcorum tria millia fuerunt: quorũ mille & centum eos fuisse diximus, qui cum Meleco post Azatinis ad Scythas fugam remanserunt, & sacro baptismate initiati, & in Romanas legiones relati, & liberorum successionibus aucti, pòst, committenda ad Apros pugna, ad Catelanos defecerant. maior uerò pars ex Asia cum Chalele, à Catelanis in auxilium euocata erat. Cum autem Catelani Thessalonicam inuasuri essent, Turci tumultuari cœperunt, quòd familiaritatem illorum suspectam haberent, nec sibi tutam arbitrarentur. Turcorum igitur duces Melecus & Chalel, cum Catelanorum duce congressi, uerba fecerunt de pacata discessione. Qui cum postulatis illorum haud cunctanter annuissent (neque enim ipsis iam, cum à Romanis digressi essent, Turcorum auxilia necessaria erant) cupidè discesserunt: & captiuos & omnem prædam, pro ratione & numero utriusq; partis, partiti. Sed res Turcorum pluribus explicandæ, nunc differantur.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΕΛΑΝΩΝ ΜΟΝΩΝ.

Οἱ δὲ κατελάνοι τῶν τούρκων ὑπερεπτελλαγῆντες, καθ' ἑαυτοὺς ὅσον παραχαμάζοντες πρὸς τῶν ὀρῶν τὸ πρὸς ὄλυμπον καὶ ῥοῦσσι, ὡς ἔφαμεν. ἐαρὸς δ' ὑπὸ τοῦτον, ἀρξάντων ἐκεῖθεν, σβεσάντων τάς τε τῶν ὀρῶν κορυφὰς, καὶ τὰ χιόνος πάντα τὴν πρὸ ὑπωπιῶν τὸ θέρος, ἰσβάλλουσι εἰς τὰ θετταλικὰ πεδία. χόρον δὲ χώρων εὑρόντες ἀγαθὸν τε καὶ πίονα, ὅλην ἐκεῖ ἅπαντα τρίφασι τὸν χειμῶνα, τῷ τε χόρτῳ δ' ἐωσῶντες ἐς σαφὲς ἐρόντες, ὅσα μὴ χῶρος ἦσαν ταχέως, μεδ' ὑγρὸς αὐτὰ ποιοῦσι. ἔχει γὰρ ἀδρῶς τὰ τικεῖτε τὰ πρὸς θετταλίαν πεδία, τ' δὶ ὑπόπτως ἐκᾶ τῷ κρύῳ νέου τι ὄντος τῷ ἠλικίᾳ, καὶ ἀπάρας ἔχοντος ἐς πεδία μεγάλων διοίκησιν, καὶ ἄλλως νόσῳ δ' ἀπαυδῶν μακρᾷ, καὶ ὅσον οὐδέπω τελευτᾶν μέλλοντος, καὶ ἅμα αὐτῷ κατελύσων ἡ μοῖρα αὐτοῦ διαδοχὴ ἡ τῶν πρόγονων καὶ σιδερονκράτορων ἀρχῆς. γυναῖκα μὲν γὰρ οὔτος ἠγάγετο ἑαυτῷ πρὸ βραχέος ἀρτίως, τῷ τότε τοῦ βασιλέως αὐθρονίκου θυγατέρα. παῖδα δὲ μετ' αὐτὴν γεγόνοτα κρν, ὃς αὖ αὐτῷ ἡ ἀρχὴς κατεσ διαδοχος· καὶ ὀλίγα τούτοις πλημμελῶς τὸν ὠδῖνα τοῦ πρόντος τὰ ἱκάνα ἐφέροντο πράγματα. πλέονα δὲ καὶ τῶν ἐς τὸ ἐπιόν ἄδηλον παρακλῶ τι ἢ τάσιν γένεσ ἡ ἀρχὴς, ἀδιαλείπτως ἐπὶ λευκαλυμμένῳ βυθοῖς τοῦ ταύτῃ ὀλισθοῦσιν, ἢ μᾶλλον τοῦτο ἡγεμόνος ἡ χώρας ἐχόντων νόσῳ πεπιεσμένῳ, καὶ τῶν πολιτῶν διαλυθέντων ἀδρῶς πολιτικῶν, διαλοιπῶν ἐξεστώτων ἄνευ ἐφικτῶν ἡ γνώμῃ τῶν ἡγεμόνων, πρὸς ταῦτα καὶ αὖ ἀφιλῶν πολιτῶν χέει, διαλοιπῶν τι ὑποχίδια πομπὸς αὖ ἀπέξοντες ἐπὶ τ' ἀρχαίαν τὴν βοιωτίαν

DE CATELANIS solis.

CAtelani autem, Turcis iam digressis, ad montes Olympum & Ossam, ut diximus, hybernabãt. Vere autem tempore montiũ cacuminibus & cõuallibus, quæ Tempe uocantur, superatis, ante æstatem in Thessalicam planiciem irrumpunt. Vbi cum solum bonum & pingue inuenissent, totum ibi annum exegerunt, agris urendis, & omni bus ijs quæ extra mœnia erant uastandis, resistente nemine. Tum enim res Thessalorũ infirmæ erant, ob immaturam principis ætatem, magnarum rerum imperiti, & diuturno morbo conflictantis, & iamiam morituri: cum quidem maiorum successio, & Sebastocratorum principatus in eo delituruς esset. Vxorem duxerat paulo antè Irenen, nothamImperatoris Andronici filiam: ex cáque nullum susceperat, cui relinqueret principatum. Ob hæc perturbatus illius regni status fuit, & grauiora timebantur: quòd incertum esset adhuc, quis id occuparet. Proinde cum princeps extremo morbo laboraret, & hostes flammæ instar prouinciam peruagarentur atque absumerent: procerum Senatus censuit, eos donis illiciendos, & ducum uoluntates largitionibus redimendas, priusquam illa inre belli raperent: ductoresque promittendos, qui eos in Achaiam & Bœotiam, pro-

Catelani Thessaliam uastant.

Thessaliæ postremus princeps.

Thessali Catelanos in Bœotiã traducunt.

unciam amœnam & frugiferam, & ad habitandum aptissimam, perducerens. Quòd si auxilijs esset opus, ea quoque alacriter daturos, & per omnem ætatem amicos illorum futuros esse. Hæc Latini etiam auidè accepe runt: quòd, si Martis aleam experirentur, & regio uastanda esset, & opes atterendæ, & ex magna copia magna inopia pertimescenda, quæ res ipsis curæ in primis esset. Deinde penes quẽ uictoria futura esset, præter Deũ, prorsum scire neminem. Nam quamuis plerique euentus ab hominibus ex æquo sperentur: nihilo tamen minorẽ illis uictoriæ quàm sibi spem esse propositam, incerto utrinque exitu. Nam & montium faucibus, quibus natura regionem undique munisset, habitatores tutos & fretos esse, & castella in altis sita montibus oppugnari non posse. Quare utcunque euenisset, ambiguum fore euentum sibi, in alieno solo oberrantibus, & tam longè à patria remotis. Absurdissimum igitur fore, cum pecunia dexteras absque labore implere liceret: ea occasiõ espreta, magna pericula incerta spe subire. His illi rationibus adducti, pacem cum Thessalis, quibus dixi conditionibus pepigerunt: & ueris initio, & ductoribus & pecunijs acceptis, ac monnib. qui post Thessaliam sunt, & Thermopylis superatis, iuxta Locridem & Cephisum flumen castra ponunt: qui è monte Parnasso erumpens, & uersus ortum profluens, à Septentrione Locros Opuntios & Epicnemidios, uersus Austrum & meridiem mediterranea torius Achaiæ & Bœotiæ habet: & cum maximus sit, usque ad Lebadiam & Haliartum indiuisus manet: inde in duos amnes distractus, Asopo & Ismeno suum nomen commutat: quorum ille Atticam usque ad mare secat, hic iuxta Aulidem (ubi olim Græcos heroes Troiam petituros appulisse & statiua habuisse ferunt) Euboicum mare influit. Cum autem Thebarum & Athenarũ princeps, & torius tractus illius dominus, quem magnum Primicerium, corrupta uerò uoce magnum Dominum appellari diximus, hostium aduentum didicisset, Catelanis transitum petentibus, ut per eius ditionem quò uellent abire liceret, dare noluit: sed non pariuo cum fastu & derisu, ut non magnopere curandos contempsit, cum suas ures per autumnũ & hyemem usque ad uer collegisset. Parabant sese & Catelani, ut aut statim morituri, aut uicturi cum gloria.

Cephisus fluuius.

Athenarum ducis superbia.

χώρεν ἀζεμέ τι καὶ δίκαιον, ἢ πολλὰς κατηγμένα τὰς χάρτας, ἢ ἅμα πᾶς εἰκὸς ἀδικεῖσθαι τὰ σῶν. εἰ δὲ μὴ συμμαχίας δέοιτο, μὴ ἔσεσθαι μέλλε πᾶν θύμως τυλῶν, καὶ φίλοις ἕξειν σφᾶς βίου. ἔσεσθαι καὶ τοῖς λοιποῖς αὐτόν τι ἐλπίς, καὶ μέλλε δόπτε κατὰ γνώμην. ἔφασαν γάρ, ὡς εἰ πόλεμος καὶ μάχη τὰς τῆς ἐκλέσεως ἀδικημένα εἶμεν, ἅτε χώρα φιλοφόσιν, πάντα τῆς ἀγμάτα σωζησόμενα, κἀκ πολλῶν δὲ ἐγνῶ μᾶλλα σωιλαβόσης, ἐπεὶ ἂν ἅμιν ἡ πᾶσα ἀσφάλ-
ιπωπᾶς καὶ τὰ βλ νίκης οἱ πᾶχωρέσει, ἢν παύτᾶν δίκη δὲ ὡς ὃς ἔζηπίσατα πόλιν ἡ θνός. ἅμιν δ' ἔσεν ὡς ἐπί παν ἐμβλεπτόσιμα τοῦτα, μὴ δὲ καμὲ πω σκοπῶ. ἐ γὰρ εἰ πλέονος ξωστυχίαι τοῖς ἀνθρώποις ἐπίσης ἀσφαλπιζόμενα, δὲ λγὸν ἄπλον καὶ σβλεπὸ πθυμῆδος συμβαλλόμενα ἄπαρ ἅμιν. ὅτι γὰρ ἅμιν δὲ πίσην τὸ ἐχέγγυον δὲ τὸ μέλλον πᾶσι βλ νίκας, ὅτ' αὐτοῖς ἐκπλεονας ἃ τῆς πᾶσι ταύτης δίξα πρόσεσιν. αἰ τι γὰρ δυχωείαι ἓν ὁρᾶν οἷς ἀ φύσις πολλαχέθεν τῇ χώρᾳ ἀχυρωσεν, ἀσφάλειά τι καὶ θαρσῶ τοῖς ἐχεσι δίδωσι, τὸ φρόνεια ἐφ' ὑψηλῶν ἱδρυμένα ἓν πόπεν, ἀμήχανον ἅμιν πᾶξαι πλὴν πολιορκίαν. ὧν ὁπότερος ἦξε τὸ πᾶγμα, οὐκ ἔδοξε τὰ βλ ἀρξόσεως ἅμιν ἐπαυτᾶ, οὕτως ὧδι ἔχοντα πλανωμένοις, καὶ ἀλλοτρίας καὶ πόσσον βλ οἰκείας ἀπωκισμένοις. ἓν ὡῶ ἐπποικτὸν ἂν ἄπ, πᾶν ἐμπλῶσαι τοσᾶν χρημάτων τὰς ἀξίας ἄνδ πόνων, ἐπαπε παραδημοντας ὑπὲρ ἀλλοων ἐλπίδων μεγάλους καὶ ἀλίκιδα κινδυνους ὅτου μὲν ὡῶ ἐκᾶνει σωιδόντας, ἢ ὅτ' ω σβασκιφάμενοι, ἀπο λὰς καὶ ξυμβάσους ὧδι τοῖς ἀρχομένοις πίθγται πᾶς αὖ θνᾶλούς. καὶ ἅμα ἄες, τὰ τε χρήματα ἢ αὖν πόν πως παρ' αὐτῶν ἀλησφόντες, ὑπερβάλλουσι τὰ μετὰ θνᾶλικὸν ὄρη· καὶ βλέπτας τὰς θερμοπύλας, σταπισθίδιουσι πρί τι λοκρίδα καὶ ποτεμὸν τὴν Κηφισὸν μίγισ· ὤρ, ῥηγνυται μὲν ἐξ ὄρους ἡ παρνασσῦ, κάτασι δὲ πᾶς ὠ τὸ ῥόμα κατῶ, ἢ πᾶς μ ἀρκτους πεσύμεν· πάντι τι ὀπωπτίσεως καὶ ὑδηκνημίδας λοκρούς, πᾶς δὲ μεσημβρίαν καὶ ὁσπερ ἄπ μὲν τὸν μεσόγειον ἔπεσαν τῆς τι ἀχαΐας καὶ βοιωτίας, μίγισ· μὲν καὶ ἀδιάρτ· ἐχει δὲ πρὸς λιμέ καδιαν τι καὶ ἁλίαρτον πανδεδόωμ τερούμεν· ἐπὶ τε πᾶς δύο χιζόμεν· ῥόμασι, καὶ ὧν ἑσωπόν τι καὶ ἰσμηνὸν μετεπδίμεν· τὸ ὀνόματα· καὶ σβᾶ μ ἑσωποῦ τίμωρ τῶν ἀπικῶ ἔχει θηκέπας, σβᾶ δὲ ἰσμηνοῦ τῇ βλ δύοίας θηκέπᾶ ἀσφαλίμεν· πρὸς τὰ δ' αὐλίδ· πθαύλια, φθᾶ πέλαι αὖν ὧδι προίκα ναυσολοῶντας ὑπλοιας τι καὶ ἅρπας τὰ πρᾶτα πθσιχκρᾶαι τι καὶ αὐλίσεθαι λίγουσιν. ἐπεὶ δὲ τῶν δ πολιμίων ἐπύθοντο ἵφοδον, ὁ τῶν τι δ' ἀθλιῶν καὶ θηβῶν δίκαιον ἀρχῶν, καὶ τῶν χώραν ἱκάνων ἔχων ἅπασαν, ὡς δ' ἀ καὶ μίγας μὲν, ὡς αὐτὸς ἐρῶκα-
μεν, ἐπονόμασε πρυμμικέρ· βλ δὲ λίβιος ὑπὸ δ δλμου σβαφλαράσης, μίγας ἐλίγετο κύρ· οὗτ· τοίνυν δεόμ μὲν αὐτόσε τοῖς κατελαίοις, ἃ βιβλέλλεται δωῶν, ὧδ' ὅπως βούλοιντο ἐπιγράσ σβᾶ δ χώρας αὐτό. ὁ δὲ, ἀλλὰ μακρὰν τῶν ὀφρυῶν σβᾶ βλ γλυκύτης ὠδιδοξέμεν·, καὶ πολὺ τὸν μυκτῆρα κατ' αὐτῶν, ὡς ἀ φρονεῖν· μεγάλης μέλα ἀξίωμ κατηχιέμεν·, ἄθρει, λ τὰς δωάμεις, διὰ τι φθονεπώρε καὶ χαμῶν· δὲ ἂν παρισκυλέζοντο δὲ καὶ οἱ κατελαῖοι ὡς ἂν τοῖς ἐξόμενοι τῷ πολίμῳ, ἀ ζασύντες ὑκλιῶς.

Aulidem

DE

ΠΕΡΙ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΒΟΙΩΤΙΑ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΕΛΑΝΩΝ.

ΠΡΟΣ μὲν οὖν ὑπηγγέλθη, ἥκειν τοὺς οἱ κατελάνου τὸν Κηφισὸν, κατεστρατοπέδευσαν πρὸς τῷ Βοιωτίᾳ οὐ πόρρω τοῦ ποταμοῦ, αὐτοὶ δὲ συνέμενε τὸν πόλεμον προσδοκῶντες. ἦσαν μὲν οὖν οἱ κατελάνου οἱ μὲν ἱππεῖς ὀγδοήκοντα καὶ τριακόσιοι, τὸ δὲ πεζὸν τετρακισχίλιοι, οἷς καὶ πολλοὶ τῶν αἰχμαλώτων ἐξ ἀνάγκης συνεκατελήγοσαν. ἀκηκόεσαν δ' ὅσον οὐδέπω τοὺς πολεμίους ὑφεξόντες, αἰρούμενοι μὲν τὸν γλῶ ἐκόντας ἅπασαν, ἢν δὲ συνέμενε τὸν πόλεμον ἐγγὺς ἦν. ἐπεὶ τε πολὺ προῆλθον καὶ διώρυχες ἀνῳκτο τοῦ ποταμοῦ, ὅλον αὐτὸν τὸν πεδίον, οὕτω πλουσίας, ὥστε ἐλμιτάζειν, καὶ αὐχμηρὸν τὸν βάσιν τῶν ἵππων ποιῶν, συγχαννύμενον ὑπὸ πλήθους τῶν ποδῶν, καὶ οὐκ ἀδρόως ἰόντων διανάδην. καὶ μὲν δὴ μέσην τὴν ἡμέραν, ὁ Φίλιππος καὶ οἱ Φλεγόνιος ἀρχηγοὶ, πολλὰ ὑπομένοντες πρότερον, συνεκεκροτημένοις ἤδη τοῖς θηβαίοις καὶ ἀθηναίοις καὶ πλαταιεῦσι, καὶ ὅσοι λοκροὶ καὶ φωκεῖς καὶ μεγαρεῖς ἐπῆρχον ἐπίλεκτοι. ἱππεῖς μὲν οὖν ἦσαν ὑπὲρ χιλίους τούτοις καὶ τετρακοσίους, πεζοὶ δ' ὑπὲρ δισχιλίους, οἵπερ δὴ καὶ φρούρημα πολὺ τὸ παράλογον ἐκπεπλήκει. ἄλπεις γὰρ οὐ μόνον οὐ κατελάνους αὐτίκα συνεκπεφεύγειν, ἀλλὰ καὶ πάσας ὑφεῖναι χώρας καὶ πόλεις ἄχρι Θυρίας τῆς Αἰτωλίας· τὸ δὲ ἐκ τοῦ παντὸς τοιοῦτον. ἐπεὶ γὰρ ἐν ἀνθρώποις καὶ οὐκ ἐν πᾶσι τοῦ θεοῦ τὸ τέλος πράγματ' ἐπιμερῆ ἐκλαχεῖν, παίγνιον ἐν βραχεῖ τῶν πολεμίων καθίστησι. διαπόλεμον γὰρ τὸ πολίτευμα πολλῷ πλήθει τῆς πόας κατέκρυψε, καὶ μηδὲν τῶν γιγνομένων ὑποπτεύσας, βοῦς καὶ παρακελεύσμασιν ἅμα τοῖς ἀμφ' αὐτὸν πᾶσιν ἱππεῦσιν ὁρμᾷ κατὰ τῶν πολεμίων, ἀκμὴν παρῆν τὸ πολίτευμα κατὰ χάρακα ἑστὸς τοῦ, καὶ τῷ αὐτῷ πόδε δρόμῳ ἐπέφυγεν· ἀλλὰ πρὶν ὡς μέσον ἐλθεῖν τὸ πολίτευμα, ὥσπερ εἰκὸς ἦν πολλοὺς ἵππους ἀνδρῶν ἐπὶ τῶν ἵππων ἀνδρομένους γῆς πόδι τῷ τῶν πολλῶν ὁρμαντιδὸν βάσιν μᾶλλον ὑποκύπτειν, οἱ μὲν ἅμα τοῖς ἱππεῦσιν ἐκυλίοντο κατὰ τὸ πεδίον· οἱ δὲ οὐ ἵππους ἀφελκύοντες, πλημμελῶς ἐφέροντο κατὰ τὸ πολίτευμα· οἱ δὲ οὐ πόλεις συνεκπεφεύγοντες, ἐφ' ὑμᾶς ἔσεσθε, καθάπερ ἀνδριάντες οὐ ὑπὸ τῶν αἰχμητῶν, οἱ μὲν τοι κατελάνου ἀναδρόμησαν πρὸς τὸ ὄρυγμα, ὡς τοξόλαπτοι ἐκκλασθέντες βέλεσιν, πάντας μὲν ἅπαντες ἐξῆλθον κατὰ φάσιν ἀδύνατον ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν ὑπεπαιόμενοι, οὐ φεύγοντες κατὰ πρόσωπον ἀλλήλων ἄχει θυμῶν τε καὶ ἀθλιότης· ἅς δὲ καὶ ἀπόσδικτοι ἐπεσπόντες, ἥπερ χαροπῶται, αὐτοῖς χάμασι καὶ αὐτοῖς γωμφίοις καὶ τύπνευσι. οὕτω τοίνυν ἅπαν ὑπὸ γῆν κύδος ὑβρίσεως μετεπεσούσης ἐπ' ἀρχὰς, ἰγνεροτᾶς οἱ κατελάνου γηρόμενοι, τῆς τε μαχρᾶς πλαίης ἀπάλλαξαν ἑαυτοὺς, καὶ ἐπὶ πόδε τὸ πλίον ἤειμα οὐ ὄρους, οὐ λίγουσιν ἄχει κὴ τιμίφορον εὔξοντο ἂς ἴχνος αὐδρότιας· ἀλλά τε μὲν πρὶ τῶν κατελάνου, οὕτως ἴσχυ.

DE BOEOTICO prælio.

CVm autem uer superuenisset, Catelani Cephiso superato, circa Bœotiam non procul à flumine castris positis, hostem expectabant. erant autem equites eorum ter mille & quingenti, peditum quatuor millia: in quos multi etiam è captiuis ob fagittandi peritiam relati erant. Hostium aduentum iamiam expectantes, omnem illam terram arant, ubi pugnam committere decreuerant: deinde obducto uallo, & fossis è fluuio ductis, totam planiciem ita irrigant, ut stagnaret, & grelsum equorum luti profunditas adeò impediret, ut ægrè loco moueri possent. Vere medio & regionis princeps eum magno exercitu adest, coacto è delectis Atheniensibus, Thebanis, Platæensibus, Locrensibus, Phocensibus & Megarensibus. Equitũ erant sex millia & quadringenti, peditum amplius octo millia: opinio uerò & arrogantia principis ingens. Sperabat enim se non Catelanos tantum statim deleturum, sed etiam prouincias & urbes omnes ordine Byzantium usque occupaturum. Quod longè aliter euenit. Nam dum suis uiribus, & non dumno auxilio rerum exitũ metitur, paulo momento risui hostium exponitur. Nam cum planiciem multo gramine uirentem conspexisset, nihil eorum quæ acta erant suspicatus, cohortatus suos & uociferans, cum omnibus equitibus contra hostes fertur, qui extra campum immoti in procinctu stabant, eius impetum expectantes. sed priusquam ad mediã planiciem peruenirent, equi ueluti firmis uinculis impediti, madefacta terra ad audaciorem grelsum subsidente, partim unà cum equitibus in luto uolutantur, partim ijs excussis temerè in campo feruntur, partim pedibus demersis ordine astabant, equites ueluti statuas sustinentes. Quibus rebus Catelani animati, omni telorum genere circumuentos illos omnes internecione deleuerunt: atque cum equitatu usque ad Thebas & Athenas fugientes persecuti, ipsas urbes ex improuiso aggressi, cum opibus, uxonb. & liberis facilime cæperũt. Sic uelut in aleę ludo principatu subito poriti Catelani, & diuturnum errorem finiuerunt, & suæ ditionis terminos in hunc usque diem paulatim proferre non desistunt. Atque ita cum Catelanis actum est.

Catelanorum mirã strategema.

Athenienses duces atrox clades.

Catelani Thebas & Athenas potiuntur.

DE TVRCORVM IN duas factiones diuisione.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ διαιρέσεως ἀπ' ἀλλήλων εἰς δύο μέρη.

Melecum cũ suis Turcis ad Cralem abit.

IVrci autem cum à Catelanis discessissent, in duas partes diuiduntur, alteri Chalelem, alteri Melecum secuti. Melecus cum suis primùm sacro baptismate initiatus, cum deinde magnis etiam stipẽdijs ab Imperatore acceptis, & fidem illi datam fregisset, & religionis instituta & leges uiolasset, & ad Romanorum hostes defecisset: prorsus desperata Romanorum amicitia, ad Cralem Seruiæ principem, à quo accersebatur, se conferre maluit, quàm in conspectum Romanorum uenire. Quare M. eius equites & D. pedites Crali omnes equos & arma tradere iussi sunt, & priuatam uitam agere: nec arma nisi belli tempore sumentes, cum & quàm multos ipse imperasset, Tnballorum exercitũ sequi. Chalel uerò cum CCC & M. equitibus, & DCCC peditibus in Macedonia substitit, ac duabus conditionibus cum Romanis pacem facere uoluit: ut & Christopolitanas angustias transire sineretur, & Romanis nauibus cum omnibus quas haberet manubrijs per Hellespontum fretum in patriam perduceretur. Imperator hac legatione audita, & quantam Romanis prouincijs perniciẽ attulissent recordatus, & quàm primùm illos tanquam graue onus excutere cupiens: præstanti duce Sennacherib magno Stratopedarcha cum tribus equitũ millibus misso, è Macedonia in Thraciam illos usque ad Hellespontum perduxit. Ibi cum Romani duces & milites multitudinem equorum, pecuniarum, & omnis generis manubiarum uidissent, quas è Romanis prouincijs hostes in Asiam transportaturi essent: indignum rati sunt, se uolentibus id fieri. Siue igitur Romanorum miserti, siue spe prædæ & diuitiarum illecti, ea consilia cæperunt, quæ à pactis & conuentis abhorrerent, nec nauibus datis quibus transportarentur, & noctu illos aggredi statuerunt. Quod cum Turcos nõ latuisset, loco mutato, ad Romanorum impetum tolerandum se pararunt: ac potius uicino quodam castello properè occupato, ad bella & pugnas è loco munitiore gerenda se armabant. Id facinus, Romanorũ consilium turbauit, & quàm longissimè castra abducere coegit: donec Imperatorem etiam, quid actum esset, certiorem reddidissent. Proinde nõ parua mora intercessit, nescio qua Romanorum principum consuetudine, res quæ festinationem postulent, segniter administrandi. Quæ cum Barbaris non negligere liceret, missis nuncijs breui tempore magna popularium suorum auxilia accersiuerunt. Proinde excurrentes aliàs alibi, subitis & inexpectatis excursionibus agros uastabant.

Chalel redi tum in Asiã ab Imperatore impetrat.

Romani Turcis fidẽ frangunt.

Turci castellum occupant, & auxilia accersunt.

ΟΙ δὲ Τοῦρκοι μετὰ τὸ διαζευχθῆναι τῶν Κατελάνων, εἰς δύο μέρη σχίζονται μοίρας· καὶ οἱ μὲν τὸν Χαλήλ, οἱ δὲ τὸν Μελὲκ ἕπονται. ὁ μὲν γὰρ Μελὲκ, ἐπεὶ δὴ θείου ἐκπίσματος πρότερον ἠξιώθη μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν, καὶ πρός γε ἵππους καὶ μισθοὺς ἐφελκυσάμενος ἡλίκα τῷ Βασιλεῖ, ἔπραττέ τι πρὸς αὐτὸν ἀθέμιτον ἔργον, καὶ ἐκτροφῆς οὗ ἦν δίκαιος θεσμούς τι καὶ νόμους, πρὸς οὓς τῶν Ῥωμαίων ἐχθροὺς ἀνεμέλητον, καὶ ἱλαρὸν τὸ πρόσωπον ἐνεδείξατο, καὶ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ὡς ἑαυτοῦ τι μέρος ἡγεῖσθαι, ἐντεῦθεν ἤδη καὶ τὸ μέλλον προσηγάπα καὶ ἐκολώτα τῷ Κράλῃ Σερβίας, ἅτε Ῥωμαίοις ὡς ὀψὲ ἱλεῶν· καὶ ἀπολιθὼν ἅμα χιλίους ἱππέας τῶν πεφευγότων πυξίτας, τά τε ὅπλα ἀθρόα καὶ τὸν ἵππον πᾶσαν παρέδωκεν τῷ Κράλῃ Σερβίας λειτουργοῦντα, καὶ ἰδιωτεύειν τινὰ τὸν λοιπὸν βίον, πλὴν ἐν μόνῳ πολέμῳ καὶ χάριν ποιοῦντας παρὸν τὰ ὅπλα λαμβάνοντας, ὅσους αὐτὸς ἐπιτάξειεν αὐτοῖς, ὑπηνδρα τῷ τῶν τριβαλλῶν στρατάρχῃ. ὁ δὲ Χαλὴλ πεφευγὼς ἐν μακεδονίᾳ μετὰ πεντακοσίων καὶ χιλίων ἱππέων, καὶ πυξιτῶν ἑπτακοσίων, ἐζήτει παρασκευάζεσθαι Ῥωμαίοις ὑπὲρ αὐτοῦ, ἵνα τε τὰ πρὸς τὸν χριστούπολιν ἀφιλῶν ἐγκλήματα, καὶ ἵνα Ῥωμαϊκαῖς ναυσὶ διαπερασθείη τὸν ἑλλήσποντον πορθμόν, ἐπιλύσειν δὲ τὰ εἰκότα μετὰ τῶν λαῶν ὑπεφαίνετο πάντα. τούτοις δὴ τοῖς σοφίσμασι ἐκπεσὼν ὁ Βασιλεὺς, καὶ ἀναμηδὲς ὅσον καὶ οἷον ἐπάγαγον τῷ φιλορωμαίῳ τῷ τῶν Ῥωμαίων ὑπηκόῳ τάγματι, ἅπαν ὅτι βαρυστατον ἄχθος ὄσον τάχιστα ἐκφορεῖσθαι πάντως ἐβούλετο, καὶ μάλιστα ἐκστέλλας δύνειν τὸν στρατηγὸν τὸν σφαγεῖον ἐμβαλόντα τὸν στρατὸν ἀρχιλῃστικὸν τριακοσίους μετὰ τρισχιλίων ἱππέων, ἀνιδρύσαντα μακεδονίας ἐς θρᾴκην ἄχρι τοῦ ἑλλησπόντου. ἐνταῦθοι δὴ οἱ τῶν στρατιωτῶν καὶ στρατηγεῖς τῶν Ῥωμαίων θαυμασάντες τὸ πλῆθος ὅτι ἵππων καὶ τῶν χρημάτων, καὶ ὅσα ἔλαις πίσσης καὶ παντοίας λαίας, ὅπερ ἦγον ἐκ Ῥωμαίων ἐμέλλησεν εἰς τὴν ἀσίαν, ἔπεσεν ἐνθύμιον, ἐπεισίους εἶναι γλίχεσθαι αὐτοὺς· ἅτε γὰρ εἰδότες τὸν Ῥωμαϊκὸν χόντον πραγμάτων, ἅτε κερδῶν καὶ λαμπρῶν παρεχθέντων ἐλπίδι, πρὸς ἁλισγήσεις τῶν σωθέντων τι καὶ ἀπενεχθῆναι δεδόκησαν λογισμούς, οὔτε ναῦς ἰδίαις αἷς πρὸς ἠῶ ἀνὰ σφᾶς ἐμηχανήσαντο, καὶ νυκτὸς ἐπιθήσεσθαι σφίσιν ἐκπέφαντο. τόπον δὲ οὐ πόρρω οὐκ ἐλιλαίεσθαι· διὸ καὶ τὸν τόπον ἀμαφάντως, ἐφ' ᾧ καὶ ἵζοντο, ἐξέβαλον τῶν Ῥωμαίων μᾶλλον δὲ Ῥωμαίοις αἱρούσῃ τῶν ἠξιωμένων φρουείων, κἀκεῖθεν ὡς ἐξ ὁρμητηρίου πρὸς μάχας καὶ πολέμους ἀπέβλεπον. ἔστι τῶν Ῥωμαίων μιλιὰ τῶν δ' ὀκτὼ, καὶ ὡς πρόσω πάντων αὐτοῦ στρατοπεδεύειν ἐμηχανῶντο, ἵνα ἂν καὶ Βασιλεῖ πιστὸν τι δόλον τὸ ξυμβεβηκὸς, καὶ μάλιστα καὶ ἐν ὀλίγῳ τῷ πάντες ἐπείσθησαν, οἰωθεὶς ἐκ εἰδέναι ὅπως τῆς Ῥωμαίων ἀρχούσης ῥᾳδίως χρᾶσθαι τοῖς τῶν αὐτομόλων πράγμασιν, ὧν τοὺς ἀμελῶν ἐκ φιλοῦσι τοῖς βαρβάροις, ἀλλὰ τιμῶντας ἐν ἐσθ' ὅτε πλείοσιν ἐκ τῶν ὁμοφύλων βαρβάρων, ἐν βραχεῖ ἀνεπράωσαν συμμαχίαν· ὅθεν καὶ παρεξιόντες, καὶ αἰφνιδίους καὶ ἀπροσδοκήτους ἄλλοτε ἄλλοθεν ποιούμενοι τὰς ἐφόδους, ἐλῄζοντο τὴν χώραν. τοῖς γὰρ μὲν τῶν Ῥω-

τῶν βαρβάρων στρατοῦ μάλιστα ἀγαμένου τὴν ἐπιπαντὸς ἀδεΐαν, καθημένους ἐρᾷν ἀληθινῶν τῶν χώρων. διὸ πρὶν ὧδε μᾶλλον αὐξῆσαι θράσους τοὺς πολεμίους, καὶ τὸ τῶν πλήθους τῶν ἀδρόφωνων τοῖς βαρβάροις ἐπιγνῶναι πρόκριμα, δεῖν ἐνόμιζεν ὁ τῶν Βασιλέων μιχαὴλ αὐτοκράτωρ, ἅμα αὐτῷ πᾶσι στρατῷ συμβοηθῆσαι, καὶ τὸ φρούριον ἐκπολιορκήσαντας ἀσφαλῶς αὖθις πολεμεῖν. ὃ δὴ γρηγορίᾳ, πάντες στρατηγικῇ πάσῃ στρατηγήματι πρὸς τὰ βασιλέα ἀληθεύοντα μόνῳ δὴ, ἀλλὰ καὶ ὅσοι δ' ἐπὶ ἀγρῶν καὶ δικαίως ἐπέζων, καὶ ὅτι παῦ τις ἐκεῖ συμπεπτωκότο, δικαίως ἥκειν ἔφασαν καὶ συμπαίειν τοῖς χρωμένοις. ἀγαθὸν γὰρ τοσοῦτον ὁ πολεμικὸν ἀπέφηναν, ὅσον ὡς ἐφ' ἑαυτῷ τῇ δίκῃ, συγκαταχώσοντες αὐτοῖς πολεμίοις αὐτὸ τὸ φρούριον.

ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ
μιχαὴλ Ⓒ Τ τύρκων πρὸς
χερσόνησον.

ΘΟν οὖν αὐτοκράτωρ ἐπεβάλετο πρὸς τὸν πολεμίους εἰς στρατηγοῖς, καὶ ὁ στρατὸς σὺν τῷ βασιλεῖ, πολὺς καὶ ἀγορεύων ὠθισμένοις καὶ ἀγρότου ὄχλου, καὶ ὅσοι σκαπανεῖς καὶ δικαίως ἐπέζουσιν, ἅμα ἅπαντες ἅπαντες. ὁπόταν γὰρ ἐπαυρίας οἱ πλέονες ἐωνημένοις, πρὸς ὀλίγα μόνῳ τὸ κρίνοντες ὁρῶσιν. οὗ δ' ὧδε τόποις κινδυνώδεις λίθῳ μεταξὺ πεφυτευμένοις διεστόλωσι, ὅσον μὴ τοῖς πολεμίοις ἐγγὺς ὠθεῖσθαι πρὸς αὐθαιρέτους κινδύνους, διὰ τὸ δὴ τὸ γὰρ πολεμίῳ πρὸς ἀνθρώπους γῇ, καὶ ὅμως τὸ πλῆθος στρατοῦ πολλῷ ἦν αὐτοῖς ἐπεφημένων ἀπέδωκε· πολλοὶ ἐωνημένοις ἐωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους ἰσχνοὶ ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἀμελοῦντες ἦν πεζῶν, ὅμως τὸ πολὺ ἦν πολεμίων ὁπλοις καὶ πλήθυσιν ὑπερέχειν, μιᾷ ἐωνῆσθαι, ὡς ἔοικεν, ὡς ἂν ἐπ' ἐν ἦν γὰρ ἐν κόσμῳ πρὸς ἀγωνίαν βίβασίν τε καὶ ἀσφαλῆς, ἀλλὰ παίγνιον θεὶς τὰ καὶ ἱρὰ πάντα ἐξ πλάτυνε, καὶ ἀλλήλους ἀεὶ ἐπὶ κέντρου πορεύεσθαι, καὶ ῥᾳδίως ἐπιμαρτυρεῖν πρὸς ὁμόνοιαν. ταῦτ' οὖν καὶ οἱ πολέμιοι πρόσθεν ἐκ μόνης τῆς φήμης τὸ στρατοῦ ἀνθίστης στρατήματα, καὶ πρὸς τὸ πλῆθος μᾶλλον ἢ πρὸς ἴδιον συγκατελόγοντες ἑαυτούς, νῦν ἦ οὐκ ἐν τάξει τινὶ τῶν θεατρίων κίνησιν, θαρσαλεώτερον σφόδρα γίνονται πρὸς τὴν μάχην. καὶ συμπεσόντες δὴ ἅπαντα χάραξι, καὶ γωνίαις, καὶ ὅσα μὴ πρὸς τὸν πολεμίων ἦσαν χρήσιμα πολέμῳ, φύσις ἀσφαλίσασθαι τῶν τι χειροκμάτων καὶ πάφρῳ, ἃ φθάσαντες καλῶς πεπηγνυσθάσαντο πρὸς εἰκαίαν ἀσφάλειαν. αὐτοὶ δὲ οὐ ὑδιλίπτως ἱππίας αὐλαβόμενοι, καὶ ὁπλιδρόμους λαμπρῶς, ἀ πλέονες ἦν ἐπὶ πολὺ πονῶν τυγχάνοντες, ἀξαίφνης πρὸς ἦ τὸ βασιλέως δυνάμεως σημεῖον, οὔτ' ἐν ἀσφαλῆ τῷ πόνῳ τεθῆσαι, οὔτε ἢ πεφυκυῖαν δωκίμοις τε καὶ εὐτραφίας ἐξικνεῖσθαι, πρὸς δὴ τὸν οὕτως αἰφνίδιον ὁρμὴν ἦν πολεμίων θορυβηθέντες, πρῶτον ὁ συμφιτόλεις ἐπὶν καὶ ἐγκοπὴς ὄχλον, πρὸς ἄκρατον ὑδλινῶν παρδύσις τῶν φυγῶν ἐπὶ πᾶσι κατ' ὀλίγας ἐπῴοι δὴ λύοντο. καὶ τέλος πρὸ πόμενοι πάντες, δίχα πολεμικῶν ἐρέτας, ἐφ' ὅτῳ ἐμπεριπεῖν βουλόμενοι δ' ὁ βασιλεὺς πρὸς πᾶν εὐθυζίαν τὸ στράτευμα, νύκτα τ πάντ ἦν ἀσφαλῆ ἀπρομάχῳ ἦ ἐπεγρέσθαι, ἵνα τῶν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς λύπης ἦ δ' ἀπεύνυμισεν, ἵππον ἐπ τῶν πᾶσι σαφῶς ἐλογιζόμην ἐκ ἐκ πολεμίων τε ἐνεμαρτυρεῖν. οἱ δὲ πλάτος ἦν στρατοῦ ἀναχωρήσης ἦ ἐκ γὰρ πέρα φυγῶν, ἐκπεπτωκὸς μέχρι πνὸς αὐτοχώρου, καὶ πᾶσι

Romani autem duces ita se desidere, & prouinciæ uastationem cernere, absurdissimum esse iudicabant. Quamobrem priusquam hostium audacia crescceret, & Romanorum uires magis attererentur, Imperatorẽ Michaelem, omnibus copijs coactis, ad castellum oppugnandum, & delendos Barbaros, euocandum esse censuerunt. Quo facto, duces & milites omnes, atque adeò agricolæ etiam, cum palis & ligonibus ad Imperatorem conuenerunt. Nec enim tam gerendum bellum, quàm ad hostes cum ipso castello euertendos, accedebant.

Romanorũ stulta confidentia.

DE MICHAELIS Imperatoris & Turcorum pugna in Chersoneso.

IMperator igitur cum ducibus, militibus, rusticanaq; & circumforanea turba aduentat, qui quidem omnes eum haud mutu sequebantur: cum plerique ex imperitia tantùm emolumenta uictoriæ reputarent, quibus uerò ea periculis constarent obliuiscerentur. Quantum autem hostes ad pericula necessaria se confirmabant, quod & in hostili terra concluſi, & numero longè inferiores essent: eò Romani contemptius negligentiáque militari disciplina procedebant, propterea quòd numero & armis hostes longè superarent. non utique reputantes, nihil in mundo esse firmum & tutum, sed res humanas (ut ait Plato) ludibrio esse Dei, sursumq; ac deorsum temerè ferri omnia, inecrióque cursu huc & illuc uagari. Hostes uerò qui antè Romanos uel è sola fama timebant, & ipsi sese inter mortuos potius quàm uiuentes numerabant: cum eorum confusionem temeritatémque cernerent, longè alacriores ad pugnam facti, omnes opes, mulieres, cęteráque ad instans prælium inutilia intra munitiones diligentissimè præparatas custodierunt: ipsi uerò cum delectis & probè armatis equitibus non amplius D C C, ad Imperatorium uexillum excurrunt, nec in tuto loco positum, nec iustis uiribus & ea qua oportebat disciplina custoditum. Ad hanc tam subitam excursionem hostium Romanis territis principiò, rusticana illa & circumforanea turba effusè fugere cœpit. Deinde alij atque alij paulatim se subducere: denique conuersi omnes, absque bellico strepitu trepidè fugere cœperunt. Cum autem Imperator in aciem reuocare milites uellet, neminem inuenit qui audire uellet: ac defatigatus eadem uia & ipse abijt, mœstus & lachrymis oppletus, pœnã hanc diuinitùs ob uetera & recẽtia delicta euidentem existimans. Ar plerique duces, confusæ fugæ uerecundia ad tempus resistebant, & Bar-

& Barbarorum arma in se conuertebant, ac ueluti reprimebant, ne Romanos fugientes persequerentur, aut ipsum Imperatorē. Tandem hostibus omnibus congregatis circumuenti, & deditione facta, in uincula coniecti sunt: pecunia uerò Imperatoria in prædam Turcis cessit, & quicquid insignium Imperij in tentorio Imperatoris fuit: item calyptra Imperatoria, de more gemmis & margaritarum nodis ornata, qua Chalelem capiti suo imposita falsis dicterijs Imperatorem incessisse ferunt.

Ornamēta Imperij in dibris bostium.

καὶ πᾶσαν ὅστις ἐς τὴν ἑαυτῶν πόλιν μεθ' Ἁγαρηνῶν, καὶ οἷον αἰχμάλωτος αὐτοῖς, μὴ διώκειν ὅτι φίλοντας τῷ βασιλεῖ, μηδ' αὖτ' αὖ τὸ Βασιλέα τὸν Ἑλληνίδος ἐκ τῶν πολεμίων ταύτην ἐξωθεῖν ὁμῶς, ἠξίωσαν ἑαυτούς. οἱ δὲ πολέμιοι τότε τι τῶν ἐκείνοις ἀσφαλίσασθαι, μὴ τὰ Βασιλικὰ διαφθείρωσι χρήματα, καὶ ὅσα τῷ Βασιλεῖ ἦν ἀσύμφορα τῇ τοῦ Βασιλέως ἐκείνου σκηνῇ, μεθ' ἁρπαγὴν καὶ τὰ Βασιλικὰ κειμήλια, κατασκευάσαι σκηνὴν ὅσῃ τις λίθῳ καὶ τοῖς τῶν μαργάρων σειραῖς, ὧν δὴ καὶ τῇ ἑαυτοῦ κεφαλῇ τὸν χαλὴλ ὑπιδύεσθαι φασι, σκηπτούς τε καὶ ἄστρας λόγῳ ἀφεῖναι τῷ Βασιλεῖ.

ATHANASII E PATRIARCHICO SOLIO DESCENSUS.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΑΤΑΒΑΣΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ.

SVb hoc tempus etiam patriarcha Athanasius, recusato solio, in cellis suis ad Xerolophū quiescebat. In causa hoc erat. Quidam illi infensissimi, cum eum tandiu patriarchica specula potiri cernere non possent (octauus enim annus agebatur, ex quo denuò sedem receperat) insidias illi atroces & impietatis plenas comparant. Nam cum etiam munere suo fungens adhuc, in Xerolophi cellis plerunque uersaretur: è patriarchico solio scabellum furati, Christi seruatoris, & altera ex parte Imperatoris Andronici imaginem, frenos in ore gerentis, quos Arsenius ut sessor equi moderaretur, in eo depingunt: itáque depictum ibi reponunt, ubi prius fuerat. Deinde quidam eam fabulam præter expectationem conspicati uulgant, & patriarcham apud Imperatorem impietatis reū agunt. At ille calumniatores accersit, eosq; ut quos impiæ nefandæ que illius fabulæ autores esse minimè dubitaret, in grauissimum & perpetuum carcerem compingit. Patriarcha uerò indignatus quòd non grauius mulctati essent, patriarchicæ sedi statim renunciauit.

Calumnia in patriarcham.

ΚΑΤΑ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ ὁ πατριάρχης ἀθανάσιος τὸν πατριαρχικὸν παραπετάσμα θρόνον, ἀσύγκλητον ὄντα τοῖς πολλοῖς τῶν ἐγκλημάτων αὐτῷ. τινὲς αὖτον, ὅτι πρὸς τὸν πολὺν κατ' αὐτὸν βαθὺ προήκοντα, εἰκὼν μοι βλάπτειν αὐτὸ ἐδόκει τὸν χρόνον ἡ πατριαρχικὴς πολιτικὴς ἐκλαίουσα (ὄγδοον γὰρ ἦν ἔτος τότε τελικοῦτο, ἀφ' οὗ τὸν ἀθάνατον ὦν τὸ πατριαρχικὸν αὖθις ἐδέξατο ἔρανον) διάβολοι ἡρπάσαντο κατ' αὐτοῦ, μέλα φρικώδη καὶ ἐπιβούλας μιαιφόνους. ἐπὶ γὰρ ἑκάστης ἐπὶ τῇ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ἐπανόδου αὐτοῦ, ὑφ' ἓν ἡ θάνατος αὐτὸν ἐπιλογράφοι τὸ σανίδιον, καὶ ὑφ' ἑπτὰ ἐκάστοτε τοιαύτης τινὸς βασιλικῆς αὐθεντίας χρεῶν, κελεύων γὰρ τῷ σώματι φθόνος, καὶ τὸ πατριαρχικὸν ἀθανάσιον ἀλλὰ τὸν ἔρανον τὸν ἐκεῖ ἅπαντα ἡ ἐπὶ τῆς ἰώβειος ἔπαυσε· ἔπαυσε δὲ τοῦτο ἐπὶ τῷ τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ, καὶ ὑφ' ἑαυτὸν ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου

καὶ μεθημέραν μελίτταν αὐτ. καὶ ὧν ἐπαρίστατο σφετεροῦτα πᾶς πᾶσαν βασιλικὴν πραγμάτων ὠδικαίαν, ὡς τι φυτοφύτας ἀγρολαβὴ, καὶ ἐμπελῶνας ἔρεσιας ἀνάπαυσις, καὶ οἴκων παντοίων οἰκοδομὰς, καὶ ἁπλῶς ἀπᾶν, ὅσα οἷς στῦραξ καὶ ἧν οἶνος τὰς ἐκδόχας, καὶ τὰ βαλάνια ἐγγύνοι, μάζα ἧν ἀντὶ ἀπαντῶντα καὶ ὑπερον ἢ φιλαυτῶ. ὧν λίγαν φιλοψύχων βλακείαν, καὶ ἵππων ἀγροῦχων καὶ ὑψαυχένων πῶσας, καὶ πραπίζος ὅσα δαπάνη τὸ σῶμα, καὶ μὴ τὸ ὕλης πέχ. φιτίθεσι, μὴτι τὸ ἄλγος ἐπαγρεθίζ. ἐδίδου γὰρ καὶ τῇ γυναικωνίτιδι παιρον ἀχολίας, εὐ φέθυμόν τινα καὶ ἧττ τὸ ἐπίσης φιλόχρυσον, ἀλλ' ὠκυ παίρων καὶ, ὡς ἐπᾶν, ἐπαρκέστατον. ὁ δὲ πᾶσ. προπ. παρίστασι ἄσμ, καὶ τῶν ὑδροποτῶν καὶ δίαιτα σι ὕστρον ἧν γυναικεῖον πραγμάτων καὶ πῶμάτ. ἐπιλεῖψ, λέγω δὴ τὸ δύο παρέχοντα (τὸ τ πρόζι καλουμένῳ καὶ τὸ κρατιᾶ) ἵνα ἅμα μὴ ἐκ πᾶν πόθόλων ἐσιν ἃ σφετερίζεται πλοῦτος τὸν οἰκοδομικόν, ἅμα δὲ καὶ συχνοτέραν ἔχῃ πεῖραν ἡ ἰκᾶσι σλαγιαῖ μετὰ τοιᾶς γάμ καὶ χιλιάντας ἄνδρας. ὅτ. ὑπόστασ δύναμιν χρωμένας ἰώσῃ φύσιως, ἃ πόχης ἀστοιεῖν, ὑπόσα πᾶς ἀρίσκαν καὶ κοινῇ τοῖς πᾶσι ἰδίᾳ τοῖς βασιλεῦσι τυφόκασι, φίλ. ἄν σφῶν ἐπικείπ μὲν, ἐς γε τὸ φανόμενον· κρύφα δ' ἄχλιτο πᾶσι, ἡ βάσκανον ἱστρεφον ἐφθόνει τὸ ἡ γνώμῃ κατ' αὐτῶ καὶ λάθρα πᾶσιν ἀὐ, τῷ βασιλέως ἐπορρύθμιζον ἐκ ἄκρᾳ τὰς ἀκμὰς, ἄλοτε ἄλλοις λοιδορέμ. ἢ ἀκπλήσιον ποιῶν ἐφ' ὅφ τῷ λιβυκῷ. γίνεται γάρ φασι ἐπὶ τοῖς λίβυσιν ὄφις ἐχίδνῃ ἐπόμενον, ὃς πολλὰ ὠδικάμεν. φάμεν, ὡς μὰ θάπτ τοῖς ἐπιοῦσι, μόνῳ αὐτογνήτῳ ἴφ πατ ἢ φάμεν τὸ σῶμα μετὰ ἢ γλάβης, ἐξίσιν τοῖς ἐπιοῦσιν ἀπόθ δίκτυον ἐλιθρον. ἐῷ τι μόνῳ ἐδίδει τῷ βασιλῆ συμβου λεύσειν χρεών, ἡ ὅτ' ἂν ἐκ τὴν οἰκείαν φιλοικτίμενος τρόπον, ἀλλὰ ἢ τὸ βασιλέως δὲ ὅτε διάπυρον ξυν τυχὰς ὁρμὴ, σωφρονίς ἐδοξεν ὃν τὸ βάλλεται ἡ αὐ τὸν σωτηρίαν γὰρ ὡς τὸ βασιλέως δίγματ ὃν τὸ δίκαιος οὖν ἀφυκτάς, ἅπαξ ἢ καθολικῆς τὸ θεοῦ ἐκκλησίας ἐκτρέχοντας ὅλα κρυφαδῶς, ἵνα μὴ αὐτοί τι τὴν ψυχὴν ἢ ὅλα δόγμ κινδυνεύσωσι βαίνειν, καὶ ἅμα ἄλλος ἐξαπατῶντας, ὃν τὴν αὐτὴν σωτηλαύνωσιν ἔλιθρον. τὸ δὲ βασιλέως ὄχυρ. τοῖς πατριαρχικῆς συμβουλαῖς ἐτοσί, ἅτ' ἐκ πολὺ ἡ αὐτ πνοὶ βουλομένῳ, σωαθροίζοντα πολοί πι μαχόμεν ἄσπρ ἐκ πνεύμ καὶ βάτην αὐλίμφοι βλασαίνοντες γίνωντες, ῥᾴω μὲν τὸ καίμενα διαφύγοντα, πλῶ τὴν δ' ἢ τοῖς ἢ καρδίας μυχοῖς τὴν ἢ φοδίας καὶ λυπάντας ὄγκον καὶ δὰ βαρία τινὰ καὶ τῶν ἀκολὼ ἡ μετρίως ἀνίζοντα πόθέλοντα τὰ ζητήματα, ἵν' ὃν οὖ πολλὰς ἐμφανίσωσι δόλῳ, ἐκ αὐαιτίως ἑαυτοῦ χιζομένους. τῆς ὧν μὲν, ἵνα δ' ὑλασθῇ τὸ τὸ πατριαρχδίσαντ. ἀφ ὁσίου λάθανον, ἐκ ἢ τὸ ἀγίου αὐδίου μονῆς φύτιμος αὐαληφότος, φ' ὃν μεγίσ ἢ τὸ θεῖ σοφίας ναῷ μετεθέσι. δ' ὕστερον, ἵνα καθαρπᾶ τινι καθυπεξελεθῶσιν ὑβρισμὸν τὰ γῆν τῶν ἁγίων, ἀγίων δὲ δοκότι ἢ λίβυες, ἐφ' ἡμέρας τεσσαράκοντα. τρίτον, ἵνα νηστεύσ ἡ γονυκλισίας ὑπ' ἢ τοῖς ἡ τοιοῖς ἅπας λαὸς καθρῶσι· καὶ ὧν τὰ τοῖς ἔτοφε ἢ ὁμοίως ἐφορείας ἐχόμενα, ἃ παῖτε ὅλα τὸ ἢ ἀρίων καὶ ὁμονίας καλόν, ἀπόστε ὁ βασιλεὺς ἐκ πράνω· ὃ δ' ἐξῆς ὅσοι μὰ ἀξιώμασιν ἀνακλύσις τινὶ μίωται τ ἀπὸ τὸ χίσματος ἐξομολογῆν, πόσοι ἀνάδ'ὰ

diurnàque ſtudia ſibi uendicarunt. Itaq; rei familiaris peritiſsimus fuit: ſuo tẽpore agros colere, plantare arbores, curare uineas, omnis generis ædificia extruere, denique quicquid granaria, quicquid cellas uinarias implet, quicquid loculos diſtendit, & quotãnis aceruos auget, ſolertiſsimè proſpiciebat. Omitto ueſtium ſplendorem, & ferocium atq; altorum equorum armenta, menſarúmque delicias, quæ neque craſſos humores gignerent, neque bonum faciei colorem corrumperent. Nam & gynæconitidi partem occupationum ſuarum tribuebat, idq; nõ obiter, ſed ſenò, & incuitabili quadam neceſsitate. Qui mores eum póſt impulerunt, ut curam & adminiſtrationẽ mulicbriũ rerum & poſſeſsionum (de ædibus binis Veſtalium uirginũ loquor, Perzenis & Cratæris) ſuſciperet: ſimul ut aliquid de reditibus per cauſam ędificiorũ ſubtraheret, ſimul ut ſæpius ibi uerſandi occaſionem haberet: moribus elatis & delicatis.

Adulator & calũniator aulicus.

Hic quoſcunque uel ingenio, uel quauis earum artium quę uel publicè omnibus, uel priuatim Imperatoribus placerent, præſtare cernebat, eorum ſe palàm amicũ ſimulabat: clàm uerò oderat, & inuidebat omnibus: & aliàs alios occultè criminando, Imperatoris animũ ab illis alienare ſtudebat. In quo Líby cum ſerpentem imitabatur. Aiunt enim ſerpentem naſci in Africa, uiperæ non abſimilem, qui multa, arena obrutus, ore & língua tantũ exerta, prætereũtes inexpectato mulcter interitu.

Arſeniatarum reſtitutio.

Vnum tamen Imperatori rectum conſilium dare uiſus eſt, idque non tam ſua uoluntate, quàm ut uehementi Imperatoris deſiderio comitem ac miniſtrum ſe præberet: adiuuitque, ut Arſeniatæ prorſus à Catholica eccleſia uanitate opinionum auulſi reciperentur, ne ſpirituali morte, morbo per ſucceſsiones propagato perirent, & in eandem fraudem alios quoque illicerent. Hoc patriarchæ conſilio Imperatori probato, qui & ipſe diu id animo agitaſſet, multi multis è locis conueniunt, ueluti terrigenæ quidam, è ſaxis & rubis ſubitò enati, laceris quidem pannis obſiti, in animorum uerò penetralibus uanæ gloriolæ ſtudio tumidi: q; queſtiones moleſtas, & quibus aures haud mediocriter morderentur, proponebant, ut uulgò ſcilicet probarent ſenõ ſine cauſa diſceſsionem feciſſe. Erant autem hę.

Arſeniatarum poſtulationes.

Primùm, ut Arſenij patriarchæ reliquiæ, è diui Andreæ monaſterio honorificè ablatæ, in maximo Diuini uerbi Sapientiæ templo collocarentur. Deinde, ut luſtrali quapiam mulcta ſacerdotum ordines afficerentur: uidelicet ne XL diebus rem diuinam facerent. Poſtremò, ut certis diebus ieiunijs & deprecationib. populus uniuerſus mũdaretur: aliaq; eidem amentię affinia, quę omnia Imperator ob pacis & cõcordię bonum properè exequitur. Aliquanto póſt, Schiſmatici omnes, q nõ conuenientibus dignitatib. ornati fuerãt, cuiuſmo-

cuiusmodi sunt metropolitani episcopatus, abbatiæ, munera aulica, annuorum redituum emolumenta, statim abrupta concordia ad pristinam sectam & dissensionem redeunt. At patriarcha, Arseniatarum hortatu, ambone conscenso, & sacra stola indutus, ante Arsenij reliquias stans, Arsenij nomine omnem populum crimine soluit.

DE TVRCIS THRACIAM populantibus.

Auxilia à Crale accersuntur.

Philes Paleologus Turcicū fibi bellum deposcit.

HIs temporibus, post uictoriam illam Barbari ingenti superbia elati, Thraciam ferè omnem uastarunt, & pessimè tractarūt: ut Romani duobus propemodū annis, mœnibus egredi nec ad arandum, nec ad serendum auderent. Quæ res Imperatoribus luctum grauissimum attulit. Nam de Romani exercitus auxilio prorsus desperarant, uix tandem animaduersa diuina, quæ illum comitabatur, animaduersione: causis uerò illius animaduersionis, haud scio quomodo non animaduersis. In id igitur unum intenti erant, ut mercenarium undecunque militem conducerent: in quo mora non parua intercedebat, dum magnitudinem sumptuū reputant, fisco, si unquam aliàs, tum uel maximè exhausto, penè intolerabilem, ob prouincias uastatas. Tamen cum necessitas quietem haud cōcederet, à genero Crale, Seruię principe, auxilia accerlit. Sed priusquam illa » aduenirent, Deus, qui facit omnia, & in melius refert, nobilem quendam & senatorium uirum, Andronici Imperatoris cognatum excitat, Philen Palæologum: qui pòst, ob animi alacritatem & fortitudinem, Protostratoricū ab Imperatore baculum accepit. Qui cum in palatio perpetuò uersaretur, ob animi integritatem & uitę honestatem Imperatori, quē amabat, charissimus, ignarus & imperitus rei militaris habebatur: quippe qui & naturā imbecillis esset corpore, ac sæpe decumberet: in primis autem, quòd diuinæ rei uacaret, & ferè in templis uersaretur, & religionem summa obseruantia coleret. Is cum Imperatorem Andronicum tantis curis æstuantem uideret, perdoluit: ab eoq; petijs, ut sibi in Romana castra ingresso, paruum exercitum colligere liceret, & centuriones ac tribunos deligere quos ipse uellet: præterea quæ commeatum, qui & hominibus & iumentis satis esset. Spem enim firmam, ac minimè dubiā se concepisse, fore ut Deo propitio uictor, ultus » Barbaros, rediret. Paret Imperator, iustum » esse Deum adijciens, qui non tibijs uiri delectaretur, nec magnitudine roboris, sed afflicto corde, & humili animo: ac suo filio Michaeli Imperatori propter parentum delicta

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΗΝ ΘΡΑΚΗΝ λῃζόντων τούρκων.

ΕΝ τούτοις τοῖς χρόνοις μετὰ τὴν ναῦλον ἱκανὴν θρασυνθέντες, ὅσην πλοῦτον ἔχειν, οἱ βάρβαροι, μικροῦ πᾶσαν ἐδῄωσάν τε καὶ κάκιστα διέθηκαν τὴν πρὸ τῶν θρᾴκιον τῶν ῥωμαίων χώραν, ὡς μήτε ἀροτριᾶν, μήτε σπείρειν τὴν πόλιν ἔχειν τοὺς ἐνοικοῦντας ῥωμαίους, ἐφ' ὅλοις ἔτεσι σχεδὸν δυοῖν· ἃ δὴ καὶ τοῖς ἐπὶ τούτοις λύπην βαθεῖαν τῇ βασιλικῇ ψυχῇ ἐνεποίησαν. τῶν μὲν γὰρ ἐκ τῶν ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων ἐπιγενομένων αὐτῷ πόλεις, χωρία τε καὶ θεμελίους πρὸς τοῦτο ἀφῃρημένους, ἢ ἐκ τῶν βαρβάρων αἰτίας ἐκ οἵας ὅπως ἔχουσιν, ἐλεῶ αὐτοῖς ἀνάγκην μιλίτην μισθοφορικὴν τινα προσκαλέσασθαι συμμαχίαν, ὅθεν δή ποτε, καὶ μάλα τοι φειδοῦς τῶν βασιλικῶν ταμείων, χρημάτων ἀπορίαν τινὰ μάλιστα ἀναπίζοντα ἐπὶ τοῖς χέρσι κάκεισε. ὁπηνίκα δή τις ἀνὴρ εὐγενὴς ἐκ τῶν συγκλητικῶν, τὰ πάντα πρὸς τὴν ἀδιαστρόγγυλον συμπεφορημένος, τὸ λεγόμενον λόγοσοφίας, ὁ βασιλεὺς αὐτὸν ἐφόρισε συμμαχίαν μίσθιον· ἐλπὶς γάρ ἐστιν ἐκείθεν ἀναδῦναι τὴν συμμαχίαν, ὁ πάντα ποιῶν καὶ μετασκευάζων πρὸς τὸ βέλτιον νύσσει, ἀφανίσαι πρός τινα ζῆλον τινὰ τὸν ἀνδρῶν τῆς συγκλήτου, καὶ κατὰ γε νοῦν τοῦ βασιλέως πρόσκοπον, φίλιον τὸν παλαιολόγον, ὃς καὶ τῆς πρωτοστρατορικῆς ἀφῃρέθη βασιλέως ὕστερον ἀληθῶς τὸν βακτρίαν. ὕστερος δὲ πρὸς τὰ βασίλεια ἀφικόμενος, καὶ μάλα τοι πλάσιον καταπέμπει τῷ βασιλεῖ ἀνδρίαντα, ἀφ' ὧν ἔτυχεν ἐκεῖθεν ἀνὴρ διάπυρος πρὸς τὸν βασιλικὸν νοῦν, ὡς ἐπὶ τῷ βίᾳ σημεῖον, ἐφ' οἷς τῆς ἰσθμοῦ μὴ ἄπειρος τὰ πολέμια, ἅ τε μὴ τὸ σῶμα κατὰ φύσιν ἔχων ἰσχυρόν, καὶ τὰ πολέμια νοσηλεύεσθαι, καὶ μᾶλλόν γε ὅτι καὶ μόνας τοῖς θαστάζαις μιλίτας ἐν ἀφορίᾳ, μὴ ναοῖς πρόσφορον ὑμῖν ὡς τὰ πολέμια, καὶ πλάσιον αὐτῷ τοῖς ἱππεῦσι τὸ πεζὸν γεμάτην πρίχειν ἄρμην ποιεῖσθαι. ὅτε γὰρ ὅτου βασέως φρονεῖσι κατέχειν θαυμάζουσι τὸν βασιλέα αὐθένταν, ὕπαθι τῶν ψυχῶν καὶ πρόσιλέων, δὲς μοι, φασίν, ὡς τὰ ῥωμαίων στρατόπεδα πρὸ λίθου, ὄρα χαὶ τινα στρατὸν ἀκλίξασθαι, καὶ λοχαγὸς μὴ πεῖσαι χας, ὃς αὐτοὺς ἐλίξομι, καὶ πρὸς τάπις δ' ἀπάνω ἀφοβῶ ἄν χαυδὸν ἢ τι ὑποδυίαν καὶ αὐτόν. ἀ γὰρ πρὸς θεὸν εὐφραίνει με καὶ ἀξιάγαστος ἐλπίδα, τῶν ἐμῶν ὑπερβέβηκεν πρόθεσιν καρδίαν, καὶ με πάντοσι διέχειν ἐξῆσθαι, ὡς ὄψα με τῶν τοιούτων πράσσειν φρόντιδα κατὰ τοῦτον τὸν βαρβάρων. πάλιστα τοῖς λεγομένοις ὁ βασιλεύς, ὡς δίκαια πείθω ὁ θεός, » ἐκ γὰρ τοῖς κτίσμασι τὸν αὐθέντην δύδικεν, οὐδ' ὁ πλάσας ἰσχύει, ἀλλ' ὁ σωτὴρ ἡμῶν καρδίας ἐν τοιούτοις τε καὶ τοιούτοις. ὑφ' μὲν ὧν ἐγὼ τῷ ἐμῷ καὶ βασιλεῖ μιχαὴλ ὑμᾶς ἐπιχειρήσω, φίλα τὰ τῶν φυσικῶν πλημμελήματα,

τῶν

τλὼ πῆ ἑαυτ συμμαχίαν ἐδίδοσι, πλούσιος δ' ἴσως τε
τοῦ θῦ συμνῶ τὴν τε βίαν ἐκ πρόπαν. τιμιωτέρα γὰρ
» ἦν ἀνεῖν συμπότης καὶ βίᾳ ἄλλης, ἐπεὶ ἐδίωκε-
» μεν ὁπλων. ἐπεὶ ἐγὼ γάρ, φησι, κἀγὼ οὐδὲν ἧσσον τὴν ἥ-
» λιον, ὅτι ἐν τοῖς κύφοις ὁ δρόμος, καὶ ἐν τοῖς δίωκτοῖς
» ὁ πόλεμος, καίτι ἐν τῷ σαφῶ αὖτος, καίτι ἐν τοῖσοφοῖς
» τοῖς ὁ πλοῦτος, καὶ γε ἐν τοῖς γινώσκουσιν ἡ χρεὼ, ὅτι
» πειρὸς καὶ ἀπαύτομε σωφρονίσιτε πᾶσιν αὐτοῖς.
ἐκ μὲν δὴ πᾶσιν τότε ἦν ἄντυσιν ὁ βασιλεὺς ἀσμέ
νως ἐκ πιμπλᾶ, χρήματά τε ἐκ ὅπλα καὶ ἵππον ὅσων
καὶ οἵων ἐδέετο δ' ἐς. ἐκ δὲ πάντα ἦν γνώμεω αὐτοῦ
γενότε πεφιλοφρώς ὁ Φίλης, πᾶσιν ἦ φιλοφρο-
συνως καὶ ἐξωσιν ἑαυτοῦ ἀπᾶς ἀνεβρίπιζε σὺν
φρονίσας ἐν φλόγα πολεμικῆς ὁρμῆς, χρήματά τε
χρεΐζομεν, καὶ ἵππος, καὶ ὅπλα, ἐκ ὑπ' ἀμέτε, ἴσι
σὶ ὅτι καὶ ἦ ἑαυτοῦ ζώνην λυσάμεν, φρονίσας χρὴ
εἶναι· ἄλλω δὲ τὸ ἑαυτοῦ πᾶν ἐξιέναι, ὁμοδιαίτος
τε αὐτοῖς γένεται, καὶ ὁμέπνους, τιμᾶς τε αὐτοῖς ἑαυ-
χεῖται καὶ δ' ωρεὰς ὑ μικρὰς μετὰ τὸν πόλεμον, ἀνα
λόγως τοῖς ἀγῶσιν ὑπέσχετ' ἐπαφ πάσης ἀδικίας ἀφ' ὁ
ἥδεται ἡγεμονῶ· ἱερῶσί τε πλεῖσα ἐλαίμα χρήματα,
δώσειν φόνιμ ἦν ἑαυτῷ τὸ φρονῶ, καὶ αὐτὸ πᾶς
θεόν. καὶ ὧδε τότε ἐδόκει ἐκ ἔτι, πρὶν ἐξελθεῖν Φι βα
σιλέως, λάθρα σὺν κατασκιλομένους τὰ ἦν πολι
μίων φρονίσιλα ἀμῦναι, ὡς μὴ ἐτίμαρτον ἔχοι
τὸν λόγον. καὶ δὴ μαλὼ ὡς χιλίους ἀφῖξε καὶ ἑξα
κοσίους ἱππέας ὁ χαλὰ ἐκβαλεῖν θεόν· πρότερα δὲ
πομφὶ, πέσας τε πρὸς ἦ Βιζύα καταφρονομένους
χάρας, καὶ πλείσλων ἐκῶθεν αὐτῷ τῶν λάων κομίσον-
τας, ἐξαισι τῶν χρίσλων, βαλόμεν· πρὶν ἐπανέκαμ
σὺν πολεμίας συμμῖξαι σφίσι πρὸς ἦ ἑσπέρ, ἅμα τοῖς
λαφύροις ἐπανιόν. πρωΐ δ' ἦν ἐκ τ' ἐκκλησιάσ
σας ἀρὰς ποιήσων, ἐξέκειτο πρὸς πεπομένη ξυρό-
γυλον ὕδωρ πως ἐγχωρίως καλόμενον. ὧδε καὶ ἐμα-
λὸς ὁ χῶρ· ἐν, καὶ πυκνὰς ἀέλσι πρός τι στρατοπε-
δεύας καὶ συμμῖξος πολέμων. φρονῶν δ' ἐν στρα-
τοπεδευόμεν, διέπεμψε τὰς τάξεις, σὺν τεμαρχίας,
σὺν λόχες, σὺν λοχαγὸς, σὺν ὑπαγὸς, τὰς φάλαγγας,
λόγοις τε μαλιχίοις συχνὰ ἀγαθαρρύων καὶ πρὸ-
σωσι διξιόμεν, καὶ πάντα ποιῶν ὅσα τινὶ δέ-
σι τὸν ἐν ἀνδρῶν πολεμᾶε. δύο ἀγῶλεν ἡμέρας, καὶ
ἄκεσιν οἱ σκοπιοὶ πρὸς μέσας νύκτας, ἐγγὺς ἦν σὺν πο-
λεμίοις ἀγγέλοντες, μετὰ πολλῶν ἦν λαφύρων ἐπα-
νιόντας. ἅμα δ' ἅλιῳ καὶ οἱ πολέμιοι ἀναφάνεντες,
καὶ πρόξυθεν καὶ αὐτοὶ τὰ ἦν πολεμίων ὁρῶσι στρατο
πεδεύσας τῷ λαμπρόσκοπ ἦν ὅπλων ἐστράπτοντα. ἐκ δὲ
κατὰ χώρεν εἶσιν, ἀγυσκευάζοντο πρὸς τὸν πολε-
μον, καὶ πρῶτα μὲν τὰς ἁμάξας κατὰ κύκλου εἶσαν
τες, ἔσωθεν δ' ἦν σὺν αἰχμαλώτους ἀσάγεσθαι ἅμα
τοῖς ἄλλοις λαφύροις. ἔπειτα κύκλῳ χαλόμενοι κατὰ λι
φαλᾶς, ὦ χῶρες πρὸς ἑρμαῖον αὐτέπαντες, αὐλί-
ζοντο τὰ ὅπλα· ἄλλῳ δὲ καὶ τὸν ῥωμαϊκὸν ὁρῶσι στρα-
τοπεδεύσαντα χαλεπὸν κατ' αὐτῶ, καὶ κρεῖττον τὰς
τε ἦν πεζῶν καὶ ἦν ἱππέων διακόσμους ἰδιάζοντα τὸν
Φιλᾶ, καὶ λόγοις παντοίοις πρὸς πόλεμον ἠρῴων
τε. πρῶτ· ἦν ἀσπιδόσαν ἦν ἦ φάλαγγα ἦ βαρ
βάρων ὁ πεζέαρχ· τὸ σκέδος κρῖνος, μετὰ δὲ ἱππο-
νης αὐτῷ φάλαγγος· καὶ τρώσας καιρίαν ἦ αὐτεπά-
τα πολεμίων κατεβάλετο τὸν ἵππον, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἐπε-
ρρώκατα τὸν ἵππον βλαβέντ· αὐτῷ, πανικλί-
νας τὸ μεταχμίον. ἔνθ' ἀνέστησε πρὸς βραχὺ τὴν ῥω-
μαίων φάλαγγα, καὶ αὐθρώδησαν οἱ πολέμιοι, καὶ ἀσάμῳ χρησάμενοι τῇ ἀλαγῇ καὶ βοῇ, πρὸς ἀνέστην

nullam ferre opem: isti uerò fortasse laturum, honesta uita & moribus prædito. Pluris enim « fieri apud Deum honestam & inculpatam ui « tam, quàm uires armorum. Conuersus enim, « inquit, uidi in hoc orbe, uidi, non uelociũ esse « cursum, non fortium esse bellũ, non sapientũ « panem, non prudentum diuitias, non intelli- « gentium gratiam. per tempus enim omnes « in casus incident. Annuit igitur Imperator huius postulatis: pecunia, armis, equis, quot & quales petierat, datis. Quæ cũ omnia Phi les ex animi sententia accepisset, primùm hu manitate, & omnis generis officijs ac muneribus militum animos ad bellicã fortitudinẽ excitat, pecunijs, equis, armis, poculis datis: est & cum suam zonam militi donauit, alij pugionem: eodemq; uictu, summaq; comitate usus est, honorib. & donatiuis haud exiguis post bellum promissis, quæ cuiusq; laborib. responderent. Deinde monet, ut ab omni flagitio sibi temperent: & sacerdotibus magnã pecuniam distribuit, ut Deum pro se atq; exercitu deprecarentur. Pòst, antequã urbe egrederetur, castra hostium exploranda esse censuit, ne temerè progrederetẽ. Cum autẽ cognouisset, Chalelẽ nudiustertius mille pedites & ducentos equites delegisse, qui omnes agros iuxta Bizyam popularent, maximamq; prædam afferrent: maturat exitũ, ut in itinere cum eis præda onustis congrederetẽ.

Liberalis & pius dux.

Tertioq; die postquam è suburbijs discesserat, ad flumen quod incolæ Xerogypsum appellant, peruenit. Planus est is locus, & ad castra metanda & ad prælium committendũ aptissimus. Ibi igitur castris positis, aciem explicat: omnes tribunos, duces, milites, benignis sermonibus confirmat, & largitionibus conciliat: omnia denique facit, quæ animorum alacritatem excitare solent. Biduo pòst, sub mediam noctem speculatores adsunt, hostem in proximo esse nunciantes, multis spolijs onustum. Sub ortum solis, etiam hostes se ostendunt, atque eminus & ipsi hostilia castra cernunt, splendore armorum coruscantia. Quare presso gradu ad pugnam se parant: ac primùm curribus in orbem circumpositis, captiuos in ijs uinctos collocant, unà cum manubijs. Deinde puluere capitibus insperso, & manibus in cœlum sublatis, arma corripuerunt. Iam Romanum etiam exercitum instructum contra sese ire, & Philen à tergo & peditum & equitum copias regentem, & uatis ratione ad pugnam extimulantem. Qui igitur in dextro cornu curabat, primus cum sua cohorte in hostilem phalangem facto impetu, hostem ex equo deturbat, mox alterum. Deinde equo suo uulnerato, ex acie discedit: quod Romanam phalangem paulùm conturbauit, & hostes confirmauit, ut incondito clamore & ululatu ad persequendos Romanos

Turcorum ad pugnam præparatio

Acies Romanorũ in clinata Philis industria restituitur.

ferrentur. Phîles uerò & equites & pedites, uerbis & cohortationibus aciem obeundo confirmabat: ac multis hinc ipſe lachrymis diuinam opem implorabat, ne totum Romanum Imperium paulo momento funditùs euerti pateretur: inde captiui gementes & ululantes, & feruētibus ſuſpirijs & fletibus Deū adiutorem expoſcebant. Tum igitur pedeſtres Romanorum copiæ Barbarorum pedites comminus aggreſsi, feriunt & feriuntur, cædunt cæduntur: acriter utrinque dimicatur. Equites uerò Barbaricos Phîles cum ferè omnes circumdediſſet, cum fortiſsimorum militum globo à latere totam hoſtium phalangem perrumpit, in eamq; mediam irrumpit: itáque perturbat Barbaros, ut neque conſiſtere poſſent, nec quid agendum eſſet ſcirent. Sic undique circumuenti & cæſi, plerique ceciderunt, paucis duntaxat equitibus elapſis: quos Romani equites uſque ad ingreſſum Cherſoneſi perſecuti ſunt, ut ibi tanquā concluſos facile mactarēt. Quò cum peruentum eſſet, & uictoria & Imperatoria liberalitate læti, caſtra ponunt.

Romanorū victoria.

Auxilia Romanorum.

Statim etiam quinque triremes Imperator miſit, quę Helleſponti oram legentes cauerent, ne Chaleb auxilia à ſuis ſubmitterentur. Hoc rerum ſtatu etiam Triballorum auxilia præſtò ſunt, delectorum equitum duo millia. Adeſt & Latinorum, qui Galatæ erat, Poteſtas ad Helleſpontum, ultrò noſtris opem laturus, cum VIII triremibus & machinis bellicis. Cum igitur hinc Romanorum & Triballorum copię, inde ij qui in triremibus erant, pro nationum & tribuum ratione diſtincti aduenirent: caſtra circum oppidū, & foſſas intra quas Barbari ſe continebant, ponunt. Romani uerò & Latini obſidionum & oppugnationum periti, omnis generis firmas machinas contra caſtellum diſponunt, quibus magnam ſaxorum uim etaculantes, & Barbarorum & iumentorum magnam ſtragem edebant: idq; nec interdiu nec noctu intermittebant. Barbaris uerò, quibus iam ante oculos mors erat, nec ullum effugium patebat, quòd undique multis exercitibus cincti eſſent, diſcrimen uitæ adire uiſum eſt, hoc modo.

Oppugnatio caſtelli Turcorum

Turcorum eruptiones

Noctu Romanorum potius quàm aliorum exercitum inuadendum eſſe ſtatuerunt, quem uincere hactenus conſueuiſſent, continentibus cladibus perterritum: ut per hos forſitan cæteris quoq; perturbatis, moram aliquam oppugnationi producerent. Sed tum primùm ſenſerunt, ſe falſa de Romanis opinione imbutos eſſe, ꝗs ne prima quidē illorū eruptio laturit, armatos & uigilātes, & per crebras excubiarū uices noctē tranſigētes. Quare inani impetu uelut in fortē turrim facto, repulſi turpiſsimè receſſerūt. Nec tamē deterriti ſunt, quò minus graui obſidione premente, rurſus etiam Triballorum periculum facerent.

ἔρμησιν. ἀλλὰ φθάσας ὁ Φιλῆς πρώτα λόγοις τὴν παρακελεύσει θαῤῥοῦν τοῖς, τε πεζὸν καὶ ὅσοι τῶν ἱππέων· τὴν πολιὸς φῦλον, ἢ αὐτὸς ὠδιδοὺς ἀλέκτρυσι τὸν θεὸν ὠδικεῖαν, μὴ πρότερον ἐκδυσωπήσειν τὸ βραχῦ ἢ ὅλων ῥωμαίων ἀγαμοσίαν, ἐκόλουν δ' εἰμώζοντες τὸ πλῆθος, καὶ θρομοῖς ἐφικνοῦντες ἢν ἐκμελὲς ἦν τὸ πλῆθος, καὶ θρομοῖς ἐφικνοῦντο καὶ δ' ἑκάστη ἢ ἄνωθεν ἀνῆκεν ὠδικολάπτουσι σύμμαχον. πάντα τότων ἀεὶ μὲν πεζικὰ τῶν ῥωμαίων δυνάμεις εἰ χῶραι ἵστης τοῖς τῶν βαρβάρων πεζοῖς, ἵν' εὐώγχους ἐξαλόν τι καὶ ἐξέλοντο, ἵνα πῆγον τι καὶ ὑπῆγον, καὶ ὧν παρῳδή τις ἢ ἐμάχη, λίαν δυρώδης ἀμφοτέρων τ' δυνάμεων ἀγωνιζομένων. τῶν δ' ἱππέων οἱ μὲν πλείους κύκλῳ περάγοντο τὸ βαρβαρικοῦ στρατόπεδον· ὁ Φιλῆς. ὁ δ' οἷος ἐξίστο περιχαλώντες τοῖς ἵπποις κύκλῳ, γίγνονται ἐκ πλαγίου τῶν ὅλων φάλαγγα τ' βαρβάρων, καὶ μίσ' Θ' ἑλόντες ἐκλίνουσί τε καὶ συμπίπτουσι ἐς μάχην τὰ πάντα, ὡς μηκέτι δύνασθαι οὐ βαρβάρους συνέχειν τε καὶ γνῶναι τὸ πρακτέον, οὕτω ταραχθὲν πάντη ἐκδυναμωθέντας καὶ ἀφόλως πεφευγότας. καὶ μὲν δὴ πάλιν ὀλίγον ἱππέων, ἅπαντας ἐκεῖ καταφράξαντες, ἐκ τῆς ὠδικεῖας δύσασι ἢ περάσαι, ὥστε πάσσημοι μιᾷ ἦν ὁσίου ἢ χρόνου, ἵνα φῶτος ὡς φ' ἑτέρου συγκλείσαντες οἷν λοιπὸν ἦν βαρβάρων, δύπαχείρητον τῶν τότων ἐκπέλασαν τὸ λοιπὸν ὅλεθρος ἐγγύτατα. φθάσαντες οὖν γὰρ τὰ δε στρατοπεδεύσει τοῖς τε ὠδινικοῖς τροφῶντες, καὶ ταῖς ἐκ βασιλίως πηγῆς τε καὶ ῥωμαΐς. πέμπει δὲ καὶ πρό τε τριήρεσ ὁ βασιλεὺς δύδυς, ἵνα παρεπλέωσι τ' ἑλλήσποντον παραφυλάξωσι, μὴ λαθη τι παρὰ τῶν αὐτομόλων βαρβάρων ἐλαυθῖα δύναμις ὑφ' χερσὶ. πάντων οὖν τως ἰχόντων, ἅμα καὶ ἀ πάλαι ἐλαυθάσα τῶν τριβαλλῶν συμμαχία, λογάδων ἱππέων δραίλιοι. ἦσαν δ' ὧδι τούτοις καὶ ὁ ἦν γὰ τοῖς γαλάτου λατίνων πεπιστότ' παρὰ τὸν ἑλλήσποντον, αὐτόκλητ' ῥωμαίοις σύμμαχ', πρόφασις ἔχων ἐκ τοῦ, ὡς ταχμαχικὰ μηχανήματα. καὶ δὴ πθσελάσαντες χθὸν μὲν τὰ ῥωμαίων καὶ τριβαλλῶν στρατόμπα, ἐκάθιζον δ' πὶ τὴν τῶν πρώτων, μεμφισμάτους κατὰ χῶν καὶ φυλὰς πεχούσι τὰ στρατόπεδα κύκλῳ τ' ἄστεως ἢ τ' πόρῳ, χ' οἷς τῶν δ' αὐταν ἔχει οἱ βαρβάροι. εἰ μὲν πι ῥωμαῖοί τε καὶ οἱ λατῖνοι ἀμφὶς ἔχοντες πᾶς ταχμαχίαν καὶ πολιορκίαν πθσῶσι παντοῖς ἢ ἐχυρὰ μηχανήματα, δ' ὧν πάλαι λίαν ἐμφιπόνησεν, ἢ πολλὰ ἐπᾶγον τ' ἄλλων τοῖς τε ὑποζυγίοις τῶν βαρβάρων ἢ αὐτοῖς. ἢ ἔτ' νύκτως καὶ μεθημέραν πειρῶντες ἐκ ἐλάγον. τοῖς δὲ βαρβάροις πᾶ ἐφθαλμῶν ἦσαν πᾶν ὅλεθρον βλέπτειν ἐκπόνῳ, ἢ μὰ ἔχοντι ἔθνη σφεφύγοιεν, σφε τὸ παῖ ἐχόν πολοῖς ἐκκυκλῶσι στρατόμασιν, ὥστε σφεκυδύσαι τὸ ζῶν, ὅτωσὶ. ἵλῆς γὰρ λάβρε ἢ νυκτὸς ὠδικαὶ τῷ ῥωμαϊκῷ στρατῷ μᾶλλον ἢ τοῖς κλοις, ἅ τι ὑθάλης ὄντες νικᾶ αὐτόν, ὦ ἅμα πεφοβημένοις ἢ αὐτὸ εἶσεν ἐκ τ' φλασσον τὴν δυτυχημάτ', ἵνα σφε τότ' ἦναι ἢ τὸ τ' ἄλλαρ στρατόπεδ' ἐκρυβίσαντες, αὐτοκλεῖ τ' πολιορκίας ἐχράσαν. ἀλλὰ τότ' πρῶτον ἤδειξε σφαλφὰς τοῦ λαοὺς κατὰ ῥωμαίων ἐριν ἔχθρ. τ' γὰρ ἐλαθὲν αὐτὸν ὑπ' ἀ πρώτα τ' βαρβάρων ὁρμὰ ἀπλισμένους ἢ ἐγκρατέστας, ἢ συχνὰς φυλακὰς ἀμοιβαίων ἢ νυκτὸς ἦγε μεῖοντας. σφε δ' ἐξεν ἢ ὁτ πύργ εὐφῶ πθσελέντες, ἀπαρόθ ἔχειν, ἢ ἐπισρνᾶν αἴρεσ τ' μὲν μέχρι

ἀλλὰ

ἀλλὰ τὰ ὅμοια. ἐπὶ τῇδε σφᾶς αὐτοὺς παντοίοις πόνοις τοῖς ἐχθροῖς ὑπ' ἐξαγωνίας ἐποίουν. οἱ δ' ἐν τῇ ὑστεραίᾳ πρωὶ μίζαντες νύκτας τὰ ὅπλα ἐνέβαντες, αὐτομολοῦσι πρὸς τοὺς ἡμέρας βέλεσι καὶ πόνοις οὐ δεδαπανημένους. τοῖς γὰρ λατίνοις μόνοις τῶν ἑαυτῶν ἐφείδοντο φυλακῆς, μηδ' ὁτιοῦν ἀπὸ τούτων δεδιότες μὴ ἐπιβουλεύσωσιν αὐτοῖς, ἢ τι μηδὲν μᾶλλον αὐτοὶ δ' ἀνὴρ κατ' ἀνδρὸς ἐξεπέμποντο πρὸς τὸ στρατόπεδον· ἀλλὰ τὸ νυκτὸς ἐκείνης ἐσκότιζε· καὶ ἀπορίᾳ τοῦ ἐπιβάντος ἐκ τῆς ἑσπέρας οἱ πλοῖα αὐτοῖς ἐξῆν τοὺς ἑαυτῶν πρόμους καταφυγόντες, καὶ κατενὸν φθάνοντες εἰς τοὺς ἐμπεπλωκότας, τοὺς μὲν ἑαυτῶν ἐλεεινῶς χάρας, ὑφ' ὧν ἅ τε χρήματα ἀφῃρέθησαν τῶν ταχίστων, καὶ αὐτοὶ κατεκόπησαν ἀφειδῶς. οἱ δὲ λατῖνοι οὐκ ἐπεφόβηντο εἰς αὐτοὺς πάντας μὴ ἐκ κύκλου, ἀλλὰ μόνους οὓς πλοῖα κομίσαντες χρήματα, ἢ τὰ αὐτοφυρὰ μόνα, καὶ μὴ γυναῖκα ἢ τέκνα ἔχοντας ἐπὶ τοῦ ῥωμαίων. οὓς δὲ λοιποὺς τότε μὲν ζῶντας ἐτήρησαν ἐν δεσμοῖς. ἔπειτα οὖν μέλλων αὐτῶν ὑπόμνησιν τῷ βασιλεῖ, οὐκ ἐᾷ πᾶσι ἀναλῶσαι ἑαυτῶν δηνάριον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὧδε εἶχε τὸν τρόπον.

Sed eodem modo ab illis etiam tractati, iam in extrema desperatione uersabantur. Itaque postridie sub mediã noctem abiectis armis, ad triremes plenis sinibus & saccis decurrũt. Latinis enim solis, quod nihil ab illis mali timebant, ut quos nec ipsi læsissent, salutem suam credebant. Sed cum ea nox nebulosa esset, nec luna luceret, plerique imprudentes ad Romanos deuenerunt: ibique, dum fu mum fugiunt, in ignem delapsi, erepta pecunia, statim absque misericordia trucidantur. Latini uerò supplices suos non quidem omnes occiderunt, sed eos tantum qui pecuniæ plurimum attulerunt, ne ea prodita à Romanis quæreretur. Cæteros tum in uinculis habuêre: deinde alios Imperatori attulerunt, alios inrer sese partiti ad seruitutem retinuerunt. Sed hæc quidem hactenus.

Turri ad mare cædunt.

ΝΙΦΩΝΟΣ ΚΑΤΑΒΑΣΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ.

NIPHONIS È PAtriarchico solio descensus.

ΕΠΙ δὲ τούτοις ἔτει, ἐκβάλλεται ὑπ' αὐτοῦ τὸ πατριαρχικὸν θρόνου, αἰτίαν ἄληθῆ, πολλαπλῆς καὶ πανοδίνους ἐφορμὰς, καὶ χρημάτων φύσει, ἔδει γέ τι καὶ μᾶλλον τῷ πατριαρχικῷ πρόσοντα θρόνῳ τὸν τοιοῦτον ἐφεύρισκον· ὑπ' ἀπιλλῶν, εἰσῆλθεν ἐπὶ τὸν τῆς θαλάσσης πατριαρχικὸν μέρος. ἐν δὲ πρωτείλιπε μονῆς. γόος δὲ μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ ἀνδρὸς ἐγλυκύς, λογιώτατος ὢν τὰ πολιτικὰ τὸ δρόμα, καὶ γυναῖκα ἔχων καὶ υἱοὺς, καὶ θυγατέρας. ὧν δὲ ὁ ἀνὴρ σοφὸς τὰ πολλὰ, καὶ θεολογικὸς ἐν ἀθλιωτάτῳ ἔχοντος ὕπαρ πεζεύοντος, καὶ τύπῳ ἱκανῷ καὶ τρόπῳ καθαρῷ τὰ θεῖα τηρῶν αἰχμὴ τύπῳ σωφρονῶν δ' ἐμβριθείᾳ, καὶ γνώμῃ βαλομένῳ τὰ δίκαια, καὶ τρόπῳ σεμνότητι, μακρῷ τοῦ μέτρου τοῦτο νικῶν. ἅμα ταῦτα διὰ τὴν πατριαρχικὴν θρόνην ἐπαλλον κατὰ τὸ πρόσωπον λαμβάνει, ἐπὶ γυναικὸς αὐτοῦ τὸ μοναχικὸν σύζυγος ἐπιβουλεύσης χάμαι τὸ καὶ αὐτὴν μόνον τι τὸ μοναχικὸν ἐπιβαλεῖν ὁρμήσασα πρὸς αὐθαίρετον θρόνῳ, ἐπὶ ὁρμῆς ἐπιχεῖν ὁ βασιλεὺς. χυμὸς γὰρ τὸν ὑπὸ ῥοῦν ἐπὶ πᾶν πρὸς πολλὰ τὰ τότε ἅμα δεδαπανήσας αὖθις, πάντως πρόοδος τοῦτος ἐπαρκὰ τὰ ἀγήστατα, καὶ ἐπὶ ἀνάγκῃ ἐπὶ τὰς ἐν ἰατροῦν πείσας, κρίσει ἐσχεν κινδύνου, ἅμα ἔσχε διὰ τὸ μοναχικὸν ἐπιβαλεῖν ἐ συγκεχωρημένῳ) χάμαι. τότε τὸ αὐθρόως ἀπιλλαϊκὸν κακὸν, καθόσον πλεῖστον ὀξὺ, ἐν ταῖς νύκτωρ ἡμέραις ἐν μεθημερίαις χολαῖς λοιμικαῖς καὶ τῷ συγκινήμενον, ἐπὶ πολὺ ἐπὶ ἱκανὸν γλαῦκας πρυγανῆ ἀφίλαιον. ἐπότε διὰ καὶ παρ' ἐμοί ἐστι τὸ λόγου μέλος τοιμάζον ἔχοντος, καὶ ἀλλικίας τὸν ἐπιτοῦ πρὸ μακρὰ χρόνου. ἐν γε μὲν τῷ ἱκανῷ τῷ βασιλεῖ πρὸ ἀνδρωθέντι, καὶ πᾶσιν κατέπεσεν ὅλοις μισητέοις τοῖς πράγμασιν, ὁ μισηχίτης θεόδωρος, λογιώτατος ὢν τὰ πολιτικὰ τὸ χρωτὶ· ποσοῦτον δ' αὐτῷ πρὸ σπουδαῖα, καὶ οὗτος ὁ βασιλεὺς αὐτῷ γε ἐξαίρετος, ὡς οὐδ' ἐᾶν αὐτῷ μικρὸν ἢ μέγα ἔξω παιδὸς ἀπόρρητα πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ πάντ' ἐποίει βουλομένου καὶ τούτου· καὶ αὖθις οὐδέν, ὃ μὴ τούτῳ πρὸς βουλήσεως ἦν. ἔδει δὲ καὶ γαμβρὸν ὧδε θυγατρὶ τὸν ἀδελφιδοῦν τούτῳ παρέχεται, ἰωάννην φημὶ τὸν μονογενῆ τοῦ πορφυρογέννητος

Ioannes Glycys patriarcha.

Gregorãs Glycys discipulus.

Metochites Theodorus

filio despondit: quem, cum patre eius superstite ille odio auersaretur, eodem defuncto ad se secepit, & maximè dilexit, ciq; Panypersebasti dignitatem decreuit: quam illius amore longè augustiorem quàm prius fuerat effecit, concessis uestimentis, calceis, & equi ornamentis coloris lutei, ut inter Imperatoriam nobilitatem maximè illustris esset. Hunc igitur Imperator, quem tam charum habebat, Logothetæ generum esse uoluit, ob uiri præstantiam. nam proceritate corporis, & membrorum ac partium proportione, & oculorũ hilaritate, omnium oculos in se conuertebat. Facundia porrò naturali, & tolerantia laborum, & memoriæ præstantia, summum omnis eruditionis fastigium conscenderat. Si quid ex eo siue nouum, siue antiquum quæreres, ita recensebar, quasi ex libro recitaret. Quare in eius colloquijs parum aut nihil opus erat libris. erat enim uiua bibliotheca, & eorum quæ scire uelles oraculum. Tanto interuallo omnes eos superabat, qui unquam in studijs uersati sunt. Veruntamen in eo reprehendi queat, quòd ad nullius ueteris oratoris imitationem stylum conformauit, neque grauitatem sententiarum suauitate dictionis condire uoluit, neque ingenij uberta tem moderatus est: sed suo quodam genere & genio delectatus, aures offendit, & ucluti pungit, ut rosas carpentium spinæ digitos. Quæ uerò eloquentia fuerit, é plurimis & utilissimis eius libris æstimare licet. Iam quod cum primis in eo mireris, cùm tanta moles negociorum & curarum illi incumberet, nihil unquam fuit quod eum à lectione & scriptione reuocaret: sed ea dexteritate in utrisque uersabatus, ut à mane usque ad uesperã in palatio Rempublicam administraret, tanta diligentia, tantóque studio, quasi à literis prorsus alienus esset. Serò inde abiens, adeò totus in literis erat, quasi scholasticus esset, neque cum Republica negocij quicquam haberet. Plura de hoc uiro dicenda haberemus, sed in alium locum ea differenda sunt. Cæterùm Irene Imperatrix, cum longo tempore, ob quas diximus causas, Thessalonicæ uersata esset, Dramam oppidulum animi gratia ire uoluit: quod prius etiam facere solita erat, cum diuturnæ mansionis Thessalonicæ satietas eam cœpisset. Quò cum peruenisset, haud multo post grauis eam febris inuasit, & eleuiter rebus humanis exemit. Deinde cum Cralæna etiam è Triballis ad matris exequias uenisset, reliquiæ eius Constantinopolim in Pantocratoris monasterium sunt relatæ. Pecuniam uerò suam, maximam partim ipsa liberis suis dederat, partim ad faciendum maximum Dei Sapientiæ templum Imperator contulit.

Theodori Metochitæ dotes.

Metochites ingenio cõtentus, ueterum imitationem neglexit.

Irenes Imperatricis obitus.

γενέτης ἡσὺν ὃν λιξοντ@ μλὶ αὐτῇ ϝ πατρὸς ἐπισρίφιτο, ἀλὶ ἰχθ@ τὸ πᾶς ἰκανον. ἰκάνε δ' ἀπαλέξαντ@, ἰνδ' ἐξετί τι καὶ φ' τοῖς μάλισε ἰσρηγε, εἴτε τὴν ἱφυσιν ἀγαλλόμενοντ' ἰπ τιμᾶσα δ' αὐτὸν δύνες καὶ ὅσ ϝ παυπρονοήσασ ἐξιώματι, ὃ νυὶ καὶ αὐτὸ ἀλὰ τῶν πᾶς αὐτὸν σεργὼ, φ' ὃ δ' ὅτ@ φ ἢ πρότερον ἰχε, πλῶ κατεσήσατο. φ' δὴ μασι γὰρ ἢ πολλοις αὖ ϝ, καὶ ὅσα τὴν ἵππον τάτε κοσμῶ, καὶ ἐν τοῖς ἀπασι χρᾶσθ' κιχρῆτο, ἵν' ὃ ἁρμόττοντ@ φ' τοῖς πρὸς τὸν βασιλέα διγμάσι. ἴσαν τοίνυν οὗτω πολλῆς ἐκλαύοντ@ φ' βασιλικῆς δυνάμεως, θαυμάζοι ὅσ ἂν γοῦτο γαμβρεύσ@ βασιλεὺς ὧδι συγκατοικίζητο, χρεὼ ἐμέλε@ δ' ἀπ' φ' ἐπλύτα καλὰ κἀγαθά. σώματ@ γὰρ μεγέθα καὶ μελῶν καὶ μορίων συμμετρίᾳ ὀφθαλμῶν ἱλαρότητι, πάντας ἄλλ πᾶς ἑαυτὸν ἐφθελκύσ' φύσεως δ' ἀμοιρίᾳ πᾶς λόγ@, ἢ κατρικείᾳ πᾶς πόνος, καὶ μνήμης ὑγιάᾳ καὶ καθαρότητι, σοφίας ἀπείρου ἂν τὸ ἀκριβέσερον ἅλασθαι, οὕτως ὑπερέβαλλε ἅπασι τοῖς ζητοῦσι πολλά τι καὶ νέα πθορᾶσθαι, ὡς ἐκ βιβλίου φ' γλώσσης, ὅσα μᾶλλ ἢ ἐν' φ' ἰδία βιβλίου τοῖς ὁμιλοῦσι· βιβλιοθήκη γὰρ ἦν ἐμψυχος ἔσ@, καὶ τῶν ζητουμένων πρόχειρος εὑρεσις, ὅσα τε αὐτὸς μεκρῷ τῷ μέτρῳ πξιώκοιμι, ὅσοι πᾶς λόγων ἅπτοντο. φ' τι μέντοι ἴσως αὐ ϝ κατεμέμψατό τις, ὅτι πᾶς ἐν' φ' ἁ πάλαι ῥητόρων αὐαφθόγγ@ βελέσθαι τὸ φ' αὐτὸ χαρακτῆρ@ τῶν μέλλοντων, ἐν' ἱκανῶ τινὶ μᾶλλον γλώσσῃ, τὸ φ' ἁπλοῦς ἀγαμυθίας ἀμελήσαι· οὐδ' τὸ φ' φύσεως αὖν τι γόνιμον χαλινῷ τινι κατέχειν πρωτύπῳ, ἀλλ' ἰδίῳ τρόπῳ τινὶ ὑ αὐτονομίᾳ φύσεως κατακολουθήσας, χαμᾶζε πως καὶ θέλασαν γλώσσης πθορᾶσαι. καὶ τ δίκην ἐμύσεα καὶ κνίζα τὸν ὠδόντων ϝ ἀκοὴ, καὶ θεσπ τῶν ἓν προγόντων πελάμενα ἀ πθὸ τὸ ξοῦν ἔκκλα. ἴδοις δ' καὶ πᾶσι τοῖς βουλομένοις τιμᾶσθαι τῶν ϝ ἀνδρῶν φ' τοῖς λόγοις δωάμεις, ἢ ἂν σωτι τυχὸν πολλᾶν τι καὶ πολλῶ ὑ πειθοῦς γεμόντων φ' ὠφελίας βιβλίων. ὃ δ' ἀκριβῶς μᾶλλον θαυμάζειν ἔχοι τις ἂν τὸ αὐδρός, ὅτι ποσοῦτ@ πᾶς τῶν τοιῶν πραγμάτων θορύβ@ καὶ κλύδων@ ὠθιαμένου καὶ φροντίδ' ἄλλοτε ἄλλαν ὠθιλυζούσης αὐ ϝ τῶν διάνοια, ὑλὴν ὧν τὸ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν ἀπραξόλησε πάντη, ἀλλ' οὕτως ἦν πᾶς ἐμφο ἀξιῶς, ὡς' ἐκ παιδὸς μὲν ὢν, ἐασθῆναι γὸ βασιλέως τε καὶ σεικῶν λόγων, οὕτως ὁλοχερῶς καὶ ξυγχωνεύσ@ τῇ σοφιμᾳ, ὥσπ αὐ ἐν λόγων ἔξω παπεσὼν ἐνύχανεν. ἐνὶ δ' αὖθις ἐκαθέρ ἀπαλλαττόμενθ', οὕτως ὅλως ἦν λόγων ἐγήγνετο, ὥσπ αὐ ἀ σχολαστικός τις ὧν, καὶ ἦν πᾶς ἀγαμεῖν παυπάπειν ἐκτος. καὶ πλᾶσα δ' ἑτέρα πρὸς τοῦτ' λόγων ἔχον τῶν ϝ ἀνδρὸς, παμβύσσου γὸ τοῖς ὑμπόδων. τῇ γε μὲν ἀρίων τῇ βασιλίσσῃ πλέσον γὸ διατελονίκη σχεδὸν ἓξ χρόνους, ἀλ' ἐς ἰφαμεν αὐτίας, ἴδιβη αὐτῇ κατὰ πύπους οὐ χρόνους, καὶ πρὸς τὸ πολίχνιον ἐφικέσθαι τῶν δραμων, ἀωδὲς ὃν αὐτῇ καὶ πρότερόν τοῦτο ποιῶν δυμοδίας χάριν, ὡς τὸ κρύο φ' γὸ διατελονίκη πθορᾶσας ὑπανίμπλασθαι. φ' δὲ γγνομένων, χαλιπὸς αὐτῶν ἀνρίσ@ πᾶσιν μετ' οὐ πολύ; ὃς δ' καὶ πρὸς αὐτῶν ὃν ἐν δρᾶσαν τι ποίκτον, ἅτε ἐλαλυθίας καὶ ϝ ἐρεπλάσης ἐκ τριβαλλῶν ὑπὸ τὸ πᾶς μητρὸς ὠφ@θ@, λιπομένδε τὸ λάφυρον φ' ἐκ τῶν πρὸς ἑσπέραν ἀνθρώπων ἐπὶ τὸ ἀνατολικώτερον ἐλθόν, ἐν φ' τῇ τῶ παυπρεπέσ@ ἐπὶθρ μενῦ τὰ δ' χώματα αὐφ' ταύτῃ τοι πλῆσε τυγχάνοντα, ἃ μὲν δ' ἴσασι πᾶσι πασιν αὐφ', ἃ δ' πᾶς βασίλειον ἰκπλάσα τῷ μεγέθ τῶν φ' τῶ διῶ σοφίας ἐ βασιλέ.

Audierat

ἄκουσ

ἄκρου γὰρ ἤρξε τῶν λοιπῶν οἰκοδόμων, ὡς τῷ μακρῷ χρόνῳ καμόντα, συμίξαν τὰ δύο αὐτῶν ἐπιπτώδυναι μέρη, τό, τε πρὸς ἑσπέραν ὁρῶν, καὶ ὑπὸ τὸ πρὸς ἀνατολὰς πλαγιάζον, ἃ δὴ καὶ πᾶσιν ἀπροσδοκήτως, ἐς μὲ σαν πλάβαιτό τις. ὅθεν χιλιάδας τρισμυρίας ἂν δεήσας τῶν οἰκοδόμων ὁ Βασιλεὺς ἀνέλυσε τὸν τε ἀναγκαίως τοὺς ἱδρῶτας τούτους ἐκ δεδιὼς τὴν θεμελίωσιν αὐτῶν ἀναγαγεῖν πυραμίδας, εἰ ὧν πρότερον τὴν ἀπαλγεῖσαν ἰσχὺν δύσειεν. ἔξεστι δὲ γνῶναι ἐνταῦθα ἡμῖν, ὁπόθεν ἦν ὁ Βασιλεὺς ἐπὶ τοιαῦτα ἔργα ὁρμώμενος, ὅτι ὑφαιρεῖται τινας ἐν τοῖς ἔργοις ἐπαίνους, εἰ μὴ καὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιμελῶς ἐξετάζοιμεν. ἔξεστι δὲ γνῶναι ἐνταῦθα ἡμῖν, ὁπόθεν ἦν ὁ Βασιλεὺς ἐπὶ τοιαῦτα ἔργα ὁρμώμενος, ὅτι ὑφαιρεῖται τινας ἐν τοῖς ἔργοις ἐπαίνους, εἰ μὴ καὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιμελῶς ἐξετάζοιμεν. ἔξεστι δὲ γνῶναι ἐνταῦθα ἡμῖν, ὁπόθεν ἦν ὁ Βασιλεὺς ἐπὶ τοιαῦτα ἔργα ὁρμώμενος, ὅτι ὑφαιρεῖται τινας ἐν τοῖς ἔργοις ἐπαίνους, εἰ μὴ καὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιμελῶς ἐξετάζοιμεν. ἔξεστι δὲ γνῶναι ἐνταῦθα ἡμῖν, ὁπόθεν ἦν ὁ Βασιλεὺς ἐπὶ τοιαῦτα ἔργα ὁρμώμενος, ὅτι ὑφαιρεῖται τινας ἐν τοῖς ἔργοις ἐπαίνους, εἰ μὴ καὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιμελῶς ἐξετάζοιμεν.

Audieras enim ex architectis, duas eius partes, Septentrionalem & Orientalem, uetusta te labascentes breui ruinam minitari, nisi matur è occurreretur. Quare multis aureorum millibus datis de Impetratricis pecunia, eas quas uidemus pyramides ex altis fundamentis ad periculum illud propulsandum erexit. Hoc loco declarandi occasio datur, quo animo in huiusmodi rebus fuerit. Nam cæteri quidem Imperatores ad sacras ædes extruendas ambitione quadam sunt impulsi, quę parum abest à uanitate & superbia: quæ ubi eminent, actionis honestas uacillas, ueluti morum elegantiam uermes contaminant. Andronicus uerò satius esse iudicauit, iam extructas tueri & exornare, & contra periculum uetustatis munire: quàm eas collabi sinere, & alias è fundamentis ad ostentationem extruere. Illic enim non abest inuidiæ suspicio, in structuris ueterum abolendis, ut eorum unâ quoque memoria & fama aboleatur, recentes uerò earúmque structores celebrentur: hic uerò grauitas & iudicium pollet, nullo prauo affectu delitescente, sed conscientia in Deum intenta. His igitur de causis Imperator uetera fana curabat & fulciebat: quamuis maiores sumptus postularēt, quàm extructio nouorum. Nos autem Asiæ Europę que oppidulis, quæ instaurauit, & è fundamentis erexit, omissis, solius Constantinopolis operum mentionem faciemus, quæ in hunc usque diem cura eius constitunt. Sunt autem hæc: D. Eugenij iuxta portam maximum templum: Diui Pauli apostoli: XII Apostolorum & Christi discipulorum: urbis mœnia partim instaurata, partim de integrò structa: denique maximum illud & celeberrimum diuinæ Sapientię templum, quod cum magis etiam exornare statuisset, Imperij diuisio & confusio ueluti subita tempestas obstitit, de qua pòst dicemus. Verùm illud penè me prętergressum fuerit. Patriarcha Ioanne Glycy alterum annum sacerdotio fungente (qui annus ab orbe condito fuit sexies millesimus octingentesimus uigesimus quintus) accidit, ut uehementi Borea spirante, crux è manu ęneæ statuæ, quæ columnæ impositæ est (eam dico quæ in uestibulo ædis maximæ diuinæ Sapientiæ uisitur) elaberetur. eam quoque summa festinatione reponendam curauit. Crebris igitur gradibus basi columnæ circūdatis, cum fabri ad ipsam statuam ascendissent, omne ferrum quo equus illius utrinque fulciebatur, rubigine prorsùs consumptum esse animaduertunt: ut periculum esset, ne fulcris

Andronicus ueterā templa instaurat.

Annus ab orbe condito 6025.

fulcris breui collapsis, etiam statua (pulcherrimum Imperatricis urbis spectaculum, & unum é mulus ciusdem generis reliquum post euitatam & incendiorum stragem & Latinorum rapacitatem) una collaberetur. Ferramentis igitur melioribus & firmioribus suffultam, in tuto collocarunt. Deinde Imperatorium etiam insigne capitis, & globum manus, ampliore auro circumdederunt, & splendidiora effecerunt. Columnam item totam à summo ad basin usque fractæ speciem præ se ferentem, ob exemptos clauos, quos Latini una cum ære quo obtecta fuerat, abstulerãt, læui & firmo tectorio induxerũt: & quę hiabant, omnia constrinxerunt, & consolidarũt. Ego uerò indignum ratus, cum hæc statua tot casus multis iam annis euasisset, eam negligi, cum fabris ascendi, & tam mirabile spectaculum curiosius perlustraui, & singulatim omnia enumeraui. Ac longitudinem columnæ, quam facile quiuis metiri ex umbra potest, recensere hoc loco superuacaneum esse duximus. Quæ uerò nemo omnium scire potest, ea nos qui ipsi uidimus, explicabimus accuratè. Est igitur circuitus capitis statuæ, orgyia una proceri uiri. Tantundem etiam ab humeris eius usque ad caput is Imperatorium insigne. magnitudo cuiusque manuum digiti, spithamæ: longitudo basis pedum, quatuor spithamarum, uno trienre minus. Longitudo crucis globo incumbentis, spithamæ quatuor: latitudo, spithamæ tres. Globi capacitas, mensuræ ciuiles tres. Ab equi pectore usq; ad caudam, orgyiæ tres: eodémque modo crassitudo colli eius, orgyiæ tres ferè. A' summo naso usque ad aures eius, orgyia una. Cruris eius crassitudo in orbem, spithamæ quinq. Operimentum eius est stellis nonnullis signatum, prætereaque foliis & ramis uariatum, & persimile nonnullis quæ é Serica regione afferuntur.

Nos uerò hic eam metiri nõ possumus.

Statuæ descriptio.

DE IVNIORIS ANdronici Imperatoris coniuge.

Irene Alemana.

SEquenti anno Imperator nepos Andronico uxorem desponder Irenem ex Alemania, siue ex occidentali Gallia, ut uetere lingua dicitur. Postea Michael Imperator cum coniuge Maria Thessalonicam abit, ubi anno exacto, quemadmodum discedenti prædictum fuit, mortem obijt. Qua de causa quamuis locum illum reformidaret, tamen ob Thessalorum & Pelasgorum tumultus, de quibus statim dicemus, eò profectus est. Oraculum autem huiusmodi fuit,

Michaelis Andronici F. obitus.

τῶν φρασμάτων, συγκατακτισθῆναι τῇ τῶν αὐθρωπίνων, ὃ τὸ κάλλιστον ἀκρόλιθος ἔφερε διάνοια τῆς βασιλευούσης, ὃ μόνον δὴ ὁμοίων καὶ ἰσοῤῥόπων μυρίων ὑπόλοιπον, ὅλαφυγόν τε πυρκαϊῶν τῶν ὑβρεωλῶν, καὶ τῶν τῆς λατίνων πλουτοφθορίαν, αὖθ' ἅμα ὑπὸρ βυλτίω τι καὶ σεβάσιόν τε ὑποπτεύσαντες φράσματα τοῦ τε αὐθρωπίνου ἕπεσθαι τὸ ἀσφαλὲς τι καὶ ἄσυλον ἰχαρεῖσαν. ὑπῆρτο κατεγνώσθη καὶ τὸ ὑβριστικὸς βασιλικὸν σύμβολον, καὶ ἐπὶ τῶν φοινίκων σφαῖραν βαβύτροφον τε φάλαγγα τὸ χρυσοῦν, καὶ τελαυγεσφάραν κατεκόσμησαν. ἔτι τὸν κίονα πάντα ἄνωθεν μέχρι τῆς βάσεως πυρωσκόπῳ, τῶν ὑβριφάνων ἰχνῶν τῶν τῆς ὕλης ἐκβολῆς, ὃς ἅμα τῷ τὸ κίονα πάλαι καλύπτοντι χαλκῷ πρόσασθαι οἱ λατῖνοι, λειοψίᾳ ἐξῆς πανσαλήφασι, καὶ τὰ χάσματα πάντα σωὶς ῥυξαί τε καὶ συγκάλυψαν. ἐγὼ δὲ ἐπ' ἄξιον δὴν κείνας τῆς ὕλης πολλῶν ὄντα τῷ χρόνων ὑβριστὰ συμβῆσαν ἐφ' ἑαυτῷ τοιοῦτῳ ἀνοδυρόμενον, καὶ μὴ σωσαμένας τὸν ἅπαξ ὅτου θαυμασὸς ἀκρολιθικὸν καὶ βασιλικῆς ἀρχιτέκτονος, σωσαμένην, καὶ παμφερεστάτην καὶ ἐξεικονισμένην πάντα κατ' αὐτὸ. καὶ τὸ μὲν κίονος μῆκος ῥᾴδιον ἦν συγχάσαι τοῖς ἐκλογιζομένοις ἐκ τῆς σκιᾶς καὶ λαβεῖν, ἄπειρον γὰρ ὁμοίσιμεν λίγειν φῶτα ἄγοντα, ἃ δὴ καὶ ἴδιον ἐστὶ τῶν τοιούτων ἀκτῖνα, ταῦθ' ἡμᾶς αὐτὸ ἄγειν γνώμονας λίθομεν ἐκεῖθεν. ἔστι τοίνυν ἡμῖν πεῦφιρέας τὸ αὐθριάντου λιφαλᾶς, ὀργυᾶ μὲν δύμανων αὐθρὸς. ποσοῦτον δὲ ὁμοίως καὶ τὸ ἐκ τῶν ὤμων αὐτοῦ, μέχρις ἄκρου τοῦ ὑβριφαλᾶς βασιλικοῦ συμβόλου· τὸ δὲ μῆκος ἴσχατ δακτύλων δὴν τέτταρα χειρῶν, ἀντιδεκάδων· τὸ δὲ μῆκος τῆς τοῦ ποδὸς αὐτοῦ βάσεως, ἀντιλαμεὶ τριῶν καὶ δίτριτον, ἄτοιμα τέσσερσιν τῆς πρώτου μέτρου ἀντιλαμῶν. τὸ δὲ μῆκος τοῦ ὑβριφαλᾶς σφαίρας εἷς ἐστιν, ἀντιλαμεὶ πέντε· τὸ δὲ πλάτος, ἀντίδα μεὶ τριῶν· τῆς δὲ σφαίρας τὸ χύσμα, μέτρα πολυπλατὰ τρία· πόδ' ἐστὶ τοῦ ἐλαίου τοῦ ἔπαν μέχρι τοῦ ὑφαίνου, ὀργυαὶ δύο. ὁμοίως καὶ τὸ πάχος τοῦ τραχήλου αὐτῆς, ὀργυαὶ τρεῖς ἐγγίστα· πόδ' ἐστὶ τοῦ ἄκρου τοῦ ἑνὸς αὐτοῦ μέχρι τοῦ ἑτέρου αὐτοῦ, ὀργυὰ μία· τὸ δὲ ῥινωμένης τοῦ ποδὸς αὐτοῦ πάχος ἡβὴ πεῦφιρέας, ἀντιλαμεὶ πρώτου· τὸ δὲ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἐσὶν ἄσφασι πεπι σεσωμασμένον, καὶ ἐπὶ φύλλοις καὶ κλάδοις ποικιλμένον, καὶ ἀκριβῶς ἠρασμένον ἐστὶν οἷς τῶν ἄνωθεν ἐκ σειρῶν κομιζομένων.

Laterigerae & ἀσφαλοῦς ἐμφασις.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΟΥ ΤΟΥ ΝΕΟΥ Βασιλέως ἀνδρονίκου.

ΕΠ δὲ τούτοις ἄγεται ὁ ἐγγόνη ὁ Βασιλεὺς ἀνδρονίκου τοῦ Βασιλέως, γυναῖκα αἰρεῖται τὴν ἐξ ἀλαμανῶν, ἣν γαλάτας ἑωθινοὺς οἱ λαοὶ πάλαι καλοῦσι. καὶ μετὰ ταῦτα ἄγουσιν ὁ Βασιλεὺς μιχαὴλ ὃν θεσσαλονίκην μετὰ τῆς Βασιλίδος μαρίας τὴν συζύγου αὐτοῦ, γῆδε δὲ καὶ τὸν πόλεις μὲν ὅλον φαιδρὸν τὸ παρόντος ἐλίξατο βίου. καί τοι πολεμιωτάτου ἐμοὶ ἐστὶν αὐτῷ ἐπαῦσι θανεῖν, καὶ ἐν ἀλίκι δὲ αὐτὸ γε τοῦτ' ἀπειλθεῖν ἔμοιγε ἀπέλυσε δὲ τὰ θετταλῶν καὶ πελασγῶν τὰ γματα, ἐπεὶ σὺ βρέφος ἐτοῦ πλωτεῖτο, πρὸς ὧν ἐβρέμε αὐτὰ. ὁ δὲ τὴν μαντικὴν πρόπον, τοιοῦτος ὢν,

DE

ΠΕΡΙ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΡΗΣΜΟΥ.

ΕΝ τῷ κατὰ τὴν ἀδριανούπολιν παλατίῳ, κύκλῳ πῶς τῶν πυλῶν αὐτοῦ μαρμάρῳ ἢ φλιαῖς ἢ ἄλλῳ γεγραμμένος κύκλος· καὶ ἐπὶ τοῦ κύκλου τέτταρα ζῶα γεγραμμένα, λέων, παρδαλις, ἀλώπηξ, καὶ λαγώς, καὶ ἐπ' αὐτοῖς χρησμός τις ἔμμετρος αἰνιγματωδῶς πως ἐμφαίνων τὰ δυτικὰ βασιλέως φῶς τὸν παλαιολόγον, ὃν θεσσαλονίκη τὴ πόλει ἀπειλημμένον. ἦν δὲ ὁ κύκλος ἢ γῆς ἀπέχων ὅσον ὕψος ἀνδρὸς μάκρος, ὡς ἀμφίβολον γίνεσθαι καὶ εἶναι ἄπορον, ἢ ὑπονοίας λαβεῖν ἄν τινα ἔξω τοῦ γράψαντος, καιροῦ οὐκ ἔχοντα θῆναί τι κλίμακα καὶ ἅμα αὐτὸν τὰ γράψαι μετὰ ἢ πολυκοσμίας σχολῆς, βασιλέως τε παρόντος, ᾗ ἅμα συχνῶν καὶ ἀνελιμμένων ἐντὸς· ὧν ἀπόντων καὶ ἠρέμα τοῦ ὡσεί μὴ σφῶν τῶν αὐτόθι ὄντος τοῦ γράψαντος, χρόνῳ ἀναμεταδῦναι τὸν αὐτόθι πλατύτοπον πολὺ τῶν ποσῶν πεφασμένων ἐμοί. ἀλλ' ὑπὲρ διηγήσεως καὶ τὰ ἐκεῖ πάντα μετὰ λόγου ἀγάγωμεν, ἵνα καὶ τῶν ἐκεῖθεν ἀπαλλαγῶμεν, τὰ μείζονα καὶ βαρυτέρων ἀφώμεθα ὑποθέσεων. ἐφεξῆς, ὡς ἡ διήγησις καὶ τὰ πάντων ἀρχή, ἐς ἰωάννην ἔγκειται πρᾶξαι τὰ δόκιμα, ὃς νόσῳ τινὶ ἁλόντα, καὶ ἅμα νοσοῦντα ἦ ἕξιν τὸ σῶμα τε, καὶ ὁρῶν οἷα ἔστι πλημμελῶς τὰ ἐκεῖ φερόμενα πράγματα, ἐδεδίει πρὸς ἢ ἀρχῆς, μή τις τῶν περὶ αὐτὸν γνώμῃ τυραννικῇ τὰ τῶν οἰκείων ἀφανίσειε, τυραννικὸς αὐτὸς ὢν πάλαι τὰ. εἶχον οἷα δὴ δυσκόλως, ἄγεται ἑαυτῷ γυναῖκα ἐρωμένην τὸν νόθον αὐτοῦ ἀνεψιὸν τοῦ βασιλέως θυγατέρα. ἀλλὰ τρεῖς μόνους αὐτῇ σωφρονίσας γενέσθαι, ἅπερ ἐκπλαγὲν τὸν βίον, ὡς γε τὸ δῆλον ἐσῆλθεν ἢ ἀρχῆς κατελαμπρύνειν ἱκάνης, ὅλῃ δὲ τῇ θυγατρὶ καὶ χώρας καὶ πόλεις. καὶ τὰς μὲν προσῳκείωτο τῷ βασιλεῖ μετὰ ἢ ἁρμοζούσης αὐτῇ θυγατρός, τὰς δὲ ὑποκύψαι ποσὶ τῶν γνήσιων ἢ χώρας. ἧς δὲ πῆς ἐκ βαπτίσεως πλησιόπτατα ὑδρωμένων κατηλαύνοις ἐλαύσαι. τότε πάντα καὶ συχναὶ πρὸς τὰ ἐκεῖ ἱερὰς σωτὸς γραφαὶ πρὸς διηλλάττοντο καὶ πιλαγγὼς ἀπεστέλλοσαν, πρεσβεύσεις τε ἔχουσαι, καὶ ἅμα φεισόμενα τὰ ὑδρίσμασι καὶ τὰ μὴ βλαπτόμενα ὑπ' ἀκεῖνον τοῦ βασιλέως, καὶ εἴ τι μὲν ἐκ πρεσβείων ἀρχὰς σὺν πᾶσι ἄλλοις, ὡς γὰ πρὸ τοῦ πρότερον χρόνοις· ἀλλ' ὕστερον τὸν φλασιώτην πλὴν ἀεί γε. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερα ἔχει τὸν τρόπον.

DE ORACVLO.

IN Adrianopolitano palatio, ante fores, paulo suprà limen superius, circulus depictus inuentus est, & iuxta circulum quatuor animalia depicta, Leo, pardalis, uulpes, lepus: & supra ea uersus fatidicus, qui significaret, Imperatorem quendam è Palæologorum familia, ubi Thessalonicam uenisset, obiturum esse. Is circulus in altum longitudine duorum uirorum à terra distabat, ut ineredibile uideretur ab homine depictum esse, cui occasion non fuisset scalis appositis ascendendi, & per otium pingendi, cum & Imperator adesset, & plurimi atque adeò innumeri & ingrederentur & egrederentur. Proinde cum illa nemo mortalium pinxerit, ad illa recurrendum est quæ supra de huiusmodi rebus copiosius exposuimus. Sed ad Thessaliam & res ibi gestas conuertatur oratio, ut illis quoque explicatis, ad maiora & grauiora commemoranda accedamus. Thessalorum & Pelasgorum principatum in Ioanne Duca desisse diximus, qui ut & adolescens & corpore morbido, cū ijs de causis res ibi perperam geri uideret, timebat ne quis proceru suorum tyranni dem inuaderet. Quamobrem per legatos impetrata Irene Imperatoris Andronici notha filia, triennióque tantum cum ea exacto, decedit. Vnde qa nullus successor aderat, diremptæ sunt illæ prouinciæ & urbes, quarum aliæ ad Imperatorem unà cum eius filia se contulerunt, aliæ procerибus paruerunt, quædam Catelanis è Bœotia incursantibus seruierunt. Tum etiam crebræ à sacrosancta synodo literæ ad Thessalos, Phthiotas & Pelasgos missæ sunt, quæ illos & officij monerent, & ijs qui Imperatori nō parérent, neque se cum Romano Imperio, ut cæteri (quemadmodum olim receptum fuisset) coniungerent, graues pœnas minitarentur. Verum nihil illæ profecerunt. Atq; hæc ad hunc modum se habuerunt.

Thessalia post Ioannis Duca obitum distracta.

Ecclesiastica fulmen in Thessalos nibrotū

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΑ, ΡΩΜΑΙΚΗΣ ἱστορίας λόγος ὄγδοος.

NICEPHORI GREGORAE ROMANAE HISTORIAE Liber octauus.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ η.

Περὶ τῶν αἰτίων τῶν βασιλικῶν διαστάσεως.
Θάνατος τοῦ βασιλέως μιχαήλ.
Περὶ τῶν πρὸς ἀλλήλους στάσεως τῶν γνωρίμων λατίνων.
Παραίτησις τοῦ πατριάρχου ἰωάννου.
Περὶ τοῦ πατριάρχου γρηγορίου.
Περὶ τοῦ κωνσταντίνου τοῦ δεσπότου.
Περὶ τῶν δευτέρων αἰτίων τῶν βασιλικῶν διαστάσεων.
Περὶ τῶν τρίτων αἰτίων.

CAPITA LIBRI VIII.

De causis Imperatorum dissidij.
Michaelis Imperatoris obitus.
De Latinorum Genuensium seditione.
Ioannis patriarchæ resignatio.
De Gerasimo patriarcha.
De Constantino Despota.
De altera causa dissidij Imperatorum.
De tertia causa.

De Syrgianne, & ut Imperatoris fugam promouerit.

De hinnitu equi S. Georgij in palatio.

Ve filia magnum Logothetam consolata fuerit.

Consilium ab autore Logotheta datum.

Imperatoris inquisitio aduersus iuniorem Imperatorem, nepotem suum.

De fuga Imperatoris iunioris ex Andronici.

Copiosior explicatio de Republica.

De iureiurando post dissidium.

Legatio Imperatoris ad iuniorem Imperatorem.

Inducie & prime pactiones Imperatorum.

Narratio autoris de suis rebus.

Imperatoris laudatio.

De miris quorundam præstigiatorum factis.

De Syrgiannis fuga à iuniore Imperatore.

De altero iurgio Imperatorum.

De iunioris Imperatoris matre in carcerem coniecta.

De uarijs & callidis consilijs iunioris Imperatoris.

De Constantini Despotæ coercione, & iunioris Imperatoris erga ipsum humanitate.

De altera Imperatorum reconciliatione.

De Esaia patriarcha.

De Syrgianne in carcerem coniecto.

De paschatis emendatione consilium.

De coronatione Imperatoris.

De Cralis affinitate.

De legatione ad Cralem missa, & quid in itinere acciderit.

De barbarico telo, quo pes Imperatoris uulneratus est.

De Manichæis, qui ad orthodoxam Ecclesiam redierunt.

De ostentis, quæ urbis expugnationem præcesserunt.

Περὶ τ̃ συργιάνε, ὡ ὅπως σωθήσηται ἐς τὴν τ̃ βασιλίως φυγήν.

Περὶ τ̃ χρεμετίσαντ⊙ ἵππ τ̃ ἁγίε γεωργίε ἐν τῷ παλατίῳ.

Παραμυθητικοὶ λόγοι πρὸς τ̀ μέγαν λογοθέτην.

Συμβολὴ τ̃ συγγραφέως πρὸς τ̀ν μέγαν λογοθέτην.

Ἐλεγχ⊙ ὡ δυσμενείας τ̃ βασιλίως πρὸς τ̀ν βασιλέα τ̀ν ἔγγονον αὐτ̃.

Περὶ τ̃ φυγ̃ τ̃ βασιλίως ἀνεψιόν τ̃ νέου.

Δίκησις πλατυτέρα περὶ τ̃ν κοινῶν πραγμάτ̃ν.

Περὶ τ̃ν ὅρκων τ̃ μετὰ τὴν διάστασιν.

Εὐσέβεια τ̃ βασιλίως, πρὸς τ̀ν νέον βασιλέα.

Σπονδαὶ καὶ συμφωνίαι πρῶται τ̃ν βασιλέων.

Δίκησις τ̃ συγγραφέως περὶ τ̃ κατ' αὐτόν.

Ἐγκώμιον τ̃ συγγραφέως εἰς τ̀ν βασιλέα.

Περὶ βαυματοποιῶν τινῶν, καὶ τ̃ν ἔργων αὐτ̃ν.

Περὶ τ̃ συργιάνε φυγ̃ς ἐκ τ̃ νέου βασιλέως.

Περὶ τ̃ δευτέρας μάχης τ̃ βασιλέων.

Περὶ τ̃ καθαίρεσις τ̃ δεσπότου τ̃ μητρὸς τ̃ νέε βασιλέως.

Περὶ τ̃ ποικίλων καὶ φρονίμων βουλευμάτων τ̃ νέου βασιλέως.

Περὶ τ̃ κατοχίσεως Κωνσταντίνε τ̃ δεσπότε, καὶ τ̃ περὶ αὐτὸν φιλανθρωπίας τ̃ νέε βασιλέως.

Περὶ τ̃ δευτέρων στεφάνων τ̃ν βασιλέων.

Περὶ τ̃ πατριάρχε Ἡσαΐε.

Περὶ τ̃ διατάξεως τ̃ συργιάνε.

Συμβουλευτικὸς περὶ τ̃ τ̃ πάσχα διορθώσεως.

Περὶ τ̃ βασιλέως στεφανώσεως.

Περὶ τ̃ Κράλη συμπεθερείας.

Περὶ τ̃ πρὸς τ̀ Κράλλη πρεσβείας, & λήψεως τ̃ περὶ τῶν ὁδ̃ν.

Περὶ τ̃ βαρβαρικοῦ βέλ̃ς τοῦ βάσαν τ⊙ τ̀ν πόδα τ̃ βασιλέως.

Περὶ τ̃ μανιχαίων τ̃ προσελθόντ̃ν τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ.

Περὶ τ̃ πρὸ τ̃ ἁλώσεως τ̃ βασιλευούσης γεγονότ̃ν σημείων.

NOVAS

ERGA

ΠΕΙ δὲ καιροτέραν ὑποθέσεως ἀρχὴν μέλλομεν, ἀναγκαῖον ἀναλαβόντας τὸν λόγον, ἁρμόν τινα καὶ πεῖραν τῆς πολυπλόκου σοφῆς χορηγίας τῶν πραγμάτων, ὡς ἂν μὴ ἀσφαλὴς ὁ λόγος ὢν τὰς τῶν ἀκουόντων ψυχὰς πλανήσῃ, ἀλλ' ὡς φαίνῃ καὶ ἐκκυκλίων ὠδίνων. τῷ βασιλεῖ μιχαὴλ πάντες ἐκ μειρίας τῆς ἀρμονίας ἐπιπεπλεύκεισαν αὐτῷ συμπαθῶς ἐχόμενοι, πλὴν ἑνὸς μόνου, ἄντε κατὰ διαλύσεως ἀρχὴν ἢ καὶ ἄντε ἀπὸ συμφυΐας δυσμενοῦς ἐκ πάππου καὶ αὐτοκλίας ἄρχοντι, ὧν ἴσχυε μετὰ ταῦτα φρονεῖσθαι δυσμενὴς ὁ ἐκείνῳ ἐπιπεπλεύκως τότε· ἦν δὲ διαλύσεως ἀπόπτωσις συμζύγου σφετεριζομένου, τῆς τῶν Βουλγάρων ἀρχοντος. συγκτήσεις μὲν οὖν αὐτὸς τῷ βασιλεῖ γαμβρὸς μιχαὴλ· ἀρχόντων δ' ὁμοίως αὐτῶν, καὶ ἡνίοχος τε ὁ βασιλεὺς καὶ μασθλᾶς ὁ λαπάτης. τὸν μὲν τοι καὶ ἡνίοχον ποσῶς ἐκεῖνος ὁ βασιλεὺς καὶ πάππος ἠγάπα, καὶ ὅτου ἕνεκα αὐτῷ γε ἠθέλησεν, ὅσοι πάντες πρωτογενεῖς τε καὶ ὑπεργενεῖς ἦσαν καὶ συγκτήσας, ἐν ἑβδόμῃ καὶ τριτῇ χλίοντι πόλεσι μοίρᾳ, καὶ πάντες οἱ λοιπὰς ἐπόμενοι ἐν πόλεσι δὴ ἐνέμοντο τοῦτον· ὅτῳ μὲν καὶ ἕνεκα τῆς βασιλικῆς μονωτέρας ἀξιώσεως, ὅτῳ δὲ καὶ ἕνεκα τῆς σύμφωνου γνώμης, ὅτῳ δὲ καὶ ἕνεκα τοῦ εὐπρεποῦς κάλλους, ὅτῳ δὲ οὐ διὰ τοῦτο γε ἀλλ' ἑαυτῷ τηρεῖν ἐκεῖνον ἄξιον ἐδόκει· ἐν ᾧ γε καὶ παῖδα βασιλικὸν, καὶ ἅμα τῇ νύμφῃ οἱ μυθικῶς αὐτῷ βλωσσὸς θεσπεσίως προφαίνων ἐγκαλλιβόαται· ἐν ᾧ καὶ ὧν τοῦ ἐφεδρεύοντος ἐκ ἀδικεῖ τῷ ἑαυτοῦ φύσεως ἐπαίειν, καὶ ζητοῦντι ἐλευθερίαν μηδὲν ὠδιφρομοῦντα ἐκνοσοποιοῦσιν, οὐ μέλιστα γε ἐξίᾳ βασιλικῇ, οὐ αὐθύνει νικᾶσι, τότε δὲ πολλὰ τοῖς πλειόστοις ἐν ὀξυσίᾳ πάντα κατ' ὄφιν ὑφηγοῦσθαι, ὁπόσα τοῦ τρίζειν γνῶμαι τῇ βουλῇ πάντα πᾶσι μεθ' ἡμῶν, οὐ ὅλως χαλινὸς ἀνδρῶν ἐκπέφυκεν, οὐ πω ὅπα μὲν ἔρξαντο πλημμέλειαν αὐτὸν ἂν πρὸς πάντας οὐ διάτορα καὶ ἀκωλύτως ἔπαθον ἂν ἐνεπηρεάσαι ὅσοι τε πάντων βασιλεῦσιν ἁρμοστῆσαι αὐτοῖς ἐπιτήδειοι τὸν πάππον ἐπαινοῦσι. πόθ' ἑκὼν ὑπεῖξε, ἢ βασιλεὺς καὶ πάππας σεβασμοῖς οὐ μέτροις ὑ πολὺ τὸ μεγαλοπρεπὲς τε οὐ φιλότιμον ὑδονεμόνοις, ἢ ἡμερησίαν αὐτοῦ χορηγοῦντος προφώ. γὰρ ὕδωρ φιλίας πρὸς λατίνους ἐσηρὸς ἦν ὁ τοῖς γαλάταις τῶν οἰκείων ἐκπεμπόντων, καὶ μέλιστα ὅσοι πλοῦτῳ κομῶντες ἦσαν μακρῷ· ὁ γὰρ ὕδωρ φαίνεται καὶ ὀφελεῖ, καὶ ζητοῦσιν χρημάτων· ὁ γὰρ ὕδωρ βουλεῖ καὶ μάλιστα λαθραίας φυγῆς. ὁρῶντ γὰρ τὸν πάππον αὐθρόνως μακρὸν ὧν τῆς ἀγχιστείας ἐκπεπατάνοντα χρόνῳ, καὶ μετ' ἐκκαύσεως ἐφεδρεύοντα τῆς αὐτοκρατείας αὐθις τὸν ἑαυτοῦ πατέρα μιχαὴλ τὸν βασιλέα, ἐπηγωνισμένῳ ἄνδρι καὶ αὐτὸν πεῖραν ἑαυτοῦ τῷ αὐτοκρατείᾳ ἐπιτιθεμένῳ. ὅθεν τὸ πρὸς τὸν φιλαρχίαν λίχνον ἦν λογισμῶν μικροψυχίᾳ τις οὐ μάλα ἀγχνιεῖ ὑφ' ἑαυτὸν ἐπιδεικνύμενον, πῶς τοιούτῳ ὑποπίπτων ἑώ γε καὶ μέλιστος μηδὲν γὰρ δίλωμ ὑπὸ τοῦ πάππου καὶ βασιλέως, καθάπερ ὑπὸ παιδαγωγῷ παιδονομοῦσθαι, καὶ ἄλλων λατρεύων βουλήμασιν ὑπὸ παιδίῳ ἐὰ, αὐτονομίαν ἴζοντα βασιλικὴν, καὶ ἀφθονίαν πραγμάτων, ὅτι ἑαυτοῦ τε ἴσχυε τὸ διαφέρειν, καὶ ἄλλοις οἷα βασιλεῖς ἐκπονεῖν χρεία δίδασθαι, ὑπὸ δ' ἀδυναμίαν ἰδιώτῃ ἄνδρι τοῦτο ζῶντος τοῦ πάππου, καὶ τοῦ πατρὸς φύτωθεν καθημένου,

NOVAS res describere ingresso, quædam repetenda sunt, ut historiæ tam uariæ series conseruetur: & minus molesta sit lectoribus oratio, si perspicua fuerit. Michael Imperator ex Armenaca Maria duas puellas suscepit, Annam & Theodoram: quarum illa primùm Thomæ Epiri & Aetoliæ principi, pòst Conto Thomæ huius nepoti & percussori nupsit: Theodoram uerò Sphendosthlabus Bulgarorum princeps duxit. Totidem quoque mares ex eâdem procreauit, Andronicũ Imperatorem & Manuelem Despotam. Ex his Andronicum tanto amore prosecutus est auus Andronicus, ita eius aspectu gauisus, ut omnes & antè & pòst natos filios filias, nepotes neptes, multo minoris faceret, omnèsque quàm hunc unum perire mallet, si optio daretur, tum ob firmiorem Imperij successionem, tum propter ingenij præstantiam, tum propter uultus maiestatem. Forsitan & similitudo nominis aliquid ad beneuolentiam fecit. Quibus de causis cum apud se regia disciplina instituendum, eiusq; conspectu noctu atque interdiu fruendum esse, lætandúmque censuit. Cum autem iam adolescentiæ limen ingressus esset, quo tempore uoluptatum ardor maximus existere solet, omnis castigationis & modestiæ inimicus fuit, in regia præsertim potestate, & flore adolescentiæ. Ad hæc, æquales eius omniũ earũ cupiditatũ quas effrenes adolescentię libidines ferũt, ministros atq; autores sese præbuerũt. Ac primùm ad deambulationes, ad uenationes, ad spectacula educere illũ cœperũt: deinde ad nocturnas uagationes, nõ satis dignas imperio. Quæ res cum magnos sinnptus postularent: auus uerò certam summam, eamq; frugalem, pro uictu quotidiano numeraret: in amicitiam Latinorum, præsertim diuitum, qui Galatæ habitabant, sese insinuat. Inde pecunia mutua, æs alienum, inquisitio pecuniarum: inde consilia & conatus clandestinæ fugæ. Nam auum Andronicum diu uiuere, eóque defuncto patrem suum Michaelem successurum esse cerneret: spem potiundi Imperij abijciebat. Vnde ambitiosæ cogitationes, & animi pusillitas, generosum pectus longo tempore afflictantes, in talia illum consilia impulerunt. Quum enim auo tanquam pædagogo parêre, & aliorum uoluntatibus seruire instar pueri nollet, Imperatoriam licentiam & copiam rerum requirebat: ut & ipse, quod satis esset, haberet: & alios, ut Imperator ministros suos, remunerari posset. Quod cum auo uiuente, patréque rerum poriente non licere cerneret, aliarum

Maria Michaelis Imperatoris filia.

Theodora.

Andronicus iunior auo charus.

Andronicus iunior ex diuturnum luxu contractus.

Andronicus iunior fugam parat.

aliarum prouinciarum dominatum ambiebat, nunc Armeniam matris causa ad se pertinentem, nunc Peloponesum, nūc Lesbum & Lemnum, cæterásque maris Aegei insulas somniabat. Quæ cum clāculum modò ad patrem, modò ad auum deferrētur: nunc ab hoc, nunc ab illo clām impediebantur. Et ut plurima silentio transeam, noctu ad mulierem non sanè ignobili familia ortam, meretricis uerò præditam moribus, comessatum ibat. Eam porrò quidam adolescens formosissimus, & alter Adonis, mutuò deperibat. Vnde Imperator Andronicus æmulatione inflāmatus, sagittarios & gladiatores circa meretriculæ ædes in insidijs collocat. Quodam autem tempore intempesta nocte Manuel Despota fratrem Imperatorem quęrēs, casu quodam illāe præterijt. quem cum Imperatorij speculatores properantem cernerent, nec per tenebras cognoscerent, mulierculæ amatorem esse rati, crebris telis impetunt. unde ille ictu letali accepto, ex equo delabitur: & concursu militum facto agninis, semianimis in palatium ęgrè defertur. Quod factum manè cognitum, Imperatorem ingēti tristicia affecit, non præsens modò tempus intuentem, sed futura etiam prudenter consi derantem. Cæterùm Manuele Despota ex eo uulnere defuncto, & fama ad Imperatorē Michaelem Thessalonicae tum degentē perlata, quid dicam? Tanta enim doloris acerbitate in uarijs cogitationibus est commotus, ut graui morbo correptus, paulo pòst ęuita discederet. Senex autem Imperator Andronicus, eo mœrore, ea solicitudine cōfectus est, cuius uix exemplū reperiatur. Qua de re postea dicemus.

Manuelis Despotę fortuita cædes.

DE DISSIDIO *Latinorum.*

HOc tempore seditio & tumultus non paruus apud Genuæ habitatores est exortus. Est autem Genua maritima Italiæ urbs uersus Occidentem, intra Tyrrhenos & Alpes sita: á duobus primùm condita populis qui Guelphi & Gibellini appellantur. quorum hi longo tempore & gloria & creandorum magistratuum autoritate præstiterunt. deinde mutata fortuna, Guelphorum familia superior euasit, & omne illud ius ad se transtulit: altera familia in exilium acta, ne recuperatis aliquando uiribus, ueterem sibi dignitatem uendicaret. Quæ fama cum è metropoli ad Genuenses ubiuis gentium habitantes peruenisset, idem & illos facere coegit. Hinc pugnę, & intestina Genuensiū bella ubique. Nam qui pulsi erant, conducto milite aduersarios infestabant. Cum aūt post Imperatricis exequias, Cralęna filia eius dituitus

Genua.

Guelphi. Gibellini.

Cralena innuba ad maritum redit.

πῶς ἐτέρας ἐστιν ἀπο χερῶν ὑβριστέας· κ᾽ νῦν μὲν ἀμφιλύκου ἀναστάσα, ἅ τ᾽ ἐκ μητρὸς αὐτῇ πεσόντα σὺν νυῒ δ᾽ ἀνελοπόνησεν, νυῒ δ᾽ λέσβου καὶ λήμνου, καὶ ὅσας τὸ πολὺ τοῦ αἰγαίου πελαγοῦσιν· ἐλπὶ ταῦτα μὲν ἐς ἐνὰς ἦκε λάθρα, νῦν μὲν τῷ πατρὸς, νῦν δὲ τῷ πάππα. ὁθεν καὶ λάθρα νῦν μὲν ἐπ᾽ αὐτῷ, νῦν δ᾽ ἐπ᾽ ἐκείνου διωκήθη. κ᾽ ἵνα σιωπῶ παραδρᾶμα τὰ πλῆκτα, νύκτωρ ἐκώμαζε πῶς γυναικί τινα, χρόνῳ δὴ τὴν ἐκ ἀσήμων, τὴν ἡ πρίσπα ἐπαίρων. ταύτης ἁρπασθὲν κ᾽ ἁρμάτων. ὁ δ᾽ ὠνὴς ἐλθὼν, τὴν μὲν ἐπλησε τὴς κ᾽ ὥρας ἁρπαγὴν ἀλλ᾽ ἦν καὶ ἐπιτυχία τὴς πυρπολούσης τὴν αὐθρώπεα τοῦ βασιλέως ψυχὴν, πολλοῖς καὶ βιαφόροις ἐπαγαγὼν πόλοχίσμα πρὸς τὴν ἡ ἐπαυρέσθω οἰκίαν. ἐν μιᾷ τούτων πρὸς μέσας που νύκτας ὁ βασιλέα ζητῶν ὁ ἀδελφὸς κ᾽ διώκτης, ἐτύγχανε ἐκ τοιούτου συμβεβὼς οὐτωσί, ἠγείρατο πρὸς τὴν ἡ ἐπαυρέσθω οἰκίαν. ἐν οἷ τοῦ βασιλέως σιωπῇ διαπέμπεται αὐτῷ πρὸς λαύοντα, κ᾽ μὴ γένοιτο ὄψα τὸ στόμα ὅσις ἂν, ἀλλὰ τὴν ἡ ἐπαυρέσθω ὑποπτάσαντα τὸν ὦμον, συχνὰ κατ᾽ αὐτοῦ ῥίπτουσι βέλη. κ᾽ μὲν δὴ καιρίων ἐκὼν ἀφάσθω, πίπτει τοῦ ἵππου. κἄπειτα σωβραμόντες καὶ γνόντες ὅσις ἂν, φοβοῦνται δὲ τὰ βασίλεια φρήνοι ζῶντα καὶ μάλα μίλις. ἔστε μιᾶμ ἡμέραν γνωδὴ τοῦ πάππα καὶ βασιλῆ, μεγάλης γὰ ἐπαυρεῖν κ᾽ σφοδρὰς τὰς αἰτίας, ἀ μόνῳ πᾶς τὸ παρὸν ἀφορᾶν, ἀλλὰ καὶ τὸ μέλλοντος δύνασθαι τοῦ συνεξομοῦν. ἐπὸ γε μὲν τοῦ διαπόντου μαρτυρεῖ ἐκ ἡ πιστὴ θυρὸς πληγὴ, καὶ ὃν τὴν βασιλέως μιχαὴλ γὰ θεσσαλονίκης ἐξαπίβοντα, ἄκρα ἀ φῦμα, τί χρὴ λέγειν; ποσοῦτο γὰρ ἐφερεκάτθρου βίλους πάντες ἐπιπτ᾽ ἐκ᾽ πρὸς τὴν ἐκείνου παρεῖαν τὸ πρῶμα, ὅσε κατασιδηρῶσι καὶ βαπτιδηρῶσι συχνοῖς τοῖς τοῦ πάλους λογισμοῖς, νόσου φοίνικα δ᾽ νυσί, ἃ δ᾽ κ᾽ μυσ᾽ ἀ πολὺ ὄπεν ἐξάγεται τοῦ βάτ. ἐπ᾽ μὲν τοι γεφύρᾳ βασιλῶ αὐθρώπεω ποσοῦτοι χαμᾶθεν φῦλον καὶ ἐλινόλωτες αὐξήσαν λογισμῶν, καὶ ποσοῦτοι δόρυδοι τὰ αὐτὸ συσπωκύκασαν πρᾶγματα, ὅσε οὐκ ἔχρῃν ταῦτ᾽ αὐχενικῶν πῶς ἐδὲν ἔφθασε δὴ πραξίγμα. πθόντος δ᾽ ὥρᾶν αὐτά.

Latinorum.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΩΣ τῶν λατίνων.

ΕΝ τούτῳ τῷ χρόνῳ σωίδη γενέσθαι τέ σφι πρᾶ καὶ θορυβὸς ἀμφὶ τοῖς τῆς γενέας οἰκήτορσιν· ἔστι δ᾽ ἡ γενέα πόλις πρὸς ἑσπέρᾳ τῆν ἡ ἰταλίᾳ ἄντικρυ κεῖται, μεταξὺ τυρρηνῶν τε καὶ ἄλπεων. ὑκίσθη δ᾽ αὐχένων ὑπὸ δυοῖν γενοῖν τῶν τε γιλφων καλουμένων καὶ γιβελλίνων. καὶ ὧν μὲν χρόνον πλείστον τὴν ἡγεμονίαν τῆς τε αὐχένος καὶ τὴν τῶν ἀρχόντων ἐπιστασίαν ἔσχον αὐτὸ τοιοῦτον γενοῖν τὸ γιλφων καλεῖσθαι χρῆν, καὶ πᾶσαν πᾶς ἐκεῖνο ἦ πεῖσαι καὶ μετέστησέ τε, καὶ πάντων ἐξέωσεν ἦ γενοῦς τοιούτους θάτερον τῶν γενῶν, ὃς μὴ ἐνῆν ποτε δῆμα μήτε πολεμικὰς, αὖθις αὐαστρὸν τὸν πεῖσαι. ἐκεῖθεν ἀ φῦμα ἐφεμίσθη, καὶ ὧν τὰς πανταχῆ ἦ γῆς ἦ γραπτὴν οἰκήσεις τὰ ὄμοια τῇ μητροπόλει πεστεῖν ἐκίνησεν. ἐν τοῖσδεν μάχαι καὶ πόλεμοι τῶν γενοῦτῶν πανταχῆ κατ᾽ ἀλλήλων. οἱ γὰρ ἐξωθούντες μᾶλλον ἐφοβοῦντο τοὺς ἐλαμβάνοντας τὴν ἀπόλιν

ὑπὸπλοῦ τῶ βυζαντίω ἀφίκετο πρεσβευτὴς ἐξ αὐτοκράτορος, ἀπαγγέλλων τὸν γάμον. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν ἐκλήθη, καὶ τὰ τῆς πρεσβείας ἐπέλεξε, καὶ τὰ τῆς ἀρχῆς ἐπιτάγματα, ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ἐτράπετο, καὶ τὰ μὲν ἐκείνου ἐπῄνει, τὰ δὲ ἐπεμέμφετο. ἐπεμέμφετο δὲ ὅτι τὴν ἀδελφὴν ἐκείνου ἐπὶ τὸν ἄνδρα ἐκπέμψαντος, αὐτὸς οὐ τὴν ἐκείνου ἀδελφὴν ἔγημεν, ἀλλὰ τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα ἐκείνῳ ἐπεμπόλησεν. ἐπεμέμφετο δὲ καὶ ὅτι τὸν ἐκείνου παῖδα ἐκ τῆς ἀδελφῆς ἐκείνου ἐκ τῆς ἑαυτοῦ θυγατρὸς ἐποιήσατο

PATRIARCHAE testamentum.

ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ.

Vitæ fragilitas considerenda.

CVm omnes mortales mortis meminisse decet, ac sobrijs oculis rerum humanarum umbram intuen: considerantes, ut alium subitò terra operuerit, priusquam res suas ordinare ex sententia, & calamitatis insidias perspicere posset: alium quotidie quasi cum sole exorientem, & in theatro uitæ, infinita spe plenum obambulantem, in meridiana luce, tenebrarum & obliuionis subite specum, sæpe in flore ætatis, & summa uitæ hilaritate & securitate coegerit: quanto magis ijs hoc faciendum est, qui ob uitiosam & pertur

Morbidi.

batam materiam morbis conflictantur, qui multi & uarij uitam infestant, & elementorũ compagem dissoluunt: Hi enim tantum non altera manu fores mortis pulsant: abiectáque uitæ spe, oculos in sepulchri cauernas intendunt. His in primis expedit, animi curam suscipere: qui cum sit immortalis, immortalem etiam curam desiderat: ne fortè duplicem sibi mortem accersant, & corporum & animorum. Mihi uerò tanto magis hoc, quàm alijs omnibus, faciendum est, quanto grauiore morbo totum ferè corpus meum est consumptum. Nam cum iam olim me tota ui oppressérit, à me recedere recusat, sed perpetuò in

Animo consulendum.

penetralibus meis habitat, quasi domum suã occupasset: nec unquam corporis mei succũ hirudinis in morem exugere desistit, & rem familiarem meam paulatim ambabus manibus in sinum medicorum, ueluti marsupium suum exhaurit. Cum autem noster aduersus illum conatus inanis & irritus fuerit, quid uitæ meæ aduersitates tam Imperatorijs quàm domesticis in rebus cõmemorem? Sic enim

Querela de morbo et laboribus suis.

accidit, ut nuper scholam egressus, adolescẽs adhuc, in aulam receptus, à summis Imperatoribus honoribus afficerer non minimis. & ut cætera taceamus, deinde patriarchicum quoque solium nos & inuitos & uolentes recepit: inuitos quidem, ob infirmitatis onus penè intolerabile: uolentes, ob expectationem sanitatis. Cuius spes indies mihi blandiens, momento omnia suggerebat & uctera & recentia diuini spiritus miracula. quorum de numero meam quoque restitutionem; Domino impositionem manuũ & pontificiam unctionem clementer intuente, fore existimabam. Cum autem à senatorijs nu

Omnis spes sanitatis.

neribus ad hunc modum patriarchico solio consensio, ijsdem morbi cruciatibus conflictaremur, neque ullum usquam remedium ostenderetur: iudicium diuinum, quo in mortem impelleremur, & mediocrem peccatorum non mediocrium castigationem esse intelleximus. Vnde spes sanitatis irrita prorsus

ΠΑΣΙ μὲν οὖν ἀνθρώποις φροντιστέον τοῦ μιμνῄσκεσθαι χρεών, καὶ νήφουσιν ὀφθαλμοῖς τὸν τῶν περὶτὴν γῆν πραγμάτων σκιὰν, ὡς μὲν τὸν χθὲς καὶ πρῴην ὄντα, νῦν πεπιγῆς ὀξέως φροντίσαντες, πρὶν τὰ οἰκεῖα σφαλῆναι γνόμῳ, καὶ περὶ καλῶς σφαλλόμενα τὸν λόγον ἔχειν συμφορᾶς· καὶ ὡς αὖθις ὁ σύμφορον εἰσοπτόμενος οἷονεὶ ὑφ' ἡλίῳ τῷ δι' ὅλου πανταχοῦ καὶ ὑπὸ πᾶσιν τὸν βίον, μεσοῦν ἀπροφάτῳ ἐλπίδι, ὅπως τὸ μεσημβρίας φαιδρὸν, σκότος καὶ λάβρος ἐπιβολὴ μνχθοῦ, φῶτα τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας, πλοῦτος καὶ ἱερὸν τὸ θεοῦπνευ, καὶ ἵν' ἅπαν τὸ πάθους ἀνωλπισμένον· πολυτελῶ. πολλῷ δ' ἂν * ανευ

αὐταγκαίως δανεῖσαι μᾶλλον μιμνῄσθαι, οἷς καὶ νόσου εἰά τις δι' αὐαμαλίαν τε καὶ ἀτροφίαν ἡ ὕλης συμπάσχοι, εἰς πολλὰς τε καὶ ποικίλας ἕλκοι ἄλλας τὸ αὐθρώπινον πέφυκεν σῶμα, συγχεύσαι τε καὶ ἀξιαπόστους τὸν τῶν σωθίσμων στοιχείων ἀλλοιοχίαν. οὕτοι γὰρ ἄλλη μανοῦ θατέρᾳ χαρὲν τὸν θανάτου πόθου, καὶ τὸ πλεῖν ἡ τὸ ζῆν ἐλπιδὸς κατόπιν ἀξιλπίστως, θατέρῳ βλίμματι πρὸς τὸν ἐν μετακόσμῳ ἅδην μερμηνεῖν ἀξικνοῦσι, πότερα ποτὲ πρόσω λυσιτελήσει ἡ οἰκάδε ἀφεστῶσαι ψυχὰς, καὶ ἀθανάτῳ τῷ ἀθανάτῳ πίστει κατευθῦναι πρεσβεῦσαι, μᾶλλον δ' ἁπλοῦν τὴν θανάτου σῴζειν αὐτῆς πρόφασιν, πότερα τὸ σώματος, πότερα τὸ ἡ ψυχῆς. ἐμοὶ δὲ καὶ μᾶλλον πανταπᾶσιν ἡ βαρὺς τῇ νόσῳ τύμβος σῶμα μικροῦ πλίας ἐκπέλασε πάντως. πάλαι γὰρ ἐκ μακροῦ καὶ ὑδρωπικοῦ νόσου με διαπρεσβεύσας σὺν τῷ βιβλίδιον, ἀλλ' ἐμπεφύλαγμαι σέπειν ὅπως ἡ πίνει ἑαυτῆς οἰκίαν καταλεφθῇ, καὶ διαπίλισον ἐπὶ τὸν μὲν ἐμὸν τὸ σώματος οὐσίαν οἷονεί τις ἐκμοζῶσα βόλλα, τὸν δ' αὖ ἀθανασίας ὑφαιρουμένου με κατὰ μικρὸν διὰ νόμου τὸ λιγόμενον χαεὶ, καὶ πρὸς τὸν ἰατρῶν πόλεως ἀθυσερόνυστα, καθάπερ πεπαιδεύσυ σύνειμι τῆς ἐπὶ σοῦ ἀ πᾶς αὐτὸν ἐμπέφυκε ασυνδὲ, μᾶλλον δ' ὅλον καὶ αὐδὲν τοῦ ὄχλου. ὡς πῶς (τὸ τοῦ λόγου ξαίνοντες ἰδιοπόνημα, τί ἂν τις ἐκπραγοδίκοι, ὑπὸ σάμει κατὰ τὸν βίον ἰωαννάδη, ἢ τι τοῖς βασιλεῦσι, ἢ τι τοῖς κατ' οἶκον πεφύκασι; συμβέβυκε γάμει καὶ τοῖς βασιλεῦσι τι πέχθει, αἴρει τὸν λόγον ὑπανακύψαντα, καὶ τὴν ἰφθογγον παρελθόντα, μὴ τι μᾶλλον παρὰ τοῖς θανατικοῖς βασιλεῦσιν ἀξιῶσθαι ὅτου γε ἐλαχίστου· καὶ ὕπα τοῦ μέσου παρίλθαμεν, ἐπαινεῖ καὶ ὁ πατριάρχους ἡμᾶς ὕστερον λιτλακε θρόνου, καὶ δὴ καὶ πᾶσι γάρ τι ἀπάντας τι καὶ οὐκ ἄκοντας, ἄκοντας μὲν ἐξ τὸ μὴ σφόδρα ἀνικτὸν τῆς ἐδαφείας βαθοῦ, θάτερον δ' ἐξ τὸ ζῆν γὰρ ἐκ πεσόντος ἀνάπαλιν. ἡ γὰρ ταύτης ὑδρωπίωσις καθικέσθαι ἐλπὶς, καὶ τὰ μοι ἐπεμέμνηκεν ἡ ἀκαρῆ πάλαι τι καὶ νῦν τὸ θάνατος θρᾶσις πικτοῦ, ὧν ἴσως ἡ τι καὶ πνῦμ' ἐλαχὼν ἐπιδοῦναι, εἰ ζῆλον θρέπτος ἴσθι κύριος ὧδε τῆς χαριδιάς, καὶ τῆς ζῆν ὑλῆς ταύτης ἀφ' ἑκάστου χρίσασθαι. ἐπεὶ δ' ἂν ὅμως ὅτου ἐκ τοῦ πεπιεσμένου θρόνου ἐκ τῶν συγκλυτικῶν αἰχῶν μετέωρίζοιμεν, καὶ τοῖς αὐτοῖς αὖθις ἡμᾶς ἀλαοῖς τὸ ποσὸν ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου ἐπιπίπτειν, ἐγγυᾶσθαι ἐκείνῳ ἂν οὐκ ἔχοιμεν, πῶς βαίκτον σωσθῆναι ὁλοχρῶς, καὶ πτοιᾶσθαι ἴσως μετρίαν, ἢν ὁ μετρίως ἐμπέπτωκεν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ μὲν ζῆν ὑγιάσας ἔδωκε καὶ ἀπ' ἐλπὶς

ἐλπίδ᾽ ἐγήγετο. τὰ δὲ ἅλλα πάλιν τε, καὶ σφόδρα γέ μοι, ὡς ἔφημι, οὐκ εὐέλπιστα. καὶ τί γὰρ ἔμοιγ᾽ ἐχρῆν, ὁπότε τὴν ἅλην ἀνθρώπων σαρκῶν ἰκμάδα μικρῷ πάσαν ἐκρυῆναι ἐώρων, ἰατροῦ δὲ πάντας, ἐκτὸς τοῦ ὀνόματος ὄντας, ἐμαυτὸν, τί γ᾽ ἔτι μοι, χρόνον τὸν ἐπιλοίπου ἀφαιροῦντας; οὕτω τὸν πολὺν τὸν πανταχοῦ γλωσσῶν συγχυσιν, γένοιτό τε λοιπὸν ἔκπεμψαι καὶ οὕτω τοῦ βίου.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ.

DE GERASIMO patriarcha.

ΑΛΛΑ τὰ μὲν πρὸ τούτου ἅμα γοᾶτε ἐάσομεν ἐμαυτῷ δὲ λειπόμενα, τοῖς βουλομένοις ἔστω μανθάνειν. ἡμᾶς δ᾽ ἐχέτω τὸ ἐφεξῆς. κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, τὸν τῆς τριαρχικῆς ἅμα δὴ ἐχούσης θρόνου τὸ ἰσωμόνως τῆς μοναχῶν ἐκ μονῆς τῆς μαγγάνου γηράσιμος, αὐτὸς πολιὸς μὲν τὴν κεφαλὴν, ἀφελὴς δὲ τὸν τρόπον, καὶ τὰ ἐκτὸς ἅπαντα ἰδιωτικῶς ἀφειμένος· τοῦτο γὰρ ἔμοιγε ἐπιλογιστέον ἐς τὸ ἀκριβὲς γένος ἐπιλογιστικῶς μὲν παντάπασιν οὐδ᾽ ἔστιν ὅτῳ γένοιτο ἀνθρώπων· ἁπλότητι δὲ καὶ εὐηθείᾳ καὶ ἄλλος ἀπλότατος τρόπων, ταῖς βασιλικαῖς ἀφικόμενος αὐταῖς πρόσεισιν. ἅτε γὰρ οὖσι τοῖς βασιλεῦσι τοῖς τιμώσης ἐκλέγονται τὰς ἀρχὰς, ἵνα τοῖς τοῦ σύχνα ὑπηκόοις πρόσωσι, καθάπερ αὐτοδέσποτά τινα καὶ μηδενὶ τῶν ἀπάντων φαύλῳ φρονοῦσιν. ἐμοὶ πρὸς μὲν τοῦτο τοσαῦτα. λελίηθε δὲ τὰ ἡμᾶς τὸ αὐθρόως ἅμα γε τοῖς ἐμπεσόν.

Patriarchae simplices imperatoribus grati.

ΠΕΡΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ.

DE CONSTANTINO Despota.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ δὲ ὁ δεσπότης ὁ ἐκ τῆς πρώτης γυναικὸς τῆς ἐξ οὐγγρων γενομένης τοῦ βασιλέως Ἀνδρονίκου, ἔσχε μὲν ἐκ τῆς ἐγγενοῦς γυναῖκα πρότερον ἢ δὴ γαμετὴν μουζάλωνος τὸ πρωτοβεστιαρίου θυγατέρα· ἐκ δὲ ταύτης παῖδα ἄρρενα οὐδένα· ἔσχε δὲ παλλακὴν ἐκ τινος ἀρχιερατικοῦ οἴκου, καθαρὰν ἐκπεπαιδευμένην. ταύτης λάθρᾳ μιγεὶς ὁ δεσπότης, ἔτυχεν ἐν, ὃν ἡ ἀνόμαστο μιχαὴλ καθαρόν. ἔσχον αὐτὸν τὰ πρῶτα μὲν βλίτσαν ὀνόματι ὄντα οὐ σφόδρα εὐτυχῆ, ἐπεὶ δὲ ἔφυσαν, καὶ ἐπετράπετο, καὶ ὡς παῖδα τὸν δεσπότου ἐκέλευον. τινὲς δ᾽ ἔστιν, ὅτι ἡ ἐκ μητρὸς αὐτῷ καθαρᾶς ἕνεκα, ἔτυχε θεσπίνης ὑπὸ δημίου, αὐτίκα ἐρρωγὸς ἕρως, ὑπερφυοῦς τοῦ πολλοῦ σφοδρότερον. ἐπὰ γὰρ πᾶς ἐκ πατρὸς ἡ βασιλίσσης ἢ ὑπερπολὺ ἐλίφετο δή τι φὶ μακεδονικὸς πρεσβύτερον, ἡ θεσσαλονίκης αὖθι (δίστριδι δὲ τὴν πλῆσιν ἐστι φύλον θεσσαλονίκης) ἕρωτι γυναικὸς ἐκέλευσεν ὑπὸ ἐμφανῶς. ἡ δ᾽ αὖτε δυγατὴρ μὲν νικαισεφόρου τοῦ πρωτοκαθέτης, σύζυγος δὲ ἰωαννοῦ τοῦ παλαιολόγου. ὅτε δ᾽ ἐκβεβλημένος ἐκ τοῦ πατρὸς ἐν τῷ πάντων κάκιστα, ἡ τῆς γλαβίνας δ᾽ αὐτὸς, καὶ τῷ ἐφεστῶτι ἦλθε ὑγρῶ, ὥστε ὁ τοῖς τὴν φύσιν γαμετὴν μόνον ψυχῆς, ἀφυκτόν τινα τὸν ἐρωτικὸν σκηλὸν ἐκφέρειν, ἀλλὰ κἀκ μόνης ἡ φήμης οὐ πλέοντος ἐκ ἐκ ἰωάν ἡ αὐφλιγῆρ ἕρωτος. οὕτω γὰρ ἡ φύσις πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἐρωτικὸν ἐμήσατο, ὥστε πολλὰ μὲν ὑπὲρ τὸ σῶφρον τὸν ἐνυπνίων ἐφάπλωσε, πολλὰ δὲ ἡ τὸν ὀφθαλμὸν ἐπὶ τὸν δι᾽ αὐτοῦ ἰδεσθαι, πολλὰ δὲ καὶ τῇ γλώττῃ φθέγματα ἡ ποδὰ ἡ δεσπότου, ἡ τὸ ἀσφαλὲς καὶ ἐπιχαρὲς ἡ ἀχθὲς. ἐν δὲ ἡ σωφίας ἡ δύρεθ᾽ ἐν ἀμοιβὴ ἡ γυνὶ· ἐν γὰρ ἑνὶ αὐτὸν ταῦτα καὶ πάντα ἐκλυσε ἡ ἀχθὲς. ἐν δὲ ἡ σωφίας ἡ δύρεθ᾽ ἐν ἀμοιβὴ ἡ γυνὶ· ἐν γὰρ ἑνὶ αὐτὸν ταῦτα καὶ πάντα ἐκλυσε ἡ καιρὸν γὰρ τῇ ἐμιλίᾳ ἅμα γλώττης ἀφῆκεν, ὅσα τε αὐτὸν δ᾽ ἐαυτῷ αἰνιγμάτα, ἡ ὅσα λογίτην ἄλ-

euanuit, mortis autem instantis expectatio confirmata est. Quid enim aliud cogitarem, cum omnem ferè carnis humorem effluxisse uiderem: medici uerò, præter inane nomen, nihil (quod ad me quidem attinet) à uulgo differrent? Itaque turbis negociorum amotis, & malarum linguarum conuicijs euitatis: hic uitæ reliquũ exigendum esse iudicaui.

Sed hæc quilibet alibi dilucidius explicata cognoscat licet: nos uerò cætera prosequamur. Hoc tempore in patriarchicum solio succedit sacerdos monachus è Manganio monasterio Gerasimus, uir canus ille quidem, sed simplici ingenio, & ptę senio surdaster, qui græcas literas extremo digito nunquam attigit: uerùm ob insciti am & simplicitatem ad Imperatoria obsequia aptissimus. Hic enim de causa tales ab Imperatoribus deliguntur, ut dicto audientes eis sint, tanquam mancipia, & nullo ipsis uerbo refragentur. Atque hæc hactenus: cætera pòst suo loco referentur.

DE CONSTANTINO Despota.

CONstantinus autem Despota, è priore coniuge Hungarica natus Imperatori Andronico, uirginem uxorem habuit Muzalonis Protouestiarij filiam: quæ cum diu nupta illi fuisset, sine liberis decessit. Cum autem ancillam formosam haberet, nomine Catharam, clàm ex ea filium genuit Despotes, quem Michaelem Catharum appellauit: ac primùm ita exosum habuit, ut nec aspicere illum uellet, sed quàm longissimè abesse iuberet. In causa hoc erat, quòd alterius uehementior & potentior amor, Catharæ quoque matris eius amorem depulerat. Nam cum à patre Macedoniæ, & ipsi quoque Thessalonicæ præpositus esset, atque in ea urbe plerunq; ageret, mulieris cuiusdam illustris amore captus est. Erat ea Neocæsaritæ Protosecretarij filia, Constantini Palæologi uxor: ita uerò & elegantia formæ, & facundiæ suauitate & morum comitate excellebat, ut non modò aspectu suo, sed sola etiam fama incuitabili amore homines irretiret. Tanta enim naturæ fuit erga eam liberalitas, ut uultus in ea uenustatem cum acumine ingenij coniungeret: addita etiam dicendi ui & uocis suauitate. Erat & humanioribus literis erudita: & per occasionẽ uaria, quæ tam ipsa legerat, quàm ex alijs audierat, facile proferebat, ut altera Theano

Patriarchae simplices imperatoribus grati.

Constantini Despotæ cõiugia & amores.

Michael Catharus.

Constantini Palæologi uxor.

Theano Pythagorica & Hypatia ab eruditis appellaretur. His omnibus Constantinus, ut diximus, uictus est, ut eius pudicitiam tentaret, & clandestinum eius concubitum peteret. Ipsa uerò, siue mariti metu, siue lacinoris odio resragante: ille, quò minus illa assentiebatur, eo magis incendebatur: eius q̃ animũ, ut Plato ait, in alieno degere corpore cerneres.

Eudocia Palæologina Constantino Despotæ nubit.

Cum autem aliquanto pòst maritus eius decessisset, iam uehementius rem urgebat Despotes, omnemq̃ mouebat lapidem, ut illam uxorem duceret. Quo facto, omnium aliarum mulierum & amorum oblitus, ipsiúsque filij Michaelis Cathari, quem ex ancilla Cathara susceperat, unius Eudociæ Palæologinæ amoribus uacabat.

Michael Catharus auo charus.

Eum Michaelem Catharum annum ętatis XV iam agentem, senior Imperator Andronicus accertitũ, inter aulica ministeria assumit: primùm, te ab omnibus neglectus fame periret: deinde fortasse, ut sanguine Imperatorio ortus, affinitate cum aliquo ex finitimis hostibus iungeretur, pacémque conciliaret, & Romanos Romanamque rem adiuuaret. Cum autem ùt palatio uersaretur, breui tempore Imperatoris animum ita sibi conciliauit, ut & ipsi Imperatoris filij ei inuiderent: Andronicus uerò iunior Imperator irasceretur, molestéque ferret, insignem illum sui amorem apud auum languescere, erga nouitium uerò illum & subditum continenter crescere.

*

prudentiam. Annum iam autem quintum & uigesimum agens, ab Imperatore dux & gubernator prouinciæ cuiusdam Macedonicę, quæ Illyrios potissimum uicinos habet, ablegatur. Et quia liberalissimus erat, nihilque priuati possidebat, nec plus sibi uendicabat quàm quiuis satellitum & cõmilitonum suorum: sic animos omnium sibi deuinxit, ut pro illo mortem oppetere mallent, quàm sine illo lucem intueri. Ad hæc in rebus dubijs ac penè deploratis præsentissimo erat consilio, & è summis difficultatibus mira solertia sese explicabat: nec illi, cum res postularent, audacia deerat, ut omnes magnitudinem, ingenij eius admirarentur. Vnus tantum ueluti morbus aut nævus actiones eius deformabat, non secus ac si formosum ac robustum corpus oculis ereptis inutile reddas, ac molestum. Nam primùm ruptis fœderibus, finitimis Triballis, Aetolis & Acarnanibus negocia facessebat. Deinde illinc digressus, ut mox dicetur, imperatores eorúmque res turbabat, sibique malum exitum præparabat. Eum enim magistratum, sibi ademptum, largitione corruptis ijs qui apud Imperatorem multum poterant, recuperauit. Pincernæ etiam dignitate adiecta: & defectio-

Præfectus Macedoniæ

Syrgiannes fœdifragus ac perfidus

Hic nonnulla complures desunt.

*

*ἰσχύοντας, ἐκ τῶν ἐναντίων ἐπὶ τὸ βασιλικὸν μέρος ἐπιστρέψαι. ἐπεὶ δὲ ἐν τούτοις ἦν

fectionem, quam parturiebat, paulo pòst illuc profectus detexit. Compertum enim est, eum prouinciam sibi uendicare, & clanculũ Imperatoriæ potestati subtrahere. Quare dolo à Monomacho mystico capitur: & qui ipse ad Macedonię partem gubernandam missus, cum propter uicinitatem crebrò Syrgiannem adiret, & arcana eius indagaret, & peramicitiæ speciem alios atque alios dolos necteret, denique dolo comprehensum illum in uinculis ad Imperatorem misit. Ob quod crimen diu in carcere mansit: è quo uix tandem matris precibus, Imperatori supplicantis, & quiduis spondentis, euasit: nec prius tamen, quàm Imperatori iusiurandum scriptũ coram sacrosancta imagine castissimæ Dei genitricis Hodegetriæ, quam uiæ monstratricem aut ductricem appellare liceat, dedisset, se illius iussis nunquam aduersaturum esse. Sicomni suspicione liberato, cum benemerito optimè uelle crederetur, etiam arcana credebantur: & inter cętera illud etiam, ut clanculum circuiret, & iuniorem Imperatorem Andronicum adiret, obseruarétque, ne clàm (ut supra diximus) fugam moliretur. At ille, si quid uulgi opinionibus credendum est, homo semper ambitiosus, cum ingenij sui declarandi hactenus defuisset occasio, tum illam accipiendam esse ratus est, ut Imperatoribus inter se commissis, & rebus Romanorum perturbatis, ipse Imperium occuparet, aut saltem partem ipsius sibi uendicaret. Quare iuniori Andronico omne aui consilium aperuit. Me, inquit, Imperator ueluti sagacem canem tuas cogitationes odorari iussit: & cum ille tibi laqueos & uincula parer, tu ignarus puerilia consilia agitas? Quid enim tibi profuerit, clàm peregrè abire, ubi aliena quadra (quod aiunt) uiuendum est, si res optimè cadat: & non illud accidat, ut ab hospitibus aut trucideris, aut in Imperatoris aui casses incidas? Quòd si istis cogitationibus omissis, consilio meo parère ueluteris, uiam tibi compendiariam monstrabo, qua primo quoq; tempore, citra ullum laborem Romanis sceptris potiaris. Cuius rei unam hanc rationem uideo, ut Byzantio relicto, in Thracias urbes & prouincias excurras. Nam cum & humanum ingenium nouis rebus gaudeat, & miseri Thraces crebris exactionibus uexentur: si leuationem onerum & libertatem proclamaris, ultrò omnes quò uolueris te sequentur, aui tui diuturno iugo & quasi Tantalio saxo facile excusso. Hoc cõsilium tibi si placet, ego huius negocij dux & autor ero, & omne certamen facilè conficiam: modò & ipse mihi pollicearis, & fidem firmes, te pro dignitate labores meos remuneraturum. Quæ uerò ista præmia sunt? illustres

Syrgiannes duos imperatores cõmittit.

stres dignitates, multa prædia, quæ magnos annuos reditus afferant: præterea ęq, ne quisquam autoritate apud te mihi præferatur, nec à te quicquam nisi me consciò nouarum rerum suscipiatur. Vides enim ut ultrò sim calamitatum tuarum particeps, & periculorum nulla cogente necessitate socius, posthabita charitati tuæ etiam iurisiurandi religione.

Quòd si fortunę inconstantia mali aliquid capiti meo machinabitur, id alacriter esse ferendum ipse mihi imperaui. Quibus consideratis, & tu non grauatim meis petitionibus annuito, si saluus esse uis. Cum autē hic temporis articulus moram deliberationis non admittat, sed procrastinantibus extremum discrimen impendeat: age, cum alijs etiam hoc consilium communicemus, qui ob Imperatoris odium neque nos, neque arcana hęc prodituri sunt, & institutum nostrum plurimùm adiuturi. His dictis Imperator, postulatis eius iureiurādo scripto annuit: adsunt etiam arcanorum futuri conscij, Ioannes Cantacuzenus, Theodorus Synadenus, tlle tum Magni Papiæ cognomēto illustris, hic Domestici mensæ Imperatoriæ: & tertius, Alexius Apocaucus, Domesticus & ipse occidētalium prouinciarum, & salinis præfectus. Is tametsi non admodum nobilis, uir tamen prudens & callidus erat, & perastutus: illi uerò ambo Imperatoris cognati. uerùm Cantacuzenus etiam æqualis & amicissimus ab ineunte æta te Imperatori Andronico, & ob animi eandorem & sermonum ueritatem & morum commoditatem charissimus: Synadenus uerò eodem modo patri eius Michaeli Imperatori coniunctus fuerat. Qui re intellecta, non ministros, sed duces etiam consiliorum sese præbuerunt, & oleum camino (quod aiunt) addiderunt. Ea conspiratione sanctissimo iureiurando & maximis pollicitationibus utrinque firmata & sancita, rem aggrediuntur: ac principiò Syrgiannes & Cantacuzenus, pecunia data proceribus aulicis, procurationē Thracensium urbium & prouinciarum rede merunt: alter mediterraneorum & oræ maritimæ usque ad summam Rhodopen: Cantacuzenus uerò exiguæ partis mediterraneorum, quæ Orestiadi adiacent. Deinde copias contrahunt, arma parant, & nouos milites colligunt, aduenas nonnullos, & alios qui ob egestatem neque militabant, nec quicquam rei gerebāt. Ad hæc familiarissimos suos & fidelissimos custodiæ ciuitatum præponebant: eos uerò qui aduersaturi uidebantur, alios alijs de causis urbe ejiciebant. Ea uerò faciebant, nunc impressionem Scytharum Danubium aceolentium, nunc Turcicæ classis ex Asia aduentum proclamantes, ut hoc prętextu & suspicionem uitarent, & ob prouidentiam ac studium ab Imperatore laudarentur. Ac Syrgiannes hæc clàm instrue-

Ioānes Cantacuzenus. Theodorus Synadenus. Alexius Apocaucus.

Andronicus iunior Thracium occupat.

μάτων λαμπρότητος, & χρείας πολλῆς, ἡ πολλὴ τοῦ ἐπιτιμίου περιουσία δωρεάς τε πρὸς τούτοις μεγίστας ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πραγμάτων ἔνι παρὰ τοῦ βασιλέως ἀπολαβεῖν, μηδεμίαν τινὰ πρᾶγμα ἔνι κατὰ σοῦ, μᾶλλον δὲ πλείω σωσαμένου. ὁρᾷς γὰρ, ὅπως ἐγὼ συμφορῶν ἰδιωτικῶν σοι γίνομαι κοινωνός, καὶ ἔνι κινδύνων αὐθαιρέτως σωτήρια βούλομαι, ταύτης ἐκείνης οὔσης τῆς βασιλικῆς τοῦ θείου ὁμωμοσίας ὅρκου, καὶ ἔτι δεινὸν ἔνι μὴ τύχῃς φιλοτιμηθέντος φθόνῳ πρὸς ἐμαυτὸν. καὶ τί πλείω διέρχομαι, πρὸς οὓς μόνους ἔχω καταφεύγειν, οὐ σὲ καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τὰς ἐμὰς ἔνι καταμέλλειν, οὐ σὲ καὶ δίκαιον ἐστὶ καὶ ἃ ἔνι πράγματα ἔχοντες ἅμα ἐκεῖνα τε πράττειν φιλοτιμεῖσθαι, ἀλλ' ὥσπερ ξυνῳδὸν ἡμῖν ἡ ἀκμὴ παρεστηκὸς τὸ κινδύνου μελλήσεσι, φησὶ καὶ ὁ ἱστορικὸς ὁ τοῦ μὴ τοιαῦτα ποιοῦντας ποιοῦσθαι, εἰ σῷα τῶν πρὸς τὸν βασιλέα ἐπιχθόνιον ὧδ' ἡμᾶς μὴ τὰ τοιαῦτα μυρίοις πόνοις αὐξήσωμεν· ὧν, μὴ τῇ πρώτῃ χάριτι δι' καιρὸν φθάσωμεν μάλιστα γράψαντ' ἂν. ὥσθ' οὕτως ὁ βασιλεὺς τὰς τῶν ὑποχρεώσεως τοῦτο τὸ χειρόγραφον μιᾷ ὄψεσθε ἰδίᾳ. καὶ ταῦτα εἰ τῶν μυστηρίων ἰσόμοιροι κοινωνοί, ἰσοῦτε τι ὁ Καντακουζηνός, καὶ Θεόδωρος ὁ συνάδηνός, ὁ μὲν τῆς τοῦ μεγάλου παπίου τιμωκῶτος σεμνοῦ νόμου· ὑπελάμβανε, ὁ δὲ τῆς τοῦ δημοσίου τῆς πρεσβυτέρας τῆς βασιλικῆς καὶ πρώτου ἀλίτρου ἀπεκαλεῖτο, δημόσιος καὶ αὐτὸς τωικῶτος τῆς ἀνατολῆς διαπεπραγμένου, καὶ τῆς ἁλῶν τῶν ἀλίκων τιμαλφῶν. ὅτου μὲν ἦν ὁ παῖς τῆς ἀληθοῦς λόγῳ, βαθυγνάμων δ' αὐτὸς καὶ δυμήχανος, καὶ ἄλλους σωθῆναι δεινός· ἄμφω δ' ἐκείνῳ κατὰ γῆς τοῦ βασιλέως πεφύκοντες· πλὴν ὁ μὲν καντακουζηνὸς τῇ ἀλικιώτης ἴσῃ καὶ ὁμόψυχος καὶ ὁμότιμος ἐξ ὑπαρχῆς τοῦ βασιλέως ἀνδρωνίκου, διά τε τὴν τῆς γενέσεως ἐγγύτητα, καὶ τῶν γλαφύρων ἀλήθειαν, καὶ τὸ τοῦ ἤθους κάλλιστον· ὁ δὲ συνάδηνὸς ὁμοίως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ βασιλέως μειρακίῳ, ἴσως ἴσῳ καὶ ὁμοίῳ ἐπὶ ζῆν. αὐτοὶ πάντων ὥσπερ ἐκ μιᾶς εἰσοχῆς τὰ ἀπόρρητον ἐκεῖνα διεξέρχοντο βούλυμα, φαλὸς ὅσον ἐς ὦρ, καὶ ἵππος ἐς τὸν δρόμον· οὕτω φρατρίαι τῆς ἐξόχως λύθυ εἰ ἀνθρωπείας γνώμης καὶ ἐδίδοσαν, καὶ ὑπεστήσαντο μεγάλων ἀντιδόσεων καὶ χρημάτων ἀντιλήψεως. τούτῳ οὕτω ξυμβαίνοντος, ἤδη ἐκ τοῦ ἔνι καὶ γνώμης καὶ πρᾶγμα μὲν χρήμασι πολλοῖς τοὺς τοῦ βασιλέως παραδυναστεύοντας ὅ, τι συγχωροῦσι καὶ ὁ Καντακουζηνὸς, ὥστε ἀληθῶς τῷ ἀδηφάγῳ ἦν γε θράκη χαρᾶς καὶ πλούτου, ὁ μὲν τὰ τῆς πλείστης καὶ μεγίστου καὶ τῆς περαίας τὰ πρώτης ἐφεδρεύων· ὁ δὲ Καντακουζηνὸς ἀλίγα τῆς μεσογείου μόνης, ὅσον τῆς ὀρεσταδίου· ὃ δὴ πρῶτον ὧδε πράττουσι σπουδὴν ἐποιοῦντο, καὶ ὅπλα πρῶτον ἀθροίζουσι, καὶ στρατιώτας ἄλλας ξυναλίσκουσι, καὶ ἄλλας πόρους, καὶ ὅπου δὴ ἕκαστος τῆς χρείας ἐπιμελοῦς τι & ἄπρακτος διέκειτο τὸ βίου. καὶ πρός γε τοῖς οὐ μετρίοις πρὸς τοῖς πρώτοις καὶ τὴν φύλακας ἐποιοῦντο τῆς πόλεως, οὐδὲ δι' ὀλίγης ἴσχοντας πρὸς αὐτίσχειν τῶν μιλησιομάνων, ἄλλας ἄλλως πρόφασιν ἐπιβαλόντες ὑγιοῦσιν τῆς πόλεως. ταῦτα δ' ἐποίουν, κηρύξαντες πρότερον ὑφοδυνῶν μὴ τῆς ἐφορίας σκυλῶν, τῶν δὲ ναυτικῆς τινος δυνάμεως τῆς ἐξ ἀσίας τέρεσιν, ἵν' ὑπὸ τῷ πρακτέσμασι τοῖς τοιούτοις καλυπτόμενοι φόβῳ, αὐτοπαθοῖ ἐξαλλοῖεν, καὶ ἅμα ἐπαὶ

μαστέργα,

μαζέγμα, ὡς συχνὰ ἤκουε μιμούμενον βασιλᾶ λέγοντα τὰ πρὸς ἑσπέραν ἢ πρὸς ἑωθινὰ μέρη. τῷ δὲ βασιλεῖ τὸ ἔγγιστον βλέποντι, καὶ ἐκπεπληγμένῳ τὴν ὄψιν, καὶ πάνυ φοβουμένῳ καὶ ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ σῶματος καὶ τῆς αὐτοῦ βασιλείας, καὶ ἐπὶ τῷ σωθῆναι τὴν ἐδοῦ αὐτοκρατορίαν χαίροντι, ἐπιλισφαίνειν τὴν πρὸς ξυρίσασθαι παντελῶς ἐξ ἐκείνου τῆς ἡμέρας ἄνεσιν. ἐπάνειμι γὰρ ἐγὼ καιρὸς, ἐπὶ τὰς δυσχερείας ἀδρότερος καὶ ἁρπαστοτέρας διδόναι ἀνθρώποις, καὶ τολμηρότερον γίνεσθαι ἐξ ἐκείνου τὸ εἶναι παραφορὰν πᾶσι πασῶν ὁρμάς, καὶ λόγος ἄνεμος οὐ μὰ κατὰ γνώμην ἴσχειν τὴν ἀποβᾶσαν ἀμελίτην, ἢ τύχης ὁρᾶν τὰ πολλὰ πράττουσιν, καὶ ταὐτὰ τὴν διξαίτερον πολλάκις βλάπτουσιν ἐξαίφνης. ὁ μὲν τοι λογοθέτης ἐγένετο, αὐτὸ τοῦτο ἐνεργάσατο τὴν χάριν μόνην, ὅπως ὁ ἐν ὀλίγῳ ἐντύχοιμι κόσμος, ὅλον ἐξιόντα μᾶλλον συνδιατρῖψαι ἐν ταῖς παννυχίσιν ἐκείναις τοῖς μοναχοῖς. ἐπεὶ οὖν ἦκεν ἡ πρώτη ἑβδομὰς τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς σάββατον, ἐφ' ᾧ καὶ μνήμη τῆς ὀρθοδοξίας ἐδημόσια τῶν ἐρθοδόξων ἁπάντων βασιλέων ὁμοῦ καὶ πατριαρχῶν, ἐλελήθει καὶ οὕτως σωφίλως ἐν τῇ ἐσπέρᾳ ἱκανὸς πανυχίσαι. περὶ δὲ μέσας νύκτας ἅμα αὐτοῖς συνεστώσης ἡμῖν, καὶ τῆς διδασκαλίας ἀκουούσης, ἅπαν τι ἐκ βασιλείου, ἀκουστέον τινὰ νομίζων αὐτοῖς ἄγγελον, ἢ ζητοῦντα τὴν ἐμὲ αὐτὸν χρείαν εἶναι. ἀφῆγε φασὶ τὸν περὶ τὸν βασιλέα πολυκυφόρων καὶ σκηπτοῦχον καὶ ξιφηφόρων κατακαρβάνων μᾶλλόν τινων, ἐξαίφνης χρεμετισμὸς ἀκοὴν παντὶ τὰ βασίλεια, ὡς ἐκπλαγῆναι πάντας οὗ γὰρ πρὸς βασιλέως. ἀνοίας γὰρ οὔσης πολλῆς, καὶ μὴ ἀκροτάτου τοῦ ἵππου πυνθάνεσθαι, οὔτε τῶν βασιλικῶν, οὔτε τῶν συγκλητικῶν, οὔτε γοῦν τῶν βασιλέων, οὔτε πᾶν τὸν αὐλῶν, ἐρρύη τὸ τοῦ πράγματος παράδοξον φαντάσαι τοῖς τὴν ἀκοὴν αὐτῶν ψυχαῖς, καὶ ἄλλων ἅπαντες ἐπωθάσαντο. οὕτω δὲ τὸ δεινὸν ἐπεκρέμετο, καὶ ὁ δύτης ὁ ἐξαίφνης χρεμετισμὸς μᾶλλον τὸ πρῶτον, ὡς καὶ αὐτὸν αὐτοκράτορα ἀχοῦς γενέσθαι τοῦ βασιλέως, καὶ ἐπιφωνῆσαι ἐρέσθαι, ἐπὶ τίς ἀδὴν ὁ χρεμετισμὸς οὗτος γοῦν ἀκούει. ἀλλ' ἀκόντων πλέον οὐδὲν, ἢ ὅτι παρὰ τὸ ἵππου τοῦ γεγραμμένου πρὸς γῆς τοῦ βασιλέως τοίχου πρὸ τοῦ δικαστηρίου τοῦ νυκτερινοῦ θεατῶν, ἵππαρ δὴ λίγα ἔνερθεν, ἐφ' ἱσπεχθῆναι κέλευσε γενέσθαι τὸ χρεμετισμὸν μαρτυρεῖ ἀρχαῖος πάλαι πᾶς ἱκανὸς ὁ τῶν ζωγράφων αἶνος. πρὸς ταῦτα ὁ λογοθέτης χαριέντισμένος, ὡς οὐδεὶς πρὸς τὸν βασιλέως ἑῶσας, συγχαίρει σοι, ἔφησεν, ὦ βασιλεῦ, τῶν μελλόντων γίνεσθαι προπαίων· οὐδὲν γὰρ ἕτερον εἶναι σημαίνειν φησὶ τὸν παράδοξον τοῦτον τοῦ ἵππου χρεμετισμὸν, ἢ σοὶ βασιλικὰ ἱστρατεῖαν, κατὰ τῶν τῆς ἀμετρίας ἀσίας λησταπωτῶν ἀγαρηνῶν. ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀκούσας, μαρακίσαντος ἕτερον αὐθις πρὸς αὐτὸν ἐκπέμψαι σὺν μὲν, λίγων, ὅτ' ἐμοὶ τὰ ἐξ ὑμενείας, ὡς ἴδῃ, λίγων, ὅτ' ἐκ οἶδ' ὅπως ταῦτ' ἐκεῖνα, ἴσικας ἀγνοεῖν. ἐγὼ δέ σοι τἀληθῆ μὴ δοκῶ κατελίπω. ὡς γὰρ ἐμοὶ οἱ ἐμὸς πατὴρ ἤκουσεν, καὶ ἔλεγε πρὸ ὁ ἵππος οὗτος, τὸν ὁμοῖον ἐχρεμέτισε τρόπον, ὅτε βαλδουῖνος ὁ τῶν λατίνων ἄρχων, τοῦ τοῦ πατρὸς καὶ βασιλέως ἐμοῦ μνήμην ἀφαιρεῖσθαι τὴν μεγαλόπολιν ταύτην. πῶς γὰρ τὸ παράδοξον

bat, & iuniori Imperatori subinde, & quid actum, & quid agendum esset, nunciabat. Imperator autem cum nepotem cerneret sua monita negligere & contemnere, & solitae leuitati morum insistere: decreuit eum coram patriarcha & patribus conscriptis in primis obiurgatum & conuictum, in carcerem conijcere. Cæterùm id eius propositum, Logotheta generalis Theodorus Metochita tum inhibuit, ob dierum illorum licentiam irritum fore illud coniectans. Carnispriuium enim instabat, cum lautioribus conuiuijs & poculis diditi mortales, & uini intemperantia facilius ad seditiones concitantur. Quare metuendum esse, ne inanis labor caperetur, & fortunæ temeritas consilium in diuersum mutaret. Ac Logotheta generalis modò ædificationem Choræ monasterij & exornationem absoluerat, in quo totas aliquando noctes cum monachis, sacris operari gaudebat. Primo autem quadragesimæ sabbatho, cum postridie orthodoxorũ Imperatorum & patriarcharũ memoria proclamanda esset, tum quoque is à uespera ad nocturna sacra illa de more accessit. Tum sub mediam noctem, me astante, & doxologiam audiẽte, quidam ab Imperatore adest, nouum illi nuncium apportans, & eius sententiam exquirens. Modò enim, inquit, cum Imperatorij bipenniferi & milites & ensiferi cubitum itum esset, tantus subitò hinnitus circa palatium exauditus est, ut omnes percellerentur. Intempesta enim nocte, cum neque Imperatorij neque senatorij equi, nec in ipso palatio, nec ante fores essent, improuisa res animos audientium perturbauit, & alij alios quid rei esset interrogarunt. Eo tumultu nondum sedato, alter hinnitus priore maior exauditus est, ab ipso etiam Imperatore: qui misso ministro, unde is esset, quæsiuit: sed nihil audiuit aliud, nisi ab equo in quodam palatij pariete, ante uictricis Deiparæ sacellum, quem Paulus olim præstantissimus pictor effinxisset, D. Georgium Christi martyrem pulcherrimè sustinentem, esse editum. Ad hæc Logotheta iocatus, ut solebat ad Imperatoris interrogationes: Gratulor tibi, inquit, Imperator, futuros triumphos. Monstrosum enim istius equi hinnitum nihil aliud indicare reor, nisi tuam aduersus Agarenos Asiam nostram populantes expeditionem. Quibus Imperator auditis, alio adolescente ad eum misso: Tu quidem, inquit, isto responso, siue, ut soles, mei exhilarãdi gratia, siue alia de causa dato, rem ignorare uideris. Ego autem quid uerum esse censeam, tibi dicam. Nam ut patres nostri nobis tradiderunt, equus iste aliàs etiam ad eundem modum hinnijt, cum Balduinus Latinorum princeps à patre nostro pulsus, urbem amissurus esset. Quo monstro cum & ille

Bacchanalia licentia.

Equi picti hinnitus.

ille diu, ut omino so, terreretur: tandem, nec multo pòst, euentum ipse expertus est, cum urbem à Romanis uastari cerneret. Logotheta uerò, cum quid responderet, non haberet, adolescentem abire iussit: se postridie Imperatori responsurum. Praeterea columna quae ante Orientalem arcem stat, in qua Byzantis conditoris urbis imaginem olim fuisse fama est, ante multos dies & ipsa commoueri coepit: quae agitatio per dies complures durauit, omnibus ad spectaculum concurrentibus. Postridie, cum Logotheta ad Imperatorem uenisset, tum quidem quid eollocuti fuerint, nemo omnium sciuit: pòst tamen ex indicijs quibusdam conijcere licuit, eos fatidicos quosdam libros inspexisse, quibus futura quaedam incerto autore obscurè & per ambages exponerentur. Deinde figura astrologica delineata, qua positus siderum & praenotiones futurorum indagãtur, hostium aduentum & Reipublicae confusionem coniecerunt, & qualecunque Imperatorij principatus discrimen. Neque enim animaduertebant, iuniorem Imperatorem Andronicum id esse facturum (Deo talia modis ineffabilibus occultante:) unde magnopere territi & perturbati sunt. Nam Logotheta è palatio plenus cogitationum domum reuersus, longo tempore tacitus sedit, nemini ullum uerbum loquens: sed futurarum rerum cogitationibus intentus, planè muto & surdo similis: idque uxore cum filia Panypersebesta & filijs de more assidentibus, & hilare ac iucundum eius colloquium expectantibus. Tandem coacta uxor, ipsa quidam minimè diserta filiae Panypersebastae innuit, ut aliquid opportuni loqueretur. nam erat illa quidem aetate adolescentula, sed peringeniosa: & ea lingua praedita, quae Platonem aut Pythagorã, aut eiusmodi utros sapientes magis quàm ipsam deceret. Tum autem patrem intuens, sic exorsa est.

Columna agitatio.

E' themate astrologico coniecta de seditione.

Meteoritae magnitudo.

FILIAE MAGNI LOgotheta prudens oratio.

AVdaciae forsan & temeritatis esse uideatur, pater, me filiam adolescentulam te affari, & impolita lingua excellenti tuae perfectae que sapientiae obstrepere. Sed cum & mater hortetur, & tempus postulet, dicam ut potero. Cur tandem sapientissime omnium, tandiu tacitus sedes, teque ipsum excrucias, & moerore cõficis: nec quid te angat, nobis exponis, ut dolorem tuum, parte eius in nos recepta, leuemus? Nam & perturbatio uultus tui, & linguae silẽtium, satis declarant, quãto in moerore sis, omnem animi

ἢ ἀνῶς, συχνόν τινα χρόνον διαπαντὸς ἰδιαιρεθῆναι, καὶ μόνον ἑαυτοῦ λογιζομένου τὸν ὀπαδὸν ἐκεῖνον, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπὶ τοῦ χρόνου τὸ τῆρας ἐκεῖνο τὸν οἰκοῦν κατὰ ἢ αὐτὸ ἐκπεφύσηκε, ὅτι περιουμένῳ τῷ μεγαλόπολιν ἰόρκει τοιοῦτο ἐκεῖνο βουλεύειν. ὁ λογοθέτης δὲ ἢ ἔχων πῶς ταῦτα ἐκκεῖνα ἔσται, ἄπιθι, ἔφη, * τὴν αὔριον γὰρ τοῦ παρόντος ἐγὼ σὲ τῷ ὑποφαίνω, τίς ἑαυτοῦ κράτος τοῦ βασιλέως ἐκκείσεται. ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸ τοῦ ἰόλου ἀκρόπολις ἰσχύσει λίαν, ἐν ᾧ λέγω τὸν τοῦ βυζαντος πέλαι σκοῦσαι τὸ κτίσαντος τὸ βυζάντιον αὐθρώπου, πῶς πολῶν καὶ αὐτὸς ἄρξατο σείεσθαι ἀμφῶν, καὶ ὡς πολλοῖς ἢ ἰμφανῶς ἰσοῦτο τοῖς ἀμφίοις, παύσῃ σωτηριχόν καὶ θυμούμενον. ἐπὰ δ' ἂν τῷ ὑποφαίνει ὁ μέγας ἀθάνατος λογοθέτης πῶς τὸν βασιλέα, ἅπερ ἢ αὐτοῖ κατὰ μόνας ὑμολογήσαντο πῶς ἀλλήλους, τότε μὲν ἰσιάς ἴγνω τῶν παύτων, ἐκ σημάων μὲν τοῦ πνῶν συχνῶ

animi hilaritatem & tranquillitatem adimente. Vt autem oleum, cera, & id genus alia flammam alunt, ita silentium dolorem auget. Quare tu, ne affectus iste tempore confirmatus, inexpectatum damnum apporter. per Deum exurge, & animum recipe. Neque enim tuum est, philosophiae nobilitatem ad tantam humilitatem deijcere, illiúsque maiestatem intempestiuis doloris maculis aspergere: cuius ea natura est, ut continuatione silentij multiplicetur. Subinde enim hulceris instar interiora inuadens, non prius illa depascere desinit, quàm ad ipsas medullas penetrarit, & principales animi partes absumpserit. Quod si arcani aliquid est, alijs arcanum esto: nobis uerò tuis haudquaquam. His & pluribus huiusmodi uerbis generosa illa filia patris dolorem nonnihil leuauit, ut Iobi uerba parum immutata proferret: Pereant, inquit, dies illi, in quibus uxorem duxi, & liberos suscepi: qui si non essent, facilimè rebus meis consuluissem. Nunc uerò tanta curarum turba incumbente, ignoro qua ratione instantem iam haud scio imde malorum molem effugiam. Imminet enim grauis hostium impressio nobis, hostium nescio quorum, siue terra siue mari aduentantium, qui grauissimas nobis clades importabunt. His dictis rursus conticuit, cogitationibus illis mente propemodum alienata: & sui ac linguae oblitus surrexit, se'que in lectulum contulit, ac obdormiuit, sed diu dormire haud potuit. Ego uerò postridie de more ad eum ingressus, omnia cognoui.

Silentium.

Dolor.

Metochita male sibi ominatur.

Nam posteaquam in recens ædificato à se Chorae monasterio me collocarat, maximi fecit, & penè germani filij loco dilexit: adeò ut astronomicam disciplinam, quam solus eo tempore perfectissimè norat, mihi traderet, nec tantas opes inuideret: & sæpe apud Imperatorem & proceres gloriaretur, me à se hæredem doctrinae suae institutum esse. Idque euidentius in suis ad me epistolis, & uersibus quos in exilio fecit, declarauit: de quo paulo pòst dilucidius dicetur. His igitur de causis, cum uiro multum deberem, gratiam ei retuli, quam potui. Nam crebrò eum accessi, non colloquendi tantum, sed etiam officiosi ministerij causa. Docebam enim & filium eius, & quam dixi filiam, & profanarum & sacrarum literarum obscuris locis declarandis. Erat enim mulier & magno prædita ingenio, & discen-

Gregorae Metochitae charae.

& discedendi cupida: quorum alterum naturæ, alterum animi donum est. Illis uerò auditis, quamuis præ timore penè exanimatus: nõ tamen tacendum esse existimaui, sed in hanc sententiam illum fum allocutus.

CONSILIVM AB AVtore Logotheræ datum.

Philosophi ta constantia.

ALios fortasse, qui animos philosophicis rationibus non firmarunt, succumbere aduersis rebus, non mirum fuerit. Te uerò, cuius tantum animi robur esse oportebat, ut alijs exemplo esses, eodem modo quo cæteros afficí, summe uir, laudare haud possum. Quòd si manifestis & præsentibus in rebus forti esse animo philosophum oportet, quid de ijs dicemus quæ nondum adsunt, sed euentu adhuc incerto delitescũt?

Futura incerta.

" Multa perficit Deus inexpectata: quæ expectabantur, frustrata sunt: quæ uerò nemo expectabat, eorum exitum reperit Deus. Nam futurarum rerum prædictiones, siue personæ, siue alijs sexcentis, ut scimus, rationibus significentur, multa caligine inuolutæ, multos ab officio depulerunt, & in errorem induxerunt, alijs felicem præter spem exitum adeptis, alijs diuersum. Nosti enim cùm alia, tum, ut Alexandrum ad oppugnationem Tyri abeuntem, coruus deiecto in caput osse perculerit: quod aruspices malum omen interpretati, cœptis desistendum esse monebant. Ille uerò abrijt, & laboribus exantlatis urbem expugnauit.

Græcorum metus.

Græci olim cum à Persis inuaderentur, in fundum maris se cum ipsis nauibus ante Salaminẽ demersum iri putantes: præter omnẽ spem uictores, totos libros suis triumphis refersérunt.

Cræsi frustratio.

Cræsus Lydus se Halym fluuiũ transgressum, magnum Cyri imperium euersurum esse sperauit: sed & suũ regnum amisit.

Romanorũ victoria.

Romani olim cum Italiam ab Hannibale incendijs uastari, & ipsius urbis excidium modò non ante oculos cernerent, maximæ partis orbis terrarum Domini euaserunt.

Augustus.

Augustus, alter à Cæsare Romæ rerum potitus, cum ab Antonio & Cleopatra magnis exercitibus terra marique peteretur, desperata uita, & hostes præter spem uicit, & illorum principatum etiam occupauit, Libyam inquam & Asiam.

Prouidẽtiæ consilia hominibus ignota.

Et quid opus est sacras Prouidentiæ rationes recensere, quæ res nostras gubernans, eo fine concludere solet, quem ignoramus? nunc sperato, nunc insperato: & nunc cum appendice, nunc sine adiectione: non secus ac si quis Piræo egressus, Aegæum mare trajicere instituat, Septentrionũ uerò ui in Cretam & Sardiniam præter expectationem deferat. Nam tali incõstantia & terræ & maria perpetuò cõcutiunt. Quamobrẽ tibi forsitan etiã deteriora metuenti, meliora cõtingent: & istius tristicię sementis, uberem lætícq; messem producet.

Futura

καὶ Φιλομαθὴς, τὸ μὲν λῦπρον τῆ φύσεως ἀλαφῆα, τὸ δὲ τῆ γνώμης. ἐγὼ δ' ἐκεῖνα ἐπαινῶ, φίλους μὲν ἐκ ἐκπλήξεως ἐγγενέσθαι, ἀκίνητα δ' ὁμως διαμένειν τὸ πρᾶγμα πρὸς ἀνθρώπων.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ πρὸς τὴν μίγαν λογοθέτιδα.

ΑΛΛ' ἰδίᾳ πρὸς μόνην ἐκείνην, ἅπερ μὲν ἴσως ἐφ' ἑαυτῆς φρονεῖς πρὸς ἀφροσύνης πρόσωπον, ὅσοι μὴ φιλοσόφοις λόγοις ἐχαλκεύσαντο τὴν ψυχὴν, ἐκ ἂν ἔτ' ἐκ ἀσθενῆ. εἰ δ' ἐν ἴσῳ τύχης ἐκλόπτην ἂν τοῖς πιστοῖς κακίσεσθαι, καὶ καιρὸς ὑποδείγματα κρείττων γίνεσθαι τοῖς πολλοῖς, ὁμοίᾳ τι πάσχειν τοῖς ἅλμοις, θαύσσειν ἄνεμον, ἐκ ἂν δυναίμην αὐδὲ ἐπαινῶν. εἰ δ' ὧδ' ἔχ ὑμφανῶς, ἡ τῶν χρόνων φειδὼ καιρὸν ἀφορᾷ τῆ φιλοσόφου διανοίας, τί ἂν τις φαίη πρὸς τὸ μήπω παρόντα, ἀλ' ἐν ἀδήλοις ἴσως ἐνυπόντα τῶν ἐκβάσεως πολλὰ γὰρ κρείσσω θεὸς, καὶ τὰ διαδόχως ἐκ ἐπιλέξαι. τὸ δ' ἀδηλότατον πόρρω ὑμῶν θεός. εἰ γὰρ πθαναφωτίσεις τὸ μελλόντα ὅσα δὲ ὀναρέα, καὶ ὅσα σῶν μενεῖν ἄλλως, ὁπ ὅμως, γίνεται πρόπαν, πολλὰ ὧδ ἐνορώμενα γνόφου, ὦ πύλαι ὡς τὸ ἀσπὸ σκιᾶς πόλεμοι καὶ ἡ ἀκρυφίᾳ αὖ, πολὺς δ' κλίνοντ' ὀχμώλιδσαν, καὶ πθς τὰς ἡ ἐλπίδας γαυτίας γνόιας βαδίζειν ἠξίωσαν. οἱ μὲν τὸ πλοῦς εὐτυχῆς πῆ ἐλπίδα πεπόρευτο, οἱ δὲ πνεύματος. οἶδα γάρ τά τε ἅλμα, καὶ ὡς ἐκλιφὰ ἀρτ τὸ μεκιδίν ὀχίστ' ἄδικ ἡ τύρου, κύρας ὀξ αὐτομάτου πνεύσαν, ἄνεμον ἐξίας ἐσαῦ ἐπάταξι τῶν αὐτὸ πιφαλῶ, καὶ ἴδδι τοῖς ἐρυθροῖς πνεῦσι καὶ μάστιξι ὧδε κακὸς εἶναι, καὶ ἀπαγόρευον ὅλῃ τῶν ὥραν. ἡ καὶ ἐκάω, καὶ πόνος ὑπῆλθε, ἡ πολιορκήσας ἅλῳ αὐτὸν. ἅλλως πάλαι πρόσῳν ὑδιόντ', ἅλπισαν δ' πυλῶνας ἐκαλέσθης αὐτοῖς ναυσὶ κατεδύσαμεν πθ ἡ σκλαμῶν ἀπολέσας πόνε γωμικῶν ἐκλίσαν· ἐμὲ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα αὖ φαντίσιον κατηρτήσαντο, ἡ ὅλας βίβλους μισῆς τῶν οἰκείων ἀφῆκαν προπάσῃ. ἱερεῖς δ' ὁ λυδὸς ἅλπισι τὸν ἅλυν σβέσας, μεγάλῳ αἰχμῇ κατελύσαν τὸ λύρου· ὁ δ' καὶ τῶν οἰκεῖαν ἀπίσελα. ῥωμαῖοι πάλαι φλεγμένης ἡ ἱππόλας ὑπ' αὐτοῦ τὸ καρχηδόνιον, καὶ μοναυῦ πθ ἀφθέλμῶν καὶ αὐτῷ τῶν τῆς ῥώμης ἰδόντες κατεσκαφῶ, τὸ πλόσυ παρ' ἐλπίδα ἡ οἰκουμένης κατέσαν αὐτοκράτορ· αὖγουσ δ' ὁ μὲν τὰ λαῖσαρα δ' ὑπ' δ' μονάρχησε ἡ ῥώμη, ἀντωνίς καὶ κλεοπάτρας ὠδόντων κατ' αὖ μὲν τὰ βαρέας διωκόμενος ναυτικῆς τι καὶ ἀπορατικῆς, φόζων τὸ ζῶ ἀπεκπέμπων, ὁ δ' καὶ σὺν ὀχθρούς παρ' ἐλπίδα ηγήκατο, καὶ ἅμα τῶν ἐκάνων ἀρχῶ πθσα λάφα, λιβύλω φημὶ καὶ ἀσίαν. καὶ τί δ' ὦ σὺν ἱερὰς ἡ πθοίας λόγους κατειλῆμαι, ἃ τὰ καθ' ἡμᾶς διοικῶσι, ὅταν ἐκ ἴσμεν ὅπῃ ὠδηφόρων τοῖς ἀνυπόφοις πρὸ γμασι τέλ', νῦν μὲν ὅπερ ἐλπίκαμεν, νῦν δ' ὁ μὲ, καὶ νῦν μὲν σῶ θατέρῳ θάτερον, νῦν δ' αὖτὶ θατέρου θάτερον. ὥσπερ αὖ ὃ τις τὸ πλεῖος τὸν ἀπὸ πλοῦ ὃν τὸν αἰγαῖον πεῖσθαι ἐβούλετο, τὸν δ' ἐπὶ κρήτην ἡ σαρδὼ, ἢ αἰκπῶν ἀπλώγκαν πνεῦμάτ' ἀνηγαὶ, ἢ ταύτης πθσθλικὸς αὖτ. ἡ γὰρ τοῦτ' κύθ' πᾶσαν ὠδηπερβύται γλῶ ὁμοίως αὖ καὶ θάλαττων. ἡ σοὶ τοίνυν πθσθλικὸς αὖτ λυπρὸς, ἴσως αὐκπλεῖ τὰ χρεὼν τῷ, καὶ τὸ πθλ τὸ ἀσφάλματος κλῆφος, ὅλης γωρήσον χείνας δύφρωσιν.

ἰσομοι-

ἰσορροπίαν γὰρ δ' ἂν τὰς τῶν μελλόντων ἐλπίσι χαλεζωθῆναι, καὶ μὴ καθάπαξ μόνοις δόλιναι τοῖς ἀνδράσιν ἐπιτρέπειν. ἐπεὶ τοι καὶ ὁ τὰς δ' ἀοιδὰς ἄριστος Εὐριπίδης ἔφη, λόγῳ δ' ὁ αὐτὸς ἐκ τ' ἀδήλου τὸν καὶ ἐν δυναστείαις ἀνδρὸς, ὁ τὸν αὐτὸν ὄγκον. πάντες μὲν γὰρ πάντα φέρομεν ὅτου τοῦ μέλλει ἢ καὶ δόξει παραβαίνειν αὐτὸ, σὺ δ' ἄν τι καὶ ἐν ἐκφύσεσιν τῷ Βασιλεῖ κοινοῖς, καὶ ἅμα ἐν ἐπιτυχίαις κρίσεσιν, ἵνα τὰς ἐν ὅλαις ψυχὰς ἐν βουλοῖς αὐτοῖς ἀκριβῶσαι ἐν ἐκγνώσεσιν. ἀ γὰρ μὲν ἐμὲ σὲ, ἀλλὰ ἐν ὅλοις γε οἴκοις, πῶς τὸ χαλεπὸν φέρειν ἅμα δεῖ μετὰ ῥᾳθυμίας ὅλον σαυτὸν, μίμησαι τῶν ἰατρῶν τοὺς χαλεπαίνοντας, οἳ καὶ μελλόντων ὑπὸ τῶν ἀρρώστων αὐλοῖς ἐν ἀνῷ, ἐν ἅμα κέλευθος δ' ἀκινδύνοις πλέουσι πόντοις πράττειν, καὶ ἐθιζόντων καὶ τὰ ἀλγεινὰ ῥᾳδίως φέρειν· καὶ ταῦτα ῥᾳθυμίας πολλὰς κατὸν ὑγιάζοντες, ἐν νυμάτων δ' ὑπὸ παῖτα λαίλαπι ὑπονεφίου, ὑπὸ δ' ἀσάλῳ καταῤῥήγνυμένου βιαίου, καὶ τὸ λυσιτελοῦν πᾶ ὀφθαλμῶν ἐκπλέον. τοῦδ' οὕτω λιχθέντος παῤ ἡμῶν, τὸν ἄνδρα κατιδυσώπησαν, ὦ ῥᾳθυμοῦντα, ὃς φίλῳ, καὶ ὑφὲς, χαρίεις ὢν δὲ καὶ ἐδικὰ τοῖς πᾶσι, καὶ ἱλαρὸς, καὶ δύπτο σίγερ ὡς τὸ πρόσθεν. κατὰ δὲ τὰν ἑβδόμαδα τὰν ἁγίαις πεντηκοστῆς, πᾶσι κελεύσαντος ὁ Βασιλεὺς τὴν παρεμβολὴν ὑφηγεῖσθαι, ἐν ὑπὸ μάρτυσι τούτοις ἂν συσκευὰς καὶ ἀχλυώδης ἐπέστατο, ἂ κἀκ δάος αἰὲν ἐκλιπὲν ἀφ' ἧς κἀκάσπετο τῶν αὐτῶν. ὥσπερ μὲν οὖν ὁ ὑγιὴς ἐν δρόμοις, ἴχνη μὲν ἴσως καὶ τινὰς ὑπολειμένους, λαθραίως τινὰ καὶ μηφαινομένους ὕπλησιν καὶ παραξιοῦσθαι φόβοντας, οὐδ' αὖτὸς ἄοπλος παντελῶς. σαυτὸν γὰρ, ὡς ἐμὲ πατρικῆς τινι τῇ πρώτης χάριτος παραυτίκα ὁ πάππος τῷ βασιλεῖ πᾶς αὐτῷ, μηδ' ἐν οὐδὲ τὸ παράπαν γενέσθαι τι πλημμελὲς καὶ θρασύτερον, ἀλλ' ἡσυχίαν καθάπαξ. ὁ δὲ πᾶς ὀργῇ καὶ κόλασιν βλέψας, ἐπεὶ κλίσαντας δύο τοῖς ἐν αὐτοῖς βασιλικοῖς θρόνοις καταφάξαι αὐτὸν, καὶ τὸν ἐν πορφυρίδι μόνῳ τοῦ νεὼ κατεῖσεν ἐν ἀδύτοις. ἐπεὶ δὲν αὐτὸς μὲν ἦλθε τὸν πάππον τῷ βασιλεῖ, ἐκκλίνας δὲ τὸ συμβὸν βασιλικὸν θρόνῳ, τὸν δὲ φορητὸν ἐκείνῳ ἦλθε τῇ βασιλεῖ ἐπὶ ἐδίφρου πρίβεμ αὐτὸν ἐπεὶ δ' ἐκ ἦλθεν ἐς μετὰ τὸν ἐλίγχω πατρικὰ πεῖσθῆναι τῷ καθημένῳ, ἐδέησέ τι παρελθεῖν τὰς κλίσεις, ἀλλ' ἀπολέγει καὶ δηλύθη μετ' ἀρίστου ὁ σύλλογος, ἀμαυρώσαν ἐπὶ ἐδίφρου τὸν βασιλέα, τὸ μὲν μεθύειν τὸν παῖτων ἐπὶ τὴν αὐτοκρατορίας διάδοχον κατελάβειν πάντων αὐτῶν ἀφρόνων τὸν ἐγγόνου καὶ βασιλέως· τὸ δ' αὖ ἐγγόνου μεδ' ἑνὸς κατὰ τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ βασιλέως καὶ πάππου, μήτε κατὰ ἐπὶ αὐτοῦ ζωῆς, μήτε βουλεύσασθαι, μήτε μὲν ἐξαπέξασθαι ὡς ποτε. ἐξ ἑνὸς δ' ἐκάθιζον τὴν νίκην ἀφρόνων πάντων ἀ τῶν σωμάτων φρενῶν, ὑβρισταὶ ὄντες αὐτοῦ κατίδιαν, πλέοντες τι ἐκκλίνοντες τ' φυκασθαι τὸν ἐρημον ἐκάνην τ' πᾶς αὐτὸν, ἐν ἅμα πᾶσιν πᾶσθαι αὐτ. πᾶσ δ' ἐκ ἀν ἀδίκως ἐλαύνειν ἐφασκον, ὅτ' ἐν ἐμὲ φοβοῦν ὁμὲ ἐν δ' ὑσμαχοῦντα πάντα, ἐκ δ' ἐστ τὸ τῇ γνώμῃ σωτῆ πᾶσης ἀξιοῦσα, ἡμᾶς δ' ἐν ἡμεῖν μαχέσας ἐτοῦσι πᾶσιν, ἐν πολέμῳ ἀδ' ἐκ ἐκπλεῖν.

Futura enim in æquilibrio quodam collocandasunt, nec in iucunda, nec in tristia nimis inclinante animo. Deinde poeta sapientissimus Euripides pronunciat, eandem orationem ab obscuro aut nobili habitam, nō idem autoritatis habere. Omnes enim omnia dicendo, uix unum atque alterum commouent. Tu uerò, ut arcanorum Imperatoris conscius, simúlque doctissimus astronomus, omnium animos in extremam desperationē demergere queas. Proinde si non tua, at aliorū causa, & linguam tuam & te totum ad hilariorem habitum conformato. Imitare solertes gubernatores, qui & aduentantibus & iam urgentibus periculis tristiciam dissimulant. Nam cum sciant spem salutis uectorum omnium à suis pendere labris, eos in spem bonam erigunt & confirmant: quamuis sæpe & mare fundo exæstuet imo, & præruptus aquę mons supra caput astet, & imber uiolentus è nubibus erumpat, & discrimen ante oculos uersetur. Hæc cum dixissemus, uirum mitigauimus, ut mœrore illo, quatenus licebat, remisso, rursus omnibus iucundum & hilarem se præberet, atque affabilem. Sexta porrò hebdomade sanctæ quadragesimæ, Imperator Gerasimo patriarcha & aliis pontificibus qui in urbe erant accersitis, ne potē adducit, palàm obiurgaturus: & moniturus, ut fugæ consilia mutaret, quò coram tantis testibus pudefactus, aut in officio esset, aut non sine causa probabili mulctatus uideretur. Ingressus igitur est iunior Andronicus, adductis secum nonnullis qui occulta arma & pugiones gerebant, nec ipse planè inermis. Conuenerat enim inter eos, si auus paternis & lenibus admonitionibus erga ipsum uteretur, ne se quidem aliquid contendentius aut audacius præ se laturos, sed omnino quieturos: sin uerò iratus supplicium minitarerur, impetu facto in ipso Imperatorio solio illum oc cisuros, & in solum iuniorem Andronicum omnem imperij autoritatem collaturos.

Ingressus igitur, iuxta auum in consueto solio consedit, factione illa ad Imperatorā aulam relicta. Cum autem admonitio & castigatio à patria cura & solicitudine proficisci uideretur, nihil tum insolentius actum est, sed concilium pacatè & tranquillè dimissum: iure iurando ultrò citroq; dato, ab auo, se neminī relicturū Imperium nisi nepoti: à nepote, se neque uitæ, neq; imperio aut ullas insidias comparaturum. Cæterùm iuniorem Andronicum egressum cōiurati circumstantes, indignabantur, & in eum uociferabantur, ut qui sanctissimū iusiurandum uiolasset, & fidem fregisset. Quid enim, inquiunt, ad istius insanæ magnitudinem accedere queat, cum tu per nos formidabilis & inuictus, omnia ex animi sententia facilè confeceris, si nos iugulandos in orci faucibus deseruiens?

Tristicia magno uiro dissimulanda.

Gubernatorum prudentia.

Andronicus senior reprehendit nepotem.

Andronicus iunior armatus in cōcilio.

Andronicus iunior à sua factione petitur à coniuratis.

His & huiusmodi gestib. & uocibus fractus & pudefactus, magnũ Logothetam ad se uenire iussit: ab eoq; petijt, ut apud auum efficeret, ut suę factioni impunitatẽ iureiurãdo daret. At ille ne audire quidẽ sustinens: Tu uerò, inquit, non bene tecũ actũ esse putas, nec immortales Deo gratias agis, q̃ præter expectationem ex orci faucibus ereptus, incolumis & saluus es? An ignoras te & mihi & liberis meis, quoad uixeris, magnam debere gratiã, q̃ consiliũ contra te initum auerti meo interuentu, quodq; meo beneficio solem hunc intueris? Tu uerò his omissis, pro perditissimis & malè perituris istis intercedis? Apage per Deũ, nihil ũbi rei sit cum istis. Quomodo enim tibi seruabunt fidem, qui fidem auo tuo datam, nulla coacti necessitate, fefellerũt, nec Dei meru nec hominũ uerecundia deterriti? His Imperator præter expectationẽ auditis, tacitus diu stetit: deinde illo abire iusso, ad pristina consilia & cogitationes redijt. Cum autem magna & sancta hebdomas adesset, qua salutarem Christi passionẽ celebramus: & Imperator nepotem non ć monitis suis uiuere cerneret: sed & inconstanti motu, & moribus dissolutis, & aliàs alium esse: grauiter & iniquo animo eius intemperias passus est, adeò ut bis & ter magnitudine doloris uictus, & ueluti numine afflatus, ad eos qui aderant, diceret: Obijt nostra ætate & Imperij maiestas, & Ecclesiæ pietas. Nam ille fugam ardẽti studio adornabat: & subinde egrediebaꝫ, & cum factione illa se parabat. Senex uerò consiliorum ignarus, æger animo tacitè afflictabatur: sed tamen signis & coniecturis qui busdam ea quæ agebantur expendens, haud procul erat, quin quid struerent animaduerteret. Quare patriarchæ Gerasinę arcanũ nepotis comprehendendi consilium aperuit. At ille statim ad iuniorem Imperatorem Andronicum accurrit, & arcano illi prodito effecit, ut fugam acceleraret. Cum autem illustris Resurrectiõis dies illuxisset, ueſperiq; decreta excquenda essent, de morc petijt & accepit claues Gyrolimniæ portæ. Hoc enim propter matutinam uenationem facere consueuerat. Igitur sub mediam noctem cunctis dormientibus, cum omnibus coniuratis egressus, postridie in Syrgiannis & Cantacuzeni castra peruenit. Hi enim cum illustri apparatu, ad Adrianopolim fugam illius præstolabantur. Erat is dies Aprilis uigesimus, anni sexies mille simi octingentesimi uigesiminoni. Est autem animaduersione dignũ, q̃ nihil humanarum rerum sine Prouidentia administreꝫ, sed omnia arcana ratione agantꝫ: licet nos ignari sedeamus, uerba & Prouidentia & ueritate indigna facientes. Cum enim Deus aliquos ob uetera & recentia delicta mulctare uult, periti medici more incurabilib. morbis ustiones & sectiones adhibet.

Logothetæ ad Andronicũ iuniorem oratio

Patriarchæ senioris Andronici cõsilium nepoti aperit

Andronici iunioris fuga.

Fatales pœnæ.

τύπτης μὲν τι καὶ τῆς πατρίδος ἄλλοι τε καὶ ἡμεῖς κατεπλαδώς τι καὶ αἰχμωδὴς ὁ Βασιλεὺς, δυμιλοῦ σπουδῆς αὐτὸν ἀποκλίδαι τὴν μέγαν λογοθέτην, καὶ ἀλλόκοτα ἄξια πράσσειν τὸν πάππον καὶ βασιλέα δι' ὀργὴν, καὶ τῇ βιάσει φρατρίας χαρίσασθαι τὸ ἀκίνδυνον. ὁ δὲ ἐκπλαγεὶς ἀνίσχυτο, ἀλλά, Σὺ μὲν θαυμάζεις, ἔφη, καὶ θεῷ πολλὰς ἐκ δίνδυνος εὐχαριστίας, ἀγαπᾷν ὅτι πρᾶγμα σῶσαν ἀπόδα τὸν τοῦ κόσμου σωλῆρα καὶ τοὺς ἀκολάς, ὡς ἄπαν, ὑπὲρ σοῦ σπουδάσαντας· ἃ ἐκ οἶδας ὡς χρὴ σε μεγάλως ὀφλῆν χάριν πᾶσι τοῖς ἐμοῖς ὅσα βίᾳ τῆς χειρὸς, ὅτι βουλὴ σοῦ μιλιτεβῶσαν καὶ ἐξαρτυθῶσαν ὡς τέλος διῆξαν πρᾶγμα αὐτὸν, ἢ νοῦ δ' ἐμοῦ τοιοῦτοι τὴν ἄλιον καθορᾷς· σὺ δὲ ταῦτα ἀφεὶς, ἐκείνοις ἐκεῖ δὲ κἀκεῖ ἐκλιπόδιν γίγνεδαι βούλει. ἄπαγε πρὸς θεοῦ, μὴ κοινὰ πάντως ἀμφότερα· πῶς γὰρ οὗ πρὸς σὲ σβατηρὸς ἔσῃ ὅρκος, οὗ σοῦ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πάππον τὸ σὸν μισθοῦς ἔ λαυτῷ ἀναγκάζοντ Θ', ἢ λάθωσι, μήτε θεῷ κράνοις, μήτε ἀνθρώποις αἰδῶ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες. τὰ μὲν οὖν πρὸς δίκαν λοιδορηθεὶς ἔπεσε ὁ Βασιλεὺς, ἴσα σιωπῶν ὡδὶ πλέον· ἐπεὶ πάντα ἀπιδὼν ἐπῆλθεν, ὧν τὰς πρόφασις αὖδις ἐπανῆκε βουλὰς Θ' μιλίπας. ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ μεγάλη καὶ θεοπρεπὴς ἡμέρα τῶν ἑβδομάδων ἐπέλασε, καθ' ἣν τὸ σωτήριον ἑορτάζομεν πάθος, καὶ ὁ γέρων αὖδις ὁ Βασιλεὺς ὑκαπὸ τῆς ἡλικίας ἐβλάπτο ἔχρης, ἀλλὰ τῷ τε ἐμῷ καὶ τῶν ἄλλων ἰατρῶν ἀπειθῆσαι ἐκέλευσε Θ' τὸ ἀδὲ ἐμπαθῶς ἐνεγκεῖν, μὴ σφοδρῶς ἐπιθυμῆσαι τῶν ἡδέων, μὴ ἐμπλησθῆναι τῶν ἐδεσμάτων, μὴ ἐκπιεῖν τὸν ἐπιτηδείως ἔχοντα οἶνον, ἀλλὰ τὸν ὑδρωπικὸν ἐκεῖνον ἐκ τῶν ἐμῶν ἰατρῶν ἐπιτηρεῖν, ὅπως ἂν ἐκεῖνος ἐθέλῃ, καὶ ὅσα ἐκεῖνος ἐπιτρέπῃ· ἐπεὶ καὶ ἐμοὶ ἐκ ἐξὸν ἦν ἄλλως ἐπιτηρεῖν ἢ ὡς ἐκεῖνος ἐθέλοι. ἐπεὶ δὲ ἐκ ἐπείθετο, ἀλλὰ καὶ ἐπιτιμᾶν ἐπειρᾶτο, ἐκ ἐδυνάμην ἔτι ἐπιτρέπειν τὰ ἐπιτιμητέα, ἀλλὰ καὶ ἐπιτρέπειν ἠναγκάζομεν ἐκεῖνα, ἃ μὴ ἐπιτρεπτέα ἦν. ὁ δὲ μὴ συνιεὶς τὰ βουλεύματα, ἀλλὰ καὶ ἀπιστῶν ἐμοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις ἰατροῖς, καὶ ἀγανακτῶν ἐπὶ τούτοις, καὶ ἐπιτιμῶν ἐκ ἐπαύετο, ἕως καὶ δι' ὀργῆς καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐτράπη καὶ ἐμοὶ μὲν ἐπιβολὴν καὶ εἶναι φίλος ἐμέμφδη, τοῖς δὲ ἄλλοις ἰατροῖς ἐπιτιμᾶν ἐκέλευε καὶ ἐπιτρέπειν ἃ μὴ ἐχρῆν. ἐπεὶ δὲ ἐκ ἐπείθοντο, ἀλλὰ καὶ ἐπιτιμῶντες ἐκώλυον, ἐπὶ τὸν ἀρχιατρεῖον ἐκεῖνον ἐτράπη, ὃν ἐκ ἐγὼ ἐπῄνουν, ἀλλὰ καὶ ἐπιτιμῶν ἐκώλυον, ὅτι μὴ ἐκεῖνος ἐπέτρεπε τὰ ἐπιτρεπτέα, ἀλλὰ καὶ ἐπιτιμῶν ἐκώλυε τὰ ἐπιτιμητέα. ἐνταῦδα συλλαβὼν ἐκεῖνον καὶ τοὺς ἄλλους ἰατροὺς, καὶ δεσπότην ἀποκαλέσας τὸν πενθερὸν,

καὶ ἅμα τῇ γῆς δύσωνίσης ἀῤῥίς πωτεσεῖσα, καὶ ἀγα
πᾶτα κατ' αὐτ ὕδωρ θελάσσης, καὶ ὑδρεκαὶ τῇ ἀλ τὸ
τῶν βυλάσσιος αὐτπτύκτα ἄνεμοι, καὶ λοιμῶν ἰόλος δύ
σῆτα, καὶ κακοδαιμονῶσι ἢ ὄσοι πῶς ἀμῆ καὶ πα
δίαν ἐῤῥύθμισαν ἑαυτοῦ, καὶ τὸ ἑαυτ πῶς ἢ δίκαιον,
ὡς εἰπεῖν, ἁρμονίαν ἐπίξεσαν ὅλες. καὶ πᾶ ὅτι πρά
ξαιεν, ὡρῶντες εὐδείκτα σφαλῆναι καὶ μάλα πολεμιώ
τατον τοῖς ἀγχοῦσι τῶν ἄῤῥην βυλάμεσι, ἢ διῶ τι
αὐτῶν τινὰ ἢ κείνην ἄνωθεν πελαττδιοῖ. δύδεκα
μοῦσι δ' ὁπόσοι δυσυχᾶς τινες καὶ ἀφανῶς καὶ παρα
πλῆγες, καὶ ἐκαττύναν τωφύκασι ἱερίμματα, καὶ τικᾶσιν
αὐτὰ κράτος αὖ ἅμα ξύνες ἄῤῥητος, καὶ δυειδίσει ἢ κο
σμίων ὁ δύχαμένων αὐ δ᾽ῶν ἐμπᾶλαί τινες καὶ οἰκό
τριβες ἄνθρωποι. καὶ ἰδιότες αὖ τὸ ἰωικαῦτα τύς τι δι
μαγωγὸς, τύς τι ἀγερατόμενος καὶ δικαστάλες, καὶ πρός
γε ὁπόσοι ἢ μονεδικᾶ πῶς πᾶν ἴλαχεν ἕκαστος, πάντας
καθάπᾶ ἐκ συμφώνου πάντες τῶν αὐτλοῦμα καὶ ἀπᾶξίας
λαῤῥῶντες, καὶ ἐδ᾽ῶ ὑγιὲς πρᾶγμα ὅτι δικαιοῦσι
ὅτι ἰβίλοντας. διδικαιοῦσι ἢ τὰ λεγόμενα, καὶ ἅπᾶ αὐτὶ
καλίφοντες ἄκμεν καὶ ἁμῶς ἐπὶ γὰρ ὡς πλῆθος ἢ τ
τόρανν ἐκ πόλασ γ᾽ ἰφοῦδε, παῖς αχθῆν ἐὰ ζημῶσι
καὶ ἀδικημάτων κακῶς τὰ ξωμαίων πρᾶγματα, καὶ πᾶ
σαι μεχανὰ καὶ πολέμαι γοῦσαί τι καὶ συμμαχικὰ
τῷ βασιλῆ θεῖθεν παντάπασιν ἀλίγχθησαν ὅσαι μὲ
δ᾽ῶ, ἐπῖραν ἐπράπτεν, σφαλῆραι ἅμα πάντα γὰ ἐλε
θᾶ καὶ δικαιεν λόγῳ, πῶς δὲ ἔτω βίαιον καὶ αὐτραγωνι
τὸν χρόνον ἐ παῦν τι σφόδρα ἐσωύτεν. ἴγνω δ᾽ οὖν
ἐπῖσιες ἢ τοιαῦτ᾽ αὖ ξῆσαι φόρος, ἀφ᾽ ὧν μῦρίῳ ὄσῳ
χρῆσθαι αὐτὰ παῦ ἐπὶ τοῖς τι ἄλλαις χρᾶσι, καὶ ἅμα
πᾶς γάτσιν ἢ ἐχθρῶν, καὶ ὅπῃ ἔτασι ἢ ἐκάθεν λαμ
βάνειν ἀφιλῶν ὁμοίων ποιῶν, ὥσπῳ αὖ ἅ πε φιλίαν
σῆ ἢ λύπαν ἀντίμοιος, ἐπαττὰς τὰς οἰκάδας πεμαχό
θεν τίμων φιλίας, πίναι ἐκείνοις ἤθεν, ᾧ ἐμφορᾶ
θαι ἢ αἵματος. ὁθεν καιρὸν ἀλεφότης οἱ πλᾶται καὶ
φορολόγοι, ὕπῃρες ἔτῃρον ἐφθάνεν ἐπεχρήμβῃ πλάν
πρᾶξαι αὐτὸς, ἐπειρίτες ἢ πικύτης κατεσὰς δεινὰ
σιους. καὶ ἔτως γὰ ὀλίγῳ τῷ χρόνῳ, πλέ τι ἐρεχυτὰ
χας ἐὰ γεγημῶσ ἢ τῶν ξωμαίων ὑπερκτάσας, ὁμως
ὡς χιλίας ἀνῆκται χιλιάσδας, τὰ πῶς τῶν αἰχμυρολό
γων καὶ φορολόγων κατ' ἔτῳ εἰς τὸ βασιλικὸν ἀσα
γράμενα τιμῶν νομίσματα. ἐξ ὧν ὧν ὑπ' γεγραῦ βα
σιλῆ πῶς βυλάσιας κατεσῶσαι, τριήρας μὲν ἄνευ
δίωνικᾶς, κατὰ τὴν θαλαττίαν καὶ ἠπειρωτικὴν ἐχ
θρῶν ἐρατὸν δ᾽ ἱππαγωγὸν, γῆ μὲν βιθυνίᾳ χιλίους
ἱππέας δίωνικᾶς, γῆ δ᾽ θρᾴκη καὶ μακεδονίᾳ δισχι
λίους ἱππέας· τὰ δ᾽ ἄπολοιπα χώματα ἀναλίσκεσθ
πῶς δικαίους ἢ ὁλγόλ πατ πῶσιν ἔλασι ἄλ
λαν πρίσθεσιν, καὶ χορηγίας φίασιν ἢ τῶν πολεμικῶν
πυρ ἰθνῶν, καὶ ὅσαι ἄλλαι μνείαι διατάναι τοῖς βα
σιλάσις καθήκουσι πρᾶγμασιν. ἀλλ' ἱπὰ καὶ θεῶν γε
ὐ μάλα ἰθίλοντα ὧν, ἀλλ᾽ ὡς αὐτὸς οἶδ᾽ αὐτίας, ἡμᾶς
φρενὸς ἅπαντα δᾷ ἢ ἰωνὸς ταῦτης συγχύσεως αὐτὸ
τέραπεν, καλέσᾳ πάντ μετατρεπόντος. δαιμόνων
δ᾽ ὧν ἅμως χρεών, ἢ αἰῶνος ἢ τὰ παῦτα ἰφορῶντος
ἐκλῃμονίαν, πῶς πλεῖστες ἐμᾶ καὶ ἀδρᾶς ἡμῶν ὀφα
λόντων δίδυναι τὰς δίκας ἐκεῖς μακρᾶς τῆς κακίας,
μετὰ πῶ αὐτὸς φαδῦς καὶ φιλανθρωπίας λαμ
βάνειν ταῦτες. ἃ γὰρ ἀμοιρίας ποιῷ, δ᾽ ἐλ
λεφούλους ἐχθρᾶς καὶ ἀγχίους ἢ δ᾽ ἀκρ ἡμᾶς, ἀλλ' ὁμο
φύλους αὐθρώπους καὶ ἰσοψύχους καὶ γνωσῖς, καὶ μα
λακωτέρους, ἃ παῤ ἄν ἐχθῶ ἡμᾶς τιμωρᾶσθαι, οὐ πλέονς τίνες τῶν λύπλω καθ' ἡμῶν μαινομένων θανά
τῳ πθαρπάσας, ἵνα μὴ κατ' ἐλλήνων ἡμῖν ἀκπολεμωθῶσι, καὶ καλέσᾳ σωτηρημένῳ ἐτυχῶς ἰωνόσῃ,

ὑπὸ-

Mox terram fortunatam aer grauis infestat, aqua maris illi sueè ĕset, importuni uenti eam perflant, pestilentia grassatur: affliguntur uiri boni & eruditi, qui mores suos ad Doriam (ut ita dicam) harmoniam composuerunt: quicquid instituunt labascit, consilijs minimè respondet euentus, Deo sic euentum moderante. eō trà calamitosi, obscuri, uæcordes, & Furiarum alumni, prosperam fortunam experiuntur: stulti sapientes potenter uincunt, sanniones & mancipia modestos & honestos superāt. Tum & urbium magistratus, & patres familiās, & tribunos plebis, & ędiles & prætores, & monachorum rectores omnes uideas impudentiæ & petulantiæ seruire, nec ex officio quicquam facere aut posse aut uelle. Hæc ita se habere, ex ijs quæ iam dicemus, constabit. Nam cum Turcarum pernicioſæ irruptiones increbresceret, nec ullis uel domesticis uel auxiliaribus copijs, aduersante Deo, repellerentur: alia uia rem Imperator est aggressus, iubsica illa quidem, si uerè consideres, & æquitatem spectes: non tamen prorsus imprudenti, tam a diuersis & iniquis temporibus. Nam annua subditorum tributa augere statuit, quibus diuisis, partem in alios usus conferret, parte à finitimis hostibus paecm redimeret: quod perinde fuit, ac si quis amicitiam luporum mercatus, multas sibi uenas incideret, eorúmque ingluuiem suo sanguine saturaret. Vnde publicani & exactores sumpta occasione, alij alios antcuerte re studuerunt, quisque plura se exacturū pollicens, si id munus sibi mandaretur. Sic exiguo tempore, quamuis Romani fines subinde contraherentur, millies millena nomisma ta quotannis in fiscum referebantur. Vnde senios Imperator in animo habebat, perpetuam uiginti triremium classem contra marinos & maritimos hostes instituere: terrestres uerò copias, in Bithynia mille equites, in Thracia & Maeedonia bis totidem, reliquā uerò pecuniam in sumptus undecunque aduenientium legatorum & annua tributa finitimarum gentium conferre, cæterósque Imperij sumptus penè infinitos. Sed quia ne id quidem placebat Deo, propter causas quas ipse nouit, subitò omnia confusione illa sunt uersa. Admiratione tamen digna est ineffabilis omnium inspectoris clementia, qui cum nos diuturnæ improbitatis pœnas luere simul deberemus, eas tamen paseè & humaniter sumat. Neque enim alienigenis Barbaris atq; immanibus hostibus nos tradidit: sed populanbus nostris, notis, & à nostris moribus non abhorrentibus, & clementioribus ijs per quos puniendi eramus: plerisque eorum qui circum circa in nos sæuiebant, morte præreptis, ne nos intestino bello conflictantes, & confracto calamo planè simules, Tributi auctæ. Dei clemẽtia ultio.

ὑπο-

etiam illi aggressi, funditùs omnes interne-
cione delerent. His enim temporibus o-
bijt Crales Scruiæ regulus, obijt & Sphendo
sthlabus Bulgarorum princeps. Est & à con-
sobrino Cephalcniæ comite interfectus Ae-
tolorum & Acarnanum Despotes. Thessalici
porrò principatus ultimus hæres, ex Angeli-
ea familia ortus, pridem decesserat. Sed illuc
Andronico iuniori sacris interdicitur. sedeo. Cum senios Imperator ante solis
ortum nepotis fugam cognouisset: eodem
die pontificibus qui in urbe erant accersitis,
(nam patriarcha pridie fugæ obierat) proscri
bi iussit tum nepotem fœdifragum, tum eius
coniuratos, tum eos omnes qui cum eo se cõ
iungesent, ac eius factioni faueront. Idq; facile à cœtu sacerdotum impetratũ est. Ad hæc
passim sacrosanctum Euãgelium in palatijs,
in uijs, in foris, circumferri cemeres, & popu
lum sacramento adigi, ut & à iunioris Imperatoris societate, & animo & manu & lingua
recederent, & seniori arctioribus obedientię
uinculis astringerentur. Quæ cum ad hunc
modum in urbe Imperatrice gerérentur, An
dronicus iunios libertate & immunitate in
Thracijs pagis & urbibus pronunciata, sta-
tim omnes ad quiduis paratos habuit. Statim
Thraciæ defectio. in armis fuerunt Thraces omnes pro iuniose
Imperatore Christopolim usque, senem Im-
peratorem cupidé inuasuri. Ac primùm pas-
sim in prouincia uagantibus publicanis &
exactoribus inclementer excruciatis, ereptã
quam circumferebant pecuniam nulla mode
stia inter sese partiuntur. Priusquam autem sẽ
ptem dies elaberentur, Orestiade digressi,
multitudo equitum, peditum, sagittariorum,
funditorum penè innumerabilis, Byzannum
uersus proficiscuntur, primo impetu se expu
gnaturos urbem esse rati, seditione laboran-
tem, populo inter sese discordante, spe emo-
lumentorum quę huiusmodi mutationes in-
iustis manibus suppeditant, Syrgianne exa-
gitante omnia. Ac quatuor integris diebus
in itinere cõsumptis, ad Selybriam castra po-
Legatio aus ad nepotem. suerunt. Cum autem ulterius psogressuri
essent, & senior Imperator urbanam turbam,
si hostilẽ exercitum ante portas uidisset, non
quieturam esse sciret: Legatos ad nepotem
mittit, quorũ princeps erat Theoleptus Phi-
ladelphiensis, uir non tantum omnis generis
uirtutibus ornatus & reuerendus, sed & pru
dentia singulari præditus. Missa est & Syrgi-
annis mater, quæ filiũ potissimùm placaret,
eique persuaderet, ne ad mœnia urbis accede-
ret: periculum enim fore, ne dissidio inter By
zantinos orto, maximus interitus conseque-
retur omnium opum, ædium, uirorum, ma-
tronarum, magistratuum, subditorum: quo-
rum serum autor, qua ratione tranquillo ani-
mo per omnem ætatem unquam esse posset:
sed ut paulùm regressus, ita demum uerba fa
ceret, & quæ uellet postularet. Syrgiannes
igitur, cùm Philadelphiensis præsentiam re-
ueritus,

ὠθισθέντες λάθρᾳ, πάντας ἀρδην ὡς ὀλέθρῳ βυθῷ παραπέμψωσιν. φ γὰρ τοῦτο δὴ χρόνῳ πίστεως μὲν ὁ ἱεράλης σφρίας, πίστεως δ' ὁ τ βαλσαμὼν ἀγνωμοσύνης ὁ σφραδδάλ©, πιφόνδυλα δ' πᾶς τὸ αὐτὸ τοῦτο λιφαλίωνας ὁ τῶν αἰτωλῶν ἡγεμονίας πλάνητ© δεύτερ©, ὁ τῶν ἐγχελυόμαγ ἀπόγον©. ἐπ' ἐκεῖσε ἰτέον. ἐπεὶ γὰρ ἐγνώσθη δὴ γεραιῷ βασιλῇ, πρὶν αὐτὸν ἆραι τὸν πλοῦν ἀπὸ τοῦ ἐγκόνα φυγὴ, πθοκελισάμεν© αὐτομάτῳ οἷς φ βυζαντίων ἡγήτορας τῶν αἰχμῶν (ὁ γὰρ πατριάρχης μῆν φυγῆς ἡμέρᾳ πθοτεθνηκὼς) ἐγγράφῳ κελεύσαι καλῶν ὑθημάτων τοὺς ἐκλεκτοὺς, μή ἅμα τέκνα αὐτοῦ συναφιλαλυθέντας, καὶ ὅπῃ ἂν φεύγωσι τὰς ἐκείνου φρουρᾶς μίμεσθαι· ὁ δ' ἀπὸ βασιλεὺς ἀ τῶν αἰχμῶν ἐπιφανεὶς σωτῆρας, ὡς δ' ὑθὲν τούτοις ἰδὼν καὶ τὸ θεῖον παντεχῆ πθοφρόμενον ἀναγέλων φῶτα βασιλέως αὐλαῖς, φῶτα δὲ ἰδίοις, φῶτα ἀγοραῖς, καὶ οὕτω δὴ μόνῳ τὸν πάππον ἐκλαβόντας, ἀφίεσθαι μὲν τὸ νέον βασιλέως κοινωνίας, μὴ γνάμας ἰχθεῖ καὶ γλώττης σωτήριον δ' ἐκδιώξειν ὅσῳ γεραιῷ βασιλῇ. τοῦτο μὲν οὖν φ βασιλεύσοντος φῶτος, ὅσῳ ἐπλάσσετο τὸν τρόπον. οἱ δὲ πθὶ τ νέον βασιλέα αὐθρώπων, ἰλαθρίαν παρέχοντες καὶ ἀπέλαυον τοῖς φ θρᾴκη λιμαῖς καὶ πόλεσιν, ἅπαντες ἄχρι δύσεως ἐπαλῶς πᾶς ἅπαν δὴ τὸ φ γνάμης βελόμεθ· καὶ ὅσοι δ' ἐν παύσεις οἱ μέχρι χερσονήσου θρᾴκης φ ὁπλους δύσεις ἐπὶς τὸν νέον βασιλέως, κατὰ τὸ γεραιᾶ πθόνμους ὁρμήσουσι. καὶ πᾶσι μὲν οὖν ἅπαντχᾶ πθιόντες φ θρᾴκης πλόανες καὶ φορολόγες, ὡσοῦν μὴ αὐσίλλω ἐκίζοντο, ἃ δ' ἐκ φόροντο βασιλικὰ χρήματα, ξυὺ τῷ φ νέσμῳ ἀλαλάζοντες φ ὅμαντο. πρὶν δ' ὅλως ἡμέρᾳ ἰδομάδα ἠγαθραμεῖν, ἅρματος ὁ ἐκτικὸ© πλοῦ© ἐ μέλα ἀριθμητὸν, ἱππέων τ πεζῶν, πεζοτῶν τ σφενδονητῶν, πᾶσαν ὡθισμένην τῷ βασιλέως, ὡς αὐτίκα αἱρήσοντες σκαίζουσι αὐτ καὶ ἐκπολιμωλῆσαι πᾶς ἑαυτὸν τοῖς τ λήμου γνάμαις ἰλαπόδι λημμάτων, ἐπεῖα τοῖς ἀδίκοις χρῆσθαι ἐκποδίζουσι αἰ τοιοῦτα τ πραγμάτων καινοτομίαι, ἅ συγχαίνει ταῦτα κινεῖτ©. τὰ παρὰς δ' ὅλας ὁ δ' ὁλίγ©τὰς ἡμέρας, ἀφίκοντό τε καὶ ἱσταπολιδίσαντο πᾶ τὸ φ σιλυμβρίας ἄστυ. ἦμαρ δ' ἐπὶ καὶ πθοσπέρω πορδίνθα. ἐπ' αὐ©ὺς ὁ γεραιὸς βασιλεὺς οὐκ ἠρέμησεν τὸ πλῆθ© τῆς πόλιος, ἐπὶ πατρίσιον, ἀ πᾶ τῶν πυλῶν διάσαντο τὸν στρατὸν, φθαίης πρισβέων ἐπισάλας πᾶς αὐτὸν. ἀρχὸς δὲ τῆς πρισβείας ὁ φιλαδελφείας θεόληπτ©, ἀνὴρ οὐ μόνον ἀρετῆς παντοίας πθσκυμένω©, καὶ πᾶσαν αὐλᾶ τοῖς φ τυγχάνουσι πθπέμπων, ἀλλὰ καὶ βαθέως αὖ καὶ διὰ φρενὸς ἀκροτύμω©. ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ τοῦ συγχαίνης μητὴρ, λυσιπόνους τὸν ἥβ μάλιστα παύτων, καὶ ὠσοῦσα μὴ ὁμόσε χωρᾶν ὃν τὰ τάχη τῆς βασιλευούσης. λυσιτελοῦν γὰρ αὖ οὕτω σκοπᾶσι κατ' ἀλήλων τοὺς βυζαντίους, καὶ μηδὲν ἡδὺ φθερεῖν παύτων ὁμοῦ χρημάτων, οἰκιῶν, ἀνδρῶν, γυναικῶν, ἀρχόντων, ἀρχομένων· ἄν τῶν αἰτίαν ὁ ἀφηνιάσων©, οὐκ οἶδ' ὅπως οὐ λυσιωφελήσας λάβοι τὸν ἅπαντα βίον; ἐπ' ὀλιγίστοις μικρὸν αὖτο πρόσθεν πεπεῖσθαι οἷς λόγοις, καὶ αὐθαιρέτους τῶν ζητημάτων τὰς κατασκευάς. ὃ γε μὴν συγχαίνης αἰδοῖος μὲν καὶ τῶν τοῦ φιλαδελφείας παρουσίαν, κατηλαδὼς

λίτως

σὶ πως καὶ παῖς ἡ μητρὸς ἱκετίας, ἐπαύσατο πῶς τὴν βασιλέα, ἅμα τρίβοντα πρὸς τὸν ἐρισπόλεμον κἀκεῖνον τότε ἀπὸ τοῦ γηραιοῦ βασιλέως ἐπὶ μοναρχίᾳ πεμπόμενα, ἐκεῖσε δὲ ἐν τῷ ζητεῖν τὸν ἴδιον χρόνον ἐρίσεις. πλὴν, κυρούται παρ' ἀμφοτέρων τὴν βασιλέων, τὴν μὲν νέαν κατέχειν αὐτοκρατορικῶς τὴν θρᾴκην ὅσην τε ἀπὸ χρυσοπόλεως ἔχει ἕως πρὸς τὸ ῥήγιον πελαγίων καὶ πελασίαν ἡ Θεσσαλονικέων πόλις, καὶ ἅμα τὰ παρ' αὐτὸ τοῖς πρὸς αὐτὸν ἀφιγμένα θρᾴκα τ' ἐκ μακεδονίας χωρίων. ἦσαν γὰρ τοῦτα πολλά, καὶ ὧν πλεῖς χιλιάδας ἐκέκτητο τῶν ἐπίτροπος αὐτὸς φρόντις πρίσθαι· τὴν δὲ γηραιὰν, τὰ τε λοιπὰ κουπολιν, καὶ τὰς ἐπέκεινα ἡ χρυσοπόλεως λοιπὰς μακεδονικὰς χώρας καὶ πόλεις, καὶ πῶς τούτοις ὀλίγα τε καὶ διοικονομῶν καὶ τὰς πῶς τῶν λυκοδώτων ἰθνῶν τῆς δυσέως. μικρὸν γὰρ πῶς διλίσιος ἦσαν τῶν τοιούτων φρονιδίας. αὐθαδεῖς γὰρ ἐκ φύσεως ἐρεμνόν πῶς ἄνισον καὶ κωμῳδικὸν ἡ ἀχολίας τοιούτους, φόρτον τέ γε τοιοῦτο φαίνεσθαι τῶν βαρύτατον ἡ μάτιον ἄχθος. ὧν τούτοις οὖν ἀπονεμὲν γίνοιτο, ἀσμένως μὲν τῷ νέῳ βασιλεῖ, ἐμέλε δ' ἐν μᾶλλον τῷ γηραιῷ· ἀπ' ἐκ τελῶν φέροιεν, ἡ πέτυ τοι σφόδρα ἄνοντι, καὶ βουλομένῳ μὲν αὐτοκλεᾶ μᾶσθαι πῶς τοιαύτῳ αὐλίτου συμφορὰ, ἅτε δ' ἀμηχανίαν ναρκῶντι, καὶ ἐρῶντι τὰ πρὸ τοῦ ἰγγάνειν θυμὸς διόμενα καθάπερ ἐκ τρίποδος δολφικοῦ. κατὰ δὴ τὸν χρόνον κάμοι τῶν ῥητορικῶν ἡ φιλοσόφων βίβλων ἐπιλαγχάνει, χρόσιμον ἐδόκει εἶναι πᾶσιν τῷ γηραιῷ βασιλῆ, ἡ σωιδὸν ἡ ὁμιλίας αὐτῷ κατεστῶσας, σωιστῆς τε ἴσης καὶ φιλοτίμου, ἡ ἀκοῆς ἐλλογίμων σφόδρα ἀξίας, καὶ ζητουμένης μὲν πῶς τῶν λογίων, ἐ ῥᾴδιος δ' εὑρισκομένης, οὐδ' ἐκκαμούσης τοῖς βουλομένοις. ἡ μὲν γὰρ τοῦ μεγάλου λογοθέτου ὁμιλίας (τετίμητο γὰρ ἀδρὰ καὶ τῷ τοιούτῳ πῶς τὸ βασιλικὸν ἐξιόμενοι) τούτου τοίνυν ἡ ὁμιλίας, ἐπ' ἀκρῳ ἀκροατὴς ἐγχρόμενος αὐτοῦ κατά γε τὸ ἡ ἀστρονομίας μάθημα, ξυνίει μοι ἐκκλινούσας δὲ κόσμου. καί τοι καὶ οὐδ' αὐτὸς ἦν φειδοῦς τῷ αἰχᾶς τῷ αὐτοῦ μοι παρῆχε γλῶτταν, οὐδ' αὐτὸς ἀλλ' ἦς ἀστρονομίας ἀφίστασθαι μετεδίδοναι ἐβούλετο, ἅτε τὴν ἐμὴν ἀγνοιαν ἐπ' πρόπαν, ἀδ' ὅπερ καὶ ἀληθὲς ἦν, τῷ αὐτῷ σωτείᾳ τοῦ παῦρα καὶ λυσιλῦ τοῦ πυθαγορείου τρίφωνα γνώμαν. ἐκκλίνουσι γὰρ ἱκανοὶ, μή τοι τὰ παίδια τὰ φιλοσοφίας ἀγαθὰ, τοῖς μηδ' ὁναρ τῶν ψυχῶν ἐκκαθαρμένοις. οὐ γὰρ θέμις ἐρίγαν τοῖς βουλομένοις τὰ μετὰ πολλῶν ἀγάναν προσιδόντα. καὶ γὰρ καὶ τὸ δαιμόνιον φιλόσοφον, μιγάλως φασὶν ὃν αὐθρώπους ἄρξι τῶν θείων κατηφονήσεως. κατ' ἐλίγον οὖν αὖ τοῦ πολλοῦ, καὶ ἐκίδ' ἦλον τὴν ἐμὴν ὑποδ' ἀξίας τρόπον αὐτῷ, μᾶλλον δὲ πολλοὺς ἀξίους ἄγαθα κάμοι. πλέον γὰρ τὰ φευγᾶν καὶ πρᾶσσειν ὠφασκον ἄναι ἐθέλοντα. ἐπαπα καὶ γλῶτταν μαλιχίαν παθοῦς τινὸς ἔνικα χάμοῦ, τάδε πῶς αὐτοῦ ἀνέῤῥηδον.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΜΕΤΑ ΠΑΡΑΙΤΗΣΙΝ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.

Ἐπὶ μὲν ἐπίσης ἅπαντα τὰ βίου τῷ πνεῖ ἅμα μοι ἄχθη ἡ φύσις, αὐθάδες ἀεῖ ὧν ἐ ἄπυ γε καὶ ἀπαλαίπωρόν ἡ πάντων ζητήσεις, καὶ μᾶλλον δὲ πολυτρόπως τῆς φιλομαθείας ἐστὸ τίμενθαι ξυνίεσαν τοὺς λόγους. πῶ δ' ἐπεδὴ ἴδια

ueritus, tum precibus matris suæ fractus, ad Imperatorem, qui circa Orestiadem tum agebat, reuertitur, eóque senioris Imperatoris legationes mittebantur, & ibi postulationes confirmabantur. Tandem inter eos conuenit, ut iunior Imperator Thraciã, quæ á Christopoli usque ad Rhegium & Constantinopolis suburbana pertinet, pro autoritate obtineret, simúlque ea prædia quæ suæ factioni assignasset in Macedonia, quorum multa erant, quæ singulis multa millia quotãnis penderent: senior uerò tum Constantinopolim, tum urbes & prouincias omnes Macedonicas ultra Christopolim sitas. adhæc, legationes finitimarum gentium audiret atque dimitteret: quòd eæ occupationes iuniori minimè cordi essent, sed potius natura ad uoluptates & uenationes propẽso, & rebus eiusmodi occupato, grauissimum & molestissimum onus uiderentur. His cõditionibus fœdus initur, iuniori Imperatori quàm seniori acceptius. Nam cum tam inexpectatam calamitarem propulsare cuperet, sed omnibus sebus destitutus nihil posset: ea quæ à nepote proponebantur, tanquam oracula Apollinis accipiebat. Sub hoc tempus & mihi, oratoriis & philosophicis libris relictis, utile uisum est, seniorem Imperatorem adire, & in eius familiaritatem me insinuare, quæ & prudens esset, & liberalis, & eruditorum auscultatione dignissima: quæ cum à multis expeteretur, nõ patêret neque contingeret omnibus. Nam Magni Logothetæ consuetudine (iam tum enim eo honore ornatus erat) & sermonibus, quod ad astronomiam attinebat, satiatus eram. Quanquam is quoque initio pascius mecum differebat, nec ipsam astronomiam affarim mihi communicabat, siue ingenij mei adhuc ignarus: siue, id quod uerum erat, eodem animo præditus, quo doctissimus Synesius & Lysis Pythagoreus. Illi enim uetant, ne arcana philosophiæ impuris adhuc animis communicentur. Nephas enim esse, ut ea quæ magnis laboribus parta sint, cuiuis offerantur. præterea publicè philosophandi consuetudinem magnum apud mortales serum diuinarum contemptum peperisse.

Cum autem seorsim eum adissem, & integritatẽ meã illi demõstrassem, rogaui, ne uulgari more de me iudicaret. Multũ ẽm inter Phrygũ & Persarũ (quod aiunt) limites interesse. Deinde blanda oratione persuadendi causa apud illum usus, huiusmodi orationẽ habui.

Pacta inter auũ & nepotem.

Gregorij aulicus è scholastico factus.

Logothetæ & Gregoræ necessitudo.

Doctrina impuris nõ communicanda.

AVTORIS SVASIO & adhortatio.

Si ea quæ dilectationem pariunt, omnia ex æquo distribuere Natura potuisset: facilis & laboris omnis expers esset utique nunc corũ indignatio, & mutui amoris causæ facilimè præciderentur. Nunc uerò

Necessitas coniungit homines.

cum iucundis admiſceri moleſta neceſſe ſuerit, & Græci tertium dolium in Iouis aula nullis permiſtũ malis eſſe negent: ut inopia moleſta eſt, ita copię ſpes delectat: hæc; inter ſeſe pugnant, & efficiunt ut alius petat, alius largiatur, ſintq; hæ uices perpetuæ, ultrò citróque cõmeantes, quæ amicitiæ lex eſt, & uinculum firmiſsimum. Et hoc illud eſſe dicere liceat, quod tellimi præſtet ut mare nauigetur, & mari ut in tellure ambuletur; utq; Taॱ nais longinquo curſu in Græciam feratur, & Iſter in Aegyptum perueniat, & Nilus aquas ſuas Mæondi communicet. Si quis uerò adeò tenax fuerit, ut bona diſtribui nolit: ei cauendum erit, ne legem per orbem terrarum ferat omnis improbitatis autorem, & omnes congreſſus, omnia commercia ſunditùs tollat: beneficentiæ diuinæ ingratus, à qua illa omnia quæ habet accepit. Neq; enim obſcurum cuiquam eſſe poteſt, ullum à diuina prouidentia bonum cuiquam contingere, ut ſolus eo fruatur: ut nec lucem ſoli, ut ſibi ſoli luceat. Quòd ſi res æternùm uicturæ, eodemq; ſtatu permanſuræ eſſent: poſſet forſitan aliquis qualibuſcunq; de cauſis communicationem uirtutis eludere. Cum autem id nulla ratione fieri queat, nonnulli artificio quodam immortalitatem conſectantes, neq; quicquã unde gloria exiſtat prætermittentes, omnem laborem ultrò cœperunt. Ac ne longius abeam, Pythagoras cum Aegyptiorum ſapientibus congreſſus, eorumq; ſacris initiatus, in Græcia laudari concupiuit: eaq; cupiditate impulſus, in eam traiecit: uirtuteq; ſua per totam Græciam uulgata, nomen æternum eſt conſecutus. Eſt etiam qui Delphicam laurum, & Olympicum oleaſtrum, ex Aſia profectus petat: non ignarus marceſcenti illi corollæ ineſſe gloriam quæ non marceſcat, & poſterorum memoriam magis excitet, quàm omnia Aſiæ prata & fontes, & fuci tinctura-rum. Hi igitur & alij plurimi horum ſimiles uarijs rationibus ſui memoriam tradere poſteris potuerunt. Nunc uerò, ne longum faciam, aliorum ingenijs noſtra ætas ſterilibus relictis elabitur, & ſapientia deſtitutis: ac parum abeſt quin belluinis dicam, ut noſtræ res deplorandæ eſſe uideantur. Te uerò ſolũ omnium expreſſam naturæ imaginem, & optimè informatam tulit, Lunæ inter ſtellas ſimilem, & igni in hyemis rigore. Neq; nos adeò fana & mœnia & luci & porticus ornare poſſunt, ut tu, & tuæ uirtutis mũdus. Ac plurimum quidem te Reipublicæ prodeſſe fatentur omnes, quippe qui magno Imperatori id præſtes, quod gubernatori ij qui polum & helicen obſeruant. Sed quid dicamus? Fuit & Phidias apud Græcos magnus, ob apis & cicadæ ſculpturam: ſed non tantus, quantus ob loucm Olympicum. Præterea, quæ inde colligitur gloriola, cum ipſa memoria, & corpore, citius intetit quàm agrorũ gramina. Sin

Officia in commune conferenda.

Immortalitatis appetitus.

Pythagoras

Pugiles.

Magna operà gloriola.

thesauros

ὑδ' αὐκαικεᾶδια τοῖς λυπηροῖς τὸ ἀλίγ, ἢ πρίσ-
πλοῦ ἔφασχ' ἁλιῶν πᾶσ' ἂν γ' ἁλιεὺς ἂν κακῶν ἀ-
μιγῆ, λυπᾶ μὲν ἓν γ' ὠδιᾶ τόκια δ' αὖ γ' πολύοιος
εἰπίζοντα τὴν ἀλπίδα ῥᾳδύπορείας, καὶ διδοῦσα πα-
λέμῳ αὐτάπλουν τὸ πλουτία τὸ φιλεῖ. καὶ ἓν τᾶ
μὲν ἕτερ, δίδωσι δ' ἐκεῖνο, καὶ τἀναντίον αὖθις, ἢ
δ' ἄλλος ἐκάτερον· καὶ νόμ ἔστ γάνι) Φιλίας,
καὶ δισμὸς ἀλλήλοις ἄφυκτα ἰχνύω. καὶ τοτ' ἐὼν γε
νοτ' ἂν οἶμαι φαίνει πᾶσιν, ὁ γὰ μὲν πλουτὴν ἀγαῖ-
τοι θάλαπᾶσι, καὶ ταύτην αὖθις ἐκείνοις βάσιμον, καὶ
ταὐτὰ μὲν δὴ αὐτό γέ τοι ἔστ' ἀνόμου πεύμεν
ἐπιῤῥέοισι, ὑβριῤῥᾶ τὴν ἰκάδι, καὶ ἐσχ' ἐπ' αἴγυπτον
ἔρχεται, καὶ μεμίσπ' ἐνάλας κοινοῦται τὸ ῥοῦμα. ἀ
δὲ τις φιλεῖ χρόμεν, μὰ σᾷδίσμα βάλοιτο γίγνε
σθαι τὰ κάλα, μή τι λάβῃ νόμον οὗτ· σᾷ πάσας χρὰ
φωγᾶς καπίας ἀρχηγέτην, καὶ δ' νικᾶς, ἴσ' ἅπα,
βαῤάλοα τὸ σκοταιτς ὀλίδυς ὅλα ῥύμα ξυωλῶμ αὖ
ῥ' ὑδιμέιας λόγονς καὶ πᾷφανᾶς ἀδικᾶν, δι οὖς
ἰκάνν πστ' ἰχαείσκοτο τάγαλέον ὁ τ' φύσιως δίμιες
γάς ἴδ' πλογ γὰῤ δίπου τοῖς ὅλοις, μηδ' φ' μυδιφι πα
ρὰ ῥ' πθνσιας ἀγαλέον πᾶγίγνεθαι, δι' ἓν γ' τινα
τὸν ἀληφότα, ὡς αἷα δ' ἀλίαν τὸ φᾶς, ἴσ' αὐτὸς ἐκ-
λαύει μόν·. αἰ δ' ἀβάκατα ἰμιλι βιῶσιθαι τὰ πρὸ ἐ
γματα, κἀπὶ ῥ' αὖῤῥ ἰσιβεαν κρπτὶ δ· ἀεὶ, ἐχφ ἄν
πις ἴσας ᾶας δι' πιφ αὐτίας ῥ' αἰτιᾶς πᾶκρίνδ
τὴν διάδοσιφ. ἀλλ' τωὶ δὲ δ' ἀμαχαίαφ πάντ τοῦ
π. ταύτοτ καὶ ἀβλακείαν αὐτὸν χνύμενοί τινες, ἢ
κλὶ· ἀπ' ἀῤῥώστφ σῷσιφ αὐτοῖς πθμενόμενοι, πᾶσ'
ὁ, τι κλίνοις ὁσπουῶ αἰχλίω ἀδ' ἀφγίνθαι, πᾶς δ' τ'
αὐλαίρτ· παῤάπ. καὶ πυβαγόρας μὲν αὐτίκα τοῖς
γὰ αἰγύπτω σοφοὶς ξυμβελαφ καὶ ξυνεργάσπες, ἰλλα-
κᾶφ ἰπιδύμεσφ ἰγκωμίφ, κἀκᾶσι δὶ καμάζα
σᾷπόντ· ῥᾶσις. καὶ τὴν ἀρετὴν σᾷς πᾶσις δίκα
σθίσας ἰλλάδ·, μεσῳ ἑαυτὸ τ' ὠφιξῆς ἴλπφ αἰῶ
να. ἄλλα δ' τις κ' πᾶς ῥ' γ' πυδοὶ λαφνίω, καὶ πᾶς
τὴν γ' ὀλυμπίας κότινον, ὃ ἀσίας ὁρμᾶται. ἄλ' ἀ γὰ
ὁς γίνετ ἓφ' μαραινομὲν τῷδι θαλλῷ, κλί· ἀμέ-
ραστφ καὶ ἴσφ μᾶλλφ αὐαζωπυρὰ τὴν μνησπᾶτε
μνήμην, ἃ πάντες οἱ ῥ' ἀσίας λειμῶνες, καὶ αἱ κρη-
ναι, καὶ ἃ πανταλακπὰ τὴν ἰκᾶ φυομένων βαφ. τού-
τοις δὲ ὧν καὶ πλέφσις ἄλλοις σᾷ πτοίλης ἰλλοῦσι
παραπλασίαφ ἔφ' ὠφιξῆς πᾷαθίδαι βίφ τῇ μνήμην
ὀγιγνέσθ. νωῦ δ' ἵνα μὰ σᾷπρίζω, τ' μὲν ἄλλφ τὴν
φύσιφ καθάπαξ, ἐκπᾶν, ὁ τε καθ' ἡμᾶς ὀγλίσθαφ
αἰὼφ, ἄκαρπον σᾷφ ὄγχ σᾷλαμπάνφ, ὄμφι τι σο
ῥίας, καὶ ἃ πολλᾷ δ' ἰφλίγαφ μηλόσφφ, εἶαι δὲ μὴ
τῇ τῶ θαλαίφ ἀλίξανδρφ πάλαι ἐνπεπαγέαι φα
σίφ, ὡς ὀ ἄναι γίγνεθαι τὰ καθ' ἡμᾶς ὑπόθεσφ διαφ
κᾶ τοῖς γ' σκλωι πραγαδ'σπ. μόνφ δ' ὀ ἀπαίτ τῶ σὺ
κρατίσλω ἀκόνα φύσιως ὀ ἀπ' ἐφνι ὑρέπτπα ἡμισυ
μέλω, οἷα δ' καὶ σκλλώλω γ' ἄσφασι, κῆ ζὼ πνεῦσφ γ'
κνυμᾷ καὶ χαμᾶνι. καὶ ὀχ' στω τὰ καθ' ἡμᾶς νιὼς κῆ
τάχα δωίασιτ' ἂν καὶ ἄλσι καὶ σοὶ κσμᾷφ, ἃ σύ, κῆ
ὁ ῥ' σᾶς ἀρετᾶς πόσμ·. καὶ μίγα μὰ τ' ἀν ὄφιλ·
ἐναί σι τοὶς πασοὶς ὁμολογέσμεν ἅπαντες, ἃ τι ὑπ'
μιγάλφ βασιλᾶ σωαιρόμενον, ὅσπ καὶ κυβρήτσις
οἱ τὸν πόλον καὶ τὰν ἰλικίαν σᾷσκοπόμενοι. ἀλλ'
τί πὲ ἂν φαίη; ἰὼ καὶ φειδίας γ' ἴλπσι μίγας. ἴκε
τι τᾶς μελίσσης, ἴκ τι τὸ τέθγ·. ἀλ' οὐκ οἶ· ἰκ
τὸ ὀλυμπιάσι λιος. ἐπ τοίνυ καὶ τωὶ τ δίδ' κλί-
ος δᾶθγ, ἃ τὰ γ' ἀγχὸ φύομένα λειξῆδι, αὐτὸ μνή-
μη, καὶ ἀυ' σωματι. ἃ δ' γ' ἓν γ' τῇ ψυχᾷ τᾶς

σῴας

σοφίας ὑσσωρῶν μικτὸλίθος, ὐκὶ τοι μικτὸ λίθος τὸ
νομα κῶσι τοι, κεθάπερ οἱ χαλκοῖ τὸ βίον ζῶσι ἰδέ
δοσαν, ὃ φησι πλάτων, κίονξ δ' ἂν τεμένεσθ' ἑαυτῷ
χιλίων ὕδη μέσος ἱσταῖο ζῶν ἀνθρώπων, καὶ τῷ μακρῷ
χρόνῳ μὴ φαρμακεύσας ἐμπομπεύσει τ' ἀδόξως. κὴ
μὰ ὅτι γε μνήμης ἀξιώσεται ζῶν ἀπὸ γῆς πλανωμένος,
καὶ πᾶσκαίρους ἀκοὰς τὸ ἴχνος φαδίνας· ἀλλὰ κὰ
κόνης γέ τοι, ἢ καὶ αὐτὸν ἐνθρώπων παραδᾶ, καὶ τὸ
παράπαν ἀκίνητος ἀεὶ ἀπογίγνεται. ἄγε δὴ ἄγε
δὴ νῦν ἡλίου σοφώτατε, μικτὸν τὸ σὸν κόσμου τῷ
θεῶν ἀγάλμα, κεθάπερ λυσοῦργος καὶ σόλωνος τίμιον
τὸ ἀρχαῖον ἐν τούτῳ, κεθάπερ τῶν ἐλλογίμων πόλε
ων σωκράτης καὶ πλάτωνες· ἀνοίξον ἡμῶν τὸ ζ τῆ
βλεφάρου, λάξον φιλογνώμονος τίς ὁ τῶ παντὸς ἁρμο
νίς, κῆ πῇ πεῖ πρὸ' ἀ τέτ' ἂν παντρμόνιος σωτάξις· λύ
σλεξον δὴ τὰς αἰτίας διτίνων τὸ ποῖόν σλογίσ
ασθαι τῷ ζ ἄστρων ἀνάγκη, κατὰ εὖ δύκαθον λόγος,
ὧ τῷ ζ παντὸς αἰτίῳ. ἐπ πολλῶ γὰρ ὀκ τὰ πολλὰ ἀρ
πορεμένῳ, ὀλίγος ὀδ' ἐπ μοινος ἀπλωτάκα, ἢ μῖς
ἐκχαρσονῶν ψυχῆς τὰμ ἰδαλόμενον· ἂς' ἀ μὰ δὶ
ἄλλό τι, ἀρά γοὖν φῆ γέ τοι ἔστ' ἀλλεξον. τῶ δ' οὐκ ἂν
ἐλαύνοι χιτλιόντι, οὐρανὸς μὲν δ' ἐκγᾶσθαι λέξαν
δῶ πᾶκεχωῶτας πᾶσαν γλῶ, ἡμᾶς δὲ κωφόνων ὀκ
ἐπαΐοντες ἄπλα φασὶν, ἀλλ' ἄστρους τὸ θρυλλούμενον
τι κμαίρεσθαι τὴν τοῦτ' ἀδικήμων· ἐπ ἐστι καὶ ζ παν
τὸς αὖ παῖστος ἐλάπει μὰ ἀδικίας ἐκαστ' ἂν τοῦτ',
ἀ μὰτ ἠβῆ ἀνθαμόρων δὲ ἀτιμίων ἐπ' αἰγύπτῳ ἀρχαί
ῳ λίνον, μὴ' ομοίως πλάτωνι πολλάκις ἀπλεῖ
τὸν ἰόνιον, κἀκπὸς ἀτλαντικὸν δὲ σικελίαν καὶ τυραννους
ἰφάς, κἀκεῖθεν αὖθις ἐς ἀκαδημίας κ' τρικόρυστος ἐπα
νιφάς, ἵν' ἄτων γ' ἐξάπ ἀρχῶν φ κωφῷ ἢ αἰσθῆ· ἀλ'
αὐτὸ λυκάκι καὶ σπᾶς τῷ σωσθαι χρόμενον ἰσίᾳ, κόσ
μον παῦτ' ἢ ἀπὸ μπαν τῶν αἰτίων, ἵνα δ' φ γέ τι τῷ
ἀπαύθ' πᾶτιμάσης ὕστερον, καὶ βασάνῳ δόξος σε ἢ
τῷ παντὸς αἴσιον γλῶσσαν. ἐραῖ δ' ἄλυπον χρεών, καὶ
ὅσ πῖς τε ἀγμασιν ἀκίνησε τι καὶ πλημμελὲς πᾶ
κίνητα· καὶ σπᾶς αἱ ζ τύχης ὕδ' ἐουλαί, μᾶλλον οὐ
δ' φ ἧν παύθ' ἰῶσιν ἐφ' ἑαυτοῖς. ἀλλ' ἄνθρωποι μὲν, οἱ
μὲν γὰ μνημοσύνα φασὶν, σκώπτους καὶ λάθης ἐκπέσ
μυχούς, οἱ δ' ἐξ ὕπνου καὶ νυκτὸς ἂς ὕπνους ἐ νύκτας
δλωνικῶς μεταλαίνουσι, πέσπας φροντίδας κατέκτη
σαλιμπαίοντες. ὦ σοφίᾳ, καὶ αὐτὰ πολλαῖς ταῖς
ἀρχαίαις ἐχρήσατο. ἄγυπτ' μὲν γὰρ αὖ ζ, φασὶν, ὦ
περὶ ἰσίᾳ, ὅτε πᾶς ἐφοίτας καὶ χαλδαίους λάθε
ὅτε παῖ ἀθλιαίους κατέλυσε, κἀκεῖθεν τὸ τελευ
ταῖον ἀπ' ἐπ'. ἐ ἰόνιά τις ἐφις ζ κελαδᾶς ὑφ' ὅτου
ἐξωθάσα, πρίασεν αὖτ ἀρά μακρὸ πλανωμένα. ἐκ
δωδύνα δ' αὖ τίνος, ἃ παῖ μὰν φ' ταυθεῖ τὸ λοιπὸν
μένας, τᾶσαν ζ πλαίας, ἃ σοί γε ἂν δ' ἐδιγμένον, ἃ
τελίας ἐχωθῆ ἀραμᾶσαν δ' ἐλθῶ· κὴ μά μοι ἀχθε
θέαις ὕδη τοιοῦτά σε πᾶξιώσητ. λίγαν γὰρ ἐξάγε
μαι καὶ τὸ ἀνὸ' πρέπω, τὴν ζ χρόνος δι' ἀὼς τοι
τάκαι, μὰ ὥσπερ ἐξ ἀφανὲς τι καὶ λοχὸ ἀραμόν, τὸ
σᾶπερ καλὸν ἐχᾶ) ἐκκρούσας. ἀ γὰρ καὶ τότ' ἀπᾶν
χρὴ, ἐχ ἡμῖν αὐτοῖς ἡμᾶν αὐ ἐν ποσσηρ μόλα, ὅσῃ κὴ
ζ σᾶς ἐς τὰμ πᾶδ' ἐν δύκλάσε· ὅτι καὶ ἄπερ ἐξ ὧν
δύξαμὲν τυχᾶν ἄν αὖ ἐπ' ἐλλογῖν, ἄδε' αὖ δ' αὖ
νοις σι ζῶν ἐυξάμεν, ἵν' ἂν ἡμῖν ἄδ' ζ παντὸς ὕδη
σοί, κεθάπερ ὕδη μᾶλ' ἐντυχᾶν ὑσσωρῶ. ἀλλὰ γὰρ σὲν
ἐπ' ἐπ τοντ' δύθρον δ' ακινᾶν, ἀ μὰ πᾶγε δύραν ἄνωθεν
ἡμᾶν ἀ πᾶγκλάσῃς. ἀλλὰ πειθοῖς ζ δ' ἐπ τοῖς λόγοις
ἐς τ' μὲν χρεπέμβῃ λογοθέτην, ὃ ὅτως αὐτῷ τ' ἡμῖν
φιλξέ-

thesauros ingenij & eruditionis tuæ aperueris, nomẽ tuũ ab obliuione uindicabitur, qui non claudam (ut Plato ait) uitam exegeris, & tu ipse potissimùm tui prœco in medio terrarũ orbe stabis: & nõ modò longi temporis fama celebraberis, sed immortali etiã memorię cõmendaberis. Age igitur, age uir ꝺs sol intuerẽ omniũ doctissime, imperti patriæ ornamenta tua, sicut Lycurgi & Solones: honorẽ habe celebri huic urbi, quemadmodũ olim Athenis Socrates & Platones. Aperito mentis nostrę palpebras, euidẽtius demõstra quis sit omniũ moderator, & qualis eorũ aptissima cõpages. Doce quò causę cõferendę sint nobis tanti boni: numquid ad necessitatem astrorũ, ut profani tradũt, aut ad uniuersitatis autorem. Qua de re cum longo tempore anceps hęsitarim, nemo adhuc mihi cõtigit, qui scrupulũ hũc animo meo eximeret. Quare si nõ ob aliud, uel ꝓpter hoc unũ doceto. Quid uerò miserius fieri queat, ꝙ cũ cœli Dei gloriam enarrent, omnẽ terrã circũsonantes: nos surdastros nõ exaudire quid dicant, sed astris (ut uulgò iactatur) illorũ scientiã põderaret? Illud uerò extremæ iniquitatis fuerit, cũ nec ut Pythagorę ex Aegypto in Atticã nauigandũ, nec ut Platoni mare Ioniũ sępius trajiciendum, & ex Attica in Siciliã ad tyrannos profiscendũ, atq; inde in Academias & ambulacra redeundũ tibi sit, ut publicè uirtutẽ ſpargas: sed ꝓ Lyceo & Stoa in cõsuetis tuis ædibus, uirtutẽ tuã in totũ terrarũ orbem ꝓpagare queas: aliquid aliud maiori tibi curę esse sinas, & linguã tuã incõparabilem obsolescere silentio patiaris. Iam illud quoq; uidendũ, ꝙ inconstantia & incerta sint omnia: ut sortunę insultus nihil esse diuturnũ sinat: ut alij serius, ocyus alij, rebus omnib. relictis, præter expectationẽ, in noctem, in tenebras, in oblionẽ, in mortem præcipites ruant. Ipsa porrò sapientia quoq; migrauit sæpius, cuius primò domicilium Aegyptus futisse perhibeꝰ: inde ad Persas & Chaldæos transijt: pòst apud Athenienses diuertit. atq; illinc etiã tandem auolauit: & nunc uelut auicula nido exturbata, longo iam tempore incertis sedib. uagatur & oberrat. Fieri aũt potest, ut aut apud nos, finitis erroribus, si tibi ita uisum fuerit, domicilium constituat, aut ꝓrsus in cœlos abeat. Ne uerò mihi succenseas oro, te ad talia exhortanti. Id eñ dicere cogor, quod nullã ueri similitudinẽ habet, incerta mõmẽta temporũ ueritus: ne uelut ex occulto atq; ex insidijs erũpentia tantũ nobis bonũ eripiant. Nam, si & hoc dicendũ est, non tam nostrã uicẽ soliciti sumus, quàm de tua in posterũ existimatione. Quod si optando tantũ proficeret, ꝙ prompta uoluntas est, immortalem esse te uellemus, ut te gaudere, ut excellenti thesauro, perpetuò liceret. Enimuerò tuũ iam fuerit ostẽdere, num frustra fores pulsauerimus. His uerbis apud magnũ Logotheram usus, meoq; ingenio ita

Petitio.

Tempus edax rerum

Philosophi e migrationes.

demonstrato, effeci ut libenter omnibus rebus mihi obsequeretur: ac deinceps eius consuetudine sum citra suspicionem ad satietatē usus. Tandem & Imperatoris familiaritatē maiorem expetiui. nam sæpenumero & ipse spectaram, & ex omnib. intimis eius audieram, palatiū ab eo non modò honestæ disciplinæ & omnis uirtutis officinā, longo rerū usu & ingenij magnitudine esse effectū, sed & eloquentię doctrinęq; optimū esse gymnasium. Quamobrē & ipse talib. bonis adamatis, eò me cō tuli. Nam otiosa disciplinarū tractatio, quā libri suppeditāt, siue illa tenuior, siue copiosior sit, mea quidē opinīōe organico simili est corpori animā desiderāti, quę per sen suū experientiā accedat: aut etiā uarijs ciborū generib. in uentrē cōgestis cōparari queat, q calorē ad concoquendū postulent. Is uerò calor nō alius fuerit, q̄m multus usus & uariarū rerum experientia. Nam exempla eorū in promptu sunt, qui inani trāquillitatis studio in umbra & otio omnes animi uires enerurārūt, atq; ita efferminarūt, ut nec dicere nec agere quic quā publicè auderēt. Cęterùm cum & ego annū ętatis iam VII & XX agens, ad Imperatorē accessissem, & ultra spē omnē ab eo exceptus essem, huiusmodi corā eo in eius prudentię & eloquētię laudē orationem habui.

Andronici senioris palatium.

Doctrina sine usu rerū mortua, ut & experientia sine doctrina uana.

AVTORIS LAUDATIO *senioris Imperatoris.*

SI eos nostra ętate uiros, potentissime Imperator, exinisse cernerē, qui Maiestatē tuā dignis laudib. celebrarēt: equidē nec ad dicendum, pdnssem, neq; silentio quicq̄ antiquius habuissem: ut ijs esset locus, qui tuas laudes ęquare dicēdo possent. Sed cum decorū tuorū amplitudo omnē orationis copiā inopię condemnarit, neq; illius ominō sit qui ornamenta tua uerbis, nō dico assecutus sit, sed ppé ad ea accesserit: mihi non uitio uertendū esse duxi, si & ipse illorū uestigia qui infra dignitatē duxerunt, subsecutus, meū quoddā debitū persoluere studerem. Vt cīm ineptissimū fuisset, nos solos tanto negocio impares, audere aliquid: ita consentaneū est una cū cęteris frustran. Neq; cīm affirmare dubitē, ei qui tua facta ut merentē laudare instituat, in primis linguā tuā exoptādam esse: alioqui uerò neminē id facilè præstare posse. Nā & orationis ornatu longo interuallo omnes à tergo relinquis: nec illū in te bonū desiderāt, quorū ullū uel nostra ętate, uel ante nostrā ætatē, uel à primordio par aut simile exēplū reperiri queat. Hoc orationis loco nequę omnes tuas laudes recēsere, neq; aliquas præterire audeo, euidentib. grauibusq; de causis. Nam & ingenij imbecillitas, & debiti magnitudo animū meū diuersè trahunt: ut periculū utrinq; cauenti mihi, & utrunq; sit conandū,

ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ
εἰς τὸν γηραιὸν βασιλέα.

ΕΠΙ μὲν μοι ἐρᾶν, κράτιστε βασιλεῦ, τῆς παρ' ἡμῶν τοῦ χρόνου φορᾶς ἀξιοχρεως μὴ οὖν ὑμνητὴς πεφυκέναι τε σοῦ ἐράστης, τ' αὖ τὸ λίγαν περιῤῥεῖν, μὴ καὶ πεῖραν καὶ λιγαν ἐπιέσαι σε συγκῦσφόβα πεποιῆσθαι αὖ, αὐτὸς δὲ τυπος ἀσμενος δὲ παῤῥησίας τῆς ἐχώρευ, οἷς ἐφαμίλλατ' τοῖς ἐγκωμίοις σου λίγειν ὄβελὸν ἐπὶ τὰ ἐπ' ἐμοὶ, ἐπὶ δὲ καὶ τὴν, ἀς ἐπίστασαι ἀπεῖν, καπνῷ θέσθω τῆς ἐσχάρας τῆς καλῶς σε πλουτησίας, φησὶ δὲ ὁ λόγος τὸ παρόσον μοὶ ὁ πῦ ξαίνειν ἀφῆκε, μετὰ μὲν τὰ ἀξιατ' ἐγγύς, ὑ δικαίως μοι δοκεῖ ἡμεν κεκοσθαι φάλαγξ τὸ πῆγμα, ὥγε ἐμαυτὸς, ὡς ἔξεστι, τὰχος κατασπάσθαι σφόδρα. ὥσπερ γὰρ αὖ τ' ἀσπουδάκτως, μόνον ἡμᾶς τ' ἀξιατ' ἐλαύνοντας, ἀπὸ ὧδε χαρᾶν λίγαμ' ὅτω δ' ἀπὸ τ' ἀκόσμου αὖ, ὁμῶς τοῖς ἄλλοις καπόσμῳ δὲ ἀξίας ἐκβιβάζοντας, τ' αὐτὸ ποιῶν, ὡς μάλα ἐμ οὐδ' ἀνεχεῖν. διατριβὴν δ' αὖ σφόδρα ἴσχον, ὡς τῆ σὺν πλουτίσαι γλῶσσαν δέξασθαι χρὴ πρὸ τοῦ, ὅσοις ἔθελον πρὸς ἀξίαν διηγήσασθαι τὰ σά. ἄλλως δὲ ἐπ' αὖ διατεταμένῳ δεῖ ῥᾴθυμον δ' φῆ. ἔτ' δ' ἐκ καὶ γλαῖφος ἐν πνοαῖς βασιλικαῖς τοῦ πεζῇ αὖ ἄλλος πλανᾶσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τὰ ἐπὶ πρόσω τὰ κελεύσματ' ἐμοῦ δ' οὐ δ' φῆ δ' ἀπιστῆσαι ἀσαύτως, ὅτι τ' φῶς ἐμᾶς, ὅτι μὲν τ' πρὸ ἐμοῦ, ὅτι δ' αὖ οὐδ' ἐξαρχὸς ἀριθμῶν πρὸ βίλτ. φῶτεινὸς ἡ λόγος γὰρ ὁμῶς, ὅτι διηγήσασθαι πολύ, ὅτι καὶ ὡς ἐπίπαν ἐπίσης συνδεῖν ἐκέμοι, ὅτι μὲ πέπλε· αὐτίκα δὲ ὠς λαμπρὸς ἀλλ' ἀλαμπὲς ὡς ἐγκαίρως. ἀλλ' γὰρ τὸ μὲ δικαιοῦ ἀλλ' ἐχρῆν ἐκπίσης, δοὺς δὲ ταῦτα φανῆσαι πως ἐχοντα πρὸς ἐμαυτὸν. ἐμοὶ ὑπὲρ ἐκπόνου φύσεως ἀνάγκη ζώσας καὶ ἀμφοτέρων μετασχεῖν, καὶ τὸ

Ἀλεξάμενος πρόσω, διέγωγέ τε καὶ δύσκολος πᾶς ἅπαν ἐμοὶ τὸ ζυλόμενον ἄρασθαι, ἀλλ' ὅτας ἴδοις αὐτὸ πᾶσι δὲ νόμος ἦ αὖ τ' γε ἀπόλαυσιν ἐμοὶ ἂς. ἐπίσωμι δὲ ἀσὶν ἀλλ' ἦ τῷ βασιλεῖ τυχεῖν πολυτρόφου αὐτῆς τε γὰρ πολλῆς ἐλαύνω, καὶ ἐπ' ἦχ' ἀπὸ τῶν ἄπαντων, ἐπίσωμι πᾶς ἄρασθαι ἀξιοῦντα τὰ ἐμοὶ, ὡς δὲ μόνῳ δύσκολος καὶ ἀλλοῖος ἀπίσω ἀφ' ἦ ἀσκήσεως ἔρασείσθη τ' βασιλεῦ κατέστησε φύσιν, τῷ τε μακρῷ χρόνῳ καὶ τῷ πρόσθεν τ' φύσεως πλείω ὧν τοῦ τε πάρος ξυναλοιπός, ἀλλὰ καὶ λογικῆς ἕξεως παντοδαπῆς κράτιστον γυμνάσιον, ἦ δὲ ἀπ' ἐμοῦ γλώσσῃ ῥᾳδιουργεῖν. ἐξ τοῦ τε πίνων ἕρπεις τ' τοῦ δ' καλῶν ἦ αὐτὸς καλᾶσθαι, πρὸς ἄλλον αὐτῷ. ὁ γὰρ καθ' ἡσυχίαν δὲ μελετᾶν ἄσκησις, ἐπίσωμι αὐ βιβλοις μισῶν χαίρειν, καὶ ὁ ἦν πολλοί, καὶ πλέονες, ἴσως αὖ κατ' ἐμοὶ δίξαν, σύμπαντ' ὀργανικὸν ἐξ πλάσεως ἐμοὶ ψυχῆς, ὧν δ' φαμὶ ἐξ ἦ τ' αἰδιότητος ἐμπειρίας πρόσγειος. ἃ μέλλοι ἴσως αὖ συμφέρειν ἐξαφόρων βρωμάτων γὰρ κοιλίᾳ σωτηρίως ἔχει, ἦ λειμῶνι θάμνος πῶς πίπτω. ταῦτ' ὧν δ' αὖ ὅπως ἐκ παντὸς τ' χρόνου ἄρει, ἦ ὁ ἐπάγγελμα τ' αἰδιότητος ἦ μυρίαν πραγμάτων ἐμπειρίαν πεῖραν τιθέναι δ' ὧν τις ἦ ὅπως πνοὴ ἐξ ἦ τ' ἡσυχίας ἐπίτασιν, ἦ τὸ ἄμικτον ἦ ἀγύμναστον τ' ἐξω σωθείας τυχεῖν, τῆς ψυχικῆς δυνάμεως ἐμαίνειν, ἦ τῇ φύσιν ἀγάλλεσθαι, ἦ παντάπασιν ἀπαρρήσιαστον ἴδιον. ἀλλ' ἐπεὶ ἦ ἦ αὐτὸς πρόσθεν ἦν τῷ βασιλεῖ, ἴδιόν πᾶν ἦ αὖ σοὶ τ' ἀλικίας ἀμείβαι τ' Θ', ἦ ὑπὲρ πᾶσαν πρόσθεν ἐχθὲς ἐλπίδα, δίδυς ἐπαινῳ ἐπ' αὖ τ' διξαίλεσθαι δίλογίας ἦ συνίσεως αὖ τ' τοῦδε.

& neutrum, ambobus inter se coniunctis. Si enim ij omnes, quibus illustre nomẽ olim eruditio peperit, adessent, nec tamẽ argumẽto satisfacere possent: & eadẽ est eorũ etiam qui nunc uiuũt, cõditio: qd mihi restat, nisi ut maxima parte omissa, paucula explicẽ, quæ sine periculo tractare possim? ne forte, ui Olympicorũ certaminũ rudes, meapte culpa suscipiã dedecus. Ae omnino persuasum habeo, nihũ omniũ æquè, ac periculũ hoc cauẽdum esse mihi, & nihilo minus q̃ si quis uiminea scapha pontum traijcere studeat. Etsi aũt conatus est arduus: tamẽ decere arbitror nõ minus, q̃ si in sacrariũ omnis generis imaginibus exornatũ ingrederer: ita etiã Imperatoris laudes aggressus, cætera alijs concedenda, unus uerò atq; alterius mentionẽ esse faciẽdã. Nam plures attingere periculosum fuerit. Qui eñ binas absoluere difficulter queat, qd plurib. accidet occupato? Itaq; alij alia cõmorẽt: à me uerò & ingenij magnitudo, & dicendi uis celebrẽt, quas & ipse experimento cognoui: & neminem audiui hactenus, quin maxima cum admiratione & suapte & mea prædicarit: me semper ambigente, utrũ eorũ magis laudare debeã, cum subinde plura q̃ dicta fuerũt, dicẽda occurrãt. Ad meipsum ergo redeo, nõ secus ac ij qui lẽ quibus corporibus innixi studeant, labascentes. Nam nũe quidẽ si liceret, nõ cõmitterem quin terræ solem te dicerẽ Imperator. Vt eñ omnes lucis thesauri unà cũ solari orbe, ꝓdeuntes, omnib. usurã lucis impertiunt: ita etiã in te omnis sapiẽtiæ cõcursus, uelut è cœlo in omnes terras fertur, admirãdi tui causas suppeditans. & ut nemo est omniũ qui solis radios aspexerit, ni si quẽ sol luminib. orbatũ aspexerit: ita nemo est, neq; erit, qui de tua sapiẽtia nihil audierit, nisi audiẽdi sensu destitutus. Hac ergo ratione sit te solem terræ appellaro, nõ ineptè id facturus mihi uideor: & si quis aliquid maius dixerit, me minimè refragãte dicet. Cœlestiũ eñ corporũ idem perpetuò status, admiratio nẽ nõnihil imminuit: omniũ uerò terũ humanarũ, quarũ nonnullis alij alijs antecellunt, cũ perpetua mutatio sit: nónne tuę res omnium optimè cõstitutæ, omnem admirationẽ excedunt? Omnino cerrè decuit, ut quantum dignitate alios anteeredis, tantũ etiã sapientia ilos superares: itaq; factũ est. Rhetori sanè cuidã satis fuit, recitatis Demonactis salubribus, illius omnem sapientiam ostendere: quasi ea quoq; res magni æstimanda esset. nec tamen, * quantũuis disertus ostẽdit: nullã eñ habuit. Nam si quã habuisset, nõ ab eo tacita fuisset, cui tanta utrũ sapiẽtia celebrare ꝓpositũ fuit. Tuę uerò sapientiæ recessus, tametsi aliquis indicarit, tuaq; consilia uelut in tabula exposuerit, orationis tamen copiã nõ alia ratione expresserit, nisi ut Nili inundationib. eam cõparet, quas cubitis Aegyptij metiũtur, aut ua rijs uitis ramis. Nam & mensura cubitorũ in-

Prudentia. Eloquẽtia.

* Quanta fuerit eius eloquentia ostendit, quæ nulla in illo fuit. Nã si qua fuisset, nõ, &c.

ter nos mentis fontes auget, & uitis à fœcunda radice orta mulsos corymbos implicat, & germina germinib. cumulat, pesq; ingeniosè. Nec enim ea tibi lingua cõtigit, quæ mentis fontẽ hebetes, aut immaturos ex inscitia fœtus edat, & maximi ingenij arcana cõfundat: neq; inexercitata, aut sacris præstantis animi nõ satis initiata: sed ita instructa, ut totis phialis (usita dicam) quoties & quando libuerit, inde haurire liceat, certo tamẽ modo, & exquisito cũ iudicio, quo redundantia coherceant. Non illa ut fons exundas, é quo plus q̃ oportet effluis: sed id quod excidit, cõfirmat, cum studendi otiũ dat: ut tua uerba, cũ meditandi otiũ deest, tam inutilia non sint, q̃ illaborata saxa quæ in structura templorũ politis lapidibus adiunguntur. Tanta porrò suauitate oratio condita, us æstimari queat desideriũ in tua lingua sesitare, quę & præsentes exhilarat, & abeũtes aures uelut sequit, in ijs resonans, & memorię inhęrẽs, quemadmodũ sapor gustati mellis linguę adhęrescit. Verùm enimuerò luci & prata & deserta suauissimis sẽporc uerno cantillantiũ auicularũ uocib. resonant, certa loca certis semporib. Tuæ aũt prudẽtis facundię, loco ueris, quatuor anni temporũ ambitus perpetuus est: loco pratorum aũt & saltuũ, omnis terra cõtinẽs, nõ quantã Herculanę columnę includũs, sed quantã terrarũ orbis amplectit, quoniis Attico peplo euidentius tuas uirtutes depingẽs. Credo eũ nec in extrema Gallia, nec ullis Oceani accolis, famam tuã ignotã esse, aut ipsis Indis: sed indeuiã eam tibi laudẽ tribui, q̃ omnes mortales prudentia uincas. Sic tua gloria, fama ueluti nauis uecta, plena admirationis, omnes terras peruagat. Verba mea illud cõfirmat, q̃ nullę in orbe terrarũ gentes sumus, unde nõ aliqui fama tui nominis inducti, ad se uenerint: tanta quidẽ cũ festiuitate omnes, ut grauc incõmodũ interpretẽtur, suũ ab aspectu & consuetudine tua discessum. Quòd eũ multi ex omnib. terrę partib. aquarũ sorrentis instar ad te cõfluunt, & subinde circa se uersant, ut circa Pythagorã eius discipuli, & auidis aurib. tua dicta, tanquam diuina responsa uenerabundi cũ silẽtio accipiũt: hęc inquã signa esse, q̃ cõsuetudinẽ tuã ardenter expetant, ut admirabilissimã, omnes assentient. Quòd aũt ad tam uarias quæstiones & propositiones, quę & inter sese differũt, & à nostris moribabhorrent, omnib. eòdem tempore de grauissimis & maximi momenti rebus tam aptè prudenterq; respondes: dicere nõ uerebor, Nestores & Pericles abs te superari. Nam illorũ orationes sæpe irritæ fuerunt, tuæ uerò nunquam non efficaces. Ac gentilitius linguæ illorũ fastus, uelut improbitatis ꝓpago quædã, illorũ orationem deformabat, us uermis pomi elegantiã: tua uerò labia ab omni fastu aliena, solida & indelibata laude tuã linguã exornant. Græci quidẽ ad res suas amplificandas, cum

quos-

ξαν ἴχνα τῆς φιλίας πηγῆς ἐν σοί, ἢ καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐπ' αὐτυχὲς γέ που φίλτρον καὶ ἰσχυρὸν, πολὺ εἱλίσσει σὺν ἑνὶ κύκλῳ, καὶ σῴζει πάντας ἐκ βλέπεις βλέπειν φύσεως ἐν σοφίᾳ γὰρ τοι σύφυτος ἐστὶν ἡ παιδεία ἐν ἐμοὶ γένημα τῆς φιλίας πηγῆς ἀβρεμιλέτη, ἢ τὰς πηγὰς ἐκμιλοῦσα ἀλυκῆς ἀνειλκύσατο ἀμυχαίας, ἢ τὰ ἐν μέσῳ τῶν συγχωνεύσασα μυχίως, ἀδιάκριτόν πως ἐποίησαν ἢ μὰ σαφῶς διελοῦσα, τοῖς ἐν ποσὶν ἀφρῷῳ ἐοικότας ἀλλ' ὅτου γ' ἀκριβῶσαι, ὡς μὴ φίλαυτος αὐτὸς εἶναι δόξω, ἐπαινῶ καὶ ὑπόσα ἂν ἐθέλοντι ἀφαιρεῖν, μᾶλλον καὶ ἐλάττω ἐκείνοις, καὶ πλείονα μᾶλλον τὰ πλειστέρᾳ, καὶ ὥσπερ πηγὴ τῆς ἐναφρομαζούσης, πλέον ἀκριβοῖ ἐν ἀνέσει ἐν ἀσκήσει δὲ τὸ κατεπεῖγον, ἐπαινῶ· ἀν ἡ βασάνῳ ἐν ἀσκήσει, ὡς ἂν καὶ οὐ μὴ ἀσκηλέζοντας λόγῳ σε ἢ τὸ σὸν ἀκέφωτον λαῦς, ἢ ὅσον δ' ὁ τῆς ἀγαμένους ἀληθῶς ἀνθρώπους θαυμάσιος λίθοι τοῖς ἐν ἱερῷ ἀριθμοῖς. τοσοῦτόν τι μὴ τὸ δ' τῆς λιγομένους ἀριθμοῖς, ὡς ἂν νομίζῃ ἡμῖν τὸ νε ἰσκλωῦδια τῇ γλώττῃ σε, ὃς κ' πρόντες δύρᾳσιν. καὶ μετεκαίνῃ οἱονεὶ ταῖς ἀκοαῖς ἐπ') φήκῃ τι, ἐξ ἀρτεῖται χυμὸς μέλιτος, ἐπαλαὶ τῆς ἀγγόνος), ἀλλὰ γὰρ ἄλσι καὶ λειμῶνες καὶ ἔρημοι, ταῖς ἐν ὠλὶ κατεπεῖν ὀρνίθων ὠδαῖς, ὥρες ὥρᾳ πάντα ἀκούσι μέσι τόποι, καιροὶς ἐοικόμενοι. σοῦ δ' ἡ σύφρων ὑγλωττίας, ἀνὴ μὲν ἀρ, ὁ τὴν τετραχῶν ἀρᾶν ἐκλοῦς δίωνος· ἀνὴ δ' λειμῶνων καὶ ἀλσῶν, ἅπαν ἄπασα ἐχ ὅσον ἱερκλείας δεῖζουσι πᾶλαι, ἀλλὰ σύμπαν φαμὶ ὅσον ὃ, τι ἡ οἰκουμένης γῆθεν, καὶ ὁ κύκλῳ διάκοσμος ἐγυφαίνῃ, ἀ ἥκιστ' πάντος γ' ἀργίς ἡ ἐν πλατείας σὰς αἰτίας ἐλαχρᾶφων. τοῦτο μαι γὰρ μυθῶν τοῖς ἐπ' ἰσχεπαῖς κλησὶ, ἀδ' ἂν ἀδίσιν ὅσοι πᾶς τῷ ἀκιανῷ τυγχάνουσιν ὄντες, ἀ μὲν τι ἀδ' ἂν ἡ θῶμες, ἀδ' ἡ φάμες, ἀδ' αὐτοῖς ἀνδῆς, ἀλλὰ κἀπᾶθεν τὸ κύρος σι λίχνιδα τὸ νικᾶν πᾶσιν ἐ φρονίσις πάντα κἀθρώπων γλίτ. οὕτω τοι τὸ σὸν κλέος, κἀθάπερ ὑδὶ νεὸς ἡ φάμες ἐχέβδῃ, πλᾶρις θαύματος ἐξ πάσης ἀρχῆ γῆς. τεκμήρια δ' μαι τ' λόγων. ἐ γὰρ ἐκ ἀσίν ὁπόσα ἠδ' γλῶ ἀσίν ὕδατ, ἀξ ἀν μὴ ἐκ κλέος ἀς σε, τῇ φάμε δ' θαμαγωτάμενοι. ὅτου μὲν τοι σωὶ ἰορτῇ πάντες, ἀς' ἀξιῶναι ξαμέαν νομίζαν, ἢ τις ἀπαλλάξαι ἡ δ' ἐν τι ἢ συγγνώσῃ. τὸ γὰρ πολὺς ἱκάστοτ ἐ οἰκειμένους ἱκαπαχόλῃ συῤῥῶν, ἴσως χαμάῤῥυε ῥᾶμαι, τὸ δ' λεύκλος ἱλίσσαν ἐκ πυρίσι θῦ ἢ πᾶς πυθαγόρᾳσι οἱ ἱκάστε φοιτητάι, τὸ δ' λεγόμενον ἅσπερ ἀσὶν ἀχνμίζοντας δ' ἰχνίδια τὰ λιγόμενά σοι, καθάπερ οἱ θειομάντοις ὧδαι πόλις ἐπὶ τοῖ θεῖας ἰμφορεῖσθ. ταυτὶ τοίνυν μὰ σύμβολα ἔστ τὸ δ' ἀκριβῶς σφόδρα ἰχνίδια τ' σὰς ὁμιλίας, ὡς οὖσας δαιμονιωτάτης, ἀκούσις εἶμι, σὺν ῥᾳσι. τόδ' αὖ σὶ πᾶς οὕτω ταυτοδαπὰς ἐ δύσις τι ἢ πᾶθλήματ' ἐξαλάπαντα μὲν πᾶς ἄλλα, ἐκ ἰδὼ χόρια δ', οὐδ' τοῖς καθ' ἡμᾶς ἰδιωτῃ, ἵπαστα πᾶσιν οἱ κάως φ' ταυτῷ ἐξελίχνιδα τὰ πλείστης ἰσπέρα ἀστοῖς τι καὶ μελίπας, τυτὶ δ' ἴχνια πολὺ δ' ἴσω μὰ λὶ γαρ ὡς πᾶθλῶς ἅμα ἢ ἡσυχᾶς ἐπ' ῥᾳδίᾳ ἐκκυκλῶν ἰκαί των ῥᾳ γὰρ τοῖς λιγομένοις ἰδ' ὅτι ἢ σφαλομένα τ λύτα ῥωϊδαιν. σὺ δ' ἐκ ἰδ' ὅπότ μὰ πᾶθάσασε, ἢ ἢ ἠδηχρειάζων ὁ τύφος τοῖς χώλῃσιν ὡς ἂν ἐκῤῥοὶ κακίας, τὸ σωνὸν ἢ λόγων ἀφηρῆτ, καθάπερ μάλων ὥρων ἀφαιρῆτ σκύλῃ ἐφιδρύουν. χαλιν δ' γι τοῖς σοῖς τύφω μηδ' γὸς μηδ' ἀμῶς ἐφιδρύοιτ, ἐστ πᾶσφάσι ἢ ἡ γλώττας κρύπτω τ' αὐτὸ ἀκυδάλλυπον. ἰλλιώνῃ μὴν πᾶσις τὰ ἰναῖδν σωνυάψῃ ἰδὲ

λύτης

λοντες, ἀπέδλὰ τινες εἶμαι ἀλιθίους ἀνθρώπους ἢ τὸ
ἐρφίας ἐκίνα κιθαρᾶ, ἐκιτᾶδα ἔφασκον καὶ τὰ ἄψυ-
χα τοῖς ἐκίνου πᾶς λύρας ἅσμασιν. ἐὰ δὲ καὶ ἡμῖν ὧν
βελομένοις τὰ ἀληθᾶ ἐκ μύθων ἀφαίρειν, ὃν τινὰ
τρόπον πειθόμε μᾶζα ἔχουσιν ὄντα, ὡς οὐκ ἐνὶ ῥᾴ-
διον τύραν, ἐκ ἐνὶ δ' ὅπου μὴ φανῆμε. ὡς τό γε τοῖς ἄνθε
καὶ πιθανὸν ἀσμενίδε, μεγάλ' ἂν ἀπίστως ἔχαν, μεδ' αὖ-
θις τ' ἀνθρώπους ἡγᾶδαι, ἐπειδὴ ἐκ ὁρῶμεν ὧν μύθες
οὐ ποιητὰς τὰ πλεῖν τῶν πεγμάτων ἐπέχοντας,
* ἴσως εἰκὸς ἔτι μὲ οὐχ * ἱκανοὺς εἶναι τῶν τότε ἀνθρώπων τὰς φύ- 10
σεις, ἔτι καὶ αὐτοῖς διὰ τὰς ποιητὰς δόξαν ἐπί-
πλες πολὺν πδὲ φανῆναι ἐνίκα πλέον. ὡς γὰρ ἔπι
τε μᾶζα, ἢ ὡς ἀνθρώπου φύσει χαρακτὲ ἄναι, ὁπόσα
πᾶς θαῦμα καὶ μύθους ἐκάνει ἐπιλέγειν, ἐπλαῤῥας
ἀὐ ἀφ' αὑτῶν ἐλάσας. πρότερον δ' ἔγωγ' ἀκούων
ἀκαδήμειαν, καὶ λύκειον καὶ στοὰ, μεγά τι παῖτ' ἐνό-
μιζον ἄναι, καὶ πᾶσ ὅτι κἀλλιστον καὶ ὑπερφάνειον, ἀφ'
* βίωνα πλάτωνα γοῦν καὶ σπευσίππεν καὶ * σόλωνα, καὶ ὅσοι
διάπορον ἢ ἀφελίξαιμ' ἐκπλύσαι. νυνὶ δ' πᾶσαν ἦ
κόδε αὐ τῶν ἀνελπὲ δόξαν ἐπιζελόμεν, ὥσπερ οἱ ἀφ' 20
χηγορήσαντες τὰ γὰρ τοῖς ὕπνοις ὀνάρατα. καὶ ὁμοῦ
γε ἐκείνων θαῦμα οὐκέθ' ὑπερφέρον, ἢ ὧδ' ὁμοίως τά
ῥᾴν, ἐλλ' ἄναι μέγιστον, καὶ μέγας μέγας, ποσοῦτον ἐκά
νους παῤῥάντα ἐρῶν σε, ὅσον ἐγὼ τὸ κατέβιον θαυμά
ζειν σε λάπτομαι. καί τοι μέγα καὶ ἐμοὶ, ὃ καὶ παρεπλη
σίως τοῖς ἀνθρώποις ἄχι τὰ σά. σὺ δὲ ἀλλὰ καὶ ὑπερ-
φυὴν φαίνῃ, ὅσον γὲ βαθυλίδας τῶν ἄλλων κυρύκων,
ὧθ' ὑπερφυὴν ὁ σφέτερ. ἰδοὺ γὰρ ὑπὲρ πᾶσαν ἐκ-
καδήμειαν καὶ λύκειον καὶ στοὰν οἷς λόγοις ἐπορφαί-
νεις τὰ σὰ βασίλεια, πρυτανεῖον πανταδαπῆς παι- 30
δᾴας φαίη τις ἂν εἰκοότερον. πᾶν γὰρ καὶ μεθ' ὁμ
πινε βλ σᾶς ἐκπλειπούσης φωνῆς, ἢ δ' ὅπα μόνας τῆς
δίκες, μὴ καὶ ὠφιλείας βλ μεγίστης, ὅσα γε πᾶς ἄλους
ἐνθμὸν καὶ γνώσεως ὠφέλιμ, ἐτι μᾶλ πᾶς τὸ ἐκκινοῦσ
σαι λόγους ἐκ ἀβλιβέως ἐπιμόνερον. πασὶ τοίνυν
καὶ ὅσα πεῤῥαπλήσιε, ἐκ μόνες γε σὺν τῆς ὁμιλίας
οὐκ ἀσὶν οἷ πυθ' οὐκ ἀπάνασπ' οἱ δ' ἀπάνασπ,
πάντες ἐξ ἀσὶν ἴσασ δ' ἀσὶ καὶ παῤ οἷς ἀγαθὸν λα
χοῦσι τῷ φύσει, ὡς ἂν ὑπὸ βλφύρῳ πᾷ αἰῷ λύκοι
ἅσιαν ἐμμελίς, ὡς δ' ἐκὶ πᾶς σᾶς ὑβρεοίας ἐμμι- 40
λὲς ὁ τόπ@ τῶν κελῶν ὑχηλίκετε. οἷς δὲ πᾶσι
καὶ ἐρόπλων πολῦ φλοτιμᾶε τῆς ὄψ, ἅ πε ἀφφι-
γμένον τῶν σᾶν ἀπομιμον δύσομ, ἢ τῶν ὁμοει-
κῶν ὁμοιότατα. ὑβαίρετον χρῆμα ὁλονῶν ὑπόσα δ'
ἀνῆς πᾶς ψυχλὸ ἀπαντᾶσι, φασί τὰς σχολᾶσε πά
λαι γβιάδας· οὐ μὲν ἐκπλείπομόν γε, ὅτι μὰ θανά-
τον πιμώμεν. ἢ γὰρ πυθαίνε ἀκούσασ πᾶσ' ὃν
πνοῶν ὕλα, ἢ μὰ κρὸν τὰ ὧπα φρεξάμενον, κάτ δῦ
βον κυφὸν τοῖς ἐκάναν μέλεσι μάνασ. σὺ δὲ σι-
μιγερωῦτ@, οὐχ ὅπας οὐ λιρὸν τὰς ἀκοὰς ἀφεῖσ 50
τὰν ἰδλουσιν, ἐλλ' αὐτοπαθῶς θαύασ τὴν ἡδονῆτα,
ὅτι μὰ κακηκόους πινὲς, ὡς ἀπᾶν, ἀπέδλεψ ἡ φύ-
σις, ὥσπερ οὖν τὸν κακόπᾶς οἱ μῦθοι. τίνες γὰρ οὐκ
ἂν ἀναῤῥίψειαν δημοδόκας, τῇ τῆς δημιγοείας οἱ-
κονομίᾳ τι καὶ δεινὸν ; τίνες δ' οὐ πλέτωνας, τῇ
τοῦ νοῦ μεγαλοφυΐᾳ τι καὶ σεμνότητι ; τίνες δ' οὐκ
ἂν ἀπιρτίσαι ἀνθρώπους, σὶ μᾶλλον θαυμάζοι, ἢ
τὸ τῆς ἀθηνᾶς ἀλυσίτελες ἐκμάζοι πάλαι τὸν σοφρά-
τλω ἢ ὅλιον σε τὸν δημιγοείαν χέειν ὑμᾶ κ' πλῶ

quosdam, stolidos (ut reor) homines, Orphei cithara demulsisset, cantu illius etiam inanima quędam cōmota esse fabulan' sunt. Quòd si nobis etiam libēret ueritatem fabulis commutare, eoq; modo exaggerare: quin id facilimè fieri posset, nemo negabit. Nam nunc quidem persuasum habemus, id nec incredibile, nec humanæ naturæ negatum esse, cum pleraſq; res à poetis in fabulas redactas esse uideamus, siue ingenia illorum temporum obtusiora fuerunt, siue alioqui poetæ de industria propter maiorem euidentiam illa sint commenti. Ea enim haud quaquam esse maiora ingenij humani captu, quæ illi ad miracula & fabulas detorserunt, tu demonstrasti, qui illa omnia confecisti. Ego uerò cum pridem Academiā, aut Lyceum, aut Stoam nominari audirem, magnum aliquid imaginabar, & pulcherrimum asque excellens, ob Platonem utique & Socratem & * Solonem & cæteros, qui differendo ualuerunt. Nunc uerò omnem de illis præclaram opinionem abieci, quemadmodum experrecti somnia: illorum & miraculum nō maius iudico, quàm cui simile recipiri queas: sed id esse tam mediocre & modicum, quàm ego te præsentem intuens pro dignitate admiran nequeo. * Zenonē.

Quamuis autem magnum esset, si res tuæ rebus eorum qui celebrantur cōsimiles essent: tamen te tantum illos uincere constat, quantum Stensor clamando cæteros præcones superauit. Ecce enim palatium tuum eloquentia tua ita instruxisti, ut quamuis Academiā, quamuis Lyceum, quamuis Stoam uincat, quod mulso æquius omnis eruditionis domicilium appellaretur. Nemo enim est, qui tua suauissima uoce audita, aut uultu tantum cōspecto, non maximum inde fructum ad formandos mores, ad incremētum doctrinæ, ad eloquentiæ copiam, & differendi acumē cœperit. Hæc igitur, & id genus alia, è solo cōgressu tuo emolumenta, nulli sunt qui non perceperint: qui uerò percœperunt, omnes optimi euaserunt. Fortasis etiam sunt bonis quidam ingenijs prædili, qui ut cygni matutino Zephiro aspirāte, præclarè canant, & sic se aspirante elegans institutionis egregiæ fœtus appareat. Qui omnes longè magis eò gloriantur, si quis scitè dicta abs te referat, quàm Homeridæ, si Homericas sententias audierint. Suauitas insignis Siremum uocis olim magnopere celebrata est, sed ea non sine magna calamitate atque inseritu audiri potuit: nec ulli manserunt incolumes, nisi aures cera obturassent, sibique audiendi sensum ademissent. Te uerò concionante, tantum abest aures cera us obturent, ut mortis instar ducant, quòd natura eos non ab omni parte auritos fecerit, sicut fabulæ quosdam plenos oculorū fuisse tradūs. Quos em̄ Demosthenes concionū artificio & ui nō superasti: qs nō Platones ingenij magnitudine & grauitate uicisti? Quos uerò nō ita nbi deuinxisti, ut magis te mirent̄ & Attica illa ætas Socratē? quippe qui concionē tuam & persuadēdi ui & uoluptatū

illecebris cõditã esse perspiciãt: sicuti agri uarietate florum exornantur. Vsqueadeò tuæ Calliopes amatores omnes reddis, & mirabiliter incendis. Quare te Solomonis esse similem, nemo est qui dubitet. superari autẽ ab illo, nemo contendat. Neq; enim dici potest, illic multa suppetere testimonia, hic uerò pauca: aut tandem quidem, non autem talia. Sed contrà potius. Nam quæ in altero mireris, in altero non mireris: excepto teginę Austri testimonio, quæ Hierosolyma profecta est. Qui uerò tuarum rerum mentionem faciunt, hi ad mendacij suspicionem abolendam, & Septentrionis & Austri, unà cum cęteris terræ finibus testimonia proferre mihi posse uidentur. Cæterùm, cum Anaxagora autore, mens sapiens sit, quę cuncta gubernet, & omnium causa rerum existat: & tu excellenti sapientia res administras, & impenũ gubernas, ingenij magnitudine omnia in melius conuertens, ut nemo unquam ex æquo id præstiterit: & rectè is dixisse uideatur, qui
» consilio, prudentia, uiribus animi pleraſque
» res, non autem rerum copia ponderari affirmauit. Vt enim optimus Musicus sonorum concentum, chordis quæ intendendæ sunt intendendis, contráque laxandis ubi id expedit, & moderatis interuallis relinquendis, cantum elegantissimè permiscet: ita & tu, qui prudentia ueluti rhythmis musicis omnia tẽperes, absolutissimum concentum efficis, quo res pulcherrimè gubernatæ, & ab omni parte consentientes efficiant, ut omnes existiment Deum planè esse, qui tuo in ijs regendis ministerio utatur. Ita te omnes homines diuinum quendam hominem & hominc superiorem existimant. Nam animi puritate subditorum omnium affectiones & uoluntates penetrãs, & ad quas uirtutes aut uitia potissimùm tendant, acerrimè perspiciens, ita te componis, ut dictum est, quemadmodum omnibus hominibus conuenit: & ut Pindarus ait, uarium cuiusq; ingenium gubernas, itáque singula disponis, ut optimè collocentur. Neque uerò quisquam ignorat, Themistoclem nunquam ad tantam gloriam fuisse peruẽturum, nisi Xerxes in Græciam inuasisset. Neque etiam Miltiades ille, ut arbitror, tantum nomẽ haberet, nisi Persici Satrapæ & Asiana arma prius in Atticam & Marathonem penetrassent: sed eorum uirtus, ut terra obruti thesauri, in obscuro latuisset.

At tuũ diuinum ingeniũ, cum ex alijs infinitis perspici queat: tum uerò ex eo, quòd cum tempora aduersarentur, nec tamen res tuas euerterent, id euidentissimum signum fuit præstantis tuæ sapientiæ. Nam cum Imperiũ perturbatione plenum suscepisses, nec dissimile nubibus ab Aquilone agitatis, & penè omnes nationes in nostrum exitium conspirassent tanta uehementia, quantus in Nili cataractis impetus esse fertur: tu solus impressiones illas constanti animo, instar immotæ rupis uiolentos fluctus aspernantis, excepisti: atq;

σωτερῶντες ἐφ' ἡμᾶς, καθάπερ ἐπ' ἄνδρα ἀχῆ τὸ παιδευθὲν ὑπ' ἐμοῦ. ὅτας φασὶς πιθὸς ἅπαντας ἢ οἷς καλλιστος, ἐκκαίων ἐκφρυῶν. ἔχεις δ' ἢν τὸ τοῦ Σολομῶντος πῶς σὺς ἐφαμίλλους, ἰσίας αὖ ἴχνι ἐμοὶ Θεοδοτῶν. ἐκφίχεις γε μὴν, ὥστε δὶ ὑδάτος ὅσις * ἄκιστε. ὑπὲρ γὰρ ὧν ἴστι φάναι, ἐκεῖ ἢ οὐς χρήσιμα· πῆς * εἶσιν πολλοῖς ὧν μαρτυρίοις ἐγκαυθοῖ δὶ βραχέσιν, ἃ τοσά πως μὲν, μὰ τοὺς θεοὺς, δὶ, πολὺ μᾶλ' ἂν τύχοιμεν ἂν εἰς γὰρ τὰ κάτω θαυμάζειν φῶν, τὰ πῆς ἐκ φῶν, πολλὰ ἢ φὶ ἐστὶ βασιλίσσης, ἣν ὧν πολλαχοῦ ἱκάνε παρῶσα ἐκάλεσε μαρτύρειν. ὅσοι δὶ ἢν σῶν μιμοῦνται, πάντες καὶ βορέαν καὶ νότον ὁμῶ τοὺς λοιποὺς ἢ γῆς πέρασιν, ὅσις μὰ οὐ φάσκε μαρτύρειν ἂν, ἅτοις ἐδῶ· φανῆσ' ἢ ἐλᾶναι ψυδιλίμους, ὀχ οὓς τ' αὖ ἀναίμους δικᾶ. ἐπὰ μὰ τοι τῆ τὴν αἰξαγόραν, τῆς ὅτι σοφὸς ὁ τὰ παῦτα διακοσμᾶν καὶ παῦ ἦν αὐτῶ, ἅτε δ' ἅπερ τῷ πρώτου σοι τ' ἢ νῦ σοφίας ὀχυῆ τ' πεφυκὰ ἦν, ἐῆ ἅτε σοι τῆ αἰχλὺ διακοσμᾶς, ἢ φρονίσεως τῷ μεγίθει παῦτα πῶς ἐπαν ὡς τὸ χρήσιμον, ὡς τ' ὀῆ αὐτῶ οὐδεὶς ἄμεινον. ὀῆδα δὶ καὶ ὁ λόγω ὡς φάσαντι νῶ μοι δικᾶ, ὡς γνώμα καὶ φρονίματι καὶ αὐ- «
» δρὶς ψυχᾶς, τὰ πολλὰ ἦν πραγμάτη, ἀλλ' ὃ τῷ πάν- «
» θω ἦν ἐναρχόντων κρίνοντα. ὡς γὰρ ἃ τις ἔσεσθ' μὲ «
πάσης τῶν φῆ τοῖς φθόγγοις ἁρμονίαν, χόταν μὲν τὸ ἢ χορδᾶν ὅπως τινὰ πάσα, χαλᾶν δ' ὅπως ὧν βάπτον, τὰ τι διαστήματ μὴ πῶ πεινύμεν, κάλλιστ' οὖν τὸ χρῆμα τῆς ὠδῆς ἀφαίνυσι· ὡς δὶ καὶ σὺ τὰ φρονήσεσι καὶ ῥυθμοῖς πᾶσι μουσικῆς τὰ πρὰς μετὰ διέξαγε, τῶν σῷ πάσεων, ὡς ἁπᾶν, ἁρμονίαν ἁρμόζεις, ὡς αἶναι σωτάδιαν παντχόθεν ἑαυτῆ κάλλιστ' πέχειν, καὶ ὡς αὖ πάντες παιδᾶν, θεῖν αἶναι σοφῶς τὸν σῷ σοῦ τὰ πρῶτα καλιστάμενον. οὕτω σὶ θεῖόν τινα, ἢ τὸν ἀνθρώπων, ἄνδρα πᾶν πάντες νομίζουσι ἄνδρα πεφθάνειν γὰρ ἢ τὸ καθαρότητι, τὰς ἢ ἐκάστων ἑκάστου διῆρθμένον διαθέσεις καὶ γνώμας, καὶ ὅπου μάλιστα τούτουν ἀγῆτὰς ἃ κατίας κάλιστ' διαγινώσκων. κατὰ τοῦθ' ἁρμόζεις, ὡς ἄρτια, σαυτὸν, ὡς δ' ἃ τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις. καὶ κυβῶνᾶς, ἢ πῶ λαβῶν, τοὺ πλούσφορον γνώμων ἑκάστων, καὶ διατίθης ὅπου αὖ χρὼν τὰ πράγματ βέλτιστον. γνώμων δ' ἂν ταῦτ' πον, ὡς οὐκ ἂν ποτ' ἀμάρτοιμεν πῶς φάμας ἄλλοσε πουῦτον, ἃ μὰ ἔφθης ἄλλοσε ἢ' ἴλλας. οὐκ ἂν δὶ μιλτιάδης ἐκεῖν' οἶμαι ἂν ὄνομ' ἄγνωτ', ἃ μὰ πῶ σοὶ σατράπαι, καὶ τὰ τῆς ἀσίας ὅπλα πῶς ἐπῆλθ' καὶ μαραθῶνα σὶλέσαντ πρόσθεν. ἀλλ' ἴσχε αὖ τῶν ἀρετῶν θαλαμεύσαντ' ἀῆ, ὡς ἅπαν, καὶ ἐπιχνᾶς ἢ ἀπ' ἄλλο καμάτ' ὥσπῶ οἱ θρασυτὴ καὶ σοῦ δὶ τῶν οὐρανοῦ ψαύσασα φρόνησι, κἀπὸ σὶ αὖ πῆς ἐκ μυελῶν μὲν καὶ ἄλλω ἐπὰ δὶ καὶ ὁ καιρὸς αὐτὰ πνέυσι μὲν, ἐκ αὐτοίδιον δὶ σε τὰ πράγματα, πάσας βασαῖς σοφίσθαι πρ' αὖ ἂν λέγμα, ἀκιβδήλω φάσα χρυσῶ κατισκιάζειν σε τὰ ἢ διανοίας. πολλᾶ γὰρ τὰ πράγματα ἀλλοῖος διαφέροντες ἐνιαυτῶν, οἷσ αὖ διαφάσει τοῖσδε ἐπίσασα ἂν τροφᾶν ἀπῆκτίας, καὶ μικρᾶ παύτων ἐνῶν ἐφ' ἡμᾶς κινημάτων, ἅτε σοφοῦς ὥσπῆς φασι καταφράξας νάλον, μόνω αὐτὸς τὰς ὠμότητας ἐς σαυτὸν ἀναλῦσ μένος ἴσων φρονήματ πῆ πλησίας πᾶδηλῆ, πολλῶν πᾶσεχνημένων κυμάτων ἀνημάτω μᾶνται, οὕτω καὶ

atq;

οὕτω καὶ βουλόν καὶ σλαπίδης ὡς ἐδ' ὁτιοῦσ'οτιοῦν ἦν
ἀπαίτ' ὀνόμασιν ἐπὶ πᾶσι τοιοῦτον μόνον ἐστὶ
δίκης, ὡς' ὄγκον ἂν μέλλον, ὡς ὁτιοῦν παραμύθιον λόγου
δυξιγένες, ἢ σοὶ ὄγκον πληρωθῆναι ὡς ὑπάνω, ἢ τῆς βού
λοιτο σλαμπρῶν, ὅσα τι λόγοις, ὅσα δὲ καὶ ὄγκοις φρο
νίσεως γίμνουσιν ἐκατόφοις ὠθητέλεις πρόσπαε, ἀμέ
ρας ἐκέτης ἐρώμενον τὰς ἄρχας ποιῶν τι σφόδρα
πτῶν ἀνός. μᾶλ γὰρ ἂν μαλιμάκαν, ἅπας ἡγέλοι σῶν
ἢ λόγων ἢ ὄγκων καλόστων ἄμοιρον. σοῦ γὰρ καὶ φθέ
γμα τὸ ἀμαλόεσα καὶ πρωτόσπα ὃν τὸ πρῶον, καὶ
τὸν σφόδρα ἀμάλιστον, ὡς ἐκπιθανιμμένον ὧ μάλα
ὥσπερον, ὄγον, ἢ λίγατι τὸ τὸ σαὶλ δαιμόνιον ἀ
πὸ ἀλαβὶ λαννύρα. ὡς νῶν γι σοῦ χάριν χολλὼ ἄγα
μαι φόβα πάντος ἡμᾶς. γὸ γὰρ τῇ κρύπτῃ ἦν κεδ' ἡ
μᾶς, ὡς ἀπᾶν, πρεγμάτων καθιμένον ἐρώντές σι, ὡς
ἀλαζυπτοιῶτα ὑθμιλᾶς, ἵν γι ἦν πθαλεόντ' πε
ρισπλάσμιθα, καὶ τὰ τίνες πῶς δικηόντα λανέ,
* περὶ τῆς πώρας ἀὰ παρακρούλθαι, γμησόμενα
ταῦτ' ἐδόντες τῆς σῆς ἀλανίας πρόσπαεν, καὶ μέχρι
πάντου τέχ' ἐν τινες ἀλυμάσαιον, μέχρις αὖ πεισθεν
τὸν ἀρίσλιν σον σωίσην γόθύμων. ἴσασι ἐδέξας ὡς
ὑφ' ἅλιον καιμόνος ζίφυρ. ἴλαβον δ' ἐρᾶ ἰμαντὴν
ἀγαγ ὡς τῆς ἀδύστους ἦν σῶν κατέρχον κεδιὰς
πλειστῆλμα ἦν. ἔσο δ' ἰῶ δ' ἀπου, ὅπερ ἀπιλιγόμλω
τὸ λόγον ἀγχόμλον, σαφίστα ταῦτον ἐκρούστε
ὠὰδόμλον αὐτὸς ἰμαυτὸν, καὶ γαρ ὅμλω μικρᾶλε
ἀπάντ, καὶ ὅσα ἀρκᾶν ἔν χρύς ἰκπιν, μακὶτ' ἔναι
πλαμμελὶς ἦν γ' ἐξᾶς, ἀ βουλαίάλω, ἐκστατῶν. πε
ρῶλθ δ' ἀ μ' ὡς πρᾶγμα πιῶν ὅλω, ζιμᾶς τὰ μίγυ
σα γνώμης κεπεφυδίμλον. πῶς γαρ πιῶ μετέστ
χεμαι ζιμᾶς φρονίσεως πθθιρῶν λόγων, πλὶ
ἦν ὄγκον δὶ ἦς τοῦτα πρᾶτ, καὶ ἀ ἴσατα ὅσ
περ ὀλκὰ δὶ φόλακα, πθυόμενον ὄγκων πιᾶν, ὅσπερ
αὖ ἄ τις ὁμαθᾶ πιῶ ἄκρον λεῶν τῇ χεὶ, ἴσασι
χόμενον ὑφαιρᾶδαι τινὶ, ἅπασα τὸ ἰφιξῆς κινθυ
σμλόνον. τὸν δ' ἰῶ αὖ ἀζυλίας μεσὸν, ὅσπερ δὶ ἀ τὸ
μόν τι, ἐ μὶν εἴον τ' οὐκ ἔχειν ἀγαίτησιν, ἀ μὰ πι
νῶν κἀκάντα τὶν συγγνώμλω ἐτυχῶς ἀφαιρῶντο, ἄ
τις ἀπαρραθάλασσος ὤν, ἴσασι πθυπλοίᾳ μὴ τὰς ἀ
ᾶδας, ὃν δὶ τὰ τ' πιλαγῶν ἀμὶχανα ἐκ ἰβίλασ' ἐκαῖ
ἐδ' ἀμῶς ἰφᾶναι. ἀλλ' γαρ ὧν τ' ὀλόγων ὧν κἀμοὶ δὶ
κᾶ ἦν σῶν ἀγαθῶν, ὡς ἀπᾶν, τὰς ἀκτὰς ἦξαπλόν
σαντα ὃν πρὸ ὀφθῶν, ὀλχὲ τ' λόγων γνοεμᾶξίμ. ὁ τῶν τῇ
ἀρχῇ κῇ τῷ τιῷ δι χρόνω μᾶλα πθσφυῆ κῇ πθσίσιον
τε ἀπφύνες σὶ θιος, αἰᾶνι ταυτὶ σωδιαμῦοὶν σῦ
τι κῇ ἦν ἐκ σὺ τὸ βασίλαιον κράτ, ὡς αὖ κῇ ἡμῖν δὶ
δαιμονῶν ἄπ μέχρι δικατοῖς. ἰμοὶ μὲν ὧν τοῦτ δι
ξιγίας τῷ τιωικῶτα ξυμβίβακε. τὸ δὶ χρόνῳ πθδαί
νοντ ὃν τὸ πρόσω, ἦξε ποσῦτ πλοῦτα τῶν αὐτὸ
δὶ ἀθισαν ἀπ κῇ δύμλιναι ἐκαρπύμλω, ἦ' ὅσον καὶ ἐ
χρόνῳ ὃν τὸ πρόσω πθδαίνων ξυαίβακεν. ὡς καὶ ἐς
τὴς ἦν ἰφρεπᾶν μι ζιἐκκλυσίας πῶτας ἡμᾶς ἀ
πάγαι ἐσκίπτο. ὅδε δὶ καὶ ὅσπερ αἰρέβινά τινα
τῶν τὸ χειροφύλακ ἀξίαν φ γι ὡς παρόντ ἀπά
γκαζε δίξαδαί μι, ἵν' ἂν τις τοῦτ' ἀπρόσοπ
αὖ ὡδ' ἀφορμὴ πῶς οὖν βασπάνοντας, καὶ ἐπ' ὀδίν
τα λοιδορημένους αὖ ὡδ ζι ἡμετέρας ὕπτα τιμᾶς,
ἧς παρ' αὐτοῦ λαμπρῶς οὐδὲς ἐκαρπύμλω, μέτ
χρόνῳ πθασφιγκὼν ἐς ἰδ ταῖς πλάσις, μετὰ τι
να πλειὼ πρίχε, μετὰ τινα τιμῶν ἰφαπαλῶ.

atque omnium periculorum tempestatibus
sedatis, in tranquillum portum nos perduxi-
sti. Ita tu quidem & deliberas & disponis
omnia, ut nemo omnium prius illa cogitare
possit, quàm perfecta fuerint: idq; adeo facile,
ut difficilius sit alijs ea cõmemorare, quàm
tibi administrare. Vnde fit, ut si quis enume
rare uelit prudentissima & dicta & facta tua:
non aliud agat, quàm qui cuiusque diei horas
numerare instituerit, quarum nulla elabitur
pulcherrimarum tuarum uel orationum uel
actionum expers. Nam uel tuæ uocis sonus
unus mitigat & mansuefacit hominem etiam
immanissimum: id' que facilius, quàm cinyra
Dauidis, dæmonium Saulis fugabat. Nũc
igitur tuo beneficio metu omni uacui sumus:
Nam cum te in puppi (ut ita dicam) rerum
nostrarum sedentem uideamus, & diligenter
excubantem: ex ijs quæ præcesserunt, parati
sumus: & nuper expectata pericula, priusquã
periculum eorum faciamus, auertimus, tua sa
pientia illa omnia propulsarum iri præuidẽ-
tes. Ac tantisper forsitan aliqui desperarint,
donec summam prudentiam tuam cogita-
rint: tum uerò ita recreantur, ut afflatu Fauo-
nij æstuantes. Sed quid ego imprudens in
excellentiæ tuæ gurgites me paulatim immis
to? Neque uerò aliud ago, quàm quod ora-
tionis dicebã initio, me planè dubitare quid
sit agendum, aut dicendum. Putabam enim,
si pauca dixissem, quæ ad æs alienum dissol-
uendum satis essent: licinim fore mihi cæteris
supersedere. sed non animaduerti me id face-
re, quo mea opinio plurimùm fallerer. Nam
cum de re maxima, tua nimirum sapientia, di
cere instituissem, prætet opera per quam illa
geruntur, & quam ita sequuntur ut maiora
naui gia lembi: perinde me facere animaduer
ti, ac si quis cathena summa manu prehensa,
putaret eam sic se ablaturum, ut annuli reli-
qui non mouerentur. Id quod incogitantiæ
summæ fuerit, sicut & meum factum: quod
tamen ueniam meretur, nisi ea illi etiam ne-
getur qui maris ignarus in littoribus obuer-
setur, sed in profundum pelagus sese demitte
re minimè uelit. Mihi certè quidem non à ra-
tione alienum uidetur, tuorum bonorũ quasi
littora ut licuit præteruecto, in uoti portum
appellere. Deus, qui te huic Imperio, & his
temporibus apprimum & opportunissimũ
produxit: idem tuam tuorúmque Imperato-
riam maiestatem in omne æuum tueatur, ut
& nos perpetua felicitate floreamus. Tum
igitur sic accidit, ut hanc orationem habe-
rem: pòst autem, ut quantum ætate procede-
rem, tantum illius erga me benetuolentia au-
geretur: adeò ut primos etiam Ecclesiasti-
cos honores mihi conferre cogitaret, ac sta-
tim Chartophylacis dignitatem accipere me
cogeret, ut speciosam causam haberet ora
obturandi obtrectatorib. qui clàm illi ob talem erga me affectionẽ conuiciabantur, q̃ nec ꝑ-
uecta ætate, nec cano capillitio, nec sacerdotio aliq̃ cõmendatus, ut pleriq; solerẽt, illa frueret.
Iam

Gregorius Chartophylax esse no luit.

Inuidiæ obnoxij nonnulli homines.

lam uerò, ut re non dubia, etiam dignitasi cõ sentaneas uestes mihi parabat. Ego uerò ado lescentia mea consideratа, & tempore huiusmodi reb. alieno, ad hunc modũ uerba feci.

AVTORIS AD IMperatorem excusatio.

QVod ad me & immaturã sacerdotio ætatem attinet, non magna opus esse arbitror excusatione. Nam & anni mei talibus rebus sunt impares, & ocij ac literarum summus amor adhuc apud me feruet: nec me missum facturum affirmas, priusquam ijs ad satietatem fruatur. Tum enim & liberum fore mecum animum, & ad Dei ministerium idoneum. Nunc uerò & maiorem esse meam audaciam quàm aut sacra illa patiantur, aut ego facile sustinere queam. Quod ut nemini alij, sic mihi abundè notum est. Nam quãtam res experientiam postulant, tantæ mihi sum imperitiæ conscius, hoc quidẽ sẽpore. Atqui hominem adeò rudem diuinis & non tangẽdis sese rebus ingerere, nõ aliud fuerit, quàm si quis natandi nescius, in mare desilias: neque sani hominis ego esse puto. & ualde miror, si quis animo constans uel cogitare tale aliquid sustineat. Quibus enim fulminibus, quibus maris gurgitibus non digna fuerit illa confidentia? Cæterùm tuæ Maiestatis clementiam ergame, solicitudinẽ, & summã ad bene merendum propensionem, si quid usquã aliud, uel in primis magnifacio: & quocunque me uertero, non habeo, quo consilio adductus, quibúsue rationib. Imperator, te mihi talem præbeas: nisi quòd apparer, te cũ omnium Domino ingenioſe contendentem, non ullas expectare beneficentiæ causas; sed illud tantum spectare, qua ratione benemereri possis. Quod sanè omnib. Imperijs dignissimum est, & maximè proprium. Nam beneficentiæ causa suppeditata benefacere, non tam benefici fuerit, q̃ eius qui id meruerit: & nunc diuturna illa cõsuetudo tua in immutabilem naturam est mutata. & ita, ut omnes aliæ res siue naturæ, munus ultrò faciunt, ut aqua humectat, us ignis urit, eodemq; modo cętera per omne quũ naturas suas retinẽt, nec ulla unquã usi ab ijs depellunt: sic & ipse ad benefaciendum natus, neq; uerbis neq; factis benemereri desistis. Quare cum gratum animum declarare uerbis in primis cupiam, nec id pro dignitate facere possim, non minus & tempori & orationi, quàm ipsi mihi succenseo, cum utrunque ex æquo reprehensione dignum existimem. Nam oratio cum materiam superet, & uirtutes propius attingat, diuturnitate temporis nec mutationi, nec exitio fore obnoxia uidebatur: sed perpetuò sibi constatura, ut uim rerum abundè exprimeret. Verùm enimuerò & ipsam esse mutatam, post-

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ.

ΚΑΙ μὴν ἰμαυτῷ καὶ ὡς οὔπω μοι καιρὸς τὰ ἱερατῖα, βραχύ τινα ἐρεῖν κἀμοῦ μοι δικῶ τὴν ἀπολογίαν. ὅ, τε γὰρ μοι χρόνῳ ὅτι ὠρᾶῳ πρὸς γε τοιαῦτα· καὶ μὴν τι γε καὶ οἱ τῶν λόγων μανιώδεις καὶ λυττῶντες ὄρεξις, ἀξιώσειν ἂν ἤδη ἐμοί, καί μοι μὴ πρὶν ὡς πόρρω ὄντα, πρὸς αὐτῶν διηνεκίζονται. τότε γὰρ καὶ τὰ θεῖα τῆς ἀφύτου ἕξεως, καὶ ἐκχεῖν πρὸς ἐκεῖνα λατρείαν. τὸ δὲ νῦν ἐμβεβιῶσθαι δεῖν ἤδη μυστείου πλέον, ἃ ὀκνῶ γε φράσαι βαδίως ἔχειν, ὅστις δ' οἶδ' ἃ μὴ τῷ δι' ἤθη παιδὸς ἄλλῳ. ἀλλὰ γὰρ ἃ τῇ ἐκπαίτου ἄλλα, καὶ ὅστις δι' ἤθη παίοντι πρὸ ἄλλων ἐμοιγε. ὑπόσιλω γὰρ ἰχθῦ τὸ πρᾶγματος τῶν ὤρων, τόσιλω, ὡς ἀπεῖν, ἀσκῶ τῶν ἀπορίαν φ γοῦν τῶ παρόντι. πρὸ οὕτως ἔχοντ' ἐμαυτῶν, κατεπλαγῆ δεῖν ἔσωθεν καὶ ἐφαύσειν, ἐμοιγε ὡσπερ αὖ ἃ πρὸς ἐκπαίδα λαλέπη, πρὶν ἃ μαθῶν σφαγίχθαι· οὐθ' ὑγιὲς ἄγαμαι, καὶ οὐδ' πλάσιν δίκω θαυμάζειν, ἃ πρὸς αὐάχοιτό ποτε ποσοῦτῶ πλέμαι αὐαχίδαι, λέγω μὴ κεκτημένῳ πλήθῳ ἑαυτῷ. πόθεν μὲν γὰρ ἂν αὖ πρὸς ἀπειρίαν, πόθεν δ' οὐκ ἂν θαλαττῆσαι τοσοῦτον τὸ πρᾶγμα ἐπέξειμι; ἔφη, τό γε μὲν πρὸς ἐμὲ δύναμις καὶ καιρὸς μόνον τῶ σὺν κράτους, καὶ πρὸς εὐπειθίας ταῦτα πρὸς σφόδρα ἀδικαίως καὶ ἐξυβρίστως, ὅπερ δ' ἂν τῇ ἀπαιδεύτῳ ἐτέρῳ, καὶ ὅστις δ' ἂν τοῖς μέλεσι ἐγκρατὴς ἄγαμαι. καὶ οὐκ ἴχω, πανταδαπὸς γεγονέναι, πόσῳ χρὴ σάμενος ἀδικείας γοῦν ὅπως ποτε, καὶ εἷς τῶν πρὸς αἰτίους αὐτὸς χρεσάμενος, ὦ βασιλεῦ, παῖδός μοι γένοι. ἐλλ', ὡς ἔοικε, πρὸς τὸν κοινὸν ἅπαντες ὡσπερ πρὸς αὐχένιον δύφνιος ἀμιλλώμενοι, εὖ καὶ μάλ' ἐς αἰτίας ἀνέπεσε καὶ ἀγαθὸν ἀλλ' ἐπὶ μὲν, ἐπὶ δ' αὖ πόθεν γίγνεται, καὶ σφόδρα θελόντων δύφγιτες. ὃ δὴ καὶ μάλιστα πάσας αἰχμὰς οἰκειότατόν τι καὶ πρεπωδέστατον. τὸ γὰρ πεπνιγμένον αἴτιος δύφγι- "
τῶν, ὃ μᾶλλόν γ' ἂν ὦ τὸ ῥᾴστον, ἢ τὸ τοῦ αἴτιον "
πολυβλήμονος. καὶ νῦν γέγονέ σοι τὸ θεῖον φύσις "
ἀμιγεκλύστως ἴχνευσε, καὶ ὥσπερ ἵκασε τῶν ὄντων τὸ θεῖον φύσις ὕδατος αὐτομάτως ἐκπηλᾶ, ἢ ὑγραίνα μὲν ὕδωρ, κάει δὲ πῦρ, καὶ τἄλλα ὡς ἡ φύσις ἑκάστῳ ἐνεχαροπόησεν, οὕτω δείξει τὸν αὐτὸν αἰῶνα σβεσπλοῦντα οὐδαμῇ οὐδαμῶς, οὐδ' ἐπάνω οὐδ' ἐμοὶ χαροπηθῆναι δεδωκυῖαν προσῶς. οὕτω δ' ἀκὴ αὐτὸς πιφυκὼς πρὸς δύφγισιας, ὅστε καὶ λόγοις καὶ πράγμασιν, εἰσιὰ τι φύσις ἄπρηπῆον καὶ ἀπίρατον ἴδιον, οὐδέποτε οὐδ' ἐμοὶ σβεσπλάπας σβεσπλῆν. ᾧθῷ τοι καὶ χάεσπας ἀπέσας ἰδίλαν ἐμελοτῶν, ἴπασπα τὸ πρὸς ἀξιον ἐπέχω, ἐχ ἕπερ ἰμαυτῷ γε δοῦ τι λόγῳ καὶ τῷ χρόνῳ ῥιμισῶ. δυοῖν γὰρ κατ' οὐδέτερ οὐδ' ἑτερ ἰσκασιν ἀνίγλυπτ ἰμοιγε φαίνεται. ὅ, τε γὰρ λόγ ἀὐτόφυος ὢν δ' ὕλης, ὁ πθοίκων μᾶλλον ἀπαῖς, ἰδίκα δὴ μοι μαδ' ἐνὶ τῷ χρόνῳ μὰ προσῶ, μᾶλλον δ' φερᾶ τιν λατρεύσειν, ἀλλ' ὁμοίως ἴχειν φ παντὶ σβεσπαντὸς τῶν δι' πρᾶγμάτ φύσιν ἀποφαίνειν ἀπιχώντος· ὃ δ' λίληθεν ἄλλῃ μιτακιλαῖν ἡ αὐτός.

ἰπαδ' ἃ

ἱπαδὰ σίγ' ᾗ πτύχαι ὃσ' μακρᾷ θεσαυρῷ τῶν
καλῶν. αὐτο γὰρ ἀθρῶν ἔχω, ὡς' οὐδ' ἧς τῷ αὐτῷ
χρωμένῳ ὕμνησαν πῶς ἔξιον τὰ σά, πάλαι πολλὰ
ἀδικούμενα παρελθόντες τε καὶ παριόμενοι. οὔκουν
οὐδ' αὐτὸς θαῤῥήσας ἦκον, ὡς ᾗ ἔξιες ἴσως διωσό-
μενοι ἰδικίδια. καί τοι γε ἰδουλόμην γ' ἂν μᾶλλον,
ἃ ταύτα μοι ἐγγένοιτο χρήματα. μεγίσλων γὰρ ἂν οὕ-
τω τοῖς ἐμοῖς παρῆν λόγοις τὸν ἔπαινον, ὥσπερ
αὖτα καὶ ταῖς ἑαυτῶν χρῶνται οἱ τὴν ἰδέαν μυσικείαν ἐκ-
πεμόντες. ἀλλὰ πολλῶν τῶν ᾗ παρόντων ἐμοὶ ἀ-
δυνάτων τὸ ταῖς βίβλοις καμόντων, γνῶτι τῶν πολλῶν
καὶ ἔσαν ἰδυνδυνία καὶ ἄναι καὶ λίγοιθα. φανεῖ ἡ
τὸ λόγου χρόμενον, κἀμοὶ δίδωτο τὸ ἐπαινῶ μόνον,
ᾧ ἂν τὴν μῶμον ἀχθόμενον ἀσκῆται ὃσ' ἅπ, κἠ ἐκεινὸ
πάντα, ὅτι μὲ συμπαρῆκεν ὃσ' πεῶδι καὶ τοῖ-
δι κάλλα τὸ ταυτὸς, καὶ τὴν ἄξιαν τὸ ταυτὸς ἐπα-
ίνεσιν. κατὰ ταυτὰ γάρ μοι καὶ αὐ ὃσ' καὶ ἐκεινό-
πᾶν ἐπῇ, καὶ ἄχθοιθα τῷ χρόνῳ νυνί. ἄπερ καὶ γὰρ
ἂς ποσύτων ἀγαθῶν ἐμπλεων πολίτην ἂν θρω-
πῆν σι, καὶ οἷον οὐ μέχρι σοῦ, ὁ δ' κἀκεῖνος ὑμνήσοντας
ἀξίως συμπολίτην, ταύτ γ' ἂν ἐποίει δ' δοκιμάκ
ὃσ' πθάνοντ λόγῳ. νυῦ δ' ἐξ ἡμέσεως ἐλοτιμῶ-
ται τὰ κάλλισα. πάλαι μὲν γὰρ ἰδ' ἄκυρ τ σοφῶν τῆ
φύσει, ἐρημίαν ἀξίων πεγμάτων. νυῦ δὲ τὰ θαύμα
τ' ἄξια πθόμενος ἀφῆκαν, ἀλλὰ καὶ οὐ ὑμνήσοντας ἀ-
ξίως συμπθόμενος κῶν, ἃ πάντ γε πιῶν, καὶ ὡς ἀλη-
θῶς ἐπίξια ᾗ ἑαυτῶ φύσεως. ἐπίσης γὰρ ἐκλαύσου-
σι τὸ ἀτυλοῦς καὶ λόγοι, ὧν δ' ἐξεμίαν πεγμάτων
οὐκ ἔντων, καὶ θαυμάτων ἐπάξια πεγμάτων τῶν
θαυμασόντων οὐκ ὄντων, οὐδ' παρεπιμφόντων τοῖς
ἰδίοις. ὡς νυῦν γε μόνοι ὃσ' χρόνῳ τῶν χαρίν ἐχόντων,
ἂν οἷον ἰλιῶ ἀκούομεν ἐπίτε τῇ φρονήσει, καὶ τοῖς
ἄλλοις μᾶλλον ᾗ αὐτοῖς, ἀκόσ μιτὰ γε τοῖς φάμας
ὑδὲ μίγα αἴρας τὰ πεγμάτα, σωκπόντ ὧν ἦ
παρῆδὸς ἰλίγχου ὃσ' θνάσκοντ. σωκπόντ δ'
καὶ τῷ ἐκ ᾗ σωκθάκες ἰγγινομένου κόσμου τοῖς πρα-
γμασι. φιλᾷ γὰρ πως τὸ μὲν παρὸν ἀεὶ πῶς κό-
σμον ἀπεκλίνας καὶ μαράνας τὸ τῆπτόν, διὰ τ
διὰ τὸ πλάσην αἰδόσεσι, καὶ σωκχῶς ἐς τὸ τοῦ
νοῦ συμφόρως τεμεῖν, καὶ ὅτι ὄξα τῷ ᾗ ἐξουσίας
τῷ χρῆθαι ἀκόλασον, ὥσπερ αὖ ἐκ τοιῶν τὸ
παρεκτὸς ἀναίσιον ἀεὶ διατιλᾶ, διά γε τὸ ἀτα-
κίνως καὶ ποτ πῶσ ἐθέλειν τῶν αἰδοσίων μιᾷ πνι
τῇ ἀκρᾳ καὶ μόνῃ. καὶ μέλιτ μὲν γὰρ καὶ κρεῶν κ'
ὅσα πλουσίας πρακτῆς ἀσὶν αὐαθεματα, ἃς κόσμον
ἐκλελαικώς πε, ἐπιθύμησον ἅδιν καὶ τυρᾷ καὶ θύ-
μῷ, ἐχ ὅτι ταῦτα κρώβῃ ἐκάνων, ἀλλ' ἐδέαν ἂδ' ὄξα
τὸ ἀπάνιον τῶ κεχρῆθαι. ἃ δ' ἔτι ταῦτα, καὶ κόρ-
ἀεὶ τοῖς χρῶσιν ὧν ὁμολογᾶται, τὰ δ' σα ᾧ ἄροντα
ὄξα μακρᾷ τῷ χρόνῳ καὶ βλακόμενά τε καὶ ἀνούμε-
να, κόσμον ἀδῆκε τοῖς κεχαμένοις ἐμὶν ἀδ' ἐπόπδ' ἰμ
πιεῖσιν, ὅτι μὲ καὶ πῶς ὧντες ὀξ ἀκόνοι μάζους,
ὥσπερ τὰ ὧν ποτάμων ῥόιμα τε αὖ πολλ ὃσ' δί-
ψα καιμένοις, ἅπτυ γε κ' τὰ ἀγοιμά ᾗ χρᾶβ
νμένκες μιτὰ πολλ τῷ ἀράσιον· ἀ γὰρ χ' μ κακό
τῳ ἀνελίσαν ἔχα τις πεγμάτων κύκλους ἐκ σου.
οἷς ἴξιν δ' πυ σωσίρεω καὶ μυθικὰ πνα γοητεύμα
τα, πρυφῆντα κετὰ τὰς ἀληθίας, μὰ τὰς λόγις ἴ-
σους ἐκ χρόνους ᾗ ἐκ ὧν πεγμά ὧν ὕλης, καὶ πωτὰ
τοῖς ναυτικοῖς ὀξ ἀπορίας ὅσαν, εἰ μὰ ὀξ κινουμένων
ὧν φόρτων, ἔμμων θαλαθέων τὰ κρὰ πλησῦσι τῆς
ἀλκάδ' ος. ἀλλ' ᾧ θιάσῳ κᾶντα πᾶσιν ὀφθαλμοῖς,
καὶ

postquam ad te diuitem bonorum thesaurũ
se conuertit, animaduerto. Adeò enim debi-
litata est, ut nemo unquam ea usus, res gestas
tuas p dignitate celebrare potuerit. Quare
nec ego ea spe fretus accedere potui, quãuis
nihil mihi sit optatius. his enim uerbis meis
dignitatem maximam conciliatem, sicut ij
manibus suis qui res sacras contrectant. Sed
cum, ut prouerbio dicitur, multa libris conti
neantur, quæ nos præstare nequeamus: emul
tis illis & hoc unum fortasse & est & dicitur.
Hac orationis parte Atticæ fabulæ in men-
tem uenit, quæ Momum Ioui succensentem *Momi af-*
& illudentem facit, quòd cum tanta & tali u- *fentatoria*
niuersitatis pulchritudine non etiam dignũ *reprehẽsio.*
uniuersitatis laudatorem produxisset. Eo-
dem enim modo & ipse tempori nunc & illu
dere & succensere queo, quod eum te tantus
bonis refertum uirum produxerit, qualem
ante te neminem: si una etiam eos qui pro di-
gnitate celebrare te possent, genuisset, rectè
omnino fecisset, cum nunc pulcherrimarum
rerum semissem tantum ostentet. Nam olim
quidem doctorum hominum prouentum tu
lit, rebus gestis destitutum: nunc cum res ad-
miratione dignas protulerit, eos etiam qui il-
las pro dignitate celebrent, gignere est obli-
tum, neglecto utique ordine & planè pro na
tura sua. Ex æquo enim imperfectæ oratio-
nes sunt, cum res quibus celebrandis adhi
beantur desunt: & res admiratione dignæ,
cum qui eas mirentur, aut ad posteros cele-
brent, non reperiunt. Nam nime quidem ij
tempori soli debent, quorum sapientiæ famã
aut aliarum uirtutum audimus, quod una cũ
fama res amplificare solet. Nam hominis o-
bitum & reprehensio deserit, & comitari so-
litum nimiã familiaritatem fastidium. Nam
ea quæ adsunt, plerunque satietas comita-
tur, uoluptatemque imminuit: quòd & plu-
rium sensuum adminiculo subinde animi re-
cessibus ingeruntur, & ijs pro libidine & uti
& abuti licet. Contrà uerò quæ præterie-
runt, nihil habent fastidij, quòd raro, & uni
ferè aurium sensui offeruntur. Nam melle &
carnibus, cæterisque diuitis mensæ deliciis
fariati, caseum interdum & thymum deside-
rant: nõ quod hæc illis præsent, sed propter
raritatem requiruntur. Quod si hæc ita sunt,
ut præsentia fastidium comitetur: cætera quę
ex interuallis & uidentur & audiuntur, adeò
nos non satient, ut uehementius desiderem-
tur, quemadmodum fluxus animum ab ijs
qui magna situ afficiuntur: nimirum etiã pro-
uerbia multum uicisti. Neque enim res uetu-
state obsoletas dete referre quisquã potest,
quibus etiam fabulosa commenta, & uentati
fucum facientia possunt inseri, rerum gestarũ
materia forsitã orationem destituente: eodẽ
planè modo, q uacuæ naues harena impleri
solent: sed in theatro ex positæ sunt omniũ o-
culis, & omniũ linguis & laudib. celebrandæ.

Cæterùm

Cæterùm linguam requirunt in Academia & Stoa educatam, & Demosthenicas lucernas redolentem. Nam bonorum tuorum fontes, omnium huius ætatis eruditorũ linguas iam olim demerserunt. Quas ob res ne nos quidem inepté facturi sumus, si lingua repressa, tuo aspectu contenti fuerimus. Hac enim de causa pluribus sensibus ad mentis nostræ correctionem præditi sumus, ne quid eorum nos quæ in mundo sunt lateat: sed quod in alio decesserit, alio pẽsetur. Ac ea quidẽ bona quæ auribus dubijs accipiunt, rectè interpretem postulant orationẽ: quæ uerò in oculos incurrunt, ea si quis explicari sibi iubeat, perinde fecerit, ac si quis meridianũ solem uertici imminentẽ exiguo carbunculo demõstrare instituat: præsertim cũ res inusitatę magnitudinis, quęq; uires orationis superant, tacitè admirari magis cõueniat, ne fortasse nõ exornemus illas, sed deformemus. Ecce in cœlis q̃ admirãda res est sol, quòd ita perambulat, ut ineffabilẽ splendorẽ secum trahat. Sed nemo in hunc usq; diem secundũ laudationũ leges palàm eius pulchritudinẽ & magnitudinem & iucunditatẽ celebrare ausus est. Nam cum nihil sit in orbe quî cum conferri possit, multũ aberit ut quisquã perspicuè de eo dicat. Longè uerò minus, uel nullo pacto potius, res tuas quisquã enarrabit, qui quicqd in rebus humanis uel pulchritudine uel magnitudine excellit, es cõplexus. Quòd si ãte laudationũ leges petitę essent, essent eæ non modò magis uariæ & copiosiores & artificiosiores, sed & illustriores & sinceriores, neq; à fide ueri abhorrere uiderentur. Nunc uerò ut rosa languida, amissa, ubi non oportebat, uenustate, alijs fortasis usui esse uideantur: tibi uerò usq; adeò inutiles sunt, in aereis uolucribus lineæ uestes. Quare mihi dubitanti, & ad quod dignum exemplar orationem referrem nescienti, eo utendum esse uidetur, quod sit longè inferius. Ita enim sunt res humanæ, ut aliàs copia abundent, aliàs penuria laborent, & subinde aliter atque aliter sese habeant. Quare medicina illis non simplex, sed uaria est adhibenda: & si hac minus succesisit, res alia uia aggredienda. Est enim omnium rerum cognatio quædam & similitudo, propterea quod ex ijsdem elementis omnes constant. Ecce enim facibus & rogis utimur, cum solis splendore destituimur, & noctu ueluti alium quendam solem machinamur. Atque etiam cum totum mundum exprimere studeamus, ac circulos & motiones cœli, & cum terra configurationes: paruis quibusdam eum globulis adumbramus. Quòd si ad pictorum artes sermonem transtulerimus, ibi uerò imaginum & exemplorum copiam inueniemus, & uerè scenam quandam arte histrioniea refertam, quæ indicia quædam ueritatis utcunque colonibus nonnullis repræsentet. Nam cùm alia, tum uniuersitatis

huius

καὶ πάσας ἐκδοῦναι γλώσσας, ἢ οὐκ ἂν ἐξήνεγκεν ἡ πομπεία ῥῆμα. μόνῳ δ' ἂν πιστὸν γλῶτταν προθέμην ἀκεδαιμίας, καὶ σοῦ, καὶ λύχνου δ' ἀμοιβαίου ἐπίζεσαι πάσας γὰρ ὅσαι νοῦ εἰσὶ φύλογοις γλῶσσαι, πάλαι πολλῷ που κατεψεύσατο τῶν ἄλλων σῶν ἀγαθῶν αἱ πηγαί. ὡς ἐπ' ἀπορρίπτοις τοῖς ἡμῶν ἂν φανεῖμεν, ἐ τῶν γλῶτταν χάσκοντες τὸ λίγαν, ὅτῳ μόνῳ γε ἦν σῶν κεκτημένοι. τοῦτο γὰρ ἔοικε κ' πλάσει τῆς ἀδυτικείας πῶς τῶν τῶ ἡμετέρῳ νῶ κεχρήμεθα βελτίονι, ἵνα μὴ φῶ ἡμᾶς ὀλιγοδρᾶσαι τῶν φύσει τῷ κόσμῳ, ἀλλὰ τῶν ἄλλων θαττόν θέτερον αὐκάζεται. ἃ μὲν οὖν τῶν κελῶν ἀμφισβητοῦσιν πορδόντα πῶς τῶν ἀκοῶν, αὐτοὺς αὖ καὶ ἐρμηνέα ζητῆσαι λόγον. ὁ δ' ἢ τις ζητῶν, ὁμοίως αὖ ποιεῖν, ὥσπερ αὖ ὃ τις τῷ σελήνῃ μεσημβρίαν τὴν ἐκείνης λαμπάδα ἀξίαν δ' αὐτὴν ἄλλην, ὡς σμικρῷ τινὶ ἀνίσει κῷ. ἄλλως τι κῆ τὸ ἦν πεκτημένοι ἐπιφθονῶ κῆ λόγου τινὰ δυνάμεις, σιγῇ μᾶλλον ἐρμόσῃ θαυμάζειν, ἢ δ' ὧν λέσομεν αὐτ' ἀδυξίας ἀδυξίαν πᾶσι ἀσῆσιν αὐτοῖς. ἰδοὺ γὰρ ὑπερφυὲς πρᾶγμα τῶν ἀραίων καὶ ἄλιον, καὶ ἅμαξάν τινα δίαυσιν ὠδινούμενον τῶν ἑαυτῶν λαμπρὸν σπινθῆρα. ἀλλ' οὐδεὶς πω μέχρι καὶ τέλους κατὰ οὐδὲ τῶν ἐγκωμίων ἐλαφρύνει νεύσεις ἐς πᾶν πέρας ὑμνῆσαι κἀλλον αὐτὸν καὶ μείζονος καὶ τῷ πόντῳ. μισθὲ γὰρ ἴχνος ὅτῳ τῆς παραλίας τῶν γῆ κόσμῳ, πολλῷ δ' ἔκπυν πλεῖονος, ἢ μᾶλλον τῷ ταυτὸς γε δύσεσι τῶν τῆς ἀρμοζούσης γλώττης δ' ἐξιφύεις τέσι, ὃς ἅπαντα τῶν γῆ αὐθρώπεις τὰ κάλλιστα καὶ ἐπιφροντὶ, συλλέβδην ἔχῃς συλλαβών. καὶ μέλλω ἐκ μὲν σοῦ γε ἀσαν ἀγχμίοις τῶν ἐγκωμίων οἱ νόμοι, οὐ μόνῳ πεπιλάτῳοι αὖ γίγνοντο, καὶ πλέους τῇ τέχνῃ παρῶχρυτες ἐφορμάς, οἱ δ' αὖτοὶ καὶ παράτῳοι σεις πῶς ἔλλοντες καὶ ἀκίβδηλοι, οὐ τυλίους αὖ φίλων ἰδίωμα τῶ αὐτῶ. καὶ δ' καθάπερ ῥόδον μαλαχῇ καὶ ἀπύλισαν τῶν ἄρων φύσις ἐκ ἔχῃ ὧν, ἄλλοις μὲν δὴ τισι φανῶν αὖ ἴσως οὐκ ἐξωτικὸς. σοὶ δ' αὖτοῦ καὶ ποὺν τι σφόδρα ἐξωτικῶς, ὥσπερ τοῖς ἀφοβέμοσι πᾶσιν τε ἐκ τῶν λίνων φύλυματα. ἐπεὶ μοι ὀλιγοδρῶν καὶ ἄπιστε δυναμένῳ πῶς ἔξω αὐαφίραν τὸν λόγον παράδηγμα, χρῆσθαι ἔπεσι πολλῷ τῷ δίοντῳ φύσιοντι. τοιοῦτε γὰρ τε τῶν αὐθρώπων πράγματα, τὰ μὲν δύπορούντα, τὰ δ' ἐκπορῶντα, καὶ ἀεὶ ἄλλοτ' ἄλλως ἔχοντα. ὅθεν καὶ οὐκ ἁπλῆ τις ὅτι μὴ καὶ μέλαγ πολύτροπος ἡ τούτῳ θεραπεία. γὰτ δύθεν ὡς παρομίαν, καὶ ὁ δ' ὕστερῳ πλοῦς ὀχυρὸν ἐπίμπτατ· καὶ τῶν τῆς ὑπὸν ἐκτυγχάνοντες, ἀδυπόρῳ ἐπόμεθα, καὶ πρίτῳ ἴσως. συγγήσας γὰρ τις ἅπα ὀλίγ πάντων καὶ ὁμοίσεις, ἃ τ' ἐκ τῶν τοιχείων, ὥσπερ ἐκ μιᾶς τινῶν μητρὸς καὶ βίβης ἀλαφὸ τῶν τῶ ὅπαι σύστασιν. ἰδοὺ γὰρ καὶ λαμπάσι καὶ πυρσοῖς ἐκχρώμεθα, ὡς γε μὲν ἐφόσοι τῆς τε παῦπε βορεικοῦ σις λαμπάδῳ, οἱονεί πως δ' ὕστεραν ἐκ μηχανῆς ἄλλην τῆς ἀπόντος τῇ νυκτὶ. καὶ αὖτὸν δ' τὸν πάντα κόσμον ὑποπίζων ἐθέλοντες, καὶ κύκλους καὶ κινήσεις οὐρανοῦ, καὶ ὡς ἔχει χάματῳ ὡς τε πρίγματα, μικροῖς τισι σώμασι σφαιρικοῖς ὑποφαίνομεν. οὐ δὲ καὶ πῶς ζωγράφων τέχνας ἀπεγάγομεν τὸν λόγον, φύτωῦθε δὴ καὶ ἀφθονίαν ἀκόνων καὶ παραδειγμάτων εὑρόντες, καὶ σκιλιὼ ὡς ἀληθῶς ὑποκειτως γέμουσαν, καὶ ἀμφιγνώτως τῆς χρήμασιν ὑδιπλανομένης ἔχουσαν τελειοῦς τὰς ἐμφάσεις. πότι γὰρ ἄλλα, καὶ τὴν τῷ ταυτὸς ὑποκειν-

νόμενοι

νόμεθα δημιουργὸν ἐκεῖνον, ὥσπερ μήτε τοῖχον ἄλλος δημιουργοῦσι σκιᾶς δ' ἀναπλάσεις χαρίζεσθαι, μήτε ζωγράφον τοῖς ἀπ' ἐρίων ἄλλοις, παίζουσιν οἱονεὶ τοῖς ὕλαις καὶ τοῖς χρώμασι. καὶ τοῦτο μὲν ἐκ γῆς αὐξάνουσι τὸν σῖτον δ' ἀφ' ἵππου χλοάζοντα καὶ γαλακτοτροφοῦμενον, πάλιν δ' αὖ τελεσφόρον δ' ἀκμάζουσι, μόλις τοῦτο κελάμῃ καὶ φλοιῷ καὶ αὐθιερίῳ ἵππῳ καλύπτεσθαι θέλοντα, καὶ μονονοὺ τὸ ἀμήτειον πνικαλούμενον, καὶ ταῦτα πτιοῦσι μόλ' ἅρμα πομπεύοντες, μόλ' ἄστρων ὠδῖνας τε καὶ δύσεις, ἀλλὰ μᾶς ἁμάξης ἐνίοτε βλέπειν τι σῖτον καὶ ἄλλο· ἅρμα δ' ἀκμάζοντες. καὶ ἡμᾶς τηνικαῦτα μὴ δυνάμενοι τάχεως ἐν ὀφθαλμοῦ παρόντι κατιδεῖν, ἀλλ' ὕστερον μετὰ πολὺ καὶ παραλείποντες ἐπιζητεῖν πῶς ἀπλάτους ἐφέλκεται, οὐ μάλα μὲν ἀξίως, μάλα δ' ἐκ γνώμης ἀκριβῶς. νῦν γὰρ ἴσα κατ' οὐρανὸν οὐ μεγάλα καὶ κάλλιστα πᾶσι τοῖς ἀστρώοις, ἐφ' ᾧτε τινα τῷ οὐρανίῳ ξυναλλυλίσας σώματος τύπῳ, ἅμα ζωγραφῆσαι καὶ ἀσφαλίσασθαι ἐγχαράξαι τῷ σῷ γνωσιμάτῳ τὰ κάλλιστα, ἵν' ὥσπερ τῶν θεῶν δυνάμεων οἱ οὐρανοὶ, οὕτω καὶ τὸ σὸν ἅπαντα τοῖς ἄγαν μνημόσυνον ᾖ πᾶσι τοῖς αὖθις ἀνθρώποις, ἐφ' ᾧτε τινα τῶν ὑδρογόνων ξυναλλυλίσας σώματος τύπῳ, δύο χιλιῶν τινα μᾶλλον ταύτην πεισθῆναι πρὸς τὸν παρόντα μόνον σε τὸ βασιλεύειν, ἀλλ' αἰῶνός σε καὶ τὸ ζῆν παραχωρῆσαι, καὶ ἅμαξάν σοι διελάσαντα τὴν ἐπιλύουσαν ἀξονα ἀναστρέψαι, εἴς γυμνασίων τινα πάσης ἀρετῆς καὶ παγκόσμιον ἰλιγγον ἐλθεῖν. νῦν ὕλαι πᾶσαι ἀνθρώπων γλῶτται τὴν ἐμὴν ἀναλαβοῦσαι γνώμην, πᾶν τοῦτο τὴν λεγομένην, ἵνα ἐν γε τούτῳ καὶ κοινή τις πολιτεία καὶ παιδαγωγεῖα, καὶ συμφωνία παγκόσμιος σοῦ καὶ τῶν σῶν. οὕτω δὴ ἐπιδημοῦσι γε τῷ παρόντι ἡμῖν ὁμολογῆται, μᾶλλον ἢ κατὰ λόγον δύναμιν ἅπαν τῶν σῶν ἐγκωμίων τὸ μέγεθος, καὶ οὐδὲ πολλαῖς γλώσσαις ἁλώσιμον, ἀ τὴν ἀξίαν ζητοῦντες, λοιπὸν ἂν ἂν κατακλύσαι γένοιτο τὸ τῆς γνώμης καὶ ἄκοντας πρόθυμον. μανίας γὰρ σκοπὸς ἂν ᾖη, τὸ τοῖς ἀδυνάτοις ἅπερ ἐνόντας ἐγχαρεῖν. ἐμοὶ μὲν οὖν τὰς διαδοχὰς ἀπεγράψατο τιμὰς, βίαν ἐπιφερόμενος ὁ βασιλεὺς ἠβούλετο μὲν, δῶν δ' ὅμως οὐκ ἐκεῖνος· ἀλλ' ἠσύχασε, τιμῆς ὑπέμενε εἰς ἕτερον τὸ πρᾶγμα καιρόν.

huius architecturam exprimentes, cum neque spiritum ijs quas faciunt umbris impertiri, neque uiuificum seminibus solem: in materia colores, ludi & ioci quidam sunt illorū. Ac inde quidem germinantem segetem è terra producunt, & herbescentem uiriditatem: illic uerò adultam ostendunt, quę neque culmo neque spicis, neque aristis iam se continet uelit, & falcem tantum non flagitet: eáque faciunt, nec tempore expectato, nec astrorū exortu uel occasu, sed uno sæpe die, & segetem germinantem & maturum frumentum ostendunt. Ad eundem modum & nos, qui ueritatē assequi nequimus, id facimus quod licet, exemplisque utimur indignis illis quidem, sed ex animo sincero depromptis: Nūc enim oportebat stellas magnitudine & splendore illustres in unū cœli locum coactas depingere atque informare, quibus tua uirtus agnosceretur, ut quemadmodum Dei gloriā cœli enarrant, ita & tuam memoriam in omnibus suis conuersionibus explicarent, & illustrissimum Imperatoriæ maiestatis archetypum te posteritati proponerent. Nunc omnes homines in unum aliquem telluris congressos locum, unum hoc uotū facere oportebat, ad eum qui tibi potestatē istam dedit, ut & immortalem tibi uitā donaret, quo magister eorum esset qui ubiuis terrarum regnare uellent, uelut omnis uirtutis gymnastæ & uniuersali Hellanodicæ. Nunc omnis humana lingua debebat meum assumere animum, eorum quę dicerentur promum, ut inde communis quædam festiuitas & solennitas, & totius mundi de te & tuis consensio existeret.

Cæterùm, quia iam confessi sumus, amplioremesse laudum tuarū magnitudinem, quàm quæ oratione comprehēdi queat, ac ne multis quidem linguis edisseri, si quis dignitatem spectet: id scilicet restat, uti iam uel inuiti alacritatem animi nostri omittamus. Manifesti enim furoris fuerit, ea suscipere ultrò, quæ nullo modo sustineri queant. Cum igitur oblatos honores nos ad hunc modum recusassemus, uim quidē afferre nobis uoluit Imperator: sed cum id non oportere fieri censeret, quieuit, re in aliud tempus reiecta.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΠΙΔΗΜΗΣΑΝΤΩΝ τῇ Ἰωνσαυπουπόλει θαυματοποιῶν.

DE PRAESTIGIATORIBUS quibusdam, qui Constantinopolim uenerunt.

Κατὰ δὴ τὸν χρόνον τῆ Ἰωνσαυπουπόλει κατὰ πάροδον ὑδρομεμισθωτὰς ἐπιδημήσαντας, θαυματοποιῶν τινα ὄχλον ἐφ' ἁμάξης ἑπτὰ ἵππων, οἵους οὐδεὶς πω ἦν ἡλικίᾳ πεβιωκὼς τὸν οὔτ' ἀκοῇ ἔσχεν, οὔτ' ὄψει πεθέατο. οὓς πᾶσι μὲν ἐρυθρόχροας ἐξ αἰγύπτου, καὶ ἅπαν φῦλον ἰώλεον ποικιλλούσας, ἀλλοῖόν τινος ἐξεμάτου πόας ἢ καὶ ἀρίζης τῶν ὀδόντων ποικιλίας, χελιδονίῳ τε καὶ ἀετείᾳ γλαῦκι. πόθεν δ' ἐπιφοίτησαν ἀφανίσαντες, τῶν ἀνεπιστήμονα ἰδιωτῶν τὴν ἐπίκτητον ἰδιωτείαν, πολυχιλίῳ τε καὶ ἀμυθήτῳ, καὶ ὅσα

SVb hoc tempus Constantinopolim obiter ingressos uidimus mirabilium operum arte instructos uiros amplius uiginti, quales nemo unquam prouectę ætatis homo uel audierat, uel uiderat: qui primùm ex Aegypto progressi, ueluti circulum quendam confecerant, Oriente & Septentrione peragrato, Chaldæa, Arabia, Perſia, Media, Assyria: deflexóque itinere in Iberiam Caucaſo finitimam, Colchicam, Armeniam, cæte-

rasq; gentes peruagati, quæ Byzantium usq; habitant, artem suam in omnibus prouincijs ostentarant. Quæ autem ab illis agebantur, erant illa quidem monstrosa, & sanè mirabilia, non tamē quicquam cum diabolicis præstigijs commune habebant: sed studia quedā dextri ingenij, longo tempore huiusmodi in rebus uersati, erant. Vrautē breuiter pauca ex illis narremus: Nauis oneraria malos binos uel ternos funib. hinc inde in solo quopiam firmabant, ne in alteram partem inclinarent. Deinde funem alium ex unius mali cacumine in alterius cacumen extendebant,

Funambuli

prætereaq; alium funem à solo ad cacumen circumplicantes, gradus aliquot quib. ascenderēt, faciebant, per quos unus ex eis cum euasisset, nudo cacumini mali insistebat, nūc alterum pedem, nunc ambos uersus cœlum extendens, caput uerò deorsum uersus mali cacumen inclinans: pòst subito saltu facto, unaq; manu fune fortiter comprehenso, inde pendebat, & ita sæpe sese rotabat & circumagebat, sursum uersus cœlum, & infrà uersus terram paulo momento & continenter trochi in morem. Deinde inflexo crure, manus uice fune prehenso, supinus dependebat, atque ita rursus eodem modo se circumagebat & rotabat. Mox rectus in medio sune stans, arrepto arcu & sagittis, ad scopum eminus positum collimabat, adeò solerter, ut qui humi consisteret, melius non posset. Deinde clausis oculis accepto in humeros puero in sublimi fune ambulabat, ab altero fune ad alterū. & hæc unus agebat.

Equites.

Alius uerò equo insidens, ad cursum illum extimulabat, coq; currente nunc erectus in sella stabat, nunc in equi iuba, in fronte, nunc in clunibus, pedibus semper dextrè implexis, & uelut auis in morem uolitans. Nunc ex equo currente descendens, ciusq; cauda prehensa insiliens, rursus in sella sedens conspiciebatur, & inde rursus ex altera sellæ parte se demittens, & circum equi uentrem se circumagens, facile ex altera parte ascendebat, ac rursus in eo uehebatur. Quibus rebus cum occuparetur, ne id quidem negligebat, ut equū flagello ad cursum incitaret. Et hæc alter é præstigiatoribus illis faciebat.

Vasa in capitibus.

Alius uerò claua cubiti magnitudine capiti imposita, in eaq; uase humore pleno collocato, ita circumbat, ut uas diu non agitaretur. Alius & ipse longam hastam in capite suo statuebat, tribus orgyis nō breuiorem, fune inferné uersus apicem circumplicato graduum instar: quos puer, manibus & pedibus ascendebat paulum alternantibus usque ad hastæ cacumen, & rursus inde descendebat: at qui hastam in capite gerebat, cōrinenter obambulabat. Alius uitreū globum in altū iactabat, & relabentē nūc extremo man' ungue excipiebat, nūc posteriore cubiti parte, nūc aliter atq; aliter. Omitto

καὶ ὅσα μέχρι Βυζαντίου μετρίως πεπολιτευμένα ἦν, καὶ πᾶσαις χώραις καὶ πόλεσι τὰς ἑαυτῶν ἐπιδείξασθαι τέχνας. τὰ μὲν τοι πολύμικτα ἐκ τούτων, τὰ μὲν ἄκρατά τε καὶ θαύματος πλέα, οὐ μίαν ἔλαυνε μανικῆς τινος μαγγανείας μηχανήν. ἀλλ' ὑπὸ δυσμαθείας φύσεως ἀγχιβασίας ἐκ πλείονος εἰς ὄργανα τοιαῦτα ἄσκησιν. ἵνα δ' ὡς ἐν κεφαλαίῳ τινὰ τῶν πολλῶν ἐπιλάβωμαι, ἅπαν παιδίον, ὁπόσοι τε ἰσχνοὶ τὰς ἰσχύας καὶ τοὺς τένοντας, καὶ ὀρθίους ὑπὲρ ἀκρίδων τινὲς ἴσαντες, καλυδίοις ὕδωρ κεκωδωνισμένοις, ὅσον μὴ ὑπὸ θάτερα πωλεῖσθαι. ἵππαπα χοῦν ἐπιφανὲς ἐκ τοῦ γόνυ ἰσοῦ τοῦ φυσᾶν τὸν ἕτερον ἀντίσπαστον. καὶ πᾶς πᾶσιν ἕτερος χοῦν ἀπεκρεπὴς ἄχρι τοῦ φυσᾶν πολλάκις στῆναι, βαθμίδας τινὰς ἐναφειδεῖς ταῖς αὐτῶν ἀναβάσεσιν ἐπιτιθέντες, δι' ὧν αὐτοῖς ἐξ αὐτῶν, ἵνα τὸ ἀκροτάτη καὶ γυμνῇ τοῦ φυσᾶν τοῦ ἰσοῦ, νῦν μὲν * θατέρῳ πὴ πεδίλῳ, νῦν δ' ἄμφω οὐ πιέζας πρὸς οὐρανὸν ἐξανιέν, νῦν δ' ἐκφαλλὶ κάτω πρὸς τῷ φυσᾶν τοῦ ἰσοῦ πεφοιτάσθαι. ἵπαπ' ἐκεῖθεν ἐλάματι χαμαιζήλῳ ἀφορίσαι, μιᾷ χειρὶ δι' ἀγοίνου σφίγξας ἐξηκόντιστο καὶ ἐξήρτητο, καὶ πλαγίως οὕτω τὰς πλατροφὰς καὶ πλαδιώσεις ἐποιεῖτο, ἄνωπτος οὐρανοῦ καὶ κάτω πρὸς γῆν αὖ πάλιν φέρεσθαι, καὶ συνεχῶς πλατρίφων, δίκλινα προχεῖ. ἵπαπ' αὖ πάλιν χαμαὶ τὴν λύπην δι' ἀγοίνου ἀφικόμενος ἐξήρτητο λύμβαχος. καὶ οὗτος αὖθις ὁμοίως τὰς πλατροφὰς πλαδιώσεις ἐποίει. ἵπαπα ὀρθὸς ὑπὲρ μέσης τ' ἀγόνου ἑστὼς, καὶ λαμβάνων πόδα καμπύλον καὶ ἰλαρὸν τινὸς ἑτέρου πεζοῦ καμόντος· καὶ ἰλαρὸν οὕτω καὶ οὐ τοιοῦτόν τι δύσχρηστον, ὡς οὐδὲ ὑπὲρ γῆς ἑστάμενος ἑτέρῳ. ἵπαπα μὲν οὖν ἀφθαλμοὺς, καὶ λαμβάνων ὑπὲρ τ' ἄμαν παιδίον χαλκοῦν τινα, τὸν περάσαν ἐλάσκων ὑπὲρ τῆς χοάνου ἐξ ὄγκος ἴσου πᾶς τοῦ ἵππου. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω ἐποίει. ἵππου δ' ἐφ' ἵππαπα καθέμενος, πρίχαν ἰμάσῃ καὶ τὸ ἵππαπον πρίχοντος, ὃς δι' αὐτὸς νῦν μὲν ὑπὲρ τῆς ἀφιππίδος ἑστὼς, νῦν δ' ἐπιδὼν ὑπὲρ τοῦ ἵππου χλουνῶν, ὑφοῦς ἐκ παραλλάττων οὖν πέδας, καὶ ὅσπερ ἰσθμὸν δίκλινα τῆς νῦν· νῦν δ' αὖθις ἀπεκλίνων τὸ ἵππαπον πρίχοντος, καὶ δι' οὐρᾶς ἐφεδρόμενος καὶ γαμαιμένος, ὑπὲρ τῆς ἀφιππίδος αὖθις ἐκρέπετο καθέμενος. ἐκεῖθεν αὖθις χαλᾷ ἑαυτὸν ἐκ θατέρου δι' ἀφιππίδος μέρους, καὶ κάτωθεν ἐξ ἀπὸ τοῦ ἵππου κοιλίας πλατριφόμενος δύπτοις, ἐκ θατέρου μέρους αὖπα καὶ ἐπεκρέπετο αὖθις. τὸν δὲ ἀγκαλᾶν ἑαυτὸν, οὐδὲ τὸν ἵππαπον πρὸς ἐμέμψ ἐπέγαν ἡμίλα τῇ μέσῃ. ταῦτα μὲν δὴ καὶ οὕτω τὸν τρακτιπεῖν ἐκόπτων ἐποίει. ἵππου δ' ὑπὲρ τῇ κορυφῇ ἑαυτὸ βίπλον τρυχοῦν ἑστῶν, καὶ ὑπὲρ ἴσθ' τοῦ βιπλου ἄκρου ἀγγεῖον ὑγροῦ μισὸν, πλαῖα σβεσόζων ἀκλόνητον τὸ ἀγγεῖον ὑπόπλεω ἐποίει δ' ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ κορυφῆς καὶ αὐτὸς ἑστὼς ὄζου μακρὸν οὐ μᾶλλον πηχῶν ὀργυᾶν πλαλαμμένου χαλκοῦ κάτωθεν, ἄνω δίκλινα βαλλόμενον, δι' οὗ χρῆται καὶ ποσὶ πλαδιαπέμπων πᾶς τις, ὁ μὲν πᾶς ἀνὰ βραχὺ περαιτέρω ἀπὸ χώρας καὶ πόδας ἔχει τοῦ ἄκρου τοῦ ὄζου, καὶ αὖθις ἐκεῖθεν πάλιν. ὁ δ' ὑπὲρ τῇ κορυφῇ ἔχων τὸ ὄζον, πλαῖα βαδίζων ἀπεῖς. ἵππου δ' ἐξ ὑλου σφαῖραν ἔχων ἄνω πᾶς ὑπὸ ἰχθύπα· καὶ παποῦσαι νῦν μὲν ἄκρα ἐπὶ τῆς χαρᾶς ὄγκος ἰσχνὸ ἐπῆχτο, νῦν δὲ ἐπὶ τῆς ὀπισθίας ἄκρας τοῦ ὀργανου, νῦν δ' ἄλλως καὶ ἄλλως. ἐκ λήγων τὰ πᾶς

ἐρχόμενος

ἐρχόμεθα διάφορα ἄδη, καὶ ὅσα ἐφ' ἡμῶν ἐθεάτισ-
σαν ἐν τῷ θεάτρῳ τῇ οἰκουμένῃ. καὶ οὐχ ἧκιστα δὲ τὸ
νῦν ἐκπλαγὲν ἐγένετο τὸν οἰκουμένην, ἀλλ' ἧκιστα
ἔπαυτε δ' ἃ διέξιμεν μόνα τοιαῦτα ἔδρασαν, ἐλλὰ μυ-
ρία ἐν τῷ. οὐκ ἐκπλαγῶσιν δ' ὅτιοῦν τῇ τοιούτου οἰκου-
μένῃ μάτην, ἀλ' αὐτοί γε ἐκπλαγῶσι διεγίνοντο, ἐλ-
λὰ λεγόμενοι πολλάκις πάντες διαφθαρέντες. πολ-
λοὺς γὰρ τῶν τοσαράκοντα ἡ πατρὶς ἐν αὐτῇ ὑπε-
λαμβάνετες, μόνους τῶν ἄνωθεν ἐν Βυζαντίου ἐκπεμφθέ-
σαν. ἐθεασάμεθα δὲ καὶ ἡμᾶς, ὡς τὸ ἴσον πεπονθό-
τα τε καὶ δεινότα. πολλὰ τοίνυν ἐκ τῶν θεωμένων
συνάγοντες χρήματα πρῶτον μὲν τὰ τῆς γῆς, ἅ-
μα μὲν κερδάνειν ὤνητο, ἅμα δὲ καὶ τῶν ἑαυτῶν ἀθλη-
κόμενοι τέχνων. ἀρξάντες δ' ἐκ Βυζαντίου ἄχρι θρᾴ-
κης καὶ μακεδονίας ἐπέπλευσαν ἄχρι γαδείρων, μικρῶν
πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἡ ἑαυτῶν τέχνης ποιούμενοι
θέατρον. ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις οἱ τῶν ῥωμαίων
κρατοῦντες οὕτω ποσῶς καὶ λίαν αἰσχρῶς τὰ ῥωμαίων
ἐξεκόμπασε πράγματα, ναυπηγῶν ἄρξαντο καὶ ἀθ-
λάσσιον θαλάττης, ἀσθενῶς τε καὶ κατὰ πλῆθος. καὶ
ναυλοχῶν μὲν αἰσύστως καὶ καταπόντας ὁλκάδας, κατ-
αποντίζων δὲ καὶ μακεδονίαν καὶ θρᾴκην, καταπορί-
ζων δ' ἄνεσις μικράς τε καὶ μείζους, καὶ πάντ' ἀθρό-
ως ἀδικούμενοι χαλέποις ἀεὶ τὰ χείρονα, ὡς ἂν βασιλικῶν ἀπο-
στόλων ἐν τῷ δύσει χρημάτων, τὰ ἂν πάλαι βασιλίων ἡ
μάλιστα δι' ἀνάγκην ἐνδέοις πωλούσης.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΣΥΡ-
γιάννη φυγῆς.

ΠΕΡΙ μὲν μέγας δὴν ὁ συργιάννης, ὃ-
ρῶν οὐ κατὰ γνώμην αὐτῷ χωρεῖ-
τα τὰ πράγματα (ὠιήθη γάρ φασι, πε-
ρασθῆναι τὴν ἀρχὴν καὶ ἄγαν καὶ φρᾶσαι ὡς
αὐτὸς ἐβούλετο τὰ πράγματα, καὶ μη-
δενὸς ἢ μικροῦ ἢ μέγα ἐφαπτόμενα τῶν παρ' αὐτῷ ἀγομέ-
νων ἐν αὐτῷ) ἐπάντα παρὰ πᾶσαν πρόσδοκίαν ἰόντα
τῷ βασιλεῖ γνώμῃ ὀλοχερῶς καταπονούμενῳ τῷ
μεγάλῳ δομεστίκῳ μόνῳ προσπαμβάλλων, ἐπιμ-
πράτο τῆς καρδίας, καὶ διὰ χρόνου ἰσχυρὸς παρὰς καὶ
ἀνώμαλος, καὶ ὁσονοῦν καθ' ἑαυτὸν ὡς ἂν ἀνύ-
σειεν τὸν βασιλέα· ὃς ἂν ἐπεχείρησε πρότερον, νῦν γὲ
τοῖς ἔργοις οὐδενὸς ἐμέμνητο, ἀλλὰ πάντ' ἐν ἑαυ-
τῷ ποιούμενος, παρῄνει τι αὐτῷ ὡς ἔνι τῷ πολλῷ, καὶ
μεθ' ἑνὸς κοινωνῶν αὐτῷ βουλεύματος. ἐγὼ τοίνυν
τῷ γεραιῷ προστιθεὶς βασιλεῖ, πάντ' ἐν βραχεῖ τὰ
τοῦ νέου ἀκατορθοῦντα ἐβουλεύετο καὶ πράττετε. οὐ
γὰρ διὰ τὰς τῶν πραγμάτων αἰτίας ἀνετίθετο, ἀλ' ὅ-
τι ῥᾴθυμον αὐτὸς, ἐκεῖ καὶ τὸ ἰσχυρὸν τῶν πραγμάτων
καθάπερ ἐκ' αὐτοῦ ἀνάγκας φῥάζειν τινὸς γνώμης. πάν-
τα τοίνυν τινὰ τῶν οἰκειοτάτων αὐτῷ λάθρα, βρυω-
τα τῷ γεραιῷ βασιλεῖ τὰ ἐν γνώμης αὐτοῦ, καὶ ὅπως
ἔχα τὰ καθ' αὑτὸν. πόστε τοίνυν λοιπὰ δῆλα τὸ ἐν πίστεως
ἰσχυρὸν, καὶ ὡς οὐκ αὐτῷ μᾶλλον βλέπων τὸν νέον βασι-
λέα, παρῶντα ἐν ἡμᾶς γνωσκόντες. τῷ μὲν τοι γεραιῷ
βασιλεῖ, ὅτως δύφεόσων ἐν ἐν τῷ αὐθεντεῖν ἐν-
τύμης μετάθεσις, ὡς τοῖς ὑφ' ἥλιον παισθύσεις ἄρα θέ-
ρους ζέφυρος, καὶ τοῖς δύσφλογιστοῦσι πῦρ ἐν χε-
ρσῷ. οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτὸς αὐτῷ ἐθάδα πλέον ἦλθ' ἐδύ-
νατο, ἑαυτὸν τε πλεφρονούμενον καὶ ἐμπαζόμενον
ὅτου βλέπων, ἅμα δὲ καὶ τοῦ αὐτὸ μικρότερα καὶ μείζους
ἀφαιρεῖσθαι

saltationum uaria genera, cæteráque quæ nobis spectantibus mira fecerunt. Neque uerò singuli ea singula, sed omnes uniuersa tenebant: neque ea quæ exposui tantum, sed alia sexcenta sciebant. Sed cum ea studia periculosa sint, ne ipsi quidem periculorum expertes fuerunt, sed sæpe præcipitati aliqui perierunt. Nam cum amplius XL patria excessissent, pauciores XX Byzantium peruenerunt. Vidimus & nos unum malo delapsum interire. Magnam tamen pecuniam à spectatoribus colligendo, quôuis terrarum proficiscebantur, partim lucri faciendi causa, partim artis suæ ostentandæ gratia. Digressi autem Byzantio, per Thraciam & Macedoniam, Gades usque peruenerunt, toto ferè terrarum orbe artis suæ theatro constituto. His temporibus Turci, animaduerso afflicto & turpi Romani Imperij statu, ædificare classes & ingredi mare cœperunt, idque impunè, & magno numero, & adeuntes ac abeuntes naues onerarias intercipere, atque etiam Thraciam & Macedoniam incursare, insulas item tam magnas quàm paruas, & magnas clades maioribus cumulare non destiterunt: unde factum, ut exhausto fisco, ueterum Imperatorum ornamenta urgente inopia diuendere necesse esset.

Artis periculosæ exitus.

Classis Turcica Romanis infesta.

πανοπλία uendita.

DE SYRGIAN-
nis fuga.

CAeterùm magnus Dux Syrgiannes rebus non ex sententia succedentibus (putabat enim se eluti consortem Imperij fore, & suo arbitratu moderaturum omnia, neque paruum aut magnum quicquam se nescientе actum iri) cum præter omnem expectationem cerneret, Imperatoris animũ Cantacuzeno magno Domestico prorsus esse deuinctum, dolore atque inuidia æstuabat: ac mœstus secum meditabatur, quomodo ulciscereturImperatorem, qui eorũ quæ uerbis antè promisisset, nunc reipsa nullius meminisset, sed contraria potius omnia faceret: quippe à quo ut unus è multis despiceretur, nec ulli consultationi adhiberetur. Decreuit igitur, se ad ueterem Imperatorem cõferre, ac breui tempore omnia consilia, res omnes nouitij euertere. Neque enim quicquã ad Deum referebat: sed quò ipse inclinasset, eõdem etiam negocia omnia nẽcessariò inclinatura putabat. Itaque per quendam ex intimis suis clàm suum animum & statum rerum exponit: illo etiam adiecto, quò maiorem fidem haberet, se ne uultum quidem adolescentis intueri posse, à quo uxoris suæ pudicitia tentaretur. Ea Syrgiannis immutatio tam grata Imperatori fuit, quàm ex solis ardore æstuantibus Fauonij flatus, & siti confectis frigidæ hausus. Nam nec ipse diutius

Syrgiannes à iuniore ad ueterem Imperatorem deficit.

ferre poterat, se ita negligi & deludi: & ab adolescente summos pariter & infimos suos ministros

stros hæreditarijs prædijs esse spoliatos, & tantum non fame enectos circuire. Quas ob res sanctissimo iureiurando clàm ultrò citrò que misso, Syrgiannes coactus est, rebus suis celeriter compositis uenire Byzantium: idq; citra moram ignaris omnibus factum. Quod cum fama uulgasset, omnium animi sunt exhilarati, summam rerum statim uelut tesseram inuersa ad senem redituram esse sperantium, ueteresque possessores Thracica & Macedonica prædia recuperaturos. Sed cum idem Deo uisum non esset, mox inanem eam esse spem apparuit, ut progressu orationis à nobis exponetur.

DE ALTERA IMperatorum dissensione.

INimuerò iunior Imperator, qui iam tempore sciret, Byzantios sui studiosissimos esse, quippe á quibus clàm accerseretur: turbatæ pacis occasione usus, omni Thracico exercitu adducto prope Cosmidij monasterium castrametatur: unde palatium conspiciebat, XXX circiter stadijs distans. ac ipse quidem ibi biduum, totidémque noctes subsistit, frigidissimo spirante Borea, ipsius brumæ tempore. Excubitores uerò in urijs circumcircá distributi, obseruabãt, ne Syrgiannes, qui tum Perinthi uersabatur, ipsos deciperet: & circumiacentia castella pollicitationibus in fide retinere conabatur. Tertia uerò nocte Syrgiannes trecentis armatis delectis, ante solis ortũ equo Byzantiũ peruenit, omnibus illis Imperatoris uiæ obseruatoribus, non secus ac ii somno oppressi

* deceptis. fuissent, * interceptus: & ni senex Imperator uetuisset, impetum in eos fabulæ adhuc ignaros facturus fuit. Sed cum diluxisset, audito Syrgiannis inexpectato aduentu, cum ne Byzantij quidem iunioris Andronici conatus ulla re iuuarent, nec Imperatorem facti pœnitentes recepturi uiderentur, fugam arripuerunt. Postea Despota Constantinus statim mari Thessalonicam mittitur, ut Macedoniã gubernaret, & Xenen iunioris Imperatoris matrem Byzantium mitteret: prætereáque militem ibi legeret, ut ipso inde cum Macedonico exercitu inuadente, hinc uerò Syrgianne cum Turcicis copijs & Bithynis Romanis occurrente, iunior Imperator in medio circumuentus cum suis caperetur. Sed

Constantini Despotæ malũ omen tũ tam Despotes é Byzantino portu soluturus esset, statim é famuli manib. omnia ea delapsa undit, quæ ad ornandam herilem mensam aurea & argẽtea uasa collegerat, & in fundum maris demersa. quę res magnum illi dolorem attulit, non tam ob iacturam, q̃ ob malum in ipso (quod aiunt) limine omen, quo animus rei conficiendæ paruam spem concipiebat. Cæterùm Thessalonicã profectus,

ἀφαιρεθέντες ὑπὸ * τῶν ναυτῶν αὖ τῶν ἀπὸ τοῦ χωρίου πλέοντες, καὶ τὸ δίδυμον πεῦσόντες οἷά πνες ὑπὸ λιμοῦ ναυαρχοῦμένους. ἔρχει πίνων φευκάδας ἐπ' ἀλλήλων ὧν ἀλλήλους λεύφα σβεβαίτας ἰὼν ἄγκασαν τὸν συργιάννην, ἀπουδὶ πεῦκατασίσαντα ἑαυτὸν, οἴχεσθαι πῶς τὸν Βασιλέυουσαν. ὁ δὲ καὶ τὸν ταχίστην, ἀκδομένου μαθόντος, ἰγκγάνα. ἐγένετο δ' ἡ φαμὴ, δύφρουσώπις τῶν πλέστων φιλίαν τὰς καρδίας, ἐλπεσάντων αὐτίκα πῶς τὸν γαμαῖον αὖλις ἐπανάξειν τὰ πράγματα Βασιλία, καθάπερ κύδος μιπαπισόντος, καὶ ἀποδώσεσθαι τὰ πρὸ ὀφείλει καὶ μακεδονίαν χωρὶς τῆς πεῦκατέχεσθαι ὧν ὁ πλῆθος. ἀλλ' ἐπὶ καὶ ὡς δῶν σκοπὸν διολογμένα πάντα οὐκ ἰῶ, μέταιος γὰ βρεχᾶν δὲν ἐπαγαμένων ὧδε ἔχνα ἀστελὰ, ὡς ἀρέσκει πεῦσεσθαι ἡμῖν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΜΑχης τ̃ βασιλέων.

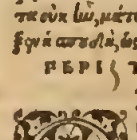

μὺ τοι Βασιλεὺς ὁ νέος ἀλλὰς ἐκ πολλᾶ οἶδ βυζαντίες ὅλαις γνώμαις πεῦσπιθομένους αὐτοῦ, καὶ λέθεσθαι πεῦσπιλυμένους, ἐπειδὴ πρόφασιν ἄδικον τῆς ἀρχῆς ἴλκειν σύγχυσιν, ὧδε ἔσεσπερὶ τὰ μετὰ ταῦτες τὸ θρακικοῦ στρατεύματος, καὶ ἰλθὼν στρατοπεδεύεται πρίπου τὰ πεῦσκλισε ῥὶ τὸ κοσμιδίου μονῆς· ἀφ' οὗ καὶ τὰ βασίλεια καθιώρα τριάκοντά που σταδίους πεύστην ἀφεστηκότα. αὐτὸς μὲν αὐτὸ δύο διεύσας ὅλα τυχδαμέρα, ὑγρὰ πάντα κατ' αὐτὸν αὐτὸ πατέστο τὸ βορέα, κατ' αὐτὸν τὸν ἀκμὼν τὸ χαμῶν ὄντος τοῦ χρόνου. οἱ δὲ φύλακες τὰ στρατόπεδα σβεναμένου τὰς ὁδοὺς, ἐπέρουν μὲν ἀεὶ κατὰ στρατηγίας αὐτοῦ ὁ συργιάννης, ἕως τὸν ἐκ τῶν πρὸς τὸν βασιλέα σβατρίδεις, καὶ τὰ φύλακες ἐπιστροφὰς χρυσοῦς τὰ ὠφίλ ὠφελήσεσθαι φερούσας. τῶν δὲ πρώτων τινὰ πρασσίους ἀπαλλαγέντος ὁπλίτης ὁ συργιάννης, καὶ ὃς ἐκ τῶν ἵππασάμενος, ἔκει πῶς τὸ βυζάντιον, πρὶν αὐτὸν λαβεῖν τὸν ἅλιον, πάντας ἐκείνους αὖ βασιλικὴς ὁδὸν πάντας καὶ φύλακας, ὅσπερ ἐκνεῦσας, ἐξέλω * σὺν λαφύρων· καὶ ἀμφὶ δικαίλογον ὀγδοήκοντ βασιλεύς, καὶ ἐπεσπασάμενος αὐτοῖς ἰξέλιπτο ἐγγὺς τὸ βῆμα. ἐπὶ δ' ἀμφὶ ἐγένετο, καὶ τὸν τῷ συργιάννη παρέσλεξον καὶ αὐφιδίου πᾶσι σαυτῶν φόβου, ἴξελιπον δ' καὶ ἄλλως οὗτοι αὖ βυζάντιοι αὐτοὶ πάντες λάθρᾳ πάντες αὐτῷ, μάτ τὸν βασιλία πεῦσδέξασθαι μέλλοντας, ὠθησάμενοι πῶς μιτάπαυσιν, ἔχοντο φύλοντες· ὠμπόταται μὲν δὶ λοιπὸν δύδυς ὁ δεσπότης ἐαυτὸν ἐξ θαλάττης ὃν διοσαλονίκης, ἐπίτροπος καὶ διοικητὴς δὲν ῥὶ μακεδονίας πραγμάτων, τὸν τε δίδασκαλον ἔφλω τῆ τὸν νέα Βασιλίως μητέρα ὠμφὼν δὲ βυζάντιον, καὶ πῶς γε στρατολογέσαν ἱκάδον, ἵν' ἱκάστε μὲν ἱκάδων ἰδόντος μετὰ τὸ μακεδονικὸ στρατεύματος, φὴτ δίδυς ὁ συργιάννης σὺν γε τῷ νέα βασιλεῖ μετὰ τὸ βυζάντιον, ἐν

παύτης οὐδὲ συλλεξόμενον οὐ πρὸ τῶν Βυζαντίων ξύλα ἅμα αὐτῇ, καὶ μέλλα ἐκόσμους ἐμβιβάσας ὃν τριήρη, ὑφίστη μὴ ὃν Βυζάντιον ἂν λάβοι καὶ ἄκουστον ἐλλιθθῆαι, ἐφρουρῶτο πρὸς τὸ ἑῶον μέρος τῆς Βασιλέως. τὸ μὲν δὴ ἄρχον καὶ αὐτοκράτορος φρούριον κωνσταντίνου τοῦ Βυζαντίου, χρημάτων πρὸς θεσσαλονίκων. λάβοντες δὲ, παύτης τὴν ἐκ μακεδονίας συναγάραις στρατὸν, ἐρχονται κατὰ τοῦ ἀνωφεροῦ Βασιλέως· ἐλθὼν μὲν δὴ παρὰ τῶν χριστόπολιν πύματος ἔτυχε δίολον παρ' ἑκόντων τῶν φρουρῶν, πρὶν παρ' ἑκόντων λαβεῖν ἐπαλᾶν. τῶν δὲ μὴ ἐξαμένων, βιασάμενον αὐτὸς δ' ὑπωφὶ μέρος τοῦ τῶν λίθου ὑβύτυχίζοντος μακροῦ τάχους, καὶ οὕτω πᾶς ἐκόλυτος δὴ ἔωσεν ὁ στρατός.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΟΙΚΙΛΩΝ ΕΠΙΝΟΙΩΝ ΤΟΥ ΝΙΚΑ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.

Τραφὼς δὲ πῶς ἑαυτὸν ὁ Βασιλεὺς, καὶ συμβὰν ὡς ἐν ἐγνῷ συμπλέοντα οἱ τὰ τῆς ἀγμάτος, τὸν βίον πρῶτο στρέψαι τὸν συμπλοῦν, τὰ θρακικὰ παραλὺς στρατεύματα, πέμπει φρουρὸν τῶν τε πῶς Βυζάντιον βλαπόντων θείων τῆς αὐτῷ κληρωθέντος ἀρχῆς, καὶ τῆς τῶ συργιάνη ἐκβοομαῖς αὐτίπτελον. αὐτὸς δ' ἐκάθιζε δ' αἰμονίαις πρὸ μηχανῆς καὶ δόλους ἴχνη πολιμᾶν ἔβ' ὅλων καὶ δ' ἀναστρ. καὶ τῆς ἄπτ μὲν ἐβασκήματος πλῆσε αὐτοῦ δ' ἂν χραφῶσι παρικαλύπτο, φ' οἷς ἐπαχάρις ἐχρέ φοντο φ' ὁρμοῖ χρημάτων καὶ κτημάτ', καὶ τιμῶν πῶ ὑπακόντων ἐβασταὶ τοῖς συλλαφθεῖσις τὴν ἀναστόλιν καὶ ὅλων. ἃ δὲ παύτης βασιλεῦσις πρὸ παρεδ' ἴσις ἀνθρώπ δ' ὠκῆς, βίπταν ἐκέλευσι καὶ ἐβασανάραν ἐβυπτόμβλον, παρά τε τὸ σρατόπολιν τῶ δ' ναστου καὶ πανταχῆ τῶν ὁδῶν· ἵστατ πῶς τοὺς θανάτου κηρύπταν ἐκέλευσι τῶ Βασιλέως καὶ πάππου, σκιαύτην λάθρα τῆν Βυζαντίων, καὶ ἀκβλαυτῶν αὐτοῦ. οἱ δ' καὶ διατραύσαν πῶς ἴοντες ἑπαν ταχῆ εἰ τὰ τοιαῦτα πλάπαν δ' ασι, ἄγοι πλάους καὶ ὄχους πῶστίθεσαν, ὡς παῦσαν, καὶ αὐτοῖπαε τῆς πικρᾶς ἐκάνου τυλεύσις ἐγένοντο· καὶ παράσκην πιῶθαι τῶ πρὸ ἀγμάτ· θέλοντες, τρίχας ἐβ' ἁπνυσαν λεύκας, αἳ πᾶσαν μὲν ἐκ πώδάτων λεύκων, ἐβ' ἁπνωτο δ' ὡς ἐκ φλικελῆς καὶ τῆς ἐκείνης τῶ γηραιοῦ Βασιλέως, ἅτε τοῖς τῶ λάμον ἐβασκιαδᾶσαι χρόι. ταῦτ' ἐκνόμιζε τοῖς φ' λάμασι καὶ πόλιοι, καὶ μάλιστ ἔβ' τῶ δ' ναστου σρατ ἔβ', οὐκ ἄκ μάνον ὑπ' βεβαίοις τοῖς λογισμοῖς. ἄλλ δὲ καὶ τὰ ἐβασκήματα ἐνεισκόμενα καὶ διαλόμενα ἔβ' ἀναστῆ, ἂν ἀλαίαν καὶ φόβον φ' ἐβαλλον εὐ μάλα ἀχθνῆ, ὥστ καὶ φόβγαν αὐτὰ παιδὸς ἐκὰν τῶν εἰκαστῶν, λεγόντων ὡς οὐκ ἂν φθαίοις πῶδ' ὁ ἀμέν· ἐκὰν τῶ σρατοπόλου, ἀχλο τῶν θεσσαλονίκων. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω τυλεύτων χαμένος ἐγένοντο. ἤρες δ' ἀρχμένου, πέμπουσι πρίσις πῶς τῶ γηραιοῦ βασιλέως ἂν θεσσαλονίκων, καὶ λαδρᾶαι χάμματα πῶς τὴν ἀναστόλιν κωνσταντῖνον, παρακιλεύόμενα τῶν τυχίσιν ἀναμώτας ἂν τὸ Βυζάντιον μετὰ τῆς πρίσεως ὑβαπτᾶλαι αὖ τὴν δ' λάμον τῆν θεσσαλονίκων πιστρίζαν πάθοντας ἀφ' ἑτέρου καὶ ἄκρα σκαιότας. ἀλλὰ πρὶν ἂς τὰ βῆγα ταῦτα πόβλῶσι, βλαχυότις ἐκάνοι, κρύφα διαφθίζοι βεαμένοις τὴν λάμον, καὶ ἀκλείστις αὖ ἰφ' ἓς

Xenen cum omnibus miniſtris comprehenſam, nulla modeſtia triremi impoſitam, Byzantium miſit. Quòd cum illa inuita peruenisſet, in Orientali palatij parte cuſtodiebatur: Et primum hoc atque grauiſsimum Theſſalonicæ opus, ducis Conſtantini fuit. Alterum, quòd collecto omni Macedonico exercitu, Imperatorē iuniorem inuaſit. Nam Chriſtopolim profectus, à præſidio tranſitum poſtulauit: minitans, ni ultrò darent, coactos facturos. Quod cum illi recuſarent, perrupta longi muri parte, omnem exercitum prohibente nemine traduxit.

DE VARIIS IUNIORIS Imperatoris conſilijs.

IMperator autē cogitatione his de rebus ſuſcepta, cum ſe in arctum coactum cerneret: Protoſtratorem Synadenū, Thracijs exercitibus datis, ad cuſtodiendos Imperij ſui fines, qui uerſus Byzantium ſpectarent, & ad Syrgiannis incurſiones prohibendas, miſit. Ipſe uerò mirabilibus quibuſdam machinis & dolis inde patruum Deſpotam oppugnare inſtituit. Ac primùm edicta plurima feſtinanter conſcribi iuſsit, quibus iureiurando ſaticitæ pollicitationes continebantur pecuniarum, poſſeſsionum, honorum, ſi qui eo Deſpotam captum adduxiſsent. eáque prætereuntibus plebeijs hominibus dedit, ut abijcerent, & de induſtria ſpargerent, cùm iuxta Deſpotæ caſtra, tum paſſim in uijs. Deinde obitum aui Imperatoris ubique proclamari iuſsit, qui à Byzantijs per ſeditionem occiſus eſſet: idque huiuſmodi commentorum artifices ubique inulgarunt. plerique etiam iureiurando addito, ſe interfuiſſe, & ſuis oculis acerbum illius interitum uidiſſe. Et ut rem confirmarent, albos pilos oſtenderunt, lanæ ouillæ, quaſi eſſent à populo è capillo & barba ſenioris Imperatoris auulſi & diſsipati. Quæ cum in pagis & urbibus, atque in primis in Deſpotæ caſtris audirentur: animos hominum uarijs cogitationibus diſtrahebant. Tum diſsipata illa edicta inuenta, cum Deſpotæ traderentur, terrorem illi haud ſanè reprehendendum incuſſerunt: ut intimorum cohortationibus adductus, proditionem illi exercitus iamiam immittere affirmantium, Theſſalonicam ſe fugā reciperet. His ſub hyemis exitum ita actis, ueris initio à ſeniore Imperatore triremis cū arcanis literis ad Conſtantinum Deſpotam mittitur, quibus iubebat, ut eadem naui uigintiquinque ſeditioſos, qui Theſſalonicenſem populum ad nouas res moliendas incitarent, uinctos mitteret. At illi priuſquam hoc fieret, periculo ſuo cognito, clàm populo concitato & turribus conſcenſis, ſacra tiſ-

Sparſe literæ libera-ret.

Conſilius Imperatoris obtus.

Theſſalonicenſis ſeditio.

tinabula pulsant, inchoandę seditionis signū. Statim igitur concursu ad ædes Despotæ facto, ipsum quidem non repererunt (præmonitus enim in aream se receperat) sed obuios quosque partim occiderunt, partim bonis ereptis in carcerem coniecerunt: deiectisque domibus, & omnibus opibus direptis, arcta portas incenderunt. Quo Despotes uiso, rebus desperatis, conscenso equo in Chartaitæ monasteriū properabat. Vbi à persequentibus comprehensus, monasticum habitum uel inuitus induit, ad instantem interitum declinandum, quem subitus ille casus minabatur. Inde captiuus ad Imperatorem nepotē ducitur, qui se longè humaniorem omnibus proceribus & satellitibus suis illi præbuit. Nam hi quidem quasi carnium eius deuorandarum, & sanguinis sorbendi auidi, statim eum laniaturi uidebantur. At Imperator illū amplexus, à uulneribus defendit. Postridie uerò suis obsecutus, Didymotichi in carcerem sæuissimum & atrocissimum conijcit. Promontorium enim in quo Didymotichos oppidulum situm est, una rupes est, quæ cum ad excidendos lapides apta sit, incolæ subterraneas in ea cellas & cisternas solerter excauarunt. In talem igitur cisternam, omnibus aquis exhaustis, per scalas Despotam demittunt, unumque cum eo puerum qui illi ministraret: alium præterea neminem prorsus uel prospicere illuc sinentes, sed operculo iniecto illic custodiebant, ob loci angustias miserrimè affectos. & ut omittam cætera mala, tenebras inquam & uapores, quomodo maius illud & horrendum malum, declarem? Cum enim perangustus esset locus, aliter fieri non poterat, quin olla quæ excrementa capiebat, & panis quo famem solarētur, in proximo iacerent. Quo animo eos fuisse probabile est, cum eis uescendum esset in tanto fœtore? Ad hæc, cum olla uespertinus funiculo attraheretur, sæpe in Despotæ caput effusa est, seu custodibus de industria illi illudentibus, seu inuitis illis olla euersa. Verùm Imperatore multorum religiosorum precibus exorato, tandem in leuiorem carcerem est translatus. Quæ cum sic accidissent, Imperator animi dubius, quid agendum esset nesciebat, quodue malis remediū quæreret. Quicquid enim incipiebat, mirabiliter in seipsum conuerti cernebat. Itaque aperto Psalterio, dubitationum suarum explicationem quærenti statim oblatus est uersus primus: DVM COELESTIS DISSOCIAT REGES, NIVE CONSPERGENTVR IN SELMON. Vnde cum intellexisset, omnia quę in illa perturbatione fierent, à Deo decreta esse, licet homines arcanas Prouidentię rationes ignorarent: statim ad reconciliationem & pacta priora nepotem prouocat, Syrgiannis consilijs neceiland aduersatus, qui iam olim

Constantinus Despotes in carcerē conijcitur.

Andronicꝰ fortè Psalterij ad ductus, paucem spectat.

λιρύσει λιθάνας. ὅθεν δὴ τὸ τῆς σίσυρας ἀφικνεῖσθαι σύμβολον. καὶ δὴ δύο θύουσι παυσάμενοι πᾶς ἂν τὸ ἀναστρέφον εἶναι, καὶ αὐτὸν μὴ οὐχ ὑφορᾶσθαι (πεπαιδόμενοι γὰρ, ἐχρῆν καταφυγὴν ἐν ἀκροπόλει) οὐδ' ὑπὸ χαρᾶς σωφρονεῖν, οὐ μὴν ἀπιστεῖν· οὐδ' ἐπαρχόντων φιλάνθρωπος, ἀνεμπαθείας φίλαυλος· οὐδ' οἴκους καταπατάσαντες, πάντα τὴν γῆθεν δῆλα πᾶσαν πλεῦσαν· αὐτοὶ δ' ἀναμένοντες δύθεν ὑφάπτεσθαι τὰς ἀκροπόλεως πύλας. ὅπερ ἰσθὶ ὁ διαφέροντες, οὐκ ἰσχύοντες, ἅπαξ πάντες ὑβρίζειν, ἅπαντα ἐξεῦρον πᾶς τὸν χαρακτῆρα μανθάνειν· ἐν δὲ τοῖς δώμασι συλλαβόντες, τὸ μοναχικὸν καὶ ἄκαιρον ἐπιβάλλειν χρῆμα, ἐν ᾧ φασὶ τὸ θανάτου κινδύνου φύσει ἐγκλίνειν, ὃν ἀφριδίως ἀπαρνεῖσθαι πρόκειται· ἐγκλίνειν δ' ἐσμὸν οὐκ ἐκόντα πᾶς τὸν αὐτοκράτορα καὶ βασιλέα, ὃς δὴ καὶ πλὴν τοῦ μίτρου φιλανθρωπότητι ἴδιᾳ πάντων ὅσοι πλησιάσαντές τι καὶ ἁψαμένιζοντες ἦσαν αὐτῷ· οἱ μὲν γὰρ ἐξαίμους ἦν αὐτὸ σαρκῶν καὶ φόνου, ὡς ἁπάντων ἐκχυθέντα, ἁρμόσαντα ἐπ' αὐτὸν ὡς αὐτίκα διαρρήξοντες. ὁ δὲ βασιλεὺς πολυχυδὲς, ἄπορον διατάραξιν τὸ πλῆθος αὐτὸν, πίμπα πᾶς διελυμήτρεν, καθαρχθησόμενον γὰρ ἀρκτὸ δίροτάτῳ καὶ ἀπαρεμυθήτῳ. ἐ γὰρ εὐχρυσε τὸ δίδυμοτείχου πολίχνιον ἄκρα, μᾶλ τις δὲ πέτρα, ὧν οἱ γνώμονες δύφυῆς εἰς τὸ λαξδίνδαι ἰχρυσαν ὑρύττες, ὑπογαίους κυλλάνους ἐκβιβάσας καὶ φρέατα, ἐμβεῖναι ὑδάτῳ δίκαιον. τῶν δὲ τοιούτων φρεάτων φῶς ἅπαν ἀπομήσαντες τὸ ὑγρὸν, κατάγουσι σὺν κλίμακος τὸν δεσπότην. ᾧ τέ τῳ καὶ παιδαρίῳ ᾧ τῶν ἀπορεπωτῶν, ἄλλῳ δὲ τῶν ἐπαὐτῶν ὀλίγα πᾶσιν ἐκὼ πᾶσκύφαι. ἀλλ' ὑδατοπατήσαντες ἐπαρῶν ἐκὼ, συμπατεμένης τι ὑπὸ τῶ πόπε ἐφέστητο, ὁ δυσχίστατε πάνυ ἁμαυμένες. ἵνα ἡ τἄλλα πᾶσαθεμαὶν τῶν δεινῶν, τὸ ζοφῶδες φεμικὴ πνιγῶδες, πῶς πᾶσασθαι τὸ μᾶζον ἐκεῖνο δι' ἡ φρικῶδες; ἐφῶ δ' πάντα τὸ πόπε τυγχάνοσθ', ἀλλάλων ὄζ αὐάγκης ἰχέμια πᾶσκατο, ἢ, τι τὸ ἁμαχάρημα καὶ τὸ τρεψ ἴχεσκ χύτρα, καὶ ὁ τὴν λιμὸν πᾶκαμυδάμῃ ἀᾶτες. τίνα οὖδε, ὦ πᾶσντες, ἴχαν ψυχῶν, ὁπότ' αὐαῦ ἰδίαν ἰχέλω, δίνεσθίας πεσαύτως τῷ ἁπίζε πᾶκαφλύγες; ἀλλὰ καὶ ἡ χύτρα αὐαγκάλιν ἐπαφίας ἐπὸ τὴν φυλάκων σὰ μεγίστα, πολλάκις ὀλίγκώδαι ὑβὶ ζλιφαλᾶς ἔ ἁναστε, ὅτι τὴν φυλάκων ὀβιάπαιδες ἐμπαίζοντῶν αὐτ', ὅτι ζλ χύτρας ἀκύντῶν αὐτῶν πῶς τριπλάνες. ἀλλὰ πολλῶν πᾶκαλάσιοι χρόπαλλον ἐς βασιλέα πνευματικῶν αὐδρῶν, ἐς ἱστέραν μετὰ τεῦτα κυφοτέραν ἀρκτὴ μετλιλέγ. τότ' οὖν συμπιπτον τὸν, διεπρᾶτο καθ' ἑαυτὸν ὁ βασιλεὺς γεγονόμενος, καὶ ἐκ ἔχρε, τι καὶ σὰ πᾶ βατον, καὶ οὐ γνῶναι ἔ καὶ λύσαι. ὅσα γὰρ αὖ ὑβρχοεία, πάνθ' ὑπὰ καθ' ἑαυτὸ σροφόμενα πᾶκαδῆς ὁ ὄφ αὐεῖσαι ἐκεῖνα δ' ὧν ζ ἀλλῆσιν τὸ πρόβλημα ἔ οἰκεῖων ἀφεῶν· καὶ ἀνοῖξας, φῆτυχεν δύνε τῷ πῶ τῳ σίχῳ λίγοντα, ἐμ τῷ σᾶσειλαν ἔ ἐπεραίνειν βασιλεὺς χιονωθήσονται ζ' σελμών. γνὺς αὖ ὑπ' ὄλυγα ἐς πάνθ' ὅσα πιλᾶτον πᾶς ζ ἀξούσας φορὰς ἔν πραγμάτων διῶ δ' ἀλήμενα τυγχάνει, καὶ τοῖς αὐθεμένοις ἀγνοῦνται ἔ ἀκρῆστε πᾶνοίας οἱ τρόποι, πᾶς ὅλαλαγὰς αὖδις καὶ ἀπονοίας τοῖς πᾶτοῖς ἐμοίας ὀβιαλᾶτο τὸν ἰκγονον, αὐτίπαλα δι' αὐκλιν πραγματένομος τοῖς τὸ συγκαίνε βαλβίμασιν· ὃς δὴ καὶ

καὶ διλαρίκε πολλὰ τῆς τοιαύτης κατέστησεν, ἅκρον δὲ θῦς μελλούσης σύλλογ'. ἐφαμίλα γάρ πον καὶ αὐτὸν, ὡς τῶν μὲν αὐτοκρατορίαν ἡ βασιλικὴ ἐξουσίας ἴσχυε ὑβρίζειν· τὸ δὲ ἀξίωμα τῆς τέκνας ἡμᾶς ἑαυτῶ ἐβούλετο. καὶ ἃ μὲν πρὸς αὐτὸν ἰδιόχλοιον τι αὐτὸν καὶ ἀρίδηλον πᾶς τῶν ἡ ὅλης ἀγωνίας ἔφευγε, ἅκρως ἂν αὐτῷ καθάπαξ ἃ τῶν ὑποπτίων αὐτοῦ λῶν κατέκεισε. ὅμως ἐπεσπάσατο τῇ παρόντι κλυδωνίκαι πρῶτον πρὸς τὸ ῥᾶγμα, καὶπᾶ τῇ μητρὶ καὶ θυγατρὶ φόνου τυχεῖν πᾶς πλουθῶσα τι τ' ἀρετῆς, καὶ συμφιλῶσα ἐκᾶ τ' ὑποπτεύων αὐτοκλῶν φῦλα, ἐκ θῆς μητρὸς καὶ ἐξ ἡ μητρὸς θυγατρὸς πάντα τὰ ὑποφύλια.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΕΥΤΕΡΩΝ ΣΠΟΝΔΙΩΝ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ.

Λέγω δ' φῶς ἡμῶν ὑβριλέων καὶ αὐτὸς, φύοντα ὑφ' πάππω καὶ Βασιλεῖ ἕξω πᾶς ἧν τάχιν ἡ πόλεως, τὸ μὲν πάππα καὶ Βασίλειος ἐκ ἐκβαίνοντ' τῦ ἵππε, ἐκβαὶς αὐτὸς τὸ ἵππον πέζ ἐλθν πᾶς πεδία φόις. καὶ τοι πολλὰ τῦ πάππου ἐπαναιωμένε κ' ἐκλύοντ', ὅμως αὐτὸς ταῖς πᾶσιλεῦσι, κατάπαν τιὰν χάρα καὶ τὴν πόδα αὐτῦ ἐφ' ἵππε καθιπόν. ἐπὰ καὶ αὐτὸς ἵππε ὑδιδοὺς, πνευσπᾶξά τι, καὶ ἀσπασάμενος ἀασάσατο φύτιλᾶς. καὶ δῦο βραχιόνα καὶ φόλα λέξαντες πᾶς ἀνάλους, ἐπαλάγησαν. καὶ ὁ μὲν ἐσπλθν, ὡς ἐωσπατινούπολιν, ὁ δ' ἀπ' ἐπιλθὼν σραπτὸν δίνυσα πρὸς τὴν πύλην ἡ ὑποφάγετ διαμέτρ ἡ πυγῆς. φῦθα ευχὰς ἡμαρτρίψας ἡμέρας, ὡσαύτ καὶ ἐς κωνσαντινούπολιν μελλημέραν, καὶ κῶθε ἐξίει. λέγε γάρ τε νικᾶτε καὶ ἡ δίδασκε καὶ μάτηρ αὐτ' ἐξ τὴν πύλην ἡ ὑποφάγετ διαμέτρ, ἔσω μὲν καὶ δ' ἐδῴαν πνά, ἔσω δ' καὶ ἐξ τῶν τ' Φιλιππε σωδιάπεμψ. σωλῶ δ' τῇ δίδασκε ὑκᾶ καὶ ἡ θυγάτηρ τ Βασιλίσσης σμωνῖς ἡ ἱερέλαπε, ἐξ' ἐλαυνθῖα ἐκ πριβελλῶν, πλβτάσαντ τὸ αὐδρός· ἃ δὲ καὶ τε ἐξ ἐνθυσζόμενε πᾶδ κάκεῖσε, τῇ ἑαυ ἡ γαργίσφῳ ἐδία λε πατρὶ καὶ Βασιλῖ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ἡσαΐε.

Τυχὶ μού τι ἰδιόλαμπκὸς τῶν κῶπε μονεχός πε ἐξ ὄρους τὸ ἅθω ὑπὲρ τὸ ἐβδομήκοντα ἴτη, μᾶτ' ἀξίωμα ἴχων ἐλαχ' ἱερατικόν, μάτε γῦν τε πε ὧτα ἡ συνεχῶδλη σωκέπλῃ ἀσφαλῶς δῖωέμενος χρήματα. ἔσω δ' ἐξ ἡ ἔγαν τ πρό πων ἀφίλεαν, ὡς σὺν πατριαρχικὸς αὖπ χειροῦσθαι θρόνε ὁ βασιλεὺς αὐτὸν ἐβάσατ· καί τοι πολῶν κατ' αὐτὸ παῤῥησιαζόντ' ἐγκλημάτ', μὴ ὄντ' πολῶν ὁμολογηθέντ, ἀλ' καὶ πάλαι πολλοὺς κεκίνηται τὸ χῶν ἱερατικῶν βαλμίδ πνός. ὅθεν ἐπαδὴ τὸ τῦ θεοῦ κρατῆσφόντα ἐλαχεν ἡ ἀρχῆς αὐθρωπάνθλον, συγκαχώρησεν ὁ θεὸς τῆς οἰκείας καλωρθῶσαι τύπους αὖχῆς ὑπὸ τῇ ἀφιλεστέτ τοῦ αὐδρὸς, ὅσοι πρὸ αὐτῶ ἀδίκως ὑπὸ τῶν αὐτοκλῶν ἀπενέγκαντο· ὡς αὐτὰ ἀπλόσει λεγόμενα τε πράγματα, πᾶσιν τῆς ἱστορίας. ὁ μὲν τοι πατριάρχης αὐτ' ἅμα τῇ πᾶς τὴν πατριαρχικὴν ἡβρονεῖν αὐκβέσε, ὑφ' πολλῷ πῦ βασιλέως πᾶς αὐτὴν φίλτρῳ πιθήκικός, τῶν πάλαι αὐτοῦ γε δίκαιον ἀμείνω καὶ τιμῆρον

lim talis ſtatus cupidus, nulla mora interpoſita ſtatim accurrit. Suprà enim diximus, Imperatoriæ poteſtatis licentiam iuniorem Andronicum ambiuiſſe: habitum uerò & ſolicitudines toto impetu à ſe repuliſſe. Ac niſi à familiaribus ſubinde obturbantibus, ad totius Imperij affectationem impulſus fuiſſet, priori pacificationi acquieuiſſet. Enimuerò cū in præſentia accerſitus, Rhegiū primò uenisſet, ibiq; matrē adiiſſet: (iam antè enim è carcere educta, & illuc futuræ pacificatiōis ergò præmiſſa fuerat:) ibi cum matre, & per matrem omnia quę fieri oporterent decernit.

DE ALTERA IMperatorum pacificatione.

Ntra paucos uerò dies & ipſe eum auo Imperatore ante urbis mœnia congreditur, ſene inſidente equo: cum ipſe amplius uno ſtadio antè ex equo deſcendiſſet. ac quāuis auo multū refragante & uetante, tamen pedes acceſsit, eiusq; equo inſidentis & manum & pedem oſculatus eſt. Deinde equo rurſus conſenſo, eum amplexus eſt, & oſculantem parum oſculatus: ſtatimq; pauca atq; obiter collocuti, diſceſſerunt, ſene in urbem reuerſo, adoleſcente uerò iuxta ædem ſacroſanctæ Deigenitricis Pegæ caſtrametato. Vbi dies cōplures commoratus, interdiu etiam Conſtantinopolim ingrediebatur, & rurſus egrediebatur. Tum enim etiam mater eius, partim ob infirmitatem quandā, partim propter chariſsimi filij conſuetudinē, ad eandem ædem commorabatur. Ibi cum ſilla etiam Simonis agebat Cralæna, Imperatoris filia, modò è Seruia defuncto marito reuerſa, quæ patri ea quæ hinc inde ſuſurrabantur planius exponebat.

DE ESAIA PAtriarcha.

O tempore monachus quidam ex monte Atho, ſeptuagenario maior, nec ulla ſacerdotali dignitate prędituſ, & coniungendarū penè literarum imperitus, in urbem uenit, quem ob nimiam morum ſimplicitatem Imperator in recens defuncti patriarchæ locum ſuffecit: quamuis multa crimina libere illi obiecta teſtataque fuiſſent, propter quę olim etiam nullum in ſacris gradum conſequi potuerat. Quamobrem diuino iure ob humanam cupiditatem ſpreto, paſſus eſt Deus à ſimpliciſsimo illo homine eos principatu deijci: qui tanto ſtudio pro eo contenderant, ut progreſſu hiſtoriæ res ipſa declarabit. Cæterùm is patriarcha cum primùm ſolium conſcendiſſet, Imperatoris ſingulari beneuolentia fretus,

Alexius Philanthropenus Philadelphiam obsidione liberat.

Philanthropenum pincernam in pristinum gratiæ locum reposuit, quē ante annos octo & triginta ex inuidia amussisse oculos ostendimus. qui in negocijs Imperatoris statim, præsertim uerò in tantis rerum turbis, tantum consilio excelluit, ut uiri prudentiores sibi Scipiones & Thebanos Epaminondas cerne re uiderentur, non sine admiratione (cum res humanæ firmi & proprij nihil habeant, sed Fortuna continenter mutatione & destructione illarum triumphet, & crebris uicibus uelut in Tragœdia uitam deludat) quo pacto iudicium illius integrum atque incolume illam superasset. Quæ cum inuidiæ repagula iam amouisset, eum è condemnationis sordibus reuocauit. Testimonio est oratio ni meæ illud tempus, quo uirtus eius ueluti Lydio lapide explorata enituit. Nam cum finitimi & suburbani Turci Philadelphiam obsidione tum cinxissent, & continenter oppugnarent, foris ipsi, intus uerò dira fames: indigenæ qui restabant, in periculo erant, ne cum ipsa urbe, atque aris & focis, Turcis pro derentur. idq; intra paucos fortasse dies accidisset, nisi Alexius Philanthropenus illius periculi tempestatem propulsasset. Nam in angustias redactus Imperator, & consilij plane inops (neque enim arma, neque iustus exercitus ad urbem tot stadijs à mari dissitam, & à tot gentibus cinctam, defendendam suppetebat) hunc ipsum ablegat, nihil secum afferentem, non exercitum, non arma, non pecuniæ copiam: sed tantum naturalem prudentiam, & usum rerum. Qui priusquam ad urbem accessisset, cum in medio adhuc itinere esset, hostium satrapæ & duces fama audita, stanim abiectis armis ab obsidione receſſerunt, uiri uirtutem ueriti: & supinis simul manibus & pacatis animis eum obuiam progressi exceperunt: & beneficiorum quæ olim ab illo accepissent memores, gratias egerunt, se quicquid petijsset facturos pollicētes. Quidam enim eorum uitam olim eius opera conseruarant, partim eo magistro educati, & ad arma & militiam instructi fuerant. Et quid multis opus est? Philadelphiæ subitò ea felicitas & ubertas extitit, ut maximum frumenti medimnum drachma compararent.

καὶ τιμῆσαι ἕνεκα παλαιᾶς εὐνοίας Φιλανθρωπηνῶν, ὃν πρὸ ἐτῶν ὀκτὼ καὶ τριάκοντα τοὺς τοῦ φθόνου πελέμους τὰς αὐγὰς τῶν ὀμμάτων ἐπλήσαντα ἀπελώκαμεν, ὃς οὗτος τοὺς βουλεῖς ἄμεσθ' οὕτως τοῖς βασιλικοῖς ἐλόβη πράγμασι, καὶ μάλιστ' ἐν δεξιᾷ τοιούτῳ πράγματι, καὶ ἐλύσατο, ὅτε σκιπίωνας ἐκείνους καὶ θηβαίους ἐπαμεινώνδας ἐλόβεν ἐλεύσεσθαι παρ' ἡμῶν παράπαν οἱ σωτῆρες. καὶ μοί τι καὶ ἐθαύμαζον τῶν τῆς ἀνθρωπίνης πραγμάτων οὐδὲν ἡγεμονεύειν ἀκριβῶς, οὐκ μόνιμον, ἀλλὰ τῆς τύχης σαλευούσης ἐκ τὸ παντὸς μεταβολῇ καὶ φορᾷ, καὶ παιζούσης τὸν βίον ταῖς ἀμείξαις καθάπερ σκιλῷ τραγικῷ, ἀκριβῶς τὸ παντὸς γνώσεως ἔμαγμα αὐτὴ, καὶ σβέσιμον ἡ τύχη. ἃ δ' καὶ οὗ ἡ βασιλίσσης ἀπωσαμένη πλοῦτος, ὃν πυθμένων ἡ κατάληψις αὐκαλίσπαμαρτύρων ἦν λογισμῶν, καὶ ὁ πολύγκλωστος τῶν χρόνος καθάπερ τινὰ βάσανον ἡ τὸ αὐθρώπου αἰῶνος. ἐν γὰρ τούτῳ δὴ χρόνῳ πολυρακοπανδυσαίτην τὴν Φιλαδέλφειαν ἦν πολιόκην καὶ ἀνυγρότητα τέρεν, καὶ κατὰ σωῖχας πολιορκουμένης ἡ πόλεως σφοδρῶς, ἴεμεν μὲν ἐπ' αὐτῶν, ἐνδόμεν δ' ὑπὸ σφοδροῦ τοῦ λιμοῦ, ὃν κίνδυνον πλὸν εἰ πολλαπάσιον τῶν αὐτοχθόνων πολιτῶν, πολλοῖσι τοῖς πόνοις αὐτὴ πόλει, καὶ αὐτοῖς εἰκῆς. καὶ πάχ' ἂν ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἐπάσθη ἄρα, εἰ μὴ ὁ Φιλανθρωπηνὸς ἀλλὰ ἐμοῦ ἵφθη τὸ βυθοῦ ἦν τοιοῦτον ἀπαλλάξαι κινδύνου. ἐν τοιῷ γὰρ χρόνῳ ὁ βασιλεὺς, καὶ μάλιστα ὅ, τι φράσαι ἦν παιδὸς οὐδενί (οὔτε γὰρ ἵππων ὠθισμοὶ, οὔτε στρατὸς αὐτοπαλῶ ἰὼν ἐς πόλιν οὕτω θαλάσσης πολλοῖς σταδίοις ἀπωκισμένην, ἐμ πολλοῖς κυκλωμένην τοῖς ὕδασι) βοηθεῖν, τιμᾶται τοῦτον αὐτὸν μᾶλλον ὠθροφόμενον οὔτε στρατὸν, οὔθ' ὅπλων ὠθισμοὺς, οὔτε χρημάτων πλῆθος, ἀλλὰ μόνην τὴν ἡ φύσεως σωτῆρα καὶ ἀμπαύσαν. οὗ δὴ καὶ πρὸ ὠθεῖσα τῇ πόλει Φιλαδελφείᾳ, ἵνα οἱ μὲν τροφῆς τυγχάνοντες, τὴν φλόγα ἀπροίτως οἱ ἦν πολιορκοῦντες σκηνάσαι καὶ ἀγχοῦ, τί, τι ὅπλα οὐ θύειν ἔμελλον, καὶ ἡ πολιορκία ἀπέπαυτο, αὐλιδῆναί τε τὴν ἡ αὐθρώπου αἰῶνα, μὴ ὑπῆμας ἅμα χθρὶ καὶ γνώμας ἀρίστους ἐπαυτῶν καὶ ἐπαινέσαι. καὶ ἄν πάλαι κἀλῶν ἀπόλαυσαν ἐξ αὐτῆ, νῦν γὰρ μάλιστα χθρόμενοι, χάριτας ὁμολογοῦσι, καὶ παῦ τὸ κατὰ γνώμην πλὴν ἐπιχειροῦσι. εἰ μὲν γὰρ αὐτῆ πάλαι τὸ ζῆν ἐπρίσαντο δὶ αὐτῆ, πθφανοῦς ἀπαλαγέντες δακέτου· εἰ δ' αὐτῆν ἐπ' αὐτῇ πασ' ἀνθ' ἡμῶν πόλεμον, πθς ὅπλα καὶ πολέμων ἄσκησιν ἔσεσθαι; ἂν τοιοῦτον δύπαθέας ἡ δυτυχίας ἄκρον ἐξαπίνης ἡ Φιλαδέλφεια, ὁς μᾶς ἡμαχμᾶς ἄνω τὸν μέγιστον λαμβάναν μέδιμνον ἡ σίτου.

DE SYRGIANNE IN carcerem coniecto.

SYrgiannes uerò Imperatorũ concordia minimè lætus, animo æger, & tristi uultu obambulabat: maximè quòd tranquillis rebus, nullus eius usus in Republica esse uidebatur. Quare in consessibus & circulis & uijs libenter cum illis loquebatur, quibus communia negocia incommodarant: & Imperatoribus conuiciabatur, ut à quibus

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΘΕΙΡΞΕΩΣ τῦ συργιάνν.

Ὧ μοί τι συργιάνν τῶν βασιλίων ἀγώνος, μὲ κατὰ γνάμλω συνῦσα, οἷν μαγὶ πίσι, κ' ἰσκυθρωπικὸν πθῶναι, καὶ μᾶλλ' ὅτι ἦν πραμάδν ἀγωμοιῶν ἐξωτικὰς αὐτὸς γὰ τοῖς δημοσίοις ἰδίκα, κ' ἄχρεος. ὅθεν γὰ καθίσαις κ' σύσοις κ' ὁδοῖς, πασ' ἐσ τυγχάνοις κ' πθσιν ἀσμένως, ὑπεδιατρῶτο τοῖς βασιλεῦσι, ἅ τι ἐξικωπάσοις πθ-

πρὸς αὐτὴν γλυκαίνουσι. χρησιμώτατον γὰρ τοῖς φίλοις τὰς πικρὰς καιροῖς καὶ μὲν τότε, καὶ δ' ἐκάστοτε γλυκύθυμον. ὁ δὲ ἀγαθὸς ἀεὶ ἐρώτησιν τὴν ἐς αὐτὸν λύπης πρόφασιν μεταποιοῦντα μεταίτιον, ὅτι ἧττον ἀνθρωπίνως καὶ δειλότερον ἐνεγκὼν ἔδοξεν ἑαυτῷ τὸ συμφορᾶς γεγενημένης τὸ τοῦ καιροῦ βέλος ἐκκρούσασθαι, ὅτε ἐξωθεῖσ ἐκάθητο ἀπίμους πρὸς τὸν νέον Βασιλέως, καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸ γηραιόν, ἐχ ὑγιὲς οὐδὲν ἀπ' αὐτοῦ βέλος αὐτάρκως ἀφιέμενον ἔδυ, σκεδασθεισῶν ἀλλὰ καὶ μειζόνων, διότι τῆς στρατηγικῆς ἐν πολέμοις, ὧν ἐπὶ πλεῖστ, καὶ ἐμὲ τῆς τοῦ γήρως λαμπρότητα ἐξ ταῦτα πείσαι συνεργιώνης πρόσεστι καὶ αὐτῷ, τῷ φίλος αὐτῷ γίνεται, τῆς βέλος λύπης ὁμιλότητα γνώμης πολλαπλόμενον σωθῆναι. ὁ μὲν οὖν συεργιάνης ὡς ὁμοφύχῳ θαῤῥήσας ἐκάστῳ, πάντα δίκαι λοιπὸν αὐτοπαθείᾳ τῇ γλώττῃ, ὁπόσα τοῖς λυπεμένοις ἁρμός. ὁ δὲ κατὰ ἐκείνῃ σωιστῇ πρὸς αὐτὸν, γλῶσσαν μὲν ὁμοίαν τοις ἐκείνοις πρὸ τούτου, τῇ σωθῆναι δοκοῦσι τοῖς Βασιλέως δόξῃ αὐτὸς. τὰ δὲ τῇ τῆ συεργιάνης λεγόμενα πάντα, ὅσα τὰ βέλος ἐκ τῆς μυσίας. ὁμοῦ γὰρ αὐτὸ τὸ φίλαρχον καὶ πρόφ, τῇ ναὶ δ' ἐχ ἧττον ἐχθρὸ οἱ ἐχθροῦ γε ὄντι καὶ παντακοῦσαι τὸ ὠδὶ δυνατοῦ γαμβρῷ, τῆ μεγάλου φωμὶ δυνάστου· ὃς τὰ μέγιστα τῆς τοῦ νέου δυνάμεως Βασιλᾶ, ἐλπίδας ἀγαθὰς ἐκ γράφων ἐκάθητο καὶ αὐτῷ πρόσταγμα. ἐπεὶ δὲ τὰ βέλος πάντα συνέβαινε, λαβεῖν τοῦ θάνατον τῆ Βασιλᾶ πρωτίστου ἐ ἀναι, ἃ μὴ δυσμάτων ἔφασκον πέμπειν τῆ συεργιάνην, Βασιλέως ἑαυτῷ συνεκδέχοντας, ἐκ ὧν φθάνοις φονεύσαντες ἐαυτῶν. λύθης ἂν τῆ μὲν συεργιάνου ἄχι τὸ δυσμενὲς τοῦτ' εἶναι αὐτῷ μετὰ τῆ φίλου τῆ ἐπὶ τῷ, ἀφέλων ἐκ ὑλισαν τῆ δίλαρχον οἱ τῷ δήμῳ. εἰ δ' ἀμπελῶνες αὐτῷ συῶν τοῖς ἐκπαίδοις, μᾶλλόν τε πάντ' ἐγένετο. τῆ ταῦτα μὲν δῶρ ἴσχε τὸν πρόπαν. σὺν δίκαιον δ' μοι λοιπὸν εἰς τῆ ἡμέλλον ἔσεσθαι τῆ χρόνου πρὸς τῆ πέρας λαλεῖσθαι ῥμάδι. τῆ γὰρ τὸ σωθὲς αὐτῷ δι τὰ Βασιλέα, τοιοῦτο τινὶ τῆ ὁμιλίας ῥόντι τυχόντων. ἐ τὰ μὲν ἄλλα πρᾴδω γε πίστα πολλὰ ὄντα, τῆ ὑ πάντ τοι αὐταρκέα πάντα τοῖς ἐβιλούσοις χολάζειν ἀφῶ, καὶ τῆ πρὸ ὄντα κἀκεῖνα σεμνά, τῆ σοφῶν ἀνδρῶν ἄξια· πρὸ δ' ἐν ἐν ἀναγκαιοτέρᾳς ἡμῖν ὁμιλίαις, καὶ ἃς ἂν τις ἐν τάχει ἥδιον τὰ μέλιστα.

summis affectus esset iniurijs, cum aduersissimis temporibus nunc huic nunc illi maximo usui fuisset. Cum autem Asanem Andronicum mœrore plenum obambulantem conspexisset, cui tempore dissensionis Peloponēsium Romanorum prætura mandata fuerat: deinde uerò per ignominiam à iuniore Imperatore pulsus, & ad seniorē profectus, nihil eiusmodi impetrarat, quo dolor eius leuaretur, quamuis magnis honoribus dignus esset, ut Sebastocratoris, & maioribus etiam, cum ob rei militaris usum, quo tum alios superabat, tum ob illustre genus. Quibus de causis Syrgiannes ad illius amicitiam, quæ simili mœrore excitabatur, sese adiungit: quo ut amico fretus, omnia quæ dolor fert, sine ulla dissimulatione eloquitur. Asan uerò singulari prudentia tractans uirum, uerbis haud dissimilibus, & ipse Imperatorib. maledicebat scilicet: omnia uerò quę à Syrgianne dicebantur, animo recondebat. Eius em̄ ambitionē prius etiā oderat: tum uerò molestè ferebat, eum genero suo Cantacuzeno, magno Domestico, qui apud iuniorē Imperatorem potentissimus erat, & spe subinde bona ipsum solabatur, esse inimicū. Cum autem tota fabula instructa esset, Asan imperatorem auunculum clàm adit, &: Nisi Syrgiannem (inquit) Imperium affectātem primo quoq tempore in uincula conieceris, primo quoq tempore ab illo occidēris. Statim igitur Syrgiannes in uincula conijcitur, domum eius cum omnibus opibus plebs euertit & diripit: solum ædium cum uineis, in ouium pascua conuertitur. Hæc quidē ita gesta sunt. Neq uerò ea mihi prætereunda silentio uidentur, quę hoc tempore de Paschate disputata sint. Nam cū de more palatium ingrederer, tali colloquio interueni. Ac cætera quidem, quæ quamuis & ipsa honesta sint, & digna eruditorum auribus: tamen cum & multa sint, & occupatis hominibus non admodum scitu necessaria, prætereantur. Quæ uerò scitu digniora & iucundiora, exponantur.

Asan Andronic. Syrgiānem deserit.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΣ.

DE PASCHATIS correctione.

Ὁ γὰρ Ἀνδρόνικος ὁ Βασιλεὺς πρός γε ἀστρονομίας καὶ σφαιρῶν οὐρανίων, καὶ ἀστέρων πλανωμένων καὶ ἀπλανῶν, καὶ τοιούτων ἅπαξ, ἐμοὶ καλυπτόμενον πρόφασιν ἐ λέγειν. πολλοὶ γὰρ πόθεν ἡμᾶς ἡ δύναμις τρυφῶν. ἐγὼ δ' ὑπολαβών, ὅπερ ἐν δικαίαν πολλοῖ ἐ μαθήματος. οὕτω καὶ γὰρ μοι τὸ ἀπλανὲς, ὃς ἀπᾶν, ἡ διανοίας ἐκάθορε, καὶ πόθεν πλάνην οἱονεὶ χαμαιπετῆ τέλμα μοι πάντα μαθήματα ἔχειν. σκιαχρὰ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἐοικέναι τούτοις χρώεις, ὅσα κατ' αὐληρώτατ ἀεί τίνα καὶ αὐσθάνεσθαι. μετὰ μέντοι γε ἓν ἄλλο καὶ τὸ πᾶν λόγου ἀνάκυφον, ἡμοῦ ἔσχον μεταβὺ παραῤῥίπτοντος, ὡς μηδὲν ὄντα καὶ ἔσχε τὸ τοιοῦτο μαθήματος. καὶ ἄλλως ὅτι καὶ ὠφέλιμα ἦν ἅπερ μακρεῖν, πόθι βασιλέως τὸ πρᾶγμα αὐτοκρατὲς ἀνδρὸς, ἀπράγμονος ὄν, ὡς ἀκριβὲς μοι τὸ πρᾶγμα παρίσασιν ἅπαν, πλὴν

MEntionem intulit Imperator de astronomia & cœlestibus orbib. & stellarū tam errantium quàm fixarum motibus, ut mihi prius erga me beneuolentia differendi occasionem suppeditaret. Ego uerò eam disciplinam magnoperè collaudans, quòd & mentis oculos mihi repurgasset, & cæteras omnes disciplinas quasi uitijs coloribus exornasset, quæ sine his reuera nihil nisi rudia lineamenta essent: inter cætera uerò etiam paschatis incidit mentio, ἃ quem ego & ipsum illius disciplinę partē esse dixerā: præsertim cū longo tēpore de re, ut me diligēs inquisitio edocuerat, non nisi ijs nota qui astronomiam degusta-

gistarunt, ad Imperatorem referre cuperem. Tum igitur, quod parturiebam, data occasione peperi, non tamen sine magnis difficultatibus. Erant enim qui ea ratione haud perceptа, multum mihi negocij facesserent. Acnisi Imperator, qui solus meam orationem intelligebat, arrepta occasione excellentis scientiæ suæ thesauros aperuisset, & insigni beneuolentia uiam orationi meæ patefecisset, forsitan per iniuriam cõdemnatus, non pulcherrimè stetissem. Qui cum effecisset, ut & ego uerba facerem, & illi taecrent, primùm uelut fundamenta quædam iecí, deinde reliquum ædificium ex ijs extruxi. Ac primùm

Vernũ æquinoctium & plenilunium.

necessariam esse dixi, accuratã uernî æquinoctij inquisitionem, à quo (ut pòst dicetur) cętera omnia pendẽt. Deinde proximè sequentis plenilunij obseruationem, quod die circiter decimaquarta à coitu solis & lunæ in eadem zodiaci parte perpendiculari contingat. Cum autem pascha nostrum Mosaico respondeat, hoc uerò plenilunium æquinoctio proximum spectet: ijs explicatis, ratio nostra omnibus perspicua erit. Exquisitum æquinoctium binis tantum anni diebus naturalibus accidit: unum autumni inirio, de quo nobis laborandum non est in præsentia: de altero uerò quod uere conringit, accuratè agendum. Fit igitur exquisitum æquinoctium in uere, cum sol primam arietis partem ingreditur, in qua etiam æquinoctialis circulus ab astrologis describitur. Neque uerò singulis

Nabonasar.

annis eodem modo fit: sed apud Nabonasarem sub finem uesperæ uigesimiquinti diei

Aridæus.

Martij, apud Philippum Aridæum sub meridiem uigesimiquinti diei eiusdem mensis. quibus autem diebus Christus pro nobis mortem oppetijt, die uigesimotertio, multum ante solis ortum, ac potius media illa nocte: nunc uerò nostra ætate, die decimoseptimo. Horam diei, aut partem horæ curiosè non excutio, quòd huius instituti non est: & tantum tempus teret. Quare interiecti temporis discrimen hinc colligi potest, & quando tempus uno die aut biduo aut pluribus etiam differatur. hoc uerò non ratione motus solaris accidit, qui æqualis est, nec usquam deflectit: sed ob enumerationem dierum anni, in qua nos labimur, trecentenus sexagenis quinis diebus integrum unius diei quadrantem adijciendo, contrà quàm oportebat. Vt enim Ptolemæus autor est, nõ quadrans integer, sed trecentesima diei parte minus est addendũ: ut autẽ ego diligenti inquisitione cõperi, maiori & minimè trecẽtesima parte. Quam meæ rationis certitudinẽ, nunc explicandi locus non est: uiderint hoc, qui sequentur, astrologi. Sed tamẽ sit ita, ut ille dicit.

ea enim

πλὴν ἃ ὅσοι τὴν ἁρμονίαν κρατήσουσιν. ταῦτ' οὖν καὶ καιρὸν λαβόμενος, ὡς ἔφην, ἔγνωμι τὴν ὠδῖνα, οὐκ ἀχάριστος μὲν ὢν τότ' ἐπιπλήξας. ἦσαν γάρ οἳ πάντα μοι παρέχειν πεφύκεσαν, μὴ ξυναλοχήσας ἐκ τοῦ μέσου τὸν τοῦ λόγου σκοπόν. καὶ ἀμέ ὁ βασιλεὺς (ἐκεῖνος γὰρ μόνος ἦν σωτὴρ ἅπασι) ξύναγε αὐτός· ἀφεμένου γὰρ ἀληθοῦς, δόξης δὲ κενῆς ἐπιλάβοντο καὶ ἐλαμβάνοντο τῆς ἀψευδοῦς αὐτοῦ σωτηρίας οὐ θεατοῦ) ἀμὲ οὖν ἐκεῖνος πλησμονῆς τὸ πᾶσι λίαν ἡμῖν ἐπιτίμιον ἐξελίττοντος, διόδου γὰρ ἡπόρει ἡ λόγου, πάντ' ἂν τὸ τηλοῦ τοῦτο πονήσας καὶ ἐγκρατὴς ἐκεῖνος ἀπήλλαττεν, ἔδωκέ ποτε τῷ κατὰ βραχὺ ὁ δίκαιος ἐφάλλειν. ἐπὶ σοὶ πᾶσιν, ὡς ἔφην, ἡμῖν ὁ βασιλεὺς τὴν κατάσκηψιν ἐπιμάσσετο τοῦ μὴ λίγαινε μοι, τοῦ δ' ἀνύειν τοῖς συμπαροῦσι, τῆς ὥρας μὴ ἄκαιρος ἴσχειν ἀπάλλαττον, ἔδωκέ ποτε τῷ κατὰ βραχὺ ὁ δίκαιος ἐφάλλειν. ἐπὶ σοὶ πᾶσιν, ὡς ἔφην, ἡμῖν ὁ βασιλεὺς τὴν κατάσκηψιν ἐπιμάσσετο τοῦ μὴ λίγαινέ

ἄτοπον γὰρ λυμαίνεται τοῦ λόγου πᾶς οὐ ταῖν τε πλοιοῦ σὺν χρόνοις ὀλιγωρίσωσι. παρατηρητέον οὖν ὡς κατ' ἐνιαυτὸν τὴν μείζονα ἀπλανῆ πολλοστημόριον τῆς ἡμέρας, ὃ μὲν ὅλων τριακοσιοστὸν ὀγδοηκοστῶν, νυχθημέρου ὅλου συνάγεται. τοῦ δ' ἀριθμοῦ πολλοστημορίου τῆς ἡμέρας, ᾧ μὲν τοσούτοις ἐτεσι καὶ μᾶλλον ὑπόληπτον ἄδηλα καλίπτεται. ᾧ δὲ τρισὶ καὶ τετράσι καὶ τριακοσιοστῷ ἐνιαυτῷ, καὶ τρισὶ τοσούτοις, ὑπὲρ ἃ καὶ κατ' ὀλιγοστῶν παραδρομὴν τοσούτων οἱ πᾶν ἡμῶν τὰ μετέωρα φροντιστικῶς ἀστρολαβήσαντες ὀφειρύμενοι, ἀσφαλῶς τὸ τῆς ἰσημερίας νυχθημέρου ὕστερον. καὶ τὸ μὲν ἀφ' ἡμῶν ἀσφαλῶς καὶ τῶν πάλαι διόρθωσιν ἐποιοῦντο, καὶ τὸ δ' ἀμεριμνίαις τούτοις ἐγένετο, μέχρι τοῦ δὴ καὶ ἐξανεχιλιοστοῦ τριακοσιοστοῦ ἔτους ἐγένετο. τοῦ δ' ἐκεῖνα μέχρις ἡμῶν οὐκ οἶδ' ὅπως ἀφανισμένου τὸ πρᾶγμα καὶ ἀδιόρθωτον ἦμεν. καὶ νῦν ὀφείλοντες οἱ ἀπὸ ἡμᾶς ἐκκλησίας ἄνθρωποι τῷ αὐχεῖ τὴν πάλαι παραστερίσεως πᾶς τὸ μαγίου ἐγένετο ποιᾶσθαι ἀκριβῶς, οἱ δ' ἐκ τῆς αὐτοῦ ἀλιτόφας καὶ ἀκριβῶς πειθαῖται, οὐκ ἀβελῶς γε πειθαῖτες τυγχ. ἐπεὶ γὰρ ἐκ ἄλλοθέν ποθεν, ἢ ἀπὸ κειόν ἁλιακῆς ἀσόδου τὰ ἰσημερίας ἐκφανούμενα, τῷ δὲ γε παυσελήνου ὁμοίως ἐκ ἄλλοθέν ποθεν, ἢ ἀπὸ ἁλίου σχηματισμῆς ἐκστάσεως, καὶ ἐπὶ γε τὸ πάλαι τὸ νομικὸν, οὐκ ἄλλοθέν ποθεν ἢ ἀπὸ παυσελήνου δῆλον ἄρα ὡς ἀπὸ ἰσημερίας μεταπαύσεως, μετέπαυσε καὶ τὰ τοῦ παυσελήνου, καὶ ταύτη γε ἐπομένως συμπαρέλαβε καὶ τὸ τοῦ ἰουδαίου πάλαι, κἀκεῖνο δ' αὖ διὰ ποῦ συμπαραλάβῃ χρεὼν καὶ τὸ ἀμέτρητον. πῶς γὰρ ἐκεῖνό γε ἐφεξῆς τὸ ἀμέτρητον, κἀκεῖνο τί πάντως ἐκκλησία, εἰ μὴ τινι κρητῆρι καὶ θημελίῳ. ῥᾴδιον δ' ἂν ἔτι βουλομένοις ἡμῖν πεισθῆναι ἢ διόρθωσιν, βραχύ τι πλέον ἢ δύο νυχθημέρων ὑφαίρεσιν ποιησαμένοις. ὅταν γὰρ ἀνακύψῃ τοῖς μετέπειτα ποτὲ τοῦ ἔτους ἡ ἀστρονομίας ἐπαγγέλλεται μεθοδὴ. τότε δὲ μὴ γιγνομένου, τὸ σφάλμα ὀλίγον ἐ μικρόν. συμπίπτει γὰρ ἐδ' ὅτι, καὶ δὲ καὶ πολλάκις ἄδηλα γλίσχεται, οὐδὲ μὲν ἐν παυσελήνου ἢ κυριακὴ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μαΐου ἐδόμαδος ἐνδιδόασι γὰρ μέν ἐστιν ἡ ἑβδομάς. γίγνεσθαι γὰρ ἄλλοτε πᾶ δύο νυχθημέρων ἢ ἐκτὸς ἑβδομάς ἢ πρωτομηνίας ἑβδομάδος ἡμέρᾳ, πλὴν δύο σφαλμάτοιν ἄλλων αὖτ' ἄλλος πρωτομήνου κυριακῶ. καὶ ποιῶ τῶν αὐτεπαισμῶν ἑβδομάδα, ἑβδομάδα τὸ τοῦ χριστὸ πάθους, καὶ τὸ ἐξῆς τοῦ σφάλματος φύσιν δίχα γνώσεως τοῖς ἄπαξ ἅπασιν ἄδηλα δ' ἐκ ἐπλῶς, ἀλ' ἐκεῖ καὶ μάτην τὸ πιστὸν τῆς θεμάτων ἐτάσεως, ἀλλ' ἕκαστα λόγῳ ἴσχυσεν δίχα λόγου, ἄλογον ἄδηλα ποιήσομαι. ἡ μὲν γὰρ μετ' ἰσημερίαν παυσελήνου τοῖς ἐβραίοις ζητᾶται πασίν. ἐπαυλεῖ δ' ὁ καιρὸς ἐκεῖθεν· καθ' ὃν τὸν τε ἐμὸν ἔθυσαν, ἡ αὐγυπτίου ἐφυγον. ἡ μὲν γὰρ τότε ἰσημερία, τῇ τε μαρτίᾳ φάσκει ἡ ἐκκλησία γενέσθαι. ἡ δὲ μετὰ ταύτην παυσέληνος, τῇ μετ' αὐτὴν ἐστὶν, ἣ τις κατ' ἐκείνους λέγεται τοὺς χρόνους τὸ πασχά, ὃς αὐτὸ τε καθ' ἡμᾶς μαρτίᾳ πρῶτος αὐτοῖς φθίνοντι τοῦ μαΐου φάσκα ἀριθμοῦσι. ἡ γὰρ ὁμοίως ἡμῖν, ὅσοι ἐκ μιᾶς ἡ ἀπὸ ἡμέρας πασῶν τῶν μιῶν τε ἡ φάσκα ἀπὸ ἀρχῆς ἀφήσει ἡ ἀλεξανδρῖνος ἡ αὐγύπτιος, καὶ πᾶς τοῖς ἄλλοις ἰουδαίων πᾶσιν, ἀλ' ὡς ἐτέρως ἔκεινοι. ἀλεξανδρῖνος μὲν γὰρ πᾶν τριῶν ἡμερῶν τὸ πρώτης τοῦ καθ' ἡμᾶς σταθείη, ἢ αὐχεῖ τοῦ σφάσεως πάσης ἐτέρας· αὐγύπτιος ἢ νῦν μαΐου, νῦν δ' ἑτέρου, ἡ ἄλλοτ' ἄλλου ἀεί, ἡ πρὸ τοῦ δὲ ἡ μᾶλλον ἐνδεῖ, τοῖς τε πᾶσι ἡ σάσεως αὐτοῖς ἀλλόσεις ἀσύμφωνα. ἡ ἰουδαῖος ἢ, ποτὲ μὲν τοῦ δὲ τοῦ καθ' ἡμᾶς μαρτίου, ποτὲ δὲ ἑτέραν ἡμέραν, καὶ ἄλλοτ' ἄλλου ἀεί, αὐχεῖ τοῦ πρὸ αὐτοῖς πασῶν πασαῖ.

ea enim ratio in annis non plurimis parum noſtram diſputationem impediet. Eo igitur autore, annis totis CCC integer dies naturalis conflatur: & minuta illa diei pars, tot annis euidēter apparet. Ternis uerò, quaternis, quinis & denis, aut ter etiam totidem, exigua illa aeceſsio non ſentitur: qua ſiderum perpenti ante nos poſt tot annos ſubtracta, æquinoctij diem exquiſitè repererunt, & paſcha uerè correxerunt: eáque correctio facta eſt ab Adamo uſque ad annum ſexies milleſimum, & prope treeenteſimum. Ex eo uerò tempore ad noſtram uſque ætatem res neglecta, neſcio quomodo incorrecta manſit: & qui noſtro tempore in Eccleſia paſchatis obſeruationem proximè uigeſimum Martij diem auſpicari debebant, eam à uigeſimoſecundo auſpicantur, nō rectè ſanè. Nam cum paſcha ex lege non aliter niſi in oppoſitione & plenilunio celebrari debeat, ſatis conſtat, mutato æquinoctio, plenilunium etiam mutatum eſſe. Vnde ſequitur, Iudæorum etiam paſcha mutatum eſſe: eóque mutato, noſtrū etiam eſſe mutandum, quod ab illo pendet, cui ut fundamento innititur. Facile autem hic error corrigetur, ſi biduum detrahere uoluerimus. Tantum enim ſpacium tot interiectos annos poſtulare, methodus aſtronomica doceet. Quod niſi fiet, error haud paruus incidit: & fit interdum, ut ſæpe iam factum eſt, ut opinemur primo & Dominico hebdomadis inſtantis die plenilunium eſſe, cum id in ſextum eius quæ anteeeſſit hebdomadis incidit, & nos ob eum errorem aliū atq; aliū Dominicum diem expectemus, & Chriſti paſſionem in hebdomade reſurrectionis celebremus. Vnde quæ errata eonſequantur, non eſt obſcurum. Hæc autem non ineptè, neque temeré ab autonbus eſſe poſita, ſed rationem ſingula probabilem habere, iam declarabo. Hebtæi plenilunium quod æquinoctium ſequitur obſeruant, quo & agnum immolarunt, & ex Aegypto fugerunt. Nam illius anni æquinoctium die Martij nono & ueeſimo fuit: & quod ſecutum eſt æquinoctium, poſtridie, qui ſecundum illos decimus quartus menſis Niſſan fuit, quem illi Martij noſtri loco primum anni menſem numerant. Neque enim ut nos, neque ab uno eodemq; die, menſes & annos Perſæ, Alexādrini, Aegyptij, Iudæi auſpicantur: ſed ſingulī aliter. Alexandrini tertio Cal. Septembris annum ſuū auſpicantur: Aegyptij nūe ab eodem, nūc ab alio, & ſubinde aliter. Perſę, Medi, Indi, neq; cum his, neq; inter ſe conſentuūt. Iudęi uerò nunc ab hoc Martij die, more noſtro, nunc ab alio in ſuo Niſſan auſpicantur. Nam

Diuerſa annorum initia.

Nam à congressu ad congressum duorum luminum, mensium circuitus numerant: eum mensem qui uernum æquinoctium cõtinet, quem Nisan uocant, reliquorum mensium principium constituentes: cuius ipsius incertum est principium. Dominus quidem Mosi olim dixit: Mensis hic uobis princeps mensium erit inter anni menses. Decimo huius mensis die domi quisque suæ Israelita sumet agnum, & is asseruetur à uobis usque ad decimum quartum eiusdem diei: tum eum mactabunt uersus uesperam, & comedent. Erit eis hoc institutum æternum in generationes uestras. Hac de causa, & in memoriam illius diei, quo tanquis festum Paschatis celebrant. Præterea migratio ex Aegypto, eis typus est transitus ex hoc seculo in futurum. Quod cum uesperam habiturum non sit, aliquo modo sine uespera etiam solennitatem illam esse oportere aiunt: id quod fit, cum luna plena lumine nostrum hemisphærium obtinet. Solis enim occasum statim tunc exortus lunæ sequitur, nec ullam horam cœlum nobis obscurum esse sinit. Fuit igitur tum quoque, ut probabile est, in nostro hemisphærio luna plena luminibus, sexta sexti illius diei hora, centum & octoginta partibus à sole distans. Quamobrem monstrosa uisa est tum astrologis, & supra rationem facta solis defectio: neque enim causam in natura aliquam habebat. Nam cum eandem utrunque lumen partem occupat, naturales solis defectiones contingunt, luna solem subeunte. Eam uerò partibus 180 disitam retrò conuerso cursu solem subijsse, id uerò supra naturalem rationem factum est. Quare id miraculum astronomi ante omnes sunt mirati, & Deum esse qui pateretur dixerunt. Nam indoctis minimè quidē id portentosum, sed usitatum superioribus etiam annis usum est. Eo igitur plenilunio Pascha Iudæi immolarunt: eo æquinoctium fuit: eo & Seruator noster mortem pro nobis oppetijt. Omnibus porrò nonum est, tertium fuisse diem post Legis illud testum, quo Dominus noster à morte resurrexit, mensis Martij diem XXV. Quæ duo utique eodem tempore, nimirum & mensis diem, & resurrectionis mysterium bifariam & trifariã & multifariam diuisa, piorum cœtus obseruauit. Nam alij mensis diem perpetuo instituto nostræ festiuitatis ministrum exegerunt, alij paschatis diem ex obseruatione legis prius indagabant. Deinde tertio ab illo mysterium nostrum celebrabant: unde infesta, ut ita dicam, festiuitas extirit, & non parua seditio & perturbatio in Christi Ecclesiam inuasit. Nã si semper in tertiũ legalis Paschatis diem eodem tempore incideret, & quintus ac uigesimus dies esset: melius esset, festúmque consentiret. Sed quia perraro fit ut simul incidãt, & uix intra annos plurimos: id uerò perpetuum ferè est, atque annuum, ut alterum ab altero

Plenilunij æternitatis typus.

Eclipsis solis mirabilis.

ἐπὶ γὰρ σωιόδων πρὸς σωόδους τὰς δύο φυσίκους τὰς μὲν ἀριθμοῦντες πρώδους, τὸν ἐαυτῶ μετρεῖ ἡ ἀεὶ μὲν ἰσομοίρως πρὸ ἐλαμβάνοντες, τὸν οὖν τὴ ἀρχὴ τοῦ ἄλλου πεποιῶται μῆνα, καὶ ποσαὶ ὀνομάζουσιν, ἕνα μὲν τὸν εἰκάδι ἔχοντα ἀρχήν. φασὶν οὖν πρὸς μωσέα πάλαι ὁ κύριος, ὁ μὲν οὗτος ὑμῖν ἀρχὴ μηνῶν, πρῶτος οὗτος ὑμῖν ἔσται ἐν τοῖς μησὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ· τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τούτου λαβέτω ἕκαστος τῶν ὑμῶν ἑαυτῶ πρόβατον κατ' οἰκίαν, καὶ ἔστω ὑμῖν ἄμωμον ἐνιαύσιον ἕως ἡ τεσσαρεσκαιδεκάτης τοῦ μηνὸς τούτου, καὶ σφάξουσι πρὸς ἑσπέραν ἡ φάγονται, καὶ πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν ἰσραὴλ θύσουσιν αὐτὸ πρὸς ἑσπέραν· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος λήψονται καὶ ἐπιχεοῦσιν ἐπὶ τὰ δύο σταθμὰ καὶ ἐπὶ τὸ ὑπέρθυρον τῶν οἰκιῶν ἐν αἷς ἐὰν φάγωσιν αὐτὸ ἐν αὐτῇ· καὶ φάγονται τὰ κρέα ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ ὀπτὰ πυρί, καὶ ἄζυμα μετὰ πικρίδων ἐσθίουσιν αὐτό· οὐκ ἐδέσεσθε ἀπ' αὐτοῦ ὠμὸν οὐδὲ ἑψητὸν ὕδατι, ἀλλ' ἢ ὀπτὸν πυρί· τὴν κεφαλὴν σὺν τοῖς ποσὶν καὶ τοῖς ἐνδοτέροις αὐτοῦ· καὶ οὐ καταλείψετε ἀπ' αὐτοῦ ἕως πρωΐ· ὃ δὲ ἂν καταλειφθῇ ἀπ' αὐτοῦ ἕως πρωΐ, πυρὶ κατακαύσετε αὐτό. οὕτως δὲ φάγεσθε αὐτό· αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεζωσμέναι, καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν, καὶ αἱ ῥάβδοι ὑμῶν ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καὶ φάγεσθε αὐτὸ μετὰ σπουδῆς· πάσχα κυρίου ἐστίν. καὶ ἐγὼ διελεύσομαι διὰ τῆς γῆς Αἰγύπτου ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, καὶ πατάξω πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτου ἀπ' ἀνθρώπου ἕως κτήνους, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῆς Αἰγύπτου ποιήσω κρίματα· ἐγὼ κύριος. καὶ ἔσται τὸ αἷμα ὑμῖν σημεῖον ἐπὶ τῶν οἰκιῶν ἐν αἷς ὑμεῖς ἐστε ἐκεῖ· καὶ ὄψομαι τὸ αἷμα καὶ σκεπάσω ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἔσται ἐν ὑμῖν ἁφὴ τοῦ ἐξολεθρεῦσαι ὑμᾶς ἐν τῷ με πατάξαι ἐν γῇ Αἰγύπτου. καὶ ἔσται ἡ ἡμέρα αὕτη ὑμῖν εἰς μνημόσυνον, καὶ ἑορτάσετε αὐτὴν ἑορτὴν κυρίῳ εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν· τοῦτ' ἀρα καὶ ὡς αὐτόπτας τῆς ἀμφὶ αὐτὸ ἱστορίας, ἐπίσημα ἀεὶ πεποιῶται τῶ τοῦ πάσχα παρηγυρεμ' οὐ μόνον δ', ἀλλὰ καὶ ὡς τύπον ἐκ τοῦ παρόντος πρὸς τὸν μέλλοντα αἰῶνα σημειούμενοι κατὰ τῶν ἀεὶ μόνον

ὑτέρου, οἱ μὲν ἔφασαν τῇ μετ' ἰσημερίαν πανσελήνῳ, οἱ δ' ὑστερίζοντ' ἄλλοι δ' ἀμφισβητοῦντες ἰσημερίας καὶ ἀμφὶς καὶ θύματα, καὶ πάντα τοὔμπαλιν ἐθυμα, μόνῃ τῇ τεσσαρακοστῇ ἡμέρᾳ ἀγελήμωτες λύσιν ποιῶνται, ὅπως τι καὶ ὅπως τύχοιεν. ὡς δ' ἔδοξε τῇ συγχύσει τῆς καὶ ἀγνοίᾳ, καὶ γλυκασμῷ, ὡς ὑπᾶν, μυσμὸς, ὡφ' ἡσίπνι τῆς ἄγματι. ἀ πᾶν γὰρ αὐτὸς, οὐ μὲν ἀσπίσιν ἀσκῶν, καὶ συμπαθῶν τοῖς τῶ σωτῆρος πάθεσι σὺν δὲ προφῶν, καὶ τοῖς ἱκάνον ὠδινικίοις συνάδεσθαι· καὶ τὸ καλὸν οὐ καλῶς ἐκτρέφουσ ὠδινλῶν, πολλὰ ποιοῦντες τὸ ᾧ, καὶ ἄλλα ὧντας τῶν ἁγίων ἐκκλησίας ὁμόνοιαν, καὶ τὸν καλῶς ἀλληλουχόμενον μειζομένους σωδέσμους; ὧν τοίνυν οὕτω τιμώμενον, καὶ οὕτω ἄλλα ὠμένον, οἱ ἁγίων ἐκκλησίας πρόεδροι καὶ θεῖοι σωμίσοντες διὰ ἔσκεδοι, διαπίσασι καινοποιοῖς ὁσπερά ποι χαρακώμασι πεφραγμένοι, μᾶλλον ἀπεὶρ πρό γε ἁγίων ἰσημερίας, πλοῦν τῶν ἁγίων ἀναστάσιμον ὁμοθυπάσαντες πανήγυρι, ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ ἰφέσῳ μετὰ τοῦ ἰουδαίων πάσχα, τῇ μετὰ πανσέλῆνον, ἀγαλλιᾶ τῇ μετ' ἰσημερίαν. ταῦτ' ἄρα, καὶ χρεὼν πάσῃ πεῖρᾳ σῶν ἀκριβῶς ζητῶν ἁγίων ἰσημερίαν πανσέλῆνον, ὡ βούλοιτο μὴ παρεδαίνειν τὰ ἁγίων ἐκκλησίας θεσμά. πάντες γὰρ λανθανόντες, ὅπερ καὶ λανθάνειν καὶ τῶν ἡμῶν ὀφθαλμῶν ἡμέραν ἰόντων, καὶ ὥσπερ γὰρ ἐς ἄλλο πέλαγος ναυαγῶν ἡμᾶς ἴσχειν πλανωμένων, ἵνα ἐκλειδύσαι νύκτες καὶ χειμῶνες, τάς τε ἀγκύρας ἀφέντας, καὶ αὐτῶν ἁγίων πόντικούς μέλας ἀπαλλαξαν κατεγωγῆς. τοιγὰρ οὕτω λεχθέντων καὶ οὕτω ἔχοντων, πεθάνετο μὲν καὶ ἄδην τῇ ἀρχιλάῳ ὁ Βασιλεύς. τύχῃ δ' αὖ ἐμέλλησε ἁγίου διόρθωσιν αὐτίκα ἐπιχειρεῖν· ἀλλ' ἵνα μὴ τοσύγχυσις μᾶλλον τοῖς ἀμαθέσι φανῇ, ἵνα μεισμοῦ ἔπεγε τῇ ἐκκλησίᾳ, σιωπηθέν ἀφεῖναι τὸ πρᾶγμα, ἵνα ὅλως ἀνεπιχείρητον. μᾶλλ γὰρ αὖ ἦν ἔφεδρον, ἐφασαν, ἅπαντες γὰρ τοιοῦτῳ, σὺν αὐτὸ πᾶσαν ἁπαξαν ἵνα νῦσαι ὁμοφύλους ἅπαντας, ἵνα πᾶσαι μεταμαθεῖν τῇ δίς ἔτους μεθίζειν ὧν δ' αὖ καὶ ἄλλης ἄλλου πανηγυρίσεως, ἵνα ἑτέρων ἑτέρας ἄγειν ἑορτὰς, ὧν δ' ὁ σφόδρα χρεών. ὡς δ' ἕκατέρων θάτερον κατεστόρεν ἐφαίνη, καὶ ἄδην τὰ τῶ πράγματ' ὡς ἔκειτο, ἵνα μᾶλλον ὡς ἔμελλον μίχθεις ἡμῖν. ἡμεῖς δὲ τοιαυτίων μᾶλλον ἰδίκει κουφότερον. τὸ γὰρ σὺν ὁμοφύλους ἅπαντας καθάπαξ πᾶσι τῇ ἀορίᾳ σεσι σωθῆναι, ἢ μὰ ἔφεδρον χρόνῳ φέρ, ἀλλὰ λυσί καὶ ἡμεῖς ἔφεδρον αὖ ἵνα, ὥσπερ καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν, ὡς ἔφαμεν, πάλαι ποθ' ἡμῖς γεγόναται. ἀλλὰ δὲ ἵνα ἔφαμεν ὑρικότες αἰτίαν, τὸ τ' Βασιλίως τίνος ἐκράτησε λόγμα μᾶλλον, ἢ τὸ ἡμέτερον. ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἅλις.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗ ΝΕΑ ΣΙΦΝΦΟΡΙΑΣ.

ΜΕτὰ ἡ ταῦτα ἀλλὰ ὁ Βασιλεὺς ἐς Βυζάντιον, ἐσίφθη φιβρουάριον ἀμφὶς δεκάτῃ, ἡ ἐγδόῃ ἰνδικτίωνος. σωὶ δὲ ἀπηρχαιόνιον τὸν δεύτερον Βασιλέα δὲ τὸ μέγα ἡ τὸ θεῖ σοφίας τέμενος, ἡ ἐσφορείας ἕνεκα, ὧν ἔν γε μέσῳ Βασιλέα ξυὸν γε τῷ ἵππῳ ὀλιδύσαντι, ὡς πλαστὸν ἐν λίμνῃ τινὲ κατὰ τὸν ὁδὸν ἐξ ἀμφίου ὑδατῶν συνέβαν. καὶ ἰδοὺ τὸ τοῦτον σύμπλωμα τοῖς συνεπομένοις ἐπ' ἀγαθοῖς ἐρεῖς ἐν τῷ πλοῦτον. ἐν ἡ τὸ πεῖν ἐπ' ἀπὸ συζύχησαν ἐν τὸν ἐκκλησιαστικὸν ἐξ ἐκκλησιαστικὸν, ἀ δυγάτης

altero distet: alij æquinoctij plenilunium anteuerterunt, alij secuti sunt: alij spretis æquinoctijs & agnis, & sacrificijs & omnibus legitimis ritibus, quadragesima tantum numerata, ieiunium absoluerunt, utcunque cecidisset. Hinc multa confusio & perturbatio extitit ex unica re. An' non enim probabile est, alios cibis abstinuisse, & Seruatoris passionẽ cum dolore esse recordatos: alios uerò indulsisse genio, & eius triũpho exultasse: & quod rectum utrinque fuit, non rectè obijsse, unũ in multa diuidendo, & Ecclesiæ concordia diuellenda, & unionis pulchro uinculo rumpendo? Hac igitur sectione animaduersa, religionis proceres diuinique magistri, sanctionibus canonicis uelut aggeribus quibusdam obiectis, prohibent, ne quis fidelis ante uernũ æquinoctium Resurrectionis festum celebret: sed die Dominico post pascha Iudaicum, nimirum post plenilunium, quod æquinoctium sequitur. Quibus de causis cuilibet fideli diligenter est id plenilunium quærendum, quod æquinoctium sequitur: nisi ritus Ecclesiæ uiolare malit. Hoc enim ignorato, sequitur etiã festiuitatis diem ignorari: nosq; uelut in ignoto pelago perinde ac errantem nauem, facere naufragium, quę nocte & tempestatibus exagitata, & ancoris spoliata, in portum peruenire nequit. Hæc ad hunc modum explicata & demõstrata, Imperator cum uoluptate accepit: fortasis etiam correctionem aggressurus, nisi ueritus esset, ne indocti magis perturbarentur, ac dissideret Ecclesia. Itaque rem silentio præterijt, & planè intactam reliquit. Negauit enim esse facile, uniuersos in quauis terra & insula percurrere, & correctionem hanc edocere. Contrà, dissensiones esse, & alios alio die festum celebrare, ne id quidem ualde bonum esse. Quibus incommodis inter se collatis, præstare uisum, ne quid nouaretur: sed ita manerẽt omnia, ut ad nos peruenissent. Mihi uerò contrarium magis ꝓbabatur. Nam omnes eiusdem Imperij ciues, si non uno, at altero & tertio anno eò adduci posse: id quod & ante nos olim, ut diximus, sæpe factum est. Cæterùm quibus de causis antè diximus, Imperatoris sententia, repudiata nostra, ualuit. Atque hęc hactenus.

Correctio turbæ maiorũ occasione prætermissa.

DE IVNIORIS IMperatoris coronatione.

POst hæc Byzantium profectus Imperator 4. Nonas Februarij, octaua indictione coronatus est. Accidit autem, ut utroque Imperatore ea de causa in magnum diuini uerbi Sapientiæ templum abeunte, sequior lapso equo in cœno ex aqua pluuia collecto concideret in uia: qui casus ei ominosus esse uidebatur, iudicio prudentiorum. Sequenti anno Panypersebasti filia Crali Seruię

Omen amittẽdi Imperij. Panypersebasti fœditas & obitus.

principi nuptura abibat: paulo pòst & mater, eius uisendæ gratia, eòdem sese contulit: quam mox & Panypersebastus est secutus, nolens Imperatori diutius obnoxius esse, sed sibi ipsi quærere Imperium, quod hæreditario iure ad se pertineret. Relicta igit Thessalonicæ cura & administratione, & ipse ad Cralem generum suũ abijt, à quo ad exequẽda destinata adiuuaretur. Ab eo igitur susceptus, & unà cum eo egressus, omnem regionem usq; ad Strymonem & Serras populat. Quamobrem senior Imperator maiorum malorũ metu, legatos ad eum cum Cęsareis insignibus misit. Quæ cũ ille Scopijs oppidulo accepisset, gestauit: sęq; deinceps quieturum esse promisit, neq; quicquã amplius petiturum. Sed iam Thessalonicã rediturus, grauissimo morbo affectus, intra paucos dies decessit. Cęsarissa uerò uxor eius, cùm desiderio consuetudinis filiæ & generi, tum Romanorum uerecundia, propter ea quæ maritus eius fecerat, inde abire noluit. Quare patet eius coactus, Imperatori autor fuit mittendę ad Cralem legationis, tum de Romani Imperij ordinatione, tum de Cæsarissa cogenda ut domum rediret. In ea legatione collega ego fui, præter cæteros etiam, fratris mulieris: & in itinere non paucas experti sumus difficultates, cum Scythicæ incursionis fama uagaretur, & homines in castella se reciperent, deserta ædibus, in quibus uesperi diuersandum nobis erat, & corpora fessa de uia recreanda. Ac ea quæ ad Strymonem usq; nobis accidere runt, mitto: ibi enim grauius aliquid nobis accidit, maximè dignum auditu, si quis ea quæ & dolorem & risum excitãt desideret. Temeritate enim nostra, quæ Democriti splenem postulet, in id periculũ deuenimus, quo uel Heraclitũ lachrymæ exhauriantur. Norunt enim omnes, Strymonem fluuium & peditibus & equitib. esse imperuium: q̃ maximus est inter Macedonicos & Thracios amnes, qui m Hellespontum & Aegæum mare exonerant. Oritur enim è maximis mõtibus, qui à ponto Euxino exorsi, continentibus iugis usq; ad Ionium mare porriguntur: qui uersus Meridiem & Austrum, Thraciã & Macedoniam, uersus Septentrionem Mysias & Istrũ fluuium terminant: qui & ipse maximus inter eos qui Scythiam perfluũt, quinq; hostijs in Euxinum pontum irrumpit. Hunc igitur Strymonem talibus fontibus ortum, & adeò uorticosum, exigua nauicula trajiciendo, nũc singuli, nunc terni, interdum cum ipsis iumẽtis, magnam diei partem consumpsimus. Nostrũm enim & iumentorum numerus CXL excelsit: & iam sol ad occasum uergebat. Cúmque ibi diuersari deberemus, malo consilio progressi sumus, sperantes nos iusta diuersoria inuenturos, priusquam stadia XV conficeremus. Sed ea spes frustrata nos est:

Legatio Gregoræ ad Cęsarissam.

Strymõ fl.

γάντες τῷ παυυπερσεβάστῳ μετὰ ἐρχὴν ἀπὸ τῆς αὐτῶν ἡλικίας γύναικα καὶ ἡ μήτηρ αὐτῇ. μεταμεμέλητο δὲ καὶ ὁ παυυπερσέβαστος, ἐπὶ βίλλαν τινὰ τὸν βασιλέα ἐλθεῖν, ἀλλ' ἑαυτῷ πρᾶξαι ποιήσασθαι βασιλέα, ἅτε δὴ πλησιόχωρον ἔσαν αὐτῷ παῤ ἡμῶν, ἀφ' ὧν τὴν Θεσσαλονίκης ὑφῄρητο. ὡς δὲ οἱ πεμφθέντες ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Κράλλην ἀπῆλθον, συμμαχεῖν αὐτῷ καὶ λυσιτελοῦν τῷ σκήπτρῳ τὸν παῖδα βουλόμενος, ὑφ' οὗ πρὸς ἡδονὴν ἐδέχθη, ἐξ ἄλλου ἄμα αὐτῷ, καὶ πᾶσαν τὴν ἄχρι σφυμένης τῷ πο-
ταμῷ, καὶ σκόπων ἐπελθὼν χώραν. οὗτος ὁ γαμβρὸς βασιλεὺς σφᾶς ἀπὸ μείζονος κακοῦ, ἀπίστου πεποιῆσθαι πρὸς αὐτὸν, καὶ ἅμα τῇ πεποιῆσθαι καὶ τὰ ἔπειτα ἀρεμάπτως συμβολὰ ἔσεσθαι φήσας τῷ σκηπίῳ πολιχνίῳ ἐξάρδην ἱκανὸς ἐφάνη, καὶ ἀρὰν δίκην ἐπιχεῖσθαι τοῖς πᾶσι, καὶ μηδὲν ἔτι πλέον ζητῆσαι. ἡμεῖς δὲ ἀδόκητα εἰς Θεσσαλονίκην ἐπανελθόντες, ἀλλὰ νόσῳ δυστυχεῖ λαφύσσεται τὰ ἔρεχθέως ἡμῖν ἐκ τῶν πόρρω ἐπὶ βίαν ἐσίζεται. καισαρίσσα δὲ ἀγωνιῶσα αὐτὸ πολλά τι σωφρονοῦσα τῷ θυγατρὶ καὶ τῷ γαμβρῷ, καὶ πρός γε αὐτὸν τὸν βίον ἐμοὶ καὶ τοῖς συμπεμφθεῖσι τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ἐκ ἄλλης ἐνέδρας ἐδέχθη ἐπὶ βίᾳ. πάντ' οὖν ἐξ ἀνάγκης δὴ ὁ πατὴρ αὐτῆς, μὴ πεῖσαι τὸν βασιλέα πρὸς τὸν κράλλην πεῖσαι πρός τι κατασκήνης ἄλλης τῆς ἐμοικεσίας πρᾶγμά τῳ, καὶ πρὸ τῆς καισαρίσσης, ἅπας εἰσαφικνεῖσθαι πάντων ἐπαναγκάσαι. τὸ τίνων ἀπεπέλλειν κρεὰ πρὸς οὓς δὴ ἀράλλειν σωτὴρ ἄλλοις καὶ τῷ κόλαφῳ αὐτῇ, ἀλλ' ἐς ἐφάμιλλον ἀρχοντες αὐτίας. ἐπαράλλομαι δὲ ἐκ δλήγων φύσει τῷ ὁσίῳ τῆς δικαιοσύνης, φάσκειν τι μέλισσας σκυλικὰς ἐφεδρεύσας ἐξαρπάσαι, καὶ θορυβῶσαι τὴν θράκλην, καὶ δλυκάσαι ἐκ τῆς χάρας δὲ τὰ φρυκτὰ σὺν αὐλητῆρας, καὶ σὺν εἶναι ἐξάμιας πεῖσαι, ἐφ' ἅμιλλαν ὀλίγα, καταλύσαι ἡμᾶς ἐχθῶν, καὶ τὴν ἐκ τῆς μέχθου ἀπαρίθμησιν. εἰ τὰ ἧν ἄχρι σφυμένος συμπεπωκὼς τὰ ἡμῖν ὧν. ἐκάστῳ μὲν γὰρ ἐμοὶ γεμομένοις, ξωλαίχλη τις καὶ παῖδα ἡμᾶς πλέον, ἐκὼς μέλισσα πάντ' ἄξιον, ὑπὸ λύπης καὶ γέλωτος φορᾷ ἀποδάκρυα φέρειν ἀναλῦσαι ψυχῆ. ἀδελφὲ γάρ τοι τοιά τις χρεσπολίοις ὑπία καὶ δημοκρίτῳ μᾶλλόν τοι γελᾶν τοὺς ὄφιν ἂν, ἢ πεῖσαι σωκλέα κινδυνεύειν ἡμῖν τὰ ἀμίτορα, ὑπὸς καὶ ἡρακλείτῳ μᾶλλον τοι δακρύειν τοὺς ὄφιν ἂν. ἔστι γὰρ ἅπαντες πᾶσιν καὶ ἱππόστασις ἀνθρώπῳ ἄπορον ὄντα σφυμένα τὸ ποτάμιον, ὅτι καὶ μάγιστος ἱππόφυκα ἐστὶ σὺν θρᾴκλῃ καὶ μακεδονίαν πάμπολυς, ἰὸς τι ἰλλάσσοῦσθαι καὶ αἰσᾶσθαι ποιῶν τὰς ἐκβολάς. πάσῃσι γὰρ αὖτ' τὰ ἀνθρώπαμα μάγιστα ὄρη, ἃ κατὰ τὸ νωχὶς ἕν ἀτάνα μέχρι τῆ ἰονίᾳ πυλάγους, ἐκ τοῦ πόντος ἀφῄμενα τῆ δύσεως. δείλοντα μὲν πᾶς μισμβρείαν καὶ νότῳ ἄνεμον, θρᾴκλῃ καὶ μακεδονίαν, πᾶς δ' ἀρκτῖνος πάς τι μυσῶν χάρας ὁ ποτάμος τ' ὄρος, ὃς ὁ αὐτὸς μάγιστος ἀφ' ἁπάντων ὅσοι ἡ σκυθικὴν ἱππάσει, ἢ γόνι σύμασιν δὲ τ' ὑβρίσαν ἐκδίδωτ πόντον. ἔστιν οὖν τ' ὀρυμένα, ἐκ τοιῶνδ' ὠγυῶν αὐέχοντα, κἀ ἔστω βαθυδίνλω γιγνόμβδ', ἀκατίῳ φόι πνι πάνυ σμικρῷ ὀλίγα περάμβδ', καθ' ὃν πάντα καὶ σωτῆρ φάσκοι. ξωλαίχλαν ζυγίοις αὐτοῖς, πολλὰ τινα τῆ ἀμβρὰν κατὰ λαλέκμην. ὁ γὰρ δὲ ὑσσυγίων καὶ ἁμῶν αὐτῶν ἀριθμός, εἰς τὸ δλαθέσιον καθ' ἑπτὰ πλάσιον δλακάδα ἰὼ αὐγμένος. ὁ δ' ἅλις τ' ἀμίτορον ἤδη μέλας μισμβρινὸν, ἔς τι δλύσιν ὃ θείλοντα τὴν ἰασβρίαν ἔλ. καὶ δ' ἰὸν ὄρος τὸ μῶν χάσθαι, καὶ καταλύειν αὐτὸ πον, ἡμᾶς δ' ἐμαρτύροντες, ὁδῷ ἴσ ἰχούμβα, ἐλπίσαντες πάντως κατεγγύσις ἀπηχῶσιν αὐτίας φὸτ δύξιδα, περὶ ἃ ἔφοδοι

πρωτοπαίδικα σκόλιον ἴχαν αὐτῆαν ὃν τὸ πρίσω ὁλίγ. ἰὼ δι ἐξ τὰ τῶν ἐλπίδων εὖ μάλα ἐπετυχῶ-

ἐφοδι γάρ πνες λῃστικὰι συνεχόμ χρωτέμενοι πᾶ
μαρᾶ πέμπτ τ τόπον ἔρημον ἐκεῖνον καὶ ἀπριβῶ
ποιήσαν. καὶ μὲν τι ἡμῖν ἐφρόμενε καθάπερ πνὲ
πλάνητες, διὸ τι καὶ ἐν ἄλοις ἐλπίσι τὰ ἀμέτρα ἐ
ναντίσαντες. νύξ δ' ὑπ' τόπις ἦλθ. ἐδόκουν δ' ἀν
λῦσθ, σκότος τι πᾶσι ἀγαγεῖ. ἀεὶ σελήνη ἀπλῶ
δν γὰρ τὸ περίχημα τ ἡμῖν τὸ ἐδάτερον αὖ ἐλλυ
βῆς ἐκφύηται, καὶ ἡμῖ τι προέγινον τῶ ἄλλο χρομένη
χρηματισμόν, ἀ μάλα ἐκρονύπτες ἡμῖν ἰδεῖν τὸ χεῖ
ῥωδα τὰς αὐγάς. τοῦτο πι μᾶλλ ἐξε πεχνίτε
τ σκότος, καθάπερ ὅς ἐξε τ παναῆς τὰς εἰς ἄδε κα
βόδους πιπίδα φασίν, ἃ τὰ ὑπόγαια προφυτὶς μεν
σθύματα. πδοπτίλετο γὰρ τῇ ἀσελήνῳ ἐκάνη νυκτὶ,
καὶ ἡ τὸν λυκλάντ λόφον σκιᾶ. ἀὶ γὰρ σφᾶν ἐπφο
βολαί, πῆδ ποτ᾽ πον ὁ ἐρανὸς ἦ δίων ἡμᾶς ἀφιχθῆτο,
πῆ ἐσπ, ἀεὶ ἄσφος τὸ θρυλλόμβ πικμείρειδ σφᾶς
ἦ ψυχὴ πορέαν ἔχομεν ἐκάνων. αὐτὰρ ἡμεῖς κε
παλᾶδν φίλον ἄπορ, ἐπικὰ μεν ἐφίκεσθ ἀπ᾽ ἀλ
ὁδὸν ἐξαλίλυτο. λόχμαι ἦ φάτνγχαίομεν πάνυ δα
σείαι, καὶ αὐ ἡμέλως συχνὸς κατ᾽ ὀλίγον ἐχόμ λόχος
ἡ φαράγγες. ὅπ δ᾽ ἡ ἦν ποτ᾽ πον ἀμελῶς ἐχόμεν, ἐς
τὸ δαψιλὲς διαῤῥηγνυμένου τ ἀμετρῶν ἦν τι τὸ
δίλον ἦν τι χλαμυδίαν ταῖς τ ἐκπλῆν αὐλολικᾶς,
ἄσεις τ ὀφνεῖ αὐτ᾽ ἰδλίομεν, συχνοῖς ἡ ἐλλιπελ
λάδες πῖς τ ἀκροδρύου ἐσερύχοις χώμβ, πολυμέ
ους τ ἀμετρῶν πῶσπερ. καὶ μὲν τι ἡ ἀμελέσαν
τες ἰδίων ὁ ῥυζῶρων οἷς οὐ ἵπποις ἰδιώσομεν, σκίπλω
ἰποπάμενε πᾶς χᾶρας τ ὄφιον. ἦγε ἦ ἰποπάδης δι
ρατάσας, οἷς ἀεὶ παίνυπι τ πρόντ ἰμιλλ φόβων, ἄ
σαν οἱ φωνᾶς ἐρᾶντο καὶ μᾶλιστ πραγικοῖς· ἄλλη δ'
ἐρ᾽ κλίας εὐδρῶν, ὧν οἷον κλίες ἀκόσμεν, ἐδέ τι ἰδ
μεν. αἴ τι πῶς ἡμᾶς φαράγγις ἡ ὅσπ μεταξὺ κοῖλα τ
τρῶξ ἐρῶν, πῶλεμβάσσαι ἦ κραυγὴ, ἡ ὥσπερ
ἴμψυχοί πνες ἀκόσαν φυλάττησαι ἑαύτοι ἡ ἐπτε
βᾶ, ἡ τ ἐβόων ἡμῶν ἴχνασ, ἦ δ᾽ ἀδηλον δὴ αὐτὰ
χην ὁ αὐτάφωνον, ἀπαφ γὰ ταῖς χεράσις ἰπόμενε
καὶ αὖτα, καὶ αὐ τέδ᾽ σαι πᾶς τὸ τὸ μέλιστ φόβη
μον. ἐ ἃ δ᾽ γὰ τόπις ἀνεφρῶν πᾶνυ τ λογισμόν,
ὁ μὰ σιχοῖς πᾶμεν τλᾶδαι τοῖς φόβοις. ὁ δ᾽ ἐκ ἐπὶ
λητο, ἐλλὰ δ᾽ ἅπλους ἐν ὅτι ἦ ὁπλὸν τ ἀκαιρίας ἐξεπὲ
μπους λειδρῶν, αὐτὸς τι ἐφ᾽ αὐτ συχνὰ αὐασῴφων,
λόχες ἡ λωπεπύτας αὐκύκλα, ἡ ἄν ὅρας ἀμάτ,
μή πως ὃς ἀφανὲς ἀπανσάντες ἔργον ἡμᾶς ἐκφύνω
σι ξίφος. ἀκὴν ἀλλ᾽ γὰ τόπις ὀπτ ἡμῶν, ὃς αἰφνης αὖ
ταντά πνες ἄνδρας τ ἰκᾶσι πιτρῶν Ὁ φαράγγων,
μελαίνας ἰδώτας πνὲς πδιπάμενε αἷ ἀσπ ἐξ ὥρων
καὶ κυδίων ἄ ἦλ ποτ. ζῶον ἐπιδύσαντο εἰς ἄλπον
γ᾽ ἰχνῶν, ἀὐπκρνς ἀμένια φάσματα, πλὴν ἐ κατ᾽
φρικὶ πνες ὀπλῖτ, ὅτι μὴ καθάπερ ἐλοί. ἡ ἐγχὶ
μαχά πνα ἔργανα ταῖν χρῶν οἱ πλεῖς ἰχρντες, ὅσπ
γὰ λόγχας ἴσιν ἡ πιλίκισιν. ὅσαν δ᾽ οἱ ἡ ὅσα γὰ πα
λιβόλοις. ἡ τὸ μ πρῶτον ἰκπλῆξ ἡ δία καθυπίδε
λον τὰ ἀμέτρα. πῶς γάρ ἔ; γὰ τόπνες ἐλαξίως ὄντ,
ἡ ἀνοία πιᾶσι, καὶ γλάσσ πᾶς τόπις ἐχ ἁμᾶς ἔ
χόμενοι. μυσῶν γὰρ ἄπνοι τ ἰκᾶσι πᾶσσμοῖν τῶν
ὠσὶν ἐξῳῦν οἱ πλεῖς, καὶ τοῖς ἀμῖν ὁμοφύλοις αἰκα
μῆ ἦ δικταν ἔχοντες. ἐπ᾽ ἐκ αἰφρόμεθ, ἡ ἑαυτῶν
ἐγγυήμενε αὐδις. ἀπαξ δ᾽ ἐστὸ ἐ ἁμᾶς ἰκᾶσιν πῖ σφᾶν
ἀλλίξιν πᾶσ ἰωὶς πι ἰλαρόν, ἡ ἀδὴν τὸ κἀμὰ λῃστικὸν ἰπιδέκνυτο· ὅτι πᾶς πολὺς ἡμᾶς ὀλίγοι Ὁ βρα
χᾶς πνες ὄντες αὐτοί, ἐπ᾽ ἐξιόμαχος σφᾶς αὐδὲν κρίνοντες ἂν μοῖραν αὐτίπαλον κατασᾶσαι· ὅτι καὶ ἐπ᾽ πολὺ
σαντες, ὁ ἡ μᾶλλον πίθηκε, καὶ πολλὰ δίω θάτερον. οἱ μὲν γὰρ ὄντες ἐγχώριοι, καὶ πῖς ἰκᾶσι πᾶσ ἐχίζ αν ἐν
δρας ἰδτὸ ἂν, πᾶς ἔχοις ἡμᾶς ἐν ὅτ᾽ ἐν ἰοχύϊ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἅμα τὸ ἐν ὅλης σωτηρίᾳ ἐπιμαχεῖν ἄμαχεν ἐχεν

nam prædonum continentes incurſiones locum illum paulo antè celeriter uaſtum & deſertũ effecerant. Proinde uelut errones quidam, rebus noſtris Deo incertæq; ſpei cõmiſſis, uagabamur. Occubuerat ſol, tenebręq; operiũt omnia, luna abeſt. modò enim alterũ ſuũ circa terrã eccentricum prætergreſſa, quadrato q radio ſolem intuẽs, parum nos ſuo lumine iuuabat. Quare in denſiſsimis tenebris, ut ij qui per Tænarum ad inferos deſcẽdere, aut Trophonij antrum ſubire perhibentur, ambulamus. Nam ad ſũlumem noctẽ etiã tumulorum in circuitu umbræ accedebant, quorum uertices cœli conſpectũ ita nobis eripiebant, ut infelix iter ne ſtellarũ quidem obſeruatione regere poſſemus. Tum uerò animus, q̃d aiunt, in pedes mihi decidit, ob longi itineris difficultatem. In ſaltum enim denſum & inæqualem incidimus, quo cum & ueſtes & calcei noſtri ſentibus & ramis arborum lacerarentur, oculis metuentes, equorũ habenis & flagellis omiſsis, manibus faciẽ conteximus. Noſtri uerò comitatus nonnulli, quid nobis fieret parum curantes, uociferabantẽ, & tragicas cantilenas cantabant, & res geſtas ueterũ heroum (quorũ famam accepimus, ſed certi nihil habemus) celebrabant. At fauces & cõualles in quibus hęrebamus, repercuſſa uoce à circumiacentibus montibus, uelut alternis reſpondebant, ut in choreis fieri ſolet. Quãuis autem meipſum confirmare uellem, ac recipere animum ſtuderem: facere tamen non poteram quin uiam execrarer, & ſubinde inſidias, latrones, ſicarios expectarem, qui ex obſcuro nos adorti occiderent. Dum autem in his ſumus, ſubitò uiri quidam ex illis rupibus & cauernis exurgunt, nigris induti ueſtibus è lanis & uelleribus, quæ pecudibus detraxerant, diabolica planè ſpectra: ſed non armati erant, niſi haſtis & bipennibus, pleriq; ſine thoracibus & galeis. Erãt etiam qui fundas & arcus geſtarent. Ac principiò quidem fieri non poterat, quin noſtris & intempeſta nocte, & ignotis in locis terrorem incuterent, præſertim cum noſtra lingua haud uterentur. Illius enim loci incolæ plerique Myſorum coloni ſunt, & communi cum noſtris populatibus uictu utuntur. Deinde recepimus animos, & ad nos redijmus. Nam ſua lingua nos comiter & hilariter ſalutabant, nec quicquam infeſtum & latrocinij ſimile præ ſe ferebant, ſiue quòd pauci cum multis congredi non audebant: ſiue Deo ita gubernante, quod & probabilius altero mihi uidetur. Cum enim ibi habitarent, & in ijs præcipitijs inſidias collocare conſueſſent, & ſyluæ denſitate plurimùm iuuarentur: obſcura

Periculum latronum.

nocte

nocte nobiscum, qui peregrini essemus, ut
itidenses cum cæcis pugnassent. Sed tamen
cum eos resalutassemus (erant enim nonnul-
li é nostris, sermonis eorum non planè rudes)
cur ibi degerent, hanc causam paucis affere-
bant: se custodes esse uiarum, ad propulsan-
dos eos qui finitimos agros clàm infestare
uellent. Cum iam tertia noctis pars effluxisset, ut è quibusdam stellis, quæ supra capita erant conijciebamus, latratum canum pro cul audiebamus, qui nós tantum non inuitabant, & pagum frequentem esse ostendebãt, in quo felsi de uia si non abundé, at quantum satis esset refici possemus. Quò cum properé peruenissemus, alij alibi dispersi, diuersoria intrauimus, ueluti é tempestate & naufragio in portum utcunq; eluctati. Quod si esuriẽti quiuis panis suauis esse dicitur: nobis tum in cineribus uolutari suaue & humanum uidebatur. Postero die in itinere exacto, oppidulum Strumitzam intrauimus, quod penè supra nubes eminet, adeó prærupto & excelso monti impositum, ut homines in propugnaculis sedentes, é ualle suspicientibus aulicæ uideantur. Ibi saerum Pascha, molestè id quidem, & præter ueterem nostram consuetudinem, sed tamen celebrauimus. Ibi enim omnis doctrina, ryshmi & Musica sacræ hymnodiæ pro nugis habetur: quippe cum oppidani barbara feré lingua utantur, & ijs sint moribus qui aratrum & ligonem in primis deceant. Canebant illi quidem, sed sine ulla arte, sine ulla concinnitate, ut lupos aut canes ululare diceres. Ibi cum toto die consisteremus, partim solennitatis, partim acquiescẽdi causa, é mœnibus tanquam nubibus in subiectam uallem prospectantes: quùm alia quæ in festiuitatibus fieri solent, tum choreas uirorum, adolescentum, puerorum spectamus, ne omnis festiuitatis expertes essemus: & multo quidem iucundius, & Spartani sua Hyacinthia, aut Athenienses sua Ioualia, cum eis illa festa in agro suburbano celebrare uisum fuerit. Vt enim ijs magis delectaremur, in causa erat pietas: & quod peregré & á nostris remoti, ueluti in uasto pelago in insulam peruenissemus, ubi omnia iucundiora uidentur quàm reuera sunt. Tertio inde die Scopia peruenimus, Triballorum oppidum, quod ab Axio flumine alluit, quod post Strymonem maximũ nobis uidebatur, & ijsdem quibus ille montib. erumpens, ab ipsa quidè origine non tantum, sed in decursu montium multis torrentib. auctum, & nomine in Bardarium mutato, aliquando & quibusdam in locis nauigabile est. Vbi regis, cui Triballi omnes summa cum obseruantia parent, socrũ cõuenimus, generosam Cæsarissam, lugubri habitu animi dolorẽ testificantem. Eras enim ob recentẽ adhuc casum perturbata: auctoq;

Strumitza.

Scopia.

Axius.

Bardarius.

Cæsarissæ luctus.

τις, τοιαύτῃ ἄπορ ἰζεύγνυτο ἡ μείζων ἐπίδοσις αὖ,
οἷαν οὐ βλέποντες αὖ πῶς τυφλὸς. ὅμως μέν τοι τῶν
ὁμοίων ὄντ' ἡμῶν οὐ αὐτοῖς ἐσόμενοι αὐτόθι φόβητες (ἦσαν γάρ, οὐ γὰρ ἦν ἡμῖν τῶν ἐκείνων γλῶττης ἐπαΐειν τοι ἀδ' ὅπως ἔσαν) ἡ αἰτίαν ἐφ' ἑρπαγῇ δίκλεψαν τὸ σφῶν αὐτόθι διαίτης ὡς φύλακες εἶεν τῆ ὁδοῦ, καὶ ὡς ἐκεῖσε ἐοῖεν πάντα ὅσα τὸ βουλόμενοι τὰς ἐγγὺς χώρας ὠδύσασθαι λαΐζειν. ἤδη δὲ καὶ τὸ τρίτον ἦν νυκτὸς ἠβηδόν, ὡς ἐκ τινων οὐ ὑπερκαφαλὸς ἦσαν ἐσηρεπαμεύομεν. ἐγγὺς δὲ οὐ ἐκλυόμεν ὑλακὰς πολὺ ἔκλυον πόρρωθεν ἡμῖν, μονονοχὶ πρὸς καλάμους, οὐ ἡ φήμη σαν κώμην δ' ἀκούσαις ὡς πολυάνθρωπον, καὶ πόνου πολλῆ βαπτιδόντας ἐκ τοῦδε ἐφίσασθαι εὑρόντες, ἐπεὶ οὐ πάνυ πολὺς, ἀλλ' ὃν δὲ παύσασθαι πόρρω ἢ πολύς. ἐνθένδ' ἐπεὶ οὐ μετὰ τοῦτο πορευόμενοι, κατεγγίους ἄλλος ἄλλοσε ἐξαπαρθέντες ἐκώμεθα, ὡς πρὸς ἐκ σέλας ἔναιρεν, ὅτου δ' ἕκαστοι πρὸς τυγχάνοις λαμβάν. οὐ δ' ἐπὶ τῷ πανδήμῳ πάντα πᾶν ἀναφαίνω, ἀλλὰ οὐ ἡμῖν τὰ ταῖς ἀπορίαις ἐγκαλινδεῖσθαι, τίνος ἀνὴρ πρὸς Θιλιππόπολιν γενόμενος. τῇδε ὃν ὑσθραίᾳ πανημέριον αὐσάντες περάσαι, ἐς τὴν γενόμενοι πολίχνην (ὡς ἐπῶν) ἐπαφρίφιλον, ἐρέμνιτζαν ὄτω πως ἐγχωρίως καλεῖσθαι, ὑψηλῷ τῷ ὄρει ἐπικλημένην, ὅπερ αὖ ἐδὶ τ' ἐπάλξεσιν καθημένοις αὐθρώποις ἐοικέναι, ἢ τις κάτοθεν ἐκ βουλεύσαιτο ὀρᾶν. ἑορτὴ θάτ γε μὲν οὐ τὸ ἔθος ἐπὶ πολὺ καὶ πάχα, αἰνιγμῶς ἡ οὐ ἦδε ἡ ἀρχῆθεν ἡμῖν συμβᾶσα, ἐπὶ πολὺ καὶ δ' ἀνθρώπους γὰρ τοῖς ἐκᾶ παιδεύσεως ἄπαισι, οὐ ἐνθουσιῶντας ἐκ τοῦ ἐπὶ πολὺ ἐς τὰ πολλὰ, ὃ ἦδε μέλα τι τοῦ δύφυῶς πεφυκότα σκαπανᾶν. ἐ γὰρ μεθ' ἑσπέρᾳ μὲν, ἄχρι μου δὲ τ' ἦχεν πρὸς φῶς, ἵνα τις ἰὼν οὐ αὖθις ἔσαν οἱ μεθ' ὑμῶν, ἐὰ διὰ λίχνου οἱ μεθ' ἡμῶν, ἀλλ' ὅλον ἐσκαπάνουν ἐς ἑσπέραν, ὃ ὁπόταν αὖ οἱ ἐκ πάντων ἔσαν πᾶσι, ὁπότε πᾶς τὰς ἐκείνας ὃ τὰς ἐκείνας τὸ πνίμενον ἄγειν, ὧδε ἐν ἐκείνῃ, ὅτι πυλὺν ἄγγιε δ' ἐδίδοτο γὰρ μὲν κατὰ χώραν αὐθημερὸν ἐκάστῃ τῶν ἱερῶν ἡμέραις τὰ καθήκοντα, οὐ ἡμῖν μέρος αὖ σιν οὐ ξυνόντος ἐκ τοῦ ταχὺν πᾶσιν ἔσεσθαι ἀνωθεν, ὅσπερ ἐκ ἡφαίστου πᾶς ἡ πάλαι, τά τε ἄλλα ἐπὶ σε ταῖς πανηγύρεσιν ἐπικράτησι γίνεσθαι ἐωθεῖν, οὐ διὰ χρόνος πανταδαπὰς αὐθρώπους ἐφέλειν τε οὐ ὄντι ἄδεις ἐλπίδος. οὐ ἔστ' ἦν ἐκεῖ ἡμῖν ἐπ' ὄντα πάντ γυναῖς, αὐτ' ἄλλος αὐτοῦ οὐ πρυφῆς, πολλῷ τι ἄδιον ἀθέλιοις καὶ ἀπαρτάτοις, ὁπότ γε σφίσιν ἐπίπλωῶν πῆ τὸ ἄστυ, τοῖς μὲν τὰ δίκαια, τοῖς δ' ἃ φασιν ἐκείνοις. ἰὼ γὰρ ἡμῖν κομιδῇ συμμαχέσθην ἐν τὸ μέλον ἐκείνων ἤδιστα τότ' ἐν ὄρεσι ὑπερεῖος ἀπερτεμένης, οὐ τοῖς ἀκόντων ὄντας ἐκ ἡμᾶς, φύτυχῶν κεδᾶ πρὸ ἐν μεγάλα πυλᾶσι οἷα δὴ πιτνᾶσι. ὁπότε οὐ τὰς δύφροσιν ὅπαδέ γε ἦν, πολλῷ πλακλάσια φαίνετ', ἐπεὶ ἔλυῖς γε τὸ ἐκεῖθεν τοῖς τὸ στρώσιον πολίχνιον κέλευμα γὰρ ὄρεσι ἤδη τ' ἐκλῶν. ὃ σῆμα φαίνοντο οὐ τ' ἐξιον πιτάμα ἐκ ποταμόν, ὃς μετὰ ἐρυμόπεμ μέγιστος ἡμῖν ἐδίξη, ὃ ἐρῶν τῶν κἀδ' ἑκάστην ἐγγινόμενος. ὃ τοσοῦτος δ' ὢν ἐκ πάντων ἔλθοις, ἀλλ' ἔν τε τὸ κάτωτις ἰὼν, οὐ ἄλλοις χθαμαίζοις τὸ ῥόθμα κωλύμενος, ἐ ἐν βαθ' ἑαυτῷ μεταπίπτων τόπον, ἀδ' οὐ ναυσπόρος φῖντι οὐ φύσεχῶ πολίσκοπα. φύτοῖδε οὐ ἡ ἔγγυς ὦ πρὸς ἀπὸ τοῦ ἐπ') καὶ οἱ μέλε ἐκάστοι, τῇ ἀγυιᾷ φύτυγχάνομεν τῇ δύχρῳ ἐκαισαίσιν, συμβολὰ τ' ὄγδην ἐδωκαμάτης ψυχῆς αὖ πρὸς ἡμᾶς πρὸς ἐμοῦ τ' χεῖρας. ἐν γὰρ ἐδὶ παρῶν οὐ ἐκμαίζοντ συπαχυμένῳ τῷ πάθει, ὃ οὐ πάντοσι πλέοσιν

πλάσλω ὧδ' ἐλάκη ζῆλ ἀμῶν θύρας τῆ βροτλῶ δλοικῦα,
ὅλη τῶν θρλίων καὶ τῶν δ' ἀκρύων αὐθις ἐγίγνετο, συχ
νά· ὑδιθεσμόν τὸν σύζυγον καίσαρα, τὸν πολῶν ἐκ
πλίων συγχρῆ, τὸν καλὸν, τὸν χρυσοῦν, τὸν γλυκύν,
τὸν πᾶσιν ἀγαθοῖς πλᾶ δεῖλοντα, θάλασσαν ἔχει συμ
φορῶν τῶν περδίαν, καὶ πηγὰς δακρύων οὖ ἀφθλ
μός, καὶ ἄλλω κατὰ κέρδος γαῖ τῆς τῶν θλίψεων
λύμασιν· ὁ γὰρ ζῆμος καὶ ἐλωτρίᾳ, καὶ ὧν πατρῶς
(ὡς ἐπᾶν) Βαβυλῶν, ζῆμος φίλων, γονέων, συγ
γρῶν, ἑκάστου ὁμοφύλων αὐθρώπων, πανταχῆ ὁμῶ τ
ὅσα δ' ἐβαστ ψυχλω, κατηγωνιμένω τὸ σφοδρᾶς
ἀθυμίας, ἵνα τί (λέγετε δεδθ) τοῖς ὁ πικρὰ φῶς,
ζωὴ δὲ ταῖς ὁδυνωμένοις ψυχαῖς; ταῦτα ἐγ τὰ τοιαῦτα
ἐπέμενε λέγων, ἵνα ἀρᾶ τὰς ἡδονὰς, καὶ φύσεως
ἐπ' δύθη αἰμάτων ἐπρόγε ὀνυξί, μονονχὶ ἐγ τῆς ἐνύ
χος ἐκίνα φύσεις ἀς θρλίους ἐγ δάκρυα. γὰρ δύθη λό
γοις ἡμᾶς ἐπῳκίμελε πρὸς ἐκμυλπικοῖς, καθάπερ ὕδατι
ζῆ ὁδυνῶν σβεννύειν τῆ φλόγα, γῶθεν μὲ ὁ παῖς ἔκει
νος· αὐτὸς δ' ἀνέλφες, ἐκάθεν δ' οἱ συμπρεσβεῖς, ἐγ ταῦ
μᾶλλον ἐγώ, ταῦ δὲ αὖ ἐκεῖνος, ταῦ δ' ὁμῶ πάντες· ὅ
τε καὶ αὐαφρόν ὑφ' ἑπτάκαμεν τοῦτο, ἢ πλέως
μὲν, οὐδ' ὡς μέλα ἡμῖν δι' ἐφίσεως ἦν, πτ' ἐπτάκαμεν δ'
ὅν. ἦν γάρ πως καὶ ἄλλως ἡ γυνὴ σωφρονεστάτη ὧδε
μίγιστον, ὁπόσας ὁ καθ' ἡμᾶς βίος πτίσε) χρόν.
ἐπλὲ δὲ καὶ ξυνηφέα ἐξύπτε καὶ νοῦν γίνεσθαι, ἅ πε
ρὶ παρὸν συμβελλόμενα τὰ καίρια λανθάνειν μέλ
λον. καὶ δὲ καὶ τότ' ἡμῶν χρημένων ὁπόσα ἐχρῆν ὡς
πρὸς μνήμης λόγων, τῶν μὲν ἀπαρέσθαι καὶ διακρύειν
ἐπάρχον, ἡ δὲ ψυχὴ αὖθι ἐκλιπόντα σῶμα· τὸ δ' ὀνομα
τὰς ὑπὸ θάλαμον πρὸς καλεῖν ὧν· ὧδε δ' λέγε φά
σκε δὲ τῆ ἀφαλῶ, ὅλας σωῶν γὰρ τὰς ἀδυσφ,
ὧν τὰ ζῆ σθένος μυήσεσθαι. καὶ συχνὰ τὸ ὄνομον ἐφ'
ἑαυτῆ αὐαπλάττοσα τῶν συζύγων, ἡ τὰς πρώτας τύ
χας αὐακυκλᾶσα, ὅλη τῶν λοιπομῶν ἐν, ἐφίσεσθαι πέπ
ελε ἡ ὅπως (ὡς ἐπᾶν ὑπὸ τὰς κρίσεις ὑψοῦσα
τὸ λιβάνι, καὶ ὑπὸ τὰ ἐκεῖνα αὐξῆσα τὸ ἀγρῶ, ἡ
ῥόδινον ἀκμᾶζε δεῦ βίον μᾶλλον ἔπεσθαι ὅσαι οἱ ὁμῶ
πρεσβῦδ' ἐχρόνιζον· αὐτ' ἐπρρύη ταχύ, καὶ τὸ αὐ
θόν ἀνθεσιν αὖ καρύκευμον ἐκεῖνο, ὃ πολλὰ μεμε
νόμενον πεῖτ' εἶχε καὶ βύθιον ἐφέρε, καθάπερ ἐκ
μεγάλης καμίνου ζῆθεν πικρὰς κατὰ τὰς αὐαπύ
πτοσε ζέοντας καὶ φλογώδεσι. τὸ δ' οὖν τελευτῶν
ἐν τούτοις καὶ ὁ ἀμφὶ θρόν ἀνελίκτο σύλλογον, καὶ
ἐφ' ἑκατέρων ἐκτὸς ἐπιπλέσθη. ἀμφίβολα μετα
ξὺ παρρήσεων ἦν, ἡ ἑκαστ ἀπορίζοιτ ἄχθος
ζων ὧν ὁ τῶν τριακοσίων ἔχων, τάδε ζῆ πρὸς ἅπας
πτλισιάδα παρελθὼν τῶν πρέσβεων ζῆ, καὶ ἐπὶ
νοι ἐκελεύετο, ἵκεν ἅμα γυναικὶ πρεμνυσόμενος τῆ
αὐτοῦ ἑαυτῶ πρηθρᾶ, καὶ τὸ λάσιον τῆ πρεσβίδι
πρόσπτο λύσων. πυθῆ ἦν ὧν, πρὸ πίνδαρε ξυῶν γε νῶν
μων καὶ ὅσα αὐτόκυρος ἀνῆρ δίδως, ἔστ μὲν καὶ ὡς αὐζῆ
ἐκελεύετο, ἔστ δὲ καὶ ὡς μεγάλου βασιλέως νύμφιον,
καὶ τρίτην ὡς πρὸς τὰ καίρια ἐλευθερῶσαν· ἐ πάντ'
ἐν βραχεῖ δ' ἐπιπρέχα, ὡς μὲν ἑαυτῶ ἐδόκει ἐκε
λεῦσ, τῶν ἐλευθέρα πολλῶ τὸ ἄλυστ ῥᾴδιόν ἐκά
» οἱ πίθηκοι, φασί, πίθηκίζοντες δι, καὶ οἱ μύρμηκες μυρ
» μηκίζοντες, τὰ σφῶν ποιῶσιν αὐτῶν. ἃ δὲ μὰ καὶ
» τὰ ἀνθρῶν, ἡ ὅσα λιονταὶ ἴδμα διδάσκεται, μὰ ἐ πᾶς
» αὐτῶν ἀν ἐπαρχὸ πυθῆ, φαυλότητι φύσεως ἀρχαῖ
» θεν σωτηρεμμένων, καὶ ἀπουσίᾳ τῶν τι καὶ πα
* vide Ba- πεμμένως λύμηχάνητ λογισμόν. ἢ σοφὸς ἐν ἀρ'
sium ἐκείνως, ὃς πρῶτον ἐγένετο πρὸ ἐβάσκανε ἡ γλῶσσα
δίμυ-

cōspectu nostro dolore, tota in lachrymas & lamentationes soluitur, crebrò maritū Cæsarem, multorum Imperatorum stirpe ortum inclamans, formosum, aureum, dulcem, omnibus bonis undiquaq; refertum. Pectus eius mare calamitatum erat, oculi fontes lachrymarum, totaq; moeroris fluctibus mergebatur, in terra deserta & aliena, & (ut ita dicam) ad flumina Babylonis, destituta ab amicis, parentibus, cognatis, popularibus, omnibus denique rebus quæ animum graui tristicia oppressum consolantur. Cur, inquit, in acerbitate lumen datur, & afflictis animis uita? Hæc & id genus alia dicens, laniabat genas, & sanguinis riuos unguibus eliciebat, tantū non robora & saxa ad dolorem & lachrymas commouens. Inde nos consolando & monēdo sedare dolorem eius conabamur, hinc optimus illius frater, inde legationis collegæ, nunc ego, nunc legatorum quiuis, nunc uniuersi: donec tandem effecimus ut respiraret; non quidem penitùs, & ut nos optabamus, sed aliquo modo tamen. Erat enim alioqui prudentissima nostræ ætatis matrona: facileque intelligebat, & animo recōdebat, si quis in tempore rectè suaderet. Tum igitur nobis quoque, quicquid ad consolandum pertineret afferentibus, planctum quidem & lachrymas compescuit: animus uerò eius ob ea lamitatis magnitudinem, nullam consolationem admittebat: sed capite manuī impositō, omnes sensus ad animi penetralia reuocabat, sæpe mariti simulacrum animo sibi repræsentans, formasq; suas subinde reputans, tota cogitationibus fluctuabat, tum alia pectore uersans: tum ut supra cedros Libani exaltata, & lilijs agri pridem floridior, & felicitate omnes æquales suas prætergressa, subitò concidisset, floremq; suum mirabiliter carpi & marcescere uideret. Ob hæc igitur cum profundis suspirijs gemebat, uelut è magno camino acerbitatis internæ fumos etoluens feruentes & flammeos. Tandem & nostro conuentu dissoluto, suum quisq; diuersorium petijt. Diebus interim decē elapsis, cum Triballorū princeps in proximo ageret, responso quale petebatur uni é legatis dato, eoq; abire iussō, unà cum uxore ad socrum consolandam aduenit, legationis reliquū absolutus. Id uerò erat, ut Cæsarissam modestè debitaq; cum reuerentia, partim ut socrum suam, partim ut Magni Imperatoris uiduam, denique ut insigni calamitate affectam comitaretur: quæ omnia exiguo tempore confecit, ut ipse putabat, pulchrè, sed reuera multū infra dignitatem. Verùm, ut prouerbio dicitur, simij similorum, formicæ formicarū more suas res administrant. quòd si aquilarum & leonū ritu haud possunt, id in eorum potestate situm non est, ob primi ortus utilitatem, & prudentiæ cuncta regentis penuriam. Quare sapiēs ille fuit, qui primus animo cōcepit, & lingua

Oracles sacrum comitatur.

Innata barbaris mortibus incuria.

expreſsit, ſiue id Thales Mileſius fecerit, ſiue Plato, ſeu potius uterq; acceptum alter ab altero: Beatum eſſe ſeſe, qui non barbarus, ſed Græcus natus eſſet. Nam & mihi aliquid haud diſsimile, ipſa experientia edocto, in mentem uenit. Sed ne longum faciamus, illuc nobis redeundum eſt. Cum enim in reditu unius diei iter progreſsi eſſemus, diſceſſimus. Cæariſſam enim urgebat neceſsitas una cum cæteris eundi Theſſalonicam, ut extrema coniugis mandata exequetur. In extremo enim ille ſpiritu mandarat, ut ſuum cadauer in eam urbem perferretur. Me uerò cum certis mandatis quamprimùm Byzantium ire iuſsit, Triballo quodam adiuncto, qui nobis per aſperas uias ducendo moleſtum effecit reditum.

DE ALTERO IUNIORIS Imperatoris coniuge.

HOc tempore cum Alemanna Irene iunioris Imperatoris uxor abſque liberis deceſsiſſet, altera è Langobardia accerſit, quã mutato nomine Annam appellant: ex eaq; liberos ſuſcepit, ut orationis progreſſu dicemus. Sed cum aliquando in Cherſoneſo uenationib. uacaret, accidit ut LXX Turci naufragio facto in litus ejicerentur: qui ſatellitibus Imperatoris longo tempore fortiter reſtitu. unt, adeò ut priuſquam ibi occiderentur, non Romanos modò multos, ſed Imperatoris etiam pedem uulnerarent, cuius ictus dolore diu eſt conflictatus. Iiſdem temporibus, cum Orientalia negligerentur, plerq; urbes & prouinciæ Bithyniæ ſunt à Turcis ſubactæ. Eſt & Pruſa fame domita. Hoc etiam tempore Manichæorum doctor, uir prudens, cum prudentioribus factionis ſuæ ad orthodoxam noſtram Eccleſiã ſe contulit: qui ſectę ſuę rinbus ex animo abſuratis, ſacrum baptiſma ſuſceperunt. Vellem equidem & ſectæ illorum dogmata hoc loco referre, ut lectoribus riſus materiam præberẽ: ſed cum ea ab alijs ante nos expoſita & refutata ſint, nos uerò ad abſoluendam hiſtoriam feſtinemus, bis omiſsis illuc redeamus.

Andronicus iunior à Turcis uulneratus.

Bithynia à Turcis occupata.

DE PRODIGIIS QVAE Imperatricis urbis captiuitatem præceſſerunt.

OBſeruatu dignæ ſunt impendentium malorum prædictiones. Prodigia enim ſtatim anni initio apparuerunt, quæ ſatis oſtenderent, eo anno inſtare calamitatem. Nam incipiente ſexies milleſimo octingenteſimo & trigeſimonono, Calendis Septembris luna prorſus obſcurata eſt. Cuius initium adhuc noctu cœpit, duraui tq; donec

Eclipſis lunæ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.

ΕΝ τούτῳ τῷ χρόνῳ, τελευτήσαντος ἀπαιδεύτου τοῦ ἐξ Ἀλαμανῶν ἐλθόντος τῷ νέῳ Βασιλεῖ γυναικὸς ἀρίστης, μετεπέμψατο δευτέραν ἐκ Λαμπαδίας, ἣν καὶ μετενόμασεν Ἄνναν. μεθ' ἃς καὶ παῖδων ἐγεγόνει πατὴρ, οὓς ἀρίστους πεποίηται ἡμῖν. ἀχαλινωμένου δὲ ποτε τοῦ Βασιλέως πρὸς τὰ λυττήματα πρὸς χθόνιον, σωτὴρ ναυαγίου χρυσομάντις ἐδεδώκεσαν τύραννος, ἐφιέμενοι πρὸς χθόνιον κῆρ αὐτῶν. οἱ δὲ καὶ αντέστησαν τοῖς πρὸς τὸν Βασιλέα μάλα πεισχυρῶς πολεμοῦντες μέχρι πολλοῦ, ὅστε ὃ πρῶτον ἐκ τῶν πολιτῶν ἅπαντας κρατῆσαι ἔδοξε, μόνην πολλοὺς τῶν ῥωμαίων τοῖς βίλεσιν ἐτραυμάτισαν, ἀλλὰ καὶ τὸ πρὸς τοῦ Βασιλέως ὡς πολὺ σφαγῶν χρόνον ὀλυνάμενον ἐκ τοιούτης πλαγῆς. ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις τῶν ἐμῶν μελῶν ὄντων, αἱ πλέσαι πόλεις καὶ χέρσαι τῆς Βιθυνίας ὑπὸ τῶν τύρνων ἐγένοντο. ἀλώκει ἤ καὶ ἡ πρωτεύουσα τῆδε λιμὴν πολυοικούσα πόλις. πόσαι δ' ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τῶν κατ' ἡμᾶς ὀρθοδόξων ἐκ πλησίας, ἐν ὁ τῶν μανιχαίων διδάσκαλοι, σωτῆρος ὤν αὐτοῖς, καὶ τοὺ σωίσοντας σφᾶς φρόντιστ τ αἱρετικῶν ἐκκλησιῶν ἐπεγόμενοι. οἱ δὲ καὶ πάσῃ πόθεσι ψυχῆς ἐξωμοσάμενοι τὰ τῶν αἱρεσιμαίων δόγματα, τὸ θεῖον ἐδέξαντο βάπτισμα. ἐλελόμην ἐγὼ τὰ ἁγιώτατα αὐτῶν ἐν τῷ τέλους διεξελθεῖν δόγματα, ἵνα τοῖς ἐκείνοι γέλως ὦσι· ἀλλ' ἐπειδὴ πρὸ αὐτὰ τὰ τοῦτα πολλοὶ πρὸ ἡμῶν βίβλοις ἐξέδοσαν, καὶ αὐτηξήσεσιν ἐχρήσαντο κατ' αὐτῶν, ἱκανὰ γοῦν, ἡμᾶς δ' αὖ ἀσχολεῖν πρὸς τὰ παρόντα χρὴ τὸν ἱστορίαν πορευόμενα, ταῦτα παραγράψαι, ἵνα σπουδάζωμεν ἐπὶ τὰ προκείμενα.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΤΗ ΒΑΣΙΛΕΥΟΥΣΗΣ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ.

ΑΡΞΑΜΕΝΟΣ δ' ἄρτιος, τὰς τῶν μελλόντων πόθεν φύσεως. σημεῖα γάρ τὰ ἀρχὴ ἔντος δῆλα φαίνεται σωίζει, ἵνα ἐκ τῶν τὰ τοῦ ἐσόμενα γνῶσι τοῦτο πράξασι γένοιτο μάλιστα κέκευσμαι. ἀρχὴ μὲν τοῦ ἐξακισχιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ ἑπτὰ ἔτους, δῆλος τὰ πρῶτα τοῦ σεπτεμβρίου ἡμέρᾳ, γέγονε πλάσα ἡ σελήνης ἐκλειψις. ἧς ἡ μὲν ἀρχὴ ἡ ἐπόψεως γέγονεν ἐν νυκτὶ ὅπως· τὰ δὲ ἐξῆς ἦν πάντα ἐκλαμπρα πάθος μέχρι τοῦ πλάνακα ἐφίστως τέλους, γέγονε καὶ αὐτὰ τοῦτο

τάλαντ☉ μὲν τὸ ἥλιον, ἥ δὲ σελήνης ὑπὸ γῆν κα-
λυφθέντος. πάνυ φόνῳ δὲ τὸ σημεῖον δόλος λαθραίως
ἢ, ἐκ καιροῦ πάσης δέ, ὡς συγχύσει μεγάλῃ τῶν κοινῶν
συνεκλαμβάνοντος πράγματος. περὶ ἣν τετάρτην ὥραν
ἡμέρας, τ☉ θείων εἰκόνας κατὰ τὸ πάλαι νόμι-
μον ἅπαντες σὺν βασιλεῖ συνεπομπεύσωσιν ἀρχ τῷ βασιλεῖ καὶ πα-
τριάρχαι καὶ τῶν ἀρχιερέων ὅσοι τ☉ πορφυρᾶ λίθου,
ἐφ' οὗπερ ὁ θεὸς ἱδρυται σωτὴρ, καὶ ἡ ἱερὰς τελου-
μένης ὑμνῳδίας, χοῖρος ποδηνὸς ἐκβαμὼν εἰς πλάτ-
σαν ἐξαπίνης τῷ μὲν τῶν ἀλόντ☉ χορῷ, πολ-
λῷ τῷ πλήθει διεζευγμένος· καὶ πολὺς ὢν βόρβ. κἀπὶ ὅσον
ἀπάλης τροφῆς πεπασμένος, μόλις ἐξέλθ. κἀνθά-
δε τῶν σωτηρίων σύγχυσιν ἡ τοῦ θεοῦ ἐκκλη-
σίας μυστικόν τινα παθοῦσαν. ἐγένετο δὲ καὶ μετὰ
μῆνας ἐξέλειψις αὖθις τοῦ σελιναίου φωτὸς, κἀ ὅλ-
ου τοῦ χρώματος ἡ σελήνης σκιᾶς, ἣ τροφῆ
δὲ καὶ μέλανι καὶ ἀμβλυθείσης τ☉ τοιούτου μορίου αὐτ☉,
ἐκάλυψεν αὐτὸν ἔχει τῶν λίθων ἀκριβῶς. ἐδόκει καὶ
ἐνάλιον τοῦτο ἐκ τοῦ τοιούτου μορίου ἡ τῆς ἡμέρας ἀγα-
μένιας μετ' ὀλίγον ἀμβλυθῆναι μᾶλλον καὶ κάκωσιν. ὑφέ-
στη μετὰ ταῦτα καὶ ἑτέρου τοιούτου σημείου. περὶ γὰρ
ἑσπέραν μεσημβρίαν τοῦ ἡλίου συγχεόντος, ἐφάνη πε-
ρὶ τὰ ἑσπέρια μέρη τοῦ οὐρανοῦ, νέφος εἰς τύπον σταυροῦ
πολὺ ἐπέχοντος τόπον τ☉ οὐρανίου σώματ☉, λα λίθ-
ου καὶ μέλαν☉ ὥσπερ συγκεκραμένου
χρώματ☉ ἀλλ' ἐπαναλαμπομένου
ἐκεῖθεν.

orto sole ipsa terram subijt. Id ostentum clandestinos sanè dolos significauit, sed non planè improuisos, qui ad magnam publici status perturbationem concinnarent. Sub quartam porrò eiusdem diei horam, sacris imaginibus ueteri more, unà cum Imperatore, patriarcha & pontificibus ad porphyreticā columnam congregatis, cui sacra crux insistit, cum sacri hymni canerentur, porcus alicunde elapsus, subitò in medium psallentium cœtum insilijt, multo cœno inquinatus: & uanè huc atq; illuc uagatus, uix tandem excessit. Id prudentioribus confusionem quandā Christi Ecclesiæ, & factionem significare uisum. Post semestre rursus luna defecit, colore nubilo & nigro umbræ, lumen eius obfuscantis: quæ à meridionali eius exorsa parte, eam usque ad decem digitos obtexit: quod utiq; calamitatem à meridiana Romani Imperij parte imminentem portendebat. Paulo pòst aliud etiam in cœlo signum apparuit. Cum enim sol in ipso meridie uersaretur: in occidente per longum cœli spatium nubes crucis imagine apparuit, ex albo & nigro colore ueluti contemperata. Sed res altius repetenda est.

Sus religiosa.

Altera lunæ eclipsis.

Nubes crucis imagine

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΑ ΡΩΜΑΙΚΗΣ ἱστορίας λόγ☉ θάτ☉.

NICEPHORI GREGORAE ROMANAE HISTORIAE Liber nonus.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ Θ.

CAPITA LIBRI IX.

Τὰ αἴτια τ☉ τελευτάντων δεινῶν.

Causa extremæ calamitatis.

Ἐπιδημία μιχαὴλ τ☉ τῶν βουλγάρων ἡ-
γεμόνος εἰς σύνοικέσιον μετὰ τ☉ συζύγου.

Michael Bulgarorum princeps unà cum uxore Didymotichum uenit.

Πρεσβεία τ☉ βασιλέως πρὸς τὸν βασιλέα
τὸν γαμβρὸν αὐτ☉.

Senioris Imperatoris ad iuniorem legatio.

Περὶ μαρκιόνος τ☉ υἱ☉ τ☉ βασιλέως.

De Marchione Imperatoris filio.

Δημηγορία τ☉ νέου βασιλέως.

Iunioris Imperatoris oratio.

Δημηγορία τ☉ γηραιᾶ βασιλέως.

Senioris Imperatoris oratio.

Συνωμοσία τ☉ πατριάρχου καὶ τινῶν ἀρ-
χιερέων κατὰ τ☉ γηραιοῦ βασιλέως.

Coniuratio patriarchæ & quorundā pontificum contra seniorem Imperatorem.

Πρεσβεία τ☉ μιχαήλου πρὸς τὸν γηραιὸν
βασιλέα.

Legatio Michaelis ad seniorem Imperatorem.

Περὶ δεσμάτ☉ ἐν ὀνείροις φανέντ☉ τοῦ
μεγάλου λογοθέτου.

De terribili Logothetæ somnio.

Ἁλώσεως τῆς θεσσαλονίκης.

De captiuitate Thessalonicæ.

Φυγὴ τ☉ δεσπότου δημητρίου, καὶ τῶν σὺν
αὐτῷ πρὸς τὸν μιχαήλου σέρβιαν.

De fuga Despotæ Demetrij ad Cralem Seruiæ.

Περὶ τοῦ ἐν μελενίκῳ παφλαγόνος τοῦ βα-
σιλικοῦ.

De Basilico Nicephoro in Melenico.

Περὶ τοῦ ἐν τῷ μαύρῳ ποταμῷ ἐμφυ-
λίου πολέμου.

De intestino bello ad Maurum fluuium.

Περὶ τ☉ βενετικοῦ στόλου.

De classe Veneta.

Περὶ τ☉ στρατοπέδου τ☉ βουλγαρέων.

De castris Bulgaricis.

De duobus uiris qui Constantinopolim prodiderunt.

Ingressus iunioris Imperatoris in Constantinopolim.

Iunioris Andronici moderatio.

De aui supplicatione ad nepotem.

De reuocatione Esaiæ patriarchæ.

De humano iunioris Imperatoris ingenio.

De Michaelis Bulgari incursione.

De Magni Logothetæ exilio.

De magni Domestici Cantacuzeni prudentia & comitate.

De Imperatoris aduersus Orchanum expeditione.

De constitutione iudicum.

De insulæ Chij, quam Martinus tenebat, occupatione.

De grauissimo iunioris Imperatoris morbo.

Principium suspicionis contra Syrgiannem.

Senioris Imperatoris monachatus.

De senioris Andronici cum patriarcha collocutione.

De thesauro in Persida inuento.

De nouis scriptis Byzantium allatis.

De bello Bulgarorum & Triballorum.

De eclipsi solis.

De captiuitate atq; interitu Michaelis.

De Bulgaricis oppidulis ab Imperatore captis.

De Alexandri Bulgari principatu.

De senioris Imperatoris obitu, & ostentis quæ eum antecesserunt.

Περὶ τῶν προδότων τῆ Κωνσταντινοπόλεως δύο ἀνδρῶν. (τινοπόλιν.

Εἴσοδος τοῦ νέου βασιλέως εἰς Κωνσταν-

Περὶ τῆς χρηστότητος καὶ γνώμης τοῦ νέου βασιλέως.

Δέησις αὐτὴ τοῦ γηραιοῦ βασιλέως πρὸς τὸν βασιλέα τὸν ἔγγονον αὐτοῦ.

Περὶ τῆς ἀποκλήσεως τοῦ πατριάρχου Ἰσαΐου. (σιλίου.

Περὶ τῆς φιλανθρώπου γνώμης τοῦ νέου βα

Περὶ τοῦ μιχαήλ τοῦ τῶν βουλγάρων κατάφορμοῦ.

Περὶ τοῦ μεγάλου λογοθέτου ἐξορίας.

Περὶ τοῦ μεγάλου δομεστίκου τοῦ καντα κυζηνοῦ συλλήψεως καὶ ἱλαρότητος.

Περὶ τῆς κατὰ τοῦ ἐρχαΐου ἐκστρατείας τοῦ βασιλέως.

Περὶ τῶν λειτῶν κατασάσεως.

Περὶ τοῦ ὧν χίου τῶν νῆσον ἔκπλου τοῦ βασιλέως.

Περὶ τοῦ νέου βασιλέως ἀδρείας.

Ἀρχὴ τοῦ καπὰ τοῦ συργιαάνη ὑποψίας.

Ἀπόκαρσις τοῦ γηραιοῦ βασιλέως.

Περὶ τῶν τοῦ παρρησιάζεσθαι πρὸς τὸν γηραιὸν βασιλέα λόγων, διάκεινται αὐθις πρὸς αὐτόν.

Περὶ τοῦ εὑρεθέντος θησαυροῦ ἐν πορφυρίῳ.

Περὶ τῶν ἐλθόντων εἰς βυζάντιον καινοτόμων γραφῶν.

Περὶ τοῦ πολέμου τῶν βουλγάρων καὶ τῶν τριβαλλῶν.

Περὶ τοῦ ἡλίου ἐκλείψεως.

Λύσις καὶ τελευτὴ τοῦ μιχαήλου.

Περὶ τῶν βουλγαρικῶν πολιχνίων ὧν εἷλεν ὁ βασιλεύς.

Ἀρχὴ ἀλεξάνδρου τοῦ βουλγάρου.

Περὶ τοῦ γηραιοῦ βασιλέως τελευτῆ, καὶ τῶν πρὸ τούτου θεσπισμῶν.

Aui longæuitas nepoti molesta.

VM iunior Andronicus uitam senioris in longissima extendi spacia cerneret, & præ animi pusillitate principatus diuisionẽ ferre non posset, sed omnem potestatẽ in se quàm primùm translatam uellet: decreuit ei dolis & technis quibusdam, aut habitum Imperij, aut unà cum eo ipsam etiam uitam auferre. Itaque omnia ordine, sine ulla cunctatione instruxerunt, quæ ad id consilium ad exitum perducendum pertinerent.

ΡΟΥΤΕΣ οἱ περὶ τὸν βασιλέα τὸν νέον αὐθρόησαν, εἰς χεῖρα μάχης ἐκτανύσθαι ἐπὶ τὸν βίον τοῦ γηραιοῦ βασιλέως, ἢ μὴ δυνάμενοι φθάσαι τοῦ μέρους τὸ χίας τὸν τῆς ἀρχῆς μερισμόν, ἀλλ' ἄλλως τὴν ὑπεροίαν αἰτίαν οὐ μετρηταῖν ἀποδύντες, ἐβουλεύσαντο δόλοις καὶ πανουργίαις πεῖν, ἢ τὸ χάμα τῆς βασιλείας αὐτὸ καθάπαξ ἀφελέσθαι, ἢ μετὰ τοῦ χάματος καὶ αὐτὸ γὰρ ζῆν. καὶ δὴ λοιπὸν ἅπαντ' ἐπράττοντο ἔρις, μεθ' ἡμέραν λύσαντες, ὅπως τὸ βύλυμα σωφρά τι καὶ αὐτόματα ἔσαν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΒΟΥΛΓΑΡΟΥΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.

DE IVNIORIS IMperatoris ad Bulgaros missa legatione.

ΚΑΙ ΤΟΣΑΥΤΑ ΜΕΝ ΤΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥΣ ΜΙΧΑΗΛΟΝ ΤΑ ΔΙΗΚΟΥΣΑ ΤΗ ΑΡΧΗ ΤΩΝ ΓΕ ΤΟΥΣ ΑΥΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΟΥΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΣΦΕΤΕΡΟΝ ΔΙΕΒΑΙΩΣΑΝΤΟ. ΕΠΕΙΔΗ ΔΕ ΑΠΟΘΝΗΣΚΕΙ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ. ΟΥΤΟΣ ΓΑΡ Ο ΠΑΤΗΡ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ Τ ΙΕΡΑΞΑΝΤΟΣ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΣΕΡΒΙΩΝ ΤΟΥ ΓΡΑΙΟΥ ΕΚ ΠΑΛΑΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΤΟΝ ΥΙΟΝΣΙ ΓΑΜΗΣΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΑ ΤΟΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΚΥΡ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΝ, ΗΝ ΔΗΤΑ ΤΙΝΕΣ ΜΕΙ ΛΟΓΟΝ ΤΙΘΕΝΤΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΤΟΥΤΟΥ), ΠΕΡΙΤΙΘΗΣΙ ΕΤΟΣ ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ, ΕΑΝ ΤΙ ΚΑΙ ΕΠΑΘΕΝ ΑΠΕΛΘΩΝ ΠΡΟΣ ΒΡΑΧΥ ΓΑΜΕΤΗΣΟΝΤΑ ΗΜΕΛΕΝ, ΤΑΥΤΗΝ ΔΗ ΛΕΓΩ ΤΗΝ Τ ΣΦΕΤΕΡΑΝ ΔΙΑΛΕΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ. ΕΓΚΕΧΕΙΡΗΚΕΙ ΟΥΝ Η ΑΡΧΗΣ Τ ΒΟΥΛΓΑΡΩΝ ΑΥΤΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΣΑΣΘΑΙ, ΚΑΙ ΠΩΣ ΔΥΝΗΣΕΙΕΝ ΔΥΟΙΝ ΑΝΔΡΑΣΙ ΣΥΝΑΠΤΕΙΝ ΓΑΜΟΥΣ ΣΩΜΑΤΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ. ΟΘΕΝ ΚΑΙ Η ΠΡΟΤΕΡΑΝ ΕΚΚΑΛΕΙΤΑΙ ΣΥΖΥΓΟΝ, ΜΗΔ' ΟΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΩΝ ΓΟΝΕΑ ΠΑΤΗΣΑΣ (ΑΔΕΛΦΗ ΔΕ ΗΝ ΑΥΤΗ Τ ΤΗΝΙΚΑΥΤΑ ΠΡΕΣΒΕΥΣΑΣΘΑΙ ΤΗΝ Τ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΔΕΛΦΗΝ ΑΥΤΗ Τ ΙΚΑΝΗΣ, ΟΣ ΑΡΧΟΜΕΝΟΥ, ΤΟΝ ΤΟΤΕ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΧΕΙΡΙΣΤΟΝ ΚΑΙ ΥΠΕΡΦΥΗ ΓΑΜΕΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑΝ ΗΓΑΓΕΤΟ. ΗΓΕΙΤΟ ΓΑΡ ΩΣ ΕΠΟΣ ΕΙΠΕΙΝ Τ ΧΡΕΩΝ ΤΟΤΕ ΔΙΔΥΜΟΤΑΙΧΟΝ ΥΦΙΣΤΑΣΘΑΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΜΗΤΕΡΑ, ΠΕΜΠΕΣΘΑΙ ΠΡΕΣΒΕΙΣ ΩΣ Τ ΜΙΧΑΗΛ, ΟΠΩΣ ΙΔΟΙΕΝ ΑΥΤΗ ΤΕ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΝΔΡΑ ΤΗΝ ΣΥΖΥΓΑ ΜΗΤΕΡΑ Τ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ, ΠΟΛΛΩΝ ΓΕΝΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΑΦΟΡΟΥ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΕΝΕΚΑ ΤΟΥ ΤΟΝ ΜΙΧΑΗΛ ΤΗΝ ΣΥΖΥΓΑ ΜΗΤΕΡΑ Τ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΠΟΛΛΩΝ ΕΤΩΝ ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑΝ ΕΙΝΑΙ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΤΟΥ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑΣ ΔΙΑΣΤΕΛΛΟΝΤΟΣ. ΕΙΝ ΓΑΡ ΤΑΝΔΡ ΤΑ ΠΡΑΤΑ ΚΑΙ ΕΤΗ ΣΥΝΕΤΑ, ΑΦ' ΗΣ ΗΡ ΕΙΣ ΥΨΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΟΣ ΗΛΘΕΝ ΠΑΝΤΑ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟΝ ΤΟΝ ΤΕ ΑΥ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΠΟΘΕΙΝ ΜΕΝ ΗΝ ΑΥΤΗ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΣ ΤΗΝ ΔΙΑΔΟΧΗΝ ΔΙΑΣΕΣΩΣΘΑΙ. ΕΝ ΟΙΣ ΔΗ ΚΑΙ Η ΤΟΥ ΔΙΔΥΜΟΤΑΙΧΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΘΥΓΑΤΡΟΣ ΔΙΑΣΕΣΩΣΘΑΙ ΣΥΖΥΓΟΥ, ΕΩΣ ΜΕΝ ΚΑΙ ΩΣ ΓΑΜΕΤΗΣ ΕΝ ΚΑΙ Τ ΑΥΤΟΥ ΔΙΑΣΕΣΩΣΘΑΙ ΣΥΖΥΓΟΥ, ΕΩΣ ΔΕ ΚΑΙ ΩΣ ΣΥΜΜΕΙΞΟΥ Τ ΠΟΝΩΝ ΓΕΝΕΣΘΑΙ. ΤΟΙΟΥΤΟΥ ΟΥΤΩ ΚΑΤΕΣΤΑΘΕΝΤΟΣ Ο ΜΙΧΑΗΛ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΟΥ, ΟΝ ΤΩΝ ΟΙΚΕΙΩΝ ΑΥΤΟΝ ΑΠΕΦΑΙΝΕ ΑΡΧΗΣ, ΣΥΧΝΟΥΣ ΠΩΣ Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΔΩΡΕΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙΣ ΗΝ ΧΑΡΙΣΙ ΚΑΙ ΧΡΗΣΤΟΦΩΝΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΙΩΝ ΗΝ ΤΟΥΤΟΝ ΤΟΝ ΜΕΝ ΤΟΙΝΥΝ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΤΑΙΣ ΠΑΛΑΙ ΤΑΙΣ ΕΔΗ ΘΕΡΑΠΕΥΣΑΝΤΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΣΙΝ, ΟΡΩΝΤΑ Η ΟΥ ΣΦΙΣΙ ΔΗΜΟΥΣ ΗΝ ΠΟΛΙΩΝ, ΗΝ Τ ΕΛΛΗΝ ΚΑΙ Η ΒΑΣΙΛΕΥΟΥΣΑΣ ΑΥΤΗ ΤΟΥ ΠΕΠΟΘΗΜΕΝΟΥΣ, ΚΑΙ ΛΑΘΡΑ ΤΗΝ ΤΟΦΟΝ ΑΥΤΩ ΠΕΠΟΙΗΜΕΝΟΥΣ. ΠΟΡΩΝ ΓΑΡ ΩΝ ΜΑΛΙΣΤΑ ΕΠΗΦΕΙ Τ ΠΕΝΗΤΑ ΜΑΚΡΟΘΥΜΟΤΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΕΠΙΒΟΥΛΟΣ, ΜΗΤΙΣΤΑΣ ΕΚ ΠΑΣ ΔΙΔΟΥΣΑ ΚΑΙ ΣΚΙΜΜΑΣΙ, ΤΙΣΙ ΔΗ ΛΟΙΣ ΚΑΙ ΠΑΝΟΥΡΓΙΑΙΣ ΧΡΩΜΕΝΟΣ, ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΑΣ ΤΟΝ ΠΕΝΗΤΑ, ΑΥΤΑΡΚΕΣΑΙ ΡΩΜΑΙΟΥΣ. ΕΠΕΙ ΟΥΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΔΕΟΜΕΝΟΣ ΕΠΕΜΠΕ ΤΟΙΣ ΑΥΤΟΥ ΙΔΙΟΙΣ ΠΟΘΕΝ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΑΣ ΙΟΝΤΑ, ΠΑΡΑΛΥΣΑΣ ΑΦΑΙΡΕΙ ΧΡΗΜΑΤΑ, ΠΑΡ ΕΚΑΣΤΟΥ ΗΝ ΓΝΩ ΤΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΕΜΦΘΕΙΣΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΕΡΜΑΝΟΝ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΕΗΣΟΜΕΝΩΝ, ΦΗΣΑΣ ΔΕΙΝ ΤΑΥΤΑΓΚΑΙΑΣ ΧΡΕΙΑΣ ΑΥΤΟΝ, ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΔΕ ΟΥΣΑΝ ΚΑΙ ΤΟΥΤΟ ΒΑΣΙΛΕΩ

AC primùm legatos ad Michaelē, qui Bulgariæ intra Istrum sitę principatū post Sphēdosthlabi obitum susceperat, mittunt, de firmo & non facile rumpendo fœdere meundo. Cum eīm iuniot Andronicus Cralem Seruium seniori esse addictissimum cerneret, ꝓpter recens contractā cum filia Cæsaris affinitatem: ueritusq; ne suis conatibus obstaret, ipse ad Michaelem se adiungit, quippe cui nuper sororem suam despondisset, Sphendosthlabi uxorem inquā. Cum eīm Bulgarici regni potitus esset, statim nobiliores nuptias expetiuit: dimissaq; priore cōiuge ex qua liberos susceperat, (erat autem ea Cralis Seruiæ illius temporis sotor) illius loco Imperatoris sororem Ternobi uiduam agentem, matrimonij societate sibi iunxerat. Sub hoc tempus etiā matre Imperatoris Didymotichum profecta, Legati ad Michaelē mittuntur, qui eum ad Imperatorem & uxoris matrem uocarent, multis de causis. Domina eīm per multos iam annos uidēde filię cupidissimā esse: (esse enim supra tres & uiginti annos, ex quo mutuo cōspectu illis frui nō licuerit) Imperatorem etiam tum sororis nunquam antę uisæ, tum mariti illius spectandi desiderio teneri, & quia gener esset, & ut arcanorum fieret particeps. Quæ cum ita se haberent, Michael cum uxore Didymotichum proficiscitur, ac per multos dies & ab Imperatore & à domina publicè priuatimq; splendidissimè & magnificentissimè habitus est.

Michael Sphendosthlabi & regnum & uxorem accipit.

Andronici iuniores & Michaelis Bulgari fœdus.

Tandem sic fatet eos conuēnit, ut Michael Imperatori contra auum, Imperator Michaeli contra Seruiæ Cralem, auxilia ferret. quòd si totum Romanum Imperium auo deiecto occupasset, magnam ei se pecuniam daturū, & prouincias & urbes Romanas assignaturum, partim ut affini dotis nomine, partim ut socio laborum. His ita peractis, Michael cum uxore domum redit, amantissimè tractatus à socru, multisq; acceptis muneribus, & promissis maioribus in posterum erectus.

Repos aua insidiatur.

Hoc statu rerum fretus Imperator, & præter cæteras urbes Byzantios quoque fauere sibi cernens, à quibus clàm ad maturandam expeditionem incitaretur, quòd diuturnæ uitæ & torporis auí pertæsum esset, rem dolo & calliditate gerendam censet, ut auo deiecto solus Romanis imperaret. Cum autem pecunia ei esset opus ad tales conatus: pecuniam quæstoribus à seniore in Thraciam missis, per uim eripuit. Sibi enim opus esse pecunia: Imperatorem se quoque esse: summè

summè autem necessarium atq; æquissimum esse, ut communia negocia communib. sumptibus expediantur. Deinde se legatos Alexandriam ad Aegypti principem certis de causis missurum simulans, Byzantium proficiscitur. inde enim onerariam maximâ è portu soluturam, quæ in Aegyptum iret. Neque uerò simpliciter proficiscebatur, sed magna manu collecta prius & Thracijs urbibus conciliatis & firmatis, suspectos omnes exigendo, & familiares suos introducendo. Sed dum hæc agitat, quidam ex eius intimis clàm elapsus, in aui eius palatium peruenit, & omnes singulatim consiliorum illorum dolos detegit: cùm cætera elocutus, tum illud etiã, ut nepos statuisset ei abrogare Imperiũ, aut etiam uitã eripere, si resisteretur. aut si negocium nihil difficultatis, facilemq; progressum haberet: adempturum illi unà cum Imperio etiam potestatis insignia, indutumq; monasticum cucullum in custodiam daturũ. Quare cauendum, ne illum solita uia ineedentem, in urbem imprudens admitteret, sed alacritet illi occurreret: in summum enim rem adductam esse discrimen. His Imperator auditis, & ad ea quæ ex alijs audierat, aures adhuc ue luti personantia, collatis & expensis, cum nihil falsi esse comperisset: insurgit & ipse, atq; ad Dominũ clamitans, Mulctato eos (inqt) Domine, qui iniuria me afficiunt: & qui contrà me insurgunt, erubescant: & Imperatoriã mihi potestatẽ conserua, quam abs te donatam, is ereptum uenit manibus meis, quem ego genui & euexi. Deinde ad rem gerendam accedit.

Infidiæ nepotis auo apertãtur.

SENIORIS IMPERATORIS ad iuniorem legatio.

Vrbis interductio.

AC primùm ad nepotem in medio itinere adhuc agentem mittit, qui ei urbis ingressu interdicerent. Noue, inquit, artis esset, si tam apertè fœditragus, cáque quibus respublica pereat & agens & moliẽs, latère conatus suos postularet. Erat præterea mandatum legatis, ut apud eum, coarguendi eius animi causa recenserent, quot occasiones rupti fœderis præbuisset: quæ summatim hæ erant. Vna, quòd Imperatorijs quæstoribus omnibus pecuniam eripuisset, cuius nunquam maior penuria futillet: cum ea essent tempora, quæ ob diuisionem Imperij sumptus maximos postularent. Altera, quòd à se missis urbium rectoribus electis, alios suo arbitratu ibi collocaret. Tertia, quòd Cralænam, amitam suam, & monasticò indutam habitu, indignantem & reluctantem, ad incæstum coitum compulisset. Accedebant & aliæ causæ, propter quas ei urbis ingressu interdiceretur: plurimæ illæ quidem, sed non ita firmæ.

Expostulationes.

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ
πρὸς τὴν βασιλίαν τὴν ἔγγονον αὐτοῦ.

ΚΑΙ πᾶσα ἦν τοῦ ἐγγόνου ἐπὶ πόλει μέσῃ ὄντα τῇ πορείᾳ, ὠμπειλῆσθαι αὐτὸν ἀπαγορεύοντας τῇ πόλει τὸ βυζάντιον ἀσυλήν. κατὰ τοῦτο γὰρ αὐτὰ φασί, τὰ αὐτοκαλυμμένως ὑπουργήσαντα, καὶ οἷς αὐτὰ κατεσκεύαζεν, λανθάνειν ἐξεῖν. ἐπὶ τοῖς ὠμοβόαις πόσοις πεζομάχοις, διελθεῖν ἐπ' αὐτὴν πόλιν ἐλεγχεῖν τὰ γάμους αὐτοῦ, καὶ ὅσα πόφωσεν ἐγκλήματα ἔχοντα πρὸς αὐτὸν ἔτι τῇ ἀρχαίᾳ αὐτῆς καὶ τὰς συμβάσεις λελύσθαι, καὶ χώραν τὰ σκηνώματα ἔχειν. ὅσων δ' ἂν ἐφ' ἡμᾶς ἐπέμψαν, ἐὰν δ' ἡμεῖς μὲν, ὅτι ὅσοι αὐτῷ βασιλικοὺς φόρους ἀσυμβολήτους ἔσαν, ἅπαντας συλλαβὼν ἐφάλει τὰ χρήματα, ἀπεκατέστησεν μὲν ἅπερ ποτὲ ἦν τῷ χρημάτων, πολυειδὰ πεποιῆσθαι δ' ἦν πρᾶγμα τὴν ὀργὴν, οἷς τὸν βασιλέως μεθεσμόν. ἀλλὰ δ', ὅτι αὐτῷ ἀμπειθεῖς ἐφόρεις ἦν πόλεων, καὶ δεικτὰς, ἀτίμους ἐκεῖθεν ἐκέλευεν ἐκπίπτειν πίθοι δ' αὐτ' ἐκείνην αὐτὸς ἑτέρους, οὓς αὐτὸς ἐθέλοι. πρίτα δ', ὅτι καὶ τῇ λεξέλικος πατρός τι ἀλλοφυὲς ἐνταῦ, καὶ μοναχικὸν πόδικαιόν χῆμα, πῶς ἄθεσμον ἐκδίζετο μίξιν, δ' συναναχτὸς αὐτὸ τι καὶ ἐκ ἐθέλοι σαι αὐτῷ. ἐσαν δὲ πῶς τούτοις καὶ ἕτερα πόφασεις, δ' ἃς ἀπηγόρευτο ἀ πῶς τὸ βυζάντιον αὐτῷ ἀπό, πλέσαι μὲν, οὐ ποιοῦναι δ' τὸ ἐχυρὸν ἔχουσαι. ὧν τού-

Βασιλῶ δ' ἐκ ἦν τοιοῦτον χρημάτων τὰς αὐταναίας ἐπεπιπλεύσας χρείας, ἦν σφόδρ' ἀναγκαιοτάτων ἂν εἶναι ἐπόπτα σκοπῆν πόβαλόμενον, βούλεσθαι πρόθυμόν σφίσιν ἦν τὸν βασιλέα αὐγούστου δύναιτο βίου τοῦτ' ἐμοῦ ζητημάτων καὶ χρεωφειλῶν, ἐπερεῖσθαι πῶς τῶν βασιλέως. μίσθον γὰρ ὑποδύσεσθαι μεγίστου ἐκπλοῦν, καὶ ὃν ἐλιξεν ἀρέαν ἢ πρέαν ποιεῖσθαι. ἐπερεῖσθαι δ' ἐκ ἁπλῶς· ἀλλὰ χῶρα συχνὴν συλλεξάμενον πρότερον, καὶ τὰς θρακικὰς πόλεις πειθοῖ ἀπίστως, καὶ οἰκειούμενος καὶ ἀσφαλιζόμενος, καὶ πάντας μὲν ὑποπτους ἀφοπλίζων ἐκεῖθεν, πίστεις δ' οἰκείους καὶ ὁμογνώμονας ἀσπιζόμενος ἐκεῖσε. ἀλλ' ἐν τούτοις ὄντα αὐτὸν, λάθρᾳ τις ἦν οἰκειοτάτων αὐτῷ φυγὼν ἔπεσε παρὰ τὸν βασιλέα καὶ πάππον, ἡνίκα πάντας καθῆκεσε ἦν ἐκ βουλόμενον οὗ δόλους αὐτὸν καλύπτει, τά τε ἄλλα φύσεις ἐφ' βασιλᾶ, καὶ ὡς ἰδίου λύσαιτο οἱ πρὸς τὸν σὸν ἔγγονον, ἡ συμφέροντα καθαίρεσιν, ἃ καὶ αὐτὸ τῆς ζωῆς, ἃ τις αὐτίσεσις χθίστο, ἃ ἀφαλῶν καὶ μᾶλλον ἐμποδὼν ἐκπεμπόμενον εὑρεῖν τὸ βούλημα τῶν ὁδῶν, ἀφελεῖσθαι μὲν συν μιτὰ βασιλέως, καὶ τὰ ἐφ' ἐξουσίας σύμβολα. σοὶ δ' ἐκέθ' μοναδικὸν πόλιχνον, φρουρεῖς παραδοῦναι καὶ φυλακῆς. σκέψασθαι τοίνυν χρὼν, μὴτ' ἐκεῖνον τὴ συμβουλὴ πρᾶσσε χρεσάμενον, ὡσὲ συλᾶν ἐφ' βασιλέως ὑπὸς γνώμῃ λαθόντα, μᾶλλ' ὑμᾶς ἐαυτῶν ἀφελεῖσθαι πῶς ἦ ἐπαύσαν. πρὸς γὰρ ἔ μυστὸν οἱ κίνδυνοι. ταῦτα ἀκηκοὼς ὁ βασιλεύς, ὠ οἷς ἐγκαλεῖν ἂδ' ἐν τῷ ἀκοῇ ἐξ ἄλλων ἀχι πολῶν πρὸ ἄλλα θεὸς, καὶ ἀκεκωσάμεθ', καὶ μᾶλλ' ἐν φιλοῖς εὐρεκὼς, ἀφανίσασθαι ἐκ αὐτὸς. καὶ βοῶσι πῶς κύριον, ὡς δίκαιον κύριε σὺ ἀδίκητος μι, καὶ εἰ ἐπαναστήσονοί μεἀχωριστόσων, καὶ ὑπερνίσουσιμοὶ τὸ βασίλειον κράτος· ὁ σὺ μὲν ἐχεῖσο μοι, ἐγὼ δ' ἐγὼ χεῖρόνας καὶ ὕψωσα, ἐκ ἦν ἐμῶν πόζα χαρῶν. ἀπὸ πῶς ἄρχην ἐχόρα.

ὧδε τότε γραφὰς λαβεῖσας ὀξυπλεῖ πρὸς τὸ
λεχάλιν σφῖας, πρὸ συμμαχίας· καὶ πῶς τὸ ἑαυτῶ
ἦθος διαμένειν· ὧν τροπόλογος τὴν
παῖδα διὰ λογικῆς ⊖ τῆς φύσ, τὴν ἀκολουθίαν,
συμβαλλόντα μὲν ἑαυτῆ τὴν αὖ δύο αὐτοκράτορας ἐκεῖ-
νον πρὸ τῆς ὑπὸ τροπολόγου Δημητριάδων, καὶ τὴν ἔλλης
μακεδονίας τὴν παῖδα ἀπατρίδοντας, ὡς δηλονότι τὸ
τὸ πρωτοκυρίου, τὴν μιχαὴλ τὸ ἀσὰν, τὴν ἄμα τὰ μα-
κεδονικὰ σχεδόν· ὡς φαλίσκῳ μὲν πρῶτον τὰς
μακεδονικὰς πόλης ὡς ὀνὸς, ἐκ μέσου πεισθέντος, ὅσοι τὰ
ἐκ ἴφου τὸ ὑποπίπτειν πυθόμενοι, ἐπὶ τὸ ἐκεῖσε ἀφῖ-
κτο ἐμοὶ γὰρ τῷ συμμαχικῷ σρατῷ ὑπὸ τὸ λεχάλι
σφῖας, σχεδὸν τῆς πυλίδος ὑπὸ τὸ βασιλικὸς ἀνδρω-
νίκα τὸν υἱὸν. τῶν δὲ σκλάβων, ὡς ἐφαμεν, γραφῶν πρὸς
τὴν τὸν λεχάλιν σφῖας τὴν πρὸς τὸ διαστολ, τὴν πρὸς
ἄλλας ὅσοι βασιλικὰς διοίκησιν ὑπηρεσίας, αἱ μὴ ἐκ λα-
σαν τῶν τὰς ὁδὸς φερούσῶν αὐλεμένην τὸ νέον
βασιλίως, ὅσαι ὧδε χάρτου γραφῶσαι ἐτύγχανον· αἱ δὲ
λαβόσαι πρόβολον τι, τὴν πρὸς ὃς ἐπεμφθησαν ἀφίκην
το, ὅσαι ὧδε λίνεα λεπτοφυῆς τὴν λίνεα γραφῶσαι, οὐ
τῶν γραμμάτων μέσων γιόμενον σύνυφῶς συμβάφε-
φυσαν. τῆ γὰρ τὰς σφᾶς τῆ ὁλῶν, καὶ μάλισα κατὰ
τὰς πρὸ χρόνου πολιῶ πύλας φερούσας οἱ πρὸ τὸ νομίζε-
σαν βασιλαι, οἱ πάντας οὐ πρόσωπας ὀξυπαθῶν, ἀ γρα-
φὰς ἐκ βυζαντίου κομίζοντ, τὴν ὡ συγχῶς οὐτωσὶ λα-
βόντα τινὰ πρὸ λαβεῖν. πάντας μὲν οὖν ἐπιλαθέσθαι τῶν
τὸ βυζαντίου κρύφα μελετωμένων τι καὶ δρωμένων,
τούτου ἦ πάντα ἐλαθέσθαι ὅσα κατὰ τὸ ἴδιον ἐκά-
στου ἰδρυμ. ⊖ ἐμελέτων. πάντες δὲ σχεδὸν πᾶσαν χώραν
ἐδιόντας, οἱ μὲν τὰ τὰ μὰς γνώμας καὶ αὐ
τοῖς σώμασιν, ὅσοι ἦ μὴ ἐδιώκοντο, οἱ δὲ ἄλλα τοῖς γνώ
μας σχεδὸν ὁλοχρῶς πᾶσαν ἐκόντος· μόνον μικρὸν πάν
τες ὅσοι τὸ δῆμα τὸ βυζαντίου, ἀλλὰ τὴν ὅσοι τὸ συγκλη
τικὸν τὴν οἰκιακῶν, τὴν ὅσοι τῆς μέλας κατ' αἷμα τῷ γε-
νναίῳ βασιλῆ πᾶσαν ἐκόντως ἦσαν. οἱ δὲ πλεῖσται κατ' οἶ
κὸν τὸν ἄνδρα αὐτοχρόνως ἐκάνοις ἐμελόνου, ὧν ὡς ἐν
ὁ τῶ βασιλίως ὑὸς δεσπότης ὁ μαρκίσος, ὃς πρὸ ἐκ
συγχῶν ὡς ἦ τ μητρὸς πατρίδα πεμφθεὶς ὑπὸ τ
μητ'ος, ὡς ἀφῆκεμεν, γάμου ἕνεκα, τὴν δὲ ἀλεξίαν καὶ
ἑαυτῶν τῷ χρόνῳ καλῶς χωρανάς, μετὰ τ τ με
τρὸς θάνατον ἐπανῆκε, πρὸς τ πατρίδα τὴ βασιλίαν,
πολλὰς τὴν αὐτοῦ ἐκόντος καταλιπών. τὴν δὲ λοιπὸ
ὅλ τριῶν τὴν βυζαντίαν, ὅτε δ' τὴν ἄλλης τι πόσης ἀ-
πάλαυ πρὸς τ βασιλίως κυδωνίας τὴν σύμμαχας τὴν
χρυσίας ἐκ τ βασιλικῦ πρυτανείου, ⊖ δ' τὴν πολλὴν
χρῶν ἀπάλλαξ) ὅλ τ βασιλικῶν χρημάτ. ὧν ἀπολύ-
σιν ἐμελέμβη ἐκόντος ὅλ φερῶν ὠνίσαν, τὴν πάσων
αὖθ' ὧν πεζικὸν ἐκόσιον λιπών, πολλὴν ὕλην γνώ-
δοκ τ βασιλίως τὴν πατρὸς, ὃ τ' ἰδ' ἀ ἐκόντ μιμεῖσ-
θαι. ἀνεψιὸς γὰρ τῆ βασιλικῆ τὴν αὐτὸς ἐγκρονίαν,
ἐκ πολῶν ἐσκυλεύ τὸ ἄλλης, ὃκατανδύσα μὰ δι
λόμβῃ τὸν πατέρα, πολλῶν ὄντα, ὁ τὸ Σγνόμ τὴν πί
σα καὶ χάματι καὶ χρόνῳ κεχᾶ λατῖν⊖ ὧν ἀκραυ-
φνὶς, ὥστε λυπῆσαι αὐτ τῷ νέῳ πολιτείᾳ βασιλῦ.
δθεν καὶ ὅσα πάντων μᾶλλον κατ' αἷμα τῷ βασιλῆ
πθσηκόντο, τοσοῦτο τὴν ὀρμὸς πάντων ἐχθρὸς
τ βασιλίως τὴν πεζὸς χρείᾳ τὸ Φλορέντικος μᾶλλον
κῶτος. τῷδ' ὧδε χρημένῳ μὲν τοιοῦτο τὰ βασιλικὰ
δῃζέμενος χράμασι διαπέρας ὁ διαστὸς ἐν θε
σελονίκα, δι' μὲν ὑσαπ λίθος πάντ πρωπεσπέ-
σειν ⊖ τὴν ἀσαὶ. ἡ ἐπ' ὀλίγον, σχεδὸν τι σωπηρότατα, τὴν ἄμα αἱ τ τῷ νέῳ βασιλῆ σωνοῦσ' ἀσίαι
τὴ τὰ πάντα ἐπεσε πρὸ τὰς ἐν μακεδονίᾳ πόλης τὴ χάρας ἐτύγχανον ὄσα, πάντα πῶς σχεδὸν ἅπαντες δημοσίων
ὧν τὸ

Deinde clãdestinis literis auxilia à Crale Seruiæ principe & Demetrio Despota filio suo petit, qui tum Thessalonicę & adiacentiũ locorũ curam agebat: eiq; mandat, ut duos fratris filios q Belligradis & Macedonitæ præerant, Andronicũ Protouestiarũ & Michaelẽ Asanem, secum, simulq; Macedonicas legiones ad ducat: firmatis tamen prius uti opus sit Macedonicis urbib. & pulsis suspectis. Deinde cum auxiliarib. Seruiorum copijs, primo quoq; tempore contra iuniorẽ Imperatorem Andronicũ ducat. Cęterùm literę quas ad Cralem Serinę, ad Despotam, ad alios præfectos scriptas esse diximus, partim ab itinerũ custodibus exceptæ sunt, eæ nimirum quæ chartæ inscriptæ fuerunt: partim ijs deceptis, perlatæ sunt, tenui linteo & albo inscriptæ, ta bellariorum uestibus solerter insutæ fuerant. nam Imperator iunior cùm in alijs angustijs, tum circa Christopolim custodes collocarat, qui omnes prętereuntes excutiebant, num literæ Byzantio afferrent: quos fallere perdifficile erat. Ac hos quidem eorum quæ Byzantij & agebant & agitabant, nihil latebat: illos uerò latebant omnia, quę hi foris & agebant & agitabant. Nam omnes sponte ad eos inclinabant, alij apertè & animis & corporib. qui uerò corporib. non poterant, animis certè & toto pectore cum illis cõiuncti erãt, non modò tota ferè Byzantina plebs, sed & Senatorij & aulici proceres, & consanguinei Imperatoris: qui ea quæ in urbe gerebant, omnia indagantes, singula illis significabãt. quorum unus fuit etiam Imperatoris filius Theodorus Marchio, qui ante multos annos à matre in patriam illius, uxoris ducendę causa, ut dixi, missus, & per temeritatẽ & socordiã ęre alieno oppressus, post matris obitũ ad patrẽ, uxore & liberis illic relictis, reuersus, iam in urbe degebat: qui præter alia paternæ benignitatis & beneuolentię officia, & uictũ Palæologum, & ciuitat

Aperiebantur eorum granaria, & cellæ uinariæ, & quibusuis magna copia patebat: eorũ præterea qui refragabantur, bona publicabantur, & ipsi exilio mulctabantur. Ac ibi quidem hæc hebant. erant etiam Cralena auxilia famiam ad eos uentura. Cęterũm nec

Iunioris Andronici appetitus.

iunior Andronicus quietus ocium agebat: sed clàm in omnes terras & insulas, Byzantium, Thessalonicam & Macedoniam edicta mittebat, quibus populis immunitatem & libertatem à tributis, militibus uerò reditus & maiora stipendia promittebat. Quæ mox ut audita fuêre, omnes commouerũt, eosq; depraua tis animis impulerunt, ut prorsus ad illum transirent, & animis & linguis & manibus, & omni studio, & clandestinis literis illũ accerserent, & impressionem eius acceleraNepotis ad auum legatio.

rent. Cum autẽ res ita se haberent, ad Rhegium peruenit Imperator, atque inde legatos ad seniorem mittit, ut alterutrum sibi concedatur: aut per inducias ingressus in urbem, aut ut aliquibus è Senatu, ex Ecclesiæ principibus, & è populo eruditis ad se egredi liceret, qui suam orationem Imperatori, & toti Byzantio renunciare possent. Senior uerò, cum ea postulata plena doli esse iudicaret,

Aui deliberatio.

diu siluit, secum deliberans utrum præstaret. Nam nepotis in urbem ingressum, perniciosum, nec incruentum fore: paratos enim Byzantios esse, ut ad illum deficiant, stantim intra portas conspectum, & se per cruciatum è uita tollant. Et Byzantiorum ad illum egressum non sine seditione fore. Id enim esse nepoti suo propositum, ut palàm illos blandis uerbis, clàm uerò muneribus & magnis pollicitationibus, & per eos omnem Byzanuũ populum sibi conciliet. Cum autem utrunq; graue esset, leuius elegit: & duos senatores, duos pontifices, duos selectos sacerdotes, & quatuor selectos é plebe ad eum misit. Qui cum omnes eò uenissent, accersitis eis, indictáque concione, ueteratoriam orationem habuit.

IUNIORIS IMPEratoris oratio.

Se iactat.

VOs mihi subditos, quàm me ipsum, chariores esse, meq; nulla ambitione aut meri Imperij affectatione contra uoluntatem aui egressum esse, nemini est obscurum. Videtis enim ut nec uitæ meæ parcam, non genio indulgeam, non satellites, non bipenniferos adducam: ut non regibus modò propter inuidiam Imperij mos est, sed ijs etiam quos fortuna à parentibus & cognatis exterminatos huc atque illuc ferri, & continenter mortem ob oculos habere coegit. Age dicat mihi quispiam, uulnera quę in corpore meo gesto, qua de causa acceperim, nisi cum Romanorum hostibus pugnando, qui ex Asia in Thraciam tranciunt: & cum Barbaris

οὔτε τι καὶ σπεῦσαι ἐφῶν ἐπιόντα, καὶ τοῖς ἐμπαίζειν ἐθέλουσιν ἄφθονα πρόκαιται ταῦτα, ὄχλου τι καὶ ἀκαμβείας ἧκιστα συμφορᾶν ἐπιλέγοντος. καὶ καὶ μὲν ταῦτα ἐπιτελῶν, ὁμιλεῖ δ' οὖν καὶ τὸ τοῦ λεχθέντος συμμαχικὸν ὃν αὐτῷ ἀκριβῶσαι. ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ὁ νέος ἀνδρόνικος ἀρίμαν καθήμενος, ἀλλ' ἐπιμανθάνων τὰ πράγματα λάθρᾳ παντοχῆ θηλύτης τε καὶ γῆς, ἧ τι βυζαντίῳ, καὶ θετταλονίκῃ καὶ μακεδονίᾳ καὶ νήσοις. ἐπαγγελλόμενος τοῖς μὲν δήμοις ἀτέλειαν καὶ φόρων ἐλευθερίαν, τοῖς δὲ στρατευομένοις πόρους πλουσίους, καὶ μεθῶν ἐπιδόσεις, ἅπερ ἀκμὴ μάλιστα, πάντας αὐξήσειν καὶ ῥᾴστης γνώμης σφῶν δ' ἐπιστάσης, καὶ αὐτίκα βλοχρῶς αὐτοῦ πρόσπιπτόντα γάμῳ τε καὶ γλώσσῃ καὶ χρυσίῳ καὶ πίστει πολυμιᾷ, καὶ λαβρίοις γράμμασι πρὸς πάλαι αὐτὸν, ἐπὶ τῷ αὐτοῦ ἐπιτυχωσαι ὁρμῆς. οὔτω δὴ τὰ πράγματα ἐχόντων, φλαῦιος πρὸς τὸ φάγιον ὁ βασιλικὸς λοχαγὸς τῆς ἀνδρίτου πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πάππον δυοῖν ζωγραφεῖν ὑπέστροφον συγχωρῆσαι εἰ· ἢ τῇ πρὸς τὸ βυζάντιον ἀναστοφῇ ἀσφαλῶς, ἵν' ἐκ βυζαντίου πρὸς ἐκεῖνον ἄνεμος, ἵκτι τῶν ἐπὶ συγκλήτου, ἵκτι τῶν ἐπὶ ἐκκλησίας ἀρχόντων· καὶ ἅπαντα ἐκ τοῦ δήμου παιδείας εὖ ἔχοντες ἂν, οἵ τινες ἱκανοὶ ἔσονται τὰ ἐπ' ἐκείνοις λιχθησόμενα ἀπαγγεῖλαι τοῦ τι βασιλεῖ καὶ ὅλῳ τῷ βυζαντίῳ. ἦ μὴν τηνικαῦτα βασιλέα δόλου μισοπόνηρον τὰ πάντα πρὸς ἅπαντα, σιωπῆσαι μέχρι πολλοῦ, καὶ ἀπορῆσαι πρὸς τῶν αἰρέσεων. τί γὰρ εἰς τὸ βυζάντιον ἀσφαλῶς τὸ ἐγγόνου, ἀλλ' εἰς ὀργὴν καὶ ἐκ ἀὐδὲν ἁμέτερον. ἐπίμονος γὰρ ἂν οὗτος βυζαντίων, αὐτίκα ἐκείνου τι πρωτοπαίσαντος φανερόν τι πανλαῖ ἀσφ, κἄσθ' ὅπερ πικρὸν τὸ βίᾳ ἀπάρξαι. τί δ' ἂν πρὸς ἐκεῖνον ἢ βυζαντίους ἄρξειν, ἀλλ' ταύτῃ ἐκπεσεῖσθαι βλέπειν. σιωπῶν γὰρ ἂν ὁ ἐγγόνη, λόγους τι δημοχαρῆς παῤῥησίᾳ λαλῆσαι, καὶ λάθρᾳ δ' ὁρμὰς καὶ ἐπαγγελίας ὑποπτῆσαι χρεὼν αὐτὸς τε καὶ δι' αὐτῆς ὑπίσω τὸ βυζάντιον οἰκοῦσι. χαλεπῶν δ' ὄντων ἀμφοτέρων, ὅμως τὸ κυφότερον εἶναι τοῦ καὶ πίπτοντος ἐν μὲν τῇ συγκλήτῳ, δύο δ' ἐκ τῆς ἀρχιερωσύνης, δύο δ' ἐκ τῆς ἐκκλησίας λογάδων, καὶ τέτταρας τῶν τοῦ δήμου πεπεῖσθαι ὧν δὴ πάντας ἀπίοντας ἐκεῖσε, μετακαλεσάμενος ἐκεῖνος, καὶ ἐκκλησίαν ποιησάμενος, δημηγορίαν τινὰ ἐχομένην ἐν αὐτῷ διῆλθεν.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ βασιλέως.

ΕΙπὼν φάσκειν ὅτι μὲν οὐ τιμιωτέρους ὑμᾶς πλείω ἢ ἐμαυτὸν φιλῶ, καὶ ὅτι ἐκ αὐτοκρατορείαν ἐμαυτῷ πεφιδόμενος ἀστασιάζω ὄχλου, παρὰ τὴν τοῦ βασιλέως καὶ πάππου μου βούλησιν, παντί που δῆλον. ἐρῶ γὰρ ὅπως ἐμαυτὸ ζωὸς ἀφαιλῶ, μήτε γαστριζόμενος καὶ πηνοῦν, μήτε δορυφόρους ἀπιλυφορεῖς ἐπαγόμενος, ὡς οὐκ ἴστε μὲ ὅτι βασιλέως ἐξ ἀπόθεσιν τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ οὐκ ἀτύχη τὸν γονέων καὶ συγγενῶν ὄχεσθαι, πλείστης φόβου κἀκοῦ ἐμπλησθέντα καὶ φρίκης, καὶ δεινικῶς τὸν τοῦ αὐτίκα ὀνήσεσθαι πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντα ἐλπίδα. ἀ δ' οἷα φρασάτω τις ἐμοὶ παραλθὼν, ὑπὸ πόθ' ἃ πέφυφα πρόκαιμαι ἐν τῇ σαρκὶ ἐνδεξάμενος, τῆς τῶν βαρβάρων ἐχθροῖς παραβαλόμενος, ὁπόσοι τι ἐξ ἀσίας εἰς θρᾴκην ἐπεστέλλοντο, κἀ ὅσοι τὴν

τὸν ὅρον πηδιῶντες βαρβαροι, ἕκαστ' ἀπάθην ἀζη-
λώτους, κατεβίωσαν ὁμοίως καὶ ὅτοι ἡ δυστυχῆ
θρᾴκλω; ἐγὼ δ', ὅτε πᾶσαν ἀξιόπιστα ἡ ἐλπίδα πᾶς
ὑμᾶς, ἐξῶν τὸν βασιλέα δι' πολὺ τὸ νωθρόν καὶ ἀσθέ-
γητον ἐκ τοῦ γήρως ἀκριβῶντα, καὶ μηδὲν ὅλως δυ-
σωρούμενον, μηδ' ἀλγοῦντα, ἵν' χριστιανῶν ἀεὶ νύκτωρ καὶ
μεθημερίαν, ἵν' μὲν κατηφιόωντας τοὺς τῶν βαρβάρων ἱε-
ράς σίλας, ἵν' δ' ἀχμαλωτιζομένους ἢ αὖ ἀφαπολλυ-
μένους, ἵν' ἢ γυμνῶν ἐλαυνομένων πάσης χώρας ἢ πό-
λεως, ἵνα μὴ λέγω τὰ μάζω ἡ ἀοίκους πάλιν καὶ τ' ἐκῶ-
σι πόλεων, ὅσαι τοῖς βαρβάροις ἁλώκασαν, ἅμα ἡ τ'
βασιλίους ἀμέλειαν ἢ νωθρότητα ὁρῶν τῶν τοιούτων ἐγώ
γε, καὶ πολλῆς λύπης γινόμενος, ἢ τῶν τ' αὐτόχθ
ονων ὀδυνῶν φόβου ἐπ' ἴχνη, ἐξῆλθον, δυσὶν φῶσι. ὡ
γὰρ θανάτου οἷόν τι πρὸ πεπωκώς, ἅμα τοῦ ζῆν
καὶ τ' ἡ λύπης σωματοφόβου φόβου γένεσθαι, ἵν' ἢ
ἡμαίων τύχω ἢν τὸ βέλτιον, παύσων ἐμαυτὸν, ἀ-
πελάσας. ἡ γὰρ ἄλλη, ἐπ' ἴσης ἐμοὶ τῷ, ἄνθρωπον ὄντα
τινά, καὶ πλοῦτον φόβῳ τρίτῳ τοσοῦτον χρόνου τῷ αἰῶνι, μὴ
πρόσω ὑποπτῆσαι τοῖς αἰῶνίοις, ἢ μῶσος φόνε πνέ-
ειν. δ' ὃ γὰρ ἀμετάβλητον δεῖ μόνιμον γὸν τοῦ βίου ἢ
φύσιν ὑποπίπτειν ὁ θεός. ἅμα ἔστι καὶ γὸ τοῦ μεταβάλ
λεσθαι βλέπομεν τῶν ἄρων ἢ δύφρεσύνης ἢ ἀδυνᾶς
ἥκοντα παύτα τάπιγαια. ἐὰ δέ τις ἐκείνῳ πνέ καὶ κα-
τῶν ἀγκαμένη φορᾶ χρόμενος, ὧδε μάς ἔσεσθαι τύ-
χης ἐθέλοι, ἔστις ἐν ἢ κατὰ φύσιν πάντην ἄγαν τὰ πρά
γματα. ταῦ δ' κατὰ φύσιν, ἐναρβαίνων οὐ ἀρμόττοντας ὁρᾶς,
ἐναρβαίναν παρασκευάζει καὶ οὐ ὁρᾶς
ἢ ἀθληότης ἐπεσθαι δύφρεσύνης καὶ ἀδυνᾶς. ἐς τό-
το γὰρ τάνα καὶ τὰ σοφὰ ἦν παλαιῶν γνωμετδῶ-
ματα, μηδὲν ἄγαν λιγόντων, ἢ ταῦ μέτρου ἔρεσθαι.
ὁρᾶτε γὰρ ὅπως καὶ ὁ ἐμὸς πάππ Θ' ὡς βαθὺ γῆρας
ἐλαλακὼς, καὶ πασῶν ἔτη τὸ βασίλειον ἔχων μεγά-
τΘ', ὅσα μικροῦ δεῖν λίγαν οὐδεὶς πω ἦν τῶ πάντα
βασιλίων, μεμάθηκα μὲν πρὸ παῦτ' ἐναντίον, οὐκ
ἀθυσρέφιτα δ' ὅλως ὅτι πᾶς θφαπάσαν τὸ μέσος,
ὅτι πᾶς ὁρμὴ βεβιάσασαν τοῖς ἡμαίοις πράγμα-
σιν, ὅτι μὲν ἀλγῶ ὀλίγων οὐ σφαδίχος τ' βασιλέας
πθαπολυήσοντας. τέλυκα μὲν γὰρ ὁ βασιλεὺς ὁ ἐ-
μὸς πάππ μηδενὸς ἀπολαλακὼς ἦν ὅσα βασιλεύ-
σιν ἐφῶτα, πλὴν τὸ ὀνόματΘ'. τελύκασι δ' ἕτεροι
ἦν καθ' αἷμα μάλα τοι πᾶσαν τε, καὶ τὴν ἡλικίαν
νεώτεροι. τελυήσομαι δ' ἴσως κἀγώ, πρὶν τ' ἡ βασι-
λέως ἐναθεῖν. τί γὰρ τῶ ἀφελοῦμ' ἄγον, καὶ ταῦτα αὖ
βούπω κεκλιώσας ἀεὶ ἡμᾶς ἀπολιμένων, καὶ ὅτως ἀφα-
δυῶν τ' ζῆν; ἴσως δ' ἂν τινες καὶ ἡλαρχίαν νεοῦ
μι ὑποπτάσασθαι, ἀεὶ πεπωῦτε βλέποντες τ' πάν
τα τὸν βασιλίως, ἐξ ἀχ' ὑπάκλῃ ἰθέλοντα. ἔσε δ' ὅτι
πάντ τυλίως ἀφῆσαμ' αὖ ἐγαγε, ὅτι ταῦτ σωμ-
βέβηκ. ἀ μὲν γὰρ ἰώσεων αὔξεσθαι τῶν τ' ἡμαίων
ἀγμονίαν, ἢ πλατυνόμενα τὰ ἀμύτῃα ἔσεσθαι, δ' ἴσως
αὖ ἐκεῖνα μὲν, μακραὶ τινα ἡ ἀσυχίαν ἀσκοῦν, ἢ τοὺ
αὐτοὺς τινὰς βόσκων ἐλπίδας, ὁποίας καὶ εἰ αὐτὸς ἐκεῖ-
τ' ὀφονόμους ὁρῶντες, μακροτέραν ὁμοίᾳ πτυλωτέ
ραν τῶν ταυβασίαν παρασκευάζοντες. ἐπὶ ἡ καθ'
ἡμέραν ὁρῶ πᾶς τὸ δυσνχίας φερομενόμενα τὰ ἡ
μαίων πράγματα, καὶ πᾶ τ' πυλῶν μενοντ' ἡ βα-
σιλίους ἁρπαζομένους πελαπώγους ἡμαίους, καὶ
σφαπομένους ὑπὸ τ' πολεμίων ἀεί, τινα αὖ ὄψ δι μα
κρὰν ἴχαν; καὶ εἰ μὲ πάσης τ' ἀνθρώπων τὰς ἐλ
πίδ' ας ἴχειν ἡ φιλάνθρωπος λύπης φεύμακον, ἢ ὑ ἡδυ
λῆς ὄφ. ἐμοὶ δ' ἐδὲ ἡδυδῶς ἐλπίδες λάθυντ' πᾶς

ἡδυδίμενον

baris qui Istrum aecolunt, & inde factis excursionibus & ipsi miseram Thraciā uastāt: Ego enim ut omnem ueritatem apud uos eloquar, cum Imperatorem præsenio soeordem & stupidum esse uiderem, & é ueterno non excitari, neque dolere, cum Christiani semper noctu atque interdiu partim uelut hostiæ à barbaris mactentur, partim in seruitutem abducantur, partim nudi ex ędibus atque urbibus expellantur. Vt autem grauiora Asiæ mala taceam, quàm multæ urbes captæ sint Imperatoris negligentia & soeordia? cum igitur inquam hæc ego uiderem, graui dolore affectus, quem præcordia mea terre non possunt, duabus de causis sum egressus: ut aut quouis exitio unà cum tristicia uitam etiam finirem, aut Romanæ reipublicæ pro uirili subuenirem. Nullo enim modo, nullo modo fieri potest, quin homo, & is longo tēpore rerum potitus, fastidio sit ijs qui parent, & capitalia eorum odia suscipiat. Nihil enim Deus in uita immutabile & stabile fecit. Vnde fit, ut omnia terrena mutationibus gaudere ac delectari uideamus. Si quis uerò fortunam in sua uota cogere, & certa quadam ratione uitæ uti uoluerit: is eò rem dedueere eo natur, quò natura non sinit. Quicquid autem cum natura pugnat, & iustos limites excedit, nihil hilaritatis & uoluptatis habet. Eôdem pertinent sapientes ueterum sententiæ, præcipiētes, Ne quid nimis: &, Modum esse pulcherrimam uirtutem, pronunciantes. Videris enim, ut & meus auus ad extremum senium progressus, & tot annos Imperio potitus, quot (parum abest quin dicam) nemo Regum unquam, in totius populi est odio: ne cullam curam uel eius à se amouendi, uel Romanæ reipub. subueniendi suscipit, neque dolet successores Imperij ante se mori. Obijt enim pater meus sine ullo Imperij fructu, nisi nomen exceperis. Obierunt & alij sanguine ei coniunctissimi, & minores ætate. Moriar & ipse fortasis, priusquam ex Imperio fructus aliquid cœpero. Quid enim facilius accidit homini, præsertim nullum periculum deuitanti, & de uita minimè sōlicito? Fortasis autem ambitionis me suspectum habebunt, qui ab auo Imperatore deficiam, nec ei parere uelim. Id uerò ego neque planè inficias iuerim, nec coneesserim. Nam si Romanum Imperium crescere, ac dilatari fines nostros eernerem, libenter federem, & ocio securus indulgerem: & ea spe me consolarer, qua ij qui coquos suos simul & prolixiores & magis uarias epulas uident instruentes. Sed cum rem Romanā indies ruere in deterius, & ante urbis Imperatricis portas miseros Romanos subinde abripi ab hostib. atq; interfici uideam: quo me esse animo putatis? Nam plerique mortaliū spe futurarū rerum urgentem mœrorē leuant, quamuis ea uana sit. Mihi uerò ne falsa quidē spes, ad falsam con-

Auum insectatur.

Diuturnū imperium molestum.

Auus inuisus & negligens.

Speciosa defectionis causa.

solatio nē relinquitur. Et miramini Alexandri Macedonis animi pusillitatem, grauiter & iniquo animo passi, quòd pater uictorias uictoriis cumularet, & omnem filio gloriæ occasionem præcideret, paucis bellorum occasionibus relictis: me uerò, cui planè contrarium accidere uidetis, & non tantum Imperij spes ob ualitudinem eius, sed etiam suauis uitæ cursus eripitur, dolere non existimatis? Tamen cum otium agere non possem, furrexi, & ab Imperatore auo mille tantum armatos petij: pollicitus, me firma spe diuini auxilij fre-
Postulat a nepotis. tum, urbes Bithyniæ conseruaturū, & quàm longissimè hostes propulsaturum, priusquā illis captis, fretoq; transmisso, Byzantium oppugnent. Quibus ille negatis, me hostem iudicat. Et tamen ego plerisque omissis, hodie ad aliam postulationem hanc adsum, ut octo millia aureorum, quæ militibus meis debeo, mihi soluantur, qui longo iam tempore mecum incerta fortuna uagantur. Quo facto, nihil amplius auo Imperatori refragabor. His
Legati corrupti. ibi dictis, é solio surrexit, & alio in aliam partem seducto, blandis uerbis & illos in spem maiorem erectos dimisit. Itaque inde digressi, per totam urbem præcones laudum eius fuerunt, & populum maiore eius desiderio inflammarunt. Senior autem Imperator cum uidisset, penè omnes qui in urbe essent amicos à se defecisse, & ueritus ne concursu facto ab ijs ipsis occideretur: prorsus exasperatus est. Visum tamen ei rectius, prius pericitari eorum animos, & Asanis ac patriarchę audire consilium, & unà cum eo aliorū pontificum. Iis ergo per senatorem cōuocatis, ad hunc modum uerba fecit.

SENIORIS IMPERATORIS ORATIO.

Commendatio sui. Si quidem uiderem deposita purpura & me extra periculum futurum, & subditos rectè gubernatum in: á Christi cœtu alienus essem, nisi quietem & otium longè suauius & præstantius imperio iudicarem. Si enim delectatio quæritur animi, quid est iucundius quàm à curis & periculis esse remotissimum? Si uerò propter mea & populi peccata, atque etiam maiorum nostrorum, uindicta Numinis, atrocis tempestatis in modum contra nos grassans, rempublicam euertit, & ego adolescens adhuc principatum & Ecclesiasticò dissidio & finitimarum gentiū incursionibus fluctuantem composui, adiuuante Deo, & facilimè tranquillum reddidi: nunc uerò longo tempore usu rerum eruditus, in tanto motu & tempestate quò me uertam nescio: quo pacto nepoti queam tantum mandare Imperium, qui & adolescens est, &
Perstringitur nepos. rerum adeò imperitus, ut ne suras quidem res probè administrare sciat? Nam adolescentiæ quidem, quæ ætas ad omnia facilis est, & ad discendum aptissima, ignoscendum aliquid esse uidetur: at uiro, qui ad summum rerum fastigium peruenit, & ad omnia quæ agenda sunt, ætate & usu rerum instructus esse debet, nihil ignorare, nihil non callere, nihil non perspectum habere, ut ne ab ullo circumueniri possit, sed ipse omnes alios circumuenire. Quòd si quis ei obijciat, quòd ego quoque adolescens Imperium susceperim, & ad illud euectus sim, ego uerò ad hæc respondeo, me ad Imperium non ambitione ductum, sed ab Imperatore auo, & ab omnibus ciuibus, & ab ipsa Imperij necessitate, ad id uocatum esse. Quòd si ego quoque, cum adolescens essem, Imperium susceperim, & ad illud euectus sim, ego uerò ad hæc respondeo, me ad Imperium non ambitione ductum, sed ab Imperatore auo, & ab omnibus ciuibus, & ab ipsa Imperij necessitate, ad id uocatum esse. Quòd si ego quoque, cum adolescens essem, Imperium susceperim, & ad illud euectus sim, ego uerò ad hæc respondeo, me ad Imperium non ambitione ductum, sed ab Imperatore auo, & ab omnibus ciuibus, & ab ipsa Imperij necessitate, ad id uocatum esse.

ἡδύμενον παραμύθιον. ἔστι γὰρ ἐκ μακρᾶς ἀλλήλων ὁμιλίας ἀλλήλοις ἐμβεβυσμένα ἔγκατα, ἀνυχρόν τι καὶ μικροψυχίαν καὶ ἀχθόμενον τοῦ πατρὶ, ὅτι νίκας ἐπὶ νίκαις πᾶσι πίδα ἀδιακόπως, καὶ τὸν μὲν πατέρα (ὡς αὖ ἄπειρος) τὸ φιλότιμον, μεζόνως τὰς κατὰ λαμπάνων αὐτοῦ πράξεις πολεμικῶν προκαίμενον ἐμὲ δὲ τὰναντιώτατα πέπονθε βλέποντες, καὶ ζημιούμενον μὴ μόνον τὰς ἀρχῆς ἐλπίδας ἐξ ἀπὸ παντελῶς φορᾶς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν δὲ τὴν βρόμον τοῦ ζῆν, ὃ δίκαιος νομίζεται δυνχρᾶνον· ὅμως ἐγὼ μὲ δυνάμενος ἡσυχίαν ἄγειν, ἐβαπτίσθη καὶ ἀπὸ τότε πρὸ τοῦ βασιλέως καὶ πάππου δόλιοι μεμόνους χιλίους ὁπλίτας, ἐπιτρόμενος ἐξ ἀπ' πᾶς διὰ ἀρρενοῦς ἐλπίδος πολεμήσασθαι μετ' αὐτῶν καὶ πολιορκήσειν τὰς τῆ Βιθυνίᾳ πόλεις, καὶ ἀποσοβῆσ ὡς ἐλπίσ τὸν αὖ ἐχθροὺς πρῶτον που, πρὶν ἐπάνας χειρωσαμένους καὶ αὖ φρούρας ἐβαβαίτας πελοιπεῖν τὸ Βυζάντιον. ὁ δὲ μὰ δίδωσι, καὶ πολέμου ἄπτει. ὅμως ἐγὼ τὰ πλέω παρεὶς, ἐφ' ἑτέραν ταύτην τρέπομαι ζήτησιν τιμήσου. πόσ' δὲ χρήσεις χίλιαδ' ὧν ὀφείλω νομισματων, ἃς τοῖς ἐμοὶς στρατιώτας ὀφείλω, οἳ πολὺν ἤδη χρόνον ξὺν γὰ ἐμοὶ τὰν πλανωμένων φυσικὰ βόσκοντες τύχᾳ, οὐ χρυσοῦν πλέον ὀφθῆ αὐτοῦ παύσομαι τοῦ πάππου καὶ βασιλέως. ταῦτα μὲν οὖν ἐκεῖνος διεξελθὼν, ἠρώτα τὸ θρόνο, καὶ ἄλλον τὸν ἄλλο μέρος ἐκαλεῖτον, μαλιχίοις πάνυ τισι λόγοις, καὶ ἐπαγγελίαις ἀκροτάτων ὑπῆγε, ὡς καὶ ἀπελέβαντες ἐκεῖθεν, κήρυκές τε τῶν ἐπαίνου καλῶν πανταχῆ βασιλεύσας πᾶσιν γενόμενοι, καὶ πάντα ἐπὶ ἔχλους ἐπὶ πλέον ἠγερτίδια τὸν ἐπαίνου πόθων. ἰδιᾷ δὲ ὁ γεραιὸς βασιλεὺς ἐπὶ μικροῦ παῖτας ὑπῆκλεπτε, καὶ * οἰκοδομιῶντες τὸν φίλων, καὶ δῶρα μὰ δραμόντες αὐτοχυρίᾳ ἐξαγοράζοντες, ἐξανίστατο πᾶς τὸ πρᾶγμα τὸ πρῶτον. ὑφορῶν δ' αὐτὸ πρότερον βέλτιον ἦν, πᾶσιν ἀληθῶς καὶ ἐξ ἰσότητος τὸ πατριαρχικὸ γνώμης, καὶ σωφρονισθῆν πάντ' αὐτὸ, τὸ μὴ φάς τινα τὸν συγκλητικῶν

* al. διδόντες

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΗΡΑΙΟΥ βασιλέως.

Εἰ μὲν ἑώρων, φησὶν, ἐμοί τι τὰν ἄλλων ἐδίκαια ταύτην ἐπιθυμῶν πράττομενον τὸ ἐπίνδυνον, καὶ ἅμα τοῦ ἐπικίνου παυσὶ τὸ καλῶς ἄρχεσθαι, ἐλλόπρεπ' ἂν ἦν ἐμοὶ τοῦ χρεὼ μεμφίσθαι, καὶ μὰ τὸ ἐφ' ἡσυχίας καθῆσθαι, τὸ βασιλεύειν πολλῶν πόνων μόστορον καὶ ὑπόστορον ὑμοῖν φυσίζετο· ἐπεὶ γὰρ ἐς δύφροσιν αὐτὸ μόστορον, τὸ φροντίδων καὶ φόβων ἐς παρῆκτο καθῆσθαι; ἐ δ' ἐξὰ τὰ ἐμὰ τε καὶ τοῦ λεοῦ πλημμελήματα, καὶ ἅμα τὰ τῶν ἐμοὶ προγόνων θεομηνία τῆς ὑδρωπικίζουσα καθ' ἡμῶν δίκαιο κατεγίσθ' αἰγίας ἐλπίσι καὶ φθόρα τὰ πρὸ ἐγματα, καὶ ἐ νῦ· ἐπὶ παραλαφύσι γὰ τὸν αἰχμὸν πλημμελοῦσαι, ὁπόταν τοῦ ἐκκλησίας ἐλύσθαν τὰ ἱκαιῶτα, καὶ τῶν ὑφ' ἡδονῶν, καὶ ὡς γαλιλοῖο τὰ παῖτα ξὺν γὰ θεῶ μετεβαλών, ἐπὶ τ' ἐκείνων τοῦ μακρὸν χρόνου μέλα τὰ πλεῖστα πῶρον ξυναλοχός, καὶ πάθεσι ἐμαυτῷ, νῶν πῶς ποτὲ τὰν ἐνεστῶτα καὶ ζέλων πραγμάτων ἀμεχανῶ· πῶς ἂν δυναίμην τοῦ ἐγγόνου πεισθῆναι τοιούτου αἰχμὴν πιστὶ

πεσὶ καὶ ἀμαθέσιν ἀνθρώποις ἐκδίκως τῶν ἑαυτοῦ ἐξουσίαν καὶ τὰ βασιλικὰ πλήματα, αὐτὸν τε φοβερὸν ἀεὶ ἔχειν, καὶ μεγαλείαν ἄλλην ἔχειν φροντίδα βουλόμενον, πλὴν τοῦ ἑαυτὸν καὶ ὄρνια τρέφειν, ἑαυτὸν μὲν οὐχ ἥττονα ἢ χιλίους· ὄρνια δὲ πεντήκοντα, καὶ οὐ πολλῷ τούτων ἐλάττονας ἐπιμελητὰς ἐχόντων. πῶς οὖν ἔγωγε τοιούτῳ πιστεύσαιμι τὴν ἐμαυτοῦ ζωὴν, ἢ τὴν ἐμὴν διοίκησιν ἐπιτρέψαιμι μοι λατουργίαν τῆς βασιλείας ἐκδιδόναι; ἀλλ' ἐκ οὖν ποτ' ἐγὼ γε πεισθείην ἐκὼν γοῦν εἶναι γνώμην, οὔτε τῶν ἐμῶν ἐπιτρόπων, οὔτ' ἐμαυτὸν. ἐγὼ γὰρ τὴν ἐμὴν ἔγγονον, οὐ μόνην καὶ παῖδων καὶ γυναικὸς ἠγάπησα πλέον, ἀλλὰ καὶ ἐμαυτόν (καὶ ἴστε ταῦτα πάντες) καὶ ἀνατροφὴν καὶ παιδείας καὶ τροφῆς, βελόμενος πλησιοῦχόν τε τῆς ἐμῆς εὐλογίας, καὶ διάδοχον τῆς βασιλείας καταλιπεῖν, καὶ θεῶν καὶ ἀνθρώπων αἱρετόν τε. ὁ δὲ τὰς ἐμὰς τροφὰς παρ' οὐδὲν ἡγούμενος, καὶ μοιχείας καὶ ἀπαξίας ἀλιγυπτιάζων, ᾧ οἷς καὶ τὸν αὐτὸν πιφόνδυκον ἀδελφόν. καὶ τέλος ἐπανίσχε, καὶ κατ' ἐμοῦ τὸ δύργκπου καὶ πικρὸς πᾶσι μᾶλλον, οἷον ἐξ ἀεὶ νέος οὐδέπω τοιοῦτος ἦν. διὸ καὶ ὑμᾶς ζηλῶσαι κατὰ τῆς ἀδικίας, καὶ ἥμερον εἶναι πρὸς συγγλῶσαι τῆς ἀναιδείας αὐτοῦ, καὶ διορύξαι ἐκκλησίαν τῆς ἐπιβουλίας φάμης αὐτοῦ. καὶ ἀπολῆσαι αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ χωρισμόν, ἵνα συνετὸς καὶ σωφρονισθεὶς, ὑπερίδῃ καλῶς, ὅθεν ἐξῆλθε κακῶς· καὶ γένηται ἀληθινὸς τῆς τε βασιλείας, καὶ ἅμα τῆς ἐμῆς εὐλογίας. ἦν γὰρ ἐπαίτιον οὐδεὶς αὐτοῦ λίκνεται πλημμόνων ἐμοὶ γε πρὸς τὴν βασιλείαν, μόνην ἐβούλετο τὴν πρόπαππον νέμειν ἀεὶ τῆς ἐμῆς ὑποθήκαις καὶ παραινέσεσιν. ὃν γὰρ ἐπίθηκε τῇ αὐτοῦ δημαγωγίᾳ ἐπίλογον, πιπλασμένον λῶ, καὶ πολὺ τὸ πανοῦργον ἔχων ὑφ' ἑαυτόν. ἀνύπεπτος γὰρ ὑπῆρξε τὰς λοιδορίας, ἃς ἐξ ὅλων αὐτοῦ τῶν δημαγωγείων ἐπιλώτησι κατ' ἐμοῦ, πρὸς ἃς οὐδαμῶς ἔχω τὴν ἀρμονίαν ὁ ἐπίλογος, ἀλλ' ὅτε οὐκ ἀκούοντες ἐξαπέπεσε ἐγὼ ἐρεῖα κατ' ἐμοῦ, τοῦτον ἐπίθηκε τὸ δημαγωγεῖν τὸ τέλος. ταῦτα ἐκπεφόρτις, οἱ μὲν σωπῆσαι καὶ λόγῳ κοσμοῦμενοι τῷ ἀρχαίῳ, σωπῆσαι τοῖς ἀρχαίοις, καὶ σωπῶν πανταχοῦ τὸ ὄνομα τὸ νέον βασιλέως πεπτεχὼς τῶν ἐκκλησιῶν ἐκύρωσαν πρὸ χρῆναι, μέχρις ἂν ὑπερίψῃ. ἦν δὲ πατριάρχης καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν λοιπῶν ἱερέων οἷς οὐκ ἦν ἄλογα τὰ ἀρχαῖα. διὸ καὶ ἀνάκωτος, ἐπῆσαν οἴκαδε, μᾶλλον πλέον ἀπόντες, ἔτι ἀφ' τῶν σωπῆσαι ἀλογίαν, ἢ τ' οὐκ οἶδ' ὅπως. ὑπατε ἀφανυκτρόβυσαντες, καὶ ἅπαξ καὶ δὶς ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς οἴκοις, συνωμοσίας καὶ φρατρίας συνεκδυζοντο κατὰ τοῦ γεραιοῦ βασιλέως, ὃ ἀφιδρυειδὲς καὶ ἀδολεσχὲν ἦν τοῦ δήμου, καὶ ἦν τὰ τῶν νῦν γεγενέσθαι συνέμετα, πλέοσιν καὶ τούτων ἐν ἀγκάλαις λάθρᾳ ξυναλγοῦσιν τῇ τούτων συνωμοσίᾳ τε καὶ φρατρίᾳ, καὶ ὅρκους ἐγγράφους συνεσφηγοῦσιν, ἀφαιρεμένους μέχρι πλάτους φιλίας συνεῖναι νεφῶν, καὶ πᾶσαν (ἐν τούτου λύσεσθαι) ἐπιτελίαν ἐν κακοῖς. ἔδοξεν ἦν τρίτῃ ἐκάθεν ἡμέραν τοὺς ἱεροὺς λεούσας λεβήτωνας ὁ πατριάρχης, καὶ πλῆσαι ἀνθρώπους ἄχλου ἀγορᾶσαι, ἀφορισμὸν ἀπενεγκεῖν κατὰ πάντος τοῦ βουλεύσαντος σωπῆσαι τὸ τοῦ νέου βασιλέως ὄνομα, καὶ μὴ τὰ πεδόμενα πάντα νέμειν αὐτοῦ, ὅσα καὶ βασιλεῖ· καὶ ὑπὸ τούτοις ἀφορισμὸν ὑπόφορ ἐξαφάντου κατὰ τῶν ἄλλων ἀρχιερέων, ὁπόσοι τὴν ἑτέραν ἐβάδισαν. πρὸ τοῦ γεραιὸν

bus & indoctis hominibus potestate sua tradita, & Imperatorijs possessionibus donatis, ipse in egestate uiuit: nec quicquã aliud curare uult, nisi ut canes & aues alat, canes mille haud pauciores, & aues totidem, eorumq; curatores haud pauciores. Tali ergo quã ratione uel uitam meã, uel diuinitùs mihi mandatam Imperij administrationẽ credam? Verùm ego sciens & uolens quidem, nunquam uel subditos meos, uel meipsum prodã. Nam nepotem quidem plus non modò uxore & liberis meis, sed etiam magis quàm meipsum dilexi: & uos omnes scitis quo pacto eum educarim, instituerim, monuerim: & prudentiæ meæ hæredẽ, & Imperij successorem, qui & Deo & hominibus placeret, relicturus. At ille spretis monitis meis, totas noctes in comessationibus & prostibulis exegit, in quib. etiam fratrem suum occidit. Denique etiam contra me tam bene meritũ & patrem insurrexit, facinus ausus quale ab omni æuo nullũ sol uidit. Quamobrem & uos odisse improbitatem debetis, & ad eius impudentiam cohercendam insurgere, & eius ex Ecclesiastico præconio amotionem proclamare, & alienationem à Deo minitari: ut uerecundatus & emẽdatus, pulchrè cò reuertatur, unde turpiter est egressus, & rursus hæres fiat & Imperij & moderationis meæ. Nemo enim omnũ est, quem ad Imperiũ euectum malim: modò præcepta mea & monita reuereri, ijsq; obtẽperare uellet. Quem enim suæ concioni epilogum addidit, is commenticius fuit, & subdolus atque malitiosus. Audistis enim quot conuicia in tota sua concione in me dixerit, cum quibus epilogus minimè consentit. Sed ut auditores contra me concitaret, talem orationi suæ finem imposuit. His auditis, pontifices prudentia & eruditione ornati assenserunt: & nomen eius in omnibus Ecclesijs tacendum esse, donec corrigeretur, censuerũt. Patriarchæ uerò & pontificibus ac sacerdotibus nõnullis, ea oratio non probata est. Quare nihil amplius locuti, domum abierunt, siue ob familiarem illis * imprudentiam, siue ob aliud nescio quid. Deinde nocte in patriarchicis ædibus semel atque iterum exacta, in seniorem Imperatorem cõiurarunt. Quod cum mussitaretur, nec populo tantum, sed nobilibus etiam quibusdam innotesceret, pleroscp horum etiam clàm ad factionem & coniurationem illorum se conferre coegit: & scriptum iusiurandum dare, quo affirmarẽt, se ad extremum spiritum perseueraturos, & nullũ (si opus esset) supplicium recusaturos. Vnde triduo pòst, patriarcha sacris tintinabulis pulsatis, coactoq; magno circumforaneæ turbæ numero, sacris interdictum esse omnibus promulgauit, qui iunioris Imperatoris nomen tacerẽt, & omnẽ Imperatori debitũ honorẽ habere illi recusarẽt. His peractis, aduersæ etiã partis sacerdotib. sacris interdixit.

Ecclesiastici interdicti petitio.

Epilogus nepotis.

* infantiã.

Coniuratio pontificum contra se orta.

Patriarcha ob factionẽ custodiæ mãdatur.

Hoc Imperatorem non mediocri molestia afsecit, & præter omnē expectationem auditū perculit. Quòd si pacis, inquit, doctor ita contra nos insanijt, meredis a nepote meo promissæ spe: & omni abiecta uerecundia & gratuitate, seditionis autor esse nō dubitat: quisnam temerarium uulgi contra nos impetum cohercebit, si quis humana præsidia respiciat? Itaque patriarcha, quantum in ipso est, planè percussor noster & homicida extitit. Cæterùm pontifices illi, insigni impudentia & animi & linguæ patriarchæ commoti, & ipsi tam illi quam eius amentissimæ factioni sacris interdixerunt, ut seditionum & factionum autori, & largitionibus ad reipublicæ perturbationem incitato: adductis & canonibus & legibus, quibus grauissimè & manifestissimè condemnabatur: de quibus nos in hac historia decimum octauū Chalcedonensis cōcilij Canonem, nihil mutatum, recensere ad uerbum sat habebimus. Similia enim & quartus Oecumenici concilij sexti in Trullo celebrati, ad hęc & quartum caput tricesimi sexti tituli legum sancit. Est autem huiusmodi: CONIVRATIONIS & factionis crimen, etiam ciuilibus legibus ubique est interdictum: quanto magis id in Dei Ecclesia est prohibendum? Si qui ergo clerici aut monachi deprehendentur, qui coniurent, aut factionibus studeant * contra episcopos aut clericos: omnino gradum suum amittunto. Hinc pontificū cœtus ratiocinabatur: Si eos qui contra episcopos & clericos coniurant, & factiones instituūt, clericos & monachos, Canones ita mulctant: quanto magis pontifices & patriarchas talia contra Imperatorem machinantes? qui constituti sunt ut pacis doctores essent: & præter alia ad quietem & ocium pertinentia, illud in primis docere debēt, quod & uetus lex, & magnus apostolus Paulus præcipit, Principi populi tui ne male dicito: & Imperatorem honorate. Verùm senior Imperator cum eò perturbationis rem processisse cerneret, patriarcham in Manganio monasterio sine uinculis custodiendū, ne usquam egrederetur, curat. Iunior uerò biduo pòst ad mœnia Cōstantinopolis uenit, ut cognosceret quo animo auus nūcios illos accepisset: uehementer orans, ut sibi liceret soli intrare ad auum adorandū. Sed neq; ipse, neq; uerba eius ulla ex parte admittebantur, sed & lapidib. supernè ab ijs q̄ ꝓpugnacula mœnium tuebant, fugabat: qui ne uocē quidem eius ferebāt, eumq; cōtumeliosis dictis impunè incessebāt, & ignominiosē dimittebāt, dolo plenā esse & cogitationē & orationē eius dictitātes. Ac ille quidē sic dimissus, paululū à muro declinauit. Nox uerò iam aderat, cū quidā ex urbano populo factiosi, nęq; nō pauci, clàm cō gressi, o occultè illi significant, ut sub mediā noctem, cū & Byzantij omnes dormiant, & mœniū uigiles securiores sint, ꝓximè mœnia

Nepos Byzantiū proditione capere studet

ρειὴν Βασιλίσσης οὐ μητρὸς ὢν ἴδιος, καὶ ὑβρίσθη ἐπ' αὐτοῦ ἀνηκούστως ἀνυβρίστως καὶ οἱ ἁγιώτατοι ἀρχιερεῖς διέκειντο λόγον, ὅφ' ὅτου, ὅτι καὶ ἡμῶν ἡμιμαίως, εἰ καὶ λεπτὰ τὰ παρὰ τοῦ ἀνεψιοῦ, ὧν αὐτῷ ἐπαγγέλλεται ὁ ἡμέτερος ἄγγελος, καὶ πᾶσαν ἐπίσειον ἐνδεικνύμενος ἀλλοκότως σπουδὴν, πείσας αὐχήσει ἐκ τοῦ τυχεῖν τῆς αὐτοῦ ἄκρας ἡμῶν καθ' ἡμῶν τόλμης φορὰν, ἅτις ἂν τὸ ἀντιφώνημα βλίτω; ἔστι φονεὺς ἡμῖν ὁ πατριάρχης τὸ καθ' αὐτὸν ἐκπερισμὸν γεγένηται. οἱ μὲν τοι ἀρχιερεῖς ἐπαινοῦσι, πολλὰ αὐτὰ ἀλλὰ τὸ πατριάρχου διανοίας καὶ γλώττης κατανύσσει, ἀφειδεσμὸν ἡ αὐτὸ σωκοφορήσαντες ἀλλήλοις κατ' αὐτὸ, καὶ ἦν αὐτῷ συμφωνοῦντες τῇ ἀπονοίᾳ, ἅτε ταυτοφρονίου καὶ συμμοσίας συνεκλεισμὸν, καὶ παρεκλεισμὸν ὄντα. ἀφορμὰς γὰρ γενόμενον. παράγει γὰρ καὶ κανόνας καὶ νόμους, οἳ πάλαι αὐτῷ τῶν κατ' αὐτὸν ἐπιτίμων ὧν ἡμεῖς ἐν τῇ παρούσῃ ἱστορίᾳ ἐκθέσει, τὸν ὀκτωκαιδέκατον τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου κανόνα ἀπαραπρόπτωτον, κατὰ λέξιν ἐκθέμενοι, ἐκχωροῦμεν νομίζομεν. τὰ γὰρ ὅμοια κ̀ ὁ ἁγιώτατος πάπας τῆς συνόδου, καὶ ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς ἁγίας τῆς οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου, καὶ ἐν τῷ πέμπτῳ ἀκριβῶς τῷ τριακοστῷ ἕκτῳ πέτλου ἔθηκε νόμῳ ἀγορεύει. ἔχει δὲ οὕτως· τὸ ἁγιωτατον μοναστήριον ὑπάλληλα καὶ παρὰ τῶν ἐξω νόμων παύστω λειτουργοῦντα· πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐν τῷ θείῳ ἐκκλησίᾳ ἔσται ἀπαγορεύειν πρέπον. εἴ τινες τοίνυν κληρικοὶ ἢ μονάζοντες εὑρεθῶσι, ἢ συνομνύμενοι, ἢ φρατριάζοντες, ἢ καθ' ἑτέρους τρόπους ἐπιβουλεύοντες ἢ ἰδιοσυμφερόντως ἢ κληρικῶν, ἢ καὶ πάντων ἀπλῶς τῶν ἐν τῷ οἰκείῳ βαθμῷ στωικῶν, γίνεσθω τοίνυν ὁ τῆς ἀρχιερωσύνης ὁμιλῶν, ὡς οἱ αὐτὸν κατὰ ἰδιοσυμφερόντως καὶ κληρικοὺς συνομνύοντας καὶ φρατριάζοντας κληρικοὺς καὶ μονάζοντας, οὕτως οἱ λαϊκοὺς κολάζοντα, πολλῷ πλείω αὐτὸν κατὰ βασιλέως ἀρχιερέως τὸ μὴ πατριάρχης τοιαῦτα κατασκευάζοντας, αὐτὸ ἁγίους πατέρας εἶναι διδασκάλους, καὶ πόλεως κατάστασιν καὶ ὁμονοίας πάντα ἄλλα διδάσκειν, καὶ μάλιστα ὅσα ὁ παλαιὸς νόμος ἀγορεύει, καὶ ὁ μέγας ἀπόστολος παῦλος, ὅτι τὸν ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς, μὴ ὅτι τὸν βασιλέα πάσῃ. ὁμοῦ τοι γεγενῆσθαι βασιλεύς, ἂν ποσοῦτον ἀποπίεσε πλοῦτον βλίπων τὰ πρὸς ἄγαπε, καὶ δ' ἄσπερ μὲ καὶ ἂν πλείω πλοῦτον τὸ κακὸν, γε ἐδ' ἴσῳ κατασκευᾶσαι φυλακὴ πλοῦτον τάχα τὸν πατριάρχου, ὃ ἄχι λοιπὸν ἡ μονὴ τῶν μαγγάνων ἔσαρ ἀπροίπτον. ὁ δὲ τῶν βασιλεὺς, ἅτε μετὰ λίαν ὑμᾶς πρὸς τὸ τῶν κωνσταντινουπόλεως, βουλόμενος μαθεῖν ὅπως ὁ πάππας πρὸς τὰς ἐκείθεν ἀπαγγελίας διατίθεται. ἐξ' αὐτὸ τι σφοδρῶς συγχωρηθῆναι εἰσελθεῖν μόνον ἀς πρὸς κύπριν τὸ πάππου· ἀλλὰ παραδέχεται οὐκ ἄχρι ἄλως, οὔτ' αὐτὸς, οὔτε τὰ πρὸς αὐτὸ λελεγμένα· ἐδιάκειτο ἡ μᾶλλε σφοδρῶς, λίθοις βαλλόμενον κύτην τῶν ἄνω, πρὸς τὰς ἐπάλξεις τοῦ τείχους ἐκβαινόντων, οἳ οὐδὲ φωνὴς κύτου ἀκούειν ἐμέλλοντο· ἀλλὰ καὶ ὕβρισην ἁπλῶνην ἀδίκως, καὶ ἀσήμως ἀπέπεμπεν, ἀναθολισθήμενα φάσκοντες ἅπερ πάντα ἦν καὶ αὐ λόγους αὐτοῦ. ἐκεῖθεν μὲν οὖν οὕτως ἀπεπέμφθης, ἡ ἐκλινεν ἀπὸ τοῦ τείχους μικρὸν. νυξ δ' ἤδη παρῆν, καὶ πολὺ ἦν τὸ πολιτικὸν σῖτον ἐστηκότων ουκ ὀλίγοι, λάθρᾳ συναθροισθέντες ἀφ' ἑνὸς, λάθρα τούτῳ δ' ἡμιμύσαντο, ἡγήσατο ἐκκλιθῆναι τοῦ τείχους πρὸς μέσης νύκτας, ὁπότε καὶ οἱ Βυζάντιοι πάντες ἐκοιμῶντο, καὶ οἱ ἐπὶ τοῦ τείχους φρουροὶ πῶς τὸ ῥᾳδιούργημα ἀνα-

πίπτουσι

πάπαν· ἐπῆμες γὰρ ἔσν σφᾶς ἀνιμῶσθαι αὐτ' ἐξ μακείνα πνὲς ἐκ τ' ἐπάλξεων. ὧδε δ' ἠγόητο, πύρας ἔσν ἅλης αὐτόθ' ἐκ τ' μακρᾶ ἀρόμ. πάντας μὲν γὰρ ἔσν πάντας βυζαντίους, δίδυς ἀποστήσεσθαι φανερῶν πρὸς μέσω τῆ βασιλίσσης. μέσης δ' ἤδη νυκτὸς γεγενήσης, καὶ βλέπων ὁ βασιλεὺς ὡς ἀμεινδολογοῦσι φρενοῖ τὴν νύκτα πᾶσαν περιπολάντες, οὐ παύσηται φωνᾶς, ἀλλ' ἐπαλλήλοις ἀλαλαγμοῖς πρὸς τὸ ἐγρηγορὸς ἀλλήλους ἐξεγείροντες, ἀναπαύσεσθαι μηδὲ ἐᾶν ἑαυτὸν δέ ἀνάγκης ξὺν γε καντακουζηνῷ τῷ μεγάλῳ δομεστίκῳ καὶ συναδμίρῳ τῷ πρωτοστράτορι, ἅτε ὁ τὸν νάσπον μὲν ἔξ ἅλης κωπηλατοῦντα κάμψαντος, ὁμαλῶς ἀποκλίνοντα πρὸς τὸ μέσον τῆς πόλεως ἀσύχως τὸ πηδάλιον τοῦτο, ἵνα δυνατὸν ἦν ἀσφαλῶς ἀποβῆναι ὑφ' ἑαυτόν. ἐπεὶ δὲ ὧδε τὸ τεῖχος φρουροῖ συναδόμβῳ, προσχυθέντα τῇ βοῇ τῆς θορύβου ἐχρήσατο. καὶ εἰ μὴ ἐκπεπομφὼς γ, καὶ λίθος ἤδη κατ' αὐτ' ἄρξατο πίπτειν, ὡς ἐκεῖνοι φοβηθέντες, καὶ ἀσφαλισάμενοι ἀπῆσαν. τότε μὲν τοῦτ' ἐπράχθη. τῇ δ' ὑδόντος μηνὸς δεκεμβρίου, γράμματα πρὸς τὸν θεσσαλονικέων λάβρα τῶν ἐν τῇ πομάζοντι βασιλεῖ, πρὸς κελεύοντα τῇ πεῖσαι αὐτ' ἔσν ἐν ἐ γυναικὶ πεῖσαι δ' αὐτὸν μόνους ἅπαντας καὶ τοῖς πλέοσι τ πρεσβυτέρων, ἐφ' αὐτῷ γε δή τῷ αἰτεῖσθαι, ἅμα τῷ πλησίον φανῆναι τὸν τάχες αὐτ', ἀνοίγειν αὐτοῖς τὰς πύλας. ἐπὶ τοῦ τοιούτου ἐμηχανᾶτο ὁ βασιλεύς, συχνὰς ἡδονὰς ἐν τοῖς πρωτοστράτοις ἐπιτάττων, καὶ ὑπὲρ τὰ πεπραγμένα δωρεὰς ὑπισχνούμενος. καὶ δὴ πάντων ἐπὶ δεῖνα τῆ βασιλίσσης μηνῶν ἅπαντα ἐκπεπληρωμένα, καὶ πρὸς γε λαμπρὰς γράμματα καὶ ὑποσχέσεις ἐπεσταλμένα τῇ βασιλίσσης ἐν βυζαντίοις κατὰ τὸ πρόσωπον ἐκείνου. ὀλίγοι πινὲς ἐκλιπόμενοι, ὥχοντο ἀπὸ τῆς θεσσαλονίκης. ἐντυχὸν δ' τοιαῦτα ἐξαπίσιστα τῷ τοῦ θορύβου, μετὰ τ' ἀρχῆς τῶν θεμετρίου σμμαχικῶν στρατῶ, ὅ, τε δεσπότης δημήτριος, καὶ ὁ πρωτοβεστιαρίτης ἀνδρόνικος, καὶ ὁ ἀσὰν μιχαὴλ, ἐπιγόμενοι τὰ μακεδονικὰ τ' ῥωμαίων στρατόπεδα· ἔν δ' οἷς οὐκ ὀλίγοι τῶν τ' κατ' αὐτὸν ἀρίστας, ἃς αὐτοφλέξαι κρυφῆ ἀτυχήσαντες πολλοῖς πνὲς, ἃ μᾶλλον ἐκπεπλῆχθαι, ὅτε τὰ κατ' αὐτὸν συγχυθέντα πράγματα, οὐ σφῶν αὐτοῖς πρέξοντες γέγοιντο ἀπώλειας τῶν τοιούτων ἀρχόντων τοιούτων, μεταξύ τε θεσσαλονίκης & σερρῶν, ἐλαθὼν ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἐς θεσσαλονίκην φοβούμενον ἰδιωτικοῖς ταῦτα τὰ βασιλικὰ σκεπαλύπτων γνωρίσματα. ἅ δ' ταῦτα πυλῶν ἔσω γιγόμενον, οὐδὲς ἀπέβλεψεν, οὐ κατέδηλος πᾶσιν ἐγένετο βασιλεὺς ὢν οὐ δοκῶν τις ἐκ τῶν ἐπάλξεων ἐπεσκόπει, καὶ δὴ φάμενος ἀνεῴγοντο φυτᾶς. ἐσαν δὲ καὶ βραχὺς πυθόμενοι αὐτὸν τι μισοῦντες, οὐ τῷ γεραιῷ καθαρῶς πᾶσι κάμνοι βασιλεῦσι οὐ δομέστης ἦ ἐκπλαγὲν ἐκφώσαντό τι οὐ ἀσφαλίσαντο, κἀπαδὼν δύσεως ἡμύνοντο πολιορκοῦντες πόν τι βασιλέα, οὐ ὄσοι πᾶσι αὐτ' ἀθρόοι δισσῶν διασῶσαι τ' κίνησιν. καὶ πολὺς ἐπέρρωσον, βάλλοντες λίθοις οὐ ἐλλισιν· ἔστι ὅτε πολλὰ τῶν ἐπάλξεων βελῶν, καὶ πᾶσι ἦ τ' βασιλέως φιλοπόνως ἀσπίσι τ' ἐπ' ὀφρύσι φρυγανίων ἀθρόισαντες πλάθος οἱ πᾶσι τ' βασιλέα, πρὸς πύλαις ὑφ' ἕν τ' ἐκρεπίλλως. οὐ ὅτως αὐτῷ ἤρεσε σῶσαι. ἔρρες δ' ἐκάλυψ ὁ βασιλεύς, πᾶσι ὧδε τὸ ἔσω σερρῶν, ἐν ᾧ τὸ συμμαχικὸν ἐν τῷ θεμετριάλλῳ, οἵτ δὴ καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐν τὸ πρώτην ἐπλα κατὰ τὸ βασιλέως ἐξάπαδα. ἐπὶ δὲ τὸν μὲν δεσπότην δημήτριον, καὶ οὐ ἄλλους, πάντα πρωτοβεστιάριον, καὶ

mœnia ueniat. Se enim paratos esse, ad eum fune in propugnacula attrahendum. Quod si fieret, totum negocium fore confectum. Se enim persuasum habere, si in media urbe conspiceretur, Byzantios omnes statim ad eum defecturos. Media iam nocte cum uideret Imperator excubitores omnes per uices uigilantes, & assiduis clamoribus inuicem ad uigilandum exhortari non desistere: necessariò cum Cantacuzeno magno Domestico & Synadeno Protostratore nauicula cõscensa, declinatâque australi urbis parte, æquabiliter trajecit, maritimum murum tacitè circumiens, si cubi facilè ingressum reperire posset. Quo custodes in mœnibus animaduerso, asperius & uociferati & tumultuati sunt: & cum nihil responderent, saxa etiam in eos conjicere cœperunt, donec illi territi recesserunt. Ac tum quidem hæc acta sunt. Instante uerò Decembri, iuniori Imperatori arcanæ literæ à Thessalonicensibus afferũtur, quibus quam primùm accersebatur. Pepigisse enim plebeios omnes, & proceres plerosque, & ipsum pontificem, cum prope mœnia conspectus esset, se properè illi portas aperturos. *Thessalonicæ ad nepotem defectio.*

Quibus cognitis, multis Protostratori militibus datis, hortatus est, ut circuiret, & urbem eminus uelut castris cingeret: nec Byzantios usque ad Rhegium egredi pateretur, eosdemque arcanis literis & pollicitationibus solicitaret, prout cuique conueniret. Ipse uerò cum paucis, Thessalonicam abijt. Tum uerò, propter suspiciones tumultuum, Demetrius Despota, & Protouestiarius Andronicus, & Asan Michael, cum auxiliaribus Triballorum copijs extra mœnia diuersabantur, & Macedonicas etiam Romanorum legiones secum habebant. Qui cum rixis & contentionibus, quas ambitio & cæcus amor sui parit, occupati essent, ira numinis agitati, ut rebus ipsorum confusis, ipsi sibi perniciem crearent: intra Thessalonicam & Serras Imperator clàm, Imperatorio habitu plebeia uestẽ tecto, est urbem ingressus: qua, à porta statim abiecta, omnibus est agnitus! concursuque facto, à tota ferè ea ciuitate adoratus & salutatus, & faustis acclamationibus acceptus. Erant tamen perpauci qui eum odissent, & seniori Imperatori uerè studerent: qui arcem properè occuparunt, & munierũt, unde Imperatorem & factiosos fortiter propulsabant, & multos saxis & telis uulnerabant, quorum multa Imperatoris scuto sunt infixa. Postridie uerò magno sarmentorũ cumulo circumpositò, portis exustis, arcem cœperunt. Inde digressus Imperator, ad oppidum Serras peruenit, ubi Triballorum auxilia erant, qui primo quoque tempore arma inferre Imperatori cupiebant. Sed cum Demetrium Despotam, & reliquos, Protouestiarium *Ducum fœderis Imperatoris interceptæ.* *Triballi domum redeunt.*

stiarium & Asanem, turpiter dissipatos cernerent: milites uerò qui eos sequebantur, in Imperatoris castra transfugisse: certis conditionibus & ipsi oppidum Imperatori dedidérunt, domumq; abierunt. Cum autem eam fortunæ erga se benignitatem, obuias subinde quasi manus sibi porrigentis cerneret, cũ gaudio & lætitia pergebat ulterius, bona spe plenus: & (ne longum faciamus) intra paucos dies omnib. Macedoniæ oppidulis peragratis, facilimeq; & sine labore deditione captis, Despotæ uxorem, liberos & pecuniam quoq; cœpit: Asanis item & Protouestiarij, & senatorum omnium qui sibi cum illis erant. At senior Imperator, cum illa quoq; spe excidisset, iam legatos ad nepotem missurus erat de fœdere & pace, priusquam ille Macedonia excederet. Sed statim alia spes, quod utinam non accidisset, interposita, consilium illud euertit.

Successus nepotis.

LEGATIO MICHAELIS ad seniorem Imperatorem.

Michael enim Bulgarorum princeps, spe magnorũ emolumentorum elatus, clàm seniori Imperatori nunciault, se, si uellet, opẽ ei contra nepotem laturum. At Imperator, uelut é magna tempestate & naufragio portum insperatò adeptus, mordicùs spem illam tenuit. Deinde legati ultrò citrò q; commeant, de rei gerendæ modo, & de promissionibus & fœdere, omnibus cõsiliorum ignaris, duobus aut tribus intimis & Cralæna exceptis: quæ subinde patrem falsa spe, quam uani uates & engastrimythi ei faciebant, implebat. Magnus autem Logotheta Metochites, cum fortunæ uices incertas senioris Imperatoris, & perturbationem rerũ cerneret, omnium maximè sibi timuit: quippe qui cum ille omnia communicaret, & sine quo nihil decerneret aut ageret. Quare tristis & solicitus semper erat, & futurorũ plenus, nihil boni expectans. Quadam uerò nocte terribilem quendam hominem uidere uisus est sibi iacenti astantem, prædoni & agresti latroni persimilem, qui manus sibi injiceret, & de ceruicali, cubiculi claues cripere uellet, in quo supellex & gemmæ repositæ erant, & quicquid opum habebat. Somno aũt ui excusso perterritus, inclamauit famulos, ut prædonẽ persequerentur, ne unà cum pecunia effugeret. Ignorabat enim uisa illa somniũ esse, non rem uerã. Qui cũ statim surrexissent, & fores clausas reperissent, & affirmassent imaginationem esse, é diurnis cogitationibus ortam: uix ad seipsum reuersus, grauissimo cũ suspirio, nõ tam diurnarũ curarum imaginem, q; præsagium euersionis familiæ suæ iudicauit. Quare cum diluxisset, pleraq; opes é suis ædibus tanquã desperatis iam translatas, inter amicos fidissimos clàm distribuit custodien-

Logotheta somniũ & rerum prouidentia.

das,

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛΟΥ ΠΡΟΣ τὸν γηραιὸν Βασιλέα.

Μιχαὴλ γὰρ ὁ τῶν Βουλγάρων ἄρχων, λαμπρᾶς ἐλπίδι μυσάλλου ἐαυτὸν ἐπιφέρειν, ἠμείνω τὸ λέγειν τῷ γηραιῷ Βασιλεῖ, εἰ βούλοιτο, συμμαχήσειν αὐτῷ κατ' αὐτοῦ τοῦ ἐγγόνου. ὁ δὲ Βασιλεὺς ὥσπερ ἐκ μεγάλης ναυαγίας καὶ κλυδωνίου ἀπροσδοκήτως λιμένι πεφυτυχὼς, ὡς ἐξ ἐπιπολάσεως τύχης, οὐ ῥᾳδίως πεισθῆναι πρὸς ἀλλοίαν τοῦ παντὸς, καὶ σωτηρίαν μεταφορὰς ὑφηνύσκοντος τὰ βουλεύματα, πλὴν ὀλίγων τριῶν τῶν πάνυ πιστοτάτων, καὶ τοῦ κραταιοτάτου, ἀδιανοήτου τε καὶ ἀγχινοίας ἐγκεκραμένου φρονήματος, ὃν αὐτὸς ὁ μέγας λογοθέτης ὁ μετοχίτης ὀρθῶς τριφαλῆ αὐτὸν καλεῖν ἐτύγχανεν ὑπὲρ τοῦ γεραιοῦ βασιλέως, καὶ κατοχωμένης ὅτι τὰ πράγματα, ἰδιᾶ τοῦ ἑαυτῷ μᾶλιστα παίζειν αὐτὸς, ἃ τε μᾶλιστα παίζειν αὐτὸν ἐκπεπωκὼς τῷ βασιλεῖ φιλίᾳ καὶ γνώμῃ καὶ πράξεως πίστει. διὸ καὶ σωίστης τοῖς ὑμμένεσι καὶ τὸν μηδὲν ὄντα πλάνης, ἀμέλαπτον ἀεὶ τὸ μέλλον σκοπούμενος ὀφθαλμῷ. φ μὲν γὰρ τὸν ἐνεστῶτα ἐλλόγου τύπτει διασκεδάζειν πνεῦμα, ὑδατώδη οἱ καμάτῳ ἐπιχεῖσθαι λιπαρότητι πηγὴν ἀχρίου λειποψυχίᾳ, τῇ χεῖρε τε ἐμβελόντε, ἀφιλόδικα τὸ πρὸς ἡφαιλαίαν τὰς τῆς θαλάμης πλοῦτος, φ' ὧν τε ἔτυπλε, καὶ εἰ πολυτελῶς ἐκεῖνο λίθοις, καὶ ὅσα τῇ χρυσῷ αὐτῷ πρὸς ὕλῃ. τὴν δὲ βίᾳ τὸ ὑπνῳ ἐκπεπαῦσθαι, καὶ θορύβῳ μισῶν ἐγκλῄσεται βοῶν, καὶ τοῖς θράσεσιν ἐγκαλέσαι δίκαιον τὸ λιποψυχίᾳ, μὴ φθάσῃ τις ἁρπάσας μικτὸν τῷ χρυσῷ ἀλλάλοις γὰρ αὐτὸ φύσιν εἶν πέφυκεν διώκειν, καὶ ἐκ ἀλλήλων. τῷ δὲ λόφῳ πόνῳ σμικρισαίσθαι σύβις, καὶ τὰς ὕρας ἐκπλευσμένας ἰύρόντι, καὶ ἁλιεύσασθαι φαντασίαν εἶν τὸ πρᾶγμα, καὶ μιθυμερινῶν φρενῶν ἐμβλάσημα, μάλις ὡς ἑαυτὸν ἐλλόγου, ὅρμάτου τινὰ σφαῖραν ἐκ βάθους αὖ πνεῦμα, καὶ ὁ πρῶτον μεθημερινῶν φρενῶν βλάσημα τὸ φαύλως ἐκεῖνον, ὅσον μαθεῖν τινὰ καὶ πθανα φάσιν τῷ μέλλοντος κατελάψασθαι τὸ εἰκὸς οὖν ἐφαντασμῶ. ὅλον ἡμέρας χρόνον, τὰ πλέω τῶν χρημάτων ἐφιλόρρθη τ' οἰκέας, ἔτι ἐπιτυσμένης ὕδη, δημίοις τι, καὶ τῷ φίλων τοῖς πιστοτάτοις λάθρᾳ διαδοῦναι φυ-

λέπων αὐτοῦ. ὁ δὲ τὴν γυναῖκα καὶ τὰς θεραπαινίδας πρὸς τὴν οἰκίαν ἀφεὶς, αὐτὸς πρὸς τὰ Βασιλεια ἐπεξέτρεχε. λοιπὸν ἡ ὀχλικὴ ὁρμὴ τὸν ἐπὶ τοῖς ἐμπρησθεῖσι θυμὸν ἐπὶ τὸν Δημήτριον ἐξέκλινε, καὶ τοῦτον ἐζήτουν ἐν τοῖς ἐπὶ τῆς Μακεδονίας ἐπάρχοις. ὁ δὲ Δημήτριος ἐν τῷ τότε μακεδονίαν χειρῶν καὶ πόλιν διεφύλαττεν ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ Διδυμοτείχου διεσταλμένων, ὅσα πρὸς διοικονόμων ἢ δυνάστου χρῆσιν ἀναγκαῖα, πάντα μετὰ ταῦτα ἀπεστείλατο. ὁ δὲ γε Δημήτριος ἀπὸ τῶν διωκόντων φυγὴν ἔσχεν ἐπὶ τὴν κράλεω σερβίας, γυναῖκα καὶ παῖδας καταλιπὼν ἐν οἴκοις. ὁ δὲ πρωτοσπαθάριος ἀνδρόνικος μέχρι τέλους, καθάπερ τις ἡδονὴν ἐν ἀλλοτρίαις ἐκλιπὼν πράγμασιν ἄσπορ ἐκῶν· ἐπὶ ἀπολογισμῷ δὲ ὄντων ἡδέσπινος ἀφέρεται πάντων ἢ κτημάτων, ἢ δίκαιμ' ἂν εἰπεῖν ὑπὸ τῶν ἰδίων, ὑπὸ δὲ τῶν ἀλλοτρίων ἢ γυναικὸς ὅσα αἰχμάλωτα ἦν ἐν ἡρῷῳ ἐλισσόμενα πάντα ἀνῃρέθη, ἢν ἐγγύθεν ἢ ἀμηχάνητα λύπης βυθὸς ἀνὰ ἰλλύριον. ἢ ὅτως γὰρ βραχὺ τὸ ζῆν πᾶσιν ἡδυπάθησεν, ἢ τίποτε ἀλλοῖον ἢ ὄμμασι πλανώμενον. ὁ δὲ ἀνὰ μέσον πόλεις, ἐν τῷ πρὸς ἑσπέραν πολίχνιον, ἢ οὐκ οἰκτρὰς ἱκετηρίας ἱκετεύσας, ὡς ἑαυτὸν ὅσον σώζεσθαι οἷόν τε ἔχειν ἀσφαλισάμενον. μετὰ δὲ βραχὺ πόλεσιν ἀλλοίαις ἑαυτὸν, μετὰ πάντων ἦν τὸ πρᾶγμα σερβίας φεύγων, ἐν τῷ πολίχνιῳ ἦν καὶ, ὡς τὸ πρᾶγμα ἦν ἢ πρᾶγμα ἐκεῖνο, ἐν τῷ μελφίκῃ φεύγειν, καὶ ὁπόσον τόπον πρόσω τὸ δεῖν ἦν ἢ ἐλπὶς ἐπὶ τὸν μελφίκην ἐκεῖνον ἀπάγειν. ἐν τούτοις δὲ Βασιλικὸς νικηφόρος. ὅτε δὴ ἦν γεγονὼς ἤδη, ἐλύκει δὲ τοῖς ἄκροις κείνων ἀπὸ παντὸς ἀρθῶς, πάντα τε πρόπαν εἶν ἐπλεῖ, καὶ τῆς κλίσεως ἦν τὰ μάλιστα ἄπαρθ. ἀλλὰ ἔσχεν ὁ χρόνος ἰδιαίτερόν τι καὶ παράδηλον ἀεὶ καὶ θαυμαστὸν ἐπιφέρειν. οἱ μὲν γὰρ ἐκτὸς αὐτοὶ λύπης ἑαυτῶν, ἀγνοίᾳ τοῦ συμφέροντος πεπεῖσθαι βίον ἐπάλαιον· οἱ δὲ ἐλέλουσαν ἄκροις, ἢ μυρία τε πάνδεινα τὰ ἀμφὶ αὐτοὺς ἐπεσκίρτων. οὗτος δὲ μόνος θεῶν τὰ πάντα ἐπιστάμενος ἐλπὶς μένος, πᾶς ποτ' ἂν γένοιτο τὸ συμφέρον ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς ἐκ τοῦ μέλλοντος ἐπιστήσειν μέχρι τελευτῆς τοῦ γεραιοῦ Βασιλίου, ἢ πῶς αὖτ' ἀνεύλαλον γνώμῃ ἢ πίστει τοιαύτης, καὶ μάτ' πῶς τὰς τοῦ νέου Βασιλίου λαμπρὰς ἢ μεγάλας ὑποσχέσεις φίλας, μάτ' αὖ πῶς τὰς πλαμυρωτέρας ἐπιλὰς ἢ πολυπραγμοσύνας αὖ ἀνάγκας ὅλως, ἀλλὰ τὸ φρόνιμον ἑαυτῷ σαφὲς ἀσφαλισάμενος ἐκάθητο, λαμπρὸν μακρὸν ἐπισεῖσα τὸ πεῖσμα τοῦ μένος, ἵνα ἀκριβῶς τοῦ τοῦ γεραιοῦ Βασιλίου ἀπαλλαγῇ. μέχρι γὰρ τότε δίκαιον ἡγήσατο ἢ φῦσαν, πόθεν ἐξῆς ἄδικον ἦ, ἢ πρόφασιν εὐθὺ τοῦ δίκαιον ἔχειν. διὸ ἢ αὖ ἀνανδρίας πῶς ἢ νέον δίδυς πεποιήμενος ἑαυτὸν, καὶ λαμπρὰς τὰς ἀμοιβὰς παρ' αὐτοῦ ἀπεγόμενος, ἵνα δ' ἄκρα τὸ φρόνιμον. καὶ λοιπὸν βυλόμενος τοῦ Βασιλίου, αὐτὸς αὖθις ἵνα ὁ δίκαιον καὶ ἀδικεῖν πῶς αὐτὸ, χάριν καὶ ὄφλος τοῦ λαβεῖν καὶ αὐτίδοσιν πᾶς πῶς τὸν ἀνανδρότατον ἑαυτοῦ πίστεως καὶ παρῳᾶς ἀπὸ καὶ σωτηρίας πολεμίως αὐδ' ὅπως θ' αὖ δι' ἀρετή. καὶ γὰρ δ' ἀμοιβῶν τὸν ἐθέλοντ' ἐγ τῆς μάλιστα πολεμίως ὄντα φίλτατον ἱκανότατός, λέγων· Εἰ μὲν τις ἐβλωσεῖ ὧν ἐγ ἐλλάνας φάσκα ἢ πατρίδος ἐμὶ πολεμᾶν, οὐκ ἂν ἐγγυάς ἢ πεισάμην αὖ, εἰλίας δ' ἐκ αὖ ἀδί τις ἐκεῖ τ' ἀπατρίδος ἐμὶ μισῶ, τότε πῶς ἐκεῖνο μ', ὡς ἐκρεπὲς καὶ τάχα καὶ πωλεῖς καὶ πόρρω θαυμάζω. ἢ ἢ αἰτῶς, ἢ μακαρίζω ἢ πόλιν ἢ πατρίδα. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον. τῶν δ' ἐπαινετῶν ἕνεκα καὶ ταῦτα ἐξέθεμεν.

das. Vxore uerò & ancillis domi relictis, in palatium sese contulit: ex eoq; non est egressus, seditionem populi contra se concitati timens. Cæterum qui ad Macedonię administrationem missi erant, unà cum uxoribus & liberis (ut antè diximus) capti sunt, & in carceres Thessalonicę & Didymotichi distributi, omnes eos impleuerunt. Demetrius uerò Despota, uxore & liberis relictis, qui à persequentibus capti sunt, fuga ad Seruiæ Cralem est elapsus. Protouestiarius autem Andronicus ad tempus & ipse Despotam secutus, nõ potuit perpetuò parasiti more aliena quadra uiuere, ut ille: sed quãtas modò opes, iumẽta, possessiones, gloriam cum omni spe subitò amisisset, & illa etiam de uxore suspicatus probra, quib. captiuę mulieres afficí ab hostib. solent, præ desperatione & immenso mœrore, in locis alienis & desertis oberrãs, expirauit. At Michael Asan Prosiaci oppidulo festinanter occupato, ejectisq; oppidanis firmato, tutũ ibi receptũ habuit. Paulo uerò pòst, pditionem ueritus; à Seruiæ Crale præsidiũ accersit: cui oppidulo cõmisso, & ipse ad Cralẽ abijt. Tum aũt Melenici castello, & circũiacentib. locis Basilicus Nicephorus præerat, uir nobilis ille quidẽ: sed qui nullo iudicio, simplici ingenio, & ad res gerẽdas inepto esse crederet. Is uerò tum omniũ prudentissimus extitit, quorũ alij ex desperatione atq; inopia cõsilij miserè mortui, alij inuiti capti sunt, & infinita mala perpessi, alij ultrò seipsos, pdiderunt. Hic uerò solus spe in Deũ collocata, ad extremũ usq; senioris Imperatoris spiritũ, tantæ rerũ perturbationi se opposuit, sincerumq; animũ & fidem illi præstiteti neq; eñ iunioris Imperatoris uel magnificis pollicitationib. cessit, uel sęuissimas minas & obsidiones pertimuit: sed castellũ Serras sibi cõmissum munijt, in eoq; contemptis rebus illis omnib. sedit, donec senioris Imperatoris obitũ audiuisset. Ad eum eñ usq;, contentionẽ æquã iudicauit: ultra uerò iniquã, & minimè pbandã. Quapropter statim pactione eũ iuniore Imperatore facta, ab eoq; magnificè donatus, castellũ dedidit: ac deinde uolũtate illius etiã ei pręfuit, eam quoq; fidei erga dominũ suũ & pietatis remunerationem consecutus. Nam uir prudens etiã hostis uirtutem reuereri. ut & Demosthenẽ acerrimũ inimicum Philippus beatum iudicabat, cum diceret: Si quis Athenienſis, Athenis degens, se patriæ me præferre dicit, eum ego argento emerim, amicitia uerò mea non dignabor. Si quis uerò propter patriam me odit, eum ego quidem ut arcem & murum & nauale & uallum oppugno: sed tamen uirtutem eius admiror, & urbem propter eam possessionem fortunatam iudico. Sed hæc postea: nũc eó redeundum est, unde digressi sumus.

Macedonici præfecti in carcerẽ conijciuntur.

Protouestiarij interitus

Basilius Nicephorus senioris Andronici socius fidem seruat.

Fides etiam in hoste probatur.

Aui copiæ succũbunt.

Initio ueris, sexto die sanctæ hebdomadis quadragesimę, prælio cõmiserunt utriusq; Imperatoris exercitus prope Maurum fluuium, hinc Constantino Asane, inde Protostratore duce. Sed aduersarij uicerunt: è nostris aũt ceciderunt milites non amplius decem, tribuni pleriq; unà cum duce Asane capti, cæteri spoliati Byzantiũ infeliciter peruenerunt. Iumor igitur Imperator res ex animi sentẽtia sibi succedere uidens, omni Macedonia & Thracia suo arbitratu ordinata, medio uere Byzantiũ & ipse ꝓperat, ne Bulgaricus exercitus prior urbem ingressus, cum nec iusto exercitu munitã & fame afflictã reperiret, cuius Venetæ classis autor fuerat, Imperatorem eum omni ætate mactaret, unumq; Imperiũ suo duci à Byzantio usq; ad Istrum efficeret, aut si id nõ posset: at seniori Imperatori copijs subitò datis, se aditu Byzantij excluderet, ut in ipso (quod aiunt) portu naufragium faceret, & omni spe destitueretur. Accidit igitur, ut nõ tam magna quàm misera illa urbs, eodem tẽpore terna pericula experiretur, quæ singulatim exponemus. Quadraginta longæ naues à Venetis splendidè armatæ, contra Genuenses Galatæ degentes missæ sunt: propterea ꝙ pecuniã à Genuensibus piratis in medio infero mari, oneraria naue spoliata, cum bona gratia restituere recusabãt. Ac xxxxtt in Cerate ante Byzantiũ appulerunt, & frumentum obuerterunt, Genuensibus Galatæ obsidionem minitantes, si pecuniæ restitutionem differrent. VTIII reliquæ progressæ ulterius, fretum quod ante templum est, custodiebãt, quas Ponti fauces appellant. ubi quatuor rotundas naues instructas ad abitũ cœperunt: easq; copijs imposuis, contra Genuenses oneratias, quæ è Ponto soluebant, armarunt.

Nepotis Byzantium festinatio.

Veneta classis contra Galatã.

Intra paucos igitur dies, tot Romanas & Latinas onerarias captas uideres, ut totũ penè fretum ijs compleretur. Capiebant enim unà etiam Romanas naues, ne qui Genuenses in ijs euaderent. Ita factum, ut frumentatione intercluſa, fames Byzantios non parua uexaret. Ea enim obsidio dies xv duraũit, quib. prælium factum non est. Neq; enim postulatam pecuniam reddere Genuenses recusabant: sed quãuis pollicerentur, differebant. Venetí autem nullo modo uacuí abire poterãt. Nemo autem erat, cui non admirationi esset Venetorum & disciplina militaris, & cum æquitate magnificentia. Nemo enim omnium illorum quicquam cuiquam rapuit, sed pecunia data emit: idq; cum tanta & promiscua turba cum eis esset. Parebãt omnes magistratib. suis, ut pastoribus oues: & omnes dies illos in naubus stabant, ardori solis nõ cedentes.

Venetorum disciplina militaris.

Roma-

ἱερᾷ· γὰρ αἰχμάσιν ἐξ τὰ ἑαῦτῶν δ' ολαδ' ἀ ζ ἀγίας ζ πεσαρακοστῆς ἑβδομάδ' α, συμπέσοντος πόλεμον τὰ ἀμφοῖν τῶν Βασιλίων στρατόπεδα, ἀγχοῦ τ μεν ῥοῦ τοῦ μέγ. ἑστρατόπεδα δ' τὰ τὸν μὲν ἑωσταντῖν· ὁ ἀσαν, ἑκάτερ δ' ὁ πρωτοστάτης. ἐλάφεσαν τοίνυν ἡ τοῦτο τὸ κράτ· οἱ γὰστῖος ἔνδ' ἀμυτέρων τινῶν καὶ ζ γὰ ζ πολέμου ὁ πλέος ἦν δ' ἐκ ἑστρατιῶν. ἐέλασαν δ' τ τάξεμ ἔχον οἱ πλέος μετὰ τ ἑστρατιῶν τ· ἀσαν. οἱ δ' ἐτέροι γυμνωθέντες, ἐλυσχῶς ἦ ὑπὸ τὸ βυζάντιον ἐκ ἐκίνησαν. ἰδ' ὧν ἐλι ὁ τ· Βασιλεὺς κατὰ ῥᾶν τοῖς αὐτ ἐκινήσαν ἐπιφθόνω τῶν τύχῃ, τὰ κατὰ μακεδονίαν καὶ θράκῃ πάντα κατεκοσμῶ· ὡς αὐτῷ γ ἐῶν βυλομένῳ, ὑπὸ τὸ βυζάντιον μεσῶντος ἤδη ἐαυ δυσ' ἡ αὐτὸς μὰ φθάσαντες, ἡνίκα ὁ τ· Βαλγαρῶν στρατὸς ἀσαπολίσσην, ὅπασι μέτα στρατ· ἀναλογημ ἔχοσαν ἐύρηνότες ἦ Βασιλεύσαν, καὶ ἄλλως ἐπιπονῆσαν ἰδόντες ἐκ τ λιμῶ, ὃν ὁ τ· Βυζαντιπῶν τῶν ἐκεῖσε φίλος πεφυκότων, κατασφάξαντι τὸν τι Βασιλέα, καὶ πᾶσαν ὁ τῶν ἀλπίδα ἐκ ἡ μέαν αὐχλῶ κατεστῆσαι τῷ σφῶν αὐτῶν ἀρχηγῷ, τῶν ἐκ βυζαντίου μέχρι τοῦ ἴστρ, ἃ ἐ μὰ τοῦτο γε ἐδυνήθησαν, ἀλλ' ὧν τί γε ἐδύνατο δώσειν αἰφνίδιον τῇ γοητείᾳ βασιλῆ ἡγεμόνες, ἄδεσπον αὐτῷ δ' ἐ τῷ νέῳ τὸ λοιπὸν τῶν ὑδῶν τὸ βυζάντιον κατεσκόπουν, καὶ ταῦτα πρὸς τὸ ἐ ασεβῶς ἐπέσης συμπράσσειν μετὸ σκάφος αὐτῷ· ἦ τύχης αἰεκπώτου, πέσης τῆς ἦ ῥομαίων ἐκπόλεως ὑπαδεχθείσης πιπτούσης. ἐτυχε τοίνυν πρᾶς ῥ τωστῷ ἐυνδύνης ἀ πελαίπως· ὁ αὐτὸ μεγαλόπολις διασωθὲν τότ. ὃς κατὰ μῆνας λίξουῆς ἑπομένως πᾶς μεχρὶ τ πεντήκοντα παρὰ βρεττανῶν ὁπλισθῆσαι λαμπρῶς ἦ ἐκπλεῦ κατὰ ῥ γὰ τοῖς γαλάτ γηγενῆσι ὑπισόσαντο, μὰ βυλομένου μηδ' ἰσυχίας ἐκδιδόναι τὰ χρήματα, ὅσα ἦν φορτίδες ναῦς αὐτῷ παρεστὼ γηγενῆται πρὶ μισᾶ κατὰ πελάγ ζ πάντα θαλάσσης βαίως ἀφέλοντο. ἡ ἐλθῆσαι κἀ ζ λόγου καὶ πρᾶ κοντα, ἰσόπλουσά τι ἦν τὸ πᾶ βυζαντίῳ κῴας, καὶ ἴσοσαν ἑαυτᾶς μετοπλεῖν ἐπ' ἀγκύραν πολεμικὰς ἦ ῥῷ τοῖς γαλάτ γηγενῆσι, ἐ ἀκ ἐέλοιντο τῶν ἦ χρεμάτ ἀπόδοσιν. οἱ δ' ἐκεῖθ', ἡγεμόνα ἔχον αὐσαν τὸν πᾶ ἐῶ πορθμὸν, ὃν διὰ ἦ πόντ καλοῦσιν ὠχῴαν. ῥῶδε προγόνλας τὰ παρὰς ναῦς ὑρηνότες πᾶς ἐκπλοῦν ἐπόμους, ἐκράτησάν τι, καὶ διώκειν αὐτοῖς γὰ ἐδόκησαν. ἡ κατὰ ἦ ἐκ ἦ πόντ κατεχομένων γηγενῶν ἑλκάδων, ἡ ταύτας ὑπέσασπες ἐσῶσαν. ὧν ἓν ἡμέρᾳ ὀλίγων ἰσθέν, τοσοῦτος ἑλκάδας ἐλούσας ῥωμαϊκὰς ἐμὲ καὶ λατίνικὰς, ὡς πλεῖόν τ τοῦ παύτ μικρῷ τῷ πρὸ μόν. ἤλίσκοντο γὰρ σῴζειν ἐμὲ καὶ ῥωμαίων ἑλκάδ' ας, μὰ λάθοιν δ' αὐτὰ ἡμᾶς ἐκφυγόντες καὶ λατίνων συχνοί. καὶ σωιζόμενοι οὕτω, τῆς στρατιᾶς ἀπαλλαδόσης, λιμῷ τοῖς βυζαντίοις ἐγένοντο οὐ μικρόν. ἐμέρκισε γὰρ τὸ ζ πᾶσιν πολεμικὸς ἔχει πρωτοπαθὲς ἐμᾶς, ῥῷ ἐς πόλεμ· μὴ οὐκ ἐγήγερτο. οὐ γὰρ ἀπολίσσετο τῶν τῶν ζωπυμένων χρεμάτων οἱ γρεοῦντες ἀπόδοσιν, ἀλλ' ἐκεχρεώστο μῆ, ὑπερθέσθαι δ', τοῖς δ' βρεττανοῖς ἦκεν τῶν δικαίων ὧν ἔλασ' ἐκπονήσαι πρός. ἐσῶ γε μὲν οὐ λήσω, οὓς οὐ μέλα ἰδεῖν πλέῳ ἀ τῶν βρεττανῶν ὑπερβολὰς, καὶ ἀ μετὰ δικαιοσύνης μεγαλοπρέπεια. οὐδὲ γὰρ ἤρπασε τῶν παύτων ἐκόντων οὐδὲ ἑνὸς ἀφειλόμενοι τὶ τῶν ἀπαύτου ἄνδ πόμις ἀγχοῦ, καὶ τοῦτο τοσοῦτον πλῆθος τι καὶ σύρφακ· ὄχλου συνόντ· ἀλλ' ὅσα ἅπαντες ἦσαν τῶν τῶν ἀγχόντων ἰδιωτῶν ἐπώλουν, καθάπερ πωλοῦσι τὰ πώλια. καὶ ὅσα αὖ πᾶσι ἐκάστοις τὰς ἀμφὶς ἐπώλουν ὧν τῶν πᾶν, μεδαμῶς ἐπ' ἀδίκοις πᾶσι τῶν ἀκμῶ ἐκόλω τῶν τῷ ἡλίου φλογός.

πὸ Α

τὰ δ' τῆ ξυμαίμῳ ἀκάτια ἐπὶ πλεῖστ' ἐφωτικύκλωσαν αὐτὸς ποιῆ ὁ, τι χρεὼν ἐς τύχοιεν σοίσιν ἀφίστοις κομίζοντες, & αὖ πλαμβάνοντα πλοῖα ἢ ἰχθῦ τ' μάδεσι. ἀλλ' ἐπὶ τῆ ἄλλοις κομίζων ἐκόντων τῶν ἄπασῶν τ' πλεύματος ἐλυμήναντο τὸ πρᾶγμα· ἐπὶ γὰρ τὸ ῥ' πλέγμα σίτος ἢ κριθὴ. τῆ δ' ὕδωρ, πεύκη, ὁπόσα γλυκαίνει λίμνοι ἰω παῖδες τ' ἢ μαιώτιδες, ἢ πάμοι τανάϊδες. ἀλλὰ διετήρησαν ὧν τάκεῖθες ἀλύσκοντες, ἵως ἐκπλαύσαντες τὸ χρεὼν, ἀπέδοσαν ἅπαντα. ὧν μὲν δ' ἐπὶ ἐπὶ τῆ πόλει. λοιπὸν δ' αὖ ἰὼν, ὁ ἢ ὡς ὥρας πρόσωπον τὰ λαθραῖα βουλεύματα. ὁ γὰρ βασιλεὺς ἔφυσεν πρὸς αὐτὸν πρόφασιν ἀπιστίας, χρήματα ἐπαιρόμενον, ὡ σωθῆναί σωτηρίας μᾶλλον χρῆσθαι τοῖς πρὸς τῆ βασιλέως ἄλλοσε. ἔδοξε μὲν ἐπὶ ἐπιγνῶναι, ὅτι μὴ ἐξεμβάλοιμι τῆ βορειακῶν τῆ τοιαύτῃ πρόσοδον, ὅτι ἐ ῥᾴδιον ἦν ἔδοξε σωτηρικὸν τῆ, ἀλλ τὸ σωτηρίαν φρουρεῖν τὸ πυργούμενον ἐν τὸ τεῖχος ἅπαν, ἀμὲ & τὰς πύλας τ' βυζαντίων. λοιπὸν δ' τ' πρεσβυτῶν πρὸ τῆ πύλη ἀλλῶν, πρηχιλίης ἱππάσας ἢ τὰ ξυτεάμενα ὁ τ' ἔνδ γαίσου ἀκολάβρῳ ἀρχοῖς, συμμαχήσοντας ἐκπέλαι τῷ βασιλῆ ἢ τ' νὸς βασιλέως. εἰς δ' πρόσπτυγμένον ἐω, ὡς ἐβουλεύθη πῆ ἀστικῶν, ἀ ἀσέλασις ὧν τύχειν πρόσπτυσις, νυστερισμέν τινα ἐξ πέξασθ τ' τὸ βυζάντιον. ἀλλ' ἐλαυνόσιν ὁ συγκιχάσητ σοίσιν ὀρθοῖς χρῆσθ πυλῶν, πλὴν ἢ μόνῳ τῷ σφῶν ἐρᾶτ ῶν. διὸ ἢ τῆ κινεῖν τες, ἱερὰ πατρῴδα ὄντα ἢ τὸ πατρικὰς ἐπίσχετο τ' βασιλεύσεις ἀφ' ἢ ὀφθῆναι τὰ. ἀλλὰ μὲν ἅμα πρόσθεν ὀξέπεσεν ὁ νὸς βασιλεὺς μετ' ἐλήλυθ πᾶν πᾶν, ἦκον δ' ἀφανεῖς ἐθέλοις ἐκπολίσειν ὧν τὸ βυζάντιον. εἰ δεμένων τ' πυλωρῶν ἀπικλείδι· ἐς δ' τὸν ἐκ καθ' ἅπ δ' βασιλέως ἢ πάππα ἐρμῆς, ἢ ἐπιγνῶναι πᾶς ἅπαν ἐπεξῆν τὸ πρὸς πέρδ ὡς ἐς τ' ἀγνωμοσύνων, πρὸ τ' χρεῖαν τ' ἀπολακτῆν ἐκλυσιν, οὕτω πυρφυρώσας ἢ μεταξὺ μάχης. ἀλλ' ἐ τ' βυλγάρων ἐλπίδες κ' θέλουσαι τῆ τυχεῖν βασιλέως ἐπ' ψυχῶν, ἐκ ὧν σωθῆναι πᾶς ἐκάτα δ' ἐπίστευσιν. ἅπαντα δ' ἐπ' σθὲν ἔχον αὐτῷ καθαρῶς ἐκ πολλῶν τῶν πρωταφέτων. τότ' μὲν δ' τριῶν πρόσεσθ' τῶν κινδύνων τῆ πόλει, ἀλλὰς τ' σκοπαρθὲν πτύχεσι τὰ λες. ὄγκ μὲν βασιλεὺς ὁ νὸς ἐς ἐβούλθη ἐπαί, σφαδρῶς αὐτῷ μᾶλλ πῶς τῆ ἀνείαν τῶν βυλδυμάτ' κἀ πλὴν οὕτω συμβᾶσαν τῶν πραγμάτ' ἐμέμφετο πρῶτ' ἐπιτασαν. ἐπ' ἄρ, ἀπιγκαπὶ ὑφκα. κἀ πρωΐ βῶν κατέλυσε τὰ χοῖσι λέγες ὑδικελαμέν. ἐκθορ σφας ἐβούλετα πῶς τὸν πραγμάτ' τῶν βυλγάρων ἐχθ' πυ ἐπρασσ' δύοντα· κἀ δῶρα τὰ μὲν πλὴ πεμφ, τὰ δ' ἐπαίχετα, ὰ λαβὼν τὸν ἐκεῖσ πράσσ' ὧν τὰ οἴκοι κἀχωρεῖν. κἀ σωθέμενος, πῶς δύοιεν καλῶ μετὰ τῆ αὐτῷ παραχώρ· ἢ τῆ ὑσῆς ἐκ ψυχῆς ἐδ μάνας ἔπαθ' πρόπεμφ.

Romanarum uerò nauicularum magna multitudo eos circundabat, quæ eis abundè quicquid erat opus afferebant, & plus quàm merebantur accipiebant. Imò ne raptarum quidem nauiũ merces ulla ex parte læserunt. Vehebant aũt frumentum & hordeum, & salsamenta, é lacu Copaide, & Mæotide & Tanaï fluuio. sed prorsus illæsas conseruarunt, donec recepto eo quod debebatur, omnia restituerunt. Hæc una est calamitas, quæ tum urbem presit. Illud uerò grauius fuisset, si arcana consilia successum habuissent. Imperator enim per occultos legatos pecuniam eis promiserat, si occulta sibi ad urbem capiendã adiutores essent. Id uerò factum non est, siue repudiata á Venetis legatione tali: siue quòd eam rem haud esse facilè cernerent, cum continentibus præsidijs mœnia & portæ munitæ essent. Alterum infortunium urbis fuit, cũ Bulgarorum princeps seniori contra iuniorem tria millia equitum subsidio ex pacto misisset: quibus mandatum esse, nescio quibus autoribus, ferebatur, ut data opportunitate, res nouas in urbe molirentur. Sed cum uenissent, urbem ingressi non sunt, duce eorum tantum excepto. Quare in latus declinarunt, castris ad stadia ab urbe V & XC positis. Pridie uerò iunior Imperator cum paucis equis ex occulto in urbem insilire conatus: sed animaduerso eius conatu, à custodibus exclusus fuerat. Post igitur coactus, uehementer aurum Imperatorem orauit, se dicto eius pro mancipio potius audientem fore pollicitus, quàm ut alterutri aliquid grauius accideret, cum eò discriminis uentum esset. Sed Bulgarica spes, senioris animum adhuc erigens, precibus eius nullum relinquebat locũ. Deinde planè illi fidem habere, tonies deceptus, non poterat. Tres igitur hæ calamitates urbi minitatæ sunt, nec ulla tamẽ ad exitũ est perducta. Enimuerò iunior Imperator irrita cõsilia sua grauissimè dolens, & fortunæ inconstantiam incusans, ac propè desperatis rebus ad locum quendam Logos abit: & inde ad Bulgarorum ducem, qui castra in propinquo habebat, Legatos cum muneribus mittit, & plura ei pollicetur, si copias suas domum reduceret. Assensum ad epulas inuitat, cum tribunis: eosq; postridie lætos domum uersus abeuntes prosequitur.

A Venetis legationem repudiatam.

Veneti nepotem una re uolunt.

A Bulgaricis auxilijs periculum.

Nepotis conatus occupãdæ urbis

Bulgari domum reduunt.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΔΟΤΩΝ ΤΗΣ Ιωαννουπολέως δύο ἀνδρῶν.

DE DUOBUS VIRIS qui Constantinopolim prodiderunt.

ΤΟΥΤΩΝ οὕτως ἐχόντων, ὡς πολλοῦσι πρὸς Βασιλίσκ τὸν νίον πρὸ τὸ ἀλλαδῆ χωρίον στρατοπεδεύοντα, δύο τινὲς τῶν τὸ τάχος φρουρῶν, ὄνομα κάμαρις τις καστελλάνος, πατρικίου τινὰ μετιόντες πλὴν τύχην· οἳ καὶ

VAe cum ita se haberent, duo custodes mœnium urbis, ad iuniorem Imperatorem, in eo quem diximus loco castra habentem, trãsfugiunt, nomine alter Camaris, alter Castellanus, fabrilẽ artem exercẽtes: qui

qui seducto Imperatore, omnibus arbitris remotis, Cantacuzeno Magno Domestico excepto, de proditione uerba faciũt, & scriptas pollicitationes pecuniarum & possessionũ diuitum postulantes. Quibus facile impetratis, & hora & ratione rei gerendæ indicata, ipsi quidem uteriti ne uicinis suspecti essent, postridie redeunt. Imperatos uerò quatuos dies cunctatus ibi, scalas è funibus confecit, qualibus in maximis onerarijs utuntur. Cùm destinata nox adesset, proditores uesperi multo uino empto, uicinis excubitoribus merum ad bibendum dederunt, ut somno grauissimo oppressi, sespiratione excepta, nihil differrent á mortuis. Media nocte adsunt, qui scalas ad mœnia apportent: quas mox funè demisso attraxerunt proditores, per eásque octodecim armatos: qui cum descendissent, Romanam portam facile demoliti sunt, ut Imperator cum exercitu, prohibente nemine, ingrederetur. Sed illud penè me præterijsset. Post solis occasum Byzantijs portis clausis, quidam è proximis uillis anhelans accurrit, & Gyrolimnę porta uehementius pulsata, aliquem intus cuocabat: qui cum uenisset, paulo antè se uidisse dicebat, multos è tumoris Imperatoris exercitu festinãter ad Romanam portam accurrere. Quod Imperatori maximũ terrorem incussit. Varijs igitur cogitationibus perturbato uisum, complures milites custodes emittere, qui terrestria mœnia à mari usque ad mare circuirẽt. Sed Magnus Logotheta impedijt, indignum esse magno animo inquiens, tam leui rumore commoueri. aut enim falsum esse nuncium, aut stultum esse conatũ tam paucorum, cum & mœnia & portæ tot armis septæ sint. Idem enim hostibus nunc ingredi parantibus usuuenturum, quod contra stimulum calcitrantibus. Hęc uerò dicebat, uel ut rei militaris ignar', uel animo à numine quopiam labefactato, ut sententia contra seniorẽ Imperatorem diuinitùs lata tandem tata esset. Nondum tertia parte noctis elapsa, denuò complures rustici è suburbijs Byzantij ad Gyrolimnæ portam adsunt, & custodibus indicant, magnã hominũ multitudinem foris ad Romanã portam cõuenire. Quod rursus Imperatorẽ magis etiam terruit & perturbauit. Itaq; asperiore uoce Logothetam increpans: Videris (inqr) homo ferreus esse factus, qui adeò securus sis, nec pericula quę nos circundant sentias. Nónne uides rem nõ pati ut sedeamus, & dormitemus? Nepotis enim tumultus aures meas tanq; erepitaculũ magnũ personat, meumq; perturbat animũ: calamitatum mare contra me erupit, q̃d pectus & cor meũ cõcutit & demergit. Verùm ille Machabęus erat, inq; pnore sententia permanẽs, nuncios illos uti rupes marina contemnebat.

Byzantium proditione capitur.

Logothetæ securitas causa interitus.

οἱ καὶ ἀποκλείοντες τὴν Βασιλίδα, μεθ' ὧν ἄλλου συ-
νόντος πλῆθος τοῦ μεγάλου δομεστίκου τοῦ Καντακου-
ζηνοῦ, σμαλίζονται πρὸς θεοσέβειαν. καὶ ἐπαπορῶν
ἐγγράφους ἀπαιτήσας χρημάτων ἀμοιβὰς καὶ πλουσίων
ἀρθίτων. ἃ δὴ πάντα λαβόντες ἁλίσκονται, καὶ διελέ-
χθησαν τῷ ὥρᾳ καὶ τῷ τρόπῳ, αὐτοὶ μὲν ἐπαινέ-
σαντες δὲ τὴν ὑπόθεσιν, διὰ τὸ μὴ δόξαι φιλονεικίᾳ ἐμπε-
πωκέναι τοῖς ἐκ γαστέρων. ὁ δὲ Βασιλεὺς τέτταρας
πρωϊμαίους ἡμέρας ἐκᾶ, διλίμακα σφᾶς μεθ' ὅδου κατε-
σκεύασε, ὁπόσαις καὶ πρὸς τὸν ἰσὸν αἱ μίγιστα αἰω-
ροῦσιν ὁλκάδες. τῆς δ' ἐπιούσης ἐπιλυθούσης νυκτὸς,
οἱ μὲν πρόσται ἄνισα ἀληθόντες ἢ ἐπιφῶς οἶνον
πολὺν ἄκρατον, πίνειν παρέσχον τοῖς φύλαξι τῶν
φρουρῶν, ὡς ἐντεῦθεν ὡς ὕπνον πρακτέα πάντες
βαθύτατον, καὶ μηδὲν πλὴν τὸ αἰσχυνῶν ἀπολεί-
ναι νυκτῶν. πρὸς δ' μέσας νύκτας, ἅπνουν οἱ ἢ κλέ
μακα φέροντες παρὰ τὸ τεῖχος· ἓν δύὸς ἀνέβη-
σαν χρόνον χαλάσαντες ἄνωθεν οἱ πρόδοται, σὺν
ὅπλοις καὶ ἀνεγκεῖν τῶν ἔνδοθεν ὁπλιτῶν ἐκπεπλήκτο.
οἷς κατενεχθεῖσιν, ἐκμοχλεῦσαι βαλίδας πλὴν τοῦ βη-
μαίου καλουμένου βυμβίζειν πύλιν· καὶ λοιπὸν ἀ-
κωλύτως στρατὸς εἰσχέαι ξὺν γε τῷ Βασιλεῖ. ἀλλ'
ἐκεῖνο μικροῦ με παρῆλθεμι. δύοιν γὰρ ὄντοιν τοῦ
ἁλίου, καὶ τῶν Βυζαντίων πυλῶν ἐκκλῃσθεισῶν, ἀπὸ
τῆς ἐκ τῶν ἐγγὺς χωρίων, ὡς θρόμῳ ἀδμώνων. καὶ
μεγούσης τις παρὰ τὴν γυρολίμνη πύλας ἐκπλακη-
τέον, ἐκάλει τινὰ τῶν ἔνδον. καὶ ἐλθόντι, ἐπερω-
τᾶν ἔφασκε τὸ βραχὺ πλείους πινας τῶν τοῦ
νῦν Βασιλέως στρατιωτῶν προσιλαύνοντας, πρὸς τὰ τῶ
ἐν τῷ βημαίῳ τάφῳ τῆς πόλεως. ὑπὸ ἀκουσθῆ τῷ
Βασιλεῖ, φόβον ἐνέβαλε πλεῖστον, καὶ δέους ἐνέπλη
σεν λογισμῶν. καὶ ἐσέβη αὐτίκα συχνοὺς ἓν στρα-
τιωτῶν ἐξαπεστάλαι φύλακας πρὸς πύλους τὸ χθε-
σαῖον χρυσοκλύστους τοίχους, ἐκ θαλάττης ἄχρι θα-
λάττης. ἀλλ' ὁ μέγας ἐμπόδιὸν γεγράπται λογοθέτης,
ἀνάξιον εἶναι φασκε μεγαλοψυχίσει φρονήματος, φύ-
σιλ δύσαι πρὸς οὕτω μικροψυχίαν ἀνδρὸς καὶ φώμης
ἀγχινοῦς. ἢ γὰρ μὴ εἶναι τὸ λαληθὲν ἀληθὲς, ἢ μικρὰ
εἶναι τῶν ὑθιχαίρων, τοσούτοις ὅπλοις τῶν τε πυ-
λῶν ὁμοῦ καὶ τῶν τοιχῶν περιφραγμένων. πανταχοῦ γὰρ
πάσονται ἐν τῇ σὺν ὑθιχαίρων ἐθελήσαιεν οἱ πο-
λέμιοι, ὁπόσοι καὶ οἱ πρὸς κρήνῃ λακπίζοντες. πανα-
τὸ δ' ἔφασκεν οὗτος, ἄτε ἐξ τὸ ἀθλιὸς στρατιωτι-
κῶν εἶναι πεφυκότων, ἄτε τὸ θεῖον σφάλματος ἢ
τύπου διαύσιον, ἵνα καὶ πρᾶξις ἡ λυσῳθεῖσα ἐπι-
σὺν ψῆφος χοὶ κατὰ τὸ γηραιοῦ Βασιλέως, καὶ ἓν
τύπου πεφυκότων. οὕτω τὸ πρίσμα τῆς νυκτὸς πε-
ρῥῥύη, καὶ συχνοὶ παρὰ τὰς πύλας αὖθις ἦ γυρο-
λίμνης ἄνωθεν ἀγγελοῦσι πυθόμενοι ἐκ ἓν πλησίον τῆς βυ-
ζαντίδος, καὶ πολὺν ἐλάλουν τοῖς φύλαξιν ἀθρόοι-
ζεσθαι ὁμίλων ἔνδοθεν παρὰ τὰς πύλας τὸ βημαιοῦ.
ὁπόθ αὖθις ἐς τὰς Βασιλικὰς ἐκοὰς αὐγώνυμίου,
ὡς φόβου καὶ δέους ἄγαν πλείονος, καὶ πρακτόρας
χρεσκέλθου τῇ φωνῇ, πῶς τὴν μίαν ἔφασκε λογοθέ-
τὴν ὄντως ἀνθρώπου πολέμου φύσιν ἐληφέναι. ἆρα δὴ
ἐν ἐλπὶς ἔχοις ἓν λογισμῶν, μὴ ἐκ ἐπεισθεὶς ἓν
πόσι σχόντι ἡμᾶς αὖτι καθώνων. ἃ γὰρ ὁρᾷς ὡς οὐκ
ἐᾷ μι τὸ πρᾶγμα καθαδῆ, μηδὲ κατασφάλειαν, ἀλλ'
ὥσπερ ἡ ἰσχυρὸς πάτταλος ὁ τὸ ἐγγόνι μι δέους
ἐροτῶ με τὰς ἀκοὰς, μὴ συγχῶ με τὸν διάνοιαν, καὶ
δ' ἀνῶν μοι πόλεος ὄψομαι, πῶς τι φρενὸς πνεύσῃ συχνὸ, μὴ κυκῶν μὴ βυθίσῃ μι τὸν καρδιαῖδ' ἄντικρυς
μακκελαῖος ὢν, πῶς πρότερος ἐμβύνω δίκασι, μὴ πλαφρὸν τὸ λεγόμενα, καθάπερ ἡ πόλεως ἁλάσιος.

ὅτι

ὅτι καὶ αὐλαῖς ἔτι ἐκαθεύδησαν, ἀφύλακτοι δὲ μάλιστα ὄχλος, ὡς ἐφ' ἱκανῷ τὰ πρῶτα πολεμήσαντες ἔφθη δραμόντα. ὁ δὲ Βασιλινᾶς μόνος ἐκπλαγείς, καὶ ἐκ ὑπνου, πλὴν ὀλίγων παρακούσας, ἐπόθει ὃ συνέβαινε τοῦ πάλους, ὧν ὁ Βασιλικὸς ἡγεμὼν αὐτὸς ἑαυτὸν κατέλιπε λείπειν, μηδεμίαν ἔτι ἐπιστήμην ἐκδύς, ἀλλ' ἅμα πάντας καὶ ὅλως φιλανθρώπου σκηνῆς τῶν ἀπόγονοις, ἕκαστα μεμερισμένος περιοῖς ἡγεμονικὸς λογισμοῖς τῶν ψυχῶν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα πρὸς ἐρώμενον τῆς κεφαλῆς συγκεῖ, ὅσαπερ αὖ ἡ ἐρασθεῖσα ἔχει πυρὸς ὑφαπτόμενος κάτωθεν τῶν λείπων. τὸν δὲ ὕπνος ἐκχέον πολὺς ἀκαιδὴς θέρμος ἔσβεσε πρὸς τὰ βασίλεια, ἡ πύλας, τῶν δὲ βασιλικὸς πρόμαχος ὄνομα, καὶ κρότος ὅπλων μάλα πολύς. ὅσων γὰρ οἱ συναγωνιστὴς τῷ βασιλᾶ σφαπῶσαι πλέοις ἐλάκοσίων, ἡ ἅμα παρέλαχεν ἀνάμεσα ἡ γλῶσσα τὸ νέον ἀναπαύσασθαι βασιλέα. ἀκούσας δ' ὁ γηραιὸς βασιλὺς τὸ θορύβου καὶ ἡ βοᾶς, ἐξανίστη ἡ λείπος, ἐκπλήξας πολὺ σωνεχόμενος, καὶ μόλις ἀφ' ἑαυτοῦ ἐγένετο μόνος σφαπῶσαι, μόνος σφαγεῖν (πλὴν γὰρ τῶν θελαμπόλων μαρεκίσκων, ὅπλα πολλὰ τὰ βασίλεια ἔχει) κατεφύγε πρὸς τὸν θεὸν ἱκετεύων ἡ ὑπέρμαχον θεομήτορος ἡ ἀειπαρθένου. συχνῶν γὰρ ἀμφὶ αὐτὸν ἐκκλίδων πρὸς τὰ βασίλεια πρόσφορον, καὶ ἐν καὶ δὴ ἤδη μόνον ἀσφαλές. πρὸς τοῦτον τὸν καταφυγὸν, ἡ πρόχυδις τὸ λαφῶ μάλα πρόμαχος τε Σχοῖνος, ἐλεῖτο θάρσος μὴ πρὸς λιπεῖν ἐκπνέοντα μαιφονίας ἐξίστη τὴν ψυχὴν τῆς πίμφαι. καὶ μὲν καὶ ἐπίκουρος ἐγένετο ἡ δίκαιος αὐτῷ, καὶ πρὸ ἐλαῖ ἐσα βάλλ' ἑνὶ μάχης θυσίκος. τοιοῦτος γὰρ ἦν ἡ βασιλεὺς ὠνείρατο τὴν ὑπὲρ ἐκείνου ἡ παῖδ' ἔσα βάλλ' ἑνὶ μάχης θυσίκος. τοιοῦτος γὰρ ἦν ἡ δίκαιος αὐτῷ, καὶ πρὸ ἐλαῖ ἐσα βάλλ' ἑνὶ μάχης θυσίκος. τοιοῦτος γὰρ ἦν ἡ δίκαιος τῇ θυτικῇ πρόσφορος, ὁ νέος ἐξωθεν βασιλεὺς συγκαλέσας πάντας αὖε πρὸς αὐτὸν στρατηγοὺς καὶ ταξιάρχας, παρικαλῶν μάλα σφοδρῶς, μήτι χάρα φονεύσειαν, μήτι γλῶσσαν ὑβρίσειαν ἐπιγενικὸν μήτι τῷ πάππῳ καὶ βασιλᾶ, μήτι μυλωνὶ τῶν ἀπαύλων ἑτέρῳ. ἐ γὰρ ἁμῶς, φησὶν, ἀλλ' ὁ θεὸς ἡμῖν τὰ τοιαῦτα πρόχειρα πρόσπαια. καὶ θεὸς μὲν βάλοιτο παῖπα ἐμοὶ, ἐπαγωγὰ δὲ παῖπα, ἀσφῶν, ἀὲ, θέλαστα, γῦ, σύλφωποι, κλφωποὶ, πρασπῶν, λοιμοί, σεισμοὶ, ὑπὸ ῥαγδαῖοι, πυρπῶν ἀφορεῖαι, ἡ ὅσα τοῦτοις ἐπόμενα· τὰ μὲν πρὸς δύσαιμόνιαν, ἃ μέλλομεν πρὸς παιδίδυσιν καὶ σωφρονισμόν. ἐπαγόμενος δὲ ἂν ἡμῖν καὶ ὁλαστὰς ἡ πρὸς ἡμᾶς χρώμενος παιδύσιος, διδυσπνόας καὶ πρόσπαια τοὺς ὑμῶν διαξιᾶς. χρὴ οὖν τοι δ' ἴσως ἔλεος αὖξειν καθ' ἡμᾶν, καὶ ὑπόπτως ἡ ἡμᾶς ἐσόμενα τοῖς θεοῖς τοὺς ἡμῶν χώρας πρὸς δύσιν ἢ παιδίδυσιν, ποιοῦσι πάντως ἐσόμενα καὶ ἡμῖν, οἷς ἡμᾶς πρὸς δίκαιος ἐσόμενα. ὧν δὲ μᾶλλον ἴλεως Σοίκην συγγρωμῶν τε καὶ ὁμοφύλων ἡμετέρων, ἅμα γῦν πρόνοιαν ὑμᾶν αὖ, φιλανθρωπίαν νεμόμενος βέλτιον, μὴ βαρυτέρας αὖτοὺς παιδεύσθαι θεομήνας. φ' ἑαυτοῦ γὰρ ἐν τῷ βασιλέως, εἰσῆλθε τὰς πύλας τῷ νέῳ βασιλᾶ, καὶ ἐγγύλιος αὖ τοῦ πάντας κεφάλαιον παρὰ τὸ πάππου τὸ σφὸν τύμβου ὁ θεὸς ἀφιλόγυμον τὸ βασίλειον, ὡς μοι, σκῆπτρον, σοὶ τῶν ἐκείσατο, μέλλον παῦτον αὐτῷ παρὰ σοῦ χρεῖν, αὐτὸ πολλῶν ὧν ὀλίγων σοὶ χρήσιμος ἐλεύθερος (ἐν γὰρ λίγῳ φῶτας παρούσας τύχας ἂν, ὅτι καὶ τοῖς χρήσιμος αὐτῶς, καὶ τῆς ἐν βίῳ πόθεν, μετὰ χι θεὸν, αὐτὸς σοι κατέλιπε αὖτοῦ) χάρασά μοι τῶν ἐμαυτοῦ ζωῶν, φῶσαι πατρικῆς λιφαλῆς· μὲ βίαιον ἐπφύγκος αἷματι σίδηρον, ἐφ' οὗ σὺ τῆς ὠγκὸς ὀρίξω τὸ ζῶν, πάθραπτον μὲν ἐπάνω δίκην οὐρανοῦ τε καὶ γαῖ-

Proinde surrexit, cubitum iturus: reipsa ut ostenderet, inanem esse tumultū ea quę foris ab hostibus agerentur. At Imperator solus relictus, nec quenquā habens qui cum dolorem suum cōmunicaret, in suum lectulū & ipse in cubuit, nulla uestę exuta: sed una cum ijs extrema desperatione induta, animo crebris & diuersis cogitationib. æstuante iacebat, corpus huc atq; illuc subinde reuoluēs, nō aliter q̄ si prunæ lecto subiectæ essent. Interim magnus ad palatij fores tumultus audiť, iuniorisq; Imperatoris ingressum nuncians, & plausus armorū magnus. Erant enim milites amplius DCCC cum Imperatore ingressi, simul etiā undiq; faustis acclamationib. iunior Imperator salutabatur. Senior uerò tumultu & clamore audito, de lecto surrexit perturbatissimus, & omni ope destitutus ducum atq; militū (palatiū enim, cubiculi ministris adolescentib. exceptis, desertum prorsus erat) ad sacrā imaginem Deigenitricis Hodegetriæ confugit, ante multos dies in palatiū translatam, quæ ei firmo solatio erat. Hac igitur fretus, & humi prostratus, ardentes cum lachrymis obtestatur, ne periclitantem deserat, & sicariorum ensibus obijciat. Exaudiuit preces eius, & festinum tulit auxilium, quæ quid uis potest, castissima Deigenitrix. Nam dum ille in palatio Deiparam ad hunc modum deprecatur: iunior Imperator foris, omnibus ducibus & tribunis suis conuocatis, grauiter edicit, ne autum Imperatorem uel manu uel ullo contumelioso dicto uiolarent, nec quenq̄ prorsus omniū. Hanc enim, inquit, uictoriam Deus nobis dedit, non ipsi paraui mus. Dei uoluntas mouet omnia, cui parent omnia: stellæ, aer, mare, terra, homines, fulmina, fulgura, pestilentiæ, terræmotus, imbres, sterilitates, & alia consimilia, partim ad felicitatem, partim ad infelicitatem, ac potius castigationem. Nobis igitur instrumentis castigationis usus, uictorias & trophæa latgitur. Fortasis autem cras alijs contra nos utetur: & quales nos in uictos erimus, tales utique & illi se nobis præbebunt. Quare si nos neq; cognatio, neq; eiusdem gentis necessitudo mouet: nostri ipsorum saltem respectu humanitate utendū, ne grauiorem Dei indignationē experiamur. Interea quidā è palatio iunioni Imperatori portam aperit, & ab auo hūc nunciū affert: Quoniā hodie Deus, mi fili, sceptrū Imperatorium mihi ademptū, tibi donauit, unū hoc beneficiū à te peto, pro multis quæ ab ipso ortu tuo in te contuli (omitto enim hoc rerum mearū statu, me tibi ipsius natiuitatis & progressionis in uitam, post Deū, autorem fuisse) dona mihi uitam meā, parce paterno capiti: nec uiolento ferro eum sanguinem hauri, à quo tu uitę fontem accepisti. Homo quidem cœlum & terram intuetur

Senioris Andronici trepidatio.

Auus Deiparæ imaginem amplexus à nepote conseruatur.

Iunioris Andronici moderatio.

Aui supplicatio.

» humanas uerò actiones cœlum & terra intuentur. Ne uelis igitur nefandi facinoris, quale ab omni æuo nemo unquam ausus est, inspectores habere cœlos & terram. Quòd si fraternus sanguis olim ad Dominum contra Cainum clamabat: quanto magis paternus sanguis ad Dominum clamabit, & terrę & soli & astris tantũ facinus annunciabit, & apud omnes gentium reges detestabitur? Reuerere senium miserabile, quod mihi paulo pòst obitum, tibi uerò longarum curarum requiẽ pollicetur. Reuerere manus, quæ te sæpe in cunis adhuc uagientem sunt amplexæ. Reuerere labia, quæ te sæpe summa charitate deosculata sunt, & alteram animam appellarunt. Calami á fortuna, piecti miserere, nec tu eum denuò conterere uelis. Ne tu cum homo sis, præsenti fortuna efferaris: sed rerum inconstantiam & uarietatem, á me sumpto initio, considerato. Respice longæ uitæ finem. Admirare, ut una nox, quæ me multorum annorum Imperatorem accepit, alieno Imperio subiectum relinquit. His uerbis iunior Andronicus delinitus, auiq́ salutis diligenti cura suscepta, uix etiam á lachrymis temperans, palarium ingreditur: ac primùm uenerabili Dei genitricis imagine, ut decet, adorata: deinde auum illi inhærentem abductum, salutauit, amplexus est, & blandis uerbis recreauit.

Nepotis humanitas.

DE REVOCATIONE *Esaiæ patriarchæ.*

INde in Manganium monasterium abit, ubi patriarcham Esaiã in libera custodia sedere diximus: quem inde abductum, & in unum Imperatorium currũ sublatum, ita ut purpura ornatus erat, in patriarchicum solium restituit, nullis episcopis aut presbyteris sequẽtib. aut antecedẽnbus: sed tibicinibus & tibicinis, saltatoribus & saltatricib. cum lætis canticis comitantibus. quarum tibicinarum una probatissima, equo uirili habitu conscenso, & prius milites sequebatur: & tum etiam patriarcham antecedens, solitis & meretricijs nugis ipsum patriarchã & cæteros, ad obscurum risum facilè commouebat. Eo die á mane ad uesperam, omnes opes è splendidissimis ædibus ablatas, & ipsas dirutas cerneres, uulgiq́ ludibrium: Magni Logothetæ in primis & omnes opes tam quæ in ijs relictæ, quàm quæ apud amicos depositæ fuerant, rapiuntur. Literis enim repertis, quibus perscriptum erat quid quisque accepisset, omnia directa sunt: nec omnium rerum quicquam ei est relictum, sed alia in fiscum relata, alia populo in prædam cesserũt. Ita subitò una cum liberis ad egestatem redactus est, qui post Imperatorem omnium felicissimus habebatur. Nam per multos annos summis successibus usus, uno die in extremã incidit

Direptio ædium Logothetæ.

ἧν δ' ἀνθρωπίνων πράξεων ὑποπίπτει γῆ τι καὶ οὐρανός. μὴ δ' οὖν ἰδιώτας ἀδικήσωμεν ἡμᾶς, καὶ οἷον οὐδὲ πω πεπλημμεληκὼς ἡμῶν, ὑποπίπτειν λαβὼν γλῶττα καὶ οὐρανόν. εἰ δ' ἀδελφοῦ αἷμα κατὰ τοῦ κτείνοντος πάλαι πρὸς οὐρανὸν, πῶς ὁ πατρικὸν αἷμα βοήσει πρὸς κύριον, καὶ γῆν τε καὶ ἀλίῳ καὶ ἀστέρι τὸ τοσοῦτον αὐτοκτονῶν πλήμμα, καὶ ἅπασαν μὲν ἅπασι πρὸς ἅπαντας βασιλίδας ἰδιώτιδι καὶ ἀδόξῳ γαμετῇ ἐλευθερίᾳ, ἐμοὶ μὲν βίου πολυτελοῦς οὐκ ἐς μακρὰν ἐπιχορηγήσῃ, σοὶ δ' φροντίδων μακρῶν ἀπέπαυσεν. ἀλλ' ἴθι πρὸς χάρτ, εἴ σε πολλάκις γ' ἂν αἰσχύναις ὄντα καὶ γαλεπῆν, ἐγκελίσωμαι. ἀλλ' ἴθι πρὸς χάλυ, πολλάκις μετὰ δόρατος σὲ τὸ φίλτρον φιλήσαντα, καὶ ἀδυτέρᾳ πεσόντα τὴν ψυχὴν. κέλαμε γ' ἐρρωμένῳ τὸν δόρυ τύχοις εἰκῆ φορῶν, καὶ μή καὶ αὐτὸς ἰδιώτης δ' ἀντὶ βασιλέως ἐπὶ σωτηρίᾳ. μὴ ταῖς πηγάσαις ἄνθρωπον ἂν πίεσθαι τύχοις· ἀλλ' ὅρα τὸ τῶν πεσόντων ἀξίωμα καὶ ἀπόλιπε μηδὲν, αἰχμάλωτον ἢ ἐλεύθερον, ὅρα μὴ πρὸς βίαν τινὸς. βαύμασον, πῶς μίαν δὴ νύξ αὕτη μὲν βασιλέα πεποίηκε πολυτιμῆτον βασιλεύσοντ', αὖ τινα καταλιμπάνουσα. τότε τοῖς τοῦ λόγοις μαλακιζόμενος ὁ νῦν ἀνθρωπος, μετρῶ δ' ἀκριβῶς ἅπαν χρόνον, ὅσον τὰ βασιλέα, πολλῷ τῶν στερεῶν τὸ πίπτον πεπόνθει πρόσωπον. καὶ πῶς ἂν μὲν τῇ σιδηρᾷ δὴ λαμπρᾷ καὶ ἀνίκητον ἀνὴρ τὸν πολεμίων ἀνέστειλε δόρυ, ἅπαν τὸν πίπτον ταύτῃ ἐκράτησεν ἐλευθερίᾳ, ἀκατάπτωτον πτῶμα πεφυκέναι, τοῖς λόγοις ἀνεξέταστα μαλθάσσων.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΚΛΗΣΕΩΣ *τοῦ πατριάρχου Ἡσαΐου.*

ΚΑὶ ἐκεῖθεν ἄπεισιν εἰς τὴν μαγγάνου μονὴν, ἔνθα φθάσας ὁ λόγος τὸν ἀλλοτρίου τοῦ ἀδίκου φυλακῆ τὸν πατριάρχην ἐκείνων καθέδρᾳ. ἔνθεν οὖν αἴρας ἐκεῖθεν, καὶ ἐφ' ὑψηλοῦ τοῦ βασιλικοῦ ἁρματος αὐτὸν ἐξάγας, ὡς ἔχει τὴν θρυπτοκαφῶν τοσμημάτων ὑφ' πατριαρχικὴν φορὰν ἐκτίθησι θρόνον, ἐκ ἰδιωτικῶν πάνυ τῆς ἀδυτέρας καὶ αὐληπρίδων, καὶ ἐχόντων ἡ ὀχυρὸν, σὺν ὑφλαῖς χαμευνίοις ἢ πομπῶν πομπεύουσιν ἱκανὸν ὃν μᾶλλον ἢ ἔλαττον αὐληπρίδων δυσωπῆσαι, ἵππος γὰρ αὐθρικὴν τῶν χάματι ἀδιαίνουσι, τοῖς στρατιώταις ὑπῆν μὲν καὶ τοῦτο, ὑπῆν δὲ καὶ πῶν πομπεύουσά τι τῷ πατριάρχῃ, ἢ ταῖς συνήθεσι ἢ παρακαῖς φλυαρίαις τὸν τε πατριάρχην καὶ ὅσοι τότε παρῆσαν, εἰς γέλωτας ἀσίμους ἅπαν παρασύρουσα. ἀλλ' ἐωμεν ἐς ἑαυτὸν ἰδίαν τὸν ἀμφὶ τῶν ταύτην ἰσχυρότατα τὸν ὅλεθρον ἅπαντα τῶν οἴκων τῶν λαμπροτάτων, καὶ λύμαντα τὸν ταχίστων κατεσκήπτε αὐτοῦ βροτείων, καὶ ἀρμοστὸν ἄθυρμα, καὶ μάλιστα παίσαν τὸν τοῦ μεγάλου λογοθέτου λαμπρότατον οἶκον, καὶ ὅσα τῶν χρημάτων ἢ τι τῷ οἴκῳ ἐκαμάξωτο, καὶ ὅσα φθάσαι ποτὶ τῶν φίλων τ' ἀρίστων. χρημάτων γὰρ οὐ ῥιθύνων ἃ αὖ αὐληφόρος φίλους ἰδ' ἅλου, λαφύσσων μὲν ἐγκρίλωτο πάντα, καὶ οὐδ' ἢ τῶν ἀπόντων αὐτῷ παρελάφθη. ἀλλὰ τὰ μὲν εἰς τὸ βασιλικὸν ἀσυλίγκλητα πρυτανῶον, τὰ ἢ δημοσίῳ δηνάμενον χῦσις καὶ γίγνοι πηγὴς δύδις ὁμῶ τοῖς πᾶσιν, ὁ παίσας μὴ βασιλέα δύσαμενίστατος πᾶσι δυσμῶν. ἐκφύτευ γὰρ δὴ δύσαμενίας ἡ πόλεις ἀκλιλιακὰς τοῖς ἁλοῦσι, δόλῳ ἢ κατ' ἀπάτην ἐκράτησεν ἡμῶν μὴ τὸν δὴ λύπης

λύπης πρακτῆρα. καὶ ὧν ἀκούων ἅτε μιμητὴς ὢν τῶν ἄλλα, καὶ ὡς ὠφέλιμον ὢν αἵματός τι καὶ ἱδρῶτα πόνων τὰ τοιοῦτα χρήματα, σωτηρίαν τε καὶ χορηγίαν παρ' οἷς ἐπιτέτραπτο πολιτῶν τε καὶ χωρῶν διοικήσεως ἁμαρτῶν, ὃν ἐκείνων μὴ ἀπλῶς χρῆσθαι τοῖς παλαιτάτοις ἁμαρτήσεις εἰκὸς ἦν ἀνεπιβούλοις αὐθαιρέτοις, αὐτὸς ὑπὸ ταχίστου τοῖς ὃν Βασιλέα καταφυγὼν, καὶ μόνα τὰ μέγα ἔσχε λοιπὸν ἀσύλητον παντελῶς· ὁθεν ὁ Φλόκερ ὀφθαλμὸς, ἐκ
» εἰς τέλος διαμένει, ἀλλὰ ἀγρύπνει, καὶ τῶν πόνων ἀνέπνευσεν ἐν τῷ καὶ μόλις ἐπιόντα κάλαγα. ταῦτα παρὰ πολλῶν ἀδύνατα, πικροτέραν ἐποίουν τὴν τῶν ἐνδρῶν συμφοράν. πῶς δ' ἂν τις ἀξιοδάκρυτον τὴν τῶν πόλεων ἀπόλεσιν ἐπανέσκηψε πάντων ἁμαρτιῶν, καὶ μάλιστα γε τῶν Βυζαντίων; ἡ γὰρ δύο βασιλέων διαφορὰ, διαφόρους ὡς τὸ εἰκὸς καὶ σφᾶς αὐτοὺς ποιήσασα, κατ' ἀλλήλων ἠγωνίσατο· τίνα κατὰ γονέων φαμὶ, καὶ γονέας κατὰ τέκνων, ἀδελφοὺς κατ' ἀδελφῶν, καὶ κατὰ γαστέρων γάστορες· τὸ δὲ μεῖζον, ἐπισκόπους τῆς ἀνατόλης κατ' ἐπισκόπων τῆς δύσεως, καὶ μοναχοὺς κατὰ μοναχῶν. καὶ εἰ μὲ Βασιλεὺς Ῥωμαίων ἀγάμενος τυγχάνει ὢν ἐπαρθολιῶ, δῆτα ἐρασπιστῶν καὶ τῷ λάμου τῶν φρενῶν αὐχένα, πάχ' ἂν μυσῶν λάου ἀγγάζοντο πάντα ἱερὰ καὶ ὅσα Βυζαντίων οἶκος. τάχα δ' ἂν καὶ φόνος ἀγάριτος πλῆθος, δίκῃ βουλομένων παρ' ἀλλήλων τῶν πολιτῶν λαμβάνειν, εἴ τις τινὶ κατὰ τὰς μάχας εἰκόνας ἐμπεπήγοιτο. εἰ γὰρ ἐγὼ (φησὶν ὁ βασιλεὺς) τοῖς ἐλάσσοσί τι βαχχεύσασιν ἐπίβουλον ἄρασι κατ' ἐμοῦ, πᾶσαν αὐτίαν ἀφῆκα, πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς ἐ-
τὸ πιμᾶν χρὴ πῶς οὐ σωφρονοῦντας· ἔστω μὴ, καὶ ὡς τῶν μέσων αὐαφρόνων ἐφάλοντας ὡς ἐμὲ· ἔστω ἡ, καὶ ὡς ἐνδύτας, οὐχ ὁμοίως ἐγ τῷ Φλικάσσιος πόλῃ, ἴσως νόου τι φρονδυφύτῳ καὶ Βασιλεῖ. εἰ δὲ καὶ ἡμᾶς ὧν γεραιὸν κατὰ τὸ ὁμόν πῶς ἀμῦναι βασιλῆ, ῥοδίοις πεῖν γὰ τύχημα τὸ χαμᾶν ἐκάνου, καινὸν οὐδέν. οὐτε γὰρ δίκαιον ἦν ἡμᾶς μεδιμνῶ πῶς κάδια μυρίοι, τὸ σίλιον τοῦ πῦρ πεπρίπτος· καὶ πρός γε τὸν ἀκόσμου αὖ, τὸ πιμελὲς πεπτυχθὲν τοῦ, δ' ἐνὰ πάδαν κατὰ τὸ αὐέλεγον ἅπαν τὸ ποιμνιον. ἐν μοῦ πι τεταρτα καὶ ὀκοστὸ τὸ μείον μέλλοις ἡμέρα ἐκάνη, Φλόβ' ἑκάστης ἐνδικτίονος, ὃ ἦ ταῦτα πάντα τελέσται. καὶ ὧν ἄλλα ὀλίγον Φλ ἡμᾶς ἐκάρης ἐπανιόντι τῷ βασιλεῖ πῶς τὰ βασίλεια, ἅπαντας ὁ χρηματίσας πατριάρχης νίφων, ἤρετο ὁ, τι δέοιτο πρᾶξαι ὑπὲρ δεῦ· πάππα· τὸ δὲ Φλαβέρκαπε φάσκοντος Ὦ βασιλικὰ, ἐνυχρίκατε τὰ μίγιστα ἐμὲ μφιτο. ἐν γὰρ οὕτως καὶ πῶς ἅπαντας μὲν οὐ τῆς ἀπόντας, τῶν γνώμαν διάφορος καὶ φίλους μοὺς· ἰδίᾳ δ' ἐν τὰ μάλιστα ἐν μισοῦντα ἐπανεδόμενον πρίφωρ ἐκ πολεῦ ἐβ τὸ γαμεῖν βασιλέως, ὅτι μὴ ἐπιτούρνει πύπω, ὅτι τῆς δίκης τῆς τι ἰφρουλίας καὶ δεῦ ἄλλων ἐπικαμάτου ἐπ' αὐτοφόρου ἐκλακώς, δεῦ πατριαρχικῶν ἐκπέπαυκε θρόνων. ἔθεν πρῶτον δ' ἐγὼ μὲν δ' ἐξὸν καὶ δ' ἄνθρωπον, ὅτι καὶ οὐ πατριαρχικὰς αὖθις ἀναρεπόλας θρόνους, ἐξέλειπε ἐξὸν ἐκ μέσου πεπακὼς, ἀκούοντες ὑρῶν τῶν Φλόξης αὐάξειν, φησὶ πῶς τὸν βασιλέα· ἡ βούλη, φησὶ, βασιλέων ἀφόβως, μὴ ἄλῃς ἐπ' ἐμὲ τῶν δέξαι σου· ἀλλὰ παίπε δ' πάππα τὰ Φλ βασιλέας ἀφιλέμενος σύμβολα, τοίχινον ἔκαθεν αὐάγκασον ἐκπλαδῆν· κἄπατα πῶς ἐκπῶς, ἢ πῶς ὑπόφειλαν παράπεμψον.

ἔφεσις

incidit calamitatem. Ibi homines querulos dicere audires cùm alia, tum, Opes illas pauperum esse sanguinem & lachrymas, suppeditatas ei ab eis, quibus Romanarum prouinciarum & urbium administratio commissa fuisset, ut cum illi Romanos crudeliter pro ære emptis mancipijs tractarent, ipse miseris confugiũ ad Imperatorem obstrueret, ut magna illa facinora omnem uindictam euitarẽt. Sed Vindictę oculum non perpetuó dormitasse; « ac tandem experrectum, uix iustas illi pœnas « irrogasse. Quæ cum uulgò cantarentur, calamitatem eius acerbiorem faciebant. Quis uerò omnium Romanorum, in primis uerò Byzantiorum, motus & seditiones enumeret? Nam duorũ Imperatorũ dissensio, etiam subditos, ut fit, inter se concitarat: ut furore quodam liberi contra parentes, parentes contra liberos, fratres contra fratres & uicinos, & quod maius est, episcopi contra episcopos, presbyteri contra presbyteros, monachi contra monachos sæuirent. Quod ni Imperator humanissimo ingenio præditus, & militum & plebis impetum repressisset, fortasis & sacra & profana omnia direpta essent: fortasis etiã cædes plurimæ patratę essent, cum plurimi alios ulcisci uellẽt, si quis alteri in dissidio illo iniuriam fecisset. Nam si ego, inquit Imperator, ijs qui uel petulanti lingua, uel en se insidioso contra me usi sunt, crimen omne remisi: multo magis uobis id etga conseruos uestros est faciendum, partim ut me imitemini: partim, quód nõ ignoratis, haud eundem esse exitum Imperatore & homine priuato interfecto. Quód si & nos seniori Imperatori addicti, tempestatis illius fluctus ali quot sustinuimus, nihil est noui. Neque enim æquum erat, nos neutri parti studere: id quod Solon uetuit. Præterea æquum est, ipso pastore percusso, uniuersum gregem pro rata parte mala perpeti. Fuit enim ille dies quartus & uigesimus mensis Maij, undecimę indictionis, quo hæc omnia gesta sunt. Crepusculó Imperatori in palatium redeunti obuiã factus Niphon, qui patriarcha fuerat, rogat quo pacto tractaturus esset autẽ? Illo respondente, Humaniter & regaliter: grauissimè tulit, eumq; reprehendit. Erat enim hic cùm etga omnes eos quibus fortuna fauebat peruerso animo & inuidentia plenus, tum uerò clandestino & acerbo odio seniorem Imperatorem prosequebatur: quód, cum sacrilegij cæterorumq; criminum damnatus, patriarchico solio excidisset, nullam ipsi opem tulisset. Erat igitur una hæc odij causa. Altera, q etiam patriarchatum somnians, hoc è medio sublato, se absque impedimento ad eam dignitatem ascensurum putabat. Ait igitur Imperatori: Si citra metum imperare studes, ne dato gloriam tuam alteri: sed omnibus Imperij insignibus seni ablatis, cilicium iniicito, & uel in carcerem conijcito, uel relegato.

Seditio urbis composita à nepote.

Autor malè tractatus, mutata fortuna imperij.

Niphõ malè tractandi auctor.

Id enim nefarius ille Nipho quærebat, ut non ipse solùm pridem patriarcha, sed & Andronicus pridem Imperator diceretur. Hoc enim inuidentiæ suæ remedium arbitrabatur homo uanus: haud reputãs, se obscurum adhuc ab illo susceptum, & honoribus subinde augendis ad summum euectum splendoris, opum & dignitatis gradum. His autem eius uerbis, aliis quoq; nonnullis proceribus suffragatis, Imperator suam erga auum pietatẽ, si non prorsus immutauit, nonnihil tamẽ uminuit. Nam hi impedimento fuerunt, quo minus eum Imperij socium admitteret. Vnde post plurimas deliberationes decretum, ut auus Imperij quidem insignia gestaret, sed in palatij thalamis sederet otiosus, nec in publicum prodiret: & ad suum & adolescentũ uictum qui cum eo remanserant, haberet annuum reditum piscationis, quæ ante Byzantium penditur, tum decies mille aureis haud multo inferiorem: magnus uerò Logotheta, Didymotichũ relegaretur. Esaias autem patriarcha tot annorum Imperatorem deiectũ, & uelut in carcerem coniectum uidens, non indoluit, sed exultauit, & uocem emisit durinæ suæ & amentiæ ac potius insaniæ testem: Lætabitur, inquit, iustus, cum uiderit ultionem. se iustum appellans: Imperatoris uerò deiectionem, ultionem. Deinde ad ultionẽ & persecutionem episcoporum & presbyterorum se conuertit, eorumq; aliis sacerdotio ad certos annos interdixit, aliis usque ad obitum: sunt etiam quos lenius mulctarit. sed, ut paucis absoluam, nemini ueteris Imperatoris studioso pepercit. Interea Ioãnes, meus post Deum curator ab infantia, auunculus meus, prouecta ætate in sua metropoli uitam cum morte cõmutat: quem neque senium, neque pedum plaga adducere potuit, ut de iuuenili & uehementi exercitatione pietatis quicquam remitteret. Erat autem eius metropolis Ponti Heraclea: quem primùm populus Heracleoticus patrem bonum & Deo plenum uidit, non agrestem uirum & temerarium doctorem, & linguam è suggesto insanam & importunam exertantem, quæ & auditorum aures fauciaret, & magnum ineptumq; tumultum excitaret, nunquam uerò ad utilia declinaret: sed ab adolescentia, & lingua & auribus & animo probè institutũ omni doctrina, tum sacra, tum profana, ut & uita & eloquentia satis ad auditores suos regendos instructus esset, & ad eas regulas præscribendas, quæ morum elegantiam forment, & manus cohibeant, & animorum impetus moderentur, & omnem immodestiã motum coherceant. Quantus autem & qualis fuerit hic uir in omni genere uirtutum, ex uita eius à nobis conscripta cuiuis cognoscere licet.

Decreta de suo.

Patriarchæ miseratio.

Heracleæ episcopus.

ἔφησις γὰρ ἦν μηχθηῶ τούτῳ νίφωνι ζῶντα, μὴ αὐτὸν μόνον χρηματίσαντα πατριάρχην, ἀλλὰ καὶ βασιλέα χρηματίσαντα βασιλίκα. φαρμακὸν γὰρ τι ὧν ἦν αὐτῷ βασκανίας γίνεζεν, ἐπὶ γὼ θυμούμενον ὅλως ὁ μέτιος, ὅτι φαῦλον καὶ ἀφανῆ τυγχάνοντα ἄνθρωπον αὐλητὴν ἀνῆγεν, καὶ τιμὰς ἐκ τιμῶν ἀεὶ χειζόμενον, ὡς μέγεθος ὕψωσι δίξης τε καὶ πλούτου καὶ πεζιφανείας. ἀλλὰ τούτοις αὐτὸ γε τοῖς λόγοις καὶ τῶν περὶ τὸν βασιλέα τινὲς συμβάντων, ἔπεισαν ἐκβῆναι τῶν περὶ τὸν πάππον φιλανθρωπωτέζων, καὶ ἀμὶ τιλίως, ἀλλ' ἔν γε ἀμφοῖν τὸ πρόσωπον καὶ βουλομένω συμφεζιλωίειν τῷ βασιλέως κατασῶσαι τὸν πάππον, ἐμποδὼν ὅπως κατέστησαν. ὅθεν μετὰ πλάσις σκέμματα ἐκινοῦντο, πρεσβεῦσαι μὲν γὰρ πάππον τὰ βασιλικὰ συμβόλαια, καὶ δῶδεκ' ἐφ' οἷς τῶν βασιλέως ἀπαλάμεις, ἐκ τοῦ τε καὶ ἔπεσε πεῖν, ἔχοντα πρὸς ἀμφοτέζους αὐτῷ τε καὶ ὅσοι φίλοι πλάφθησαν αὐτῷ μαρακίσκοι, ἢ ἐπὶ τοῦ περόσου ἦλθε πιθανῶς, ἢ πρὸ τοῦ βυζαντίου πλῶτας δίκα χιλιάδων τινὰς ἔχοντα ὄντων. τὸν δὲ μέγαν λογοθέτην τὸν μιταχίτην, ἀποφάσει πέμψαι ἐς διδυμότειχον. ἐκεῖνος δ' ὁ πατριάρχης κατέβλεψέ τε βασιλέως τοῦτον τὸν βασιλέα, καὶ δὴ ἐπ' αὐτῷ καταρχθῆναι, ἐκ τοῦ μέφθαι τὰ ἀναλήγτα· ἀλλ' ὑπερήδετο, ἢ φωνὴν ἀφῆκεν ἐλεύθερον τῶν τε σκληρότατα ἢ ἦν ἄκουσι, ἃ μᾶλλον ἐπόνουν αὐτόν. δίφρον βάσιν γάρ, φησί, δίκαιος ὅταν δὲ καὶ δίκαιον μὲν ἑαυτὸν ὀνομάζων, ἐκ δίκης δὲ τὸ βασιλέως καθαίρεσιν. ἔπεσε πῶς ἄμωσε ἐλεῖν· καὶ κατεφρονέμην τῶν ἀδικούντων καὶ πρὸς ὀλιγαρχίαν, καὶ τὸν μὲν ἐν γῇ ἡροσωϊκὸν ἐκέλευσεν ὧδε γράπτεσθαι, αὖ δὲ μιχεῖ πελάσης. ἔτι δ' οἷς καὶ μητρώπολιν ἐπαίνεγκε τὸ ὠφέλιμον· ἁπλῶς δ' ἐπορθόδοξία τ' ὢν γαμαὶ βασιλῆ συμφρονεῖν τῶν ἔασεν ἐπιμένειν. ἐν τούτοις ἐγίνωσκε ὁ ἐμὸς μετὰ γε θεὸν κηδεμὼν ὡς ἐρίφους φασὶν, ὁ πῶς μητρὸς δεῖν ἐμοί, ὡς ζωὴν εἶρας ἐλαλακὼς, καταλύειν τὸν βίον ἐν τῇ λεχούσῃ μητροπόλει, μηδ' ἐν μιᾷ· ἔτι δ' ἀγρὸς, μηδ' ἔτι ἢ πληγὴς τῶν ποδῶν τυραννεῖς κεδυφῶναι βραχὺ τῆς ἐλικιώτιδος καὶ μεγάλης ἀσκήσεως μέχι τελείᾳ αὐτῆς. ἐν δ' ἡ λεχοῦσα ἐδέξατο μητρόπολις ἢ κατὰ πόντον ἡράκλεια. ἐν οἷς ἐκ πρώτης ὄψεως δῆμος ἀγεκλιᾶ τὸν πατέρα χρηστὸν, καὶ θεοῦ μισέν, οὐκ ἐγρότειμ ἄνδρα καὶ διδάσκαλον αὐτοχόλιον, καὶ γλῶτταν ἐν ἀκαιρῷ πεπτάνοτα βακχεύουσαν ἐκ στόματος. καὶ πόησεν μὲν τὰς ὦδὰς τοῦ βήματος ἀκοὰς, καὶ πολλὰ ἐπαντλοῦσαν τὸν ἄλογον θόρυβον, πῶς δ' ἂν χρήσιμον εὑρεῖν ἀπαντῆσαν, ἀλλ' ἐξ ἴσου νέων γλῶσσαν καὶ ἀκοὰς καὶ διάνοιαν παιδεύθηναι κελεῦς πάσι παιδαγωγὸν τὸν πνεύματος λόγον, καὶ ὅσοι τῶν θύραθεν, ὡς ἔχον ἀφορμὰς πρὸς ὠφέλειαν καὶ βίου καὶ λόγου τοῖς ἐπηκόοις δόλιαι θέλημὰς καὶ κανόνας, ὅπως κοσμοῖεν δύσκαμπτον ἦθος, καὶ ξυθμίζουσι παλαιὰς κράσεις, καὶ θυμὸν μεταπλάττωσι, καὶ ἁπάλασιν ἅπαν σκληρότητος κίνημα. ἔφησι δὴ τοῖς βουλομένοις ἀκούειν, ὁπόθεν καὶ ὅσος τὸν ἅπαντα ἀρετὸν ὁ ἀνὴρ, ἐξ οὗπερ ἡμεῖς αὐτοῦ συγγεγράφαμεν βίον.

ΠΕΡΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΥΛΓΑΡΩΝ ΚΑΤΑΔΡΟΜΗΣ.

ΑΛΛΑ γὰρ οὔπω τριάκοντα ἡμέραι ἐπλήρουντο, καὶ ἐπέστας ὁ βασιλεὺς, ὃς ὁ τῶν Βουλγάρων ἄρχων Μιχαὴλος ἐξιὼν κατὰ τὴν τῶν Θρᾳκῶν πόλιν καὶ χώρας ῥωμαϊκὰς, μέλλων δ' αὐτὰς πορθεῖν, καὶ Διδυμοτείχου καὶ Ἀδριανουπόλεως μεθορίους ὑπαγούσας ἐπὶ ὀλίγον ἐκ τοῦ πρὸ τοῦ ἱστροῦ οἰκεῖν ἦν σκυθῶν, ἐβουλεύσατο τοῖς πρεσβευταῖς, καὶ φιλίας πρὸς ἀδριανοῦ πολιτῶν κατάθεσθαι τοὺς ἄρχοντας, ἐξετάσαι τε τὸ πρᾶγμα τοῦ τὴν ἀπιστίαν. καὶ ἔλεγεν ἐκεῖνος, ὡς ἅπασι μὲν σοὶ τὰ δίκαια ἀσπάζομαι εἰς ξυμβάσεις, καὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἀξιῶ πρὸς σὲ σπουδὰς, εἰ σύμμαχος αὐτὸς ἐθελήσω τοῦ πόλεμον γίνεσθαι τοῦ σοῦ, χρήματά τε ἡ χώρα ἐμοὶ ὑπεγγυήσεται δώσειν. ἃ πάντα ταῦτ' ἐζημίωμαι σου χάριν, καὶ τῶν σῶν ὑπεγγυητῶν. εἰδὼς γὰρ, ὡς πολλῷ μείζοσι τοῖς ὑπεγγυηταῖς ὑμῖν πλάκας, καὶ πολεμοῦντι ὁ πάππος σός, ἐμὲ μὲν τὰ μὰ συμμαχεῖν ἐκέλευε μόνον, ἀλλὰ καὶ ὄφελε τὸν ὠδῖνι τῇ σῇ ἀδελφῇ καθ' ὁ βασιλεὺς σπουδὰς αὐτοῖς ἐκφύγοι ἐθέλων, καὶ τοι μὰ αὐτοῖς πολεμικὰ ξυμβόλοις, μηδὲ ἐξιόμενος πρὸς τὴν ἰσχὺν δυσμάχου, ὅμως πολεμεῖ τοῦ τὴν πραγμάτων κρίσιν ὑπερτίθεσθαι γνώμη. πολεμὰ γὰρ φύσει μᾶλλον, ἢ λογισμοῖς τε καὶ σκέμμασιν ἐπιχειρεῖ, πρὸς ἅπαντα τε συμπίπτοντα. ὅθεν πολλάς τις ἐγίγνετο ἀσπόνδους τε καὶ ἀσπόνδων ἐκατέρωθεν στρατοπέδων. καὶ ὧν γὰρ κινδύνοις καὶ φόβοις πολεμίοις τὰ ῥωμαίων πράγματα. δ' ἀσκοπα δ' ἡ μήτηρ ἐς δικαιοῦν πρὸς τὸν υἱὸν, ὅτε περισβέννυται πρὸς ἀμφοτέρους πρὸς τὸν ἀλλήλοις ἀσπόνδων. ἐς γίνεται ὁμαλῆς ἀμφοτέρων, ἅτε μήτηρ ἀμφοτέρων τυγχάνουσα, καὶ τὸ διάφορον ἐπὶ δίκην μακρὸν ξυνῆψεν, τὸν ὑπότιμον ὑπιὼν ἰδίοις καὶ ἐκατέρων ἱκετηρίαις. ὅτω μὲν δὴ ἀσπόνδων χρημάτων, χρήματα πλάσας διέλυσε. ὁ μὲν λεγόμενος, καὶ χώρης τινὸς οἰκείας.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ ἐξορίας.

ΜΕΓΑΣ τοι μέγας λογοθέτης δὴ ἡ ἐπὶ ξένοις ἐμοὶ συνοικῶν ἐπεγένετο, ὡς δὴ στρατηγείας νοσήματι κάτοχος ἐγεγόνει. καὶ μᾶλλον ἐπιδεὴς ἦν, ἢ πάνυ ἐσπουδακὼς, ἁρπαγὴν λέγω, καὶ δίκης ἐκπίπτων, καὶ χρημάτων ἀφαίρεσιν, καὶ φώλων αὐλῶν τῶν ἐλίγγων καὶ λοιδορίας. ὁ δὲ τοῦ βασιλέως πάππος, ἡμῖν πρᾶος τοῦ ἦθος τοῦ σώματος ἐκ πολλῆς λύπης κλυσθείς, τόν μὲν τοῦ ὀφθαλμοῦ τὴν ἴσον ἔχοντα ἐξημίωσε, σὺν ὀπτικῆς αὐγῆς μαρανθείσης. ἐπὶ πολλῷ δ' ὕστερον καὶ τοῦ ἑτέρου τοῦ φωτὸς πεσόντος, καὶ δίμηνον οὕτως ἐξῆς νυκτί τε ἀδιάλυτον δ' ὑπνῶν, καὶ τὸ ἦθος φαίνει γραφῆς, τὸ πένθος ἐκεῖνο μετὰ κλαυθμοῦ κρουνῶν, καὶ ἄρτου ὀδύνης ἐδίου. ἐν γὰρ λέγω οἷν ἐμπαγμοὺς καὶ τὰς ὀσίμους λοιδορίας τῶν φυλάκων ὁμοῦ καὶ τῶν οἰκετῶν, ὁποίας καὶ ὅσας αὐτὸ κατεχίουσι δ' ὅσαν. ἐν δ' αὖ, ἡ ἔτος ἄλλο δ' ὑπὸ πάσας τοῖς πλουσίοις ὑσπόνδοις ὑπὸ τὸ ξύλοιζο, πλύναν ὧν πάνυ βάλοντα τὰ ἱμάτια πρὸ τὸ ῥεῖον ὕδωρ ὀξὺ τοῦ τὸ πυλατὸν κώλης, ἡ ἔτος τοῖς ἐκ γειτόνων ἀλλοίοις ξύλοις καθαπέτασμα γίγνοντο Ἐκπίλα, ἡ νομὴ, ὄνοις λέγω ἵπποις καὶ βουσὶ ἡ ἀγρίοις κατακιδνοῦν, ἡ ἄπ

DE MICHAELIS Bulgari incursione.

SEd priusquam triginta dies elaberentur, cum audisset Imperator Michaelem Bulgarorū principem finitimas Romanorū urbes & prouincias incursare, statimq; ad Didymotuchum & Adrianopolim cum magnis Scytharū ad Istrum habitantiū auxilijs progressurū esse: Adrianopolim pfectus, legatos ad illum mittit, & rupti fœderis causam quærit. cui ad hunc modum ille respondit: Tu nullo pacto Byzantium ingredi & rerū potiri potuisses, si ego auo tuo opem ferre uoluissem, & pecuniam & finitimā prouinciam mihi pollicito, quibus nunc tua & tuarum promissionum causa fraudatus sum. Quantis enim promissis me oneraris, ipse nosti, ijsq; longè maioribus quàm auus tuus, nō tantum ut ne eum adiuuarem, sed & propter sororis tuæ matrimonium. At Imperator ad cauendam ignauiæ suspicionem, quanquam non paribus copijs, & ad propulsandū tantum hostem idoneis instructus: tamen Martis aleam experiendam esse duxit. Naturalem enim audaciam magis quàm rationem aut consilium sequebatur, quicquid accidisset. Quare magno studio exercitus utrinq; se parabant, Romana uerò respublica in magno periculo & metu uersabatur. Mater uerò & domina filio timens, ad utrumque de pacificatione legatos mittit, eosq; reconciliat: quippe amborum mater. Vtride etiam utriusque obiurgandi autoritatem usurpare nō dubitabat. Sic pace facta, Michael maxima pecunia accepta domum redijt.

Socrus Bulgarum placat.

DE MAGNI LOgotheta exilio.

CAeterùm magnus Logotheta, cum sine ulla modestia in exilium abduceretur, in stranguriam incidit: quæ molestior ei fuit, q̄ cætera omnia quæ perpessus fuerat, carcere inquam, iactura dignitatis, opum ereptione, uilium hominum obtrectatione & conuicio. Imperator uerò auus corrupto ex acerbitate doloris corporis habitu, alterius oculi usum amisit: nec multo pòst alterum etiam, & deinceps in perpetua nocte uixit: ac, ut sacrę literę loquuntur, potum suum fletu miscuit, & panem doloris comedit. Omitto enim illusiones & fœda conuicia, quibus & custodes eum & famuli lacessebant. Mitto etiam omnibus lotricibus datam licentiam ingrediendi palatium, ad lauandas quo rumlibet uestes, in aqua quæ per palatij aulā fluebat: & ut à uicinorum iumentis palatium conculcatum & depastum sit, asinis inquam, equis & bobus, & domesticis uolucribus: &

Senioris Andronici cæcitas & miseria.

Synaxeni interpretis.

si quid aliud huiusmodi erat, quod ad illum illudendum pertineret. Quorum omnium instructor & machinator erat Protostratot, Byzantiꝝ administrationi præpositus: solus Cantacuzenus magnus Domesticus, conuicio & animum & linguam & mores incontaminatos, tum erga Imperatorẽ, tum erga alios qui dignitatibus excideranr, conseruauit. Cæteri uerò illa mutatione uelut multo mero ebrij, insolenter fortuna sunt abusi. Illc cõtrà naturali prudentia, & magno ingenio ornatus, se ad ueterum præstantium uirorum mores conformabat, & magnificentia morũ, & animi liberalitate. Et cũ tunc res ei feliciter succesissent, fortunã non lacessiuit, neq; immodicè supercilijũ arrexit: sed retenta animi grauitate intra modestiæ limites immotus mansit. Nunc uerò, inquit, me sobrium esse oportet, cum alij non ebrij esse non possunt. Prosperi eñ successus humana ingenia cum primis explorãt, & uæcordes tam insolentes reddunt, quàm cordatos constantiæ, moderationis & grauitatis laudibus cumulant. His temporibus Syrgiannes carcere eductẽ, scripto ptius iureiurando dato, & atrocissima quæq; sibi imprecatus, si quid contra Imperatorem molũ etur. Sin quouis modo apud integros iudices mendacij conuinceretur, præter diras illas, ut etiam capite plecteretur.

Cantacuzeni modestia

Syrgiannes carcere educitur.

Copia annonæ.

Cæterũm hoc & sequẽti anno, seditione Romanorum sedata, & continuis bellis atque excursionibus intermissis: tantam frumenti copiam Byzantij uiderunt, quantam nec maiores illorum longo tempore memineranr.

DE IMPERATORIS ADuersus Orchanum expeditione.

SEd cum id modò tempus ueniſſet, quo ueris manus arbores comis ornãtes, & uarijs herbarum & florum coloribus humum depingentes, amœnissimum oculis hominum spectaculum præbent: Imperator copias Romanorũ præstò esse iussit, uelle se trajicere in Asiam, & Orchani Bithyniæ principi bellum inferre cùm alijs de causis, tũ quòd Nicæam primariam urbem obsideret. Vere igitur iam exeunte, exercitus unà cum Imperatore, traiecto Byzãtio freto, in Asiam transijt, duobus millibus selectorum militum adductis. maximam autem partem cæteri erant homines circumforanei atque opifices, quos facile cerneres pugnam uelut adulteraturos esse. Aduehebant enim secum ignauiæ argumenta, lembos & nauiculas plurimas, & fere tot, quot erant homines: ut ad fugam, si opus foret, parati essent, de persequendo & superando hoste nihil cogitantes. Bithyniæ uerò princeps Turcos rei militaris peritissimos, ad custodiendas uiarum angustias miserat: ipse uerò octo millibus armatorum acceptis, Imperatori occursurus exit. qui

Oppidana turba ineptæ militiæ

Orchanis copiæ.

καὶ ἄττα δὴ πολλὰ τοιαῦτα, ὡς ἐμπαγμὸν καὶ πρόφασίν τοῦ γαμεῖ Βασιλέως ἰών. πολὺ δὲ ἐκπρεπὲς πρᾶγμα τῶν καὶ σωφρονῶν ὁ πρωτοστράτωρ, ὃν δὴ Βυζαντίου πράγματα ἐπιτροπεύων ὢν, καὶ διοικητὴς τῶν ἁπάντων μόνος ὁ μέγας δομέστικος ὢν καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀκρόπολιν διέταττε καὶ οἰκείας καὶ γνώμης καὶ γλώσσης καὶ ἤθους πρός τι τὸ βασιλικὸν, καὶ ὅσοι τῶν πολιτευομένων ἐξ ἐπιστήμης ἐδόξαζον, οἱ δ' ἄλλοι καθάπερ ἄκρατον πίνοντες τὸ πρὸς τὰς τύχας ἐκφέροντο. σωφρονεῖν γὰρ αὐτοῖς οὐκ ἐφιλοτιμοῦντο· ὁ δὲ αὖ, ὃν οὗτοι πάλαι ἐν ἀγαθοῖς χαρακτῆρας ἐκπονοῦντες αὐτῷ ἑαυτὸν, κατὰ τὸ μεγαλοπρεπὲς τρόπου καὶ ἐξεῖς ἐφθονεῖτο. καὶ νῦν γὰρ οὐ τυχὸν τῶν πραγμάτων ἐλλιμένων αὐτῷ, ὁ ἐν σοφίᾳ φύσει τῇ τύχῃ, εἰ καὶ τὸ μὴ προσκρούειν τοῖς ὀφρυώδεσι, ἀφελόμενος ἴσως ἂν τὸ φιλότιμον τοῦ φρονήματος, ἀλλ' ἔμενε γε σωφρονοῦντος ἐν ὁρμῇ τοῦ ἐκλινοῦς. καὶ νῦν ἐμοὶ νήφειν ἐλεγχειρεῖν, ὅτι οὐ πάντες μεθύειν αὐτάγκη. πάθοι γὰρ, ὡς ἐπὶ ὕπνῳ, καθορᾶται καὶ βάσεις ἐκ τοῖς ἐνέργειαις φύσεις, ὁπόσοι τῷ χρόνου ἐντυχόντες φύσει, τὸ πρὸς τοῦ ἐν ὕδρευσι ὄγκου ὑφέντες οὐκ ἄφρονας, τῷ ὄντι τοῖς ἐν φρονεῖν δυνάμεις γνώμης δυνάμεις φρένα πρυγόντας πολλαχόθεν τοῦ ἐπαινου. οἱ τοίνυν ἐξάγεται καὶ ὁ συγγιάννης ἐκ ἀρκτῆς, ὅρκοις ἐγγράφοις πρότερον ἀλλ, καὶ ἀσπόνδοις ἑαυτῷ τὰ φρικωδέστατα, εἰ μελέτησε τι κατὰ τοῦ βασιλέως. εἰ δ' ὅπως πρὸ ἀλόη ψυδύμενος ὑπὸ κριτοῖς ἀπέσωσε πλέον, μετὰ τοῦ ληφθέντος ἐν τῷ φρικωδεστάτῳ ἰκάνων αἰῶν, καὶ ληφθεὶς ἐν ὑβρίσθαι πρωΐαν. ἀλλὰ γὰρ οὐ τότε τῷ ἔτει καὶ ἅμα τῷ ὑφεῖς, ἡγεμονίας ἐκ ἐν ῥωμαίων πόλεις, καὶ ἐπ' ἀλλάλης πολίμων ἐκ ἐκφοβῶν ἀπαιδείαν, τοσούτῳ δυνάμει ἐδόκει εἶναι βυζαντίοι, ὅποσῳ οὐδὲ τὰ ἐν οἱ πρόγονοι πάλαι πολὺ ἄδη τοῦ χρόνου.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΟΡΧΑνου ἐκστρατείας τοῦ βασιλέως.

ΑΡΤΙ δὲ ἐκ ὥρας ὑπούσης, ἐν ᾗ φυτὰ κεκόσμηται καὶ ζωγραφοῦσι τὴν γῆν ἐπὶ τοῦ ἀνθοβαφοῦς τῇ ποικίλῃ ἐκ χλόης βαφῇ, πλάσμασι ταῖς ἐν αὐτῇ ἄνθεσι φύσεσι τῷ ὄψει χαίζοντα, ἐπίμπλη ὁ Βασιλεὺς τὰς ἐν ῥωμαίων δυνάμεις ἐν πεδίῳ ἐν ἀσίᾳ. Βιθυνίδα γὰρ αὐτὸ ἐξελεῖν πᾶς τὴν ἀσίαν, ἐκ πόλεμον ἀρχαῖον κατὰ ἀρχαίου τοῦ τῶν Βιθυνίας ἄρχοντος, ὅτι ἄλλα, ἐκ ὅτι νίκαιαν ἐκ πολιορκοῦσιν Βιθυνίας πόλιν ἐκ δυνάμεως χαράσσουσα διπλῷ πολέμῳ πολιορκῶν, λιμῷ καὶ σφᾶς ἐκ. λογιστέον μὲν οὖν ἄσπλα τοῦ ἀνθ' ὁ στρατὸς ἐξεπράσσοντο τοῦ πᾶς τοῦ Βυζαντίου πολέμου, διὰ ἄρχων ἐν ἀσίαν ἅμα ἐκ Βασιλέα, ἐ ἐχθίλιοι μὲν τοῦ στρατοῦ τοῦ ἀπολεκτοῦ εἶναι. τὸ δὲ πλέον ἀγροῖοι πίνες καὶ βαίωσοι, καὶ ἄλλοι ὄντες ἐκ διαλλάξαι τῶν μάχων. ἐπεφόρητο γὰρ ἐκ τὰ ῥωμαίας τεκμήρια, ἀπέστε φυμὶ καὶ ὠφέλεια πλεῖστά τι, καὶ οὐκ ἀνάγκη, ἰσαρίθμου πᾶς ἑαυτῷ σώμασιν, ἵνα φυγὴν γνωμεύσῃ, ἐπίμπλη ἔχοντι πᾶς αὐτῶν. πολὺ γὰρ διαφέρειν καὶ νίκης, οὐδὲν αὐτοῖς οὐδ' ἅμιλλα πιστεῖ. ὁ δὲ ῥωμαίων ἀρχηγὸς, ἐν τούτοις οὖν τὰ πολέμια ἐμπειροτάτους ἐκλέξας, τὰ κατὰ τῶν ὁδῶν ἐπιτήμονα φυλάττειν. αὐτὸς δ' ἐκπεπληγότος ὁ πάντας λαβὼν ἱππεῖς, τὸν βασιλέα ἐκδεξόμενος.

ἐδρᾳ

ὅλην βασιλᾶ πρωτίαν μετὰ ἡ ἐν ἀσίαν διάβασιν, πρὸς τὴν πολίχνιον γραμμένην πρὸς Φιλοκρήνην, ὅτου δὴ πρὸς ἀποσκευὴν, καὶ ἐμπαθόντα τὰς πύλας ἐν χωρίοις δυσχόροις πρὸς τῷ βαρβαρικῷ στρατοπέδῳ ἐγκαθεσθῆναι μετὰ τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοπέδου ἐν ἔρκεσιν, γνῶναι δὲ ἐκ αὐτῶν παῖδας τὸ στρατόπεδον ἐκ φυλακῆς ἔχοντας ξυνεβεβηκέναι. καὶ δ' ἅμα ἑῴᾳ τὸν βαρβάρων γῆθεν ἐπορᾶν τὰ ὄρη ἐξ ὑποψίας πρὸς ἀκροβολισμοὺς ἐπὶ πόδας, καὶ μάλιστα αὐτὸν ἵππους, ἐπὶ τοὺς ἐπὶ πᾶσι, καὶ ἐν ἐπὶ τοῖς ἵππους ἐν αὐτοῖς, ἔπειτα καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ πᾶσιν ἐπὶ τοῖς ἵππους ἐν αὐτοῖς. πρῶτα μὲν οὖν ἐν ἀκροβολισμοὺς ἐπὶ τὸν βαρβάρων ἐπὶ γῆθεν ἐπὶ πόδας, ἔπειτα καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ πᾶσιν ἐπὶ τοῖς ἵππους ἐν αὐτοῖς. ὅπερ δὲ νόμιμον ὁ βασιλεὺς ἐν λογισάμενος τοὺς βαρβάρους, ἀλλὰ θαλίαν, θαρσῆσαι τι αὐτολάμβανεν, ἐν ἡγεμονίαν κατ' ὀλίγους καὶ ὑπεπάζειν τοὺς πέριξ ἐπιλύειν. ὅπερ ἐκ εὐκόλου ἐκβαίνειν πρᾶξαι, φύσει τῷ πρὸ αὐτοῦ ἐμπαιστέρων φάσπους, ἐκ ἀδοκήτου ἐπιβαίνειν. ἐπὶ δ' ὀψὲ ἐγνωμένα τόνος ἡ μάχης πρὸς τὸ μεσημβρινὸν ὁ ἥλιος, ὁπότε δὲ μάλιστα ἡδὺ γῆς αὐτὸς ἀκμαιότατον καταπίμπλη ἡ φλόγα, θερμαίνων ἄνυδρον ἐκ ἡλιοφανὲς ἐπὶ γῆς δύοντας ἤδη ἡμαίους ἐκ τοῦ καύματος, ἵνα τὸ σωμᾶν ἡδόμενον καὶ πεφυσημένον, ὁ ἔρκανος κάτασε ἐν αὐτὸς, ἐκ ἐνεείλιπτον ἐπικρόμενος στράτευμα. καὶ πρόσπαντες σὺν ἀσάμῳ τῇ κραυγῇ, οἱ μὲν συχνοῖς τοῖς βέλεσιν ἔβαλον, οἱ δὲ τοῖς ξίφεσιν ἤδη χεῖρα πρόσοντας ὄντες ἔπεσον. οἱ δὲ ἡμαῖοι ἡ πρώτῳ ἐκπλαγέντες ὑφορῶντες ἡμῶν γηγενεῖς ἐπιφερομένους, ἀμύνοντο μὲν ἐξ ὁμοῦ πολλῷ, ἐν πλάσσοντες ἐπίπροσθέν τι ἐν ἐσφαῖραν ἔπεσε ἡ νύξαι βλίπτοντες ἐκ εἰς μακρὰν ἀφεῖναι, ἐν δ' ἀνὼ ὑγιαίνοντες τὸ φῶς πολεμίας ἐνεξομαχῶν, ἀδὲ πόδα αὖ χώρειν, ἐπεγείρειν ἡδὲ τὸ οἰκεῖον στρατόπεδον. ὅπερ δὴ μάλιστα σφαδρότερον ἀθυπόστατοι οἱ βάρβαροι, ἐκ ὀλίγῳ ὑεγάζοντο φόνῳ ἡ πεῖπαι ἐν αὐτῶν, ἕως ἐνὸξ ἐπελθόντα ἡ μάχλῃ δῦναι. τίνηται δὲ τότοις ἐν ὁ βασιλεὺς ἄτεφος πᾶν πεδίον, ἀλαφρῷ πνὶ βέλα ἐν ἀμάλα παιδίῳ. φ τούτῳ ἡ νυκτὶ, γίνεται τι θέαμα ἐλεινόν, ἐν πθοφανὲς τῆς θεομήνιος ἐπεὶ γὰρ ὁ βαρβάρος ἐπέφαινε θηκόμενος ἡ ῥωμαίων τῶν τε σπλήνων καὶ ἡ ἀσπίδων φάσπανον, φόνιμον ἀμίχει τόπον εἶναι θεῖναι αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ πρόσω χωρῶν ἐν ἡ ὑεφάνεια. ὅθεν πρωτοίας ἐκὸ κατελλοιπὼς ἵππίας, θυμέλας ὕπνῳ, αὐτὸς τὸν ὅλον αὐαλαβὼν στρατὸν, ἅλωνεν ἐν τὰ πρόσω, ἀν ἐνίσων πθυκατελαβῶν τὰ ἡ ὁλῶν ἐκυμώτερα. ἐκεῖνος ἐν ἐν ὕπνῳ ὄχετο ἀπὸν. ὁ ἡ βασιλεὺς ἐν τὸ ἡ φιλοκρήνης αὐτὸν πολίχνιον, ἐφ' ἁπάσας ὕπνῳ ἡ πόδι. ἐπ' ὁ στρατὸς ἐκ σμῶν ἡ ῥωμαίων, ἐν ἅπασι καθαρὸς ἡ αἰτίαν μεμαθηκὼς, φεύγειν γνώμησαν ὑπὸ δειλίας αὐτῶν. μᾶλλον γὰρ ὑπώπτευσθαι τότοις ἐνυπνίῳ ἡ ὄρχανον μᾶ μέλα πολλῷ στρατῷ, καὶ μηδεμίᾳ ζώπυρα ῥωμαίων καπηλείων, ἡ ἐν ἡ ὑεφάνεια. ὅλην ὑμαιοσίας ἰκὼ κατελλοιπὼς ἵππίας, θυμέλας ὕπνῳ, αὐτὸς τὸν ὅλον αὐαλαβὼν στρατὸν, ἅλωνεν ἐν τὰ πρόσω, ἀν ἐνίσων πθυκατελαβῶν τὰ ἡ ὁλῶν ἐκυμώτερα. ἐκεῖνος ἐν ἐν ὕπνῳ ὄχετο ἀπὸν. ὁ ἡ βασιλεὺς ἐν τὸ ἡ φιλοκρήνης αὐτὸν πολίχνιον, ἡ φασὶς ὕπνῳ ἡ πόδι. ἐπ' ὁ στρατὸς ἐκ σμῶν ἡ ῥωμαίων καὶ ἡ ἀσπίδων φάσπανον, φόνιμον ἀμίχει τόπον εἶναι θεῖναι αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ ἐν τὰ πρόσω χωρῶν

bris sellis, & Imperatoriũ tabernaculum uide rent, ducenti ex ijs, his omnibus abreptis abe unt. Reliqui centum propius accesserunt, & frequentibus telis eos qui neq; in oppidulũ neq; in nauiculas confugerant confixerunt.

Peccata causse cladium.

Imperator uerò his utsis, cum nihil agere posset, nec ullam tempus opportunitatem præberet, conscensa & ipse naui Byzantiũ redijt. Secum aũt causam tanti & tam subiti mali reputans, post multas dubitationes tandẽ, præter alia plurima cæteris esse grauius animaduertit, publicæ disciplinę perturbationem, & forensium negociorũ multiplicem, & ob uetustatem pene immedicabilem morbum, ac reipublicæ perniciosum. Vt eñ morbi qui è malo corporis habitu oriuntur, paucos inuadunt, nec publicè uagãtur: aere uerò infecto, omnes qui eodem in loco degunt, cœli grauitatem sentire necesse est: eadem quoq; ratio singulorum delictorum est, si cum publicis

Emendatio iudiciorum

iudicijs cõferant. Proinde nõ multis dieb. post, Esaiã patriarcham conuenit: ac primùm ei suadet, ut iram aduersus episcopos deponat, & populũ interdicto soluat. Neq; eñ par esse, cum ipse omnibus omnia cõdonaret, ad quem publica delicta spectarẽt: illum patriarchã, & pacis doctorem, alere simultates, nec eius iram occidere tot solibus occidentibus, cum ne unus quidem durante illius ira occidere deberet. Patriarcha igitur Imperatori

Patriarcha non omnibus ignoscit.

obsecutus, sacerdotali stola induta, diuinæ mystagogiæ hora, populo & uiuenti & mortuo scriptam condonationem pro suggesto recitat. Episcopis autem & presbyteris plerisque minimè ignouit. Deinde patriarcha cũ multis episcopis & presbyteris mystagogiam celebrante, quatuor uiros delegit Imperator, sibi ad ciuilia iudicia exercenda probatos: quorũ unus ex episcopis erat. His in medio templi iuris dicũdi potestatem dedit, tradito etiam sacrosancto Euangelio, & Imperatorio gladio: sanctissimumq; iusiurãdum ab eis exegit, ut sine respectu personarum & munerum se pronunciaturos affirmarent. quòd si his criminibus conuicti essent, nullam eis excusationem reliquit: prædijs alsignatis, è quorum annuis reditibus splendidè possent uiuere. Atque hæc hactenus.

DE INSULAE CHII, *quam Martinus tenebat, occupatione.*

SVb autumnũ, omnibus triremibus Romanorum, quę Byzãtij, Lesbi atque in cæteris insulis & maritimis urbibus erant, nec nõ uniremibus, & quatuor auxiliaribus triremib. à Cycladũ insularum principe accersitis, è portu soluit: uerbo cõtra Barbaricas naues, reipsa uerò cõtrà Martinum Chij præfectũ. qui cũ Latinus esset, ac diuitijs & autoritate pollẽs, paterna hæreditate, procurationem

λικὰς ἵππους μετὰ τῶν ὁπλιτῶν ἐφιππάσω, καὶ ἡ βασιλικὴ σαλπὶς, ἅπαντα λαβόντες οἱ ἀμφὶ σὲ σκοποὶ, οἱ δ' ἐκατὸν ἐγγὺς γεγόνασι, πολλοὶς κατὰ μέρος βέλεσι, ὅσοι μὴ ἐφθάσαν μὲν ἀνελεῖν, μὲν δὲ τὸ πολίχνιον ἐκεῖσε ἐμβαλόντες. τοῦτο διασάμενος ὁ βασιλεὺς, οὐ μὲν ἔχων ὅ, τι καὶ ποιήσει, ἢ πῦρ ἐπάσσει, οὐδ' ὁπωσοῦν χρησίμως δύμηκεν, ἢν πλοῖον ἐμβὰς καὶ αὐτὸς, ἐπανίει πρὸς τὸ Βυζάντιον. Διαπόρει δ' ἐν ὁμοῦ καθ' ἑαυτὸ γνωσιμαχῶν ὃ ζητῶ τὴν τοσαύτης αἰτίαν, ἢ εἰ τὸ τῶν ὁμαίμων σφαττόντων οὕτως ἐν ἀκαρεῖ διέφθαρται, μυρίους τε πολεμίους διὰ κενοῦ. σωφρονῶν δ' ὀνίνησι τὴν πλεῖστ' ἂν ὑπὲρ αὐτὸν, καιρὸν τηρῶν δ' ἐν τῷ τῆς πολιτικῆς πράγμασι ἀσάλευτον, ὁ τὰ πολλὰς δίκας σῶσαι πολύχρη ἂν τὴν φύσιν τοῦ, εἰς ἣν ἐκ τῆς χρόνῳ παθημάτων ἔρχεται αὐτῷ, καὶ πολλὰ ἐπάγει τῷ κοινῷ τῆς πράγμασι σύγχυσιν ὁ ζημίαν. ὥσπερ γὰρ τὰς ἐκ τινος πηχυαίας σωματικὰς ὑδρωπικὰς νοσήματα τοῖς αὐλεῶσι, ταινίοις ὑδρωπικαῖς, τὴν ἐκ τοῦ κοινοῦ ἢ διάδασιν ἔχειν, τὸ δὲ ἐς τοσοῦτον νοσήσαντας, ἀνάγκη κοινοῦν ἐκ νοσήματος ἅπαντας ὅσοι ἐκ αὐτοῦ κοινῇ μεταλάφασιν ἀφ' ὅτου ἔχειν ἤρασκε τὰ μιαιφόνα ταῦτ' ἐδιώματα, πῶς τὸ ἐκ τῆς κρίσεως γινόμενον. εἴην μὲν ἂν πολλὰς τὰς ἀμφίας ἅπασιν ἐκ πατριάρχου ἐπαίειν, καὶ τῆς ἅπαξ μὴ τὰ δεῖν ἐσφαλμένα ἀθῳοῦν ἐκ πᾶς οὐ ἀδικοῦντες κοπῇ, λύσαι τὸ ἀφειμένον τῷ λαῷ· μυρί γὰρ ἂν, φασί, τὸ αὐτὸν αὖ συνεχῶσιν ἅπασιν ἅπαυστα, πῶς ὃν καὶ τὰ κοινὰ φανερῶς ἀφιέναι πλημμελήματα, ἐκείνου πατριαρχοῦντος, ὃ τὸ αἰρῶσι ἅμα διδάσκαλον ἂν ἐφάλοντα, ἵπατα ὑπατεύσαι μιμοῦμαι τρισφὲν ἐγγλωκατ' αὐλεώπαν, ἐν πλοῖς δυσμενεῖς ἀλίοις μεθ' ἑφ' ἑνὸς συγχωρήσθη. τῷ μὲν ἂν λαῷ τῷ τε ζῶντι καὶ τῷ τεθνεῶτι, συγχώρησιν ἐγγεφορίσατ' ἔμβυσος αὐτοῦ καὶ ἡ ἱεραπόλεως πόλις· ὁ ἄρχ ἢ θύρας μυστηγωγίας ὁ πατριάρχης, τῷ βασιλεῖ παλαιῷ. τοῖς δ' ἀδικοῦσι κοῦ τε τῆς ἰσοστοίχου τοῖς πλάσσειν, ἅπερ συγκεχώρηκεῖ πατρ ἡ θύραν ἀδικηλῶντος μυστηγωγίαν σὺν πολλοῖς ἀδικοῦσι κοῦ τῆς ἰσοστοίχους τῷ πατριάρχῃ, τὰ ἥκιστα ἐκλιφάμενος ἀν ἥκιστ' ἂς αὐτὸς ἀξίους ἐπιγραπτόσειν ἐκείνοις ταῖς πολιτικαῖς δίκαις, ὧν ὡς ἐκ τῶν ἀδικούντων ἐν· τὸ τοῖς γὰ μέσον τῷ θείῳ νεῷ, ἢ τῷ δικάζειν γὰ χάσιον ἀξιοῦσιν ὁ βασιλεὺς, ἢν ἐκ αὐτοῖς κοῦ τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν δίκαιλον, κοῦ πρὸς τὴ ἢ βασιλικῷ ἀπέλλων, καὶ ἅμα ἐπαπτώσης κοῦ αὐτὸς ἐξ αὐτῶν ὄρκῳ φειπολιπόντες, ἀπόσπλοῦσι τε κοῦ ἐδιωφελάκτους πειθοῦ τὰς κρίσεις. ἐπιπόκει γὰρ αὐτοῦ καὶ αὐαμφίλεκτον ἔχειν τὸν κατεδίκλιν, ἐν τοῦ τοις ἐλίσκωσιν, χωρία δίδες ἐκχέοντα κελεῦς πῶς ἐνπίπτουσι πρόσωθεν. καὶ ταῦτα μὴ τῇ δ' πρῶχι.

ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΣΧΕΣΙΟΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ Χίου, ἣν ἦρχε μαρτῖν.

ΘΕΝΤΕΚΟΥΣΙ δ' ἐστρατιῶν συλλεχθῆναι ὅσαι τριήρεις ὅσαι ῥωμαίοις τῶν τε Βυζαντίων κοῦ λίσβιων κοῦ ἄλλαις νήσοις καὶ ἠπαλίοις πόλεσι, κοῦ πρὸς γε ἐπὶ ὅσαι μονήρεις, κοῦ ὑδὶ τούτοις τριήρεις ἔλλας συμμαχίδας τριήρεις ἐκ τῆ τῶν κυκλάδων ἐγκαθιδρυσάντων νήσων πλοσκαλισάμενος, ἀπὸ πλοῦτ, τῆς ἡ φάμη κατὰ τῆ βαρβαρικῶν νεῶν, τῆδ' ἑλλὰς κατὰ μαρτῖνα τὸ ἡ χίον ὑδιηρεθέντος ὃς λὰ λατῖνος ἦν, τῶν πλάτων καὶ δύξη σφαφρόνων πλῆρον ἑλλάφα παρὰ πατρὸς, ὑδιηρεθέντος μὲν τῶν νῆσον, καὶ τῶν ταύτης

ὑφὶ τῶν τῆ δρυτῶν ἰσῶν τάσιν.

τούτῳ ἐκπεσεῖσθαι πρόσθεν. ὑπάκουε δὲ τῷ Βασιλεῖ ῥωμαίων ὅσα μὴ δεῖλος, μὴ παῦ τὸ πρόσταγμα ὀφλών· ποίει ὅτι ποιεῖν πρόθυμος. ῥωμαίων γὰρ ἔστι τῷ νήσῳ, δηλῶσαι δ' αὐτῷ πῶς ἔχει Βασιλεὺς ὁ πάππος τοῦ Βασιλέως ὑπηρετῆς τι γένηται μὴ πρεσμῦ χρεμάσθη, πλοῦτόν τινα χαρίσῃ ὀφλόντος αὐτῷ. ὡς δὲ ταῦτα πρὸς τοῦ πεμφθεὶς ἀφικόμενος ἅμα τῷ ἀδελφῷ, ἕτερ μὴ ἀδελφὸς εἶναι πατρόθεν ἀμφοῖν, αὐτὸς δὲ ἀφανέστερος ὤν, αὐτὸς μὴ σωθεὶς βαθὺ κρημνῶδες, πρόφασιν τοῦ βαρβάρους, ὅσοι τε πέριξ ἦσαν ἀνάγκην παρέλαβε, μὴ ὅσοι λῃστρικῶς ἐς τὰς νῆας ἐμβιβάζοντες ἑαυτῶν, τὰς νήσους πορθοῦσιν. καὶ οὕτω τέτταρες ἐφάνησαν οἱ βραχεῖς, ὡς μὴ φόρους ἐτησίους λαμβάνειν ἐκ τοῦ νῦν, ὡς μή τε μίγνυσθαι βλάπτῃ μαχόμενος. ὅθεν ὧδε μέγα πλοῦτος μὴ δέξεσθαι παραίνων, ὑπὸ τοῦ δείσας ἰδίαν ῥωμαίοις, ἐπ' ἐς μακρὰν ἰδεῖν ἀπὸ τὸν σφετερίσασθαι τῶν τῷ ἐς Βασιλέως ὑποπεσεῖν. μὴ σφᾶς αὖθις ἐπὶ ἀπόγκαλύπτως ἢ ἀκριβῶς ὁ Βασιλεὺς κατ' αὐτὸ νῦν πιεσάμενος, τῷ τε τῶν κατέχοντι ξυνὸν ἀδικεῖν πάνυ· καὶ αὖ χαρισάμενος, δυσμενέσι τοῖς Βυζαντίοις πρέπειν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΕΙΝΟΤΑΤΗΣ νόσου τοῦ Βασιλέως.

Λέγουσι δή τινες διελθεῖν ἡμῖν τὴν νόσον γενέσθαι σφίσιν τοῦ Βασιλέως μάλα ἐαρίαν ἐκ διδυμοτείχου διάγοντι. λουτρὸν γὰρ κρουσθὲν, ἐπειδὴ ἦν δύσκαυσιν μετὰ τὸ λαβεῖν ἑαυτὸν ὑδρωμένον ἤκειν πρὸς ἑσπέραν, καὶ ταῦτ' ἐκ μὲν τοῦ χαμοῦ ὄντος, πνεύματός τι ἐλουσόμενον χαμηλοῦ μᾶλλον ἐς τὸν κεφαλὴν ἐθροισθέντος τοῦ πλούτου πόθος, ὑμόνυμος ἀφοσιώσεως ὑπομένων γενέσθαι τὰς ἐλγηδόνας, ἀλλὰ καὶ ὡς ἔκπυον ἀπογχθῆναι πάχος τοῦ φρενῶν. ἐπὶ δὲ πόνος ἰατρικῆς ἐμπειρίας ἰσχυρότερον ἐγγένηται τὸ πάθος, καὶ ἀπηγόρευτο τοῦ Βασιλέως ὑπὲρ τῶν ὑγιείαν ἄλλος, ἡδέως μὲν οὖν πᾶς αὐτῷ, μεναχωρῶν αὐτὸν γενέσθαι πρεσβύτερον πρὶν ἐκβῆναι τὸ ζῆν. ἡδέως δ' αὖθις αὐτὸν, ἐκλύσαι πάντας ὁμοιώσας, ἰωνικωτάτου τε τὸν ἀκαιότατον, καὶ τὸν μέγαν λογοθέτην τὸν μητζίτην, καὶ ὅσοι ἐξῆς ἦσαν ὁμοίως ἐντυχεῖν κατεδίκης. δ' ἤθελεν δ' ἐκ τόματος ὁμόσαι πάντας ῥωμαίους, σέβας ἐκδιδόναι τῇ συζύγῳ δικαιοῦν. πρῶτον γὰρ καὶ αὐτὴν ἔγκυον εἶναι, καὶ ἄρσεν ἤν λεγομένην, καὶ ἅμα τοῦ τυχοῦσαν παιδὸς ὅπως μὴ Βασιλεὺς ἀπόβαιτο ἐπὶ πρόσωπον δ' ἂν ἐκ ἐκκαιδεκαετοῦς τὸν μέγαν δομέστικον. ἃ δὴ μέντοι γραφῆ πρόδηλα ὄντα, ὡς ἀβέβαια νομίσαι. μνείαν δ' ἐποιήσατο γενέσθαι τῶν τοιούτων μὴ τῶν Βασιλέως μὴ πάντα, οὐδὲ δὴ μητρὸς καὶ δικαιούσης τὸ θυσβλοτέκνου τῷ πλωτικῷ τε τῷ δίκαιον πεισθῆναι. ἃ δὴ Θ μακρὰν ἔφη ἐκβῆναι τῶν λύπων, καὶ λογισμὸς ἔβρυψεν οὐ φίλος μισεῖ. ἀπηγόρευε γὰρ ἅπαν τῷ ἑαυτοῦ ζωῇ, ἀπολοιπὰ ὁ πᾶς καὶ Βασιλεύς, ἄλλως μὲν ἐς τὸν ὑπηρετῆ δὴ Βασιλέως ἀσπασμένον, αὐτῷ δ' ἄκυρα. μικρὰ γὰρ ἅπαν τῶν δίκαιον ἴφασιν, δίκαιον ὄντα οὐσαν αὐτῷ, συγκεχωρῆσθαι ζῶν παρὰ τὸ μεγάλου δομεστίκου κεκτῆσθαι καὶ τῆς πάντα μητρός, οὕτως ἐς τὸν ὑπηρετῆ καὶ φιλοῦσιν τῶν τῆς Βασιλέως πραγμάτων ἀπόσολοι τος ἀσπασμένον, καὶ ταῦτα δὲ ἔχθρας ἔντων πολὺν ἤδη τὸν χρόνον. ταῦτ' ἄρα καὶ ὁ ἐγὼ κατεσθὲς τῆς ὄψεως, καὶ οὐκ ἔχουσι χρόνῳ ἅπαν ἀμελίζειν τὰ κατ' αὐτὸν, πόσῳ κελεύσας καὶ ἀσπάσας τὸν συγγενέσθαι δίδυς,

tionem insulæ & annuos reditus accepisset: Romanorũ Imperatorib. pro seruo parere, & quicquid iussissent summo studio facere deberet. Romanorũ enim esse insulã, cuius procuratio & fructus ob ueteris cuiusdam beneficij memoriã, ab auo Imperatoris assignata illis essent. His ita à patre acceptis, fratrẽ uerbis eluserat. ipse uerò uir strenuus & prudẽs, triremib. ędificatis Asianos Barbaros orę maritimæ accolas infestauit, piratis etiam circũ insulas uagantibus infestus: quos breui tempore adeò perterrefecit, ut metu belli cladiũ, annua illi tributa penderent. Ad magnas igitur opes & gloriam breui euectus, Romanis suspectus fuit, ne paulo pòst iugum Imperatoris excuteret: eáque de causa non palam eum Imperator aggressus, nullo negocio insulam cæpit, & uinctum illum Byzantium misit.

Martini res gestæ.

Iniuria metu iniuriæ.

DE GRAVISSIMO *Imperatoris morbo.*

Verùm paucis diebus elapsis, Imperator Didymotichi agens, in morbum grauissimum incidit. Nam cum lauisset, & in summo rigore hyemis frigus à balneo non cauisset, cum reliquum corpus est densatum: tum uerò caput ita afflictũ, maxima parte mali eò inclinante, ut non modò grauissimis doloribus cruciaretur, sed & mente alienaretur. Cum autem id malum omnem medicorum artem superare, & de uita illius postridie actum fore uideretur: iureiurando astantes adegit, primùm ut sibi monasticum cucullum induerent, priusquam uita excessisset: deinde, ut omnes captiuos carere educerẽt, ut Constantinum Despotam, & magnũ Logothetam Metochiten, omnes denique eodem crimine damnatos. Ore porrò mandauit, ut omnes Romani iurarent, se coniugem ipsius ut Dominam ueneraturos esse, & (ipsa enim aderat grauida, eáque uerba audiebat) puerum, si filius nasceretur, ut Imperatorem, cuius tutor esset Cantacuzenus Magnus Domesticus: quæ sola in literas relata, uim testamenti habuerunt. Nulla uerò facta tum est mentio nec aui Imperatoris, nec Dominæ matris, quæ Thessalonicę tum agebat, graui affecta dolore, & solicita, ac desperata etiam uita sua, si defuncto filio se præterita, Imperij cura alijs mandaretur. Negabat enim posse fieri, ut sibi, quæ Domina esset, uita concederetur à Magno Domestico Cantacuzeno, & matre illius, præter omnem expectationem summæ rerum præfectis, & longo iam tempore sibi inimicis. Redacta igitur in angustias, adempto'que rebus suis aliter consulendi spacio, statim accersit atque adoptat Syrgiannem, tum

Antronici iuniores testamentum

Syrgiannes ab imperatoris matre adoptatur.

tum Theſſalonicæ præfectum, ibique agentem, eiq; uitam & animam ſuam committit: ſimulq; Theſſalonicenſes, eo res adminiſtrante, iurare iubet, ac polliceri, ſe herã & dominam eodem modo ſemper ipſam agnituros, & ad extremum ſpiritum p̃ ea dimicaturos. Quod ſi filius ſuus Imperator morereretur, filio qui naſceretur Imperij ſucceſsionem citra ſeditiones atq; incolumem conſeruaturos. Hæc ita tum acta, magnũ malorum pelagus in poſterum cõflarunt, ut deinceps dicemus. Nunc illuc nobis eſt redeũdum. Conſtantinus Deſpota cum cæteris, ut diximus, uinculis ſolutus, cùm paulum ſe oſtendiſſet, rurſus in obſcuras latebras noctu à proceribus aulicis eſt abditus. Veriti enim ne Imperatore defuncto, turba in populo oriretur, quùm ob alia, tum propter C literam, & olim temerè de illa iactatum rumorem, ſic cum tractarunt. Vulgaris enim fama erat, Imperium, uetere Imperatore defuncto, ei eſſe deſtinatũ, cuius nomen C litera inchoaret. Vnde cum & ipſe Conſtãtinus diceretur, ſuſpectus erat. In ſeniorem uerò Imperatorem plures malorum uias excogitarunt, quæ omnes cõdem ducerent. Optionem enim ei dederunt, mallet ne monaſticum habitum induere, an aliud malum ſubire? Id uerò eſſe aut cædem, aut acerbiſsimum exilium, aut uiolentam in obliuionis caſtellum abductionem: quorum omnium uehementiſsimus miniſter eſſet Theodorus Synadenus. Imperator uerò tanta periculorũ tempeſtate ſubitò oppreſſus, diu ſine uoce in lecto iacuit. quid enim faceret aliud, niſi ferreus eſſet? aut corde adamãtino? multis Barbaris & efferatis militibus circum fuſis, domeſticis uerò omnibus extruſis: cùm nemo eſſet qui hominem luminib. orbatum duceret, ubi uel ſtaret, uel tranſiret? Sed ne longum faciamus, uolensem nolentem tondent, & cucullo induunt, atq; Antonium nominant. His ita geſtis, Imperator Didymo tychi, nullo alio uitæ ſigno apparenſe, præter exiguam & tenuiſsimam reſpirationem, uitalibus inſtrumentis immotis, & extremitatibus corporis emortuis, planè mortuus totũ biduum iacebat. Tertio uerò die uelut é profundo ſomno nõnihil experrectus, diuinum laticem caſtiſsimæ Deigenitricis Pegæ poſtulauit: quo ſtatim allato, & capiti affuſo, recreatus eſt, & cibum cœpit, & priſtinam ualitudinem recuperauit. Eſaiæ uerò patriarchę ueteris Imperatoris caſus iucundiſsimus fuit, quòd nec illi ulla Imperij ſpes, nec ſibi metus ullus relinqueretur. Deliberandum tamen eſſe uiſum, quo pacto eius in Eccleſia mentio facienda eſſet, ſi qua tamen facienda eſſet. Mœſis igitur duobus ad eum epiſcopis, per deriſum opinor, triſticiam & ignorationem rei geſtæ ſimulans, ab illo, & non aliunde, ſuffragiũ ſuę deliberationis requirit. Ille uerò grauiſsimis animi doloribus, oppreſſus, cum

C litera Cantacuzeno deſtinare imperiũ uidetur.

Andronicꝰ ſenior monachus fieri cogitur.

Andronicꝰ iunior conualeſcit.

Patriarchę ueteri Imperatori inſultat.

τὴν ὑπηρετῶν ἢ θεσσαλονίκης τὴν ἐπιτροπὴν ἄρχοντα, καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀνατιθησι πίστιν ζωὴν καὶ ψυχήν. καὶ ἅμα ὀμνύναι πολλὰ καὶ θεσσαλονικέας ὑπὲρ τούτου διωκήσειν, καὶ ὑπηρξάδειν ἀνεῖναι τε ἔχειν αὐτὴν καὶ διασώσειν ὁμοίως ἀεί, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἀνδίκεσθαι μέχρι θανάτου. ὁ δὲ καὶ τὴν ὑμὴν βασιλέα πλουτάνα συμβαίη, πόλιν τε καὶ φυλάττειν τοῦ πρωτοσεβάστου παιδὸς ἢ τὴν βασιλέως ἄρχειν, ἐπεσταλμένον τε ἐκάστοτε. τοῦτ' ὄντως πραχθὲν, πολλὰ αὐτῷ σκηπτόμενον τυραννίδι τὴν ἐπ' αὐτὸν, ὡς ἐφάσκε, πᾶσιν ὑμῖν. καὶ δὲ ὑμῖν ἐπαντίαν δίκην αὐλὸς ἐκάστοτε. κωνσταντῖνος μὲν γὰρ ὁ δεσπότης ξὺν τοῖς ἄλλοις δεσμώταις ἐκλυθεὶς καὶ αὐτὸς, ὡς ἀφικέσθαι, ἔρασχὺ φανεὶς, ὡς ἐπ' ἄγαν, ἀπεκρύφθη. τὴν γὰρ τῶν ὑδάτων, ὃν ἀνέπλασε μυχὸς εἰ πρὸς τὸ βασιλικὸν κατώγαιον. δ' ἀσφαλῶς γὰρ μὴ τὸ βασιλέως ἐκπεσόντος, δήμους κατασείειν τῷ ὀνόματι, τί τι ἄλλο τὸ κωνσταντῖνου, ἢ τὰ μέτριον πέλαι θρυλλούμενα δι' αὐτὸν, τοῦτο μὴ ὄντως ἐχόντων. ἱστορικῶν γὰρ, ὡς ὁ τὴν ἐκπλάου ἀφελόμενος τὸ γραικῶν βασιλέως, τὸ κωνσταντῖνου ἐν τῷ ἀρχῇ τοῦ ὀνόματος ἔχει. ἐκκλησιάσαντες οὖν καὶ ὅσοι κελεύσαντο ὑποπεσόντα. ἦν δ' γραικῶν βασιλέως, πλέως μὲν τῆς ὁδοῦ ἐμιλίτησαν τὴν ὁδῶν, ὡς ταυτὸ δ' καὶ τούτοις ἀπόσους φρένες. αὖριον γὰρ ἔδοσαν τότε ἐλπίδι ὑποστρέφειν βασιλέα, ἢ τὸ μοναχὸν γνώσεσθαι χρῆμα, ἢ τ' ἄλλον ὁδῶν ὑπὸν ἐκλογιεῖσθαι δ' ἔδει, ἢ σφαγὴν, ἢ τινὰ ἰδέαν ἀνήκεστον μόρου, ἢ βιαίαν ἀπαγωγὴν ὧν τὸ λήθης φρέαρ. τότ' δὲ δὴ διάπυρον κατεῖχεν τὸν πρωτοσέβαστον δύσλυπον δ' συνεκλυδων. ὁ μὲν τε βασιλεὺς τοσοῦτον χαμαὶ δ' αὖθις πεφυκὼς ἐξαίφνης αὖθις, ἄφωνος ὑπὸ πολὺ τῆς ὥρας ἐκάτερος ὑπὸ κλίνης. καὶ τί γὰρ ἄλλο ἐνὸς, ὃ μὴ σιδήρου λίθου, ἢ μὴ ἐξ ἀνάγκης ὅλαχε τὸν καρδίαν ἐσκυθρωπόν, πολλῶν μὴ ὁπλιτῶν ἀλλογλώσσων τε καὶ ἀχρίων πεφυθρῶν αὐτῷ, ἢ δ' οἰκείων ἐξ ἀθρόου ἀπαίστων, καὶ μυδρῶν ἐν τῷ τοῦ ὁδηγήσοντος ἀνθρωπαρίσκου τὸ βλέπειν, τῶν μὲν εἰδότα, τῶν δ' ἀγνοοῦντα; ἀλλ' ἵνα μὴ ἀβροδιαιτῶμεν, ἅπαντος (ἀπῆν) τοῦ τε κόμου κείρεται τότε, καὶ τὸ μοναχικὸν χρῆμα περιθέσκει, ἐς ἀντώνιον τοὔνομα μετωνομάζεται. καὶ ταῦτα μὲν τοὺς ἔρχεται. ὁ δὲ βασιλεὺς γε διδυμοτύχη δὲ γε πλέον ἔχων ἄλλο σημεῖον τοῦ ζῆν, πλὴν βραχεῖας καὶ λιποῦσης ἀναπνοῆς ἦν ζωτικῆς ἐργάνων ἀκίνητον μενόντων, καὶ ἦν τὸ σώματος νεκρωθῆναι ἀκριβεστέρως, ἵνα τὸ νεκρὸς ἄπρακτος ὑδὲ δυσὶν ὅλαις ἡμέραις. τῇ δὲ τρίτῃ καθάπερ ἐκ βαθέος ὕπνου μικρὸν ἀνηγκώμενον, θεῖον ἰχῶτικὸν κρᾶμα ἐκ φάσγανον διαμόρου τῆς κεφαλῆς, ἐβρέσει τε καὶ τροφῆς μετέσχε, καὶ μετὰ βραχέας ἡμέρας ἀνέβρωδέν τε, καὶ ἐν τῷ πόδας ἐς κατίσχυσιν ὑγίειαν. ὁ γε μὲν πατριάρχης ἡσυχίαν μεγίστην πεφυξόμενον δ' ὁρῶν τὸ περὶ τὴν γραικῶν βασιλέα συμβεβ. μηδὲ γὰρ ἐπελπίσθαι μετ' ἐκεῖνον βασιλέας ἐλπίδα, μήτε τούτῳ φόβε λέφανον δ' ἐφ', σκοψιμόν τε ποιήσασθαι ἐκλεξῶν ὅπως χρὴ τῷ ἐπ' ἐκκλησίας ἔχειν μνήμῃ, ἢ ἀρὰ φασὶ καὶ χρῆ. πέμψας οὖν δύο τῶν ἐπισκόπων, οἷμαι ἐρωτῶμεν καὶ παρακαλῶμεν λύσιν καὶ ἄγνοιαν τῶν ἐπ' αὐτοῦ πεπραγμένων, ἐξ αὐτοῦ καὶ οὐκ ἄλλοθεν ἰζήτει τῷ τῆς σκέψεως ὕφορον καὶ ἐπίκρισιν. ὁ δὲ, βαρέως τῆς ἀληθείας κάτοχος ὢν τῷ ψυχῇ, βυθι-

Βούλομαι πρὸς καὶ πολλῷ τῷ ζῆλ κεφαλῆς πυρὸς γίνεσθαι ἐφ' ἐμοὶ μᾶλλον. καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα, τοιαῦτα ἐλάλησε πρὸς αὐτούς. ὅσπερ, φησίν, οὗτος τὸν λάζαρον ἐκ τάφου ἐγερεῖ τὸ θαῦμα, ὅτι τε νεκρὸς ἦν ἀνίστη, καὶ ὅτι δεδεμένος ἐκ τοῦ καὶ οὕτως ἐξῆλθε πρὸς ἐμέ. ἐγὼ γὰρ ἡ νεκρὸς ὧδε πέφυκα, πολλοῖς κατακλυσθεὶς κύμασι τῶν δεινῶν, καὶ πρός γε τῶν ἀδελφῶν μόνον χεῖρας καὶ πόδας, ἀλλὰ καὶ γλῶτταν αὐτοῖς, οἵ μοι τὰ πλείω, τὰ γοῦν ἐμὲ πεῖθ' ἡ ἀδικήματα ἀπεγγέλλειν ἔχειν δοκῶ τοῖς ἀνοῦσι τῶν ἀνθρώπων, ἡ ὡ οὐ σιωπῶ σκότα πικρῶ ἀλλ' ἐκάλυψεν φήσιν πρὸ τῆς ὄψεώς μου. ἀλλοτρίωμαι τοῖς ἀδελφοῖς μου, καὶ ξένος τοῖς υἱοῖς ἡ μητρός μου, καὶ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ αὐτὸ οὐκέτι μετ' ἐμοῦ. οἱ φίλοι μου καὶ οἱ πλησίον μου ἀντέστησαν μοι· ἐσησαν, καὶ πάντες οἱ θεωροῦντές με ἐξεμυκτήρισαν μοι. ἐμοῦ δὲ παρὰ μικρὸν ἐσπλύθησαν οἱ πόδες, παρ' ὀλίγον ἐξεχύθη τὰ δάκρυά μου, ὅτι ἐζήλωσα τοῖς ἀνόμοις, ἁμαρτωλῶν θεωρῶν. * ἀνδρικῶτατόν τοι τὸν Βασιλέα ἐπέλαβε ξωπιπηδᾶν τῇ ἐκκλησίᾳ πρόθυμα, τοῦτο δὲ τὰ μέχρι νῦν ἐνθυμήματα· ἀλλοκότως δ' ἂν ἐγὼ τὸν ἐκκλησίαν τῷ βασιλεῖ, τὸν πατριάρχην, ὃν αὐτὸς ἐβουλόμην, ἀφελόμενος. αὐτὸς δ' οὐ μόνον ἐγὼ προβαλόμην αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐξελεξάμην, καὶ ἦν πᾶσιν εὐπρόσδεκτος καὶ λαμπρότατος ἀνήρ· ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν τῶν βασιλέων, τὸν πατριάρχην, ὃν αὐτὸς ἐβουλόμην, καὶ

» dolorem suũ uerbis testari & lachrymis non
» recusant. Qui uerò modum excedunt, ac animũ quasi de gradu tumultuantẽ deijciũt, efficere solent, ut aut nihil dicas, aut quiduis potius q̃ quod oportet, aut nihil potius quàm
» quod oportet. Ad hanc sententiã confirmandam (ut aliquid è memoria uetustatis repetam) cum Cambyses Susis Aegyptũ bello
Exemplum Aegyptij regis. peteret, & rex una cum regno captos filios suos sine ulla clementia ad necem trahi uideret, nullũ uerbũ locutus, humi caput tacitus inclinauit. Sed cum unũ ex familiaribus suis, qui Aegypto incolumi opibus & autoritate floruerat, pannis obsitũ, panẽ emendicãtem uidisset: percusso capite suo, eũ alto suspirio sodalẽ illum inclamauit, uerba tantũ non lachrymis rigãs. Deinde rogatus à Cambyse, cur ꝓpter filios neq; illachrymasset, neq; dixisset quicq̃, amicum autem allocutus esset & deplorasset: respondisse fertur, Dolorem filiorũ longè maiorẽ fuisse, q̃ qui lachrymas admitteret: amici uerò calamitatem, quæ tanta nõ esset, deplorandã esse, qui ex alto dignitatis gradu deiectus, in limine senectutis in tantã cladẽ incidisset. Cęterùm patriarcha decreuit, eũ ante nepotẽ Imperatorẽ, religiosissimũ & philochristũ Antoniũ monachum esse memorandũ. Sed priusquã inde quatuor dies elaberentʼ, cum Protostrator populum in ędib. in circulis, in portis, ubiq; deniq;
Senioris Andronici memoria.
Synadeni acerbitas. susurrantẽ audiret, cum seniore Imperatore iniquè agi, qui & fuisset Imperator, & defuncto nepote futurus esset: (neque enim legem esse monasticã, inuitos & ui coactos cucullũ induere:) atrocia consilia animo agitauit. ad eumq; misit, qui scriptum iusiurandum ab eo postularent, quo promitteret, se Imperatoriã potestatem nunquam quæsiturum, & obliatam repudiaturum, neq; alium ullum subornaturũ. Quod si recusasset, eo die de ipsius ca-
pite actũ fore: simulq; rursus Barbaros illos satellites ei adiungit. Ille uerò rursus perterritus, & uitæ timens, inuitus illud etiã est assensus: & quia cæcus erat, alio manu ducente, superne rubrã cruẽ, infernè nigrã gestãs,
Crux rubra, & nigra. uiuere situs est. Hoc tẽpore in terra Persarũ occulta turris reperta est, nummis auri purissimi plena, eo numero, cuius uix numerus iniri queat: quorũ nõ paucos Latini mercatores quouis terrarũ exportarunt, quos ob auri
Persica turris auro lectissimo plena. puritatẽ magno esse usui scirent. Horũ multi Byzantij singulos ternis usitatis aureis redemerũt. Eodẽ quoq; tẽpore literæ à Latinis & Colchidis habitatoribus, qui ortum à Persis ducũt, Byzantiũ afferunt, supercilio & muco plenę, & ptędictionib. insolentibus atq; ineptis, quales tibicinæ & saltatriculæ in protibulis suis amatoribus propinant. Nam si
Prognostici cuiusdam exegesis.
» quid aliarum rerum, inscitia utique omnium
» efficacissima est, ad quiduis persuadendum
» hominibus leuibus & supercilios is, quæ
» ad inconsultam eos temeritatem impellit,
& ad

ταῦτα καὶ λόγῳ ἴχαρι ἐμιμεῖτο. ἦν γὰρ ἀληθὴς φιλωδὸς « ἐν μέλεσι καὶ ἀκροάμασιν. ὅσα δὲ ἀφροσύνῃ τὸ πλεο- « νεκτῆσαι χρήματα ταῖς ὕβρεσι, ταῦτ' ἰδίᾳ τῆς αὐθεσίας « παρὰ τῶν καὶ τῶν ψυχῇ. δι' οὗ καὶ πάσχοντα θάττον « ἔγνω, ὡς καὶ μισθίτορον ὄντος· ἃ γὰρ ταῦτα λέγομεν « μᾶλλον ἢ ἃ δεῖ, ἢ μισθῷ μᾶλλον ἢ ἀληθείᾳ δεδόκηται « τῷ τοιούτῳ λόγῳ διελαύνειν καὶ πολλαπλοῦν τὸν περὶ ἀνημάκτων χρόνον· ὁπότε γὰρ κεμβύσου τοῦ Περσῶν στρατοδίσκου ἐπὶ σούσων ἐπ' αἴγυπτον, ἐπὰ μετὰ ζῆ ἀρχῆς καὶ ὁ τῶν αἰγυπτίων ἐκάλει βασιλεύς, ἀγομένων υἱῶν θανάτῳ ξυὶ ὀζοὶ κύσμει τ' ἰδίων, δὲ ὁ βραχύ τι αὐτὸς βλέπων ἰφθίγξατο, ἀλλὰ σιωπῇ λύ- ψας, ἐπ' αὐτῷ μόνῳ ὑφ' ἑαυτοῦ ἀφ'. τὸν δὲ γνωρίμων φίλον ἰδίων, ὃς πρότερον μὲν πλούτῳ πλεῖν καὶ ὄβῳ χρυσάμβῳ· ὕβει ἐκπεπτωκὼς αἰγύπτου, νῦν ἢ ταῦτ' διὰ βραχέων ἐδάκρυε πρὸς ἀμβῶν, πόσα τῶν πρὸ ἃ πε αὐτῷ ἐλίγον παράσχοι· ὁ δὲ τῶν αὐτὸς ἑαυτῷ λιφα- λεῖῳ ἄδ' ἐπεκύψας, καὶ βυθὸν πρεφάσας, ἀνομεσὶ τ ἑταίρου ἐμέλα μονονοῦ τοῖς δάκρυσι βρέχων· οὗ λό- γος, ἐπὰ ἢ κῇ τῶν αὐτῶν ὁ καμβύσης ἤκουσ, ὅπως ὕβει μὲ τοῖς ὕιοι μὲ διακεύσας, μᾶλ' φλεγέμενος μᾶλ' ὀδ', ὁ δὲ τὸν ἑταῖρον ἰδ' ἄκρυσι κῇ πθοπρκει, φαῦλα λέγε- πω κῇ σφόδρα μᾶζον ὤν, ἢ ὅσα κῇ δ' ἀκρύσαι τὸν πέρ ὕιων πάθος, τὸ ἢ τ ἑταίρου μὰ ποσῶπον, © δ' ἀκρύῳ λοιπὸν δίκαιον, ὃς μεγάλης ἐκπεπτωκὼς ὄβεως, ἐς τ σωτῶν δυσεχίαν ὧδε τύραος ἀφίκετο ὀδῦ. τοῖς μὲ πεῖ τῶν πατριάρχων κινοῦσ'), μεμνῆσθαι πθ' τ ἐγγόνε κῇ βασιλέως αὖτ', σὺν ἐκπτωκῇ φιλόχρισον αὐξάνων μονεχόν. ἔπτω τ' πέρας ἐκάλει ἡμέρας πλὴλ βον, κῇ ἐκέκω τ' δῆμον ὃ πρωτοστράτωρ ἀφυλιναῖον τα φ' οἴκοις, φ' ἀγοραῖς, φ' πύλαις, κῇ παντχῇ τ' τῶ γεραιῶ βασιλέως, ὡς ἀδίκα ἐκπεπτωκότ, κῇ βασιλεὺς ὢν, © ἴσα πολυτρόπαντος τ' ἐγγόνε, κῇ οὐκ ἔστρος τῶν ἀπαίθ' ὁ γὰρ αὖ τῶν νόμος ἀπ μονεδλῶς, ἅπαντας κῇ τυραννεμένης ἐπφχιδῆ τὸ μοναδλῶν χῆμα· ἀνὰ ὧδε ἀγοῖς ἐμελέτησεν αὐθις. κῇ πάμφας ὄρκῳ ἐκέ- τησεν ἐγγράφων ὀβ αὖ τ ἀβασιλεύτῳ, μηδέποτε ἂ πῶσαι βασιλεῖαν κράτος, μάτε μὲν δόβῳ δίξασθ, μάτ' ἄλλῳ πνὶ πράξειδῆ. ἀ δ' ὧν, ὧδε ἐγρᾶ σὺ φυσι τὸ αἷμα τὰμέβῳν ἴσκεν. κῇ ἅμα σὺν ἀλοφύλες ἐκάνες ὁπλίτας αὐτῷ πφάσκεν αὐθις. ὁ δ' αὖθις δ' ἀσας τ πῶ βῆ, ἔκωμ κῇ τοτ' ἐπὶ πῆς ἀχα. καὶ ἐπὰ τυφλὸν ὧν ὧδεν ἀρέπαμβ, ὑφ' ἑστῶτ λοιπὸν * ἅ χᾶρε χαιρεν- γάμενος, ἄνω μὲν ὀφθρὸν πρ ὕπνε τ' τῶ θεὸν εωρεῦ τύπον, κάτω δ' μέλανα. κῇ ὕτω στιχηρίδη τὸ ζῶν. φ' δ' τότ τῷ χρόνῳ ἰῦρεν πρὸ ἅ τῶν πφσῶν γλῶ, πύργος πρ ἐγκεκαλυμμέν© ναρκαμένων μυσὶς, κα- βαρωτάτε χρυσὸς, μυριάδες ὁ ῥᾳδίως ἀριθμητά. ὧν δὲ ὀλίγα ἁλλ' ἐξάμβυοι οἱ τ λατίνων ἔμποροι, δίεσπ- ρεν ὡς πάντχῆ γῆς κῇ θαλάττης, ἀδίτες χρυσὸν ὀλ τυγ- χάνοντα ἁλλ' τῶν τῷ χρυσῦ καθαρότητα· ἄν ἐκάσοτ πολλοῖς τῶν βυζαντίων ἐγγράφοι πρὸν νομισμάτων πο λιτικῶν. ἐν τούτῳ δὲ χρόνῳ χραφὰ παράτι ἐτα- λῶν, καὶ ἐπ ὀπόθι πολχίδα πθσῶν ἐκφανάδες οἰκῶ σιν, ἄκεσεν δὲ βυζάντιον, ὀφρύν© τι καὶ κορύζης μα- κρᾶς ἔσαι μεσὶ, καὶ πθρίσασιν ὅσα μαιρακιώδ' ας καὶ ἀγμνᾶς, καὶ οἷας αὐλητρίδες κῇ ὀγκηρίδες ἐς χα- μαιτυπῶν πθπάτουσι χρεζόμεναι τοῖς ἐκῶσι κωμά ζουσιν. ἄπφ γὰρ τῶν ἀπάντων ἐπφρίσκεπον ὑφαγούμενον, « μαθίας δ' ἰμείρα δι τὸ πάθαμ αὖ κουφοτρόπους καὶ « ἐκτοφρυωμένους ἑκασταπάκτους ἰδίοις, καὶ αὖν- « σιμώκτους, πθπὶ τῶν ἀπφρίσκεπον ὑφαγούμενον, « καὶ τῆς ἰχθ-

καὶ πρόχαρεν δ' ἂν ἅπαντα χρόνον, ἢ πᾶσι τοῖς τοιούτοις αὐτὸν λογισμοῖς ὑφάντας. πῶς δ' οὐ ταύτας ἀπολέγειν καὶ ἀπολέγεσθαι οἱ πλέονες τῶν φίλων προτρέπουσί με, οὐκ οἶδ' ὅτι μὴ βασκάζειν ἐθέλοντες, ὥσπερ οὖν ἐμὲ παρορμῶσι τῶν ἔπειτα χρόνων ἀφορᾶν εἰς τοὺς ἐμοὺς ἐλαύνοντες οἱ δοκοῦντες ἐλυμπικῶν ἆθλα τάδε, ὡς ἑαυτοῖς μόνοις δοκοῦσιν ἐκπονεῖσθαι. ὁ γὰρ ἑτέρῳ τῶν παίδων ὅπως ἑταῖρος ἐλθὼν τῷ ψυχῇ, ὡς ὅσα καὶ οἷα τῶν κατ' ἐφετὸν δύναμαι ὁρᾶν ἐμὲ ἀκούσαι. ὡς παραπλήσιον γάρ ἐστιν, ὥσπερ εἴ τις ἀνθρώποις μὲν τοῖς διψῶσι πᾶσι μάλιστα καὶ ὑπὲρ τὸν, φλογμοὺς δ' ἅμα θάλπος ζέφυρον ἐμπνεόντων αὐαίνοντας. ἐν φίλοις δὲ παίδων ἀλλ' ἢ τῷ αὐτῷ καὶ παρὰ τῇ ψυχῇ ὄντες ὁμοίως, καθάπερ αἰτίας τινὸς ἢ ζῆν ἐπιθυμίας ἢ κἂν ἕν τοσοῦτον ἐπιθυμούσης ἀρετῆς, καὶ αὐλόγως χαριζομένης ἂν τις πλείστοις τοσοῦτο ἅπαντα. ἔστι δέ, ὅπως πολλὰς μὲν πυκνίλας γῆ τις αὐτὴ καὶ ἀρούσιμος ἐκὼν· πολύχρωτα. τὸν μὲν οὖν αἴρεσιν ἢ τὸν ἐφίεσθαι τοιούτοις, ὦ μὴ καθάπαξ ἅπαντες, ἀλλ' ὧν οἱ πλάτες ἀλίσαιτ' ἂν εἶναι, τὸν γε μὲν ἀνδρείαν αὐτὸ καὶ τὸ λίχνον, ταύτῃ δ' ἐ παύσασθαι γε. παύσασθαι μὲν γὰρ ἢ δύναμαι, φῶ τι τὸν ἐμοὶ ζῆν εἶναι, οὐκ ἂν ποτ' αὐτὸς ἐκὼν γε ἐν ἐπικρεμεῖ αἰμι· φ' ἅπαντι τι καιρῷ καὶ χρόνῳ καὶ παντὶ τοῦ βουλομένου, εἴτε δὲ ὑμέλα τι σφόδρα αὐτὸς ἄτε γὰρ παντὶ καιρῷ τὸ καίειν γένηται, ὅτ' αὖ παντὶ τοῦ βουλομένου πόδα παστρχᾶ τὸ βούλεσθαι· ἀλλ' ἴσα καὶ καιρὸς ἀπαιρεῖσθαι γίμων, καὶ βούλησις ἀβουλίας πολλὰς μισή. ἀλλ' οὖν ἐπειδή ταῦτα συγχωρεῖτε ὅπως ποτὲ ὑδ ξῃ ἐν ἡμῖν, ἅπερ τὰ βαρὺ τὸν τοιοῦτον, ὑπολιὰ γε ἂν πόθεν δεῖ πόθεν ἐμοὺς, καὶ χαρίζεσθαι σφίσιν ὑπόσον τὸ ἱκανὸν ὑπερφυᾶν, οὐτ' ἀκολὼ αὐτὸς, οὔτε γλῶττα ἀπικλώζομεν, ἀλλὰ μετρίοις ἐλίγχοις ἴσιμ ἐ τὸν γραφομένων ἐμφανίζεσθαι. καὶ ὑπόσους τό, τε καίειν ἐς τὸ τῆς ἀσφαλείας μονσεῖον ὑπαναγόμενοι, καὶ πῶς πῆς εἶμαι ἀκμὼς, οὐκ ἂν ἡμῖν μέμφαιτο. καὶ τὰ μὲν ἄλλα τῶν γραφομένων, ἀπόρρητα κοῦδα παρεῖναι τίνας, ἀκαιρίας ὡς τὰ πολλὰ κατορχουμένους αὐτῶν παύσασθαι φορτικῶς καὶ μανίας· ἃ δ' ὡς φιλοτιμίας χάριν πῶς φῶ τὸν φίλων ὑφάκαμεν, ἵνα μὴ τὸ φ' ὑχήμεν ἡμῶν σιωπᾶς ὑπολιπῶ ἀπειλὰς ὑπόδεστο τῆς ἀφανίσεως τὸν ὑλεμῶν, ταῦτα καὶ νῦν τῆς ὑπτυγχάνειν ὑδίλουσιν ἰσοείας φῆκα παραθησομένοις.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ πρός τινα τῶν φίλων.

ΠΟΣΑ γὰρ ὑφ' ἡμῶν λεγομένων νοῦν ἔχοντα πόθεν ἅπτεται, καὶ τοῦτο τῶν περὶ τοῦσιν αὐτονομίαν σκοπῶν ὑπὸ τρίτου· ταῦτα καὶ νῦν παῖδας ὑπὸ πλεῖ ὑφίληται, καὶ γλῶσσαν ἀπαμύνειν ὑδιώμενοι ἀλυάζουσαν. ὅσα δ' ἀρμονίας ἀπόρρητα πέμπομεν ὅρων ὑδιωμενικῶν ὑποφθόμενοι καὶ φυγάδες τύνευσι πόδε, ταῦτ' οὖν νοῦν ὑπόπλεω εἰσφυφίλησθαι, καὶ παῦσαι λόγον ἡμῶν μέλας σφόδρας ἀπουσόπται, φύσεως ὅπως σκοῦς ἀφύσεσμα, καὶ λύρας ὥσπερ ἀγώσης πλημμελῶς πνεούσματα. ὡς ὑπεσί μοι σφόδρα θαυμάζειν, ὦ φίλων ἀφίσι, πῶς οὕτω καμὼ ξυνῳδὰς κελευθῶν δια τὸν φίλον πόδ' τὰ φῶλα, καὶ γλῶτταν παρίχεσθαι πυτυνεῖ αὖ σκοῦς ὑφιλίγχουσαν λύρους, ὑπόσους ὧν ὑδιζιφυείων βαρύβρων συχνὸν καὶ ἀρρύγνωστι, καθάπερ πόδ' τ' ἀφαίσου πρατίσεων αὐτόματοι φύκασθ. καὶ ὑπὸ

& ad quiduis ſine conſilio ſuſcipiendum incitat, ſi quid fortè leuibus eorum cogitationi bus inſedit. Ad quas coarguendas & refutandas, plurimi ex amicis me hortati ſunt: haud ſcio num me, ut curſores equi uarijs in locis tentari ſolent, exploraturi, an uoluptatis aliquid inde ipſi percepturi. Nihil enim eſt animo iucundius, quàm id uidere & audire quod deſideres. Perinde eſt enim, ac ſi quis ſitientibus ſuauiſſimam aquam offerat, & æſtuantibus frigidum Zephyrum immittat. Deſiderat autē alius aliud, pro ſuo quiſq; iudicio: unde appetitio illa commouetur, & ad aliud atq; aliud uitæ inſtitutū impellitur, quæ multa uariaq; & cœlum & terra proponunt. Etſi autem idem quod illi amici mei, ſi non omnes, at pleriq; opinor deſiderabunt: ego tamen non is ſum, qui id præſtare conari uelim. Nam omnia quidem inquiri decere, nūquam inficias iuerim. Quouis autem tempore, & in cuiuſuis gratiam id facere, ualde equidem recuſarim. Neq; enim quoduis tempus opportunitatem habet, neq; quemlibet quiduis uelle decet. Eſt enim tempus minimè tempeſtiuum, & ſæpe uoluntas importunitate plena. Sed tamen cum hoc utcunq; concedendum illis, & onus hoc in humeros ſuſcipiendum, & pro uiribus gratificandum uideretur, neq; aures illis neq; linguam occluſimus, ſed ſcripta illa ex parte modicis rationibus refutauimus. In quo, eorū quos prudentia in opportunitatis Muſeo erudijt, nemo opinor nos reprehendet. Ac cætera quidem arcana eſſe paſſi ſumus, propter ſummam importunitatem ſcriptorum. Quæ uerò epiſtolæ uice cuidam amico diximus, ne honeſti noſtri ſilentij cauſa eſſe ignorantia uideretur importunioribus obtrectatoribus: ea nunc hiſtoriæ cauſa, ſi qui fortè cognita ſibi uelint, inſeremus.

ἐλάγιστα δὲ τυχεῖν, ὅτι τοιαῦτα ἰσχύ.

AVTORIS AD AMIcum quendam epiſtola.

VÆ uerba inquam mentem ducem ſequuntur, eiq; ius ſuum relinquunt: eadem etiam mens inſpectrix comitatur, & linguæ iuſtè pronuncians expectat. Quæ uerò concentus omnis leges recuſant, & omnes ſcientiæ limites temerè tranſiliunt: ea nec mentis cōſideratione digna ſunt, nec linguæ explicatione, cū non aliud ſint niſi quidā naturæ morbi, & ueluti ruptæ lyræ abloni ſtrepitus. Quamobrē amicorū optime, uehementer mirari mihi ſubit, q̄ pacto me amicis ad futilia iſta cōpellas, & linguā ad nugas iſtas refutandas accommodare cogas, quæ ex Epizephyrijs barathris frequenter erumpunt, ueluti Vulcaniorum craterum flammantes riui, & in

Nō omnia refutatione digna.

& in populum ueluti niues hybernæ è superiore continense descendunt. Profectò enim & scientiæ regulis & nobis ipsis faceremus iniuriã, si eas regulas illis adhiberemus. Nam semetipsum ultrò corruptis tradere moribus & sermonibus, à malicia nõ est alienum: nec reprehensione uacat, sed ueluti cognatã maculam inuidiosam reprehensionẽ secum trahit. Quem enim inscitiæ Caucasum non superans insolentiæ uerborum, quas inferiores à ueritate remotissimas fabricare consueuerunt, superiores uerò sordidis & puerilib. applausibus excipiunt? idq; cum Persarum & Chaldæorum scientiam profiteantur. Nam si Chaldæorum & Persarum omnis methodus eò redit, & cœlũ propter hoc in ætheris sphęram bono ordine stellarum cursus circũfert, ut lucri accessionem ueris initio scribis apportent, senibus uerò sub exitum æstatis morbos: perfacetum hoc eis uidebitur, qui utilitatem artis deridere, & uelut è plaustro contumeliosè subsannare, & scenicis dicterijs incessere uolunt. Ego uerò suauiter illud etiam derideo, quòd non prædixerunt quercus multas glandes laturas, & sentes contrectantium manus puncturos esse: & mustelã, si pepererit, matrem fore sui fœtus: æstate æstum, hyeme frigus fore, cæteraq; perspicua omnibus, si non bobus, ast hominibus certè quidem. Ne uerò & tu tristis sis, & disciplinæ grauitas in tales sordes demersa proscindatur: age media incedẽtes uia, pauca ex meridianis istis nugis, ac potius serrestribus planetis, qui ætheriam prouinciã plurimis mendacijs infamant, coarguamus, ut à fimbria totum contextum soluatur, & ut illa Penelopes tela retexatur. Ventos aiunt commorum iri, unde humana corpora corrumpenda sint. Ego uerò corruptionis eius causas scire uelim. Nam si quid aliud quàm impetus aeris ac diuisio uentus esset, rationis fortasis aliquid ea haberet oratio. Nam quæ aliquid aliud sunt quàm aer, eumq; permeant: ea uel eorporeo transitu illum secant & permeant, ut lapis & ferrum, & aliæ res aere duriores, uel qualitatis suæ distributione: id quod faciunt ea quæ fluxa & aeris naturæ planè cognata sunt, ut odores, colores, fulmina, incensi surbines. Atque etiam uentus, si ullo horum modorum aerem uel diuidendo, & eius locum occupando transiret, uel eidem distributione qualitatis lubricæ commisceretur: statim orta omnia interirent. Nunc contrà omni nos semperie cõpleri uidemus ab eo semper. Neque enim aliud est uentus, quàm fortios impetus & quasi diffusio aeris, qui nos semper copiosè circumfundit: eoq; nos fruimur, quatenus est unicuiq; cõcessum, quamuis copiosissimè nos sequatur. Illud uerò fortasis etiam uaticinationem desiderat, ego non habeo quid dicam. Dicunt urbes & arbores, & montes, uentis simul omnibus concita-

Prognostica deridet, quasi cœlũ nihil significet.

Refutatio prognostici de uentis

Pugna contrariorum uentorũ nihil ualet.

καὶ ὑπ' ὀπίσω ὑφ' πλάδε νιφάδι χαμαιέπηρ ὑσώπες, ἢ ἀνωτέρας ἀπάρου κατίασιν. ἀδιαιτήμε γὰρ αὖ, νὴ τὸν Φίλιον, τὰς τ' ὠδεπόμες πανύπας τὰ πθοάγοντ', καὶ ἡμᾶς αὐτύ. τὸ γὰρ ἑπιτυσῶ ἰαυτ' ἰκὼν γ' ὧν διαφορίσι διδύναι τρόπος καὶ λόγας, ἐκ ἀρχαρῶ ἡκιας, ἀσ' αὐτοῦ τὰ δίκ[illegible] τὸ φόρυ. ἐλλὰ καθάπρ συγχῶ ἐυπίδια χλιδύαν ἰπίφλογ ὠδιούρτα. τίνα γὰρ ἀμαθίας ἐμπαιοσμῷ ὑπερ ἐαίνουσιν, ὑπίσους οἱ μὲν πάντῳ ὡς πεῤῥωτάτω ἢ ἐλπθάας χαλπθίαν αὐθάδιαν ὑγιῶς ῥημάτων, οἱ σ' αὖ[illegible] ἐχμνᾶς πνας καὶ μαρακιώδ[illegible] πρστθσι θορύβους, καὶ τοῦτα τὴν πρῶτ καὶ χαλπθίαις μιπτας φάσκοντις ὠδεπόμους· ἀ γὰρ ὧν ὧν χαλπθίαις ἐκ πρόσας ἀ πᾶσα πθώτατα μίθοιλθ', καὶ εὐχαρὶς σῆμ τοτ' ὧν τὴν αὐθρθ' σφόρεαν· ὧ καὶ τ' πεχμὶ νας πθιφρῶ σὺ ἐσθῶν θρόμους, ὡς λαμπάδ' μὲν φορεῖ ἀρθ' αἰχρμίδιον γραμματδίσι πθφαίναι, νοσίματα δ' αὖ γρόνοι φθίνοντ' ἄδ' τὸ θρῶνς, χόεγν αὖ, νὴ σὺ λόγους, λόξαι, πῶς θμεύραι πθούσι τὸ ἢ ὠδεπόμες χρυσίν, καὶ πῶς τ' ἀ ἐμέβρις λοιδρῶσιν ἐκχ ὅσπ πεφασις ὧν ὕβρεις, κὴ ὁπίσοι πῶς τοῖς σκίναις ἄφλοντ θραματεργοῦσι τὰ σκίνματα. ἰσὼ δὲ λίαν ἀδίκως κἀκῶν θαυμάσαιμ αὖ, ὅτι μὰ κὴ τινὲ θρυῶν πθοδιάκιστα τῆς αὐθρόσιν, ὡς πολὰς θγωθόσι τὸ γμίθ' βαλαίνους, καὶ ὡς ἄκανθα τῶν ὑφαπομύλω ἀμύβρ πκλάκιλω, καὶ ὡ τίκνα γαλᾶ μάπρ ὕστα τθ' τιχθυσμίδου, καὶ θφῦνς μὲν ὕστα ἀῦμα, χαμῶν θ' ψύχθ', καὶ ὅσπ τῶν παὶν πθοδάλω, ἃ μά γ' ἀπ βουσὶν, ἀλλ' ἐωῦ αὐθρόπις ἔπκσιν δέν. ἵνα δὲ μάτ' σὺ τῶν λνπομύθων ὧν, μάπ τὸ σκμὸν τῆς ὠδεπόμους ὧν τιμώπας ἰφαπτὰς κπφολωγμένην ὑβείζοπ, φφὶ μέσλω βαδίσαντις, βραχιάπα τῶν μισιμβρινῶν πνευτνὶ λίραν ἠχλὶν ξωμὲν, ἃ μᾶλλ', ἐπᾶν, ἢν γήϊναν πλευτνῶν, καὶ τὰ πλῶσπ τῆς ἀνα λίξιως κατφλοδομόμου, ὡς ἂν αἰῤῥῶ ἰκ τθ' ἰρεαπὸλθ τὸ ὕφασμα λύσπο πᾶσ, κα θάπρ ὁ τῆς πλωπλόπτις ἰκὰν θ' ἰσός. αὐμων ὑκᾶνοι πθλίγουσιν ἰσιθαι κίνσιν, ὑφ' ὧν ὧν φθορὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων λυθάσοντα σώματ. ἀδίως αὖ ἐωῦ ἴγωγ' πτς αὐτὰς φόιμλω τῆς ἢν ἀνθρώπων λύσιως. ἐ μὲν γὰρ ἔλό τι καὶ φορεῖ πς ἀῤῥθ' ἃ διαίρσις ἔλλος ὁ ἀνμθ' λῶ, ἔχν ἂν πνα λόγαν ἴσως ὁλόγ}· ὅσπ μὲν γὰρ ἔλό τι παρὰ τὴν ἀῤῥα τυγχάνοντα δίασιν αὐτῶν, ἃ δ' ἰσθῆν σωματικῆ τίμοντα φφίτα δὶ αὐτθ, καθάπρ λίθ' καὶ σίῤῥθ', καὶ ὅσπ σκληροτθρας, ἃ κατὰ τὴν ἀῤῥα φύσις ἰλαχν, ἃ σχεδόσι πιότητ θ' ὅσπ δικλεδ' ἃ χισμίλω, καὶ ὑφ' ἀῤῥι παίνσι πθοφυῆς αὐκιρναμένω ἰσχν αὐτῶν, ὥσπῥ ἀσμαὶ καὶ χρώματα καὶ σκπῆοί, καὶ πχπῆρν. καὶ μὰν σι καὶ ἀνμθ', εἰ καθ' ὑπνικωῦ πνευτνὶ τρόπ, ἃ διαῤῥῶν δ' κλεδ' ἃ τὴν ἀῤῥα καὶ τὴν ἰκάνου τόπ μιτακλαμβάνου δίαι, ἃ τότῳ σχεδίσα πιόπτος σφκλρᾶς αὐκιρυῆτο, πᾶσαν γθίσιν ἰκ τθ' παρακρῶμα φλοχὰ πθφανὶς δικδίχιτο αὖ. ἐωῦ δ' πωίαυτίον δύπρασίας ἡμᾶς ἐπάσης ἰμπαλῶντα βλίπομθ ὧδε· οὐσὶν γὰρ ὑπφυ ἄνμθ', ἃ σῥβοτάφα φορεῖ καὶ κύσις ἀῤῥθ'. ἐς ἀὰ πλούσι θ' μὲν ἰκὶν πθμίχυται, αὐτὸ δ' ἐκπλώμθα κεδόσιν ἰ Φικτὴν ἰκάσυ, παῦ παίνσι πλῶσ θ' ὑπτται. ἰκαῦ γ' μὲν καὶ μανταῖας ὕσως λῶται, καὶ οὐκ ἴχω ὅ, τι φῶ. πλίων γὰρ, καὶ δηδήσω, καὶ ἐρῶν φασὶν ὧν ἀνμων πανταχ ἰμοῦ ἐυπθύται πα-

πτροφὴς

πεπροφθς καὶ μιπτεόσας. πῶς γὰρ καὶ πᾶ πρὸς χω
ρίον καὶ μιπτεσίσεται πότερον, πρὸς κυκλοῦσθαι,
ὅς φασιν, οὕτως οἱ τῶν ἀνέμων ἐκ σχεμίτρου; γόος μὲν
γὰρ ξυωθήσαντος αὐλέμου, καὶ ξὺν βίᾳ κλονήσαν
τος, ἀνατραφθαι εἰκάζω· ἐπεὶ δ' ὅτι ἂ δρυμὸν ὑδὶ θέ
τρα μέγα, κανὸν οὐκ αὐ ἄν, ἀλλ' ὡς τὰ πολλὰ ἧττ ἄρ
μου τῆς συμβάσης γένοις. πολλῶν δ' αὐ πνεόντων ὁ
μοῦ, χαλᾶν' αὖ καπεραφάν τὸ τῶν ἐπαύτων· τὸν
γὰρ τοῦ γόος αὐτὸ θεσιν ἀ θατέρου ὀξυταυσίας αὐτὶ
στασις θρώπτει καὶ ἀναχαιτίζουσι, ἀκλίνητον τὸ πε
ράτων ἐξ ἀνταπωθούσιος ἴσεσθαι παρασκευάζει τὸ
βιαζόμενον. ἅλως τε καὶ ἡμοῦ οὖν κατὰ διάμετρον
αὐλμους κινεῖσθαι, οὔτ' ἀριστοτέλης φύσιν ἔχειν δίδω
σιν, οὐδ' ὁ πολὺς ἔφην χρόνος. ἐπεὶ ἱκανὸς μικροῦ μὲ
παρέδραμεν. τὸν γὰρ τοῦ λεόντος καὶ ἄρεως ὑφ' ἑνὶ ζω
δίῳ συνάλδυσιν, αἰτίαν ἔτι τοῦ αὐλμων τίθεται μά
χης, καὶ πρό γε τούτου ἀλκαλεὺς πού ἔκλεψεν. ἐὰν
ταῦτα φανῇ ψεῦδος πᾶφανὲς, ἀναγκάσει ὅσπερ ἂν
ἐφεξῆς, ψεῦδη πάντως μᾶλλον ἢ μείζονος πεδάσεως φα
νῆναι καὶ τὰ τούτοις ἑπόμενα· ὅσπερ ἂν εἴ τις τὸν
ῥίζαν τοῦ δρυός τεμών, σωσαφῆλιν δίδοις καὶ τὸν
ἄκρου ἐνὸς ψυχήν. οὐ γὰρ μόνον γ' ἐν τῷ παρεῦ
σι καιρῷ οὐκ ἐσὶν τοῦ ζῴδιον τοῦ λέοντος καὶ ἄρεως,
ἀλλ' οὐδὲ δυοῖν σωιχῶς ἐξελεπομένων φύσεται ἂν,
οὐκ ἄν πω σωάλδοιμεν ἄν. ἄρης γὰρ ἐκ πολλοῦ πρὸ
τοῦ τοῦ λέοντος τριγωνικοῦ τὸν μοῖραν τὴν ἐμ
νην κεπαλλοιπὼς, ἤδη καὶ ἐν τοῖς τοῦ σκορπίου χε
λαῖς ἐλαύνει. ἡλιακαλεὺς γε μὴν ἔκλεψεν ὅτι τὸ πα
ρὸν ἅπαν δρθ', ὅτι τὸ ὑφεῖς μετὰ ἔτος φλοίπαν
ρον ὀνομα, καὶ πάντες ἀνθρωποι, καὶ πάντες φά
σκωσιν ὄρνιθες ἔσεσθαι δ' οὐ τοῦτ' ἀλάσκαλος, ὁ, τι
χρόνος καὶ ἡ αὔδησις πᾶς ἀκουσθῆ τοῦ ἀληθοῦς.

» συνδρῶ γὰρ οὕτως ὡς ἀδεκίμως ἀπιδεξιν ἀναντίῤῥη
» τον ἐνδρῶν, ὡς ἐμπορία καὶ αὔδησις. αὔδησις μὲν
γὰρ, φησιν, ἐμπορίαν ποιεῖ, ἡ δ' ἐμπορία τὰς ἀρ
χὰς ἀπ' ὠσι τῆ ὠδεκίμου. ὥσπερ οὖν εἴπον ἀναρχήτος
ὡς γ' ἐμοῦ, φύεσθαι πέφυκεν ἴσεσθαι· σπόρου δ' οὐκ ἐν
τος, οὐδὲ βλάστοι ἐκ' ἐχιδνα χρὴ οὕτω καὶ πάντως.
οὕτως ἔκλειψις ἡλίου καὶ σωσφορεῖ κρόνου καὶ ἄρεως,
φαῖεν ἂν ἴσως καὶ ἀνέμων ἔσεσθαι κινήσεις, καὶ πό
λεων κατατροφὰς, καὶ ἀναμοχλεύσεις ὀρῶν. εἰ δ' ἐκά
στα οὐκ ἔσται, ὀξυταύχαις ἅπαντα καὶ κατὰ χώραν ἴσε
σθαι πᾶν ὅτου καὶ πόλιν ἅπασαν. ἴσμεν γὰρ ὡς πάν
των ἀναπεμπόντων ὅσα γε φύσιν τε γίνεται καὶ αὔξη
νομίζεται τῆς ἰδέας, σωαναιρεῖται πάντως ἐμοῦ τε τὰ
ἀπαντᾶ, καὶ ὧν φύσις ἐκείνοις γίγνεσθαι ὑμολογεῖται.
κύλισται δ' πάντως ὁ λόγος ἐν τόδε τῷ ἀπορίας, πῇ
τὸ νομίζειν τὸν αὖπον ὡς μὲ αὖπον, καὶ αὖ τὸ μὲ αὖ
πον ὡς αὖπον. τὰ γὰρ τῷ ἑνὸς ἄλλοτ' ἄλλως ἔχοντα
φύεται, ὦ ἄλλοτ' ἄλλως ἐχούσας τὰς ἐκδόσεις πο
φαίνει, τὰς μὲν γὰρ ἐκ τῆ σωήγυος, τὰς δ' μὲν ἐκείνῃ
τὸν χρόνον. οἷσι οὖν τοῦτ' ἐκανοὶ ξυνιέναι ἐγένοντο,
καὶ ἅμα αὖτ' ἄλλως ἐπέσαντο, ὁδοῖν τοῦ πεσόντο
τοῦ πρῶν βαδίσαντος, ὥσπερ αὖ ἐπὶ τῆς ὅτι θρᾷ
σκλους ἐκ μιγάδων ἀλλοῖα ζῷ κεπόντος, ὑπὸ κα
τρέφης, ἄπορ δύθ' τὸ συμπεφύκατος ἐγεῖτο θρᾴ
σκλεις· ἡ πόλις λεοῖσιν, ὅτ' αὐτὸ ὀξαπράσαντο
νου τὸν ἅλων, ἅλιος ἐπεφίβαλε τὸν ὀείζοντα. ἡ γὰρ
θρᾴσκλεις ἀπόντος, φύσις ὑπὸ καταῤῥήγνυσι·
καὶ ἀπαλέξαντος ἡ νυσῖ, ἄλυκῆς ἡ ὀείζοντα μᾶ
πᾶσαν ἅλιος ὑπῆφ βάλλ τὴν νύκτα. ὧν ἐπῆα μνεία
πρὸς ἐλιγγεν, ἐλλ' μάκιστος γένηται ἡ νύξ σωπᾶται.

τὸ μὲν

concitatis, euersum atq; translatum iri. Qui enim & quò transibunt & transferentur, cum ita ut dicunt, uenti omnes ex opposito ea circundabũt: Nam uenti quidem uniusimpulsu & uiolento impetu euerti domum, aut arborem ruere, nouinihil fuerit, nec à consuetudine abhorreat. Sed ubi omnes simul ex aduerso spirarint, non utique quicquam omnũ prosternent. Nam cum id quod unus impellit, alter repellat, ex ista pari utrinque uiolentia in medio inconuulsum & stabile permanebit: præsertim cum simul ex aduerso uentos moueri, nec Aristoteles secundum naturam esse concedat, nec temporis diuturnitas ostenderit. Cæterùm illud penè me præteriisset, quòd Martis & Saturni in uno signo congressum pugnæ uentorum causam statuunt, & ante has defectionem quãdam solis. Quæ, ut principia eorum quæ sequuntur, si apertè falsa esse ostenderimus, falsa utiq; erũt ea omnia quæ inde colliguntur: sicut suecisa radice arboris, summi etiam cacuminis anima interit. Nec enim hoc tempore tantum in uno signo non sunt Saturnus & Mars, sed nec integro biennio pòst futuri sunt. Mars enim Saturno iampridem in decimaquinta Leonis parte relicto, iam in Scorpij chelas transit. Solis uerò defectionem nec tota hæc æstas, nec securturus autumnus sentiet: etsi omnes homines, omnes aues id affirmarint. Cuius tibi rei magister & tempus & sensus erit, ad ueritatem exquisitè intelligendam. Nihil enim est cui ad scientiæ demonstrationem minus refragari liceat, quàm sensui & experientiæ. Sensus enim, autore philosopho, experientiam gignit: experientia uerò principia suppeditat scientiæ. Sicut igitur frumento in terram sato, spica nasci potest, sine semente uerò seges existere nulla potest: ita & in his, si erit defectus solis, & congressus Saturni & Martis, dicere fortè queant, fore turbines & euersiones urbiũ, & montiũ à radicib. euulsiones. Sin illa non erunt, necessariò sequiẽ, omnem montẽ, omnem urbem suo loco mãsura esse. Neq; eũ ignoramus, sublato eo unde aliquid fit, quodq; alterius causa est, unà utique effectus etiã causam cõsecuturos tolli. In hãc aũt absurditatẽ ísti deuoluti sunt, q eam quæ causa est, causam nõ putarũt: & quę causa nõ est, causam putarũt. Sidera eũ aliàs aliter inuicẽ intuentia, diuersos etiã euentus denunciant, partim breui, partim logiore pòst interuallo. Isti uerò ne hoc quidẽ intelligere potuerunt, & alienas causas attulerũt, multum à uia aberrantes: non secus ac si quis, q Themistocle Megaris Athenas eũte pluit, casum eum Themistocli imputet: aut Crœso, cũ Halym transiret, q sol ortus fuit. Solet enim etiam absente Themistocle pluere, & sol etiã post Lydi discessum elapsa nocte supra horizontẽ ascendere. Erant alia sexcẽta, quib. illos cõuincemus, quę ob plixitatis fastidiũ omittimus.

Saturni & Martis coniunctio, & eclipsis solis commenticia.

Causarum atque effectuum connexio atq; ignoratio.

» Nam bonũ argumentũ bene tractare, quan-
» tumuis plixè id fiat, gloriam parit, nec laude
» sua caret. In nugis uerò & reb. absurdis idem
» facere, nec laudis quicquam habet, & haud
» iniuria deridetus. Fertur etiam Philippus A-
» lexandrum filium derisisse, quòd cithara bel-
» lè caneret: ꝙ turpe esset, generosum hominẽ
» ingenium uilibus in rebus ostentare.

DE BELLO BULGA rorum & Triballorum.

Iniquum repudiũ causa belli.

SEquente uere, cum Seruiæ Crales appareret non quieturum, nisi Michaelem ob iniuriã & cõtumeliam sorori factam ultus esset, ꝙ ea legitima coniuge post usceptos ex ea liberos regni hæredes, nulla de causa repudiata, Imperatoris sorosem duxisset: Michael legatos ad Imperatorem mittit, ab eo postulans, ut per Romanas prouincias transiens, in Triballorum terrã impressionem faceret: nam & se illi arma infesta illaturũ, ut duobus bellis impar, fieret imbecillios, multis utrinq; agris amissis. Proinde ad expeditionem usq; ad ueris exitũ sese parant.

Imperator euentum expectat.

Cæterùm æstate incipiente, Imperator cum non iustas aduersus Cralis uires copias haberet, in planicie quadã regionis Pelagonũ castrametatur, cui finitima erãt oppidula quę Romanis parebant: ut ibi prius audiret, quomodo ab altera parte Michaelis firmiores copię rem gererent, & ex euentu consilũ caperet.

Eclipsis solis.

Tum circa horam duodecimã, die Iulij decimasexta, ad undecim puncta in Byzantino climate sol obscuratus est, partem Cancri uigesimamquartã tum permeans. Cuius obseruationis initiũ à medio Iapyge & Thrascia, finis ab initio ferè Subsolani fuit. Michael uerò ingenti coacto exercitu XII. M. è suo segno, & tribus Scytharum millibus cõductis, pes Septentrionalem montis Aemi partem, in Triballorum ditionem impetum facit, ibi ferè, ubi Strymonis fluuij fontes sunt. Quatuor igitur continuos dies hostilem agrum impunè ferro & flamma uastat, nemine repugnante. Quinto aũt, unà cum solis ortu Seruiæ Crales se ostendit, cũ magnis copijs, quæ splendore armorum intuentium oculos perstringebant. Cum autem utraque acies in procinctu staret, Crales suos ad fortiter pugnandum cohortatus, ipse ad Michaelis uexillum, cum M. Gallis equitibus, magnitudine corporum & robore insignibus, & in se bellica exercitatissimis excurrit: eóque non magno cum labore reuulso, ad Michaelis aciem properat: & magna eius copiarum parte prostrata & conculcata, uiuum & saucium Michaelem capit. Reliquus Bulgarorum exercitus maiori ex parte ibi cæsus est, reliquiæ nudis corporibus domum redierunt:

M. Galli equites.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΩΝ Βυλγάρων καὶ Τριβαλλῶν.

ΤΟΥ δ' ὑπηγμένου ἤδη, ἐπαλίπτη ὁ Κρέλης σφίσιν ἀλλοῖα ἐπὶ τοῖς ἀμφὶ τὸν Μιχαὴλ ἐπράττετο, εἰ μὴ ἐπιξυλλοι μιχαὴλ Ῥωμαίοις τὴν ἀλλαχοῦ ὕβριν ἐκ τῆς ἀδικίας, ὅτι τὴν ἀδελφὴν νόμιμον οὖσαν αὐτῷ, καὶ παῖδας ποιοῦσαν αὐτῷ τῆς ἀρχῆς ἀξιολόγους, διαστήσειε τοῦ ἀνδρὸς ἐπ' ἀλλοτρίᾳ πράσει, ἢ τὸ βασιλικὸν ἀγάγοιτο ἀλλαχοῦ σχετλιάσειε τὴν τῶν Ῥωμαίων γνώμην, ὡς τῆς βασιλικῆς μεγάλου ἐπιστάντος κύδους, ἐσβαλὼν εἰς τὴν τριβαλλῶν γῆν. μέλλων γὰρ καὶ αὐτὸ ἐπράττειν κατ' ἐκεῖνο μετὰ βαρείας δυνάμεως, ὡς οὐ μὴ ἴσχυε ὅπως αἰσίοις πρὸς τοὺς ἐπιβήσεσθαι μάχοις, ἀδύνατος ἔμελλε γενήσεσθαι, πολλῷ ἐκβιαιότερος ἐπιστρατεύσειν χώραν αὐτῆς. καὶ δὴ καὶ πλησιάζοντος πρὸς ἐπιστάσεων ἔχειν φθάνοντος ἤρετο. ἅμα δ' ἦλθε ἐπιμήνιος, ὁ μὲν βασιλεὺς ἐπαλιμμὰ ἐξιόλογον ἔχοι στρατὸν πρὸς τὴν τοῦ λοιποῦ μάχην, ἐπράσσετο δίκαιος τῶν Τριβαλλῶν πρὸς τοὺς τῶν Ῥωμαίων χώρας, ὅπως μὴ ὅμορα ποιοῖντο πολίχνια. καρδιοῦσθαι ἐκέλευε τὴν τοῦ μιχαὴλ ἐπιβολὴν ἐπιστρέφειν τε τοὺς Τριβαλλῶν χώρας, ὅπως χαρίσοιτο ἐκείνοις τὸ στρατόπεδον· καὶ ποιεῖ ὁ, τι γνοίη μὴ αὐτὸς ἐξαπατᾶσθαι. ὅτε δὲ μὴ ἁλίσκοιτο ἀμφισβήτησιν ἔχοι χρήματα πρὸς τὴν δαπάνην ἄρασθαι ἐκκλησιαστὰς τὴν ἰλλυρίδα, ἐπὶ μισθῷ τὸν ὅμιλον, ἐπὶ τὴν τοῦ βυζαντίου πρόσταξιν πειστὴν ἢ οἰκοῦσιν, ἐπαρτίσειν τὴν ὑπόσχεσιν τὸ καιρίου τοιαῦτα μοῖραν ἀμύνοντες τὴν ἁλίου. καὶ ἡ μὲν αἰχμὴ τῶν ἀδικουμένων ἐκ μέσου δυσμῶν ἐπὶ ἕω ἐτέτατο· ἡ δὲ σκηνὴ ἐπ' αἰχμῆς ἴσχυσε ἐπιβλύσαν. ὁ μὲν τοι μιχαὴλ πλησίον ἀγόρας στρατοῦ, δὴ ἄλλας χιλιάδας ἐκ τῶν οἰκείας χώρας, πρὸς δὲ ἐπὶ τοῖς σκυθῶν μεθοφόρων, ἐσβάλλα σὺν τῇ αἰχμοποιΐᾳ τὴν ἄμυαν τῆς ὄρους, δι' ἧς τῆς τριβαλλῶν χώρας, γύλα δὴ μάλιστα καὶ ποταμῶν τῶν ἐρυμόθεν ἐσιῶν ἐπὶ πηγαί. πέντε μὲν ὧν ἡμέρας δίωνος ὑδὲ τῶν πολιμίας, ἰσόνυκτα καὶ ἐπαρκτίῳ γῆν ἀδίκως, καὶ ἀλφιστόμα εἰς ἀγρὸς, καὶ κακῶς ἐπόνει τῆς χώρας, ἔστα μεσήγεις ἐκάθευ ὅπλα αὐτοῖς ρονος. τῇ ἑπομένῃ δ' ἅμα ἡλίῳ ὑθαίνῃ) καὶ ὁ κρέλης σφίσιν, χάρᾳ βαρύων ἐπεγόμενος, καὶ ὅπλα τῇ λαμπρόπτῃ τὰς τῶν ὁρῶν ἐκκρύπτοντα ὅψοις, ἐπὶ δ' ἐκέτερα τὰ στρατεύματα τῆς ἐπέβαινο, καὶ τὰ σημεῖα ὑρθν, ὁ κρέλης τὰς ἑαυτοῦ τάξεις ἐρρωμένους ἔχα κιλιοστάδη μάχεσθ, ὁ δ' ὑδὲ τῆς μιχαὴλ σημείαν ἐπιρίχε, ἔχαν πρὸ αὐτῶν χιλίας ἱππικὰς κιλιάδας, μεγάλα τε σώματος καὶ ῥώμης πρωσίας καὶ ὅπλων ἐμπαρίᾳ πολεμικῶν, πρέπτε ἀσκημένους τε τῇ ἐσκέλνα σμένους. καὶ τούτων ἓν ὁ πολὺ πάνυ κεθηρεκώς, ὑδραμεν ὑδὲ τῆς τοῦ μιχαὴλ πλατάγης, ξυμπατάσας τὸ πολὺ τῆς αὐτοῦ στρατεύματος, ἐκ κατακελεύσας, ξάστε χαρᾶς τῆς τῆς ξυμπατασάσης τῆς μιχαὴλου τὸ ἐξελγεμένου ἔλα ὁ στρατεύμα τὸ μὴ πολὺ ἐκ πλέον ἐκὶ πλέω πᾶν, τὸ δὲ πολλαχοῦ γενομενομένας σαρξὶν ἐς τὰ οὖσι ἐκάρμεν ὁ μὲν τοι

ὁ μὲν πρεσβύτερος παῖς ἀλίσκεται τὸ δεξιὸν ἐκκοπτόμενος χεῖρα, καὶ μάλα μόλις ἡ συμφορὰ ὑφηγεῖται τὸν πατέρα μετὰ μαχαίρας, μὴ δυνηθεὶς ἐπὶ τοσοῦτον πλῆθος ἀρκέσαι πρὸς τὸ παίειν ἐπαμύνων. ὁ δὲ Βασιλεὺς μαθὼν τὸ πραχθὲν, ἡδέως πεσὼν ἐπὶ τῷ βυζαντίῳ ἐπανάσῃ, μᾶλλον μᾶτι δεδρακὼς, μᾶτι τὸν παῖδα. ἐπεὶ δ' ὁ δὲ πολλοὺς ἀφικόμενον δεῦρο ἐπὶ τὸ βίον συντυχήματα ἀπείρατον εἰς τέλος ἐξαπορῆσαι τὸν αἰῶνα, δεῖ ἐκπνοίας ἐκεῖνος, δεῖ φίντωβος ἐπίλοιπον τὸ χειῶν, ἐλλ' αὐτόπτου ὢν τῶν τοῦ κράλη κακῶν συντυχήματα, χθιζὸν χαλεπὸς τις ἡ φουκᾶ πνεῦσας, ὃς πάντα ἐπέλυσε τὰ κατέχοντα αὐτῷ τὰ τοῦ βίου τροπά, καὶ αὐτὸ μὲ τὸ ζῆν ἀποσφήκαν. ἴχα λόγος.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΒΟΥΛΙΑΣ ΤΟΥ ΚΡΑΛΗ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΑΥΤΟΥ.

Ἦν αὐτῷ παῖς ἀνὴρ ἕνα καὶ πεντηκοστὸν ἤδη ἄγοντι ἔτος, ὃν δὲ ἐτέρας γαμετῆς γυναικὸς, ὃν ἐφίλει μάλιστα ἀνὴρ ἡ ἀρχὴς μάλα ἀδιαλείπτως. ἐπεὶ δ' αὐτὸς ἦν τῇ θυγατρὶ σωφρονοῦσα, παρακινήσας αὐτὸς κόρην ἀνδρὶ καταπροῖξαι ἐγάμει τὸν γαμβρὸν, καὶ πρὶν τὸν πατέρα γυναῖκα ἀγαγέσθαι παιδοποιῶν ἤρξατο μετὰ τῆς καίσαρος θυγατρός· ὃν ὑποψίας καὶ φίλος ὁ παῖς ἐζηλώκει), ὁπόσος ὑπὸ αὐτῶν αἰῶν οὐκ ἀλικιώτας ἂν ἡδέως φεύγουσα τότε ψυχὴ, καὶ ἐκπεσεῖν λοιπὸν ἐμέλετα, καὶ πανάσκοπον ἦ τοῦ πατρὸς ὂν ὅπως ἔχοντα βλέποντες οἱ ἐκεῖ μιγισταῖς καὶ σκληροὶ καὶ πεῖσαχθοι, καὶ ὅσοι πόρρω ἐληφθησαν τῆς ἀρχῆς τοῦ παῖδος ἀφ' ἧς τὸν χρόνον, λάθρα τότε πεσόντων ἐκείνων, ὃν οὖν τῆς ἐκστασίας ἐξυπνήσουσιν αὐτῷ λογισμὸς, καὶ μετ' ὀλίγας πολλὰς τὰς ἡμέρας ἐκλελοίπεισαν αὐτὸν, ἐξυπνίμωσάν τι τῆ τοῦ πατρὸς, καὶ κρᾶλιν σφίσιας αὐτοκράτορα αὐτογράδυσαν. ἐπεὶ δ' συχνῶν ἡμέρων κατ' ὀλίγας ἅπαντες αὖθις πεσηξύησαν τοῦ κράλη τὸ ἀπόλιτον, πεσελάσαντες δὲ σμικρὸν ἐκεῖθεν καὶ τὸν πατέρα πεσολίγκαν τῷ ὕῳ. κἀκεῖθεν εἰς ἄρκτιον ἐπλώκαν, ἄχρις μ' ἴσως καὶ ἀφάλοντος τοῦ ἥλιος, σκοπῶντες εἰ ἔν ὄμως ἐπιλίγαι δυναμένη τῇ τοῦ πλήθους ὁρμῇ· ὑπεδέδεγμένη μὲν τὸν αὐτὸν πάλιν τοῦ δεσπότου. πολλοὶ γὰρ μὲν τῶν αὐτὸν πάλιν τοῦ δεσπότου ἀμῦναι, ἐκεῖνον μ' οὐ δυσμενῶς ἀπέπνιξαν, πικρὸν αὐτῷ τοῦ βίου τὸ τέρμα ἐπιγενόμενον αὐτοῦ τοῦ δεσπότου ἐπάνω αὐτὸν χαμάδην. τῷ δὲ ὕῳ τῆ αὐχένι ἄδην βιβαιοτέραν καὶ ἀσφαλῆ κατασκευὴν, καὶ ἅμα αὐτῷ ἐζηλέσατο δύο ἀπαιώσατο πλὴν ἓν μαῦν χώραν ἄχρι σρυμόνος καὶ ἀμφιπόλεως, ὅτι δὴ καὶ σρυμμετζαν ἄλογ ξωὴ γ' ἄλλος πολιχνίοις.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΩΝ ΠΟΛΙΧνίων ὧν εἶλεν ὁ βασιλεύς.

Ἐς δὲ τὰ πρῶτα ἐνιαύσιον ὁ βασιλεὺς ἀμαυρωθεὶς ἤδη τῇ ἐκλογῇ τοῦ ἀρχικοῦ τοῦ τε πενθερὸς τοῦ μιχαὴλ τσανιτζοῦς, ὁπόσον τῷ μιχαὴλ συγχωρῶν, (ἀγαθὸς γὰρ βασιλεὺς ἀδελφὸς μᾶλλον ἐκείνῳ φυγόντα τὸ ζῆν ὑποείσατο) πολλῶν ἂν ἐκεῖ μαχομένων, καὶ ὑπὸ τῆ ἀρχῆς αὐτοκαταλύων, σρατὸν ἀναλίσας ὁ βασιλεὺς ἱκανὸν, ἐπέβητο πρὸς τὴν ἄμων πολιχνίοις, καὶ ἅλι μικροῦ πάντα ἀπορπεῖ, τὴν οἰκεσθεῖσαν πεσφρυκώσαν ἐκείνων. μεθ' ἣν πεσφρύκη καὶ πρὸς ἀλεξιὰς πόλις ἰσχυρὰ τε καὶ πολυανθρωπος, ἀναλυθεὶς μεσημβρίας ὁ βασιλεὺς ὡς πεπλ-

Michaelis interitus.

Michael autem, cum letalibus uulneribus acceptis triduum uixisset, sic affectus, ut uix eadem suam intelligeret: quarto die expirauit. At Imperator cognita re Byzantium redijt, nulla neq; re gesta, neque clade accepta. Sed cum, ut sæpe diximus, nulla sit perpetua ullius mortalium felicitas, & inuidiæ expers: eadem & hic fortunæ ratio fuit. Nam illustribus Cralis succeesibus tempestas grauis & supra modum horrenda reflauit, quæ quicquid in uita iucundum habebat, inundauit & demersit, & ipsam ei uitam eripuit: hoc modo.

Crales à filijs in carcere occiditur.

DE INSIDIIS QUAS Crales filijs suis fecit.

Erat ei filius annum tum alterum & uigesimum agens, ex alia uxore natus, quem ad principatus successionem diligenter educabat. Sed cum Cæsaris filiam annos natam duodecim, ipse quinquagenarius duxisset, & priusquam filio uxorem despondisset, liberos ex illa suscepisset: in suspicionē & metum filius eius impulsus est, cuiusmodi probabile est ab æqualibus luxurianti adolescentis animo ingeri. Itaq; defectionem & seditionem contra patrem molitur. Quem cū proceres, duces & tribuni, patris imperium ob diuturnitatem temporis fastidientes, sic affectum uiderent: singuli priuatim eum adeuntes, eius cogitationes defectionis inflammant: ac post dies non multos seductum, hostem patris & Seruię Cralem cum summa potestate declarant. Cum autem complurib. diebus paulatim uniuersi milites ad eum confluxissent, patrem etiam uinctum sine ullo negocio ad eum perduxerunt, ac mox in carcerē coniecerunt, inuito fortalsis & grauiter ferente filio: sed tamē tacēte, & furori populi aduersari non audente. Verebatur enim, ne in se quoq; grauius aliquid consuleret. Post paucos dies illum in uinculis suffocarunt, suaribus illis successibus in acerbum interitum uersis: filio autem principatum confirmarūt. & statim unà cū eo egressi, Romanā prouinciā usq; ad Strymonē & Amphipolim, capta etiā Strumitza & alijs oppidulis, subegerūt.

Triballi Thraciam uastant.

DE BULGARICIS OPpidulis ab Imperatore captis.

Proximo anno cum audisset Imperator Bulgaricum principatū & à priore uxore, & à cognatis Michaelis diuelli (nam Imperatoris soror ægrè fuga salutē quæ fierat) in ea multorū contentione de regno, iustis copijs delectis, oppidula Aemo uicina inuasit, & ferè omnia citra negocium cœpit, habitatoribus ultrò sese ad cum conferentibus. Inter cætera uerò etiam urbem munitam & frequentem Mesembriam, ad mare sitam: in qua cum Imperator ferè cum militibus uersaretur,

saretur, statim grauis esse cœpit, tum ob annonę, ppter eos difficultatē, tum, ppser uectigalium [a] pensionē. Sed cum post multas de regno cōcertationes ad Alexandrū Michaelis consobrinū summa rerū delata esset, is firmato principatu, coactoq; Bulgarico exercitu, & Scytharū magnis auxilijs accitis, in finitimā Romanorū, puinciā facta impressione, & ad Orestiadē usq; pgressus, maximaq; pręda parta, & plerisq; ad Aemum oppidulis deditione captis, & ad instituta Bulgarorū reductis, lætus cum magnis spolijs domum redijt.

[a] interitū.

Alexander Bulgarus Romanas prouincias uexat.

DE NICAEA BIthyniæ capta.

Turci in Bithynia grassantur.

SVb hoc tempus etiam Nicæam, magnā illam & celebrem urbē, diuturna fame & obsidione oppressam Barbari cœperunt: ac multas sacras imagines ac codices, unà cum duarū sanctarum mulierum reliquijs Byzantij uendiderunt. Iam uerò impune in maritima Bithyniæ ora sedib. delectis, grauia tributa reliquis oppidulis imposuerūt. ob quę, cū facilē, idq; breui tempore possent, nō prorsus unà cum habitatorib. illa deleuerunt: nec tamen crebris incursionib. uexare, & mari terraq; nostros capere destiterunt. Magnus aūt Logotheta ab exilio reuersus, nō domi suę diuertit, quę (ut iam dixi mus) Imperatore urbē ingressio pridem erat diruta, & uastata, prius à populo: sed in eius uicinia, in Chorę monasterio, quod ipse magnis ansē sumptib. uetustate ruinosum instaurarat. Extructum enim inutio fuerat à Iustiniano Imperatore forma oblonga: deinde cum uetustate usq; ad fundamenta concidisset, aliud templum, ea qua nunc forma cernitur, Alexij Imperatoris socrus condidit. Sed cum rursus ruinam minitaret, hic medio templo excepto, omnia liberali manu probè instaurauit. Itaq; cum reliquarum rerum omnium naufragiū fecisset, salutaris hoc in necessitate portus ei & corporis & animi extitit. Cum igitur sacrum monasterium intueretur, tacita uoluptate animus eius deliniebat: cum uerò domus euersionē, oculi ei dolebāt, & animus ingenti tristitia afficiebat, qualē huiusmodi casus gignere solent. Et cum secum reputaret, ut nulla pœna Fortuna satiaretur, obstupescebat, ne solum quidē splendidarū ędium inuolatū permansisse: sed, quod ab omni quo nemini unquā in mentem uenit, id tum in ijs accidit. Euulsum enim pauimentum omne, Occidentalū Scytharum principi, pauimentum suo splēdidus requirenti, dono missum est. Ad hæc, ab ijs qui principatum administrabant, prohibebatur, nullo modo uel coràm uel per internuncium quicquam cum uetere Imperatore agere. quod & ipsum uiro non parum molestiæ additamentum fuit.

Metochites fit monachus.

Chora monasterium.

DE

τοπομὰ μετὰ ϝ στρατῦ, φορτικὸς ἐλθεῖν ἡ πρώτη, διὰ τ ἡ χρονίαν δι αὐτὴν ἐπίληψιν ϝ χωρῶ ὤν, καὶ οὐχ τὸν ἧττον τοῦ πολέμου [a] φθειρασ. ἐπὰ γὰρ μὲν μᾶλλ πολλὰ αὖ πρὸς τ αἰχμὴς ἀγῶνας ἡ νικῶσαν ἐλλείψει ἀφ' ἑαυτῶν ὁ τῦ μιχαήλου ἀνεψιὸς, καὶ τ ἡγεμονίας τὸ κράτ Βιβλείως πιάζεται, τὴν βυλγαρικὴν συμλέξας στρατὸν, πᾶσι παρεισάμενος δι' ἡμέρας φοβερὸν ἐν σπουδῇ ἐν ὀλίγῳ, ὥς τῶν ὁμορῳν ἰσχύσαι χάριν ἑαυτῷ, καὶ ἅπασιν ἀρχὴν ὁρμὴς ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ πλείοσιν μὲν λόγοις ξυνηθροισμὸς, πολλὰ δὲ καὶ ϝ πρὸς τ αἷμον πολιχνίοις καθ' ὁμολογίαν παραδοθέντα, ἡνίκα τὰ τῶν βυλγάρων ἄλλα πάλιν ἐπανεστράφησαν τοῖς πατρίοις, ἐπανῆκε χαίρων οἴκαδε μᾶλλον τῶν πολλῶν ϝ λαφύρων.

[a] φθορᾶς.

ΛΥΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝ ΒΙΘΥνίᾳ νικαίας.

ΕΝ τούτῳ δὲ χρόνῳ καὶ νίκαιαν ἅλωσαν οἱ βάρβαροι, τὸ μέγα τῆς πόλεως ἔτι, λαμπρᾶς τῆς στρατῦ πολιορκηθεῖσαν μάχῃ. Ὁ πολὺς δ' ἦν ἐκεῖσε λεὼς ἀνὴρ καὶ βιβλωθῆναι βυζαντίου κομίσασθαι, καὶ ἐρήμῳ γυναικῶν λάφυρα δύο, χρώμασιν ἐπλάσατο. ἀφ' ὧν ἅπαντα τὰς εἰκόνας γὰρ τὰς παλαιὰς ϝ βιβλίων οἱ βάρβαροι πιάσαντες, βαρυτάτας ἐπίδηκαν φόρους τοῖς φιλοπλήθεσι βραχίοσι πολιχνίοις, οἷς ὅς τῶν ἐκ αὐτοῦ φρενῶν ὀλίγῳ ἅλασαν πανταλᾶ, μᾶλλα βαδίως ἀνάμεσοι καὶ γὰρ ἐραχυτάτῳ χρόνῳ ἔσχε πλείω. ἐκ ὑπλέπτου δ' ὁμῶς συχνὰς πιπράσκουσι τὰς ἰφόδους, καὶ ζωχροῦντες ϝ πλαστέρου τὸν πλάτας ἐκ πηγῆς καὶ θαλάσσης ἀεί. ὁ μὲν τοι μέγας λογοθέτης ὁ μετοχίτης ἐλθὼν ἐκ ϝ ὀρεσίας, ἐ τηνᾶ τῇ οἰκίᾳ κατέλυσε πάλαι γάρ, ὡς ἐρήκαμεν, ὑπολειφθεὶς τῦ βασιλέως, γῆ βυζαντίᾳ αὖτα δ' ἀφάρτως, ἡ πλείω ἐρήμωτο πᾶς ἦν ἀκμαῖα. κατέλυσε δ' ἀπφίαστα καὶ πλησίον τῆς ἱερᾶς δ' αὐλᾶς μονῆ ϝ χάρας, ὧ πολλοὶ αὖτος ἀνακάμασιν αὐκαίνισι πρότερον, ἐπὶ τῶν ἐδίων ϝ χρόνῳ ἀνῶς κομιδῇ ἰδ' αὖ. ἰδρυμένη γὰρ αὖτη τὸ ἀρχαῖον πᾶς τῦ βασιλέως ἐστίασις ὑδρίμαρχος τὸ χῶμα. ἔστι τῦ χρόνου ταύτῃ μέχρι κεφαλίδων σωτηρίωθεν, ἄλλοις δὲ βάθρων αὐτῷ ἀρχαίων, ὡς δ καὶ νεῶ ὀρᾶται χάματος, ἡ τῦ βασιλέως ἐλλείψει τῦ νομίσαι ϖρόθυμα. τῦ δὲ χρόνου πάλιν φθορᾶς ἀπειλοῦσης, ὅπως ἀζεστέρα δ' ἐμένῃ ἡ ἐκβίᾳ, πάλιν τῦ μοναστέρου νεῶ παῦται ἐκκλησίας ἐπισκεύασεν. ὅθεν ἡ παῦσις ἐς τέλος ἐκκλησίας ἅπασι τοῦ ἐφ' ἡμῖν ἦν ἐξ ὧν ἐγκαλῦσι, σωτῆρι. αὖτα λιμὸν γὰρ καιρῷ πόλεσι ϖρόθυμα ἀφθονίας ψυχῆς ἐμῇ καὶ σώμασι. πᾶς μὲν ἂν τὸν ἰδεῖν ἐκκλίνειν μοῦσι τὸ λοιπὸν, ἁδρὰν ἐπίβρυτον πήγνυτο τῇ ψυχῇ. πᾶς δ' αὖ τὸν δρόμῳ ϝ οἰκίας κατέφασαν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐπρύγα μακρὰν, καὶ πλέουσαν ἔχειν αὖθις τὸν ψυχὸν ἐν φόβος, ὧν ἐκπυρσεύουσι τοιοῦτα βαρυθυμίαι καὶ συμφοραί. καὶ μοί τοι καὶ τὸ ϝ τύχης πᾶς τιμωρίας ἀνέρωτον ἀκολογίζομαι· ἡνίκα ἦν, τοὺς ἐν τέλεσι ϝ λαμπρᾶς ἐκείνης οἰκίας ὧν τ φόντα τοσοῦτον ἀφάλλ' ὅπως πρότερον ἦ αὖτ' ἐφ' ἑτέρᾳ ὑθυνόμενα, νεῶ ὧν τῶν καὶ τοιούτων). ἐκαθεῦδε γὰρ ἅπας, ἐπίμφθη δ' ἄρον τῷ ϝ δυϊκῶν σπονδῶν ἀρχοντι, λαμπρόντος τινὸς φῶτα ϝ ἐκείνης ἐλάφους ἐκόντα ζητοῦσιν ἐκυλόντο πᾶς ἦν ἡ ἡγεμονίαν δοκόντων, μᾶλλους μὲν δ' ὅτου, μὴν σφᾶς γλαύσης ἐκλιπὼν τῇ γοργαῦ πδοσμιλῶν βασιλῆ. καὶ ὧ μεν ἐρᾶ λύπης πδδάκη τὸν φρ.

ΠΕΡΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΓΗΡΑΙΟΥ ΒΑΣΙ-
λίως τελευτῆ καὶ τῶν πρὸ τού-
της βεσημειῶν.

DE SENIORIS IMPE-
ratoris obitu, & oſtentis que
cum anteceſſerunt.

Καιρὸς ἦν ἡμᾶς καὶ περὶ τοῦ γεραιοῦ βασι-
λέως διηγήσασθαι τελευτῆς, ὧν θεσημεῖα πολλὰ προεμήνυσαν, αἷ ὅσαι παιδιὰ. ἀδηνῶπνοις πεῦσιν ἀλικιῶται, τοσοῦτοι ἄμφιξις προαλαφῆκε τὸ αὐτὸ πλεῦμα, ὅζε καὶ αὐτὸς ὧν ἐπὶ πάσῃ ἐλικίᾳ τοσοῦτον ἦν ἀλικιῶτις ἀδηνῶπνοις, ἐκλειψις διελίφατο σελήνικὴ, καὶ τοσοῦτον αὖθις ἐσημεῖας, ὑπ' ἀυγάρια ἦν μηνὶ μὲν ἐπλεην ἐκ χρονικῆς προθέσεως χρισταυσι τὸ μηνὶ μὲν αὐτῷ αὐτονία, κατ' αὐτὸν μὲν γὰρ τὸ φῶς ἐχρακέις διελιπάτην ἡμέρας, ὧν ἡ ἀπόδειξις τοῦ πλεῦμα ἐμὲ δ' ἐχαδ' ἐχαδ' ἡμᾶς ὑπ' ἀυγάρια, ἐκείνη τοσοῦτος ἐκ τῶν βασιλέων ἡ μεσημβρίας ἀνέμου. ἐχρῶντο δὲ τὰ πελάγη κυμέλα τοσοῦτον, ὥστ' οὐ ἄρες ἐκφαίνετε, πολλὰ μέρη τῶν ἐώων καὶ πλείων τῶν ἐκείνων ἐφ' μέρη πυλῶν ἐκμοχλεῦσαι· καὶ ἀσφαμένοντα δίκλιν πυῶν πολεμίων, πολλὰ τῶν δὲ ἀκμαζόντων κατεκλύσαι. πλησίον δὲ μοί τι πεπόηκεν καὶ πολλοὶ τῶν ὠθεῖν οὐ νεὼς ἰδρυμένων ἐκ σελίνης εἰσερῶν, ἐπὶ γεφύρων οὐ δικαίωμα τῆς τοῦ πνεύματος δίκης. πεπόηκε δὲ ὁ πῶς τοῦ νεὼ τοῦ τοσαράκοντα μαρτύρων ἐσκεῦος πόλεως, ὃς ἐπὶ τοῦ πνεῦς μὴ καπνείας πεῤῥωγμάνον ἔχει τὸ πῶς τῆ βάσει μέρος· ὁ καὶ τοῖς πᾶσιν ἐπόνοιαν ἐχεῖν αὐτοῖς καταπίπτειν, ὦ φόβου γὰρ ἐπῆν καὶ μάλα πρέπον. ὥστ' ἐπειδὴ ποτὲ καὶ ἡ βασιλία ἄφορμ' ἐκόλουν τοῖς τοῦ αὐτοῦ πλησίον ἰέναι, δυδόντος ἴσως τὸ διάλυσιν. ὁ δὲ πῶς τῶν σφῶν ἀφυτυπέμβη λαλίαν, καὶ πού δή πως λόγου ἐπιστάντος ἐπιλθόντα τῆ γλώττη, τότ' ἐβούλη γεγονέναι συμπαπτώσεσθαι μοι τὸ ζῶν τῆ τοῦ δὲ ἐκείνου σκέσει. ὁ δὲ καὶ ἡ κατὰ τὴν ἐξέρχεσιν νεὼ ἐκ ἐκλειψιν, θαυμάζειν ἐπὶ τοῖς μεμνημένοις. τὸ δ' ἄλλο πῶς ἐσπέραν ἄλλη ἐπιγομένου, ἀπέναι κἀγὼ πῶς τῆ βασιλία κατὰ τὸν αὐλὸν· αὐλὸς γάρ μοι πρόδηλος πῶς αὐτῆ πλαμυδίας γένεται, καὶ ἐπελεύθην ἡμῶν τε ἢ τεσσάρων ἡμερῶν. ἀπὸν δ' ἐν καὶ νεὼ αὐλὸς καὶ τὸ αὐλὸς πῶς αὐτῆ, καὶ πλακαδίσας, τῆ σωνόντος ἀπάλαιον ἐμιλίας. σωνόλαβε δὲ ὧν αὐτοῦ, ὑπεγίνη πού πῶς ἡμᾶς ὧν ἐπιλαμπρῶς χρῶνται τῆ ὁμιλίᾳ, μετὰ πάνυ ἀπόπτως καὶ χάριτος. πλὴν δὲ καὶ ἡ αὐτῆ δυγάτης σημανεῖ ἡ Ἱερέλαυσα, καὶ πνεῦ ἐντρόφως τῆ ὁμοίων ἡμεῖς ἐφόνῶν ἐνόμιζον καὶ πρόπτω διάθεσιν πρὸς τὸ ἐπελίας ὧν τῆ αὐτῆ ὑπαπῶς τῆ Ἱερέλαυσαν, καὶ τῆ ἰσθμὸν ἐχόντων ἐμοὶ πῶς αὐτῶν ἐπαύστατα. πλατάλη δὲ τὰ τῆ ὁμιλίας ἐκάστης ἡμῖν ἄχρι μίσων νυκτῶν, καὶ πρὸς γῆπ μέχρι πρώτης ἀλικιοφωνίας, μεθ' ὃς ἐκφαγόντος συμβόλων νοσήματος ὑπνοσῶν. ἐκ τοῦτο ἡμῶν ἦν, ἅπτα χάρτης (ἐφην) τὰ τῆ νεὼ τῆ ὁμιλίας λάβαπε ἐς ἦν ὑσταίαν πάσῃ λελίφηται. ὁ δὲ προφὼς αὐτῷ τῷ μεδάπτε ἐδωδῆ πνεῦμα, ὧν ἦ τὰ τῆ βοφὼς ὀφρανῶ ὥρμε πάσῃ, ὅλα τὰ τῆ νησίων ἐκάνων ἡμερῶν νόμιμε ἐφ' οἷς ἦν ἀκρατοποσίας χρῆσθαι, δικαιῶν ἐκείνῳ τοῦτο τὸ μαχεῖ πῶς καὶ ἡ γασίνω τῆ σκληρότητος ἐκάστης προφὼς· ἡ ἦ ψυχροποσία ἐχώσε πολλοὺς γὰρ αὐτῷ ὧν, ὁπότ' τι αὖθις τὸ θρόμοτος τῆ ὕδατος τῆ οἰκείων φλεβῶν τε νομῶν, ἀνίπτων χῶδη ψυχροποσία, ἐπεὶ τῆ μὲ αὖτε πάσθαι πρὸ τῆ φλεβῶν μεδεμένου πνεῦμ. πεπόηκε δὲ καὶ νεὼ χρησίμους, ἵνα φορῶν δίδις ἔφερον ὁ πάνυ πονήρως ἐχεῖν τῆ συμέχε καὶ ἡ ἱερῆς.

Am tempus poſtulat, ut etiam ſenioris Imperatoris obitum ex ponamus, quem multa oſtenta prænunciarunt. Fuerunt autem huiuſmodi. Primùm, eclipſis ſolis tot antè diebus, quot annos ille uixerat. Hanc ſecutus eſt lunæ defectus, eumq; terræ motus, ea ueſpera qua D. Antonij memoria, cuius illi nomen indítum erat, ueteri more à Chriſtianis celebrabaſ die Februarij duodecimo, quem inexpectati eius obitus conſecutura erat ueſpera. Cum autẽ è meridiei barathris uehemens uentus erupiſſet, marini fluctus ita efferati ſunt, ut ſuos egreſſi limites multas muri maritimi & Orientalis partes, proſtrauerint, & multas illius portas effregerint: & hoſtium inſtar irrumpentes, multa ædificia quoq; urbana inundarint. Tum quoque multæ ferreæ cruces templis impoſitæ, impetu uentorũ non tolerato, deciderunt. Columna quoq; olim ante ædem quadraginta martyrum poſita, concidit. quę iuxta baſim uſtulata & confracta, prætereuntib. non ſine cauſa ruinæ metum incutiebat: ut aliquando proceres quidam hunc Imperatorem prætereuntem, metu fortaſſe periculi, monerent, ne propius accederet. Quibus ille, deriſa eorum timiditate, fortuitò reſpondit: Vtinam tam diu ego uiuerem, quàm diu hæc columna ſtabit. Quod cum nunc, quemadmodũ ille effatus erat, accidiſſet, admirationi eis erat, quí dicti illius recordabantur. Sole autem iam ad occaſum uergente, ego quoq; de more ad Imperatorem abibam. Solebam enim ſolatij cauſa ad eum accedere, triduí aut quatriduí interuallo. Quod cum & tunc facerem, & aſſediſſem, illius familiari colloquio fruebar. Solebat aũt eruditos & graues mecũ ſermones habere, cum quadã urbanitate & gratia. Aderat & eius filia Simonis Cralęna, & alij quidã, ijſdẽ quib. ego animis præditi, itaq; affecti erga Imperatorẽ & Cralęnã, eademq; cum illis familiaritate coniuncti. Is uerò ſermo noſter ad mediã noctem eſt ꝓductus, & paulò amplius ad primum uſq; Galli cantum, nullo ullius morbi ſigno in eo apparente. Deinde: Vos, inquit, ualete atq; abite: ea uerò quę reſtant, cras omnia dicentur: ipſe allato cibo edit. Erant aũt illa omnia teſtacea, ꝓpter ieiunium illorũ dierũ: poſt quę cum merũ bibendũ fuiſſet, quo uetulus ſtomachus ad duriorẽ illum cibũ conficiendũ firmaret, ille frigida uſus eſt. Solebat eñ, cum feruorẽ aliquẽ uenarũ ſentiebat, immoderatè frigidam bibere, ne ulla uenæ ſectione eſſet opus. Tali ergo diæta tũ quoq; uſus, ſtatim faſtidio affici, & è ſtomacho & corde grauiter laborare cœpit.

Duæ eclipſes.

Terræmotus.

Tempeſtas.

Columnæ ruina.

Frigidæ potus & teſtaceorum uſus, ſenì letalis.

Περὶ τῶν κατὰ τὸ συγγιανοῦ λαβραίας ἀθλεβελλῆς, καὶ τοῦ βανάτου αὐτοῦ.

Περὶ τῶν ἐν τῷ πάππα ἀθλοημησαντῶν τῆς βασιλευούσης ἐπισκόπων σχολίεως ἕνεκα.

Συμβουλευτικὸς τοῦ τῆς ἱστορίαν συγγράφοντος χρησοῦ.

De insidijs Syrgianni compardis, & eius interitu.

De episcopis Papæ nomine Byzantium profectis, disputationis ergò.

Suasio autoris Gregoræ.

Η μὲν τοι ἀλυτάρχα τοῦ πηνέλεως ἀμφίαλε, πθηρακτὰς ἴαχεν ὑσὸ Ρ βυζαντίος τ βασιλέως Ρ λεκελαίνης, ἔτι τοῦ πηνδους πθυξαρχόντος, ἀσαί τινε θρῶνον ἐκ γλάτης αὐτοχθονίας πθοίσοντα ἐοῦ καιρῶ ὠδὶ πῆ τοῦ πλάθους ἀθροίσει, πεφιλλὴν ἔλιξε πιέσθ.

ΜΟΝΩΔΙΑ ΕΠΙ ΤΩι ΘΑΝΑΤΩ ΤΟΥ ΓΗΡΑΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.

Ο μὲν Ρ συμφορᾶς μέγιθος, ὦ πῆόν τες, σιωπᾶν ἡμᾶς οὐκ ἐάζει, καὶ ἄσπερ ἐγκεκραμένη φρένας καὶ γλῶτταν καὶ ἀκοὰς ἑκάστε Ρ διαύσαν, Ρ ζωπᾶς τοῦ ἡμιτόμε ἥλιου ἐκτὸς σκιδάσης, οὐ σὸν γλῶ κατασίσας. ἀλλ' ἡ θορυβοῦσα οὐ κατασπένδουσα Ρ οἰκουμένη μεγάλη τ λύπης βρυντᾶ, μέλα ἔπορ αὐδὰς ὑπὸ ταῦτα Ρ σιωπᾶν ἐπιλιγχέ. τοῦ γὰρ ἀνδρὸς ἀρετὰς μ βαῦ ἄναλφ ἦν θρήνων τὸ μέγιθος, ὅτι αὐτὸν ἐκαστον ἰσθίσαν ὀφθαλμὸς ἅλιον καὶ σελήνη, γλῶ δ' κἀπαθὲς ὡς ἱερᾶς σιωπᾶν οὐ θάλασσαν κατιγίζουσα, χάεργὰς ἀπαγγέλων πεγόσμιον ὕπνε πᾶν Ρ συμφορᾶς αὐδαστὶ, ἡμᾶς δ' σιωπᾶ Ρ τοσοῦτον αἰχνοῦ φρένας ζημίας; ἀλλ' ὦ γᾶς ἅλιε, τοῦ γᾶς ὄλνε, κατελιπὼν ἡμᾶς τῷ πηγατῷ νυχὶ ἄνω τ συμφορᾶν; ὦ κοινὸ τ βασιλέων ψυχὴ, ποῖ ποτ' ἐχθρὸς φθορὰ Ρ ἀμπάνης τ χρόνε, οἷαν Ρ οἰκουμένης ἐκπλώσας ὄγκον βίωσε κφαλῶ, δῦ τὴν πόλιν ἀγαυρὴν ὀφθαλμόν; ὦ τίς τὴν κοινῶν πραγμάτων ἰσθὶς Ρ μεγάλων λαμπάδας; ὦ τίς τὸν τοῦ λαοῦ πάντες ἀνόργητον ἀγαφρενῆμᾶς ἀπαιθρύνοντ; ἰκῶν ὦ Ρ βασιλικῆς δὶ ταξίας θεμέλιον· ἀλλὰ νῦν κεῖται βραχὺ λεκυνπέρμον λίθο. ὦ οἷαν πτοίας αὐτὸν ἔλιξε κέμπον ταῖς ἐκπάντων περβλίαις. ἰκῶν ὦ νύκτας ὅλας ἐγρηγορὼς τε Θ ἐγρηγόρ σχεδὸν, ὃς μὰ τὴν Ῥωμαικὴν πραγμάτων κλαπὴ τὸ συμφέρον· ἀλλὰ νῦν γὰ πάφον τὸν μακρὸν ὕπνον ἐκπέμπα. ἰκῶν ὦ ὑπερφῶ καὶ μέλιτ ὑμνῶσα γλῶσσα, τὸ πάσης ἡ παιδίας φρονίσεως ἔργανον· ἀλλὰ κεῖται νῦν Ρ μακρὰν σιωπᾶ σιωπᾶν. ὦ ἀγνὸς ἐγγλίνας, ἅ πολίτης ἀθρόμβρε γλῶ ὁμιλος καὶ θάλασσαν, τὴς ἀπαιθρὴν πλατὰ ψυχὰς, βίφος πάντες χαλεπώτερον. ἰκῶν ὦ τὸ μέγα Ρ οἰκουμένης κλιθ, καὶ τὸ τ παλλύσιας κράτος ἐξίστυπον. ἀλλὰ νῦν βραχὰ κόνις τ ἱκάνε κατασχεδὸν σῶμα τος. ἰκῶν ὦ τὸ γλυκὺ τῶν γὰ γλῶσσᾶν ἀμύαμά τ καὶ πθελέλαμα· ἀλλὰ νῦν ὁ πικρὸς ἰκάνου κατατυραύνοσι θάνατ. ἀλλ' ἃ πόθεν ἐξάφνης ἡμῖν τὸ πονοῦν αὐτῷ ἄγα τ συμφορῶν πέλας γ, θελέτοις ἀπόπεμπε ὑπερέχον πικρόσφορ; πόθεν ἡμῖν ὠδίνες οἱ πονοῦντες τῶν Ρ ἀνδρῶν καὶ κλύ ἀνδρ, εἴθ ἡμῖν ἐτάρεσαν λογισμοὶ, καὶ πῶς φλὼ τῶν αὐαιδύτων φύσιν ἐπάγλιθε σωωθεῖσι τὴς ὁ πονοῦ κλύ καὶ βρασμὸς τῶν αὐδεμόπως; μὴ

ALTERO dieluctus, egò hortatu Cralænæ, filiq; Imperatoris, ut ad quam luctus in primis pertineret, næniam in frequentia populi ex tempore cecini, qualem tempus postulabat. ea fuit huiusmodi.

NAENIA IN OBITUM ueteris Imperatoris.

MAgnitudo quidem casus huius tacere nos cogit, & quasi emortua circumferre, linguam, aures, cogitationem, mitali solis nostri radio extincto & terra oppresso. Magnum aũt illud perturbans & percellens orbem terrarũ mœroris tonitru, silentiũ hoc loco magnæ absurditatis arguit. Quĩ em̃ cõuenit, cũ supernè cœlim agnitudinẽ luctus, proclamẽt, cũ sua lumina sol & luna extinxerint, terra uerò inferne (ut uidetis) quatiat, & mare fluctib. inhorruerit, ac euidẽter hæc omnia nunciarint, huius calamitatis sensum ad uniuersum mundũ pertinere: nos tantã iacturã silentio dissimulare? At tu ô terræ sol, in qua terra occidisti, relictis nobis ut glacie calamitatũ examinemur? O cõmunis Romanorũ anima, quo tandẽ ablata es? Heu falcẽ temporis, quale orbis terrarum caput crudeliter demessuit? qualem urbiũ oculũ effodit? O quis reipublicę magnã facẽ extinxit? O quis bonorũ omniũ largitore subitò nos spoliauit? Ille Imperatorię disciplinę fundamentum fuit: nunc uerò exiguo saxo contectus iacet. Heu qualẽ cordib. omniũ acerbitatis caminũ incendit? Ille fuit, qui totas noctes pernigil excubaret, ne quid respublica Romana caperet detrimẽti: nũc uerò in sepulchro longũ illum somnũ dormit. Ille fuit arguta & plena mellis lingua, illud omnis prudẽtię instrumentũ nũc aũt iacet diuturno illo silentio oppressus. Heu dirũ nunciũ, qui celeriter terras simul & maria perambulãs, omniũ animos quotuis en se grauius sauciat. Ille fuit magna illa orbis terrarũ gloria, & eruditionis præstantissimũ exẽplar: nunc aũt puluis exiguis illius corpori insultat. Ille fuit suauis illa omniũ linguarũ narratio & cõmemoratio: nunc autem acerba illum mors uiolenter oppresit. At ô, unde subitò nobis tantum erupit calamitatũ pelagus, mari quouis amarius? unde tanę malorum tempestates & fluctus excitati, animos nostros perturbarũt, ac stupore perculerunt? Quis tãtus tumultus & fremitus hominum?

Numquid horribilium fulminum è cœlo multorum simul erumpentium ictus aliquis percussit homines intolerabilis, atq; alios humi prostrauit, alios semianimes oberrantes reliquit? Fuit, proh dolor, & contra nos miseros plaga in hoc tempus reseruata, multis fulminibus ætherijs grauior: Imperatoris inquam obitus. Nun coportebat omnes homines magni tonitrus exaudito fragore, symphoniam quandam toto orbe resonantem & publicũ luctum maximum instituere, ut calamitas ita uti decet declaretur. Nunc oportebat magnitudine & pulchritudine præstantes stellas uno in loco congressas depingere, & firmissimè exculpere Imperatoris nostri pulcherrima insignia: ut quemadmodum Dei gloriam enarrant cœli, ita & huius decora explicãtes, in omnibus suis reuolutionibus posteris semper illustrissimæ Imperatoriæ maiestatis exẽplar ꝓponerent. Ille enim fuit regni perpẽdi culũ & amussis. Ille fuit sacerdotij reuerentia & dignitas, & splendidissima Ecclesiæ lucerna: nunc uerò sub modio tegitur. Ille fuit, qui Ecclesiã uelut in magna tempestate fluctuantem firmaret, & tempestatẽ serenitate cõmutaret, & uelut immota turris dogmatum eius consisteret: sed nunc, heu dolor, humi concidit. Ille fuit regula morũ, & humanæ formæ ornatus: cuius etiã silentiũ plus habebat grauitatis, q̃ alioru uerbosæ ꝓceptiones. Natura eñ à primo ortu regia & plena dignitatis eũ forma ornarat, grauitate & pulchritudine tẽperata, & ueluti statua ꝓposita, pudoris & maiestatis: q̃ omnia hilaritas & placabilitas gratiarũ plena & uenustatis adornabat. nunc aũt hęc omnia telluris recessus sibi uẽdicarũt. O' iniquã calamitatũ tyrannidẽ: O' ꝓfundã noctẽ, quæ nostros obtexit oculos, nec quò eamus uidere sinit. O' quæ uentorũ procellę uelut ex uno antro erũpẽtes, animos nostros hostiliter perturbant, & radicitùs euellere conantur? O' quis tot bonorum paradisum noctu uastauit? quis omnis naufragi animi portum obstruxit? O' quot lamentationes, suspiria, eiulatus è terris in cœlos, ueluti fumus è magno cordis incendio tendunt? O' quot Nili fontes ad fundendas lachrymas exoptant, ut fletum magnitudini casus, quo terrarum orbis oppressus est, æquare possent. O' qui uarios omnium titulos solus meruisti Imperator. Nam alij communem te parentem uocant: alij curatorem & patronum, & orbitatis adiutorem: alij portum salutarem, & acutum speculatorẽ: alij præceptorem & magistrum omnis boni, & toti mundo communẽ omnis generis negociorũ arbitrũ & iudicẽ. Vermis sæpe lignorũ naturam erodit: nostra uerò corda nũc acerbius lædit perpetua Imperatoris cogitatio. Vinibus & segetib. sæpe nocuerũt grãdines, & cœlestis ignis ardores: nobis Imperator adẽptus plus nocuit. Hortus ille fuit omnis generis fructibus refertus, & per-

μὰ κεραυνῶν ἀγαστὸν ἐρεμνὸν ὀλοῶν ὁμοῦ συμβαλόν, πλατὺ τῆς φύσεως τοῖς αὐλῶσιν ἐφίεσθαι· ἢ οὐ βίος γλῶ κατέλιγκε, οὓς δ' ἀμείλικτος κατέλιπε φροντὶς, ἐᾶ δὲ καὶ ἡμᾶς ὀκνεῖν τὸ ἀνελεήμον πλῆκτι τιμωρεῖν τῷ χρόνῳ, πολλῶν κεραυνῶν αἰθερίων ἀκτῖνες, ἢ τὸ βασιλικὸς φαιδρὸν συμφορᾶς, νῦν ἴσθι πάντας αὐλῶπας, βροντῆς μεγάλης ἀκαλήφας φρενῶν, συμφωνίαν πνεῖ πανοπτικὸν ἀκουσμόν, ἢ κοινὸν αὐτοῦ μίγιστον ἐρῶν, ἐν ᾧ κῶσαν ἢ φόβος ἐξ ἔτι τὸ πλῆθος ἴσως πθολάζει. νῶν ἴσθι σὺν μεγάλῳ δ κόσμῳ ἁρπεσθῆς τ ἐσφῶν ἐφ' ᾧ σωφρονεῖντε, ἁρχρέψαι ἢ ἀσφαλίσατε ἰγγερέξαι τ † βασιλικὸν ἡμῶν γνωσιμᾶτ πτερίσκε, ὡ' ὅσαρ ἢ † θεῖ ἀληγῶν) δέξαι οἱ ἐρανοί, ὅτου ἢ τὸ τέτε ἁρπεσθῆντε ὧν μεγαλόσωμον, φ' πᾶσι τοῖς αὐτῆ ἀγελεγμοῖς ἐά, ἢ πθεφανίσκεσθαι αὐτοκρατορείας ἀρχὴ τύπον ὧν πθελέλειπτο τοῖς ἐξῆς. ἱκάνος γὰρ ἰῶ † βασιλέας δύθντες ἢ σέβη. ἱκάνος ἰῶ ἀ ἢ ἱερωσώνες αὐλὸς ἢ σωτῆρες, ἢ ὁ ἢ ἱκκλησίας φαιδρὸ πάσης λύχνος· ἀλλὰ νῶν τῷ τὸ πάρ μεδίῳ συναρῶνται. ἱκάνος ἰῶ ὁ καθάπερ ἐλαίᾳ μεγάλῳ σελδομένῳ ἢ ἱκκλησίαν σεσῷκας, καὶ οὖν ταύτης ἐκ γαλόῳ τρόφας χαμάνας, ἢ ἀὸ † ταύτης ἀληθῆς ἰσχάμενος πύργος ἐκλύσητος· ἀλλὰ νῶν ἰε ἄδης πνεύματος φοῦ κεῖσθαι;). ἱκάνος ἰῶ ὁ τὸ ἄδης καιρὸν, ὁ τὸ αὐλῶπιν ἄδης δύσομαι, ἔ ἢ σιωπᾶ πολῶ βιότου ὑπάρχει τῷ ἔλῳ λαλεῖν ἢ αἴνησις. ἀγαθὸ φύσις δύο βασιλῶν τ © μεγαλοπρέπεια μεῖον τὸ ἄδης αἰχνῶν φάρμοσι, κάλλος τ © ἰμεραδὰς τῷ πθεσκῆσθαι ταύτῃ κρόσπατε, καὶ οἱονά τινα εἰλῶν κατασκένασμα αὐλῆς ἢ σωμότητος, οἷς ἅπασιν ὑπάρχει τι ἢ ὑποσῶμα τό, τι ἱλαρὸν ἢ τὸ δύνης ὅλον χαεῖν γλῶσ, ἢ ἴσ' ἅπαν, ὅλον μεσὸν αὐθῶν ἐσῶν· ἀλλὰ νῶν κόλπος γῆς σῶ ἀκοσμία πάρεσι ἰσμείσαντο. ἀλλ' ὦ ζῆλ ἀδῶν ταύτης † συμφορᾶς τυραννίδ©, ὦ βαθέας νυκτὸς, ἣ σὰν ἡμῶν ἐφθαλμοὺς συσκιάζουσα, ὅπῃ πλανήμιδα βλέπειν εὐ συγχωρᾶ. ὦ πόθεν οἱ ποσοῦτοι κατεῤῥάγησαν τῶν δ' ἀνῶν ἀπαρκτίαι καὶ νότοι, καθάπερ ἐξ ὁρμητηρίου τινὸς, τὰς ἡμῶν ἀνεμῶσι συγκυκῶσι ψυχάς, καὶ ῥιζόθεν ὑπάγοντες αὐτὰ σαῶ. ὦ τίς τῶ τοσούτων κελῶν τὸν λεμῶνα τὸν δύωθε λάθρα καὶ νυκτὸς ὑπιλθὼν ἐξέτμε; τίς τὸν πάσης ψυχῆς ναυαγίας λιμένα κατέχωσε; ὦ πόσοι κλαυθμοὶ καὶ σφαγμοί, καὶ κραυγαὶ πῶς αἰθέρα σύμφωνον ἐκ φλογὸς αἰανεῖς ἀτρύχετοι, καθάπερ κατνὸς ἐκ μεγάλε πυρὸς τ καρδίας ἐκάστῳ ἀναῤῥιγνύμενοι; ὦ πόσοι τὰς τ νάλε πηγὰς πθυμοῦντες ζοτῶν ἐς δακρύων φορὰν, ἐς αὖ αὐτοσί πως διωθῶν ἐξισῶσαι σὺν δρόμῳ ὃν κατακλύσει τὸν εἰκονμένε πόντε. ὦ τὸ πολυειδὲς τ ἀπειρίν ἀνόμαστε πλῆθος· μόνῳ αὐτὸς βασιλῖ. οἱ μὲν γάρ σε πατέρα καλοῦσι κοινῷ, οἱ δὲ ἐπιτρόπον τε καὶ πθυπτῆρα καὶ ἐρφανίας ὑπάρχοντα, οἱ δὲ λιμένα σωτήριον καὶ σκοπὸν πθμαδίαν, οἱ δὲ γνωμοδιῶ τινα καὶ διδάσκαλον πάσης ἰδέας καλοῦ, καὶ παγκόσμιον διδασκαλῶ † τῷ κόσμῳ παιδείας παγμάτων. σκάλοῤῥ τῶν φύσεως ἢ ξύλων πολλὰς διεφθαρμένων· ἡμῶν δὲ φθείρα νῶν τὰς καρδίας πικρότροφον, ὃ τῷ βασιλέως ἐμοιθολογισμός. τὰς ἐμπίλους καὶ τὰ λήϊα πολλάκις ἐλυμήναντο χάλαζαι, καὶ ἄνθρακες οὐρανίου πυρὸς· ἡμᾶς δὲ πλέον ὃ τῷ βασιλέως ἐλυμήνατο σφῶσις. λιπὼν ἐκάνων ἰῶ παντοίας βοίδων λαφπῆς, καὶ ὅσαρ ἢ

ἄσπερ ἴσως ἄρχειν ἔμελλεν ἀεί. ἀλλὰ νῦν αὐτὴ ἐμαράνθη, φθεῖρα πόλεως, καὶ τὸν θάνατον φεύγει. ὦ πόλεων πόλεις ἁπασῶν οἰκουσῶν κατὰ τὴν ἀνίσως ἐμοὶ καὶ δεῖμα ἐνέπεσε καὶ ἀπορία καὶ παντοῖοι τῶν βασιλέων τῶν πόλεων, ὧν πόλεως μὴ ἐλαττωθῆναι· ὁμοίως ἐκείνῳ καὶ σοί γε ὁμότροπος ἔσται, σὺ δ' ὥσπερ γόνυ κλίνασα αὐάρθρωσας. πᾶσα μὲν γὰρ ἡ πρώτης ἐκείνης οἰκουμένης κάλλος καὶ τὴν τάξιν ταύτην, δ' ἀλλάξαι ἀλλαξαμένη ζυγόν, ἐπολύθη καὶ ἐπῆρεν. καὶ γοῦν ἀφ' ἧς τὴν βασιλέων ἠγαγόμην θρόνων, λαπτόνων λεῶν καπηλεύουσι καὶ βιβλίων ἐστίαν. ἀλλὰ δ' ὑμᾶς αὐτὰς κατέσκευς οἰκουσὰ βασιλίδ, ἐκ μέσου ποιήσασα πάντα τὰ ἡλικιώτιδα τῷ δόγματι γελάσασα, καὶ φρενοβλαβῆ ἐκφήνασα ταύτην δὲ ἅπαν τὸ κράτιστον· τύχης δὲ καὶ νεῶν καὶ οἰκιῶν, δὲ τὸ περιφανέστατον κάλλος αὐτῆς. ὦ πῶς ἀφ' οἵου μὲ τὰ τοιχώματα θριαμβεύουσι, καὶ δι' ὃ μὲ ἅπαντα κατεπλύνουσι; ὦ πῶς ἀφ' οἵου μὲ τὸ σὸν πάθος, καὶ τύχη πάντων πόλεων, καὶ οἱονδὲ ἐκρεῖττον, πόλεως πόλεως ἄνδρα τὸν χρόνον βυβλίους ἰσάμενον; ἀλλὰ δότε μοι τὴν μίαν ἡμῶν θρασυτάτην κρῖναι καὶ νικῆσαι, ἵνα διάσωμαι πῶς ὑπὲρ πόλεως τὰ πολλὰ τῶν δακρύων ἀνίμεν ῥεύσαντα. αἰσθάνεσθαι γὰρ οἶμαι ταύτην αὐτὴν, ἃ πάντες ἄνθρωποι νῦν ἐρεπτόλιν πρόχυσιν δάκρυα, καθάπερ ἡ τὸν νῦν κλυστὸν τῶν δ' ἄλλων ἱκάνει τὰ πλεῖστα ῥεύματα. ἀλλ' ἱκάνη μὲν ἐκ τοῦ κατεπλυσμένου ὅτε ἐφέρη, ἴσως ἐγγενῶς αὐτὴ δὲ τἀναντίον, ὡς μνείαν κατέπλυσμένων ἁπάντων σωθῆναι λιλύσθαι. ὦ φρενῶν σωστικώτατος, ὦ ἐγὼ ἐκ τοῦ ῥᾳστώνης ἱκάνης, ἡ ταυτὶ μοι ἡ λαβίδιος ἐφεξῆς ἀνδρός. τὸ ἐπαφρὲς γὰρ μειδιάσεται τὸ ἀγαθόν, ἢ ὡς τὸ πρῶϊ κλαυθμός. βαβαὶ ἡ φιλανθρωπία παντοῖ ἡ ἀτέκτα, ἣ μοι πάντες ἀνθυβὶς παρέσταμεν ἐκφανεῖ τὸ ἱερατικόν. ὦ νυπίου ἱκάνης ἀσυμπαθὲς, πῶς ἐς τὸ σφόδρα συμπαθὲς καὶ φιλάνθρωπον ἱκάνην ἀνδρωπον, δ' ἀνθρώπου ἡ φιλάνθρωπος ἰδοῦσα, πᾶσαν ἔνοιαν ἡ αὐτῷ κατὰ πᾶσαν ὡσαύτως καὶ ῥεύματα πᾶσα μὲν ἐκφύσασα. ὦ μέγιστε θρασυτὴ τῶν καλῶν βασιλεῦ, ἵνα τί σὲ πολιοῦσας ἀπὸ μισοῦντας κατέλιπες ἀνθρώπους γὰρ ἀφ' ἑαυτῶν πεφυκότας τῶν σῶν ἐκπλῆξαι κακῶν. σὲ γὰρ καὶ οἱ ἄγριοι δάγμοις ἥμερα καθίσασα, καὶ ὁ τῶν ἰχθύων δεῖμα· σεμνότερον, καὶ ὁ τῶν σοφῶν κατέλογος· σοφώτερος, ἡ τὰ τύχη τῆς πόλεως ἐκρεῖττον, καὶ ἐπᾶς ἀπᾶν ἅπαντες σὲ σοῦ βελτίους γενόμενοι ἐαυτῶν. ἀλλ' ὦ ἡ ἀμετρόπους καὶ ἀναιδεστάτη πλοκὴ τῶν δεινῶν, οἵχεται ἡ τὸ πρέμνον πολιτείας· οἵχεται ὁ τῶν πόλεων κόσμος· οἵχεται τὸ τῆς τέχνης καὶ φιλοσόφων γυμνάσιον, τὸ πᾶσαν ἐκφοβοῦν ἀκπολυμένων καὶ λύκαιναν ἡ σοὶ ἀζηλῶ. ὦ τίς δ' ὦ σοι ταῖς ἡμῶν κεφαλαῖς ὕδωρ, καὶ πηγὰς δ' ἀκρύων τοῖς ἡμῶν ὀφθαλμοῖς, ἵνα τὰ μείζω τῶν ἡ ἰφιανασσῶν, ἵνα θρηνήσωμεν πάθη. δότε μοι τῶν ὀρφέως τὸ τραγῳδίας δάκρυον, ἵνα καὶ τὰς ἀψύχους φύσεις κινήσωμεν οἰκτον τὸ πάθος. δότε μοι οὖν τὸ ποταμοῖς βαβυλῶνος ἐκ βάθους κεραδίας πόλεως θρηνήσαντας ἡ σιὼν, ἵνα καὶ τὰς ἡμετέρας ὀδύσαι ἀξίως ἱκάνης πυρίσασαν, ἐς ὁ τῶν βασιλίως ἡμῖν ἐπλύνας θάνατον. ὦ πῶς ἡλίελιψεν ἡμᾶς ὁ ἡμέτερος πλιος, καὶ πῶς πρὸ τοῦ ὡς ἐπὶ πλείστοις, καὶ αὐτὸ τὸ ἑῷας αὐτοπλῦναι ἑῷαν τῶν δάκρυα. ὦ ἵνα τί δίδοται τοῖς ῥόπελα φῶτ, ζωὴ ἡ τοῖς ῥ' ὀδύναις ψυχαῖς θανῶν αἰρεῖσθαι, ἢ δίκαιος ἄρτην ὀδύνης ἐδίψη, καὶ πῦρ

& perpetuò uernans: sed nunc ęstu mortis emarcuit. O' multarũ urbium in Europa & Asia cõditor: non aũt dubitabo dicere, etiam huius Imperatricis urbs, quam olim Cõstantinus Magnus, & moríb. tibi similis eõdidit, tu uerò in genua plapsam erexisti. omnis eñ priſtinę illius structurę elegãtia & ornatus in seruitutis iugum eõmutatus, obierat atq; cõciderat: eoq; res redierat, ut regiũ turũ solium Latinorũ prędonũ esset diuersoriũ, & pfano rum hominũ domiciliũ. sed tu alter illius conditor extitisti. Ecclesię & dogmatũ crimina sustulisti: eamq; ruinã minitantẽ, probè cõstabilisti: mœnib. templis, ędíb. priſtinã eius pulchritudinẽ renouasti. Heu quomodo, cui parũhũ dici potest, ut flos agri pręteristi? En ipsa elementa te lugent, ac periculũ est ne nos obruant. En ob tuum obitũ, etiã urbium mœnia cõcidunt, & colũnę euertunt, quæ multis seculis firmæ steterunt. Sed date mihi magnũ nostrũ thesaurũ cõtinentẽ cistam, ut uideam quomodo lachrymarũ riuis innatare queat. Quas enim mortales omnes ubertim profudũt lachrymas, facilè illã, ut arcã Noę aquarũ illa abundantia, sustinebũt. Enimuerò illa eos ąs uehebat, è diluuio eripiebat: hęc cõtrà nos in mille diluuiorũ tẽpestates cõiecit. O' horrendũ casum, ô insolitã uesperã illam, quę' contrarium mihi Dauidici illius carminis ostendit: Noctu, inquit ille, cecinit exultatio, & mane lamẽtatio. Papę, qualis hęc est, & quàm absurda inuersio, quæ mihi quouis absinthio amariorem craterem temperauit! O' noctẽ illam inclementem, ut in clementissimum & humanissimum infesta & inhumana fuit, omni beneuolentia & uerecundia repudiata? O' maxime bonorum thesaure Imperator, cur nos te desiderantes, ut aspernãtes deseruisti? Omníb. enim tua bona, ut horrea publica paruerunt. Per te eñ & nobiles nobiliores facti sunt, & cœtus sacerdotum uenerabilior, & collegium sapientum sapientius, & urbium mœnia firmiora. Denique omnes te moderatore ipsi nos superauimus. At ò immẽsam & inexplicabilem malorum implexionem. Interit mundi respublica, interit urbium ornatus, interit rhetorũ & philosophorũ gymnasium: quod omnem Academiam, omne Lyceum uincit, omnem Stoam Atticam. O' quis dabit capitibus nostris aquam, & fontes lachrymarũ oculis nostris, ut noua mala Hierosolymitanis grauiora deploremus? Date mihi Orphei in tragœdijs facultatẽ, ut inanimes etiã naturas ad mali cõmiserationẽ moueã. Date mihi eos q ad flumina Babylonis olim Sionẽ ex animo deplorarunt, ut nostros etiam dolores illi pro dignitate lugeãt, quos nobis Imperatoris obitus attulit. Heu ut noster sol nos despexit, & pręter omnẽ expectationem deecpit, & pro maturino ortu matutinũ occasum subijt. O' cur ijs qui in acerbitate sunt, daĩ lumen: & ijs uita, qui dolorib. conflictant? Mori optabilius est, q̃ continenter pro

tum Theſſalonicæ præfectum, ibique agentem, eiq; uitam & animam ſuam committit: ſimulq; Theſſalonicenſes, eo res adminiſtrante, iurare iubet, ac pollíceri, ſe herã & dominam eodem modo ſemper ipſam agnituros, & ad extremum ſpiritum p ca dimicaturos. Quod ſi filius ſuus Imperator moreretur, filio qui naſceretur Imperij ſucceſsionem citra ſeditiones atq; incolumem conſeruaturos. Hæc ita tum acta, magnũ malorum pelagus in poſterum cõflarunt, ut deinceps dicemus. Nunc illuc nobis eſt ſedeũdum. Conſtantinus Deſpota cum cæteris, ut diximus, uinculis ſolutus, cùm paulum ſe oſtendiſſet, rurſus in obſcuras latebras noctu à proceribus aulicis eſt abditus. Veriti enim ne Imperatore defuncto, turba in populo oriretur, quùm ob alia, tum propter C literam, & olim temeſè de illa iactatum rumorem, ſic eum tractarunt. Vulgaris enim fama erat, Imperium, uetere Imperatore defuncto, ei eſſe deſtinatũ, cuius nomen C litera inchoaret. Vnde cum & ipſe Conſtãtinus diceretur, ſuſpectus erat. In ſeniorem uerò Imperatorem plures malorum uias excogitarunt, quæ omnes eôdem ducerent. Optionem enim ei dederunt, mallet ne monaſticum habitum induere, an aliud malum ſubire? Id uerò eſſe aut cædem, aut acerbiſsimum exilium, aut uiolentam in obliuionis caſtellum abductionem: quorum omnium uehementiſsimus miniſter eſſet Theodorus Synadenus. Imperator uerò tanta periculorũ tempeſtate ſubitò oppreſſus, diu ſine uoce in lecto iacuit. quid enim faceret aliud, niſi ferreus eſſet? aut corde adamãtino? multis Barbaris & efferatis militibus circumfuſis, domeſticis uerò omnibus extruſis: cùm nemo eſſet qui hominem luminib. orbatum duceret, ubi uel ſtaret, uel tranſiret? Sed ne longum faciamus, uolentem nolentem tondent, & cucullo induunt, atq; Antonium nominant. His ita geſtis, Imperator Didymotychi, nullo alio uitæ ſigno apparente, præter exiguam & tenuiſsimam reſpirationem, uita libus inſtrumentis immotis, & extremitatibus corporis emortuis, planè mortuus totũ biduum iacebat. Tertio uerò die uelut è profundo ſomno nõnihil experrectus, diuinum laticem caſtiſsimæ Deigenitricis Pegæ poſtulauit: quo ſtatim allato, & capiti affuſo, recreatus eſt, & cibum cœpit, & priſtinam uale tudinem recuperauit. Eſaiæ uerò patriarchę ueteris Imperatoris caſus iucundiſsimus fuit, quòd nec illi ulla Imperij ſpes, nec ſibi metus ullus relinqueretur. Deliberandum tamen eſſe uiſum, quo pacto eius in Eccleſia mentio facienda eſſet, ſi qua tamen facienda eſſet. Miſsis igitur duobus ad eum epiſcopis, per deriſum opinor, triſticiam & ignorationem ſei geſtæ ſimulans, ab illo, & non aliunde, ſuffragiũ ſuę deliberationis requirit. Ille uerò grauiſsimis animi doloribꝰ oppreſſus, cum

C litera Cantacuzeno deſtinare imperiũ uidetur.

Andronicꝰ ſenior monachus fieri cogitur.

Andronicꝰ iunior conualeſcit.

Patriarcha ueteri Imperatori inſultat.

τλὼ ὐδτροπλὼ ϕ̄ θεσσαλονίκης τλω ικῦτα ϑαζωσμίου, κἀκεῖ ϑχηρίζοντα, καὶ τλὼ ἑαυτῆς αὐτὴν δεσποτῶν τύτῳ ζωλῳ καὶ ψυχλῳ. καὶ ἅμα ὀμνύειν πολλὰ αὐτὸ θεσσαλονικεῖς ὑπὲρ τύτυ ϑ ὁμωτῆ, καὶ ὑπισχνῆσθαι κυρίαν πᾶσαν αὐτλὼ καὶ ϑ ἑαυτοῦ ἐμοίως ἀεί, καὶ ὑπὲρ αὐτῆ κἀθίστασθαι μέχρι θανάτου. ἐ δ καὶ τ ὑὸν βασιλέα πλησίαις συμβαίη, πᾶν πιεῖσθαι καὶ φυλάττειν ὑπ' αὐχμωμίου παιδ' ὄϕ ϕ̄ βασιλέως ϑαζολχλῶ, ἀκριβεστάτῳ τι ϕ̄ ἀκέρκτῳ. ταῦθ' ὕτω πραυθέντα, πολλὰ αὐτᾶ ϕ σκανδάλων τυρὸν τῷ ὑπάτῃ, ὡς ἐμίσει τ πᾶσιν ἐμῆ. τῶν δ' ἐμῆ ὑπαντίων ἕνα αὐλὴς ἐκεῖσε. κωνσταντίνος μὲν γὰρ ὁ λασκάρεως ξυὸ γενῆς ἄλλοις δ σωμάτως ἐκλυθεὶς καὶ αὐτὸς, ὡς εἰρηται μὲν, ἔρχε φανείς, ὡς ὑπᾶν, ὑπεκρύϕθη. ϕ̄ γὰρ τ κῶς ὐδτους, δι' ἀνάγκης μηχὴς εἰ πᾶν, ὁ βασιλεὺς κατλύσειεν. δ' ἀσαῦλος γὰρ μὴ ϕ̄ βασιλεὺς ὑπενόησαν τος, δέους κατασχὼν τῷ δήμῳ, τί τ ἄλλα ϕ ἐξ τὸ κ τυχὸν, ὑῇ τὰ μάτλω πάλαι ὁρμήσαντα δ' αὐτὸ, τότω μὴ ὕτως ἰσχύσαντα. ἀθρυλλῶτο γάρ, ὡς ὁ τλὺ Καταλάων ἐξαδελϕοῦ ϕ̄ γαμεῖ βασιλέως, τὸ κτυχὸν ϕ τῇ αὐχῇ τῷ ὀνόματ ϕ ἴχα ἐκκεκλεισμένον. ἑαυτῶ ὃν καὶ ὕτως καλούμενος ὑπωπτεύετο. ϕ̄ ϕ̄ γαμεῖ βασιλέως, πλάνης μὲν τὰς ὁδὰς ἠμελέτησεν ὑπ' ἀνῶν, ὡς ταυτὸ ϕ̄ καὶ ταύτας ἐπάνοδος ϕύξεσθαι. αὖθις γὰρ ἰδόσαν τότ' ἐλπὶδ ὑπόϕυγον βέλεσιν, ἀ τὸ μοναχυὸν φιλύσασθ χᾶμα, ἀ τ ἄλλων ἀθρῶν ὑπὸ ἰδίλος ταῦτα δ' ἦν, ἀ σφαγλὼ, ἀ πνὰ ἀγρείαν ἀπῆχαμένην, ἀ βιαίαν ἀπαγωγλὼ ἂν τ' λήθης φρέατος. τότ' δ' ἦν λάπυρος καιρέτλω τὸν πρωτοβέστορα δούλυρον τ σωκελλίων. ὁ μὲν τι βασιλεὺς πεσύπου χαμῶν δ' ἀσῶν πᾶσαι τ ἀϕαίρεις αὐτ, ἄϕων ὧδι πλὺ τῆς ἄρας ἴκετο ὧδι κλίνης. καὶ τί γὰρ ἄλλο ἀνὴς, ἀ μὴ σίδηρ ϕ λὼ, ἀ μὴ ἀδάμαντος ὤλεχε τλὺ καρδίαν ἰσκλυσαμέν ϕ, πολλῶν ϕ̄ ὁπλιτῶν ἀλλογλώσσων τ κ ἀγρίων πᾶσι χυθέντ αὐτῷ, ὅτ' οἰκείων ϑ ἀδόντων ἀπαίτην, καὶ μαδρύσι ὃν τ ϕ τ ὁδηγοῦντ ϕ ἄνδρωπον ἐς ϕημένην τ βλέπειν, πᾶ μὲν ἑστῶτα, πᾶ δ' ϑαβοῦντα; ἀλλ' ἵνα μὴ ϑαῤῥήσωμεν, ἕκαστ ϕ ἑαυτ ϕ (ὑπᾶν) τλὺ τ κόμων κείρεσι τότε, καὶ τὸ μοναχυὸν χᾶμα πᾶσι δίκει, ϕ ἰς ἀντάκιον τέτμα μετϕϕύσει. καὶ ταῦτα ϕ̄ ὕτως ἴσχε. ὁ δὲ βασιλεὺς τ̄ δ' ὀλυμοτύχ ϕ ὁδ' τ πλέω ἴσχεν ἄλλ σημῶν τ ζλὼ, πλὺ βραχέως καὶ λιπαρ ϕ τῆς ὠὰπνοᾶς ὧν ζωτικῶν ἐργαλείων ἀκινὴ ὧν μανάντων, καὶ ὧν τ σώματ ϕ νεκρωθέντων ἀκρωτηρίων, ὕλη τ νεκρὸς ὧν πέπερυς ὧδι ὑσίᾳ ἅλαις ἀμφίας. τῇ ϕ̄ τρίτῃ καθάπερ ἐκ βαθ ϕ ὕπνου μικρὸν ἀνηγερμένου, δῶρ ἰζητήσατο νᾶμα ϕ̄ ἀναϕάγνου θεσπέσι ϕ τῆς πηγῆς. κομιδῇ τ ϕ ὑδνὸς, καὶ ὐδηθέντ ϕ τῆς ϕαλῆς, ἰλαρύνϑη τε καὶ προϕῆς μετῆκε, καὶ μετὰ βραχέως ἀμϕίας αὐτῷ ϕ̄ ὧδε τε, καὶ ὃν τλὺ πόσιν ἐκ κατέσχ ὑγίαιαν. ϑ̄ γε μὴν πατριάρχης ἀπὸ μεγίστων πϑυξάμενος ὁδ' ὁλὼ τὸ πᾶν τ γεγενῆσθαι βασιλέα συμβαὼ. μηδὲ γὰρ ἐπ' ἐλπίδος μετ' ἰκάνην βασιλέως ἰλπίδα, μήτε τύτου ϕόβ λάβεσθαι ἐδ' ϕ, σκέψαμὴ τι πεπονθὼς ἰδίᾳ ϕ ὅπως χὴ τλὺ ἐπ' ἐκκλησίας ἴχειν μνήμην, ἐ ἀρα ϕησὶ καὶ χά. πέμψας ὧν δύο τῶν ἱερέων, εἶπε ἀρωνδύμ ϕ καὶ πλατέᾳ λύπλω καὶ ἄγνοιαν τῶν ἐπ' αὐτοῦ πεπραγμένων, ἵ αὐτοῦ καὶ οὐκ ἄλλοθεν ἰζήτα τλὺ τῆς σκέψεως ϕᾶφον καὶ ἐπίκεισιν. ὁ δὲ, βαρέως πὶς ἀληθοῦσι κάτοχ ἂν τλὺ ψυχλὺν, βύθι-

βυθιῳ πνι καὶ πολλῷ τῷ ϕ κατ' ἀδίας ανγέος γέμοντι ἐφειμένῳ αὐτὸν ἀνέῳξε. καὶ αὐοιξας τὸ στόμα, τοῦτο δ' ἐφθεγξατο τοιόνδε. ὥσπερ, ϕησιν, ὑπὸ τοῦ λαζαρου δεῖ πάσιν ὑμῖν γενέσθαι τὸ θαῦμα, ὅτι τεθνεὼς ἂν αὐτὸς, καὶ ὅτι διὰ τριῶν ἡμερῶν ἐβδέβρωτο καὶ νεῶν ἐχρῆν ἐπ' ἐμοῦ. εἰ δὲ γὰρ τῷ νεκρὸς ὢν πανυ πολλοῖς καταῤῥακτοις ὕδασι τ' ὀνειδῶν, καὶ πόσι γε ὑπὸ δικτυώσεις ἐμοὶ χεῖρας καὶ πόδας, ἀλλὰ καὶ γλῶτταν αὐτὴν, οὐ ὡς ἐμὲ τι πλέον, τὰ γοῦν ἐμὰ πάθη τῷ ἀδικήματα ἀπαγγέλλειν ἦλθεν ὑφ' ὅτι ἀῤῥι καὶ τοῖς ἀκούσι ἦν ἀνδρῶπον, τῷ ὡ νεῶν σωματικῷ στάτει πικρῷ ἀλλ' ἐκέλευφον φόβῳ πρὸ τὸ πρόσωπόν μου. ἀλλοτριωθῶ ὑμνώδουν τοῖς ἀδελφοῖς μου, καὶ ξένος τοῖς ἰδίοις ϕ μητρὸς μου, καὶ τὸ φῶς τ' ὀφθαλμῶν μου καὶ αὐτὸ οὐκέτι μετ' ἐμοῦ. οἱ ϕίλοι μου καὶ οἱ πλησίον μου ἀγχιστῖνες μου ἔστησαν, καὶ πάντες οἱ θεωροῦντές με ἐξεμυκτήρισαν μιλιῶν δι' ἀπὸ μικρὸν ἐπελθόντα οἱ πόδες, παρ' ὀλίγον ὀχυρὸν τὸ ῥεῦμα τὸ μὲν, ὅτι ἐζήλωσε τοῖς ἀνόμοις, ἁμαρτωλῶν θεωρῶν. * ἀνδ' ὀκνῆσε μὴ τι τῶν βασιλικῶν πάλαι ξυνεπέσῳ κλῆ τῇ ἐκκλησίᾳ πράσιμα, τοῦτο δ' ἀπὸ μέχρι νῦν ἐκρύπτε· ἀνδ ἐκκλησίᾳ δ' αὖ ἡ τῶν ἐκκλησιῶν τὸ βασιλεὰ, τὸ πατριάρχειν, ᾧ αὖ ἤθελοι τῶν ϕιλοθέων πολέμιθαι. αὐτὸ μὲν οὖν μόνον ἐγὼ πολεμόμην αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐξελεξάμην, καὶ ἦν πολῶν ϕ πολιτείαν καὶ λογίων αὐθρῶν πρόκεινε, ἄνδρα τὸν ἰδιωτικὰ κεκτημένος πάντα, καὶ μηδ' ἱερωσύνης τυχόντα, μετ' ἐμφανοῦς πάνυ. τῶν λίγα ὅσα ἐξῆς ἐκεῖνος αὐτὸ πρότερα βοηθὰς καὶ χείστης. καὶ νεῶν ὀφέλων μοι βοηθῶν, καὶ αὐτὸς πρόθυμα δ' ἀνυχῶς. ὁ δὲ σωφρῶν τοῖς κολάζουσι, διακόψῳ αὐτὸς ἐμοὶ καθιστάμενῳ δίκην ὑπὲρ μὲν ϕησὶ, ὅπως αὐτὸς ἐπ' ἐκκλησίας ἀῤῥ μνησθήσομαι βούλομαι, καὶ πλάθηται λύπῃ καὶ ἄγνοιαν τῶν κατ' ἐμοῦ πλανθρώπων· ἐμοὶ μὲν πιῶν ὑφ' αἰσχύνῃ ἱρυσάλλω, ὧν βίσκα τὰ νάλου νέμεται ϕ τῶν αἰσχύνῃ κρύπτοντες. ὁπόταν γὰρ κάκιν ὀκπνίξῃ τὸν ἄμα αὐ ὑφ' τῶν δι αὐτὸν ἐκ πονηρίαν ζώων ϕ, ἐπ' αὐτὸ καθίσας ὑδὶ τὸν ἐκείνου νεκρὸν, θέρμα καταχὰ τῆς αὐτῷ κιφαλῆς λάκευε. ἐγὼ δ' οὐκ ἔχω ὅ, τι αὐ ἐπικεναίμην· πῶς τὰ αὐτοῖ πιπλασμένος μοι πρὸ τοιόνδε. ἐμὲ γὰρ ὡς βασιλέα φάσιν, οὐκ ἂν φθαίοιμι φονεύομεν· ὑπὸ τῶν ἀμφὶ τὸ μέσον μου λίσμενον ὀκόντων. ἀ δὲ μοναχὸν αὐτόνιον, ὁμολογίᾳ ϕ τ' αὖ νομιθέτα τοῖς τὰ ἐμὰ τάφα κατουργοῦσι, ὅτι μὰ βιαίως, ἀλλ' ἑκὰν πθεμόμεν· τὸ μοναχικὸν πθεμθέμενον σχῆμα αὐτὸς. τοῦτο καὶ πλέον πάντων δ' ἐξελθὰν ἐπ' αὐτῷ, μαδ' ϕ δ' ἄν ἐζήτουν ἱκάνει μαθὰν ἐπικοινώμεν· ὑβίσμεν. αὐτὸς δ' ὑδὶ ὁ πλείνος καθιδεὶς, ὑπίσχνεν (ϕησὶ) ψυχά μου ἐς τὸν αὐτὸ παυσίν σου, ὅτι κύριος δέδωκέ σι· μαδ' ϕ τοῦ λοιπὸν λύπης ἔξω ὀδυνῶν ϕ ἀπαύστου, ὅτι πθυσίας σωίστως χαλινώσας τῷ γλῶτταν, ὅτι οὐ τὸ ἐκφθέγξαι τῆς λύπης ἐμάλακε ἱκὰν ἀδιαπεντὶ παρὰ δικαίου τῇ συμφορᾷ. ὥσπερ ἀμηχανία καὶ νεκρὰ ϕ ψυχῆς πιπλήθασις, περὶ τὸ πθὲν τοῦ ἐγκεφάλου ἐδρικῶτο ἐγρὸν ὡς δ' ἀκριβῶς ϕησὶν ἐκπαλῶσα. ἰδὺ γὰρ καὶ ἄλλῳ, ὅτι μετρίως ἐθέρισε τὰς ἐκτάσεις, πλὰ τὰ πνεύματα καὶ τὰς ὑγρότητας ἱκανῶν αὐλακα. ὅτι δ' ἐκφθέγξατο, ὁ ϕθαίοι κεῖνα λαλικὸς σοφὸς, περὶ τι ἱκανὸν αὐμάτων δικαιοπαρακλησίως δ' ὧν καὶ ὅσα ἦν φ ψυχὰ γινομένων πάντων μετριώτατά πως ἡμῖν ξυνᾶναι ἐθέλει, τοῦτα

cum profundo ſuſpirio ex imo pectore de prompto, os aperuit, & hæc coram illis dixit. Vt, inquit, duplex in Lazaro miraculũ contigit, ϕ & mortuus reſurrexit, & uinctus ambulauit: ita & in me fieri oportebat. Ecce eĩ & planè mortuus ſum, multis calamitatũ fluctibus demerſus: nec manus & pedes tantũ uinctus, ſed linguam etiam, qua, ut nihil aliud, ſaltem mala mea atq; iniurias aeri, & hominib. (ſi qui fortè audirent) & acerbis tenebris, in quibus nunc uerſor, conquererer. Cæterùm pudor oppleuit faciem meam, fratres mei me auerſantur, & filij matris meæ pro peregrino me ducunt, ac nec ipſum oculorum meorum lumen adhuc mecum eſt. amici & propinqui mei ex aduerſo mihi conſtiterunt: & omnes qui me uiderunt, ſubſannarunt. Mei uerò pedes propemodum lapſi eſſent, & penè effuſi eſſent greſſus mei. Indignatus enim ſum aduerſus iniquos, cum pacem peccatorum uiderem. * Sic autẽ acciderat, ut Imperium olim Eccleſiæ priuilegia dediſſet, ea quæ etiã nunc cernuntur: ac uicißim Eccleſia id Imperio conceſsiſſet, ut quem uellet é deſignatis patriarcham declararet. Ipſum uerò ego non ſolùm deſignaui, ſed & ipſe elegi, & multis claris atque illuſtribus uiris prætuli: hominem, qui in uita priuata conſenuit, nec ſacerdotio nec ulla re alia inſignẽ. Mitio, quoties ei opem tulerim, & benefecerim. Nunc autẽ, cum & ipſe in calamitate ſubleuare me deberet: inimicis meis operam nauat, quouis alio carnifice mihi infeſtior. Nec me rogare ueretur, quomodo in Eccleſia mentionem mei fieri uelim, dolorem & ignorantiam rerum mearum ſimulans. in quo non aliter facit, quàm Aegyptius crocodilus, Nili incola: qui cum aliquod ſecum uiuentiũ animaliũ interfecerit, cadueri illius inſidet, & caput eius calidis lachrymis imbuit. Ego uerò quid ad huiuſmodi cõmenticiam quæſtionem reſpondeã; non reperio. Nam ſi me Imperatorem dixero, ſtatim occidar ab ijs qui ea de cauſa me in uinculis tenent. Sin monachum Antonium, confeſsio illa exiſtimabitur ab ijs qui res noſtras fraude peruertunt, quaſi non coactus, ſed ultrò monaſticũ habitũ induerim. Hæc altaq; plura locutus, eos dimiſit, nullo ad ea quæ rogabant reſponſo dato, & in lecto cõſidens: Reuertere, inquit, anima mea in requiẽ tuam, quia Dominus benefecit tibi. nec ullum poſtea prorſus uerbum, quo dolorem reſtaretur, eloquutus eſt, ſiue lingua ſingulari prudentia formata, ſiue ob magnitudinem doloris: uel inuitus calamitatem ſuam præter uectus, inopia conſilij, & torpore quodam animo uincto, pruſquam collecti in cerebro humores in lachrymas reſoluerentur. Nam & ſol cum moderatos radios emittit, multos uentos & humores attrahit: ſunt immodicos, conſumit illos priuſquam attrahantur. Eodem modo & modici animorum affectus, dolorem,

Locus hic uidetur mutilus.

Senioris Andronici cum patriarcha expoſtulatio.

Senior Andronicus animum recipit.

Circa leuia loquantur, ingentes ſtupent.

» dolorem ſuũ uerbis teſtari & lachrymis non
» recuſant. Qui uerò modum excedunt, ac ani-
» mũ quaſi de gradu tumulturantẽ deijciũt, effi-
» cere ſolent, ut aut nihil dicas, aut quiduis po-
» tius q̃ quod oportet, aut nihil potius quàm
» quod oportet. Ad hanc ſententiã confir-
mandam (ut aliquid èmemoria uetuſtatis re-
petam) cum Cambyſes Suſis Aegyptũ bello
Exemplum Aegyptij regis. peteret, & rex unà cum regno captos filios
ſuos ſine ulla clementia ad necem trahi uide-
ret, nullũ uerbũ locutus, humi caput tacitus
inclinauit. Sed cum unũ ex familiaribus ſuis,
qui Aegypto incolumi opibus & autoritate
floruerat, pannis obſitũ, panẽ emendicãtem
uidiſſet: percuſſo capite ſuo, eũ alto ſuſpirio
ſodalẽ illum inclamauit, uerba tantũ non la-
chrymis rigãs. Deinde rogatus à Cambyſe,
cur ꝓpter filios neq; illachrymaſſet, neq; di-
xiſſet quicq̃, amicum autem allocutus eſſet
& deploraſſet: reſpondiſſe fertur, Dolorem
filiorũ longè maiorẽ fuiſſe, q̃ qui lachrymas
admitteret: amici uerò calamitatem, quæ tan
tã nõ eſſet, deplorandã eſſe, qui ex alto digni
tatis gradu deiectus, in limine ſenectutis in
Senioris Andronici memoria. tantã cladẽ incidiſſet. Cæterùm patriarcha
decreuit, eũ ante nepotẽ Imperatorẽ, religio-
ſiſſimũ & philochriſtũ Antoniũ monachum
eſſe memorandũ. Sed priuſquã inde qua-
Synadeni acerbitas. tuor dies elaberẽtur, cum Protoſtrator popu
lum in ędib. in circulis, in portis, ubicq; deniq;
ſuſurrantẽ audiret, cum ſeniore Imperatore i-
niquè agi, qui & fuiſſet Imperator, & defun-
cto nepote futurus eſſet: (neque enim legem
eſſe monaſticã, inuitos & ui coactos cucullũ
induere:) atrocia conſilia animo agitauit. ad
eumq; miſit, qui ſcriptum iuſiurandum ab eo
poſtularent, quo promitteret, ſe Imperatoriã
teſtatem nunquam quæſiturum, & obla-
tam repudiaturum, neq; alium ullum ſubor-
naturũ. Quod ſi recuſaſſet, eo die de ipſius ca
pite actũ fore: ſimulq; rurſus Barbaros illos
ſatellites ei adiungit. Ille uerò rurſus perter-
ritus, & uitæ timens, inuitus illud etiã eſt aſ-
ſenſus: & quia cæcus erat, alio manu ducen-
te, ſuperne rubrã crucẽ, infernè nigrã geſtãs,
Crux rubra, & nigra. Perſica turris auro refertiſſima plena. uiuere ſitus eſt. Hoc tẽpore in terra Perſa-
rũ occulta turris reperta eſt, nummis auri pu-
riſſimi plena, eo numero, cuius uix numerus
iniri queat: quorũ nõ paucos Latini mercato
res quouis terrarũ exportarunt, quos ob auri
puritatẽ magno eſſe uſui ſcirent. Horũ multi
Byzantij ſingulos ternis uſitatis aureis rede-
merũt. Eodẽ quoq; tẽpore literæ à Latinis
Prognoſtica cuiuſdam exegetæ. & Colchidis habitatoribus. qui ortum à Perſis
ducũt, Byzantiũ afferunt, ſupercilio & muco
pleno, & prędictionib. inſolentibus atq; ine-
ptis, quales tibicinæ & ſaltatriculæ in pro-
ſtibulis ſuis amatoribus propinant. Nam ſi
» quid aliarum rerum, inſcitia utique omnium
» efficaciſſima eſt, ad quiduis perſuadendum
» hominibus leuibus & ſupercilioſis, quæ
» ad inconſultam eos temeritatem impellit,
& ad

τωῦτα καὶ λόγων ἴχνη ἐρεμνὰ ἐπὶ γῆς καταλίπῃ φλοιὸς « «
ὁ μέλας τις ἀπαναίνεται. ὅσα δ' ἀφαυρὸν τὸ πλεο- « «
νεκτοῦσιν χρῶτα τοῖς ὄγκοις, ταῦτ' ἴδοις ἂν ὀξέως « «
τὰ μὴ πόρρω καὶ τῷ ψυχρῷ. λυπῶ δ' εἰδὼς τὰ δέκτα « «
ρου, ὡς καὶ μᾶλλόν φησ ἐστίν· ἃ γὰρ παύσει λέγων « «
μᾶλλον ἃ δῶ, ἢ μᾶλλον μᾶλλον ἃ δεῖνα δίκης « «
τῶν τὸ παρόντος λόγοις βιβλίοισιν καὶ παλαιστέρου
τινὶ διηγήματι χρήσομαι· ὑπάτου γὰρ καμόντος τοῦ
πρώην στρατόσαντος ἐκ σύνοχης ἐπ' ἄγυιαν, ἐπὰ
μετὰ δὴ ἀρχῆς καὶ ὁ τὴν αὐγουστίων ἐάλω βασιλεύς,
ἀγομένων ὧδε θαύστερον ἐδόκει τὸν μὲν ἡγεῖσθαι,
βραχύ τι αὐτὸς βλέπων ἰφθίγξατο, ἐπεὶ σωπᾷ λύ-
πας, ἵνα τε μόνον ἰάσῃ τὸν ἀφόν. τὸν δὲ γνωίμων
τῶν ἰδίων, ὃς πρόσθεν μὲν πλούτῳ πολλῷ καὶ δόξῃ
χρεσάμενον ὧδε ἰσκιάσας αὐγύπου, νῦν ἢ παύν δὲ
βαγίαν ἐδῶτα πτωχάμενον, πόσαις τῶν πάλαι ἄν τις
αὖθις ὀλίγον παρέχοι· ὁ δὲ τῶν αὐτὸς ἑαυτὸν λιφα-
λῶν ἄδην πεπαῦσθαι, καὶ βυθὸν πεφάσθαι, ὀνομασὶ τ
ἐπαῖρον ἰκάλει μονονοὺ τοῖς δάκρυσι βρέχων οὐ λό-
γοις. ἐπεὶ ἡ κὴ τῶν αἰτίων ὁ καμόντος ἤκουσ, ὅτι ὧδε
μὴ τοῖς ὑἱοῖς μὴ διακρύσοις, μᾶλλ φλιγξάμενος μᾶλ' ὁ,
ὁ δὲ τὸν ἐπαῖρον ἰδ' ἄκρυσι κὴ πεσόντα, φαῦλα λέγ-
πω κὴ σφόδρα μᾶζον ἔῶν, ἃ ὧδε κὴ δ' ἀκρύσαι τὸ τῶν
ὑἱῶν πάθος, τὸ ἢ τ ἐπαῖρον μὰ τοσοῦτον, ὃ δ' ἀκρύσ
λοιπὸν δίκαιον, ὃς μεγάλας ἐκπεπλωκὼς δίξας, εἰς τὸ
σαύτων δυσχίων ὧδε γήρως ἀφίκετο δόξ. τοῖς μὲν
πολ τὸν πατριάρχην κινοῦσ'), μνημονεύοντ πρὸ τ
ἐγγόνου κὴ βασιλέως αὐτ, ὑποδέκτην κὴ φιλόχριστον
ἀνδρῶνον μοναχόν. ὅπως τελέσῃ ἐκάθεν ἀμφ' αὐ πλέ-
λον, κὴ ἀκούσ τ δῆμον ὁ πρωτοστάτης σλαβυλοῦσιν
πρὸ οἰκοις, γὰ ἀγοραῖς, γὰ πύλαις, κὴ παυστικῶ τ τῶ
γεραιᾶ βασιλέως, ὡς ἄδικα ἐπανέρχ, κὴ βασιλεὺς ὢν,
ὢν καὶ πολυτάσσωτος τ ἐγγόνου, κὴ σχ ἑτέρος τὸν ἐ-
παύδ· τ γὰρ ἂν δῦναι νόμος ἐκ μοναδικὸς, ἄκοντας κὴ
τυραννικοὺς ἐπαφχῶν τὸ μοναδικὸν χῆμα· ἀλλὰ
ὧδε δ' ἀνοῦς ἐμελέτησεν αὖθις. κὴ αἰμ' ἂς ὄρκον ἐπὶ
τοσοῦτον ἐγγράφου δ' αὐτ ἐβαλιδεμβ', μᾶλλον τε
πᾶσαι βασιλεῦσι κράτος, μᾶτι μὲν δ' ἀδίκ δ' ἀξιοῦ,
μάτ' ἄλου τινὰ πεθελεῖν. ἃ δ' ὧν, ὧδε ἐνεῦσι φόνοι
τὸ αἷμα τάμφορον ἴσκ. κὴ ἅμα σὺν ἐκποφύλας ἐκάτης
ὁπλίτας αὐτῷ πρόσεσθαι αὖθις. ὁ δ' αὖθις δ' ἀσπ ἢ
πῆ βοᾷ, ἄκων κὴ τότ' ἐπιπρέχα. καὶ ἐπὰ τυφλὸν ὢν
ἔσθον ἀράκαμεν, ὑφ' ἑτέρ λοιπ" ἢ χῶρε χαραγ- « ἀὖ χαρα-
γάμενος, ἄνω μὲν φυτρὸν πρὸ ὑπὸ τ τοῦ θάνατ σαυτοῦ γάμενος
τύπον, κάτω δ' μέλαινα. κὴ ὅτ σωιχωρεῖθ τὸ ζῆν.
γὰ δ' τότ τῶ χρόνω ὑγρὸ κὴ ἡ τῶν πρόσω γλῶ,
τύγος πε ἐγκεκαλυμμέν' ναμαμένη μισὶς, κα-
λαρωτάτ χρυσὸς, μυελὰς ἀ ῥᾳδίως ἀριθμητά. ὧν
ὑπ ὀλίγα σλαβδέμνοι οἱ τ λατίνων ἔμποροι, δίκαιο
ρεν πανταχῆ γῆς κὴ θαλάττης, ἀδίπες χρυσὸν καθάπερ τυγ-
χάνοντα σλ τῶν τοῦ χρυσοῦ καθαρότατ· ὧν ἐκεῖσε
πολλοῖς τῶν βυζαντίων ἐγγένετο πρώην νομισμάτων πο
λιτικῶν. Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ γραφαὶ παρά τι ἰτα-
λῶν, καὶ ἐπ ὀπίσθ πολχίδα πόρσωθ ἀφανὰς οἰκῆ
σιν, ἔθνους δὲ βυζάντιον, ὀφρύθ τε καὶ τρίχες μα-
κρὰς ἔσαι μισαὶ, καὶ πεζάμενον ὅσαι μαιρακιώδας
καὶ ἀγμνὰς, καὶ οἷας αὐλητρίδες κὴ ὀρχηστρίδες ἐς χα-
μαιτυπᾶς πεπόνυσι χρεζόμεναι τοῖς ἐκῶσι κωμά-
ζουσιν. ἅπερ γάρ τι τῶν ἀπαύστων ἕτερον, καὶ τὸ δὴ « «
μαθίας δ' ἐμοιγε δοκεῖ τὸ πάθημ αὖ κουφοστόμους καὶ « «
λιπεφρυωμένους ἁπασιπόπους ἰδιώτ, καὶ αὖ- « «
σμώπους, πεθαύτεσθαι ἀπφίσκοπον ὑφηγούμενον, « «
καὶ πρὸς χλ-

καὶ πρόχειρον ἦν ἅπαντα καὶ ἅπαντα χρόνον, ἄπο που τοῖς τοιούτοις αὐτὴν λογισμοῖς ἀπφύεται. πῶς γὰρ οὐ ταύτης ἀντιλήψεται καὶ ἀντιλήψεται οἱ πλέοντι τὴν Φίλωνα πρὸς ἀντιπνοῦντα μι, ἐκ εἰ' ἀστ' ἐμὲ βασανίζειν ἐθέλοντες, ἆσαρ σὺν ἐμοὶ πορεύεσθε τὴν ἴππαν γὴ ἐξεφόρεσθε τὰ ἴδιος ἐλαύνοντες οἱ ἀρόμενοι ἐλυμπικῶν ἆθλητάι, αὐ' ἑαυτοῖς μόνον γὰρ τὸ ἄθλον ἀδυνᾶς ἐκπορίζοντες.

» ἀδ' γὰρ ἐστὶν ἡδὺ τοῖς ἀνθρώποις ἅπασι τὸ ἀκοῦσαι τῶν ψυχῶν, ὡς ὅσα καὶ οἷα τὴν κατ' ἐφιεμὴν δίψαν ἐρῶν ἡμῶν ἀνακόψαι. πρὸς γὰρ ἦν, ἆσαρ ἂν ὅ τις δίψῶν μᾶλλον τὴν ἥδιστον πᾶσιν ἐλελύκοι ὑδατὸς τὸν, φλεγμαίνους δ' ὥρᾳ θάρσος ζέφυρον ἐμπνεύσατο αὐαφύσιος. ὧδε ζῶσι δὲ πάντες ἄλλο ἄλλα τῇ δ' ἐ γὰρ αὐτῷ καὶ πικὼ δ' ψυχῆς ἕκαστ' ἄνεμον, καθάπερ αἰτίας πνοὰς ἡμῖν ἐπαμφίους δ' ἐκάστῳ κατεμφύσης ὁρμᾶς, καὶ ἀνελόγως χαραγωτέσας δ' τὰς πολιτείας τὰς δι' ἀ τάσδ' τ' βίᾳ, ὅσπερ πολλὰς μὲν ποικίλας γῆ τε αὖ καὶ ὑρανὸς ἐκάν' πεφύκασι. τῶν μὲν δὴ αἵρεσιν δ' τὸν ἐφίεσθαι παρῆσι, ἃ μὰ καθάπερ ἅπαντες, ἀλλ' ἐν οἱ πλέας δίξαντ' αὖ εἶμαι, τῶν γε μὲν ἀνδρείαν αὐτ' καὶ τὸ λίχνον, ταύτῃ δ' ἐ παύσπεσθαι γε. παύσπα μὲν γὰρ δ' ὑνᾶς, ὃ τι τὸν ἐμοὶ ζοντὸν ἦν, οὐκ ἂν πτ' αὐτὸς ἐκὼν γε ἂν ἐπικρούσαιμι· δ' ἄπαν τι καιρὸν καὶ χρόνον καὶ παντὶ δὲ βουλομένῳ, ὧδε δ' » μάλα τι σφόδρα αὐτὸς ὕτ' γὰρ παντὶ καιρὸν τὸ » καίριον γίνεται, ὥστ' αὖ παντὶ δεῖ βουλομένῳ πρόσ» καιρον παρεκχεῖ τὸ βούλεσθαι· ἀλλ' ἔστι καὶ καιρὸς ἀπαν» εἰπεῖν γίμων, καὶ βούλησις ἀβουλίας πολλάκις μεῖζ. ἀλλ' οὐ γὰρ δ' ἀπαῦ τὰ συγχωρητέα ἔπός ποτ' ἦν ἔχον ἐν ἡμῖν, ἅπερ ἐκ τὰ βάρη τὴν τοιούτων, ὁπόταί γε ἂν ὑποδέσθαι πρόθυμόνους, καὶ χαρίζεσθαι σθένειν ἐπίσαν τὸ ἰδιότην ἐκ φύκαμεν, οὐτ' ἀνωλῶ αὐτὸς, οὔτε γλῶττων ἀπικλείξομεν, ἀλλὰ μετρίους ἐλίγχεις ἔστι ἐ τὴν γραφομένων ἐμφάμενθα. καὶ ὁπόσους τέ, τε καίρων εἰς τὸ τῆς ἀσφαλείας μουσεῖον ἐπαναγάγοσε, καὶ πῶς τις εἶμαι ἐκφανῶς, οὐκ αὖ ἡμῖν μέμφαιτο. καὶ τὰ μὲν ἄλλα τῶν γραφομένων, ἀπρίξετα πᾶσθαι περιεργίαν τινὸς, ἀκαιρίας ὡς τὰ πολλὰ κατεχόμενος αὐτῶν παίνοι φορτικῶς καὶ μετείας· ἃ δ' ὡς γὲ ὠδιστοῖς χάματι πῶς γ' ἂν Φίλων ἀράκαμεν, ἵνα μὰ τὸ δι δύχόμεσθ' ἡμῶν σιωπῆς ἐπιλαθῶν ἀπειρίας ἐπίθετο τοῖς ἀφαδεστέροις τὴν ὑδεισῶν, ταῦτα καὶ νῦν τοῖς γίτνγχάνων ἰδίλουσιν ἰσοτίας γῆν παρεθέμεθα.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ πρός τινα τῶν φίλων.

ΠΟΣΑ γὰρ ἰσχυρῶν λεγομένων νεῶν ἀγνοῦσι πυθόμενοι τὰ, καὶ πάντα τῶν πρὸς ἀνθρώπους αὐτονομίαν σκοπῶν ἐπιτρέπα· ταῦτα καὶ νῦν παύτους ἐπὶ πλῶν ἰφίλεσθαι, καὶ γλῶσσαν αὐαμύνειν ὠδικόμενον ἀνακόζεσθαι. ὅσπερ δ' ἀρμονίας ἐπάσης ἠγαπτισμένοι νόμους ὅρων ὠθεγμονικῶν ἐκφόβων καὶ φυγεῖν δὲ τάνυσιν πόλα, ταῦτ' οὖσι νεῶν ἐπιπλῶν εἰσ' γ' ἰφίλεσθαι, καὶ παῦτα λόγων ἐμὲ μάλα σφόδρ' ἀποσπᾶται, φύσιν ὄντα σκῶς ἀφαυσίμετα, καὶ λύρας ἄσαρ φράγοσας πλημμελῆ τινα προύσμασε, ὡς ἴπασί μοι σφόδρα δαιμόζων, ἂν Φίλων ἀφίσι, πῶς οὖτω πάνυ ξυνῳδῶς καλισθῶ-δα τὸν Φίλον πρὸ τὰ φῶλα, καὶ γλῶσσαν παρίχεσθαι πυνθανοῖ αὖ σκῶς ὀμιλίγχοντας λόγους, ὁπόσοις τὴν ὠδιζυφείων βαρύθρων συχνὴν κἀκβάγνωσιν, ἐδὲ σφόδρ' πολὺ τ' ἰφαίνειν πρατέρων αὐτόματοι ἐνάκ-

& ad quiduis sine consilio suscipiendum in- «
citat, si quid fortè leuibus eorum cogitationi «
bus insedis. Ad quas coarguendas & refu- «
tandas, plurimi ex amicis me hortati sunt: haud scio num me, ut cursores equi uarijs in locis tentari solent, exploraturi, an uoluptatis aliquid inde ipsi percepturi. Nihil enim ἥδιστον δὲ τοῖς ἀνθρώποις, τὸ ἀκοῦσαι τῶν ψυχῶν, ὅσα καὶ οἷα τὴν κατ' ἐφιεμὴν δίψαν ἐρῶν ἡμῶν ἀνακόψαι. est animo iucundius, quàm id uidere & audire quod desideres. Perinde est enim, ac si quis sitientibus suauissimam aquam offerat, & æstuantibus frigidum Zephyrum immittat. Desiderat autē alius aliud, pro suo quisq; iudicio: unde appetitio illa commouetur, & ad aliud aseq; aliud uitæ institutū impellitur, quæ multa uariaq; & cœlum & terra proponunt. Etsi autem idem quod illi amici mei, si non omnes, as plerisq; opinor desiderabunt: ego tamen non is sum, qui id præstare conari uelim. Nam omnia quidem inquiri decere, nūquam inficias iuerim. Quouis autem sempore, & in cuiusuis gratiam id faeere, ualde equidem recusarim. Neq; enim quoduis sem- «
pus opportunitatem habet, neq; quemlibet «
quiduis uelle decet. Est enim tempus mini- «
mè tempestiuum, & sæpe uolumtas importu- «
nitase plena. Sed tamen cum hoc uircunq; concedendum illis, & onus hoc in humeros susceipiendum, & pro uirili gratificandum uideretur, neq; aures illis neq; linguam occlusi mus, sed scripta illa ex parte modicis rationibus refutauimus. In quo, eorū quos prudentia in opportunitatis Museo erudijt, nemo opinor nos reprehendes. Ac cætera quidem arcana esse passi sumus, propter summam importunitatem scriptorum. Quæ uerò epistolæ uice cuidam amico diximus, ne honesti nostri silentij causa esse uideretur importunioribus obrectatoribus: ea nunc historiæ causa, si qui fortè cognita sibi uelint, inseremus.

AVTORIS AD AMIcum quendam epistola.

VÆ uerba inquam mentem ducem sequuntur, eiq; ius suum relinquunt: eadem etiam mens inspectrix comitatur, & lingua iusté pronuncians expectat. Quæ « Nō omnia refutatione digna.
uerò coneentus omnis leges recusant, & omnes scientiæ limites semerè transiliunt: ea nec mentis cōsideratione digna sunt, nec linguæ explicatione, cū non aliud sint nisi quidā naturæ morbi, & ueluti ruptæ lyræ abiōni strepitus. Quamobrē amicorū optime, uehementer mirari mihi subis, q̄ pacto me amicū ad fatilia ista cōpellas, & linguā ad nugas istas refutandas accommodare cogas, quæ ex Epizephyrijs barathris frequenter erumpunt, ueluti Vulcaniorum craterum flammanses riui, & in

κάι ὕτι

& in populum ueluti niues hybernæ é superiore continente descendunt. Profectò enim & scientiæ regulis & nobis ipsis faceremus iniuriã, si eas regulas illis adhiberemus. Nam semetipsum ultrò corruptis tradere moribus & sermonibus, à malicia nõ est alienum: nec reprehensione uacat, sed ueluti cognatã maculam inuidiosam reprehensionẽ secum trahit. Quem enim insciticæ Caucasum non superant insolentiæ uerborum, quas inferiores à ueritate remotissimas fabricare consueuerunt, superiores uerò sordidis & puerilib. applausibus excipiunt? idq; cum Persarum & Chaldæorum scientiam profiteantur. Nam si Chaldæorum & Persarum omnis methodus eó redit, & cœlũ propter hoc in ætheris sphęram bono ordine stellarum cursus circũsert, ut lucri accessionem ueris initio scribis apportent, senibus uerò sub exitum æstatis morbos: perfacetum hoc eis uidebitur, qui utilitatem artis deridere, & uelut é plaustro contumeliosè subsannare, & scenicis dicterijs incessere uolunt. Ego uerò suauiter illud etiam derideo, quòd non prædixerunt quercus multas glandes laturas, & sentes contrectantium manus puncturos esse: & mustelã, si peperierit, matrem fore sui fœtus: æstate æstum, hyeme frigus fore, cæteraq; perspicua omnibus, si non bobus, at hominibus certè quidem. Ne uerò & tu tristis sis, & disciplinæ grauitas in tales sordes demersa proscindatur: age media incedẽtes uia, pauca ex meridianis istis nugis, ac potius terrestribus planetis, qui æthereum prouinciã plurimis mendacijs infamant, coarguamus, ut à fimbria totum contextum soluatur, & ut illa Penelopes tela retexatur. Ventos aiunt commotum iri, unde humana corpora corrumpenda sint. Ego uerò corruptionis eius causas scire uelim. Nam si quid aliud quàm impetus aeris ac diuisio uentus esset, rationis fortasis aliquid ea haberet oratio. Nam quæ aliquid aliud sunt quàm aer, eumq; permeant: ea uel corporeo transitu illum secant & permeant, ut lapis & ferrum, & aliæ res aere duriores, uel qualitatis suæ distributione: id quod faciunt ea quæ fluxa & aeris naturæ planè cognata sunt, ut odores, colores, fulmina, incensi turbines. Atque etiam uentus, si ullo horum modorum aerem uel diuidendo, & eius locum occupando transiret, uel eidem distributione qualitatis lubricæ commiscere tur: statim orta omnia interirent. Nunc contrà omni nos temperie cõpleri uidemus ab eo semper. Neque enim aliud est uentus, quàm fortior impetus & quasi diffusio aeris, qui nos semper copiosè circumfundit: eoq; nos fruimur, quatenus est unicuiq; cõcessum, quamuis copiosissimè nos sequatur. Illud uerò fortasis etiam uaticinationem desiderat, ego q; non habeo quid dicam. Dicunt urbes & arbores, & montes, uentis simul omnibus concita-

Prognostica deridet, quasi cœlũ nubi significet.

Refutatio prognostici de uentis

Pugna contrariorum uentorũ nihil euertit.

καὶ ἐπ' ὀπίσω, ὑφ' ἁπάσης ἀναφέρεσι χαμαιπετοῦς ἰουλίδας, ἢ ἀνωτάτω ἀπάρασα κατίασιν. ἀδιακρίτως γὰρ αὖ, νὴ τὸν Φίλιον, τάς τε τῦφλὰς καὶ τὰς τὸ ὄμμα κατόντας τίθησι πάσχοντας, καὶ ἡμᾶς αὐτούς. τὸ γὰρ ὁπωσοῦν ἑαυτὸν ἰδεῖν γε ἂν διαφέρον διαλύσει τρόπους καὶ λόγους, ἐκ ἐκχωρεῖ κακίας, ὑφ' αἰσχροῦ τὰ δίκαια τὸ φῶς φεύγον. ἅπαξ καθάπερ συγχρῶ λεπίδα χλιδῶσαν ὑπὸ φλογὸς ἀδιαύξητον. τίνα γὰρ ἀμαθίας ἀκμὴν οὐχ ὑπερβαίνουσιν, ὁπόσους εἰ μὲν κάτωθεν ὡς περίφυτον ἐλιθάσας χελιδόνας ἀόλδιον ἐγκυον ῥιπτοῦσι, οἱ δ' ἄνωθεν ἀγριωτέρας τινὰς καὶ μαχαιρώδεις κρατοῦσι θορύβους, καὶ ταῦτα τῶν πρώτων καὶ χαλαίων μετὰ τὰς φάσεις ὑπτιάζειν; ἀ γὰρ ἂν ἔτι χελιδόνας ἢ φύσεις ἢ πᾶσα πάντως μιθολογῶ, καὶ οὐρανὸς ἅμα τοῦ ἀνθρώπου σφαῖραν ὑπ' αὐτῶν ἀφίησι. τοὺς λεπιδωτοὺς ἀφ' ἑαυτῶν ἀφιέντας ἰχθῦς ἀφ' ἁρπαγείου χαλκοτύπου πεφαίνειν, τοὺς ὄμματα δ' ἐν γρῦσι φύοντας ὕδατα τοὺς θρύους, χέσαι φασὶν, ἐκ οἶδα λόγους, οἵδε, τοῖς ὁμαύρως πεπόνθασι τὸ ῥῖ ἀμέρως λαβεῖν ἐπιχῶσι πόρους ἀνύδρους, μὴ ὅπωσι πῶς τοῖς σαλπιγξὶ ἄφλοια δραματεργοῦσι τὰ σκιάμαθ. ἐπὶ δὲ λίαν ἀδίκως κἀκεῖνο θαυμάσαιμ' ἄν, ὅτι μὴ τοῖς ἐν ὕδασι πεπιδίωκε τοῖς αὐθρώποις, ὡς πολλὰς ἀναθάσει τὰ γρῦ βαλαίους, καὶ ὡς ἄκανθα τῶν ὀφθαλμῶν ἀμύξει πελάμῳ, καὶ εἰ τὰ ἐγκεφαλῖτα μὴ πιέσει τὸ πυθμενιαῖον, καὶ θρύους μὲν ἴσως κεῖμαι, χαμαιτῦπ' ἀ ψύχ', καὶ ὅσα τῶν πάνυ πόλαιον, εἰ μὴ γε δὴ βουσὶν, ἀλλ' ἐωῦ αὐθρώποις ἅπασιν δῆλα. ἵνα δὲ μάτ' σὺ τῶν λυπουμένων ἇς, μάτε τὸ σημεῖον τῆς ὑδατίμης ὃν τοιοῦτος ἐκπατὰς καταγλωττιζόμενον ὑβρίζοιτο, φῶ μισῶ βαθίσαντες, βραχιάτῃ τῶν μισοβαθρῶν πυκνοῖ λάμῳ ἰξιλίζ ξυμβλ, ἢ μᾶλλον, ἁπάσῃ, ἢν γένοιτο πλακοῦντι, καὶ τὰ πλῶτε τῆς ἄνω λάβρως κατασβεσθείσης, ὡς ἂν αὖθις ἐκ τοῦ ἱερατικοῦ τὸ ὕφασμα λύσιτο πᾶν, καθάπερ ὁ τῆς πολυπόνου ἐκεῖνος ἱστός. αὖ μὴν ἐκεῖνοι πολίζουσιν ὅσα δῆτα κίνησιν, ὑφ' ὧν ὧν ὀφθαλμοὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων λυθέντα σώματα. ἀδίκως αὖ ἐωῦ ἴσως τὰς αἰτίας ἐμοὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων λύσεως. ἐ μὲν γὰρ ἄλλό τι καὶ φορὰ τῆς ἀέρος ἢ διαίρεσις ἄλλως ὁ ἄνεμος ἐῶ, ἔχον ἂν τινα λόγον ὅσος ὁ λόγος. ὅσα μὲν γὰρ ἄλλό τι παρὰ τὴν ἀέρα τυγχάνοντα δίασιν αὑτοῦ, ἢ δ' ἑαυτῷ σωματικῇ τίμνοντα φῶτα, οἷ αὐτὸ, καθάπερ λίθος καὶ σίδηρος, καὶ ὅσα σκληρότερα, ἢ κατὰ τὴν ἀέρα φύσεως ἰλεχῦ, ἢ σμᾶ ὅσα πιότητος ὅσα ἁλαλᾶ χυμοῖλα, καὶ δὴ ἀφὶ παίνοι πυθομένου ἀνακιρναμένου ἰσχὺν αὐτοῖν, ὥσπερ ἀσμαί καὶ χρώματα καὶ σκιαί, καὶ πεπῆναι. καὶ μοί τι καὶ ἀνεμος, εἰ καθ' ὑπενεῶ πνοιὴ πνοιῇ πρόσω, ἢ διαιρῶν δ' ἁλαλᾶ τὸν ἀέρα καὶ τὸν ἐκείνου πόρον μεταλαμβάνον διὰ, ἢ τότῳ σμᾶ ὅσα πιότητος σφαλῶς ἀνικιρνᾶτο, πᾶσαν ῥῖσιν ἐκ τοῦ παρεχρῶμα φλοιὰ πυθομένης ἀνδίχητο αὖ. νῦν δ' ἐπωκτίσαν ὑπερασίας ἡμᾶς ἀπάσης ἐμπαλῶντα βλέπομεν ὧδε διά. οὐδὲν γὰρ ὑπόφαυ ἄνεμος, ἢ ἐβρύτῃ φορὰ καὶ πνοὴ ἀέρος. ὃς ἀεὶ πλούσιος μὲν ἡμῖν πάντοχόθεν, αὐτὸ δ' ἐκπλέομεν καθάπερ ἐν ἀκτῇ ἐκπεφ, καὶ παίνοι πλῶτος ἵπτατο. ἐκεῖνό γε μὴν καὶ μαντικὰς ἴσως δῆτα, καὶ οὐκ ἴχνη ἔ, πρῶ. πλοῦν γὰρ, καὶ ἀγάθυνον, καὶ ἐρᾶν φασὶν ἐξ αὐτοῦ πάντων ὁμοῦ ἐκπνεόντων πανταχόθεν

πεπροφὰς καὶ μιπτέσεσιν. πᾶς γὰρ καὶ τὰ πνεύματα ἐκεῖνα καὶ μιπτέσεσιν τί πάντων, πρὸς κινηθείσης, ὃς φασιν, οὐσίας τῶν ἀνέμων ἐκ σημείων γένοιτ' ἄν; γὰρ ξυνωθήσαντος αὐτῶν, καὶ ξυὶ βίᾳ κινήσαντος, ἀνεπιπρόσθητα εἰκῆ ἐδ' ὅπου ἂν ἀφίδρυον αὐτὸ μόνῃ, καινὸν οὐκ ἂν ἄν, ἀλλ' ὃς τὰ πολλὰ εἴθ' ὅμως τῆς συνηθείας γένος. πολλῶν δ' ἀντιπιπτόντων ὁμοῦ, χολῇ γ' ἂν καπεπροφάν τὰ τῶν ἅπαντων· τὸ γὰρ τὸ φύσει αὐτὸ ἑάθησιν ἡ θκατέρου ἐξωκοστίας αὐτίπτωσις θραῦσαι καὶ αὐαχετίζουσα, ἀκλίνητον τὸ πρὸς ἅπαν ἐξ αὐτοπροαίρετος ἴσεσθαι παρακινδύνευσιν τὸ βιαζόμενον. ἔλπω τι καὶ ὁμοῦ τὸ κατὰ διάμετρον αὐτὸ μενος κινῆσαι, οὔτ' ἀμυντήλης φύσιν ἴχαν δίδωσιν, οὐδ' ὁ πολὺς ἐφιπ χρόνος. ἀλλ' ἐκεῖνο μικροῦ μὲν παρίδομεν. τῷ γὰρ τῷ ἱερίνου καὶ αὖρας ὑφ' ἡνίοχα δίκην σωλλήνην, αἰτίαν ἔχ τῶν αὐτὸν πίθηται μάχης, καὶ πρό γε τούτων ἀλικιῶν τινα ἐκλειψιν, ἀΐδν τοῦτα φανῆν ψεῦδος πρόφασις, ἀγνόημα ὄντα τῆ ἐφιξῆς, ψεῦδος πάντως μέν· μάζονος πεθάνειας φανὴν αὖ καὶ τὰ τούτων ἐπόμενα· ὥσπερ αὖ ἅπας τῶν βίζαν τὸ δεῖδρον τομῶν, σωσαφῶλφ δύνις καὶ τῶν ἀκροδρύων ψυχῶν. οὐ γὰρ μόνῳ γε τῆς παρεῦσι καιρὸς οὐκ εἰσὶν τὸν ζώδιον γε ἱερὸς καὶ αὖρα, ἀλλ' οὐδὲ δυοῖν σωνιχῶς ἐξελιττομένοιν γίνεσθαι, οὐκ ἂν πω σωνέλθοιεν αὖ. αὖρα γὰρ ἐκ πολλοῦ πρὸ τῶν τὸ λέοντ· ἐγκαταδυκέτω μοῖραν τὴν λεόνην κεκαλλοπισμένος, ἤδη καὶ ἐν τῆς τὸ σκορπίου χηλὰς ἐβδόμου. ἀλικιῶν γε μὴν ἐκλείψει ὅτι τὸ πρὸς ἅπαν ἐφ', ὅτι τὸ ἐφιξῆς μετὰ ἔσχε φλυάρως ὄντα, καὶ πάντες ἄν ἴδοιμι, καὶ πάντες φέσκωσιν ἐρυθρὸς ἔσται δ' οὐ τάδ' ἐδὲ σκιαλ·, ὃ, τὸ χρόν· καὶ ἡ πάθεια πᾶς ἀναβᾶ τῶν ἐλάθαιαν.

» ου δηγὰρ οὕτως εἰς ἀδικίαμις ἀποδοξεῖν αὐαντίῤῥο
» πον ἔτερον, ὡς ἐμπειρία καὶ πάθεια. πάθεια μὲν γάρ, φησιν, ἐμπειρίαν ποιᾶ, ἡ δ' ἐμπειρία τὰς ἀρχὰς δίδωσιν τῇ ἀδικίᾳ. ὥσπερ οὖν εἰ τὸν ἀπαρχὴν εἰς γῆν, φησὶν ἐχεται σίτου ἐσθαι· ἀπόρου δ' οὐκ ἔστ· οὐδὲ βλάστειν ἐκδ' ἐχεσθαι χρὴ οὕτω καὶ τὰ τῆς. εἰ ἔσται ἐκλείψις ἥλιον καὶ σωνέρομαι ἡ γῆ καὶ αὖρα, φαῖεν ἂν ἔσεσ κἀμοὶμεν ἴσεσθαι κυκεῶνες, καὶ πόλιν κατεπροφὰς, καὶ αὐαμοχλεύσεις ὀρῶν. οὐ δ' ἐκεῖνα οὐκ ἴσται, ἐξαναγκαίας ἐπάντα καὶ κατὰ χώραν ἴσεσθαι πᾶν ὄρ· καὶ πόλιν ἅπασαν. ἴσμεν γὰρ ὡς τούτων αὐ παρεμβίνην ὅσα γε γῆνά τε γίνεται καὶ ἄπαν νομίζεται θῆ ἐφιξῆς, σωναιρεῖται πάντως ἐμοὶ τὰ αὐτὰ πάντα· καὶ ὧν γῆνα ἐκεῖνα γίγνεσθαι ἐμιλῶν. ἐκεῖνα κύλισιν δ' οὐ τούτων ὁ λόγ· ὃν τόδε τ' ἀπορίας, ἡδὲ τὸ νομίζειν τότε ἄπορ ὡς μὲ ἄπορ, καὶ αὖ τὸ μὲ ἄπορ ὡς ἄπορ. τὰ γὰρ τ' ἐσόμενα ἄλλοτ' ἄλλως ἴχοντα χάματα, ὁ ἄλλοτ' ἄλλως ἰχούσας τὰς ἐκλείψεις πεφαίνει, τὰς μὲν γὰρ ἐκ τ' σωνεχῶς, τὰς δ' μὲν' ἐκεῖνα τὸν χρόνον. οἷσθ' οὖν τοῦτ' ἐκεῖνα ξυνίσασι ἐγίνοντο, καὶ ἅμα αὖτ' ἄλλων ἐπάσαντο, ὁ δ' ἐν τῷ πεσόντος πόῤῥω βασίλειαν τ', ὥσπερ αὖ ἅπας ὅτι θεμιστοκλέους ἐκ μεγάρων ἐθλῶσ ζ κατιόντ·, ὑετὸς κατέῤῥαγε, ἄπορ δ' ὑὸς τὸ συμπλόματ· ἠγεῖτο θεμιστοκλέα· ἡ πόλιν ἱερεῖων, ὅτ' αὖτο ἐξαπράσσομένου τὸν ἅλων, ἅλι· ἐπαφίεσθαι τὸν θείζοντα. ἡ γὰρ θεμιστοκλέους ἐπόντ·, φύσις ὑπὸν κατεῤῥάγνυσι· καὶ ἐπικλέαστος τ' λυδίᾳ, βλωκῶς τ' θείζοντα μᾶ πᾶσαν ἅλ· ὑπὸ ἐάλω τὴν νύκτα. ὧν ἐπὰ μυείαν πρὸς ἐλιγγον, ἐλλὰ μάκιστος γένοιτ' ἂν τοῦτο σωπᾶσθαι.

τὸ μὲν

concitatis, euersum atq; translatum iri. Quî enim & quò transibunt & transferentur, cum ita ut dicunt, uenti omnes ex opposito ea circundabũt? Nam uenti quidem uniùs impulsu & uiolento impetu euerti domum, aut arborem ruere, nouí nihil fuerit, nec à consuetudine abhorreat. Sed ubi omnes simul ex aduerso spirarint, non utique quiequam omnũ prosternent. Nam cum id quod unus impellit, alter repellat, ex ista pari utrinque uiolentia in medio inconuulsum & stabile permanebit: præsertim cum simul ex aduerso uentos moueri, nec Aristoteles secundum naturam esse concedat, nec temporis diuturnitas ostenderit. Cæterùm illud penè me præterisset, quòd Martis & Saturni in uno signo congressum pugnæ uentorum causam statuunt, & ante has defectionem quãdam solis. Quæ, ut principia eorum quæ sequuntur, si aperte falsa esse ostenderimus, falsa utiq; erũt ea omnia quæ inde colligũtur: sicut succisa radice arboris, summi etiam cacuminis anima interit. Nec enim hoc tempore tantum in uno signo non sunt Saturnus & Mars, sed nec integro biennio pòst futuri sunt. Mars enim Saturno iampridem in decimaquinta Leonia parte relicto, iam in Scorpij chelas transit. Solis uerò defectionem nec tota hæc æstas, nec securturus autumnus sentiet: etsi omnes homines, omnes aues id affirmarint. Cuius tibi rei magister & tempus & sensus erit, ad ueritatem exquisitè intelligendam. Nihil enim est cui ad scientiæ demonstrationem minus refragari liceat, quàm sensui & experientiæ. Sensus enim, autore philosopho, experientiam gignit: experientia uerò principia suppeditat scientiæ. Sicut igitur frumento in terram sato, spica nasci potest, sine semente uerò seges existere nulla potest: ita & in his, si erit defectus solis, & congressus Saturni & Martis, dicere fortè queant, fore turbines & euersiones urbiũ, & montiũ à radicib. euulsiones. Sin illa non erunt, necessariò sequiẽ, omnem montẽ, omnem urbem suo loco mãsura esse. Neq; eñ ignoramus, sublato eo unde aliquid fit, quodq; alterius causa est, una utique effectus etiã causam eõsecuturos tolli. In hãc aũt absurditatẽ isti dcuoluti sunt, q eam quæ causa est, causam nõ putarũt: & quę causa nõ est, causam putarũt. Sidera eñ aliàs aliter intuicẽ intuentia, diuersos etiã euentus denunciant, partim breui, partim logiore pòst interuallo. Isti uerò ne hoc quidẽ intelligere potuerunt, & alienas causas attulerũt, multum à uia aberrantes: non secus ac si quis, q Themistocle Megaris Athenas cũte pluit, casum eum Themistocli imputet: aut Croeso, cũ Halym transiret, q sol ortus fuit. Solet enim etiam absente Themistocle pluere, & sol etiã pòst Lydi discessum clapsa nocte supra horizontẽ ascendere. Erant alia sexcẽta, quib. illos cõuincerem, quę ob plixitatis fastidiũ omittimus.

Saturni & Martis coniunctio, & eclipsis solis commenticia.

Causarum atque effectuum connexio atq; ignoratio.

» Nam bonũ argumentũ bene tractare, quan-
» tumuis plixè id fiat, gloriam parit, nec laude
» sua caret. In nugis uerò & reb. absurdis idem
» facere, nec laudis quicquam habet, & haud
» iniuria deridetur. Fertur etiam Philippus A-
» lexandrum filium derisisse, quòd cithara bel-
» lè caneret: ꝙ turpe esset, generosum hominẽ
» ingenium uilibus in rebus ostentare.

DE BELLO BULGA-rorum & Triballorum.

Iniquum repudiũ causa belli.

Sequente uere, cum Seruiæ Cra-
lem appareret non quieturum,
nisi Michaelem ob iniuriã & cõ-
tumeliam sorori factam ultus es-
set, ꝙ ea legitima coniuge post
susceptos ex ea liberos regni hæredes, nulla
de causa repudiata, Imperatoris sororem du-
xisset: Michael legatos ad Imperatorem mit-
tis, ab eo postulans, ut per Romanas prouin-
cias transiens, in Triballorum terrã impres-
sionem faceret: nam & se illi arma infesta illa-
turũ, ut duobus bellis impar, fieret imbecil-
lior, multis utrinq; agris amissis. Proinde ad
expeditionem usq; ad ueris exitũ sese parant.

Imperator euentum expectat.

Cæterùm æstate incipiente, Imperator cum
non iustas aduersus Cralis uires copias habe
ret, in planicie quadã regionis Pelagonũ ca-
strametãr, cui finitima erãt oppidula quę Ro
manis parebant: ut ibi prius audiret, quomo-
do ab altera parte Michaelis firmiores copię
rem gererent, & ex euentu consiliũ caperet.

Eclipsis solis.

Tum circa horam duodecimã, die Iulij deci-
masexta, ad undecim puncta in Byzantino
clima sol obscuratus est, partem Cancri ui-
gesimamquartã tum permeans. Cuius obser
uationis initiũ à medio Iapyge & Thracia, fi
nis ab initio ferè Subsolani fuit. Michael
uerò ingenti coacto exercitu XII. M. è suo re
gno, & tribus Scytharum millibus cõductis,
per Septentrionalem montis Aemi partem,
in Triballorum ditionem impetum facit, ibi
ferè, ubi Strymonis fluuij fontes sunt. Qua-
tuor igitur continuos dies hostilem agrum
impunè ferro & flamma uastat, nemine repu
gnante. Quinto aũt, unà cum solis ortu Ser-
uiæ Crales se ostendit, cũ magnis copijs, quæ
splendore armorum intuentium oculos per-
stringebant. Cum autem utraque acies in
procinctu staret, Crales suos ad fortiter pu-
gnandum cohortatus, ipse ad Michaelis ue-

M. Galli equites.

xillum, cum M. Gallis equitibus, magnitudi-
ne corporum & robore insignibus, & in re
bellica exercitatissimis excurrit: eòque non
magno cum labore reuulso, ad Michaelis a-
ciem properat: & magna eius copiarum par-
te prostrata & conculcata, uiuum & saucium
Michaelem capit. Reliquus Bulgarorum
exercitus maiori ex parte ibi cæsus est, reli-

τὸ μὴ γὰρ κακῶς φ κακῶς ἐπεθήσαλίζοντας δεῖ « κιμᾶν, παῦε μᾶλλον ὁ λόγος ὁ δεῖν, ἀλλ' οὐ ἐπαί- « νων ἐπαίνων. τοῦτ φ ἀπόπτως ἡ ἰδιωτικὸν ἦν ἐπαίνων ἐπαίνων. πάντ φ ἀπόπτως ἡ ἰδιωτικὸν ἦν καὶ τὸ ἐπαίνων πάντων ἡγεμονικὸν καὶ μυπτῆρ ὁ κατηρίκοντ ὁ σφόδρα ἀπαλλάττα. λέγεται γὰρ καὶ Φίλιππ ὁ ἀκροᾶσθαι πῶς τὸν παῖδα ἐλλέξανδρον, ὅτι δυσχερῶς ἡ ἐμελῶς ἐπιδείκνυται, αἰσχρὸν φ ἐστὶ φύσει φ τῶν φαύλων ὑπολαμβάνειν Φίλιππος τὸν λόγχην.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΩΝ Βουλγάρων καὶ τ τριβαλλῶν.

Ἔτους δ' ὑστέρου ἄρ ὁ, ἐπαναλήπτ ὁ Κρᾶλης σερβίας πλὴν ὧν ἐκ ἀρχῆς σαφῶς, εἰ μὴ ἐπιβουλὴ μιχάηλον ἦν ἐς ἡ ἀνεψιᾶν ὕβρεως ἡ ἀδικίας, ὅτι τιμωρῆσαι ἐνόμιζεν αὐτῷ, ἡ πῶς ἂν τοῦτον αὐτῷ τ ἀρχῆς ἐξελθεῖν, ἀνασπάσ ὁ αὐτὸν ἐπ' ἐλπίδι πθφάσει, ἡ τὸ βασιλέως ἀγάγεται ἀνεψιᾶν φ ἐξ ἐκείνης ἐσβόλητ πῶς τ βασιλέα μιχάηλος, ξυνοῦσαν αὐτὸν, οἷα τ ἂν ξυμβαίνοντα γόητα χάρας, εἰσεκάλει ὑφ' ἡ τὸν τριβαλλῶν γῆν. μάλιστ γὰρ καὶ αὐτ ἐκπρεπὲς πατ' ἐκεῖνα μετὰ βαρβάρους δυνάμεως, ὡς ἂν μὴ ἔχων ὅπως ἀμύσ ἡ πῶς τὰς ἐκβολὰς μάχης, ἀδυνάτ ὁ ἦν), πολλὰ ἐκβολικὰς ἐπιστρωθὲν μάχας, ἀδυνάτ ὁ ἦν ἡ ἀναπηδᾶν ἐσόμενον πῶς τὰς ἐκβολὰς ἐπιστρωθὲν χάρας αὐτ. ἡ ἀναπηδᾶν ἐσόμενον πῶς ἐκπρεπὲς ἐκβολὰς φόβητος ἄρ ὁ. ἐφ' ὅτε δ' ἄλλ ἐπαμύν, ὁ μὲν βασιλεὺς ἐπαλλ μὴ ἐξόλεθρον ἔχει στρατὸν πῶς ἡ τ κράλ δυνάμεω, ἐστρατοπεδεύσατο πλησίον πῆ πεδίον τ ἡ πελαγόνης χάρας, ὅπ ἡ ὁμορ ἐσαν χωμάσις ἑκάστοτε πλίχνα. παρακλῶν ἐκάλουν ἡ ἐπὶ φυλφ τ μιχάηλ ἐξ ἐστόφων τ τριβαλλῶν ἐφοδῶν, ὅπ χωρίσειεν ἀκέσασθαι πρὸ τοῦ ἀπαθ' ἄ, τ γνώσ ἡ αὐτὸς σαφῶς ἐξειδῆ. ὅπ δ' ἡ ἀναπηδᾶν ἐσόμενον ὑδατόπον ὀχυρότ πῶς ἡ ἀναπήδησιν ὁρᾶν ἡ ἐκπεσόντες τ ἐν λίᾳ ὑμῶν, ὑ μᾶν ἦν ἐς ἀναπόλεμ, ἡ πῆς ἦξε τὸν ὅλ βυζαντίδ πηλὸν πλεῖστον ἡ οἰκ ὀλίγ, πτεροῦσιν ἡ ὑποκείμ πᾶ κακῶν πλειόνων μοῦραν ἀμάζοντες τ ἁλίᾳ. καὶ ἡ μὲν ἐχλὶ ἡ ὑδατόπ σιν ἐκ μέσ ἀναπήδησις ἐκπυγ ἡ θρασείᾳ, τὸ δ' πόλεμ ἀπ' ἀρχῆς ἐγγὺς ἀπολιπὸν. ὁ μὲν τ μιχάηλος πλασσ ἀγάρας στρατὸν, ἀδίωκε μὲν χιλιάδας ἐκ ἡ οἰκείας χώρας, πρῶς δ' ἐσπέρας σκυλῶν μυθοφόρους, ἰσοτίμως ὀξὺ τ ἀρχιπαστῶν αἷμα τ ὄρεως, ὧν ἡ τ τριβαλλῶν χάρας, γῆλε δὲ μάλιστα καὶ ποσὶ μᾶ τὸ σφυρόν ὁ ἐσῳ ἀπηγαί. τ δ' ἄρατ μὲν ἦν ἐμύρατ ἀδιωκώς ὑπ ἡ πολεμίας, ἰσόπλ καὶ ἐκαρτερῶν χῶν ἀδιῶς, καὶ ἰσόρροπόν ἐν ἀγῶς, καὶ κακῶν ἐπόν ἡ χάρας, ὅπ μεθόρ ἐκάθη ὅπλα αὐτοῦσας. τὸ θυμᾶν δ' ἅμα ἀλίᾳ ὑδιφαίν) καὶ ὁ κράλης σερβίας χῶρα βαρβάρ ἐπαγόμενος, καὶ ὅπλα τῆ λαμπρόπ τὰς τ ὁρμὴν ἐκκρύπτοντα ὄψ. ἐπὶ δ' ἐκάτερα τ στρατεύματ ἡλίσπεσεν, καὶ τὰ σημᾶν ἄρθη, ὁ κράλης τὰς ἑαυτ πέρι ἐξυμένους ἦρα κλιναμάχῃ μιχάηλ, ὁ δ' ὑδὲ ἡ τ μιχάηλ σημάσι ἐστρίχα, ἶχον πρὸ αὐτὸν χιλίας ἱππικὰς κλάδ, μυγόν τ σημετ καὶ ῥώμης πθφασίᾳ καὶ ὅπλων ἐμπρέπ πλημικῶν, κράτιστ ἀσκημένους τ ἐς ἰσκλα σμένους. καὶ ταύτ ξυὶ ὁ πολὺ πάνυ καθερκὼς, ὥρμησεν ὑδὲ ἡ τὸ μιχάηλ ἡλαστέριμ, ὃ συμπατάσ ὁ πολὺ τ τ αὐτ στρατόμ ἐπ, ὑ κατεβαλόν, ζῶντ χαρὲν ὑ πᾶν ωμαστιγόν ὑ τ μιχάηλον τὸν ὑ ἐκλ γεγονὸν ἔλω ὁ στρατόμ τὸ ἡ πλῆθ ἐκὰ πεζῇ ὑπ, τὸν ὑ πθαλφὴν γυμνωθέντ ἐκ σαρξὶν ἐς τὸ ὀπίσ ἐκέρνω ὁ μὲν τε

ὁ μὲν τοι μιχάηλος ηρῶς ἁλίσκε τὸ δὴ ἐκάνε πλίκατα ζῶν, ἢ μᾶλλ᾽ ἁλίς ἢ συμφορᾶι ὑθγενόσκομ δωυὲ μένος· τῷ δ᾽ ἐπεὶ τάχιστ᾽ ἐμετάλαξε, μὲ δικαιοῦν ἑ σὺ μετ᾽ ἐπίλοιμ δὴ ἀρκίσαι πᾶς τὸ καίσιον ἑ ηραυμάτων. ὁ δ᾽ βασιλεὺς μᾶλλ᾽ ἢ πρόχθῳ, ἢ πρίν ἐλθ βυζάντιον ἱκάνοι, μᾶλλ᾽ ἢ μάτι ἀλβρακὸς, μάτι τε πονθῶς. ἐπὶ δ᾽ ὃς πολλάκις ἀρκάβων ἀδ᾽ ἐν ἑ τὸ βίον δύντχημέ᾽ ἐν ἀπάσκομ᾽ ἐς τέλος ἐξαπῆξε τὴν αἰῶνα, ἀλλ᾽ ἐκ κασταν᾽ ἐκ᾽ς, ἀλλ᾽ ἐν τῷ ἐπίλιπι τὸ χειῶν, ἀλλ᾽ αὐτ᾽ ἐπνδυσι ⊕ πᾶς τῷ κράλι λαμπῶς δύντχάμασι, χλιμὴν χαλιπός τι ἢ φρικωδ᾽ ἐσκ᾽ς, ὃς πάντα ἐπέλυνε ἢ κατέχασεν αὐτῷ τὰ ἑ βίς τῷ πνά, καὶ αὐτὸ γι τὸ ζῶν πδοαφέρασκε. ἴχα λέ᾽ς.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΒΟΥΛΙΑΣ ΤΟΥ ΚΡΑΛΗ ΠΑΡΑ ΤΟ ΥΙΟ ΑΥΤΟΥ.

ΕΝ αὐτῷ πᾶς ἀλύτφ τλωκαῦτε ἢ ἀνδρὸν ἠλλάξαμ᾽ ἐκ᾽ς, ὃν δ᾽ ἐπὶ ἐρες γαμβρὸν γαμετὸς, ὃ δὲ ἑ ἀρχῆς μᾶλλ᾽ ἀθμιλᾶς. ἐπὶ σ᾽ αὐτὸς ἢ, τῷ ἑ λαίσαρος θυγατρὶ συνζύγα, πρωτοπρίσος αὐτὸς πρὸ ἀλδίκασαν ἀγάσα τ χρόνῳ, ἢ πρὸ τῷ πατ᾽ γαμᾶκα ἀγαπᾶδ παιδοποιαν ὑρξ᾽ απο μετὰ ἑ καίσαρες θυγατρός· δὲ ὑπονοίας ἢ φίλες ὁ πᾶς βγαλώπα), ὁπότες ὑπο αὐτ᾽ρεαν ἀκὼς αὖ ἀλικιώτας δὲ ἐξ φευγῶσαν τότε ψυχλὼ, ἢ ἐκρασίαν λοιπὸν ἐμελέτα, ἢ ἐπανάστασιν ἐξ ἑ πατρὸς· ἢ ὅτος ἴχοντα βλέποντες οἱ ἐκᾶ μεγεσαῦδ καὶ σρατηγοὶ καὶ πᾶξίαρχοι, ἢ ὅσοι κόσμ ἐλαφίσαν ἑ ἀρχᾶς ἑ πατρὸς ἐξ᾽ τοῦ χρόνου, λαίβα τότε πδοίσαν ἐκασι, ⊕ αὖ ἑ ἐκρασίας ἐξεπύρσδλυσ αὐτῷ λογισμὸς ⊕ μετ᾽ ὀ πολλὰς τὰς ἡμέρας ἀθλεῖοντες αὐτ᾽, ἐξεπολίμασ αὐτ᾽ ἢ ἑ πατρὸς, ἢ κρᾶλιω σφᾶσις αὐτοκράτορα αὐτὸ ἑ βύσαν. ἐπὶ δ᾽ συχ νᾶν ἡμερᾶν κατ᾽ ὀλίγος ἅπαντες αὖθ᾽ πδοεῤῥύσαν ἑ σρατ᾽ τὸ ἐπιλιτὸν, πδοιλάσαντες δὲ σμον ἀρνατὶ ἢ τὸν πατέρα πδοιώγκαν τῷ ὑῷ. κἀκᾶθεν ὡς ἀρκτικὰ ἐπιώγκαν, ἄχρις ἦ ἴσας ἢ ἀχάϊοντος ἑ ἴτως, σπᾶντες δ᾽ ἐν ὅμος ⊕ αὐπλίγμ᾽ δὲ νεμᾶν τῇ τῷ πλήθει ὁρμῇ· ἐδ᾽ δὲ γὰρ μέπα τι ἢ αὐτὸς πέᾶ ἑ ἀδικᾶν. ἐ πολλὰ πᾶλλον ἡμέραι, διὰ κᾶσαν ἦ φ᾽ δ᾽σμοῖς ἀπέπνιξαν, πικρὸν αὐτῷ ἑ βίς τὸ τέλος ἐπηγνόντες αὐτ᾽ ἑ ἀδίκως ἱκάνομ δύντχαμέᾶν. τῷ δ᾽ ἰφῶ δ᾽ ἀχλὼ ἄδ᾽α βλεπτέφαν καὶ ἀσφαλᾶ κατεσήσαντο, ἢ ἅμα αὐτῷ ἐξελέσαντες δύβους ἀπαώσαντο τῶν ῥωμαίων χώραν ἄχρι σρυμόνος καὶ ἀμφιπόλεως, ὅτι δὲ καὶ σρουμμιτζὲν ἄλογ ἑωύγα ἔλλοις πολιχνίοις.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΩΝ ΠΟΛΙΧΝΙΑΝ ὩΝ ἹΛΕΝ Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

ΣΧΕΔΟΝ τέτταρσιν ἐνιαυτοῖς ὁ βασιλεὺς ἐξαπωμάδω ἢ ἑ βυλγαρίας ἀρχῶν ἐπὶ τὰ πόλεις ἑ μεγάλα τινα νώς, ὁπότε ἦν τὸ μεγάλα συγχυθῆν, (ἀγαθ᾽ ἑ βασιλέως ἀδελφὸν μέλις ἱκᾶθεν φυγῶσα τὸ ζῶν ἐπολέσατο) πολλᾶν δὲν ἱκὰ μεχρισθῶν, ἢ ἐπὶς ἢ ἀρχᾶς αὐτοπρεπεσθῶν, σρατ᾽ ἐκ λίξας ὁ βασιλεὺς ἱκανοῦ, ἐπέβη τοῖς πόλ᾽ τὴν αἵμαν πολιχνίοις, καὶ ἄλα μικρᾶν πάντα ἀπέπτη, ἦν εἰκὸς πδοεῤῥύσαν πδοβῤῥύσαν ἱκάντων. μεδ᾽ ὃν πδοβῤῥύσ καὶ πγαβελασσία πόλις ἐχυρά τ ὑπολυσίτροπος, ἃ κελτμάν μισμβελα. ἐν ᾗ ἐξαπρίβων ὁ βασιλεὺς ὡς πάπλ-

Michael autem, cum letalibus uulneribus ac ceptis triduum uixisset, sic affectus, ut uix cladem suam intelligeret: quarto die expirauit. At Imperator cognita re Byzantium rediit, nulla neq; re gesta, neque clade accepta. Sed cum, ut sæpe diximus, nulla sit perpetua ullius mortalium felicitas, & inuidiæ expers: eadem & hic fortunæ ratio fuit. Nam illustribus Cralis successibus tempestas grauis & supra modum horrenda reflauit, quæ quicquid in uita iucundum habebat, inundauit & demersit, & ipsam ei uitam eripuit: hoc modo. *Michaelis interitus.*

Crales à suis in carcere occidi-tur.

DE INSIDIIS QUAS Crales filijs suis fecit.

ERat ei filius annum tum alterum & uigesimum agens, ex alia uxore natus, quem ad principatus successionem diligenter educabat. Sed cum Cæsaris filiam annos natam duodecim, ipse quinquagenarius duxisset, & priusquam filio uxorem despondisset, liberos ex illa suscepisset: in suspicionē & metum filius eius impulsus est, cuiusmodi probabile est ab æqualibus luxurianti adolescentis animo ingeri. Itaq; defectionem & seditionem contra patrem molitur. Quem cū proceres, duces & tribuni, patris imperium ob diuturnitatem temporis fastidientes, sic affectum uiderent: singuli priuatim eum adeuntes, eius cogitationes defectionis inflammant: ac post dies non multos seductum, hostem patris & Seruię Cralem cum summa potestate declarant. Cum autem complurib. diebus paulatim uniuersi milites ad eum confluxissent, patrem etiam uinctum sine ullo negocio ad eum perduxerunt, ac mox in carcerē coniecerunt, inuito fortasis & grauiter ferente filio: sed tamē tacēte, & furori populi aduersari non audente. Verebatur enim, ne in se quoq; grauius aliquid consuleret. Post paucos dies illum in uinculis suffocarunt, sua uibus illis successibus in acerbum interitum uersis: filio autem principatum confirmarūt. & statim unà cū eo egressi, Romanā prouinciā usq; ad Strymonē & Amphipolim, capta etiā Strumitza & alijs oppidulis, subegerūt. *Triballi Thraciam uastant.*

DE BULGARICIS OPpidulis ab Imperatore captis.

PRoximo anno cum audisset Imperator Bulgaricum principatū & à priore uxore, & à cognatis Michaelis diuelli (nam Imperatoris soror ægrè fuga salutē quæ fierat) in ea multorū contentione de regno, iustis copijs delectis, oppidula Aemo uicina inuasit, & ferè omnia citra negocium cœpit, habitatoribus ultrò sese ad eum conferentibus. Inter cætera uerò etiam urbem munitam & frequentem Mesembriam, ad mare sitam: in qua cum Imperator ferè cum militibus uersaretur,

saretur, statim grauis esse cœpit, tum ob annonę, ppter eos difficultatē, tum, ppter uectigalium * pensionē. Sed cum post multas de regno cō certationes ad Alexandrū Michaelis consobrinū summa rerū delata esset, is firmato principatu, coacto; Bulgarico exercitu, & Scytharū magnis auxilijs accitis, in finitimā Romanorū, puinciā facta impressione, & ad Orestiadē usq; pgressus, maximaq; pręda parta, & pleriscq; ad Aemum oppidulis deditione captis, & ad instituta Bulgarorū reductis, lætus cum magnis spolijs domum sedijt.

* interitū.

Alexander Bulgarus Romanas prouincias uexat.

DE NICAEA BIthyniæ capita.

SVb hoc tempus etiam Nicæam, magnā illam & celebrem urbē, diuturna fame & obsidione oppressam Barbari cœperunt: ac multas sacras imagines ac codices, unà cum duarū sanctarum mulierum reliquijs Byzantij uendiderunt. Iam uerò impune in maritima Bithyniæ ora sedib. delectis, grauia tributa reliquis oppidulis imposuerūt. ob quę, cū facilē, idq; breui tempore possent, nō prorsus imà cum habitatoribus illa deleuerunt: nec tamen crebris incursionib. uexare, & mari terraq; nostros capere destiterunt. Magnus aūt Logotheta ab exilio reuersus, nō domi suę diu ertit, quę (ut iam dixi mus) Imperatore urbē ingressio pridem erat diruta, & uastata prsus à populo: sed in eius uicinia, in Chorę monasterio, quod ipse magnis antè sumptib. uetustate ruinosum instaurarat. Extructum enim inutio fuerat à Iustiniano Imperatore forma oblonga: deinde cum uetustate usq; ad fundamenta concidisset, aliud templum, ea qua nunc forma cernitur, Alexij Imperatoris socrus condidit. Sed cum rursus ruinam minitaret, hic medio templo excepto, omnia liberali manu probè instauraūit. Itaq; cum reliquarum rerum omnium naufragiū fecisset, salutaris hoc in necessitate portus ei & corporis & animi extitit. Cum igitur sacrum monasterium intueretur, tacita uoluptate animus eius deliniebat: cum uerò domus euersionē, oculi ei dolebāt, & animus ingenti tristicia afficiebat, qualē huiusmodi casus gignere solent. Et cum secum reputaret, ut nulla pœna Fortuna satiaretur, obstupescebat, ne solum quidē splendidarū ędium inuolatū permansisse: sed, quod ab omni quo nemini unquā in mentem uenit, id tum in ijs accidit. Euulsum enim pauimentum omne, Occidentalium Scytharum principi, pauimentum suo splēdidius requirenti, dono missum est. Ad hæc, ab ijs qui principatum administrabant, prohibebatur, nullo modo uel coràm uel per internuncium quicquam cum uetere Imperatore agere. quod & ipsum uiro non parum molestiæ additamentum fuit.

Turci in Bithynia grassantur.

Metochites fit monachus.

Chore monasterium.

DE

τεπολὰ μετὰ ῥᾳστώνης, φορητὸς ὑδρὶ τῇ τοιαύτῃ, διότι τῇ χρυσοβούλῳ τῶν ἀνδρῶν ἐπιπλέον τὸ χαῦνον, καὶ οὐχ ὑπὸ τῶν πολεμίων * φθορᾶς, ἀπό γε μὴν μεγάλης πόλεως οὐ πάνυ τὸ αἰχμὴ ἀγώνας τῇ νικῶσαν ἀλίσκεσθαι ἀλώσει τὸ μηχάνημα ἀλλ' ἐθελοντὶ, καὶ τὸ ἀγομένης τὸ ἱερὸν βυζάντιον πολιορκοῦσαν, τὴν βυλγαρικὴν συμμιξᾶσ ῥᾳστώνην, πᾶσι τοῖς ἐπομένοις ἐκ τῆς ἀφορήτου ἐκ σκυθῶν ἐπ' ἀλίγον, ὃν τῶν ὁμορων ἐπίβασις χώραν ῥωμαίων, καὶ ἄλασιν ἄχρι ἐρισταίθου, καὶ πλησίον μὲν λάκης ξυνηθροικώς, πολλὰ δ' καὶ τ πρὸς τ αἷμον πολιχνίων καθ' ὁμολογίαν πραττόμενα, ἐς ἃ τὰ τῶν βυλγάρων ἄλλα πάλιν ἐπανῆρ ἀφθαι ἐπιπολὺ, ἐπανῆκε χείρωσιν ἐκ τοῦ μὴ πολῶν τ λαφύρων.

* ῥᾳστώνης.

φησὶ ἀνῃρῆσθαι ὑπὸ τοῦ βασιλέως.

ΛΑΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝ ΒΙΘΥνίᾳ νικαίας.

ΕΝ τούτῳ τοῦ χρόνου καὶ νίκαιαν ἅλωσαν οἱ βάρβαροι, τὸ μέγα μὴ πόλισμα τὸ ἔσω, λιμῷ τῇ ῥᾳστῇ πολιορκηθέσαν μάχῃ. Ἡ πόλις τ ἐκεῖσε ἰδίων ἀνόντων καὶ βιβλιωθῶν βυζαντίων κομισαμένων, καὶ ἀνίων γυναικῶν λείψανα δύο, χάμασιν ἀλλάξαν τὸ ἀδρὸν ἀντὶ τῆς οἰκήσεως ἐν τοῖς πρώτοις ἐν βιθυνίας οἱ βάρβαροι πάσαντες, βαρυτάτοις ἐπιθέμενοι φόροις τοῖς ἐναπολειφθεῖσι βραχέσι πολιχνίοις, διότι τῶν ἐκ αὐτανδρὰ πᾶς ἀλίσιμον ἅλασαν παντελῶς, μάλα βαθέως δυνάμενοι καὶ ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἔσω πλοῦν. ἐκ ὧν λάπτοι δ' ὅμως συχνὰς ποιεμένοις τὰς ἐφόδους, καὶ ζωγρίοντες τ πλαισιώτην οὐ πάνυ τὰ ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης ἀεί. ὁ μὲν τοι μέγας λογοθέτης ὁ μετοχίτης ἀλλ' ἐν βιθυνίᾳ, ὃ πρὸ τῆς εἰκὼς κτίλωνι πάλαι γάρ, ὡς ἐρρήκαμεν, ἀσυλλόητον τὸ βασιλίου, ἐν βυζαντίῳ αὖτα δ' ἐφθαρτα, ἐν τυλίοις ἐρήμοις πᾶς ἦν δόμος ἦν. ἐκτίλωνι δ' ἐπιφάνεια καὶ πλησίον πρὸ τῆς ἐφῶ δ' ἁλαδάμονι ἐν χάρας, ἐν πολλοῖς αὐτὸς ἀνελάμασιν αὐκαίνιστ πρὸ στρέφων, τοῖς δ' ὅσι τ χρόνῳ ἀνεῶς κατῆμβίλω δ' οὖν. ἐδόμιλη γὰρ αὖτα τὸ ἀρχαῖον πᾶς τὸ βασιλίου ἐστησιανῶ ὧδ μέκης τὸ χῆμα. ἐπὶ τοῦ χρόνου τούτου μὲν χρατὸ ὧν σωτηρίαν θ', ἄλλῳ ἐκ βάθρου κατ' ἀγαν νεών, ἐς δ καὶ νεῶ ἱερᾶτικ χάματ θ', ἐ τὸ βασιλίως ἀλιξία τῷ νομίσῳ ὠφθρά. τὸ δ' χρόνῳ πάλιν φθορᾶ ἀπειλοῦντος, ὑπὸ ἀξεστῆρα δ' ἐβάθυν θ' ἐξίᾳ, πλὴν τὸ μισαιτέκτ νῦ ταῦτα ἐκλῶς ἐπισκάνασφ. ὁθφ ἐξ ταύτου ὡς πόλ θ' ἐκλυλέστου ἄλλα τῶν ἐφοῖ ἦν ἐξω πε ἀγμάτ', σωτῆρ θ' αὖτ ῥ λιμῷ γὰ καιρῷ πολιτῶν ὄφθ ψυχᾶς ἀμᾶ καὶ σώματος. πᾶς μὲν τῶν ἱερᾶν ἐκλιπτῳ μονῷ τὸ λοιπόν, ἀδοῦλώ ἀπόβ στου πῆξ ιτο τῇ ψυχᾶ. πᾶς δ' αὖ τῶν ῥᾴμασιν ῥ οἰκίας κατῆφαν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐπούγα μακρᾷ, καὶ πλάτανον ἄχρι αὖθις τῶν ψυχῶν πυρὸς καὶ φλογός, ἐπὶ πυρσεύοντι τοῦτα βαρυθυμίας καὶ συμφορᾶς. καὶ μέν τοι καὶ τὸ ῥ τύχης πᾶς τιμωρίας ἀόριστον ἀναλογιζόμεθ' ἡγεμόνα, πᾶς δ' ἐπὶ τέλαφος ῥ λαμπρᾶς ἐκείνης οἰκίας ὧν τ φύοντα κόσμου ἀφαιλ' ὁ μέτρο πρόσφορ ἡ αὖτ θ' ἐφ' ἑστῶς ὑπηγούντα, οὐ ἐπὶ τοῦ δ' καὶ τὸ πᾶς ἀ). ἐκατὸν γὰρ ἅπαν, ἐστίμφθη δ' ὅρον τῷ τ δ' ὑλικῷ σκυθῶν ἀρχοντι, λαμπρότατος πνὸς φύντα ῥ ῥ οἰκίας ἐλάφους ἐκόντ ζητήσαντ ἐκαλοῦντο πᾶς ἦν ἡ ἁγεμονίαν δὲ κάντου, μᾶλλος μάτ δ' ὅτ ὄντως, μᾶτ ἀξ γλώσσης ἐκλίμπ τῷ γραικῶν πολεμικῶν βασιλῆ. καὶ ἐν μερὰ ὧδ λάπτος πόθάκη τὰν ἀφ'.

ΠΕΡΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΓΗΡΑΙΟΥ ΒΑΣΙ-
λέως τελευτῆ καὶ τῶν πρὸ τού-
της θεοσημειῶν.

DE SENIORIS IMPE-
ratoris obitu, & ostentis quæ
eum antecesserunt.

Καιρὸς ἂν εἴη καὶ περὶ τῆς γεραιοῦ Βασι-
λέως ἐκφορᾶς τελευτῆς, ἣν θεοση-
μεῖαι πολλαὶ προεμήνυσαν, αἷ ἅπερ
παιδὶ. ἀϊδιοπόνητος πρῶτον ἡλιακή,
πρωΐτερος ἀμφὶς περιλαμπὴς ἡ αὐ-
τὸ τελευτῆ, ὅσα καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς πάνυ ἐδιωκώς.
τούτου ἡ ἡλιακὴ ἀϊδιοπόνητον, ἑπόμενος ἐκλείψε-
ται σελληνιακή, καὶ τούτου αὖθις σῴζομένης, ἐν ἀπορ-
ῷ ἡ μηνὶ τελευτᾷ ἐκχρονικῶς περιόδου χρισταυσὶ ἡ
ὁμωνύμως αὐτῷ αὐτοῦ, κατ' αὐτὸν μάλ' ἡ τοῦ φι
ρεσείς δ' ἀνέκαθεν ἀμφίας, ἐν ἃ ἐπὶ τοῦ δ' αὐτοῦ
τελευτῆ ἐκόντι ἅμα δ' ἐκ τοῦ δ' ἀμείνονος ἀπορ-
ῷ, ἐμοῦ πε
πνεύματος ἐκ τῶν βαρέων ἡ μεταμελείας ἀνίμου.
ἀχρίως ἡ πάνυ λάτης κύματα ποσῶν, ἅσα αὖθ' ὁρᾶς
ἀπορῷ αὐτά, πολλὰ μὲν ἡ τῶν ἡ ἠϊόνων ἡ ἐν-
τὸς τὰ ταχῦ καθεκτέα, πολλὰς δ' ἐκ ἡ γ' ἐκάνου ἐκ
μὲν πυλῶν ἐκπεχλίσαι· καὶ εἰσβαλόντα δ' ἄλλα
πῶν πολιτῶν, πολλὰ ἡ γ' ὧν ἐκαμάτων κατακλύ
σαι. τῶνδε αὖτα μάλ' τι ἐπιπόηκεν ἐκ πολεῖ τῶν ἐδι
αὖ νεὼς ἐδρυμένων ἐκ πόλεως ἑαυτῶν, ἐπορεγκῶν δ'
διαπέμπει ἡ ἡ πνεύματος βίαν. ὑπέπεσε γ' ὁ δὲ πᾶ
ἡ νεὼ ἡ τετραόροντα μαρτύρων ἱστάμενον πάλαι
πάλαι, ὃς νῦν πρὸς μὲν καυτείας πλεῳσαμένου ἔχει τὸ
πᾶς τῇ βάσει μέρος· ὃ ἐκ πρὸς πλῶσιν ὑπόνομον ἔχον
αὐτίκα ἀναβαπίσαι, & φόβου γὰρ δίδωμι μέλα πα
ξάλογον. ἄδεσι πλοῦτος πρὸς ἐκ ἡ ἔκπλιξε ἐξαγ ἐκάλυψε
πρὸς ἡ πρὸ αὐτ πλησίον ἰχνίας, ἀνδρὸς ἴσως ἡ λίν-
θινον. ὁ δὲ πᾶς τῶν σοφῶν ἀφωνοσυμβῆ ἀναλίαν,
πρὸς δ' τινα λόγον ἐπεισί πως ἐκαλδόντα πᾶ γλώτ-
τα, τότε πολλὰ γὰρ ὧδε συμβατέα αὐτὸ μοι τὸ ζῆν
πᾶ πρὸ ἡ κίνων ἐκ σεσι. ὃ δ' ἀνὴρ κατὰ ἡ πρὸς ἐξέρχεσθαι
νυῖ ἐκπλεῖ, θαυμάζαν ἐκ τὰ πρὸς μνημεῖόν. τῷ δ'
ἀνδρὶ πᾶς ἐκατόν ἄνδρα πολὺ ἐπιγαμβρόν, ἀπὸ καὶ
πᾶς ἡ ἔκπλιξε κατὰ τὸ ἀνδρὸς· ἀνδρὸς γὰρ μοι πρόθυ
δεν πᾶς αὐτ πρὸ ἀμυνδρίας γένεσ, κατὰ πιεσόδην ἐκ
τε ἡ πεζέρων ἀμφῶν. ἀπὸ ἡ μὲν νυῖ αὖθις κατὰ
τὸ ἀνδρὸς πᾶς αὐτ, ἐκ πρὸ ἐκπεδίσας, τ' σωμάδες ἀπά-
λαιον ὁμάλιας. σωμάδες δ' ἐν αὖθ', ἐπογίνω πνὶ
πᾶς ἡμᾶς ὃ ἀστρολαστρόφ χρῶδ τῷ ὁμιλίᾳ, μετὰ π
νος ἀεσάστης ἐκ χέσεις. πρῶτ δ' ἐκ ἡ αὐτ δυγάστρ
σιμωνὶς ἡ ἐρέλαστε, καὶ πνὶς ἐπφοι τ' ὁμοίων ἐμοὶ ἐκ
φόντῶν τινὰ μὲν ἐκ πρόστα διάδεσιν πρὸς π τ' ἔκπλιξε
ὃ δ' αὐτ θυγατρὸς ἡ πρέλαστε, ἐκ πρ' ἐσθ' ἐχόντῶν
ἐμοὶ πᾶς αὐτῶν ἐλαύστατα. πρῶτα δ' τὰ τ' ὁμιλίας
ἐκάστης ἀμῶν ἔχει μέσον νυκτῶν, καὶ πρός γ' ἐπ μίχρι
πρώτης ἀλεκτροφωνίας, μεθ' ἃς ἐκφαγόντας συμ-
βόλα νοσίμασι ἔπεσθ. ἐπεστα ἀμῶν μ', ἔπειτ χαί
ρουσιν (ἔφησ) τὰ δ' νῦν τ' ὁμιλίας λάψαντα ἐς ἡ ὕσ
ραίαν πάσῃ λελίφειν. ὁ δ' προφὰς αὐτῷ τοῦ μὲν δόσις
ἐδ' ἐδ' ἐπάνω δ'. ἐμῶ δ' τὰ τ' βοφὰς ἐσχαρῶ δ' ἀμφ πάσῃ,
ἀλλ' τὰ τ' πεῖμαν ἐκάνου ἀμφῶν τόμμα ἐφ' οἷς δ' ἐσ
ἐκρεπορσιας χρησθ, διαμείνῃ τερεμῶν πνῶσας δ'
μαχεῖ πᾶς καθ φασίαν τ' σπλαγχνῶδας ἐκάνης προ
φᾶς· ὁ δ' ψυχοπόσις ἐχάσκετ. οἷος γὰρ αὐτῷ ἐμ, ὀπό
τι αἴδοιτο θρωμτάρας τ' ἴρινς τ' εἰκάνῳ φλεβῶν τι
νωλὺς, ἀμὶ τρῶν χρῶδ ψυχοπόσις, ἐπεὶ τ' μὲ αὐτ
πάσῃ πνὶ τῶν φλεβῶν μαλιμίαν τιμῶν. τοιάντα
πάνυ διάτη καὶ νῦν χρεπόμενος, ἀνοφερῶν δίδυς ἤρξατο & παλιν πονίρως ἴχαρ τ' στομάχου καὶ τῆ καρδίας.

I Am tempus postulat, ut etiam senioris Imperatoris obitum exponamus, quem multa ostenta prænunciarunt. Fuerunt autem huiusmodi. Primùm, eclipsis solis tot antè diebus, quot annos ille vixerat. *Duæ eclipses.* Hanc secutus est lunæ defectus, eumq; terræ motus, ea vespera qua D. Antonij memoria, cuius illi nomen inditum erat, veteri more à Christianis celebrabat die Februarij duodecimo, quem inexpectati eius obitus consecutura erat vespera. *Terræmotus.* Cum autē é meridie barathris vehemens ventus erupisset, marini fluctus ita efferati sunt, ut suos egressi limites multas muri maritimi & Orientalis partes, prostrauerint, & multas illius portas effregerint: & hostium instar irrumpentes, multa ædificia quoq; urbana inundarint. *Tempestas.* Tum quoque multæ ferreæ cruces templis impositæ, impetu ventorū non tolerato, deciderunt. Columna quoq; olim ante ædem quadraginta martyrum posita, concidit. quę iuxta basim ustulata & confracta, præter cæteras non sine causa ruinæ metum incutiebat: ut aliquando proceres quidam hunc Imperatorem prætereuntem, metu fortasse periculi, monerent, ne propius accederet. Quibus ille, derisa eorum timiditate, fortuitò respondit: Vtinam tam diu ego viuerem, quàm diu hæc columna stabit. *Columnæ ruina.* Quod cum nunc, quemadmodū ille effatus erat, accidisset, admirationi eis erat, qui dicti illius recordabantur. Sole autem iam ad occasum vergente, ego quoq; de more ad Imperatorem abibam. Solebam enim solatij causa ad eum accedere, triduí aut quatriduí intervallo. Quod cum & tunc facerem, & assedissem, illius familiari colloquio fruebar. Solebat aūt eruditos & graues mecū sermones habere, cum quadā urbanitate & gratia. Aderat & eius filia Simonis Cralęna, & alij quidā, ijsdē quib. ego animis præditi, itaq; affecti erga Imperatorē & Cralenā, eademq; cum illis familiaritate coniuncti. Is verò sermo noster ad mediā noctem est ꝓductus, & paulò amplius ad primum usq; Galli cantum, nullo ullius morbi signo in eo apparente. Deinde: Vos, inquit, valete atq; abite: ea verò quę restant, cras omnia dicentur: ipse allato cibo edit. Erant aūt illa omnia testacea, ꝓpter ieiunium illorū dierū: post quę cum merū bibendū fuisset, quo uetulus stomachus ad durioré illum cibū conficiendū firmaret, ille frigida usus est. Solebat eñ, cum feruoré aliquē uenarū sentiebat, immo deratè frigidam bibere, ne ulla uenæ sectione esset opus. Tali ergo diæta tū quoq; usus, statim fastidio affici, & è stomacho & corde grauiter laborare cœpit. *Frigidæ potus & testaceorum usus, sem letalis.*

Περὶ τῆς κατὰ τοῦ συρ γιανοῦ λαβρ αίας ἀθροιλῆς, καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

Περὶ τῶν ἐκ τῆς πάππα ἀθροισμενσαύτων τῇ βασιλίδυσσῃ ἐπισκόπων σχολίεως ἕνεκα.

Συμβουλευτικὸς τοῦ τῆς ἱστορίαν συγγράφοντος χρησμός.

De insidijs Syrgianni comparatis, & eius interitu.

De episcopis Papæ nomine Byzantium profectis, disputationis ergò.

Suasio autoris Gregoræ.

Η μὲν τις ἀλυσίφρα τοῦ πρώην ἀμφ', πατριάρχης ἴσχυρα τοῦ βυζαντίου ἦν βασιλεὺς ἦν λεκελαίνης, ἅτε τοῦ πρώτου πόλεμος ἀρχέσης, ἔναί τινα θρῶνον ἐκ γλώσσης αὐτοσχεδίως πρὸς ὧν τρόπον ὡς καιρὸν ὠδὴ τῆς τοῦ πλήθους ἀθρόισεν, ἀκριβῶς ἔλεξα τοιάδε.

ALTERO die luctus, ego hortatu Cralænæ, filiq; Imperatoris, ut ad quam luctus in primis pertineret, næniam in frequentia populi ex tempore cecini, qualem tempus postulabat. ea fuit huiusmodi.

ΜΟΝΩΔΙΑ ΕΠΙ ΤΩι ΘΑΝΑΤΩι ΤΟΥ ΓΗΡΑΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.

NAENIA IN OBITUM ueteris Imperatoru.

Ὁμὸν ἦν συμφορᾶς μέγεθος, ὦ πολῖται, σιωπᾶν ἡμᾶς ἀναγκάζει, καὶ ὥσπερ τρισμακάρια φθέγγεσθαι καὶ γλώσσης καὶ ἀκοῆς καὶ διανοίας, ἦν ζωπυρεῖ τὸ ἀμετέρᾳ ἦλιος ἀκτῖνος σβεσθέντος, ἡ γῆ ὑπὸ γῆν καταδύσας. ἀλλ' ὁ δορυβώσας ἡ καταπλήττουσα ἦν οἰκουμένη μεγάλη τὸ λύπης βροντή, μέλος ἄσπερ αὐλὸς φθεγγόμενα ἦν σιωπῇ ἀπολυχνεῖ. τοῦ γὰρ ἀνδρὸς ἐρημίᾳ μὲν βοᾷ ἄνωθεν τὸν θρόνων τὸ μέγεθος, ὅτι σὺν ἐκείνου ἔσβεσαν ὀφθαλμοὶ ἅλιοι καὶ σελήνη, γῆ δὲ κάτωθεν ὡς ἐρᾷη σεισμένη ἡ θάλασσα κατατιγίζουσα, γέγαρ τῶς ἀπαγγελίαν πεφοβημένη ἄνεμοι πνοὴ ἦν συμφορᾶς αὔδησιν, ἡμᾶς δὲ σιωπᾶν ἦ ποσὰ τῶν αἰσχρῶν φθόγγων ξυνίημι; ἀλλ' ὦ γῆς ἅλιε, τοῦ γῆς ἴδιος, κατέλιπες ἡμᾶς τῷ πάντων κεφαλῇ τὸ συμφορῶν; ὃν τινὰ ἦ βουλεύσῃ ψυχὴ, πῶ ποτε ἐρέῃς; φθόνῳ ἦ δρεπάνης ἦ χρόνου, οἷον ἦ οἰκουμένης ἁπλῶς ὄψιθεσιν κεφαλῶν, ὃν ἦν πόλεων ὀφθαλμὸν ἐξώρυξεν ὀφθαλμός ὃ τίς ἦν τοιοῦτος πεφυκὼς ὄνειδος ἦ μεγάλων λαμπάδος; ὃ τίς τὸν τοῦ λαοῦ πάντος ἀθρόγιτον ὀφθαλμὸν φρενῶν ἁπλῶς ἐξώρυξεν; ἰκὼν ὢν ὁ βασιλικὸς δὴ ταξίας θεμέλιος· ἀλλὰ νῦν λάτια βραχὺ ἐκλυπῆ ἐλεινὸν λίθος. ὦ οἷαν πικρίας αὐλίφλεβα πάμπαν ταῖς ἁπαύστου πηρόλιας. ἰκὼν ὢν ὁ νύκτος ὅλας ἐγρηγορὼς τι ὁ κρυπτὸς σχεδὸν, ὡς μὴ ἦν ἡμικαπῶν πεφυκὼς τὸ συμφόρων· ἀλλὰ νῦν ἐκ πάφνην τὸν μακρὸν ὕπνον ἐκοιμήθη. ἰκὼν ὢν ὁ νίσσος καὶ μέλιτος γέμεσκε γλῶσσα, τὸ πάσης ἦ παιτίας φρονήσεως ὄργανον· ἀλλὰ νῦν νῦν ἦ μακρὰν σιωπᾶν σιωπῶν. ὦ ἀηδὼς ἀγγελίας, ἃ σχίσος διέρχεται γῆ ὁμοίως καὶ θάλασσαν, τὰς ἐπαίδη πλοῖα ψυχὰς, ξίφος πάντος χαλεπώτερον. ἰκὼν ὢν τὸ μέγα ἦ οἰκουμένης κλέος, καὶ τὸ ἦ παιδείσεως κράτιστον αἰχύπνην. ἀλλὰ νῦν βραχᾶ πόνις ἦ ἰκάνε ἐκπεχρεῖα σώματος. ἰκὼν ὢν τὸ γλυκὺ ἦν γῆ γῆ γλῶσσον ὦ ἀίγματί τι καὶ φιλάλημα· ἀλλὰ νῦν ὁ πικρὸς ἰκάνου ἐκπνεύσαντι θάνατος. ἀλλ' ὁ πόθεν ἀθάνατος ἡμῖν τοσοῦτον αὐξήσας ἦ συμφορῶν εἶλε γῆ, θελάσσης ἀπείρου ἐκπεφυκὼς πικρότερον; πόθεν ἡμῖν ἀδύντες οἱ τοσοῦτοι τῶν δακρύων χαμοῦνται καὶ κλύδωνες, οἷοι ἡμῖν ὑπαρξεν λογισμούς, καὶ πῶς ψυχὴ ἦν κάκιδάκτων φύσιν ἐπάγειδα σωωθεῖσι; τίς ὁ τοσοῦτος κλόνος καὶ βρασμὸς τῶν ἀνθρώπων; μὴ

LAmentationis quidem casus huius tacere nos cogit, & quasi emortua circumferre, linguam, aures, cogitationem, utali solis nostri radio extincto & terra oppresso. Magnum aũt illud perturbans & percellens orbem terrarũ mœroris tonitru, silentiũ hoc loco magnæ absurditatis arguit. Quĩ em̃ cõuenit, cũ lupernè cœli magnitudinẽ luctus, pelamẽt, cũ sua lumina sol & luna extinxerint, terra uerò inferne (ut uidetis) quatiaĩ, & mare fluctib. inhorruerit, ac euidẽter hæc omnia nunciarint, huius calamitatis sensum ad uniuersum mundũ pertinere: nos tantã iacturã silentio dissimulare? At tu ô terræ sol, in qua terra occidisti, relictis nobis ut glacie calamitatũ examinemur? O cõmunis Romanorũ anima, quo tandẽ ablata es? Heu falcẽ temporis, quale orbis terrarum caput crudeliter demessuit? qualem urbiũ oculũ effodit? O quis reipublicę magnã facẽ extinxit? O quis bonorũ omniũ largitore subitò nos spoliauit? Ille Imperatorię disciplinę fundamentum fuit: nunc uerò exiguo saxo contectus iacet. Heu qualẽ cordib. omniũ acerbitatis caminũ incendit? Ille fuit, qui totas noctes pernigil excubaret, ne quid respublica Romana caperet detrimẽti: nũc uerò in sepulchro longũ illum somnũ dormit. Ille fuit arguta & plena mellis lingua, illud omnis prudẽtię instrumentũ: nũc aũt iacet diuturno illo silentio oppressus. Heu dirũ nunciũ, qui celeriter terras simul & maria perambulãs, omniũ animos quouis ense grauius fauciat. Ille fuit magna illa orbis terrarũ gloria, & eruditionis præstantissimũ exẽplar: nunc aũt puluis exiguis illius corpori insultat. Ille fuit suauis illa omniũ linguarũ narratio & cõmemoratio: nunc autem acerba illum mors uiolenter oppressit. At ô, unde subitò nobis tantum erupit calamitatũ pelagus, mari quouis amarius? unde tantę malorum tempestates & fluctus excitati, animos nostros perturbarũt, ac stupore perculerunt? Quis tãtus tumultus & fremitus hominum?

ἄπορ ἡ ἔαρος ὄψιν ἄγουσα. ἀλλὰ νῦν αὐτὴ ἠμάρανται, φθῖ τὸ πάλαι, αἰ δ' ἔτι θνήσκει φλόγας. ὦ πολλῶν πόλεων οἰκισὶς κἀπὶ πᾶσιν φωτὶ καὶ δύρατλας ἐπὶ ἐπὶ σοὶ δ' ἐπῆν καὶ ταυτησὶ βασιλίδι τῇ πόλεων, ὦ πάλαι μὴ ἔστασαν· ὁ μῦθος ἐκεῖνος· καὶ σοί γε ὁ μόνος ἔστι, σὺ δ' ὕστερον πολλῶν ἔσχες αὐξήσας. πᾶσα μὴ γὰρ ἡ πρόσθεν ἐκείνης οἰκουμένη πάλαι νῦν τὴν τότ' οὖσαν, ἀλλὰς ἀλλαξαμένη ζυγόν, ἐπὶ δύσκα καὶ ἐπ' ἄρχην. καὶ χρόνῳ τὸν βασιλεύοντ' ἀγγέλλοντο θρόνου, λατίνων λαῶν κατηγόρων καὶ βάλλων ἐπαν. ἀλλὰ δ' ὕστερος αὖτος κατέσκας οἰκισὶς βασιλεῦ, ἐκ μέσου πανταπάσης τε τῆ ἡ ἐκκλησίας τὴν ἀγκάπωμ' ἐγκλήματα, καὶ φραμβίλω ἐκκρίσεις ταύτας ἅπαν τὸ πρόσπαγ. τάχυσι δὲ καὶ ναοῖς καὶ οἰκίαις, ὧν τὸ πρὶν αὐλίσμασι κάλλος αὖ ἦ. ὦ πῶς ὦβι σοὶ τὰ σοφίας θρῆνοι, καὶ δ' ὑμᾶς κατακλύσωσι; ὦ πῶς ὦβι τῷ σῷ πάθει, καὶ τάχα πάσῃ πόλεων, καὶ κίονθ' ἑκρίζωται, πόλαι πολιὰν ὕλην τὴν χρόνῳ βεβαίως ἐσάμενοι; ἀλλὰ δ' ἐτι μοι ἦ τὴν μίαν ἡμῶν θρεσαμένην κατέσχεσαν πίθων τὸν, ἵνα διάσομαι πῶς ἐκφ πόλεων τὰ πολλὰ τῆ δ' ἀκρίνων δίωκτ ῥόμασι. αἰαὶ σοι γὰρ οἷμαι ταύτην αὐξόμεν, ἃ πάντες ἄνθρωποι νῦν ἐρευνᾶσθ' πόχιστ ἀλέγουσ, καθάπερ ἦ τὸ νῦν κίνητον τῆ ὑπ' ἐμᾶ τὰ πλάσματ. ἀλλ' ἐκάνον μὴ ἐκ τῶν κατακλυσμῶν ὕστ ὑφορῷ, ὅσοι ζῶ· αὖτα δὲ τύραννοι, οἷς μνείαν κατέλεσεν ἡμῶν ἀμάτ σωίλασι λαῶν. ὦ φρικτὰ σωματάματος, ὦ ζῶντ ἐκατὸ ῥατ ἐκάνης, ἡ τὰ ἀκτία μοι ἦ ἀλεξιδικῆς ὑδαρῶν ἀλῶς. τὸ ἐκατόκις γὰρ μοι ἀνύλισε τὸ ἀγαθάσης, ἡ ὡς τὸ πρὶν ἀλαθμός. βεβαὶ ἦ γὰκλαγῶς ταῦτησι ἦ ἐτύπτ, ἃ μοι ἀωντος ἀνθλίβ πικρότερον ἐκφάνετ ἐρατῶρα. ὦ νυκτὸς ἐκάνης ἀσυμπαθὲς, πῶς ἐς τ σφόδρα συμπαθῆ καὶ φιλοίκτημον ἐκάνου ἄνθρωπον, δυσμενὲς ἡ ἀφιλανθρωπὲς ἐφάνη, πᾶσαν ἄνοιαν ἡ αἰδ' ὦ κατάπιν ἅπαν ἐν ἀζύσεις καὶ δύρατ πᾶσι μῶν ἐκπρέπασα. ὦ μέγιστ θρεσαμένη τῶν καλῶν βασιλίδ, ἵνα τί σὺν πολιοῦντας ὡς μισοῦντας κατέλιπες; πάντες γὰρ ὡς ἐκ πάντ πεντανάσι τῶν σῶν ἐκκλιλαῖ πάντ ἀγαθῶν. ἆρα σὲ γὰρ καὶ εἰ λύγρῶς λύγμις θρεσκεύσαμεν, καὶ ὁ τῶν ἱερῶν δῶμ· σεμνότ· , καὶ ὁ τῶν σοφῶν κατάλογ· σοφώτερος, ἡ τὰ τάχα τ πάλαι ἰχνεύσατ , καὶ ἁπλῶς ἅπαν ἅπαντες ἆρα σὺν βιλτίνες γενόμεθ' ἐκάνῃ. ἀλλ' ὦ ἡ ἀμετρήτου καὶ ἀνικήτου πλοκῆς τῶν ἀνθρώπων. οἴχεται ἀ τὸ πάσμ πολιτικὸ· οἴχεται ὁ τῶν πόλεων κόσμ· οἴχεται τὸ τ ῥητόρων καὶ φιλοσόφων γυμνάσιον, τὸ πᾶσαν ἐπέφλεγον ἀκπελήλυθε καὶ λύπαν ἡ σοὶ ἀπῆλθ'. ὦ τίς δ' ὦ σοι τῶν ἡμῶν κεφαλῶν ὕλαις, καὶ πηγὰς δ' ἀκρύων τοῖς ἡμῶν ὀφθαλμοῖς, ἵνα τὰ μείζω τῶν ἡ ἱερόσκλημ, νῦν θρῆνήσωμεν πάθη. δότ μοι τῶν ὀρφέως ἐγὼ πρεγωδίας δύναμιν, ἵνα καὶ τὰς ἀψύχητ φύσεις κινήσω πῶς εἰπεῖν τὸ πάθος. δότ μοι σὺν ἐγὼ ποταμοῖς βαβυλῶν· ἐκ βάθος καρδίας πάλαι θρῆνήσαντας ἡ σῶν, ἵνα καὶ τὰς ἡμετέρας ὀδυνὰς ἀξίως ἐκάνοις θρηνήσομεν, ἃς ὁ τῶ βασιλίως ἡμῖν ἐπῆνεγκε δύσκ· . ὦ πῶς ἡλίκλυ ἐγὼ ἡμᾶς ὁ ἡμέτερ· ἅλι· , καὶ πᾶ πᾶσ τὸ ἐνὸς ἀπεπλάνησε, καὶ ἀπὸ τ ἰώκες αἰ ἀπελῦτ ἰώκαν πλὴν ἀνέκραγεν. ὦ ἵνα τί ἀλλοτια τοῖς ἐγὼ πικρίᾳ φῶς, ζωὴ ἡ τοις ἐγὼ ὀδυνὰς ψυχῆς δακρῦν αἰσθάνεσθε, ὦ ἀλλοκὸς ἀρ' ἐγὼ ὀδυνᾶς ἐδίξ, καὶ πάμα

& perpetuò uernans: sed nunc ęstu mortis emarcuit. O' multarū urbium in Europa & Asia cōditor: non aūt dubitabo dicere, etiam huius Imperatricis urbis, quam olim Cōstantinus Magnus, & morib. ubi simulis cōdidit, tu uerò in genua, plapsam erexisti. omnis eñ pristinę illius structurę elegātia & ornatus in seruitutis iugum cōmutatus, obierat atq; cōciderat: eoq; res redierat, ut regiū turū solium Latinorū prędonū esset diuersoriū, & pfano rum hominū domiciliū. sed tu alter illius conditor extitisti. Ecclesię & dogmatū crimina sustulisti: eamq; ruinā minitantē, ps obę cōsta bilisti: mœnib. templis, ędib. pristinā eius pulchritudinē renouasti. Heu quomodo, cui parnihil dici potest, ut flos agri pęteristi? En ipsa elementa te lugent, ac periculū est ne nos obruant. En ob tarum obitū, etiā urbium mœnia cōcidunt, & colūnę euertunt, quæ multis seculis firmæ steterunt. Sed date mihi magnū nostrū thesaurū cōtinentē cistam, ut uideam quomodo lachrymarū riuis innatare queat. Quas enim mortales omnes ubertim profundūt lachrymas, facilé illā, ut arcā Noę aquarū illa abundantia, sustinebūt. Enimuerò illa eos ąs uehebat, è diluuio eripiebat: hęc cōtrà nos in mille diluuiorū tēpestates cōiecit. O' horrendū casum, ô insolitā uesperā illam, quę contrarium mihi Dauidici illius carminis ostendit: Noctu, inquit ille, cecinit exultatio, & mane lamētatio. Papę, qualis hęc est, & quam absurda inuersio, quæ mihi quouis absinthio amariorem craterem temperauit? O' noctē illam inclementem, ut in clementissimum & humanissimum infesta & inhumana fuis, omni beneuolentia & uerecundia repudiata? O' maxime bonorum thesaure Imperator, cur nos te desiderantes, ut aspernātes deseruisti? Omnib. enim tua bona, ut horrea publica patuerunt. Per te eñ & nobiles nobilioses facti sunt, & cœtus sacerdotum uenerabilior, & collegium sapientum sapientius, & urbium mœnia firmiora. Denique omnes te moderatore ipsi nos superauimus. At ô immēsam & inexplicabilem malorum implexionem. Interit mundi respublica, interit urbium ornatus, interit rhetorū & philosophorū gymnasium: quod omnem Academiam, omne Lyceum uincit, omnem Stoam Atticam. O' quis dabit capitibus nostris aquam, & fontes lachrymarū oculis nostris, ut noua mala Hierosolymitanis grauiora deploremus? Date mihi Orphei in tragœdijs facultatē, ut inanimes etiā naturas ad mali cōmiserationē mouecā. Date mihi eos q ad flumina Babylonis olim Sionē ex animo deplorarunt, ut nostros etiam dolores illi pro dignitate lugeāt, quos nobis Imperatoris obitus attulit. Heu ut noster sol nos despexit, & prēter omnē expectationem decepit, & pro matutino ortu matutinū occasum subijt. O' cur ijs qui in acerbitate

sunt, daī lumen: & ijs uita, qui dolorib. conflictant? Mori optabilius est, q̄j continenter omnē

doloris

doloris edere, & calicem luctus potare. Nam illum quidem diuinũ & immortale regnum iusta remuneratione excepit: nos uerò pupilli relicti, suspirare miserabiliter & lachrymare tunquã desinemus, dum illius ademptí memoriã in animis nostris circumferemus. Necesse aũt est orationis finem facere: omnem enim orationem luctus Imperatoris excellit.

Virtutẽ in columẽ odimus, sublatam ex oculis quærimus mulcti.

Hæc cum ego recitassem, fletus simul omniũ & lamẽtatio maxima & uaria est exorta, quæ penè dixerim ad cœlos penetrare potuisset. Omnes eñ eum ut patrem & requirebant, & lugebant. Temporis eñ diuturnitas rei fortasse fastidium parit: magnã tamen familiariũ animis affectionem imprimit, quę illo abeunte manet, & recens animis pacatis obuersãtium ueterum inimicitiarũ absterſa macula. Annum ætatis moriens egit quartum & septuagesimum: ex quo uero Imperium susceperat, quinquagesimũ. Procera statura fuit, decora facie, & perquam uenerabili, ab ipso ortu principale aliquid & formidabile præ se ferens: non tamen hoc immodicè. sed ut aeri mistum solaris radij lumen fit color, & ut mellis etiam insita qualitas est dulcedo: ita etiam clementia non ficta, cum blanda quadam gratia moribus eius contemperata, colot eius & inaffectata qualitas uidebatur. Multum enim hilaritatis natura uultui eius indiderat, multũ oculis placabilitatis: & claram ac splendidã uocẽ. Omnes uerò gestus eius multa hilaritate & grauitate tẽperarat, quæ omnia tacitos eius mores atq; animũ nunciabant. Vt eñ ingenium eius etiam declarem, unius atq; alterius eius facti mentionem faciam. Paulo antè obitũ, cum paupertate & rerum necessariarum inopia urgeretur, & hyemis rigorem ferre non posset, uulpinam sibi nocturnã uestem fieri iussit. Omni autem eius opulentia perquisita, tribus aureis non plus est repertũ. Itaq; tanti pellis emenda fuit. Id uerò consilium cum adhuc agitaretur, quidam è ueteribus eius familiaribus, paupertatis suæ ærumnas atq; periculũ capitis exaggerabat. Ei, adductus misericordia, tres illos aureos dedit: mori prę optans, quod in se esset, ꝯ alienarũ calamitatũ spectator esse. Vnum igitur hoc eius benignitatis signum est: alterum illud. Cum medici multorũ dierũ frigidæ potu interdicerent, atq; ipse uini potationem repudiasset: mediam ingressus uiam, uix uno aureo, eoq; mutuaticio, partem aliquam dulciũ liquorũ emit, qui ex Aegypto & Arabia aduehuntur, ut his frigidæ potum temperaret atque leuaret. Sed priusquam eos gustaret, rursus alius ueterum domesticorum eum accedit, longi morbi breue quærens solatium. At ille cum nihil haberet quo hominem consolaretur, & huic dari iussit suæ infirmitatis causa paratũ remediũ. Tanta eius erat humanitas, & cõmiseratio eorũ qui malè habebãt.

Elogia senioris Andronici.

ἡ πέμα πάναγκλαυτὸν. ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν, ὃ παρόντες ἀμεληθῆναι δικαίως ἡ θεία καὶ ἀνάπαυσις δ' ἐκδέξατο βασιλέα. ἡμᾶς δ' ὀρφανοὺς κατελειμμένους, τὸ μὲ τὸν ἀναγκαιότατον ἡ δ' ἀκριβέστατον, ἐθέσπισ' ἂν εἶναι πανσαίμενα, ἕως ἂν ᾖ τοῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἡ βλάβη ἐφάπτουσα πᾶσιφρόνως μνήμων. πανάγκη δὲ καὶ λέγειν. παύεται δ' ὁ λόγος οἱ ϯ βασιλέως ἐπιβαίνοντα θρῆνοι. ταῦτα δὲ ἐμοῦ λέγοντος μετ' ὀδυρμῶν ἅπαντα παῖδες καὶ ὁλοφυρμὸς ἀκριτος μιγεὶς ἡ πολυφώνος, οὐ θεμιτὸν ἀπῆν ἄγχιστα αἰθρίου ἀνίσταν φλοιὸν δυνάμενον. παῖδες δ' ὡς πατρὸς ἐστερημένοι ἡ οὐ τὸν τυχόντα. ὁ γὰρ μακρὸς χρόνος τὸν πόθον οὐ λύει, ὡς ἂν τις φαίη, πολὺ δ' ἐνέτριβε τὸ πένθος. πολλὰ δ' ὅμως φύσει ἡ τὰ ἀπὸ τῶν ϯ χρεμένων ψυχῶν, ὡς ἡ ἀπόντος τὸ πένθος μὴ συναπαίρῃ ἡ μνήμῃ, ἀλλὰ παραμένῃ ὡδὶ πολὺ ταῖς ϯ λειπομένοις αὐδῆσαι ψυχαῖς, ὥσπερ ἐν ἀειρῷ κατασείσας, ἡλίου ἀνατείλαντος κηλῖδας φύσει ἐχούσας ἄχλυος ἀφανοῦς καὶ ὡς τὰ πολλά. τέταρτον μὲν καὶ ἑβδομηκοστὸν ἔτος ἀπὸ γενέσεως αὐτῷ πεπλήρωτο ἐνιαυτῶν, πεντηκοστὸν δ' ἀφ' οὗ τὴν σκῆπτρα ἡ αὐτοκρατορείας ἐδέξατο. ἦν ἡ ἡλικίαν εὐμήκης, τὸ εἶδος ἀνθηρὸς, ἐλλίαν εὐδόκιμος, ἐν ὥσπερ ἐκ φύσεως ἔχων τὸ ἀγαθοποιόν τι καὶ φοβερὸν ἐκ ἀπροσπτόν γε μὴν, ἀλλ' ὥσπερ τὸ ἀφ' ἡμέρας ἐρυθρὸν τὸ ϯ ἡλιακὸν ἀκτῖνος φῶς, χρῶμα γίνεται ϯ τοῦτον, ἡ ὥσπερ μέλιτι γλυκύτης, αὐτοφυὲς γίνεται πειθοῦς ὄντως δ' ἐν ἡ τῆς κάτης ἀπείρου μεῖζόν τινος βιλγόσης χάριτος τοῖς ἄλλοις αὐτὸ κιρνάμενον. χρῶμα τι ἦμα καὶ αὐτοχέλευστος αὐτῷ πειθὼς ἐφαίνετο. πολλῶ μὲ γὰρ ὧδε ϯ πθούστ ἡ δύρεσσιν ὧδε φύσεσιν ἐχόντα, πολλῶ δ' ὧδε τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸν γελάνθυμον, λαμπρὸν αὖ δ' ὧδε τῷ γλώττῃ ἡ βλαχὲς ἐρμήνευον. τῷ ἡ ὧδε ταυτὶ τὸ ἱλαρὸν καὶ συμὲν ἐφαπλώσας, τῷπάντ' ἡ ἐκ γόδυσιν πρυσπλάσῃ ὧδε ἐκ ἐμὲ πάντα μάλα σαφῶς ϯ σαπαύδᾶ ὧδε ἡ βλάβη ψυχῆς ἐγίγνετο ἄγχιστα γὰρ οὖν πρόσω ἡ γνώμης, ὑπνῳ ἐκάνοις, πᾶσιν, φὼς ἂν ἐκ ἡ δ' ἐνοῦς ϯ ἐκάνοις μηδόσασθαι. μᾶλλον δὲ ἡ τελευτῇ φ' ἡμέρᾳ καὶ τῇ ἕω αἰσχιστῶν φόβων διάγων, ἐπὶ μὲ ὑβριστὸν καθέστηξ ἡ τὸ ψύχος φρίσσων ἀμῶν (χαμόνος γὰρ τῶν κεῖθε τὸ ἀκμαιότατον ἐω) σκέπων ἐπὶ πᾶσιν αὖ ἐγρύδια νυκτερινὰ ἡ ἀλωπεκᾶς. πόσος ἂν ἡ αὐτὸ πθοιτίας ἀμέμφθοιτος, ἡνίκ' ἐκ ἐμοὶ μὲν ἀνάγκης ἄνευ ἡμέρα ὁ ϯ ψυχρόπους μιμεῖται) ἡμαύλιον. μετιόντες δὲ ἡ μέλιττας ὅσοι, πθοιλθὼν ἐς ϯ πόλεμ οἰκείων ἡ ἡ γόσους ἡ φίας ἀγωνιῶν ἡ κίνδυνον βιαίως ἀθυμοῦντ. καὶ πῶς θαλάττης ὁλοφυρῶς σωιλοῦσα, τότ' ἂν καμφλὸς, ἐ θάλασσα τὸ πρὸς ἑκάτερα νοτίσματα, συμφορῶν ἀλλήλων ϯ ἑαυτῶ πθολλάκις θαλάττης, ὅσον τὸ ἐπ' αὐτῇ. τῷ μὲ δ' ἀζῶν, ἡ αὐτ' συμπαθὲς γνώμης τεκμήριον. δεύτερον δὲ. ἐπεὶ γὰρ ἐκ ἐῶν μὲν πᾶσιν αὐτῷ ἡ πολυπήμφων ψυχρόποσιν ἐπεγήρασεν, ὀδ' ἐ πθοιτο ἡ οἰνοποσίαν, μόνων ἐκ δίκης νεμόμενος φίλος ἐκ ἄπαις κἀκεῖνος ἡ δυσελθὼν, ἄπαιν ἐγκ μέρος τὸ τῶν δ' ἀεγύπτ καὶ ἀραβίας τὸ βλύζομένων γλυκέων ὑγρῶν, ἵνα γε τούτῳ τὸ θέλγητο ϯ ψυχροποσίας ἄπεστιν. ἀλλὰ πρὶν γεύσασθαι τούτ, πρόσαντ αὐδὸς ἐτοῖμος ἦν πᾶλαι οἰκεκαῦ, μακρᾷ νοσήματος βρεχύτητι ζυζθὲν ἡμαυρόν. ὁ ἡ μὲ ἰχνος δ' ἐφ' ὅτῳ ϯ ἄνθρωπον ἡμαυλίσατο, ἀθλίως πθοίπερ ἡ ἐκ ἦν τὸ ϯ ἑαυτῷ ἀσφαλὲς ὑπῆκε πᾶσιν ἐκ ἐμπλῆσθαι. ἀλλὰ

ἀφ' ἑκάτῳ φαίνεται, πολύτιμον ὡς ἐπὶ τῆς συμπαθείας πολλῷ, καὶ φάσκε πθς οὐ κακῶς ἔχοντες κἀμπλῆσθαι.

ἐλπὰ καὶ πολλὰ τὰς αὐτῆ χρῆσθαι ἦν ἐνέστησα, νόμισμα δ' ἀδηφάγον ἐμοῦ. ἀλλ' ὅτης μὲν τοιαύτη ἦλθε τέλος. ὅτης δὲ τότ' ἐφοίτα ἢ τοσαύτη γλῶσσα ἐξαίφνης ἐξαπέλιπε, οὐ πεπαρακόπτ' καὶ τῷ νέῳ βασιλεῖ ἀνδρονίκῳ ὅτην καὶ πρώτος ἐνόησα ὅτης ἐκ γλώσσης. ἐπὶ δεκαπέντε μὲν ἡμέραις τριάκοντα μετὰ τὴν ἐξόδιον ἐκείνου, ἡ ὁ μέγας τῶν πολλῶν λογοθέτης ὁ μετοχίτης, ἕτερα μεγίστοις ἄνοσοις κνισθείς πάθεσι, τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν. ἀθλίζετο γὰρ ἐκ πολλοῦ τοῦ τῆς ἀργυρικῆς νοσήματος ἐρεθισθέντος δ' ἐπὶ τούτοις καὶ τῆ ὑγιεῖ ἐς ἀσωτίαν, ἐρεθισμὸν ἐργάσατο καὶ γόνιδίθεν λύπη τὸ πάθος ἐπιμόνως ἐκ τοῦ σωθῆναι δὲ καὶ ὁ τοῦ βασιλέως ἐπίλυπος βασιλεύς, καὶ βεβαίαν ἐλπὰ κομίσας αὐτῷ τῆς ἐν ὅλῃ ἀπίγνωσιν, αἰσχρῶς ἂν πέλος τῶν φύσιν ἐπιπόνοις χαλάσας οὐ τόνος τῶν ἡμετέρων ὀργάνων, καὶ τὰς ζωτικὰς παραλύσας δυνάμεις. ἔθεν τὸ μοναδικὸν ἐνέλυθεν σχῆμα, μετέλαβεν. ἐπεὶ δὲ μέρος κἀγὼ ἦν ἱκανὸν ὀφλισκάνων ἐν ὀφθαλμοῖς, ἐξ ἀνάγκης, ἐγενόμην, ἐν ὀλίγῳ μοναδικὸν ἐπέλυθεν πενθοῦντι.

Cum autem obijſſet, æs quidem alienum eſt relictum, auri uerò nihil. Et hic quidem talem exitũ eſt ſortitus, anno ab orbe cõdito 6840. quo tempore annum ętatis trigeſimumſextũ agebat Imperator Andronicus. Triginta diebus pòſt, & magnus Logotheta Metochites deceſsit, trib. maximis malis uictus, & corporis & animi. Nam ſtrangurię morbo longo iam tempore laborabat. Iam aũt filijs quoque eius comprehenſis, & in carcerem conie ctis: id quoq; malum animi dolor auxit. Paulo pòſt Imperatoris etiã mors conſecuta, quę illi deſperationẽ de ſumma rerum attulit, naturam eius omnem debilitauit, laxatis neruis præcipuorum inſtrumentorũ, uitalibusq; uiribus reſolutis. Quare monaſtico habitu induto deceſsit. Sed quia & ego, uti par erat, ex eorum numero fui, qui illum grauiſsimè luge rent, huiuſmodi de eo orationem habui.

Metochites obitus.

ΜΟΝΩΔΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΕΓΑΝ ΛΟΓΟΘΕΤΗΝ.

Ἐμοὶ δέ, ὦ πάτερ, τὸν αὐτὸν πάθος, ὃν καὶ αὐτὸ πάσχει τὸ νεὼς ἐμβαίνοντος ἐπὶ τὸν πλοῦν, ὃν πρὶν ἂν ἐκ τῆς ὁρμῆς ἐξώσῃ τὸ πρύμνιον ἐκ τοῦ πρὸς ἕω κλυδωνίου, ὑποβρύχιον ἐκ τοῦ πρὸς ἑσπέραν κλυδωνίου, ὑποβρύχιον ἐκ τοῦ πρὸς ἕω κλυδωνίου, καὶ πάλιν ἐκ τοῦ πρὸς ἑσπέραν κλυδωνίου, καὶ πάλιν

heri sermonum illorum Musas: hodic uiuum & motu præditum Museum. heri pietatis & dogmatum firmissimum munimentum: hodie dogmaticam panopliam. heri sacerdotij regulam & amussim: hodie sacrum armamẽtarium. Sed quæ tandem lamenta, quæ suspiria in unum coniuncta, malis nostris æquari queant? Arbitror, arbitror enim, si mare totum in lachrymarum naturam conuersum, & omnes fluuij qui terram irrigant, in lachrymarũ decursum mutentur: ne sic quidem magnitudinem calamitatum, quibus nunc oppressi sumus, satis ostendi posse. Ille principalis Romanorum nauigij optimus fuit gubernator: hic helices & poli diligentissimus inspector. Ille serenitates & nubila urbium imminentes inde tempestates prospexit: hic uela, funes, rudentes probè direxit. Ille prudentiæ penu: hic dexter illius promus cõdus fuit. Sed utrunque nunc mors celeriter arreptum, infestus ille miles (proh dolor) in terram & puluerem depressit. O' quomodo nõ terrã tantum, sed iam ipsos etiã cœlos & stellas celeriter hæc mala percurrerunt, & superiorem prouinciam etiam inuaserunt? Age uerò prodi mihi huc omnis reliquus doctorum cœtus, si qui supersunt. Deplorate fontem eloquentiæ obturatum: lugete Atticam illam linguam, non ita pridem suauissimè locutam, & dulce illud nectar prorsus humi effusum. Lugete os illud, quod paulo antè mellis uobis imago fuit, nunc uerò à mortis fucis est perditum. Lugete eum qui Romanorum gloriam sua sapientia magis auxit, quàm olim Athenienſium Socrates & Platones. Lugete cuniuersæ crateres sapientiæ, paulo momento in terram effusos. At ô quis è medio terrarum orbe Musarum abripuit Heliconẽ? Quis sapientiæ destruxit Olympum? Quis lucernam extinxit mentis nostræ oculos illustrantem, & cilia nostri animi pulchrè aperientem? Quis artem artium, scientiam scientiarum perdidit? Quis cœlestem hominem in fundum inferorum deiecit? Olim quidem Græcia eloquentiæ domicilium deplorauit Athenas, cum eas per insidias celeres destruxisset Lysander Lacedæmonius. Nos uerò hodie non satis deplorare possumus totam Græciam cum ipsis Athenis demersam? Vnus enim hic uir fuit omnia. O' Musæ, ô facundia, ô uirtutes, ô omnes disciplinæ, quomodo agrestia lilia adeò celeriter estis imitatæ? citò quidem in altum decus arrectæ, sed citius arefactæ & deiectæ. Diuina enim uestra cella, magnum illud & celebre uestrum diuersoriũ, nunc terra & interitu oppressum, unà uestram quoque gloriã depressit. Hic fuit, qui omnes ingenio philosophos superaret, & oratores, quos omnia secula celebrãt: sed heu, iacet iam in puluere & tumulo mutus. Hic fuit qui mẽte & lingua cœlos & terras dimetiretur, quouis perpẽdiculo, quauis amussi rectius: nunc uerò lapis exiguus eum dimetitur. Hic fuit magnorum cœli & terræ horizontum

λειπόνων τῶν λόγων χθὲς τὰς μούσας, σήμερον τὸ ζῶν καὶ ἔμψυχον μουσεῖον· χθὲς μὲν εὐσεβείας καὶ τῶν δογμάτων τὸ ἀρέπτιον περίβολον, σήμερον τῶν δογμάτων πολὺ πανοπλίας χθὲς τὸν μὲν ἱερατικὸν ἡνίοχον τῶν πολιτειῶν καὶ τῶν πάντων, σήμερον τῶν ἱερατικῶν ὑποθημάτων. ἀλλ' ὦ πόσοι κλαυθμοὶ καὶ ὀδυρμοὶ συμπλυθήσονται ἂν ἐφ' ὑγισωθῶμεν διαφθεῖραι αὐτοῖς τοῖς νῦν παρεχούσιν ἡμᾶς πίθοις; οἶμαι γάρ, οἶμαι, κἂν θάλασσαν μὲν ἅπασαν μετρεῖλαι πρὸς φύσιν δακρύων, πεπεῖσθαι δ' αὖ ὁπόσοι τῶν χλῶν πολυλιζουσι πρὸς δακρύων τροπῶσι φορὰν, οὐδ' οὕτως ἂν ἱκανῶς δ' αἰδέα τὸ μεγαθος τῶν νῦν συμφορῶν. ἱκανῶς μὲν ὁ τῆς ἀγαμενικῆς τῶν βωμαίων ὁλκὰς ἄρτι μὲν ἐνεφρήτης οὗτος ὁ τῶν ἱλίκων καὶ τὴν πόλεν ἅπαν κρατυνάμενος ἄκεσι. ἱκανῶς ὁ τὰς αἰθείας καὶ τὰ νέφη τῆς πόλεως καὶ οὐ ἱκάθαρτα χαμῶνας πρόκλιτον· οὗτος ὁ τὰ ἰσία ἢ οὖς κάλως καὶ τὰ πρυμήσια ἁρπόμενος εὖ. ἱκανῶς ἡ φρονήσεως πρύτανις, οὗτος ὁ ἡ φρονήσεως ἱκάνου ἁγνοκύς ἀληθής. ἀλλ' ἄμφω νῦν ὁ θάνατος ὁρίνως ὑπὸ ἀμαυρόν, ὁ ἀνεμβολὸς ὑπλίτης, φεῦ τὸ πεῖνος, εἰς γῆν ἔ πόνιν κατέχυσεν. ὦ πῶς, ὦ γῆ μόνον, ἀλλ' ἄδη καὶ αὐτὰ οὐρανοὺς καὶ ἀστέρας ὁρίως τὰ νῦν πεφθέμενα πάθη καὶ αὐτὴς ἡ αὐτοφυὲς ἐφάμενα λάξεως. ἀλλὰ δ' ὄρρο δὰ μοι πᾶς ὁ τ' λιπεμβόνων σοφῶν χορὸς, ἅπερ πάλαι λάπτεται, θρηνήσατε τὴν πτηλὴν τὸ λόγεν φραγῶσαν· θρηνήσατε σιγῶσαν, τὴν πάντοτε ἐμμελῶς ἐπηχίζουσαν πρότερον γλῶσσαν, καὶ τὸ γλυκὺ νέκταρ ἐκείνης εἰρέως ἐς γῆν καταῤῥύσασαν. θρηνήσατε σῶμα ἱκανὸν, ὃ χθὲς μὲν καὶ πρότερον οἱονεί τι σύμβολον καταφαντὸ μέλιτος, νῦν δ' ὑπανάπτου λευκῶν δ' ἰόβλαστον. θρηνήσατε τὸν τὸ βωμαίων λιλὸν τῇ σοφίᾳ σμηνύσαντα πάλαι, ἢ τὸ τῶν ἀθηναίων πέλας σοφρέτας καὶ πλάτωνας. θρηνήσατε οὓς ἡ σοφίας ἱερατῆρας ἑπτάς, οἳ βραχῶ λευκοῤῥάτας ὡς γῆν. ἀλλ' ἃ τίς ἐκ μέσης τῆς οἰκουμένης τὸν τῶν μουσῶν ἀφείρπασεν ἱλικῶνα; τίς τὸν ἡ σοφίας κατέχωσεν ἔλυμπον; τίς τὸν λύχνον ἴσβεσε τ φωτίζοντα σὺν ἡμῖν ἡ ψυχῆς ὀφθαλμούς; καὶ καλῶς ἡμῶν τὸ τοῦ νοῦ σβεσήσοντα βλέφαρον; τίς τῶν πίχνων ἦν τυχῶν, καὶ τῶν ἦν ὑπερμῶν ὑπερμάχων δ' ἀφθαρε; τίς τὴν οὐρανίαν ἄνθρωπος ἐς ἅδε συνομῶας κατῴκισε; πόλαι γὰ μὲν ἀ ἱλικὼς τῶν ἦν λόγων ἰσίαν ἱερῶσαι τρεσὰ βῶας, ὁπόσ' ὑθελίλως ἄρκμόν, καθάλαν αὖτας ὁ λακεδαιμόνιος λύσανδρος. ἡμᾶς δ' οὐδ' ἀξίως θρηνῶν ἔχομεν σύμφορα ὅλας ἱλλάδας αὐτὰς ἀθῶας συγκατελύσας. πᾶσα γὰρ ἂς ἀνὴρ οὗτος ἐῶ. ἂ μοῦσαι καὶ λόγοι καὶ ἀρεταὶ, πᾶσα παιδεία, πῶς τὰ κεῖνα ταχέως οὕτω πως ὑμῖν ἐδὲ τὸ ἀχρεῖον, ὡς ἐπὶ μὲν πᾶς ὑφ' καὶ κάλλος ἀβρότατα, ὀξύτερον δ' αὖ κατεδύσατο πῶς μᾶλλον καὶ φθορά; τὸ γὰρ θεῖον ὑμῶν αὐτοῖς ἐν, τὸ μὲν καὶ πᾶν δόξαν ὑμῶν φθονερώτατα, ὑπὸ γῆν ἢ φθορεὰ νῶν κατελθὸν, καὶ τὸ ὑπέρφρον συγκατέχωσε κάλλος. οὕτω ἐῶ ὁ παῖδας ἐπαφροσύνας φιλοσόφους καὶ ῥήτορας, ὁπόσους ὁ μακρὸς ὕμνος χρόνος. ἀλλ' εἶμαι πάντα νῶν ἐν κόνει καὶ χώμασιν ἄφωνος. οὕτω ἐῶ ὁ ἐφ' νῶν καὶ τῇ γλυκύτητι σμαραγδοῦν οὐρανίν καὶ ἀστράς, βίλτιον ἂ κατὰ παῖδα καινὸν καὶ παλαιὸν ἀνδρώπων· ἀλλὰ νῶν βραχὺς αὐτὸν δημίτρουν λίθος. οὕτω ἐῶ ἂ τῶν μεγάλου οὐρανὸν καὶ γᾶς ὅρους

zontum

χόντων καὶ παρεπλάγχθη ἀεὶ τὴν διόπτρα. ἐντεῦθεν ὁ μὲν πρῶτος καὶ αὐτόφυτος ἀρετοσκόπος ἐλλὰ νῦν αὐτὸν καὶ πρὸ ὥρας, φθῖ τὸ λοιπόν, βραχὺς ἐπέζωσε τῆς γῆς περιόδου. οὗτος ὧν ὁ πολλῶν φιλοξένων πρόνοιαν τῶν ἐξῆς ἀλλοχόμενος ἀπλώνων, ὃς μὲ ἄκουσ' ἀνθίσειν πρὸς τὰς κοίτας τῶν πάλαι σοφῶν· οὗτος ὁ βασίλειον τῶν ἀστρονομούντων ὑδρόμυλος σοφίαν πεποιηκώς. οὗτος ὁ τῆς ἀριστοτελικῆς γλώττης τὰς λαβυρίνθους ἀπλώσας· ἐλλὰ νῦν αἱ ζοφώδεις τῶν τάφων λαβύρινθοι, πικρῶς πρὸς αὐτὸν, φθῖ, ὀχλίσουσιν. οὗτος ὁ τῆς ἀρίστης αἰδοῦς καὶ τῆς σωφροσύνης λειμών· ἐλλὰ νῦν αὐτὸν ὁ θάνατος αὐανθῆς ἔθηκεν ἄρτεμών. ὢ πῶς ὁ παρὼν οὗτος χρόνος τὸ βραχῦ παίσας ἀθρόον αὖ πάλαι χρόνους τοὺς θαλίους ἐγήκησε. πολλοὺς γὰρ ἀμέλγαι κλίσεις, τοσαύτην ζωΐαν καθ' ὅλης τῆς αἰθερώπινης ἐπιγενεᾶν φύσιος, μέχρι νῦν οὐ σιδώπησε, νῦν δ' ὑφ' ἡμῶν ἔσχε σιδώπην. χθὲς μὲν γὰρ τὰ πρῶτα καὶ μέγιστα τῶν καλῶν ἐλαθεν ἀφάλητο, τὰ δὲ λαπόμενα σάμερον ἐπαπελαθεν πθσαφάλητο· χθὲς τὴν τῆς γῆς ἅλων γῆς ἐνθυμίσην ἀπήκρυψε, νῦν δὲ καὶ τὴν ἐωσφόρον ἡμῖν συνεπεκρυψε· χθὲς τὴν μουσικὴν αὐλὸν ἐκρυσίαν, σάμερον τὴν μεγάλα καὶ τὰς νευράς. ὢ πῶς ὁ σιγῶντας αὖ οὐρανοὺς ὑφαπὸς ἐκ πολλοῦ, ἐπαπεβ τὸ θεῖ δ' ἐγγῶθαι δίβαν αὐτὸς παρεσκεύακεν, νῦν φ' πάφω σιγᾷ. ὢ πῶς ἐκρὸς ὢν αὐτὸς (φθῖ βλ ἐμὸς συμφορᾶς) ἐκονόμενόν τι καὶ ζῶν ἐμοὶ παραπέμπει τὸ πνεῦ· ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν κατακτέμουν καρδίαν βίφους πασῶν χολικτώτφαγμᾶλλον ἢ καὶ νύκτας ὅλας, ὡ χρὴ τὸ μᾶζον ἐπᾶν. ἡμέρας μὲν γὰρ τῶν φύσυγχαύστων ἐμοὶ αἱ συχναὶ, καὶ κάλλος οὐρανοῦ καὶ γῆς, καὶ τῶν φ' τούτοις κτισμάτων, ἴσως ἀφέλουσί τι τὸ πάθος, καὶ ἀπασῶν ὧν βραχὺ τὸν ἀνίτφον νοῦν. νύκτες δ' ὅλαι γραμμάς ἄλλη φ' πολλῶν τὸ κωλύοντος φρένας, ἀ πᾶσαι τῶν συμφορῶν ἀλγηδόνες ἀθρόαι ἡσαμοῦσαι, καὶ τὸν ἐμὸν μετὰ τῆς μνήμης καρδίαν σωναλφῆσαι, καθέπφ' πνεῦ λωιδρὸν ἔχειν σῶμα πεπῶκός, φθῖν κἀκάθφ πικρῶς πθάλλουσι, φθῖ, καὶ συμπτύγουσιν. ὢ πῶς πολλάκις δ' αὐτὸν ἤγαγε ἀπιδίαν, σοφίας ἀπάσης ὕδατ' ἀμίαν δ' αὐθρώπους αὐτὸν εἶναι φάμασε, ψυχὴν καὶ σῶμα πθαλφύσας καὶ σωλωτομήσας αὐθρώπους, ἵνα σοφοὺς ἐκρεοπτὰς σωπίσῃ, καὶ τὰ τῆς ἐπιστήμης κεκτημένοις κακίγια. ὢ πῶς μετεμψύχωσίν τινα δοξάζειν καὶ αὐτὸς ἐκαινοδώλει καὶ ἐπ' ἐκεῖνα γρίφοις, καὶ παίτων ἐμοῦ τὰς ψυχὰς ἐμέρου καὶ πλέτωνος καὶ πθολεμαίου, καὶ ὅσοι βασιλεύουσαν ἀπαλευτήκασι γλῶσσαν, φ' φί ἴσθ' τούτου σάμα σωβαμεῖν, καὶ ἐμπρίβειν αὖθις φ' βίφ, καθέπφ' ἑλκέσι μυσαφέρη χαμαίνους αὐτῷ. ἐλλὰ νῦν ὁ ποσοῦτος καὶ πολυῶν, φθῖ βλ συμφορᾶς, ὄχετο ἀπὸν ὡς πάφω καὶ νύκτ, πολὺν τὴν τῆς λύπης αὐάλας πυρσὸν κατὰ τῆς ἐμῆς καρδίας. οὐ γὰρ ἐδύνατο ζῶν ἄνευ ψυχῆς καὶ πνοῆς. ψυχὴ δὲ παίτος αὐτοῦ καὶ πνοὴ, καὶ παῦ ἄ τι ζωογενῶν ἐτεφύκει, οὐχ ἑτέρφ ἐν τῶν ἀπάντων ὡ βφ, ἢ βασιλεὺς ὁ θεῖος ἐκεῖνος, καὶ ἐκεῖνος ἄνθρωπον ἄνθρωπος. ὃς καὶ ζῶν ἐν ἡδέαις ἀπάγατο πολῶ τῶν ἄλλων αὐτὸν, ἀλανὲς φιλοτῶς, ὡς ποσοῦτο βασιλεῖ, ποσοῦτον ὄντα καὶ τὸν ἐκεῖνον χρόνον· ἐπ' φρονιμώτφ σπλαδὰ τῶν ὄντων τὸν γῆν ἀληθείαν ἄνθρωπον, τὸν πάντ σοφίαν παίτων

zontum & parallelorum optima dioptra: hic optimus & ſpōte natus horoſcopus: ſed nūc eum ante tempus, ô miſeriam, breuis horizō terræ cōplectitur. Hic fuit, qui magnū impēdit ſtudium, ne Græci in poſterū eruditi, in iudicio ueterū ſapientū hallucinarentᵉ. hic fuit, qui contemplatricis ſiderū ſapientiæ ſcientiā facilē reddiderit. hic fuit, qui Ariſtotelicæ linguæ labyrinthos extricarit: at nunc obſcuri ſepulchri labyrinthi, acerbè circa eū intricantur. Hic optima uerecundiæ & modeſtiæ regula: ſed nunc eum mors impudenter amputauit. Heu quo pacto tempus hoc paulo momento uetuſtatem omnem lamentationibus uicit: quæ poſt multa ſolis curricula tantum detrimenti uniuerſæ naturæ humanæ in hūc uſq; diem inferre non potuit, noſtra uerò ætate facilimè potuit. Heri enim maxima & pulcherrima bona abripuit: ea uerò quæ reſtabant, hodie reuerſum etiā ademit. heri terræ ſolem rerræ uiſcerib. occultauit, nunc etiam Luciferum ſimul occultauit. Heri Muſicam harmoniam abſtulit, hodie magadem & neruos. O quomodo is qui effecit, ut cœli, qui longo iam tempore tacuerant, Dei gloriā enarrarent, nunc ipſe in ſepulchro tacetᵉ Heu quomodo ipſe mortuus atq; immotus, uiuētem & mobilem miſero mihi dolorem facitᵉ qui toto die cor meū quouis enſe acutius penetrat, ac potius totas noctes, ſi quod maius eſt dici debetᵉ Interdiu enim & familiarium congreſſus crebri, & cœli ac terræ, eorumq; quæ his continentur, pulchritudo, forſitan à dolore nonnihil auertunt, atq; pauliſper abſtrahunt animū noſtrum: noctu uerò, cum datur ociū, nec eſt quod phibeat, omnes calamitatū dolores ſimul irruunt: & pectore ac memoria mea occupata, ut feri canes cadauer, huc atq; illuc diſtrahunt ac diſcerpunt. Quoties ego illū intuitus, uniuerſam ſapientiam mortales inuiſiſſe cogitaui, & animo corpore; aſſumptis hominū conſuetudine eſſe uſam, ut ſapientes auditores ſapiētia augeret, & ſcientiæ naufragia ſedaret. Parùm certè abfuit, quin & ipſe animos in alia migrare corpora ſtatuerem: & omniū ſimul animos Homeri, Platonis & Ptolemæi, ac præſtantiū oratorum, in unius huius concurriſſe corpore, atque in uita uerſatos eſſe, eoq; tanquam maximo naufragio ingeniorū ſuorum uſos. At nunc tantus & tam præſtans ille uir, heu calamitatem, ſepulchrum & puluerem ſubijt, magna doloris pyra incenſa in meo pectore. Viuere etenim ſine anima & ſpiritu utique non potuit. Animus uerò eius & ſpiritus, & ſi qd eſt quod uitam conferre queat, nihil omniū fuit aliud quàm Imperator diuinus ille, & homine ſuperior homo, qui & uiuens illum longè ſuper alios omnes euehere conatus, euidenter oſtendit, tanto Imperatori tanto etiā miniſtro eſſe utendum: prudētiſsimo nimirū terram incolētium omniū hominum, eo qui

ſ omni

omni sapientia omnes superarest. Nunc uerò ille rebus humanis relictis, non diu à se remotum esse hunc oportere censuis: sed celeriter accersitum, secum coniunxit. Quod si ergo illo digresso, uiuere hic non potuit, ueluti corpus ab animo diuulsum: papæ, qualis illa fuit consp iratio atque coniunctio, quam indissolubili uinculo diuturnus usus conglutinauit? Quòd si ab illo accersitus, statim abiecto corpore accurrit: ô amorem & charitatem singularem, qua, ut decuit, dominũ est prosecutus. Hercules ille quidem, siquidem hoc ueteres dixerunt fabularum patres, serrarũ orbem peragrauit, ut is suorum certaminum testis esset. Hi uerò cum intra limites manerẽt, sola optima fama etiam Herculanas columnas superarunt: & quicquid sol insuetur, in se conuerterunt. Nunc uerò è rebus humanis discesserũt, eum se prius immortalitati cõsecrassent, suiq; memoriam perpetuò in posterorum animis uicturam reliquissent. Nobis uerò salibus & tantis præsidijs ac munitionibus destitutis, quę ullius boni spes relinquitur? Idem eñ & nobis uereri nũc subit, quod uitib. & plantis nouellis, si quis antibus & sæpibus fraude remotis, eas pecudibus patẽre sinat. Quę cum ad hunc modum dicerentur, magnus cognatorũ eius luctus est exortus. Fuit ille uir animo optimo & modestissimo præditus: corpore uerò robusto & aptissima compage membrorum, uelut ad amussim à natura directa, à capite ad ealeem usq. Ornabatur præterea hilari uultu, & suauitate grauitate temperata: moribus placidis & humanis. Honorem uerò ex eloquentia, magis quàm ulla re alia expetebat. Quam ad rem ingenij celeritate ac fœcunditate incitabatur: ardẽtissimo autem religionis studio & pietate planè similis erat defuncto Imperatori.

Elogia Meiochiæ.

IOANNIS NOVI IMperatoris natiuitas.

Sequente æstate Imperatoris cõiunx Anna domina, quæ Didymotichi prægnans agebat, decimooctauo die Iunij filium Ioannem Imperatorem peperit. Quo Imperator audito, celerrimè Didymotichum rediit: & lętitia exultans, lugubri uestę quam propter aui mortem gerebat deposita, splendidiorem sumpsit. Deinde duo etiam certamina celebrauit, Olympicorum ludorũ imitatione: quæ cum antea quoq; sæpius edidisset, nunc tamen maiore apparatu exornauit. Hi à Latinis olim suns excogitati exercendi corporis gratia, cũ à re bellica uacabant: quorum unus duelli speciẽ præ se ferens, Cintzustra dicitur. Diuiduntur secundũ tribus, municipia, curias. Deinde utraque pars armati, singuli contra singulos, qui uolunt, & ab omni parte armis seguntur. Deinde utrinq; hastis ueruto præfixo acceptis, impetu concurrũt: & alij

Equestres concursiones.

Cintzustra

ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ἰωάννου τοῦ νέου.

Ἐρους δ' ἀδυναμούσης ὑγιοῦ τὸ δίδυμοτείχος διέσωσε, καὶ τὸ βασιλίσσης σύζυγον ἄνησε, ἡνίκα κατὰ τὸν ιδ' τοῦ Ἰουνίου μηνὸς ἐγέννησεν, Ἰωάννην τὸν βασιλέα. ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ὁ βασιλεὺς, τὸν πεζικὸν αὖθις ἐπανῆκτο ἀγῶνα διαθυμότατον· καὶ πολεμικῆς γεμούσης, ἅμα ἦρ τὸ λαμπρὸν τοῦτο τῶν φώτων κατέλυσε, καὶ σὺν τοῖς ἑπτὰ πάντα τελεστὸν ἦν, φησὶ λόγος. ὅτε καὶ ἀγῶνες ἱππικοὶ δύο, μεμονωμένοι τινὲς τῶν ἐλυμπικῶν ἐκποδίζοντες· οὓς καὶ ὁ πρῶτος μὲν πολλάκις ἐτέλει, καὶ δὴ Φιλοπάτορος, οὗ δὴ τοῖς λατίνοις πάλαι ἐδογμάτισται γυμνασίας χάριν σώματος, ὁπότε σχολὴν ἄγοιεν τῶν πολεμικῶν. τὸ δὲ τοῦ ὁ μὲν ὡς μονομαχίας ἐφιλοτιμήσατο, ἐκπρεπὲς ἐπὶ τοῖς λατίνοις καλοῦντα. μειζόντως γὰρ κατὰ φυλὰς ἢ δήμους καὶ φρατρίας, ἑκάστοτε ὁπλίζουσιν ἑαυτῶν ἑκάτερον μέρος γῆς καὶ γῆς τῆς βουλομένης πολεμεῖν. ἢ καὶ τὰ κατὰ ῥώμην τοῦ καθιεῖσθαι ἕκαστα δ' ὧν λαβόντες ἐκέτευον τὸ ἡμίσεως δεηθῆναι· ἐπελθεῖν δὲ τὸ ἔθνος, ἀθροισθῆναι δὲ ἀλλήλοις τῇ ἀπαντήσει δυνάσται. καὶ ἀλλο-

* Ioannes Cantacuzenus.

καὶ ἀθοῦσιν ἀλλήλους πῆξαι μετὰ παύν γρ-
ναίας τῆς ὁρμῆς. καὶ ὁ τῷ ἵππῳ καταβαλὼν τὸν ἀν-
τίπαλον, εὐφαντίτης ἀναγορεύεται. ἐλάφῳ γοῦν καὶ
ὁ Βασιλεὺς τῷ παίστῃ λαγχάνει μονομαχίαν, ὃ-
τι καὶ παρὰ μικρὸν ἄλλοι πολλάκις πληγῶσι καιρί-
αν. διὸ καὶ παραινοῦμεν ὑπὸ τῶν γηραιοτέρων
ἀπέχεσθαι τῷ τοιούτῳ ἔργῳ, αἰσχρὸν γὰρ ἅπαν-
τες βασιλῆ πῆξ τῷ ἄλλῳ παίεσθαι, καὶ ταῦθ'
οὕτως αὐτοστόλως, ᾧ καὶ λύσθαι ὑπῆρχε, οὐκ ὑ-
πείδιτο· ἀλλὰ τῆς ἀλκιμώτατος τῶν στρατιωτῶν μᾶλ-
λον βραβεύειν τῷ τῆς βουλήσεως ψήφῳ, πάντως
ἀπόλαυσιν, ἀλαλίαν ἀγρυπνῶν τοῖς αὐτῶν καταφρο-
ζόμενοι παρασκήσειν. ὁ δ' ἕτερος τῶν ἀγώνων τέρ-
ματι μὲν πεπαρρήσθαι, ἔχα δ' ὅπως· μείζονται δικαὶ
ταῦθα ἐκατὸν φυλῆς καὶ λίμνης καὶ φρατρίας, καὶ
ὁπλίζονται πάντες ὁμοῦ. καὶ ἐγχειρισθῶν γιγνομέ-
νων, κλήρῳ λαγχάνουσι τῶν ἡγεμόνων δύο τοὺς ἐξ
αὐτῶν, ἑκατέρου μέρους ἑκάτερον. τὸν μὲν πόνων ἕ-
τω μὲν πρότερον, νικᾷ δ' ὁπωσοῦν πλῆθος, σωτε-
λεῖται γίνεται καὶ ὁ Βασιλεὺς τοῖς ὑφ' ἡγεμόνι τε-
ταγμένοις, οἷα δεσπότης στρατιᾶς· καὶ συμπαραταξά-
μενοι καθ' ὅσην ἀριθμὸν ἀμφοτέραν τὴν τάξιν μετὰ βο-
πάλου εἰρῆναι, παίει τι ἑκάστου ὁ Βασιλεύς, καὶ παίεται
ἐφαδῶς· ἀπὸ καὶ τὸν τρώσαντα, ἃ καὶ ἀποκτείναν-
τα, συμβαὰν οὕτω πως, καὶ τοῖς ἀγῶσιν ἀμφοτέ-
ροις, αὐτοκλητὸν ἅπαν, σῶσι νόμιμον ἦν. μετὰ δὲ τὸν
τῶν ἀγώνων τοῦτον διέλυσαν, ἀπολαμβάνοντες ἑκά-
τερα τὰ μέρη τὴν σφῶν αὐτῶν ἡγεμόνα, μεθ' ὧν καὶ
ὁ Βασιλεὺς τῶν τῶν ὑποτεταγμένων τάξιν ἐπ' ἀπο-
λαμπάνων τυγχάνει, ἄγοντα πομπικὸν δίοντα σὺ-
ρίγμασι καὶ κατὰ συρίγγων ἐκ σκάσματος, ἔχοις οὖ
συμπίπτωσι κατὰ λύσιν ἑκάτερα. ὧδε πᾶσιν ἐ-
πᾶνος ἄπασιν οἶνου κρατῆρα, ἑκάστῳ ἑκάστῳ πο-
τάνων, οἰκαδὲ ἀπαλλάττεσθαι πάντας κελεύει.

& alij alios fortiter urgent: qui equo alium deiecerit, corolla ornatur. Tale duellum etiam Imperatori sorte obtigit: & parum abfuit, quin sæpe lethalem ictum acciperet. Vnde quum à senioribus moneretur, ut huiusmodi rebus abstineret (nec enim decere Imperatorem à seruis, præsertim adeó impunè, & cum periculo cædi) non paruit: sed illis repudiatis, ut qui degeneris sibi metus autores essent, æqualibus suis militib. magis est obsecutus. Alterum certamen Tome appellatum, sic se habet. Duriduntur & hic secundum tribus, municipia & curias, & simul omnes armantur. Deinde duobus principibus sorte delectis, inter sese concurrunt. Quod prius etiam usurpatum, tum autem frequentatum, etiam Imperatorem habuit, ducí cuidam nempe militi obtemperantem: & cum utrinque acies pari numero congrederetur, Imperator robustis clauis & ferit, & sine reuerentia feritur. Ea enim certaminis lex est, ut qui alterum uulnerarit aut occiderit, indemnis sit. Post certaminis huius finem, utraque pars ducem suum secuta, atque inter cæteros Imperator etiam subditi ordinem non deserens, cum honorifica pompa & ordine in suum diuersorium deducunt. Vbi ille cuique uini craterem propinans, & dexteram porrigens, omnes domum redire iubet.

Tome.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΒΟΥΛΓΑΡΩΝ ΙΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.

ΤΟΥΤΩΝ πάνυ γὰρ διδυμοτείχῳ καὶ νεῶν πληθύοντι, ἀναλαβὼν ὁ Βασιλεὺς ἱκανὰ στρατιὰ, ἐκαιρέτιζε πάντα καὶ ἀφειδίαν ἐς ἄγαν πολεμίαν κατὰ Βουλγάρων, πρὶν ἱκέτευε αἰδέσθαι, βουλόμενος αὖθις σφετέροις σῶσαι τὰ πρὸς τὴν αὐτοῦ φρόνεμα, ὅσα πρὸ βραχέος ἀλιτήριος πεσκεκώμει. ἐμβαλὼν οὖν ἐς τὴν πολεμίαν, ἐλεῖν καὶ ἐκεῖ τῶν χώρων, μηδὲ τῶν ἐσχύνων φαλάμενος ἐν ἄλλοις τυγχάνοντας· ἐκπορθούμενος δὲ καὶ τὰ φρούρια, καὶ ἀπαλλαγὴν πρεσβευσαμένοις ὑπὲρ πολεμικῆς, πρεσβεύσασθαι πρὸς τὸν Βασιλέα πρὸς ἀρέσεως, ἐπ' ἄρχοις ἅπαν λύσαν χρῆσθαι τοῖς ἐπιτοῦ ὅτῳσι κατ' ἀλλήλων ὑβρίσαι, φόβῳ ὁμολογῶν ἀλλήλοις τὰ πρὸς ἀρέσεως, καὶ ὁμοῦ κατὰ τῶν ἀνδρῶν αὐτὸν καρατμῆσθαι, πολεμίων ὄντων ἀμφοῖν. ὁ δὲ Βασιλεὺς δίκαιον ἅπαν φάσκε ἐκεῖνον ἐκ τῶν πόλεων παρὰ ἑκάστων αὐτοῦ ἀποδομηθῆναι φρούρια, αὖ πρίσβας ἀπράκτους ἀπέπεμψε.

De Imperatoris expeditione contra Bulgaros.

His nunc quoque Didymotichi peractis, Imperator cum iustis copijs subitò Bulgaris ex improuiso bellum prius infert, quàm indicit, ut castella iuxta Acmum recuperaret, quæ paulo antè ad Alexandrum se contulerant. Igitur impressione in hostilem terram facta, ferro & igni agros uastat, ne desectæ quidem segeti, & in horrea comportatæ parcens: castella item passim uagando, & obsidiones ac oppugnationes minitando, in deditionem accepit: & ex his nonnulla, ex quibus præsidia Alexandri, pace data, discesserunt. Quibus Alexander auditis, ac dolore affectus, per legatos pacem ab Imperatore petit. Indignum enim esse Christianis, adeò crudeliter contra sese grassari: cum pax & concordia inter ipsos constituí possit, & belli acies in impios utriusque inimicos conuerti. Ad hæc Imperator respondit, æquum esse, ut Romanis, olim à Romanis extructa castella pareant, ac legatos te infecta dimisit. Amplius

Bulgarine gata pace, Imperator ad summa desperatione adigunt.

Amplius enim quindecim castella auus eius Imperator Andronicus in cacuminibus & præruptis Aemi locis partim à fundamentis extruxerat, partim instaurarat, cum Glaba Protostrator Thraciæ præesset, ut crebræ Scytharum incursiones ueluti perpetuo muro interiecto prohiberentur. Quæ cum Alexander æquo animo ferre minimè posset, copias suas statim contrahit ad octo millium numerum, & duo millia Scytharum accersit: Ternobòque profectus, quinto die ad Rusocastra castellum peruenit, ibique castrametatur: sibi enim etiam Imperatorem esse audierat. Qui quamuis inopinato hostium aduentu perculsus, tamen in media hostili terra, cum aliud consilium rerum difficultates non parerentur, Romanas & ipse copias, ut licet, educit, hostibus minimè pares, ut quæ uix trium millium numerum explerent: ijsq; in tres acies distributis, non procul à castello est progressus, quod subsidio sibi & receptui esse uolebat. Cum uerò hostes accedentes uideret, dextro & sinistro cornu in longissimam seriem utrinque porrecto, & graui armatura in medium collocata, ac simul profunditate extremi agminis ueluti firmis fundamentis innixa: ueritus nè circumueniretur, statim consilio mutato, Romanas copias in unam ancipitem aciem contrahit, lunæ corniculantis speciem imitatus: ipse que in medium progressus, suos inclamat & confirmat. Intelligin's (inquit) uiri, nos in peregrina & hostili pugnare terra, & longè à patria exclusos, nec socias habere ciuitates, quæ nobis ad improuisum hoc prælium opem ferant, neque unde auxilia accersamus. Quare sic pugnemus hodie, ut statim morituri, & unà cum hoc sole occubituri. Fortium nostrorum & generosorum laborum restes relinquamus hostilem hanc terram, in qua hodie de uita dimicamus: & hostium qui supererunt oculos, quorum uos multitudo ne perturbet: scimus enim multos magnos exercitus à paruis facilimè esse cæsos. Eadem & ipsi spe nitamur, arcanam Dei clementiam intuentes: qua factum, ut præter alia, Themistocles Atheniensis cum paruis copijs in angustijs ad Salaminem, omnes ferè Persarum uires demerserit. Post hunc rursus Thebanus Epaminondas bis maximas Lacædemoniorum uires deleuit, cum longè paucioribus ad Aliartum & ad Leuctra: quo tempore Lysandrum etiam Sparta amisit, & cum maximo probro magnum illum Agesilaum fugientem recepit: ac tandem, quod multis seculis factum non erat, hostilem fumum ad Eurotam uidit. Hac oratione confirmati, omnes strenuè ac fortiter hostes inuaserunt: in primis uerò ma-

πολέμια γὰρ ἡ πρωτοπαλάκια φρούρια παρὰ τὰς ἀκρότητας καὶ ἀποτόμους τοῦ αἵμου πάππου αὐτοῦ καὶ βασιλικὸς αὐθρώπου, τὰ μὲν ἐκ βάθρων ἀνῆγεν, τὰ δ' ἐπανωλόμει διὰ τοῦ τότε ἐπιτρόπου βίστου θρέλλα γλαβᾶ τοῦ πρωτοστράτορος, ἵν' ἔχῃ πάλυμα καὶ διάφραγμα τῶν σωμάτων τῶν σκυθῶν διαβάσεως. τοῦ δ' οὕτω λιχθέντος, καθ' ὁσονοῦν χίλιοι ἀλίσκονται φρέαρ ὁλόκληρον, ἐξ οὗ ἐπεκρίνοντο ἅπαντες οἱ ἐν τῇ μάχῃ. μικρὰ μὲν οὖν καὶ χιλίους ἐκ σκυθῶν μαθόφρονας. ἔρρει οὖν ἐκ τρόπου τὸ πρᾶγμα· ἀφίκετο καὶ κατεστρατοπέδευσεν ἐγγὺς τοῦ φρουρίου τοῦ ὑπολειφθέντος ἐκεῖ γὰρ ἀνέκαθεν ὁ βασιλεὺς ἐπύθετο. ὁ δὲ βασιλεὺς κατεπλάγη μὲν ἐκ τοῦ ἀφνιδίου τὸ φοβερὸν τῶν πολεμίων, τῇ δὲ προθυμίᾳ οὐκ ἐσυγχωρεῖτο· μέσῃ γὲ τῇ πολεμίᾳ βουλόμενός τι βάλλειν, ἐξῆγε καὶ τοὺς ἱππέας ἐπὶ ἵππου, τὸν βωμαϊκὸν διώκειν, οὐκ ἀξιόμαχον οὖσαν τῇ ἀπαράλλακτον, ἀλλὰ μᾶλλον οἱ τριχιλίους τὸν ἐξιόμενον αὐτοῦ, καὶ ὃν πρῶτος αὐτὸς διώκειν παξεις, οὐ πάνυ πόῤῥω τοῦ φρουρίου πεφύκει. ἴσχυε γὰρ αὐτὸ μικρὸν ἐπικατηφεῖν πρὸς τὸ ἔδαφος. ἐπὶ δὲ τοῦ πεδίου ἐπόντας ἰδόντες, τότε δὴ καὶ λαμὸν ἐξ ὧν ἐθάμβησε σίχῃ ἐπιστῆναι τὰ τάγματα, τὸ δὲ βαρύτερον τῶν ὅπλων ὡς μέσον ἔχοντες, καὶ ἅμα τὸ βέλος τῆς ἐφεδρείας ὥσπερ πανσέληνον διμήνιον, φοβηθέντες τὴν κύκλωσιν, μετεκλίνοντο τάχιστα, καὶ πρὸς μίαν τὴν βωμαϊκὴν διώκειν ἔδρασαν τάξιν ἀμέσως, ὥσπερ σελήνιαδος χάρακα ποιησάμενοι, ὃ πάντα μιμοῦνται ἀεί. αὐτοὶ δ' ὑπεμείνομεν προθύμως, ἐπιφώνησί τε καὶ παρακλήσεσι σώντες ἀλλήλους, ὡ ὦ ἄνδρες, ὡς ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ πολεμία μαχόμεθα γῇ, καὶ πέῤῥω που τῆς πατρίδος ἐσπεύδομεν καὶ οὐκ συμμαχίδας ἔχομεν πόλεις, αἳ παραβοηθήσουσι τάχιστα ἡμῖν ὑπὸ τὴν αὐγὴν τοῦ ἡλίου, οὐδ' ὑπόδοχοι αὐ μάθοφρονοῦσι πανταχοῦ πολεμοῦντες· ἀλλὰ μεθ' ἑαυτῶν μετεπεμψάμεθα πρᾶγμα. μαχόμεθα πίνων ὡς πιθησόμενοι τάφρου· καὶ συγκατακλίναι μέλλοντες ἐπὶ τάφρου τότου ἁλίσκεσθαι, ἐξεσόμεθα μᾶλλον τῆς ἀμυτόσης αὐθρωπίνης καὶ γηγενοῦς ἀγέλης, τοῦ τε πολεμίου παντοῖοι γίνονται, ἐφ' ἑαυτοῦ τοῦ πανεὶ ψυχῆς σώματος τρέχομεν ἄλλου καὶ τὰς τῶν ὑπολαφυσσόντων πολεμίων ὄψεις. μὴ θορυβεῖτε τὰς ὑμετέρας καρδίας τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων· πολλὰ γὰρ ἤδη δυνάμεις μεγάλας ὑπὸ βραχείας ἐπάτησε καταπατήσασα. ἴσα καὶ ἡμῖν ἐλπὶς ἡμέα πρὸς τοὺς ἀπείρους τοσούτους ἀφιεῖσι θαλαττοκρατίαν θεοῦ, οἷ ἑαυτοὺς πάντα ἄλλα, καὶ θεμιστοκλῆς ὀλίγων μετ' ἀλίγων σπαρτιάτου, μικροῦ πᾶσαν τὴν περσῶν κατεβύθισε δύναμιν. καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ἐπαμεινώνδας ὀλίγοις τοῖς τῶν σπαρτιατῶν κατὰ βοιωτοὺς διώκειν. καὶ μετὰ ταῦτα ὁ δεκάτῳ αὖθις ἐπαμεινώνδας ὀλίγοις τοῖς μυρίοις λακεδαιμονίων ἀπαντήσας ἐνίκησε διώκειν μετὰ βραχυτάτας πολλῷ πρό τε ἁλίαρτον καὶ τὸ πρὸ τῶν λεύκτρων. ὅτε δὴ καὶ λύσανδρος ἀπώλεσεν ἀπαντα, καὶ ἔφυγε φόβῳ τὸν πολεμίων ἀγησίλαον, καὶ κατέφυγε δεδοικὼς μετὰ μακρὸν πεδίαστα παρὰ τὸν εὐρώταν πολίμιον. πάντες μὲν οὖν ἡμεῖς καὶ εὐρώστως, ὅσον ἐξῆν, καὶ παραπλέοντες ἀγῶνας ἀγωνιζόμενοι, βαρεῖαι καὶ ἀφορμὴν φονεύσιμοι τοῖς πολεμίοις ἐπιόντες χεῖρες. μάλιστα

λεπτ. ἀ παύτῳ ὁ μὲν γας δυμίσιος ὁ καντακουζηνὸς
ὃς πολλά μὲν λεξάμενος πολέμια ἔφη, πολλὰς δ' ἀ
φεὶς βολὰς καὶ αἰκίσεις, αὐτὸς μὲν πλείστας τῷ πο
λεμίων κατέλιπεν. ὁ δ' μὲν τ' ἐσπίσατο μέτ ἔφ
ἀφελαλόφ, ἀπαθὴς τῶν ἀγώνα ἀλιύσφ, ὥσπερ λα
κολαπίδ καὶ ἀκλόνητα ἀφρασμένος τῇ ἰδιβάσει
τῷ ἵππε. καὶ δ' αὖτ ὅρος μετ' αὐτὸν λαμπρὸς ἀγωνί
σατο ὁ τῷ καίσαρ. μὲν ἰφὶς, ἔγγον ἀ τῷ πορφυ
ρογεννήτου. οὗτ καὶ γὰρ πολλοῖς πάλαι καρὸς βό
λοισι, καὶ τῷ ἵππῳ ὁρῶν παντοχόθ τοῖς πολεμί
οις κατακεκομμένον ἔφησιν, ὡς καὶ τὴν ἀλιφαλῆς
μυελὸν (ὡς ἐπῆν) τοῖς ἔξωθ βλήμασι φαίνεσθ ἅπα
σιν, νῶτα τοῖς ἐχθροῖς ἐκ ἐπίγνυτο δίδναι. καὶ ὁ ἵππος
δ' αὖ ὥσπερ αὐτὸ ἀλοπαθήσας τῷ λαστότη, ὅθ'
αὐτὸς πάντῃ ἐπίγνυτο πρότερος, πρὸ αὐτοῦ ἐκβα
λὼν τὸ πλίνθ, καὶ οὐκέτ' ἀφασθαι, κἀκᾶ παρὲ
τὰς τῷ λαστότη θύρας ἐκμετρῆσαι τὸ ζῆν. ἐπεὶ γε
μὲν τίνες ἐν πολεμίους ἐθάσαντο βιαζομένους πῷ
κατάλαμβάνειν τὴν λόφον, ὅτι καὶ κατὰ νύπου μά
χεσθαι, ἐκκλίσαντας αὐτὸν, ἀναστρέψαντες ἐφύ
γον πῷ προπέρ ἐν ὃν ὁ φρούριον. οἱ δ' ὅθ' ὁμ οἰκῶν
τῶν, τῶν τι ἄλλων θρασέμενοι πάντων, καὶ ἅμα δ'
ἀύτες ἀλίξασθαι, ἀπέκλεισαν σφᾶς τὰς πύλας.
βίᾳ αὖ αὐτὰς ῥήξαντες εἰσχίοντο. καὶ οἱ μὲν ἤδη
γόνατα τῶν ἐνβάλοντ, τοὺς δὲ κατασφάξαν
τες δ' ἐκλυ πολεμίων, ἐσφαλίσαντο τὸ φρούριον.
καὶ ἦσαν ἀχάλεπτοι καὶ πλῆτε αὐτόθεν, σᾶς τὸ
πῶφαν τὴν λιπόμενοι ἔχειν ὀφθαλμοῖς. οὔτε γὰρ
τοῖς ἐπιζυγίοις χιλοῖ γόνυς τῷ φρουρίου, οὔτε
φρέαρ, οὔτ' ἄλλη τις ὕδατ ἐπιρρέει. οἵτε πρεσ
βεῖαι ἔτ' ἐρασπετῶν, καὶ τῶν ἵππων ἐπόμβλύν
τοι λιπόθυμοι, οἱ μὲν ὑπτίους, οἱ δ' ἐγγὺς τῷ πλη
σίον ἐγίγνοντο. πάς τι πύλας ἀνοίγειν οὐ μέλε ἐν
ὑμῖν, πᾶσι ἐρασπασθλίοντας κατὰ πλῆθ τῶν πο
λεμίων· πάντι ἐμοὶ ἀπόκειτ ὄλεθρ. ἐβαπβλύ
σαν τάς τε τῶν λίνδιων οἰχομένας λάθρᾳ πῶς συμ
μαχίδας πόλιν ἐγγίζουσαν καὶ παράλιον, ἀπίγνω
σαν σφίσι καὶ ἔτι. ἡ γὰρ πόλις ἀγχίαλ, πολεμία
ἦν· ἃ τε μυσημβεῖα καλουμένη, τῶν ἄλλων λίθους ἀ
πεκόπτε ἑωμαίων, μετέθεσαν ἐς τῶν ἐκεῖσε ἑωμαίων
φρουρεῖν ἀπεσφάξασα, ἐξέβησαν ἐκ τῷ τείχους ὀπίσ
σω μηδ' ὅθ φυγεῖν. ὁ δ' αὖ πανπάκισσαν καὶ ὁπόσ
πῃ τῶν αἵμων φρουρεῖα παῦτα, θαῤῥᾶν τι οὐκ ἔχειν
ἅπασι σβλίνδαι πῇ ἐλλιθρίας καὶ λύτρων πῶς
ἀλίξασθαι. οὐ γὰρ ἐπελάμβανε τινα συγγνώμης
ἀφορμῶν ἐκ τῶν θρασύτατον. τῶν τι γὰρ ἐκεῖνα τοι
οἱ ἱερῶνες πρεσβεῖαι θρασύς τι καὶ ἀνόσιος ἀ
πέπεμψαν, πύς τι τῶν βουλαίων ἀγρούς μετὰ
τῶν ἐσχύων πυεῖ παρίδοσαν. καὶ πρός γε πῖς
τὰ φρονεῖα οἰκοῦσιν, οὐ καλῶς ἔχοσαν λαδόν
τες. διὸ παντοχόθ ἐφόν τι καὶ ἄπορον ὅθ' βα
σιλῆ τὸ πρᾶγμα ἐγίγνετο, τό γε μὲν ὡς θεὸν αἰεὶ
μεστὸν ἔχειν ἐλπίδα, πῦτο δ' οὐκ ἀπίγνωσ οἱ,
οὔτ' ἐν πῖς πρότερον πάθεσίσιν, οὔτε μὲν ἐν τῷ
παρόντ. καὶ τοι τὸ σωσθῆς ἐκ ἀνέλιγκτον ἔχειν,
διότι τῶν παραλόπτων ἐν θ' βασιλῆ καὶ πάν
των ἐν ὅθ' γὰρ ἐπίγνετ, καὶ αὖ δ' ὅτε πότης
μετ' ἀγουσίας, ὡς τε πολλὰ ἔλῃ, ἅμα πέφηδε. ὁ
μως ἐχθὲ δ' ἐκ τινα βραχέα τε τοιαῦτα ἐνόμιζον ἐ
μαρτηκέναι, ὧν τὸ μέγα πύλαγ βυθιζόμενα δ' τῷ θεῷ ἔλαυνε ἐπίας. διὸ καὶ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις πάν-

gnus Domeſticus Cantacuzenus: qui multis enſibus, multis telis hoſtium peditus atque impulſus, ipſe quidem plurimos hoſtes proſtrauit: ſed neque clypeo, neque gladio amiſſo, incolumis é prælio euaſit, uelut agglutinatus atque infixus equo. Secundus illi ſtrenuè dimicauit Cæſaris filius, Porphyrogeniti nepos. nam & hic multis confixus telis, equo etiam undique hoſtilibus enſibus uulnerato, ut & cerebrum eius patéret: hoſtibus tergum dare noluit. equus item ut ueluti cum ſeſſore certans, non prius cecidit, quàm eum é pugna extuliſſet, & domum incolumem reportaſſet. Ibi demum ante domini fores expirauit. Sed cum hoſtes tumulum occupaturos cerneret, ut á tergo etiam inſtarent, effuſa fuga in caſtellum ſe receperunt. Qui uerò in eo habitabant, cum & hos uictos eſſe cernerent, & ſimul Alexandrum timerent, portas illis occluſerunt. Iis igitur ui perruptis irrumpentes, & habitatoribus partim pulſis, partim hoſtium loco occiſis, caſtellum munierunt: in eóque maxima cum moleſtia ob præſentaneum periculum ſe continuerunt. Neque enim pabulum ibi iumentis erat, neque puteus, nec aquæ ulla copia: & uulnerati milites atq; equi neglecti, partim obierunt, partim exitio proximi fuerunt. neque admodum portas aperire licebat, multitudine hoſtium circundatas, & procul Romanorum fines aberant: ac ne ſpes quidem erat, tentata fortuna, clàm ad finitimã urbem ſociam, eamq; maritimam euadendi. Nam Anchialus hoſtilis erat, & Meſembria Romanorum clade audita ſtatim defecerat: & præſidijs Romanis cęſis, omnes eos qui fuga ſalutem non quæſierant, é mœnibus deiecerat. Idem cætera ad Aemum caſtella fecerunt omnia. Nec de libertate & redimendis captiuis legatos ad Alexandrum mittere audebant, cum ita ſe geſsiſſent, ut nulla ueniæ ſpes relinqueretur. Nam & eius legatos confidenter deriſerant, & per ignominiam dimiſerant, & Bulgarorum agros cum ſegetibus incenderant, & habitatores caſtellorum malé tractarant. Itaque ab omni parte inops conſilij æſtuabat Imperator. Tamen firma in Deum fiducia, nec in prioribus periculis, nec in præſenti diſcrimine eum deſtituit: quamuis conſcientia eius non omnis expers eſſet maculæ, tum ob iuuenilem licentiam cum Imperio coniunctam, tum propter auum Imperatorem extrema ætate malé tractatum. Tamen huiuſmodi peccata, minutos piſciculos magnum Diuinæ miſericordiæ pelagus ſubeuntes iudicabat. Proinde & hoc ingens diſcri-

Cantacuzenus uulnerat.

Cæſaris filius.

Romanorũ angustiæ.

men,

men, non minus quàm cætera, mirabiliter euasit, arcana Dei cuncta clementer gubernantis prouidentia. Nam Alexander postridie ultrò illius misertus, pacem illi obtulit: & cum exercitu domum redire passus est, hortatus ut moderatior esset in posterum.

Alexandri Bulgarbu manuat.

Vnius enim anni quatuor esse tempora, & paulo momento maximas incidere rerum mutationes. Interea illa quoque æstate exacta, Syrgiannes prius etiam ob exactum à Thessalonicensibus iusiurandum, magistratui suspectus: & quia à matre Imperatoris adoptatus fuerat, cum Imperator Didymonchi capitali morbo laboraret: tum à Zumplacone læsæ maiestatis reus actus, sui defendendi causa Byzantium ad Imperatorem uenit. & semel atque iterum & tertiò causa apud omnes iudices dicta, planè reus peragi non potuit, adeó ut iam à plerisque iudicibus absolueretur. Lite autem adhuc pendente, uades Imperator ab eo petijt, ne clam profugeret, priusquam omnes iudices suffragia de eo tulissent. Quæ res eius animum ualde turbauit, & in carceris metum coniecit: grauissima illa & intolerabilia quæ prius perpessus erat recordatem, quorum uestigia recentia adhuc & euidentia in animo circumferebat. Cum autem uades minus alacres uideret, grauiore metu urgebatur. Quas ob res fuga clàm arrepta, cum statim solicitè quæreretur, nusquam est inuentus. Post annum autem supplices ex Eubœa literas ad Imperatorem misit, quibus ueniam petebat, & locum aliquem in extremis Macedoniæ finibus, in quo cum uxore & liberis consideret. Nam cum aulicorum inuidiæ, ut diximus, obnoxius esset, procul ab illis esse uoluit, ne per insidias ab eis occideretur. Addebat & iusiurandum, quo se Imperatori perpetuò fidelem fore testabatur. Sed cum nihil impetrasset, Eubœa digressus, ad Seruiæ Cralem proficiscitur: ab eo' que cupidissimè susceptus, summa & gratia & autoritate floruit, assessor concors, amicus consentiens, consiliarius acceptus, intimorum fidelissimus, exterorum occupatissimus: alter Themistocles Artaxerxi Persæ. Nam cum fama eum iampridem cognouisset: tum aduentum eius in luculento lucro deputabat. & quia pollicebatur, si illius opibus ad Romanum Imperium occupandum adiuuaretur, se Macedoniam Triballis subiecturum, omni studio eum fouebat. Interea mater Imperatoris discessit, ac Thessalonicæ sepulta est. Nos uerò Imperatorem ad hunc ferè modum consolati sumus,

Syrgiannes accusatus ad Triballos transfugit.

σάντων, καὶ τῶν ἀπορρήτων τούτῳ παρελθόντων ἐπικρούσατο, ἐκβῆναι πρὸς τὸ παιπάλωδες τῆς Θρᾴκης οἰκήσοντα· ὃ δὲ τοῦ Θεοῦ. οὐδὲν γὰρ καὶ ἐλέγετο· ἐν τῇ ὑφαίνει ἐν σκότῳ ἡ συμπέπαται, πίμπλησι δὲ βασιλεῖ λεπτοῦ, ἐφικνεῖται ἀνοσίου ἐκεῖσε πρὸς ὕπνον ξυὶ γὰρ τῷ στρατοπέδῳ, παραγγέλας μετριώτερον εἶναι τὸ λοιπόν. ὡς γάρ, φασὶν, ὁ αὐτὸς τέσσαρες ὧραι φύσει, καὶ μικρὰ ἑκάστου χρόνου ἐστὶ πολλὰς πραγμάτων μεταβολάς. ὁ δὲ τοῦ τοιγαροῦν καὶ τὸ παρὸν ἐπλήσθη θρῶ. ὁ δὲ γε συγγενὴς ὑπῆρ ὤν, καὶ πρόσθεν τοῖς ἀρχουσι δεῖ οὐ ὄρκους οὐκ ἀπέτεσι παρὰ τῶν θεσσαλονικέων, ὑποπτεύθεις τῷ μητρὶ τοῦ βασιλέως ἀναιρεῖσθαι, ὑπὸ τῆς τοῦ βασιλέως ἐπιβουλῆς τὰ φρονίας ἡ ἀπηγορευμένη νόσῳ ἰκάνει πρὸς τὸ διδυμότειχον, ναὶ πρὸς καὶ πρὸς τὰ παρὰ τὸ πλακιδίκιον πεπτεικότα καθοσιώσεις ἐγκλήματα, εἰς βυζάντιον ἀπολογούμενος ἦκε μετὰ μητρὸς τοῦ βασιλέως. καὶ κατὰ μίαν γὰρ πᾶσι κριτοῖς δίκη καὶ πρὸς, οὐ καθαρῶς ἀλῶναι τοῖς ἐλέγχοις ἐδόκει. ὡς δ' ἀφ' καὶ πρὸς τῶν πλειόνων ἐβούλοντο κριτῶν. μετὰ μέσον δ' ἐπὶ τῆς δίκης οὔσης, ἐπεσχε ὁ βασιλεὺς ἐγκλητικὸς ἐκεῖς τὸ μὴ φυγεῖν αὐτὸν λαθόντα, πρὶν ἂν πολλὰς γνῶσι ἡ πρὸς αὐτὸ τοῖς ὅλοις κριταῖς ἀποφάσεις. ὁ δὲ ἀπολαὼ φήσας τὸν φόβον καὶ τῶν ἀρκτῆς ὑποψίαν ἐν τῷ πύπτῳ ψυχῷ. καὶ δὲ ἀνάμεσον ἄρχεται αὐθις τῶν πρόσφορα ἐκάνειν καὶ ἀπαρακινδύνως δεσμῶν, ὧν τὰ ἴχνη πρὸς τῶν χεῖρας ἐπιβάλλεται ἀσαι φλεγμῶν ἐπὶ δὲ καὶ ἐκπεφεύγειν ἐδόκει ἀδύνατος, συχνοτέρους καὶ δημοτέρους ἐπολιόρκατο μᾶλλον τοῖς φόβοις. δ' ἐκ καὶ αὐγενὴς ἀχθος λάθρᾳ φυγὼν· καὶ πλάτος ζητούμενον δύνοις, οὐχ ὑρίλη. μετὰ δ' φιλιππον, ἔκαλον δὲ δύοισας γράμματα τοῦ βασιλέα, δεόμενον σοβεῖσθαι αἱ συμπέπαται, καὶ χώρᾳ πνα πρὸς οἰκησιν ἄκρα γυναικί τε καὶ παισὶν πρίπου τὰς ἰχνεσιὰς τῶν κατὰ μακεδονίαν βυζαντικῶν ὑείων. βασιλεὺς γὰρ ὅρκοις αὐτοῦ σὺν πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ σβε τοῦτο πίστιν τῶν τοιούτων σβατρίαν ἐλίλαιν, δίκαιος δ' ἄλλῳ σβαφαλιῶται. καὶ ὅρκους ὧδε τούτοις ἰὼν ἐπορίαν τὸ μὴ κακὸς φυλάσσει πάσπτ τοῦ βασιλέα. ἐπεὶ δ' ἀπαρακλήσας παρὰ βύρων ἦκεν, καὶ ἰῶνσαν οὐδ' ὑφ', ἀρας δὲ δύοισας ἐφίκετο πρὸς τὸν μεγάλων σοφίας, νφ' οὐ καὶ πρόσ' ἐχθὲς ἀσπάσατο, παῖτ' ἰὼ αὐτὸς, περιβρῶ ὁμόπτους, φίλος ὁ μεγιστάνων, σύμβουλος δικτὸς, πᾶν φῶλον ὁ πιστότατος, τῶν ἐκτὸς ὁ πρακτικώτατος, ἅπλοῦ θυμοσοφίας ἀστραβὴς τοῦ τρόπου. ἀλλοτ γὰρ τὸν πρὸς αὐτὸ φαιδρὸν ἐκ πλέον, ναὶ ἐρμαιον ἡγεῖσθαι ἐπικαλαμβάνειν τῶν ὠδῖνας αὐτοῦ. καὶ ἐπεγκυμόνῳ πεισθεὶς ἐπικοσμεῖν τριβαλλοῖς τὸν φιλικὸν ἐκχέειν βυζαντίων, εἰ καὶ αὐτὸς αὐτοῦ σωφρονεῖν ἀξιοῖ βυζαντίων. ἐπισθύνει τε, καὶ σωαίρεσθαι ἐπάγεται ἀστραίων. πύπτῳ οὕτως ἐχόντων, τῶρας τὸ βίου ἐλλιπὲς καὶ ἡ μητὴρ τοῦ βασιλέως ἡ δίκαιοσυνη, καὶ τίθεσθαι φ' θεσσαλονίκη· ὅτι δ' καὶ παρακινδυνῶν τι πρὸς φάσκομεν ἴσως πρὸς τὸν βασιλέα δίκαιον, ὅτι σοι πως ξυγκείμενον.

Περὶ τῶν τοῦ συγγενοῦ θυγατ.

CON-

ΠΑΡΑΜΥΘΗΤΙΚΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ βασιλέα ὑπὲρ τῦ θανάτυ τῦ μητρὸς αὐτῦ.

Ε δή, ὦ μέγιστε καὶ θειότατε βασιλεῦ, πολλάκις ἡμᾶς θαυμάσαντας ἐν τοῖς ἄθλοις, καὶ πρό γε τούτων ἐν τῷ φιλανθρωπίᾳ καὶ ἱλαρότητι, καιρὸν ἐχόμενοι ἄδηλα λοιπὸν, ἵνα σε καὶ τῆς περιστάσης θαυμάσωμεν τῆς μεγίστης ταύτης συμφορᾶς, ὡς ὁ τὰς ἁπάντα σαλεύων ἀνὴρ κεθάπερ τι γυμνάσιον ἄλλο πόνδαλμα καὶ θέατρον ἀγώνων τῆ γενναίᾳ καὶ εὐφυεῖ σου ψυχῆ. ἐνθα δὴ καὶ μᾶλλον μᾶλλόν σε δεῖ τὸ λαμπρῶς αὐταλύσασθαι, ἢ πρότερον ἐν τοῖς ὅπλοις. ἐκεῖ μὲν γὰρ καὶ ὅλη τύχης εἰσὶν, τῇ χαλεπωτέρᾳ μάζονι πόθεν ἢ λόξαν ἢ τῇ ψυχῇ· καὶ τὸ τῆς γνώμης ἐξισωμά τι καὶ μέγεθος, ὅλαδι παρὰ τὸ ἀκὸς ἐκβιαλλόμενος καὶ ἀνύτφον τῆς χειρὸς ἀποφάνες. ἐνταῦθα δὲ καθαρῶς γνώμη καὶ σωφροσύνη ὁπλίζεται πόθεν μεγάλους χειμῶνας καὶ ἀλυσώνας, ὧς ἀ πικρότατα μάλα σφοδρῶς αὐτόμοτα συμφορά. ὅσοι γὰρ ἅπαντες, ὅσῳ ὅσω πλάτφορα καὶ βέλτιον ψυχὴ σώματος, τοσοῦτο καὶ μάζονες οἱ ταύτης ἀγῶνες καὶ ἀλυσώνες, πόθεν ἅπερ αὖ ὁ συμπίπτων ὑπάγει χρόνος αὐτόπαλα στρατόπαλα θλίψιων. ὑπεσπέρ ἐκεῖ μὲν καὶ πολὺ πολεμεχόθεν ἀ συμμαχίς ἀθροπολίζεται, ἀσπὶς γὰρ καὶ δόρυ καὶ περικεφάλαια τἀπὸ τῶν ἀγωνοθετούντων πολλάκις ἀρπάσαντα λείπει, καὶ ἐγκυκλήσαντα πόλεμόν τινες ἐλέγχους, ἢ ἀδικίοις ἴδιόν τι ἔνοχοι ἐσμὲν ἢ πελάμης τἀγκλήματα συνηλάλυκαν. ἐνταῦθα δ' ἡ ἐν ψυχῇ ἀνδρία καθαρῶς ἀποδυομένη πόθεν αὖ ἀγῶνας, ἔχα καθάπερ ὑπὸ σφῆς ἐρημπόλεθ', ἢ γνώμης τε καὶ σωφροσύνης γυμνοὺς καὶ ὁπλους αὖ τοὺς ἀσφαλεῖς εὑρόντας, μάλα γενναίως αὐθίστασθαι καὶ αὐτύχην πόθεν ἅπαν λύπης κῦμα καὶ φόβου, καθάπερ πόθεν ἀπὸ ἀσπίδος ἐπάκτου ἐσόπα πόθεν ὑποβλύζουσαν θάλασσαν. σφοδρὸν μὲν οὖν ὧν ὁ χειμὼν ἱκάνης τῆς προγωνίας, ὧν ὁ τῷ βασιλέως καὶ πατρὸς ὑπαίγιός σοι θάνατος. σφοδρὸς δ' αὖ καὶ ὁ τῷ βασιλέως καὶ πάππου, ἀμὰ καὶ μάζονα φάσης αὖ, ὅτι ζῶν καὶ λιπούμενος * αὖ τοῦ ἀλλ' ἅπερ φαίμαν, ἀλλ' ὧν ἐμαλῶς οὕτως ὡς αὖ πεχώμενον τῆς σφοδρὰ ζεύγης ἰκάνης καὶ φλεγμαινούσης πληγῆς· ἀλλ' ἡ ναῦν ὑπὸ λαθρόνεσι τῆς μητρὸς καὶ ἀναπύνης συμφορᾶ, πολῶ σφετερομένου τῷ ὑπερβάλλοντι, πᾶσαν ὑπερπίπτουσι λύπης ὑπερβολὴ, ἀλά τι τὸ τῆς φύσιος συγγενὲς φῶς, καὶ πολλῷ μᾶλλον ἀλά τὸ μόνον ταύτης τὸ γένους κατὰ λιλᾶσθαι τὰ λυπρὰ ἄγκυραν, καὶ θυμοδίας ἀκρόπολιν. ἅπερ γὰρ καὶ αὐτῶν (ὡς ἅπαν) μυελῶν τῆς ψυχῆς, καὶ σὲ ἐσῖον καθίστησι σοι τοῦτο τὸ γένειον. καὶ πῶς γὰρ οὔ; μήτηρ τι οὖσα, καὶ μήτηρ βασιλικωτάτη τε καὶ γλυκυπάτη, καὶ σεβασὶς καὶ εὐφήκοις τῆς φύσιος σοι συμπλεκομένη τοῖς σπλάγχνοις· καὶ τὸ γε μᾶζον, πλάσους ὑπὲρ σοῦ δὲν πόνους ἀνατλᾶσα. ὑ δὲ ἐμόνῳ δὲ πάλυπτε ἱκάνα ἐωυτὸν ἀποκλαῦσαι, ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς τοὺς ὑπηκόους ἡμᾶς, ἡ διπλᾶ μᾶλλον. ζημία μὴ γὰρ καὶ ἡμῖν γεγένηται μεγίστη, καὶ τοσοῦτο μεγίστη, ὅσῳ δ πόθεν οὖν

CONSOLATIO AD Imperatorem, de obitu matris eius.

E quidem, Imperator maxime & diuinissime, sæpe in armis mirati, & magis etiam ob humanitatem & hilaritatem: nunc tolerantiæ tuæ in hoc grauissimo casu admirandæ occasionem habemus, quam tempus omnia quatiens, ueluti gymnasium aliquod & theatrum certaminum generosæ ac forti naturæ tuæ offert. In quo magnitudo animi tui magis elucere debet, quam prius in armis: ubi fortunæ leuitas, manui sæpe maiorem gloriam porrigit, quàm animo: & ingenij maiestatem, contra quàm æquum est, adulterat, & manui postponit. hic uerò consilium & prudentia planè sese contra magnos tempestatum fluctus armat, quos casus hic concitauit. Norunt enim omnes, quantum animus corpori præstat, tanto maiores etiam conflictus & fluctus illius esse, quos tempus ueluti hostilem aciem instruit atque adducit. Nam illic quidem multa undecunque auxilia præsto sunt, clypeus ac galea, & hasta, sæpe iudicum certaminis sententiam occupantia, interdum crimina contegunt. hic uerò animi fortitudo sola in certamen descendens, & ueluti firmæ crepidini consilij & prudentiæ insistens, & nudos atque inermes pedes offirmans, fortissimè resistere atque obniti cuiuis doloris fluctui potest, uelut inconcussum promontorium insanienti pelago.

Ac uehemens quidem illius tragœdiæ tempestas fuit, quam tibi patris Imperatoris obitus commouit: uehemens item aui Imperatoris interitus. Sed tamen matre superstite, solatij multum superfluit, quo luctus ille leuaretur, & efficaci hilaritatis remedio ueluti condiretur. At qui te nunc dominæ matris casus oppressit grauissimus, omnem doloris acerbitatem superat, quùm ob maiorem sanguinis affinitatem, tum quòd ea sola extrema familiæ ancora & summa oblectatio reliqua fuit. Nam ad ipsas usque medullas penetrat, & ipsa ossa tua, fortissime Imperator, arrodit. Quid ni uerò? quæ & mater fuit, & præstantissima ac iucundissima mater, & firmis ac indissolubilibus naturæ uinculis tibi astricta: & quod maius est, plurimis tua causa laboribus fatigata. Neque uerò te solum sua morte in tantam tristitiam coniecit, sed etiam nos omnes qui uobis paremus: eámque duplicem. Nam & nos grauem iacturam fecimus; eo' que maiorem, quòd & il-

la uiuens, salutaris portus omnium fuit, & amplissimum solatium: & nunc tuam excellentissimam & communium rerum inspectricem & curatricem mentem à necessarijs curis auocat, si non prorsus atque omnino, tamen in tanto curarum æstu etiam paruum impedimentum, maximum nauigium Reipublicæ lædit: non secus ac si gubernator in medio pelago tempestate conflictans, inferné fluctibus insurgentibus, superné uerò uentis uela turbantibus, interim & ipse sui muneris oblitus dormitet, ut nihil iam sit reliquum quod prohibeat, quò minus nauis in fundum maris demergatur. Quamobrem ut nihil aliud te moueat, saltem propter subiectas tibi urbes, mœrore alijs mandato, solitam tibi & Imperatoriam magnificentiam retineto. Imitare defunctæ illius generosi animi constantiam, quæ propter ardentem Dei amorem, quem clàm animo suo longo iam tempore, ex quo parentum opinionem deposuerat, fouit, & ornatui Imperatorio & rebus omnibus antepositi: tui charissimi, quem' que toti terrarum orbi præponebat, oblita, ad Deum accurrit, ad Imperatorem & maritum accurrit: non quia maritus fuit, sed quia per illum ad ueram religionem perducta fuerat. Quod si nulla uetitati fraus facienda est, ad patrem Imperatorem accurrit, qui ei ueræ doctor religionis fuit: qui primus illam inde, ut nitentem rosum ex asperis sentibus, elegit, & ut aurum purum ex adulterinis metallis effodit, o nnilithargyro & cholobaphino relicto. Quòd si illius constantiam imitari non potes: at ueterum Imperatorum plerosque imitare, quos cum longo interuallo humanitate & clementia erga delinquentes uincas, etiam Imperatoria constantia uincito, duabus de causis: ut ex pulcherrimo & maximè uario insignium bonorum tuorum peplo, etiam hæc emineat, uelut inter eximios flores, flos insignis, & inter pretiosas gemmas gemma pretiosissima: ut perfectè bonis omnibus cumulatus in eorum qui ante te regnarunt serie tantum excellas, quantum inter colores purpura, & sol inter sidera. Age uerò restitue tuorum auribus sermonis tui diem: oculorum serenitatem, uultuum nostrorum caligini. Discute animorum nostrorum tempestatem, hilaritatis tuæ radijs. Accommoda festiuitati solitum & tranquillum risum. Omnibus exemplar esto, ut aliorum bonorum omnium, ita etiam tolerantiæ malorum. Nos uerò cum Græcos nonnullos ea ualde gloriatos audiamus, erubescemus, alijs omnibus uirtutibus longè præstantiorem Imperatorem nacti, una hac re illum superari. Quapropter

πάμπολυ λιμὴν τῆς ἐπαρχίας πᾶσι ὅλοις ἱκανὸν σωτήριον καὶ παμμεγέθης σύνοψις. τὸ δὲ μᾶλλον, ὅτι καὶ σοῦ τὴν βασιλικωτάτην, καὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων ἀγχίνουν τε καὶ ἐπίσκοπον νοῦν, τῶν ἀναγκαίων σοι ἀπασχολῶν φροντίσιν. ὃ δὴ μὴ καθάπαξ καὶ ὡς ἐπίπαν ἀπερεισμόν, ἀλλ' οὖν γε πάντως τι ἐμπόδιον, μέγιστον τῇ τῶν πραγμάτων ὁλκάδι γίγνεται βλαβόν, καὶ παρακλυσιον, ὥσπερ αὖ ἐν τῇ κυβερνήτης, χειμῶνος γε μέσου πελάγει τυχὸν, κάτωθεν μὲν τῶν κυμάτων κατὰ τῆς νηὸς ἐπανισταμένων, μεταξὺ καὶ αὐτὸς τῆς παραλυτικῆς ἐκλαθόμενος ἀθυμοτέρας, ὡς μηδ' ὅπως λοιπὸν τὸ λυσιτελοῦν, αὐτανδρον τῶν ναῦν αὐτίκα μάλα βυθισθησόμενον, δι' ἀνθρώπους θελόντος κατασβῆναι. ἔσθ' ὡ μή τι ἄλλο, ἀλλ' οὖν διά γε τὰς ὑπηκόους τῶν πόλεων, ἃ τῆς λύπης ὄψε ποτὲ ἀναφύσησιν ἄλλοις παραχωρείσης, σαυτοῦ τὸ σωφρόν καὶ βασίλειον μεγαλοπρεπὲς ἀπόθησον. μίμησαι τὴν ἀπελθοῦσαν ἐκείνης γενναίας ψυχῆς τὸ εὐέρωτον, ἣ δὴ σὺν πόθῳ τοῦ θείου ἀναπύστους ἔρωτας, οὓς ἀπορρήτους ἔλεσκεν ἐν καρδίᾳ πάλαι πολλοῦ ἤδη τοῦ χρόνου ἀφ' οὗ τῆς τῶν φρενῶν * διέλυσεν ὄψεως αὐτῇ, ὠθλαδομένῃ μὲν σώματι, ὠθλαδομένῃ δὲ ὄψει καὶ νοΐ, καὶ τὸ παίσιον ὑπερφέρειν ὠθλαδομένῃ σὺν τῷ ἀληθεῖ, ὃν κόσμον ἐκείνη πᾶς οὐκ ἐπαρκῶν αὐτάρκως, ἔδραμε μὲν πᾶς θεόν. ἔδραμε δὲ πᾶς τὸν βασιλέα συζυγίᾳ, οὐχ ὅτι σύζυγον, ἀλλ' ὅτι δι' ἐκεῖνον ἦν τὰ τῆς ὀρθοδοξίας ἀνέδην πλατυσμοῖς ῥάκεσι νάμασι. καὶ εἰ χρὴ μὴ λυμαίνεσθαι τῶν ἀληθειῶν, ἔδραμε πᾶς τὴν πίστιν καὶ βασιλίσσην τῆς ὀρθοδοξίας αὐτῇ καπεκάπτε διαδόκιμον. ὃς τῶν ἐκάλυπτεν ἐκεῖνον ὡς ῥόδον λεπτῶν ἐκ πικρῶν ἀκανθῶν ἐξελίξατο, καὶ ὡς χρυσὸν καθαρὸν ἐκ μικτῆς ἀλλαγῆς διεδήλωσεν αὐῳρύξ, πᾶν ὅ τι λιθαργυρώδη καὶ χολοβαφῶδες ἐκεῖνον ἐκ κατελιπών. εἰ δὲ τῶν ἐκείνης οὐκ ἔχεις μιμήσασθαι παρθένιον, ἀλλ' οὖν τῶν πάλαι βασιλέων οὐ πλείστους μικτὸν πολλοῦ τοῦ διὰ τὸν θεοῦ νικῶν φιλανθρωπίᾳ καὶ ἐπιεικείᾳ πᾶς οὖν παίοντας, νίκησον καὶ τῇ πᾶς τὰς λύπας βασιλικῇ καρτερίᾳ, δυοῖν οὖν οὕνεκα· ἵνά τι τοῦ παλαίσματος καὶ ποικίλου σου πέπλου τῶν μακρῶν ἀγαθῶν, καὶ ὅσον καλὸς ὑφήρπασε καθάπερ φοῖνιξ ἄνθος ὁράσιμον, ἐκλάμπῃ λίθος πολυτελὴς ἐν λίθοις ἐμφρονέστερος· καὶ ἵνα τελέως τοῖς ἄνω βείλῃ κρείττων τῶν πρὸ σοῦ βεβασιλευκότων αὐτὸς ὑπερέχῃς, ὡς γὰρ τοῖς χρώμασι πορφύρα, καὶ τοῖς ἀστράσιν ἥλιος. φέρε τοίνυν ἐπίδος τὸν τῆς γλώττης ἡμῖν τοῖς τῶν ἐπαινῶν ἀκροᾶς, τὸν τῶν ὀφθαλμῶν δύσιν τῇ τῶν ἡμετέρων ὄψεων ἡμέρᾳ. ἀνάπλασον ἡμῶν τὸ φῶς τῆς τῶν χαρίτων χαρᾶσα τοῖς ἀστίσι τὸ σὸν ἱλαρότητος. χρῆσαι τῇ ἑορτῇ τὸ σωφρόν, καὶ γαλήνα μειδιάματος. γρὰ πᾶσιν αἰχίστυπον, ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις καλοῖς, ἔτι καὶ τῇ τῶν ἀγαθῶν κατασείᾳ. ἡμᾶς γὰρ καὶ τῶν ἄλλων ἴσην ὃς ἀκούοντες ἐν τούτῳ μάλιστα φιλοτιμούμεθα, ἀνεχωρεῖμεν ἄν, εἰ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν εὐεσθείαν πλεῖον ἐκείνην ἀφιγνώσκοντες πλατύσαντες βασιλέα, ἐν τούτῳ μόνῳ τὰ δεύτερα φέροντα βλάπτεσθαι.

Achillis

πόμεν. ταῦτ' οὖν κἀμὲ τὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἐκάνε πρὸς τὰς λύπας ἀπῃδόμενον εἶος ἀποτρυφήσωμεν, καὶ πρός γε τὰ μακρόνους ἀληξάσθου, μίμησαι τύπτων τὸ σκληρόν. μίμησαι οὖν πρώτους βασιλέας τε καὶ στρατήγους, ὁπόσοι πᾶς τὰς αὐτοπέλυς τύχας οὐδενὸ ἀγθομένης ἐπιτηδέχησαν. μίμησαι οὖν πάλαι βωμαίων τοὺς καίσαρας, οἳ καὶ αὐτοὶ τῶν τοῦ χρόνου λανθῶν ἀπολειπόμενοι, ὧν τὸ σωφρόνως φρονεῖν μετὸ ἐκστρήσησαν. καὶ τί δεῖ παραδειγμάτων ἀλλοτρίων; μίμησαι σαυτόν, ὁπόσους πολλάκις ἐφόρεσας ὁ τοῖς ἄλλοις ἄλλοις ἐπαπειλοῦσί σοι λυπηροῖς. πῶς πολλοῦ πολλαχόθεν πολλάκις ἀναζέσαντο κλύδωνο, ἀκλόνητον καὶ ἀπῆγον διατέλεσας τὴν ψυχλὴν, ὥσπερ οἱ βαθεῖαν ἔχοντες ἀσυχίαν; πῶς πολλάκις ἤδη τ' ἐπηνέσω ἁμαρτημάτων, ἄκλως ἀπερκτίου τὸν τοῦ θυμοῦ ῥύμλιν εἰς ὀργὴν κινμάτων ἐγκρατὴς ἐθελίντων, οὐχ ἁπλόος πώποτ' ἀλλὰ γρηγορέστατος χρώμενο, καὶ σωίσει ψυχῆς, αὐτὸ τὸ κολάζειν τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἐπίλασκες μὲν τὸν θυμὸν; τοῖς δ' ἁμαρτάσασι τὸ σωφρὸς παρίχες ζηλωτόν; ταῦτα δὴ κρατοῦντά σοῦ ἀναμιμνησκόμενο, μίμησαι σὺ σαυτόν, ἵνα καὶ ἡμᾶς, ὁσέπω καὶ ἀπ' ἄλλα τᾶ γλώσσα παρακόντες ἐλευθερίαν, ὕστατος παρὰ τὰς σὰς τῶν ἐγκωμίων θαλάσσας πλαγίζειν ἀφῶμεν αὐτόν. κἀκ ταύτης ἀνθολογοῦντες τὸν σὸν ἐγκωμίων τὸ κρέπτρ, εἰφανῆ σοι δημιουργῶμεν ἐκάστων, καὶ εἴως οἱ τῆς σοφίας κρατῆρο ἀναχεόντες ἐς μακρὸν ἄλλους ἀθανατίζουσιν. ἐγὼ δ' ὑπὸ μέλε σοφοῦ τε καὶ φλιάρτο πόθε κεκόμενο, πλημμυρήσω ἰχνοσόμενος ὡς λόγω. σὺ δὲ μοι σύγγνωθι ὀφέτε αὐτοκράτωρ, τῷ σωφρὸ καὶ τοῦδε φιλανθρωπίᾳ στεχόμενο.

Achillis & Alexandri Magni mollicie in dolore ferendo repudiata, constantiam eorum imitare. Persicos Reges & satrapas imitare, qui aduersæ fortunæ non cesserunt, sed fortiter restiterunt. Imitare ueteres Romanorum Consules & Cæsares, qui & ipsi temporum uices experti, ueterem animi constantiam tenuerunt. Et quid alienis exemplis est opus? Teipsum imitare, ac talem te præbeto, qualis antehac in uariis casib. extitisti. Quoties in maximis tempestatibus incōcussum animum conseruasti, non aliter quàm qui summa tranquillitate uiuunt? Quoties subditorum tuorum peccatis uehementer irritatus, iram uicisti: nec unquam affectui cessisti, sed animum tuum quàm illos fortiter ac prudenter castigare maluisti, & solita clementia pœnam meritis ignouisti? Hæc nunc per occasionem recordatus, ipse te imitare, ut & nos (ne longum faciam) omni libertate linguæ permissa, laudum tuarum pelagus facilè transmittamus: & ex omnibus bonis tuis, præstantissimis quibusque delectis, coronam tibi concinnemus immortalem, qualem sapientiæ crateres in omne æuum conflant. Ego uerò uehementi & ardenti desiderio uictus, liberius uerba feci. Tu ergo mihi ueniam dato, diuinissime Imperator, solita etiam hic humanitate tua usus.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΡΩΜΑΙΩΝ ἐκστρατείας τοῦ συργιάννου καὶ τῶ ἰμράλη.

DE SYRGIANNIS ET Cralis aduersus Romanos expeditione.

ΠΡΟΣ δ' ἐπειδὴ, ὁ μὲν κρέκλης σωίδρισε τὰς δυνάμεις. ὁ δὲ συργιάννης λαθραῖα διεπέμπετο γράμματα πανταχῆ τῆς ῥωμαίων ἀγομένης, ἐξεμάθο ἐκ τῶν ἐμέρᾳ χώρας τῶν τριβαλλῶν, καὶ διελαβών πᾶσαν παράλιον καὶ μεσόγαιον πόλιν καὶ χώραν ἄχρι βυζαντίου. ἐφ' οἷς γᾶς τε ἐπιφρᾶτο κληροδοσίας, καὶ χρημάτων χάριτας, καὶ ἀξιωμάτων ὑπεσ'ώσεις, καὶ ὅσα ἐπὶ τούτοις ὄμοια. ταῦτ' οὖν καὶ μερικῶ παίσας καὶ χύσας πᾶς αὐτόν, καὶ τοῖς γνώμαις ὁλοχερῶς αὐτῷ προσετίθητο, καὶ χράμασι καὶ γράμμασι τῶν ἀπόντων κεκίνηκεν ὄφελον. ὁ γε μὲν βασιλεὺς πάλαι εἰδὼς τὸ αὐθρὸς πφύσεως, καὶ τῶν πρὸ τὰ πολλὰ ἐξυπτέλλων ἐγχύσεων, σφόδρα ἐδεδίει περί τε ἑωυτοῦ καὶ τῶν ὅλων, καὶ δρασικωτέραν τὴν αὐτοῦ φύσιν ἐνόμιζεν ὄφελον, ἢ σκυθῶν καὶ παίντων φαίνει ἐθνῶν. πᾶς μὲν γὰρ τὰς τῶν ἀλλοφύλων ἐχθρᾶς φάλαγγας αὐτοτάξιαν ἔχειν αὐτὰς ὁμοφύλους πόλας, φυσικῶν ἐχούσας καθάπερ πᾶς ἐκείνους ἀπίχθειαν ἐκ τῆς διαφορᾶς τὸ συλάσματο. ἃ δὴ τὸ ὁμοφύλων συνόθους μάχη, καὶ τοιούτων ἐκ βάθρων αὐτοτρόπων τῶν ἐλπίδα, καὶ συνέτριβε μάλα σφοδρῶς πᾶσαν τοῦτον

Syrgiannes Romanos ad defectionē solicitat

Imperatoris solicitudo.

nes

nes perturbabat, adeò ut hostiles flammas tantum non terra mari que in ipsius palatij fores grassantes cerneret. Quare animum despondebat: & tamen ea curabat, quæ poterat, omni sua spe in Deum collocata: quod ei semper in more positum ac familiare fuit, in maioribus præsertim calamitatibus. Ae primùm turribus maximis palatinas aulas & portas munijt, & magnam frumenti copiam inuexit, qua cum præsidijs longo tempore, si esset opus, sustentari posset. hostilem enim fumum ad ipsum usque palatium penetraturum putabat. Deinde in Macedoniam abiturus, ut sua præsentia eos qui defectionem spectabant, in urbibus terreret: patriarchici solij post Esaiæ obitum Ioannem Apris oriundum, Imperatorij collegij tum sacerdotem, successorem deligit: cuius fidei, Deum testatus, in maximo diuini uerbi Sapientiæ templo, coniugem & liberos suos mandauit, ut eorum curator & custos post Deum esset, si quid fortè respublica detrimenti cœpisset. His actis, properè in Macedoniam contendit, nullo secum adducto exercitu. Iam enim omnes suspectos habebat, præter fidelissimos domesticos suos, & magnum Domesticum Cantacuzenum, quem eius studiosissimum & amantissimum, cæteris uerò omnibus comem & hilarem, tempus declarauit. Sed cum necessitas, ut aiunt, ingenium excitet: post multas cogitationum ambages, tandem etiam Imperatori in mentem uenit, astum & dolum hic quoque, ut plerunque soleat, aperta ui longè efficaciorem fore, in bellicis præsertim tumultibus: simúlque ad ueterum res gestas animum retulit, quemadmodum Darius per Zopyrum inuictam Babylonem facilè cæpisset: & Antigonus Alexandri successor potentissimus, sæpe artibus Eumenis uictus, qui & ipse ex Alexandri disciplina prodierat, ingenio, usu rerum & celeritate illustris: ab eoque forsitan non modò regno, sed uita etiam spoliatus esset, nisi eminus fraude ac dolo uirum sustulisset. & ut ante hos Athenensis Themistocles magnam illam Medorum classem, alioqui insuperabilem, callidis uerbis & dolis profligasset. Imperatorem autem in hanc curam intentum, senator quidã Sphanzes Palæologus adit, & sine arbitris alloquitur. illòque opes & honores pollicente, uicissim cædem Syrgiannis pollicetur, fuga simulata. Non multis diebus pòst, fama circa Thessalonicam spargitur, ubi tum agebat Imperator, Sphanzen Palæologum omnib. iumentis suis uenditis, ad Syrgiannem plenis manib. transfugere. Quo Imperator audito, ignoratiõe simulata, & ædes eius publicauit, & uxorem ignominiosè per forum traduci

Imperator insidias Syrgianni comparat.

Sphrantzæ siue Francisci Palæologi insignis perfidia.

τύπου διαίσωσε, καὶ μόνον οὐκ ἐπὶ τῶν βασιλείων πυλῶν τὸ πολίσμα ἐκλιπεῖν σῦρ, σφοδρῶς ὑφὴψ παντεχόθεν ἰσχυρὸν καὶ θαλερόν. ὅθεν καὶ ἀπηγόρευκε μὲν ἐπιμέλειαν σῴζων ἅμα, ὅσην ἐν ἀνθρώποις, ὅλως ἀναρτήσας ἐν θεῷ τὰς ἐλπίδας. ὁ δὲ σώζεσθαι αὐτὸς πᾶσιν ἀεὶ, καὶ ὡς ἁπάσῃ σωίσουσι καὶ σωίσειν, καὶ μάλιστα γε ταῖς μείζοσι συμφοραῖς. τὰ μὲν οὖν πρῶτα πύργοις μεγίστοις ἀχύρωσε τὰς βασιλείους αὐλὰς καὶ πύλας, καὶ σίτου πλῆθος ἀφθόνου εἰσεκόμισε δι' πλείονος τοῖς τε φρουροῖς, καὶ αὐτὸς ὁ δι' αὐτῶν. ἀφίξεσθαι γὰρ ἔχει καὶ ἐν τοῖς βασίλεσι πρὸς αἰσθόμενος τὴν πολέμιον καπνόν. ἔπειτα μέλλων ἐκπαίσειν εἰς μακεδονίαν, ἵνα τῇ παρουσίᾳ φοβάσῃ τοὺς λάθρᾳ ταὐτοῖς βουλευομένους γε τοῖς πόλεσι, δι' ἐπιστολῆς τὸ πατριαρχικὸν θρόνον μετὰ τοῦ ἱεροῦ τελοῦντος, ἰωάννου τὸν ἐκ τῆς πόλεως ἄπαν κατέστησεν, ὃν ἰφ' ἑαυτοῦ καὶ τοῦ παιδὸς τὸ βασιλικῶν κλήρου τυγχάνοντα. ᾧ δὴ καὶ ὑπὸ θεῷ μέγιστον παρακελεύσει φρόνημα ἐν μέσῳ τῷ μεγίστῳ πάσης τοῦ θεοῦ σοφίας τοῦ τε σύζυγον δίκαιον καὶ τὰ τέκνα, ἱκέτευσεν ἅμα καὶ φύλακα τοῦτον ὑπομεῖναι μετ' αὐτῶν διὰ παντὸς παρακελευσάμενος ἐπ' αὐτοῖς, ἅ τινα τῶν ἀδοκήτων τοῖς κοινοῖς ἐνδυναμοίης πράγμασι. ταῦτα διαπραξάμενος, ὅλῃ σπουδῇ τοῦ εἰς μακεδονίαν ἔλαυνε, μηδ' ὁτιοῦν ἐπιγράμενος. ὑποπτεύσας γὰρ αὐτὸς ἂν ἑαυτὸν καλέσειεν, τελῶν μόνων τῶν πιστοτάτων οἰκειακῶν, καὶ τοῦ μεγάλου δομεστικοῦ τὸ καντακουζηνοῦ, ὃν γὲ τοῖς μάλιστα σύμπαντων τε καὶ ὁμόφρονα αὐτὸς τε ἔφυσεν ὁ χρόνος, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἱλαρόν καὶ χαρίεντα. ἐπεὶ γὰρ μέλλων ἐφορμᾶσθαι ἡ ἀνάγκη δόξασα πολλαχῶν, ὅσπερ εἰς γόνιμον ὀφθὲν καὶ αὐτὸν βασιλέα διὰ πολλῶν ἀναμέσου τῶν λογισμῶν, ὡς οἰκονομίας πρόπτει, καὶ δόλου ἐγκυμονοῦσα μηδενὸς, πολλῷ γε τοῖς τῶν ὅπλων βίαις ἀνυσιμώτερον καθιεμένοις τὰ πλείω τῶν ἔργων, καὶ μάλιστα εἰς ὁπόσα δορίξοους πλουτοῦσι πολίσματα. καὶ ἅμα εἰς τὴν τῶν πολεμίων αὐδρῶν πρόξυσε ἀνάγκην τοιοῦδε λογισμοῦ, ὅπως τε λαρᾶς ὁ μέλας ἅμα ζωπύρου ἔφασκε τῷ ἅμαχον ἅλα βαβυλῶνα, καὶ αὐτίγονος τῶν ἐλιξαλέξανδρου ἅμιλλαν ὁ κρείττων πολλάκις καταπαγεὶς ὑπ' ἀνδρῶν, οἳ τὰς ἐλιξάνδρου πελαίστρας ἐν καὶ αὐτοῖς, εἰ γένοιντο ἐκ γυμνασίου σοφιστοῦ, πάλαι ἂν αὐτοῖς διαπεπτωκότα τὸ ζῆν ἀπολιπόντων, ὡς μὴ δόλοις πεῖθοιθο καὶ λαθραίοις ὠθισμοῖς τὴν αὐθαδεστέραν. καὶ πρό γε πάντων ὁ ἀθηναῖος θεμιστοκλῆς τὸν πολὺν ἐκεῖνον στόλον τῶν μήδων λόγοις οἰκονομικοῖς καὶ δόλοις κατεπροτώσατο, μὴ δυνάμενον ἄλλως. ὁ δὲ δὴ βασιλεὺς σκιαμαχῶν πανταχῇ, πρὸς ὁσίους τὴν ἅλωσιν σύλλογον σφραντζὴς ὁ παλαιολόγος, ἡγεμὼν ἐκλαβών, λάθρᾳ κομιδῇ τοῦτο πρὸς τὸν βασιλέα πέμψαντα φροντίσων. καὶ ἐπιχρυσῶν τῷ βασιλεῖ πλεῖστα καὶ δῶρα, αὐτομολεῖν, φυγὴν ὑποκρινόμενος, φοβούμενον τὴν συρεκούσιον. ἃ πολλὰ παρὰλογον ἐκείνῳ ἐμήχανα, καὶ φίλον ἅμα καὶ δεινὸν ὄντα τοῦτο θεσσαλονίκῃ, ὥσθ' ἁπαξαπάσῃ ὡς τὸν καὶ τὸν βασιλέα, ὡς σφραντζὴς ὁ παλαιολόγος ἀφηγγειλάμενος πάντ' ὅσα ὑπέρχον αὐτῷ βουλεύματα, βεβιάσαις χθονὶ αὐτόμολος οἴκαδε ἐκπλήξ ἐς τὸν συρεκούσιον. ὅπερ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, καὶ τὴν ἀγνωσίαν ὑποκρινάμενος, πέμψας τὸν τε οἶκον ἐδημεύσεν, καὶ τῷ σύζυγι πληγὰς ἀτίμους διὰ τῆς ἀγορᾶς

ἐλαύνει

ἐγχρᾶς ἐπέλθοιεν. ὁ δὲ τὰ μέλιστα ἔτοιμα συρτιάνου
αὐτοπάτορος ἐφοβεῖτο τὸν σφραντζῆν, καὶ
σύμβουλον ἀεὶ αὐτὸν ποιούμενος αὐτῷ· ὃς ἐγεγράφει τῷ
σουλτάνῳ λάθρᾳ πολλάκις αὐτῷ ἐκ τῆς θεσσαλονίκης,
ἵνα τὸν ἔβρωσιν, ὡς ἂν ἐπ' ἀγαθῷ σπεύδοι ἡ σφραντζῆς
ὑπὲρ αὐτοῦ· φοβούμενος γὰρ ἦν τὸν ὁ Δρυϊνὸς ἐπὶ
τοῦτο, ἀπ' ἄρχης ἐγγράφως ἐπ' αὐτὸν καὶ πάνυ φοβερὰ ἐπ' αὐτῷ
γεγραφὼς ἐπιστέλλων τῷ βασιλεῖ τὴν ἱερᾶς πραπίζος, ἡφίνη τῆ
θεοῦ πολιούχῳ μονοτραγίᾳ, συμπορεύεσθαι τῷ αὐ-
τοῦ τῷ λοιπῷ, τὴν συμβασιλεύουσαν αὐτοπάτορα τὴν ἀδελφὴν.
ἐχθὲς γὰρ ὧν πάλαι ἐπὶ θρόνου, τὰ ὅμοια τῇ αὐτῇ ὑπὲρ
τοῦ πορθῆναι, τὴν δὲ ὄρκων ἀπαπλόντα Θ αὐτὸ δίκας
δόντα ὑπὲρ ἁπάντων τῶν τοῦ βασιλέως πάππου αὐθένται
τοῦ τοῦ βασιλέως, καὶ ἐ χρὰ φάναι, Θ θεὸν αὐτὸ ἔπηρε ἐς
θεὸν ἡ ἀθεοφιλία τοῦ τὸ πολυφρενίσαντος αὐτεπιπαγῆ γε-
λημα. ἐφθασε γὰρ ὧν πω ἐρωτῆσαι, ὡς αὐτὸς ὁ τὸ
τοῦ δυνῆ βασιλέως ἁμαρτόντος τι τῇ μάχῃ αὐτοπά-
τος ἦν, καὶ ἡ ἀρχίγονος ῥίζα παύσαν τὸ ἐφεξῆς θερύ-
ξαν. διὸ ὡς ἦλθε μισθῶσαι αὐτὰ ἐκέλευεν τὰς δυνάμεις ὁ
βρέλης, ὥστε τοῦ συρτιάνου λύειν θεσσαλονίκης τὸ-
λαύοντος, τῇ σοφιανῇ πᾶσι χάρᾳ ἐμένετο· ὅπερ μὲν ὁ τὸ συρτιάνου πολίτας
σκλαβωθῆναι, ὅπερ δὲ τῇ τὸ ἀστυχὲς δυλιω-
θῆναι· ἄρα δὲ ὧν τοιαῦτα ἄλγεα. ὁ μὲν τοι σφραντζῆς
μισύαν τὸν ἐλλάνων τῷ βασιλεῖ τὰ δημόσια, καὶ ἅμα
αὐτοπάτορος τοῦ συρτιάνου δυνῶν, πρόφασίν τινα ἐλαμ-
βάνειν ἐπιτήδειον, τῇ πάνυ ἐκβαίνειν. πᾶσιν γὰρ ἦν ἐφ-
σκεν αὐτῷ συμβαίνειν ἐχθρὰ δύο πυθῶ, εἰ πᾶς ὁ τῆς βασι-
λίσσης κηδεστὴς ἐξέπεσε δικαίως τῆς μελίτου, τῇ ἅμα
ἑαυτῷ σφαγήσεσθαι τὸ πᾶν γηρᾶς κινδυνεύων. πο-
λεμεῖ δὲ αὖθ' ὁ πρωτοχρυσόβουλος νικήσας τῇ μεθημέρᾳ τὸ ὄχλου,
τῇ μόνον ἐλπίσι ἐκπεπλῆφθαι. ἐπὰν δὲ ἡμέρα σκότος
πεφάνθαι σφᾶς ἐμοὶ ἐκπλεῖν ἐν τοῖς θεσσάλοις τὸ θεσσαλο-
νίκης, ἵν' ὅταν αὖθις ἐπιστῶσι τὰς δυνάμεις μὴ τὸ
συρτιάνου, ἐκλίπωσί με φόβῳ ὄντα πᾶς τῆς πόλεως
ἐκ τὸ σφαντζῆ, πρὶν γνῶσιν ἐπίλοιπα μοῦσόν τι
πρᾶγμα. ἐπεὶ δὲ ἴσως ἐπὶ πολὺ, κρύον τι πίνειν
θαι. ἐπεὶ δὲ ὑστέρησεν ἐπὶ πολύ, πᾶς τῷ μεσοῦ
νειν; Θ τὸ ζῶν αὐτὸ τε πᾶς τὰς ἔνδον ἐχθρῶν
πύλας ἐκπλεῖν. ἐπεὶ γὰρ μὴ ὑδὼρ ὁ συρτιάνου με-
τὰ γὰρ τὸ πρῶτα τῆ τὸ σφαντζῆ συμβάντα, ἡ δὲ
ἐκ μόνης τὸ φόβου κατεδαλῶν πάντα, τῇ πᾶς δίκαι-
ως ὧν τῇ αὐτῇ ἄδικα πᾶς ἐκλῶν τὰ θεσσαλονίκα· ὁ δὲ τὸ
θεσσαλονίκων δῆμος μετέωρος ὧν ὅλος ταῖς γνώ-
μαις πᾶς ἦν ἐπὶ σφᾶς ὁρμῶν· καὶ μᾶλλον ἐπὶ πλείστῃ
τὰς πύλας ἀνατετάσθαι, ἐκρυπτὸν ἔτερον ἐν δίκῃ
δοκεῖ πᾶσιν· ὁ δὲ βασιλεὺς βαρέως ἀλγῶν ἐμε-
μέλετο ἦ ψυχῇ, τῇ αὖθ' ὅτι ἐπίγνωσιν σωτηρίας λο-
γισμὸς αὐτῷ πρὸς συχνὰ, τῇ ἐκ μέσου ψυχῆς καὶ ζωῆς
καρδίας ἦ θεὸν ἐπιβοᾶτο βοήθειαν. καὶ ναὶ μὴ
ἐλπίδας ἄλλο χρηστὸν τῶν σωθῆναι πᾶς αὐτὸν τὸ θεὸ
φιλανθρωπίαν μεμνημένῳ· ναὶ δ' ἐκγενόμενος λο-
γισμοῖ τῶν αὐτῷ ψυχῇ πικρὸς ἐπιδύσεται. ὅθεν
ἐξ μὲν πᾶς ἦν ταχὺ ἀμφισκόπους ἐπεμπε πρε-
σβύτας πρώτους κατὰ τῶν τὸ σφαντζῆ πειθα-
νάτην. πᾶς δὲ τὸ λαοῦ Θ ἔχοι πρόφρ μᾶλλον τοιοῦτον, ἀφ' ὧν ἐμελλεν ἐλθόντος ἐπιφέρειν τὸ σφαν-
τζῆ, ὡς τοιοῦτόν τι δίδυς ἅμα τοῖς ἀμφ' αὐτὸν, καὶ ἐκπλεῖσαι τῶν πρίσλω ὧν τὰ ἦν Βυζαντίων βασιλεῖ.

ὡς δὲ

iussit. quę res potissimùm effecit, ut Sphanzi Syrgiannes crederet, & fidelissimũ consiliarium iudicaret: adeò ut cum familiares sæpe Thessalonica & Berrhœa ad eum scriberent, euueret Sphanzem, qui malo animo & eius occidendi causa adesset, nihil eorũ literis moueretur, sed sanctissimo iureiurãdo, eoq; scripto, ab illo ante sacrã mensam accepto, cum sacerdotes diuinã mystagogiã celebrarẽt, desinceps eius cõsuetudine & familiaritate sine ulla suspiciõe & metu uteretur. Oportebat eñ eum tandem aliquando similes facinoribus suis pœnas luere, & iureiurando captũ & ipsum, quemadmodũ seniorem Andronicũ, ac potius ipsum Deũ (siquidẽ periurũ ad Dei contemptũ refertur) fefellerat, interire. Supra eñ diximus, eum dissidij & pugnę duorum Imperatorũ autorem uel in primis extitisse, & primum ortum eorũ tumultuũ omniũ q; post secuti sunt. Aestate uerò iam media, Crales cum suis copijs Syrgiannẽ sequitur, relicta Thessalonicã petentẽ, leui opera interfectis urbib. & puincijs in deditionẽ acceptis, partim desiderio ueteris administratiõis Syrgiãnis, partim uastationis segetũ metu. Tempus eñ erat messis erat. Cęterum Sphanzes Imperatori quid ageret nũciaturus, simulq; Syrgianni nõ suspectus esse uolens, callidissimo & mirifico cõmento illum aggressus, se cum duob. cubiculariorũ principib. pepigisse ait, qui affirmassent, se data opportunitate Imperatorẽ occisuros. Eos igit cõmonefaciendos esse conuentorũ. Sic potestate data, Imperatori quid ageret significat: quę erãt huiusmodi. Deesse sibi facultatẽ, simul & facinoris patrãdi, & uitę cõseruandę. Magnã eñ Syrgianni turbã noctu atq; interdiu circũfusam esse, neq; unquã relinqui solum. Esse igit milites aliquot speculatores in suburbijs Thessalonicę colloeãdos, qui se è castris in urbẽ fugientem exciperẽt, priusquã cognitus re infecta periret. Cum eñ turpe sit, mansisse diu, uacuumq; reuerti: multo esse turpius, mansisse diu, ac nõ modò nihil gessisse, sed etiã ad inimicorũ portas interfici. Cęterũm cũ Syrgiannes cũ Cralis exercitu, pgrediens, solo nomine suo facilè omnia subigeret, & iam Thessalonicam aggressurus putaret: populus animo fluctuans, eum apertis portis sine ullo labore accipere cogitabat. At Imperator uehemẽter anxius, & desperatione plenus, ex animo & feruẽti corde diuinã opẽ implorabat: ac modò spẽ bonã, diuinę erga se liberalitatis memor, cõcipiebat, modò desperatione uehementer angebat. Misit tamen triginta speculatores extra mœnia, ut à Sphantze denũciatum illi fuerat. Ante portam uerò unam triremẽ celerem habebat, in quam, si Sphantzes re infecta redisset, se conscensurus statim cum suis erat, & Byzantium rediturus.

ὡς δὲ

Sed cum hostiles copiæ propius accessissent, & ad sexaginta stadia castris ab urbe positis, postridie oppugnaturæ mœnia uiderentur: Sphantzes conatu suo desperato, fugam omnino cogitat. & tali causa quæsita, Syrgiannē de more conuenit: se paululum extra castra proditurum, ad spectanda mœnia, numquid armatis sint completa. At ille nihil suspicatus mali: Abi, inquit, sequar & ipse. Præcedit igitur Sphantzes, cum duobus famulis funesti consilij conscijs: Syrgiannes uerò solus sequitur, Deo nimirum sanam illi mentem tum adimente, cum se rerum potiturum somniaret. Vt autem circiter duodecim stadia á castris discesserant, illi cōuersi, cum id quod uehementer exoptarant, à fortuna ultrò suppeditatum esset, gladijs illum conciderunt: & priusquam quisquam resciret, properè in urbem contenderunt. Postridie uerò Crales re desperata, Imperatori petenti pacem dedit: cum eoq; egresso collocutus, muneribus quibusdam acceptis, domum se recepit.

DE EPISCOPIS QUI *Papæ nomine in urbem Imperatricem disputandi causa uenerunt.*

ALtero anno duo episcopi, uetere Roma à Papa missi, uenerūt, ut de pace & concordia Ecclesiarum disputarent. Ac statim uidere erat multos è populo studium præ se ferre, sed non secundum scientiā, ac temerè & inconsultò loqui, atque ipsum patriarcham ad disputandum urgere. Is uerò cum nec linguam dicendi exercitatione instructam haberet, & suos episcopos maximam partem indoctissimos esse cerneret: tergiuersabatur ille quidem, sed quomodo populi tumultum sedaret nesciebat. Quare & nos in id certamen mittendos putabat, qui linguam exercitatam haberemus, quamuis in sacrum Catalogum non inscripti essemus. Ego uerò primùm uehementer urgebam, ac monebam ut taceret, & magnam grauitatem atque animi altitudinem præ se ferret, Latinorúmque postulationem contemneret. neque enim disputatione esse opus. Sed cum rursus cogitarem, silentium non ferè suspicione carere, sed in exterorum animis uarias & multiplices cogitationes excitare, eorum præsertim qui linguæ imperare nescirent: patriarcha & quibusdam primarijs episcopis seductis, meam sententiam ad hunc ferè modum exposui.

CON-

ὡς δὲ ἐγγύς που ἀφίκοντο, καὶ ἐσκοπεῖτο ἀλίσκεσθαι τὸ πεδίον οὐ πόρρω τοῦ ἄστεως ἑστῶτα, ἐπὶ δεξιὰ ὄντα καὶ ὃν ταχεμαχίαν τῇ ὑσπλίᾳ κατεσκευάσατο, ἐκφεύγειν ὁ σφαντζῆς, τῷ δεμνίῳ δῆθεν πλησίον τοῦ τὸ ἐκφοβῆσαι μᾶλλον ἐπόντα καὶ ποιῶν τι νέ πλασάμενος πρόφασιν, πρίσσεσθαι δὲ αὐθαδίᾳ τοῦ συργιάννη· καὶ βουλευόμενοι φυσιπαρεβίαζε τὸ σκοπεῖν μειρὸν κατεσκευάσθαι τὰ τεῖχη τοῦ ἄστεως, ἢ ἀπλισμένους αὐθρώπους ἔπι τοιαυτομάχαις. ὁ δὲ μᾶλλον τὸν λόγον ἐκκαυτοπλάσας τοιοῦτος, ἔπιθι, ἔφη, ἵνα μὲ καὶ αὐτὸς· καὶ πόδα μὲν ὁ σφαντζῆς ἅμα τοῖς δυσὶ θεράπουσιν, οἱ τὸ φονικὸν ἦν αὐτοῖ συνειλόχασαν σκῆμμα αὐτῷ. ἔπιτο ἡ μάθ' ὁ συργιάννης, τὸ θεῖον σφάλαντος οἶμαι τὴν τότε σωτηρίαν, ὅτι μὴ λίαν τὸ πεῖθ' ἄλπιδος ἦγεν. καὶ ὡς δ' ἀπέλιπε τὸ στρατόπεδον ἐπίσεσθαι, γραφῆς ἐκεῖσε, ἢ ἐλόντες παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα βάδιον ὑπὸ τῆς τύχης τὸ σφόδρα ζητούμενον κατεσκεύ, κατέκλεψαν πυκιαίτερος τῆς ἕφεσι· καὶ ἄλλοις περὶ αὐθαδίας πρὸ τοῦ στρατοπέδου, ἤγετο ταυτοῖς θωπεύσαντες ἐν τῷ ἄστει. ὁ δὲ Κράλης ἀγγοὺς, τῇ ὑσπλίᾳ ταυτοῖς πᾶς τὸν βασιλέα αὐτόσαντα τιμπάνοι, καὶ ἀμέλησον ἐξιόντα, καὶ πᾶσα πρὸ αὐτοῦ λαβεῖν, εἰ κε δι' αὐχένος· καὶ ἐπ' ἐμοὶ δὲ δι' οὗτος ὁ τούτοις ἐπιβάλλετο.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΠΠΑ ἐπισταλμένων τῇ βασιλίδι σὺν ἐπισκόποις διαλέξεως ἕνεκα.

ΩΔ' ἐφεξῆς ἔτει, ἄνωθεν ἐκ Ῥώμης πάλαι ἐπίσκοποι δύο, ἀπεσταλμένοι παρὰ τοῦ πάππα, διαλεξόμενοι περὶ τῆς εἰρήνης καὶ ὁμονοίας τῶν ἐκκλησιῶν. καὶ δὴ οὗτοι ἐδόκουν πολὺς τῆς πόλεως ζῆλος μὲν λαμβάνοντες, ὃ πρὸ ἐπίγνωσιν δή, ὡς πρόχειρόν τινα ἐκ παλαίου πεπαίοντες γλῶσσαν, καὶ πρός γε ἐπισταμένους καὶ αὐτὸν γε τὸν πατριάρχην διαλέξει. ὅθ' ὅτι τὴν γλῶσσαν ἔχον ἀκριβεστάτην ἐκ Ῥώμης τὸν λόγον ἀκούσεως, καὶ ἅμα τοὺς πλέους τῆς πόλ· αὐτὸν ἀδιστόπως ἅμα δὲ συζῆτας πλέοις κατανοῶν, ὑποτίμητο μή, ἐκ ἔχει δ' ὅπως ἀναχαίτισε τὸ δίκαιον τῆς δόρυβον. διὸ παρεκελεῦ ἴγνωκει λόγῳ ἐς τὴν παίστιν παρέπεμψε, καὶ ἡμᾶς οὐ ἀπλισμένους μὲν ἴσχοντας γλῶσσαν ἐκ Ῥώμης τὸ λόγου πρὸς κλῆς, ἔφη δὲ τὸ ἱερὸν κατάλογον τυγχάνοντας. ἐγὼ δὲ τὰ μὲν πρῶτα πολὺς ἐγκάμνω, καὶ παραιτοῦμαι σιωπᾶν, καὶ χώματι χρῶσθαι μεγαλοφροσύνῃ, καὶ νοῦν ἐπιγνώμονος μεθόντος ἄξιον λόγου τὴν τῶν λατίνων νομίζοντα περίκλησιν, λόγους τῆς χρείας οὐκ ἀναγκαίους ἀπαντᾶσθαι γίνεσθαι. ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἀνέστειλεν αὐθις ἰώμην, ὡς τὰ πολλὰ ἅμα πλουτῶ τὸ Ῥωμαῖος, ἀλλὰ πολλαπλοῦς καὶ πλουσίους ἐκ λόγους ἐλεεινὸν καὶ ἀνάξιον τῆς ἐμοῦ λογισμούς, καὶ μάλιστα τῆς παιδιᾶς οἱ γνώμῃ καὶ γλῶσσαν ἐσκεψαν ἀπαλλάττειν, ἐκπλεῖν ἰδίᾳ τὸν τε πατριάρχην καὶ πινὰς τῶν ἀλλογλώσσων ἀδιστόπως, τῇ ἐμαυτοῦ γνώμῃ ἐπιπλέξαμεν, παιδικά τινα διηγησάμενος ὑπ' αὐτῶν.

ΣΥΜΒΟΥ-

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΤΗΝ ἱστορίαν συγγραφοντος γρηγορᾶ.

Ἐμοὶ μὲν ὅτως ἔχει πρὸς τὴν παροῦσαν ἅμιλλαν, καὶ αὐτὸ πρόθυμός εἰμι δηλῶσαι· οὐδὲν γὰρ ἐλλείπει μοι τοῦ ἐπιτηδείου πρὸς, ἐς ὃ γλῶτταν μόνην ἐπιζεῦξαι πρέπει, ἀλλὰ πρό γε τούτου καὶ γνώμην αὐτὴν, ἧς ταύτην οὖσαν καὶ πηγὴν ἡ γλῶττα, καὶ ἅμα χορηγὸν καὶ πρύτανιν τῆς λεγομένης. ἐρῶντι δὲ εὖ πολλοῖς πρὸ τοῦ καιρὸς καὶ ἡ χρεία μηχέλλει πικρὰ καὶ δρασεῖαν πρὸς αὐτὴν τὴν γλῶτταν, μὴ ὅσῳ σφῶν αὐτῶν βελομένοις, ἅμα καὶ οἷς ὑμεῖς λύδοι ἢ τι πρᾶγμα σωφρονεῖτε ἢ πρόφρονα εἶναι δοκοῦσι, λυθῆναι μοίραν μὴ ἡ χρεία καὶ τὸ καιρὸς παρασπάσθ· λαμπτέον λίθῳ εφλόσαν, ἧς ἁπλῶν ὑπὸν τοῖς φαυλοτέροις πᾶχυρὸς αὐτόν. φῶτα γὰρ φίλοσοφίᾳ πρὸ φιλοσοφίας ἄλλως φῶς ὑπάρχειν τῶν ἀνθρώπων, ἧς ὅσῳ κατεχρῆτο ἡ λύπτερίας, ἐπὶ ἢ πρίας ἀπολουθῶν τοῖς πθομίοις ὑβρίσθης ἀνηρατο λιμβῆ, οὐδὲν ἀπαικὸς. οὐδὲ γὰρ ὡς ἴσιχυ ἀληθὲς ἅπασι τοῖς πολίταις, μὰ τῶν γλῶτταν δυνάσθαι καλιστὰ εὖ λαμβάνειν ἀνύσιμον, οὐδ' ἢ λαμβάνειν ἡ γλῶτταν, ἀνὶ ὅτι τις σιωπῆς σάλπιγξ· οὐδὲ ὡς ἀνθρώπου μεγαλοφυτόρ· ἀμοῦ δ' ὁμῶς ἴσ' πλησθῆναι ἀρὶ ἡ αὐτὰ δλαπτᾶν ἡ λύειν τὸ ληρᾶτ· πόφυκος, ἀδ' ἡ παρὸν πᾶν ἅπασι κατασπᾶσθαι ἡ ἰχνὸς μεταστρογ. ὅτι δ' οὐ χρὴ ὑμοῦ καὶ αὖ ὅσοι γε βαθεῖαν αὖλακα σὰ φρένος παρασπάντα πηδαλίοις ἐπομένοις ὁμαῖς, ἢν αὐθαίρετος ἰφῶ κυβιστᾶς, δ' ἄλογ οὖμαι τοῖς ἅπασιν εἶν, δ' λαίσομαι δ' ἡ αὐτοὶ πθύσης. ὥσπερ γὰρ ἀνοῖς σρα τοπίδιν δ' μάχιμ ἐκκαθέρθη, ἡ τὸ ῥόος δύκλοις φλοεσπυίν πνα δεσπᾶν χαρηγᾶ τῶν δυάμων βουλδομένῳ κατᾶς καὶ τἀναντίον αὖδις, ὅτω καὶ τοῦλα ἀ πρὶν κλᾶς ὁμῶ ἡ σωτᾶς ἰσπίφλαι πᾶς δηλῆσαι ἡ ἁμᾶς ἅπαντ ὠφελῶν τῶν φαντίων, ἀνὶ πᾶς ἀκριβῶν ἐρῶν χρῆσθαι τοῖς τῶν κατᾶς δυλογμένων πρᾶσι. καὶ μά μοι λιγίτω τὶς ὡς πλεῖ πολλάκις ὁ μαῖς ἐξυπῶσας τὸ δίοντ· τῶν ὀχυμνίαν τ' γλῶττης ἰσχυσεμώτας, νίκας καὶ προπαίσας ἐλαφίνομαι γεγηθώττα. πρᾶτον μὲν γὰρ ἡ κανόνα καὶ σίδηλον φύσεμίας ἡγᾶσθαι χρὴν ἐπιθυμητὴν πρᾶγμα ἅπαντα οὐδ' ἡ τῶν ἐπηρίσιτηον ἴσῳδι ὁρμῶν οἰκοθεν φθόνον σαν πτὸν τὰ ἡ νικᾶς ἰφόσα, ἀλλὰ ἡ τῶν αὐτὸν παρατεξαμένων μάζον· κακβουλίας, ὕλλω παράδηλον χρεσυγράσας πολλάκις δ' τὸ καιρὸν τῶν αὐτὸν παγῶν δρασύτητ, δ' τῶν τὸ βελτίον· μῖρον ἀπνευμάχθαι δ' ὁρᾶν καὶ φαῦλα, ὥσπερ αὖ πολλάκις τὸ ἡ αὐτὸν πέλων σωτὸν τερον βούλυμα παρλαβὸν καὶ εὖ ὀρθῶς βιβλαδίσθαι δόξαντες. ἐλλὸν γὰρ ὄν[ν]· τὸ μὴ λον· ἐγχωρᾶ καὶ τυχὸν συμβαινεν γίνεσθαι· ἀλλ' ἡμῖν γε τ νομον πεῖσθαι δόκτ χρὴν πηδαλίῳ γεν καταφρονοῦντ κατάλογον· ἐ μάλιστ' ναῦ, ὁπόταν πρὸ τὸ ἡ δυσεβίας ἱρᾶτος τὸ πολέματα δηκυκλῶν δύνται. τὸ δ' γὰρ ὕπνος πηλίκον συμβαλόσαν ἐ συμφθορὰν φύσεσι, καὶ τῇ παρόντ χρόνῳ ὅσον ἴξεσι καὶ αὖτος σωσασφιγκᾶν. ὁ δ' ὀρθὸς ὁ μὲ, σωτᾶν λάπτητα. οὐδὲ γὰρ νομοθετόσπτος ἅπαξ, οὐδ' ἐκφαστικῶς τὰ ἁμετρα λίθῳ δόγματα. ἀλλ' ὥσπερ πόλεως τοῖς ἀσυκρατουμένοις ἰγγυτο πόλεσιν, ὅτω καὶ ἡμῖν φαίνεται τὰ τῆ διανοίᾳ πθος τὸ παρὸν ὑβρηρίχεται σωσασφῶν ἰσθῆς δίκαιον.

ἃ τότων

CONSILIVM AVTORIS.

EGquidem ad hoc certamẽ ea ſum alacritate, itaque paratus, ut nõ modò linguam, ſed animum enam, radicem & fontem huius, ſimúlque largitorem & moderatorem orationis, exacuerim. Cum autem pleroſque, priuſquam res poſtulet, audacter & magnificè loqui, & in ea eſſe opinione uideam, ut & tempora & res ipſas ad ipſorum arbitrium accommodare ſe oportere opinentur: uereri mihi ſubit, ne, ubi res & tempus poſtularit, deſertorum ordinum rei, arma ultrò aduerſarijs tradant. Nam ubi ambitio imperitiæ alumna, omni importunitate abuſa, modeſtiæ limites inuaditubi etiã eum ſequi exitum qui proœmijs repugnet, non eſt mirandum. Neque enim illi cogitant, non linguam temporibus, ſed tempora linguæ moderari: neque quenquam tuba Tyrrhena uocaliorẽ eſſe: tamen illam quoque unã cum aeris ictu conſumere & amittere ſuam oblectationem, nec ullum relmquere ſui poſt ſonitum fructum. Non autem committendum eſſe prudentibus, ut ſubito motu ac temerario incitati, ultrò ſibi periculum accerſant, inter omnes conſtare arbitror: & nos orationis progreſſu declarabímus. Sicut enim duobus exercitibus ad pugnã inſtructis, alterius cõſiliũ alterius temeritatem deſtruit, & contrà: ita etiam hic fit. Si prius quàm probè ac diligenter diſputationes meditati fuerimus, aduerſarijs occurremus: cum ignominia diſcedemus. Neque uerò mihi quiſquam dicat, multos ſæpe repentino impetu elatos, & quæ in mentem ueniſſent effatos, victoriam obtinuiſſe. Primùm enim ea res quæ neque modum neque rationem in ſe ullam habet, modus & ratio æquitatis ducenda non eſt. Deinde ſatis ſcitur, inconſideratum impetum non ſuapte natura párere victoriam: ſed aduerſariorum maiore ſtultitia occaſionem mirabiliter præbente, malas quoque res bonarum rerum locum occupare, duce audacia: ſicut uiciſſim maior ſæpe aduerſariorum prudentia, eos etiam qui bene ſuis rebus conſuluiſſe uidentur, ſuperat. Nam cum res futuræ incertæ ſint, tuhil obſtat quo minus interdum etiam tale aliquid uſuueniat. Sed fortuitorum ſucceſſuum euentus, non apud omnes legis tenere locum debet, nunc præſertim, cum de religionis victoria ſit certandum. Hac enim de cauſa prodij, ut conſilium darem, quid utile mihi factu uideretur: & ut ipſe etiam pro mea uiríli, hoc rerum articulo aliquid opis afferrem. Id uerò rectè ne an ſecus, conſideretur. Neque enim legum ferendarum gratiã adſumus, aut ut noſtra decreta firma & incõcuſſa haberi uelimus: ſed ut olim in liberis ciuitatibus fiebat, ita & nobis quæ in mentem ueniſſent, uice ſtipis conferre uiſum eſt.

Ipſi dicã.

Tẽpora linguæ moderantur.

Temeritati fortunæ nõ fidendum.

u Is autem

Is autem huius nostræ rationis scopus est, ut dehortemur, ne quiuis pro suo libito cum ijs qui ex Italia uenerunt, temerè congrediatur & disputet, cum id ne summis quidem & hac autoritate prædictis uiris concedendum esse uideatur, priusquam inter sese disputationis scopum & finem considerarint, ad quem & in agendo & in dicendo est collimandum. Quod nisi fias, periculum est, ne omne studium, omnis labor inanis & irritus esse uidea tur. Veluti is q̃ nauigat, non hoc uult, nec hũc scopum propositum habet, in quo elaborat: sed illud potius cuius causa id agit, lucri nimirum: non autem ut uentorum & fluctuum arbitrio de uita dimicet, è portu soluit. Eodem modo sagittarius, non ideo sagittas emittit, ut uentum uerberet: sed ut hostem sternat, id facit. Hic uerò cuius emolumentu spe, quo fine proposito, quisquam disputare cum Latinis uelit, equidem non uideo, si nec ipsi nostris, nec nos illorum decretis assentiri unquã decreuimus: quamuis omnes hoc lapides, omnes stipites hoc clamitent. Deinde absurdissimum & ab omni ratione alienissimum fuerit, ijs qui in Olympijs certant, & in stadio decurrunt, & qui furti rei sunt, ad Hellanodicas & incorruptos iudices esse prouocationem, ne iusticiæ regula uioletur, aut inanis sit contentionis quasi decursio, nulla regula, nulla meta proposita, ad quam disceptantium orationes relatæ litem finiant: eos uerò qui de rebus diuiuis disputaturi, & in lõgissimo illo stadio decursuri sunt, & maximam cladem animis & corporibus minitante, nullum habere iudicem, qui utriusque partis oratione expensa, alteros uictores, pronunciet, alteros uanitatis & falsitatis condemnet: sed non aliter facere, ac si qui de limitibus agrorum discẽptantes, primùm cõuicijs de uictoria certẽt, deinde ad manus & arma ueniant, & quouis modo uterque alterum è medio tollere conetur. Quod si duæ partes sumus qui contendimus, nec tertium ueritatis arbitrum & iudicem habere possimus, eáq; de causa alterutris de controuersia pronunciandum est: nos illorum esse iudices, non illos nostri oportet. Nostrum enim dogma illi non minus quàm nos rectum esse concedunt. additamentum autem ab illis excogitatum, & à uera uia deflexionem: solis illis reprehensione uacare uiderur, nobis autem minimè. Si ergo pendente lite noua illorum opinio admittenda est: iudicare & pronunciare nostrum fuerit, non illorum qui rei sunt. Quòd si illi se diui Petri sedis successores & hæredes esse dicunt, idque telum in nos uibrant, ut nubes fulmina, eáque ratione nos opinionum suarum ministros & exequutores esse oportere opinantur: id minimè curandum est. Ob hoc enim maiore odio & auersatione digni sunt,

Inanis disputatio sine cedendi uolũtate, & iudice controuersia summa potestate prædito.

Diuus Petrus non ita cladis, sed inuandus.

ἃ πάνυ λίγαν πθάγμιδα τύμφαν, ἀπεμέξυσις δὲ μὰ ταύτας αὐτονομίας. βουλόμενος ἑκόντας ὁμόσε χωρῆν δι' ἀπειλῆς καὶ ἀπαυτόσας τὴν δὴ ἰταλικὰς ἴσπαν ὀπτυγα μφδὰ τῆς πθιδρδύσυσι καὶ τιμᾶς τοικύτας ἀξιαμβύσις, πρὶν μετ' ἀλάλαγμον τὴν τῆς σφαλίξιως ἰσπέφθαι σιωπὴν, χρωὴν ἀπαυτᾶν, ἀλλ' ἐστᾶς ὅπ τῆς ἄξης πᾶσα καὶ λόγ⊖ ἄπας ἴχα σιωπὴν καὶ τέλ⊖. πῶς ὁ βλίπων τὴν τε τῆς ἀθρότα ἐκ λίγου τα, τλῶ τε τῆς ἄξιμ ὁμοῦ καὶ τὸν λόγον δίδωσιν πθοίκα. τοῦτον δ' ἀπὸ⊖, κἰνδύνως ἂν μέτεσιν αὐτ ὅλω τε πᾶσαν καὶ πόνυ ἄπαυτα νομίβδα. οἷον ὁ πλίων οὐ ἔθν βούλεται καὶ τοῦτ' ἴχα σιωπὴν, ὅπως ὀργάζεται, ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον ὑφ' ἡμῶν ὀργάζεται ὅπως ὀργάζεται. ὁ ὀρθὸς γὰρ φῦκεν, καὶ ὁ τὸ κύμασι καὶ πνδυμάτων βίαις ὁμαλῶς ἀγαγὼν τὸ ζλῶ, αὐτὸ τῆς ναῦν. καὶ ὁ τοξότης δ' ὁμοίως, οὐκ αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ τοξεύειν, ἀλλὰ τὸ βαλεῖν τὸν πολέμιον ὑπέκειτο τοῦτο πθάρτα. φάνοιτο δ' οὐχ ὁρῶ τίνος ὑπέκειτο κρίσεως, καὶ πρός τινα βλέπων σιωπὴν, σφαλέγκθαι ἂν τῆς ὑποκειτο, εἰ μὴ ταὐτὸ τοῖς ἡμῶν, μηδ' ἡμεῖς τοῖς αὐτ σιωπὴν βουλόμεθα ὑγιαίνειν πάντα, καὶ πάντες φῶσι λέγειν, καὶ πάντα φυτὰ ἴση μέλι καὶ δὴ ἀπέκτονταν αὖ ἂν καὶ πίῤῥω τε τῶ πθοίκοντ⊖ προβύμονον λόγον, οὐ μὲν ὀλυμπάσιν ἀγωνιεῖς, ἡμῖν δ' οὐ γὰρ φῆκε τε δικαίας ἀμφισβητῆσι, ἡ ἃ τῆς λυπεῖσθαι ἐλίσσετο, τότοις ὑβάνει πᾶσιν ὑπανοίξαι πάτε καὶ κριτὰς αἱρῆται πθακλίζαι, ὡς μὴ λάθι παραῤῥυὶς ὁ τῶ δικαίου κανὼν, μᾶλλον δ' ἵνα μὴ ἀνίωνται ἴχα τὸν ἀγῶνα ἡ δι' ἀμφισβητήσεως ἴσης, μηδὲ νὸς πθοκαιμένου κανόν⊖ καὶ τέλμις πθὸς ἃ τὴν ἀγωνιζομένων λόγοι δι' ἀπαλέξοντα. οἵν δ' ἂν πθὸς διὰ λιγομένων τοιλογῶδα βουλομένους, καὶ οὗτο μέγιστον ἀγῶνα τῶν ὅλων λογ καὶ μεγίστω ὠδυόντα βλέβλω ψυχαῖς ὁμῶ τε καὶ σώμασι, τούτους δ' μηδ' ὁτίω πθοκαθίζαι κοιτῶν, ὃς αὖ τὰ παῤ ἑκατέρων βεβαιζόμενα λογίμενα, τοῖς μὲν τῶν νικῆσαν χαίρουτα ψῆφον, τοῖ δ' ἀνιαμένοις καὶ ἐκφοβοῦσ' τὴν ἀκρόασιν τε καὶ τὸ χρεὼν ὁμοχρόνως δι' ἀληθείας· ἀλλ' ὁμοίως πεῖσαι ἱκάνους, οἱ πθὶ γε ἑαυ, ὃς ἴσ⊖ εἶπᾶν, πθὸς ἀπλάνους μαχόμενοι, πρῶτα μὲν ταῖς ἐκ γλώττης λοιδορίαις πθὸς δι νίκης ἀγωνιζοντα, ἄπα ξιφηρικοὶ καὶ πελάμαι τῆ ἀπόκλεγλαι ὑβριζόπενοι, ὃς αὖ ὑβριστέαφ⊖ κατακὸς, ἃ λίθω θατέρου πατέρα τὸν κιφαλλίω, ἃ κονδύλῳ πρόσω κρατέω, ἃ τυχὸν ὑποσίτως ξιφ⊖ πορὰ πλευρὰ ἐλάσας φαγέμιον τῆς φιλίας καθιδύσεως τάχιστα τὸν αὐτηγωνιστὴν ἐκπνέξαι. εἰ δ' ἀνιῶ ὁπτων ἡμῶν ἢν ἀμφισβητούτων μέρων, πρίτην οὐκ ἴσαν ὑφόντας πθοφηκὴν ἐπινέμειν ἡ πρυτανῆ τέλεσ, καὶ δ' ἃ σφ τοῦτα θάτερα ἢν μέρων ὑβριστέον τοῖς λιγομένοις, ἡμᾶς δ' ἃ κριτὰς αὐτὴν εἶν, ἡ οὐκ αὐδὲν ἡμῶν. τὸ μὲν γὰρ ἡμίτερον δίκμα παῤ ἀμφοτέραν ἡμῶν τε καὶ τῶν ὁμοίως ἐν ἴχομ ὁμολογοῦντα. τῶν δ' παῤ αὐτὸν καιτομβῶσαν πθοδικίω καὶ τ' ἀληθὰς ἀφικτηρίαν μόνος αὐτοῖς ἀκατηγόρητον ἢν λεκᾶ, ἡμῖν δ' καὶ μάλα ὑπεῖσε. μετιόντων τοίνυν τ' ἐκτόπως σὺς, ἃ χρὴ ποιεῖν αὐτοὺς ἐ κατεστμὸ ματ⊖, ἐς ἡμᾶς τὸ πείναν καὶ ἀκφαίνεσθαι πθοικὸς, ἰῷ ὡς ἃ αὐτὸν ἀναβύοντες γ' ὄντας. οἱ γ' δ' μεγάλως τοῦτον καλίβρας αὐτοὶ διὰ λόγοι ἡ πλειστόμος γῆν δαι φασί, ἡ τ' ἰδνάτου καὶ ἡμῶν καθάπ τὸ νῶφ εἶν κράνιν, καὶ σύλγ τ' σῶσι δξ' αὐτὸν αὐτοχὲ ἡμᾶς ἡβῆ τ' ἢν ἐκείνη νόμη ἀξίαν γνοὶ, φρονίζαν τ' χα. σφ δ' ἂν μᾶλλον μιμεῖσθαι ἡ ἀπεῖρ ἐφοα δίκαια,

ὅτι

ὅτι ἡ τοῦ θρόνου πᾶσι αὐτοῖς ἐπιτηδείως ἐπιτηδείως ἔσχεν. ὁ γὰρ ὅσα βούλοιτο, πεῖσαι καὶ δογματίσαι εὐθὺς κλέμεντι καὶ τοῖς ἀφιξομένοις ἐπιτρέπει, ἀλλ' ὅσα ἀνάγκη φυλάττειν ἐστὶν, ἃ τοῖς πατράσι καὶ τοῖς ἁγίοις βεβαιωθῆναι μὴ κινεῖσθαι δεῖ. ὅτι δὲ τὰ πάντα τοῖς ἁγίοις βεβαιωθῆναι μὴ κινεῖσθαι συνόδοις παραδεδόμενα, ὡς ἔργον ἔξεστιν, ἃ μόνοις αὐτοῖς βουλομένοις ἐστὶν ἅπαντα οὐδὲ τὸ πάλαι καλῶς ἐξαπῶσαι ἴδοι, καὶ παρὰ τὴν βασιλέως παρὰ τὴν διδασκάλων ἡ ἐκκλησίας ἀνοῖξαι κινεῖσθαι, πρεσβεῖα δίκαιον. λίθος γὰρ ὁπόταν πρὸς δογμάτων ἀγὼν νέον τῇ ἐκκλησίᾳ καθίστασθαι μὴ δοκεῖ, πάντες ἐξ ἁπάντων τῶν διατάσματος ἐκ ψηφίσματος αὖ τ' ἐκκλησίας διαφέρεσθαι κελεῦσι, τὸ μόνον ὑπὸ τῆς πολλαχῆ τῆς τῆς ἐκλεκτῶν μητροπόλεως διαγγελικῆς κηρύγματος φύσαι, ἀλλὰ καὶ ὅσοι πατριαρχικὴν ἀξίαν πρίκαντες τὴν τε ἀλεξανδρέας καὶ ἱεροσολύμων φησὶ, καὶ τὸν τῶν αὐτόχε ἐπέντε, οἷς χάριν ἔξεστι μὴ κλυθῆναι, πάλους καὶ ἀνόνητος κατὰ ἡμῶν ὁμονοίας ἐγεῖραι, καὶ εἰς χαμᾶσε τὸ ἐκκλησίας ἱερὰ μεταβαλεῖν. εἰ γὰρ πάλαι θεοδόσιος ὁ ἡ πύρι ἐπίσκοπος ὡς ἂν, καὶ ἐκ πατριαρχικῆς ἀξίας πρὸς ἄμβωνος, οὐκ ἄλλος ἐπίσημον ἴσχυ θρόνου, τοσοῦτον φλονικίας αὖ ἦν κάμνον, ὥστε πλείστης ὄντος οὖν ἐξ ἀσίας τε καὶ εὐρώπης ἐν τῇ κατ' ἴφεσον ἐλθεῖν ἐξ ἑσπέρας σωσόν, μετρεῖ μετακρεῖν τοῦ καπτὰ πολλῷ αὖ ῥᾶον, ὀλίγοι ὄντες ἡμᾶς πλείους ὄντες οἱ μὴ παρόντες ἐπίσκοποί τε καὶ πατριάρχαι, πῶς τε ἐκ γλώσσης κατεφθέμενον λοιδορίας, καὶ πολὺ κεδ' ἡμῶν καθαλίξαιεν τὴν ἡ φλονικίας πυρόν. ἄλλως τε καὶ τοῖς ἐξελεγμένοις ὄργανον ἂν νομίζεται τὴν συλλογισμόν, ὡς ἐξ τοῦ πθκαιδίν κατασκευὴ, καθάπερ τοῦ σκαπανέως ἓξ σκεπανῶ, καὶ τοῦ λιθοτόμου ἓξ πλίνθι. ἐν παῖ αὐτοῖς δεῖ τοῖς ἐταλεῖς, ἅπερ ἄλλό τι, ἀστεῖα ἐξεμένην ἔσται. φύτευθοῖ δὲ χάριν ἐκ ἔχειν ἐνδέσκομεν ἐ συλλογισμόν, ὅτε τὴν κατ' ὠδεκμένου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ, οὔτε μὲν τὴν κατὰ τοῦ ἐξελικπαιδεύτου, πρίτη θεοῦ καὶ ἓν ἡ θέσις καὶ ζωαρχικῆς τριάδος ἡ ζητήσεως οὔσης. ἐ γὰρ τοῦ ὠδεκμενικοῦ ἀπὸ ἀξίωμα ὁμολογημένων τε καὶ αὐτοπροάκτων ἀδήλων πθτέσεων καὶ γνωρισμοτέρων τοῦ συμπεφυσματος ἐπιτοῦ, ἢ τοῦ ἡ ἐπεγωγῆ, ἃ αἰδήσει, ἃ ἐμπειρία γίνονται φανερά· οὐκ ἔστιν ἄρα συλλογίζεσθαι κατ' ὠδεκμενικοῦ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φύτευθοῖ. ἀνθρώπους γὰρ οὐ πρὸ τῶν θείων ὄντας λόγους, καὶ μᾶλλα ἐκπεπλαγῆς. καὶ ὥσπερ ἀόρατα μὲν ὄντα τοῖς ἀμετρίοις, οὕτω δὲ καὶ τοῖς θύραθεν θεολόγοις, τοῖς τε ἄλλοις, καὶ ἐκ ὀλίγου τε πλέονι ἓξ αἰσθητῶν. θεὸν γάρ, φησιν, νοῆσαι μὲν χαλεπὸν, φράσαι δὲ ἀδύνατον ὁ δὲ μακρὸν ὁ μὲν γὰρ θεολογίᾳ χρηστέον ἀγυπόμενον, τῷ τοῖς περὶ θεολογίας λόγοις, ὅτοσί τινος ὠδεκμενοῖς ὑπὸ λεγόμενα λίγων· θεὸν φράσαι μὲν ἀδύνατον, ὡς ὁ ὑμὸς λόγος νοῆσαι δὲ, ἀδύνατόν γε. τὸ γὰρ νοηθὲν τύχοι ἂν λόγος ἢ λόγος, εἰ καὶ μὴ μητρίως, ἀλλ' ἐμφερῶς γε ἓξ μὴ πάντη τι ὧν διαφερόντως, καὶ νοεῖν ἓξ δύναται. τὸ δὲ τοσοῦτον πρᾶγμα τῇ διανοίᾳ πολλαχῶν, πάντως ἀμήχανον καὶ ἀδύνατον, μὴ ὅτι τοῖς καταβεβλακυμένοις, καὶ πάνυ νέοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς λίαν ὑφηλοῖς τε καὶ φιλοθέοις, καὶ ὁμοίως πᾶσι γένεσιν φύσει, καὶ οἷς ὁ ζοφος οὗτος ὠδεκμενος, καὶ τὸ πηχὺ ἔχει σκεπάσαι πᾶς τοῦ τὸ ἀληθοῦς καταύσαι, οὐκ οἶσθα δ' ἐμὲ καὶ τοῖς εὐστόχοις καὶ νοφαῖς φύσεσι, τούτου δ' οὔσης ἔχοντος, οὐδ' ὁ συλλογίζεσθαι δήλου

quòd aliter quàm sancta sede dignum sit egerunt. Neque enim quæ uellent dogmata statuere Clemẽtem & cæteros iussit Petrus: sed ea ligare quę liganda essent, & ea soluere quę soluenda essent. At isti, ijs quæ omnibus sanctis cõcilijs statuta & decreta sunt neglectis, ea fecerunt quæ ipsis solis placuerunt. Deinde nec ueterem morem ab antiquis & Imperatoribus & doctoribus sancitum, uiolari decet. est enim in more positũ, cum in Ecclesia certamina de dogmatibus mouentur, omnes cõmuni edicto & decreto Ecclesiæ propugnatores citare, nec eos tantum qui Euangelici præconij causa metropoles ubiq; gentium sortiti sunt, sed patriarchica etiam autoritate præditos: ut sunt Alexandrinus, Hierosolymitanus & Antiochenus antistes. quibus causa dabitur, non accersitis, turbandæ concordiæ nostræ, & Ecclesiæ uer in hyemẽ commutandi. Nam si olim unus uir Theodosetus Cyri episcopus, & à patriarchica dignitate alienus, nec alio qui sedem illustrem obtinẽs, tantum cõtentionis incendium excitauit, ut cũ plurimi episcopi ex Europa & Asia Ephesi cõuenissent, illius fumi molestias longo tẽpore sentirent: quanto magis tanta episcoporum & patriarcharum multitudo, cõtra nos paucos infestam linguã exacuet, & dissidijs turbabit omnia? Præsertim cum disputantiũ instrumentũ sit ad ꝓpositi confirmationem, ratiocinatio, ut ligo fossorũ & remus nauigãtiũ: quã nos Italis, ut quicq; aliud, studio esse nouimus. eam uerò uos locum hic non habere scimus, siue ea scientiam per demonstrationem polliceat, siue à probabili differendi ratione, ꝓficiscat: cum hic de Deo & sancta utq; principe Trinitate agatur. Nam si scientifica, quam uocant, demonstratio, ꝓpositiones certas & per se claras requirit, & cõclusiones notiores: hę uerò aut inductione, aut sensu, aut experiẽtia declarant: hic utiq; demonstratiõe & scientifica ratiocinari nõ licet. cognitu enim difficiles perceptuq; arduæ sunt rationes diuinarũ rerũ: idq; cùm à nostris, tum ab exteris theologis demõstrat, ac à Platone Aristonis filio in primis. Deũ enim, inquit, intelligere difficile est, & in uulgus efferre nefas. quam sentẽtiã magnus doctor Gregorius in disputationib. de Theologia hoc modo correxit: Deus mea quidẽ sentẽtia explicari nullo modo potest, intelligi uerò multo minus. Quod enim mens intellexerit, lingua forsitã explicabit, ut nõ planè, at obscurè: nisi quis surdaster sit, & animo hebeti. At tantã rẽ animo cõplecti, nullo ingenio, nulla ratione queãt, nõ modò stupidi & hebetes, humiq; defixi, sed ne acutissimi & ingeniosissimi quidẽ, & in cœlũ animis intenti. Herebit ex equo omnis genita natura, quã caligo circũdat, cui crassa hæc caro ad rei perspicientiam obstat. Atq; haud scio an etiã supernis & intelligentib. naturis id sit negatũ. Quod cum ita sit, nec is qui ratiocina-

Controuersię cõciliũ dirimendæ

Theodoretus Cyri episcopus.

Ratiocinationẽ in sacris locum non habere.

Plato de Deo.

Gregorius.

tio cinari uult in his, quid ratiocinetur nouit: nec qui percontatur, sciet quid audierit. Minime igitur esse utilem ratiocinationē, quam demonstrandi scientia parit, perspicuum est: æquè autem inutilem esse Dialecticam, cuius propositiones opinionibus ambiguis nituntur, ex ijs quæ subijciemus constabit. Sic autem ait Gregorius Nyssenus: Nostrorū dogmatum per artem dialecticam & syllogisticam atque analyticam doctrinam confirmatio, infirma & suspecta cum sit, id orationis genus relinquemus. Omnibus enim perspicuum est, dialecticas argutias pares in utranque partem uires habere, tam ad euersionem ueritatis, quàm ad mendacij accusationem. Vnde fit, ut ipsam ueritatem, quando tali arte profertur, suspectam sæpe habeamus, quasi ustius solertia mentis nostræ oculos perstringat, & à uentate auertat. Si quis autem simplicem expositionem, & omni quasi amictu nudam admittit orationē: serie doctrinæ sacrarum literarum obseruata pro uiribi uerba faciemus, atque ista explicabimus. Quòd si & nobis sanctorum patrum scriptis nuti, & illis repugnare necessarium esset: simplici ratione & ipsi dilucidioribus uteremur, quæ euidentem & irrefragabilem sensum lectoribus ostenderent, prætentis obscuris & propter multiplicem uocū significationem, uerborumq; tenebras ambiguis. Sæpe enim in sacra Scriptura uerbis nonnulla inuoluūtur, uti consentaneum est. Vt enim regum thalami, alijque quę sancta & magno in precio habentur, alijs atque alijs uelis occultantur, ne à rudi uulgo profanentur, aut quia omnibus absque labore pateant contemnantur: sic etiam plurimi sacræ Scripturæ loci, ij præsertim in quibus arcana quæ piam doctrina continetur, tanquam uelis quibusdam, ita uerbis talibus absconduntur, quæ multam caliginē secum trahunt, & tenebras lectorum oculis offundunt. Monent & sancti patres, Basilius, Chrysostomus, Maximus & Cyrillus, nō ea omnia uerba quæ in omni materia eundem sonum edunt, statim eodem modo accipienda esse: neque mentem in uerbis prorsus defigendam, sed propositi argumenti sententias intuendas, & scopum atque propositum Scripturæ exquirendum, uti deceat, & personis atque temporibus aptè conuenienterque accommodandum & applicandum. Est & Gregorius theologus autor, quoscū res cum uocabulis crassa Minerua cōsentire ratos, opiniones diuinis indignas literis concepisse. Cum igitur tot coniecturæ in rebus uersentur propter uocabulorū multiplicē uim, quæ aliter in Deo intelligēda sunt, aliter in hac orta & pentura natura: quis hæc pro dignitate explicabit? Nam si sanctos illos patres, Spiritus sancti instrumenta, quorū omnē humanā sapientiam Sapientia superauit, si ergo illos

Nyssenus de Dialectica.

Sacrarum literarū obscuritas.

Eadem uerba aliis aliud significant.

Patrum dissensiones.

διλογῳ γὰ τύπος οὐδὲν ἂ συλλογίσηται, οὔθ' ὁ ἀκούσ-
ὢν τι ἄπερ ἀκούσεται. ὅτι μὲν οὖν ἄπιστος χρῆσιμός τε ὁ
κατ' ἀναλυτικὴν ἐφοδεύειν συλλογισμός,
ὅτι δ' ὁμοίως καὶ ὁ κατὰ τὴν διαλεκτικὴν τέχνην ἐξ ὧν ὁρῶ-
σιν, ἐκ τῶν ἑφεξῆς ἔσται δῆλον. φασὶ γὰρ ὁ τῆσσης χρη-
γόριος, ὅτι τὸ κατὰ τὴν διαλεκτικὴν τέχνην διὰ συλ
λογισμῶν τε καὶ ἀναλυτικῆς ὑδισάμης δικαιοῦ δει,
καὶ τὰ ἀμέτρα δόγματα, ὡς σαθρόν τι καὶ ὑποπτον
εἰς ἀπόδειξιν ἀλυθείας τὸ παῦτην ἡμῖν τὸ λόγου
παραιτησόμεθα. πᾶσι γὰρ δῆλον, τὸ τὴν διαλεκτικὴν πιθανήγιαν ἴσην ἐφ' ἑκάτερα τὴν ἰσχὺν ἔ-
χειν, πρός τε τὴν ἀλυθείας ἀκαταληψίαν, καὶ πρὸς
τὴν κατηγορίαν τὸ ψεύδους. ὁθεν καὶ αὐτὴν τὴν ἀλή
θειαν, ὅταν μεταφῦν πιστῆται τέχνης πιθανότητι,
δι' ὑποψίας πολλῆς πιεύμεθα, ὡς ἂν πως τὰ πρ
ῶτα λανθάνῃ παρεξενουμένην ἡμῶν τὴν διάνοιαν, καὶ ἀπ' ἀληθείας ἐκφαλλουσα. ἀφ' ἧς τοῦ
ἀκατασκεύου τε καὶ γυμνοῦ πάσης πιθανολογῆς πρ-
ός τινα λόγον, ἁπλοῦν, οἷον αὐ οἷόν τε ἦ, κατὰ τὴν ὑπ-
οῦσαν ἡμῖν γραφικὴν ὑφηγήσεως, τὴν πρὸς τοῦτον θεω-
ρίαν ἡμῖν πρόσιμεν. ὡ δὴ οὖν καὶ ἡμῖν θεοῦ πιστεύειν
γραφῆς ὑπλοῦσθαι καὶ αὐτοπροσώπως δῆλον ὅτι κατ' αὐτὴν
ἀναγκαῖον ἐτύγχανεν, ἐκπεπτωκὸς τοῦ πρώτου καὶ
αὐτοῦ τοῦ σαφοῦς ἐκείνου. ἡ ὑπόσις πρ
φανὴ καὶ ἀναστατοῦσιν τὴν ἡγεμόνιον τῶν μυστη-
ρίων ἔχουσι νοῦν, ὃ οὐ μᾶλλον δὴ τοῖς αἰνιγματώδεσι
καὶ δυναμένοις, διά τι τὰς τῶν ὑποκειμένων ὁμοιο-
μερείας, καὶ σφᾶς τὸ ῥητὸν καὶ τὸ ὀνομάσιμον ὁμιχλῶ-
δές τι καὶ ἀμφίβολον πολλαχῶς ἐργάζεσθαι. οὐ-
δὲ γὰρ πολλαχοῦ ῥητὸν γραφῆς ὑπόκειται
τοῖς ὀνόμασιν ὑποκαθημένοις ὡς τὸ ὄντως. ὥσπερ
γὰρ οἱ τῶν βασιλικῶν θαλάμων, καὶ ὅσοις αὐδρώποις
ἱερά τι καὶ τίμιον ὑπόκειται παραπετάσματα ἄλλα ἄλ-
λοις κεκλήρωται, ἵνα μὲν ὁλικοῖς αἰσθήσεσι πρεπά-
μενα διὰ πάσης ὀπτὸν, μὴ πως ἀφρόντιστα ὄντα τοῖς
κατὰ λόγον ἐχούσι τι καὶ ἄπονον, οὕτω δὴ καὶ
τὰ πλεῖστα ῥητὰ γραφῆς, ἡ μᾶλλον εἰς μυστικὴ πο-
τὴν φιλοσοφίαν λόγοι, καθάπερ ὑπὸ παραπετάσ-
μασι κεκλημένοις τοῖς πολλοῖς ὀνόμασιν, ὅσα πο-
λλοὺς τοῦ γνόφου ὑπισχνοῦνται, καὶ σκότου ἐκκρυφλί-
ους τῆς πίστεως, καὶ λύπλην αὐτὸν τῶν σαλπίγ-
γων ἐφοδιάσομεν. ἡ καὶ οὐ θεοῦ πατρὸς, βασιλικοῦ φρ
ουρίου καὶ χρυσόστομος, μᾶλλόν τι καὶ πάντων παραγ-
γέλλοντας, μὴ ὅσα τὴν ὀνομάσιν, μηδὲ γὰ ὅσοις ὑποκεί
μένοις ἐχοῦσι ταυτὸν, καὶ κατὰ πρόσωπον δύνῃ ἐκλαμ
βάνειν ὁμοῦ τὸν αὐτὸν, μηδὲ τοῖς λέξεσι πιθανὸν καὶ
θάπερ τὸν νοῦν, ἀλλὰ τοῖς ῥητοπαμένοις ὑποθέ-
σεσι γένεσις καὶ τὸν σκοπὸν ὁμοῦ καὶ τὴν πρόθεσιν
ῥητῶν μελετωμένοις γραφῆς ὑποκεῖσαι, ὅς τὸ ἁρμόζ,
τοῖς πιθανοῖς καὶ τοῖς καιροῖς ἀναλόγως ἐκλαπτ-
λάλως ἁρμόζειν καὶ συμβιβάζειν. φησὶ δὲ καὶ ὁ θεό-
λογος γρηγόριος, ὅτι ταῖς πιθανοτέραις τοῖς ὁμοῦ
καὶ τῶν σύσεων πεχυμένοις συνδιατρίβοντα δοκάζοντ-
ες, αὐδεμὶ παντάπασι τὸ θεῖον τοῖς ἑαυτῶν γένεσιν
δοκάζουσι πόσον αὐτοῖς πανυ δ' ἡγεμονέσιν ὑπ' ἀνθρω-
πίζουσι πῶς τὰς λέξεις, καὶ τὰ ὀνόματα σφᾶς τοῖς ὁμο-
νυμίαις τῶν ὑποκειμένων πραγμάτων, καὶ ἄλλως μὲ
ὑπ' θεοῦ λαμβάνοντα ἀφαλέστερ αὐτὸν, ἄλλως δ' ὑπ'
ἀνθρώπων ταῦτα καὶ βλέπειν φύσει, τοῖς ἱκανοῖς
ἐκείνοις διὰ ῥητὰς ἐξεις ἐ γὰρ οἷόν δίνεις πιστῶς ἐ-
κεινος, τὰ τῶ θεοῦ ἐξηγεῖσθαι, οὐ πᾶσιν ἐπὶς ἅπασιν αὐδρωπίνῃ συνέσει δ' ἐκβαλλόντες, ἐ ἐν ἱκανοῖς
γὰ τοῖς

γὰρ τῶν θείων γραφῶν ὑπογράσιν σφαφωνοῦντες ἐν
ἐσκιμμένῳ πολλαχοῦ, καὶ μικροῦ ταὐτὰ πολλάκις διε-
ξιόντες, σφᾶς τὸ γράφον πολλῷ, καὶ οἷον ἀπαῦ πεπυ-
λαίοις καὶ ἀδαμαντίνοις ἐκρυφοκεῖσθαι τὰς
θείας ταύτας καὶ ὑπερλογίας γνώσεις· τί ἂν ἔχοι τις
ἕτερος λέγειν, μᾶλλον ἢ ἀνθρωπίνῳ σοφίᾳ καὶ γνώσει πε-
τυχκέναι νικᾶσαν, καὶ ἅμα πολλῶν ἀπόζειν ἢ μοχθη-
ρῶν ταύτης καὶ ὑλικῆς πάθους παθείας; ἐμοὶ γὰρ ἔνια σιω-
πᾶν ἤδη δοκεῖ μοι τὰ πλεῖστα, τὰ νῦν ὑπ' ἐμοῦ, ἀφ' ἑνὸς
ὅλου αὐτοῦ, ὁ μὲν θεὸς καὶ μέγας βασιλεύς, πρὶν ἢ
ἐμφανισθῆναι τοῖς τοῦ κόσμου σοφίας ἀρχηγοῖς φησι, μόνην
τὴν ἐμὴν φωνὴν ἀφιέσης ἢ τὴν ὁρωμένην, ὅτι ἐξ ἐμοῦ θεοῦ
γέγονε, καὶ ὑπ' αὐτομάτου ἡ τοσαύτη σοφία τοῖς ἐκ-
πεπληθῶσιν ὑπερέπεται. καθὰ καὶ αὖθις ἑρμηνεύει διηγούμε-
νος τὸν λόγον τοῦ θεοῦ φωνῆς ἀπαλλάττοις. ὁ μὲν μέγας
γὰρ θεολογίας χορηγέτης, τὸ αὐτὸς δεῖν οὕτω φάσκε-
σθαι τὸν λόγον, καὶ ἐξὸς ἐρεῖν ἐνθάδε, ὅσα μὴ πάντα ἢ αὐτίκα
ἀνείσκεται, τῇ ἀνθρωπίνῃ ταύτῃ σοφίᾳ ὅσα δ' ἁπλῶς καὶ ἀναίτια, ταῦτα δ' ἀπόλυε, λογίζεται τῇ θείᾳ
πνοῇ. ἀλλ' οὔτοι μὲν σκιὰν τοῦ πνεύματός ἐστιν, εἰ
πῶς γέ βλέποντες σκοπεῖν, καὶ τῶν τοιούτων σφαφω-
νίαν ὥσπερ ἐκ σφαίρας ἀδῆν πῶς γ' ἂν διάγοιεν τέλος, δύσεις δ' ἀγαθὰ καὶ σωτήριον. οἱ δ' ἕτεροι μᾶλλον
αἱρούμενοι ἀγνοεῖν, πρὶν ἐφάψασθαι λαμβάνοντες τὸ σ' σφε-
τέρας ἀνοικείωσιν τῆς γραφῆς, ἅπαξ ἰσχυρὸν ὑλακτή-
σαντες τούτοις, καὶ πῶς ἀδύνατος ἀνθρώπου καὶ ἀγ-
κεῖσθαι τὸ βλασφημεῖν. ὡ γοῦν αἰσχυνέσθω ὑπὲρ
ἡμῶν ὧδε τὸ ἡμέτερον ἐπιζάλλον τῷ γλυκεῖ κατὰ τὸ
γεγραμμένον, ὡς ἐφάμεθ', ἐν τοιούτοις καὶ ἐρεισάμενοι τοῖς
ἀνόμασιν, οἷς τὸ πολύτροπον καὶ πολυχρώμου ἐμφα-
λεῖν τοῦ τε, ἐλλὰ τοῖς αὐτομάτοις ἐκτύποις ὁμολογοῦ-
σιν καὶ συμπεφυκόσιν ὀφθαλμοῖς καὶ ἀφοῦ, καὶ ὅσα εἰς ἐπί-
νοιαν ἄγουσιν ἡμᾶς ἐξ αὐτάγκης τοῦ νοητοῦ ἡλίου τὸ ἁπλῶ-
σθαι, ἐπὶ πάμπολλα σφόδρα καὶ τοῦτο ἐπαινοῦσι τῇ
θείᾳ γραφῇ· ἐπὶ δ' οὐκ αὐαγκαίου τοῦδ' ἡμῖν ἔστιν ἐν
τῷ παρόντι ἐμφερομένοις καὶ ἀσφαλισθεῖσι τοῖς
ἐμπέδοις ἐμοὶ καὶ ἀσφαλεστέραις τοῖς τε ἐκκλησιά-
σαις σλαλεῖ, καὶ ὡς ἂν οὖν τοῖς ὁσίοις πατράσι τὸ
θεῖον ἢ πίστεως ἐκκύψαντας σύμβολον (τοῦτο γὰρ ἔοι-
κεν καὶ δίκαιος ὡς ἀληθῶς γνωρισθῆναί τε καὶ αὐ ἀπὸ
σλαίτος) σιωπᾶν τὰς αὐτῶν φιλονείκους γνώσεις καὶ αὐτο-
βούλους αὐαπτύξεις μᾶλλον, ἢ λόγους, ἐμοὶ δικαιότερον.
εἰ δ' τις γνώσεται σὺν θείᾳ πειθοῖ συλλογισμοῖς πολ-
λάκις χρωμένους ἡγέσθαι γὰρ τοὺς τοιούτους ἐκ αὖ γέγρα-
πέσθαι φάσκειν τοῦτον. ἐ γὰρ ἔνα σώζωσιν,
οὐδ' ὅ, τί ἔστι τῷ φύσῃ ὄνομ', οὐδ' ὅ, τί ἔστιν ἡ γέν-
νησις, οὐδ' ὅ, τί ἔστιν πνεύματος ἁγίου ἐκπόρευσις, ἀλλ'
ἵνα μᾶλλον ἄλλως ἐπίσχωσι σὺν ἀπείροις τῇ θεολογίᾳ
ὑβριστοῦντες· εἰ δ' ἔν, λιγίστω μοι τῆς πηγαίου, τί ἐκ
λόμενος ὁ μέγας γὰρ θεολογίας χορηγέτης, ὁπόσοι σχη-
ματίζουσι τὸν λόγον πῶς οὐ ἐρεισπῶς ἐμπίπτοντες πρί
τι ἢ τοῦ ἐκ γέννησις, καὶ ἢ τοῦ ἁγίου πνεύματος
ἐκπορεύσεως ἀπὸ μοι, φάσκων, σὺ ἢ ἀγεννησίαν ἢ
πατρός, πάγω τὸν γέννησιν τοῦ ἐκ φυσιολογίσω, καὶ
τὸν ἐκπόρευσιν τοῦ πνεύματος, καὶ παρεκπλησ-
σομεν ἄμφω, ὡς θεῖ μυστικὰ παρακύπτοντες καὶ τοῦ
τὰ πνεῦ, οἷ μηδὲ τὰ γῆ πόσιν ἐφόρμοι δυνάμενοι, μᾶ-
λλον ψάλλειν θελεσοῦν καὶ σιγόντες ὑπνοῦ καὶ ἀμέ-
ρως αἰῶνος ἐξαριθμᾶσθαι, μὴ ὅτι γε θεῖ βάθεσιν ἐμ-
βατεύειν, curiosos oculos inferentes: ij præsertim qui nec ea quę ante pedes sunt, cernere possumus, nō
at enā maris, nō guttas pluuiarū, nec dies ęternitatis enumerare: tantum abest ut in Dei pfun-

in sacrarum Scripturarum enarrationibus sæ
penumero dissentiere und emus, & ferè contra
ria afferre, propter obscuritatem ingentem,
qua diuinæ sententiæ & altiores sensus ueluti firmis atque adamantinis uestibulis muniuntur: quid alius aliquis dicat nec humana sapientia cum illis conferendus, & impuris adhuc affectibus obnoxius? Ecce enim (ut pleraque silentio dissimulem) illud (Dominus creauit me, principium uiarum suarum) Magnus Basilius de ea sapientia quæ in mundo apparet, dictum esse ait, tantum non uoce edita, per ea quæ sub aspectum oculorum cadunt testante, se à Deo esse conditam, & non casu extitisse. Tantam in operibus sapientiā eminere: quemadmodū cœli etiam Dei gloriam enarrent, uocib. ineffabilibus. At Gregorius Magnus Seruatoris hanc orationem esse ait, eamq; ordine interpretans, quæ cum causa inuenit, ea humanitati accōmodat: quę uerò simplicia & sine causa, distinguit, ac diuinitati attribuit. Enimuerò hi qui spiritus uasa sunt, & ad eundem scopū collimant, tale dissidium uelut diuersis uijs ad unū finem, eumq; pium ac salutarē dirigunt. Alienarū uerò sectarum autores, arrepta obscuritatis Scripturarum occasione, sacrilegorū instar eas dilacerant, & in extremā blasphemiarū abyssum detrudunt. Quòd si nobis etiam in præsentia esset opus linguam contra aduersarios acuere, ut diximus: non ijs uocabulis uteremur, in quibus sententia multiplex & uaria lateret: sed ijs quæ extra omnē controuersiā consentientibus animis utrique confiterent, quæq; necessariò nos ad cogitationem eorum quę simpliciter intelliguntur, deducerent. Nam & hiusmodi permulta è sacris literis uelut efflorescunt. Sed quia nobis id in hoc tempore non est necessariū, qui melioribus & tutioribus dictis Euāgelij & sacri Symboli fidei, à sanctis patribus olim sancitis nitimur, & ueluti fundamentis insistimus (hi enim limites & pronunciata, reuera sunt notiora, nullamq; demonstrationem requirentia) silentio nixos illorum aduersationes, quàm disputationib. euertere, mihi uidetur esse æquius. Quod si nobis occurrit ab aliquo, sanctos patres sæpe ratiocinationib. esse usos: eū ego haud opportuna dicere affirmarim. Neq; eīn eò id facīū, ut ostendant quæ Dei natura sit, aut quæ sit filij generatio, aut quæ sit Spiritus sancti processio: sed potius, ut eos eoherceant, qui sine ulla modestia theologiā inuadunt. Alioqui dicat mihi aliquis, quo consilio Magnus Gregorius aduersus contentiosè de generatione filij & Spiritus sancti processione quęrentes, ita conformet orationem? Die mihi, inquit, quo pacto pater natus non sit, & ego naturā generationis filij explicabo, & spiritus processionē: & ambo insaniemus, in arcana Dei

Aliter pij, aliter importuni scripturas interpretantur.

Ambigua & obscura nihil probant.

Theologi ueteres ratiocinationibus quomodo usi

Diuus Gregorius contra curiosos

ditates descendere, & adeò ineffabilis naturę, & omnem rationem superantis, rationem reddere queamus. Ac paulo pòst iterum, aduersario quærente specimen & similitudinem, ac dari sibi postulante ex eodem partim filium, partim non filiũ, deinde homousia & accipere se Deum & Deũ, respondet: Dato & tu mihi Deum alium, & naturã Dei: & ego tibi eandem trinitatẽ dabo, cum ijsdem & nominibus & rebus. Si uerò unus est Deus, suprema natura: unde tibi afferã similitudinẽ? Est enim nõ modò turpe, sed & perabsurdũ, ex inferioribus superiorum petere imaginẽ, & perpetuorum è fluxis & caducis: & quod Esaias ait, ea quæ uiuunt inter mortua quærere. Quapropter etiam alibi ait: Intra limites nostros consistentes, id quod ortu earet, & quod ortum habet, introducimus: & id quod è patre, procedit, ut ipse Deus & sermo ait: hæc igitur eius sunt, non qui astruere uelit hęc ita esse, sed eius qui sepellat & deterreat eos qui temerè in huiusmodi confirmationes irruũt. Id enim qui fiat, cum ne uocabula quidẽ Dei naturæ congruentia reperire homines possint? Res diuinas enim nostris nominibus, ut liceat, exprimimus. Nam si eorum, inquis, quę intelliguntur, extrema, anima & sermo proprijs nominibus carent: (anima enim fœmineo nomine appellatur, cum ea natura non sit, & sermo masculo natura) ea intellectilia quæ omnem intellectum superant, proprijs appellari nominib. quomodo affirmabimus? Cum igitur tantæ & eogitationum & appellationũ tenebræ, nostræ menti occurrãt: quis inde ratiocinari queat? Quod qui conatur, bifariam peccat. Neque enim horum quicq̃ nouit, simulq̃ ea se ignorare ignorat. Qui autem ignorat quid concludendũ & quomodo concludendum sit, ne tum quidem cum concludendum fuerit, id quod debet, eo modo quo debet, concludet. Quod ut præstet audi toribus, tamen suspecta erit oratio, eumq̃ semel ut simplicem & amentem cauebunt. Fortassis etiam sancti illi patres istiusmodi absurdas eõtentiones silentio prorsus repulissent, nisi inuiti eas refutare coacti essent, cum populum alias alijs sectis suboriẽtibus, propter fidei infirmitatẽ & dubitationes facilè adhærere uidissent. Nunc autem, cum multitudo ita confirmata & in fide defixa sit, ut ferri naturam facilius mutes, quàm eos paululum à patrijs dogmatibus abducas: quid opus est disputationibus nihil profuturis? Vt enim & ipse Apostoli uerbis per tempus utar, persuasum habeo, neque mortem, neque uitam, neque angelos, neque principatus, neque potestates, neque præsentia, neq̃ futura, neq̃ altitudinem, neq̃ profunditatem, neq̃ ullam aliã creaturã posse populum à patrijs institutis & decretis abducere. Deinde si nunc primùm & primis nobis molesti essent, istaq̃ proponerent: fortassis & ipsi ad certamen disputationis, Deo propitio, hodie accingeremur. Sed quum olim hæc tractata sint, & eo quo decebat ordine

ἑκατέραν, καὶ λόγον ἐποίχαν ἢ οὗτος αἰῤῥήτου καὶ ὑπὲρ λόγον φύσεως. καὶ μετ' ὀλίγα πάλιν, τὸ φαυτὸν ζητοῦντος ἀντιλογικὰ καὶ ὁμοίους καὶ ὅλος μοι λέγετ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ τὸ μὲν ἔχω, τὸ δὲ οὐκ ἔχω, ἅπτε ἐμοῦ σε, καὶ λίχομαι· θεὸν καὶ θεόν, ἐκκείνητα λέγων· ὅς μοι καὶ σὺ θεὸν ἄλλον καὶ φύσιν θεᾶ, μὴ δ' ἀνοῦ σε τῶν αὐτῶν τριάδ' ἐκ τῶν αὐτῶν ὀνομάτων τε καὶ πραγμάτων. ἀ δὲ ὡς ἐκ μιᾶς φύσεως ἀναπέτου, πόθεν παρασκευῶ σοι τῶν ὁμοίων; λίαν γὰρ ἀσχέδον, καὶ ἐκ αὐχενὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ μάταιον ὑφηκῶς, ἐκ τ' κέτου τῶν ἀνωτέρων λαμβάνων, καὶ τῶν ἀκινήτων ἐκ ῥεόντων φύσεως· καὶ ὁ φησι πόσεως, ἵνα ζητῶμεν τὰ ζῶντα χ' τῶν νεκρῶν. ἀμέλγω καὶ ἀλλαχοῦ φησίν, ὡδὶ τῶν ἀμητόρων ὄρεα ἰσάμωσι, τὸ ἀφθάρτου ἀσύγχυτον καὶ τὸ χρηστὸν· καὶ τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, ὡς φησιν αὐτὸς ὁ θεὸς καὶ λόγ⊖. ταῦτα τοίνυν ὁ διαλεκτὴς ἵνα κατασκευάζωμεν, τί δεῖ ταῦτα, ἀλλ' ἐκεῖνο δοῦτ⊖ καὶ ἐκτρίπτ⊖ οὐ ἐλόγως ἐς τοιαῦτας κατασκευὰς κατασφάλγοντας. πῶς γὰρ; ὃς οὐδ' ὀνόματα φυσὶ πρόσηγτα φύσει θεοῦ τοῖς ἀνθρώποις ἐπιγινόμενα. ὀνομάζομεν γὰρ, ὡς ἔμοιγε δοκεῖν, ἐκ τ' ἀμεταθέτου τὰ τοῦ θεοῦ. εἰ γὰρ τῶν νοητῶν φύσιν ἴσχατα ψυχὴ καὶ λόγ⊖, κύριον οὐ λίκπιστα τύνομα· ψυχὴ μὲν γὰρ ὀνόματι θηλυκῷ προσαγορεύεται, ποιαύτην ἐκ ἴσχυσε φύσιν· ὁ λόγ⊖ δ' ἄῤῥην⊖ φύσιν ἔλαβε ἄν, αἰῤῥενώτερον καὶ αὐτὸς ἐκπέπτωκε τύνομα. ἀ οὖν ταῦτα κύριον ἀ κίκτηται τύνομα, πῶς αὖ τὰ πρὸς ὕστερα καὶ πάντων ἐπέκεινα τῶν νοητῶν, τοιαῦτα ἐκείνοις ὀνόματα ἐπικαλοῦσα φήσομεν; ποσάκτις τοίνυν τυκτὸς ὕδατι πρόθεσις τὸ ἀμετάβλητον διανοίᾳ τῶν νοημάτων καὶ ὀνομάτων, τίς ἂν γένοιτο συλλογίζεσθαι δυνατὸν; ἀ δέ τις ὑδρογείοις, ἁπλῶς ἁμαρτάνει. ὅτι γὰρ οἶδεν γὲ τοῦτο ὅλον, καὶ ἅμα λιπαθὲν ἑαυτὸν οὐκ ἀγνοεῖ. ὃ δ' οὐκ οἶδεν ὅτι οἶδα καὶ ὅτι οἶδα συλλογίζεσθαι, οὐδ' ὅτι δεῖ συλλογιζόμενος, συλλογίσεται εἰκ δεῖ, καὶ ὅτους οἶδα. ἀ δ' αὐτὸς ἴσως, ἀλλ' εἴγε ἀκούοντες δὲ ὑποψίας πεπόνται τὰ λεγόμενα καὶ φυλάξονται, ἀφιλαύτ⊖ τε καὶ ἄφοβον ἔπαῤῥ αὐτὸ κατηγόρτον. τάχα δ' αὖ καὶ σωπᾶ σωπηλᾶ τὰς τῶν ἀπόντων ἐκείνων ὀρθὰς καὶ οἱ θεοὶ ἱκάνως πεπρῶσθαι ἀπειρόσαντο, ἀ μὴ δι' αὐάγκης καὶ ἀνωῖδε ἀπηλίγαμ' ἄγαν π, ῥᾶστ τὸν ὄχλον ἐρῶντ⊖ ταῖς ἄλλοτε ἄλλως ὑδροφυομέναις αἱρέσεσι πεθοῦντα, σῇς τὸ αὐτοδρασεῖπτ πρὸς τῶν πίστιν, καὶ οὐ σφόδρα τοι κἀκμοζόλογον. νῦν δ' οὕτω δικαιοδότ⊖ καὶ ἐκεχθρῆσθ' ὡς τῶν πίστιν τὸ πλῆθος, ὥστ. θᾶσσον ἂν ἴδοι τις τὴν σὰρξ μετατεθῆντα τῶν φύσιν, ἢ τούτους βρεχὺ τῶν πατρίων μεταθεμένους δογμάτων, τίς χρεὼ λέγω ὠφελεῖσθ' οὐδ' ὁτί; καὶ γάρ ἵνα κἀγὼ τι τῶν ἀρτίλου πεῖρ' κακῶν φθέγξωμαι, πίστευσαι ὅτι οὔτε δυνατ⊖, ἔτι ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαὶ, οὔτε δυνάμεις, οὔτε ἐνέστητα, οὔτε μέλλοντα, οὔτε ὕψωμα, οὔτε βάθ⊖, οὔτε κτίσις ἑτέρα, δυνήσεται τούτους τῶν πατρίων ἐκτεῖναι θεσμῶν καὶ δογμάτων. ἵνατι, ἃ μὲν πρώτους ἄρτι ταῦτ' ὠφελεῖσθαι ἔοικε, καὶ πρὸς ἡμᾶς ὑμῖν τὰ τοιαῦτα πεθυπόδεσται, ἴσως οὐ καὶ καὶ τοῖς λόγοις ἐγὼ παρασκευάζομαι τύμενον ἐμὸν γε δὴν. ἐπεὶ δὲ πάλαι τοῦτ' ἠξίωται καὶ πάλαι ἀλήφασι τῶν προσκυνεῖν, καὶ τὸ ζῆν⊖ λαμπρὸν

λεμπθῆ παρὰ πάντα τὸν χρόνον, καὶ τοῦθ' ὑπὸ πολλῶν ἐφ' ἡμῶν γεγενημένων ἴσμεν, πολλάκις καὶ ἐπὶ μεγάλοις ἀθροισθέντων πρὸ τοῦ δικαίως τοῖς πάλαι καλῶς δεδογμένοις τὰ μέρος ἡμᾶς γνῶναι, καὶ αὖ πάλιν ἄλλοτε μοχθῆσαι, εἰ ἀκινδύνως ἐᾶν τὰ αὐτὰ ἔμελλεν· καὶ τούτοις μὲν οὐκ ἐπέχθεσθαι ἔοικεν, ὃ σφόδρα τισὶ πᾶσι πάντων ἐλλόγιμον. λογισμὸς γὰρ ἐκ λογισμῶν ἀμώνοντες, ὑπομιμνήσκοντές τε καὶ ὑπομιγνύμενοι ἐς τὰ βελτίονα, ἃ πρόσθεν ἐλάνθανεν τοῖς ἄγαν ὀψὲ τοῖς αὐτῶν φίλτατοις ἡμῖν, καὶ τὸ φθάσαν ἀκριβοῦν ἐπιτρέψαντα, ἃ πολλοὶ δὴ σωθέντα κατέχειν μᾶλλον τῶν γλισχραλγίαν μετὰ τῆς σωφροσύνης ὀφρύθ', ὑπὲρ ὑβρίζεσθαι, ὅσα ἀφρόντιστα τῶν τοιούτων φάμενοι αὐαλέας μεθύειν, καὶ ἐλπίζουσαν τῶν ἐλαίαν, ὃς ἐκίνησεν πρέπειν, οἷα τὰ σφῶν αὐτῶν ὁμολογήματα. ἀλλ' ἡμῖν γε οὐ πρόσθεν τὸ μεγαλοπρεπὲς ἡμῶν δεῖ, ἀλλ' ἃ συμφέρει τοῖς φαύλοις, ταῦθ' ἡμᾶς πρᾶξαι χρεών· ἀλλὰ ταῦθ' ἡμᾶς μᾶλλον, ἃ περ ἡμῖν πρὸ δ' ὀνείδεσι ἀγωνιοῦσιν ἐκ ἐλαύνει, ἢ λίαν μὲν ἐπίσης πυθέσθαι τε καὶ ὑπομνῆσαι, τούτους οὐ τοι θᾶσσ καὶ αὐαντιῤῥῆπτε τὰ δὴ διὰ κενὸν ἐνθάδε δόγματα καὶ θεσμούς, ὃς σωφρὸς τὰ σοῖσι λεγόμενα δέχεσθαι, μὰ γλῶσσαν πᾶσιν ἀντίφωνον, ἡμᾶς δὲ τοῖς θείοις νόμοις καὶ δόγμασι δὴ ἐν ἡμῖν ἀρχηγὸν δύσεβές καὶ πίστως, μέλας ἰδίαν ἐκάστου αἴσχος ἡγοῖσι πίστιν ὄφρος κεχρῶσθαι, ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ μὲν τε καὶ πολὺ πραγμοτικώτερον ἄλλου αὐχεῖσθαι, ὃ κατακόρως ἐστὶν ἐν τῷ, καθάπερ πωῦσι καὶ οἱ πυλήμιοι τὰ λάφυρα ξυλλέγοντες πολλὰ πάλιστα ἐκ ἐσμέν. ἀδόξως μὴ τι ἡγεῖσθαι χρεών, ὃς ἐκ ἀπλῶς δεῖ καθ' ὑμᾶς γε τὸν τρόπον τὰς τῶν δοκίμων παλαιῶν γραφὰς ἐκλαμβάνειν δ' ὀρθῶς. τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν δεῖ διδασκαλικώτερόν τε καὶ οἰκονομικώτερον ὑπολαβεῖν τὸν τρόπον, κατελλάλως μὲν τοῖς πάσι πάντως καὶ τοῖς ἄλλοτε ἄλλως αὐτῶν καιροῖς· δύσβατα δὲ ἅπαντα. αἱ μὲν γὰρ τῶν γραφῶν ἔτσι ὑπολήψεσι, αἱ δὲ διγνωμαστικῶς, αἱ δὲ ἀγωνιστικῶς. ὅτ' ἔν τοῖς ἄλλοθεν ἀγωνιστικὰς, ἄλλοσι μετρίως ἔχειν χρεών, ὑπὸ δ' ἄτης πολεμίους μαχόμενος καὶ ὁπλίτου ἀσπίδα, πῶς πρὸ τῶν ἐκβῆναι τὴν συσταδικὴν ὑπὸ ἔνοπα, οὐτε νόμων ἀγαθὸν τὸ πατρῷον, ὅτι ἔσ πατρῴοις δίκαιον ἀγκαλᾶν, ἐ αὐξεσις ἄλλοσι τῶν ὑπὸ πάντων ἀσεβῆ λογισμόν, ἡ ἔκπεσ συγχωρεῖσθαι· ἄλλως πατρῴαν τὸ πατρῷον. ὅτ' ἔν τοῦθ' ὅταν χρὴ ποιῶν, ὅτε μὲν τοῖς ὑπομνηστικοῖς ὡς νόμοις κεχρῆσθαι. αἰσχυνεῖται γὰρ ἐκ ἔχων καὶ τοῖς ἀγκυλαζομένοις δὴ ὑπὸ λίγαν, ὅσπερ βουλομένοις ἔκ αὖ. ὅσπερ γε μὲν δόγματικῶς τε καὶ ἀσφαλῶς ἐκείνοι ὑγιαίνοντα, τούτοις δ' ἀρκεῖ αὐτάγκλαστόν τε καὶ ἀσφαλὲς οἷά τοι παιδοτρόφοις καὶ σκέλμασι πᾶς τῶν πίστιν κεχρῆσθαι. ἐγὼ πάντων ὅσων ἐσμὲν ἰσχνὸν καὶ μικρόφωνος, ἱκανῶς οὕτω καὶ ἐπὶ πολὺς ἐσ ἀσυνέτους καὶ μικροὺς ὑπὸ θεολογίας ὑβριστὰς ὄντας, πᾶν αὐτῶν δὲ πρέπον αἰσχρὸν καὶ πλημμελὲς ἡγεῖσθαι, ὧν μὲν ἐπαινῶμεν τὰ ἐναντία πειρᾶν ἡμᾶς, οἷς δὲ ψέγομεν τὰ παραπλήσια. οὐ γὰρ ὅτι ἐκεῖνοι πλημμελοῦσι καὶ θρασεῖς πρὸς τὰ πρεπῶντα, ὅσα τοῦτο καὶ ἡμᾶς ἐπιδεῖ δ' ἐκ. δ' ὅτι ἐσ ἐλάσσ ἐκείνοι γε ὑβρίζουσιν, ἡ ἡμᾶς τῶν καθεστώτων χρεὼν ἁμαρτεῖν. ἀλλ' ἑκόντες τῶν πρόσθεν ὁρωμένων ἐσμένοντες γόνες, εἴν πάντες ἡγεμόνες ἀπόντες, καθάπερ πρόλεπτος ἐπίνοιαν τὰ πρόσθεν ἐπόντα ἀνιᾶσι. δ' οὐδενὶ γὰρ, μὴ παπτῶν φθόνος ἦς, ὃς πάντ' ἔλασφημᾶς ἐμπεπωμένα.

ὃ γὰρ

osdine transacta, & diutumitate temporis cõ firmata: atq; isti sæpius huc profecti, subinde repudiati fuerint: quo iure ea quę olim sectę decreta sunt, hodie turbabimus, & inani labore eadẽ subinde repetemus? Quod illis quidem nec graue est, & summo studio quæritẽ. Nam alijs atq; alijs rationib. cõminiscendis, & subinde melioribus, ꝓmittendis, aut uictoriam sibi de nobis olim uictorib. abolito ueteri probro pollicentẽ: aut cum mala multa in cõuentũ nostrũ usitato cum supercilio dixerint, famã per summã impudentiã spargẽt, ne glectaq; ueritate, ut sunt pusillis ac ieiunis ingenijs, de sua uictoria gloriabunt. Verùm nobis amplitudo nostra non deserenda est, neq; ea agenda quæ é se aduersantium sunt, sed ea potius quæ nobis expediunt. Quantæ porrò uę cordiæ esset, cum Græci qui Pythagosã aut Epicurũ autorẽ sequũtur, adeò diuina & certa putẽs decreta magistrorũ, ut quicquid illis dixeris, taciti ferant, immotis & animis & linguis: nos uerò legibus & decretis procerum religionis & fidei nostræ nolle citra demonstrationem, ac uelut certis limitibus insistere, sed alios disceptantes & curiosè rixantes & mentem dilacerantes ferre, non aliter quàm hostes spolia tractare solent, quę ignominiosè distrahunt? Cæterùm illud quoque scire est operæpretium, non simpliciter, nec uno modo sanctorum patrum scripturas intelligendas esse. Quarum aliæ ad docendum & monendum accommodatę sunt, personarum & temporum habita ratione, sed religiosè omnia. Nam aliæ decreta continent, aliæ laudationes, aliæ disceptationes. Neque uerò disceptationes ueterum aliò transferendæ sunt. Neque enim si quis pugnans cum hostibus, & soto animo in gladium & clypeum intentus, commilitonem ante pedes stantem prostrauerit, uel lex ea putanda est, uel is accusandus qui id fecit, cogitationem aliò trahente necessitate, & minimè sinente ut id quod factum est, alites heret. Ergo neque hoc sic agendum est, neque laudationibus uice legum utendum. Ars enim, laudantibus quibus dicendi licentiam dedit. Quæ uerò dogmata sanxerunt & promulgarunt, ijs demum sectum & tutum est ueluti segulis & amulsi religiotus uti. Ego uerò sicut Italos improbo & repsehendo, adeò temerè & superbè un. Theologiam uruentes: ita etiam turpe & leuitatis esse duco, eorum quæ psobamus facese contraria, eorum uerò quæ improbamus similia. Non enim si confidentes illi & audaces huiusmodi in rebus sunt, imitari eos conuenit: neque si à recta uia deflexerint, & nobis ab instituto recedendum est. Quin potius immoti intra legitimos terminos consistamus, iiusmodi tumultib. sepudiatis, sicus supes irsuctes fluctus aspernaẽ. Vereos enim, uereor, ne tumũ fugientes, in blasphemię flammã incidamus.

S. Patrum scripta distinguenda

Quod eũ à ueteribꝫ. Græcis iactatũ est, cum Plato ad Dionysium tyrannũ in Siciliam uenisset, regiam puluere impletã fuisse, cum plerique demonstrationib. linearũ studerent: id & apud nos hodie alio modo accidit. Apud eos enim etiam opificibus effusa sunt arcana Theologiæ, & adeò omnes ratiocinatiũculis inhiant, ut herbis & gramini pecudes, & qui de recta fide dubitãt, & quomodo sit credendum ignorant, & quid sit illud quod credunt neſciunt: ij & fora & porticus & theatra omnia, Theologia compleuerunt, neque solem hunc impudentiæ suæ facere sestem reuerentur. Es quid absurdius cogitari queat, quàm cum olim Græcorum dogmata florerent, ordinem fuisse seruatum: & arcana, Delphorũ theologis commissa, nulli alij uel uulgare uel indagare licuisse, siue is Plato, siue Socrates esset, aut quisuis alius sapiẽtiæ laude celebris: apud nos uerò, qui syncerum pietatis mysterium profitemur, ita res diuinas profanari, & quibuslibet de ijs disserendi potestatem dari, uel potius à quolibet usurpari? Gregorius uerò diuinarum rerum peritissimus, non minus linguam ab istiusmodi disputationib. retrahit, quàm manus à flamma ignis. Proinde multis uerbis se excusat, inuitum facere ut de Deo disserat, & eos qui id temerè audeãt improbas. Neque enim, inquit, laudabile est desiderium, sed conatus ipse formidabilis. Et Ozanis exemplum adducis, qui nutantem arcam attingere ausus, perijt, Deo arcę reuerẽtiam uindicante. Quòd si rex eum quam primùm è medio tolleret, qui regiam coronã impudenter suo capiti imponere auderet: quot fulmina, quot turbines is meretur, qui temerario ausu irrumpere in Theologiã non dubitat? Breuem autem narratiunculam ueteris memoriæ, huic negocio ualde consentaneã, subiungam. Alexandrum aiunt, Macedonem illum, post longum illum uictoriarum cursum & magnos triumphos cum animum relaxare & recreare uellet, triremi conscensa in Euphrate nauigasse, ac in medio flumine diadema illi delapsum esse. quod cum nauta quidem adnatans excepisset, & quia aliter ad nauem redire non poterat, capiti suo impositum, illi retulisses: homini pro ea recuperata talentum donasse. sed quia eam indignè capiti suo imposuisset, caput abstulisse. Quòd si homo homũem eodem secũ pileolo usum, uiuere, & solem intueri, ferre nõ potuit: quid de ijs dicemus, qui adeò petulanter in Theologiam irrumpunt? idq́, cum neque dæmones eijcere, neque mare ambulare, nec aquarum amnes è rupibus elicere possint, ut uel istis uulgo aliud persuadeant, & ad sese homines alliciant. Ego uerò quę utilia esse iudicaui, ea in medium proferenda esse censui: quæ si auditu digna fuerunt, Deo acceptа refero: sin minus, quærenda sunt meliora.

Profanatio theologiæ in uulgus effusa.

Corona ea pus imposita, morte uindicata.

Noui doctores sine miraculis.

ὁ γὰρ παῤ Ἕλλησι πάλαι πολυύμνητος πρὸς πλάτωνος, ὡς ἐκεῖνόν γε τὸν Διονύσιον τὸν Ἡ σικελίας ὑβρίσαντα σκῆπτρον τύραννον, κονιορτὸν τὰ βασίλεια γενέσθαι καὶ τὸν πρὸς τὰς γραμμικὰς ἀχολίας τῶν πλάτωνι ἑρμώντων, ὅτε δὴ καὶ τῆδ' ἡμῖν πρόσπολος γέγονεν σύμφυτον. οὕτω γὰρ ἡ πᾶσ' αὐτοῖς ἀπᾶν τοῖς βαναύσοις ἐκκέχυται τὰ θεολογίας μυστήρια, καὶ ὅτου δὲ χλώσας ἅπαντες ὑβὶ τῷ συλλογιστικῶς ἐμβατεύειν τοῖς λόγοις αὐτῶν, ὥσπερ ὑβὶ τῷ χλόῃ καὶ ταῖς νομαῖς τὰ βοσκήματα. καὶ εἰ τὸ πτίσσειν ἐρῶσιν ἀμείλικτον ἔχοντες, καὶ εἰ μανδ' ὅπως ἅλα πτίσσειν ἀδύνατα, μανδ' ὅτι δὴν ὅ πτίσσειν φασὶν, ἀγοραῖς καὶ πανδήμοις ἡ διαῤῥαπαῖσ' ἐμπεπλήκασι Ἡ θεολογίας, καὶ ὑβὶ τῳ τινὶ τὴν ἅλιον αὐχοῦσιν μαρτυρα τῆς αὐταῤῥάκτου πειθοῦς. πῶς δ' ἂν κἂν ἐπὶ τῶν σφόδρα ἐπιπολαίων, πάλαι μὲν ὀπότε τὰ ἱμάτια ἔλεγμα, πίξις ὑβιπολάζειν, ἡ ἐ τῆς ἀληθῶς θεολογικῆς ἐφάπτασι μυσταγωγίας, μηδὲν Ἕτ' ἄλλων ἡδέως μᾶλλον λίγειν μᾶλλον πρωτοῦν, καὶ σοφιστὴς ἦ, καὶ πλάτων, καὶ ἅτις ὑβὶ σοφίᾳ πανδαισίᾳ τε ἡ ἀμῖν ἦ οἵᾳ ἀκριβολογῶ τὸ Ἡ δύσβατος ἐμολογῆται μυσταγωγίαν, ὅτου δικελεῦσθαι τὰ θεῖα, ἡ πᾶσι τοῖς θεολογεῖν βουλομένοις ἓν Ἕτ' ἰφαμιλλᾶν ἡ αὐτοχρόνητον. ἀλλ' ὁ πολὺς γὲ θεολογίας χρηγέτης, ποσὸν ἀκριβείας πᾶς θεολογίαν ἦ γλῶτταν κινῶν, ὅσον ἦ χεῖρα πᾶς φλὸξ γε πυρός. ὥστε ἡ πολὺς πᾶς πρὸς πρᾶσιν πᾶδάπτῃ λόγοις, γὲ οἷς ὐδ' ἑαυτὸν ἐγχαρεῖν πᾶδυνάμβῃ τοῖς περὶ θεῦ δ' ἀκούσι λόγοις, ὅτι τὸν ἐγχαίροντα θράσους ἀκριβίζεται. ὅτί γὰρ ἐπαινετὸς, φησὶν, ὁ πόθ', ἀλλὰ δεῖλόν γε τὸ ἐγχείρημα. πῆ ἀσκῶ ἡ ἐξαΐνιον, ὃς Ἡ κιβωτὸν πάλαι Ϟ αὖσαι τολμήσας μόνῳ, ἀπώλετο, φυλάσσοντος φασὶ Ϟ διὸ τῇ διαβωτῷ τὸ σιβάσμιον. εἰ δὲ Ὁ βασιλεὺς πίχει' αὖ ἡ αὐθράπων πεῖσαι, ὡς πῆς ἦν ὑπακοὴν αὐαιδῆς ὑβὶ Ἡ ἑαυτῷ κιφαλὴς τὸ βασιλεὺν ὐβιβᾶναι πολιτεύεσθ', πόσον αὖ ἂν ἡφαιστῶν καὶ πρηστῆρα ἄξιόν, ὡς πῆς αὐτοτομίᾳ θρασύντατος, ὅτι σὶ Ἡ θεολογίας κατατολμᾷ; ἰδίλω γὰρ καὶ μειρᾴκιον ἐκ Ϟ πάλαι πᾶδᾶναι τῷ λόγῳ δίκημα, τῇ ὑποδῆσαι παίντι σφόδρα πᾶσ' ἄνθρωπον. ἀλίξανδρον φασίν, ἑκόντ' ἂν τὸν μακιδόνα, μετὰ Ϟ πολιὸν ἑαυτὸν ἀθύμου καὶ τὰ μιγάλα πρήσσειν, ἐπεδίπτοι φασὶν ἅπαντας ἡνίκα τινὶς ἦ θυμηδίας ὑβρίας πρώτους ἔπλ τι εἰσκεπᾶν ἦ ποτεμὸν Ϟ ὑδρᾴστλω, ἐκπίπτει Ἡ αὐτοῦ κιφαλῆς, συμβαὶ ὑποσί πως, ὁ βασιλικὸ κελύπτρα πρὸς μέσον Ϟ ποτεμὸν, ὣν τάχιστ' ἐς ἓν ταὐτὸν ἁλόφα ἀγαπεφάμενος. ἐ αὖ ἦ μὲν τῇ χαρᾷ βασιλέων ἅμα καὶ νικηθὰ μεῖχαν, τῇ ἑαυτ' κιφαλῇ πᾶδιδὰς, ὃ φιλέκπομπα μᾶλλον, τῇ μὲν βασιλεῦσι, τῇ δὲ βασιλᾶ. ὃν μὲν βασιλεὺς, ὑπὲρ μὲν τῶν ἐκείνου κελυπτρῶν αὐτῷ δικαίως ἔσπ, πάλαι πᾶν ὑπορέσας ὅπ σ' αὐτὸν αὐδίως τῇ ἑαυτ' κιφαλῇ πᾶδιδῶντ, ἀφαιρεῖται Ἡ κιφαλῆς Ϟ ἄνθρωπον. ἃ δ' ἄνθρωπ' ἄνδρωπον ἐκ λωίονος ἦ αὐτὸν ἑαυτῷ πᾶδιδῶντα κελύπτρων, ζῶντα βλίπειν ἐᾶσαι Ϟ λοιπὸ ἦ τὰ πάντα δόσασαν αἰδήσιαν λαμπάδ'· τί φάσομεν πρὸς τὸν ἀλλᾶς ὅταν σὶ τῆς θεολογίας ὑβιπολάζοντ, Ὃ τοῦτα μὲν δαίμονες δωκμάναν ἐκβάλλειν, μὲν θάλασσαν πίμειν, μὲν ποτεμοὺς ὑλάττειν ἠξεπελάζειν ἐκλύζειν ἐκ πίτρας, ἵνα πού τοις γοῦν μετασπάσωσι σὺν πολλοὶς, ἦ πῆς ἑαυτοῦ ἀς ἀνὸς αὐθελκύσωσιν; ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἃ συμφέρειν γέμασα, ταῦτα καὶ λίγειν πᾶγμαι. ἃ δὲ καὶ πῆς ἀνύσειν ἐκῶς ἄξια τοῦτα φανεῖ, ζῆσ' θεῷ χαίρ ζῆσ' παίτων καλῶν χορηγῷ. ἃ δ' ἐῶ, σκοπῆσιν τὸ βίλτιον.

τοῦτα

τοῦτο διηρθρωθὼ, δμόσε χωρεῖ λόγῳ τοῖς ἀλλογμωτέροις τῶν ὑδισοφούντων, τοῖς τι ἔλοις καὶ μάλιστα συρράχιον ἦν πανυ, ὃς πολιᾶ βιοῦ καὶ σωφρονεῖν ὀφύντι, καὶ μεγαλοφυΐᾳ γνώμης διάπυρον τὸ πρὸς ὑδισοφίαν, λόγῳ τι τῶν ἀρετῶν κοσμῶν, καὶ ἀρετῇ τὸν λόγον. οἷς ἀκολουθῶν πεπαίκασιν ἑαυτὸν, καὶ ὅσοι μὰ λόγοις τῶν γλώσσαν ὑπλίζειν ἐδώκαντο, πᾶσαν ἀσπασίως δὴ ἀπέγνως ἐκβιβάσει γνώμῃ. ὃ τότε τῷ χρόνῳ καὶ ὁ διαπότης πεπλάνηται βασιλεύς, ἑαυτῷ γε συμβάλλας ὁμῶ καὶ τὰς ἀκμὰς τῶν πολλῶν πόθους.

Hæc cum dixissem, assensi mihi sunt prudentiores episcopi, cùm alij, tum uerò Dyrrachinus, uir & grauitate uitæ, & ingenij acumine ac magnitudine excellens: qui & eruditionē uirtute, & uirtutem eruditione ornabat. Hos ij sibi sequendos putauerunt, qui eloquentia non ualebant, omni studio contentionis necessariò repudiato. Hoc tempore etiam Despota Constantinus decessit, unáq; secum irritam uulgi expectationem sepeliuit.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΑ ΡΩΜΑΙΚΗΣ ἱστορίας λόγος ἑνδέκατος.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ ια.

Περὶ τῆς νήσου μιτυλήνης.

Περὶ τῆς φωκαίας.

Περὶ τῆς ἐν βυζαντίῳ στάσεως, καὶ ὅπως συνίσταται ταύτην ὁ ἰαντακουζηνός.

Περὶ τῶν ἐρίσαντας τῇ στασιασάντων, ἐν ᾗ καὶ δημηγορία τοῦ βασιλέως.

Περὶ τῆς ἐφόδου τῶν σκυθῶν.

Περὶ τῶν ἡγεμόνων τραπεζοῦντος καὶ αἰτωλίας.

Περὶ τῶν τῶν λεγομένων ἰκατηλύσεως.

Περὶ τῆς τῶν τόξων τροπαίων τοῦ βασιλέως.

Περὶ φαντάσματος κομήτου.

Περὶ τῆς σκυθικῆς γυναικός.

Ἐκστρατεία τοῦ βασιλέως κατὰ αἰτωλῶν καὶ ἀκαρνάνων καὶ ἰλλυριῶν, καὶ δούλωσις αὐτῶν.

Περὶ τῆς μνοῦς τῆς βασιλέως συγγενείας.

Περὶ τῆς γαννίτου ἰαντοπόρας πολιτείας.

Τελευτὴ κομνηνοῦ βασιλέως, καὶ ἰσχάτη ἡγεμόνος τραπεζοντίων.

Περὶ τῆς στάσεως τῆς βαπεζοντίων.

Ἐπανόδος μεγάλου δομεστίκου καὶ καταδουλωσις.

Ἅλωσις δευτέρα τῆς ἀκαρνανίας καὶ αἰτωλίας ὅλης.

Ἐπάνοδος βασιλέως ἐξ ἀκαρνανίας καὶ αἰτωλίας, καὶ πόνος τῆς ἀπλωτικῆς νοσήματος αὐτοῦ.

Περὶ τοῦ μοναχοῦ βαρλαὰμ τοῦ ἐκ καλαβρίας εἰς βυζάντιον ἐλθόντος.

Κρίσις τῶν τοῦ βαρλαὰμ καὶ τοῦ παλαμᾶ κατὰ θεοῦ σοφίαν, ἐν τῷ μεγίστῳ ναῷ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ σοφίας.

NICEPHORI GREGORAE ROMANAE HISTORIAE Liber undecimus.

CAPITA LIBRI XI.

De insula Mitylene.

De Phocæa.

De Byzantina seditione, & ut eam Cantacuzena sedarit.

De seditiosis in iudicium adductis, & Imperatoris concio.

De incursione Scytharum.

De Trapezuntis & Aetoliæ principibus.

De iudicibus loto motis. Caput hoc deest.

De Imperatoris uictoria contra Turcos.

De uiso cometa.

De Scythica muliere.

Expeditio Imperatoris contra Aetolos, Acarnanes & Illyrios, eorumq; oppressione.

De Mysorum & Imperatoris affinitate.

De nouato Genuensis Reipublicæ statu.

Basilij Comneni obitus, extremi Trapezuntiorum regis.

De Trapezuntiorum seditione.

Laus Magni Domestici Cantacuzeni. Et hoc caput mutilū uidetur.

Altera captiuitas Acarnaniæ, & totius Aetoliæ.

Reditus Imperatoris ex Acarnania & Aetolia, & eius morbus splenis.

De Barlaamo monacho, & è Calabria Byzantium profecto.

Iudicium de Barlaami & Palamæ controuersijs, in maximo sacræ Dei Sapientiæ templo factum.

Οπ

Maledicta

Maledicta Palamae quae contra sacrosanctae Ecclesiae decreta scripsit, tum certo consilio dissimulata esse.

Imperatoris obitus in castissimae Deigenitricis hodegiae monasterio.

Nenia Gregorae autoris, in Imperatoris obitum.

Οτι κατ' οἰκονομίαν ὑπεπτήθησαν τότε διὰ τῶ παλαμᾶ βλασφημίαι, ἃς κατὰ τῶν θείων δογμάτων ἡ ἐκκλησία ἔγραψεν.

Θάνατος τοῦ βασιλέως ἐν τῆ μονῆ τῆς ὑπεραγίου θεομήτορος τῆ ὑδηγετρίδι τῶν ὁδηγῶν.

Μονῳδία τοῦ συγγραφέως γρηγορᾶ, ἐπὶ τῆ τελευτῆ τοῦ βασιλέως.

Latini à Romanis flagitãt, ut communib. opibus Turcos oppugnent.

ANNO sequente, Turci plurimis nauibus ædificatis, nõ insulas tantum uexarunt in Aegæo & ultra Aegæum mare sitas, sed mercatorias etiam naues spoliarunt: & crebros excensus in mediterranea fecerunt, non secus ac si in sua terra uersarent, obsistẽte nemine. Quæ res Latinis æquè ac Romanis exitio erãt, & grauiora etiam in posterũ minabantur. Latinorum itaque principes congressi, ea de re inter sese, & cum Carolo Italiæ rege communicant: sequè ad propulsandos Barbaros, paratos fore pollicentur. Missis etiam ad Imperatorem legatis, consensum suum exponunt, hortantes ne communibus periculis deesset, sed summo studio in rem gerendam incumberet. Intolerabilia enim esse quæ Turci Latinis & Romanis detrimenta indies inferant, & in posterum illaturi sint. Ad hæc absurdum & ignauissimi esse ingenij, cum liceret ea iactura & ereptione opum nostrarum, quibus inuiti à Barbaris spoliemur, ad naualium copiarum apparatum & ultionem hostium uti: ultrò cedere illis, & in euidens atque indubitatum discrimen nos ipsos unà cum facultatibus nostris ultrò præcipitare. Legationi illud etiam appendicis uice adiecerunt: ni expergisceretur, & unà secum communes hostes oppugnaret, & ipsum hostis loco futurum. Ita Imperator communis illius belli socius esse coactus, exhausto fisco celerrimè tributorum exactores in Thraciam & Macedoniam misit, quamuis iam crebris exactionibus exhaustas, ob frequentes Turcorum & Bulgarorum impressiones. Interea & ueteres naues reficiuntur, & aliæ nouæ per totam hyemem à fundamentis extruuntur. Sub ueris exitum, Imperator uiginti nauibus completis, è portu soluit: & ipse ultrò classis præfectum agit, quãuis & uxore & cæteris omnibus prohibentib. quòd istiusmodi res ab Imperatoria maiestate alienæ essent. At ille ut cætera, ita hanc quoque rem sua præsentia & opera confici uolebat, alacritate & bellico impetu plenus: Latinarum tamẽ copiarum aduentum expectabat. Verùm illi nuper inter ipsos ortis tumultibus oc-

ΟΥΤΟΣ ὑπὸ τῶν ἰδίων τῆς οἰκείας ναυπηγεῖσθαι πλοῖα, ἐ μόνον τὰς νήσους κατὰ τὸ αἰγαῖον ἐλυμήνατο, τάς τε ἠπείρους ἐπὶ τὸ αἰγαῖον καὶ μετὰ τὸ αἰγαῖον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπ' ἐμπορίᾳ ἰδίᾳ ἰούσας ὁλκάδας αἰρεσιώτας ἐλυμαίνοντο. συχνὰς δὲ καὶ τὰς ἀφελείσας ὧν τῶν μισθαγωγῶν ἐποιῶντο, καθάπερ φιλίας γῆ, μεθ' ὅπλων τὸν πορθησόμενον ἔχοντες. ἀλλὰ κοινόν τι ἐπῆγε φόβητρον λατίνοις ὁμοῦ καὶ ῥωμαίοις, ἢ ἐπὶ μέγιστα πάλαι τοῦ φόβου ἐν τοῖς ἐμοῖς. κοινολογοῦνται τοίνυν σωφλίστης οἱ τῶν λατίνων ἀρχηγέται, πρὸς τὸ πρᾶγμα τοῦτο πρός τε ἐλπίδας καὶ πρὸς κέρδος τὸ Ῥωμαίας ἐμοῦ, καὶ πρὸς ἅμυναν τῶν πολεμίων παρασκευάζεσθαι ἐπαγγέλλονται. πέμπουσι δὲ καὶ πρὸς βασιλέα πρεσβείαν, ἀξιοῦντές τι τὸν κοινὸν τῶν λατίνων ὁρμὸν, καὶ ἅμα ἀξιοῦντες σφᾶς ἐκπολεμῶσαι καὶ αὐτὸν ὧν τὸν κοινὸν χάσαι, καὶ μὴ ἐν ἡσυχίᾳ διᾶγαι τὰ ἐπ' αὐτοῖς. ἐ γὰρ αὐκετὰ ἐφασκον εἶν, ὅσα ῥωμαίους ἐπαίγουσιν οἱ λατίνοι οἱ ἐμοὶ βάρβαροι καθημέραν σφᾶς, καὶ ὅσα ἐπέξαιεν ἐπαγγέλλονται. ἄτοπον δὲ καὶ ἄλλως, καὶ νοθροπίας πάντα δειλίας καὶ γνώμης, πρὸν τῆ πρὸ ἐκείνου ἐτῶν γενομένῃ ζημίᾳ καὶ ἁρπαγῆ τῶν ἀμετρήτων χρημάτων πρὸς αὖ βαρβάρους ἀπόντων ἡμῶν, ὧν τῆ ἀσκευίᾳ ναυτικῆς δυνάμεως καὶ ἄμυναν κατ' αὐτῶν χάσκειν ἐπαγγελλομένους γὰρ δίδοναι καὶ εἰς πόφανιν καὶ ἀναμφισβήτητον κίνδυνον, ὥσπερ σωσιβίῳ μετὰ τῶν ἡμετέρων καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπιδώσειν δὲ τῆ πρεσβείᾳ, ἢ ἂν μὴ διανεστάσῃς καὶ σὺ μετ' ἐμοῦ εἰς ἄμυναν τῶν κοινῶν πολεμίων, οὐκ ἂν φθάσειας καὶ αὐτὸς ὑφ' ἡμῶν ὥσπερ τοῖς ἐχθροῖς πολεμούμενος. ταῦτα τὸν βασιλέα διώκησαν, ὡς ἦ κοινῇ καὶ αὐτῷ ταύτην χρέαν σφαιρεῖσθαι. καὶ ἐπεὶ χρημάτων ἰσχὺν τὰ βασιλικὰ ταμεῖα, πέμπει τῶν πρεσβέων οὓς τὰς ἀληθεστάτας καὶ μακροδοκίας χάρας ἢ πόλος ἀγγελογόησοντας, καὶ ταῦτα πολλὰ ἀπατηκότας ὑπό τε τῶν ἄλλοτε ἄλλως ἀδικούντων φόβου, καὶ ὑπὸ τῶν συχνῶν ἰφόδων, ὧνδρα μὲν τῶν τούρκων, ἧν δὲ καὶ τῶν βουλγάρων. τούτων οὕτως ἐχόντων, τὰς τε παλαιὰς ἐπισκευάζει ναῦς, καὶ ἑτέρας ἐξ αὐτῶν ἄλλας κρατίστους φύεσθαι ἐπαγγέλλεται καὶ ὅλην τοῦτον τὸν χειμῶνα ἐαρ. Ἄλλα λήγοντος, ὁ μὲν βασιλεὺς ἀποστέλλει ναῦς πεντήκοντα, πρὸς ἐκπλοῦν παρασκευάζειν, ναύαρχον ἐπιλεγόμενος αὐτὸς τὸ σόλον γεγονόμενον· καὶ ταῦτα πρὸς ἦ συζύγου ἀναστάσης, καὶ τῶν ἄλλων ἐπαίτιον καλούμενον, ὡς τὸ μὲν ἐξίσου βασιλικῶς πράττειν τὰ τοιαῦτα ἦν ἄρχειν αὐκαιρον. ὅθ' ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις αὐτοκράτωρ, αὐτὸς τῶν γεγονότων ἐλάττων γέγονεν, οὕτω κἀντεῦθεν πολὺ τὸ ἐλάττων ἴσχε, καὶ πλάρης ἦν πολεμικῆς ὁρμῆς. ἐκ δὲ τούτου ἐν ἅμαις ἦν τῶν ἐ λατινικῶν δυνάμεων ἀφιξιν προσδόκων. ἐλπὶς γὰρ αὖ τοῦτο ἦν τοῖς φυγάσι τὸν ἐμὸν αὐτοῦ θεοῦ

θεοῦ

θορύβους τῇ παραχρῆ οἱ λεσβίοι ἀγαλαβόντες, ἅπαξ
ἅπαι καὶ ψυλῆς πρὸ τῆς ἐπαγγελίας ἐφαίνοσαν. οἱ
δ' ῥόδιοι καὶ οἱ τῶν περάλεων φοινίκων εἰσπλοῦντες, ἅ
πλοιον ἐώρων. ἦν σμύρνης, καὶ πρὸς τύχης ὁ τῆς λυ
κλάδων νήσου ἡγεμονίαν, ὄλῳ μετεδίωκε τὸν
στρατὸν, σωίδημα ἔχων λέβρα ὑδρίδια τοῖς τῶν βα
σιλικῆς νήσοις, καὶ αὐτοῖς τοῖς τῶν βασιλίως ναυ
ταῖς διωκόμενοι, ἐλέσαντες ἵστα, μὲ ὁ βασιλεὺς τῶν
ἄλλων ἀφίκετο, ἵνα αὐτῶν ἡμφίσται. ὅθεν ὑπὸ λίσ
βου ἐρμίσαντες ἅμα ναυσὶ προσπαίσιαν, τῆς μὲν
ἄλλης νήσου κύριοι ἠρίθμησαν τοὺς οὐκ ἀδωνίσαν.
αὐτοὶ δ' ὑφ' αμυτυλίνης ἠαίρησε πρόνοι
τοι, πόθεν σίν τῶν πόλιν ἄλογ δίδυς. βουλομένου δὲ
τῆς τ βασίλιως, καὶ τῶ τῶν λυκλάδων νήσων ἡγεμόνος
τὰ τ χρήματα διαρπάσαι, καὶ τῶν ἄλλων ἐπίσης
ὠθησόμενοι ἡμᾶς ἐλεσβίους, δόλῳ τινὶ καὶ
ἀπάτῃ χρησάμενος ὁ τῶ φοινίκων ἀρχηγὸς κατέσης,
οἰκίαν τ φρουρὰ ἐσίγαγεν εἰς τῶν μυτυλίνων, ὃ
ταύτῃ ἐφιστήσαντο, τούτους παρεκρούσαντο.
ῥώμιοι γὰρ βασίλιος ἐκεῖθεν καὶ ἄλος ἔσθι συμμάχων
ἦ νήσου ἱερατίσων, ἃ τ πλοῖα σωεμαφοσθῶν ἐ
πέναυ μόν αὐτὸς ἐκπλημῶ διώκειν. ἐκεῖσε γὰρ
ἀλθὼν ἔχων τρόπις μόν αὐτὸς, ἐς ἐκ γυναῖς ἐ
φθη πιπλεκώς. οἱ δ' ῥόδιοι τέλεας, πεσθ' ἑτέ
ρας πρὸς ὁ τῆς λυκλάδων νήσου ἀρχηγός. αὐτὸς μὲν
οὖν αὐτὸν μὲν ἦ μυτυλίνης οἰκήτορας δίδυς ἠφίκισε
ἦ πορθμόν. ὁ δ' οἰκῶν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα μετε
πεμψάμε ἐκ φοινίκης, ἐπὶ τῶν οἴκοθεν ἔχων οἶλε
το, φρουρὰν ἐκποίων ἐγκατέλιπεν τῇ φοινίκῃ. ἐλλῆ
νῶν δ' αὖ ἐπὶ τοῦτον ὁ μὲν ἀγόνων ὁ φοινίξ,
πρὸς τὸ βασίλιος, καὶ πάππον τὸ βασίλιος, σφέσι
δοθέντα ὑπηρετῆς ἴσχυε, καὶ χρημάτων πολὺς πο
ρισμοῦ. διὸ καὶ κατὰ χρόνους παπεῖν οἱ ταύτης ἐφο
ρέων ἀφ' ἑκάστου γράμματα βασιλικὰ ἀναγινώ
σκων ἀεὶ δ' ἐπίλοιπον τῶν λόγων τὸ λῆρον, μή λάθῃ
παρεκρυσαμένη τῶν βασιλικῶν δ' ναστάσεων, ἡ μι
κρῷ τῷ χρόνῳ μακρὰ πρόφασιν. ὁ δ' πατρὼς ἔτος
ἐννεακαιδέκατον ἐφεκὼς ἤδη τὰ ῥωμαίων πράγματα, θρα
σύτερον ἐπιτίθη τῆς βασιλίσσης καὶ ἀμέλια τῶν καθε
κόντων ἀσκῶν. ὅθεν καὶ τῶν τῶ βασιλίως ὑφορώ
μενοι αὐφιλίωνα ὑφοῦν, ἑαυτῶν τ ἐβ' παῦ τὸ δίκαι
τὸν ἀσφαλίζετο, καὶ τῶν ἦ μυτυλίνης ἀμελίτα ἀθε
ξιλίω. ἐκεῖθι δ' ἤδη λαβόμενοι, ὡς τῶ ῥίας καὶ τῶν
ἀθεξιλίω ἐξέῤῥηξεν. οἱ μὲν τε σωεμαφοσθέντες ἀβ'
τῶν ἦ μυτυλίνης ἄλλων μετὰ τῶν ἐτῶν, τῶν τῶ
φοινίκων κατὰν μοχθοῦσαν ἦ γνώμης κατηγορή
σες, ὃν τὰ οἴκοι αὐχόμενον τοῦτ' οὕτως ἐχόντ', τῶ
πατρὸς πλέον αἰκαλέοντος θρόνος οἱ γὰ τοῖς γαλά
τυ οἰκοῦντες ἠμνοῦντα ἐξ τὸ τῶ κατὰν πόθεμα,
(γὰ ἐστὶς γὰρ κἀκεῖνος ἐτύγχαν) πλέονα τ' πόθ' ἡ
μῶν ἐπᾶγον, καὶ πόθεν ἐδοσαν τοῖς ῥωμαίοις τὰ αὐτὰ
κήματα καὶ τὰς ὕβρις. ἐξ γὰρ τῶν ἐπίλοιπον, ἐῶ πε
ρὶ πρώτου πελαλόγων μοχλὸν τῶ βασιλίως αἰλά
φισαν, ἐς αὐτοῦ ὑρύσσομεν, τὸ πλῶον τῶ τῶν ῥω
μαίων ναυτικῶν πόθεν ἐδιλόγων ἐκόντες, καὶ μετεφρο
μαπεζόμενον ὃν μίγα μὲν τὸν ναυτικὸν ἄυξησε πλεῖ
τον, μίγα δ' ἀλάπωσε τὸν ῥωμαϊκῶν. ὃ δὲ καὶ σκλη
ροτέρους κατὰ ῥωμαίων αὐτὸν ἐπεφρόντες τ καὶ αὐ
τὰς ἐπιτιμίσεα. ὅθεν τῶν τ πόλ αὐτὸν πάφορον

cupati, ea quæ promiserant, fefellerũt. Rhodij uerò, & maritimæ Phocææ, non procul à Smyrna accolæ, & Cycladum insularũ princeps, cõsilio fraude mutato pepigerãt, se Romanas insulas clam oppressuros, & ipsas Imperatoris copias: ueriti fortasse, ne is alijs rebus omissis, se inuaderet. Itaq; cum nauibus quindecim Lesbum profecti, tota insula statim potiri non potuerunt: sed subitò Mitylenes portum ingressi, urbem proditione cœperunt. Cum autem Rhodij & Cycladum princeps, & opes diripere, & insulæ ditionẽ partiri uellent: Phocæensium princeps Catanes per astum & dolum, suum præsidium in urbem introduxit: illisq; deceptis, eam sibi uendicauit. Inde enim totius insulæ uel sine socijs se facile potiturum esse putabat, quippe qui solus illos ambos copijs uinceret. Is enim solus octo triremes adduxerat, quas Genuæ compleuerat: Rhodij uerò, quatuor: reliquas tres, Cycladum princeps. Ae Mitylenę habitatores statim urbe exegit: & uxore ac liberis Phocæa accersitis, ibi considere decreuit, fusto præsidio relicto, quam hæreditario iure à maioribus acceperat ab auo Imperatoris eis datam, procurationis & reditus cuiusdam ergò. Quamobrem certis temporibus qui procurationem eius accipiebant, perpetuò Imperatoris literis confirmabantur, ne qui temporis diuturnitate Imperatorium dominatum detrectarent. Catanes autem iste cum iam Romanam rem afflictam cerneret, insolentius erga Imperatorem se gessit, officiumq; neglexit. Vnde Imperatoris subitam impressionem ueritus, opes suas pro uiribus firmauit, & Mitylenẽ per insidias occupare instituit: idq; data occasione perfecit. Enimuerò ij qui ad Mitylenes occupationem cum cæteris concurrerant, improbitatem Catanis exosi, domum recesserunt. Hoc rerum statu Genuenses qui Galatam tenebant, ob Catanis successus audaciores etiam facti (nam & is Genuensis erat) pluribus & maioribus iniurijs Romanos & contumelijs onerabant. Nam propter immunitatem, quam primùm à Michaele Palæologo impetrarunt, ut suprà diximus, maxima pars Romanæ classis ad illos se conferebat, eorumq; habitum assumebat. Vnde illorum opes auctæ, Romanorum uerò imminutæ sunt. Quæ sanè res eos asperiores contra Romanos, atque superbos & contumaces effecit. Proinde & fossam suã profundiorẽ fecerũt, & firmas turres paulatim per speciẽ ędiũ extruxerũt: & præter cętera, Imperij procuratoribus largitione corruptis, omnẽ licentiã nacti sunt, & uineas emẽdi, & ędes in uicino tumulo splendidis mœnibus ornatas ædificandi: adeò

Mitylene à Catane Phocæe principe occupata.

Genuenses Galatæ incolæ insolentiores facti reprimuntur.

βαθυτέραν ποίουν, καὶ πύργους ὑψηλοὺς κατὰ τὸ λιλαδὲς ἦ οἰκιῶν αὐξησιν· καὶ ὧδε πάντες, χρώ
μασιν ἀποφαίροντο τοὺς τῶν βασιλικῶν θεσπεσίους πράγματον, ἄλλαν πᾶσαν ἁλάφισαν, ἀμπελῶ
νάς τ οἰκίδια, καὶ οἰκίας αὐξησιν ἐπὶ τοῦ πλησιάζοντος λόφου λαμπρὰς πυπυργωμένας πρὸς τάχος ὁ
ὡς καὶ

adeò ut si bellum cum Byzantijs gerendum esset, nihil esset quod eos aut terreret, aut impediret. Imperator autem cum primùm Mitylenen esse captam audisset, & hos in uicinia plus satis insolescere cerneret, & pacta conuenta pleraque uiolare: subita irruptione magnas illas & munitas circa tumulum ædes, in quibus multi arcus, tela & arma reperta sunt, eáque diuersi generis, incendit. Quæ cum Latini præter expectationem uiderent: trepidare, & extrema timere cœperunt. Putabant enim, Imperatorem eodem die cum magnis naualibus copijs, in se quoque impetum esse facturũ. Quare clàm armis sese muniebant. Sed cum ne postridie quidem Imperatorem quicquam contra sese moliri cernerẽt, sed totum Mitylenæa nauigatione occupari: aperto bello denunciato, liberrimè & ipsis Byzantijs & Imperatori illuserunt, & ligneis turribus sua mœnia circumdederunt, & magnas onerarias partim in fundum maris demerserunt: partim ante portum armatas, munitionum & aggerum uice opposuerunt. Imperator uerò cum tales copias ibi diuellere nollet, magno animo eum casum tulit, illis prorsus neglectis: & omni studio ad nauigationem se parauit, pluribus etiam militibus delectis. Sed cum Latini ad septem integros dies Galatæ inclusi, à plebe dilacerandi essent, quòd urgentia mala diutius tolerare non possent (nam & aqua & omni herbarum pomorúmque solatio carebant) & circumforanei ac pauperes homines, & ij qui è quotidiano uenditionis lucello sustentantur, ij demum maxima iactura facta, magis etiam contra magistratus Latinos insanirent: ob hæc igitur facti modestiores, Imperatori sese submiserunt, & intempestiuæ superbiæ ueniam impetrarunt.

DE NAUALI EXpeditione Imperatoris contra Phocæam & Mitylenen.

POst caniculæ exortum, cum septentriones in mari inferiori uehementius spirant, Imperator cũ omnibus naualibus copijs Mitylenen tendit. Septem uerò Catanis triremium Mitylenen circumeuntium, cum plures expectatione sua naues conspexissent, duæ in portum euaserunt, quinque uerò per desperationem in terram appulerunt. qui autem in eis fuerunt, omnes abiectis armis fugerunt: quorum alij cursu Mitylenẽ peruenerunt, alij uię ignari à Lesbijs interfecti sunt. Imperatoris uerò quinque naues armis & commeatu plenas, cum Imperatore Chium perduxerunt, ut ibi eas remigibus & militibus è tabulatis pugnaturis complerẽt. Quæ mora ad Chium Imperatoris festinationi & studio ualde aduersa accidit. Catanes enim

ὡς καὶ ἀπῶσαι πολεμῆν βυζαντίους, μᾶλλον δὲ τὸ φόβου ἐπικρῆναι καὶ λύσιμα ποιῆσαι. ἐπεὶ δ' αὐτίκα ὁ βασιλεὺς τῶν τε Φιλαντλώπης ἐπάθλου ἔλυσεν, καὶ τὰ τοὺς αὐτίγνιδον ὠφέλησε τὸ λιμένος ἐκβαίνοντας, καὶ ὅτι τὰ πλοῖα παρεσκευάζοντο, πολλοὶ μὲν ἀφανίζοντες, ὅπως τὰς τῶν λόφων μεγάλας καὶ ὑψηλὰς ἐκάνας εἰσίας αὐτῶν. ἐν αἷς πολλά τε ὑφῆντο ὅπλα καὶ τόξα καὶ βέλη καὶ διάφορα. ταῦτα παρὰ πόδα λαβὼν ἰδίοις τοῖς λατίνοις κατεπήγγειλε καὶ ἐκπλεῖν ἅπαντας, καὶ ἀνάγειν τὰ ὅπλα. ἦλθον γὰρ αὐθημερὸν ἐπ' αὐτοῦδε καὶ σῶοι τῷ βασιλεῖ ἀλοχφῶς πολλῶς πλοῖα κύπριων. ἀπ' ἀρτι ναυπηγῶν δυνάμενος. διὸ καὶ λάθρα ἀπλίζοντο κατ' αὐτόν. ἐπεὶ δ' ἔγνω Φιλαίας πλημμύραντας, ἐνόησε πλοῦν σφᾶς ἀπημύνειν τῷ βασιλεῖ ἰόντας ἐπ' αὐτόν, ἀλλ' ὅλον ἐκολπωμένον πρὸς τὸν ὄρ μιτυλήνης ἀπόπλουν, αὐλαίγησεν, μέχρι ἐκίνησαν φανφαῦ, καὶ ἀλλως ὡς τι βυζαντίοις καὶ ὄρ αὐτῶν βασιλεῖ φιλίας. ξυλίνους τε πύργους τοῖς ἑαυτῶν τάχει. καὶ τὸν μεγάλων ὁλκάδων τὰς μὲν ὡς πυθμένας θαλάσσης κατέδυσαν, τὰς δ' ὁπλίσαντες πρὸ τοῦ λιμένος ἔλαβον πρόβολον καὶ χῶμα μέγιστον ἔποιησαν. ὁ ἡ βασιλεὺς μὲν βελίσαρι τῶν τριακοντόρων ἐπεμβαλὼν φόβου πολλοῦ, μεγαλοψύχως τε ὑπέστη τοῖς παροῦσι, μηδενὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἢ πρὸς ἱκετηρίαν τρεπομένου τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, πλάσεως ἐπιδιώκων πλοῖα ἐξεῖλεν. ἐπεὶ δὲ μίχρις ἅλων ἐπῆλθε ἡμέρων φῶτος τάχους οἱ γὰρ τοῖς γαλατῶν λατῖνοι συγκλεισθέντες, ἐμελλον τοῦ οἴκου λιμὸν * ἀπατραχίζεσθαι, σῖτόν τε μὴ διωκεῖσθαι φέρων πλοῖα τε συμπεσόντα σῶοι ἀπανὲ (οὐδεὶς γάρ τι ἐπανέτλη, καὶ ὅσα ἐπὶ τῷ λαχείνων καὶ ἀπορῶν ἐν ὑγιεινοῖς) οὐτ' αὖ ἀγορᾶσι καὶ πανηγύρεσιν, καὶ ἐσυνέλθε τὸν ὠνίαν τὸ ἀφιλόφρονα λατῖνοι κρίνοντες, ὅτοι ἡ πλάσιν ὑπεμένοντες ζημίαν, πολὺ πλοῖον ἢ τὸν πωλοῦντα λατίνων ἐμαίνοντο· σῖτόν τε ταῦτα πᾶς τὸ παρεσκεύαζον ἀπαλλάξαντες, ὑπεκλυσάν τε τοῦ βασιλεῖ, καὶ συγγνώμην ἔχον ἢ ἀναίσχυντον ὀφεῖν.

* Διαπατραχίζεσθαι.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΛΑΤΙνων ἔκπλου τοῦ βασιλέως ἐς Φωκαίαν καὶ μιτυλλήνην.

ΠΟΥ γὰρ μὴν ἔτος ἄλλο μετὰ τὸν λυνὸς ἔτος ἐδόκουν, ὅτι διὰ καὶ ἀφλοιώτους τὰ εἰκῆ ἀνάλωτα δι' ὅλου πάντα χίονται θάλασσαν, ἡνίκα ὁ βασιλεὺς μετὰ πάσης ἢ ναυτικῆς δυνάμεως ἔπλει ἐς μιτυλλήνην. αἰ δ' ἐπῆλθε τὸ κατ' αὐτὸν τριήρης τῶν μιτυλλήνην παρεπλέουσαι πλοῦν ἃ κατὰ πόδα ἐδίωκε τὰς τοῦ βασιλέως ἐμπρῆσαι, αἱ δ' ἐκ φθάσασαι, πυθόμεναι τοῦ ἢ μιτυλλήνης λιμένι. αἱ δ' ὑπὸ ἀπιγνωκῆμαι ἐς τὸν χῶμα τὸν ἔλαν, καὶ πάντες οἱ ἐν αὐταῖς ἀνδρίζοντο τὰ ὅπλα ἔφευγον. οἱ μὲν ἐβρεμον ἐς τὸν μιτυλλήνην, οἱ δ' αὐτόθεν χρεμάμενοι ἀφλαίησαν ὑπὸ τὸν λεσβίων. τὰς δ' ὑπὸ πᾶς πλοῖς ὅπλων καὶ ἐνδυτίων ναυτικῶν οἱ τοῦ βασιλέως λαβόντες, ἀπέπλευσαν ἐς χίον τὸν νῆσον ἅμα τοῦ βασιλεῖ, πληρώσαντες τὰς ἐπὶ λαφλοίδας ὑπὸ τριήρεις ἱκανὰς ἐρέτῶν τε, καὶ ὁπλίσεις ἐκ τῶν κατεπεμπόντων μέχρι ἐπειλον. μέγα δ' ἐγένετο φώνημα τῷ βασιλεῖ αὐτοῦ ἢ ἡλίκου, ἡ πᾶς ἢ χίων αὐτοῦ σφετερίζ. ἐλέλειπε γὰρ ὁ καὶ πάντες

ταίνης λαβόμενοι, τλώ τε μιτυλλίνων ἐχυρώτατα, καὶ πολλῷ ἀσφαλέστερα διάκειμαι πρατιωτικῷ, καὶ χορηγίαν ἐφόδου πρὸς τὸν χειμῶνα, καὶ ἐπὶ δὲ φυκαίαν τριήρεις τὰς ὁμοίας ἐπιτηδείως πολλῷ χρησιμωτέρας τῇ αὐτοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα κατασκευάσας ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν διακόσιων δὲ φυκαίων, πρὸς καλοκάγαθίαν δὲ καὶ τὴν ἡμῶν ἐπαρχίαν ἔχοντα πόρρω, εἴ τι ἄλλως κἀκεῖνον ἐχθρὸν μᾶλλον ἐκ πολλῶν τοῖς φυκαεῦσι λατίνοις ὄντα τυγχάνοντα σφῶν ἐπιτηδείως αὐτοῖς συχνοτάτας ζημίας, πρὸς πρατοπελάγους οὕτω τὸ φρόνημα ἐκ τῆς γῆς καὶ θαλάττης πολιορκῶν, πολλῆς δὲ χορηγίας τῶν χριστιανῶν παραγινομένης δι' ἧς πρὸς ἡμᾶς ἐπορίζοντο. τὸ μὲν βασιλέως μετὰ τῶν ναυτικῶν διακόμων ἐκπολιορκοῦντος, καὶ αὐτὰς μακρὰς ἀδημονούσας δι' ἃ βασίλισσα, πόσην τῶν ναυτῶν πρὸς μιμιλετάκεσαν, σωφρονεῖς ἔφαν ἀλλαπὸ τὸν καὶ οὐ φοβοῦσι τοὺς πελασγοὺς λατίνους ὄντας τὰ φθάσαντα σκαιὸν ἔλαε. ὧν δὲ βασίλισσα ὁ σκηπτός, ὡς ἐγένετο τὸ βασίλειον ἱράτο, ἃ διανοῆσαι ἐκπέφανε πρῶτον τῶν διανοιῶν, καὶ τὸ ταύτης φίλτατον τὸν βασιλέα, καὶ ἐφιέσθαι ὁπόσοι φανατικῶς δοκοῦσι μέλλειν. ἐπὶ δὲ τοῦτο μάνους τὸ μιλίτης, καὶ τῶν σκηπτῶν λάθρα τὸ πρᾶγμα ὄντας μεγάλης πεισμονῆς αὐτοῦσης, ἐπὶ ἔλαθε τὰ δρώμενα διατεταγμένα ὡς τὸ μεγάλου διαπόνου μητρὸς, ὧν παρόντος τῇ διανοίᾳ μέλλων ὁ βασιλεὺς ἐκπολῶν κατελείπετο, ἔτι βουλόμενον γαμβρὸν ἡ σεμνότατος ἄθλιος κοσμούμενον, καὶ βαθέων πλουτοῦσαν τῶν σωῶν, καὶ παύσεις φόβους τοῖς ἐπόροις δυμάχοις. ἃ δὴ καὶ ὁμοῦ τῇ διανοίᾳ περὶ ὧν μέγα ῥαγῶσι τὸ πρᾶγμα κακίας σωιέλκι σωιτάκτε· τὰ ἄνδρα μὲν τοῦ δυσχράτος ἐκπρεπεστάτης τὸ βάσιν, σωίσαλε δ' οὖν. τὸ δὲ χόνε τῶν προσὲς ὄντα ἄνδρα χαμενικὸς, ὀρῶντες οἱ τῶν φυκαίας ἰχθύτις φρονεῖν λατῖνοι, ὅτι μάτι χαμῶν ἀκμὴ θρᾶσσα διώκτου τὸ τῶ βασιλίως ἐπίμονον, καὶ ταῦτα ναυτικῆς ὅλας διωκίμους γὰρ ἐπαίδευν τῶν πολιορκίαν αὐτοῦσας νίκτης καὶ μεθ' ἡμέραν κατὰ τὸ σωιχὶς, μὲθ' ἡ μακρὰ τῶν οἰκείων ἐκδημία, μήτ' ἄλλο τι τῶν ἐσχατούντων ἄφοβον παρίχα τῶν χωλῶν, ὃν ἐκγενόσεις ἰχάρουν, καὶ μᾶλλον' ὅτι ἡ πίστις ἀπεκίζοντο γὰρ σφίσιν ἰάφων αὐτῶ. ὧν δὲ ἡ ἅλπις ἐδόν τοι πῶς βοηλίους, καὶ δίοντες μὴ πῶς ἐπὶ ἀναπνοὴν κινδυνεύοντες. οἳ καὶ ἁλμακτοὶ πῶς βασιλίσσης ἰλλίνης, λύουσι τῶν πολιορκίαν. ἐπολόκησαν γὰρ δίδις οἱ φυκαῖς αὖ ἰάας τῶ συμμαχοῦντο βοηθοῖς* λύσκε τῶ πατρὶ αὐτῶ, οὐ' ἰκ πάλλου κλίναστις ἄχρι δὲ μέσους. δ' ὁ' ἄκαιρ δὲ καὶ τῷ βασιλῶ πίσας ἐκφαλῆς ὄντ' μαρτυρ τοῖς βοηλίους, τλώ τε μιτυλλίνων ὅσον αὐτοῖς ἐκ δόσιμ, καὶ ἐκπώνους αὐτοῦ ἐν τοῦ βασιλῶ κατὰ τὸ πρόσθεν ἀῶδες ἰάθ', καὶ τῶν πρόσω συμφωνίαν. καὶ οὕτως ἐκεῖθεν τῶν ναυτικῶν ὁ βασιλεὺς αὐαλαβὼν δύναμιν, ἐβουλήθη μὲν ποιήσεθαι τὸ κατάπλουν δὲ μιτυλλίνων, σφᾶς δ' αὖ οἱ Βυζαντίοι δόγους τῶν σκηπτῶν, καὶ σφᾶς τὸ κατασκοπεῖσθαι τὸν πρᾶγμ' ἐκ τοῦ ψύχους, ἐπαυσάμην δὲ τὸ βυζάντιον μιτὰ πάσης ναυτικῆς δυνάμεως· ἡ μιτὰ βραχὺ συλλαβὼν αὖ τῶν βασιλέων λάθρα σφετεριζομένους, ἡ σχεδὸν ἰδίᾳ αὖ σκηπτὸς αὐτῶν, ἐξαπίνης καὶ σωῶν γε τελείας ἐφ' ἑκάστῳ. μιτὰ ἡ ταῦτα σωιβρυσκὸς τῶν πάσαι τε τῶν σύγκλητον καὶ αὖ οἱ Βυζαντίων τῶν κατὰ δὲ ἡμῶν δὲ ὁπόσους σωίγε τοῦ πατρὸς ἦν, ὃ ὅσοι δ' ἡμῶν τῶν Βυζαντίων ἐτύγχανον ἐκεῖσε, ὡς μίσους λύσιγαι τέ τε σκηπτὸς, τέ τε σκηπτὸς, καὶ

enim iam ſecurus, Mitylenen per ocium muniuit, magnum præſidium & uberem commeatum introduxit: & duabus illis expeditis triremibus Phocæam miſit; ſibi quoque celeriter idem fecit. Poſt hęc Imperator cum copijs Phocæam profectus, & Turco quoque finitimorum locorum domino accerſito, quippe qui ſciret, illum quoque iam diu Phocæenſib. Latinis iratum, ob illata ſibi ab eis crebra detrimenta: caſtellum terra marique obſidet, Turcis commeatum affatim ſubuehentibus. Cæterùm cum Imperator cum claſſe diutius abeſſet, & in palatio magna impunitas & licentia uigeret: adoleſcentes aliquot ſeditionem mouerunt, ſe Latinos quoque, ob inſercedenses ſimultates, ſocios eſſe habituros rati. Scopus autem ſeditionis fuit, ut poſtea cognitū eſt, Imperatoria poteſtas, ſi Dominam itu primis, & eius filium Ioannē Imperatorem, & eos denique omnes qui aduerſari poſſent, occidiſſent. Sed dum id facinus adhuc parturiunt, & ſeditioſi rem clanculum uehementer urgent: Cantacuzena, Magni Domeſtici mater, quid ageretur animaduertit: quam Imperator aſſeitricem coniugi ſuæ diſceſſurus reliquerat, quippe Senatoriā matronam, & grauitate morum cōſpicuam, & ſingulari prudentia ornatam, & in rebus dubijs præſenti conſilio inſtructam. Ea ergò ubi à cum Domitia, priuſquam ſcelus auctum erumperet, motum illum prudentiſsimè compeſcuit. Sub brumam ausem, cum Phocæenſes Latini perſeuerantiam Imperatoris neque hyemis rigore frangi, præſertim cum omnes nauales copię oppugnationem noctu atque inſerdiu ſub dio continenter urgerent: nec longa abſentia à ſuis, nec ulla penuria urgeri cernerent, præſertim cum ipſos iam cōmeatus deficere inciperet: deſperatis rebus, legatos Rhodum mittunt, petentes ut iti tanto diſcrimine ſibi ſubuenirent. Rhodij ergo apud Imperatorem pro eis intercedēses, obſidionem ſoluunt. Phocæenſes enim Turco Romanos adiuuanti filios ſtatim reſtituerunt, quos multo antè furati in uinculis habebant. Fidem præterea Imperatori firmarūt, Rhodijs feſtibus, ſe & Mitylenen ſtatim reſtituturos, & Imperatori dicto audienses fore, ut prius moris fuiſſet, atque à patribus acceptum eſſet. Sic Imperator naualibus copijs inde reductis, ire quid em Mitylenen uoluit: ſed propter tumultum Byzantium, & defatigationem exercitus ex frigore malè affecti, Byzantiū cum tota claſſe redijt. ac paulo pòſt comprehēſis inſidiatoribus, ſingulis ſeorſim interrogatis, uerum ab omnibus perquiſiuit. Mox ſoto ſenatu cōuocato, & epiſcopis qui tum in urbe agebant, unà cum patriarcha accerſitis, populique Byzantini procenibus: & ſeditionis autores, & eorum coniuratos, & eorum

μιτὰ πάσης ναυτικῆς δυνάμεως· ἡ μιτὰ βραχὺ συλλαβὼν αὖ τῶν βασιλέων λάθρα σφετεριζομένους, ἡ σχεδὸν ἰδίᾳ αὖ σκηπτὸς αὐτῶν, ἐξαπίνης καὶ σωῶν γε τελείας ἐφ' ἑκάστῳ. μιτὰ ἡ ταῦτα σωιβρυσκὸς τῶν πάσαι τε τῶν σύγκλητον καὶ αὖ οἱ Βυζαντίων τῶν κατὰ δὲ ἡμῶν δὲ ὁπόσους σωίγε τοῦ πατρὸς ἦν, ὃ ὅσοι δ' ἡμῶν τῶν Βυζαντίων ἐτύγχανον ἐκεῖσε, ὡς μίσους λύσιγαι τέ τε σκηπτὸς, τέ τε σκηπτὸς, καὶ

Byzantiū ſeditio.

Phocæenſes pacem impetrant.

Quæſtiones de coniuratis.

teſtes in medium produxit. Hi uerò interſeſe iurgantes, & alij alios arguentes, & certiſsimis argumentis coniurationem & immania ac pernicioſa conſilia demonſtrabant, ut & ipſi abſque ulla tergiuerſatione parricidium ſuum fateri cogerentur. Ac diſcerpti fortaſſe ſtatim eſſent à populo, niſi excellens Imperatoris humanitas & clementia impetum illum repreſsiſſet. Solitam enim tum quoq; clementiam oſtendit, & innatam hilaritatem, atq; in peroratione, cuius orationis hæc ſumma fuit.

IMPERATORIS concio.

QVi opilionem habet, & canem iuxta gregem, quò eos alacrius noctu contra lupos excubare uidet, eo magis eos & diligit, & lautius interdiu paſcit. Mei uerò coniunctiſsimi, me pro Romana republica, ipſis domi delicatè uiuentibus, procul à patria errante, & terra mariq; pericula ſuſtinente, idq; media hyeme, & in tanto rigore, nec miſerti mei ſunt, nec ullam eorum rationem habuerunt quæ animum afflictum conſolantur: ſed omni æquitate contempta, & animos & dexteras in caput meum armarunt: & nūc, quantum in ipſis eſt, humi effuſus manat ſanguis noſter, liberûm item & coniugis noſtræ: euerſa ſunt ſancta Eccleſiæ inſtituta, euerſa eſt Romana reſpublica. Quod uerò ferrum, quem adamantem durieſe non uincunt? Hoc proœmio uberes auditorum lachrymas elicuit Imperator: ſed intermiſtam æquanimitatem hilaritate temperatam quis non, qui quidem uiderit, uehementer eſt admiratus? Ac concione & quæſtione ingenioſe ac facetè peracta, cum re ipſa intellexiſſet, Alexium Philanthropenum auunculum ſuum, cuius ſuprà ſæpe facta eſt mentio, prudētia uulgus multum anteire: pœnituit ei Lesbi & inſularum Aegæi maris, quæ Romanis parerent, adminiſtrationem non diutius reliquiſſe. Eo enim præſente, nec Mitylenen quenquam hoſtium occupaturum, nec ea Romanorum rei marinæ naufragia futura fuiſſe. Itaque illum quam primùm ad idem munus ablegat. qui cum traiecisſet, ſedatis tempeſtatibus priſtinæ tranquillitati omnia reſtituit: uix ille quidem magna cum ſolertia, propter factam Lesbi & Mitylenæ mutationem, ſed tamen reſtituit. Nam mercenarios qui in urbe Mitylene erant, milites Latinorum præſidiarios quingentos, clàm binos & ternos accerſendo, & plenis manibus demum remittendo, callidè atque occultè urbem præſidio deſtitutam Romanis recuperauit. Erat enim ille uir non modò propter longinquitatem ætatis multo rerum uſu ornatus: ſed multis rerum uſus

Alexius Philanthropenus Lesbo præponitur.

Mitylene recepta.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.

Ἔστι ποιμένα τῆς ἴσχυν μὴ πώποτε πρὸς τὸ ποίμνιον, ὦ πάντες ἄνδρες, ὅσον πεφύκασιν ἀγαπᾶν ἐξαπτόμενοι βλέπουσι λύκοις, τοσοῦτον μὴ αὐτοὺς τὸν τε πόθον πρὸς αὐτοὺς, μὴ τὸν ἀμφότερον εἶναι δοκεῖν ἐμοὶ τοιοῦτος, ὁρῶντί μοι καθ' ἅπερ τὰ μάλιστα μοι πεφύκασιν, ὁρῶντί τε τὸ κοινὸν ἡμῶν ἅπαν ὑπὲρ αὐτῶν ὄντως προφάσεσιν, περὶ ἧς τὴν πατρίδα πλανώμενον, καὶ κινδύνοις ἀπαρρησίοις τε καὶ θαλαττίοις παραβαλλόμενον, καὶ ταῦτα μέσου τε χειμῶνος καὶ παντὸς πάγετοῦ, οὐτ' ἀλίσκεσθαι, οὔτε τι τῶν ὅπλων παραμυθεῖσθαι ψυχῇ αὐτοῖς πρόνοιαν· τὸ πάντων ἐλεεινότατον. ἀλλ' ἐμοὶ δ' ἐκεῖνα ὅπλα λόγου ἦν πρόμαχα καὶ φάρμακα καὶ ἅπλοια μᾶλλον γε μὲν, ἁπλοῦς δὲ ἀκριβῶς ἦν ἐμοὶ τῶν κηφήνων. ὧν τὸ καθ' αὑτοὺς γε νῦν μὴ πονεῖν αὖμα, τοῦ κάτω δὲ τῶν πόνων ἡμῖν τῇ συζύγῳ, καὶ ἀκτὶ παπᾶσι μᾶλλον τοῦ θεοῦ ἐκπλησσόμενα, ἀκτὶ παπᾶσι δὲ τὰ ἡμαίων πράγματα. πῶς οὖν ταῦτα ποιῶ· οἰόμενος, ποιῶ δ' ἐξ ἅμας οὐ παρακόσας τὴν φύσιν· ἐλπὶς τὸ μὲν τοῖς τοῦ βασιλέως λεγομένοις πεποίμανται ἱκανῶς ἐκκλίσεσθαι λέγεται ἔχειν· τὰ δὲ μετὰ μακροθυμίας ἱλαρότητι συγκιρνᾶσθαι δοκῶ, τίς οὖν ἂν ἐμοῦ ἐτυθυμώτερος μακρὰν καὶ τὰ μὲν τοῦ λαμπροῦ ἱκανῶς, καὶ ὑγιεστέρως, οὕτως δύφωνος ὢν καὶ ἱλαρὸς ἐμοῦ τύχοι. ἐπεὶ δὲ κἀκ τοῦ τοιούτου σωθῆναι πολὺ τὸ πολλῶν ἀφεῖναι τὴν τοῦ θεοῦ αὐτοῦ σωτηρίαν ἐλεεῖν ἐλεεῖν ἐμπεδοῦν, μετὰ μικρὸν ἔχειν ἅπαν καθ' ἑαυτὸν ὑπὸ μᾶλλον μικρὸν, ὅτι μὴ κἀκεῖ μᾶλλον πλοῦτος συγκαταχρήσει αὐτῷ τὴν τοῦ λαοῦ δ' οἰκτεῖρον, καὶ ὅσα ἐξ τοῦ αἰγαίου νῆσον ἡμᾶς ἀπαθοῦσι. οὐτε γὰρ τὴν ἐχθρῶν ὑπ' ἐμοῦ ἂν μετὰ λιμὸν ἀποδίζητο, οὐτ' ἐς ποσὸν ναυτίων τὰ θαλάττης ἅπαντα ἡμαίως πράγματα. ὁθεν αὐτὸν τὴν παρ' ἐμοῦ ἐς τὴν ἐκείνου αὖθις ὑπεροπλῶν ἐκείνην πόσον τὸ πάχος. καὶ ἀφελὲς ἐς τὴν πόλιν δύνας τὰ πρὸ γματα ἄγαγεν οὕτω καπέσπον, καὶ οὐ μεταξύ γε νομίσους δ' ἅπαντι πλοῦ ὄντας, μόλις μὲν καὶ ἐμοῦ πολλῶν πόνοις ἀφ' τὴν μεταξὺ γενομένων κατεστρέψατο μυτιλήνης, καὶ τὸν τοῦ λοιποῦ πρὸς μάχην γε σ' ὄν. οὐ γὰρ τὴν μυτιλήνη τὴν πόλιν μισθοφόρους τριακοσίους, καὶ φύλακας τῶν λατίνων λόχους τινὰ καὶ σὺν τοῖς μετὰ μισθοῦ, καὶ βεβύσας ἀφειμένους ἐς τὰς πατρίδας πεπεισμένους, ἐλαθεν οὕτω φρονήσας κρύσας τὴν πόλιν, καὶ ἡμαίους ἀπο-

πλεύσας. οὐ μόνον γὰρ ἐκ τοῦ γήρους ἴσχυ λαμπρὸν αὐ ὁ δεσπότης τὴν πολυπραγμοσύνην, ἀλλ' ὅτι καὶ τὰ ἡμῶν πράγματα.

ελας ἐπ' αὐτῷ μέγαν οὖρ τὴν φύσιν σωφρονοῦντ ἐν δικαίῳ. καὶ γίνεται αὐτῷ ἀπὸ τῆς Ἀ ἀφ' ἑκατέρου, ὡς μὲν αὐτοφυὴς τις καὶ ἀγωνιστ, ὡς δ' γυμναῖς χρόνου πλούτου τύχαις καὶ γυμνασίοις.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΦΟΔΟΥ
τῶν Σκυθῶν.

ΑΡχομένου μὲν ἀρχῆς ἄνθρ, πλῆθος Σκυθῶν διαβάντες τὸν ἴστρον, κατέδραμον τὴν Ῥωμαϊκὴν Θρᾴκιον ἄχρι Θαλάσσης Ἑλλησποντίας. γίνεται δὲ, ἐν συμβολῇ οὔτοί πως, τέρατι τινὶ γενόμενον ὑπόνοιαν παρασχεῖν τινα τρόπον ἐπὶ τὸ συμβάν πρᾶξαι μᾶλλον τὸν ἐλαύνοντα, τὴν ἀγέλην ἅπασαν λαβόντες Θρᾴκιοι, οὓς μὲν διέφθειραν ἀπολιπόντες, οὓς δ' αὖ πάλιν κατέκοψαν πολέμιοι πολεμίους, ὥσπερ ἐκείνης πάντας σάρκας, πολεμίους ἀλλήλοις ἀποκτείνοντες. ὅ γε μὲν ἀσφαλῶς ἐδέξω ἔχειν ὑπὸ τῆς ἄλκης ὑβριζομένης τῶν σκυθῶν, τότ' ἐκ. πρότερον γὰρ ὑβίζοντες πεζότερ ὄρες χαμαίζηλος ἐξαίφνης καταῤῥαγές, τὰ πλοτυγόντα τε ἐλαμβανον, καὶ ὡς τὴν ὑπερῴαν αὖλις ἐπιπλεῖον. νῦν δ' ὃν ποσὸν παρίμαν, ὡς' ὁ δύλιπεν ὃν ἁμῤῥᾶς ὅλας πρυτάνεσι φίρουσίς τι καὶ ἄγοντ, καὶ ὃν καιῶν ἐχαπίς σωμοδουῖτις τὴν χώραν· ὅτε ἐπέσαν, πλοῦ ἄγοντες αἰχμαλώτ ὑπὸ τὴς πρωτοσίας ὡς ἔφασαν οἱ πλοῖοι χιλιάδας. καὶ τὸ αἴτιον ἦ πυνθάνεσθαι ἔφασαν ἐν κατέδρομῆς, ὅτι ῥωμαῖοι ὠμῶσαν ἀμέλησαν τὰ ἐθισμένα δῶρα, ὡς' τὴν σκυθῶν ἀγεμόνι, ἐκ τῆς τὰ αὐτὰ δύναμιν ἐλάσαι. ἀλλὰ τὸν Βαρδᾶν ταῦτα αὐτῷ ἔφοδον ἐκλαφὲς σελήνης ἐκλ καὶ ἡλίου λαμβ ἀμφῶν μεταξὺ γενόμενα ἄμφω· ἡ μὲν σεληνιακὴ τὰ ἐν τῷ α ἐν ἐχθύων μοῖραν ὑπὸ τὸ ἡλίου, ἡ δὲ πρὸ τῶν ἡ τῶν αὐτῶν.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΗΓΕΜΟΝΩΝ ΤΡΑ-
πεζοῦντος καὶ Αἰτωλίας.

ΕΝ τούτοις τοῖς χρόνοις ἦρχε μὲν τραπεζοῦντος Βασίλειος ὁ υἱὸς Ἀλεξίου τοῦ κομνηνοῦ, διάδοχος αὐτοῦ πατὴρ Βασιλείου μετὰ πολλὰς οὐ ἄλλας ἡ πατρικὰς ἀρχὰς κατασκ. ἐπιγάμβρια δ' αὐτῷ καὶ σύζυγος Εὐδοκία, ἡ νόθα τ Βασιλείου θυγάτηρ. ὁ δὲ τῶν αἰτωλῶν τε καὶ τῶν ἀκαρνάνων ἀρχηγὸς ἰωάννης ὁ κοντος, θανάτῳ βιαίῳ τὸ ζῆν ἀπαλλαξε, ἡ δίκης, ὡς τὸ εἰκὸς, πρωτοβάσης καὶ αὐτὸν πλουτοῦν, καθάπερ ἀλλ καὶ οὗτος πρὸ αὐτοῦ. ὅτε γὰρ τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφιδοῦν ἀπολλῦσι τὸν ἡ ἀδελφὸν, ὅσπερ πρὸ τὸν ἡ μητρὸς ἀδελφὸν, ὅτε τῶν ἀναδεχόμενον ἐπιμέλειαν τὸν ἡ ἀρχῆς. ἡ δὲ δίκης ὁ σωτὴρ εἰσεμῶν,

* * *

κατὰ φυσικὸν γραμμὴν πρὸς βασιλέα αἰτωλὸς, ὃς ἀφαιρεῖται, ὁσυχίαν ἄγειν φῶν. ἐκ παρόντ. οἱ δὲ τὰ πρὸς τροίαν ἢ ὅσα τὸν ἐλλησπόντα πλέοντες κατοικοῦντες, πλέοντες τινὰ αὐτοῖ τι καὶ ὅπλα αὐτῶν, πρὸ ἐλλησπόντου ἀφικνούμενοι περθμὸν, καὶ πλησὸς δύο ἀφ' ἑκάτερα χρόνον, ἐκεῖθεν ἀσφάλειαν καὶ ἐν τῷ ἡ θρᾴκης μισθῷ, ὅτε δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς πρὸς ἡδυνάτο χερὶ ἴσης ἀφικέσθαι πρόθυμος, ἐς τὰ μὲν ἐξέμαχεν ἔχει τρόπον, ἡ πρὸ τοῦτο τοῖς ἐκβοῆς ἀπαντᾶν οὐκ ἀδύνατα, γνῶμας ἦ ποιῶν ἐν ἡμέρᾳ, αἴθριος ἀλλ πρὸ ἡμέρᾳ, καὶ πάντ ἐν δίκῃ καπέλιπεν ἑαυτ. ὀλίγ ἦ μοίρα τινὶ

ὑσius magno etiam & illustri ingenio nitebatur. Vnde duplicem uirtutis fructū tulit, partim à natura insitum & sponte enatum, partim longi temporis casibus & exercitationibus excultum.

DE SCYTHARVM incursione.

CAeterùm ueris initio multitudo Scytharū Istro traiecto, Romanorum Thraciam usq; ad Hellespontum incursarūt. Vbi casu accidit, ut Turcos aliquot, qui more latrocinij traiecto Hellesponto continenter maritimam oram populabātur, nacti, partim uinctos abducerent, partim resistentes occiderēt, hostes in hostes ueluti canes in cadauer subinde irruentes. Verùm in ea incursione nouum illud habebant Scythæ, quòd prius ueluti torrens è monte subitò decurrēs, obuijs quibusque raptis, postridie recedebant. Tum uerò dies quinquaginta perpetuos omnia rapiendo & uastando, prouinciā in extrema mala coniecerunt, captiuorumq; ultra triginta millia, ut uulgatior fama est, secum abduxerunt. Eius incursionis causam afferebant, quòd Romani Scytharum duci & eius nobilitati solita munera nō misissent. Eam cladem solis & lunæ defectus, intra dies sedecim sese consecuti, portenderunt. Lunaris portò in prima, solaris in decimaquinta parte piscium contigit.

Non soluta stipēdia causa incursionis.

Eclipses.

DE TRAPEZUNTIS & Aetoliæ principibus.

HIs temporibus Trapezunte regnabat Basilius Alexij Comneni filius, paterna successiōe multis certaminibus cōfirmata, uxore q; ducta Eudocia, notha Imperatoris filia. Aetolorum uerò & Acarnanū princeps Ioannes Contus, uiolenta morte interijt: à Vindicta tandem, uti par erat, & ipse inuentus, sicut & eius antecessor. Is enim fratre suo perempto, sicut & ille auunculo, principatum occuparat. Cum autem tacere Vindicta non soleat,

Complura deesse uidentur.

* * *

ut in icto Phocææ fœdere cum Imperatore conuenerat, ut diximus: in præsentia quieuerunt. Qui uerò Troiam & Hellesponti oram incolebant, cum plurimis nauibus & equis freto traiecto, & Chersonesum populati, inde etiam in Thraciæ mediterranea irruunt, Imperatore Didymotichi tum agente: qui fustis copijs non munitus, nec aperto Marte cū illis congredi ausus, insidias non segniter collocat, noctu sub dio agens, & famem ac sitim tolerans. Tandem cohortem prædatricem a-

Turci ab Imperatore profligati.

dortus, erepta præda, CL. delectos utros sine labore cædit. Quo cæteri cognito, pace per legatos ab eo impetrata, statim domũ redierunt. Imperator uerò tertio die pòst, Constãtinopolim peruenit. nam in Aetoliam, cuius afflictus erat post Conti principis obitũ statum, properabat: quo à uidua illius ad occupandum principatum accersebatur. Enimuerò ætatis eiusdem initio, Imperatore abitum parante, aliud ex Asia malum nunciatur: Bithyniæ principem Orchanum Athumanem, qui longo iam tempore clàm militem collegisset, iussas iam parasse copias, & eius instituto sufficientes. quæ iam paratæ, postridie abituræ essent bifariam: alteræ à templo, alteræ à Propontide ad suburbia Constantinopolis, quæ pars ad id usque tempus ab omni hostili incursu defensa fuerat. Propositũ aũt illis erat, omnem urbanam multitudinem percipiendis condendisq; frugibus occupatam, cæterosq; ruri habitantes abripere, ac postea duo castella quædam urbi proxima occupare, & inde Byzãtios bello petere. Neque enim pares Romanis copias superesse, qui & crebris hostium incursionibus afflicti, & sumptibus exhausti essent. Deinde cum Galatæ incolę Latini secum facerent, maiorẽ spem urbis Imperatricis occupandæ conceperant. Cęterùm Imperator subita illorum irruptione audita, cum angustijs temporis iusto apparatu excluderetur: sibi etiam imparato ad prælium exeundum esse iudicauit, loco omnis armorũ apparatus atq; exercitus, indubitataq; & firma spe atq; fiducia in Deũ fretus. Delectis igitur uiginti nobilibus iuuenibus, & XL uulgaribus militibus, adiunctoq; Cantacuzeno Magno Domestico duce, hos terra mittit. Ipse cum tribus inermibus triremibus contra Barbarorum classem abit: qui cum uiginti quatuor nauibus ex Asiatico Propontidis sinu prope Rhegiũ appulerũt, in loco non minus stadijs centum & decem ab urbe disito, sub horam noctis tertiam. ac statim excensu facto, prædatum alij alió excurrerunt, priusquã id agrestes resciscerent. Tum uerò & horrea ardere cerneres, & mulierum atq; infantium qui ui abstrahebantur eiulatum audires. Sub horam uerò noctis nonam, diluculo iam ferè, Magnus Domestícus cum equitibus septuaginta aduenit, & Barbaros dissipatos cædit, non secus ac messores frumentum. Simul etiã Imperator quatuordecim naues hostiles cœpit, custodibus earum cæsis. nam reliquæ decem, cum Barbari nonnulli eius aduentum præsensissent, & in eas insilijssent, aufugerant. Sub auroram uerò, cum & Imperator in terram egressus esset, maximũ opus quæ fando audita sunt, effectum est. ac declaratũ: Non esse uolẽtis, neq; currentis, sed à propitia Dei uoluntate pendere omnia. Priusquã eñ sol meridianũ circulum pręteriisset, mille propemodũ Barbari

Orchanus Athumanes singulari imperatoris felicitate profligatus

Parua manu multi cæsi.

τὴν ὑδὶ λάειν ἠξιόντὴν φύτυχὴν, τὼ τ λάειν ἀφάλιστο, & αὐτὸς ἐφ' αὐτὰ ἐβάδιζε. πυνθανόμενος μὴ ἐκστὴν ἀθλίως ἀπωλῶτας ὄντας. ὁ δ' μελόντες οἱ λοιποὶ, ὡς πὸς ἀβλόντας πὸς Βασιλέα. καὶ ὅτως οἱ μὲν φάσαν δὶ δύδις αὐτὰ χέρσαν εἶναι, ὁ δ' Βασιλεὺς τριτάλις ὢν Βυζάντιον ἀφικνῶτ'. ἐπεὶ δὲ τὰ γὰρ ὡς ἔβλεπε πὸς αὐτὰ λέαν, πονηρὸς ἰκὰ τὴν πρεγμάτ'ν ἰχόντ', μετὰ θυάσαν τ' ἦ αὐθρτίαν ἰχοντ' νόντ', μὴ τ γαῦλα πὸς ἐκένα καλέσας ἐκῶθεν ὡδὶ πεπλέψαι ἦ αἰχῆς. ἐπεὶ δ' αὐτὸ ὁρὰς ἐσκμέν, τ Βασιλεὺς πῆασκδυε ζωμὸν πὸς ἔξοδον, ἐχῶλπετα δ' πονῦ δ' ἀσίας ἦπρον. τὸ δ' λῶ, ὡς ὁ τὴν Βιθυνῶν ἀρχηγὸς ἔρχαυς ὁ ἀτσμαὺ, λέθρα στρατολογῶν, ἐκ πολλὰ πῆγσκδύασαν ὧδε δυνάμιν ἐκαθλῶ, μὴ μάλα τῷ σφετέρῳ βελήματι ἐκχῶσαν λῶ διὰ τὰ ἐπίμλιν ὄσαν, μέλλων δ' τὼν ὑστεραίαν σβαίνειν δ' ἀσίας δ' χόθεν, τὼν μὲν δ' ἰφὼν, τὼν δ' ἐκ πόντ'πίδος, ὧν τὰ ἦ Βυζαντίδ' πὸ ἐσα. ὥστ' γὰρ ἰως νῶ διατρίβει τὸ μῆδ', πολλὰς χαρὸς μάλα αὐάτρφ. μὴ ἰω σκπὸς μετὰ τὸ διαρπάσαι πασ' ὅσαν ἰω ἦ πόλιος πλῆες ὧν ἄλωνας καὶ σίτ' καπὶ λῶ πθαπόμβ', & ὅσαν ἰω φ' πὶς ἴξω χωρίοις ἦ οἰκσαν ἰχον. ὰ τὰ καὶ δὴν πνὲ ἦν ἦ πόλιος ἴγκισε φρένα ἐλαφόντας, ἐκῶθεν ὡς δ' ἐρμηνεύ'ς μαχλω πῆα πὶ πόνδα ἦν Βυζαντίων. μισθὶ γὰρ ἰχαν ἐπ' ἐμαίας αὐτ' πλον σθίσι δυνάμ', ὡς τὸ κατ' πὶ πονῆδα καὶ ἰφλερέα πῆ τ ἦν χρυσᾶν φόρ'ς, ἦ πὶς πανὶς ἦν πολιμίων ἰφόδυς. ἰχοντας δ' μὲν ἑαυτῶν καὶ τὼν γνώμλω ἦν φ' πὶς γαλατὰ λατίνων, κεφοτῆρας σθίσιν ὧν πὰς ἐλπίδ'ας καὶ ὧν ἄλωσιν τ Βασιλεύσης. ὁ δὲ τ Βασιλεὺς πυνθόμεν' τὸν ἰκπλοῦν ἰκόντων ἰξ αἴφνης, ὑπὸ μὰ ὑδὶν πεῤῥὸν ἀπωείσκης ὧν αὐάλογον πῆασκδυὼν ἐπιμῆδυσε, δὸν ἰκαγον οὕτω ἀπαρασκδίως δ' ἰγὼν πῶς μέχλω, ὧν χαν αὐτὸ πίσης ὁπλων πῆασκδυὸς ἦ στρατόμ'τος, τὼν ὡς θιὸν αἰτήσαν ἦ βιβαίαν ἐλπίδα καὶ πίσιν. ὧν τοι μὲν οὖν τὸν φ' ἁλιέως δύηρῶν ἐκλίπας, καὶ τὸν παράπονα τὸν παρατυχόντ' στρατὸν, ἐκπόμπα σθίσ' ἦ ἀπόρου, δυς ἀγχόνα σθίσι ἐκπνεῦσαν τὸν μέγαν δομέστικον· αὐτὸς δ' ἅμα πρώτοις ἐκέπλεις ἠρσίν, ὡδὶ τὰς ἦν Βαρβάρων ναῦς ἰποπτ' ὁ πλοῦς· οἱ μὲν ὧν Βαρβάροι τ' ἤδαρας καὶ ὥσαν ἰχοντες ναῦς, ἐκ τὸν ἐσπτικὸν τ' πόντ'πίδος πόλπων κατὰ πλοῦσαν, καὶ ἀρίσκοντο ξηγὶς ἰγγὺς, πρὶ χωρὶν ἐπ' ἰχειν ἦ Βασιλεύσης ἀ μῶν πεδίων ἰκατὸν πὸς τῆς δ' ὑπὰ, πρὶ ἄρων ὧδὶ πρότ'ν ἦ νυκτὸς. ἡ δ' ὑδὶς ἐκβοὰ τὸν, ἄρμασαν ὡδὶ λάειν ἄπαι ἐλπιδὶ πε ἁμαιεδρότον, πρὶν αὐδὶδὰς σὺν τὴν χάρας οἰκσῶτας. καὶ ὧ ἐρὼ μὲν ἄλωνας κεκμώας, ἀνῶναν δ' κλαυθμὸν γωναικῶν καὶ νηπίων ἀπλως ἐλεεινόν. πρὶ δ' ἄρα γενέσθ ἦ νυκτὸς, ὧδὶ τὸ λυπαγὼν ὑποφαίνοντος, ἦκον ὁ μὲν μέγας δομέστικ' ἱππὰς ἄγων ἑβδομήκοντα· ἡ δ' ἱπποκρατία ἀγὼν τοῖς Βαρβάροις, ὥστ' ἦν αὐτὸν κεδάσθ' οἱ θρεπτὶ τὸ λέϊον. ἅμα δ' ἡ μὲν ὁ Βασιλεὺς κατεπλήσσε, ἄλλ τὶ ἦ ἄρα τὴν σίκετ' τῶν Βαρβαρικῶν, αὐτὸν ἰδὼν ἦ ὄψ ἐφ' ἑαυτῶν, ἡ αὐθομόρθν ἐς αὐτὰς. ἅμα δ' ὧν καὶ τὸ Βασιλέως ἐκ ἑαυτ' ὧν ἦν ἄρα, μέγιστον καὶ ἦν πάντ' μνημοσυνεύμεν' φέγγ' πόλεσα. ὡφὼν γὰρ, ὡς ὁ τὸ ὕλιος τ' τ' ἡλίου τ' πρίχοντ', ἀλλ' τὸ δύνοντ' ὧδὶ τὰ πάντα θεόν. μακρὰ γὰρ τὸ ὑλὶν τὴν μεσημβρίαν παρακλέφαντος, χίλιοι μὲν ἐγγὺς κατυπόπτων ἦν Βαρβάρων.

βαρβάρων. πρακτόσιοι δὲ ἐάλωσαν ζῶντες, ἕν δὲ ῥωμαίων τέτταρες μὲν ἐν ταῖς ὁδοῖς ἔπεσον, οἱ δὲ ἐκ τῶν ὅλων τούτων κατέκοψαν. τοιοῦτοι γὰρ ὄντες οἱ βάρβαροι, πεζέπλην οὐκ ἔχον γνησίαν ἐν τῷ, πῶς ἀπλισμένους ἱππέας ἐκγυμνῆτες δὲ, πολεμιστῆρας κατὰ τὴν ἵππων ἐχώρησαν. οἱ μὲν τοι ῥωμαῖοι πῶς ἀπεγνώκεσαν καὶ ἐλπίδος βυθοῦ ἐκ πολλοῦ καταδύντες, ἔν τε ὅσα πρὸς χαρᾶς τι αὐτοῖς ἀνακτήσαντο, καὶ ἐν τῷ ἐπὶ πᾶσι χρόνῳ βεβαιοτέρας πῶς κτήσεσθαι τὰς ἐλπίδας. ἔγνωσαν γὰρ ἅπαντες φανερῶς, ὅς ἐκ ἀνθρώπου τὸ πρᾶγμα ἦν. πῶς γὰρ ἂν τοσοῦτοι χρόνῳ πλῆθος, τὰ μὲν ῥωμαίων ἀπέγνωσαν παντελῶς, τὰ δὲ βαρβάρων αὐξηθὲν πολλῷ πῶς διῤῥαλιώτερον, οὐκ ἂν τὴν μεταξὺ τοῦ νικᾶν σωτηρίαν; ἀλλὰ δεξιᾷ μὲν αὐτῶν ἐπίσης ταῦτα, καὶ ὁ βραχίων ἐκείνου, τὴν τ' ἀντιπάλων ἄμαχον ἀπανταχοῦ σωτηρίαν δωμαίων. πολλῶν γὰρ τῶν ἐν ταῖς ἰσοτείαις ἀκούοντες θαυμάζομεν, οὐκ ἐπὶ ἐκατόμβοις ἐκ ὀλιγοστοῦ πλῆθος τῶν τρατοπέδων, ἐν ὀλίγοις ὕστερον τοῖς αὐτοῖς μὲν πλῆθος κατακοπέν, τοσοῦτον δὲ ζωγρηθὲν ὅσον τῶν ἀπάντων ἐδέησεν ἑκατοντάς μόνον. ἐν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ αὖθις ὁ βασιλεὺς ἐκ τῶν ἀπόρων καὶ θαλάττης λαμπρᾶς ὁπλισμένος, ἐβάδιζε τὸν τοῦ Ἥρωος περίβολον, ἀλπίζας εὑρήσειν καταπλέοντας ἤδη οὓς βάρβαρος κἀκεῖθεν ἔγνω, οὐδὲ τῶν φώλων. ἀλλ' ἔμενε τὰ ἐν ἐλπίσιν ἀτέλεστα. πάλαι γὰρ οἱ βάρβαροι τῶν ἐν ὁμοφύλων συμφορᾶν, αὐτίκα ἔφευγον. ὁ μὲν τοι βασιλεὺς παζέβιξας ἐκεῖθεν, ἐβάδιζε τυκτὸς ἐκ τῶν βασιλείων πρὸς πόρρω καὶ πρὸς ἑσπέραν ὁδὸν ἐν τῷ θεῷ νεὼν ἐν ὑπερφάτου θεομήτορος ἐν ὁδηγητρίας, οὗ δύκαιος εἰσίον ἐκ μέσης ἀπολύσων ψυχῆς. ἀλλ' ἐκεῖνο μικροῦ μὲν παρίῤῥαμεν, ὅπερ ἐπαναλθὼν ἀναλήψομαι.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΦΑΝΕΝΤΟΣ κομήτου.

ΕΝ τούτῳ δὲ θέᾳ, τὸ ἀλὶξ τῶν ἕωθεν ἔτι πρωΐτερον ἀνατείλου, ἔφατο φαίνεσθαι κομήτης ἐκ τῶν ἀρκτικῶν μερῶν τὸ δεύτερον ἀφ' ἑσπέρας ἰόντος. μέλλον δὲ οὐ κομήτης ἦν, ἀλλὰ ἄστρον ἀλίου. μέλλον δὲ οὐ κομήτης ἦν, εἴ τις ἐκτελογᾶν ἐθέλοι, ἐκπὲ πωγωνίας, ῥομφαίᾳ παρίκοικος. ἐδόκει μὲν οὖν ἐγκεκρύφθαι τῷ ἀρχῷ ἐκ τῶν τὸ πρόσω μέλλοντος πολεῖν, οἷ τὸ ῥάχι τὸ ταύρου πλησίον ἄνω διοιτῶσιν. ὕθι δὲ τὰ ἄνω ἦν μᾶλλον τὸ κόμου τείνεται τῷ κόμῃ, ὕθι πολὺ παρατείνουσιν. ἔπα ἐκεῖθεν ἀῤῥάμενον, ἀνέβαινε δίὰ τὸ ἀρκτικοῦ πόλου κινούμενον ἑκάστης ἡμέρας, πρὸς ἑῳθινὰς μοίρας. ἐπὰ δὲ παρέλαβε τὸν ἀρκτικὸν πόλον, καὶ μετ' ἐκεῖνον τῷ τε μακρὸν ἄρκτον, καὶ τὰς κάμπτας τοῦ δράκοντος, ἵνα καὶ τὸ λαβεῖν ποδὸς τοῦ ἡρακλέους, καὶ μετ' αὐτὸν τὸ τῆς ἀριάδνης στεφάνου. ἐκεῖθεν διέῤῥαμε τῷ ἀριστερᾷ χεῖρα τοῦ ὀφιούχου. καὶ ἐπαύλι πλάτος φοινίκεα ἔχον ἥλιον καὶ ἰσημερινὸς, καὶ πόλος ἄρκτικὸς ἔχων, αὐτίκα ὁ κομήτης οὐκ ἀδυνήθη ἔτι τὸ ἐξ ὑγρᾶς αὐτοῦ ὑγιάσεως τῷ ἀρχῷ δὲ συμπαθεῖς ἐλαφρέα. διὸ τῷ τε κόμῃ δύλυσε, καὶ αὐτὸς ἀφανὴς ἐγένετο.

φαντασίας γὰρ ἦν ἐκεῖθεν, καὶ ἐκ ἀεὶ. πεθάνατο τοῖς ἐρημίοις καὶ ἐκοῦς ἔξιον ἄλλο διήγημα.

sunt interfecti, trecenti uerò capti: Romanorū autē nemo cecidit, equi uerò complures eorum occubuerunt. Nam cum pedites essent Barbari, nullum egregium facinus contra armatos equites edere potuerunt, sed ex desperatione audacius equos inuaserunt. Proinde Romani ab extrema desperatione & diuturno metu secreati, ea uictoria animos receperunt, & in posterum etiam spem erga Dominum suum confirmarunt. Omnes enim euidenter compererunt, non humanitùs id accidisse, (quī enim potuisset, eo rerum articulo, re Romana undecunq; deplorata, Barbarorū uerò ex uincēdi consuetudine audacia in immensum aucta:) sed dexterā Domini id fecisse, & brachiū illius inuictas hostiū uires cōtriuisse. Quas enim pugnas in historijs miramur propter innumerū penè utrinq; militum numerum, in earū perpaucis inuenias tot cęsos, tot captos, quot nunc à uiris tantū septuaginta. Postridie uerò rursus Imperator copijs terra mariq; splendidè armatis, in templi portū peruenit, se ibi quoq; Barbaros, ut rumos nunciarat, appellentes inuenturū ratus. Sed spe sua frustratus est. Barbari enim popularium suorum audita clade, recesserant. Inde digressus, noctu è palatio quadraginta quinque stadiorum uiam in castissimæ Deigenitricis Hodegetriæ templum peruēnit, toto illi pectore gratias acturus. Verùm illud me penè præterierat, quod nunc repetendum & explicandum est.

DE COMETAE APparitione.

HAc æstate, cum sol propemodū ad æstiuum solstitium peruenisset, à Septentrionalib. horizontis partibus, uesperi statim post solis occasum, cometa, atq; adeò (si quis accuratius consideret) nō crinita, sed barbata stella gladio similis, apparere cœpit. Ortum autem à Persei pedibus ducebat, qui à spina Tauri parum absunt: coma uerò eius uersus Orientem latè extendebatur. indeq; sumpto exordio, rectà quotidie uersus Septentrionem ascendebat, tribus circiter partibus. Cum autem polum arcticū præteriisset, ac post eum Vrsam minorē & spiras Draconis, dextrum etiam Herculis pedem attigit: indeq; coronam Ariadnes, postea sinistram Ophiuchi manum percurrit. & quia ibi latus est signifer circulus & æquinoctialis, & locus calidus: durare cometa non potuit, cùm eius origo humida exhalatione constet. Quare coma dissipata, & ipse penitùs euanuit: quippe qui stellæ speciem quidem haberet, stella uerò non esset. His aliam narrationem auditu dignam attexam.

τυγχάνει βρίσει.

DE SCYTHICA muliere.

HIs temporibus Scythica quædã mulier, ultra Istrum nata, quę neque uirum neque liberos habebat, quendam è Thracijs captiuis, quem ante suas fores traduci uidebat (longo autem iam tempore ad Romanos se conferre, & sacrum baptisma suscipere cupiebat) emit, eiq; nupsit: exacto prius ab eo iureiurãdo, ne se desereret, etiamsi aliò cõmigrassent. Dum uerò migrationis opportunitatẽ quærunt, annus integer teritur: quo tempore binos liberos, alterum peperit, alterum in utero gestauit. Vnde magis etiã à marito diligebatur. Hoc rerum statu, altero anno etiam prior mariti uxor captiua abducebatur: qua ille cõspecta, illachrymauit. Verùm Scythissa illa, mœroris & lachrymarum causa intellecta, neq; fuecẽsuit marito, neq; odio, ꝓsecuta est mulierẽ: sed & ipsam emit, ut & domestica ministeria obiret, simulq; marito dolorẽ cõspectu sui leuaret. Sed cũ opportunitatẽ macta, & sacro baptismate initiata, & in urbẽ Imperatricẽ ꝓfecta esset, prior uxor ad patriarcham accurrit, uociferãs, & pectus plangens, sibiq; iniuriã à Scythissa fieri quiritans, quæ sibi maritũ per iniuriam rapuisset. Cęterùm cum & illa ꝓdijsset, ac rem gestam ordine explicatisset, nemo iure illam reprehẽdere potuit, ut quæ amborũ domina esset, suaq; pecunia ex immanib. (ut ita dicam) bestijs ambos redemisset. Tamen tacentib. uni uersis, nec in ulla re eam accusantib. tandem hanc ipsa sententiã tulit: Marito propter consuetudinem & susceptos ex eo liberos redẽptionis precium cõdonauit. Erga mulierem uerò cupere se quidẽ eadem uti liberalitate: sed posse negauit ꝓpter inopiam, q cũ duob. infantib. in terra peregrina uiueret. Quamobrem ipsa, inquit, sui precio allato, cum marito abeat: ego uerò posthac cum infantibus, benigni Dei manus intuens manebo. Hoc iudicium animiq; magnitudinẽ in mulieb. ingenio, omnes cum patriarcha mirati, summis laudib. extulerũt. Cęterùm haud multo pòst is iudicij fuit exitus, qui debuit, clemẽti Deo ęquissimè iudicãte. Nam cũ mulier, quo in loco habitarat, uicinas circuiret, & precium errogaret, subita incursione Scytharũ denuò captiua est abducta: uir uerò eius posthac bonę illius Scythicę matronæ coniugio acquieuit.

Acquitas Scythissę.

EXPEDITIO ET VICtoria Imperatoris contrà Aetolos & Acarnanes.

IAm uerò Imperatorẽ Aetolorũ & Acarnanum res malè affectæ, & propter domini eorum obitum laborantes, uocabant. Principatus enim, qui à uidua muliere & immaturæ ætatis pueris gubernari non posset, temerè ferebatur,

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΚΥΘΙΔΟΣ γυναικός.

ΕΝ τούτῳ τοῖς χρόνοις, μία τῶν σκυθῶν γυναικῶν ἐκ τῶν ἐπέκεινα τοῦ ἴστρου ἦν οἰκοῦσα παραπόντιον, μήτε σύζυγα μήτε παῖδα ἔχουσα, ἐποιεῖτό τε ἐν θράκης ἀπαγομένους αἰχμαλώτους πρὸ τῶν πυλῶν ἰδία θεᾶσθαι (ἐπὶλα γὰρ ἐκ πολλοῦ πρὸς χριστιανισμὸν ἐφοίτα, καὶ τὸ θεῖον ἐδέδοκτο βάπτισμα) ὅπως ἀγνεύσασα σύζυγα λάβοι ἅτε τῶν αἰχμαλώτων χριστιανῶν, ἔρως αὐτῇ ἐπιτηδείως ἐπέστησε πρόσωπον, μᾶλλον τῶν τοιούτων σωφρονοῦν, μετὰ ἐκείνου τινὸς τῶν ἐκεῖσε πιστῶν. ἐπεὶ δὲ ἀνδρείας πρὸς μετριότητα ζηλωτὴς γέγονεν ὅλος ἐκ παίδων, γάμου δὲ ἐπέκεινα δύο, τὸ μὲν γεγέννηκεν, τὸ δὲ ἐν γαστρὶ φέρουσα ἦν, ἔτι πλέονα τῶν συζύγων καὶ εὐδοκιμοῦσα πρὸς τῶν σύζυγα ἦν. τότε δ' ἔτυχεν ἐκεῖνος, ἐτύγχανε δὲ τὸ πάλαι ἐπὶ αἰχμάλωτος ἀπαγόμενος καὶ ἡ πενθερὰ τοῦ βαλοῦς αὐτὸν ἐφοίτα σύζυγα. ὧν ἐκεῖνος ἐπιλάθετο διατόμως. ἡ μὲν τοι σκυθὶς ἐκείνῃ γυναῖ, τῶν αὐτῶν ἐπιλύπως ἦν τὸν ἀκριβῶς μαθοῦσα, ὅτ' ἐχθιδὴ τὸν ἀνδρὶ, ὅτε ξυνέπεσε ἦν πρὸς τὴ γυναῖκα, ἀλλ' ὅπερ ἐπὶλαφε ὃ τοιοῦτο, ἵνα μὴ τοῖς χρόνοις ἐπιτρίβῃ ἡ οἰκία, καὶ ἅμα ἐκ μισθοῦ ἀπὸ τῆ θυσίᾳ τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐγγεγε. ἐπεὶ δ' ἀνδρείας γλυκυθύμου, τῷ θεῷ τε ἐτελείδη βαπτίσματι, ⊕ τῆ βασιλίδος τῆ πόλεως ἐπιλάμψης, ἡκαμεῖσα πρὸς τὴ πατριάρχην ἡ πενθερὰ σύζυγος, ἐδόκα μὴ ἐσφρονίζετο, μὴ ἀδικεῖν ἐφασκε. ἐκείνη δ' σκυθίδης, ἀφιλοψυχίᾳ τ' ἀνδρὸς αὖθι. ἐκείνης μὲν τοι κἀκείνης, μὴ τὰ ἐκ πράγματος, ὡς ἔχει, ἐκεκόσμητο ἀνδρὶ ἐκείνῃ, ὃν ἔχεν ὑπὸ δόξῃ ἐκ δικαίᾳ πενθερᾷ ἐγκλημα κατ' αὐτῆ. ἐπεὶ γὰρ ἐν ἀμφοτέροις, ἔτι χαμαὶ ἐπάνω ὄντες ἐξ ἀγχιμαχείας ἐπὶ ἐκ ἐπὶ ἐκ ὄμως σωπᾶν ἐπαύετο, μὴ μᾶλλον ἐχόντων πενθερᾷ ἔγκλημα κατ' αὐτῆ, πείσαι ἐπίδοκον αὐτὸ πρὸς τὸ πρᾶγμα. τῷ μὲν οὖν ἀνδρὶ πένθος τῶν λύπης ἦν ἐκ σωτηρίας, μὴ τῆ δὲ αὐτῆ τὸν παίδων χήνοιτο. τὴ δὲ γυναικὶ, βέλτιστε μὲν, μὰ δικαίᾳ δὲ ἅτε τῆ χαιρόντων ἐνδοκιμοῦσα, μὴ τὸ ἐπ' ἀλλοδαπῆς ἐν σωτηρίᾳ βρίφος· διὸ τὸ ἀθρὸν ὑπὸ αὖθι κομίσασα ἔφυτο πόμμα, αὐτὰ μὲ ἀπὸ χίδων μετὰ τῆ ἀνδρὸς, ὑπὸ δ' ἴσο μαι τὸ λοιπὸ μετὰ τῶν βρίφων, ἐν τοῖς χῶρος ἐκ ἐλεύπτοσε τῆ φιλανθρώπε θεῦ. ταύτην τῆ πείσμ παίσμ ὕμνησαν ἅμα ⊕ πατριάρχε, καὶ τὸ μεγαλοφυὲς ἡ γυναικὸς ἐκάνοι χαίρειν ἐθαύμασαν. ἀλλ' ἐκ ἐς μακρὰν ἀφ' ἑκάστου πένθους ἄλυσι πᾶσις, πρὸς τῆ δικαίᾳ ἐστῶ ἄνεσιν εἰρήκασι φιλανθρώπε θεῦ. ἡ λιβύσσα γὰρ ἀγωνιῶσα τῆ λύτρου σωτηρίᾳ, μὴ πολίτα σε πεῖσαι γένοιτο πρὸς τῆ θρᾴκιον, ἐν τοῖς ἐκ ἐπεφύκει πόλεσι πρόσφορον, ἐν τοῖς χῶρος αὖθις ἐκπεφύκει ἦν σκυθῶν, ἐξ αἵρετος ἐδοκιμάσθη ἡ τῆ θράκιος πολίτα μὴ αἰχμάλωτος ὄχετο ἀπόσα, ἐ σωτῆρ ἐκεῖ τὸ λοιπὸ σωτικῶν τῶν σκυθῶν ἐκάνοι χρεὼ γυναικί.

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ἐπὶ αἰτωλῶν ⊕ ἀκαρνάνων, καὶ ἅλωσις αὐτῶν.

ΕΚέλευ δ' ἐκ τὸν βασιλέα τὰ αἰτωλῶν τῆ ἀκαρνάνων πρᾶγματα, πλημμελῶς σφαλόμενα μὴ νέοις τε ἐπὶ τῆ τοιούτῳ αὐτῶν πλοῦτῳ. ἀνὴρ γὰρ χήρευσεν μὲ δυναστὴν, ἡλικίᾳ γυναικὸς χαρίεντος μὴ τέκνων ἐπιλῶν ἐπ, πλημμελῶς ἐφέρετο,

batur,

batur, ueluti nauigium ancoris destitutum, quod hyberno tempore à fluctibus exagitat. Sed cum ueterem Illyriorũ morem sciret, qui fracto fœdere uiolatoq; iureiurando Romanas prouincias incursare & uiatores spoliare solerent, homines fallacissimi atq; improbissimi: atq; etiã intelligeret, eosdem tum quoq; suæ contra Aetolos & Acarnanas expeditioni impedimento fore: duo millia Turcorum Smyrnã & Ioniam accolentium accersit, cum quibus impressione facta, Illyriorũ agros uastauit. & copiosa præda parta, Turcos antè pauperes plenis manibus quamprimùm dimisit: itaq; opibus Illyriorum imminutis, secessum ad Acarnanes & Aetolos transit cum suo exercitu, & omni illa regione unà cum urbibus citra laborem potitur, proceribus ultrò sese ad illum cõferentibus, unà cum domina sua Anna, Protoctistiarij filia. His rebus imperatore occupato, etiã Bithyniæ metropolis Nicomedia capta est, multa fame domita, propter pertinacem hostium obsidionem. Sequenti anno nihil memorabile gestum est; nisi quòd Turci continenter & impunè magno numero Thraciam incursarunt. Hoc eũ ut iam cognitũ & usitatum, toties referre uereor. Tertio uerò anno filius Epiri principis, Conti Cephaleniæ annũ ætatis XIIII agens, sed prudẽtia maiore q̃ pro ætate prẽditus, cum paternã ditionẽ Imperatori parẽte, matrem uerò illum Thessalonicam usq; sequi uelle promisisse cerneret, à qua iussus esset & ipse sine patriæ nobilitatis insignib. sequi: defectionem cogitat. req; cum nobili quodam Epirota communicata, unà cum illo ueteres Patras, ad defuncti Achaiæ & Peloponesi principis coniugẽ pfugit. Mater uerò statim cum Imperatore Thessalonicã usq; peruenit: atq; ibi satis multis prædijs acceptis, undere ditus annui suppetebãt, deinceps ibi ætatem exigere decreuit. Præfectus tamen Epiri ab Imperatore relictus est Protostrator Theodorus Synadenus: qui priusq; annus exiret, subitò à prouincialib. captus, in uinculis Conni filio in patriã reuerso, & hæreditarium principatum uolentibus subditis adepto, tradit. Imperator uerò cũ uxore Adrianopolim pfectus, matrimonium iampridem promissum perficit, filia sua, quę annos nouẽ expleuerat, Alexandri Mysorum principis filio data, annum ætatis X v agenti. Vnde firma pax inter Mysos & Romanos constituta est. Hoc tempore puer Byzantij nascitur, à pedibus usque ad umbilicum continuus, inde uerò diuisus, humeris, pectore, spina dorsi, biceps, quadrimanus, qui post unum diem expirauit. Multò autem ante illum, alius puer circa Traianopolim ortus est, qui anno tertio balbutiebat ut infans: sed ijs erat præditus uiribus, quibus uir uiginti annorum, & uiro

Illyrij uexati.

Nicomedia capitur.

Turcorum incursiones

Princeps Epiri patrimonium recuperat.

Synadenus capitur.

Nuptiæ Bulgaricæ.

Mõstrosus partus.

Puer uirili robore.

& uiro non minus comedebat, & circa pubē pilos habebat uisi ætate integra. Sed priusquam annum quintum expleisset, febri correptus expirauit. Nam penuria humoris infantili ætati debiti, tantam ariditatem in eius corpore excitauit, quāta uel in uicenario sit. Vnde etiam par robur partibus & membris eius accessit, ut inde cuilibet ætati conueniens incrementum & nutrimentum cohiberetur: natura uerò sese, ut ab autore condita est, regere non posset. Sic enim animantis formam artifex Deus contemperauit, ut nulla illi amplius accessione uel decessione sit opus: sed ut in concentu musico alia chorda laxata, alia intenta ultra quàm par est, carminis absurditas deprehenditur: ita hic etiam, cum animantis compages ab aliqua materia uel penuria destituitur, uel redundantia opprimitur, & tempus legitimum præterierit, generationis progressio & incrementi interrūpitur: idemque fere euenit quod in nouellis floribus uidemus, qui ante tempus exorti, & quasi nouarum rerum & temeritatis rei, fulminis & grandinis impetu marcescūt, suumq; uigorē rigore frigoris amittunt. Iam intempestiua pruina plantę luxuriē euidenter coarguis.

DE GENUENSIS REIpublicæ mutato statu.

SVb autumni autem initium, Genuēsis respublica perturbata est. Nam qui genere & opibus præstabant, fastu & superbia elati, democratiæ æquabilitatem in tyrannidem mutarunt: à quibus cum plebs immodicè premeretē, per seditionem urbe eos exigit, & unum è populo principem constituit, ad imitationem Consularis apud Romanos olim dignitatis, aut potius exēplo à Venetis petito. Hyeme uerò elapsa, & sole iam arietem peragrante, cometa ensis specie in cœlo apparuit, ei quidem qui ante triennium apparuerat non absimilis, sed non eodem in loco, nec motu eodem. Nam à fine Libræ auspicatus, ubi tum spica Virginis erat, singulis uigenis quaternis horis, quinis partibus progrediebatur, donec ad Leonem peruenisset, ubi prorsus euanuit. Cæterùm Turcorum octo millia Hellesponto cum iumentis plerique traiecto, omnem Thraciam ad Mysiam usque diripuerunt. quam cum Romanis uastam atque inaccessam fecissent omnem, ipsi noctu atque interdiu impunè populabantur. ac prædam quidem omnem in Asiam transportabant: ipsi uerò longo tempore domum reuerti nolebant, quippe cum nemo esset à quo pellerentur.

Ensis.

Turcorum incursio.

ὅσιω αὖ καὶ ἀπορσιν τῶν αὐὲ καὶ ῥᾴδιον ἐμοίως κατ
ἄνδρα, καὶ τῇ ἄλλη τρίχες ἔχειν αὖ ἀρὸς πλόου. ἀλλ
ἀπ᾽ ἀν᾽ ἀν᾽ ἀπ᾽ ἀν᾽ ἀλαυθρία, συνεπῶ συ
χνὸν ἐπαλύπτουσιν. ἀ γὰρ φύλακε ῥ τῇ βορείᾳ ἀ
λικίᾳ πθανούσης ὑγρότατ᾽, ξηρότατ᾽ ἀναπίπτει
ὅλ᾽ σῶμα τοιοῦτον, οἷον ἡ σπορὰ τῆς ἐν. καὶ
πόλλῳ καὶ τῶν ἐμοίων ἐχωῖ τοῖς μέλεσι ἡ μοίρας αὐ
τοῦ γε γένεσιν, ὡς συχνὰ μὲν ἄλλα τοῦτο πᾶν
ἁρμόττουσαν ἑκάστῳ τῶν ἀλικιῶν αὔξησιν ἡ προφυ
μέχαν σ᾽ αὐτὸν ἑαυτῷ ἀναλογίαν τῶν φύσιν, ὡς ἐπ
χεῖν πᾶς τὸ πάσαντ᾽ καὶ σωφρόσαντ᾽. οὕτω
γὰρ τῶν τὸ ζῷον πλάσιν ὁ τεχνίτης θεὸς σωτηρίαν
σαν, ὡς μὲ λάθοι μέλιμπες ἐπὶ πθάκης ἡ ἀλλά
ψιος, ἀλλὰ καθάπερ ῥ ἁρμονίᾳ μουσικὴ, ῥ μὲν λυ
θείσας τῶν χορδῶν, ῥ δ᾽ πλέοσις ἐπὶ τὸ ὀξύ, ἡ ῥ
μέλους φαῦλότης ἀλίγχεται, οὕτω καὶ τοῦθ᾽ ῥ τοῦ
ζῴου συμπάγιος παρασυχάσας ὑπό τινος ἀλικῆς
φύλακος ἢ πλεονασμοῦ, καὶ τὸν πθόνοντα παρεμα
φάσης χρόνον, ἃ ὡς τὰ πρῶτα πορέα ῥ γηγένεσις καὶ
αὔξησις σβεσθῆναι καὶ γίνεται παρακόπτειν τὸ
πᾶθ᾽, ὁποῖον καὶ τοῖς νεοθαλέσιν ὁρῶμεν γινόμε
νον ἄνθεσιν, ἃ τῶν ὥραν πθαρπάσαντα, καὶ τοῦθ᾽ ὑπ
ὑπὸ σφοδρισμοῦ τινος καὶ πθοπνέοντος ὀφλόντα δίκην,
σκληροῦ καὶ χαλάζης μαραίνουσιν ἰμβολαῖς, καὶ φύ
χος ἀκμάζον τὴν ἀφειρὰ τῶν ἀνθῶν, καὶ πέχνα τῆς
ἕξεως, ἔλιγχος σαφὲς τῆς λιχνείας καθίστησι
τὸ φυτόν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΓΕΝΝΟΥΕ
τῶν νεοτέρας πολιτείας.

ΘΕωτικώτερον δ᾽ ἀρχομένῳ, σύγχυσις γέ
νεται πολιτείας ἐν τῇ γενούᾳ. ὅσῳ
γὰρ γένει καὶ πλούτῳ πθονέχοντες τ᾽
πολλοὺς ὑπάντες, πθεῖ τὸ γαῦρον καὶ
ὑπερφυὲς ἐπὶ πλεῖστον, δὲ
τυραννίδα τῶν τῆς δημοκρατίας ὑποφροσύνῃ με
τεκάλεσθαι ξυνέβαινε. καὶ ὅλ᾽ ὅσοι τελεσιουργούμε
νοι δι᾽ αὐτῶν οἱ δημόται, κατεξανίστανται τούτῳ, καὶ
ἀφωδοῦσι ῥ πόλιος, καὶ καθιεῖσιν ἀγωνίαν ὅ τε πο
λιτείας ἕνα τὸ δῆμον κατὰ τὸ ἀρχαῖον ὅ ὑπατείας
ἕν ξωμαίων ἀξίωμα, ἢ μᾶλλον κατὰ τῶν τῶν βρυ
τικῶν πολιτείαν. τὸ δὲ χαμαῖθ᾽ παρῳξυνώτ᾽,
καὶ τὸ ἄλιον τὸν κριὸν παραλλάττοντ᾽, ἰφαίνε ξυ
ρίας γὰρ οὐρανῷ, ὁμοῖθ᾽ μὲν ὅσ᾽ πθ᾽ πρώην ἄδη φα
νερὸν τῶν ἡμαυτῶν, οὐ πθὲ τὸν αὐτὸν ῥ πέπτ, συνδι
τῶν ὁμοίαν ποιούμεθ᾽ κίνησιν· ἀλλὰ ἀξέλαθ᾽ ἀφ᾽
ῥ τῶν χιλῶν πολιτῶν, ὅθα τὸν σχῖνα ῥ παρῳξύ
τωμικῶτα παρᾶναι σωίζαυσιν, ἰκανὸν κατὰ νυχ
θήμερον ἑκάστου πρί που τὰς ὥρας μοίρας, ὡς κα
τὰ τῶτον ἐς τὸν λίοντα, κἀκᾶ ἀπολύει πόλεως. τῶν
ῥ τούρκων ἐκ τῶ χιλιάδ᾽ ὅσ᾽ ἀπεβαινοτάμνοι τὸν ἑλ
λησποντιον πορθμὸν, μετὰ τῶν ὑποζυγίων οἱ πλέονες,
ἐλπίσαντο πᾶσαν τὴν ἄχρι μυσῶν θρᾴκην· ὧν δ᾽ ἡ ξω
μαίοις μὲν, ξωμῶν τε ἐπηκόοι παπέμενον πᾶ
σαν αὐτοί σ᾽ ἀγοντές τε καὶ φέροντες οὐκ ἀπονοῦσι τύ
χῃ καὶ μὸ᾽ ἁμάξαν, καὶ τῶν μὲν λάαν πᾶσαν ἀπο
βιβάζοντες ἐς ἀσίαν, αὐτοὶ δ᾽ ἀπελᾶ πάλιν ῥ θρᾴ
κης δ᾽ ἐπὶ τὸ χρόνῳ βυλόμενοι, ἄτι μὸ᾽ φόβ
ῳ ἐμφανισμοῦ ἔχοντες.

ΠΕΡΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΕΛΕΥΤΗΣ ΤΟΥ κομνηνῶ ϗ νίκ ἡγεμόνος τῶν τραπεζαντίων.

DE IVNIORIS COMneni obitu, ducu Trapezuntiorum.

Ν τούτῳ δὲ ἔτει, καὶ Βασίλειος ὁ τῆς τραπεζοῦντος ἡγούσης διεζωσμένος, νόσῳ * βαρείᾳ τὸν βίον ἀπέλιπεν. οἱμαι δέ τις δικαιοσύνη, τὸν βίον ἔτερψε ἡδέως ἡγαγεν. ἐρίζων γὰρ τῇ ϗ Βασιλίσσῃ συνωκίσατο ὧδε ἀμίκτῳ, νόμοις ὁμῶ καὶ δίκαις μετὰ γὰρ τῆς αὐτοκράτορος ὁμοφρονοῦσις καὶ σωφροσύνης, ἅπαξ οὐ γαμικὰς μετηλλάξατο εὐφροσύνας ἐς ἑταιρίδα πικρὰ, καὶ ἀληθῶς καὶ ταύτῃ ἐρίζων. καὶ ταῦτα λοιπὸν ἐκβάσεως μεγάλης, ἐς μὲ σοῦ ἐπράττετο τῆς νομίμου. ϗ δ' ἐχόνου πολλαὶ σπουδαὶ, ἐρῶν ἐκ αὐχρειώλου τῆς Βασιλίσσης τὸ τοῦ πράγματος ἄτοπον, ἀλλ' ὑπεδουμένου ἐραστοῦ τινος καὶ γλῶ, καὶ πᾶσιν ἡγαγχίλασεν τὸ τῆς παρδίας τοῦς, ἡγάλασεν τῆς αὐθεντικῆς εἰκόνας αὐτῶν. τάχα δ' ἂν ὁ δαίκτης ἐπὶ νηγκτον αὐτῇ βίαιον, εἰ μὴ ἐν δίῃ τὸν δῆμον, σφοδρῶς κατ' αὐτοῦ δ' αἴτιά γε τοῦ θορυβημένου τῆς σκιάζοντα. φῶ μὲν τοῖς ἱεραῖς ὑμνῳδίαις, καὶ τοῖς πομπικοῖς θεάτροις ϗ πανηγυρικῶν ἑορτῶν Βασιλέα ὁ ἀφθίτου μνήμη τῶν δόξαν ἐπέρτα. καὶ τὸ δίκην ἐπάλαιον τῶν τε ἡμετέρων ἔφασαν ὁ Βασιλεὺς αὐτοῦ, καὶ ἅμα τῶν ϗ δῆμος ζώσης, πᾶσαν εἰκόνας τὸν λαὸν ἀνάγκην ἡδὲ ϗ ὑμνημάτας· ὡς ἡ ὑσυφίαν ἡδὲ πᾶσα γηθόσυνα, λαβράκας ὑβριζάλας ϗ Βασιλίδης ἀφθίτου συμβίου τῷ Βασιλέων τὴν δαίκτην. τὸ δίζας αὐτὸς δ' ἅμως οὐδ' ὅτως ἂν ἐκάνος αὐτῷ, ἐσπάλη μὲν ὁ ἀνὴρ ἀφθίτου ἐκάνης σύζυγος ἀφθίτου μετὰ πάσης ϗ Βασιλικῆς ἡδονῆς ἐς τὸ βασιλεῦσαι, ἡγάλασεν δ' ἐκάθην δίκης ἡ ἀμόνυμος ϗ, ἀλλοτριοπρόσωπος δ' ϛ ἡγάσμου βασιλέως σύζυγος, καὶ μὲν τοι καὶ πρωῖ ἤφιν ϗ τῆς πανζαντίων ἡδονῆς πάμπαν πᾶς τὸ βυζάντιον ἅμα τοῖς τύραις συνεκπέμπων δ' καὶ πρίσεως ἐς Βασιλέας τ' πατρῴας αὐτῇ, πομπεύοντας τ' αὐτῇ μὲν νομίμως συζυγικοῦ μᾶ, ἅμα δ' ἐρῶν δ' ϗ τῶν ϗ Βασιλέως ἐκάνης ἀφθίτου. οἱ δὲ ἐς τὸ βυζάντιον ἐλθόντες, ἐπὶ τ' Βασιλέα πᾶσι θεσσαλονίκην ἔπεμψαν, ὡς ἂν αὐτοὶ πειθῶσι ὑγιάσασαν τῆς πορείας. φάσαν γὰρ ὁ τῆς ὁτῶν ἐκ ἐφέρηϛ μακεδονίαν ὁ Βασιλεὺς μετακίς, ἐμελλεν δύσις ἐς ἄπαξαν ἡλαύνειν, ὧδε οὖν ἡβασανοῦσις αὐτὸς ἀκαρνᾶς καὶ δόλοπας. ἀλλ' ὑπέρον γὰρ πολὺ θεσσαλονίκης μακρὸν, ὁ σωμάτης ὑπέρασε ϗ ασθένεις, ὡς ἐκ ἐπιμᾶν ὁ δ' ἐν χρόνον προπλὴν τινα ἀνοσώδες ἐς ἡδαφορὰν ϗ καθυπνοῦντος, σφόδρα ἡχθόμενος αὐτῷ, καὶ τῶν γῆν γαστρὸς ἡδὲ ἀπλάγχνην οἰκονομίαν διεδρακόν ἐς κατοπτίαν γὰρ τῶν συμβάντων λοιπὸν, ἐς μηδὲν ἀπονίαν, ὃ θεὸς τὸν ἀπαλύσας λαπυχίας, ἡάσας μέν τι μερῶν, ἐς ἀπεργασίαν ἀπέα. γῆλε δὲ τῶν ἐκ αὐτὸς ἐς ϗ πρὸ πυξαντίων πρόσωπ γενζυχασάντες αὐτῷ, τὰ δ' πρὸς βάσις ἡγάγαλαν. ἑστρικὸς ἡ μετρὸν γυναῖκες, ἐς ϗ ϗ τραπεζαντίων ἀγωνίας τοῦ γυναικὶ διακόδια κῶλος καὶ βαίνες ἡ δυσκόλους, σκοπάζων πᾶς ἐκ χάρων, καὶ ἀσαίνων τὸν δῆμον. οὗν αὐχνεδὸν ἐρῶν ὁ Βασιλεὺς τῷ τραπεζοῦντος, ἡξίκνυλα τεχνασαντῶν τρόπῳ μετὰ πρόσωπον ἔλαν, καὶ σωῖ γε αὐτοῖς τὸν τραπεζοῦντ ἐρχόμενον, κατὰ πόδον τὸ Βασιλεῖος βουλόμενον. οἱ δ' ἐκ κατὰ δύσαντες ἐς βυζάντιον, ἐς ϗ Θεσσαλίκ ἐχ ὑγιᾶντος, ἀπεδίλησαν ἐς Βασιλικὰ ἐσπέρας ἐλίγας, οἱ καὶ γῆς καὶ ἐξιόμασι πολίχαν τῶν ἄλλων ἐδόξαν, οἷς γένος

Victus meretricis amore.

Oc uere Basilius etiã Trapezuntis princeps * leui morbo est extinctus, ac potius ira Numinis. Nam cum Irenen imperatoris filiam duxisset, & breui tempore legitimè & iustè, & ea qua decet cõcordia & modestia cum ea uixisset: legitimos amores in meretriculã quandam, quæ & ipsa Irene dicebatur, transtulit: cuius nefaria cõsuetudine in uxoris odiũ est impulsus. Progressu temporis aũt, cum reginã rei dignitatẽ non ferre, sed cœlũ & terrã inclamare, & apud omnes ingentẽ animi dolorem uulgare cerneret, etiam palatio illam exegit: fortassis interfectu rus, nisi populum timuisset, ob isthuc ipsum grauiter cõmotum & tumultuantẽ. Verùntamen in sacris canticis & spectaculorũ pompis, ac festis solennibus, Basilij & Irenes memoria celebrabat: eaq; ratione Basilius & cupiditati suæ & populi uotis satisfaciebat, quẽ similitudo nominis decipere poterat. Vndé orta est suspicio, clãdestinis Irenes insidijs Basilium esse sublatum. Cæterùm illo siue sic, siue aliter defuncto, legitima eius coniunx Irene, cum omni regia autoritate palatium ingressa, cognominem sibi, sed alijs moribus præditam & illegitimã Basilij coniugem, palatio exigit: & cõmuni Trapezuntiorũ suffragio, Byzantium unà cum liberis relegat: legatosq; simul ad patrem Imperatorem mittit, qui adducerent cui legitimè nuberet, quique unà cum ipsa in regno succederet. Qui cum Byzantij Imperatorem non reperissent, Thessalonicam, ubi eum agere audierãt, sunt profecti. Anno enim prius é Thracia in Macedoniam transgressus Imperator, statim etiã in Epirum aduersus fœdifragos Acarnanas & Actolos iturus erat: sed aliquãtulum eum familiaris splenis molestia Thessalonicæ detinebat, qui à multis annis diuersus & loco suo emotus, tum ualde tumefactus, uicina etiam uiscera infestabat, ut & cibus minus rectè cõcoqueretur, & membra uiribus destituerentur, & animi deliquia mortem minutarentur. Vbi cum eum Trapezuntiorum legati inuenissent, ea quæ in mandatis habebant exposuerunt. Sed cum res extraheretur, & Trapezuntius principatus à muliere pro autoritate & satis rectè administrari haud posset i tumultuari quidam, & concitare populum cœperunt. Qua re Irene coacta, celeri triremi alios legatos misit, & unà cum ijs Trapezuntis archiepiscopum, qui priorem petitionem ipsius apud Romanorum Imperatorem urgerent. Quem cum Byzantij non reperissent, paucos equites genere & dignitate præstantes mittunt,

οἷς γένος

qui nec Theſſalonicę illum repererunt. Nam paulo antè ex morbo recreatus, ad oppugnā dam Acarnanum metropolim abierat. Quare uiſum eis eſt, ibi conſiſtentibus, aduentus ſui cauſam per literas aperire.

DE SEDITIONE TRAPEZUNTIORUM.

Irenes libido.

SEd cū poteſtate cupiditati blandiente, muliebris appetitus omnia uincula abrumpat, clandeſtina conſuetudine reginam Irenē Magni Trapezuntiorum Domeſtici uti ſuſurrabatur. Quod cum ad uulgi aures peruenisſet, plebem ad ſeditionem impulit: ac potiſsimum

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΤΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΣΤΙΩΝ.

ΠΕρὶ σὶ δεσποίνας πολλὰ διήνεγκε, τὸ ὑβριστικώτερον γυναικὸς ὀργῆς, πάντα χαλινὰ διαῤῥήγνυται, λανθανούσας μέχρι τοῦδε τὴν βασιλίδα ἀφροδίτην ἐνδυνειζητοῦσι. τῶν δὲ ἀστῶν ἐν τοῖς τῆς πόλεως ἔνδον, κατασκάζει τὴν τε δῆμον, καὶ μάλιστα οὗ

* * * * * *

& Phocaica urbs. quam magnis naualibus copijs ante annos iam quatuor Imperator adortus, tum non cœpit: ſed nunc Romani illius incolæ, captato tempore, quo urbis princeps de more uenatum exibat, occuparunt, ſubactis Latinis paucis qui in ea erāt: ſimulq; Imperatoris nomen promulgarunt, mœnijs propugnaculis conſcenſis.

ALTERA EXPUGNATIO ARCANANUM.

VAe cum ita ſe haberent, deſperata ob diuturnitatem obſidionis ſalute, etiā Acarnanes deditionē fecerunt: itaq; factū, ut tota ea prouincia, quæ uetus Epirus appellat, Romanę ditionis fieret, neque inde quiſquam obſtaret. Imperatorem autem Theſſalonicā redeuntem, etiam Cephaleniæ Conti defuncti filius comitatus eſt, non ſanè uolens, quòd nullam redeundi domū ſpem haberet. Contentus ni lus. Adeò magnorum operum ingenioſa effectrix magni Domeſtici tacitur nitas extitit. Nam aliorum quidem uerba umbræ tantum ſunt operum, ſimulatque lingua prodierint emorientes. Viri autem huius etiam ſilentium magnas res gerit. nam ingenij magnitudine & ſolertia uir ille excellit, re uera profundo ſulco mentis fruens. Verè autem ineunte, Imperator Theſſalonica cum uxore & liberis digreſſus, duodecimo die Didymotichū peruenit. ibiq; dies cōplures cōmoratus, Byzantiū uere iam deſinente ingreditur, graui morbo ſplenis preſſus: cuius uehementiore impetu ad mortem urgebatur. Nam ab omnibus & Romanis & accitis è Perſia medicis, curatio eius deſperata erat. Andronic⁹ neglectum medicorum morte luit. Quamobrem cum tres eſſent, qui tenuiore uti uictu, & ſummo ſtudio rebus noxijs eum abſtinere iuberent, ille prius eos negligebat: ſuoq;

τί καὶ ἡ φωκαίων πόλις, ἣν μετὰ πολλῆς τῆς ναυτικῆς δυνάμεως πρὸ πολλοῦ ἤδη τῶν χρόνου ὁ βασιλεὺς κατεπολέμησε, νῦν μὲν οὐχ ἅλις. νεῶν δὲ καιρὸν ὑπαρχόντων οἱ τούτου φίλοι ῥωμαῖοι, κατ' ὀλίγον ὅτε καὶ ἀθρόως ἐξιόντα λιμενίζεσθαι τὴν πόλιν ἀρχηγὸν, καταίρουσι αὖθις φῶδον λατίνους, ὀλίγους ὄντας, καὶ ἅμα τὸ τοῦ βασιλέως ἐπιφθέγμασιν ὄνομα, ὑφ' ὧν τὸ τεῖχος ἐπάλξεων αἱρεθέντες.

ΑΛΩΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΗΣ ἀκαρνανίας.

ΙΟύντων δ' ὧδε ἐχόντων, ἀπηγόντες πρὸς τὸ ῥηθὲν πλοῦτον ἐκπεπλέκειν, φῶδόν τε καὶ οἱ ἀκαρνᾶνες, καὶ ὅτως ὑπήκοον ἐγένοντο τῇ ῥωμαίων ἀρχῇ μονίᾳ, ᾧπερ ἃ ῥῆ πελασγὸς ὀνομάζουσιν ἀπάρχειν ἠθέλησε, καὶ ὑφ' ἓν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κράτος ἐπαθροίσαι. ἀλλ' ἐπανιόντι τῷ βασιλεῖ πρὸς θεσσαλονίκην συμπαρῆν καὶ ὁ τοῦ πελοποννήσου τότε κατεπανὼ φαλιώνιος ὑός, ἀμάλα ἰσχύν, μισθωτῶν ἔχων ὑπὸ σκέπην ἐπαπλίδην, ὃν τῶν πατρῶων τὸ πλεῖον διέδυλιν. οὕτω μεγίστην ῥώμην δημιουργὸς δύφνις ὁ τῶν μεγάλου δημοσίων κατεσκευάσατο. τὴν μὲν γὰρ ἄλλην οἱ λόγοι, σκιαὶ μόνον ἐπαχθοῦσιν ὄντες. τῶν δὲ αὖθις τοῦτον καὶ ἀσωπὸν ὄντας. πολλῷ γὰρ ὁ αὐτὸς πλοῦτῳ τῶν μεγαλοφύσεων, καὶ τῶν πρώτων, βαλέσθαι αἴλακα ἐξ ἀρχῆς ἐς ἀλήθειαν καρπούμενον. ἔνθ' οἱ ἐδίδοτο ἀπάρχεσθαι ὁ βασιλεὺς ἐπ θεσσαλονίκης, ἅμα γυναικὶ καὶ παισί, δωρήσασθαι κατίλλων παρὰ πόλιν τῶν ἐδικελλημένων δεσμωτήριον. πάντα διατρίβας ἡμέρας συχνάς, ἦκεν ἐς τὸ βυζάντιον, λήγοντος ἤδη τοῦ ἔαρος, βαρέως τῇ ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς πιεζομένου νόσῳ, καὶ ὑφυπέρτερα τοῦ ῥεύματος πρὸς ἑαυτὸν ἤδη συμπλεκόμενος. ἀπέγνωσαν γὰρ καὶ πρὸς τῶν ἰατρῶν, ὅσοι τι τῶν ῥωμαίων, καὶ οἱ τῶν πέρσῶν πρωτοκλίται ἦσαν, πάντων γε ἄμεινον, τρεῖς ὄντες αὐτοί. οἳ ἐπαύσθη λιπαρούμενοι ὑπερτίθεσθαι χᾶδαι δαίτη, καὶ ὅλη πάθοιεν ψυχῆς τῶν βλαπτόντων ἀπέχεσθαι, ὁ δὲ ἀλαζὼν πλοῦς καὶ μόνῳ

καὶ μόνη τῇ ἰδίᾳ βουλήσει χρώμενος ἀγνώμονι ἔλεγε τὸ παράπαν, φαύλως ἔχειν τὰ παρόντα τῆς τῶν ἀνθρώπων οὔσης παραγωγίας. ἀλλ' οὐ δεῖ καὶ αὖθις τοῦτο καὶ ὁ σοφὸς Ἀθηναῖος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἔλεγε, καὶ ἔπειτα ζῶν αὐτὸς ἀδεῶς τὸ λοιπὸν ξυνεχώρει. ἀμφὶς οὖν ἀκούσας ἐν τοῖς βασιλείοις ἐμπλακείς, καὶ πᾶσαν ἀνθρώπων ὁμιλίαν ἐκφυσιμένην, ὡς ἀφ' οὗ τὸ θεῖον ἴσχυσε ζῆν θεομένους τὸν βίον, τοῖς τῶν ἀλόγων καὶ λοιμώδεσι μόνοις μιγάλας γὰρ ἔχει καὶ ἀβασάνιστος πῶς αὐτὰ καὶ τὰς δυφραυούσας ἐλπίδας, ἐν τούτοις τοῖς πράγμασιν, ἄκρον οὐδ' σωφρόνως καὶ οὐδ, αἱ τούτων δ' οὐδ' ἀσφαλῶς, ἢ τὸ πρόσωπον, ἢ τὸ βίου ἀπαλλαγῆναι· ἀλλ' ἐκεῖνος μικρὸν μὲ παρίδραμε, τῶν ἀνεγκρατεστάτων ἐπαρχεῖν λαχθῆναι. πρᾶτα γὰρ ἐν ναὶ τούτου χωρὶς οὐκ ἂν δυναίμην, ὡς βραχέων τινῶν ἐπαναλήψεται.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ Βαρλαάμ.

ΗΝ τῶν ῥωμαίων ἡγεμονίας ἐξ αὐθρονίου τοῦ πάππου πρὸς τὴν μητρὸς ἀνηνεγμένην, ἄκρον ἐξ ἱπαλίας αὐτὸν δὲ βυζάντιον, ἥκων θ' ῥωμαϊκὸν ὑποδύς, καὶ Βαρλαὰμ ἑαυτὸν ὀνομάσας. οὕτω δὲ ἀσκητὴς μὲν καὶ τῶν λατίνων δογμάτων οὐδέν, ἐγράφετο δ' οὐ καὶ τῶν θύραθεν ἐξηλλαγμένων, ἀκρὰ μὲ ἀς ἐκεῖνο ὄντα, ἀλλ' οὐ μετρίως ἐν ἄκρῳ (τὸ τοῦ λόγου) δ' ἀκριβῶς. τυχὼν γὰρ μικρὰ δυναστείας βασιλικῆς, καὶ πλουσίας τῇ γλώττῃ συμπίπτων τὰ ἑαυτοῦ, ἐλειδόρει καὶ κατεμέμφετο τὴν τῶν βυζαντίων πολιτείαν, ἄμοιρον ὄντα σοφίας αὐτὸς κατεφρόνει θ', ἀδιδούλως οὕτως καὶ κακοήθως ὡς τῆς τῶν ἄλλων ἀμαθείας ἑαυτῷ πραγματεύεσθαι ἐν ἀλαζονείᾳ, ὡς καὶ πολλῷ γόητι ἐνδύεσθαι τὴν ἐσθῆτα τῆς φαυλοτέρας καὶ ἀμαθοῦς ὑποκρίσεως. ἀλλ' οὐκ ἐς μακρὰν ἠλίγξε τοῦτο θ' ὧν, καὶ πρὸς τῶν βυζαντίων, ὀλίγον ἀλλ' ὀλίγῳ ἐπαύετο κατεγνωσμένος καὶ ἀμηχανωμένος παντὶ σφόδρα θαυμαστῶς. πρῶτ' ὅπως, ὥσπερ ἀνωθεν τοῖς βουλομένοις γίγνεσθαι ἔφ' ἁλόγῳ, ἐγὼ τοῦ πλόου τῆς πρὸς τὴν λιβυρναίαν βαλλώ, ἐγγεγραμμένος ἅμα ἐκκλησιάζεσθαι καὶ αὐτὸς, οὐκ οἶδ' ὅπως οὐχὶ θαυμάσας. πλεῖστα γὰρ ἐφ' ἁλόγῳ καὶ ἀλλοίοις ἐμοὶ, τοῦ τῶν πρωτευόντων καὶ τῶν παγμένων ὀνόματος καὶ αὐτὸ μὲν βυζαντίων, ἡ τῶν ἀθλιωτάτων ἐσόγεται πόλις· αὐτὸ δὲ τῶν ῥωμαϊκῶν ἡγεμόνων, ἐφαπλῶσαι καὶ λιμεροτάτας ἀεὶ δ' ἀναφόρου, ἀπεγόρας. ἐξ τὰ ἐξῆς ἀλλὰ τοῖς σωτῆρος ὁρῶσιν. ἀλλ' γὰρ ὅτου ὁ βαρλαὰμ τὴν τῆς ἀτιμωτηκῆς, ὃ τ' μεγίστων ἐλαττώσεως ἐκπεσὼν, ἐπ' ἐκ δόξαν, βελόμενος γὰρ δίκην γάρ, ὦ ἐκεῖνος ἐ δ' ἀνώτατα, δ' ἔφυ ἐκφασθ. ἐξ δύνε ὄφεται, ἃ τι σκληρὸν δὴν ἐφεμένου φύσεις, ἐς πρὸ πᾶν ἐλίχθη, ἵν' ἐκεῖνον ἐς ἐξ ἐσφαλῆς ἀνθρ' ὁρμητικὸς φρόμενος, ὕβριν τινὰ ἐξ ζέλων τῇ ἐνιλησιᾳ πῦ πρὶ ἐπ'

ἐπαγγέλ-

suoq; arbitratu inſtructa menſa, ijs rebus utebatur, quæ cum illorum præceptis maximè pugnarent. Vnde ſplen celeriter auctus, uſq; ad iecur excurrit, neq; cum deinceps ſecure uiuere paſſus eſt. Cum igitur dies uiginti in palatio commoratus, omnes à ſuo congreſſu excluſiſſet, fanum Deigenitricis Hodegetrij monaſterij inuſſere decreuit, in qua magnam & firmam ſpem in omnibus actionib. ſuis collocabat. Eandem igitur etiam nunc ac ceſſit, alſerutrum petiturus: uel morbi, uel uitæ finem. Sed illud penè me prætermiſſet, quod eſt dictu maximè neceſſarium, ſine quo longius progredi haud poſsim. Id ergo ſepetendum eſt. D. Virginis fiducia.

DE MONACHO Barlaam.

ROmano principatu ab auo Andronico ad Andronicum iunioremtranslato, ex Italia Byzantium uenit uir Romano habitu, qui ſe Barlaamū diceret. Is cùm Latinorum dogmatibus eruditus erat, tum Græcorum etiam literas degustarat, quamuis non ita ut ipſe putabat: tamē mediocriter, & extremo (quod aiunt) digito. Sed tamen propitium Imperatorem nactus, ſuas res copioſis uerbis ornans, reprehendebat & exagitabat Byzantinam Rempublicam, us omnis eruditionis expertem, inſidioſè & malitioſè alijs deprimendis aurā populare captans: unde á uilib. atq; indoctis hominib. magnopere laudabat. Sed nō multo pòſt, eum eſſe ſtomium, eſt cognitū: ut á Byzantijs propè dixerim omnib. condemnaretur, & apertiſsimè derideretur. Quo pacto aūt id acciderit, cuiuis ex eo Dialogo cognoſcere licet, quē ego plurimorū doctorū rogatu cōſcripſi, in eoq; cuncta copioſius expoſui: inſcribit aūt Florentius, ſiue de Sapiētia: & hoc habet initiū, Vnde nobis Florentius ad Corcyrēū nauale appellit inſolēs. Quod felix & tauſtū ſit, Critobule, Salaminia & Paralus celerrimè Athenienſiū triremes, decimo pòſt die quàm è portu ſoluimus, nos huc legatos aduexerūt Athenis, ex Corcyræorū Senatui nūciaturos, quę & ipſe ubi audiens, nō admirari nō potens. Conficta ſunt cūm á nobis in Dialogo, & immutata & rerum & perſonarū nomina, ac loco Byzantiorū poſita eſt Athenarū urbs, pro Romanis principibus Herculidę & Cecropidę, pro Nicephoro Nicagoras, & ſic reliqua nō obſcura erunt animum aduertentibus. Cęterùm hic Barlaamus primo conatu fruſtratus, & maxima ſpe delapſus, alia ina rem eſt aggreſſus, ut quam antè non potuerat, nunc ſaltem gloriolā uenarctur: ſtatimq; cœpit, ſi quid minus cōmodè ab aliquibus dictum eſſet, publicè id exagitare: ut inde uelut e tuto caſtello erūpens, ignominiq; maculā aliquam Eccleſię úmprimeret, tumultumq; cōcitarer, Florentini Gręgorā dialogus. Barlaamus monachus. inuadit.

idq;

idq; perfecit, ac monachorum omnes rationes palàm exagitauit, ut quos à precibus Euchitas & omphalopsychos, quasi umbilicantmos dicas, & alijs id genus nominibus appellaret: eaq; ratione sectæ Massalianorum condemnaret, quasi eos & lingua & scriptis gloriantes audiret, ut profitebatur, se corporeis oculis Dei naturam uidere. Quæ illi equis auribus audire haud poterant: sed Palamam quendam inter ipsos excellentem eloquentia deligũt, qui cum illo decertaret, per eumque & lingua & calamo, & quouis modo illius theses euertere conantur. Quæ res cum alterum & tertium iam annum utrinque agitarentur, malum subinde crescebat. Quare ueritus Barlaam, ne monachorum manibus discerperetur, plurimus iam & è monte Atho & Thessalonicæ ac Byzantij accolis confluentibus: (putabant enim, ignominiam illam æquè ad omnes pertinere) Constantinopoli tanum patriarcham & cœtum episcoporum adit, nec Omphalopsychiæ modò & adulterinarum precum, sed etiam blasphemæ Theologiæ Palamam accusat. nam eum & nouis uocibus in mystica Ecclesiæ Theologia uti: & nescio quę monstra cernere se profiteri, iactantiæ & arrogantiæ plena. Quare decretum est iudicium in maximo diuinæ Sapientiæ templo, etiam Imperatore cum principibus Senatus & doctissimis quibusque uiris præsente. Adest status dies: præstò sunt omnes, non ij modò quibus adesse necesse erat, sed etiã popularis turbæ innumera ferè multitudo: atque ipse Imperator, cum meliusculus esset, ac firmior solito ob ardens religiõis studium euasisset, & ipse ad suggestũ uenit, & ad sacerdotes. Ac ea quæ ad Theologię reprehensionem pertinerent, silentio tegenda esse censuit, tum quòd sacra Theologiæ mysteria profanis uulgi auribus non ingerenda censeret: tum ne Barlaamo inepti oris & animi rationes reddente, Palamas etiã blasphemæ & importunæ Theologiæ reus esse uideretur: atque inde loco pacis, quam res flagitarent, atque boni ordinis, tumultus & ingens confusio oriretur. Primùm itaque crimina precationis proponebantur. Quæ uerò ad Massalianam hæresin, & quæ alia contra Palamam afferebantur, pertinebant, in paucos dies dilata sunt: et nisi mox Imperatoris mors consecuta esset, celeriter uehementes in Palamicam hæresim uelitationes absolutę essent: hoc est, ea quæ futurum erat ut augeretur, extirpata tum fuissent. Et, ut ea quæ interc esserunt omittam, cum Barlaamo non concederetur, quas ob causas diximus, Theologica crimina ex alijs eius scriptis ut demonstraret, succubuit: compertumq; est, eum malcuolentia & pertinacia, & in primis popularis gloriæ cupiditate æstuare. Tum etiam Imperator, quasi numine afflatus, prudentem admodum & omnibus admirabilem habuit concionẽ, & tempori & rei peraccõmodatam. Vnde cum & ob alia lætari uellet, molestia quapiam est affectus,

Palamas Barlaamo opponitur.

Non cõcessa omnium criminum accusatio.

Barlaamus uictus discedit.

ἐγχωμίου πάνυ, καὶ τῶν ἅγιων τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πολιτεύματος, ὑψίστης τε ἀναβάσεως καὶ ὑπερφυοῦς ἀνατάσεως καὶ ὑπερφυοῦς ψυχῆς, καὶ ὅσα τοῦτοις ἐπόμενα, καὶ ὧν τούτοις τῇ τῶν μακαλιωτῶν αἱρέσει καὶ συνοδοιπόρων ἅ τε ἐγκαλούμενον ἀνὼν αὐτῶν καὶ γλῶτταις καὶ γραφαῖς, ὡς ἐλέγχοις, σαφεστάτοις ἐμοῖς ὀφθαλμοῖς, τῶν τοῦ θεοῦ φύσιν. ταῦτ' ἐκείνοις ἀκούουσι, φέρειν οὐκ ἦν. ἐπὶ πολλαπλασίονι τινὶ τοῦ αὐτοῦ πεφρίκασι φρενῶν τοῖς λόγοις χρησάμενος τῷ ἐζόλου τὸν τῶν ἐκείνου μάχλων, ἑλὼν τε καὶ γράμμασιν, ὡς φίλῳ, ἀλλ' αὐτὸ τὰς ἐκείνου βίβλους ἀναγνῶναι ἀπάγοντο. ἔσχε πῶς οὖν καὶ πρὸς αὖθις φιλονεικίαν ἐκατέρωθεν ἀναπυρσοῦσθαι, πλὴν τῶν αὖθις ἀπὸ τῆς κακίας ἐλέγξαντι. ὅθεν δὴ δόσεις ὁ βασιλεὺς, μάχεσθαι ἀσκητῶν ἄμφω ἀρχηγέτας, πλείονας ἤδη συναγείροντο μύας ἐπὶ τὸ ἕλκος, καὶ ὅσοι περὶ Θεσσαλονίκην καὶ Βυζάντιον ἅπαν φοιτῶντες, (ἦσαν γὰρ κατὰ πάντων ὀφθαίνειν ὑπόπτως τὸν ὅπλον) ἅπαν πῶς τὸν Ἰωαννικοῦ πόλιν αἰχμάζοντο, καὶ τῶν ἱκετῶν τὸ ἀθυσπάτων ὁμόγνιον, ἐ μόνον ὁμφαλοψυχίας καὶ σφαλλομένης δύχης ἔφ' παλαμᾶ ἐγκλῆσαι, ἀλλ' ἤδη καὶ βλασφήμους θεολογίας, ὅτι καὶ νοητῆς σοφίας οὐσίαν φασὶν εἶναι τὴν μυστικὴν τῆς ἐκκλησίας θεολογίαν, κἀ θεωρίας τὰς ἀῤῥήτους βλίπειν, κἀμπτυκτὰς καὶ εἰσεπτὰς μελαμυσίας. ὅθεν ἰσχυρῶς συνεπεθλίβοντο λεκτέον ἐν ἔφ' μιᾷ τῶν ἁγίων ναῶν τῆς τοῦ θεοῦ σοφίας, παρόντος καὶ βασιλέως αὐτοῦ μετὰ τῶν τῆς συγκλήτου λογάδων, ἐν οἷς τὸν σοφιστὴν αὐτὸν ἐκεῖνον. ἔκρινε πρόδηλος, καὶ παρῆσαν ἅπαντες, οὐ μόνον οἷς τὰ τῆς χάριτος ἀκέκραντα ἦν, ἀλλ' ὅπερ καὶ ἀμαθὲς ἔχλος· οὐ ῥᾴδιος ἀριθμητὸς. ἐκίνησε δὲ πλείστους βραχὺ καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐκυρήσας ἐν δυσὶ ἕδραις * φιλοτιμίαν γράμμενος ἑκατὸν, ἅπερ ἐν οὐ τὸν ὦθι τὸ βῆμα, κἀκεῖ ἐφοράσεται. τὰ μὲν οὖν τῆς ἐγκαλουμένης θεολογίας συκοπᾶ κρύπτεσθαι δόξαν φιλονικίαν, ἔδοξε μὲν καὶ ὀξὺ τὸ μὴ δόξαν τὰ ἱερὰ τῆς θεολογίας μυστήρια ἐκβάλλεσθαι τὸ δῆμον πᾶσιν ἐκκλησίας· ἔδοξε δὲ, καὶ ἵνα μὴ δόξῃς ἐκ τόπου γλώσσης καὶ γνώμης ἀλλότριον τὸ βαρλαὰμ, δόξῃς βλασφήμα τι καὶ ἀκαίρου θεολογίας ἔφλυε φανῆ καὶ ὁ παλαμᾶς, ἀλλὰ τοῦδε αὖ τῆς ἀγεμοσύνης τοῖς παλάγμασιν ἐκείνης καὶ δύσκριτος, δόξῃ τε ἐκκλησίας, δόγμα· γράπται καὶ ἀτίμαρτον συγχυσις, ὅθεν τε ἐκ ψυχῆς ἐκ μίσους ἐτίθετο. τὰ δὲ ἐκ τῶν μακαλιωτῶν αἱρέσεως ὧν πάντως ἐγκλήματα, ὅσα κατὰ τὸ παλαμᾶ πεῦτάντο, ἐνῳφίσην ἐς βραχὺς ἔχον ἀμφὶς καὶ ἀμὸ τοῦ βασιλέως εἶναι καὶ πάντων ἀφειδοῦς θαῦτος, ταχὺ τὸ ψῆφος ἐλάμβανον αὖ ἐκ αὐτοῦ σφοδρὰ κατὰ τῆς αἱρέσεως ἐκ παλαμικῆς ἐπαγγελίας. λέγω δὲ ἐκ ἐκτομὴν αὐτῆς, μᾶλλον δὲ ἐπὶ τὸ φυσικὸν καὶ ἵνα τοῦ μέσου συστήματος, μὰ συγχωρεῖσ ὁ βαρλαὰμ ἀπολῦσαι τὰ πεπεισμένα ἐκ τῆς θεολογικῆς ἐγκλήματος, ἀλλ' ὅσπερ ὁρμὴν ἀφειστικὸς ἐκείνης, ἐξ ἑτέρων αὐτὸ συγγράμματων ἤλεγξα καὶ ἀπελήλυθα κατηγορουμένων ἐκ αὐθαδίας σωφρονῶν ἄν, καὶ λέξας δ' ἡμῶν οὖν ἐν τοῖς μάλιστα ῥᾳστὸν. τότε δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς ὁσπερ βακχάς τινι φιλοτιμίας γράμμενος κατεχόμενον, παύσεσθαι σωτηρίῳ καὶ πᾶς πάντων δωμασεύσεσθαι λόγοις ἀκμὴν εἶναι, λίαν ἐκ παιρῷ καὶ τῇ χάριτι κατάλληλον. ἐδόκει γὰρ ἔλλα δίλεψ δύφραίνεσθαι, καὶ λύπλιν ἐπῆστο σῷ φιλοτιμίαν,

affectus,

λομένων, ὅτι μὲ κἀμὲ σὺν τοῖς ἄλλοις ἄχνυ ἀκριβῶς τιθῆ. κἀ γὰρ συνήθως ἡμῖν ἀλγηδόνι ἡ ἐμὴ τῶν οἰκείων περιεχούμενα ἐνοχλεῖ, οὐκ ἄκαιρον ἐκάστῳ κἀμὲ τῇ συνόδῳ παρεῖναι. καὶ τοῦτο ὄφελε πολλῶν πολλαχοῦ τῇ πατριάρχῃ πρός τι τῶν βασιλίσσης πρός τι τῶν συνοδικῶν ἐμοῦ ἐκείνου τε καὶ ἐκείνων ἕνεκα ἐπιφέρεσθαι γνώμην, τὸ διάφορον ἀπολύσῃ. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς βαρέως τῇ ἐκ τῆς ἀσθενείας λύπῃ κάτοχος γεγονὼς, πλήρεσιν ἐν οἷς ἔχετο ἀπῆλθεν ἐπιτιλίου, καὶ τὰ πατρίων ἄδη καὶ νόμιμα, οἷς καὶ σωτήρια πᾶσι. ὁ δὲ βασιλεὺς τῇ τοῦ κάμνοντος αὐθις ἐπιμονῇ, παύσασθαι σφόδρα κατέκοπτεν ἔχων τὸ σῶμα ἐκ τῆς ἀβελτερίας ἐκάστης, ἐξ ἧς τὸ παλαιὸν νοσήματος. ἐπεὶ δὲ καὶ πρὸ μέσης που νύκτος κατέδυσε, πλέον ἢ ἐχέλως ἐκοιμήθη, ἐλαθε τῇ ὑστεραίᾳ κατέχων ἐς ὕπνον καὶ καιρὸν ἀναπαύσεως ὁμότροπον. τῇ δὲ τρίτῃ βραχὺ διαφερούσῃ αὖ ὀφθαλμοὺς, τῶν τε βασιλίδα παρεῖναι μηκέτι, καὶ ἅμα βοηθοῦντα πρὸς θεῶν ἰατρῶν ἔχοντα. καὶ ὑπέφαινε πῶς ἐμὲ τῶν τοιούτων, καὶ ἐκ αὐτοπροαιρέτου τοῦ θεοῦ σωφρονῶν τοιοῦτον

rum? O magna aeris amplitudo, nunc tuas ulnas aperito, & hæc suspiria suscipe, & iustos lachrymarum imbres desuper infunde. Ille fuit, qui nec autumnum nec æstatem ad usum armorum expectaret, sed naturas temporum & elementorum innouaret: qui brumæ gelu æstatem, inediam delicias, & uigilias somnum dueeret: Imperatorias uerò oblectationes, labores laboribus, certaminibus alia certamina per uices cumulata iudicaret, ut prælia marina terrestribus, terrestria marinis succederēt. Nunc uerò illum, proh dolor, exiguus puluis tegit. O quæ iusta uox telluri & cœlo & stellis luctum hunc annūciabit, & ad locum hunc lamentationum plenum, ad doloris societatem accerset? Ille fuit, qui præter cætera, magnum illum triumphū, in terram & mare distributum, quiq; utrunq; elemētum miraculo impleuit, pepererit: Persicas illas & inuictas copias, quæ ex Asia traiecerunt, quæ eodem die potentissimè profligauit. Nunc uerò ipsum, hei, mors repentina oppressum prostrauit. Commouere terra propter hūc casum, ut omne genus, omnis ætas hominum tantam cladem sentiat, & plures nobis socij & adiutores uehementiū sint suspiriorum. Hic fuit qui celeritate cursus, aduentus sui famam anteueneret: & priusquam cōspiceretur, terrore sui nominis fugaret hostes. Sed, hei mihi, nunc mors longe illo celerior extitit, & istiusmodi cursus anteuertit & abrupit. Adesto fons ignis ætherei, atque alterutrum perficito: aut uitales in terra spargere desinito radios, aut tonus ignis tui carceres in eam omnes effundito, ut comas omnis arbor amittat, & lilia agri marcescant, & herbarum omne genus tantam cladem sentiat atque intelligat. Ille fuit, qui Triballorum & Mysorū duces perterrefaceret, quos sæpe uelut dormientes subitò instar æthereæ fulminis oppresit. At, hei mihi, nunc illum ignauum & tacentem prorsus ostendit tumulus. O cœlum, portis tuis apertis tonitru tanta calamitate dignum erumpe, & totam rerum naturam perterrefac, ut & inanimatorum natura sentiat, & res omnis generis à Deo conditæ luctum nostrum adiuuent. Heu, cur tua celerrima, & ueluti uolucris natura, nunc immota quiescit? Heu cur tu, qui tones nobis ad bellicos triumphos lætitiam attulisti, hodie in contrarium uertisti omnia, uere in hyemem commutato, pulchritudine solis in obscuras tenebras, pullata omni ætate, & splendorem ætherię facis solis uelut occultante? Heu quomodo is qui propter subditos suos, somnū oculis sæpe negauit, nunc in sepulchro longū illū somnū dormit? Heu quò ille saxea tunica induta, breui effecit, ut nos miserè exueremur? Heu quomodo quantea hostium eorpora cædebat & sternebat, nunc è sepulchro subditorum animos sagittis pertinaciter impenit? Tu uerò, ô diuina Imperatrix, heri plenæ lunæ instar egressa palatio, hodie quo pacto dimidiata reuerteris? Quomodo, cū instar frondib. oblitę arboris floreres,

ρὴ ; ὦ μέγα πλάτος ἀφῶ, νῦν τὰς σὰς ἀγκάλας
ἄνοιξον, καὶ σὺ παράσχες λίβας ἐφικτοὺς, καὶ ῥῆ-
ξον ἄνωθεν ἐξίους νιφάδας δακρύων. ἐκεῖνό γε, ὁ μό-
νη φθονήσουσα, μήτε ἀφῶ ὃς ὅπλων πρωτείων
χεῖρα ἁλκὰ φύσις ἀρῶν καὶ σοφίαν κρατυνομῶν, ἡ
ἀφῶ μὲν ἀγούσῃ τὴν τῶν χαμαὶ πραγμάτων ἀμοιρίαν,
προφὼν δὲ τὴν ἀστρίαν, καὶ ὕπνον μὲν τὴν ἀγρυ-
πνίαν, ἀκαπαύστους δὲ βασιλικὰς τὰ πόνους πόνοις ὑπὲρ
φρῶν, καὶ ἁβρύγχους ἄλλους ἄλλων ἀγῶνας ἀγώ-
νων πιθῶν, θαλασσίων μὲν ἠπειρωτικοὺς, θαλασ-
σίους δ' αὖ ἠπειρωτικῶν. ἀλλὰ νῦν αὐτὴν, βαβαὶ τὸ
πάθος, βραχὺς σωὶ κρυφὴν κόνις. ὦ τῆς ἀξίας φωνῆ
γῆ τε καὶ οὐρανῷ καὶ ἄστροις τὸ πάθος ἐκπρῳάλα-
ξαι, καὶ εἰκότ' ἂν ταῦτα λάξασα μικρὰ, συγκαλέσῃ τινὰ
τῶν πρὸς συμαχίαν φιλαύλακα τὴν θρῆνων; ἐκεῖνος ἐκ,
ὁ πρὸς γε τοῖς ἄλλοις, κἀκεῖνο τὸ μέγα καὶ πολύστονον
βραχεάμενον πρόσωπον, τὸ γῆ τε καὶ θαλάσσῃ μοι-
ρῶν, καὶ ἄμφω τὰ στοιχεῖα ἐμπλῆσαν τοῦ θανάτου,
λίγο ἢ τῶν διακοσίων ἐξ ἀσίας πρασίλιν ἐκείνων καὶ
δυσμαχεῖν δλωκαμψ, ἃ αὐδημόνη κατεγνώσατο πρὸ
πολ' ἀλλ' οὐ τῶν αὐτῶν, φεῦ, ἐξύπνου ἐπαυσεν αὐγὴ ὁ
θάνατος κατεγνώσατο. οὐδέπω γὰ πῶς τὸ τῶν πάν-
θους, ἵνα γῆνος ἅπαν ὑλικὸς πᾶσα τ' αὐθρώπων αἷ-
δεσιν τ' ποιότε λαβόντες πάθος, πλάνης κατανοεῖ τὴ
συλλήπτορις τῶν θρῆνῶν ἡμῖν χθόνιος ἐφικτῶν. σύ-
τως δὲ ὁ πρὶν ἐκπεδῶσα φαεσφόρους τῷ τ' ἥλιον τὸ
χα, τὴ πρὶν φαιδρῶσα δίσκων οὐ πολιμίνος, τῷ δλ τ'
φαμος· ἀλλ' οἷμοι νῦν αὐτ' πλῶ φανὸς ὠκύτροθ' ὁ
θάνατος, οὐ πιότερ φθόνος δίσυλλ ἡμῶν. ὡσὶ
πυρὸς αἰθρίοι δνοῖν θάτερον, κἀποτόμασεν, ἢ πεῖ-
σαι τὰς ζωογόνες αὐτάρκως ὑδὶ γῆς ἐκτεῖνε· ὦ οὐ κρα
τῆρες ὅλα τ' σὺ πυρὸς αἰθρίοις, βίβλον κατ' αὐθι, πα
δ' ἀπὸ τὰς κάμας βίβλ ἀφ' ἡμῶν ἅπαν, & μακρωθῆ τὸ
κρῖνε τὸ ἀχρῶ, καὶ λάβε γῆθ' χλόης ἅπαν αἴδεσιν
& γνῶσιν τ' ποιότε πάθος. ἐκεῖνό γε ὁ σὺν τροβαλ-
λῶν καὶ μυσῶν ἡγεμόνας ἐκπλήξας, οἷα καθυβρίσαν
ὑβρικὰς πολέμιος αἰφνίδιον, καθάπαξ τὰς αἰθρίους κε
ραυνὸς· ἀλλ', οἴμοι, νῦν αὐτὸν ἀργὸν τὴ πάμβλον καθὼ
πεξ ὑπλαγεν ὁ πάφος. ἀραὶ τὰς σὰς πύλας αὐκεν-
τώσας πρὸ πυμνὸν βροντὴν ἄξιον τ' μεγάλα τοῦτο
πάθος, τῷ θορύβου τ' πίσω πᾶσαν, ἵνα μὴ τὸν ἀνύ-
χωμ' ὁ φύσις αἴδεσιν λάβῃ, καὶ συλλέξετο τ' θρῆνων
ἅπασα φύσις κησμάτων ἡμῖν. ὦ πῶς ὁ τοχυτὴς τῷ
ἀκύπτερος φύσις νῦν ἀρμῶν μὲ κινήμενον; ὦ πῶς *κινημένο
πολέμις ἡμῖν κρίσας χαρὰν ἐκ τῶν πολιμαίων προ-
πάτων, ὅτ' αὐτίον αὐτοκρατῆρ ἅπαντα σύμφορ, τῷ
χαμαὶ μὴ τὸ ἱερ τοιοῦτο, σκύτος δ' βαθὺ τὸ τῶ ἀ-
λὰν πάλαθ', μελανειμονούσης ἀλιείας ἅπασι, καὶ δὴ
ἐκκρυπτόσης ἡ αὐγὴ ἡ αἰθρίας τῶ ἁλίου λαμπά-
δος; ὦ πῶς ὁ πολὺς ἐκ τῶν βλυφαρῶν ἐκρεοτόμενος
ὕπνος ἐκεῖνος τ' ἐκπνόων, νῦν γὰ πάφον τὴν μακρὸν ὦ-
πνον καθεύδειν; ὦ πῶς τὸν λίθινον αὐτὸς ἐκκινῆς χι
τῶνα, γὰ βραχῦ ἀνευχῶν ἡμᾶς ἐκ λύσεως; τὶ πᾶς
χρῆ. ὦ πῶς πρόσφορ μὲν τὰ τῶν πολιμίων κήπων &
κατακάλλος σώματα, νῦν ἐκ πάφος τὰς τῶν ἐκκρίνων
ζοβόλ ψυχὰς ἀφιδῆς; σὺ δ' ὦ ἐκ βασιλὶς, πῶ τὸν σὸν
κατάλοιπες κλίνος; πῶς κἀθ' ἡμῖν ὑλικὸς συλλέ-
γα τ' βασιλέων χθὶς ἐφυλλοῦσε, σήμερον ἐκκαλύβες ἡμᾶ
κυκλος; πῶς κἀθ' ἡμῖν σὺ φόβου σὺ κἀφυλλον ἀνθοῦσα,

hodie

αἰμφορεῦ ἐξαίφνης ἀπολωδύρατε ὡς χέρτ⊖ οἱ ἐχθὲς, τὴν ἑῴαν γὴν λάμπων; πῶς ἐκ τ⊖ βασιλικῶν θαλάμων χθὲς οἷα λαμπρὰ καὶ πλουσφανὴς ἀνατέλλω⊖ ἀνατέλασα, νυὶ γὲ πολλοῖς καὶ βαθεῖαν ἐκρύβης νὺξ ἐλφιστὴς; τίς γὲ βρεχᾶν τὸν σὸν ἀπεμαύρωσε κάλλ⊖; πνεῦ τὸν συγκατερρύπωσαν ἀφῶκες χλόην; τίς τὴν σὴν οἴαν ὕπνον κόπον ὀξυφυῆ; τίς κλέπτης, τίς λῃστὴς, τίς ληστὴς καὶ λεφωνὸς ὀξ οὐρανοῦ; πῶς χθὲς ὡς ἐκ λαμπρᾶ⊖ τοῦ ἐκπλεῶν πανζηλήτου λαμπτῆρ, αἰμφορεῦ ἐξαπίνης, ὡς ἐκ πανηγίου καὶ ἑλυσίου⊖, ὅλον ζοφῶδες ὕπνον τὴν πολυτίμητον φέρτην; τίς σου τὴν χρυσοῦν ἀπέκαρε, βόστρυχον; τίς ἀφῦλε σὸν τὸ τῆς πορφύρας πρέπασμ; τίς τὴν σὴν ἅρπασε λύχνην; τίς ἐ σὸν ἴσον σὸν ἅλιον; τίς σοι τὴν κραντερᾶν ταύτην ἀλιαλῶ ἔκλεψεν ἄγγασε; τίς ὁυ ἦ λαμπὰς αὐ συζυγίαν δὴ λυσε; τίς ἄχρι⊖ χαμαὶ τὴν σὴν ἀκμὴν ἀμενίσε δ᾽ ἐξέβαλεν; ἀλλὰ σωκράδι μοι τὸ ψῆφος ἅπας ὁ ἦ δημαίου δῆμ⊖, καὶ δίδυε κοινὴ τὴν ἑλίσσην ὑμέναμ, κλαίοντ⊖ αὐκ ἐκάνην, ἀλλ᾽ ἡμᾶς αὐσὺ, γὲ ἅμα κατεκλαύσατε ἐκάνον. οἱ τὴς τῶ χθὲς φλίσκες ἐλκοντ⊖ ἐκ τῶ βασιλικῶν πυγῶν ἀκρύοπτε, καὶ ὡς συγγενῆ τὸν βασιλέα, καὶ ὡς ἦ χθὲς παῖχμα. οἱ τὴς βασιλέους πατουῶντ⊖ αὐλὲς, ζητάσατε τὸν τῶ βασιλέως λαμπτῆρα. οἱ σκαπῶται πυθίσατε τ⊖ δεξιὸν σκαπυγόν. οἱ δίδλοι κλαύσατε τὸν φιλέλεγχον ἀνατόλιον οἱ καλόβυλον καὶ ἀγαμᾶν ἀυδότες, τὸν ἔγχρυσον φύλακα. οἱ δίκαται θρηνῶσατε τ⊖ χρυσοῦν τῶ νόμων ἰχνύ⊖. οἱ τῶ ἐκκλησίας ἱδροὶ πόσατε, ζητήσατε τὸν διάπυρον αὐτοκράτορα καὶ συλλήπτορα τῶ δικαίων. οἱ σῦκα καὶ ἀσπαλείους, τὸν πρόεδρον καὶ πθεσπεσίως θυμητῆας σύκλαις καὶ δίφρ⊖. οἱ τῶ θάνω ἀσκητείων κοσμήτορες, τὸν θυμητῆαν ἰχνύ⊖ ἀκρόπολιν. λογίσασθε αὖ ἐκεῖν ὑμῶν πολυτιμήτους ἀγῶνας αὐτῶ, πῶς ἀνεπαισχύντ⊖ ἐδ᾽ ἐκ τῶδε πρ⊖ τῶ σώμα⊖, ἐκ τῆ τῶ πολεμικῶν πραγμάτων, ἐκ τῆ τῶν ἰατρικῶν καυτήρων καὶ πῶς θανάσιμον φλύζαν ἐλαυνόμε⊖, κἀκφρένασί τε ἦ σώματ⊖, καὶ θυμὸς ἀφεδόμενος, πόθυμος ὢν τὸ βῆμα καὶ αὖ ἱδρωφαύτρας ἅπαν, καὶ ὁ πρόεδρος ἐκεῖθεν ἀπέλαβε, πρὶν ἐλπίδας δοῦναι, ὡς αὖ ὑμῶν ὑβρισμένος καὶ τὰ ἐκάνου δικαιόσατε δίγματα, τό γε ὡς ἐκεῖνον ὄντ⊖, σωτρίφατε, καὶ ὅλοις δόσαι φθορᾶς καὶ ἀπωλείας βουλὴς τε καὶ ἐνύμασιν. ὡς ἀμπνεῦσαι οἷους καὶ ὅσον τὸ ζῆλον μισοῦς ἦ ἱφῶν ἐκάνου χαλίνων αὖ λόγους πθολόγαν, ἐκαφ᾽ ἐκ ἦ θάνω δόμῶν, καὶ τῆς ἀληθείας αὐτῆς ὡς ἀμπνεῦσαι ἂν ἱφθῆναι πρὶν ἅπαν ὠθῆ τὸ βῆμα, καὶ τὸν ἱερὸν σύλλογον. ἂν τ⊖ ὡδὶς ἀληθῶν δικάσαι ταύτην μεγαλοφυῶς, ὃν ὥσπερ οἱ πάλαι τῶν θεολόγων, ὁπόταν θεοῦ ἐκπνοίας ἀμφιθρῶσι, τὸν γλῶτταν ἰδίαν ὑφ᾽ ἦν χοῶν καὶ φθόγγ⊖ πνεύματ⊖ καὶ ὅπως τὸ κοσμικὸ τ⊖ ἐκεῖνο λιφαλῆς ἀμφοῶντ⊖ τὸ βίου τὸ πρίας, ὃ δὴ οὐκ ἐνέδωκεν, ἀλλ᾽ ἐκρῆναι τὰ βελτίω μᾶλλα πόθυμος, οἶμαι τὸ θεοῦ μεγάλου ταύτην τὸν ζέσιν τῇ τοῦτον χαλεπωτάτῃ ψυχῇ, ἵνα κορωνίδα πνὲ τοῖς ἄλλοις ἐκάνου χρυσοῖς ἀγῶσι, καὶ οἷον ἐκσφράγισμα λιπαρὸν ὦδαι, τὸ τοιούτοις λόγοις ἐγκιδλῶσαι τὴν γλῶσσαν, καὶ τοιούτοις νόμοις καὶ δόγμασι συνεκπλαθῆν αὐτὸν ἐκ τοῦ βίου. ὧν γε μὴν ὁ βασιλεὺς ἄλλος certaminibus, & ueluti ſigillum præſtantiſsimum imprimeret, linguam eius huiuſmodi ſermonibus perpurgando, ut talibus legibus & decretis euita diſcederet. Fuit hic Imperator

hodie ut fœnũ agri defloruiſti, & roſa in prato? Quo pacto heri ex Imperatoris thalamis ſplendentis & illuſtris plenilunij inſtar exorta, nunc multis & denſis nubibus occulteris? quis tam breui momento tuam pulchritudinem obſcurauit? Vbi florem tuum deciduũ reliquiſtis? quis uernãtem tuum hortum perfodit? qui fur? qui latro? quæ fulgetra? quod cœleſte fulmen? Quo pacto quæ heri uelut è portu ſplendidè ſoluiſti, hodie tanquã è naufragio & fluctu es reuerſa, omnibus ijs quas uehebas precioſiſsimis mercibus ſpoliata? Quis tuam auream comam detondit? Quis tibi purpuræ ſplendorem ademit? quis tuam lucernam abripuit? quis tuũ ſolem extinxit? quis tibi nouam iſtam eclipſin inuexit? quis illuſtre tuum coniugium diremit? Quæ fera tempeſtas, uernam tuam temperiem corrupit? Agite uerò omnis Romane populе, adiuua luctum meum, communiter eiulemus, non illum deploraturi, ſed noſmetipſos, qui ab illo deſtituti ſumus. Qui ſtemmate Imperatorio eſtis orti, deplorate Imperatorem, ut & cognatum & familię ueſtrę ornamentum. Qui palatij limina frequentatis, quærite palatij ſplendorem. Vos milites lugete ſolertem ducem: uos famuli humanum dominum deplorate: qui dormire & quieſcere ſolebatis, peruigilem excubitorem. Vos iudices lamentamini eum, à quo legum uis pendebat. Vos Eccleſiæ ſacri proceres, deſiderate acerrimũ amatorem & adiutorem decretorum. Qui in montibus & ſpeluncis degitis, promontoriũ & propugnaculum exiſtimationis & gloriæ ueſtræ. Vos ſacrorum monaſteriorum rectores, ueſtræ potentiæ arcem. Reputate extrema illius certamina pro uobis ſuſcepta: cogitate ut corpore tum hoſtilib. uulneribus, tum medicis uſtionibus prorſus exhauſto, & ad mortem properante, & corpus ſuum cõtemperit, & uitæ ſuæ non pepercerit, ſed alacriter ad ſuggeſtum & ſacrorum antiſtes uenerit: nec prius inde diſceſſerit, quàm ſpem feciſſet, inſectatores ueſtros corruptaq; illorũ dogmata, quod in ſe quidem eſſet, conterendi, ac prius abolendi. Recordamini, quæ & quanto cum affectu ſacris illis labijs uerba protulerit pro defenſione ſacrarum ſanctionum, & ipſius ueritatis. Recordamini quæ dixerit, priuſquam ad ſuggeſtum peruenĩſſet, & ad ſacrum concilium: quæ item cum ueniſſet recitarit, maximo cum ingenio & uererũ Theologorum imitatione, cum diuino afflatu pleni, linguas reſonanti in ipſis & impellenti ſpiritui accommodabant: & quamuis mors capiti immineret, tamen non ceſſerit, ſed alacriter admodum ea quæ requirebãtur peregerit: Deo, uti conſentaneum eſt, magnum hunc feruorem animo eius largito, ut coronidem quandam cæteris eius præclaris

Elogia imperatoris.

iucunda & amabili specie, hilaris & accessu facilis, humanus & clemētissimus. Cæterùm neminis ullum consilium admittebat, sui unius sententiæ & scientiæ insistens. Itaque pleraq; dissimulabat, cōsilio plenus ille quidem, sed à colloquijs & cœtu hominum alienior, adeò ut & Imperatorias curas & occupationes auersaretur, nec in maximis festiuitatibus Imperij solennia obiret, illa nimirum quę ad spectacula & publicas pompas & salutationes, & munificentiam Imperatoriam, & distributionem pecuniarum & honorum pertinerēt. Vt periculum sit, ne Imperatoriæ disciplinæ instituta, quorum memoriam & successionē Imperatores ad posteros propagabant, obliuione prorsus obruantur. Nam cum multum temporis interfluxerit, & qui illa tenebant decesserint: posteris, quid officij sit, scire difficile erit. Sed ita fit, minutarum rerum occupatio ad exequendum officium segniores facit. Canes enim & aues uenaticas magno alebat numero: quibus ita erat deditus, ut si quis eum aditurus, canem aut auem offerret, facilimè compos uoti redderetur. Quæ omnia Cantacuzenus post eius obitum, ijs qui petebāt, distribuit, cum magnitudinem sumptuū reputaret, & rem ipsam imperio non modò inutilem, sed etiam periculosam iudicaret.

Neglecta Imperij instituta.

Venator et auceps.

Nam quindecim aureorum millia Imperatorij fisci procuratores ultra ueterem morem in eas res expensa retulerunt. Vsque adeò autem Deo fretus erat, & fiducia plenus, ut maxima ex parte sine custodia ageret, & sine Imperatorijs satellitibus. Sæpe etiam eos quos retia & laqueos contra se instruere sciret, in easdem ædes admitteret, & mensæ adhiberet. Dicebat enim, uitam hominis in manu Dei esse positam: à quo ubi eius destructio permittatur, tunc omnibus periculis patere fores. Erat præterea singularis quædā in eo natura; ne usquam Imperatoriæ maiestatis magnificentię & amplitudini studeret sed sæpe subditis humilius se gereret. Idq; ex uno è multis facilè apparebit. Notum est omnibus, Imperatorum triclinium pauimenti summitates ambas inter sese oppositas eminere supra interiectum solum usque ad spithamæ trientem, ubi etiam Imperatorium solium est constitutum, nimirum ut & in eo Imperator aliquid præ cęteris eximium habeat, siue in sacris hymnodijs stans, siue nūc subditis, nunc exterarū nationū legatis respondens. Nec in illo loco cuiquam mortalium licere illi astare, præter uxorem, liberos & fratres, & patruos fortasse. Verùm illo ibi stante & disserente, non modò omnis nobilitatis adolescentia illi astabat, sed & plebeiorum ministrorum quilibet. Vnde sæpe turba hominum ita premebatur & urgebatur, ut ipse deflecteret, ac loco cederet: alijsq; superiore statione concessa, paulatim ad inferius pauimentum descenderet, neminī omnium

ἀνὴρ καὶ χρείας τὸ ἀκριβὲς, τὸ πᾶν ἱλαρὸς καὶ ἄνετος ὁ αὐτὸς, τῷ γνώμῃ φιλανθρωπὸς καὶ παντὶ συμπαθὴς, συμβουλῇ γε μὴν ἥκιστα ἑαυτῷ χρώμενος· οὐδενὸς, μόνῃ τῇ ἑαυτοῦ διανοίᾳ πεποιθώς· γνώμῃ τῇ γνώσει. διὸ τῆς ἐρημίας μᾶλλον ἢ τῆς πολλῆς, καὶ βαθείαν μὲν σῖγ᾽ φρενὸς ἐκπυρώσας· ἄλλως. αὐτοράλτης δ᾽ ὢν, καὶ μεσῶν πᾶσι ἑαυτὸν παρέχων ἀνθρώποις ὁρᾶν. ὅθεν καὶ οὔτε βασιλικῆς φήμης φροντίσας καὶ σχολῆς ἑαυτῷ ἄγων, ὅπερ μοι φῂ τὰς μεγίστας τῶν ἱερῶν τε καὶ βασιλέως ἐπίλεκτα νόμιμα, τάς θεατρικὰς φιλοκαισαρείας πομπὰς τῆς φιλοφροσύνας, καὶ τὰς μεγαλοψύχους δόξας τε καὶ ἀξιωμάτων ὄγκου καὶ ἐξουσιάζων. ὡς ἑκάστου δίαν γὰρ δύβρις λάθῃ παρεισδύσα βυθοῦς, τὰ τῆς βασιλικῆς δυναστείας ἴδιον, ὅθεν τῶν μυθικῶν σχεδὸν οἱ βασιλῆς τοῖς ὑφηνίοις παρίκασιν. πολλοῦ γὰρ παραῤῥυέντος χρόνου, καὶ τῶν ἀΐστων θανόντων, δυσχερὲς ἂν γνῶναι ἦν ἀδύντας τὰ δίκαια· ἀλλ᾽ ὡς ἔοικεν πᾶς τὰ φαῦλα κατανοεῖν εὐμαθέστερον πέφυκεν ἢ τὰ σπουδαῖα. ἱστορεῖται γάρ κύνας καὶ ὄρνεα ἑκατοντάκις πεπωλῆσθαι, καὶ τοσούτους εἰς τοῦτο ἤδη, ὅσοι καὶ ὅσης ἐντυχεῖν ἐβούλοντο, ὄρνιθι ἢ κυνὶ κεχαίρων, ἐτύγχανεν ἕκαστα τῶν ποθουμένων. ἃ πάντα μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν, ὁ καταμεμφόμενος τοῖς χαίρουσι διεμέριστο, ἀναλογισάμενος τὸ πεπλῆσθαι τὴν δεσποίνης, καὶ τὸ τοῦτον ὑπὲρ τὰ βασιλέως πράγματα παντὶ μὲν αὐτόπτῃ, παντὶ δ᾽ ἀδιαφόρως. πρὸς γὰρ καὶ δύνασ χιλιάδας φασὶν οἱ τῶν βασιλικῶν πρωτοκόλλων διακατεῖν, πρὸς τῶν σφῶν διαπαίδων καιροσπουδάζοντα. οὕτω γε μὴν πολλοῦ καὶ δικαίων πρὸς διαφέροντος πίστιν, ὥστε μὴ ἐφύλαττον δίκην τὸ πλῆθος, καὶ οὐ τῶν ἄν ἓν βασιλικῶν πλημμυρούντων. πολλάκις δὲ καὶ οὐς ἐπ᾽ αὐτῷ διώρυξε καὶ ἀγχόνας ἀρτύοντας, ὁμοίους τε ὑποκύπτοντας, ἐν τούτοις σωθῆναι τῷ θεῷ· ὧν ἕνεκα γάρ, ὡς ἀνθρώπου ζωὴ τῇ χορδῇ τοῦ θεοῦ σωθεῖσα, καὶ ὅταν ἐκεῖθεν συγχωρηθῇ τὰ βλάπτειν, τότε καὶ πᾶσι καιρὸς ἀνίησι δύρε ἢ μόνῳ ἢ, ἀλλὰ καὶ φύσεως ἰδιοτροπίᾳ σωθῶ γε αὖθις, μὲν φιλοτιμίᾳ με λαμβάνει τὸν τοῦ βασιλικοῦ μεγίθους ὄγκον· ἀλλὰ τὰ πανύστερον καὶ αὐτῷ ἦν ἐπιπόνων ὑρᾶσθαι πολλάκις. τοιγὰρ ἅ γέ τις ἦν πολλῶν ἠγανῶσαι τις ἂν φῂ βραχῦ. δῆλον γὰρ ὅτι τοῖς ἄπειρον, ὡς ἀπὸ τοῦ ὠδίνειν ἐκ μέσου πρὸς ἀκρότατον ἦν βασιλικὸν τριπλάσιον ἀμφοτέρωθεν ἐπὶ ὑψηλοτέρου τοῦ μεταξὺ ὠδίνειν, ἔχει καὶ ὃν τρίτον ἀποθέσεως, ἐν μάλιστα ὅπου καὶ ὁ βασιλικὸς ἵσταται θρόνος, ὃν ἴσως ἔχει τι καὶ τοῦτο πλέον ἢ ἄλλων ὁ βασιλικὸς ἵστασθαι θρόνος· ἢ τι τοῖς ἰδιώταις ὑποκείμενος, καὶ ὅτι διαλέγεται ταῖς μὲν τοῖς ἐπιτόποις, ταῖς δὲ τοῖς ἐξωθεν πρόσωσιν. ὑβαιὰς γε μὴν ἐπ᾽ ἐκείνης ἢ πάσης οὐδ᾽ ἐπὶ τῶν ἀκροτάτων ἵστασθαι βασιλέα σωίσει θαι, πλὴν ἢ συζύγου καὶ ἦν ἡμῶν ἐν ἀλλήλοις, πλὴν δ᾽ αὖ καὶ πᾶν πατρὸς ἀλλ᾽ φασὶ τοῦτο γε ἱσταμένου καὶ ὁμολογοῦσ᾽ ἐκείνην οὐχ ἧττον ἐμοῦ, αὐτὸς αὖ καὶ σωίσαιτο οἱ οὐχ ὅπως ἅπασι ἢ συγγενῶν ἀ γνῶσις, ἀλλὰ καὶ ἦν χαλκίων καὶ ἐπιφθόνων πέφυκεν ἐχόντων, οἷς πᾶς βελτίονος ὢν, ὃς καὶ τοῦ μὴ γνῶναι εὖ σωνίσασθαι πᾶς αὐτὸν πολλάκις, ὃς ἐκείνων καὶ φιλοδίνας, ἢ ἄλλως μὲν ἢ ἐπιφθόνους πᾶς ἀ πραγμόνων πάντας, αὐτὸν δ᾽ ἀεὶ μὲν κατηφίας πᾶς τὸ τοῦ ἀδρὸς χαμαιζηλότερον, μυθηρὶ ἦν ἀπαίσιον ἐχθρόνων, πρὶν γε μὴν ἢ ἄλλ

πρα-

κεφαλὰς περιτιθέναι· ὥστε τὸν πρόσθεν βασιλέων ἐν ὀθόνῃ, οὐ μὴν χρόνῳ πολλῷ ὕστερον καὶ τοὺς βασιλέας χρῆσθαι περιτιθέναι· μὴν ἐχρύσεαι χλαῖναι, σεμνοῖς δὲ γνώμαις ἔδοξε τὸ αὐτὸ λογισαμένοις ἁρμόττειν καλυπτομένους. ὅσοι δὲ οἱ ἐλικίᾳ, τούτους δὲ πάντας κατὰ τὰ πάτρια ἀκάλυπτον ἔχειν τὴν κεφαλήν. ὥστε δὲ τοῖς αὐτοῖς βασιλεῦσι, καὶ ποσαπλῆ ἔβρα τὸ ὀθόνιον, ὡς καὶ λύπρους μὲν κεχρῆσθαι πάντας ἐπὶ καὶ οἴκοι καὶ ἀφικνεῖσθαι ὁμοίως, ὡς πρὸ ἐγχοῖς, ὅτου καὶ βασιλέων γένοιτο, πολυειδῆ δὲ ἂν καὶ ταύτας καὶ ἀλλοτρίοις, κῆ οἷας ἑκάστῳ πρὸς βουλήσεως ἕκαστοι. οἱ μὲν γὰρ λατινικαῖς ἐκέχρηντο ταύταις, οἱ δὲ ταῖς ἐκ μυσῶν καὶ τριβαλλῶν ὁμοίαις, οἱ δὲ ταῖς ἐκ συρίας καὶ φοινίκης ἐούσαις, καὶ ἄλλαις ὡς ἑκάστῳ ἐδόκει μόνον ἕκαστοι. τοῦ δὲ αὐτοῦ κατὰ τὴν σκέπασμα τὴν κατεχρῶντο ὕλῃ, ὡς γὲ τοῦ αὐτοῦ σωματοποιοῦντος καινοτομίαν τινὰ καὶ κατάλυσιν ἐπιτηδεύσαντος. καὶ πρίας τὸν ταύτης ἰδίων καὶ πραγμάτων. ὅλῃ δὲ ἐπὶ πᾶσι σωφρονεστάτῃ τῇ γνώσει κατὰ τὴν βασιλέων καὶ πολεμίων οἴκων ἑκάστων, καθαιρεμένων μικρῷ τὸν ὅλον, καὶ ὃν ἀπέπεσον καὶ κατέστρεφον, ὡς ἥδιστα συμβαίνει. πρὸ πλησίος δὲ αὖ κατὰ τὸν πατριαρχῶν τὸν καὶ πραγμάτων, καὶ αὐτὸν γε τὸν μεγίστων καὶ πολυφανῶν οἰκιῶν. ἃ δὴ κρίσις θεσμὸν ὁμοῦ καὶ ἐχύρωμα μεγίστου τινὸς τοῦ διὰ σοφίας ἐπιτηδεύματος τοῖς τε πρώτοις συνεῖναι δημιουργοῖς, καὶ τοῖς ὑπάρχουσι πολυπόνως γενέσθαι κάλλιστα, καὶ μάλα τοῖς πρώτοις ἔργοις πολύπονον· πάντων γὰρ ἐπ' ὄψις φλογὸς καὶ καταλύσις κατορθώσασα.

ΤΕΛΟΣ, ΚΑΙ ΘΕΩι ΔΟΞΑ.

nium succensens. De capitis porrò tegumento, apud superiores Imperatores moris erat, ut ętate prouectiores aulici proceres pileis turbinatis uterentur, serico tectis, pro dignitate cuiusque: adolescentes uerò omnes prorsus nudis essent capitibus. Illo uerò Imperatore, is mos usque adeò obsoleuit, ut omnes simul & adolescētes & senes pileis uterētur, non minus in palatio quàm in agris: ijsq; multiformibus & peregrinis, & quales cuiq; probabantur: alij Latinis, alij Mysijs & Triballicis, alij Syrijs & Phœnicijs, suo quique arbitratu. Eodem mose in uestibus etiam usi sunt, ut prudentiores nouitatem aliquam & destructionem Imperij, & finem institutorum ac morum illius diuinarent. Idem certius etiam ex eo colligebatur, quòd Imperatoriæ & illustrissimæ quæque ædes ferè omnes destructę, & in cloacas & fimeta redactę erant. Eodémque modo de moribus & rebus patriarcharum, eorúmque maximis & illustrissimis ædibus iudicabant, quæ firmissimum ornamentum simul & munimentum maximi templi Diuinæ sapientiæ fuerunt, tum à primis architectis confectæ, tum ab ijs qui secuti sunt pulcherrimè adiectæ, & primis operibus admodum conuenientes: quæ æquè omnes corruptæ & destructæ sunt.

Pilei & uestes.

Imperij interitus signa.

FINIS, ET DEO GLORIA.

ANNOTATIO LOCORVM QVORVNDAM E' GEORGII PACHYMERII HISTORIA, QVAM

à tyrannide Michaelis Palæologi auſpicatus, uſque ad Catelanorum ab Andronico defectionem perducit.

REM gratam Lectori, atq; utilem me facturum eſſe arbitror, ſi Georgij Pachymerij locos nonnullos, qui à Michaelis Palæologi tyrannide hiſtoriam ſuam exorſus eſt, apoſuero. Codex alicubi carie confectus, & aliquot foliis paſsim exectis mutilus, è Bibliotheca inclytæ Auguſtanæ reipublicæ utendus mihi datus eſt. Qui ſi integer eſſet, nec tot in locis laboraret propter mediocrẽ ſtyli elegantiam, quam tamen barbara uocabula ſæpe quaſi polluunt, & grauitatem ſententiarum, conuerſione non indignus uideretur. Nunc lectorem contentum fore arbitror capitum cuiuſque libri, & rerum quolibet libro memorabilium Annotatione: quæ libro primo eſt huiuſmodi. Sed prius ipſius autoris uerba de ſe audiantur. Sum, inquit, á primo ortu Conſtantinopolitanus, Nicææ uerò & natus & educatus: in ſacerdotum autem collegium cooptato, Protecdici & Dicæophylacis honos eſt delatus. Scripta eius recenſent à Geſnero: imago eius ſic depicta eſt in Auguſtano codice, ut & Theodori Laſcaris ſunioris, ac Michaelis & Andronici ſenioris Palæologorum, quas ad Gregorę hiſtoriam primo loco ponendas curauimus.

CAPITA PRIMI LIBRI HIſtorie Georgij Pachymerij.

PRoœmium autoris, & de ueritate narrationis.

Cur res ante ſuam ætatem geſtas non expoſuerit.

Quo pacto ueteres caſtella & arces munierint.

Quomodo eos qui arces tuebant tractarint.

Vt olim urbe ab Italis capta, infirmæ res Orientis fuerint, & de Chadeno.

Vt Perſæ Romanæ ditionis montes occuparint.

Vt Ioanne imperante, Michael Palæologus fidem Imperatoribus firmarit.

Quemadmodum Laſcaris iunior multis honoratis uiris deſpectis, alios in eorum locum ſurrogarit.

Vt Cotys, unus è proceribus aulicis, Palæologo pro amicicia, confugiendi ad Perſas autor fuerit.

Vt Palæologus reuerſus & ſuſceptus (Φλαντάτας Φιλοτίμου) dux exercitus in Occidentem, imò cũ Dyrrhachino Chalcuze miſſus fuerit.

Vt Chadenus miſſus fuerit, ut Palæologum ferreis catenis uinctum reduceret: & ut reductus, in carcerem ſit coniectus.

Vt Imperator ægrotans magiæ quoſdam ſuſpectos habuerit. & de Maria ſiue Martha Domeſticiſſa.

Mors Imperatoris Theodori, & res eo uiuente geſtæ.

Vt Laſcaris Theodorus à patre Ioãne ad imperij ſucceſsionem inſtitutus fuerit.

Vt Protoueſtiarius Georgius Mutzalo Atramyttenus tutelam Ioannis pueri geſſerit.

Protoueſtiarij Mutzalonis concio. (ſio.

Palęologi ad cõcionẽ Protoueſtiarij reſpon

Odiũ exercitus cõtra Mutzalones, & ut exercitus Mutzalones occidere nõ dubitarit.

Vt ea de cauſa procerũ nonnulli diſceſſerint, nonnulli cuſtoditi ſint.

Vt proceres de tutela immaturi Imperatoris ſoliciti fuerint.

Vt etiam patriarcha conſentiente, Palæologus prælatus fuerit cæteris.

Vt Palæolog' magnus Dux deſignat' fuerit.

Vt Ioannes Imperator ægrotans multa pauperibus largitus ſit.

Vt magnus Dux Imperatoria pecunia ſibi uoluntates hominum conciliarit.

Vt erga patriarcham ſubmiſſe ſe geſſerit.

Vt ſtudioſi magni Ducis effecerint, ut Palęologus Deſpotes deſignaretur.

Vt patriarcha etiam ſit aſſenſus.

Vt Palæologus populi ſtudijs maxima quæque impetrarit. (bant.

Vt Deſpota Michael in Occidente pacẽ tur

Vt Achaiæ princeps à Rom. captus fuerit.

Vt Michael Deſpotes uictis Romanis Cæſarem ceperit.

Hæc capita ſunt primi libri: in quo nihil ferè eſt, quod non & Gregoras tractarit. Hæc tamen ſparſim annotare uiſum eſt.

¶ Veritas, hiſtoriæ anima rectè dici queat, & ſacraniũ: cui qui mendacium præfert, planè ſacrilegus eſt.

Byzantini, hoſtes in Oriente habuerunt Perſas, in Occidente Latinos. Aduerſus Perſas, Italicis auxilijs ſunt uſi: aduerſus Italos, Scythicis. Firmis arcibus confinia munierunt. Cum hoſtiũ alteris pacẽ fecerũt, eisq; tributa pependerunt, donec alteros debellaſſent. Tum uerò etiã alteros ſunt aggreſsi. Populos hoſtibus finitimos immunitatibus, & horũ fortiſsimũ quemq; ſtipendijs donarunt, ut quotidianis excurſionibus & dimicationibus hoſtem uexarent. Adhæc Imperatores crebris largitionibus caſtellorum præſidia firmabant.

Vetuſti moris fuit apud Imperatores, ut qui dubij criminis rei eſſent, duello decertarẽt.

Qui fidẽ Imperatori frãgit, numqd diris ſacerdotũ deuotus, diuinã ultionẽ formidabit?

à Lycur-

ἀνηχεῖσθαι τῷ πρὸς θεοῦ τὸ ἄρχειν, ἀνταίτιος ὁ καλούμενος. Si cui diuinitùs decretum est Imperium, is qui ad Imperium uocatur, ei mínime uacat.

Thessalonicẽsis episcopus uocem μεγάλου ter audiuisse fertur. quam siue ita sit, siue cõficta, siue è libris Imperatorijs excerpta fuerit, interpretati sunt: μιχαὴλ ἄναξ βασιλεῦ πάλαιολόγος ὅσιος ἁγιώσεται, Michael Palæologus Imperator Romanorum citò celebrabitur.

Testatur autor, se adolescente nõ nullos massam ferream candentem manibus citra noxam sustulisse, itaq; innocentiam suam per miraculũ testatam reddidisse: cum alioqui testes produci, iusiurandum deferri, & anteacta uita reorum considerari soleat.

Sub obitum Theodori Lascaris, sexto die sol per horã obscuratus est, tenebræq; operuerunt omnia, adeò ut stellæ in cœlo apparerent.

Imperatorũ diuitiæ, populi diuitiæ iudicant.

Non licuit nobis amplecti aliud, nisi ut ei qui rerum potiebatur, citra fraudem inseruiremus: id quod etiam nulla proposita gloria fecimus, haud ignari, fidem cum alacritate coniunctam, tametsi inuidiam uincere nequeas, laudari.

Perturbatione temporũ, eos etiã q̃uero iudicio nullius criminis cõuinci queãt, maximis inuolui criminibus haud est ueri dissimile.

Diuinus oculus iudex est omnium.

Ego uel postremo loco contentus ero.

Quæ est ista seruitutis necessitas, quo mínus quod uelis, dicere liceat?

Mori necesse est, siue morbus ingruat, siue non.

Homines subinde nouis rebus gaudent, pròinde facilius inuenias qui afflictis insultet, quàm qui fortunatis gratuletur.

Vt secundarum rerum cognatorũ particeps fuerat, sic etiam aduersarum socius futurus erat.

Ioannes Romanorum pater, Theodorus uerò Dominus cognominabatur.

Michael Palæologus regno potitus, tres tantum aureos domi habuit.

Propter unum infantem, tantum imperium, tantæq; res nõ sunt in periculũ adducendæ.

Papa cum Achaiæ principem iureiurando, quòd Palæologo dederat, solutisset, continentium bellorum causam præbuit.

Atq; hæc è primo Pachimerij libro.

CAPITA SECVNDI LIBRI.

VT patriarcha Arsenius dè imperio sollícitus fuerit.

Vt diris solutus sit Palæologus, quibus obstrictus fuerat, arrepto imperio.

Vt Romani utrisque & Palæologo & puero Ioanni iurarint, & quibus conditionibus.

Vt Palæologus puero iurarit, & proceres utrique, & ut clypeo insideris Imperator declaratus fuerit.

Vt Palæologus rerum potitus, summa liberalitate usus fuerit erga & proceres & milites, & reliquos.

Vt Palæologus etiam ante coronationem arces munierit.

Vt pactũ coronationis Palæologus uiolarit.

Vt Palæologus à patriarcha coronatus sit, neglecto puero.

Vt Palæologus coronatus, populum sibi & dictis & factis conciliarit.

Vt Palæologus Nymphæum reuersus cum puero, undecunq; legatos exceperit.

Vt magnus Domesticus Imperatoris frater Ioannes occidenti præfectus, rebene gesta, Sebastocratoris insignibus acceptis, cum rediisset, Despota sit creatus ab Imperatore: & ut eorum frater Constantinus, Sebastocrator sit appellatus.

Vt Michael Despotes in angustias redactus, coniugem & filium Ioannem ad Imperatorem miserit, illam legationis ergò, hunc pro obside.

Vt Imperator procerum dignitatem auxerit.

Vt Imperator urbi capiendæ intentus, Selybriam cœperit.

Vt patriarcha Arsenius sede sua cesserit.

Vt Nicephor' Ephesius patriarcha factus sit.

Vt Sardianus & Thessalonicensis cæteris non assensi sint in designatione Ephesij.

Vt Sardianus Selybriæ monasticum habitum induerit.

Vt multi Ecclesiastici proceres exiguo tempore mortui sint.

Vt Imperator Galatę castellum sit adortus.

De cadauere Imperatoris Basilij Bulgarocloni.

Vt patriarcha Nicephor' unà cũ Imperatore Nymphæum sit profectus: quídq; ibi egerit, & de illius obitu.

Vt Imperator amoto adolescente Ioanne, securus fuerit.

Vt Chalyphas & Persę à Tocharis, hoc est Scythis, subacti sint: utq; Sultanus Azatines ad Imperatorem confugerit.

Vt superiores Imperatores ad Tocharorum famam affecti fuerint?

De rebus in Occidente gestis, & ut Cæsar obiter Constantinopolim inuaserit.

Vt urbs capta fuerit.

Quid improbus Protosecretarius Senacherib egerit, cum urbem à Romanis recuperatam esse audiuisset.

Vt Imperator urbis recuperationẽ audierit.

Concio Imperatoris de recuperata urbe.

Vt Imperator cum tota sua familia & proceribus urbem sit ingressus.

Vt urbem ingressus Imperator, Latinorum tribus tractarit.

Vt res Romanas ordinarit.

Deliberationes põtificum de patriarcha Arsenio.

Vt Imperator adoleſcentē Ioannē amouerit, & ut populos Italicos extra urbem habitare iuſſerit.

Legatio Imperatoris ad Papam & Latinos.

Nunc quædā ſparſim excerpta ſubijciemus.

De eligendo Imperatore.

Paucis exceptis, & fruſtra ob aliorū multitudinē & potentiā aduerſantib. cæteri omnes uno cōſenſu Michaelem Palęologū Imperatorem exoptabant. Optimum em̄ eſſe regnū, nō hęreditarię ſucceſsionis, non ſortis temeritate, ſæpe etiā indignis obijci ſolitū, ac peſsimis hominib. quos bonus princeps uel ſeruorū habere loco dedigneť. Eum uerò principatū rectiſsimè cōmendari, ad quē ſpectata & ꝓbata uirtute eucharis: q̄ is demum populo proſit, qui id exequendū ſibi putet, cuius gratia ſit cōſtitutus. Medicum accerſi nō fortuitò, nō propter cognationē, cum ualetudo agitur. Quòd ſi gubernator nauī ꝓpter neceſsitudinem ꝓponať, non eum gubernatorē, ſed euerſorē fore nauis. Hinc fieri poſſe, ut quē rectiſsimè inſtitutū eſſe oportebat, is omniū ſit deprauatiſsimꝰ: quippe q̄ ſimulac in lucē editus ſuſceptusq̄ fuerit, regio luxu ac delicijs corrumpať, adulatione perpetuò urgente, ueritate uerò fugiente: cū turpiſsima quęq̄ pulcherrimis nominib. ornenť. Adeò ut uetere, puerbio etiā certus tuſsiendi modus adulatorū materia fuerit apud eos principes, qui ſimul & imperāt & ſeruiūt. Vbi qui minimū monuerit, ut maleuolus & ſceleratus exagitetur ab ijs, qui admonitionē edictū eenſent: præterea eos etiā, q̄s ille rerum ſtatus nō delectet, nihilominus & ipſos principe ſupra modū efferendo aſſentari, ac faſtū eius augere. Alios quaſi in ſcena uarias perſonas inducere, genus ad bene imperandū ſatis eſſe putare: uaſi in primo ſemine regię quędā uires ad optimè gubernandum ineſſent. (ſa.

Duorū principū electio, ciuilū bellorū cau-

Imperatorio clypeo inſidet is, q̄ Imperio deſtinatur: ac pedibus primùm Imperatorijs inſignibus ornatis, & manib. hinc pontificū, inde procerū elatus, Imperatorijs hymnis & plauſibus ab omnibus celebratur.

Animaduertit ille quidem ſe deceptum eſſe: ſed neceſsitate circumuctus, quid ageret, non habebat.

Ioānes Theodori Laſcaris iunioris filius balbutiente uoce patriarchæ dixit, ſe uita cōtentum fore, modò ne quid grauius in ſe conſuleretur.

Suis quiſq̄ rebus intētus, Rempub. minimè curabat: ſuo tandē tempore pœnas daturi.

Quod in fatis eſt, oppugnat ſapientiam. τὸ μέλλον γνῶναι, αὐτὸς πάλαι ἦν ἐν φρεσίν.

Bene ſperabant, etiā cum formidabilia nunciarentur.

Secum ipſe tantum & cum Deo colloquens.

Non animad uerſis, occultis eius conſilijs.

Propè decem eccleſiaſtici principes, nouem menſibus mortui.

Ioannis Beci ſomniū de tranſitu patriarcharum per terribilem fluuium, quos ipſe aliquādo ſecuturus eſſet, interitus & calamitatis prænuncium.

Prouidentiæ uis ineuitabilis.

Nefas eſſe, uiros Deo cōſecratos mundano tribunali ſiſti.

Fatum ut animantibus, ita etiam ciuitatibus ineuitabile.

Eorum quæ in medio ſunt, maxima eſt ſecuritas, ſi ea quæ circūcirca ſunt, nō laborēt.

Latini Byzantium annos quinquaginta & menſes octo tenuerunt.

E' TERTIO GEORGII PACHYMERII *hiſtoriarum libro.*

VT imperator de Arſenio patriarcha deliberarit.

Vt accerſitus patriarcha Arſenius, in urbem introductus fuerit: & de altera Imperatoris coronatione.

Vt Imperator legatis ad Tocharos & Aethiopes miſsis, affinitates iunxerit.

Qualis ſit camelopardalis.

Vt Aethiopes auctis uiribus Syriam uaſtarint: & de Noga.

Vt tres Imperatorię uirgines matitis ſint deſponſæ, & qualibus.

De domina Anna Alemanna.

De dominæ Annæ fratre Manfredo & Carolo.

Vt tabulis maritima mœnia exaggerarint, & cur: & de apparatu Imperatoris.

Vt Imperator Ioannem loco motum cęcarit.

De Holobolo Manuele, cæterorumq̄ ſuſpicione ob Ioannem.

De Zygenis, ut ob Ioannem ab Imperatore defecerint.

Zygenorum defenſio inter ſeſe, cur quendā pro Ioanne ſuſceperint.

Vt affectus fuerit patriarcha, audito caſu Ioannis: & ut Imperatori ſacris interdixerit.

Vt Romani elaſsiarij rem bene geſſerint.

Vt fratribus Imperatoris Occidentis adminiſtratio mandata fuerit.

De cubiculario Ioanne Macreno.

Quomodo Imperator res Aemi edictis per legatos adminiſtrarit domi ſedens.

Vt Imperator patriarcha callidè tractando egerit, ut in integrum reſtitueretur.

Vt ex compoſito Deſpotæ Occidentis Ioannes & Michael conuenerint.

Vt Deſpota Ioannes Occidente omiſſo, Orientales hoſtes inuaſerit: & ſingularis eius laus.

De afflicto ſtatu Maryandenorum, Bucellariorum & Paphlagoniæ.

De cometa qui æſtiuis menſibus in Septentrione uiſus eſt, & Imperatoris expeditione in Occidentem: & de Arſenio patriarcha.

De

De Beco & Xiphilino ecclesiæ principibus.
De Sultano Azatine & Tochanis.
Quanta grauitate & seueritate Imperatorem patriarcha exceperit.
Affinitas Eulogiæ filiæ Annæ, & Nicephori filij Despotæ Michaelis.
De mendacio uulgato ob Tocharorum incursionem iuxta Nicæam.

Sparsim excerpta.

Michael Palæologus ea cõiungere studuit, q̃ natura diuidebant: patriarchæ restitutionem & Imperatoris legitimi remotionẽ.
Si hæc dedisset, sperabat etiam cętera his cõsentanea.
Oppositа inter se terrę climata Septentrionale & Australe, infinis quibusdã uirib. tam corporũ quã animorũ inter sese aduersantur, cum sint eiusdẽ generis animantiũ & hominum euidentia temperamentorũ discrimina. Septẽtrionales sunt albiores, stupidi, inculti, feroces, bellicosi: Australes nigriores, ingeniosi, ciuiles, imbelles.
Aethiopũ Sultanus Michaeli Palæologo inter cętera munera camelopardalim misit, animal asinorũ quos cãthones appellamus, magnitudine, pellis alba est ut pardalis, rubris distincta maculis: corporis habitudo qualis camelorũ, retrò à pudendis gibbosa uersus humeros, anteriorib. pedib. longè altioribus, q̃ sunt posteriores. collũ instar gruũ longissimũ, & caput in altũ erectũ, paruũ, cameli similitudine animal superbũ efficit, uẽtre albo, à collo aũt per totam spinã usq; ad modicã caudã, rectissima nigra linea distinguit: pedes tenues & bifidi, ut ceruorum: adeò cicur, ut à pueris etiã per ludũ tractẽt, & naso trahat, & quocunq; uolueris sequatur: herbiuorũ, pane & hordeo ut ouis pascitur, mansuetũ. Si lacessatur, se non ut equus unguis defẽdit: nõ cornib. ut bos, neq; em̃ cornua habet: nõ dentib. ut apri: nõ unguibus, ut feles: sed innoxio morsu, tantisper dum lacessentẽ repellat, ulciscitur. Nullum enim uenenum ineſt dentibus, &c.
Christiani nefas ducunt, cum Aethiopibus, crucis Christi hostibus, pacem facere.
Michael Palęologus de repudiãda Theodora uxore cogitans, frustra Annę Ioãnis Ducæ uiduæ pudiciciam tentat.
Timere homines, Dei uerò metũ abijcere, illius est, qui quid sit metuendũ ignorat. Sed diuinas leges timere, maxima est securitas, quicunq; terror obijciatur.
Fridericus & Manfredus Siculi, Papæ parẽre per omnia recusarunt, suaq; frui libertate uoluerunt.
Comes Carolus regis Gallorum frater (hunc Italiæ regem uocat Gregoras) iussu Papæ Fridericum & Manfredũ oppugnat, eaq; de causa à Papa Rex salutatur.
Azatines Sultanus magno luxu in Byzantij cõpitis totos dies potãdo & cotnessando exegit.
Septentrionales stupidiores, quòd sol & parũo tempore apud eos commoratur, & cerebrum modicè tepefacit.
Animos temperamentis corporum affici ac mutari, naturæ doctrina monstrat.
Michael Palæologus ea quæ tangi nefas est, petulanter contrectat, receptasq; leges conculcat.
Gasmulicum Latinè dicuntur permisti, ex Romanis mulieribus & uiris Latinis nati.
Ne sol quidẽ desideratur, nisi radios suos & terrę & hominibus, & omnibus animantibus impertiat: neq; rex uerè imperabit, nisi ciuibus suis benefecerit. Qui uerò rex tenax est, & astrictus ad largiendum: simulachrum regni, non regnum tractat.
Cur honorem haberi sibi postulant, si nõ uerè imperant?
Beneficẽtia cũ imperio naturà est cõiuncta.
Vno diademate duo capita tegere, & imperium pluribus partiri, graue est, & perturbatione plenum.
Cupiditatis intemperiis actus, euanescentẽ gloriã pluris fecit Palæolog', q̃ Dei metũ.
Palæologus Ioanni Lascari ignito erepitaculo (ἀχαφ πνεμάτιον) uibrato, adusit oculos, ut paulatim uisus extingueretur.
Holobolo Manueli, quòd excæcati Imperatoris fortunas miseratus esset, nasus & labra præcisa.
Trinaciotæ & Zygitæ mõtana Nicææ incolentes, cæcũ quendã erronẽ pro Ioãne excæcato Imperatorẽ salutant: & Palæologo diu fortiter aduersan, tandem ab armis discedunt, cæco illo in Persiam ablegato.
Ioãnes Lascaris Niceatico castello inclusus, satis commodè tractatus.
Ne mẽdaciũ de ueritate triũphet, uindictaq; conniuente emolumento sit improbitas.
Gladius Spiritus, quod est Verbum Dei.
Spherus Empedoclis discipulus, omnia confusa esse affirmauit.
Parua domus haud temerè magnam, nec magna paruam calamitatem capit.
Conscientiæ teredo.
Cantacuzeni & Tarchaniotæ, uiri illustres sub Michaele Palæologo.
Alexius Philanthropenus Protostrator, uir grauis & fortis. (det.
Nihil cuiusquã est, nisi eius qui rei bellicæ stu
Probabilia proueris admittere.
Maerenus cubicularius rebus optimè gestis, propter mulierculæ calumniam à Michaele Palæologo excæcatur.
Gasmulicum ad bella erat animosum, Pysyllontes uerò agendis remis strenui.
ἀπ' φιλίκως ἐ δίκη, Iniustè ô iusticia.
Occasio anima actionum est.
Conscientia Palæologũ quietũ esse nullo sinebat modo. (taliter mordet.
Colũba in sinũ accepta, in uiperã mutata, le-
Arsenius patriarcha summa seueritate Palæologum.

logum auersatur, quamuis facinus agnoscẽtem, & summisse genibus aduolutum, & ueniam orantem.

Magnorum delictorum magnas oportet esse pœnas.

Adeò & scelus formidolosum est, & uirtus honorabilis.

Nilus Siculus incõsideratam erga pauperes benignitatem uituperauit.

Palæologus cum subditos ob facinus suum suspectos haberet, ẽ re sua fore censuit, detrimenta inferre populo, ne rebus secũdis elati, seditionem mouerent.

Populus rebus ad uictum necessarijs abundabat, sed pecunia egebat.

Bucellarij, Maryandeni, & Paphlagones, ob tributorũ exactiones paulatim ad Turcos deficiunt.

Ita fit, ut quod ad manum est, propter consuetudinem fastidiatur: id uerò quo careas, desideretur, ut iucundius futurum, quòd præter consuetudinem euenit.

ἀλλ' οὐκ οἶσθ', ὅσῳ ἄμεινον ἡσυχίης.

Non est cometa, quin natura sit malus.

Scythæ Romanis inexpugnabiles.

Montium uertices hostium speciem præbebant, animo semel timore oppresso.

Malè obiti muneris pœna, flagellari, & mulctari ueteres.

Arsenius patriarcha grauiter obiurgat Palæologum, quòd in tanta copia infidelium hostium, bella Christianis inferret.

Frustra pœnitebat eius, quod iam mutari nõ poterat.

Epimethei pedissequa pœnitentia.

Nimirum fati magna uis est, quicquid contrà machineris.

E' QVARTO PACHYMERII *libro Capita.*

IMperatoris eõcio ad põtifices de suis reb.

Vt Iosephum Galesinum Imperator ad patriarcham miserit, restitutionem in integrũ postulans.

Vt libellus accusatorius Imperatori eõtra patriarcham sit oblatus.

Quomodo, & ubi patriarchæ Arsenij negocium actum sit.

Vt patriarcha ad Imperatorem uenerit, ac, pernodum deceptus fuerit.

Vt in concilio pontificum accusatio peracta, sententiaq; lata sit.

Vt tres pontifices missi à cæteris, patriarchæ renunciarint, eum loco motum esse.

Vt Imperator missis ministris patriarchã eduxerit, & quid actum sit.

Quid orientales patriarchæ Alexãdrin⁹ & Antiochenus de abrogatiõe Arsenij senserint.

Vt patriarcha, incolumi adhuc autoritate, Sardianũ Andronicũ designare instituerit.

Patriarchæ concio de dissidijs.

Vt Germanus Adrianopolitanus, patriarcha sit designatus, & qualis fuerit.

Vt Germanus, patriarchica sede cõscensa, se gesserit.

Vt patriarcha Holobolũ in Dei ecclesiã traductum, officio oratoris donarit, & magistrum designarit.

Vt quidã aulici proceres, læsæ maiestatis rei, Arsenium patriarcham detulerint.

Vt autor huius historiæ unà cum pontificib. ad illũ missus fuerit, & quid illis acciderit.

Vt Imperator de restitutione illius deliberarit, & quamobrem.

Vt Iosephus autor fuerit Germano, patriarchatu abeundi.

Quis & unde fuerit Hyacinthus.

Vt Imperator per Chalazam Sardianum, patriarcham Germanum inuaserit.

Vt Germanus patriarchatu cesserit.

De Adrianopolitano Basilio siue Barlaamo.

Vt Iosephus à pontificibus patriarcha designatus fuerit.

Vt improbato Heraclienſi Pitaca, ut qui à Germano designatus esset, Gregorius Mitylenæus Iosephum designarit.

Vt Iosephus Imperatorẽ in integrũ restituerit.

De affinitate Tarchaniotæ Andronici, & Imperatoris è sorore Martha nepote, & de filia Ioannis Occidentalis.

Vt Despota in Occidente magnis copijs res gerente, ac frequenter ibi cõmorante, res Orientales pessum ierint.

De dissidio ecclesiastico, & de Pantepoptæ monasterio.

Vt patriarcha Germanus post abrogatam dignitatẽ, cum Magno duce Lascare in Pannoniã missus fuerit, atq; inde spõsam Imperatoris filio adduxerit: utq; coronati sint.

Vt Magnus Conostaulus Tarchaniotes ad socerum suum Ioannem transfugerit.

Expeditio Despotæ Ioannis cum magnis copijs aduersus Ioannẽ, & res fortiter gestæ.

Vt Protostrator Philanthropenus cõtra Italos mari bene rem gesserit, etiam Despota Ioanne operam nauante.

Sparsim excerpta è quarto libro.

Præstat non pœnitere, quàm pœnitentẽ desperare. nam illud stuporis est, hoc æternæ condemnationis.

Palæologus cũ nihil non tentasset, ut patriarcha placato, noxa solueretur: desperata uenia, totus in eo fuit ut illũ loco moueret.

Non sanis est dicere, sanandum esse uulnus, nisi ostendatur quo modo.

Ad agendum hortari eum, qui quid sit agendum nesciat, ludibrij suspitione nõ caret.

Qui semel regnauit, mutationẽq; expertus est, ad aliud se conferre nequit: aut si cõtulerit, moriatur necesse est. Nam quot insidiæ tenduntur regno? quàm in paucis fides est, regno etiam incolumi?

Dei consilium euertere uelle, quantæ est audaciæ? quantæ eõtumaciæ? quanto cum periculo coniunctum?

Deum

Deum aũt si ulli maximę rei, regni certè cõsti
tutioni interesse persuasum habemus.
Notarius quidã patriarchę, cum suis primice
rijs, quem uulgo Mesiten honoris causa di
cunt, Hepsetopulus cognomento, libellũ
accusatoriũ offert Imperatori, in quo Arse
nium patriarchã criminabat. Primò, eum
initio matutinæ hymnodiæ, psalmũ qui p
Imperatore canat, resecuisse, & à solo Ter
sancto & memoria eius iussisse exordiri.
Secundò, eum Sultano esse addictũ, eiq
cum sinis sæpe permisisse lauacro Eccleſiæ
abluiꝛ: cũ uenerãdi crucis characteres mar-
moribus illis insculpti, illi uerò Agareni &
profani sint. Tertiò, iussisse suũ monachũ,
ut filijs illius sancta impertiret: cum nõ cõ
staret, an sacro baptismate initiati essent. &
q Sultanus ipse cũ satrapis suis mane illu-
stris et magnę Dominicę patriarchã suppli
cantẽ conuenerit, unaq cũ eo supplicarit.
Arsenius patriarcha ultro se desẽdit ante coa
ctum iudicium: postea iudiciũ prescriptio
ne remouet. ac per iniuriam pulsus, habita
ad clerum de sua innocentia oratione, atq
inuocato & laudato Deo, serenitate subi-
tò in tempestatem conuersa, æquissimo a-
nimo abit in exilium.
Nos ea quæ tulit animus diximus: uobis ue-
rò quid fieri conueniat, est deliberandum.
Arsenius patriarcha, quid Imperator contra
se moliretur, etsi non ignorabat, tamen to-
ta re Deo permissa quiescebat.
Rem suo consilio opportunam, licet in ea fa-
tis uirium non esset, differre non poterat.
Arsenius patriarcha nõ iudiciũ, sed locum &
modũ iudicij, ac personã (Imperatoris) re-
Cauendum, ne malũ malo cures. (cusat.
Quid? tu homo fucum facere Deo instituis?
Canon Apostolicus in eos qui se iudicio nõ
sistunt.
Vt me cum actum sit, filij, Deo conniuente
scitis: cuius uoluntati, utut illi uisum fuerit,
est obtemperandum. Arsenij uerba.
Michael Palæologus mentis eum cõpotem
esse negat, qui non suo, sed alieno consilio
suis in rebus utatur. (redameris.
Fieri non potest ut cœptus amor augeat, nisi
Fabulatorem fortasse me dicetis. Sed fabulæ
quæ ad ueritatem alludunt, laudantur.
Contumacia solitudinis est uicina.
Ludere ijs in rebus in quibus non est luden-
dũ, & in ijs elaborare in quibus haud quic
quam proficere possis.
Delicta singulorũ totã ciuitatẽ turbis implẽt.
Monachi ἡσυχολόντια ἢ σπυροφόρου, hoc est, pã-
nosi & saccigeri.
Hoc nec tolerabile mihi, nec uobis tutum est.
Minæ supplicium antecedunt.
Aegrotis ij qui rectè ualent, adiumento sunt.
Qui uerò ipsi ægrotis sunt animis, quid a-
lijs consulent boni?
Causam illorũ tempus fortasse demõstrabit.
Germanus patriarcha ipse quidem eruditus
non erat, sed eruditos amabat, colebat, at-
tentissimè audiebat.
Germani simplicitas & liberalitas ac bene-
merendi studiũ, stultitiæ uanitatis crimen
incurrit.
Michael Palæologus sacros cantores & ludi
magistros publicis stipendijs condncit.
Carolus Frãcopulus Muzalonis interfector,
læsæ maiestatis reus factus, in quæstiomb.
etiam Arseniũ patriarchatu functũ & rele
gatum falsò detulit. Qui cum se legatis ea
de re ad se missis grauissimè, nec sine indi
gnatione & cõquestione iniurijrum pur-
gasset: hi re ipsa Imperatori exposita, sed
omni uerborum acerbitate prætermissa,
effecerunt, ut afflicto seni trecenteni aurei
assignarentur.
Insultare iacenti.
Non esse illi cum Imperatore litigandum.
Palæologus Germanũ patriarchã, à quo no-
uus Constantinus appellatus fuerat, per
speciẽ summi honoris, amoris, obseruan-
tiæ, malis & nefarijs artibus clàm oppu-
gnat, atq per fraudem euertit, homo uer-
sipellis & perfidus.
Deus prospiciet uobis de idoneo pastore.
Adrianopolitanus Germani patriarchæ ne-
pos, bellator potius q episcopus, ob in-
temperias accusatus, infamiã simulat: sed
abrogato sacerdotio, cum se belli ducẽ Im
peratori offerret, perfidiæ ac defectionis
metu excæcatus, in carcerem conijcitur.
In patriarcha designando, in consilium adhi
benda uoluntas Imperatoris: & is unus
huic muneri obeundo idoneus cẽsendus,
qui illi acceptus fuerit.
Germanus patriarcha, uir nõ tantũ sanctus,
sed etiam humanus, prior salutare atq am
plecti obuios, blandè colloqui, arridere:
exhilarari, si quid iucundè ac festiuè heret
aut diceretur, &c.
Michael Palęologus urbem Cõstantinopo-
lim tutò teneri, nisi totius maris imperium
teneret, non censuit.
Monachi terrestres, cœli ciues.
Dum Michael Palæologus metu seditionis
ob religionis dissidium in urbe sedet, præ-
fecti prouincias expilant, & aures eius ca-
lumnijs prouincialiũ præoccupant. Quas
res magna Imperij labes consecuta est.
Monachi quidam instabiles & uagi, huc atq
illuc circumcursantes, & ędibus ciuiũ sese
insinuantes, saccos suos infarciunt, & ani-
mos hominum exulcerant.
Inexhausta opulentia est beneficentia.
Res non literis, sed lachrymis describenda.
Ea soluere, quę soluenda non sunt.
Actuosi hominis ociũ multo est hominis in-
ertis atq ignaui occupatione efficacius.
Paulisper se defendere, ut domino fides ser-
uata esse uidcatur,

In tur-

In turba promiſcua non deſunt, qui etiã nulla de cauſa expaueſcant.

Antiſthenes inimicis optauit omnia præter ſanam mentem: quam ſi haberent, cõfectu ri eſſent quæ uellent omnia.

Princeps cur dicitur, ſi his quorum curam ge rere debet, non conſulit ac proſpicit?

Deſpotes inſignia dignitatis ſuæ abiecit, ex mœrore ne acceptæ cladis, an placandi Im peratoris cauſa, incertum.

QVINTI LIBRI CAPITA.

VT Imperator ob ea quæ in Occidente geſta erant, partim doluerit, partim lætatus ſit.

Vt patriarcha ad Orientalia diſſidia religio nis componenda peregrè abierit.

Vt Eulogia Mariæ filia Conſtantino Bulga rorum Regi nupſerit.

De Noga & Tocharis ſiue Scythis, quæ o lim eorum ratio, quis primus eorum rex & legislator fuerit.

De Mytze, & ut Imperatori Meſembriã tra diderit.

De Imperatoris affinitate cum Seruijs, & pa triarchæ Ioſephi ea de cauſa profectione illuc ſuſcepta.

De Dyrrhachio & terræmotu.

De rege Carolo, & ut claſſem contra urbem adornarit.

Vt Imperator ea de cauſa legatos ad Francię regem miſerit.

Vt Imperator ea expeditione audita, urbem munierit.

Vt Gregorij papæ legatis ad ſe miſsis, Impe rator circumuento patriarcha & Eccleſia ſticis, pacem accelerarit.

Vt Imperator cum Eccleſiaſticis pugnarit, p pace illa, eorumq; non multos adiutores habuerit: utq; Becus confeſſus ſit.

Vt Imperator Ioanne Chumno ſubornato, Becum reum fecerit, utq; cum eo actũ ſit.

De libro quem Imperator ad Eccleſiam mi ſit, & reſponſo Eccleſiæ.

Vt Becus in carcerem coniectus, eruditis Im peratoris ſcripturis adductus pacem pro barit.

Vt patriarcha ſcripto ſit teſtatus, ſe pacem re pudiare.

De legatis Imperatoris, & patriarchæ in Pe ribleptæ monaſterium ſeceſsio.

Reliqua huius libri, ut & eorum qui ſequun tur omnium Capita, mutilo codice deſide rantur.

Sparſim excerpta.

Deſpota Ioannes Imperatoris frater, interro gatus cur inſignia Deſpotica abieciſſet: Ad gratiam Imperatoris, reſpõdit. cum is iam adultos filios haberet, non eſſe iuſtum, ut alij Deſpotæ nomen uſurpent.

Monachi in Oriente complures uirtutis ſtu dioſiſsimi, & ſoli Deo uiuentes.

Ea mens erat Nicephori Blemmydæ, quaſi corpore non contineretur.

Heraclitus negauit, bis eãdem aqua tingi poſ ſe quenquam.

Vera & ſola pietas eſt neceſſaria: qua conſer uata ijs qui rectè uiuere inſtituerunt, cæte ra deſpicienda ſunt.

Philoſophũ agere ut philoſophia dignũ eſt: cum ſit homo, & fatis obnoxius.

Scythæ in mediterraneis habitantes, Alani, Zinchi, Gotthi, Roſsi.

Tzinciſcanis legislator Scytharum, homo ui lis & faber ærarius, autor ſuis fuit, ut deli cias fugerent, obuijs contenti eſſent, inter ſe diligerent, priuata emolumenta ſperne rent, reipublicæ conſulerent, nihil in uita feſtinanter agerent, omnibus cibis uteren tur, plurimas uxores ducerent, nullos fun dos poſsiderent, migrarent quò eõmodi tas inuitaret. panno s quoslibet tollerent, ac ueſtibus etiam integris aſſuerent: quod cum nulla neceſsitate coacti facerent, ſine uerecundia facturos. cũ eſſet opus, aliena occuparent. ueritatem in uerbis colerent, fuſticiam in factis: quorum alterum inge nui animi, alterum rectæ uoluntatis eſſet. ut nemo alterius oratione falleretur, nec in agendo ullis inſidijs circumueniretur.

Nogas Scytha ornamenta miſſa à Michaele Palæologo aſpernatus, rogauit, nunquid calamitates, morbos aut mortem depel lere poſſent? Neque enim margaritis, ſed utilitate mouebatur.

Hominibus perfrictæ frontis, infamiam ne gligentibus, non eſt habenda fides.

Humana quidẽ forma, ſed beluinis animis.

Totum Dyrrhachiũ terræmotu collapſum, ciuibus omnibus oppreſsis: direptæq; o pes à finitimis, aureã meſſem metentibus.

Communicatio diuini panis, quam remune rationem uocant.

μυσταλλὶς θείου ἄρτου, ἣν αὐτοδιδυμεῖαν λέγουσι.

Quod rectum eſt, nunquam corrigitur adhi bitum prauo: aut ſi adhibetur, non tamen deprauatur, ſed prauũ confertur ad rectũ.

Carthaginem nunc Thuniſim uocant.

Interius mare argento uiuo infuſo profundi us factum.

Vir uirtute celeberrimus Gregorius Syrus, ad Papalem dignitatem accerſitus.

Iniuſtum atq; abſurdum eſt, tot ac tantos po pulos ob res minutas diſsidere.

Cum hoſtibus crucis geratur bellum: ubi & uictoria laudabilis eſt, & uinci ſalutare.

Controuerſia.

Latini dicunt, Spiritum ſanctum è Patre Fi lioq; procedere.

Græci, è Patre per Filium, Spiritum ſanctum procedere.

Iudicium.

Attonitos eſſe utroſq; arcana Dei rimando.

Magnum periculum eſt, quocunq; modo à uera ſententia aberrare.

Spiri-

Spiritus corpori præferatur.
Quædam de aliquo dicuntur, & sunt: quædã nec sunt, nec dicuntur: quædam dicuntur, sed non sunt: quædam contrà sunt, sed non dicuntur.
Iusiurandum magnã prohibendi uim habet.
Cyrillus ait, Latinorum & Græcorum controuersiam pendere in duabus prępositionibus: quorum illi spiritum sanctum essentialiter esse è filio, hi per filium affirment, ἐκ, καὶ διὰ.

Capita pacis Latinorum & Græcorum.

Pontificis Romani sit τὸ πρωτεῖον, τὸ ἐκκλήσιον, τὸ μυρίσωνιν: hoc est, principatus sit Romanæ sedis, ad eum appellare liceat Græcis, & memoria Romani pontificis unà cũ patriarchis celebretur. (cat.
Si Ecclesiasticus est, Ecclesiastico more disSuum cuique iudicium est liberum.
Homo inconstans, & quauis de causa mutabilis.
Rationibus seruiendum.
Non re ipsa, sed solo nomine in rerum natura esse.
Cardinales à cardine appellantur, ut quorũ ianua sit Papa.
Græcos à Latinis albos Agarenos haberi.
Ioannes Parastro frater, legatus papæ ad Byzantios, pacis ita studiosus, ut euestigiò mortem se cupidè obiturum diceret, conciliata inter Græcos & Latinos concordia.
Prudenti consilio cedendo, & tempori seruiendo, impendens periculum uitare.
Si quid periculi impendeat, id eatenus tantũ esse curandum, ut uota faciamus.
Periculum citra periculum effugere.
Dum externum bellũ propulsare studet, domesticum inter nos excitauit.
Malea ligniuora, μαλίαι ξυλοφάγοι.
Oratorum callidnas, auditorumq; imperitia & rusticitas, fidem conciliat uerbis.
Prudentiæ est, rusticos non curiosis intricare quæstionibus, sed sinere ut simpliciter beati fiant. Nam quantæ uæcordiæ est eos cõmouere & excitare, ut de fide religionis certi esse uelint? Quid autem dicas, ut ille his in rebus moderationem conseruet, qui præter ligonem & stiuam & inertem uitã nihil nouit?
Ipse etiam Deus de iure suo concesserit, cum homo factus supplicium subijt. οἰκονομία τὸ τὴν θεὸν σαρξὶν ὑπομεῖναι, &c.
Non omnes hæc perstringit oratio.
Res pari & prouidentia & moderatione administrare.
Belli dona sunt, urbes & pecuniæ.
Pharsalus olim Phthia.
Fatũ ille quicquid ageret, euitare nõ poterat.
Res periculosa, & cum Dei uoluntate minimè congruens.
Pax colenda est, ubi Dei iacturam non facimus: rursus bellum gerendum, ubi religio periclitatur.
Nouarum rerum esse reum.
Laura locus uerno tempori aptissimus, sed ad hybernandum incommodissimus.
Genuenses Venetis & opibus & copijs superiores.
Consilium simul & promulgatum, & ad rem collatum.
Romanus quidam cum Latino insolẽtius se gerenti colapho infracto excussisset oculos, occisus, in causa fuit, ut Galatæ incolæ malè tractarentur.

B. LIBRO VI.

MAria Bulgari Constantini uxor, Michaeli Palæologo propter dotem nõ datam, & ob turbas religionis irata, & maritum & Aelię patriarchã Gregoriũ, atq; Sultanum Aegypti contra Byzantios cõcitat.
Imperatorem uiolata religione inuisum esse Deo: qui nulla alia re contra homines concitetur, quàm ab initio recepti cultus mutatione.
Annoehenus patriarcha in rupem mari circumfluam ab Armenio relegatus, Nicolaũ uerò Thaumaturgi cura liberatus, Byzantium confugit. Alexãdrinus item, ut à Paganorum iniurijs esset tutior.
Maria Bulgara Sphentislabum unà cum filio Michaele in templo adoptatum, & pallio suo complexa, paulo pòst per insidias interficit.
Vindicta ferè facinora negligit.
Is quem Gregoras Lachanã appellat ab holeribus, Pachymerius Bulgaricè Corducubam nominat, hominem rusticum & mercenarium subulcum: qui cum pane & agrestibus herbis uictitans, principatum sibi diuinitùs destinari, suis gregalibus subinde narraret. tandem manu facta, cum Cõstantinus ob fractum crus negligerẽt, Scytharum incursiones sæpe ultus est.
Lachanas Mariã reginam uxorẽ, ob delicias male tractat: regnoq; pulsus, à Noga Scytha, ad quem cõfugerat, in cõuiuio occidit.
Andronicum patri Michaeli annos uiginti quatuor natũ successisse ait Pachymerius, & Theodori Muzalonis magni Logothetæ consilijs in primis usum.
Lapsu cõsilij incidere in foueam calamitatis.
Meliteniotes & Metochites locomouentur, quòd papæ sacris interfuissent.
Mens quæ delectatur honesto, & fine tãtùm nititur.
Extremis supplicijs afficiantur, qui extrema scelera admiserunt.
Theoctistus Adrianopolitanus aduersarijs suis: Nunc (inquit) iudicib. tanq; ligneis uerub. ad me assandũ utimini, quę paulo pòst & ipsa conjecta in ignem conflagrabunt.

Vulgus de religione rixatur, ignarum quid sit hæresis.

Ea est diuinarum rerum ratio, ut tacitis animis magis uenerandę sint, quàm uerbis approbandæ & demonstrandæ.

Patres scribunt spiritum sanctum è patre per filium proedere.

Processio sancti spiritus animo comprehendi nequit. τὸν ἅγιον πνεῦμα ἐκπορεύεσθαι.

Qui humanis rationibus ea inuestigat quę captum ingenij humani superant, inexpiabili crimine scipsum imprudens obstringit.

Ea esse audacia, ut immensum Theologiæ pelagus exigua scapha humanæ mentis trãsmittere conari non dubites.

Posteritatis iudicijs fretus, quamuis sui conatus nunc improbarentur.

τὸ ἐκ πατρὸς δι' υἱοῦ προχεῖσθαι, ἐκλάμπειν, χεῖσθαι, προϊέναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, πλεῖστοι καὶ πολλάκις εἶπον. E' patre per filiũ profundi, suppeditari, eluescere, prodire spiritum sanctum, multi & sæpenumero dixerunt.

τὸ ἐκπορεύεσθαι proficisci spiritum sanctum è patre per filium, primus dixit magnus Maximus, deinde Damascenus, tertio loco S. Tarasius cum septima Synodo.

D. Basilius: Secundum locum filius à patre tenet ratione causæ, eodemq; modo spiritus sanctus à filio: ἀναιρεῖται μὲν ὁ υἱὸς τὸ πατρος ὡς αἰτίαν, ἀναιρεῖται δὲ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡσαύτως τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀπὸ αἰτίας λόγου.

Cyrillus: Spiritus ex utroq; essentialiter est. ἐκ δὲ ἀμφοῖν οὐσιωδῶς ἐστι καὶ ἔρχεται.

Damascenus: ὁ πατὴρ ἀεὶ λόγου προβολὴν ἐκφαίνων τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Cum multa de Deo dicantur, quæ etiam uerã significationem habeant: dicta quidem illa ut sanctorum uerba admittimus, significationem uerò repudiamus.

Eiusmodi res, quam uel confidentissimus horreat.

Vulgi prauis suspicionibus occurrendum.

Religione longè lateq; propagata, miracula desinere necesse est, & scripturas patrum teneri, quibus quasi manu ducti ea præstemus quæ Deo grata sint.

Ea etiam quæ intolerabilia uidentur, tamen spe finis non quidem sine molestia & dolore, sed æquioribus animis perferuntur. Expectatio autem futuri mali, grauiter & cõtinenter angit animum.

Frigida Saturni stella mense Aprili in medio cœli culmine scintillare conspecta (quamuis errones ob propinquitatem scintillare negentur) significabat fore, ut magni uiri gelu calamitatum rigescerent: idq; euestigiò consecutum.

Quidam professus est, se à prouidentia destinatum esse ad ulciscẽdas numinis iniurias, & profanos homines mulctandos.

Vitare retia, & effugere difficultates tẽporũ, Guttæ sanguinis cœlitùs delapsæ.

Terreres Bulgarus repudiata Asanis sorore, quòd illegitimum matrimonium haberetur, uxorem priorem, quam ex ambitione tantum dimiserat, recipit.

Ignis uires suas non ignorat.

εἰρήνη πολιτῶν ἀγαθὴ, ἀλλ' οὐ τύχης. Pax non fortuitò, sed ratione & oratione conciliatur.

Vindicta, ut ferè solet, cessabat, & diutissimè dormitabat.

Non donum, sed præmium petere.

Insularum imperium sine classe teneri non potest.

Quoties fugam molitus est, toties eius conatibus fortuna obstitit.

Vindicta conuerso itinere illum circũstetit, uentis etiam facinoroso homini aduersantibus.

Vmbris tutius quàm tebus humanis creditur.

Rei certitudo intrepidum reddit animum.

Portentum diuinæ prouidentię signum: quo uerò pertineat, ad eà ne quę pręterierint, an uerò quæ instent, utiq; ignoratur.

Vmbertopulus Mesembriæ præfectus, Andronici pietate fretus, parua manu ωωωω. Scytharum Istri ripas accolentium delet: eósque docet, temerariam multitudinem consilio magis uinci quàm uiribus.

Sacer panis Latinum typum præ se tulit, niger & teter, theriacæ colore.

Deiparæ imago per dies complures lachrymauit. (Int.

E' Georgij martyris imagine sanguis ebul-

Andronicus prodigijs territus, uerebatur ne Deo aliud postulante, ipse in aliud intentus esset.

Antiochia, Tripolis, Ptolemais, tota denicp Syria à Babylonio Sultano euersa, cęsis & deletis habitatoribus Italis.

Solemus quidem terrores prodigiorum, spe & mora nobis ipsi blandientes, ad alios transferre. Verùm apud quos malorum signum apparuerit, apud eos etiam euentũ ratum fore constat.

Andronicus uiduus non ausus regias ambire nuptias, quòd è secunda uxore imperij successores nõ procreaturus esset, Irenen Marchionissam, regis Hispaniæ neptem, bonus bonam non genere minus quàm moribus, uxorem ducit.

Quid aliud argutiæ istæ sibi uolunt, nisi ut uerba ad sensum à communi patrum consensu alienum detorqueantur?

Imago earum rerum nulla potest afferri, quarum nulla est imago: ἀνείκαστον τὸ ἀνάκτορον, φόβου μέγα.

Etiam atq; etiã uereor ne à recta uia aberrẽ.

Qui suam iusticiam quærunt, ad Dei iusticiã non perueniunt.

Blachorum genus montium recessibus gaudet, & rei pecuariæ studet, atque etiam pugnis delectatur,

E' LI-

E LIBRO VIII.

DAmascenus negat dici ἐκ τοῦ ἑνὸς, è filio procedere spiritum sanctum.

Imperator cinnabari subscripsit.

πρόβολος aliàs significat αἶπος, aliàs ἄντυγα καὶ χεῖλος, ἢ περοχήν.

Theologis inter se rixantibus, in periculo est populus.

Quod ex inuidia fugere uidebantur, id ueritate uicti confitentur.

Pertinacia sua & temeritate subinde turbant Ecclesiam, & nondum planè sedatas tempestates denuò concitant.

Ea erat inter diuersa sentientes animorum alienatio, ut etiam à congressibus & colloquijs abhorrerent.

Qui ad honestatem deducunt, eadem opera à turpitudinis amore abducunt.

Athanasij patriarchæ, dum monachum ageret, ea fuisse ferebatur austeritas, ut asinũ, qui monachorum olera læsisset, munlaret auribus. Idem lupum ministrum habuisse dicebatur: sed is lupus bipes erat, nõ quadrupes.

Homines inuidia impellente, ultrò mendacijs famam aliorum contaminant.

Andronicus prudenter iudicabat, si uera essent bona, ijs utiq; mala aboleri.

Fortunæ temeritas à rerum diuinarum cultu est remotissima.

Arsenio patriarcha designato quidam diuinitùs dixit: αἰσχύνῃ ἀρχὴ σατανᾶ ἔλαιον.

Monachi fretí patriarcha Arsenio, sacerdotũ luxum & intemperias acerrimè exagitant, scorpionis ùstar è foramine prorepentis: qui ignarus cui infixurus sit aculeum, statim cuiuis obuio siue homini siue pecudi, siue cuiuis rei infigit.

Quis enumeret ea incommoda, quæ uelut in scena uitæ miserorum mortalium erumnosa natura non secus ac nauigium lembos secum trahit?

Monachorũ ea erat curiositas, & importuna diligentia, ut omnia confunderent ac perturbarent.

Insueta omnia grauia sunt.

Prudentiores sacerdotes Arsenij importunitatem uindictam esse diuinã agnoscebãt: nec alios iudicabant, sed toto animo in semetipsos conuerso, qui & quales ipsi essent, accuratè considerabant.

Constantinus Porphyrogenitus ultra 60000. aureorum reditum habuit: & uxoris impulsu Constantinum Maurozomen per summam contumeliam uerberibus affecit, quòd amasia eius, uxorem ipsius non satis honorificè tractasse uideret. Nec multo pòsto, b affectati regni suspicionem, publicatis omnib. bonis, à fratre Andronico Imperatore captus, in cauea circũducitur.

Quicquid ad curationem nephritidis adhibebatur, morbum adeò nõ leuabat, ut etiam exasperaret.

Omnis splendor, unius horæ momento in lubrium conuersus.

Vt medici non est pœnam irrogare, sed sanare: ita pontificem non punire, sed curare delinquentes decet.

Patriarchæ titulus.

Ἀθανάσιος ὑλίας διὰ ἀρχιεπίσκοπος κωνσταντινουπόλεως, νέας ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Verecundia & religio non sinunt.

Brumam uer sequitur, & tempestatem exoptata nautis tranquillitas.

Lazarus quidam monachus prædicit fore, ut Cosmę nomen mutaretur: itaq; factũ est, ne is in patriarchatu decederet.

Barbarus quidam se Lachanam pridem à Noga interfectum professus, maxima studia agrestis turbæ habuit: adeò ut Andronicus ueritus ne Imperiũ inuaderet, eum reuocare, & in custodiam dare cogeretur.

Fit aliquando, ut ea quæ medici ægro tanrib. pernicioſa iudicant, ex uehementi desiderio & appetitu salutaria sint, natura contra morbum confirmata.

Andronici Imperatoris summa temperantia, summa laborum, inediæ, uigiliæ tolerantia. Nam cum optima corporis habitudo & firmitas cum animi constantia coniungeretur, atque altera alteri quasi mutuas operas traderet: perfectio quædam uirtutis inde consecuta est.

E LIBRO IX.

MIchael Palæologus Andronici filius, die Constantini Magni coronatur.

ἐπέσπειρε οἱ στεφάνους ἀπέδρεπον, fasciculos odoratorum florum spargi solitos conijcio.

Patriarcha & pontifices noluerunt diris obstringere eos qui Imperatori bellum aut sedinonem cõcitaturi essent. satis enim esse graues legum humanarum pœnas, etiã sine Ecclesiastica censura.

Imperator iurat, se sua uoluntate neminem extremo supplicio affecturũ, nec grauiores delicto pœnas exacturum.

Lucri cupiditate cæci, tutis rationibus neglectis, in pericula ruunt.

Muliebris natura minimè apta bello.

Parère necessitati, magna præsertim cum utilitate.

Milites se in perpetuis ærumnis & periculis uersari, aulicos uerò proceres in ocio delicijs & uoluptatibus circumfluere ægrè ferentes, Alexio Philanthropeno autores sunt regni affectandi, cuius liberalitate iusta sibi præmia solutum iri sperarent.

Deo aduersante, is qui tardus habetur, uel celerrimum anteuertit: irritæq; sunt uires omnes, sine prudentia.

Chortatzes Cretensium dux, Philanthropeni proditor, à Libadario edoctus, apud Andronicum defectionem suam sic excusat: se & suos ui coactos cessisse tempori-

bus, cum aduersari non possent, nec tantam multitudinem ad res nouandas incitatam ab instituto reuocare.

Philanthropeni magni spiritus, cum in Libadarij manus uenisset, quem summè desperarat, prorsus euanescunt.

Singulari iuuandę reipublicę studio ipsa fundamenta seditionum reuellere, & impendente metu ciues liberare instituit.

Philanthropenus reipsa expertus, munera uir tutis fortunæ ludibrium esse facta, ludæis excæcandus traditur.

Nuncius ira metu mista acceptus.

Mala tum demum nunciata, cum iam propulsata essent.

Andronicus Deigenitrici, post Deum, & regnum & Ecclesiam commendat.

Genuenses & Veneti, siue mari siue terra alteri alteris occurrerent, inuicem sese mactabant.

Philanthropeni excæcationem maximus terræmotus est consecutus. Andronicus uerò decretis supplicationib. nec ulla re prętermissa, qua placari posse numen uideretur, populum prolixa oratione ad mores emẽdandos, & detestanda prioris uitæ facinora cohortatus, de emendãdis iudicijs magna seueritate, aurea etiam bulla edita, egit. Sed ut Musicorum chordæ paulatim laxantur: ita nec hæc seueritas, paris & æquabilis iuris, sine potentiæ & inopię respectu, diuturna fuit.

Post longam defensionem nihil aliud consecuti sunt, nisi ut malè, ac præter æquum & bonum egisse uiderentur.

Creta sub Andronico Palæologo seniore Venetæ ditionis fuit.

Maximus Planudes monachus, Andronici nomine legatus Aquileiam iuit, ob Venetos à Galatæ incolis Byzãtij uiolenter oppressos & mactatos.

Beneuolentia præstat uiolentiæ: πολὺ κρέττων βίας.

Prudentis medici est, morbum qui sectionem postulet, secare: tumore autem sedato, lenientia medicamenta adhibere, nec ullo modo committere ut latius serpat malum.

Conscientiæ curatio uel in primis necessaria.

Insignis est prudentiæ, quod non facere non possis, id facere ut libenter fecisse uideris.

Quidã cum inter alia imprudens effutijsset, dæmones etiam Christianorum esse fratres, id' que nescio quo Scripturæ dicto probare conatus esset: ab alijs pro blasphemo exagitatus, ab alijs pro nugatore derisus est.

Rationi potius quàm iracundiæ parendum.

Ioannes Tarchaniotes cum imperio in Orientem missus, quamuis bene rem gereret, Ioannis patriarchæ ob religionem, & procerum aulicorum propter affectati regni suspicionem calumnijs est exagitatus.

Nogas Scytha à Cazane Orientalium Scytharum duce, qui à Chalco & Agapa oriundus fuit, cum maximis copijs aduersus Septentrionales Persas missus, re bene gesta, regnũ sibi uẽdicat: senex tandem à Ctai Scytharũ principe in acie cędit. Eius uerò filius Tzacas, dum Bulgariæ regnũ sibi uendicare studet, insidijs Sphentislabi, cuius sororem in matrimonio habebat, in carcerẽ coniectus, Iudæorum ministerio strangulatur.

Terteres Bulgarus Nogę metu Adrianopolim relicto regno profugit.

Sphentisthlabus Bulgarus Ioachimum patriarcham proditionis suspectũ præcipitat.

Ctais Scytha Mariam Andronici notham filiam socero remittit, ne Venere, bello gerendo occupatus, eneruaretur: eandemq; deletis Nogæ reliquijs, repetit.

Tantus imber, ut terra excauata sementes, uites & arbores extirparentur, & glaucus natura maris color turbaretur, & uarius pro terrarum per quas torrentes decurrebant uarietate redderetur. (pa sepelitur.

Becus peregrè in carcere mortuus, nulla põ-

Cottanitzes latro captus, supplicij metu fit monachus: simulataq; ad tempus religione, per occasionem ad Seruiæ Cralem elapsus, fit dux copiarum: ab eoq; tandẽ Andronico propter Simonidis coniugium captiuus redditur.

Eudocia Lazorum siue Colchorũ regina, marito etiam defuncto coniugij fidem ut seruaret, omnes nuptias repudiauit.

Simonis Andronici bellissima filiola, immatura ętate Seruię Crali desponsa, necessariò magis q; bona cum gratia. Est aũt appellata Simonis, q; cum plures puellæ Andronico morerentur, à muliere quadã edoctus, is Apostolorũ 12 imagines cereas uiri magnitudine statuit, atq; ordine accẽdit sub tẽpus partus: q; cũ in tẽpus ꝺ statua Simonis ardebat incidisset, puella Simonis est appellata.

Hyems tam seua, ut humiliorũ ędiũ fores niuibus obstruerent, & ad uernum usq; propè tempus superindurata niue pedibus tutò, equis uerò non item, ambularetur.

E' LIBRO X.

CVm multa sint quę cõiugio Cralis & Simonidis obstẽt, res diligentius expendenda est: & quod, reuerẽtia legum incolumi, tutissimum uidebitur, agendum.

Rem suo more extrahendo, à uulpina callidi (tantur.

tate non recedebant.

Obsides in medio flumine Bardario permu-

Non literis aut uerbis, sed ipso uultu persuadere.

Ioãnes patriarcha (pridẽ Cosmas) reprehẽdit Cralis & Simonidis cõiugium, reprehendit Andronici exactiones, seq; contẽni queritẽ.

Andronic' respõdet: Regias affinitates sępe seruire

ſeruire temporibus: exactiones autem, tot bellis undique ingruentibus, omnino reipublicæ eſſe neceſſarias.

Neque uerò confundenda eſſe ea quæ patriarcha ex officio à ſe poſtulet, cum iis quæ in ſuam gratiam fieri uellet, &c.

De oſtentu, alij aliter, pro ſua quiſque intelligentia iudicant.

Alani 16000 ſe ad Andronicum contulerunt, quorum ſemiſsis fortiſsimos Nogæ milites continebat.

Sed hi pro hoſtibus eos tractabant, quibus auxilio eſſe debebant.

Alani eueſtigiò cum hoſte congrediuntur: pugnaq; defuncti & rebus cõſtitutis, quieti & otio ſeſe dant, ac genio indulgent.

Alexius Raul magnus Domeſticus, ab Alanis in ludicro certamine ex inſidijs ſagitta ictus, occiditur.

Melecus Azatinis filius, Amurium & Aſtratium ſupplices crudeliter interficit: (ſignũ autem cædis dedit ſuis, uibrato calice) & ab Hali Amurij filio necem patris ulciſcente, in prælio occiditur, fatis ferocia ſua iritatis.

Is rerum erat ſtatus, ut facilè intelligeretur, quemadmodum clades diuinitùs immitterentur: ita etiam eaſdem non niſi placato numine propulſari poſſe.

Imperatorem mendacij arguere, & inſidioſæ ac ſycophanticæ adminiſtrationis rerum illarum accuſare, utique non licebat.

Iustum reſignationis patriarchæ.

Δίκαιον μὲν ἐγκαθεῖλε, καὶ ὑπὲρ δίκαιον μὲν ἄγαν ἀρχιερέα.

Inexhauſto diuinæ miſericordiæ pelago fretus, ſuauiter ætatem omnem dego.

Andronicus fruſtra cum Solymampaxe affinitatem contrahit, propter Perſarum πολυαρχίαν, qui ſibi duces eligebant, quorum ductu & auſpicijs diuite præda locupletarentur: ſtatimq; illos, adempta lucri ſpe, quæ non niſi è bellis perpetuis erat, deſerebant.

Eccleſiaſticæ diſſenſiones, quin Romanum imperium perturbent, non poſſe fieri.

Iuſiurandum neceſsitatem ineuitabilem affert.

Ea erat Ioannis patriarchæ pietas & ſimplicitas, ut non dubitaretur, eum de controuerſia id dicturum eſſe teſtimoniũ, quod omnibus probationibus eſſet præferendũ.

Athanaſius patriarcha monuit Andronicũ, ut ſupplicationes indiceret pro deprecanda peſtilentia, fame, terræmotu, mundatione.

Ita ſentiebant, ſi numen ullum minculis carnis adhuc conſtrictum ſua gratia dignaretur, monachum ea uel in primis dignaturum eſſe.

Athanaſij prædictionem alij uel maligni ſpiritus inſpirationi, Dei gloriam ſibi uendicantis, uel mathematicis diſciplinis tribuebant.

In perſonam ignotam omnes ſuſpiciones conuenire poſſunt.

E LIBRO XI.

POtentiores ad iniuriam propenſi, populo ſuperbè inſultabant.

Qui calamitoſorum uicem ex animo doleret: eundem etiam illis, quoad poſſet, ex animo laturum eſſe opem.

Melites diaconus ex ambitione & ſui oſtentandi ſtudio, contracto ære alieno, cum ſoluendo non eſſet, nec ullum receptum haberet, abijt ac ſuſpendit ſe.

Continentes calamitatum nuncij ne deliberandi quidem ſpacium Andromico præbuerunt.

Niphon, uir ſtrenuus & prudens, non tam diuinis quàm humanis in rebus uerſatus.

Michael Andronici filius è deſperato morbo, ſancto oleo ἐκ ἁγιατάφου recreatur.

Rhodus, Alexandria, Peloponeſi & Cretæ loca pleraque terræmotu conciderunt.

Ronzerius & Pharenza Tzymes, 1000 Cãtelanorum & Amagabarorum, qui ab Aluarum ſtirpe orti putantur, ſecum adduxerunt.

Ronzerius uir ætate iuuenis, toruo uultu, in exequendo deſtinata uelox, in agendo uehemens, euerſa Ptolemaide, monaſterio relicto, piraticam exercuit.

Diuinorum conſiliorum arcana uis eſt, captumq; ſuperat humani ingenij.

Philanthropenus dapifer, uir nobilis, ætate, prudentia, rei militaris uſu ornatiſsimus, cum Magneſiæ excubias ageret, ſæpe intempeſta nocte facem ardentem caſtellũ circuire ſe uidiſſe teſtatus eſt. At præfecti caſtelli filius ab incunabilis mutus, ſubitò loqui cœpit: ſeq; non facem, ſed uirum regio habitu inſignem uidiſſe affirmauit, qui illas excubias floccifaceret, ſeq; excubiarum præfectum eſſe affirmaret: iuberetq;, ut uigiles attentiſsimi eſſent, & ſaluti caſtelli conſulerent. Is, clemens Imperator Ioannes Ducas eſt habitus.

Contumacia Barbarica cum rebus ad uoluntatem fluentibus coniuncta

Andronicus omnes calamitates ſoli iræ diuinæ acceptas tulit.

Catelani binas & ternas uncias auri menſe ſingulis accipiebãt: Alani uix ſingulas. unde pugna inter eos orta, & complures occiſi.

Cõſtantinus Porphyrogenitus poſt diuturnum carcerem è Cynanche moritur.

Tripolis caſtellum prope Philadelphiam ad Mæandrum ſitum, à Perſis per ſpeciem frumenti emendi occupatur.

Ioannes Cheroboſcus Mazucatus Bulgarus, facta manu Perſas infeſtat: ſed tandem circumuentus occiditur. (incipit.

S. Theodoſiæ miraculo quidam mutus loqui

Ε' XII LIBRO.

CAtzane Orientalium Scytharum duce mortuo, una ſpes omnis Byzantini imperij mortua eſt.

Crux Chriſtianorum trophæum, multa contra Sultanum Arabum potuit.

Catzanes bonum & ſanctũ principem, Dei ſimulachrum iudicabat.

Solius Dei eſt ueſtras illuſtrare conſcientias, quum homines ſitis diuinæ quidem uitæ inſtituto, ſed in magno periculo conſtituti, ne à Deo remotiſsimi ſitis.

Nulla, in re diuina, uel neceſsitudinis uel accepti beneficij ratio habebitur.

Alius terrarum orbis quærendus, è quo ſanctos pontifices petamus.

Vnum quærimus rectum eccleſiæ ſtatum.

Cuboclaſio monacho cadauer poſt aliquot à morte annos integrum, ſanctitatis opinionem peperit.

Cum magna ſpe ad magnum Imperatorem profectum, non eſſe par, expectatione minora conſequi.

Ipſe deliberabo his de rebus: & quod ex uſu eſſe uidebitur, agam.

Andronicus nullos ex Oriente reditus habuit, ſed magnos potius in eas prouincias ſumptus fecit.

Sub Ioanne Duca, nummi bes auro puro puto conſtabat: ſub Andronico ſemiſsis, ueteribus ſignis mutatis.

Argenteus baculus deauratus dignitatis inſigne.

Auxiliorum iuſiurandum.

Imperatoris amicos in amicis, hoſtes hoſtiũ loco habebimus.

In ſolius Ronzerij copias millies mille aurei inſumpti, χίλια χιλιοστύες πεμφθέντα.

Grauitatem & faſtũ præ ſe ferebat: & ſi quid grauius commiſſum afferebatur, ſpecioſis excuſationibus crimen eludebat.

Iniuria neceſſariò propulſanda, & ſalutis noſtræ defenſio ſuſcipienda.

Eccleſia malè habebat, cũ eius proceres pauperes, & nullo in honore eſſent.

Athanaſius erat inexorabilis, immiſericors, ad mẽſam ſuam admittebat neminem, ad diuina inſtituta referebat omnia, quibus ne exercitatiſsimi quidem in rebus diuinis utebantur.

Ronzerius ab Alano Georgio, cuius filium occiderat, per inſidias interficit. cuius cæde comperta, Catelani Calliupoli nulli ætati, nulli ſexui parcunt, infantes palis ſuffigunt.

Regnum animæ inſtar eſt.

Diuina indignatio peccata noſtra ulciſcitur.

Seditio ciuium maximum eſt bellum.

Peſsima impoſtura eſt, qua quis ipſe ſeſe decipit.

Mala res eſt uitæ cupiditas, cum non omnia diuinæ prouidentiæ mandantur, ſed terrenis rebus quaſi firmi aliquid habeãt, inhiatur. unde peccatorum examina ſcatent.

Ciuitatis aut prouinciæ totius cum mos geri poteſt, preces non ſunt negligendæ.

Ε' LIBRI XIII FRAgmento.

ANno imperij Andronici uigeſimotertio, Michaelis duodecimo, Romani Orientem pro derelicto habuerunt.

Drimys quidam ſe pro Laſcaride uenditando, ſeditionem concitat.

Pag.1. uerſ.40. ἡ δὲ γῆ ἔστηκεν τούτῳ ὁμοίως ἀχίνητον προσπολύ προσκλύ.) Vel τῷ ἀκινησίαν intelligit. Terra enim centrũ immobile uniuerſitatis rerum à pleriſq; ſtatuitur: uel uices temporum, quibus nunc ſterilis ſqualet, nunc fœcũda floret, ſicut Fortuna & Luna cõſtantes in leuitate ſua dicũtur.

2.53. καὶ ἵνα μᾶς ἔῃ.) ἀναστατικὸν τοῦ, niſi forte ab illo pendeat, ἀς ἡ προφασις δύλογον διδασκάλου, &c. quod tamen ualde durum fuerit.

Ead.52. ὧδε τοῦτο ἔῃ καὶ ἄλλων ἐπὶ παρόντων.) Fortaſſe πολιόντων, ſed adhuc ſuperſtitibus.

54. ἐπ' ἐμοῦ.) mea ætate. Sed quia ſe familariſſimum Andronico fuiſſe teſtatur Gregoras, cõuerti, ſententiam ſecutus, Me audiente.

4.30. ἀλλὰ λόγοις ἡ τότοις πλημμελῶς ἔχ ἐπὶ γὰρ ἀδιανόητα.) Verterã, Sed illa immatura ætate perperàm deſcripſerunt. Sed uidetur legendum, ἰαμβεῖα ἀδιανόητα: eumq; ſenſum expreſſi.

Ead.55. ὁ δὲ μᾶλλον τοῦτο ἐποίησε τι διδάσκαλος, ἀλλ' μὲν γε τὸ ἐκόντι ἐπεξῆλθεν αὐτὸ πάσχα.) Damus ſum, inquit ille in comœdia, non Oedipus. Me uerò, cum in Sphingem incidiſſem, Oedipũ eſſe oportuit, quocunq; euentu. Gratũ mihi facient, qui ænigma hoc dexterius explicarint.

5.25. ἄλλως τε καὶ παῖδ' ὄσι.) Videtur addendũ, ἐπαιδεύθη.

Ead.40. ἴσως ἀλλ' γε τοῖς ἐξῆς.) Quæ ab alijs depranata eſſe aſſerut, nuſquam conuellit in hoc Opere: ueriore fortaſſis expoſitione citra cuiuſquã reprehenſionem contentus.

6.23. ἀλλοίκ.) Poſtea λοδίκ: eadem mutatã ſeu qua νικόλα & λαόνικ, & apud noſtrates Bolgangus & Gargolfus.

9.24. μόλις κατιφᾶν.) Deeſſe uidetur, ὧν λατίνες.

11.2. ἀλλ' ἐκεῖ δ' ἄλλυε αὐτῷ, ἀνεῖτο πολλάκις δὲ τὰ πράγματα χρόμ.) αὐτῷ, ſcilicet τῷ ἐαυτ ἀρμῷ, nimia feſtinatione laudatum illum impetum corrumpebat. Quo minus de Latinorum impetu hebetato intelligam, faciunt uerba, ἀλλ' ἐκεῖ δ' ἄλλυε αὐτῷ. Quæ ſententia ſi cui placet, ſic uertat: Nam ſubitis & inexpectatu impreſſionibus impetum illorum retardabat, &c.

14.53. ἀλλ' ἐκεῖνα πᾶσα τὸ ἐκ τότ.) Perinde accipio, ac ſi eſſet, τότ γε γένοιτ: quod ad hæc quidem attinet. Sic enim malo, quàm, Hn de cauſis.

20.41. τοῦτ γὰρ ἀναγκαῖον.) Videntur in utroque codice uerſus aliquot deeſſe, atque hæc ex abrupto ſuperioribus attexi.

25.61. κἀκεῖ προφανὲς μὲν τῷ κατ' αὐτὸν αἰτ.) Intelligo τ βίον τὸν ἀσκητικὸν βίον αἰτ. niſi forte legendũ, αὐτ τῷ κατ' αὐτὸν αἰτ: ſed minus placet.

29.1. ἢ ὡς τῶν ἀνθρώπων σοφῶν τί ἐπι.) Quid τὸ τί ἐπι ſibi uelit, cum neſciré (nam τὸ Quid reliquũ eſt, aut Quid reſtat? haud ſcio quàm belle cõueniat) conuerti quaſi ſcriptum fuiſſet, ἢ ὡς ἡ ἀνθρώπων σοφῶν ἐπι. quod ſenſus poſtulare uidetur.

30. 4. ἐχθόμενος τῇ πρᾶτ τότε πημ.) Verba ſuſpecta, ſed clara ſententia.

37.57. τὸ ἢ τῶν πρώτων γελάστ ὑπεκκλιμ. uoy φρέατος.) πρώτα, πρὸ τὸ πρᾶσ, quòd mare interiaceret. Vocatur etiam hodie Pera, ut IOANNES DERNSCHVVAM, uir ornatiſſimus, mihi retulit: qui diu & Byzantij uixit, & Amaſiã uſque progreſſus eſt: & hos Byzantinæ hiſtoriæ libros omnes cum alijs multis ſingulari induſtria & ſtudio inuãdæ reipublicæ literariæ comparauit: & ut à me conuerterentur, atq; in publicum ederẽtur, primus autor fuit.

38.37. ἔγκ καὶ ἐφεφῶ ἐλπίδων ὧσπερ πρέσπυ.) Sententia eſt, ut paraſiti menſis diuitum alantur, ita illum ſpe bona lactatum eſſe.

41.24. ἐπὶ μὰ κατέλυσεν πανπόνων ἐφ' ἁμάρτ νυκτὶ.) κατέλυσεν hic non diuerſorium, ſed deſtructionem ſignificare, ſententia oſtendit.

43.36. κατά τινα χρόνον ὑπὸ δαιμονίου ἐκ τ πεζ ἐκνοντ.) Niſi pro ἐκ τὸ πρατυχόντ, uel ἢ τὸ χλω intelligatur, non uideo quid ſibi uelit, & ſic uſus eſt hac forma loquendi Pachymerius.

Ead.59. χφοὶ μὲν τὰ κρίνα.) Non neceſſe habui enſiferas cogitationes, fumos gemitũ & ligna doloris inſerere.

61.29. συνλειτεργάκα μὲν ἐν τῷ παύτῳ οὐδ' ἀφ τοῖς τὸ πάπα.) Fateor me non ſatis aſſequi quid ſibi uelit. φρᾶτρες fortaſſis ſunt fratres, hinc eſt monachi, qui Latinam miſſam permiſſu Imperatoris celebrarunt. Sed hæc ex ijs quæ è Pachymerio de Metochite annotata ſunt, intelligentur.

85.31. παλαῖα τι, ὃ μὴ πῶς βυλόμενος ἦν, οὗ δ' ἐξ ἀναγκαζόμενος.) Videtur locus mutilus, membro uno atq; altero omiſſo.

88.55. ὑπὲρ τὸν καλούμενον αὐλῶνα.) Aulon ſiue proprium nomen, an anguſtias Ciliciæ fauces ſic appellet, dubitn. Pachymerius αὐλωνα locum quẽdam inter Dyrrhachium & Brunduſium ſic appellare uidetur.

89.52. ἡ πρώτην πίδην ἀκινάφασιν ἀλλοίωσιν πᾶσιν γὰρ δοὺς ὧν.) Alter codex perperàm habebat, πόδαν ἐκ δίδος. Figmentum exeat in Homeri Iliade.

91.33. ὡς πρὸ σίνας ἀζηκάν ἀμφᾶς.) Videtur deeſſe τὸν βασιλέα, Imperatorem in Lydia caſtrametaturum.

Ead.60. ἀφαιρεῖτ ὀφθαλμῶν αὐτ τὰς αὐγάς.) Fortaſſe non eruit illi oculos, ſed candente lamina propius admota uiſum ademit: ut Manuel Comnenus Dandulo Veneto feciſſe fertur.

92.41. σφενδοβόλαξιν.) Sic eum appellaſſe Græcos exiſtimo, quem nunc Vuenceſlaum dicunt.

111.51. ἀλλά τοῦ δὴ πόμπης ὡς βέλτιστον κόλπῳ ὑμετέροις ἐκπεσοῦσιν πόλεμόν, ἢ ὧν γὰ τοῖς χλ μεσταῖς ὥραις τὸ τ χίονος ἐκφαίνεται ἐναφιέλλον.) Non ſatis aſſequor, an nimem ab hominibus è mõte in mare deyci, an montem niuũ procellũ obrui, an uerò nines in mare delabi dicat.

118.54. ἀνὴρ παῖτα μὲν ἀδ' ἃς τ ἴξιν πειθόμενος, ἐχ ὡς τὰ πολλ' ἡ τ θαυτῆς, ὡς μηδ' εἰκῆ χαρὲ τὰ τ γραμμᾶτ στοιχεῖα χράφειν οἶδ' ὡς.) Ambigo quid uelit: utrum, cum adeo ſacrarum literarũ fuiſſe rudem, ut nec profanas ſcribere ſcierit: an uerò, no æquè fuiſſe rudem ſacrarum, quod ferè fiat, ac profanarum.

καὶ ἐμὸ-

121.18. καὶ ὁμόπτυς.) *Alter codex habebat* ὁμόπτως. *qua lectione deceptus, verteram, pari gradu ingressus est.*

149.45. τόδ' ἄλλοτ' ἄλλως ἴσχειν αὐθρώπων ὄψ.) *Sententia esse videtur, constantiam Andronici in tanta rerum inconstantia esse mirandam, cum rerũ cœlestium constantia fastidium pariat.*

Ead. 54. ὑ μὲν οὐ γλώττης ἴσχυεν λέγειν, δεξιότης.) *Intelligo, Lucianum rotundè dictis in medium allatis ostendisse Demonactis acumen: sed an aliqua fuerit eius eloquentia, dicendiq; copia, è scitè dictis nõ perspici potest. Si quis τὸ ἴσχυεν mauult ad Lucianum quàm ad Demonactem referre, videbitur etiam sapientia Demonacti adimi. Est hoc declamatorium & sophisticũ dicendi genus sanè spinosum, & ob affectatas argutias subobscurum.*

151.4. τῶν ἐλπίδων ὡς μυθυς ἀγαίρων, ὃν πατρὸς πατὴρ πέμψαι μάζω.) ὕπνον, pro καὶ τινὰ πρόπτυ, εοῦ modo, accipio.

160. 33. ὥσπερ ἐκπλήττοντες, ἀρδην συναλγοῦς.) *Aut verbũ συλλαμβάνω aliud Gregoræ significat, aut legendum* λιλαίως, *uel* δηλαδὴς, *uel aliquid simile. Neq; enim comprehenderat eos, in quos impetum facturus erat.*

Ead. 44. μὴ τὸ βασιλέα προδιέφθειρε μέλλοντα ὑπερφρονῆσαι τῶς μιταίους.) *Dubius locus, utrũ Byzantij, repudiatu perfidiæ, iuniorem Andronicũ recipere noluerint: an iunioris milites, desperata senioris clementia, fugam ceperint. Sed prior sententia magis placet.*

161. 8. ἔσχατον μὲν τὸ αὐτοκρατῶς βασιλέως.) *Andronici filius fuit hic Constantinus, ex Irene secunda uxore. Andronicus Imperator iunior, eiusdem nepos, è Michaele filio.*

172. 11. καὶ τῶν φθόνων κύνων.) *scilicet ὧν λύουσι: eum pagum in quo latrarent canes.*

191. 26. καὶ προσκυνῆς τὸν κρᾶτ'.) *Nõ satis scio, an cum humi prostratum adorasse imaginem dicat, an puluere cõsperssisse caput: an imam imaginis partem humi iacentem esse amplexum.*

197. 5. τὸν ἔσχατον.) *Chalcocondyles habet* ἐσχάτῳ, *prima declinatione.*

206. 35. ἡ ἑκκαιδεκάτης τοῦ ἰουλίου ἡμέρας ἧς κατὰ τὸ ♋ μοῖραν ἀμάζοντος τὸ ἄλιτρ.) *Nostra ætate, 16 Iulij sol tertium ♌ gradum, nõ autem 24 ♋ tenet. Quare uideant οἱ ἀστρολόγοι καὶ χρονολόγοι, an intra 200 annos, 9 graduum discrimen constari potuerit: atque, ipsi ne errent, an errarint Byzantini?*

215. 32. πρὸς ἀδύνους συμμάχους.) τὸ ἀδύνους adiectiuè usurpatum uidetur.

250. 45. ὑ Ϝ μεγάλου δημοσίου κατέσχεν σωπή.) *Vel natura taciturnum fuisse significat Cantacuzenum, cui ut successori aut raptori Imperij passim adulari uidetur: aut, si hoc nõ uult, ex ijs quæ desunt in codice, rectius intelligeretur hic locus.*

254. 53. ἡμᾶς ἐκλύσασθαι.) *Haud scio an desit aliquid, de splendore uestium. Sed si nihil decst, mutatione certè uestitus significat* τὸ ἐκλύσασθαι, *quasi esset* μετενδύσασθαι.

Plura annotare non nisum est operæprecium, & hæc ipsa uideri superuacanea possunt.

Loca mutila, ut & nitis untorũ, ex ipsa lectione facilè animaduertentur. Mihi scribendi commentarij otium non fuit.

ANNOTATIONVM FINIS.

AMPLISS. AC GENEROSIS VIRIS, MARCO ET IOANNI FVGGERIS, GERMANIS fratribus, Kirchperge & Vueissenhorni Dominis, &c. præcipuis bonarum literarum patronis, [illegible] S.

N remitto uobis, Ampliſſ. Heroes MARCE & IOANNES, FVGGERI, Nicephorũ Gregoram ueſtrum, ante paucos quidem annos Illuſtris uiri D. ANTONII FVGGERI, P. M. parentis ueſtri munificentia atque benignitate pub. utilitati conſecratum: [illegible] uerò [illegible] opera, poſt Zonaram atque Nicetam, Latio donatum: & nunc demum ſingulari liberalitate ueſtra, ac de Repub. literaria benemerẽdi ſtudio, typis quoq; noſtris tam Græcis quàm Latinis, quanta certè in præſentia licuit fide atque induſtria deſcriptum, inq; lucem editum. Cæterùm quia animaduertimus, cum hoc Gregora (ſicut in prioribus, Zonara uidelicet ac Niceta uidere eſt) ob rerum ac temporum ſeriem atque continuationem, Laonici etiam Chalcocondylæ Athenienſis de Origine ac rebus geſtis Turcorum hiſtoriam conuenire: quippe qua Turcicarum rerum ſeries ab Oguziorum (qui Othomanides poſtea dicti ſunt) origine, circa annum Domini M. CC. LXXXXIIII. ac XII regum geſta uſque ad Mechmetis primi Conſtantinopolitani annum XIII, (qui eſt à Chriſto MCCCCLXII) hoc eſt, retrò ad annũ ab hoc præſenti in quo nunc agimus, centeſimum uſque, recenſeantur: ac interim Græcorum etiam Imperij totius inclinatio atque interitus ab Andronico iuniore (in cuius Imperij initijs Gregoras ſcribere deſijt) uſque ad Conſtantinum ultimum, eiuſq; filios, breuiter quidem, ſed exactè ac miro ordine exponatur: Idcirco inquam, quod unum hoc quidem tempore potuimus, eandem denuò partim ab ipſo eius interprete [illegible], & alio quodam in hoc ſcripti genere exercitatiſsimo uiro emendatam: partim cum doctiſs. I. C. Philippi Gundelij etiam uerſione collatam, neque pœnitendis Annotationibus ac temporum notatione illuſtratam, hoc loco annectendã cenſuimus. Atque utinam Græcum quoque eiuſdem exemplar nobis ſimul communicatum eſſet, ut quemadmodum in Zonara & Niceta prius, nunc uerò Gregora etiam factũ eſt, ita & Laonici hiſtoria non Latina tantum, ſed Græcolatina potius in publicũ iam prodire potuiſſet. Non parum enim, locis etiã plurimis melius intelligendis, nec non ad narrationis fidem alicubi tutius ac certius aſtruendam, præſertim quod ad propria nomina, alioqui uel raro uel nunquam alijs uſurpata attinet, conducturum id fuiſſe, planè perſuaſum habemus. Et uerò digniſsimus erat hic autor, qui ſua quoque lingua publicè loqueretur, etiam hoc nomine, quòd omnium aliorum qui de rebus Turcicis & Conſtantinopolitanis Imperatoribus Palæologis ſcripſerunt, monumenta, ex ipſo non parum illuſtrari, emendari atque exornari poſſent: & quia præter miram & continuam iucunditatẽq; adeò rerum expoſitarũ denſitatem, tum elegantes ac uarias digreſsiones, quibus totius fermè orbis regionum ac gentium origines, ſitus, mores deſcribit, plurimis etiam uirtutum ac uitiorum exemplis ſcatet: nõ paucis etiam, breuibus quidem illis plerunque, ſed argutis orationibus ſubinde inſertis nitet: miramq; in rebus quas tractat omnib. experientiam oſtendit: quibus ſanè uniuerſis uirum ſe cum primis & eruditum, & peregrinationibus illuſtrem, & rerum memoratu digniſsimarum obſeruantiſsimum, ſummisq; uiris perquàm familiarem fuiſſe ſatis declarat. Vt ne commemorem, quòd attenta eius lectio, dum ſui temporis contentiones, & Chriſtianorum etiam Principum quorundã inter ſe diſcordias,

A æmulatio-

æmulationes, perfidiam, tanticq; Imperij casum atque internecionem ob oculos ponit, altum illum nostri quoque seculi ueternum, etiam eorum qui ad Reipub. gubernacula sedent, si excuti posset, excutere posse uideatur. Fidem certè historiæ facit, quòd plurima quidem oculatus testis, non pauca uerò ab ipsis etiam Imperatoribus, aut eorundem tabularijs accepta profert: quæ omnia, multo quàm nos, melius, ipsa historiæ illius cognitio lectorē docebit. Eam igitur ut uel maximè Græcè etiam extare operæprecium erat: ita quòd carendū ea nobis in præsentia est, temporis potissimùm breuitati imputandum affirmo, ob quam nō ita liberum fuit, de illa nobis comparanda dispicere. Et tamen interea, cùm omnes qui rerum cognitione gaudent, tum maximè huius de Orientalis Imperij rebus gestis atque mutationibus historiæ amantes, quantū uestro singulari erga Rempub. literariam hac quidem parte ornandam atque promouendam studio debeant, facilè agnituros, meritasq; gratias acturos speramus: & nostram quoque operam, quantum eius in utroque autore coniungendo atque edendo nauare saltem in præsentia licuit, boni consulturos, non diffidimus. Conati equidem sumus, præter alia, primùm quatuor præcipuorum Imperatorum (quorum rebus gestis describendis potissimùm Gregoræ institutum uacat) imaginibus uelut ad uiuum, uetusti exemplaris ope expressis: tum uerò cunctorum totius Imperij Orientalis principum Genealogia, docti cuiusdam uiri opera ac studio collecta: ac postremò, locupletè rerum ac nominum propriorum, in utroq; autore memorabilium omnium Indice adiecto, nostrum quoque cùm rei literariæ cultoribus gratificandi studium, tum uerò in primis debitam Amplit. uestræ (quibus totā hanc nostram quoq; operam qualemcunq; acceptam esse ferendam, hoc scripto testatum uolo) fidem atque obseruantiam pro uirili declarare: neque uos, pro singulari beneuolentia atque humanitate uestra, eam improbaturos, planè confido. Cęterùm Deum opt. max. precor, ut quemadmodum cœpistis & de nobis priuatim, & de tota Repub. literaria hoc ampliss. thesauro iam per nos publicato bene mereri: ita in posterum & de reliquis huius Orientalis Imperij scriptoribus, ut Cedreno, Pachymerio, Anna Cæsariissa, atque alijs, uestra quoque liberalitate ac munificentia in pub. emolumentum aliquando euulgandis cogitare seriò dignemini: certius hoc ipso quàm ullo alio facto, uestræ in Rempub. beneficentiæ argumentum daturi: æternamq; ac uirtutibus uestris dignam nominis memoriam ac laudem, omnibus etiam æreis, marmoreis atque adamantinis monumentis, statuis, colossis, pyramidibus durabiliorem firmioremq; ita apud posteros uobisipsis, ac toti generosiss. familiæ uestræ (quam Deus opt. max. perpetuò incolumem, atque omnibus bonis florentem, ut de bonis literis earumq; studiosis perpetuò quoque, ut hactenus, benemereri & uelit & possit, tueri dignetur) posituri. Basileæ, ex officina nostra typographica,

Anno Salutis humanæ M. D. LXII.

Mense Iulio.

LAONI-

LAONICI CHALCOCONDYLAE A-
THENIENSIS HISTORIARVM DE ORIGINE
ac rebus Gestis Turcorum, Liber primus.

Autoris intentio & fides.

LAONICVS Athenienſis, q̃ uiſu, quę q̃ auditu percepit, cum adhuc in uiuis foret, literarum monumentis mandare ſtatuit: partim quidem ut naturæ gratiã debitam referret, partim uerò quòd putaret nihil̃ non illorum memorabile uiſum iri poſteris. Complectitur enim hoc opus (ut mea fert opinio) res geſtas fama nequaquã minores illis, quæ unquam in uniuerſo iſto terrarum orbe contigiſſe memorantur. Duo autem continet: Græcorum regni interitum, & quæ mala in ipſum redundarunt: nec non Turcos, qui breui in tantas creuerunt opes, ut opibus & potentia mortales omnes qui unquam fuere, longo interuallo infra ſe relinquant. Qui, quamuis nunc rerum potiantur, & præſentis uitæ felicitatem conturbent, & in diuerſum abripiant: tamen cenſeo fore (ut & meum calculũ adijciam) tempus, quo res ipſorum in contrarium uergant. De utriſque tamen, Græcis pariter & Turcis, hiſtoriam contexere, nõ arbitror iniucundum fore. Hiſtoriæ huius ſtatus.

Hiſtoriam autem iſtam conſcribentes, faciemus mentionem & aliorum quæ in orbe acciderunt: nec tamen meo tempore, ut quibus interfuerim oculatus teſtis. Cætera uerò, nõ ſequutus ueriſimiles coniecturas, nec ut acceperim ab his qui magis ſapere uidebantur, tradam: uerùm, ut hiſtoriæ ſeries tutò feratur, ea adducam, quæ quàm proximè ad ueritatẽ acceſſerint. Nec nobis uitio uertatur, quòd Græca lingua operi iſti adhibetur. Siquidem ea hodie per totum quaſi orbem eſt diſperſa, & nationibus omnibus ferè immixta conſpicitur: cuius gloria cum ſit excellens, excellentior tamen accedet, quando regno alicubi haud contemnendo præfuerit rex Græcus, & qui ex eo naſcentur, reges: aut quando Græcorum filij in unum collecti, patrio more reſpublicas ſibi quàm iucundiſsimè adminiſtrauerint, reliquis uerò quàm potentiſsimè imperauerint. Græci quidem præclaris facinoribus editis, quo pacto ingentem ſibi pepererint gloriam, & quemadmodum inter cætera etiam in Europam, Libyamq; uenerint, Gangen Oceanum'que adierint, cum ad iſta loca proceſſerint alij plurimi, quos inter Hercules, & ante hunc Bacchus Semeles filius, præterea Lacedæmonij & Athenienſes, poſtea Macedonum rex, eiuſq; ſucceſſores, &c. quo ordine ſingula hæc geſta ſunt, plurimi annalibus condiderunt. Græci autem præcipuè hunc laborem ſibi delegerunt, quia præteris tempore longiore durarunt, fortunamq; uirtute uacuam, nunquam tamen moderatã, plurimis generationibus obtinuerunt. His præterea per totum orbem proſpero rerum ſucceſſu utentibus, comperio Aſſyrios, gentem antiquiſsimam, memoriam ſui facientes longiſsimam, Aſiæ imperiũ occupaſſe. Dein Medos ad Aſiæ impe'rium ſubuectos, duce Barbare (quem Iuſtinus Arbactum & Arbacen uocat) Sardanapalum Aſſyriorum regẽ regno deturbantes. ſed Aſiæ monarchiã tandem amiſerunt, uicti à Cyro Perſarum rege. Atq; hinc Perſarum reges adeò in immenſum aucti ſunt, ut etiam in Europam traiecerint. Deinde haud multis ſeculis pòſt Alexander Macedonum rex, erepta Perſis Aſiæ monarchia, Indis deuictis, Europæ Aſiæ'que parte haud pœnitenda debellata, ſuis reliquit imperium. Exinde Romani, cum eſſent nacti imperium in orbe longè lateq; maximũ, tenentes fortunam uirtuti æquilibrem, commiſerunt Romam Pontifici maximo. Ipſi uerò ductu Cæſaris tranſierunt in Thraciam: & in ea regione, ubi Aſiæ proxima eſt, Byzantium urbem Græcam, (quæ nunc Conſtantinopolis eſt) Thraciæ metropolim conſtituentes, cum Perſis, à quibus grauiſsimè adflígebantur, plurima prælia fecerunt. Græci aũt ex eo tempore Romanis cõmixti, cùm his aliquanto plures numero eſſent, linguam ſuam patrioſq; mores ad finem uſque conſtanter retinuerunt. nec tamen patrium nomẽ ipſis remanſit, uerùm mutatum eſt. Nam Byzantij reges non amplius iſtud nomen geſtauerũt, ſed magna cum ueneratione ſe ipſos Romanos Imperatores, & Cæſares, nec Græcorum reges, nuncupauerunt. Romanos quidem accepimus, & ipſorum Pontificem maximum, cum longo tempore concertaſſent cum Græcis, in Chriſtianæ religionis quibuſdam articulis, tandem à Græcis defeciſſe. Romanum autem Cæſarem nunc è Gallis, nunc è Germanis eligentes, legatos, nullam prorſus occaſionem omittentes, miſerunt ad Græcos: ut conuenientes in unum, concilium'q; concelebrantes, concordiam, quantum ad Chriſtianam religionem attinet, inter ſeſe conglutinarent. At Græci noluerunt, cum plurimis annis aduerſus Romanos contentiones mouiſſent, patrium religionis ſuę cultum pertinari. Hac diſſidij cauſa permoti Occidentalium plurimi, adiunctis etiam Venetis, Pon-

Græcæ linguæ celebritas.

Græcorum res.

Aſſyriorum Imperium.

Medorum.

Perſarum.

Macedonũ.

Romanorũ.

Conſtantinum imperij ad Græcos tranſfert. An. 335.

Schiſma Latinorum & Græcorum 870.

Iſta verſio eſt prohibita à Iudæis Romanis

ximam uitæ partem in eo consumit. Genus hoc Turcorum cum esset magnum, & in immensum auctum, compertum habeo in partes siue tribus quasdã esse diuisum: inter quas
Al. Agutiorum. fuisse tribum † Oguziorum, hominum genus nec malum, nec imbelle. Ex his natus
Al. Iudizalpes. est † Duzalpes, uir æqui iustiq; studiosissimus, Oguziorũ dux. Hunc accipio ob fortitudinem suam plurimum esse laudatũ: tantæq; fuisse iusticiæ (Oguzijs namq; ius dicebat) ut litigantes ipsum eligerent arbitrum in re qualibet: sententiamq;, quam ferebat, utraque pars lęta accipiebat. Hanc uiri æquitatem deprehendentes Oguzij, impetrarũt, precibus fatigantes regionis istius regẽ, (qui tum erat Aladines nomine) ut eum acciperent sibi iudicem. quod ubi contigit, semetipsos tradiderũt Duzalpi, ut secum ageret, secundum quod existimaret res Oguziorum optimè habituras. Deinde cum filius huius nomine Oguzalpes, (qui & Aguzalpes) imperium Oguziorum tribus sibi uendicasset, ad tyrannidem adspirauit: armáque infesta Græcis inferendo, breui in Asia ad maximã
Al. Orthogrules, qui apud Iouium Zich uocatur. claritatem accessit. Præterea † Orthogules Oguzalpis filius, cum manu esset promptissimus, armis multos populos lacessens, gloriã magnam ubique adeptus est. Classem quoq; parauit: qua fretus, hostili animo nauigauit ad insulas in Aegęo eregione Asię Europęq; sitas. Etiam Europam populatus est. hinc tu-
1191. uibus in flumen Tænarum iuxta Aenum urbem deductis, ad multam fluminis partem processit. Ferunt hunc & in alijs locis irrupisse in Europam. Tandem ingressus Peloponnesum, Euboeam, & Atticam, fecit cladem maximam, regionibus deuastatis: reuersusq; domum, præda, mancipijs que oneratus, maximas hinc sibi conflauit opes. Aiunt, Orthugulem hunc in Asia morantem, prædas ex finitimis gentibus egisse: rebúsque pulchrè succedentibus, exercitum conscripsisse. Exercitu igitur satis ualido munitus, finitimos Græcos domuit: reliquos deprædatus est. & cum alij metu perculsi imperium acciperent, breui suis maximarum opum auctor fuit. Deinde cum quotidie Nomades plurimi ad ipsum confluerent, & in belli societatem aduersus finitimos admitterentur, tandem mirum in modum imperij sui pomœria pro-
Saladinus Syriæ rex. mouerunt. Propter res fortiter gestas etiam Aladinæ charus acceptúsque erat. Sunt qui literarum monumentis scriptum reliquere, Oguziorum tribum auspicijs ductúque Orthogulis loca iuxta Taurum munita occupasse: & hinc armis instructos procurrentes, finitimam regionem subiugasse: Græcos eius regionis accolas deuicisse, suóque imperio maxima adiecisse incrementa. Quæ autem horum ab initio fuerit conditio, adhuc, uerãne sint an falsa quæ de ipsis modò exposuimus, non facilè affirmare ausim: quamuis plurimi scriptores ea commemorarint. Proinde cum ea hactenus ab origine repetierim, nũc amplius de his uerba facere supersedeo.

Ottomanidæ familiæ. Quantum uerò attinet ad Otomanidas, ex familia Oguziorum ortos, ut ad clarissimum hoc imperium euaserint, nunc explanare instituo. Vicus est iuxta Mysiam, quem Sogutam incolę uocant, ubi est & fluuius eiusdem nominis. Vicus ille rerum omnium adfluentia pollet, remotus à mari Euxino ducentis quinquaginta stadijs. potest idem locus Itæ nicus nominari. In hanc regionem cum Oguzij penetrassent, ibi aliquanto tempore habitarunt. Otomanus autem, Orthogulis filius, initiò non admodum secundis agebatur fortunæ flatibus. Proinde cum esset animo liberali & forti præditus, animos eorum qui in uico agebant, opibus sibi conciliat, breuique sibi deuotissimos habuit. Hinc cum o-
OTOMANVS Rex I. circiter Ann. 1300. dijs certarent continuis aduersus Græcos, omnium assensu Imperator declaratus est. Bello itaque adortus Græcos, qui in ea regione habitabant, non prius prælio excessit, quàm cum omnes aut cęcidisset, aut fugasset. Hinc prosperè succedentibus rebus, uictorias plurimas Græcis extorsit. Cum autem fama nominis sui regiones plurimas impleuisset, etiã apud Aladinam maxima gloris uiguit, creatus ab ipso dux, cum undique præclaris editis facinoribus res fortiter gessisset. Defuncto rege Aladina, discordia inter regni optimates exorta est. Orthogules adhibitus in colloquium, cum multum temporis deliberando esset absumptum, tandem icto fœdere, misit, se ipsis & socijs auxiliarem fore, quócunq; in militiã proficiscantur: hac tamẽ conditione, ut quascunq; regiones, cõiunctis copijs, suo imperio adiunxerint, eas inter se partiri uelint. Cum igitur, ut fœdere tenebatur, cõmutui consensu uiribusq; cõmunibus bella aggrederẽtur, tanta ipsius inter omnes uirtus emicuit, ut breui plurimas opes acquirerer, regnumq; sibi pararet haud aspernandum. Hi autem cum forent duces numero septem, initiò regionem, quam tum armis subiecerant, inter se diuiserunt: postea partitionem sorti committentes, Caramano obtigisse mediterraneam Phrygiæ, Ciliciam usq;, & Philadelphiam. Sarchani sors addixit maritimam Ioniæ regionem, quà Smyrnam usque paret. Lydia usque ad Mysiam obuenit Calami, & filio suo Carasi. Bithyniam autem cum his regionibus quæ Olympum respiciunt, nactus est Otomanus cum Tecie. Paphlagoniã cum his regionibus quæ uergunt ad Euxinũ pontum, acceperunt Amurę filij, sic sorte partitionem regente. Cermianũ dicunt non fuisse de numero septem illorum ducum, uerùm imperasse Conio † Caniæ urbi, in qua regia erat: tandem suo deturbatum regno, abijsse in Ioniam: sectatusq; ibi uiram priuatam, quietem amplexus est. An septẽ illi duces adiunctis co-

Turcorum duces VII.

† Iconium olim, nunc Congium.

tes tragulas & sagittas, torquentesq; missilia, plurimos Bœotorum co loci neci dederunt: hinc aduersus urbem profecti, captam deprę dati sunt, qui tandem redeuntes in Italiam, domos remearunt. Græci cum rege suo Andronico, cum parum dextrè Turcos transfugas, nec non eos qui ab Italia ferendi auxilij gratia aduenerant, fouissent, præter opinionem etiam hos sibi inimicos ex amicis & auxiliaribus fecere. Gręcorum autem nobiles cum profusionibus largitionibus in se eõuerterent reguli, regni reditus uniuersos exhauserũt, nullo interim exercitu comparato, nec peregrinis militibus conductis, cum etiam negligerent hostes suis finibus arcere. Nunc unde digressus sum, reuertor. Otomanus, Orthogulis filius, subacta Græcorũ Asiam incolentium regione penè uniuersa, irruit in Niceam & Philadelphiam, quam haud tamen suæ ditioni admouit. Turcos quoque qui Hoc inuren sequebant, inimicitijs permotus, bello petijt. Regnans autem Prusæ, quæ regni sedes erat, expirauit, relictis liberis, & regione amplissima. Defuncto Otomano, filius eius natu minimus ex tribus, Orchanes nomine, prœoccupatis animis eorũ qui in arctissimam patris admittebãtur amicitiam, eos sibi familiares & quàm maximè opportunos tenuit. Ex quibus quam primùm accepit, Otomanũ iam (ut ferunt) in senectutis limine constitutum, obijsse mortẽ, fratres illicò fugiens, proripuit se ad Olympum Mysiæ montem. Cum iter faceret, incidit in multa equorum armenta, quæ partitur in utros, qui ad se in montem concurrerant. Descendentes autem de monte in loca subiecta, potestatem ipsis rapiendi dedit quæcunque nacti fuissent. Etiam urbẽ, cum adhuc uersaretur in Olympo, expugnatam diripuit. Fratribus autem suis intestino bello ardentibus, & utrumque maxima parte hominum frequentante; cum accepisset eos longo interuallo à se diuisos castra posuisse, cum suis de monte discedens, singulos seorsim aggreditur. In tentemptisq; uictisq; ambobus fratribus suis, ipsius ad regiam dignitatẽ emersit. Ego autem experimentis cognoui, Turcos non in hunc modum sentire de fratribus istis: uerùm ista euenisse ferunt sub Oguziorum ducibus. Orchanes ubi regni administrationem suscepit, uniuersam Lydiam imperio suo addidit, Græcisq; in Asia morantibus bellum indixit. Plurimaq; Græcorum oppida in ditionem accepit eo tempore, quo Byzantij reges & Tryballi in Thracia, & Mysij maximo flagrabant inter sese bello. Post hæc in Cappadociam bellum trãstulit: subactisq; oppidulis quibusdam, exercitus ad Nicæam Bithyniæ urbem mouit, eamq; oppugnare cepit. Vt uerò nunciatũ est Gręcorũ regi, Niceam obsideri, & oppidanos, nisi properè auxilium mittatur, ad barbarum defecturos: conscribit exercitum, & regni curæ se immiscens, uidebatur non neglecturus Niceam, uerùm fortiter defensurus, non tam barbari odio stimulatus, quàm solicitus ne tantam urbem amitteret. Hic igitur, quemadmodum & alij multi fecerunt, regiam dignitatem aspernatus est, quamuis Niceam de manu hostium sese uindicaturum adfirmaret: uerùm Grœcos aduersus auum incitans, rerum nouarum auidus, Michaelem Mysiorum ducem in belli societatem recipiens, cum ipso affinitatem iunxit, in matrimonium ei collocans suam sororem, cum iam antè duxisset sororem Tryballorum regis. Hinc ira percitus Tryballus, arma arripit, habens secum Michaelis † patruelem Alexandrum. Victo igitur Michaele, ne sineret contumeliam sibi à Michaele factam abire inultam, Alexandrum Michaelis † patruelem regno præfecit. Cum autem & in Græcos eius contumeliæ culpam transferret, etiam hos bello uexauit: oppidulis' que aliquot captis, exercitum domum abduxit. Tandem fœdera pepigerunt, quibus tenebatur, ut inter se & amici & hospites in posterum essent. Post hæc ad regem Grœcorum fama perlatum est sanis constanti, Orchanem incursionem fecisse in Bithyniæ regionem: captisque mancipijs plurimis, obsidione Niceam cinxisse, murumque eius hostili animo quatere. Rex itaq; Græcorũ cõparato exercitu in Asiam transiectus, obsidione circumuẽris auxiliares porrigere nitebatur manus. Quod ut primùm rumore ad Orchanem perlatum est, instructo agmine Grœcis obuiam procedit. Cum autem uenisset Philocrinam, offendit regem Grœcorum sibi castris fixis morantem. Nec mora, prælium committitur: in quo rex accepto in pedem uulnere, reliquique Grœci non pauci uulneribus confecti, statuerunt intrare Philocrinam, ut uulnerati lassi' que paululum reficerentur. Nec tamen citra pugnam eó uenire quiuerunt. Barbari enim eos circumuentos à tergo adorti, acerrimè instantes magna clade affecerunt: reliquos in urbẽ fugatos, obsidione premebãt. Vrbs ergo illa cum foret maritima, & obsidione non posset in potestatem hostium redigi, Orchanes ab ea discedens, copias suas Niceam reduxit. quam cũ obsidione aliquãdiu adflixisset, tandem pactionib. in deditionẽ accipit. In hunc modũ Orchanes Nicea potit' est. Bellũ deinde Philadelphiã uertit, quã acerrimè ab auxiliarib. defensam sui iuris facere nequiunt. Sub idẽ tẽpus cũ tratus esset quibusdã in Asia dęgẽtib. satrapis, quosdã eorũ sibi associans, reliquos debellauit. Tẽpore deinde multo interiecto, Cantacuzeni Gręcorũ regis filiã uxorẽ ducit. Quę affinitas ubi intercesit, pax inter Grœcos & Turcos facta est: belloq; Phrygiæ satrapas, cũ discordia intercessisset, persequebat. Andronicus Gręcorũ rex cũ moreret, reliquit filiũ natũ annos duodecim: tutoremq;

Otomani mort. 1110.

ORCHANES rex II

Fratrũ Turcorum discordia.

Nicæa oppugnata.

Philocrina opp.

Nicæa deditio.

Græcorum imp. affinitas cum Turco.

flumen, Pogdano tribuit, uiro bono, & rei militaris peritissimo. Regionem quæ à Pherris excurrit ad Istrũ, † Chrati & Vngleſi fratribus cõcesit, quorũ alter regius pocillator, alter equorũ regiorũ curator erat. Regionem Istro adiacentem nactus est, contribuente rege, Bulcus Eleazarus, Pranci filius. Trica & Castoria obuenere Nicolao Zupano. Aetolia decreta est Prialupi. Ochridem & regionem Prilis bæam dictam, Pladicę uiro haudignobili regendam dedit. Commemoratos modò uiros accepimus Europæ regionibus præfectos esse à rege Stepano: qui ubi exhalauit animam, singuli suas regiones, quas ſ uuo gubernandas acceperant, retinuere: fœderibusq; inter seſe ictis, à se mutuò bello abstinuerunt. Græcis uerò, ut cuique opportunũ erat, admodum bellicis armis molesti erant. Michaelem Mysiorum ducem, qui imperauit locis Istro subiectis, & regni sui sedẽ Trinabi constituit, Stepano antiquiorem extitisse audiui: præterea Bulgaros, quos Mysios uocamus, ibi sedes tenuisse accepi: Seruios autẽ siue Sorabros & Tryballos ſ se discretos, tandem ad istud nomen emersisse. Vtraq; ista genera hominum cum diuersa sint, non ad unum referenda sunt. Vt autem singuli isti populi regno suo ſ barbaris sint exacti, ipsiq; prorsus interciderint, in sequentib. exponet. Sulaimanes cum Chersonesi urbes, præter Callipolim, subegisset omnes, profectus est cum exercitu aduersus Thraciam, ut & hanc suam faceret. Cum autem pacem fecisset cum Græcis, expeditionẽ suscepit contra † Chratem & Vngleſem Tryballorum duces, qui Græcis admodum intolerandi erant, feroces & bellicosi. Qui ubi resciuerunt Sulaimanem processisse in Europam, regionem ipsorum in Græcia sitam uastare, prędasq; nemini parcentem confertum agere, copias & ipsi suas aduersus Turcos duxerunt: confertisq; manibus, uictores prælio abierunt, plurimis prima coitione interfectis. Deinde certiores redditi, Turcorum res usque augeri, sibique tandem intolerabiles fore, cum plurimi Turci usque ex Asia ad Sulaimanem concurrãt, Europæasq; urbes obsidione urgeãt, his excitati, uterque in mediterranea Thraciæ pergit, & copias parat. Vngleſes à Pherris, ubi regia erat, in Turcos progreditur. Chrates aũt, prędicti frater, copijs plurimis cõtractis, ad fratrẽ per mediterranea Thraciæ cõmeat, cõmuni consilio iunctisq; uiribus bellũ Turcis illaturi. Sub idem tempus Sulaimanes oppidulum oppugnabat ad Tęnarum fluuiũ situm, distãs à † Callipoli stadijs circiter septuaginta, plurimis tentorijs, quę eò aduexerat, per circuitum fixis, in quib. Scythæ Turciq;, quotquot pastoralem uitam sequũtur, & suauissimè degũt: assidensq; urbi, intẽtus oppugnationi insistebat: & studio expugnandę urbis adstrictus, accipit hostiũ aduentũ. Deligit igitur ex suis octingentos uiros, nocturnisq; tenebris prima aurora ad hostium castra peruenit. Eos deprehẽdit nec solitas uigilias obeuntes, laxatisq; custodijs affusos Tęnaro fluuio prębenti aquam potu quidẽ † pessimam, eandem uerò & salubernimam. Aestatis tempus erat, quo nec arma, nec equos perinde curabãt, putantes se planissime ab hostiũ incursionib. securos & tutos. Hos nec opinantes, & in Cermiani regione in luxuriam effusos, altaq; quiete sopitos, Sulaimanes stipatus octingentis militib. delectis adorit: cędemq; maximam, impigrè obuios mactãdo, hostiũ fecit. Multi in flumen fuga prępropera delati, dubij quõnam se uerterent, ibi inter cunctandi moras occubuerũt. In hoc prælio desideratus est Vngleſes: etiam Chrates occisus est. Vt aũt hic interierit, ignoratur. Hunc eius propinqui qui eum sanguine contingebant, aliquãdiu post prælium istud uixisse crediderẽ. Sulaimanes uictoria illa insigni & illustri clarus, facilè tandẽ etiam oppidulũ, quod obsederat, suo imperio adjecit. Exercitus quoque Oreſtiadi, quam Hadrianopolim appellant, admouit. Circumsedit & Peridmetum infestis exercitibus: aggressusq; murum, cœptis non succedebat. Cum aũt ibi hæreret intentus obsidioni urbis Sulaimanes, ferunt adoleſcentem quendam clim solitum egredi urbe per rimam quandã muri, ad demetendum frumentum. Deinde frumento onustus, per eundem locum in urbem remeabat. Cumq; hoc frequenter faceret, tandem uisus est à milite quodam Turco, ibi stipendia faciente. Turcus autem animaduertens, qua mun parte intrare adoleſcens solitus erat, à tergo eum sequutus est, tentaturus si per eam rimam in urbem sibi patẽret aditus. Vrbem itaque ingreſſus est. quo facto, redijt in castra ad Sulaimanem, actaque edocet. Sulaimanes igitur eductis in aciem copijs, ad urbem accesit. in quam cum irrepsisset, duce Turco, qui rimã inuenerat muri, illicò eius dominium nactus est. Postea promotis castris † Philopolim obsidet: quæ tandem pactionibus in eius fidem traditur. Ferunt, hunc regem habuisse uirum rei militaris perquam gnarum, quo nullus fuerit superior incursionibus faciendis, bellisq; gerundis. Præterea aiunt, ad tantam potentiam eum hac ex causa uenisse, quòd summa celeritate in rebus gerendis uteretur. Sulaimanes morbo implicatus est. hinc festinabat in Asiam. morbo tandem ingraueſcente, moritur. Moriens præcepit suis, ut corpus sepelirent in Chersoneſi Isthmo, ubi antea contigerat filiũ suũ fato fungi: & magnificę sepultura tradi ordinauit, & reditus sacerdotibus q eò loci erãt, ut celebrarẽt nocturnos ludos ad sepulchrũ, seq; filij sepulturæ iungi uoluit. Cum iam animã efflasset, Orchanis filius Amurata, Sulaimanis frater, re cognita, peregrinos & reliquos Ianuarũ milites assumens, in Euro-

Al. Chrali.
Al. optimã.
Bulgarorũ clades.
Oreſtias, quæ & Adrianopolis, obsessa & capta.
Al. Philippopolim.
AMVRATES prior IIII. rex. anno 1350.

Turcobum. Bulgari. Myſi.
Al. Chralẽ, & sic deinceps.
Bulgari Turcos nuncint.
Al. Hadrianopoli.

dronici filium in Macedoniam abductũ communi assensu applausuq; regem designãt. Inito regno, Cantacuzenum in Nazarẽorum siue monachorum ordinem transtulit, quem mutato nomine Matthæũ appellauit. Huius senior filius, quẽ pater Græcis regem destinarat, in Rhodum nauigat, petiturus à sacerdote summo, quem Magnum magistrum uocant, qui insulam regebat, auxilium, quo adiutus recuperaret amissum regnum. Multis autem nequicquam pertentatis, quibus in suas partes sacerdotem pelliceret, ut spem auxilij affulgere uidit nullam, ad fratrem suum iuniorem Emanuelẽ in Peloponnesum Spartæ ducem iter flectit: apud quem uitæ consuetudinem & necessaria habuit. Ioannes autem cum Amurate in Europam transgresso societatem contraxit, filioq; suo Andronico Mysiorum regis filiam uxorem dat: ex qua duos sustulit filios. Andronicus quidem natu maximus, Demetrius uerò & Emanuel natu minores erant. Theodorus autem sequebatur Amuratem, quocunq; bellum auertisset. Reliqui, quos modò diximus, uectigales & stipendiarij erant Amuratis, ipsumq; comitari cogebantur, contra quoscunq; expeditionẽ suscepisset. His ita cõpositis, exercitum contra Dragasem Zarci ducẽ mouit, regionémque iuxta flumen Axium domuit, sibiq; tributariam belliq; sociam effecit. Ducem quoque in potestatem accepit, quem sub se stipendia facere iussit, equitum impetrata manu non modica. His præclarè gestis, etiã Pogdanum eò loci regnantem debellauit: quem sub se merere cum exercitu, quem habuerat, uoluit. Amurates autem per omnia imitatus æquitatem Cyri Cambysis filij, maxima modestia & liberalitate tractabat duces Tryballorum, & Mysiorum, Græcorumq;, qui in suam potestatem concesserant. Cum moratus esset longo tempore in Europa bello adstrictus, nunciat, suos in Asia præfectos conturatione facta Asianos solicitare ad defectionem, plurimamq; regionem iam ab Amurate auertisse: conscriptisq; exercitibus, Asiæ statum quàm maximè conturbare, oppida quædam capientes, quædam uerò oppugnantes non cessare. Quamprimùm hæc certò accepit, transitum in Asiam paratis suosque ita instruit, ut hostes quàm potentissimè contundere & profligare posset. Cum hos deprehendisset in Mysia castra collocasse, copijs in aciem eductis, tale excogitauit, ut qui esset summa rei militaris scientia præditus, stratagema. Dicitur enim, cum æstatis esset tempus feruidissimum, Etesias uentos ab occidente spirare. Ibi autem suorum ordines ita disposuit, ut uentum à tergo haberent præliantes. Hinc princeps prælium iniibat, ubi hostium acies erat confertissima, ita truens, & quàm fortissimè pugnans. Cum autem prælium utrinque æquo Marte ferueret, ipse in editiorem tumulum conscendens, uoce quàm potuit maxima suos in hunc modum allocutus est: O' commilitones mei, filij dilectissimi, non subit animos, quanta pericula in Europa multorum annorum durissima militia perpessi sitis? Quid ceditis? an nescitis omnia in uestra fore potestate, illis superatis? Agite igitur, promptus animis me sequamini. Quòd si cunctati fueritis, hostes nos uincent. Hæc loquutus, admisit equum in hostem, & in confertissimos hostium cuneos se conicit, acerrimè prælians: confestim'que, ut prædixerat, uentus exortus est, & in hostium faciem se fudit. Hinc cum mutua hortatione aduersum hostes procederent, maximoq; impetu eos adorirentur, primùm eos in fugam coniecerunt, & insequentes plurimos trucidarunt. Fertur, maximam exercitus sui partem ibi intercidisse. Hostes autem fuga sibi consulentes, singuli ad sua dispersi sunt. Hinc cum legatos misissent ad Amuratem, petitum pacem, haud passi sunt repulsam. Hac tamen conditione pax data est, ut se, quócunque exercitus mouisset, impigrè sequerentur. Vt autem pax cum Turcis in Asia facta est, etiam res in Europa interturbatæ sunt. Sauzes natu maximus filiorũ Amuratis in Europa relictus est, ut eam defenderet: & si qua seditio coorta esset, aut periculi quid ingrueret, curaret ut Europæ res in tuto collocarentur. Hic seditionem excitauit, concilians Græcorum nobilium in Europa animos. Cum uenisset colloquendi gratia ad Græcorum regis filium seniorem Andronicum, cui Byzantium regnique curam mandarat pater, cum proficisceretur cum Amurate in Asiam aduersus duces isthic seditiosos, tandem eò deducti sunt, ut uterque à patre deficeret suo, paternúmque regnum teneret, eundémque & hostem & amicum ducerent, quem alter iussisset: præterea si quid ingrueret, alter alteri auxilio esse ne cunctaretur. Hæc cum ipsis uisa essent, quo maioribus animis obseruarentur, maioreq; hde colerent, iurisiurãdi religio utrinque interposita est. quibus expeditis, quàm commodissimè ex aperto præparabantur obsistere Amurati, si in Europam transire conaretur. Vbi de istis certior factus est Amurates, aduocato Ioanne rege Byzantij, huiusce modi exorsus est orationem:

Rhodus.

Ioannes Imp. Constant.

Græci Turcis militant.

Stratagema.

Turcorũ insestissimum bellum.

Turcorum clades.

Coniuratio filiorum in parentes.

Amuratis ad Græc. Imperatio.

Rex Græcorum, mihi nuper à fide dignissimis in Europa nunciatũ est, Sauzẽ filiũ meũ à filio tuo coactum instituere, ad extremã me deuoluere miseriã. qua ratione igit̃ fieri posset, ut incõsenjs uobis ad tantã deuenerint demennã, ut non solũ meus filius tam impia aggrediat, uerùm tuus accedat auxiliator & adiutor? Absq; tuo consilio hæc parari, quo pacto cogitare possum? Verùm si pœnas exegeris de filio tuo, quas ego dictauero, certò sciam, te inscio & inuito ista cõtigisse. Sin aũt

alia

tumeliosius illum tractabant, quàm fieri par erat, uiro maximè infensi) quapropter animo agitabat quàm ocyssimè mari contendere ad patrem. Pater autem misso nuncio cum edixisset, ut aliò quàm ad se diuerteret, quasi eum non amplius excipere auderet Amuratis metu: statuit ire ad Amuratē, hunc̄p supplicijs fatigare, ut sibi admissorum impunitatem concedat. Amurates cognito filium regis ad se uenire, eius admodū gaudsus est generosa indole. Cui cum processisset, ut antea consueuerat, obiam, primò eum alloquutus est. Deinde paulisper silentiū tenentem, cum eum reprehendisset, renidenti ore sic loquutum esse accepimus: O fili regis, iurè quidē conuinceris, quòd regioni nostræ, antea uestræ, insidiatus sis: & quæcunque feceris, iustè te fecisse compertum habeo. Nunc autem eum tibi præteritorum ueniam impertiar, ea ue deinceps talia aduersus me meūmque regnum coneris. Mihi enim, & huius rei curatori DEO satis declarasti, te pessimum esse factum. Itaque ubi melior nunc factus fueris, etiā res Europę sub uobis melius sunt habiturę. At ego, inquit ille, sciens DEVM omnia quàm optimè agere, ad te ueni tot criminibus irretitus, rogaturus ueniam eorū quæ in te regnumq; impiè cōmisi. His dictis, ueniam dedit Amurates: & ad patrē suum eum remittens, iussit ut filiū cum bona gratia susciperet. Qui imperata faciēs, filiū illico admittebat Byzantium. Charatines occupata Therma, & defectorib. in seruitutem redactis, plurimū gloriæ inuenit apud Amuratem: cum anteà multum, nunc plurimum apud eum polleret. Extant enim huius Charatinis plurima memoratu digna, ut qui Amurati optima suggesserit consilia: & pleraque egregia opera in Asia Europaq; facta, huius ex industria prouenêre. Extant uiri huius sermones quidam memoratu dignissimi, quos cum rege habuisse fertur, contendens cum eo super illis quæ ad prudentiam teiq; militaris scientiam attinent. Nam eum interrogationem instituentem, dixisse memorant: Rex Amurates, quo pacto res bellicæ administrandæ sunt, ut eo, quod desideras tuis copijs efficiaris? Regem aiunt respondisse: Si singulis occasionibus, ne aufugiant, diligenter fuero intentus: præterea, si plurimis beneficijs militum animos mihi deuinxero. Charatinē subiecisse audio: At qua ratione occasiones non omiseris, præterea scopum tuæ militiæ attigeris? Regem intulisse: Si animo diligenter uerisimilia quę ad scopum spectant, pensitauerim: & in istis quæ ad scopum faciunt, non aberrauero. Hinc tradunt, Charatinem in maximū effusum cachinnum, dixisse: Rex Amurates, plurima sapientia te instructum esse eemo. At quo pacto uerisimilia diligenter animo expendas, nisi præsens utraque experimentis cognoueris, quæ fieri, quæque non fieri oporteat? hæc in consultatione ut respuas, illa ut maxima cura deligas. Ista ubi præcesserint, significat etiam requiri celeritatem, quæ plurimum momenti ad res præclarè gerendas habet, ut nihil magis ducem quàm celeritatem & indefessam curam in agendo & consultando sectari oporteat. Præsens esse ne negligat, ubicunque sua præsentia opus fuerit. Talia cum inter se conferrent sermocinantes, pronunciarunt sententias, quantum pertinere uidetur ad res gerendas, nequaquam inutiles. Amurates quocunq; mouisset exercitus, statim metus aduersarijs obortebatur. Hinc̄ que accuratè loca sua munichat. Vsus est opera Charatinis, uiri optimi, qui in omnibus quæcunque rex facere aggrediebatur, operam suam locauit in defessam, regiq; maxima necessitudine deuinctus fuit. Adiutus ab isto uiro, non modica fecit, quæ tendebāt ad subiugandum sibi Europæ imperium. Tot sibi subegit gentes, tot in Europa duces stipendium pendentes: præterea Græcorum gentes, quæ eogebantur, quocunque terrarum duxisset, Amuratem militantem subsequi. Emanuele præ omnibus Græcis plurimùm delectabatur. In Amuratis potestatem deuenit tex Mysiorum Drageses, Zarci filius: nec non Pogdanus, qui Rhodopen imperio tenebat. Accesserе etiam in dinionem & alij Europæi duces, Tryballorum uidelicet, Græcorum, & Albanorum. His omnibus imperio suo admotis, etiam Asianis ducibus stipatus, deinceps quoslibet bello lacessere statuit. Græci quo pacto ex regno in seruitutem ceciderint, iam antè explanauimus. Prædicta nunc breuiter in memoriam reuocare iuuat. Ioannes ad regni gubernacula euectus, Cantacuzenum, anteccssorem suum, Nazarænum siue monachum fieri compulit. Deinde cum animaduerteret res Turcorum incredibili augeri successu, nauigauit in Italiam. Primò adijt Venetos, oraturus auxilium. Vbi cum parum auxilij esset consequutus, accepta à fœneratoribus magna pecuniæ ui, decreuit ad Galliæ abire regem. Nec omisit reliquos occidentis Principes, quos omnes quam maximè solicitabat ad auxilium ferendum. Cum uenisset ad Gallorum † regem, etiam huius res bello & seditione agitari cernit, & admodum aduersa uti fortuna. Nec interim quicquam auxilij in Italia tulit. Reditum maturans, cum uenisset Venetias, non potuit usuras eius sortis exoluere, quam à fœneratoribus mutuò acceperat. Profecturus inde in Galatiam, retentus est à Venetis, non sinentibus eum pedem usquam ferre, donec satis fecisset creditoribus. His rebus anxius, misit Byzantium ad Andronicum filium, cui regnum commiserat, rogans ut pecuniam compararet, tam ex ecclesiasticis quàm ex reliquis regni thesauris: quam dein-

Therma occupata.

Charatinis cum Amurate colloquiū.

Principes Amurati diffidentes.

Caloianus Italiā adit.

† Is erat Carolus VI. Anno Christi 1402.

Venetorum insolentia in Ioannem.

autem regio more sepeliuerunt in Cosobo campo. Mortuus est, cum regno præfuisset annis quinquaginta septem. Vitæq; exitum habuit, interfectus à Tryballo: non qui regē decebat talem, qui tot annis bella gessisset, multaq; & præclara opera fecisset: præterea qui magna bella in Europa Asiaq; numero triginta septem confecisset, tali usus & uirtute fortunaq;, ut in nullo victus succubuisset. Adhęc magnam potentiam, regionemq; plurimam in utraq; continente sibi parauit, cum ad multam iam processisset ætatem. Nunquā cupidine rerum, sed rabie trahebatur ad prælium, nec unquam cruore saturari potuit. Quando ocium ab hoste erat, uenationi indulgebat. Studijs & tranquillitati se nunquā dabat: uerùm cum nullus foret hostis, uenationi incumbebat, cuius peritia antecessores suos longè excellebat. Diligentiam & celeritatem in rebus gerendis nō minorem senex, quàm iuuenis, ostendebat. Prompti rudine & alacritate indefessa plurimos illustres duces & reges in rebus gerendis anteibat. Omnia sic aggrediebatur, ut nihil eorum quæ ne cessaria forent, negligentius omitteret. Maiorem hominum cædem fecit, quàm omnes sui antessores. Subditos maxima regebat sermonum æquitate, & comitate. Ducum filijs conuersabatur quàm moderatissimè. Expeditissimus fuit ad hoc notandum & compellandum uirum quemlibet. Maxima ui præditus fuit ad cohortandos militum animos, si prælium ineundum fuerat. maxima erat eius in rebus gerendis uehementia, adeò ut semper, quando manus consererentur, ubiq; præstò esset. Aspectu non toruus, uerùm mitis erat, sermoneq; blandidissimus. Peccanti nullam delictorum concedebat impunitatē: uerùm eum meritis subijciebat pœnis. Sermonis erat parcissimus. Confirmasse fertur pt æ reliquis generis sui regibus iusiurandum. Hinc cum plurimi contra ipsum audacissimè insurgerent, existimabant se nihil periculi accepturos: quod tamen, cognita eius potentia, secus accidit. Eum qui se magnificè efferebat, & ob id contumacius resisteret, præterea eum qui aliquid in ipsum deliquisset, nequaquam lætitia ebrium dimisit. Cum foret suis uel maximè metuendus, attamen certum est eum plus fauoris, quàm reliquos duces omnes, apud suos obtinuisse. Ne quis igitur sibi persuadeat, quod hic uir, si armis appentus fuisset à † Temire, pessimè istud bellum administrasset. Pugnasset etenim fortiter. Et si nō victor, nec tamen victus isto ex prælio excessisset. Pugnæ enim locum elegisset opportunum, in quo non facilè uinci potuisset. Temiris autem exercitum hostiliter accedentem, ut ferro, ubicunque occasio se dedisset, decerneret, grauissima clade affecisset. Defuncto Amurate, Orchanis filio, regij satrapæ, qui Ianuis prærant, Paiaziten, Amuratis filium, in imperio magno consensu collocant.

Amuratis mores.

Al. Tamerlanes.

LIBER SECVNDVS.

POSTQVAM mortem obijt Amurates Orchanis filius, peremptus à uiro Tryballo, statim satrapæ, qui regebant Ianuas regis, Paiazitem Amuratis filium iuniorem, pronunciant regem. Hic ubi primùm in regno est positus, accersiuit Iagupen (nostri Solimannum uocant) fratrem, quasi uocarctur à patre Amurate: ad quem, quocunque tempore uocabat, promptissimè ad Ianuas (sic Aulam Turci uocant) accedere consueuerat. Rerum itaque omnium quæ parabantur ignarus, in Ianuas uocatus uenire haud supersedit. Venienti Paiazites manus uiolentas inijci, atque necari iubet fratrem. At interfectus est secundum eum morem, quem Turcorum reges in trucidandis fratribus obseruare solent. Haud enim ferro obtruncatus, uerùm laqueo præfocatus est, quemadmodum tenet regum illorum consuetudo. Rex cum in hunc modum fratrem perdidisset, regnumq; sibi stabiliuisset, illicò copias in aciem eduxit: commissoq; prælio, Tryballos in fugam coiecit. Isto in prælio quàm longissimè ab exercitu in hostes euectus est. Turci enim fugatis hostibus, insequuti sunt fortissimè: Tryballosq;, quos equitandi peritia antecedebant, necidederunt. Nam equi Turcorum multo præstantiores erant equis Tryballorum: proinde fugientes facilè indipiscebantur. Si Græcis fides habenda est, dicemus ea quæ modò tradidimus, isto pacto contigisse. Turcorum autem alia super his est sententia. Nam perhibent, istam victoriam non adscribendā esse Paiazitī, uerùm Amurati, cuius ductu prælijū istud sit factum: eademq; victoria euenerit, cum ipse Eleazarum Tryballorum ducem in ea pugna trucidauerit. Turci in hunc modum, quantum ad istud prælium attinet, sentiūt. At ego coniecturam facere nequeo, quomodo in acie, breui admodum tempore interiecto, fratrē necauerit, & demde in prælium illicò redierit. Pręterea dubito, quomodo Tryballus arripuerit hastam, regemq; nisus sit perdere, nullo prohibēte. Verùm cuiliber suum sit hac de re liberum iudicium.

PAIAZITES primus V. huius. Anno 1379.

Iagupes à fratre cæsus.

Bulgari uicti.

Anno 1376.

Postquam Paiazites regni gubernacula suscepit, uictoriamq; illustrem deuictis hostibus est adeptus, nec paucis interim suorum amissis, insuper Tryballorum ducem in acie peremit, non socordiæ se corrumpendum dedit, uerùm prædabundus uniuersam peragrauit Tryballorum regionem. Captisq; mancipijs plurimis, regno suo eam formam indixit, quæ sibi optima & commodissima indebatur. Græcos sibi fœdere iunxit. Pace cum

Scenderis Armen. rex, qui & Alexander.

legibus optimis quæ fuit fundata. Postea bellum intulit Paiazites Scenderi Armeniorum regi. Præterea Ertzicam Armeniorum regni sedem, & Lamacham, sic appellatum oppidulum, bello petijt. Scenderem hunc tradunt barbarorum Asiam incolentium fuisse multo fortissimum, nec ullo mortalium extitisse rei militaris scientia corporisque robore & audacia inferiorem. Itaque cum quondam ab Assyrijs bello lacessereture, plerunque præclara militaris uirtutis facinora perpetrauit, hostèsque semper pauca manu fudit. Hunc Scenderem cum filio uxor, quam odio prosequebatur, cõprehendens, interemit, ipsa'que ad regni gubernacula euasit. Contra Scenderem igitur Paiazites arma mouens, Ertzicam expugnauit, filiúmque Scenderis uinctum in custodiam

Tzapnidas à Turc. subacti.

dedit. Postea cum Tzapnidas domuisset, qui Colchidis loca usque ad Amastrum urbem tenent, bellum contra Caraiucem & Leucamnam, Samachiæ ducem, uertit: quem obuiam procedentem cum exercitu, prælio uicit, Samachiámque urbem oppugnare cœpit. Vrbis autem istius oppugnatio cum parum succederet, abductis copijs, domum reuersus est. Hinc bellum indixit reliquis qui in Asia erant ducibus, Aedini, Sarchani, Mendesiæ, Tecoi, & Metini: imperióque eos expulit, expulsorúmque regnum occupauit. Hi, cum forent suis sedibus pulsi, iter instituerunt Susam, ad regem

Al. Tamerlanem.

† Temirem. Vt autem, præter Caramanum, cognomine Alosurium, & Turgetum Phrygiæ ducem, uenerint in conspectum regis, infrà dicetur. Hi namque affinitatem iungentes cum Paiazite, pacem consequuti sunt. Reliqui, exceptis istis duobus, duces regnis suis exacti ascenderunt Samarchandam, quæ Temiris regia extitit. Sarchanem, qui tutabatur maritimam Ioniæ regionem & Mendesiam, Calamis nepotes, Tecoénque, qui regebat Madian, affirmamus fuisse nepotes & posteros septem illorum ducum Otomani, qui coniunctis uiribus communibúsque consilijs Asiæ imperium acquisiuerunt: quos Aladinæ regis ministros quoque fuisse constat. Metines autem & Aedines unde regnum nacti sint, explorare nequeo. Aedinem attamen solum memorant à Colophone usque ad Cariam regioni se extendenti imperitasse. Turcos quidem genere & esse & dici, certò scio, quotquot sub Turgaturijs, sub Caramano, sub Matine, & Aedine degunt. Súbacta ea Cappadociæ regione, quæ est sub Caraisuphe, nec non illa quam Homuris filij regebant, præterea in ditionem accepta maxima Phrygiæ parte, bellum promouit contra Ertzicam, Armeniorum regiam: & contra Scenderem, qui ea loca longè latéque usquead Euphratem tenebat: addita non modica Colchidis parte, quam bello in ditionem redegerat. Hæc quidem effecit, cum foret in Asia, magnáque uirtutis in conspectum daret opera. Postea transiens in Europam, exercitibus immissis in Macedoniam & quæ spectat Ionium, Albanorum accolarum regionem populabatur. Captis quibusdam Albanorum oppidulis, contra Illyrios arma tulit: uastatáque Illyriorum regione, opes eorum diripuit, & in suum emolumentum conuertit. His peractis, expeditionem suscipit contra Peloponnesum, rumore prius sparso, quasi bello esset petiturus Phocidem, & Thessaliam subacturus, ut sibi ad res gerendas foret idonea. Episcopus autem Phocensium inuitabat eum, ostentans regionem uenationibus commodissimam, habentem prata quæ præberent infinitam gruum multitudinem: præterea campos ad equitatum natura quàm pulcherrimè instructos. Ista quidem expeditio uerbis in hunc modum parabatur, reuera tamen bellum indicebatur Thessaliæ: ducibúsque, qui ibi agebant, nomine * Cernæis, & uxori Deluis, Delphorum ducis, † Trudeludæ. Post hæc quasi in Peloponnesum irrupturus, cum elegisset belli ducem Theodorum, Ioannis filium, bellum strenuè gerebat. Profectus in Thessaliam, sui iuris fecit Domaciam, cum eam deseruisset, qui in ea erat, dux * Cernæus. Hinc Pharsalicorum urbem in ditionem accepit, quæ & ipsa à † Cernæis regebatur. Deinde, cum longius processisset, Zetunim urbem Thermopylarum, & Patras sitas in planicie, quæ est in radicibus montis Locrensium, in potestatem redegit. Præterea alia oppidula non pauca istius regionis, pactionibus in fidem recepit. † Deluis Delphorum ducis uxor, habens filiam tam nubilem, uiróque desponsatam, ut intellexit aduersum sese cum exercitu pergere regem, cum filia, muneribúsque quàm potuit acceptis maximis, regi obuiam processit. qui filiam lubens assumpsit, eámque simul cum matre suis moribus nitibúsque uiuere permisit: regioni autem, quæ in ditionem concesserat, ducem præfecit. Fama est, istam mulierem amauisse sacerdotem quendam nomine Stratem: & ad maiorem impudentiam progressam, imperium sacerdoti commisisse, plurimósque Delphorum incolas obtruncasse. Hinc delata est Episcopo Delphorum apud regem, quasi ipsa sola regat tantam regionem, intolerandisque iniurijs afficiat ciues, utterim adulterio à sacerdote polluta. His excitatus rex, bellum ijs intulit. Feruntur & alia quædam de isto sacerdote, qui stupri consuetudinem cum illa muliere habuit, uidelicet quòd etiam cum alijs de-

Episcopi prodito.

Al. Epicerueit. al. Cerueijs, & uxori, Dona Alous de Daules, Delphorũ Ducis, Trudeludæ.

† Turdita oi.

• Cerueius †Cerueio.

† Doulos. Trudeludis Hospam uidua uxor placet.

Germanis, aut Polonis, aut ab alijs gentibus finitimis. Romanos moribus armorúmque cultu referunt: cæterùm sequuntur victus rationem intemperantiorem, quemadmodum Germani & Galli. Religionem sectantur Romanorum. Hoc hominum genus eximiæ fortitudinis est: mirúmque dictu, quanta audacia & animositate bella gerant. Creant de sua gente quendam de numero principum, qui reliquorum primus in regiam ascēderit: eúmque †œconomum siue procuratorem, aut administratorem, nec principem, nominant. Lingua utuntur quasi peculiari, quæ nihil commercij cum lingua Germanorum & Boemorum *Pomanorúmque habere deprehenditur. Quidam tradunt, eos antiquitùs Getas extitisse: sedésque habuisse, quas insederint, sub monte Hæmo. Tandémque pulsos à Scythis, concessisse in eam regionem quam nunc tenent. Quidam putant eos quondam Dacos fuisse. Ego autem, quænam ipsorum origo sit, dicere non possum. Præterea cum sibi dederint istud nomen, ut Pannones uocentur, sic'que appellentur ab Italis, non decorum fore ratus sum, si aliud ijs imposuero nomē. Regia eorū est Buda, urbs florentissima, Istro adiacens. Sigismundum autem Germanorum Imperatorem agentem † Viennæ uocantes Pannones, declarauerunt regem: eique tradiderunt regnum uniuersum, & quæ ad regni curam pertinent, ut omnia sic ordinaret, quemadmodum putaret ea fore commodissima. Hic, ut primùm regium honorem inijt, legatos misit ad Romanum pontificem, iam antè sibi familiarem, & necessitudine deuinctum, rogans ut suum consensum præstaret, quo Romanorum declararetur Imperator. Imperatoriam dignitatem Romani pontifices primò contribuêre Galliarum regibus, propter hostes ex Libya in Iberiam transiectos fortitèr cæsos, & ob Iberiam à barbaricis incursionibus liberatam. Postmodum eligendi Romanum Imperatorem potestas translata est à pontifice ad Germanos. Sigismundus, cum eam dignitatem se daturum respondisset Pontifex, accersitus & uocatus est à Pontifice, ut imperatoriam dignitatem acciperet. Sigismundus Romam proficiscens, iter faciebat per Venetorum regionem. Hi, ut primùm nunciatum est Sigismundum per ipsorum regionem transitum facere, miserunt nuncium, qui moneret ut ipsorum regione excederet. Hic nuncio Venetorum parère neglexit, nisi cerneret eos reipsa transitum prohibituros. Veneti igitur congregato exercitu, uim facere parabant Sigismundo, nisi confestim sua discessisset regione. Vt cognouit Veneros id moliri, copias in aciem eduxit, & cum Venetorum exercitu prælium commisit. Amisit autem in eo prælio non modicam exercitus partem: ipse'que in fugam compulsus, ægrè, quo minus caperetur, fuga euasit. Cum iam planissimè desperaret se posse per Venetorum regionem adire Romam, iter flectit in superiorem Germaniam, peruenit'que ad Liguriæ siue Mediolani principem. Hinc itet Romam instituit: quò quum uenisset, Imperator à Pontifice maximo consalutatus est. Postea togauit Pontificem maximum auxilium, quo adiutus, expeditionem contra barbaros susceptam conficere posset. Flagitabat autem pecuniam, utrósque. Pontifex legatione missa ad Gallorum regem, Burgundiæque Ducem, effecit ut sibi darentur octo millia militum: belli autem ducem, accepit Burgundiæ Ducis fratrem. Sigismundus quoque se ad bellum parabat, conscribens exercitum ex Germanis, quoscunque potuit mercede conducens. Cum iam ad bellum satis foret instructus, assumptisq; Pannonibus & Dacis, (qui & Valachi) qui itinera monstrarent, rectàque per Istrum contra Paiazitem copias duxit. Legatos quoque misit, consulente id Pontifice maximo, ad Hispanorum Italorúmque Principes, petens ad istam expeditionem milites, & pecuniam. Pontifex quoque milites misit, & pecuniam suppeditauit. Paiazites, quamprimùm didicit Sigismundum Romanorum Imperatorem magnis copijs stipatum, aduersum se pergere, accepto Europæ Asiæ'que exercitu, summa celeritate obuiam profectus est hosti usque ad Istrum: castráque communiuit ab Istro stadijs quasi quadraginta. Galli autem, ut sunt audaces, plerunque uerò imprudentes, cum cuperent uictoriam suam facere, arma capiunt, barbarósque aggrediuntur, quasi eos primo impetu domituri. Tandem cum prælium utrinque maxima uirtute ferueret, Galli fugam ineunt: incitatissimóque cursu cum agerentur ad suos, insequentibus Turcis, & Sigismundi militibus admixtis, atrox prælium coortum est. Cum acriter instarent Turci, etiam Pannones & Germani fugæ Gallorum se sociant. Festinantibus autem ijs Istrum transire, maxima pars exercitus flumine absumpta est. Facta est cædes magna Gallorum & Pannonum pereuntium. Dux Burgundionum, qui totius belli Imperator electus erat, ab hostibus captus est: capti sunt & alij Pannones, Gallique plurimi. At Sigismundus in maximum uitæ discrimen adductus, uix'que hostis manus, quo minus caperetur, effugiens, triremem, quę in flumine erat, conscendit, Byzantiumq; ad Græcorum regem nauigauit. Cum plurima cum isto rege disseruisset, & quæ uolebat expediuisset, domum reuersus est. Paiazites, Amuratis filius, Gallis Pannonibusq; fusis atque fugatis, regionem eorum

Pannonum mores.

†gubernatorem.

* fortè Polonorum.

Buda. De Sigismũdo Imp. non satis recté. †Znoymę.

Imp. eligẽdi ius ad Germanos translatum.

Sigismundi coronatio.

Burgundiæ dux fit cõsiliarius belli Imp.

Burgundionum temeritas.

Christianorum clades. 1395.

eri puisset, & iniurijs plurimis se obruisset. Pa
iazites indignatione inflammabatur contra
Græcorum regem. Indignationem hanc re-
gis augebat iustigando Ioannes Andronici
regis filius, qui præstò erat, & victum apud
Paiazitem habebat. Ferunt, quòd rex co-
natus sit eum interficere, cum colloqueretur
secum. Verùm cunctatus est. Nec ta-
men multo pòst illum interemit Halies Cha-
ratinis filius, qui ei admodum familiaris e-
rat, multisque opibus ab eo donatus. Con-
uenientes igitur in unum duces illi, cum ea
tempestate in Ianuis agerent, consilium i-
nibant non amplius redeundi in Ianuas.
Fædus contra Turc. Constantinus Zatci filius, Dragasis que frater, scientia militari facilè omnes excelle-
bat, nec ulli prudentia credebatur tum tem-
poris secundus. Is bello adortus Albanos &
Tryballos hostes, in ditionem accepit regio-
nem haud pœnitendam. Quo mortuo, Con-
stantinus frater regionem obtinuit, Ianuasq;
frequentare coactus est. Hic promittit Græ-
corum regi filiam se despõsurum, si rata man-
serint ea quæ super defectione conuenerint.
Pater Græc. imp. filio uxorem eripit. Duxerat iste Emanuel iam antè regis Col-
chorum (qui & Trapezuntis Imperator) fi-
liam uiduam, quæ fuerat Zetinis Turcorum
cuiusdam ducis uxor, forma supra modũ ue-
nusta. Quam cum Byzantiũ à Colchide ad-
duxisset, uidens eam pater forma præditam
excellenti, necnon alijs excellere quę in mu-
liere dicuntur bona, nõ dubitauit eam auferre filio, sibiq; connubio iungere. Erat autem
is adeò adflictus podagra, ut nec quidem erectus stare potuerit. Ferunt hunc insanientem
amore muliebri, plurima indecora commi-
sisse: delectatumq; psalterijs, harumq; con-
suetudine delinitum, curam decenter admi-
nistrandi regni negligenter omisisse. Post-
quam nupnæ, ut conuenerat, intercessissent,
duces ad defectionem adspirant, cum singu-
li, quantum possent, ad suam regionem dila-
berentur. Rex Græcorum fugiens Turco-
rum regem, quarto die à Pherris Byzantium
(ut perhibent) peruenit. Theodorus huius
frater uenit in Peloponnesum. Reliqui quo-
que, impetrato à rege cõmeatu, ad sua redie-
runt. Appetente deinde æstate, Byzantij rex
eũ se nõ conferret in Ianuas, nũciarcturq; Pa-
iaziti, ipsum nunquã deinceps in Ianuas assu-
turum, decreuit mittere Byzantium Haliem
Halis legatus ad imp. Charatinis filium, cui plurimũ fidebat. Huic
præcepit, ut iuberet Græcorum regem uenire in Ianuas: si renueret, renuenti ilicò bellũ
indiceret. Halies autem, cum appulisset Byzantium, publicè quæ habebat mandata, regi exponit: priuatim uerò regi consuluit in
colloquium admissus, ne Ianuas adiret. Ema-
nuel respondit, se imperata promptissimè fa-
cturum. sibi uitam non amplius suauem fo-
re, dicere, si offendisset regem: se breui in Ia-
nuas, iuxta præceptum regis, aduenturum.

Deinde abeunte Halie, cum iam constaret,
eum nequaquam reuersurum in Ianuas, ar-
ma aduersus eum arripuit, Byzantiumq; op-
pugnauit. Cum eò cum exercitu pergeret,
terram eorum singulasq; regiones grauissi-
ma uastitate afflixit: suburbanaq; omnia di-
ripuit. Vrbis oppugnatio cum parum succe-
deret, reuersus est domum: singulisq; annis
mittebat exercitus, peragebatq; longam il-
lam obsidionẽ, quæ decennio durauit. Hæc
obsidio plurimum damni Byzantijs inuexit,
plurimi namque fame necati sunt, plurimi
quoque defecerunt ad barbarum. Syllebria
in potestatem Paiazitis uenit. Huius moder-
ator erat Ioannes Andronici filius, qui fu-
giens Byzantio, ne incideret in patrui iras
Byzantium regentis, cum fuga neutiquam
sibi consulere posset, semetipsum patruo tra-
didit, ut eo ad suum uteretur arbitrium. Pa-
truus cum misit in Italiam: ubi cum impera-
ta exequutus esset, legatus ire iussus est ad
† Ianuenses, auxilium oraturus: quibus tamẽ
occultè nuncium miserat, ut Ioannem ad-
uenientem in uincula conijcerent, nec quò-
quam eum abire paterentur. Hic tandem in-
terlecto tempore, cum diu in carcere latuis-
set, erupit: carcereque liberatus, relicta Ita-
lia, contendit ad regem Paiazitem, eatem-
pestate Byzantium oppugnantem: à quo
amicè susceptus est, & exercitu armato, Syl-
lebriam pactionibus in ditionem accepit,
Ioannem que eidem rectorem dedit. Re-
uersus Byzantium, cum eam urbem ui ex-
pugnare non posset, fame eos debellandos
esse statuit. Vrbem eam certè cœpisset, nisi
† Temires nunciatus esset magna manu ad-
uersus ipsum aduentare. Quod quidem eo
tempore accidit, quando à Temire Paiazi-
tes captus, pleraque Asiani imperij amisit.
Paiazites cum nihilominus à Byzantij op-
pugnatione cessaret, sciretq; Græcorum rex
suas copias in arctum coactas, nec posset
inuenire huic urgenti malo remedium, By-
zantium patrueli suo Andronici filio Ioanni
commisit. Nam Ioanni huic grauiter iratus
erat Paiazites, quasi ipse in causa esset, quo
minus Byzantium in ditionem ueniret. la-
borans igitur sinistra apud regem Paiazitem
suspicione, ne eius iram experiretur, fuga se
Byzantium recepit. Huius aduentus pa-
truo Byzantij regi perquàm gratus extitit,
qui urbem patruelis fidei commendans, na-
uigauit in Italiam, penturus auxilium contra
longam illam obsidionem, ne uidelicet ur-
bem istam insignem pereuntem negligeret.
Cum uenisset in Peloponnesum, uxorem
suam deposuit apud fratrem: ipse que con-
scensa naui iter in Italiã maturauit. Cũ adijsse
Venetos, ijsq; quę uellet explanasset, iter ad
Ligurię principẽ Mediolaniq; ducẽ instituit:
à quo comiter exceptus, pecunia, equis,
utiq; ductoribus oblatus, missus est ad Gal-

Constantinopolis à Turc. obsessa.

Sebymbria.

† Genuenses.

† Tamerlanes.

Imp. in Italiam profectio.

liam tan

Discordia aũt inter Gallos Anglosq; exorta, huiusmodi principiũ habuit. Vrbs est, † Caledam nomine uocãt, sita in maritima Celticæ Galliæ regione, iuxta Oceanũ. Claritate non admodũ celebris habeꝫ: uerũm locus ubi ædificata est, natura censeꝫ munitissimus. Cõmodissimè hinc ex Gallia in Britanniã nauigaꝫ. Tanta quoq; portus cõmoditas est, ut præbeat uiã facilẽ irruendi in Galliã. Rex Britannorum proditionem paciscens cum oppidanis, istam urbem per insidias in potestatem accepit: captam suo imperio rexit. Gallorũ regi oranti ut sibi restituatur ea urbs, respondit: Nunc nõ esse sibi in animo ut reddat urbem. Præsidio quoq; eam firmarunt Angli, trajcientes eò ab insula. At ubi Gallus copias urbi admouit, eam longo tempore obsidione pressit. Postea cum oppugnatio parum procederet, exercitum reduxit domum. Transeuntes itaque Britanni cum suo rege, denuò Gallorum regionem populabantur: & adcurrentes cum Gallorũ manu non modica, prælio commissere, ac maximam horum partem penitùs deleuerunt. In hunc modum ista clades accepta est. Angli cum ad regiõis prædam essent cõuersi, quicquid rapuissent, portabant retrò, ut in sua ea deportarẽt. Galli, ubi deprehendissent eos in hunc modum agere, insequi statuêre. Priusquam tamen in conspectum hostium uenissent, Angli Caledam in locum munitissimum sese receperunt. Verùm Galli deinceps cinxerunt eos suis copijs, constitutos in colle quodam. Angli in ancipiti uersantes discrimine, & quò se uerterent nescij, dicere iubent Celtis, se prædam reddituros, armaq; tradituros, si incolumes in suam regionem redire permittantur. Galli responderunt, se non prius eos dimissuros, quàm pœnas iniuriarum uastatæq; regionis dederint. Hinc sentientes Britanni in extremo se uersari periculo, manus conserentes cum Gallis, pauci cum multis, uiros fortissimos se exhibuêre. Hostes fugam inire compellunt: fugientes persequuntur, plurimósque eò loci turcidant. Verùm quidam docent, nequaquam fas esse Gallis fugere: proinde nec fuga sibi consuluisse, sed fortiter prælijantes ibi occubuisse. Hinc existimãt Galli, se fortitudine gloriaq; splendore antecure reliquas gentes. At Britanni cum uictoria etiam potiti, minore iam cum metu arma mouere contra Gallorum urbes, quas obsederunt: paulatimq; progressi, tandem prælium fecerũt in campo Lypæ (mœroris) hic dicto. Verùm cum eo die uictoriã non essent assequuti, castris positis quieuerunt. At die postero prælijs redintegrãtes, Gallos cõstipatos & cõfertos, separatos quoq;, ut quẽque nacti erãt, necidãt. Hinc regionẽ Galliæ propemodũ uniuersam subijcientes Britãni, ꝓfecti sunt contra Lutetiã regni sedẽ. Iam periculũ grauissimũ Gallis impendebat: ꝓinde ad superstitiones, ut in huiusce modi fortunis fieri solet, cõuertunt. Erat mulier forma haud illiberali, quę dicebat sibi cũ Deo esse colloquiũ. Hæc regebat Gallos, qui ipsam sequebant. Mulier aũt cum foret militię dux, indicabat numinis indicio se scire, Britãnos cũ exercitu accedere. Cõmissa tandẽ pugna, cum uictoriã Angli nõ essent adepti, in castra se receperunt. Postero die freti uirtute mulieris, q̃ exercitũ ductabat, prælij potestatẽ faciũt. Eo in prælio hostes fugarũt, fugiẽtes persequuti sunt. Mulier illa in eo prælio desiderata est. At Galli cũ recepissent animos, iamq; fortitudinis collegissent famã, fortiter cõtra Britãnos dimicãtes, urbes suas recuperarũt, regnumq; tutati sunt. q̃uis plurimi & maximi exercitus à Britãnia in Galliã transirẽt, tamẽ Galli semper uictoriã pugnãtes inuenere. Hostes fugere coegerũt Caledã, tandemq; penitùs eos è Gallia pepulerũt. Britãnia & insulæ tres sunt eregionẽ Flandriç, lõgè lateq; Oceanũ occupantes. Vna sita est eò loci, ubi maris inundatio siue æstuariũ conspicit. Reliquę tres sunt, ubi aquę in gurgitẽ conuersę reuertunt. Rectius qs dixerit, ustas insulas unã esse: qm̃ una existẽs, & ad candẽ sese extendẽs, ꝛ̃sdẽ legib. & morib. ꝛ̃sdẽ gubernaꝫ: & uni subiecta magistratui, q̃ sibi utilia sunt, ꝓspicit. Insulę huius ambitus cõtinet quinq; maximè millia stadiorũ. Eam tenet gens populosa & forms. Habet urbes magnas, & opib. florẽtes, necnõ uicos q̃ plurimos. Rex eam gentẽ imperio tẽperat. Londras regni metropolis & sedes habetur. Sunt in ista regione principatus non pauci, q̃ obtẽperant regi, nõ secus ac in Gallia fieri suprà memoratum'. Nec quisquã rex facilè his principatũ eripuerit: nec etiã prẽter suas consuetudines statutaq; regi obsequi tenentur. Ea insula plurimas calamitates experta est, gerẽs inimicitias cũ multis principib. cũ rege quoque inimicitias suscipiẽs, & intestinis sedinonib. interdũ laborãs. Profert regio ista unum nullibi: nec etiã reliquorũ fructuũ admodum fertilis est. Frumẽti aũt & hordei & mellis, laneq; plurima est affluẽtia, adeò ut his lõgè reliquis regionib. uberior sit: plurimas itaq; uestes cõtexunt. Lingua utuntur ꝓpemodũ peculiari, qua nec Germanos, nec Gallos, nec alios finitimos populos referũt. Quotidiano uitæ usũ, morib. quoq; & uictu nihil à Gallis discrepãt. parua ipsis uxorũ liberorũq; cura est. Itaque per uniuersam insulã hic mos seruatur, quãdo qs amici domũ uocatus ingredit, ut primùm cũ amici uxore concũbat, ut deinde benignè hospitio excipiat. In peregrinationib. quoq; mutuis utuntur uxorib. amici. Eadẽ cõsuetudo obseruat in † Pbrantalorũ regiõe ibi maritima, usq; ad Germaniã. Nec ꝓbrosum ducunt, uxores & filias in hũc modũ impregnari. Metropolis eius insulæ, urbs, opibus, potẽtia reliquas urbes antecedit: diuitijs quoque & reliqua felicitate oẽs urbes Occidentẽ spectan-

† Intelligit Calen, siue Calletum. Calen occasio belli inter Anglos & Gallos.

Bellum Anglogallicanum.

Calen capiũt ab Anglis. 1347.

Anna, siue Ioãna Brenca puella, quam unã esse combustam traditur. 1431.

Britanniæ descriptio, mores, exilia.

Londra, Londinum hodie.

Platonica respub.

Al. Vandalorum.

tentaturus eorum animos, si redeuntem denuò susciperet uellent. Vt autem tentantis ad miserunt orationes, regressus est in urbem, fidem dans, interposita iurisiurandi religione, se nihil huiusmodi amplius in animū inducturum. Ea tempestate Venеti præsidio arcem firmarunt, eamq; obtinuere. Contra Argos urbem, ut eam oppugnaret, summa ui Iagupes copias duxit: aggressusq; murum sæpius, nihil proficiebat. Nec multo pòst cū urbem duobus in locis simul adortus esset, eam capere summa ope nitebat. Oppidanis autem, qui in sinistra urbis parte resistebant, panicus terror, spectro uiso, iniicitur. Putabant enim se uidisse uirum quendam indigenam dicentem, urbem in dextra parte qua oppugnabatur, captam esse. Relicto itaq; loco isto, citato agmine contenderunt ad dextrā urbis partem. Hinc hostes sumptis animis muros superarunt, urbemq; illam gloria & uetustate præstantem ui occupauere, penitusq; diripuere. Inde collegerunt Turci mancipiorum tres myriades: quæ omnia in Asiā deportarunt, ibiq; habitare iusserunt. nec tamen potui inuenire, ut credam id uerum esse: nec præterea cognoscere potui, quis locus, ut eum incolerent, ipsis in Asia à rege Paiazite ascriptus sit. Iagupes direpta Argo urbe antiquissima, exercitum abduxit inde. Postea etiam Btenezes breui magnam potentiam nactus est, cum intrasset infesto agmine Peloponnesum, & maritimam Macedoniā, contra Albanos fortiter dimicans, nec amplius electus est dux regiæ domus: uerùm Turci eum sequebantur promptissimè, quocunq; exercitum duxisset. quia ubique felici rerum utebatur successu, exercitusq; ditabat, quocunque militatum abiisset. Equites enim Turcorum quidam, qui proprio nomine notantur, nec mercedem, nec quoque magistratus honorē à rege accipiunt: sempet sequuntur, quocunque quis eos eduxerit, conuersi ad prædam & spolia diripienda. Horum singuli binos equos habent: uni insident, alterū desultorium abducunt secum, cuius opera in prædis agendis utuntur. Quando autem uenerint in terram hostilem, accepto signo à duce, conscendunt equos, quos ad id expeditos circumducunt: currunt citissimè, nihil morantes: & dispersi rapiunt mancipia, & quæcunque casus obtulerit. Eo modo noui illos, qui cum Orchanis filio Amurate, & cum Paiazite ea tempestate in Europā transierant, ad prædas se conuertisse, & id inuendi genus sibi elegisse: incredibilique incremento breui sumpto, maximas acquisiuisse opes, habitantes undique per Europam, ab Scopiorum urbe usque ad Tryballorum Mysiorumque regionem, etiam per Macedoniā dispersos. Deinde circa Thessaliam plurimos quoque ætatem egisse constat. Imperante Paiazite, fama est non modicā †Scytharū manum uenisse in Daciam, & hinc legatos misisse ad Paiazitem, qui peterent pecuniam & regionem: quibus freti, transituri essent Istrū cū Paiazite, & bella Europæ gesturi. Paiazites plurimū delectatus illorū sermone, munera magna ꝓmisit, si traijcerēt, quēadmodū essent polliciti, Istrū: dicēs, se ipsis assignaturū Europæ agros, ut singuli ibi iuuēres suos duces sectarentur. Qui in hunc modum per Europam dispersi, equites facti sunt optimi, reique militaris peritissimi. Deinceps Paiazites timens ut duces illi Scytharum Europæ statui aliquam innouationem inducerent, omnes comprehensos, cum in unum conuenissent, obtruncauit. Etiam hodie Scytharum magnam copiam undique per Europam morantium uidere est, quos sedes capere in Macedonia Thermæ & Axio flumini finitima, Amurates iussit. Qui quoque plurimos Turcos in istam regionem induxit, ut eam incolerent. Campus Zagoræ nuncupatus, iubente Amurate, habitari cœptus est. † Etiam Philippopolis regio, ab Amurate colonos accepit. At Chersonesus Hellesponti iam antè ab Sulaimano fratre colonos sortita est. Thessalia & Scopiorum, nec non Tryballorū regio quà à Philippopoli usque in Hęmum, & Sophiam isthoc nomine uicum patet, ab Amuratis filio Paiazite colonos nacta est: qui deinde Illyriorum & Tryballorum regionem uastabat. Hæc loca omnia admodum opportuna fuēre ad domandos hostes. Postea & alij plurimi in hanc regionem confluxerunt, cum accepissent eam admodum esse idoneā recipiendis mancipijs, & alijs quæ hosti extorsissent, seq; ibi tutissimos fore certò scientes. Paiazites in Asiam transuectus, Ertzicā urbem oppugnauit, & oppugnatam suæ ditionis fecit. Hinc progressus, Melitinen urbē Euphrati impositam omni machinarum genere arietare aggressus est: at machinis aliquā tulum fortiter restitit. Cum aūt oppugnatione uti nullo modo intermitteret Paiazites, pactionibus in fidem recepta est. Eo tempore quo arietes Melitinæ admouebantur, nunciatum est Paiaziti, eam in deditionem acceptam esse. Tunc accedentes Asianorum Turcorum duces, precibus fatigarunt regem Temirem, ut singuli ab ipso in suam reducerentur regionē. Quoq; magis mouerent, religionem communem, & generis propinquitatē, qua ipsum contingerent, prætendebant: addentes se, ipsum suę regionis & patrem & patronum elegisse. His adijciebant, ut cogitaret se propterea Asiæ esse regem, ut nullo modo sineret sui generis homines, cum nullas facerent iniurias, à quoquam contumelijs & iniurijs affici. Arbitrio autem eius permittebant, pœnas daturi quascunque iussisset, si contra fœdera quid in Paiazitem commisisse deprehenderentur. Temires Paiaziti non indignabatur, quia hactenus strenuè res gessisset contra ho-

Argos capta

Turcorum equorum depradationes

Scytharū in Daciam ꝓpulsi.

Zagoræ situs ager sub Theophilo & Theodora imp. postquam ad fidem Christi conuersi fuissent, Bulgari acceperunt, circa annum domini 308.

† *Colonię Turc. in Europa.*

Belli Tamerlanei occasio.

iure ultus fueris, prudenter fecisse uideberis: eiq; hoc modo ostendes, qualis ipse existens, quali uiro adeò fœda nunciet. hoc quidem tibi perspectum esse uolo, quòd contra eum uirum, qui pro nostro beroe bella gerit contra Græcos, & contra alias Epiri gentes, bellum suscipere haudquaquam tas esse duxero. sin autem mihi stultè illudit, non arbitror iustum esse, ut eas cõtumelias inultas abire sinamus. Proinde bellum uiro illi indicito, nec tamen ipse pugnaturus: uerùm si eius urbem Sebastiam dimeteris, satis eum ultus fueris propter urbem Melitinem Euphrati impositã: & propter duces, qui apud nos ætatem agunt. His in istum modum peractis, arma cepit bellum gesturus cum Paiazite, quem sua sponte ad bellum prouocabat. Quidam perhibent Temitem transita Melitine, uenisse Sebastiam: & postquam eam urbem subegisset, legatos misisse ad Paiazitem, petitum ut ducibus regionem restitueret. Iisdem quoque mandauit, ut butyrum & tentoria flagitarent. Postulabatur butyri tantum, quantum duo millia camelorum ferre possent. Præterea petebantur tentoriorum pileatorum, cuiusmodi utũtur pastores, duo millia. Ad hæc uolebat, ut per omnia templa, quæ essent in regione Paiazitis, rex publicè pronunciaretur. Filiũ Paiazitis in suis lauris morari cupiebat. His addebat, ut in regionem suam Temiris numisma admitteret, eoq; soloo uteretur. Septem istas petitiões, Sebastia capta, Paiaziti obtulit. Paiazites bis grauiter accensus, iussit Temiri quę antea de uxore eius recẽsuimus, explicari. Temires itaque arreptis armis contra Paiazitem, animo agitabat eius regionem in Asia sui iuris facere, & exinde in Europã trãsgredi. Nec prius redeũdi erat animus, quàm limites eius attigisset, progrediendo usq; ad Oceanum, qui est prope Herculis colũnas. Ibi enim esse traiectum maris angustissimum acceperat, distinguentem Europam à Libya. Hinc igitur in Aphricam transmittere decreuerat. qua in ditionem recepta, domum tum demum remeare statuerat. Hæc quidem Temires animo uoluebat: uerùm postulabant maiorem fortunam, quàm Temiri à Deo cõcessa foret. Paiazites uerò in spem erectus erat, se facilè uicturum Temirem, hostili animo accedentem. Spem istam faciebat coniectura, quam ab antiquis ducebat temporibus, quæ confirmabat, Asianos reges nunquam quiuisse deuincere Europam: uerùm Europæ homines in Asiam progressos, regẽ suis principatibus spoliasse. Hæc animo secum uersans, ingentes concipiebat spiritus, tanquam breuissimo bello etiam Temins regnum discussurus. Cum huc usque sermonis serie sim tractus, cogitemq; primam & secundam Temiris regis expeditionem, nec non mala quæ istis temporibus conngere, cogitatio subit, Turcorum res incredibile incrementum assumere potuisse, si uersus Occidẽtem ire cupientes, non inhibiti fuissent à rege Temire. Nec enim, si seditione regnum Otomanidarum arsisset, & mutuis discordijs ipsi inter se concertassent, in adeò graue exitium res uergere potuissent, ut contigisse cõstat defuncto Paiazite, cum eius filij fœdè inter se contenderent, regionemque inuicem uastarent: unde maximam & grauissimam Turcorum genti calamitatem inuexere.

Sebastia capta.

Temerlanis VII. postulata.

Europa Asiæ inuasa.

Nunc autem cum ad angustissimam dignitatem à Deo Paiazites fuerit euectus, conngit ut aliquantulum molestiarum experiretur, quo magis tandem modestiæ memor esset. Propterea enim ad Asiæ regnum emersit tex Temires, & Semarchandæ regno potitus est. quæ singula ut euenerunt, me commemorante accipietis. Fama est, hunc uirum ab minimis & perobscuris principijs profectum, magnam sibi potentiam in Asia peperisse.

LIBER TERTIVS.

TEMIRIS expeditio prima, aduersus Sebastiam Cappadociæ urbem opulentam suscepta est. Nam cum accepisset Paiazitẽ parũ pacato esse animo erga duces Asiæ, Turcorum genere natos: nec uoluisse cũ his in gratiam redire, postquam eos omnes suis fortunis expulisset: præterea cũ sæpius legatis missis, nihil æqui impetrare posset, uerùm audiret istũ usq; cõtumelias sonare: haud cunctandum ratus, bello Sebastiã adortus est. Primordia aũt regni hęc erant, uidelicet ut bellũ gerens Paiazitẽ domaret, reliquos uerò metu perculsos in ditionẽ redigeret: nec prius bello abstineret, q; totius Asiæ dominium acquisiuisset: quæ quidem omnia accidisse cognouimus. Hic Temires fuit filius Sangalis uiri priuatã uitam agentis: cui, ubi duxit uxorem, tale quid accidisse cõperimus. Temires cum esset adultus, iamq; per ętatẽ isti officio idoneus foret, deferentib. oppidanis, oppidanorũ equorũ curam nactus est. Tandem in colloquiũ ueniens cum reliquis istius regionis pastorib. effecit ut inter se cõiurarent, se uelle furtis colligere opes, & deinde ad aliã confugere regionẽ. Temires cum furandi foret peritissimus, plurimos equos, & tumentorũ ouiumq; multitudinẽ immensam nactus est: neq; quicq; integri aut satis sani in isto homine erat. Ferũt, eum quondã, ut pecoris stabulum intrare posset, cõscendisse murũ: animadUertentemq; se esse uisum à patrefamilias, desilijsse in terrã (solent enim homines in ista regione iumenta & pecora muris circũdare altissimis, quæ difficulter ascendi possint) quo casu fregisse crus, & hinc claudicationẽ contraxisse. Nec desunt qui perhibent, eum fortiter pugnã cientẽ, uulnere in pedem accepto,

Temerlanis origo.

Duo illa semper summa diligentia sectati sumus, dum nobis regnum amplissimũ pararemus, nempe studiũ uehemens in rebus gerendis, & ut bona fide coleremus pacta, quæ cũ amicis hostibusq; fecissemus. Nec solum iuramẽto, uerùm & sermone declarauim⁹, nos concordiã cum ijs agitare, quasi nihũ ubique terrarũ & tutius armisq; omnib. firmius in uita humana inueniri possit, q̃ concordiã amplecti, nec ab amicis dissentire, nunc hoc, nũc aliud sequi consiliũ, ꝓponentes: siquidẽ sæpe cõmemorauimus, nos illo solo Dei imaginẽ repræsentare. Si aũt quis mortalium nihil sanũq; dixerit, quomodo si quid facere aggrediatur, ci bona obuenient? Meministine, meã cum prehenderes manũ, te dicere: Si Semarchandæ nanciscerer regnum, paratum te esse oppetere mortem? Hæc igitur, cum sub multis testibus ea pronunciaris, tempus est ut cõficias, nostramq; dextram isto pacto liberes. Myrxies, ut dicendi finẽ fecit rex, talem exorsus est orationẽ: Verùm enimuero, ô rex, ad hoc imperiũ ut deueneris, & tu nosti, & omnes quotquot præstò sunt. Nec etiam horrui summa uitæ adire discrimina, ut istam tibi parares felicitatẽ. Vulnera uidere est, quę accepi dum tibi inseruire & gratificari cupio. At eẽ si quid temerè diximus, an nõ id çquũ est mihi aduersa fortuna utenti, & amicis, à quibus beneficijs affectus fueris, condonare? Illud aũt, ô rex, priuato homini non admodum impedimento fuerit. Vbi aũt alia regni affulserit forma, tum non fas est, si quid pactus fueris, irritũ facere & transgredi. Etiã Deus plurima nobis bona largitur, si in nos delinquentibus ueniã dederimus. Si igitur mihi peccati impunitatẽ cõcesseris, maiora à Deo tibi obuenient tandẽ bona. His dictis, non persuasit Temeri, qui respondebat: Venia danda est eorũbus eorũ, qui quid præter uoluntatẽ admiserint. Quo pacto aũt fortunã retinere potero propitiam, si hostem meũ nõ necauero? Hæc ubi loquutus est, Myrxiẽ peremit. Peremptum regaliter sepeliuit, longoq; tempore luxit. Posthęc bellũ sumpsit aduersus Hyrcanos, & contra gentes quę mare Hyrcanum accolunt: quas omnes perdomuit. Idem mare & Caspiũ dicitur, uersus meridiẽ Saccas habens accolas, & Caddusios: triginta millibus stadiorũ uersus Orientem & Septentrionem accolas habens Massagetas, genus hominũ bellicosum. Longum est uiginti millibus stadiorũ. Massagetæ dicunt profecti esse in Persiam, ibiq; multas occupasse urbes. Ferunt etiam, Temirem ex isto hominũ genere ortũ, cum Massagetis festinasse contra Semarchandæ regnũ: & debellata Assyriorũ monarchia, id obtinuisse. Mare aũt istud cum sit receptaculum multorum & magnorum fluminum, maximũ Cyrum nomine esse cognouimus: & ad plurima stadia excurrit, nullibi in exterius mare, quemadmodũ dicitur, se fundens.

Videi ego patrum fauentium.

Princeps quatenus Dei imago.

Fides data, uel mortis remenda.

Errores uenia digni qui.

Caspium mare, nũc Zacca. Zacca, Caddusij, Massagetæ.

At tamen ego fossam audiui ex isto mari progredi, quâ in Indicum mare effundit. Accolunt mare istud gentes plurimæ, & bellicosæ. Etiam pisces suppeditat plurimos, & bonos. Largit & ostreas, quæ margaritas habẽt. Supra hoc mare, Indicum mare uisitur. Naues onerarię plurimę nauigãt uicissim nunc hoc, nunc illud mare. Mare istud uersus Orientẽ, maximè ea parte qua Asia est, uergit. In hoc se effundũt, Araxes fluuius maximus, & Choaspes uersus Orientẽ fluens, & alij fluuij plurimi. Gentes quidẽ illas quæ mari huic adiacent, à Caddusijs regnari, & tributa quotãnis in Caddusiorũ urbem inferre aiũt. Hos bello appetere instituit Temires, ubi deuicerat Hyrcanos, horumq; regem è mortalium numero subtraxerat. At Caddusij contrahebãt copias quàm potuêre maximas, fortiter repugnaturi accedenti Temiri. Temires, ut didicit Caddusios in armis esse, quamprimùm Chaidarẽ mittit oppugnatũ ipsorum urbem, & ut eam subitò caperet. Ipse aũt expectabat rei euentum, q̃ proximè Caddusijs castra sua locans. Caddusij ut intellexêre hostem in ipsorum urbem cõtendere, palantes nullo ornatu & ipsi in suã urbem iter instituêre. Temires uenientes ex insidijs adoritur: acieq; instructa eos aggressus fudit, fusosq; insequens ad urbem usq; tractus, eam, cum aliquanto tempore oppugnasset, tandem cæpit. His ita peractis, Arabiam bello petere statuit. Arabes genus hominum opulentum, magnum, & antiquum, nulli quantum ad felicitatem attinet, cedens, esse certò constat: multamq; Asiæ partem occupat, utens mari quod Rubrũ nominamus. Est autem Arabum regio latissima, & ad habitandum omniũ Asiæ regionum pulcherrima. Viri iustissimi, &, quantum ad religionẽ pertinet, sapientissimi eam tenent. Creantes regem, non tyrannum, sed uirum æquitatis amantissimum, & maximè æqualitatem respicientem, eligunt. Arabici regni sedes est urbs iuxta mare sita, quam * uocãt, magna, opibusq; uigens. Finitima est ea gens Aegypto, & Persarum Assyriorumq; regionem attingit. Nam à Colchide, & Pharus regione ad mare quod porrigitur in Cœlesyriam, usque ad urbem Laodiceam dictam, fuerit iterum tuto expedito pedestri itinere regionem transeunti. Hinc inferioris Asiæ istam partem scimus in Chersonesi formam redigi, Arabiamq; extra Asiam relinqui. Est autem Arabia plurimis arboribus, palmisq; consita, & in medio duorum fluminum sita, ab utroq; undique alluitur. Fructus profert supra modum tum magnos, tum multiplices. Hinc ueteres occasionem sumentes, eam Felicem appellauêre. Hanc regionem armis infestis aggressus est Temires, incolis crimini dans operam strenuè nauatam Caddusijs, cum eos bello statuisset domare. Bis conflixit cum Arabum exercitu. Cumq; eos uictos dare non

Vt Pomp. Mela.

Temeriates in Caddusios.

Arabes.

* forte Aden, uel Zideu.

† quinduum.

Arabia situs

Arabia Felix.

regionisq; incolæ magnificè exequias duxerunt, & grauiter eum luxêre. Quotannis in eius honorem sacra faciunt Arabes. Heroa etenim quẽdam eum esse putant, eundemq; ut uirum sanctum à Deo ordinatum, ut ipsis leges ferret, quem in dandis legibus non tyrannum, at uirum quendam æquitatis uel in primis amantem iudicarunt. Mortuo Mechmete, Homures discipulorũ spectatissimus, Homures. à filio eius regni moderamen acceptit: assumptoq; exercitu, contra Syriam profectus est: regionemq; plurimam partim ui, partim per suasione fœderibusq; in ditionẽ acquisiuit. Hinc in ditionem uenêre Cilices, Phryges, Medi, & Iones. Ad hæc suo imperio admouit quasdam superioris Asiæ regiones. In religione sua gentes Asię barbaras confirmauit, & quosdam discipulorum suorum in alias regiones dimisit, cupiens easdem in suam religionem recipere suadela. Sepulchrum quo- Mechmetis sepulchrum. que preciosum in honorem Mechmetis adornans, ibi manebat. Sacra quoque magna quotannis in honorem Mechmetis fieri procurauit, persuasit alijs plurimis, ut Mechmetem adorarent. Eos quoque iustos fieri asseuerabat, qui ipsius sepulchrum inuiserent. Etiam hodie non pauci ab Asia & Libya, Europaq;, Mechmetis sepulchrum adeunt, putãtes se hinc maximã eolligere religionem, & probiores fieri. Quidã ex ipsis istam peregrinationem ingrediuntur: quidam argentũ numerant ijs qui pro ipsis peregrinationem suscipiunt. Via autem quæ ad sepulchrum ducit, est asperrima & difficillima. Eundum enim est per arenam, non citra camelorum alimenta portantium opem. Nec etiam aqua, qua utantur, ad manum prompta, est sufficiens omnino. In hunc igitur modum necessaria præparantes, camelos conscendunt, utentes signis quæ uiam commonstrent, magnetis demonstrationibus. Colligentes igitur ab Septentrionali plaga, qua orbis parte eundum sit, eò uiam conjectantes pergunt. Vbi autem aceesserint loca in quibus aquarum fuerint scaturigines, aquantes inde abeunt: transitáque arena, intra quadraginta dies ad Mechmetis corpus perueniunt. Sepulchrum eius compertum habeo extructum esse ex lapidibus preciosissimis, & sublimè pendêre in medio templo. Interuallum autem eius loci ubi sepulchrum conspicitur, usq; ad hunc locum * stadia continet circiter nonaginta. Inde egressi, ad eum locum contendunt. Ibi siquidem leges & Alcoræ explicantur. Animęq; quoq; immortalitatem astruunt. Nec numini ignorantiam adscribunt. Hæc quidem hactenus, quantum ad Mechmetis religionem attinet, annotauimus. Temires aũt eum regionem populationibus afflixisset, urbesq; aliquot occupasset, Semarchandam se contulit. Scythas acceperat, profectos à Tanai, in regionem suam impetũ fecisse, prædasq; egisse non modicas: quam quidem rem grauissimè tulit. Hinc rectà iter instituit contra Chataidas, ijs pestem minitans. Hi antiquitùs Massagetæ exstitisse creduntur: & trajcientes Araxem, regionis partem fluminis adiacentem non modicam occuparunt: in qua & sedes suas fixerunt. Hos domare parabat Temires. Proinde comparans exercitum, qui complectebatur octuaginta myriades hominum, bello eos aggrediebatur. Collatis tandem signis, prælio uicit Chataidas. Dehinc arma cõtra † Agoram, regniq; eorum sedem ferens, pactionibus eam in deditionẽ accepit. Conductis quoque inde mercede plurimis & optimis militibus victor discedebat. Etiam obsidibus acceptis, imperatoq; tributo annuo, domum reuersus est. Chataia urbs est Hyrcaniæ, uersus Orientem, magna & opulenta. multitudine hominum, & diuitiarum copia, reliquaq; felicitate superat reliquas, præter Semarchandam & † Memphim, Asiæ urbes. Optimis legibus eam fundauêre iam olim Massagetæ. Mercede itaq; sibi parauit Temires Persarum plurimos, ut qui essent gnari rerum Scytharum, quia plerunq; cum his conuersarentur, nec amplius forent in uictus ratione delicatuli. His munitus, animo agitabat uim belli uertere omnem in † Agoram eorum, quam * Vrdam nominant. Audiens autem, eam gentem omnium quas orbis habet, esse antiquissimam, nec ullum qui præesserant regum domare eam quiuisse, quãuis magna damna dedissent Europæ Asiæq; suis incursionibus, & hinc plurimas corrasissent opes, eo magis ad eam expeditiõem accendebatur. Præterea animo uersans, etiam Darium Hystaspis filium regem electum, & Darius. arma isti genti inferentem, nihil effecisse: ipse sibi hoc decus eximium petere statuit. Vt istã uerò rem ad optatũ duceret finem, optimum esse ratus, ut quàm proximè ad ipsos accederet, in Cheriam urbem coloniam ducere decreuit, transferens eò milites, aliosq; homines plurimos ex Semarchanda. Huc, ut regis sententiã intellexêre, conuenerũt & alij plurimi proceres regni. Cum autem ipse in eadem urbe uersaretur, optimates, Asiæq; milites optimi ad ipsum quotidie confluebant. Hinc urbs illa breui incredibiliter aucta est. Etiam bonis & saluberrimis legibus gubernabatur, superstite adhuc Temire. In qua autem Asiæ parte urbs ea sita sit, an in Syriorum, an in Medorum regione, assequi nequeo. Sunt quidam qui tradũt, Ninum antiquitùs Cheriam extitisse, & in Assyriorum Cheria. regione locatam esse: coniecturam facientes à Pagdatina Babylone. Temires ut urbem Cheriam habitatoribus repleuit, & in ea regni sui sedem parauit, in animum induxit bellum inferre Aegypto, Scythis, & horum Agoræ, quam † Vrdam nuncupant. Conscripto igitur exercitu maximo, &

* fortè Alepum. Alcoranũ.

† Emporiũ.

Cataia.

† Alcairum

† emporiũ. * Hordam.

† Hordam.

Rhodi ætatem agunt. Pruſsios attingunt Samogetæ, gens robuſta, uictus ratione & lingua nulli finitimarum ſimilis. Deos ueneran tur, Apollinem & Dianam. Victus rationem ſequuntur, quam Græci uetuſti tenuêre: eoſdem & moribus repræſentant. Supellectilis apparatu imitantur Pruſsios. Iis confines ſunt Boemi, ſequentes ſuperſtitionem Samogetarum, necnon Germanorum, qui ibi colunt. Supellectilis apparatu nihil differunt à Pannonijs. Metropolim ea gens habet opulentam & populoſam, quam Pragam appellant. Nec multum temporis interceſsit, ex quo ea urbs ceſſauit colere ignem & ſolem. Sola hæc gens earum quæ intra extráque Europam ſunt, quas nouimus, adhæreſcit Ieſu, Moſis, Mechmetis' que religioni.

* Nam omnes has religiones, quamuis nos in ignorantiæ tenebris plerunque uerſemur, gentem iſtam tenere compertum eſt. Eſt quidem, quemadmodum audio, ultra Caſpium mare & Maſſagetas, gens quædam Indica, dedita Apollinis cultui. †† Colit & alios deos gens eadem, uidelicet Iouem & Iunonem, ut infrà fuſius dicetur. Hęc quidem hactenus. Poloni conrermini ſunt Sarmatis, quorum & linguam in uſu habent. Victus ratione monbus' que nihil diſcrepant ab Romanis. Polonis annexi ſunt Lituani, qui & ipſi uſque ad Euxinum pontum Sarmatiam' que pertingunt. Et quidem * Pogdania nigra, quæ regni ſedem habet † Leucopolichnam, à Dacis Iſtrum incolentibus, ad Lituanos & Sarmatas ſe proijcit. Gentem autem iſtam ſatis eſſe probatam, uel hinc quis conijciat, quòd linguam ſuam retinuere. Iam olim ea gens in duas partes diuiſa, partim quidem à principibus, partim uerò à ducibus regitur. Lituanis, quantum ad linguam attinet, nihil conuenit cum Sarmatis, cum Pannonijs, cum Germanis, nec etiam cum Dacis. Nam quaſi peculiarem linguæ uſum tenent. Vrbs quam regni ſedem conſtituerũt, magna & opulẽta, populoſáq; eſt. Apparet facile, iſtã gentẽ eſſe maximam omniũ quæ in hac regione uerſantur. Fortitudine nulli poſtponenda creditur, ſtrenuè prælians aduerſus Pruſsios, Germanos & Polonos, gentes finitimas, ut ſuos tutetur fines. Sequitur mores & uictus rationem Romanorum: ſupellectilis apparatu nihil à Sarmatis differunt. Quùm autem ferè undique Nigram † Pogdaniam attingant, plerunque aduerſus eius regionis incolas pugnas eiere ſolent. Sarmatarum lingua ſimilis eſt Illyriorum, Ionium ad Venetos uſque accolentium. Vtri autem horum uetuſtatis prærogatiua gaudeant, & utri alterorum regionem teneant, an uidelicet Illyrij in iſtam Europæ partem recedentes, Poloniam & Sarmatiam incoluerint: aut an Sarmatæ ad hæc Iſtri loca adeuntes, Myſiam & Tryballorum Illyriorumq; regionem, qua uerſus Ionium patet uſque ad Venetos, inhabitarint, neque quenquam audiui ueterum commemorantem, nec ipſe poſſum ea quàm ueriſsimè explicare. Redeo nunc ad Scythas Nomades: quæ gens numero, fortitudine, nec non generoſitate, ſi comparationem facere libuerit, facilè omnibus per orbem gentibus ſuperior eſt: niſi quòd per Aſiam & Europam diſperſa, & nunc in hac, nunc in alia regione à regno remota habitet, ut quæ incurſionibus faciendis ſemper inuigilet, & in ea regione morari, quæ fortè arriſerit, in animum inducat. Si ea gens concordiam inter ſe celebraret, unámque regionem regẽmque amplecterentur, non arbitror aliquam gentem in toto orbe adeò ferocem eſſe uiribus, quæ Scythis bellum indicere auderet. Nunc autem cum undique per Aſiam & Europam, nec non per Thraciam uſque ad Boſphorum diſſipati habitent, quàm longiſsime à ſua regia ſubmoti cernuntur. Qui regionem, quæ ſe ad Boſphorum pandit, tenent finitimis † Tzarcaſis, & Migcrelijs, Sarmatisque multa negocia faceſſunt prædis agendis. Abducentes igitur inde mancipia plurima, pergunt ad Boſphorum, & ad urbem † Caream. Poſtea agentes mancipia ad Mæotim paludem, ea paruo ære uendũt Venetorum & Ianuenſium mercatoribus. Hunc uitæ modum tenent. At Scythæ, qui morantur in Agora, plauſtris & iumentis uehuntur. Lacte plerunque, etiam equina carne uictitant. Nec frumenti, nec hordei uſus apud hos, quod ſciam, frequentatur: uerùm utuntur panico, & ficis.

Chlænis ſiue lineis ueſtib. ueſtiuntur. Quãtum ad margaritas lapidesq; precioſos pertinet, feliciſsimi & ditiſsimi cenſentur. Sagittæ eorum, necnon gladij barbariem redolent. Scuta habent qualia geſtant Daci. Pileis aũt plerunque utuntur, neque

quà attingunt Sarmatiam: neque ueſtimis ipſis eſt ex filis contextus, uerùm ouium uellera induunt. Agora Scytharum, magniq; eorum regis, patet itinere quindecim dierum. Iraque regione fruuntur, quà ipſis commodiſsimum uiſum fuerit. Quidam numero pauci, diſperſi ab utroque latere, unum habentes ducem, Agoramq; faciunt longiſsimam, & regionem depaſcunt, iumentis larga præbentes pabula. Reliqui in eum ordinem redigimtur, qui penes ipſos optimus eſſe creditur. Nam, regem ſolum, regniq; proceres circulo circundant: munimentaq; facientes, regiam ſedem regi præbent ex ligneis compagibus præparatam. Deinde partientes Agoram hãc uniuerſam in quaſdã partes, ſingulis magiſtratus ſeu duces præficiũt: & quãdo imperauerit rex, cõfeſtim omnes aduolãt imperata facturi. Ea igitur tempeſtate cum Temires ductaret Aſiæ exercitum, Scythęq; intelli-

Samogetia.

Boëmi.

Praga.

* Vide religionẽ pro Pontificia reiicit, ponit: Moſis uerò, & multi Iudæi apud eos habitãt: quod aũt hæreſes inſimulatur propter Hiſtoriam, Machumetis etiã regionis dedito ore negat.

†† Philippo filio Lasconum ſuperſtitio.

* Podolia.

† Leopolim.

† Podolia

Illyrij, qui Sclaui, & Vandi.

De Tataris.

† Circaſsis Mégrelijs, Ruſsisq;.

† Caphan.

Temirk in Tatarorũ expeditio.

gypti Asiæq; , necnon ad alios magistratus, qui sub isto rege sunt. Melicamaridæ sunt principes uiri, qui à rege creati præficiuntur insignioribus oppidis. Vrbs Memphis (quæ & Alcairum) magnitudine hominũq; multitudine totius orbis urbes facilè exuperat. Vrbis huius ambitus amplectitur septingenta stadia. Nec noui urbem quæ melioribus gubernetur legibus. Quinquaginta myriades pulcherrimarum domorum habet. Vrbem mediam inrersecat Nilus fluuius, aquã optimam & saluberrimã ministrans, ex monte Argyro scaturiens. Vniuersam Aegyptiregionem pulcherrimè rigat, fossis, quę singulis locis fiunt, admissus. Hinc terra ea ubique commodissimè humectari potest. Religionem istam tenent Monothelitæ & Iacobitæ, gentes haud exiguæ. Religionem quidem lesu hlrj Dei se tenere dicunt: at plurimũ ipsi inter sese dissentiunt. Nec consensum præstant in religionis negocio uel Græcis, uel Romanis. Plurimi Armeni in regione ista etiã Monothelitæ & Iacobitæ, necnon plurimi Manichæi habitant. Extenditur autem Memphitici regis regio à Libya usque ad † Chalepiã urbem Asię. Plurimæ in Asia & Aphrica Europaq; gentes uenerantur istum regem ut sacerdotem, in ijs quæ ad religionem & Mechmetis legem spectant. plurimi namque isthic hærent qui operam dant Mechmetis legib. discẽdis. Etiam ab antiquis sacerdos habitus est, ut qui eius gẽtis literis Mechmeris leges acutissimè explanare posset. Sepulchrũ lesu sub potestate istius regis in Palęstina situ est, unde plurimum lucri ei accedit. Custodię huius sepulchri, uiri de familia regis illustrissimi destinãtur. Extendit se Aegyptus ab Alexandria & Tyro usque in Ituream regionem stadijs maximè 11. Nilus autẽ fluuius Aegypti exhauritur in mare uersus Boream uentum, iuxta Alexãdriam Aegypti. Hinc incipit Palęstina, tendens usque ad Cœlesyriam. In hac regione lesu celebratur sepulchrum, situm in urbe Hierusalem, quę deuastata est cum maritimis regionibus. Cœlesyria panditur in Arabiam usq; ad mare rubrum, uersus Orientẽ iter facienti. Transeuntem id mare excipit arenæ uastitas, quæ superanda est petentibus sepulchrum Mechmetis. Hæc est regio Memphitici regis, cui additur & Phœnicia. Est huic regi quoque in mari maxima potentia. Samus ei suppeditat naues & triremes. Cyprum subegit. Naues mittens cum militibus aduersus Rhodum & Cyprum, urbem obsidione afflixit. Actis autem prædis ex insula plurimis, aliquot diebus oppugnationi intentus fuit: quæ cum parum succederet, abducto exercitu domum reuersus est. Cyprum quidem suo imperio adiunxit, capto eius rege: & ex eo tẽpore Cyprus Memphiti eo regi tributũ soluit. Quin iam olim quoq; istã insulã huic regi paruisse arbitror. Verùm Galli ut accesserunt ad lesu Dei sepulchrum, insulam eam in seruitutem redactam cepere, classem parantes magnam, uiresq; haud contemnendas. Eo modo & Veneti † Amariam urbem opulentam occupantes, diu eam tenuere, ut portum ad Aegyptiacas merces cõmodissimum. Hinc successione longa reges Gallorum isti insulæ præfuere. Etiam Arabes huius insulæ partem tenent, nec non Phamagustam urbem opibus florentẽ. Et sanè Memphitico & Aegyptiaco regi bellum est aduersus Arabes, & Afros, propter regionis limites usq; dissidentes, & inter cætera etiam manus conserentes. Et quidem* Chalepia urbs eius in Asia magna, & diues opum, merces præbens Asiæ & Arabiæ. Equos ista regio producit perquàm generosos. Etiam Aegyptus, necnon ea regio quæ uersus Libyam excurrit, gignit equos generosos, & camelos. Chalepiam urbem suo dominio adiecit Temires, cum arma inferret Damasco: & subacta Cœlesyriæ non modica regione, discessit huiusmodi causa motus. Nam Chatagiæ rex, unus de numero nouem ducum, etiam Indię imperitabat. Hic Araxem traiecit, Temirisq; regionem uastans, mancipijs captis plurimis, domum redijt. Fama est, eum in armis habuisse circiter quadraginta & centum myriades hominum. Temires autem regione excedens, & muro loca Chatagiorum regioni finitima firmans, quàm celerrimè hostem insequutus est: nec eum uel in Persarum, uel in Candiorum regno indipisci ualuit. Hinc legatione missa, bellum pace mutatum est, cum in animo agitaret, Paiaziti Amuratis filio arma inferre hostilia. Pax autem hac conditione cõposita est, ut triburum magnũ quotannis pẽderet, p Massagetarũ regione, quã armis subegerat. Bellũ hoc ut intercedente fœdere fuit sopitum, accidit ut causam ducum inferioris Asiæ susciperet. Venerant enim numero circiter centũ, & Melitinem urbẽ auspicijs Paiaziris obsidione circumderant. Comparato itaq; quam potuit exercitu maximo, hostili animo profectus est contra Sebastiam, Cappadociæ urbem opibus uigentem: quę quondã, ut apparet, regis Turcorũ sedes regia extitit. Ex hac eĩm antea prodeũtes Turci, subegẽre regionem Asiæ non modicam usq; ad Hellespontum: & iam magna manu aduenientes, incursionem fecêre in regionem quæ exaduerso Byzantij sita conspicitur. Temires itaque ut aduenit, urbem exercitibus circumsedit. Paiazites fortè tum aberat, quia expeditionem susceperat cõtra Lebadiam Bœotiæ, & contra Peloponnesum, Thessaliamq;. Reliquit tamen Sebastiæ Orthobulem filium cum exercitu. Quæ omnia cum in eum modum disposuisset, ipse contra Peloponnesum copias duxit. At ut accepit, Sebastiam à Temire oppugnari, mutato consilio reuersus est: nec potuit irrumpere in Peloponnesum.

Cum

Alcairum Memphis.

Nilus.

† Alepium, olim Epiphaniam.

Aegyptus.

Palestina.

Cœlesyria.

† Amathũta, quæ nũc Limisso.

Alepum occupat Temires.

Sebastia obsessa & expugnata.

Orthobules Paiazitæ f.

castrametatus esset in Cappadocia, uenti turbinem uiolentissimum incubuisse exercitui, adeò ut tentoria disiecta, & in sublime tracta destrueret planissimè. quod quidem exercitus pro omine parum fausto accepit. Postea cum in Phrygiam mouens castra communiuisset, tentorium suum in tres pueros, qui ibi aderãt, sua sponte ceciderat: siue quòd terra nequiuerit sustinere retinacula, siue alia est caussa in quam casus ille reduci poterit. Quidam Græci & Tryballi qui præsto erant, omen id esse dicebant, ne ascenderet in Phrygiam. Ferunt tamẽ, priusquam transiret in Asiam, Aliem Charatunis filium, uirum eorum qui cum Paiazite erant prudentia primariũ, consuluisse, ne exercitũ contra Temirem duceret: uerùm annuteretur ut ista controuersia quàm tutissimis rationib. dissolueretur & cõponeretur. Se legatũ fore in hac re promittebat, & iuxta animi ipsius sententiam Temirẽ reconciliaturum. Paiazites respondit: Nunquam tantum felicitatis conscendissem fastigiũ, nec etiã tot duces imperiũ accipere coegissem, si tuæ prudentiæ me cõmisissem. Impetu uehementi, meaq; generositate ductus, tanta opera designaui. Præterea quidã reges fortunam & audaciam sequuti, neglecta prudentia, eximia fecère opera: cum reliqui interim, qui in omnibus prætulerũt prudentiam, turpissimè perierint. Cum in Armenia foret, animus erat uniuersis copijs in aciẽ eductis, summa ui certare cũ hoste. Adhibitis igitur in consiliũ optimatib. ut prælium faciendũ esset, deliberabat. Cum essent quorũ sententiæ in utramq; partem inclinarẽt, fama est * Praimen † Alcis filium, qui plurimum pollebat apud Paiazitem, sic loquutũ esse: O rex, contra uiros adornas prælium, qui peritia rerum bellicarum feruntur esse primi ab ijs qui eorum animos & uirtutem sunt experti. Cum his ego quoq; sæpius in colloquiũ ueni, audiuiq; uirtutem eorum miris modis celebrari. Præterea annunciatur, Temiris copias multis modis numero superare nostras. Itaque ut modò utrorumque intellexi sententias, si & meũ dandum est consilium, consuluero, nostro exercitui hdẽs, irruere in castra Temiris. Veruntamen & si prælij aleã iecerimus, prælijq; nos uictores declarauerit, nescio si quæ inde nobis sit futura utilitas. Sed si hostiũ regionem fuerimus ingressi, ibiq; prælij fortunam fuerimus experti, cõmoda plurima feremus, pugnaturi uidelicet pro regno & potentia Temiris acquirendis. Nunc aũt si summã rei certamini cõmiserimus, ea nequaquã euenient. Sin autem, absit omen, in contrariũ res ceciderit, uide quæ damna passurus sis, amittens potentiã tantam, regnumq; tantum. Apparet igitur, quòd tu & ille non ex æquo pugnetis. Arbitror autem nec Temirem, si modò sapit, cum uniuerso exercitu prælium initurum: uerùm copias suas distribuet in turmas magnas & multas, & in hunc modum nos tentabit. Et si resistentes fortiter turmam unam uicerimus, alteram & recentem nobis opponet tamdiu, donec laborantes deficiamus, illis strenuè pugnantibus. Haud enim sic Temiris copiæ sunt comparatæ, ut, ubi ad prælium uentum fuerit, statim in fugam abeant: uerùm etiã in fuga nobis meliores sunt, & facilius in unum colliguntur dispersi, magna uirtutis edentes opera. Censeo itaque non obuiam eundum esse Temiris exercituí uerùm melius & utilius mihi uidetur, ut eum subsequamur, per montes quàm proximè semper instantes, eiusq; exercitum lædentes, ubicunque occasio se dederit. Hinc apparebit à populationibus eum cohibitum iri, dum nos ei usque incubuerimus, nullibi submoti longius. Nec etiam satis frumenti acquirere poterit: proinde commeatus sufficiens deerit. Vbi autem in hostilem uenerimus regionem, sequuti Temiris exercitum, ibi demum manus cõseremus cum hoste, cupiente redire domum. Hæc cum peregisset Praimes, reliqui duces pedibus in hanc sententiam ibant. At Paiazites talem exorsus est orationem: Multitudo hostilis exercitus, quantum intelligo, uobis terrorem infert. Verùm & uos nostis, multitudinem incondi tam nihil sani uel momenti habere, si uirtus ei opponatur. Scitis Xerxem Darij filium, regem Persarum, copias quantas in Europam transiens secum adduxerit, & propemodum peremptus abierit, nisi Mardonius periculum substitisset, & indicasset ei mortem imminere, nisi confestim rediret Susa. Etiam haud uos fugit, ut Alexãder deuicto regi Dario regnũ ademerit, ipsumq; interfecerit. Plurimos audiuisse reor, paucã Turcorũ manum sæpe strenuè rem gessisse, magnaq; fortitudinis opera prastasse. Et nos frequenter in Europa præliantes, Gallos & Pannones, gentes earũ quas orbis habet generosissimas, in fugam coniecimus. Quapropter ne nos contẽpseris, & ne peiores contemptioresq; quantum ad fortitudinem attinet, nos Scythis & Tzachateis ostenderis: qui nunquam gladijs rem gerunt, sed sagittas & iacula emittentes, nunq; libenti animo ad pugnam accedũt. Vt dicendi finem fecit rex, unus de numero nouem ducum huiusmodi sermonem habuit: Quoniam igitur, ô rex, certum est, & animo tuo iam fixum, ut in hostem pergamus, agè thesauros tuos reclude, & dispartire eos per exercitum laborantem. Vtcunque inde belli ceciderit alea, si in eum modum thesauros militibus distribueris, nobis hi lucro erunt. Si uictoriæ casum inuenerimus, immensa bonorũ aderit copia. Si Persa uicerit, non pœnitebit, quemadmodũ consulo, cum thesauris egisse. Paiaziti tamen persuadere nequiuit. Hinc fertur dux dixisse: Ergo Temiris signum Paiazites numisma tenet. Qua re permotus, non audet

Paiazites sana consilia contemnit.

Paiazitis oratio.

** Chorembous Halies F. † al. Hali. De bello consultato.*

Praimi Halis sententia.

In auersum principem femina.

tibus Heroi nostro infestis. Verùm, ait Temires, si nõ adeò sublati tibi essent animi, nunq̃ ad istam præcipitatus esses miseriam. Sic nam que solet numen plerunque fastuosos deprimere, & ad humilem fortunam deijcere. Deinde misit Temires Paiaziti accipitres & canes, & reliquum huiusmodi apparatũ, ut qui uenatori potius, q̃ Imperatori in hostes duenti comparandus esset. Aiunt Paiazitem habuisse septem millia uirorũ, qui accipitres curarent: præterea alunsse canes sexies mille. Respondens itaque Temiri Paiazites, inquit: Verùm, ô Temires, qui es Scytha & latro, latrocinandi'que artem usque exerces, sanè scio parum tibi conuenire cum canum accipitrum'que studio. Mihi uerò, qui sum natus & educatus ab Amurate Orchanis filio, qui ambo reges extitêre, congruit canum & accipitrum studium. Rex Temires hoc responso grauiter offensus, imposi- *Temirk arrogantia.*
tum mulo per castra agi iubet, propinans eum militibus deridendum. Vt autem iam omnibus satis ridiculo fuit, reductum ad se interrogauit, an etiam sui generis & ista studia sint, quemadmodum accipitrum & canum? Deinde Paiazitem in uincula coniecit. Motis postea castris, iter in Ioniam & finitimam eius regionem intendit, in animo habens ibi hybernare. Vere appetente, in Europam profectionem parabat, quemadmodum suprà docui: ut in eam transuectus, uniuersam in ditionem acciperet, usque ad Herculis columnas progrediens. Inde in Libyam iter auertere, & ex Libya in suam regionem redire in animum inducebat, uniuersa ista orbis continente imperio suo iuncta. Misit legatos ad Byzantij regem, petens liberũ transitum, & naues triremes q̃, quibus copias suas transmittere posset. Etiam istam iniuriam Temires Paiaziti fecit. Vt enim Eleazari filia, Paiazitis uxor, quam præ cæteris ardentissimo amore complectebatur, & secum in castris semper habebat, captiua abducta est ad Temirem, iussa est in conspectu mariti sui uinum infundere. Hinc Paiazites ira accensus, in hæc uerba prorupit: Neque paterno, neque materno tuo genere digna facis. *Seruilis ingenua liberis insultant.*
Cum enim natus sis ex parentibus idiotis, & ingloriis pauperibusq̃, haud tibi decorum est adeò turpiter insultare regum liberis & uxoribus. Hoc modo etiam eos qui tibi natura sunt domini, probris oneras. Hæc dicens, ingentem risum mouebat Temiri, qui hominem pro ludibrio habebat, ut qui nihil sani nec diceret, nec saperet. Paiazitis duces cum in colloquium uenissent cum Temiris fossoribus, eos promissis accendebant, daturi immensam argenti uim, si cuniculo acto in eam castrorum partem, ubi uinctus asseruabatur Paiazites, emersissent, eúmque inde eripuissent. Fodientes itaque uersus castra & rentorium, ubi in uinculis erat Paiazites, tandèmque prorepentes, uisi sunt à custodibus, & capti. Non enim intra tentorium, ubi Paiazites erat, sed extra ex cuniculo prodierunt, ubi uiri erant quibus Paiazitis custodia à Temire erat mandata. Ea igitur parte ex cuniculo fossores egressos & captos, rex iussit obtruncari. Veniens autem Smyrnam, eam urbem rotis cæpit. *Smyrna capta.*
Præterea arcem in litore sitam, in qua erat Romanorum præsidium, suffodiẽs, penitùs subuertit. Hanc ubi occupauit, etiam à reliquis ius belli non abstinuit: uerùm accedens oppida, quà sibi uidebatur aptissimum, aggrediebatur. Vt autem uer iam appetierat, * Roris urbes capiebat Temires. Hæ erant circuli, & intrà scalas habebant quibus ascendebatur in muros. Et quando in fossam dirigebantur, recipiebant uiros ducentos separatim positos, donec singuli rotas intrarent. Postea ueniebant in alteram, quæ ex aduerso erat, fossę partem, satis muniti & tecti à rotis. Quò cum uenissent, scalas conscendebant, & eo modo capiebant urbes. Deinde reliqui, qui erant in castris, urbem uallo cingebant, aggeresque fundebant, qui facilè murum superarent: ex quibus deinde muro facilè potiebatur. *Ratio expugnandi urbium complex.*
Præterea fossores habuit Temires circiter decem mille, qui suffossum murum sustentabant excelsis lignis, quæ deinde accendebant: quibus concrematis, muri nemine impellente procidebant: per nudata inde muro loca milites ruebant in urbem. His tribus modis Temires in oppugnatione urbium utebatur. Ver ut iam illuxit, legati ueniunt, qui referebant Indorum regem cum magna manu aduenisse, urbémque Cheriam intolerandis malis affecisse. etiam ad thesauros regios procedentem, tributo anni adempto, domum abijsse. Minæ quoque ferebantur, Indorum regem nolle amplius fœderatum esse Temiri. Hæc ut Temires intellexit, terror ingens iniectus est, ne, si redijsset legatio ad regem Indorum, ipse exercitum armaret, regionémque hostiliter accedens occuparet, se interim externis occupato bellis. Simul etiam rerum humanarum conditio mentem tangebat, quæ nullo in loco satis firmas tutas'que res consistere patitur. Deinde grauiter ferens, Indorum legatos adeò impudenter sibi contumeliam fecisse, citato agmine Cheriam properauit, Paiazitem & filium eius secum uehens, cuius paruum respectum egit. Proinde in patriam fuga euasit regionem. Paiazitẽ aũt tradunt præ nimia ægritudine ęgrotantẽ, fato functũ esse. Hunc uitę exitum habuit Paiazites, mirabilẽ tum impetum audaciamq̃ ostendens, quócunque per uenisset. Annis regnauit uiginti quinque, res præclarè in Asia Europa'que gerens. Adeò autem præfractus & remeranus erat, ut neminem monentem sequeretur, sed sibi soli confideret, quando eundum erat in hostes. *Fossores.* *Paiazitis mors.*
Tartarorum in donorum pietas.

longè præstat ei serico quod Samachia suppeditat. Fert quoque † Crinizin isto nomine uermiculum, qui purpureum colorem admiratione dignum tribuit uestibus ex filis è serico contextis. Abundat autem regio Persis, quos Atzamios uocant. Quotquot enim Atzamiorum Persarum lingua utuntur, omnes hi Persæ sunt, & Persarum linguam in usu habent. Incolunt Tabrezen, Cagrinum, & Nigetiam, urbes opulentas, in Assyriorum & Medorum regione sitas. Samachia autem, cuius situs est uersus Armeniam, urbs perhibetur opulēta & populosa. Ex filia Tzokijs, quæ matrimonio iuncta fuit Charaisuphi, natus est Tznanisas Tzokijs nepos, & Caraisuphis filius. Is Pagdatiam Babylonem rexit, & Assyriorum regionem iure belli possidens, Trabezen suo imperio addidit. Arma idem Paimpuris filio intulit, profectus cōtra Artzinganim urbem, eam oppugnatione cæpit. Armeniam, quæ iacet intra Euphratem, in suam ditionem redegit. Hinc Tzokijs filio profecto à Semarchanda, Babylonē oppugnabat. Ipsum adeuntem prælio uicit. Exinde Babylonem capiens, & contra Tabrezen exercitum ducens, cum illo bellum gessit.

† Chasanes quidem Longus Scenderis, qui Artzinganim tenebat, nepos existens, & ex familia Carailucis, regnum Armeniæ adeptus erat, adiutus ab Carailucis filijs, qui unà cum illo eò profecti erant. Hi cum à rege Tzanisa Caraisuphis filio, Samachiæ grauissima obsidione premerentur, resq; eorum admodum lubricæ essent, precibus aggressi sunt Paimpurem, ut irrueret in Mediæ regionem. Qui facilè, quod petiuere, impetrarunt. nam in Mediam irrupit. Qui rumor ut perlatus est ad Tzanisam, obsidione urbem abscedens soluit, iterq; flexit aduersus Paimpurem, partim quidem regionem eius in ditionem accipiens, partim uerò uastans. Mendesis, Aedines, Sarchanes, & Allontes, Paiazitis regionem occuparunt, iussu Temiris, & in suam singuli redibant regionem. Chasanes cernens sibi potentiam esse maximam, Armeniam & Tzapnidas subegit, & pacem intercedente affinitate cum Colchidis rege fecit.

† uostri Chermesi- nū siue coc cū uocant.

Paimpuris.

† Al. Vsancassanum, Nassūcassianum & Assembegum uocant.

LIBER QVARTVS.

IOSVE VI. Turcorum rex. 1398. ad. 1409.

POST Temiris in Cheriam profectionem, Iesus (qui & Iosua) filiorū Paiazitis natu maximus, cōciliatis sibi proceribus regni, qui in patris lanuis meruerant, accitis etiam quotquot potuit peregrinis, regnum occupauit. Nam Paiaziti nati sunt filij, Iesus, Mulsumanes (qui & Musulmanes) Moses, Mechmetes, Iesus minor, & Mustaphas. Iesus igitur ubi primùm in Asiam uenerat, post Temiris discessum in Cheriam ducens secum peregrinorum cohortes, & optimos quosque, qui Temiris euaserant manus, Prusam regni sedem inuasit, & eam obtinuit. Asiam uniuersam, quæ in potestatem uenerat, magistratus munijs firmauit: & in Europam transgressus, breui cum Græcorum regno, etiam Europæ imperium nactus est. Europę uerò ducem dedit, qui sibi ad eam tem indebaē aptissimus, Mulsumanes cum exercitu egressus Byzantio, bellum indicit Iesu, siue Iosuæ. Cum autem Mulsumanes bellicarum rerum peritissimus longè haberetur, & ad ipsum aduolarent ex Europa optimi quique & peregrini qui ibi sedes habebant, proficiscebatur per Europam uniuersam peragrans, & in ditionem accipiens, Iesu absente, & moras in Asia nectente. His ita gestis, transuectus in Asiam, munitus exercitu quem in Europa conscripserat, hostili animo pergit contra fratrem suum Iesum, sub idem tempus in Cappadocia agentem. Quia Sinopenses principes auxiliabantur ei, & reliqui principum socij subsidio ueniebant. Collatis autem eò loci signis, pugnans cum fratre, & eum in fugā conijciens, maximā exercitus partem in prælio strauit. Iesus uerò uiuus in manus uenit. Quem, cum regno præfuisset annis quatuor, trucidauit. Is igitē a Mulsumane peremptus, in hunc modum mortem obijt. Vt primùm Mulsumanes regnare cœpit, Moses qui dimissus erat à rege Temire, mari aduehebatur ad patriam regionem. Aduenies autem ad Homiris filios, Mulsumanis hostes, quia socia arma contulerāt cum Iesu, accedens quoque Sinopen & Castamonem, & hinc in Daciam transmisso Euxino ponto perueniens, ad colloquium cum Myrxa Daciæ (quæ & Seruia) præfecto uenit. Inter cętera uerò talis erat Mosis petitio: Si eius auxilio adiutꝰ rex crearetur, se daturum ei redditus magnos in Europa, & assignaturum regionem non modicam. erat enim Græcorum hostis. Prætrea Byzantij filium Myrxæ suscēperunt, promiseruntq; se huic & Mulsumani regnum tradituros. Myrxas quidem Mosen benignè lubentiq; animo excipiebat, eiq; unctum & necessaria promptissimè suppeditabat: eidem quoque exercitum dedit. Cum autem undiq; ad hunc confluerent ex Europa quotquot infensi erant Mulsumani (aberat enim in Asiā agens) quia non satis dignè ab ipso tractarentur, expeditionem sumpsit contra fratrem, assumptis quotquot conuenerant. Habuit & Dacorum exercitum magnum, cum prius † Tanum eorum ducem sibi conciliasset. His copijs instructus, Europam subegit: & Adrianopolim, quæ regni sedes est, profectus, ibi rex declaratus est. Huic animus erat etiam contra fratrem in Asiam exercitus mouere. Mulsumanes haud interim socordiæ obnoxius erat, uerùm festinabat & ipse, ut fratrem

Fraternum bellum.

Iesue mors. 1402.

MVSVLMANES VII. Turcorum rex.

Myrxes siue Marcus Seruiæ Despotes, Dacorum dux.

† alij etiam Danum uocāt, & Dan, Valachi principem.

cingere Byzantium. Thermæ hostiles exercitus admouit. Tryballorum duci bellum intulit, ex regione eius frequenter prædas agens, & † Spenderobē metropolim obsidione premens. Is erat Stepanus, Eleazari Pladicis uxoris frater, cui Bulco nomen erat. Vt Eleazarus uitam finijt, principatū ipse arripuit, & pro principe se gessit, Paaziti strenuè operā nauans, quando cunq; eius auxilium imploraſſet. Stepanus cum forer in eo prælio quod propter Byzantium committebatur, defecit à Mose, & ad fratrem eius transfugit. Hac rei indignitate iritatus Moses, urbem Stepani exercitu circumsedit, regionem q; grauiter populationibus uastauit. Vt autem oppugnatū fuit Byzantium, multum minabatur agens ferens q; quæcunque ex regione potuisset. Fabricans naues & triremes, terra mariq; iter faciebat. Græci implentes naues & triremes, quæ in promptu erant, naualibus copijs prælium nauale commiserunt, duce Emanuele, notho regis Ioannis filio, cum hostibus: & ex eo prælio Græci excesſere uictores. Hic Emanuel regis filius cum prudentia & militari scientia facilè omnes anteiret, tum temporis Græcos ista uictoria cōtentos esse iubet: ipse q; plurima præfulgebat gloria. Hanc eius gloriam cum haud æquo animo ferret regis frater, Emanuelem in carcerem duci iussit: qui annis adhuc uixit septem & decem cum liberis suis. Moses, cum parum prosperè succesſisset naurale prælium, accedens per continentem, Byzantij regioni populando molestus erat: grauitet quoque Thermam, quam obsidione cinxerat, affligebat: etiam cum Tryballis bellum gerens. Pax autem interceſserat cum Turcorum in Asia ducibus: proinde non hostilia patiebantur à Mose. plerunque in Europa ætatem agebat. Græci, cum fato functus esset Mulsumanes, filium eius Orchanē accersentes, oppoſuerūt Mosi hostem. Postea miserunt Thermam ad Pogdanum & alios Turcos, qui ibi stipendia facicbant, rogantes ut auxilio essent Orchani procedenti in Europam, ut eam occuparet. Puer quidem Orchanis uiro Turco ex Asia oriundo committebatur, cæterà non ignobili, parum tamen fido, † Palapanum eum nominant. Orchanes uenit Thermam: inde trāsita Macedonia, Berrhoen uenit, & in regionem finitimam. Cum autem ad ipsum accurrerent Turci, qui ea loca tenebant, profectus est in Thessaliam. Moses ut accepit, Mulsulmanis filium Orchanem regnum sibi parare, & in Thessaliam pergere, proditionem puero per Palapanum subornat. Palapanum enim iubebat Moses, ut sibi significaret ubi pugn cum suis uersaretur, & deinde accedenti eum traderet. Palapanus quidem Orchanis itinera & loca in quibus morabatur, semper indicabat. Monebat quà adire deberet, ut puerū per proditionem caperet. Orchanes uerò cum suis manebat in monte, qui Thessaliæ imminet. Eò cum accesſisset Moses, ut indicatum erat à Palapano, puerum uiuum capit, exercitum q; trucidauit. postea in Pogdā regionem profectus, eam suæ ditionis fecit: & cum Græcis intētus in omnes occasiones, summa ui bellū gerebat. At Græci bello absti nebāt, prsus. Iesus aūt siue Iosue, qui natu ruinimus erat filiorum Paiazitis, ad Græcos se recipiēs, Christianam religionem assumpsit, nec multo pòst ad superos migrauit. Mechmetes Mosis frater, quem quoque genuerat Paiazites, ubi primum eam ætatem attigit quæ rebus gerendis idonea fuit, cum exercitu ex Caramania profectus, Turcos solicitabat, ut sibi subsidio uenirēt in acquirendo regno. Cum igitur ultrò citrò que legati ablegarentur, necnon Græci auxilium pollicerētur ad regnum capiendum, Asiæ imperium nactus est, cū optimus quisq; indigtaret, propter Mosis uiolentiam & tyrannidem, & adtungerentur Mechmeti adueniēti. Atque in hunc modum Asiæ imperio potitus, etiam in Europam expeditionem parabat. Hunc quidem, regnante Mulsumane, Moses & Iesus, quibus educandi pueri negocium datum erat, ne tecisceerent fratres ubi nam puer aleretur, anxij ut caperetur & necaretur, artifici cuidam chordarum faciendarum tradiderūt Prusæ, ut artificium id addisceret. Postmodum cum iam per ætatem tes ipsas tractare posset, abijt ad Caramanum Alurim. Hinc profectus, ut antea significauimus, Asiæ imperio facilè potitus est, adiutantibus Caramano, & alijs Asiæ quibusdam ducibus. Transgressus Byzantium, in colloquium cum Græcorum rege uenit. Deinde cum utrinque se iuramenti religione, quantum satis erat, deuinxissent, profectionem instituit ad Tryballorum Thraciæ que principem: ut ad hunc in colloquium adlibitus, copias ab eo acciperet: quibus subnixus, fratri bellum inferret. Vt rumore allatum est ad Mosen, fratrem quàm ocyssimè in † Asiam traiecisse, obuiam ipsi fit, magno instructus exercitu. Et cum alicubi regionem quandam transirent, iuxta eius regionis oppidum in fratrem incidit. Accingebatur itaque ad pugnam, ordinésque explicabat, & instructo agmine Mechmetes contra fratrem ibat. Cum autem in conspectum uenisset uterque exercitus, hic quidem per Asiam iter metiens, alter ex Europa aduenies, collatis signis prælium inibant. Exercitus Asianus haud diu stetit: uerùm terga dans, fugiebat. unde & Mechmet palam se prompit. Fidium uerò opifex, instructor & magister eius, Halim Paazitis quoque filium Byzantium incolumem deduxerat: ad quem Mechmet fugiens, ibi quoque cum exercitu ab cæde seruatus est. Hinc receptis animis, denuò in † Asiam trajicere decernunt, pugnaturi

† al. Sendeouiam.

Byzantium obsessum.

Emanuelis nobi uictus.

† al. Salapanum.

Salapani proditio.

Iesus Paiazitis f. Christi numero mutatus, mox moritur.

Mechmetis educatio.

† Europā.

Fratrum congressus.

† ex Asia.

ad finem deductum est ædificium illud, Peloponnesi duces capit: qui longo tempore regionem tenentes, parére recusabãt Græcorũ ducibus, nisi quando & ipsorum ibi quoque uerteretur utilitas. Captos secum Byzantium ducebat, interim diligenn custodia Peloponnesios circundans. Captos quidem duces secum trahens, abibat Peloponneso. Mechmetes ubi ad regnum promotus est, succedente tempore expedinionem sumpsit contra Ismaelem Sinopæ principem. Amicus enim & socius fuit Mosis, cuius opere enixè Moses adiutus est in bello, quod gessit cum fratre Mechmete. Mittens itaque Ismael legatos, quibus mandarat, ut dicerent, se paratum esse æris redditus omnes Mechmeti, nomine tributi assignare, si secum pacem fecisset. Hæc enim regio Asiæ sola, quod sciam, æs profert. Cum igitur æris redditus tradidisset Mechmeti, bellum pace cõmutatum est. Tandem discordia inter ipsum & Venetos exarsit, qua impulsus, Venetis bellum indicit, propter regionem quæ Ionium spectat: cui missis exercitibus uastitatem maximam inducebat. Veneti legatis missis, ut nihil æqui impetrare potuerunt, animos quoque in id bellum summa ui interderunt. Apparet gentem istam admodum esse uetustam, & nobiles Iones fortitudine & generoso spiritu longo interuallo post se reliquisse. Habitauerunt antiquitùs regionem uergentem ad sinum Ionicum, & ab Illyrico in Italiam excurrentem. Antiqui eos *Enetos nuncupabant: postmodum Veneti dicti sunt. Profecti autem ex †Epiro, partim uoluntate, partim necessitate subacti, ut quorum regio uastata esset ab Attila rege, ut in maiore securitate essent in posterũ, insulam quandam paruam & palustrem, distantem ab continente quindecim stadijs, ædificijs occupare statuerunt. Initium ædificandi factum est à paucis Venetis in unum collectis. Deinde accessere quoque finitimi †Epiro, bellis graniter diuexati. Vrbs autem illa usque incrementum sumebat ædificijs & legibus, cum †Epirotæ plurimi non cessarent eò cõfluere. Crescebat quidem ea ciuitas mirum in modum disciplinæ sanctitate, cum eò accurrerent plurimi bonis legibus enutriti, & plurimi uirorum †Epirotarũ illustres eò aduolarent. Præterea si quis patria fortunisq; omnibus pulsus ui hostili erat, huc gressus dirigebat. Vrbs illa, incredibile dictu est, quàm breui opibus creuerit, & disciplina. Multi Græci & Romani, nec nõ alij uiri clarissimo genere exorti, in patria usi haud satis prospera fortuna, aut ab ciuibus pulsi, aut ab hostibus exacti, in hanc urbem congregabantur, filij existentes uirorum illustrũ, qui regebant regionem haud infrugiferam. Hi quidem partim in Ioniam & Græciam, partim uerò in Italiã pulsi, in istam ciuitatem se recipientes, securius habitabant. Cum autem ea sit urbs emporiũ celebre, animũ adicecêre ad mercaturã necessariò. Quia continentẽ non attingunt, nec eorum fructuũ, quos continens profert, ipsis copia futura erat. Proinde meritò mercaturæ operam dederunt, ut necessaria mari subueherentur. Cumq; quilibet sedulò mercibus permutandis incumberet, breui incredibilem potentiam sibi peperere. Vrbem basilicarum & domorũ, necnon templorum magnificentia condecorarunt. Triremes extruxère non modicas, & munimentis se communiere firmissimis. Deinde ambitione moti, naualia prælia committebant cum ijs qui longè lateq; nauali gloria coruscare uidebantur. Etiam hi quorum potentia mari maxima erat, metuebant Venetorum lacessere arma: adeò magna his accesserat potentia. Regionem autem haud infrugiferam, quæ nauiganti à sinu uersus Ionium à sinistra est, & urbes opulentas subegerunt usque ad mare Aegæum. Huius portus omnes in potestatem redigentes, † Corcyram uniuersam in ditionem acceperunt. Cæperunt Eubœam, & Cretam, Peloponnesi'que urbes. Cum classe uenerunt in Syriam: subigentes'que Cyrenen urbem, magna militaris uirtutis facta designabant, ubique cum barbaris prælia naualia facientes, & mare uniuersum, quod est intra Herculis columnas, perdomantes. Etiam pugnabant fortiter contra eos qui erant in Europa, & sibi admodum potentes uidebantur. nec oratione dignum puto, quòd non adnauigarunt Italiæ, nec sibi subiecerunt Rauennam, urbem opulentam, principehuius defuncto. Quia nempenõ solebant contra eiusdem gentis & corporis homines bellum mouere, sed contra alienigenas arma ferebant. Arma etiam arripuerunt contra Græcos, quos nauali prælio uicerunt, eorum'que † metropolim subegerunt, cum plurimi Occidentales ipsis adiungerentur. Copias tamẽ cum ducerent aduersus Græcos, continente non abstinuere, uerùm regionem eius non modicam & optimam suæ ditioni iunxere. Vrbem quoque suam munitissimam præstitere, cum eam & nauali pedestrique potentia auxissent. Discordiæ ipsis intercesserant cum Epiri ducibus. Proinde id bellum longius durauit. Opibus excellentes, ciuitatem suam magnam reddiderunt opum accessu. Præterea Pontificem maximum Romanum, Italia Romáque pulsum ab rege Barbaro, ad pontificatum & imperium reduxerunt, uicto Barbaro nauali prælio. Etiam aduersus Ianuẽses, qui regiones quasdam istius & marinmã Italiæ oram tenere uidebantur, bello petentes, plurima militaris uirtutis facta edebant, pleruncq; pugnis nauálibus uictoriam obtinentes. At Ianuenses bellum aduersus Venetos sumen-

Venetorum et Turcorũ belli 1402.

* Henetos.

† cõtinenti

† cõtinenti

† accolæ. Epirotæ Venetorum urbi ampliasse. Vocat autem hic Peroneusem Epirotam.

† cõtinentis

† Corsun hodie, Venetis subiecta.

† Constantinopolim.

Alexandri pontif. cum Frederico Barbarossa dissidium Ann. 1180. Sabell. Ennead. 9. lib. 3.

tem intellexerunt, eum regionem prodere, & colludere cum Mediolani duce, captũ interfecerunt. Et uocantes Franciscum cognomine Sphortiam, Ducem in locũ occisi subrogarunt. Magnis quoq; honoribus eum affecerunt, cum etiam antea gloria multa præfulgeret, & non modicas Liguriæ urbes subiũceret. Imperium continentis ad magnam potentiam produxit. Vt autem Italia in partes abierit, quidam Venetos, quidam Ligures sequun, in sequentib. ut omnia contigerint, enarrabo. Redeo nunc ad Venetorũ urbẽ, quæ utramq; fortunam experta est. Veneti igitur elegerunt ad id bellum gerendũ duces tei militaris peritia insignes, ut suprà docui, inter quos Carminiolam impensius fauentẽ rebus ducis Mediolani, captũ necarunt, quia eum sibi insidias struere cognitum habebãt. Sphortiam accitum in locum interfecti ducem substituêre. Manifestũ arbitror esse omnibus, Veneros præclaris facinoribus ubiq; editis, mille annis usos prospero rerum successu, plurimum gloriæ per uniuersam Italiã apud omnes tenuisse. Quòd autem ciuitatẽ suam ita regnauerint, ut inuiolata & intacta à seditionib. fuerit semper, decens totius urbis administratio, quam breuibus nunc describam, in causa fuit. Olim democratia usũ ciuitatem gubernabat, populusq; simul cum his qui in magistratu positi erant, quã sibi cõ sultissimũ uidebatur, ciuitatem moderabantur. Postea cum ad opera populares singuli uocarentur, nec otium amplius, quando ita res monuisset, in unum conueniendi & consultandi supereset, optimos quosq; isti curæ præfecerunt, uel sorti uel suffragio electionẽ cõmittentes. In hunc modum reipublicæ forma ex democratia in aristocratiam mutata est. Ex eo inde tẽpore ciuitas illa pulchrè administrata, maximam sibi potentiã peperit. Habent senatum, quem magnum uocant, in quo singulis octo diebus consultant. Hic senatus oppidis suffragio intercedente principes statuit. Etiam urbis magistratus idem senatus decernit. Lege autem sancitur, in hunc senatum licere ei ingredi qui natus sit annos uiginti quatuor, & senator usiue patricius sit, nec aliqua causa exeat, quæ ab senatu eum excludat. Sunt autem uiri bis mille, qui calculos ferunt, & uniuersi imperij magistratus eligunt. Ducem siue principem sibi eum constituit, qui apud eos ex omni numero optimus habeẽ. Hic duos ponit calculos, quos cuicunque uoluerit parti addere potest. Princeps ille manet in primis à senatorib. honoratus. Is in regali aula habitans, uictũ habet: sumptus, quos facit, ab his qui uniuersæ ciuitati præsident, capit. Adsunt ei uiri consiliarij sex, socij eius existentes, & in partem curarũ principatus adhibentiq; mensib. senis euolutis, dignitatẽ deponunt. Post senatũ magnũ alius senatus est, qui Euocatorũ dicitur, qui uiris octo-

Veneti.

Venetorum respub.

Pregalia.

Dux Venetorum.

Excertia.

Auogatori.

stat trecẽtis. Hunc senatũ creant in magno senatu, allegẽtes qui prudẽtia præstare uidentẽ. Senatus aũt uocatorũ de bello & pace legationibusq; consultat. Et ei, quodcunq; uisum fuerit isti senatui, ciuitas tota paret: & in sententiã, quam dederit, manib. pedibusq; uniuersa ciuitas uadit. Criminibus capitalib. uiros præfecere decẽ, qui accusent, & puniant. His licet manus principi injcere, & ad necẽ trahere: nec est qui ausit eius causam inquirere. Sic cũ ordinatũ est: & creanẽ ut delinquentes feriãt. Siue in ciuitatẽ, siue in priuatũ quis quid cõmiserit, decẽ uiri si cognouerint, de eo supplicũ sumũt. Sunt & alij iudices, qui in reliquis ius dicunt, quidã urbani, quidã peregrini. His præposuerũt magistratũ quadraginta uirorũ, ad quos sentẽtias super puniendis sontib. transmittant, ut dispiciãt, num & ipsis sentẽtiæ optimè habere uideant. Si sententiæ displicuerint, & ipsi inter se dissenserint, negociũ totũ ad Euocatorũ senatũ referẽ. Hic sentẽtiæ multa diligẽtia excutiunẽ, & tandem ad finem ducunẽ. Sunt & alij magistratus plurimi in custodiam urbis cõparati. sunt quib. negociũ ciuitatis cõmissum est in eos, qui defectionẽ aliquam siue tumultũ noctu eõcitant. Sunt & rerũ uenalũ, atq; adeò totius fori præsides. Alij præsidẽt uectigalib. rerum, alij sunt tributorũ & ciuitatis reddituum exactores. Quidam præpositi sunt uectigalib. & redditibus, ad quos uniuersæ ciuitatis opes adhibitis obseruatorib. deferuntur. Magistratus hic cõstat uiris ætate & honorib. grauissimis, qui per uniuersam uitã istum magistratũ retinẽt. Quia difficile uidetur accepta & expensa ciuitatis, quid expendaẽ & quid superũt, quotannis cõputare, & singula in rationes referre. Ex his sibi ducem capiũt, quando is qui rerum potitur, mortuus fuerit. Qui ad primum dignitatis locum euecti fuerint, ad istum tandem honorem promouentur. Thesauros atque totius urbis opes & reddit⁹ inspiciunt, & tutantur. Eorum officium est, ubi magistratum hunc inierint, cõsultationibus cum principe uacare, & cũ eodẽ legationes principũ regumq; relationes audire. Potestas totius ciuitatis penes hos est: & reuera principatũ gubernant. Ciuitas ista duobus omnes Italiæ urbes antecedit: uidelicet domorũ magnificentia, & ædificiorũ quæ in mari ædificata sunt apparatu. Excellit & opulentia, quæ penes eosdem est. nam cũ sit mercaturæ & negociationib. tdonea, fit ut incolæ plurimas hinc colligant opes. Exornata est eadem urbs pulchra nauium statione, quę intra urbem sita est, pulcherrima & amœnissima uisu, instructa triremibus, nauibusq; alijs plurimis. Copiosus ibi est apparatus in promptu armamentorũ, & aliorum quæ naues postulant. Spacio occupat quinque stadiorum. Viri complures quotidie huc cõmeant, operantes sedulò, ut quę ad naues pertinent, nõ desint. Quę tãta

Capo di Dieci.

Ogarantia.

Procurato ri S. Marci.

Arsenale.

uiros

Peloponnesiacā nauē dantes, resistere fortiter. Veneti uiderunt quod parabaī, uidelicet classem hostilē incursare in Peloponnesiacā triremē, ipsi q̄q; ad nauale certamen accingebanī. Interim dum feruerct prelū, nauigabāt per omnes hostū naues, quasdā demergētes ꝓfundo, quasdā remis ad litus agētes. Veneti in hunc modū uictoria potiti sunt, capientes naues barbaricas tredecim, pleraſq; tamē uacuas. Nam Turci, ubi senserant naues, in quibus erāt, iam capiēdas, in mare se abiciebāt, & in terrā enatabant. Eodem tēpore cum armis urgerēt Veneti Mechmetē, Lampsacum obsidendo in ditionē acceperunt: ibiq; præsidio relicto, domū reuersi sunt. Veneti ducē illum qui prelia secunda cōtra barbaros fecerat, reuersum capitis accusabāt. Crimini dabatur, q; prior prēter ius & æquū, & præter magistratus imperiū, prelū inisset, fœderaq; fregisset. Cum in hunc modum capitis anquireret, crimine absolutus est, ut qui prelū haud prior incepisset. Nec tempore multo interposito, legationes ultrò citroq; misse, inter utros que pacē icto fœdere sanxerunt. Mechmetes quidē, quemadmodū accepimus modò, erga Venetos affectus erat. Græcis uerò erat perq; familiaris, eosq; colere cupiebat in omnibus, quæcumq; petiissent haud grauatim largiendo. Familiaritatis aūt eius causa, quam nūc dabimus, erat. Mustaphas unus ē numero filiorū Paiazitis, imitatus Mosen fratrē, ad Sinopū ducem, qui hostis erat Mechmetis, peruenies, iuramēti religione interposita se inuicē amicos & hospites in posterū fore confirmabant. Deinde cū legatos misisset ad Dacię ducem, & amicē ab eo foret acceptus, pollicere turq; se ipsi suppetias laturū in regno q̄d auaret acquirēdo, in † Asiā abire decreuit. Cū ut Asia lōgo tēpore moratus esset, habēs secū uiros trecētos, haud cessabat ambire Turcorū optimū quenq;, & ad defectionem pellicere. Cum res parū succederet, angebaī maximē. Nam Mechmetes equitatis amantissimus erat, & egregiē optimates Turcorū colere norat, moribusq; erat trāquillus et placidus. Hic dicebat, Mustaphā haud legitimū, uerūm supposititū esse Paiazitis filiū, ut qui nullo, uel paruo indicio patrē et fratres representaret. Filiū Paiazitis Mustapham excelsisse ē uiuis, secq; Mustaphę ueri filij Paiazitis mortē accepisse ā uiro integerrimo & iustissimo, qui sibi eam p certo nūciarit. Mustaphas, cū cœptis parū succederet, abiit ex Dacia: & res suas meliore statu fore eredebat, si se cōtulisset ad Græcos, sic in medio Mechmetis regno cōstitutus. Ira cūdo itaq; animo, relicta Dacia, per Thraciā cōtendebat Thermā, quæ urbs est Græcorū. Ibi ueniēs in colloquiū cū Græcorū duce, & imbē ingressus, captus est. Mechmetes ubi resciit fratrē suū peruenisse Thermā, cōfestim omni mora posita, Thermā summa celeritate adhibita, ꝓfectus est: assumptoq; exercitu, fratrē quærebat apud Græcos. Dux Græcorum, qui Thermā regebat, nunciū ad Byzantij regē ire iubet, ut dicat quid egerit cum Mustapha: narraret quoq;, aduenisse Mechmetē, & postulare sibi dedi Mustaphā, ut fratrē suppositiciū, & sui generis maculā. Rex misso legato, pactū inijt cum Mechmete, q̄ iubebaī Mustaphā in uincula dare, nec quoq; inde abire ipsum pateret: pactū hoc iurisiurandi religione firmarūt. Mustaphā igiī una cum Smyrnę duce Zunaite, qui cū eo Thermā aduenerat, accesseratq; belli cōtra Mechmetē adiutor, in arce Epidauri in carcerē dedere uinctos. Græci tēpore longo eos in uinculis asseruarūt. Postea ducti sunt in Imbrū & Lemnū, ubi quoq; in carcere captiui delituere usq; ad Mechmetis obitum. Cum igiī Græci hac in re morem gessissent Mechmeti, & quasi gratiam retulissent, in carcere condentes Mustaphā, accidit ut in posterū quęcunq; uellent, facilē apud regē Mechmetē impetrarent. Tunc quidē cum experirenī regis fauorē Greci, longo tēpore admodū feliciter rcb. sunt usi. Pelopōneso eā induxere formā, quā cōmodissimā fore iudicabāt. Emanuel habuit filios, Ioannē seniorē, quē Græcis regē dedit: Andronicū & Theodorū: prēterea Constantinum, Demetriū, & Thomā. Ioāni seniori, qui reliquis uir melior esse apparebat, regnū cōmisit. Eidem uxorē dedit ex Italia Montferariq; principis filiā, morib. quidē prædītā optimis, cæterū forma illiberali. Diadematc igiī caput filij cingens, eum regē & pontificē Græcorū esse iussit. Vxorē, quā ex Italia petierat, nō perinde ob formę tutpitudinē amabat. Proinde nec cohabitabat, nec etiā Veneris fœdus cum ea ineibat: tātū mulieris obrepserat fastidiū. Mulier aduertens se marito esse inuisam admodū, nauē cōscendit, & ad genere ꝓpinquos se recepit. Ipse interim matrimonio sibi iunxit Sarmatię (quę & Russia) principis filiā. Hic quidem in istū modū affectus regno præfuit. Andronico aūt imperio regendā cōcessit Thermam, qui uirtute post Ioannē secundus inter filios regios erat. Cū aliquanto tēpore superuixisset, in elephantiasim incidit. Thermā quoq;, ut q̄ nō amplius retineri posset, ꝓpter res ciuitatis admodū accisas, Venetis uendidit. Cum igiī iudicaret eam uenditionē tum sibi tum urbi expedire, paruo precio accepto, eam Venetis tradidit. Andronicus aūt ꝓfectus ad fratrē in Peloponnesum, uictū in Mātinea Laconię habuit. Morbus cū indies inualescerct, randē uita functus est. Theodorū, qui defuncti q̄q; filius erat, misit ad fratrē Theodorum Porphyrogenitū, ut eum Peloponnesi succedere relinqueret. Quē susceptt, & ut fratris & necessarij filium apud se detinuit. q̄ mortuo, quemadmodū conuenerat, succesit in Peloponesi administrationē. Hic ubi imperio potitus est, uxorē accepit ex Italia, filiā Malatestę ducis Marchię, q̄ formę uenustate, & reli-

Zunates Smyrnæ dux.

Emanuelis Græc. Imp. filij.

Mustaphas Paiazite f.

† Al. Europam. al. Dacian.

Mustaphas capitur.

Thessalonica Venetis uitro data.

† Inico de Daulos. al. Isaulo.

Acarnanię subegerũt. Pręterea eripuerũt Aetoliam † Izaulo regenti Dromænorũ urbẽ & Aetoliã. Imperium Aetolię antea penes Thomã Prialupæ Tryballi filiũ fuit, & hoc pacto in Izaulũ peruenit. Cum adiuuaret Prialupas Spatã, & Albanos in bello q̃d gestũ est cum Italis, Arten metropolim Acarnanię obsidẽtib. euenit ut in eo p̃lio capti cõplures, q̃ generis claritate excellebãt admodũ, in manus uenirẽt. inter captiuos hos extitit & Izaulus è grege optimatũ: qui adolescẽs regis Parthenopes (q̃ & Neapolis) nũcupabat. forma erat liberali, & quantũ ad mores attinet, æquus & placidus. Hũc cũ plurimis alijs captiuũ trahẽs Prialupas domũ, ut mancipiũ tractauit: eosq̃ in custodia asseruauit, moratus in regia, uolẽs eos propinquis restituere, accepta pecunia, si uenirẽt suos redẽptũ. Vxor Prialupę adolescentẽ uisum amare cœpit. Erat em̃ illius mulieris ingeniũ, ut priusquã peteret, peteret uiros. præintẽperãtia cui obnoxia erat. Cũ igit̃ stupri cõsuetudinẽ cum adolescente habuisset, amore ardẽs & furens, cum adolescẽte insidias manto subornat. Mulier adolescẽtẽ duxit in cubiculũ, in q̃ quiescere solitus erat Prialupas duxitq̃, adiuuãs adolescentẽ mulier, Prialupas occisus est, & ipse ad imperij gubernacula ascẽdit. Cum aũt sibi tyrannidẽ ad eum modũ parasset, nemini nisi mulieri soli placebat. At ultio haud multo pòst secuta est. Prialupas em̃, q̃ filius eius erat, patris nomen gerẽs, nat' ex ista uxore, cũ properaret ad regẽ Mosem, petẽs auxiliũ & p̃sidiũ cõtra † Carolũ Acarnaniæ principẽ, ut eam regionẽ in potestatẽ redigeret, captus est, oculiq̃ eius eruti sunt. Regionẽ urbis Ioãniorũ nemo subegit. Petijt em̃ Carolum sibi ducẽ: cui ubi primum urbis administratio est cõmissa, bellũ fortiter admodũ sustinuit. Regnũ hoc, cũ prius Tryballorũ foret, ad Izaulũ & Carolũ ducem in hunc modũ descendit. Cum utraq̃ teneret finitimã Areheloi regionẽ, quæ ea tempestate Aetus uocabatur, & Argyropolichnam usq̃ Naupactũ, quę est eregionẽ Achaię, suo imperio admouit. Quũ principatum administrauit cũ usq̃ res suę incrementa sumerent, pace belloq̃ nulli ducũ cederet: tandẽ cum bellis, quę aduersus finitimos gessit, plurimũ glorię sibi peperisset, duxit, ut suprà docuimus, Rainerij Athenarũ & Corinthi principis filiam. Huic duci natus est filius nothus. nam ex Euboide uxore stirps uirilis haud nata est. Nomen filij nothi erat Antonius. Huic testamento reliquit Bœotiã, & Thebas urbẽ. nam Corinthus cesserat genero Theodoro, regis fratri. Vrbẽ Athenas, quæ prius Celtiberorum erat (nam & hãc tenuere Iberi) sibi subijciẽs, tandẽ Venetis reliquit. Filius Antonius à patre accepit Bœotię regnũ. nã reliqua Phocẽsiũ regio & Lebadia uenerãt in potestatẽ Paiazitis, quas suo dominio adiunxit, ut suprà memorauimus. Antonius cõtra Venetos bellũ mouit, & Athenas summa diligẽtia exercitib. circumsedit. Veneti ęgrè ferebant urbem suã obsidione premi. parant igit̃ eam obsidione soluere. Et cum statuissent hostili animo, p̃ficisci eõtra Thebas, exercitũ ex Euboia quãtũ potuere cõparãrũt, nec nõ reliqua quæ ad instruendũ exercitũ attinẽt, collegerũt. Et ab Euboia rectà mouẽt in Bœotiã, & contra urbẽ. Antonius ut accepit Venetos cõtra se cũ exercitu pergere, suos in duas turmas partit̃, quas locat in uia per quã Venetos & Euboiẽses iter facturos compertũ habebat. Vnã posuit in fronte, alterã ut à tergo esset iter ingressis. Deinde expectauit donec hostes eximpuiso in mediũ uenirẽt. Veneti, p̃gredieb anẽ ad urbẽ Thebas, q̃ aberat ab Euboia stadijs 100. & 50. Numerus aũt eorum qui arma Thebis inferre parabãt, cõplectebaẽ sex millia militũ. Antonius, cum in insidias hostes præcipitati essent, in hos undiq̃ coortus, habẽs in singulis turmis nõ ultra ter cẽtenos, simul utrisq̃ apparens, hostes fugã arripere coegit, plurimis cęsis & captis. Etiã p'ncipes qui eorũ regionẽ gubernabãt, eępit uiuos. Hinc cedens reuersus est, unde digressus erat, ad obsidionẽ Athenarũ. Ad hãc urbẽ copias habuit, donec quidã Atheniẽses pacto intercedẽte per p̃dinonẽ urbem hosti traderent. Deinde paucis dieb. pòst & arcẽ, quã obsidione urgebat, occupauit, princepsq̃ Airicę & Bœotię declaratus est. Cũ aũt uenisset iã antè in Ianuas Paiazitis, superstite adhuc patre, deinde q̃q̃ accessit Ianuas Mosis, Mullumanis, & Mechmetis: Ianuę milites munerib. sibi cõciliauit, & in regione sua admodũ suauiter & trãquillè in reliquũ regnauit. Dicunt hũc uirũ cęterã illustrẽ extitisse. Deinde cum in ditionẽ redegisset Athenas, ferũt eũ tum demũ abijsse ad Ianuas regis, q̃s sibi familiaritate et arctissima necessitudine deuinxit. Tyrãnidem aũt exercuit, ducta p'nuati cuiusdam Thebani uxore. Cum em̃ nuptiale sacrũ peragẽres in nuptijs cuiusdã Thebani choreas ducerent, aderat & sacerdotis cuiusdã filia, maritũ habens forma quidẽ luculẽta, moribusq̃ uenustis & modestis p̃ditũ. Hãc in ipsa chorea adamauit. Amore aũt amens, haud multo tempore pòst eam sibi matrimonio iunxit. Feliciterq̃ uitã egit, cum principatũ ad eum modũ instituisset, q̃ sibi suisq̃ & alijs maximè opportunè habere uidebaẽ. † Aleoti filiũ Aeginę principẽ, q̃ eorporis fortitudine p̃stabat, generũ asciuit, data ei quã adoptauerat, in uxorẽ, filia. Habuit & aliã filiã adoptiuã, qua sibi generũ parauit iuuenẽ quendã ab Euboia on'undũ, claro loco natum. Postremò cum bellum inter ipsum & Venetos pace diremptum foret, pactã amplexus est uitã. Alcoti filiũ Aeginę dueẽ, uirũ maximè sibi cõmodum, quãdo ad se uenisset, magnificè uenerabaẽ. Vitã uerò suam cũ tẽperanter instituisset, ad multã senectam peruenit, fœliciter uiuens. & quia imperiũ pulchrè & decẽter ordinarat, multas cõportauit inde diuitias. Vrbẽ quoq̃, q̃ potuit maximè, ędifi-

† Daulum.

Ioannorum principatus in Aetolia, ubi olim Cassiope.

† Galeoti.

Galeotus Malatestla.

tibus Mustaphæ. Pater autem Ioannis, qui regnum administrabat, diuersum à filio sentiebat. Nam censebat fœderum religionem nec temerandam, nec uiolandam esse: & qui id fecisset, nihil boni ei unquam cuenturum: nec quicquam prohibere, quo minus cum errato suo pereat penitùs. Verùm hæc in deliberationem proponenda esse ei, qui deliberet utri parti sit adhærendum: ab hac parte locentur opes regni, & peregrinorum militum robur: ab altera, quæ modò diximus, ponantur. Illa quidem dubiam faciunt electionem. Hęc etiam ambiguitatem inferunt, dum cogitaret quâ & quomodo regnum sibi subijceret, & interim Græcorum res in summum adduceret discrimen. In hunc modũ ad utramque partem Græcorum animi propendebant. Victit tamen sententia, quę iubebat regem iuuenem, qui rerum tum poriebatur, sequi quocunq; duxisset. Proinde adiungebantur Mustaphæ, eumq; regem pronunciarunt: hac tamẽ cõditione ut Callipolim amissam reciperent. His ita decretis, copijs nauálibus impleuêre naues, quibus instructus rex uenit Callipolim. Cum autem nondum eò aduenisset Mustaphas è Lemno, uolens ipse interim aliquid agere quod pertineret ad regnum Europæ, Callipolim obsidere statuit. Aderat & Zunaites Smyrnę princeps, Mustaphæ familiaritate iunctus. Porrò dicebant Turcis, qui conuenerant, Mustapham breui affuturum. Oppugnabant arcem Callipolis: nec multo pòst dedidit se aduenienti Mustaphę Chersonesus: & ùlicò eum regẽ consalutauit, & quocunq; duxisset, promptissimè sequebantur. Callipolim sibi tradi postulabat Græcorum rex. Mustaphas paratus erat cã dare, nec abnuere. Turci rẽ istã iniquis patiebanẽ animis, cum parum honestum sibi fore arbitrarentur, regno nondum satis firmato, urbem talem Græcis donare. Præterea in dubio adhuc esse, cum regnum nondum satis sit munitum, quònam res eruptura sint. pollicebatur itaque Græcis rex, cum in regnum uenisset, se ipsis traditurum Callipolim: præterea si aliquid aliud, quod sibi utile fore putarent, postulauerint, eos porrò haud repulsam passuros. Græcis in hunc modum persuasis, rectà in Europam contendit. quem aduenientem omnes ut regem & Paiazitis filium excipiebant, eiusq; imperio se submittebãt. Cum Paiazites compertum haberet Mustapham Adrianopolim pergere (urbem enim istam regebat iussu Mechmetis, qui moriens id ei mandarat) exercitu ex Europa congregato, obuiam processit Mustaphæ quàm proximè Adrianopolim, quasi pugnaturus: nec permissurus, si tantæ uires fuissent, eum in regni sedem procedere. Cum Mustaphas agmine composito accederet, Turci cõfestim omnes ad Mustapham transitionem faciunt, eumq; ut regem adorant. Præterea Paiazites prouolutus ad genua Mustaphę, eum ut regem adorauit: resq; eidem tradidit, ut pro suo arbitrio ageret. Hunc continuò necari iussit: ducẽsq; exercitus Adrianopolim, eam urbem cæpit, & in regni sedem progressus est. His peractis conuersus, proficiscebatur contra Asiam, uolens & Asiæ regnum subigere. Traiecit autẽ in Asiam, habens secum Europæ exercitum, & Turcorum pedites, quos Azapidas uocant. Adhibuit & Smyrnæ principem Zunaitem. His copijs in Asiã transportatis, aggressus est Amuratem Mechmetis filium. Legatos misit ad regem Græcorum, qui orarent, ne quid, quia peregrè abesset, innouarent: se, ubi primùm Asiam subegerit, & Amuratem deuicerit, ipsis redditurũ Callipolim. Adueniebant quoq; ad regem Byzãtium legati ab Amurate, dicentes, si arma Amuratis sequantur, fore ut quicquid peterent ab Amurate, consequerentur. Græci legationes differebãt aliquandiu: postremò Amuratis legatos dimiserunt. Græci autẽ sequuti sunt partes Mustaphæ: cui persuaserunt, ut secum fœdus faceret cõditionibus quas ipsi præscripsissent. Legati Amuratis cum redijssent in castra, rumorem sparserunt, se Græcos sibi auxiliares parasse. Eo tempore castrametati sunt prope Lopadium lacum, & regionẽ Michalicij eò loci euastauerunt, ubi lacus multis ambagibus per angustias in mare effunditur, & pons est. Mustaphas igitur accedens, castra locauit iuxta fluuij ostium, qui ex lacu promanat. eò cum aduenissent Amuratis legati, commodũ sanè uulgarunt rumorem, quasi sua legatione effecissent ut Græci sibi auxilio uenirent. Minitantes igitur uociferabantur contra Mustaphæ exercitum, quasi periturus sit in Asia intercluſus. Hæc fama cũ uolaret in castris Mustaphæ, & necdum legati præstò essent, quos ipse miserat, ueriti ne Græci occupantes Hellespontum, nec transitum in Europam darẽt, & milites Mustaphæ in Asia interciderent, interse colloquuti sunt uaria. Postea, ea nocte quæ insequuta est, Zunaites Smyrnæ princeps, Mustapha relicto, ad paternum profugit principatum. Aufugerunt & reliqui duces, parum fidentes Mustaphę fortunę. Vt animaduertit Mustaphas suos exercitus dilabi, sibi quoq; tandem timens, fuga prępropera ad mare se proripuit. Græci qui elegerant Mustapham, cumq; sibi socium parauerant, nauibus imposuêre milites, & nauigarunt in Hellespontum. Rex autem Byzantij cum foret in Pericõneso, amori importuno mulieris, quam amabat, operam dabat. Hęc autem sacerdotis cuiusdã filia erat. Nec sanè admodũ opportunè ibi uiuebat: transitu enim in Europam Amurates arcendus erat. Amurates, ut primùm dies illuxit, castra hostium uacua & deserta deprehendit. Azapides autem manus supplices tendebant, rogãtes ne in se à suis equitib. fœdè desertos & proditos sæ-

Græcorum discordia

MVSTAPHÆ adiungitur Græci, fit ſuę rex XL.

Azapidæ.

Lopadium lacus.

Zunaites transfuga.

tam. Vnde aũt originem sumpserint, aut qui mortales primi bombardas in usu habuerint, haud certò tradere possum. Quidam Germanos putant bõbardis esse usos: ijsdemq; bombardarum inuentum acceptum ferunt. Reliqui autem bombardarij ex Germania progressi, in uniuersum paulatim peruenere orbem. Vnde autem originem ecœperint bombardæ, certò assignare non possum. Impetus uerò bombardarum & mirabilis uis cognoscitur inde, quòd corporibus, uel ijs quæ resistendi uim habent, damnum infert maximum. Puluis autem impetum illum uiolentum, quo fertur, ministrat. Nitrum enim, ex quo puluis conficitur, addito carbone & sulphure, uim istam tener. Orbis iudicat bombardas, arma & munimẽta esse optima. Quapropter etiam minus uirtutis bombardæ habent, quamuis earum impetus penè sit diuinus. Primam bombardam existimo fuisse ferream. Postea demum opinor fusionem æris & stanni esse excogitatam, quæ per conflationem fit. Quæ quidem materia iuxta censetur esse firmissima, & optima: eòque conferre plurimùm, ut globus in mirandam emittatur longitudinem. Formam autem bombardarum describere, cum ubique hominum oculis obiectæ sint, supersedeneum fore iudicaui. Bombarda oblonga est: & quanto longior est, tanto longius eiaculatur globũ. accepimus enim bombardã fuisse, cuius globus impetu emissus, superauerit septuaginta stadia, cum finitima terra quæ interiacebat, utrobique moueretur. Potentia autem ignis, ut apparet, tonitru procurat, nec nõ uiolentã latione lapidis. Nam si ignis inclusus cogatur, magna quædam, & quæ nostrum planè captum excedunt, effiecere nouit. Etiam fulmen nascitur, si uentus in ignem mutatur.

Bombarda Germanorũ inuentum.

Hinc igitur & tonitru & latio fit: siue quòd concedatur non esse uacuum in rerum natura, siue quòd ignis efficacia accedat: quæ si uiolenter urgeatur, & materiam apprehẽdat sibi accommodam, utraque ista præstare possit. Omnis autem ista potentia in ignem, ut causam, referenda est. Huc additur & puluis, qui natus est ignis potentiam, intercedente igne, mouere. Quibus omnibus conimẽtis, fit ut lapis, siue globus, in tantam longitudinem iaciat. Amurates igitur Mechmetis filius, aggressus murum, ubique, admotis bombardis & alijs machinis, cum capere nitebatur. At Græci mœnia fortiter defendebant, de scalis deturbantes peregrinos regis. Quidam amputatis capitibus deuoluebantur ad suos. Amurates cum nihil efficeret, licet omnia tentaret quæ ad urbem capiendam pertinerent, tristicia affectus est: & animi anxius, usque putabat se urbem occupaturum. Moras igitur cum necteret, nec ab urbis obsidione discederet, Græcorum legati ueniunt, pacem & fœdus petentes. At ipse Græcos in fœdus suscipere aspernabaturi nec multis diebus pòst re infecta domum reuersus est. Copiæ uerò eius omnes dilabebãtur ad sua. Græci legatos ire iusserũt ad Amuratem, oratum pacem: quos dimisit Amurates, ipsorum petitionem auersatus. Cum igitur Græci affectarent summis uotis pacem, nec tamen eam impetrarent, ad Mustapham conuertuntur, Mechmetis filium. Ea tempestate is apud Caramanum agebat, uictum & necessaria ab eo capiens. Missis igitur legatis, Græci Mustapham Mechmetis filium, cum natus esset annos tredecim, accersunt. Puer ubi Byzantium uenit, sermones sparsit per Turcos, magnis promissis eos accendens, prehensabat singulos, quibus promittebat duplum eorum quæ sub Amurate habuissent accepturos. Et quidam Turci, at pauci, ad puerum istum transfugiunt. Puer autem transgressus in Asiam, auxilio Græcorum regis instructus, locum qui † Templum nominatur, expugnauit. Iter facienti per Asiam, Turci qui ibi erant adiungebantur, ut qui esset regis filius. Ibi tum Aliazes cognomento Saraptares, siue pocillator, cui ab Mechmete puer ille commissus erat, per proditionem Amurati puerum tradere pactiscitur. Pactis aũt satis firmatis, cõclusum est, ut puer Amurati prodereť. Misso itaq; nuncio significauit Amurati, ubi nam terrarum puer ageret. Cum puer Nicæam uenisset, urbem eam cæpit: & cum ibi moraretur, optimates Turcorum conciliabat. Hyems erat, qua prohibebať puer longius procedere. Amurates cũ intellexisset puerũ Niceę uersari, nũciante id Aliaze Saraptare, assumptis sexies mille lanuarũ militib. uenit q̃ ocyssimè in Hellespontũ: & transiès, rectà abijt in Bithyniã. Et cum inopinatus & improuisus irruisset in urbem, puerũ ab Aliaze, proditũ cõprehendit. puer eũ excitus tumultu, cõfugerat ad Aliazẽ, cui obediebat, ut se defenderet ab imminẽti periculo. Aliazes puerũ metũ omittere, & bono animo esse iubet, & sic eius fratrem expectat. Cui ubi in regiã urbis sedẽ, pcesserat, puerũ in manus tradidit: quẽ accepũ laqueo, ut moris est regũ illorum, pfocauit. Aiunt Tezetinẽ, ut rũ regio sanguine ortũ Erziganis regis, auxilio uenisse puero, ut audiuerat hostes in urbẽ penetrasse: & cõiecisse se in medios hostes: ubi & Michalinẽ Europę & ducẽ & iudicem hostẽ suũ cõtecit. Tandem cũ plurimos alios neci dedisset, et ipse occubuit. Græcorũ res tũ sic habuerũt, cum secuti essent partẽ Mechmeti aduersam. Thermã Macedonię Venetis uendidére: impossibile existimantes, ut spera rẽt sibi urbẽ hãc ab Amurate dari in posterũ. His peractis, bellum conuertit Amurates contra Thermam: quam, ad omnia intentus, summa ope oppugnabat. Machinas etiam mœnibus admouit: nec tamen cœptis respondebat euẽtus. Tandem proditionem

† Hieron.

Constantinopolis frustra obsessa.

Mustaphæ interitus.

Thessalonica Græci ultro data, & à Turc. expugnata.

pter formæ turpitudinem, reconciliatus, suauiter in posterum cum illa uitam exegit. Rex Græcorum bellum intulit Carolo Epiri principi, & exercitubus Clarentiam Elidis metropolim circumsedit. Nec multo pòst cum urbis oppugnatio irrita caderet, Caroli consobrinam, Leonardi ducis filiam, fratri Constantino uxorem dedit: hac tamen conditione, ut dotis nomine Constantino urbs ista traderetur. Postea duxit exercitus contra Patras Achaiæ urbem, quam obsidione circumdedit. Deinde relicto fratre Constantino, cui urbis oppugnationē mandarat, nauem conscendit, & Byzantiū profectus est. Cum multum iam temporis mœnibus urbis assedisset, nec tamen urbs in manus uenisset, proditionis consilia oppidani cum Constantino agitant. Aberat enim urbis episcopus, profectus in Italiam, auxilij petendi gratia: & longas ibi agebat moras, ut à Pontifice id acciperet. Hanc Achaiæ urbem Italici principes, qui Peloponnesum regebant, ex familia Malatestarum orti, occupantes, unum quidem dederunt urbi principem: alterum elegerūt, qui eam administraret, & semper apud Roman. Pontificē moraretur. Vrbs ista ubi eon cesserat in ius & potestatem Romani Pontifi cis, accepit episcopum, quem misisset Pontifex, ut urbem eam gubernaret. Eo tempore episcopus, qui reip. eius urbis curabat, missus à Rom. Pōtifice, natus erat ex familia Malatestarū. Hanc urbem ubi dominio suo iunxit Constantinus, etiam arcem expugnare aggressus est: cui expugnationi integrum annum insumpsit, & tandem uoti compos factus est. Elidis metropolim subegere Romani Pontificis triremes. Postquam enim fama allatum erat, Achaiæ urbem à Græcis esse occupatam, misit Pontifex triremes decem, quibus annitebatur, si posset amissam recuperare urbem. Hæ quidem haud uenere in Achaiam. Venientes autem Clarentiam, absente urbis duce, nec præsidio in ea existente, clàm ingressi milites urbem cæpere, & diripuerūt. Deinde eam uendentes regis fratri quinquies mille aureis, in Italiam nauigarunt. Aliæ quoque fortunæ miserabiles urbi isti acciderunt. Oliberius enim ab Italia progressus, tenente Clarentiam Achaiæ principe, inopinatò adueniens eam oppressit, & diripuit, ducta in uxorem principis filia. Tandem precio accepto, Epiri duci eam uendens, in Italiam reuersus est. Etenim captam à Pontificis triremibus, denuò emptam recepit. Græci longo tempore bellum gessere cum Centerione, qui Achaiæ imperabat, genere Italici. Postmodum affinitatem iungentes, filia huius ducis in matrimonium data regis filio iuniori Thomæ, conclusum est, ut in dotem acciperet Messenę & Ithamę regionem, præter maritimam Arcadiæ. Fœdus quoque ictum, bellum diremit. Hanc quidem, ubi mortuus est princeps, accepit Thomas regis frater: & Centerionis uxorē, dooec mortua est, in carcere cōdidit. Hoc modo Pelopōnesus ab Italis ad Græcos trāslata est. Græcorū res, cū subigerēt Pelopōnesum, hoc modo se habuere. Amurates bellum indicit Tryballis. Primò itaq; missis exercitib. Tryballorū regionē populabat. Vt nunciatū est Tryballorū principi, regem hostiliter accedere, legatos ire iubet ad Amuratem, oratū pacem. paratū se esse, si pax coiret, tributū, quātumcunq; imperasset, pendere: nec recusaturū facere, quæcunq; iussisset. Amurates huius principis filiā sibi in uxorē associauit, quā petijt sibi uxorē dari, misso Sarazie Ianuarū Imperatore. quā postmodū in regiā adduxit Chalides, qui plurimū apud regē pollebat. His ita peractis, petijt bello Caramanū Alidenū, Carię ducem, crimini ei inter cętera uertēs, q̄ fratrē suū iuniorē, cui alimenta præbuerat, ad Græcos misisset. Veniēs itaq; eum magno exercitu, regionē grauiter affligebat populationibus quā Caramanus deseruerat, cùm se recepisset in mōnū cacumina. Regio ista urbes habet duas: una Laranda uocat, alteri nomē est † Toconeiū. Toconeium urbs magnitudine & opib. præstat, in qua antiquitùs reginæ morabant. Cū mōtes regionis illius essent firmissimi, et admodū muniti, nec facilè scandi possent, omnē belli molem uerterunt in finitimā regionē: quā agentes & ferentes, paulatim progressi subigebāt. Vrbs ista oprimis legib. fundata est iam inde ab antiquo. Larāda sita est in radicib. montiū, qui in ista regione uisunt, nec aliquib. munimentis aduersus uim hostiū firmata est. Incolæ regionis Amuratis aduentū expectarunt, nec ulli fugā consuluerūt. Putabant em, cum & ipsi Turci forent, & ęqdē morib. reliquaq; uitę consuetudine uterent, se nihil hostile pallu-ros. Caramanus ille finitimus est Pisidarū regioni & Turgutæ. Pisidæ, qui etiam Barsacides uocant, pastores sunt, & Turcorum linguam in usu habent. Latrocinijs magis intēti uiuunt, prædasq; ex Syria & ex finitima regione agunt. Nec abstinent à regione Caramani, cum quo ipsis continuū bellū est. Duces eligunt, quorū ductu prędatū, pficiscunt. Duces prædam superfluā capiūt, & inde partem haud contēnendā ijs largiunt qui domi apud uxores remanserint. Turgutes Phrygię imperat: & Armeniā Cappadociamq; regio eius attingit. Genus Turgutæ uidet recentet admodum fuisse sub Amythaone: & cum in Phrygiā inde descendisset, regionē istam ex eo tempore obtinuisse. Quod cū duraret ad hæc tēpora, contra filios & Caramanū arma tulit. Bellū etiam gessit iam olim genus istud aduersus Leucarnas, Carę Lucis filios. Candilorum urbs Cariæ in potestate uiri, qui nunc patur * Regionē itaq; populationib. diuexans Amurates Mechmens filius, Ducis filiam in gynæceum suum transtulit: filium

regionis

Clarentia, olim Cyllene, obsessa, & capta.

Patræ dedita

† Concium Cariæ olim Iconium, uulgo Conium.

Pisidæ latrones.

Peloponesus Italis erepta

est Illyricis. Incolæ autem moribus & victus ratione nihil discrepant ab Illyricis, uerùm alias lequunnr leges. Cuduergi nuncupantur omnes qui degunt in Sandalis regione. Inter hanc & Epirum sitæ sunt quædam Venetorũ urbes, ubi & Ibanis regio habitat Castriotis. Huic annexa est Comneni regio, pleraq; maritima existens, uersus mediterraneam regionem brem interuallo extenditur ad loca Argyropoli finitima: ubi præfectus Amuratis castra habens, Ibanis & Comnenorum regionem euastabat. Interea Ibanes victus, ibat in lanuas regis, eumq; sequebatur, quo cunq; cum copijs militatum abijsset. Postea Arianites priuatus paterno principatu, in regis lanuas abijt, à rege victũ & necessaria capiens. Deinde mortuo Castriote Ibane, filium eius accipiẽs in patrium principatum subrogauit Amurates. Arianites, qui & ipse suo principatu deiectus erat à rege, supplicabat lanuis, ut boni aliquid à rege consequeretur. Deinde missis quibusdam ad eos qui in sua adhuc, unde pulsus erat ui hostili, regione uersabantur, dicebat se eò cum copijs uenturum. Qui cum promitterent, si armatus aduenisset, se à rege defecturos, fuga relictis lanuis, in suã regionẽ se recepit. Reuersus igitur ad paternã regionem, cum optimanbus coniurationem facit. Qui eum lubenti animo suscipientes, ab rege defecerũt: interfectisq; Turcis, incursionem fecerunt in Amuratis regionem, quam egerunt & tulerunt. Et quidẽ res pulchrè succedebat, cum ipsi regionem asperam & montanam, in quam se recipiebãt, incolerẽt. Vt rumor ad regem ista pertulit, Aliem ducẽ constituens, cui exercitus, quos habuit iuxta Axiũ flumen & Argyropolim, tradidit, addito equitatu uniuerso, qui in ea regione morabatur, iussitq; ut Albanorũ regionẽ subigeret: & mancipiorum præda onustus, captũ addu cẽs euã Arianitem Comneni filium, rediret. Hic accepto exercitu uniuerso, impetũ dedit in hostilem regionẽ, cum ibidẽ inuenisset copias pedestres haud aspernãdas. Regionem populabant, uicos uillasq; incedebant, nemini parcebant. Arianites, congregatis suæ regionis equitib. & peditibus, aduenies occupabat montium cacumina & angustias: quà reditũ maturans, transiturus erat cum copijs. Alij milites cum conarentur transire, nõ potuerunt, cũ fortiter ab Arianite transitu phiberentur. Turci reliqui, cum ab Alie essent in ea regione relicti, fuga sibi cõsulere parabãt: eò festinantes, ubi incolumes uitæ discrimen imminens euitare possent. Horum plerique ab Albanis interempti, partim capti sunt. Reliqui, qui se fugę Alijs comites iunxerãt, profectionem campestrẽ, at longiorem, ingressi sunt. Et egredientes in continentẽ quæ iuxta Corcyrã habitatur, ex multis pauci fuga sibi consulentes, domos ire pergunt. Ea in expeditione magnam gloriam inuenit Arianites Comneni filius, operibusq; memorabilibus gestis admodũ celebratus est. In hunc modũ Alijs exercitus, cum in regionẽ quæ Ionium spectat irruisset, afflictus est. Cæteri Albani, qui incolunt urbẽ quæ Argos respicit, ut cognouerunt Arianitẽ res nouas instituisse aduersus Amuratẽ, quæ felicem sortitæ sint euẽtum, etiam ipsi defectionis ab rege consilia agitarunt: & deficientes, Depan euocatum sibi ducem & principem elegerunt. Huius emẽ patrem cum eiecisset è sua regione Paiazites Amuratis filius, exactis quoq; Myrxa & Caninorum principe, necnon alijs ducib. plurimis, ista regione potitus est. Depan igitur illum incertis uagãtem sedibus per Italiam, & plerunq; morantem in Corcyra Venetorum insula, Albani, qui iuxta Argyropolim uersabantur, accersentes, regem sibi erearunt. Contractisq; copijs, Argyropolim, quæ tum temporis regis erat, bello petierunt. Vrbem oppugnabant uarijs admotis machinis. In urbe erat præsidium regis peregrinorum: aderant & Turci plurimi, qui confugerãt eò, urbemq; fortiter & strenuè ab hostibus defensabant.

Albani cum ista inciperent, urbémque summa ui obsiderent, admodum oppugnationi intenti, regioni regis, qui tum aberat in Asia bellum gerens cum Caramano Ciliciæ & Cariæ principe, incursionibus & populationibus uastitatem induxere maximam. Turachanes Tryballorum & Thessaliæ præfectus, accepta Albanorum defectione, & metropolis adeò claræ obsidione, conscribens exercitum quàm potuit maximum, assumens etiam Turcos quotquot in Thessalia inuenire potuit, citato itinere properans per niuem, (hyems enim tum erat) secundo die postquam iter ingressus erat, prope urbem Albanos deprehendit: in quos præter expectatum irruens, plurimos occidit: Depan ducem uiuum cæpit, urbem' que obsidione solvit. Aiunt Turachanem ex improuiso accedentem, plures quàm mille interfecisse. & in hunc modum seruitutis iugum recipere denuò coacti sunt Albani. Nobiles eius regionis, quotquot non euaserunt Turachanis manus, ab regijs præfectis crudelissimè occisi sunt, cum alius isto, alius alio mortis genere miserabiliter interiret. Amurates reuersus ab expeditione, quam contra Caramanum sumpserat, è regia sua Mezetem, quem Europæ ducem declararat, accipere iussit copias equitum & peditum quantas uellet, & proficisci contra Pannodaciam, ut eam suo imperio iungeret. Qui accipiens Europæum exercitum, & Europæ Azapides, equitatúmque regis omnem, qui in Europa agebat, peruenit ad Istrum. quo traiecto, ingressus est Pannodacię regionem quę * Ardelium nominatur. Ardelium à Prasobo monte in Pannoniã usque excurrit. Regio ista cingitur quercetis glandiferis, urbesque habet non paucas.

Metro-

Ioannes Coprista, qui alijs Ebaeus.

Depan Albanorum dux.

Comnenus Arianites.

Argyropolis oppugnata.

1432.

Hoc bello in Illyricum.

Corcyra fit Cursola hodie.

* Ardelia ea hîc Transylvania, sive Septemcastrensis regio

cherrimam. Hæc uictoria Pannonum res erexit in pristinũ statum. Ex quo enim tempore Paiazitis auspicijs ductuq; Turci regem Sigismundum in fugam uerterunt, haud cessarunt Turci in Pannoniam incursiones facere, plurimaq; inde abduxerunt mancipia, quibus Asiam & Europam repleuere. Vbi autem langus aduenit in Ardelij regionẽ, princeps declaratus communi Pannonum concilio, Sabatinem & Turcos terga dare coegit. Hinc animis resumptis, Pannones præclaris operibus editis, Turcos ubique uincebant. Nam Istrum sæpius transgressi, interfecerunt pauci plurimos Turcos: qui antequã ad manus uentum foret, non sustinentes impetum Pannonum, fugam præcipites inibant. Ea tempestate ad maximam potentiam promotus est langus. Deinde creatus dux consensu unanimi totius Pannonum concilij, bellum contra Turcos & Germanos suscepit, fortissimè semper rem gerens. Pannones gerebant bellum cum Germanis, cuius hæc causa perhibetur. * Postea bellum indixere Tzechis, qui Boemi dicũtur. Id bellũ diu durauit, plurimis ultro citroq; cladib. illatis. Pannones isto bello permoti accedunt Polonos: & inde adducentes regis patruelẽ, eum sibi ducem crearunt. Cum igitur Poloni socia Pannonibus iungerent arma, contigit ut Pannones, Germanos & Bocmos grauiter affligerent: agros enim horum euastarunt, urbesq; non paucas incenderunt. Præterea interdum exacie dimicarunt collatis signis. Verùm incerto marte nunc uictores, nunc uicti, prælijs excedebant. Deinde ubi palulũ respirassent, & collegissent uires, bellum instaurabant. nã populi isti ui omnia agunt, & in prælijs nemini parcunt. Hastis impetunt hostes, bombardis utunt: ferreas habent equites balistas, nec non alijs telis rem gerunt inter se pugnantes. Quando autem fuga initur, in fugentes nec cæde, nec persecunone admodũ læuitur. uerùm si quis seipsum dedat, & uictũ semet confiteatur, abit intactus & inuiolatus: hac tamẽ conditione, ne se postmodũ prælio committat, contra uictores præliaturus. Hunc morẽ belli tẽpore seruant: proinde in fuga non multi cadunt. Pannones duce Choniate profecti sunt in Daciã, & ducem Danum nomine regioni præfecerunt, Dacosq; ei obtemperare iusserunt. Danus igitur expulso duce Draculе, qui ad Ianuas regis confugerat, Daciã obtinuit, omnesq; Draculis propinquos & necessarios, ubicunque aliquem superstitem accipiebat, peremit. Hi duces traduntur fuisse filij nothi, qui Myrxæ nati sunt. & quosdam horum, cum putarentur esse Myrxæ filij, ab regionis incolis genere opibusq; plurimũ pollentib. in Daciæ ducatũ subuectos esse: quasi Dacis plurimùm cõduceret, si isti in ea regione præessent, rerũq; summa potirentur. Quorum unum atque alterum percunctando, cognoui genus & parentes: uerùm nomina eorum non omnib. significabo. Danus ea tempestate à Pannonib. in Dacorum principatũ collocatus, Daciam tenuit, & deinceps Pannones archisimè coluit. Cum autem inquietaretur subinde ab regis ducib. propè Istrum collocatis, qui clàm ipsius regionem populationib. diuexabant, missis legatis ad regem, pacem orauit, quam haud grauatim consecutus est: hac tamen conditione, ut quotannis regi tributi nomine daret tria millia sagittarum, & clypeorum quatuor millia. Daciæ res ita ordinans quemadmodum sibi cõmodissimè fore rebatur, eam pulchrè imperio rexit. Legatum ite iussit ad † Pogdaniæ Nigrę principem, cum quo pacem fecit: cui etiam affinitas iuncta est, qua excitus eum enixè adiuuit in bello quod cum Dracule gessit. Dacię principatus in hunc modum ab nouo principe reformatus & instructus est. Amurates postea in Colchida imperiumq; Trapezuntinum triremes misit, regionemq; Colchidis uastans, etiam urbem diripere, & inde plurima mancipia auferre annitebatur. Triremes illæ etiam in Gothiam cursum flexerunt, eamq; regionem populati sunt. Triremes igit illæ in Colchida properarunt: & ad Gothos appellẽtes, regionem haud modicam uastabãt, plurimis inde mancipijs abductis. Reditũ autem cum maturaret classis, tempestas sæua exorta est. Nam uentus qui Aparctias dicitur, exurgẽs, classem disiecit, & in Asiam iuxta Heracleam Ponti detulit. Interim naues quędam tempestate quassatæ interciderũt, in huiusmodi calamitatem præcipitatæ. Cum Ianuensib. ei intercessit amicitia diutina, & quasi pax perpetua. Ianuenses aũt eo tempore seditione agitati, res suas penè cõtudere, cum seditio si admitterent Philippum Ligurum ducem, eiq; urbẽ cõmitterent, prõptissimè sequentes quocunque eos eduxisset. Hoc eis accidit, cum etiam populus eligeret istum ducem propter odiũ implacabile, quo ferebãtur in Venetos. Norant enim, Mediolani ducẽ Venetis admodũ esse infestum, & acerrimè cum his bellum gerere. Ianua urbs sita est in extrema Italia, quà Galliã respicit: Tyrrhenos attingit uersus Orientem. Mare Tyrrhenum spectat, qua urbis situs Orientem uersus excurrit. Versus Occidentem egressos Ianuẽsium regione excipit Prouincia, quæ Gallia est: & eius incolæ degunt sub rege Gallorum. Qua propter porta siue ianua Italiæ uocatur, quasi hinc in Italiam procedatur. Ianuæ respublica ita administrat, ut neq; omnino in democratiam, neq; in aristocratiam propẽdeat. Verùm ex utra isq; ea respublica iuxtà partum in democratiam, & partim in aristocratiam inclinat, maximè in ijs quæ ad principis electionem pertinere uidentur. Sunt eñ in urbe ista familiæ duæ, quę ab antiquo eam gubernarunt, & principatũ in ea obtinẽt, adeò ut populi studia in utraq;

Valadislaus ex Polonus ad regnum Vngariæ accersitus.

Danus, qui & Dan Vaiuoda.

† Podolia.

Philippus Mediol. dux Genuæ Dominus.

ctatus est, quandiu dux superstes mansit. Hic Tarraconnesium rex imperio temperans Valentiam, Tarraconem, Sardiniam insulam, Cyrnum & Barcenona Iberiæ urbem opulentam, primùm in Siciliam appulit, postea uenit in Italiam & Parthenopen, quæ & Neapolis. Regnumq; in hunc modum occupauit. Neapolis quondam Italiæ subiecta, transl lata est ad Gallorum regem, qui de sua familia semper regem & principem huic præficiebat. Regnum autem hoc incipit ab Iapygia summa, & Mesapia: & in longum progrediens uersus Ionicum sinum, dextra ambit regionem Vares siue Barum dictam. Regio ista planè regalissima, & regio nomine digna est. Post Gepanum (siue Brutios, Terram laboris) sic nominatum extendit se usq; † Gaeten & Diam urbem Romanorum regioni finitimam. Et hic quidem terminus est occidentalis. Versus Orientem attingit Gonium. Qua autem spectat Siciliam, regionem habet antiquitùs Græciam, nunc uerò Calabriam nuncupatam. Vbi primùm in ditionem regis Gallorum istud regnum cõcessit, accepit regem propinquum genere regi Gallorum. Qui ut peruenit in regnum, (nomen eius erat † Lantilaus) regioni isti uniuersæ imperauit. Cum iam opibus reliquàque potentia plurimùm polleret, arma cæpit aduersus Tyrrhenorum regnum, atque adeò contra reliquam Italiam, ubique præclara facinora designans. Et quidem mouens exercitum contra Tyrrhenorum urbem Florentiam, eámque obsidens expugnare nitebatur. Cum autem in longum urbis obsidio extraheretur tempus, & obsessi iam ad extremam uenissent necessitatem, ferũt eos in colloquium uenisse cum rege, petentes pacem: promittentes interim se promptos & paratos esse facere quęcunq; imperasset, saltẽ pacẽ daret petentibus. Quorũ precibus uictus, postulauit ciuis cuiusdam filiam forma excellentem omnes quæ tum in ea urbe formosæ habebantur. Hanc cum accepisset formæ elegantia omnes superare, (fert enim urbs ista mulieres in primis forma præstantes, uirgínesq; uenustissimas) eam petijt sibi uxorem dari, cum in colloquium cum Tyrrhenis super pace iungenda uenisset. Erat eñ rex ille cæterà intemperans & libidinosissimus, & tantum non insaniebat amore mulierum. Iusserunt itaque Tyrrheni, ut pater uirginis eam quàm pulcherrimè exornatam regi traderet. Aiunt, puellæ patrem fuisse medicum insignem, adeò ut facilè omnes ea facultate superaret. Cum igitur multa tentaret, nec tamen posset ulla ratione sibi consulere, quin filiam regi daret, commiscuit cicutam quàm potuit efficaciss imam. In ista namque Italiæ urbe cicutam cõmiscere solent efficaciorem, quàm in reliquis urbibus. Accepit & pannum, quẽ cicutę immersit, ut uenenũ imbiberet. Quo facto, pannũ ueneno imbutũ filiæ dedit: monẽs, ut ubi rex cum ea concubuisset, ipsa panno isto mentulã eius q̃ decentissimè abstergeret. Hunc igitur cum accepisset pannũ auro exornatum, spectaculoq; dignum, eum diligenter custodiuit, ut regi, sicuti pater præceperat, post concubitũ inseruire posset. Ducẽtes igitur uirginem istam, obtulerunt eam regi. qui ea uisa, formæ pulchritudine captus, obstupuit: amoreq; ardens, cum ea Veneris fœdus iniit. Puella autem iussa patris faciens, multis blandimentis adhibitis, panno regis mẽtulam absterst. Quo cum esset tactus rex, in humorẽ nonnihil resolutus, in febrim incidit acutissimã, & cõtinuò expirauit. Etiã puellã esse mortuã tradunt, cum etiã ipsam cicuta per humorem diffusa contagio infecisset. Regis exercitus, ubi primùm ipse mortẽ obijt, dilapsus domũ redijt: & Florentia obsidione liberata est. Quidam Itali perhibent, non patrem pannũ infectum ueneno puellę tribuisse, uerùm senatũ urbis eam exornasse quàm pulcherrimo ornatu, ut formosissima regi apparet: eundem etiam senatum pannum dedisse. Hinc ad coitum mirè alliciebat rex. Sed hæc hactenus, quia turpia sunt, dixisse sufficiat. Post obitum regis Lantilai, cum uxor eius admodum inquietaretur propter regnũ ab Italis, necnon regionis duces ipsi plurima negocia facesserent, nupsit † Rhainerio Prouinciæ regi, Gallorum regis patrueli, eiq; regnum Neapolitanum tradidit. Accepimus autem hanc fuisse filiam Tarenti & Iapygiæ ducis, qui ortus ex familia Vrsinorũ, siue (ut Græcè dicam) Arctiorum, quiq; plurimùm pollebat opibus & potentia in regione Parthenopes. Rhainerius annis regnauit duodecim. Interea Alphonsus natus de familia Medinorum, rex Tarraconnensium, Sardiniæ & Valẽtiæ, classem adornabat maximam. Qua instructus, cum Siceliotæ remiges strenuam operam locarent, in Siciliam delatus est: quã subegit, & postmodum imperio rexit. Hinc deinde profectus, Parthenopes arcem mediterraneam occupauit. Parthenope arces habet maritimas duas, & unam mediterraneã. Adducens igitur Alphonsus copias, urbem eam oppugnabat: & admouens machinas muro omnigenas, eam sui iuris facere conabatur. Ibi tum Alphonsi frater bombardę globo ictus occubuit. Nec multo pòst urbs in manus uenit. Hinc copias ad maritimã & mediterraneam mouit. Mediterraneam fame expugnauit. maritimã cæpit, cum eam dederẽt milites qui in ea erant: cui & præsidium imposuit. Vxor autem regis obsidione urgebat in arce, quæ sita est in portu prope urbẽ. Maritus uerò clàm egressus, nauigabat in Prouinciam, inde adducturus exercitum, quo munitus uxori obsessæ suppetias ferret. Interea regina, cum obsidione premererur, accersens Sphortiam Marchiæ principem, qui ea

Neapolitanum regnũ.

† Caietam & Agnaniã

Siue Rhegiũ, uel Dauniã.

† Ladislaus Neapolitanus rex ex Vngaris.

Idem Bonf. lib. 2. dec. 1.

Ladislaus iste Caroli V. uti è Gallis, sed ex Vngaria regibus originem habuit. Bonf. dec. 3. lib. 2. Rob. hist. lib. 25. Rob. Ba. 9. lib. 9. Idq; actum 1417.

Venenum in eum oblatũ

† Renato Andegauẽsi Prouinciæ regi.

Hic error est ex nomine Ioãne. nam prima eius nominis fuit Roberti Calabriæ ducis filia. Secunda uerò, quæ Renato nupsit, & Alphonsum ad optauit, fuit filia Caroli, Ludouici Pannoniæ regis F.

Sphortia Marchiæ princeps.

excurrens, uergit in Iberiam. Granata, quę regio mediterranea est, in Iberiam & Galliam procurrit, nec multum uel interno, uel externo Oceano utitur. Iberorum rex in istis duabus regionibus plurimùm potest: qui cum sit ortus de familia † Almenij Galliæ, Granatę regionem, quæ Pœnorum est, ferens atq; agēs, haud cessat bellum gerere. Rex Pœnorum, Granatam qui regit, ubi pax composita fuerit, Iberorū regi tributum pendit, qui interdū accurrens urbem obsidet, & regionē populatur. Ea aūt regio montana est, & à monte qui à mari interno ininum sumit, panditur in Oceanū, & ad Portugaliæ regionē. Hi reges sępius inter se dissidentes, bella gesserunt. Inter dū copijs coniunctis, molem belli omnem in barbarū auerterunt. Inter cætera etiam bello lacessiuit Alphonsus Tarraconēsium rex regem Iberorū, priusq; in Italiam uenisset. Belli autem eius hæc assignatur causa. Ipse quidē captus est ab Iberorum regis duce, quem † Albarum appellabant. Vterque tamen uulnera accepit. Itaque contractis copijs, & assumpto fratre Nabaris rege, bellum mouit contra Iberorum regem, cum adiuuaretur opera quorundam Iberorum nobilium, qui Albarum incitatissimo odio prosequebantur.

Hunc enim, cum humili genere in Tarraconensium regione foret natus, & priuatam sequeretur uitam, tandem uirtute nobilitatū, & ab omnibus plurimùm honoratum declarauit regionis suæ Imperatorem. Qui Imperator creatus, quocunque bellum uertisset, semper gloria coruscans, & rebene gesta rediebat. Itaque cum ab Iberorum rege contra Alphonsum esset missus, haud socordiæ locum foreratus Alphonsus, cum exercitu Albaro in regione occurrit, quasi prælij potestatem facturus. Postea Alphonsus adhibito in auxilium fratre, in Iberiam ingressus est, ut contra regem decertaret. Obuiam autem pcedens Albarus, misso præcone iussit eum excedere, si sapiat, & celerrimè ex sua regione. Cum autem Alphonsus respōderet, se nō accedere ut patris eius asinos in pascua duceret, sed se adesse ut acie dimicet, copias in aciē deduxit: & cum utroque fratre confligens, uictoria potitus est. Cum autem prælium committeretur atrox, Albarus Tarracōnenses terga uertere coegit: & fugientes persequutus, fratres ambos comprehendit, magnaq; Tarraconnesium strages facta est. Vt reges ambo ad Iberorum regem sunt adducti, nihil mali sunt passi. Verùm iuramenti religione fides accepta est, ne quid postea noui in sua regione molirentur: & impunè dimissi sunt ad sua. Postea Alphonsus, ut suprà dedimus, in Italiam & in Siciliā uenit: qui ab ijsdem captus, ad Mediolani ducem, ut antea docuimus, ductus, ab eodē inuiolatus & incolumis ad sua remissus est. Vxorem suam Alphonsus in Tarracōne reliquit, nec multis annis interiectis, cò reuersus est, ut eam uiseret. Nam in Italia & Sicilia uersabatur, plerunque aut amori, aut rei militari operam dans. Quomodo ei in Italia res successerint, deinceps dicetur. Regi Iberorum, de quo suprà uerba feci, bellum fuit cum Granatæ rege Pœno. Pœni iam olim trajcientes, † Mare Iam Europæ urbem, quæ distabat à Libya stadijs ducentis quinquaginta, occuparunt. Hinc progressi, Iberiā suo imperio iunxerunt. postea, cum memorabilia ubique facta ederent, etiam contra Galliam bellum promouerunt, murum in medū res suas augentes. Nec etiam ab Tarraconne & Valentia abstinuere. Galli igitur adiuncti Iberiæ regibus, contra Pœnos bellum susceperunt, eosq; in urbem munitam secipere compulerunt: urbem uerò postea expugnarunt. Adhuc hodie ad urbem hanc accedunt, hostiliter incursionem facientes, & exercitū interdum adducentes. Et sanè Iberorum rex Dominus Ioannes, ut antea significauimus, contra eos profectus est, præmisso Albaro duce, qui regem ad delendos Pœnos inflammabat, & copias urbi admouit. Cum autem grauissima obsidione premerentur Pœni, famesq; intolerāda foret, dubij quid agerent, butuimodi quid excogitarunt. Mulis duodecim ficorum onera imponunt. Ficis onusti, ad hostium castra feruntur. Ficos autem diuidentes, singulis aureum nummum iniecerunt, diuisosq; deinde iterum coiunxerunt. Nummus uerò aureus Hispanorū, duobus aureis Venetorum ualet. Hos igitur ficos cum imposuissent mulis, profecti sunt ad Albari tentorium. Qui uiso auro, quod ficis conditum erat, agasonem interrogauit: Quid sibi uult aurum ficis inclusum? Agaso respondit: Rex aurum quod in urbe est colligit omne, dicens, siue cęperis, siue non cęperis urbem, plus auri quàm allatū est, haud inuenies. Et si urbem captam destruxeris, multum auri, quod ex Libya tibi & nobis afferretur, amittes: sin autem urbem non diruueris, poteris in posterum quæcunq; ex Libya ad nos deuenerunt, quasi thesaurū huc collecta acquirere. Hæc cum accepisset Albarus, acceptos ficos detulit in conspectum regis, quos diducēs & aperiens, inquit: Arborem istam, quæ hunc producit fructum, non censeo excindendam esse. Nam deinceps nō amplius fructu isto possemus frui: & nunc saturati, in posterum non amplius ista felicitate uti possemus. Nam cernis uinitores uineas putare, amputantes tantum inutilia & superflua, ut fructum tandem uberiorem reddant. Quòd si eas penitùs eruerint, nequeunt earum fructu, cum necesse fuerit, amplius recreari. His auditis rex, quia probabilia dicere uidebatur Albarus, iussit eum abducere exercitum.

Huic, cum duxisset regis Portugaliæ filiam in uxorem, natus est filius nomine † Cincus, uir rei militaris peritissimus. Qui matrimo-

† Aleucorij

Alphonsi cū tra Iohannē Castellæ reges bellum.

† Alaurum à Iuni, Castiliæ præsidium.

Castellanorum & Arragonensiū bellum.

Alphonsus bis captus.

Gibraltarum.

Sarracenorum in Hispaniam expeditio 712.

Strategema.

Aureus Hispanicus.

Simile.

† Cherinus, Henricus.

consecerunt. Fugientes acerrimè persequuti sunt, Ianuenses fuga ad suos delari, etiã eos fugæ socios traxerunt. Tandem prælium ad extremos uenit, quos tetga dare cogentes, cæciderunt impigrè, nulli quemcunque nacti erant parcentes. Pauci quidam fuga euasere in columens in urbem. Liberati igitur bello ꝺ gessere parũ feliciter cum Scythis in Bosphoro habitantibus, nauigarũt uersus Byzantiũ, ueneruntq; Galatam (quæ & Pera) urbem, quæ sita est eregione Byzantij in Europa. Ibi consultarunt communiter, quomodo Byzantium occupare possent. Militibus naues complent, & reliqua armamenta expediunt: nauesq; ad murum iuxta portum appellũt, quasi nauibus urbem expugnaturi. At Byzantij resistebant fortiter, & ex muro in hostem pugnabant magna gloria. Ianuenses cum conarentur ex nauibus ascendere in mœnia, nihil efficiebant: Byzantij enim hostes magna fortitudine repellebant. Cum igitur cœpta parum succederẽt, omnesq; conatus irriti caderẽt, in dissensionem adducti, rediere in Italiam. uerùm Galatia Ianuensium urbs longo tempore bellũ gessit cum Byzantijs, cum utrinq; tam Byzantij quàm Galatæ bombardis rem gererẽt. At Leontares Ioãnes magno impetu in Galatæ mœnia irruẽs, eam undiq; quasi indagine cinctam omni commeatu relíquisq; necessarijs intercluſit: plurimos quoq; Ianuenses cæpit, cum feliciter & fortiter in eorum naues irrumperet. Hos uinctos adduxit ad regem Ioannem, qui ea tempestate agebat in Xyllæ † domicilio. Fuerunt autem captiui numero trecenti, quos omnes in Galatię uallo nactus erat. Postea legatos ultrò citroq; mittentes super cõmercijs & uineis, quæ extra Galatiã erant, Ianuenses grato animo excipiebant quæcunq; statuisset de illis rex. Cogebantur quoq; numerare regi aureos mille propter turrim regiam, quã tempore obsidionis bombardis dilecerant: nec non propter officinas quæ in medio positæ erant, destructas, ut potiri possent imagine siue signo regis Græcorum. Bellum inter Byzantios & Ianuenses huiusmodi exitum habuit. Bello isto finito, Ioãnes Græcorum rex, legatos ire iuberad Romanum Pontificem Eugenium nomine, petentes ut concilĩ celebraretur, quo inter utroſq; religionis contentionem decenter componerent. Tentabat eo modo Occidentalium animos, num plurimi facerent concordiam constabiliri cum Græcis in religionis controuersia. Legati in Germaniam uenere. Ea tempestate Germani Basileæ erant congregati, dissidentes sententijs contra Eugenĩ Pontificem: quem reprobantes, creariuit Pontificem nomine Felicem, utrum inter ipsos in primis spectatę probitatis. Hunc concilij consensu Pontificẽ declararũt. Ambo igitur Pontifices triremes instruunt, & Ioannem Byzantij regem accersebant. Vterq; enim sub se concilium agitari, & religionis controuersiam, quæ cum Græcis intercesserat, finiri uolebat. Cum ab utroque uenissent triremes, rex quidem benignis uerbis & placidè concilij Basilienſis legationem dimittebat: dicens, se cum Romanis & Venetis, & cum reliqua Italia iam ante colloquutum, qui omnes se Romam proficisci iubeant. Assumens itaque Byzantij sacerdotes, & Græcorum sapientissimos & doctissimos, nauigabat in Italiam. Cum uenisset ad Venetos, unde soluens ferebatur Ferrariam, ubi morari Põtificem Eugenium acceperat. Hæc urbs distat ab Venetijs stadijs ferè trecentis. Duces & principes habet qui sunt de familia Estensium. opibus hominumq; multitudine excellit. Pado fluuio alluitur. Subiecta est Romano pontifici. Duces seu principes, quos modò diximus, accipit. Vir ille † qui tum temporis in urbe rerum summa potiebatur, æquitatis studiosus, nec cæterũ imprudens erat. Huiusmodi autem ei accidit calamitas. Vxorem habebat filiam ducis † Monferrariæ, pulchritudine formęq; elegãtia præstantem. Mores mulieris, ante quam id contigisset, modestia insigni coruscabant. Hæc insaniebat amore priuigni, qui filius ducis erat nothus. Qui cũ serius ad eam ueniret, quàm moris est eorum qui in Italia lautius uiuunt, iuuenem inter ludẽdum ad amorem prouocat. Hic intelligens se à muliere amari, & ipse mulieris amore exarsit, & aliquanto tempore stupri consuetudinem cum nouerea sua habuit. Ancilla autem quædam ut cognouit amorem illorum, amatori suo rem omnem enarrat. Is uerò duci admodum charus erat, & ab eo honorificè admodum tractabatur. Is igitur ubi rem cognouit indicio ancillæ, nec non ipse eandem explorasset, accedit dominum, inquiens: O domine, mihi contingat magis terræ hiatu contegi, quàm ut diutius cemam in ædibus tuis adeò nefanda scelera committi. Nam uxorem tuam rem habere cũ filio tuo notho, impijssima perpetrantes, uidi. Proinde da operã ab illa muliere libereris, nec amplius cũ ipsa conuerseris. Filiũ ꝺq; faciquò ab leges. His audiris, dux obstupuit. Deinde percunctatus est, quomodo rem istã cognouisset. Dixit quoq;, se uelle eam rem explorare, & præsentẽ rei illius fore spectatorẽ. Faciẽs itaq; supra lectum foramẽ haud perinde magnum, ne deprehenderet ab amantibus, per id spectabat filium suũ nothum concumbere cum uxore in lecto. Descendens igitur, ambos opprimit inopinatò, & uxorem in hũc modũ alloquitur: O mulier, quis dæmõ eò demẽtię te adegit, ut cõmiscereris turpiter filio meo, impijssima omniũ quas nouimus? Qua ratione id nostro matrimonio honestum fore arbitrata es? Quæ respondens ait: Quòd talia fecerim matrimonij fidem uiolans, non eo inficias: uerùm culpam agnosco.

Constantinopolis à Cæsarianis obsessa.

Ioan. Leontares.

† palatio.

Ioannis Paleologi ad Eugenium IIII. legatio.

Concilium Basilense.

Felix Papa.

Ioannes Imp. in Italiam.

Ferraria.

Estenses duces.

† Borsius.

† Montisferrati.

Priuigni cum nouerca amor. Accidit factum hoc circa annũ 1400. sub Nicolao pont. max. uxor ea fuit Zdiola, Francisci Carrariensis filia.

Italię urbibus connumeratur. Isidorum uirũ prudentem, pattiæq; amantem, cum Byzãtij pro patria pugnaret, à barbaris captum esse constat. Pontifex Eugenius hunc uirum, cum eius auctoritas maxima apud Græcos haberetur, elegit, putans eum rebus suis plurimũ momenti allaturum in concordia cum Græcis fungẽda: quod & euenit. Rex Græcorum cum præsidium ad retinendum Byzantiũ peteret, Pontifex respondit promittens, sibi in posterum & regnum illud Græcosq; curę fore: præterea se non cessaturum Pannones & Germanos incitare, ut arma contra Turcos capiant, quarenus Græcis & alijs bonum uidearut. His ita compositis, rex Byzantiũ proficiscitur. Græci domum reuersi, nõ amplius his quæ conuenerãt in Italia, stare uoluerunt: uerũ apprehendentes sentẽtiam diuersam, noluerunt amplius in religionis negocio adhærere Romanis. Hinc motus Pontifex Romanus, uiros quosdam doctos Byzãtium ad Græcos misit, ut cum his in colloquium uenirent: qui quidem synodum & concordiam in Italia factã non admittebãt. Nam Marcus Ephesi episcopus, & Scholarius Græcorum doctissimus, ne quidem ab initio Latinorum dogmati cõsensum præstare uoluerunt. Vbi ad colloquium & ad disputationem uentum est, Romani nihil efficere potuerunt: uerùm re infecta domũ reuersi sunt. Eugenius haud multo pòst Romam redijt, adiutus à Venetis, qui ea tempestate admodum feliciter bellum gerebant cum Ligurũ tyranno. Nam Veneti belli ducem crearunt uirum patria Ligurem, qui antea fuerat amicus & affinis Liguriun tyranni. Nomen ducis Carminiola fuit: eiq; exercitum commiserunt. Qui ut exercitum accepit, & naues tot quot militibus implere Venetos iusserat, itinere pedestri et per Eridanum proficiscebatur, habens naues ligneis propugnaculis & turribus pulchrè instructas, quæ numero erant sepruaginta. His copijs munitus pergebat contra Mediolani tyrannum nomine Philippum. Carmaniolæ legatus erat Nicolaus cognomento † Brachius, uir militaris rei peritissimus, qui ad summam bellicarum rerum gloriam euaserat. Veneti in eo bello uictores tempore longo fuere. Præliabantur diu, cum præsidio ad lacus custodiam posito. Nicolaus † Brachius Brixiam cum exercitu uenit, eamq; capere nitebatur. uerùm oppidani obsidionem longo tolerarunt tempore: eoq; necessitatis uentũ est, ut mures feles'que ederent, & durissima quęq; sustinerent potius, quàm ut hosti cederent. Factio Guelphorũ, quæ in urbe erat, adeò fortiter repugnauit. Vniuersa Italia in duas factiones diuisa est, in Guelphorum scilicet, & Gibellinorum. Quomodo autem urbes totius Italiæ in has factiones abierint, & inter se semper dissidentes animis pugnent, & unde dissidendi initium exortum sit, ex nemine unquam audiui quicquam, ut ueri aliquid de ijs determinare possim: nec ipse conijecturam faciens, possum quid certi de ijs tradere. Ligurũ & Ianuensiũ regio Gibellinorũ factionem sectatur. Veneti & Romani, nec non Marchia, Guelphis adhærent. Tyrrheni & Reginę regio quę ad Iapygiã in longitudinem patet, utriq; fauet. Quidam em̃ horũ in Guelphorũ, quidã in Gibellinorũ factionem discreti sunt. Etiã in una eadẽq; urbe utraq; istas factiones inter se dissidentes & pugnantes cernere est. Hinc plerunq; seditiones Italiam colentib. accidere puto. Accidit interea ut etiã Patauini adducerẽt suos duces, inter quos erat & Marsilius, natus ex familia Cariorũ, qui parabat Carminiolę ꝑdere urbem. Est aũt ea urbs magna & opulenta, in ambitu cõtinens stadia septuaginta. fluuius nomine Brenta eam secat: quo cũ undiq; alluatur, munitissima redditur. Hunc igitur Marsiliũ cum adduxissent, constituerunt diem, ad quẽ proditio perageretur. Verùm eo die maxima ingruit tempestas, qua inhibitus nequiunt ad præstitutum cõparere diem. Quidam proditionis conscius, anxius admodum ne aliquis præueniret, & prodinonem patefaceret, adueniens ipse proditionis consilia aperit. Qui ut rem cognouere, urbem firmauerunt custodijs: subornarunt quoque insidias Marsilio, qui uolebat exire ad hostes. Accedentem igitur cæperunt una cum centũ ciuibus, quos una cum uxoribus necarunt, trucidato etiam Marsilio. Hæc cum sub idem bellum accidèrent Venetis, effectum est ut duci Carminiolæ imperium prorogaretur. At postmodum cum proditionis argueretur Carminiola, & in ipso opere esset deprehensus, insidias urbi struens, interfectus est. Dicitur autem, cum duceretur ad supplicium, in eum locum ubi capite truncandus erat, uelato & obstructo ore incessisse, ne posset compellare & obtestari eos qui ad spectandum supplicium conuenerant. Post huius uiri obitum uocauerunt Franciscum Sphortiã cognomine, quẽ ducem pronunciantes ei cõmiserunt bellum quod gereret cũ Ligurię principe. Tandem eò res uenit, cum impigrè adiuuaret ab Venetis, ut nõ multo tẽpore interiecto, dux Mediolani eligeretur. Cum autem Venetorum esset Imperator, plurimúmque ob eam rem commendaretur, † Lodiam usque, quæ Mediolano proxima est, accessit, Pergami regionem, & alia quædam oppidula Liguriæ ultra † Adam flumen subigens. Deinde cum bellum inter Venetos & Ligures esset compositum, paceq; sopitum, filiam Ducis illegitimam uxorem duxit: & cum quasi medius esset inter utrosque, cessauit Nicolaum bello persequi. Is, cum pax conuenisset, uenit Parthenopen siue Neapolim ad Tarracõnensiũ regẽ, uolens eum adiuuare, si opera sua indigeret, in bello ꝙd parabat inferre Tyrrhenis.

Cum

Græcorũ et Latinorum concordia.

Græci à patria recedũt.

Marsilius Carrariensis dux Patauinorum.

Patauium.

Carminiola proditor cæsus.

Franciscus Carminiola.

Pran. Sphortia.

†Picininus

†Picininus

Brixia obsessa.

Guelphorũ & Gibellinorum factiones.

† Lodem.

Bergamum.

† Abdua.

Blanca Philippi F. Sforția nupta.

tum insidere iubent sedili foramen habenti, ut testes ex eo propendentes, aliquis, cui hoc muneris iniunctum est, tangat, qui appareat Ponthicem uirum esse. Nam constat mulierem quondam in pontificatum esse subuectã: quia sexus ignorabatur. nam Italiæ Occidentales penè omnes barbas radunt. Cum autẽ illa mulier grauida esset facta, & ad festum, siue sacrificium prodijsset, peperit infantem inter sacrificium in conspectu uniuersi populi. Quapropter ne decipiantur iterum, sed rem cognoscant, neq; ambigant, Pontificis creati uultia tangũt. Et is qui tangit, acclamat: Mas nobis dominus est. Nomina autem post electionem illicò commutant, quasi iam diuinioris quàm antea sint naturæ, & plausimè mutati. Calculi autem, quos ponunt, nomina pontificum inscripta tenent. Pontificem plurimùm honorant Italiæ principes, & reliqui occidentales populi. Cardinales sunt, numero circiter quinquaginta. Nam Italiæ principes plerunq; diuidentes principatus suos in partes duas, si habuerint filios, partem unam filio uni, alteram uerò filio alteri attribuũt ad sacerdotium, ne discordiæ & controuersiæ inter ipsos super hæreditate exoriantur. Hinc plurimùm honoris consequuntur apud Romanũ Pontificem: etiam Pontificem omnes charum habent, plurimumq; uenerantur. De Pontificib. quidem Ioachim Abbas, uir uaticinandi peritus, inter doctos Italiæ cõnumeratus, prædixit multa, quomodo singuli ad Pontificatũ essent peruenturi, & in eo uicturi. Et quemadmodũ uaticinatus est, ita accidit. Etiam alia miraculo digna de hoc uiro cõmemorantur. Nam cum esset idiota, nec uel modicum eruditionis haberet, ianitor in quodam Italiæ monasterio † Nazarætorũ siue monachorũ fuit, & quondã in hortũ egresso apparuit uir forma pulcherrimus. Qui assistens ad Ioachim, manuq; amphorã tenens, inquit: Ioachim, cape, bibe uinũ hoc: est em optimũ. Qui dicto audiens, bibit ad satietatẽ usq; ampliorãq; reddidit, inquiens se satis bibisse. cui uir respondit: O Ioachim, si totum hausisses uinũ, nulla te scientia fugisset. Deinde in colloquiũ & disputationẽ uenicns cum uiris ea tempestate doctissimis, planè diuinus quãtũ ad scientiã attinet, apparuit. Hinc factus abbas etiã de pontificatus dignitate magna quædã uaticinatus est futura: quę omnia tandẽ euentus confirmauit. Nam quæcunq; prædixit, euenisse constat, licet ubiq; miracula eius per Italiã obuia sint. De Italię principibus nõ admodum magnis existentib. & Pontifici subiectis, simul cum Mediolani duce, necnon de reliquis Siciliæ, Calabriæ, Iapygiæ, & cæterarum regionis principibus, qui subditi sunt Parthenopes regi, differere, quoniã non est operæ precium, omittam. Politiæ autem quæ ad Italiam spectant, sunt: Venetorum urbs, Bononia, & omnes Tarracõnenses urbes, quæ Florentiam sequuntur, & eandem cum ipsa reipublicę formam tenent. Huc adde & Ianuensium urbem. Sed de his suprà commemorauimus. Hi sunt totius Italiæ, quos habet, principatus, interdum Venetis, interdum uerò Mediolani principi auxilium ferentes. Reuertor nunc eò, unde digressus sum. Græci in patriã suam reuersi, mittentes legatos ad regem Amuratem, orabant pacem, uolentes cum ipso fœdus pangere. Nec multo pòst Constantinus, phcisciturin Peloponnesum, fratremq; ad regni successionẽ hortat: atq; inde nauigare instituit Byzãtium. Cum aũt appulisset in Lemnum, Lesbi ducis filiam uxorem duxit. Eo tempore Mechmetis classis aduenit, Constãtinumq; † Gotzini, quę Lemni urbs est, obsedit. Mechmetes aũt exponens copias nauales in terram, insulam magna populatione ingressus est, regisq; fratrem obsidione uiginti septem dierũ pressit. Sternẽs aũt murũ bombardis, nõ potuit suos impellere, ut in urbem uellent irrumpere. Cum ea urbe potiri non posset, classem abducens, domũ reuersus est. Cõstantinus cum uenisset Byzantium, & rex sententiam suã declararet, iussus est redire in Peloponnesum. Ipsum aũt & fratrem Theodorum oportebat relinquentes Peloponnesum, abire Byzantium. De his quidem hactenus. Frater horũ iunior, nomine Demetrius, inimicitias susccpit eũ fratre Imperatore Græcorũ, à quo maxima regiõis spoliabatur parte. Cum multis ultro citroq; actis nihil æqui impetrare posset, legatos, odio fraterno impulsus, ad Amuratem misit: à quo accipiens exercitum, profectus est Byzantiũ, urbemq; obsidione circũdedit. Nec multo pòst sibi cõciliauit Asanem generum suum, cuius auctoritas & potentia Byzantij maxima erat. Is Demetrium adiuuare uidebatur, si quo modo regnum acquirere posset. Tandem cum obsidendo nihil efficeret, exercitũ dimisit. Deinde haud multo tempore interiecto, cum legationem ire iussisset ad fratrem regem, Byzantium uenit: nec admodum multo pòst captus est à rege Ioanne, unà cum uxoris suæ fratre. Cum autem separatus ab uxoris fratre in carcere asseruaretur, suadente Asane noctu è carcere profugit Galatam, urbem eregionẽ Byzantij sitam. Postea legatis missis pacem assequutus est, & redijt ad Euxini maris principatum. Etiam uxoris frater uinculis ab rege exemptus est. Rex fœdere inito cum Amurate Mechmetis filio, haud cessabat consilia agere cum Eugenio Romano Pontifice, mittens ad hunc legationem: nec non ad Pannonum regem Vladislaum, qui nuper admodum ad regni gubernacula acceserat. Incitabat eum uel in primis ad ista consilia Georgius Bucus, qui regno siue principatu suo deturbatus, magnam pecuniæ uim in eam expeditionem conferebat. Videtur etiam Ioannes Chomates

siue

Ioannes VIII. Papa fœmina.

Virilia Papæ eligendo cur tangi solita.

Cardinales.

Ioachimi Abbatis Calabri prophetia.

† *Florisci.*

Respublica liberæ in Italia quæ.

Constantinus VIII. Græcorum Imp.

† *Gotzyne. Lemni urbs fossa.*

Fraterna discordia.

Belli Virgeniani Turcis occasio.

Georgius Bucus Rascia Despotes.

iuxta animi ſententiam agere poterimus. Huic ſententiæ, quia prædicta melior & tutior erat, etiam reliqui qui præſtò erant, calculum addidere. Eſſe autem Brenezis filius huiuſcemodi orationem exorſus eſt: Ego quidem, ô rex, exiſtimo parum utilitatis nos capturos, imò nihil, etiam ſi deuicerimus hoſtes. Nam nullum emolumentum inde affulgere uideo. Etenim Paſazites † Lælaps, auus tuus, quõdam Gallos Burgundiones & Pannones fudit, uerùm nihil commodi inde percepit. Nam in ſuam regionem contendentes, ſemetipſos & regionem ſeruarunt. Verùm ſi contrarium, abſit omen, accidat, & uincamur, quibus pericula immineant, omnibus perſpectum eſſe arbitror. Satius autem eſſe reor, ſemper eligere tutiora conſilia, ne in terrorem aliquẽ incidamus, & uincamur: uerùm ut uictoriam hoſtib. extorqueamus, niſi res non ex animi ſentẽtia ſuccederet. Cum igitur duplex electio ſit propoſita, una periculoſa, & altera magis tuta, arripiendam tutiorem quis ambigit? Quis ſanæ mentis compos non tutiora magis ſequeretur conſilia? Proinde retrò pergere, & cedere hoſti, nec te decet, rex, nec etiam ſuaſerim. Fugere enim uideremur, animiq; hoſtibus creſcerent, nobis uerò minuerentur: nec etiam amplius Aſianos & pedeſtrem exercitum retinere poſſemus. Sed nec pugnæ ſummam rerum committẽdam conſulo. Verùm conſultius exiſtimo, ut anguſtias diligenter præcludamus: & tam diu ſedeamus, hic tempus terentes, donec hoſti retrocedendi neceſsitas injiciatur. Deinde cedentibus inſtandum eſſe iudico, uniuerſum equitatum in eos immittentes, eosq; quàm maximè poſſumus affligentes. Huic ſententiæ, quia præcedente tutior & melior erat, etiam reliqui qui aderant, conſenſum præſtare haud ſunt cunctati. Decretum igitur eſt, neq; pugnare, neq; cedere uel le: magis placebat, tempus cunctando trahere, deinde hoſtibus abeuntib. inhærere. Europæ itaq; exercitũ miſerũt, ut aditu hoſtes ẽq; acerrimè prohiberet. Hæc ubi uiſa ſunt, ſumma ui anguſtias defenderunt, ne hoſtis intrare poſſet. Conabantur ſæpius Pannones irrumpere, & Turcos ex cuſtodia deturbare: uerùm nihil promouebant. nam eò loci ubi perrumpere nitebantur, fortiter reſiſtebant Turci, & utrinque pellebantur: uerùm Turci pulſis Pannonibus, quàm fortiſsimè obſiſtebant. Cum multum temporis tandem interceſsiſſet, nec quiequam Pannones efficerent, fame coacti, neceſſariò retrò quà uenerant, pedem ferre compellebantur. Nocte igitur, collectis impedimentis, ex caſtris proficiſcuntur. Vt aurora illuxit, hoſtes abſceſsiſſe noctu cognoſcentes Turci, paulìſper ſubſtiterunt. Rex deinde eligens de ſuo exercitu omnes quotquot manſerant, & ad prælium inſtructi erãt, eos Europę duci tradidit, ut perſequeretur hoſtes. Turachanẽ uerò ſubſequi iuſsit cum Theſſalię exercitu. Ille igit aſſumptis ijs quos rex dederat, citatiſsimo curſu hoſtes inſequitur. Ioannes autem Huniades cum prænouiſſet Turcos cedentibus inhæſuros, delegit & ipſe Pannonum robuſtiſsimos, quos in inſidias locauit, quaſi repugnaturus fortiſsimè uenientibus Turcis. Europæ dux cum per patentes campos iter acceleraret, inſequẽs hoſtes, Turachanes eius frater occurrens, fratrem ſic compellat: Tu ne per patentes campos proficiſceris, ducens tantum exercitum? ſcito tuam profectionẽ haud ſatis tutam eſſe. Nam Pannones non ferent ſuos à noſtris perſequutionem pati. Nec ſanè à prælio abſtinebunt, fuga ſibi conſulentes, cum tanto tempore nos prouocauerint, ut cum ipſis prælium iniremus. Et quidem, ut apparet, pugnæ ſunt cupidiſsimi. Etiam dudum, ut opinor, frendebant, quòd nolebamus in planiciem deſcendere, & decernere ferro. Suadeo igitur, ut per radices montis huius hoſtes, quantum ſatis eſt, perſequamur: & ſic, quæ opportuna uiſa fuerint, ijs dare poterimus. Hęc dicens, Chaſani non perſuaſit. Ipſe autem cum Theſſaliæ exercitu auertebat, inſtructoq; agmine per montis radicem profectionem faciebat. Chaſanes cum exercitu Europæ per campum feſtinabat, & Pannones qui fugam ſimulabant perſequebatur. Cum autem tractus eſſet ad locum inſidiarum, & Choniates tempus eſſe ratus incurrere in hoſtem, ex inſidijs Turcos inuadit cũ ſuis: Barbaros multos necarunt, & multos uiuos cæperunt. Plurimi Turci in hoc prælio deſiderati ſunt, † Chatiris frater Carambes Priami filius à Pannonibus captus eſt. Reliqui Turci in fuga capiebantur, Chaſanes confugit in regis caſtra, paucos de ſuo exercitu ſecum habens. Veniens autem in conſpectum regis, talia dixiſſe fertur: O rex, qualia perpeſsi ſumus à uiro quem nouimus eſſe ſceleratiſsimum, qui tuos hoſti prodidit planiſsimè. nam uere proditor eſt. Hoſti noſtra conſilia enunciauit, & acie inſtructus ire mecum noluit. Georgio autem Buco amico ſuo ſingula indicauit, quomodo eſſemus ipſos oppreſſuri. In hũe ſanè modũ res tuæ periere, & pauci incolumes fuga euaſimus. Ibi tum † Chatites filius Priami infeſtus uiro propter fratrem, regem exaſperauit contra Turachanem. Rex cum graue eſſe iudicaret, Turachanem non eſſe profectum cum Europæ duce: uerùm auerſum aliud iter ingreſſum, prodentem Europæ exercitum, eum cæpit, & uinctum in Aſiam, ut aſſeruaretur in uinculis in urbe Tochata, miſit. Chatites non ceſſabat iram regis augere, in memoriam redigens, Turachanem, cum ageret in magna Bidina, principis exiſtens regionis finitimę Iſtro, uſum eſſe Buco Tryballorum duce, & amico & familiari. Hac amicicia motũ aiebat Turachanem,

Voluiſſe

Iohue conſiliarij ſententia.

† turbo.

Pannones Turcis formidabiles.

Vngarorum diſceſſus.

Ioannis Huniadis Strategema.

Pannonum & Turcorum pugna.

† Chalides frater, Carambi, qui & Carambeius, filius, à Pan-

† Chalides F. Ibraimi Vide Bonfin. dec. 3. lib. 6. qui Chalitem etiã Habbegam uocat, alijs etiam Halebaſſa.

G

Theſſaliæ exercitu, impetũ in Thebas & Atticam dedit. Quibus uaſtatis, reuerſus eſt magna præda onuſtus. Nerius Athenienſium princeps, ut uidit Turcorum res denuò exoriri, & priſtinam felicitatis formam recipere, legatos miſit in Ianuas, petitum pacem, ut qui uelit cum eo fœdus inire, & tributum, quemadmodum antea, quotannis ſoluere. Rex Amurates legationem benignè audiuit, fœduſq; & pacem dedit, hac conditione, ut quotannis, quemadmodum antea, ſibi tributũ ferret. Nerius iſte à Florentia, quę Tyrrhenorum eſt metropolis, ad Atticæ principatum hoc modo proceſsit. Antonius namque Rainerij filius, hunc ſimul & fratrem accerſens à Florentia, propinquos & cognatos ſuos, ſecum eos habuit, uictum eis & neceſſaria miniſtrans. Poſtquam autem Antonius apoplexia in ſomno ictus expirauit, uxor eius miſit legationem ad regem Amuratem, ut ſibi & ei qui in ea ciuitate erat optimus, principatum committeret. Is erat mulieri propinquus genere, & meus pater: quem miſit ad regem cum immenſa pecunię ui, ut ſibi principatũ Atticę regionis & Bœotiæ traderet. Vt autẽ egreſſus urbe iter ad regem ingrediebatur, qui in urbe erant potentiſsimi, odio Chalcocondylis mori, uxorem Antonij dolo deduxerunt exarce: & Antonij propinquos in principatum promouerunt: uxoriſq; genus urbe expellentes, ipſi ciuitatem tenuere. Affinitatem uerò iungentes cum uxore Antonij in filio adoptiuo, uiro haud improbo, in arcem redierunt. Nec tamen multo pòſt expellentes mulierem, Acropolim occuparunt, & rempublicam obtinuere, expulſa noſtra familia. Chalcocondyles ut uenit ad regem, captus & in carcerem coniectus eſt, iuſſus reddere regionem. Cum autem pollicerentur triginta mil lia aureorum, nec ſic quidẽ efficere quicquã potuit. Acceperat interea, regem exercitum miſiſſe contra Bœoniam, ut Thebas urbem occuparet. Ipſe enim haud ceſſabat ſedulò agere, ſicubi fugæ daretur occaſio, ut aufugeret Byzantium. Quæ ubi primùm oblata eſt, relicto tabernaculo & iumentis, profugit Byzantium: ibique conſcendens nauim, ſoluit in Peloponneſum. Naues igitur Atticæ regionis principum per mare oberrantes, nauem fugientis capiunt, & ipſum Chalcocondylen uinctum perduxerunt ad regem. Rex ei delictorum ueniam dedit, nihil eum propter delicta culpans. Cum autem ipſi poſcerentur triginta mille aureos, reſponderunt ſe eos nequaquam poſſe ſoluere. Hinc regio eorum populationibus graiter diuexata eſt ab Turcis, qui in Theſſalia morabantur. Nerius autem princeps cum iam ab inirio foret imbellis & effœminatior, per inſidias à fratre Antonio principatu deturbatus eſt. Mortuo tandem Antonio, Nerius Florentiam ueniens, in principatum reſtitutus eſt. Ea tempeſtate, quia ſocia arma iunxerat Nerius Græcis, ipſius regio ab Theſſaliæ duce euaſtabatur. Cum autem grauiſsimè populationibus urgeretur, tandem neceſsitate ſubigente pacem cum rege fecit. Græci audientes pacem inter Atticę principem & regem conueniſſe, continuò arma contra Athenienſes capiunt. Princeps nuncio miſſo indicauit regi in quanto periculo hæreret, uidelicet Græcos urbem obſidere, eamq; ſumma ui, ut capiant, niti. Turachanes igitur Theſſaliæ præfectus mittens nuncios ad regem, eum hortabatur ut bello Peloponneſum laceſſeret. Sed hæc longo tempore demum contigere. Verùm ea tempeſtate ab duce Peloponneſi regis fratre, quemadmodum diximus, in ſeruitutem redactus eſt. Inter Græcos & in Peloponneſo hæc acta ſunt. Quid uerò egerit rex Conſtantinopolitanus, in ſequentibus declarabitur. Nam hic ut accepit Pannones abriſſe, & fœdera, impulſu Georgij, cum Amurate ſanxiſſe, legatos miſit ad Romanum pontificem, conſulentes, quòd ſi triremes & naues aduentarent in Helleſpontum, quibus precluderetur Amurati in Europam tranſitus, Amuratem facilè debellari poſſe. Si enim Europæ exercitus ſolus apud Amuratem relictus fuerit, haud pugnare aduerſus Pannones uolet. Legati ire iuſſi ſunt ad Gallos & Burgundiæ ducem, in memoriam reuocãtes cladem, quam perpeſsi ſunt ſub Paiazite imprudẽtia Sigiſmũdi. eam cladẽ, ſi modò uelint, Turcis reddi poſſe. Adiuerunt itaq; Romanũ pontificẽ, & triremes impleuerunt decem, quas in Helleſpontum miſere. Etiam Pontifex decem triremes inſtruxit, & militibus compleuit, & ad regem Ioannem miſit, quaſi facturus quę rex imperaſſet. Venientes igitur in Helleſpontum, prohibuerunt Europæ acceſſu Amurarem. Hęc autem acciderunt iuxta maritimam Macedoniæ regionem, uerſus Ionium. Cum fama uolaret, Pannones in armis eſſe, & aduenire in Europam, ut inde eijcerent Turcos & Amuratem, iamq; omnes bellum expectarent haud dubiè imminens, quia longe lateq; rumor increbeſcebat, Pannones exercitum conſcribere, & Helleſpontum iam ab Occidentalibus eſſe occupatum: ſinguli animum intendebant ad recuperandam patriam regionem, quaſi eam nacturi, utcunque tamen alea belli cecidiſſet. Zenempiſas igitur ab Macedonia proficiſcens, aſſumptis qui iſthic habitabant Albanis, pergebat per Argyropolichnen, & planiciem eam Caſtoriam uſque ſubegit. Therizes Berrhœæ princeps colligens Azatinis Scythas, nec non Turcos regis, attractis etiam plurimis ex Therma & Limna † Perrœorum: quibus fretus, Zenempiſæ obuiam progreſſus eſt. Feſtinãs autem, imparatos hoſtes, cum adhuc in Caſtoriæ regio

LAONICI Chalcocondyla patria & genus.

Nerius Atticulus.

Græcorum inter ſe diſcordia.

Legati Græcor. imp. ad Papam.

Claſſis Chriſtiana in Helleſponto.

Pannonum apparatus Turcis fore redubito.

Zenempiſas à Turcis deficit.

† Perrhœborum.

LIBER SEPTIMVS.

GRAECORVM rex, ut audiuit quæ adferebat nũcius Amuratis, dolebat animo, quemadmodum uerisimile est, quòd eum transitu prohibere nequiuisset, uerùm ablęp prælio transijsset, & per ocium copias traduxisset omnes. Hæc quidem molesto ferebat animo. Deliberabat, quid in præsenti rerum statu potisimùm ageret, bellum ne siue pacem Amurati nunciaret. Nam si pacẽ cum Amurate retinere instituisset, fore ut ei per Ponti regionem exercitus ductãti, cogeretur commeatum & necessaria præstare. quare se maximè offensurum Pannones iudicabat: & hinc maximum sibi imminere periculum à Pannonibus, si Amuratem deuicisset. Videbatur igitur eo tempore consultissimũ fore, sequi Pannonum partes, & bellũ Amurati inferre. † Chatites Priami filius Amuratẽ non omnium, quemadmodum eius literę indicant, certiorem reddidisse uidetur. Amicus etiamnum ea tempestate erat Græcis, & uolebat hos quàm minimè ex aperto bellum gerere cum rege, priusquam satis exploraſſent, quónam bellum esset erupturum. Amurates igitur, cum contra ipsum rectà pergerent hostes, arma bene instructus capiebat: & exercitum Europæ uniuersum congregatum aecipiens, singulos ad bellum fortiter susciendum cohortabatur. Sequutus igitur Pannonum exercitum, noctu eò loci castra muniebat, ubi hostes pręterita die castra posuerant. Similiter cum dies illuxisset, haud longè ab Pannonum castris & sua locabat. Hoc faciebat per dies quatuor, ut posset contemplari hostium multitudinem, necnon quis eorum esset ad id bellum animorum habitus: An essent formidulosi, & proinde citò omissuri eam expeditionem: an audacia freti, nihil metuentes, profectionem facerent: prætereà an omnia in castris eorum ordine gererentur: abundaręq; me commeatuum copia, uel secus. Hæc omnia quis facilè explorare potest, si subinde hostilem sequatur exercitum. Exactissimè etiam eognoscat hoc modo, audaces ne an timidi sint: prætereà an inter se eõsentiant, si agmen sit iter ingressurum, aut ingrediatur. Hæc quidem per quatriduũ explorare haud cessabat Amurates. Quinto autem die Ioannes Choniates ut sensit subsequi regis exercitum, deliberat, adhibito in consiliũ & Pannonum rege, num ibi uelint prælij aleam experiri, & sic ulterius pficisci: aut prælium detrectantes, ulterius progredi, hostilẽ regionem occupantes. Decreto igitur facto, pugnandum esse, hostium aduentum expectarunt. Amurates igitur aduenies, castra in eodem cõmunit campo. Peregrinos primò locauit, qui per circuitum ferramenta magna defigebant: & in hunc modum ab Ianuis qua si circulo ambiebatur rex. Ferramenta illa, quocunque cum exercitu proficiscitur rex, portant cameli, necnon peregrinorum arma. Si prælium occipiendum est, arma inter milites distribuit. Post hos scuta collocauit, & ante scuta camelos suos constituit. Hic ordo Ianuarum est. In medio autem consistunt ipse rex, & Aulæ eius duces, nec non quotquot sibi de Ianuis in exercitu præstò sunt. In proximo statuitur Europæ exercitus: cui præest dux insignis nomine Carazies. Is autem exercitus distribuebatur per manipulos, qui paruis interstitijs dirimebantur. Asiæ quoque exercitus in aciem educebatur, & à fronte locabatur in manipulos segregatus, ut se mutuò adiuuare possint, si quid periculi ab hoste ingruisset. Nam equestres copiæ non nisi in turmas separatæ, hosti opponi possunt, cum interim pedestres pulcbrè in cornua aptari possint, equites uerò minimè. Pannones interim haud ocio torpebant: uerùm & ipsi aciem exornabant per turmas, & trib. suas. Pannones in dextro, Daci in sinistro cu rabant cornu. Ioannes Choniates habens Phazen, id est eos qui Bitaxides uocantur, proficiscebatur contra Asiæ ducem. Plurimi Asiani haud sustinentes Pannonum impetũ, antequã ad manus ueritum esset, fugam arripiebant. Fugientes persequebantur Pannones: tandémque dispersi fugientibus inhærentes, Asiæ exercitum terga dare coegerunt. Regi relinquebatur Europæus exercitus, q adhuc stabat, nec quóquã fugerat, expectans hostem. Manifestum enim esse reor, quantisper manserit rex, tantisper etiam Europæ exercitum consistere. Qui etsi hostibus non restiterit, uerùm in fugam abierit, attamen in regia castra reuertitur. Nam istud hominum genus nouimus post Scythas pastores maximè fugere, seq; in fuga facillimè colligere, & prælium redintegrare. In fugã uerò uersi facilè seruantur. Daci inter pugnæ tumultum cum cernerent Albanos in fugam effusos, nec sibi temperarunt: uerùm in regios thesauros conuersi, eos & regni opes diripuerunt, nec non regium cubiculum, interfectis camelis, cum sese mutuò ad istam rem usque cohortarentur. Occupati isto opere cum forent, prædandíq; iam obrepsisset satietas, haud in prælium redibãt, nec ulli parẽ reuolebant, sed in castra sua reuertebantur. Ioannes cum fugasset Asianum exercitum, accedebat ad regem Vladislaum, eumq; diligenter monebat, ut eo loci cum suis militibus subsisteret, nec eos quoquam abire pateretur, ut sibi redeunti in pugnam contra Amuratem, si quid periculosius ingruisset, refugium tutissimum, quò se reciperet, esset. Præcepit quoque Vladislao, ut obtestaretur milites qui secum erant, ne se loco mouerent: uerùm in ijsdem uestigijs hærentes expectarent

Græcorum deliberatio.

† Chalites Imbraimi F. al. Casambi.

Castramentatio et pugna ad Varnam 10. Nouemb. 1444.

Turcorum acies.

Fuga Turcorum cæsio duosa.

Valachi Turcorum res diripiunt extra ordinem.

Huniade in pugna solertia & consilium.

ſtret per Daciam, captus eſt ab Dracule, à quo in carcerem coniectus eſt, cum ulciſci in animum cum induxiſſet. Pannones in patriam reuerſi, cum accepiſſent Ioannem eſſe captum, id graue & intolerandum iudicabant. Haud enim ferendum cenſebatur, ut uir Pannonius & in dignitate collocatus, ab Dracule caperetur. Quapropter miſerunt legatos, qui iuberent, ut dimitteret Ioannem. Sin minus, ſciat nos eum pro hoſte habituros, & cum uniuerſis copijs noſtris contra ipſum profecturos. Hæc cum nunciarentur à Pannonibus, ſibi ſuiſq; metuens Dracules, ne quid furioſius conſultarent, & hoſtiliter accedentes uirum ui eriperent, Choniatem dimittere decreuit. Benigneq; eum tractans, haud ceſſauit eum comitari per Praſobum, Ardelium uſque ad Pannones. Draculem autem haud multo poſt Choniates, cum expeditionem pro Dano Daciæ principe ſuſcepit, unà cum filio peremit. Nam conſcripto exercitu, Danum † Maſarempis filium in Daciam reducere parabat. At Dracules unà cum filio repugnare hoſtibus ſtatuebat, & præparabantur ambo ad prælium. Et iam ille deſcenderat in aciem. Cumq; acies utrinque inſtructæ conſtitiſſent & peterent prælium, Daci relicto Myrxæ filio, ad Danum ex acie transfugerant. Qui ubi uidit, ſe relicto, Dacos tranſire ad Danum, fugam iniebat: quem fuga ſibi conſulentem Danus quàm fortiſſime perſequutus eſt, comprehendensq; Draculem unà cum filio utrumque trucidauit. In hunc modum rebus geſtis, redibat domum. Nec multo poſt eum ducem & rerum gubernatorē erearunt, cum bello peterentur à Germanis & Boemis, eiq; res adminiſtrare pro ſuo arbitrio permiſere. Comparans igitur exercitum, pfectus eſt contra Boemos, & longo tempore cum his bellum geſsit. Tandem collatis ſignis pugnans cum † Iſcra, uiro in re militari cõſpicuo, victus eſt. Verùm cum denuò cum iſto congrederetur, uictoriam recepit. Amurates caput regis Vladiſlai haſtæ præfixum cum hinc inde miſiſſet, & exercitibus ſuis oſtentaſſet, collectis omnibus domum reuerſus eſt. In eo prælio Turcorum, quemadmodum ab his accepimus, ceciderũt ſex millia. Verùm Pãnones aliquãto cęſi ſunt plures. In diſceſſu etiam plurimi Daci amiſi ſunt. Hunc finem Turcica expeditio ſortita eſt. Rerum ſumma rediit ad Amuratem, cum eos qui in Europa erant, cœptorum admodum puderet. Therizen, qui Vladiſlaum obtruncauerat, eiuſq; caput in caſtra attulerat, Amurates regionibus & opibus plurimis donauit, eumq; præfectum conſtituit. Corpus Caraizis ferens Adrianopolim, magnificè ſepeliri curauit, ipſeq; exequias honorificè duxit. In huius locum ſubſtituit Scuram uirum Albanum, ut Aſiæ dux eſſet, quem captum abduxit ex Albanorum regione, eum'que in ſua domo educauit. Primùm declarauit eum pręfectũ, poſtea eum Aſiæ ducẽ deſignauit. Phatumã uerò honore ſiue dignitate ſua priuans (erat enim regiæ domus iudex) Saraxiẽ uirum Græcum genere, in eius locum ſubrogauit. Potentiam autem maximam tenebat † Chatites Priami filius, quo in Ianuis regis uir prudentior non erat. Nec multo pòſt Amurates Phatumam comprehendi iuſsit, opesq; omnes ei ademit, quarum numerus cõplectebatur circiter quinquaginta centum myriades auri: argenti autem circiter quadraginta millia librarum. Græcorum rex in fœdus redijt cum Amurate, idq; nec amplius uiolatum eſt. Nam quietem amplexus eſt, regemq; Amuratem muneribus colunt, ut nihil mali contra ipſum amplius moliri inſtitueret. Fœda autem contentio erat inter regem Græcorum & fratrem Theodorum coorta, qui Byzantiũ uenerat, ut regnũ à fratre ſuſciperet. Is ſe, prege gerebat, fratriq; reſiſtebat. Poſtremò ex aperto inter ſe hoſtiles inimicitias geſſere. Nam expeditionem ſumpſit aduerſus Byzantij regem Theodorus frater, cui Selybria & regio finitima cõmiſſa erat. Cum enim peteret redditus ſufficientes, quibus uitam ſuam commodè ſuſtinere poſſet, repulſam paſſus eſt. Hinc bellum inter ipſum & fratrem eſt exortũ. Prius tamen quàm quicquam bellando profeciſſet, uitã ſuam ærumnoſam relinquens mortuus eſt. Duce autem Peloponneſi incurſionem faciente in regionem regis, ſuæq; ditioni Pindum, Bœotiam, Locros qui Ozolæ dicuntur iungente, neq; ab Attica etiam abſtinente: ea ubi accepit Amurates, haud diutius cunctandum ſibi ratus, præcepit ut Aſianus & Europęus exercitus ad ſe Pherras, relicta Adrianopoli, uenirent. Incitauit autem eum Nerius Athenarum princeps, necnon Turachanes Theſſaliæ præfectus, ut exercitum rectà ad Peloponneſum ductaret. Conſtantinus Iſthmum muro includens, eundem etiam præſidijs emunies, plerunque ibi uerſabatur. Vbi intellexit Amuratem hoſtiliter cum exercitu accedere, omnes quotquot in Peloponneſo erant, accerſiuit, nec non fratrem ſuum, qui eo tempore nuptias filiæ ſuæ concelebrabat. Nam eam elocauerat Trybalorum principis filio Eleazari. Hi igitur accerſiti in Iſthmum aduenium, murumque firmant, ut eſſet propugnaculum munitiſſimum ad propulſandos hoſtes. Amurates accedebat, & non ceſſabat copias ſuas augere, aſſumens ex omnibus regionibus, quas permeabat, milites. Venit igitur Thebas, quò uenerat cum exercitu Nerius Athenienſis, ut iuuaret eum aduerſus Peloponneſiacos. Cum itaque peruenisſet Mungias, caſtrametatus eſt: ibique aliquot diebus moratus eſt, ut bombardas & funes ad præſens bellum pararet. Deinde mouit in

Hunniades liberatur.

Danum Moldauiæ reſtitutus, ex acto Dracule. † Maxalempei.

Hunniades gubernator Vngariæ.

† Giſcra Bohemus, qui aliàs Ioannes de Braudis. Bonfin. 3. dec. lib. 5.

Scuras Albanus.

Hali Baſſa.

† Chalites Imbraimi siue Caramanbei F.

Græcorum Impp. diſſenſio.

Amurates in Peloponneſum.

Iſthmus à Turcis obſidetur.

ci irruentes, quà murus ab Clutere superatus erat, & alij quà murũ suffodientes strauerant, necnon per portas irrumpebant. Quidam ad castra Græcorũ ferebant, Græcorumq; supellectilem, & reliquam felicitatẽ diripiebant. Quidã uersi in hostes, quosdã trucidarũt, quosdam uiuos ceperũt, & ad mancipiorũ conditionem redegere. Cædes fugientiũ edebatur maxima. Verùm quid Græcorũ ducib. contigerit, audiamus. Hi ubi conspicati sunt Græcos fugam arripere, primò eos retinere conabant. Cum aũi in fugam effusos inhibere nõ possent, aufugerunt & ipsi, non tamen Corinthum. Certi enim erant, si obsiderent Corinthi, se facile expugnatũ iri, cum haud sufficiẽs eò comportatus esset cõmeatus, nec alius etiam belli apparatus. Celeri autem fuga contenderunt ad mediterraneã regionem: iamq; præuenerãt hostes, & in summa Laconia Peloponẽsi expectabant quònam profecturus esset rex. Decreuerant namq; in mare profugere, & regione cedere, si Amurates cũ exercitu aduentaret. Nouerant namq;, Peloponnesiacorũ res ab rege planissimè cõtusas esse. Nec arma, nec uiri, nec quicquã amplius memoratu dignum uel in urbibus, uel in arcibus teliqui erat. Nec sperabant in posterum Peloponẽsi principatum sub se futurum, sed augurabant se Peloponnesi res omnes amissuros. Amurates ut Isthmum occupauit, & in Peloponnesum uenit, primùm quidem circiter trecentos captiuos, qui nocturna fuga, in montem suprà Cenchreas situm, quem Oxi uocant, euaserant, quasi indagine circundari iussit. Omnes capti sunt: doloq; in unum locum abducti, crudeliter occisi sunt. Amuratis crudelitas. Postea Amurates emit mancipia numero sexcenta, quæ ad sacrificium duxit in honorem patris sui, uolens eum expiare cædem uirorum occisorum. His ita peractis, exercitum diuisit. Partem exercitus Turachani Thessaliæ præfecto tradidit, qui rei militaris habebatur peritissimus, & plurimùm cõuersatus erat cum Turcis Peloponnesi. Dedit eidem de numero peregrinorum mille mũites, ut his instructus, profectionem per mediterraneam regionem faceret. Sicyon, nunc Basilica, dicta. Ipse quidem rex per Sicyonem iter faciens, rectà in Achaiam contendit. Vrbem eo die, quo Isthmus in potestatẽ uenit, regius exercitus aggressus est: captãq; diripuit uniuersam. Aberant enim oppidani, profecti in Isthmũ. Nec admodũ in munito loco urbs sita erat. Quapropter eam cõtinuò diripuere: & maximã Peloponẽsi partẽ peragrantes, persequuti sunt bello duces, & reliquos Græcos. Cum autem hostium alius aliò, ubi se tutum putabat, palantes dilaberentur, urbem defensoribus uacuam in potestatem redigit, obsidioneq; arcem premere † Calogetinus. statuit. Erant in ea arce † Mulgerius Græcus, & alij quidam Græci non multi cum liberis & uxoribus. Turci igitur suffodiẽtes arcem, cum Mulgerius nullam salutis spem affulgere cerneret, semetipsum & arcem Amurati tradidit. Hos quidem cum liberis & uxoribus misit Angium, urbem opulentam. Ipse uerò ædificia urbis captæ incendit. Quo facto, ulterius proficiscens, uenit Patras Achaiæ urbem opibus florentem. Oppidani urbem istam deseruerant, abeuntes in continentem Venetorum, quæ ex opposito erat. Remansere tamen quidam in arce & in regia: stulti quidem, cum reliqui sibi fuga consulerent, ipsi semetipsos in graue discrimen præcipitarunt. Erant autem numero quater mille. Viros igitur & mulieres quę in regia erant, pactionibus Amurates in fidem accepit, omnesq; in mancipiorum album retulit. Hinc arcis oppugnationem auspicatus est. Peregrinosq; milit, ut eã subitò caperent. Hi summa ui impetum in murum dantes, eumq; suffodientes, in arcem irrupere. Græci reliquam & picem incensam per foramina iaculantes, peregrinos expulerunt acerrimè repugnantes, arcemq; & murum reficientes, & optimè munientes: Amurates, ubi aduenit Turachanes, uehens maximam hominum aliarumq; rerum prædam, cum exercitu discessit: nec multo pòst pacem cum Græcis fecit. Ex eo inde tempore Peloponnesus, quę prius libera erat, regi tributaria facta est. Thebas Thebani, cum hostiliter accederet rex, deseruere: & in Isthmum se contulere, quasi ibi habitaturi, qui tamen ab Turcis capti sunt. Exterior autem regio, Pindus uidelicet, & reliqua regio, quam primùm Isthmus captus est, in regis potestatem deuenit. Apperẽte iam æstate, Amurates bellum mouit contra Scenderen Ibanis filium (Alexãdrum siue Scanderbegum appellatum) qui puer uenit in Georgius Calciotus, qui & Scanderbegus. aulas regis, eiusq; concubinus factus est: tandem effugit in patriam suam regionem. Ducta deinde uxore † Arianetis filia, ex professo bellum cum rege gerebat. Nam tributum haud amplius regi pendebãt, nec in aulas ibant, parẽre quoq; regi detrectabant. Quapropter Amurates conuocans Asiæ Europæq; exercitus uniuersos, Ibanis regionem bello petere statuebat. Veniens igitur in regionẽ, uastabat uniuersam, uicos agrosq; incẽdebat. Frumentum, omnemq; cõmeatum comburebat. Omnia quę in ea regione erant, populationibus dissipabantur. Scenderes igitur ipse, nec non Albani omnes, in maritimam uersus Ionium Venetorum regionem, uxores & liberos, quo ab impendenti periculo tuti forent, exposuerunt. ipsi autem undiq; per regionẽ obambulantes, sedulò dispiciebant, sicubi urbes ipsorũ auxilio indigerent. Castra habuerunt in mõte qui regioni eorũ impẽdet, & in Ioniũ usq; porrigitur: & ibi expectarunt belli euentum. Amurates † Sphetiam urbem exercitibus circumsedit: oppidanisq; nunciare iussit, si deditionem facerent, se singulos ad sua

† Donuca.

† Sphetisgradum.

turq́, opera memorabilia edens. Cum autem regi uideretur murum satis esse stratum, uniuersis copijs oppugnationem occipit. Peregrini eò loci urbem capere parabant, ubi murus disiectus erat. Nec tamen superare potuerunt oppidanos, qui præter spem fortissimè pugnabant, cum desperatio animos fecisset. Deinde cum fame urbem perdomare statuisset, denuò copias uniuersas contra urbem in aciem eduxit. Interea nuncius uenit ab Geoc gio Tryballorũ duce, qui nunciabat Ioannẽ Choniatem, cõgregatis Pannonib. plurimis, trajecre Istrũ, & contra ipsum hostili animo pergere. His auditis, Amurates cõtinuò omnib. impedimentis & sarcinis collectis, urbe quã obsidebat digressus est, obuiamq́ hosti processit, quã eum uenturũ cognouerat. Misit quoq́ Amurates præconẽ in Europã, qui ediceret, ut Turci omnes ad cegẽ cõuenirent. Qui ubi primùm regis uolũtatẽ intellexere, citissimè aduenerũt, cum singuli conarentẽ in tempore adesse, ut pro rege certarent. Hinc cum uniuerso exercitu profectus est in quandam Mysiæ regionem, per regionem Tryballorum. Ea autem regio est, quam alluit † Morabas fluuius, & in Istrum effunditur. Hinc se fundit regis regio ad octingenta stadia, usq́ ad † Nesium urbem regis: ad dexteram procedenti Nobopyrum siue Bopyrum usq́ ad montem magnum Tryballorũ principis colitur. Huc cum uenisset Amurates, inuenit Ioannem Choniatem cum Pannonum exercitu hostili animo aduersum se pergere. In castris Choniatis erant quadraginta millia peditum, tam ab Pannonibus quàm ab Dacis allecti. Septem millia equitum erant, & curribus uehebantur alij, quorum numerus erat bis mille. In his arma & necessaria ad expeditionem subuehebantur. In singulis duo uiri stabant, scutifer & bombardarius. In ijsdem uehebantur bombardæ plurimæ, quas Zarobotanas nominant. In hunc modum armati & instructi, Istrum transgressi sunt. At Tryballorum dux cernens Pannonum exercitum non adeò esse ualidum, ut copias regis uincere posset, magisque metuens Amuratẽ, quàm Pannones alienigenas, à quib. multa mala esset perpessus: & quamuis esset admodum cupidus ulciscendi Amuratem, qui filios eius oculis priuarat: attamen haud uolenti animo istam expeditionem adiunctus Pannonibus subibat, immò eam protsus recusabat. Haud enim Pannones satis firmi uidebantur ad debellandas copias regis. Hæc cum Pannonibus respondisset, Ioannes eo responso irritatus, graues minas in Tryballorum ducem iactauit. Nec tamen omittens cœptam expeditionem, copias in regis regionem infestas induxit: progressusque Pristinum usque, castra in † Cosobo eampo communiuit, ubi olim Amurates Orchanis filius, cum Eleazaro Seruiæ Despota ma-

Hic iudex Amuratem terret.

† Morauus, qui & Schiuiza.

† Nyssum.

Hunialis exercitum, cum filio, conducit.

Georgij Despotæ perfidia.

† Ambsfeld

nus conserens, eumque interficiens, ipse quoque occubuit, interfectus à uiro Tryballo. Caussa quæ Ioannem ad istud bellum traxerat, hæc erat. Quum uidisset in eo certamine, quod Varnæ commissum erat, Turcos, ubi primùm ad manus uenissent, cessisse, & fugam arripuisse: putauit Turcos facilè uinci potuisse, ni obstitisset Vladislai regis imprudentia. Nec nunc quidem difficile & laboriosum dicebat Turcos bello domare. Animo igitur agitabat, maiorem cõparare exercitum, ut Amuratem copijs perterritum uinceret. Hæc adeò procliuia & facilia factu putabat, ut ne quidem dubitaret, quin, quemadmodum animo concepisset, omnia essent euentura. Missis legatis ad Scenderem & Arianitem, utrumq́ in Europam progredi, & sibi coniungi iubebat. His sic præceptum est. Amurates ut in campum Cosobum uenit, ibi castrametatos esse cognoscit Pannones. Proinde & ipse castra munit. Amurates autem in armis dicitur habuisse quindecim mille myriades hominum. Postero die consestim accingebatur ad prælium. Iuxta eum instruebatur acies. In dextrum cornu aptabatur exercitus Asianus, cui præerat dux nomine Scuras. Sinistrum cornu tenebat exercitus ab Europa conscriptus, quem regebat dux Carazies. Iuxta utrosque ponebantur equites cum suis ducibus. Mediam aciem occupabat rex. Quando autem Amurates castrametatur, primò castra uallo firmat. Deinde camelos locat: dein scuta defigit, deinceps peregrinos cum bombardarijs, necnon reliquis collocat. Rex ubi aciem exornauerat, etiam Choniates suos in aciem educit, eamque hoc pacto instruit. Dextrum cornu tenuere Pannonum præfecti, necnon patrueles Choniatis, † Secules, & Eloces, Megalusesque. Mediam aciem curabat Choniates cum Bitezidis militibus, & Ardelij exercitu. Sinistro cornu præfuit Danus Choniatis amicus, quem in Daciæ principatũ produxit odio Draculis: quem Daciæ principatu deturbauit, & in eius locũ substituit Danum, cui Dacos parere iussit. Hunc in id bellum sequuta erant octo millia Dacorum. Quum autem utrinq́ acies instructæ stetissent, iamq́ prælium poscere uiderẽtur, ibi Bitezes, unus è numero Choniatis militum, in medium procursans, & equo insidens, prouocabat ad singulare certamen unum è Turcis, antequam acies concurrerent. Turci ubi explorarunt uirum istum processisse, ut certamen singulare committeretur, constitere & ipsi. Hinc continuò ab Turcorum exercitu proficiscebatur Eliezes filius † Barizæ, de numero præfectorum Asiæ uiri illustris, & in re militari excellentus, qui quondam dux extiterat peregrinorum in Ianuis tegis. Hic, ubi in medium processit, obuiam pergebat Pannoni.

Hunialis ad dacia.

Amuratii acies.

† Zecules.

Bradely, Trasyluani, Stebenbürger.

Bitezides, quos Hussarones appellamus.

† al. Barisatagæ.

Duellum ex prouocatione,

Et cum

mus. Nisi enim peremerimus uiros istos, nõ facilè poterimus Amuratem uincere. At mihi uidetur, si quis certamẽ subeat cum hoste, etiq; infligat letalem ictum, hostem defecit, & reliquo exercitu pro arbitrio uti poterit. Vbi autẽ magis quis letale infligat uulnus, quàm si caput feriat? Tum enim corpus totum dolet. In capite enim quasi urbs & regimen totius humani corporis situm est. Sin autem haud dederis letale uulnus, difficile admodũ & laborioſum erit superare hostẽ. Et ut meã sententiam capiatis, sic audite. Vidistis ut lanuæ regis steterint neutrò inclinatæ ad pugnam. Nec etiam periclitari uolunt, quasi salus regis atq; adeò totius exercitus in ipsis sita sit: nec ptius quàm necessitas postularit, pugnam capessunt. Agite igitur, hunc regis exercitum inuadamus: qui si in fugam abierit, nullus nos expectare sustinebit. Censeo autem, ut regem aggrediamur cum uniuerso exercitu, cum curribus quoq;, in quib. bombardæ & bombardarij sunt: & ut pergamus adhuc hac nocte confestim contra lanuas, nec cunctemur. Et accedentes, bombardarũ globis sagittisq; petamus lanuæ milites, ijsq; terrorem maximum inferamus. Satis certò scio, eos non mansuros usque dum illucescat dies: sed hac adhuc nocte lubenti & cupido animo fugam arripient. Quod si fuerit factũ, facilè nos rerum potiemur. His dictis, omnes consensum præstitere, & uno ore sic faciendum esse pronunciarunt. Continuò igitur curribus in regis exercitum inuecti sunt, sub ptima adhuc noctis uigilia. Cum appropinquassent lanuæ militibus, terrorem fecere maximum, bombardarum globis & iaculis ferientes peregrinos. Et quidem uim faciebant castris Amuratis. Verum peregrini ubi rem cognorunt, magno animo Pannonibus restitere. Nam bombardas expediebant, bombardariosq; euocabant, & non cessabant iaculari Pannones: plurimi in ea nocte utrinq; cadebant, icti bombardarum globis. Postquam dies aduenit, & Pannones uidebant regis castra in ea regione locata fortiter pugnare, cõsilium cæpere redeundi, unde egressi erant, in castra: nec expectandum esse, donec circũducerentur ab regis militibus stantes prope lanuas. Hæc sententia ubi placuisset, cedebant festinantes in eum locum ubi castrametati erant. Die exorto iterum ad prelium præparabatur Choniates, periculum facturus, si felicem rerum sortirentur eũctum. Pugnans itaq; impetum dabat in Asianum exercitum, & fortiter congrediebatur cum hostibus. Europę dux cum accepisset Pannones congressos esse cum Asiano exercitu, Turachanem Thessalię præfectum mittit cum suo exercitu, ut à tergo adoriretur Pannones, & q̃ fortissimè contra eos præliaretur. Turachanes imperata impigrè faciens, Pannonum plurimos, cum in terga eorũ irruisset, in eo prælio, strauit. Quidam enim persequebantur Albanios, à quorum uestigijs, quãuis celerrimè fugerant, nusquã absistere. Ministri tamen præfectorum qui ex Europa uenerant, haud fugam inierant. Cum aũt à suis essent destituti, qui fuga sibi consulebant, pugnabãt haud secus ac Turci, contra Pannones. Præterea contra eos acerrimè prælio ineibant, qui erant ex Europa, & à tergo uim faciebãt. Nam cõuersi collato pedẽ nũc hic, nunc alibi, ubi alteri alteros indipiscebant, in eo campo manus conserebant. Daci cum uidissent Turcos impigrè præter spẽ rem gerere, & sibi hinc plurimũ periculi imminere, huiusmodi consiliũ cæperũt. Nã nullã mali liberationẽ cernebãt, etiã si incolumes ex eo prælio euasissent. Nec etiã in iurisiurãdi religione spẽ aliquã ponebãt, quominus regi pœnas luerent, iniuriarũ quib. ipsum affecissent, q; in ea expeditione socia arma iunxissent Pãnonibus. Videbãt igitur in præsenti tumultu consultissimũ fore, nũcium mittere ad regẽ Amuratem, & cum eo in gratiam redire. Traditis namq; armis, testabant se in posterum regi hospites & amicos fore. In hanc sententiam cũ omnes concessissent, nuncius ad regẽ missus est. Hic eum uenisset ad lanuas, huiuscemodi orationẽ habuit: O rex, Daci miserũt me in conspectũ tuũ, ut pacẽ ueniamq; delictorũ, quæ in te & in regnũ tuũ cõmisere, orem. Testantur quoq; se nunq; quid nouarũ rerũ sua sponte molitos fuisse in te & regnũ tuum, nisi Pannones eam necessitatem iniecissent, iubentes, imò cogentes, ut coniunctis copijs expeditionem istam susciperent. Nunc igit supplices petunt, uelis eos exaudire, & pacem dare. pmittunt se tibi bellum præsens ex animi tui sententia confecturos: & pfecturos tecum in militiã deinceps, ubicunq; tibi usui esse poterũt. Hæc cum exposuisset nuncius, † Chatites regiæ domus princeps in hunc modum respõdit: Sed uos, ô Daci, scitis profectò quanta sit, fueritq; iam ab initio, potentia regis. Et quoniam nunc in necessitatis articulo adestis, fœdusq; nobiscum initis citra dolum & fraudẽ, amici eritis in posterum. Si quid eorum quæ promittitis, feceritis, gratiã referentes regi, scitote quòd eum beneficijs nunquã uincere poteritis. Arma aũt, ite, & confestim huc tradite. Chatites hæc locutus est, dicẽs se ea dicere ex sententia regis, eumq; dimisit. Daci, cum reuersus esset nuncius, & quæ mandata accepisset à Chatite ex mãdato regis, enarrasset: cõtinuò defecerũt à Pannonibus, & ab ijs separati uenerunt quàm proximè ad lanuas regis. Hic eum ociosi starent, putabant se gratiam hanc referre regi, quòd eum in ptæsenti necessitate adiuuarent. Sperabant quoque se munera & uestes ab rege accepturos propter id beneficium. Rex autem, cum in proximo consisterent Daci, putans ne id facerent ex composito, pacti prius cum Pãnonibus ut sibi aliquid

Hungarorũ pugna nona.

Valachorũ fuga.

Valachorũ caducatore ui orato.

† Chalides. Hali Bassæ responsum.

agricolæ uirum Pannonem adesse, & panem quærere, dixerunt: At, ô hospes, panis quidem tibi in promptu est: uerùm necessitas postulat, ut te perducamus ad magistratum urbis, qui quis sis excutiat. Magistratus ubi te uident, continuò ad regionem tuam te abire linet: nec quicquam mali ab eo patieris. Nam (opinor) Choniatem quærunt. Reliquos Pannones qui huc pergunt, dimittunt, nullum eorum respectum agentes. Agricolæ cum hæc dicerent, eum haud dimittebant. Verùm eum fortius comprehendentes, efficiunt ut confiteretur senior, necessitate subactus, se esse Ioannem Choniatem. Pollicebaturq; magna hospitalitatis munera, opesq; & agros se daturum dicebat, si ductus fuisset inuiolatus, & ab nullo Tryballo uisus, Belgradum. Senior quidem uirum agnouit, eumq; suscepit traducendum in regionem suam illæsum. Fratribus autem suis, quis nam esset uir ille indicauit, præcipiens ne quó quà abirent, & quis uir ille esset enunciarent. Vespere facto uirum deduxerunt in eam domum, in qua paleas & iumenta asseruabant, & diem crastinum expectabant, ut Choniatem omnibus apparatis abducerent Belgradum. Eo autem die dissensio exorta est inter fratres. Hinc unus de numero fratrum commotus, indicauit urbis magistratui, ubi nam esset Choniates. Assumptus itaque ministris, pergebant ad domum, in qua erat Choniates latitans in palearum receptaculis, eumq; capientes abduxerunt ad urbis magistratum. Magistratus autem eum uinctum deduci curauit ad præsidem, significauitq; eum esse deprehensum latitantem in fœno. Præses, cum adductus esset Choniates, eum in carcerem coniectum, ad tempus aliquod in arce detinunt. At Choniates persuasit principi arcis & custodibus, ut simul cum ipso insurgant hostiliter contra præsidem, & urbem occupent. Cum quidam rei, quæ parabatur, conscius insidias patefecisset, etiam quid custodes siue præsidiarij milites molirentur, cognitum est. Verùm hi occisi sunt omnes. Ioannes autem affinitatem iungens cum † illo, filiam suam filio eius * in matrimonium collocando, remissus est Budam in regnum suum. Et quidem hæc contigere in expeditione quam Pannones sumpserunt aduersus Turcos, duce Choniate: eaq; expeditio quem diximus finem consequuta est. Amurates reuersus in regni sui sedem, non multo post bellum Byzantio inferebat. Græcorum rege Ioanne defuncto, in Constantinum, defuncti fratrem, regni successio deuenit. Nã Ioãne mortuo, frater eius Demetrius ut regni successionem festinabat. Verùm prohibitus est ab oppidanis, matre, arbitris, & ab Cantacuzeno, † Nataraq; qui arbitrorum partibus fungebantur. Timebant enim, li is assequeretur regnum, fore ut Constantinus exercitum peregrinum adducat, & sic regnum regniq; res interituras. Expectarunt itaq; Constantini aduentum, nec per miserunt Demetrio ut regnum susciperet. Ea tempestate Byzantio uenerat & Thomas frater iunior, putans se regem adhuc superstitem inuenturum. Volebat enim quædam cũ eo, in quibus eius opera indigebat, colloqui. Verùm rex mortuus erat, nec eum adhuc uiuentem inuenire potuit. Reperit tamen maximam discordiam, quæ exorta erat propter Demetrium, regnum Byzantium affectantem. Constantino haud multo pòst Byzantium aduenìente, Peloponnesum inter se diuisserunt, & iurisiurandi religio interposita est ne postmodum diuisionem illam uiolarent. Verùm frater iunior prior nauì in Peloponnesum uectus, urbes Peloponnesiacas contra diuisionis iusiurandum ad defectionem solicitabat: & adhibitis Peloponnesiacis, qui ad ipsum confluxerant, bellum gerebat cum fratre suo Demetrio. Qui adducens exercitum regis Turcorum, cum ad eam rem operam suam locaret uxoris frater Asanes, fratrẽ coegit secum pacem pangere: cum utrinque rẽ totã permitterẽt arbitrio fratris regis Constantinopolitani transigendam, obsides fidemq; inuicem propter regionẽ dantes. Sub idem tempus quo hæc gesta sunt, Amurates Mechmetis filius mortem obijt, in conuiuio ictus apoplexia, quam nímia uini conciuerat copia. Regnauit autẽ annis trigintaduobus. Regni successorem reliquit Mechmerem filium suum. Habuit & alterum filium, * quẽ tulit ex uxore sua † Spenderæ filia Amurates, uir iusti æquiq; eximius cultor. Vsus est fortunæ aura non admodũ aduersa. Prouocatus, ut se defenderet, bella occipiebat. Lacessitus, confestim in armis erat: non autẽ iniurijs irritatus, bellum ægré suscipiebat. Nec id ignauiæ adscripseris. nam si uis hostilis propulsanda erat, nec etiam hyeme cũctabatur per loca asperrima ire cedere, nec pensi quicquã facere uel labores uel pericula. Hoc autem defuncto, regni moderamen nactus est Mechmetes. At quam primùm mortem Amuratis acceperunt peregrini * qui Adrianopoli erant, inter se coniurarunt, ut urbem eam caperent. In unum autem locum extra urbem collecti deliberabant, ubi uel quo modo urbem aggrederentur, ut hinc opes plurimas colligerent. Verùm Chatites † Priamifilius, reliquos Ianuarum milites arma capere iubet: & illis minatur, ni continuò arma ponerent, exitium. Quum autem arma deposuissent, concionem dimisit, dicens eos ne quaquam ex bona causa istud moliri. Nec multo pòst ex Asia aduenìens Mechmetes Amuratis filius ad regni gubernacula, rebus eam formam induxit, quam in præsentiarum utilissimam fore rebatur. Cum Græcis fœdera sanxit, ijsq; maritimam Asiæ regionem cõcessit. Etiam cum Tryballorum principe pacem

Heraclis peruicax.

Palæologorum discordia.

Amuratis mors. 1450.

Humades à Seruæ Despota capitur

Humades dimittitur. 1440.

† Despota. * Mathæa.

Cõstantinus VIII. Græcorum Imp.

† Notaraq;

MECHMET XII. Turc. rex. 1440.

* Calapinum, qui Chrysostomi nitatus Caliæus Othomanus dictus est.

† al. Spenderbei, uel Sphenderbei filia.

* nempe Janizari.

† Cerambi.

Mechmetis cum Græcis fœdus.

his progressi, irruere possent in naues quæ mare legerent. Harum alteram fecit maximam. Turres præterea plumbo intexit. Latitudo muri erat pedum uiginti duorum: at turrium latitudo erat maior, continens triginta pedes. Cum muri iam starent, quos operæ intra tres menses absoluerant, impetum dedit in Byzantij regionem, ex professo cum Byzantijs bellum gerens. Hyeme iam instante Turachanem in Peloponnesum misit, ut ibi bello lacesseret Græcorũ regis fratres. Hic assumpto Thessaliæ & Europæ exercitu quãtus Pherris erat, & Europęo duci parebat, profectus est contra Peloponnesum, adhibitis etiam suis filijs. Additi sunt huic & Thessaliæ Macedoniæq; urbium principes. Omnibus igitur paratis, per mediterraneã, quam olim Arcadiam dixere, & per Tegeam Mantineamq; exercitum ducens, uenit in Ithomæ & Mesenę regionem. Cum autem diebus multis iumentorum prædas ex ea egisset, tandem etiam Neopolichnem cępit. Obsidione deinde Sideropolichnen circumuenit: quam cum suæ ditionis facere non posset, exercitũ abduxit. Cum autẽ cum exercitu proficisceretur, Achmates iunior Turachanis F. captus est ab Asane, qui erat frater uxoris quam duxerat Peloponnesi princeps. Hic enim ei insidias struxit circa Mycenarũ regionem, quà erat iter facturus hostis. Achmatem captum deduxerũt in Spartam ad principem, eumq;, donec suis restitueretur, in uinculis habuere. Aestate deinde sequente, ubi primò uer apparuit, Mechmetes Amuratis filius expeditionem contra Byzantium sumebat. Iam antea istam expeditionem mente conceperat, uerùm prius in Propontide urbem Læmocopiam ædificare uolebat. Cum autem hyems adhuc sæuiret, edicit ut omnes qui in Asia, quiq; in Europa agerẽt, ad marinima loca cõuenirent, ad classem fabricandã. Naues & triremes fabricabantur. Bombardas fieri curauit maximas, quantas nouimus ea tempestate nunquã extitisse. Cum iam tempus postulare uideret, ut ipse bello se immiscereț, Europæ ducem Saratziam iubet cum exercitu Europę præcedere: bõbardas & reliquas belli machinas, necnon bombardã maximã Byzantium subuehere. Tanta huius bombardæ magnitudo extitit, ut à septuaginta iugis boum & à uiris bis mille trahenda fuerit. Saratzias ubi aduenit Byzantiũ, turres, in quas agricolæ se recipiebant fugientes hostẽ, quasdam fame expugnauit, quasdã ui cæpit: uiros inde abductos necauit. Etiã Byzantij regionem grauissimè populationib. accedens afflixit. Nec multo pòst sequutus est rex ipse, & castra posuit, quę ab una maris parte in alterã porrigebant. In eo loco qui à dextris regi erat, usq; ad eum locum qui Aureę portę dicitur, castrametatus est Asianus exercitus. In sinistra parte iuxta locum qui Lignea porta appellatur, Europæ exercitus tendebat. In medio regia castra sita erant cum peregrinis & Ianuæ militibus, qui castra circa regem ponere consueuere. Zoganus regis affinis eregionè supra Galatiam urbem castra cõmunierat. Quadraginta myriades hominũ dicunt tum temporis in exercitu regis fuisse. Numerum aũt iumentorum apud omnes constat duplo maiorem fieri, ut satis alimẽti pabuliq; equis hominibusq; sit. Soli etenim Turci, q̃u sciam, sibi necessaria semper apportant, quòcunq; tãdem bellandi gratia proficiscantur. Præterea ut cõmeatuum copia abundent, camelos & mulos q̃ plurimos, ut in necessarijs seruiãt, secum ducunt. Mulos quidem habent, ppter aliam ipsorũ felicitatem. Singuli uerò equos, camelos, mulosq; pulchriores ostentãdi gratia adducunt. Rex cum uenisset Byzantium, haud multo pòst sequuta est classis regia, in qua erãt triremes triginta, naues minores ducentæ. Græci ubi intellexere aduersum se aduentare classem regiam, cathenas ferreas ab urbe quæ ex aduerso erat, extenderunt in Byzantij murum prope arcem. Naues præterea quotquot aderant, quarum quædam auxilij ferendi gratia, quædam mercium appulerant, intra cathenas sistunt, ut aditu regiam classem excluderent, ne intra portum ueniret. Is enim ad urbem patet stadijs octuaginta, & in continentem se porrigit stadijs centum & quinquaginta. Vrbis quidem illius mœnia haud admodum firma sunt, nec admodum magna flumina habet, ut naues aduenientes periclitentur. Quà uerò urbs spectat continentem, muros habet duos firmissimos. Vnus magnus & memorabilis est: alter extrà situs est, uerùm præcedenti minor, fossam subiectam habens latitudine iugeri, lapidibus extructam. Rex cum Græcis deliberabat, ubi nam tesistendum esset hosti. Tandem usum est, ut irent in exteriorem murum, qui fossa munitus erat, & repugnarent hosti, quemadmodum fecerant, cum Amurates Byzantium oppugnauerat. Rex Mechmetes continuò machinas plurimas ubi admouit. Bombardas duas expediebat, quibus mœnia sterneret. Vnam opposuerat regali Græcorum palatio: alteram direxerat in Romani nominatam portam, ad quam regis castra erant. Erant autem bombardæ per castra undique dispersæ, quæ globulos in Græcos iactabant. Bombardæ quas rex habebat, duæ maximæ, emittebant lapidem qui appendebat † talenta duo, aut amplius. Lapides hi nigri erant, & apportabantur ab Euxino ponto per eos quibus rex id negocij dederat. Bombardarius regis nomine Orbanus genere Dacus erat, & antea conuersatus erat cum Græcis. Deinde relinquens Græcos in opia rei familiaris, accesserat Ianuas regis. Hic ab rege conductus, magno precio bombardas parabat. Ea autem tempestate,

Peloponnesi oppugnatio.

Annona ratio apud Turcas.

Cathenæ ferreæ apud Byzantium, & portus Constantinopolitani descriptio.

Bellum Constantinopolim translatum.

De obsidione deliberatio.

† ultra centũ libras.

Vrbanus magister bombardarum Valachus.

Constantinopol. obsessa.

una quidem, & quæ magnitudine præstabat, Ianuensium erat: altera uerò erat regis Græcorum, commeatum adportans. Hæc ubi accepit rex, cõtinuò triremes & alias naues militibus compleri iubet, quas misit contra hostiles naues, in propinquo existentes: quia satis secundo uento ferebantur in urbem. Regiæ naues & triremes pergunt quò iussæ erant. Primoq; Græcam adoriuntur nauem, quæ propemodum capta fuisset, ni Ianuensium nauis reuersa laboranti nauí subsidio uenisset. nam maximo impetu ruebat in regias triremes. Rex ex littore inclamabat suos, eosq; iubendo & adhortando quo magis accenderet, interdum equo ingrediebatur mare. Verùm Græcorum naues inuiolatæ optatum contigere portum. At in eo certamine uulneratur oculus regij nauarchi, cui nomen erat Pantogles, à suis, ut ipse testatus est coram rege: & manifestò asseuerabat, ni uulnere fuisset impeditus, se facilè naues in ditionẽ potuisse accipere. Cum sic factum excusaret, suppliciũ quod minitabatur rex, euasit. Eos autem quos suspectos habebat rex, capí & in uincula duci iubet, quasi expetiturus pœnas. Murus cum iam satis esset disiectus, peregrinique facilè penetrarent in urbẽ, iussit ignes solitos undiq; per castra fieri. Cætera quoq; ita instruebat, quasi q tertio ab eo die uí irrupturus esset in urbem. Misso itaq; præcone in castris, pnunciat se urbis prædam & mancipia militib. cõcessurum. Interea quũ hæc parabãtur, & murus bombardarũ impetu iam dirutus esset, Scenderis, qui Sinopem regebat, filius, nomine Ismael, ad Græcos abijt, & eum eis in hunc modum orationem habuit. conabatur enim Græcos ad fœdera sanciendaeũ rege perpellere: Res uestrę, uiri Græci, in summo discrimine nunc uersant. Quare non mittitis legatum ad regem, petitum pacem? Si mihi uultis negocium istud cõmittere, facilè ego inclinabo regis animum ut uobiscum fœdus ferat. Nam nõ dubito, quin gratiam maximam sitis relaturi ei qui illud uobis effecerit. Et ni quamprimùm fœdus interuenerit, urbs uestra fœdissimè diripietur, & uos ad internicionem omnes miserabilem in modum peribitis. Vxores & liberi uestri in mancipiorum numerũ referẽtur, & in calamitatem deuoluemini intolerandã. Mittite igitur, mora omnis absit, legatum ad regem, & pacem uobis conficiam. Hæc loquutus est Ismael Græcis. Deinde consilia in unum conferentibus, uisum est ut legatus abiret ad Mechmetem, tentaturus sententiã regis, quam super Græcis iam mente concepisset. Is autem qui ad regem legatus ire iussus erat, haud erat nisi admodũ illustris, & claro genere natus. Quem, cum uenisset ad Ianuas regis, opera Ismaelis, rex iussit renunciare Græcis, ut tributi nomine quotannis decem myriades aureorum numerent. Sin aũt conditio hæc ipsis impossibilis uisa fuerit, abeant relinquentes urbem singuli cum bonis suis quòcunq; uoluerint. Sententia Mechmetis ut proposita est Græcis, ad consultationem uertunt. Tandem multis ultrò citroq; dictis, ea sententia uicit, cuius tenor erat: magis repugnandũ esse hosti, quam uis ingens discrimen se ostenter, quàm ignauiã imbellẽ sequi: & nullo cõmisso prælio ab nauigare, deserentes urbem. Ego existimo legatum Græcorũ cum huiusmodi responso ab Mechmete ad Græcos dimissum, ut eorũ animos tentaret. Nam cum fossas eorum cerneret usq; fieri ad repugnandũ inhabiles, conabatur explorare, quę nam Græcorum in præsenti discrimine esset sentẽtia: præterea num res eorũ adhuc aliquid roboris siue firmitatis haberẽt. At Græci in hunc modum quem diximus, se gerebant. Rex, cum omnia ad oppugnationem sans instructa & parata forent, cõuocans peregrinos, eos sic alloquutus est: Viri peregrini, meiq; filij, qui semper rem præclarè gessistis, quocunq; belli tempestatẽ uertero, in uobis certò situm est, ut urbs illa occupẽt. Scitis, cum sententiã uos interrogarẽ, q̃ respondistis urbẽ captu esse facilem, si saltem muri sternerent. Circunductos igitur uos interrogaui, si satis iam muri dissipati uideantur. Tantum igitur muri, quantum satis apparebat uobis, bombardarũ impetu corruerat. Nunc itaq; cum tẽpus postulet ut oppugnationem urbis occipiamus, hæc uobis proponere uolui. Vos qui ubiq; cùm apud me, tum apud maiores nostros semper plurimum laudis & gloriæ rebus fortiter gestis inuenistis, rogo Græcorũ regnum parare uelitis. Haud uos prætenit, quot nobis in Europa Asiàque præfecturæ sint. Harum & pulcherrimam & optimã ei dabo, qui primus in supremũ murũ euaserit. Eundemq; pro dignitate honorare nõ cessabo. Hanc aũt ei gratiã referã, ut à me accipiat principatum opulentũ: & sedulò annitar, ut plurimũ ab nostri generis hominib. honoretur, & celebretur. Porrò si resciuero, dum oppugnatio feruet, aliquem in tẽtoris manere, & muri oppugnationẽ refugere, is, pfectò, etsi instar uolucris alas haberet, nunquam nostras, quo minus supplicii det, effugiet manus. Ite igitur, pugnã istam & pulcherrimam & opulentissimã capessite. Nam manẽt uos, quorũ potiemini, in urbe ista mancipia plurima & preciosa, mulieres & liberi, diuitiæq; plurimæ. Hæc dicentẽ decuriones & manipulorum ductores, qui ascensum murí, qua parte irruptum erant, deijci bombardis iusserant, regem bono animo esse iubent, ut qui in urbem citra omnem tergiuersationem sint procursuri. Petebant autem ut rex ipsis hanc gratiam rependeret. In uincula duci præceperat rex uiros, quos suspicabatur uictoriæ naualis impediendæ gratia gubernatoris oculum uulnerasse. Hos uinculis eximi, & impunitos dimitti flagitabant. Rex peregrinorum

Pantogles.

Mechmetis astus.

Mechmetis ad suos oratio.

Oratio Turcorum ad deditionẽ hortatur.

Legatio Græc. ad Turcam.

Theophilus exortus Palæologorum genere fortiter dimicans, in ea pugna occubuit. Palæologorũ socij pater & filij eius, manus conserentes magno animo, cęsi sunt in eo prælio. Complures Græci alij, qui latera regis stipabant, occisi sunt, nequaquã sustinentes uidere patriam in seruitutem hostium redactam: per uniuersam urbem plena omnia erant cædentib. & cęsis, fugientibus & persequentib. Notaræ regis prælecto & Orchani Mulsumanis nepoti, ut ipsi Græci indicarunt, hęc acciderũt. Cum audiissent captã esse urbem, accurrerunt ad turrim quandã urbis, quasi hic deliberaturi, an omnes fuga sibi consulere deberẽt. Cum in hãc turrim aduenissent, Orchanes obsitus pãnis cuiusdã † Nazaræi, seipsum præcipitem ex turri dedit, eoq; casu mortuus est. † Notares obsidione circundatus, tãdem in conferta hominũ turba simul cum liberis in hostium potestatem uenit. Peregrini contiuò regis castra mulieribus & pueris, qui erant Græcorũ illustriũ liberi, repleuerunt: magnasq; inde opes ferẽtes, admodum opulenti facti sunt. Videte erat regia castra plena uiris & mulieribus se inuicem uocantib. necnon liberis ista calamitate admodum attonitis & perculsis. Multum auri argentiq; ex urbe in castra portabatur: lapidum pretiosorũ copia erat maxima. Locus castrorũ omnigenis uestibus repletus erat, adeò ut uno die ditarentur ista castra admodum insignium uirorũ diuitiarum & cæterę felicitatis abundantia, ut dubitarent Turci quo pacto ea rerum omniũ copia frui possent. Vendebantur lapides pretiosissimi paruo precio: quia peregrini eorũ precium ignorabãt. Interdum aurum pro auricalco peregrini uendebant. In hac rerum turba miserabili captus est Cardinalis Isidorus † Sarmartarum antistes: qui ductus in Galatiam urbem, uenditus est, & conscensa nauiprofugit in Peloponnesum. Si rex Turcorum uirum hunc nouisset, uidelicet quòd Cardinalis esset, certè eum interfecisset, nec eum fuga elabi permisisset. Verùm cum eum quoq; inter cæteros occisum esse putaret, nullã eius rationem habebat. Post hæc quidã caput regis Græcorũ ad regem attulit, & ab eo munera magna, necnõ principatum accepit. Quomodo autem Græcorum rex interierit, peregrinorum nullus explicare potuit. Creditur tamẽ in porta, sicut & reliqui, expirasse: cum regnasset annis tribus, & mensibus tribus.

Venere in hostium manus uiri Veneti illustres, qui mercium gratia Byzantium appulerant: necnon alij plurimi, quos eadem necessitas cum triremibus eò pertraxerat. Græci igitur eos haud abire sinebant: uerùm in præsenti rerum discrimine eos auxiliares adesse uolebant. Venetorũ † iudex, qui præstare uidebatur, ad regem deductus cum esset, interfectus est. Reliqui deinde dimittebantur. Omnes hinc, etiam qui erant de classe regis, accingebantur ad prædam. Venetorum triremes solutę ferebantur, hominib. uacuæ, per Hellespontum: & die tertio † Euiam appellunt. Nam plurimos eorum Græci ex nauibus deducentes, dispoſuerant ad custodiã urbis, per muri pinnas eos collocantes. Verùm capti sunt: quidam eorum interempti sunt. Triremes aduenientes, Byzantinam calamitatem nunciant. Omnes quò abirent, parùm sciebant. Existimabant enim eandem calamitatem quam primùm ad ipsos peruenturã. Penè omnes quotquot Aegæi maris insulas incolebant, fugam arripiebant. Græcorũ duces, & omnes qui in Peloponneso erant, ista calamitate territi, festinabant ad mare.

Quapropter postea accidit, ut Albani, qui in ea erant, ad defectionem properarent. Rex quidem occupato Byzantio, Zoganum affinem suum naues adaptare iussit, & pergere in urbem Galatiam eregionẽ sitam: & imperare, ne ad naues pergant. præterea edici iubet ijs qui intra urbem erant, ut singuli in suo loco quieti manerent, nec paterentur quenquã conscendere naues. princeps enim huius ciuitatis ubi cõperit Byzantium in potestatem uenisse hostium, timẽs ne simile exitium se suósque raperet, accipiẽs urbis claues, ueniensq; ad regem, seq; urbemq; & ciues eius fidei cõmisit: promisitq; in posterũ se suosq; fideliter & obedienter sub ipso fore. Quapropter rex misit Zoganum, ut urbem in fidem acciperet, & nulli concederet intrare naues. Verùm eius urbis ciues, ubi uidissent triremes regias accedere, omnes uno impetu & confertim cœperunt irruere in naues. At Turci retinebant eos, & ut cætens metum injicerent, quosdã trucidarunt. Zoganus cum aduenisset, urbem ingressus est: & rempubliçam ordinans, regium præfectum urbi præfecit. Vno itaque die duarum urbium potitus est. alteram fœdè diripuit, alteram in fidem susceptit: eius' que incolas, muros qui continentem spectant, diruere iussit. Id autem ea grana imperabatur, ne si naues ab Italia aduenirent, ad defectionem propenderent: quam mirũ destructi uetabant. præterea ut ea urbs, si denuò ingrueret bellũ, regi aduenienti pateret. Græci, quotquot exitium euaserant, abducebant Galatiam, & libertatem recipiebãt. Hi erant uiri præcęteris maximè illustres. Notaram regis Græcorum primarium iudicem cum uxore & liberis redemit Turcorũ rex: & cum eo colloquutus, permisit ei ut ubi uellet, cum suis habitaret. Hic autem expectabat auxiliũ ab Italia, quod breui affuturum arbitrabat. interim tamẽ Byzantij cum rege manſit. Quidam Græci qui erant libertatem consecuti, & præsenti exitio subtracti, iterum colligebantur Byzantium, propinquos & amicos eorum in libertatem antiquam asserentes. Verùm haud multo pòst regis iussu omnes interiere. quod

† monachi Orchani Mulsumani mori.

Leontares, qui & Chir Lucas, captus.

Præda ex urbe capta, quibusdam quater millies millib. ducatis æstimata. Veneti demùm passi sunt 50000. Genuenses 20000. Florent. 10000 Ancontani 15000. ducatorum.

† Rulsiæ.

Caput Imp. Mechmeti oblatum.

† Baiulus.

Pera capta.

Maruia Pera deuicta.

Leontares redemptus.

Libertate donati uero fuit cæsi, & cur.

astronomiæ fuerit peritissimus, earumq; potentias exactè tenuerit. Sunt autem duo aut tria, quorum ut recordemur, operæprecium est. Verùm in sequentibus memorabuntur. Cum Peloponnesiaci duces pararent fugere in Italiam, adhibitis & Græcorum clarissimis, rex Mechmetes cum ijs fœdera sanxit. Quo facto, cœptam fugam omisere. Manentes itaque, in grandem prouoluti sunt calamitatem. Nam Albani cum cernerent eos paratos ad fugam, naues abs terra moliri & soluere, dicto amplius audientes esse recusabant: & inter sese conspirant, quasi Peloponnesum suæ ditionis facturi. Eius consilij autor & instigator erat Petrus Claudus, uir improbus, & parum dextris moribus præditus. Is non intermittebat ad defectionem impellere Albanos. Instabat usque, ut à Græcis desciscerent, sibiq; quem elegissent, principem crearent. Primò quidem Albani rem audiebant, quasi qui uellent suis principibus obtemperare: postea uerò animos mutarũt, cum etiam alij quidam Græci ad eandem rem capessendam Albanos incitarent, ducemq; creari uellent. Tandem Emanuelem natum ex genere Canracuzenorum, ducem constituunt, resq; Græcorum agunt feruntq;: & bellum occipiẽtes, iumenta pecoraq; quæ Græci habebant, diripere haud absti terunt. Albani autem omnes pastores sunt, & nullibi certus sedibus morantur. Hinc itaq; profecti, urbium domos occupabant: & accurrentes, quasdam obsidebant, quasdam expugnantes diripiebant. Cum Græcos mancipiorum loco ducerent, & planissimè contemnerent, scripserunt ad fauces regis, promittentes, urbes & exercitus Peloponnesiacos in regis potestate fore, si ipsi Peloponesum tradidisset. Pollicebantur se quotannis tributum magnum regi pensuros. Albanos adiutabant Centerion Zacharias, frater mulieris eius quam duxerat regis frater: & Lucanes. Hos adductos in urbem Chlumetiam, in carcerem, qui in arce erat, iniectos coniecit. Albani ciuitatis præfectum promissis accendentes, persuaserunt ut in ipsorum partes abiret, & deficeret, Centerionisq; filiã duceret, uirosq; captos uinculis eximeret. & propalàm bellum cum Græcis gerebant. Centerionem quidem regis frater Thomas ideo in uincula duci iusserat, quòd cum Amurates Mechmetis Isthmum destrueret, ipse rectà ex Peloponneso in Achaiam se recepisset. Ad defectionem inclinabat ipse, necnon Bochales Leontares princeps. Et quidem Bochales apertè defecit, & propalàm bellum gerebat: & conserens manus cum Raule principis duce, captus est: captóque oculi eruti sunt. Hos quidem in hunc modum accusans, in carcerem coniecit: Centerionem uidelicet, quòd deseruisset Peloponnesum, Amurate Isthmum diruente: Lucanem autem, quòd res nouas moliretur, & conspirationẽ faceret cum his Græcis qui Peloponnesi statum, nouarum rerum cupidi, conturbarent. Concitauerat uir iste iam antea ad cõiurationem faciendam Græcos insigniores, necnon Albanos potentissimos, adeò ut iam ũres coniurationis essent haud pœnitendæ. Hunc eum esset ortus genere non malo, sed maximè obscuro, cum uideretur optima esse indole præditus, & cætera non imprudens, Theodorus iunior Spartæ princeps in eorum album retulit, qui primi apud ipsum habebantur: opibusq; eum colere haud cessauit. Ab hac igitur principis munificentia progressus, Græcos illustres in seditionem præcipitauit, & Peloponnesi res in ipsum, captando auram popularem, conuertit. Simulabat autem se dissidere à sententia Græcorum Byzantiorum, & timere plurimùm ipsis, régioni que. Dicebat se & † leges timere. Nam si obtinuissent Peloponnesi res, fore ut deijcerentur ex præsenti rerum felicitate, plurimùm momẽti in eo situm putabat, ut cum aliquo, quocunq; tãdem, conspirasset principe. Res autem Peloponnesiacæ nihil sani præ se ferebant. Exercitum iraq; ducentes contra Clinam, ree edebãt uicti admodum turpiter. Deinde expeditionem sumebant aduersus Patras Achaiæ, & ducem iuniorem. Necnon in hac expeditione aduersis fortunæ procellis iactati sunt, plurimis de suis amissis. Et profectò parum abfuerat, quin tes Peloponnesi translatæ essent ad Albanos, ni Asanes profectus in lanuas regis ab eo exercitum impetrasset. Aduenit autem regius exercitus, cui præerat Turathanes. Hic ut uenit cum exercitu in Peloponnesum, colloquutus est cum principibus, ut consulterent, quomodo bellum administrandum esset, & huiusce modi orationem exorsus est: O Græcorum regis filij, oportet quidem uestrũm quosdam hic adesse in bello. Nam ubi uos uiderint hostes, citius ad uos pergent, scientes se nihil mali à uobis passuros. Nos enim, qui hostes eorũ sumus, ubi cõspicati fuerint, accedere ad nos recusabunt formidine occupati. Hinc meo consilio si paruerit is, rebus in præsentia ex animi sententia utemini. Hoc autem diligẽter moneo, & hortor etiam, ne deinceps uestros subditos, quemadmodum hactenus, tractare uelitis. Verùm bonis benefacere ne cessaueritis, malos uerò pœnis subdere ne omiseritis, & utrinque maxima cura & indefesso studio hoc agite. Nam si boni uos adiuuerint (iuuabũt autem, si beneficia uestra senserint) haud difficile erit punire malos. Si igitur malis haud permiseritis quicquam impunè facere, quid inopinati uobis poterit cõtingere? Manifestum eñ est, si improbi in bonorum ordinem redacti fuerint, facilè omnes eò conuertent qui improbi in uos fuerint. Et in hunc modũ oppressi & imminuti pessimè peribitis. Oportet aũt ab præteritis cõiecturam facere,

Albanorum defectio.

Emanuel Cantacuzenus Alban. dux

Zacharias Centerio.

† Turcos

Turachanis ad Peloponn. principes oratio.

Subditi quo modo tractandi.

Emanuel Bochales.

†Nouobardù, qui & nouus mòst Morauũ.

contra Tryballos & †Nouopyrgum urbem sumpsit. Hæc intra regis regionem sita est prope flumen †Morabam, qui fluens à Pristino regis regione, & huc ueniens in Istrum exhauritur. Exercitus regius uniuersus grassabatur per Tryballorum regionẽ uniuersam: equitatus quoq; in hanc emissus, prædas rerum omnium confertim agebat. Ipse autem circumsederat parte copiarum urbem, & supino bombardarum ictu grauissimè, quæ intra eam erãt, adfligebat. Bombardas autem erectas, supino iactu lapides in altum torquẽtes, primus rex ille inuenit. Nam bombardæ illæ erectæ, siue mortaria, in aerem globum sublimem iaculantur. Qui deinde delapsus, id penitùs ad quod à bombardario fuerit directus, sternit & cõminuit. Tanta autem globi certitudo est, ut nullo modo aberret à scopo, quem bombardarius animo destinarit, cuius globus in altum eiectus fuerit. Diebus igitur plurimis Mechmetes oppidanos in hunc modum lædens, tandem eos deditionẽ facere coegit. Vbi semetipsos suaq; fidei regis tradidere, ipse supellectilem & pretiosissima quæque accipiens, & partem quandam hominum in mancipiorum conditionẽ transferens, reliquos ibi habitare passus est: maximè propter metalli opus, cuius in primis istius regionis incolæ periri censentur. Nec contemnendus regi redditus est ex metallis quæ sunt iuxta istam urbem. Tryballorum princeps Georgius cognito contra se Mechmetem hostili animo pergere, abijt transiens in Pannoniam ad Choniatem: ueritus si Senderouiam uenisset, ut obsideretur à rege. Rogabat itaque Choniatem, ne se amicum & propinquũ desereret, uerùm acerrimè à ui Turcorum assereret. Vbi autem Georgius tantũ effecit apud regem ut pax fierer, non multo pòst expirauit. Successio principatus deuoluebatur ad Eleazarum filium iuniorem. At cæci Stephanus & Georgius continuò surripientes pecunias quotquot poterant, uenere ad regem: qui cum his regionem assignaret, factum est ut uictum nanciscerentur sufficientem. pax autem cum eo conuenerat, ut quotannis tributum maximum ferret, uidelicet uiginti millia staterum auri. Eo anno qui sequebatur, expeditionem contra Belgradum urbem Pannoniæ suscepit. Vrbs hæc, quemadmodum docuimus cum scriberemus de Amurate, ab uno latere iuxta Istrũ sita est, ab latere altero alluitur Sauo, qui se in Istrum effundit: ab utroque circumfluitur ea urbs, siquidem ambo præter eam labuntur. Contra hanc exercitum duxit Mechmetes Amuratis filius: prius tamen cum parte copiarum contra Illyrios ire iussit †Therizem, & Haliem Michaelis filium. Præterea eodem tempore bellum ei erat cum Colchidis rege, qui præerat Trapezunti. Mittens igitur triremes, quarum dux erat Chetyres Amasiæ præfectus, Colchidem, & mantimàm Colchidis regionem euastabat. Vbi igitur uoce præconis, quem per uniuersum regnum miserat, exercitus suos Adrianopolim exciuit, in militiam profectus est ipse, ducens Ianuæ milites & peregrinos: & nauibus subuehebat, camelisq; portabat æris plurimùm ad bombardas fundendas, iterq; fecit per Tryballorum regionem. Tryballorum dux hospitaliter & benignè regem & duces tractauit, mittendo ijs munera maxima. Nam ducem Tryballorum haud fallebat, se continuò armis Mechmetis debellandum, ubi primùm in Turcorum ditionem Belgradum concessisset. Rex igitur hostilia spirans, exercitibus eam urbem circumsedit. Est autem in medio utrorumq; fluminum Isthmus, latitudine maximè septem stadiorum. Eum locum castris permunitis delegit, idem'que urbem oppugnabat, haud cessans murum bombardarum globis quassare. præterea peregrini cum pluteis præparatis muniti, quum proximè ad murum subijssent, sagittis Pannones petere haud intermittebant. Castra regis maxima erant. Rex autem cogitabat, si flumen solus obtineret, & Pannones prohiberet, ne ex altera fluminis ripa ipsis aditus in urbem patêret, se facilius resistere hostibus, & tandem urbe potiri posse: proinde copijs naualibus, quæ erant per regionem Istro affusam dispersæ, naues quæ præstò erant, impleuit. Naues autem numero erant ducentæ. His fretus, enitebatur obtinere flumẽ, & inhibere Pannones, ne possent in urbem transgredi. Præterea cum in hũc modum à reliquis intercepisset, & quasi inclusisset oppidanos, ad urbis oppugnationẽ, quã facilem sic fore putabat, totis uiribus accingebatur. Naues in flumen deducebantur ab urbe Bidina, & aliquot diebus flumen, quod eam regionem præterlabitur, fortiter obtinebant. At Pãnonum rex, qui cum magnis copijs castra posuerat in regione quæ ex oppositò erat, milite complet naues optimas quas Budæ habebat. Et secundo flumine pergit contra Turcum, ut qui cum eo nauale prælium esset commissurus. Regiæ naues contra flumen, enisæa: secenderant ad maximam Pannoniæ partem uastando, urendo, & prædando, quæcunque casus obtulisset. Verùm haud multo pòst obuiam procedit Pannonum classis hosti: & impetu inuadentes regias naues, quasdam demersere, & ceperena ues circiter uiginti. Pannones interfectis uiris qui in nauibus fuerant, ædiculas in naues uiris uacuas ponunt: & classem uniuersam in ordines explicantes, secundo flumine ad hostilia castra contendebant. Turci quidem in hunc modum necati interierant. Cæterùm naues reliquę, quę nõ uenerant in Pannonũ manus, celeri fuga ad regia castra, pperant, & naues in portũ ubi regia castra erãt, impingentes, & nauibus egredientes, intra castra se re-

I cepere,

Colchidis regis mechmed.

Belgradum à Turcis obsessum 1456. tum.

Mortaria in usu.

Metallorũ artifices retenti.

Sperderbeg legatus.

Belgradum. Griechisch-Weyssenburg, Taurinum uetribus.

† Tortoré.

Chasanis fortis interitus.

nunciarint. Chasanes respondens, inquit: O rex, peregrinorum plurimi saucij sunt. Reliqui qui integri sunt, dicto nolunt esse audientes. Ego aũt, ut opera mea utaris fideli & forti, quamuis mihi indigneris, in medios me cõferam Pannones: ibiq; fortiter dimicans, pro rebus tuis occumbam. His dictis, in medios se confert hostes, & in conspectu regis à Pannonibus trucidatur. Fuit autem uir optimus. Etiam ministri quidam eius ibidem interfecti sunt. Cum Pannones in castris fortiter inhærerent Turcis, eosq; fugam capere cõpellerent, ex improuiso aduenit̃ sex millia equitũ regis, quos miserat iam antè ad custodiendam & defendendam regionẽ suam Istro adiacentem: præterea ut obsisterent Pannonũ nauibus aduenientib. ne in terram exire possent. Equites hi aduenientes, cum iam ferueret prælium, Pannones in mediũ agunt, & plurimos ibidem interimunt. Deinde cum uerterent Pannones in fugã, eos ex castris pepulerunt, & ad bõbardas se recipere coegerũt. Et in hũc modũ finis præliandi, cum iam instaret uesper, factus est. Rex cum cerneret res suas ꝓpemodum accisas esse, fuga umà cum exercitu suo euadere enititur. Nam peregrini pleriq; saucij & timidi erant. Aduenientes igitur nocte, iubet ut impedimenta omnia colligãt, seq; ad profectionem præparent, quo parati & instructi sequantur quocunq; eos ducere instituerit. Et tandem noctu fuga sibi consulens abibat, eũ interim malè mentieret ne Pannones cum reliquo exercitu trãsgressi, ipsum persequi statuerent: atq; in hunc modum discessus, & in patriam reditus sibi suisq; difficilis redderetur. Et sanè Pannones persequendi fugientem hostem admodum cupidi erãt: & id fecissent, ni Choniates eos à persequutione inhibuisset, sciens Turcos, quãdo discrimẽ anceps impenderit, duplo q̃ sint aliàs, fieri fortiores, & omnia perpeti. Hue accedebat & pestis, quæ sæuissima Pannonum inuaserat castra, ut nequiuerint lõgo tempore pòst uix ab illo contagio respirare. Ioannes quidẽ eo in prelio uulnus accepit, ex quo haud multo pòst mortuus est. Hæc quidem mihi præcipua causa extitisse uidetur, quòd Pannones à persequutione hostium abstinuerint. Ioãnes non diu post fugam regis iniens, defunctus est, cum extitisset uir optimus, qui ex humili loco ad maximam conscendit potẽtiam, memorabilia designans facinora contra Germanos & Boemos: & in regnum Pannonũ succedens, maxima florebat gloria. Præterea præclarè rem gessit aduersus Turcos, quos putabat, nisi copijs maximis suorũ & uirtute, superari haud posse. Pannonum regnũ, necnon exercitus eorum ipse quoq; susceperit. Cum aũt ei inuiderẽt reliqui Pannoniæ principes, nec eius imperia capesserent: tamẽ breui effectũ est, ut regnũ retineret, cum etiam illi inuidi confitercnt̃, regnũ esse isti uiro cõmittendũ, ꝓ non cessaret & firmissimũ & tutissimum præstare. Apparet autem, uirum hunc, quæcunq; aggressus est, effecisse, usum & diligentia singulari & celeritate præterea, ꝓ ubicunque occasio affulsisset, continuò præstò fuerit. Sunt qui tradunt, hunc uirum peste infectum mortem obijsse. De Capistrano nunc quãtum scimus, referemus. Capistranus secta tor fuit Bernardini Canisij, qui plurima & magna, quæ pertinent ad religionẽ Iesu, docẽs, magnam ad gloriam & claritatem emersit. Nam facilè princeps, quantum ad eruditionem & contemplationem attinet, per uniuersum Occidentem apparuit. Itali in honorem Bernardini demortui festa celebrant, & templa exædificant, ceu heroi. Nec paucæ statuæ per Italiam uisuntur, quæ consecratę in honorem huius uiri positæ sunt, quasi extiterit uir quidam sanctus & diuinus. Commemorantur & miracula, quæ uir ille fecerit. Huius sectator cum foret Capistranus, quemadmodũ antea explanauimus, & ad plurimas regiões accedens, publicè doceret, etiam deuenit ad Boemos, qui ea secta uidebantur infecti, ut lignem colerent: nec uellent inde recedere, & ueram religionem apprehendere. Qui pertinaces cum nollent consentire eũ reliquis per uniuersam Boemiam, aduenìente Capistrano, continuò cum alijs in eandem religionẽ commigrarunt. Cum aũt sapientia & intellectu plurimùm ualeret, regi Pannonum familiariter iunctus est. Familiaritate ista permotus, regem, ut suprà meminimus, in Turcica expeditione enixè iuuit. Regem tunc ab Germania accersiuerunt Pannones, Ladislaũ nomine: erat em̃ nepos regis Sigismũdi ex filia. Nam eũ petiuerũt, cũ adhuc foret puer, post obitũ Vladislai in Varnẽsi prelio, missis legatis ad Albertũ Sigismundi fratrem, qui tutor erat pueri, & in Italiam abductum secum habuit. Siquidẽ & Albertus iste, cum esset Germanorum rex, & uenisset ad Romanum pontificem, Imperator ab Nicolao pontifice declaratus est. Suscepta Imperatoria dignitate, in animo habebat bellum inferre Turcis: hũc igitur opibus præpotentem (erat enim Imperator) Itali susceperc, eiq; honores maximos habuere. Puerũ, qui Viennæ apud eum morabat̃, petiere Pannones. Verùm Imperator Pannonibus puerum tradere cunctatus est (erat em̃ adhuc puellus) quòd ne quid discriminis ei ingrueret, anxius metuebat. Pannones itaque unanimi consensu bellum longo tempore cum Alberto gessere. Præterea legatos ire iusserunt ad Romanum pontificem, petentes sibi regem restitui. Quod si facere abnueret, profitebantur se non prius posituros bellum, quàm regionem eius omnem miserè peruastatam uniuersam in ditionem accepissent. Verùm Imperator postea Pannonibus cedebat, & puerum ad regnum capiendum misit. Qui ubi uenit Budam, &

Bernardinus Canisius.

Ladislaus Vngariæ rex Austriacus.

† generum

Mecbmet ui etu, obsidione solutus die ferdt 2 Idus Augusti, 1456. 46. die à cepta obsidione.

Vngari peste infestati.

Huius obiit mors 4. Id. Septembris 1456.

diere: & naturales milites, qui in illis erant, per Italiæ urbes dispersi sunt. Hunc finem habuit Eusebij siue Pij apparatus bellicus. Deinde etiam Pius pontifex, ubi primùm pontificarum suscepit, concilium Mantuæ celebrauit: in quo nihil aliud actum, q̃ quomodo Mechmetes Turcorum Imperator esset domãdus. Bessarion cum ad Pãnones & Germanos uenisset, mandata quæ acceperat, ijs enarrauit. Cum instituerent discordiã, qua inter se laborabant, dissoluere, & concordiam inducere, nihil efficere quiuit, quamuis in unum locũ eos contraxisset. Verùm re infecta discedebat. Tandem usum est, ut ex Italia profecti, Turcum terrâ aggrederentur. Hæc quidem hactenus Mantuæ in concilio gesta sunt. Nunc tempus est ut redeam ad illum sermonem, unde ad hunc digressus sum. Ea æstate quæ insequebat, præclarè secũ actum putabat Mechmetes, qui inauspicatò tem gesserat cum Pannonibus, quòd quietem agere posset. Misit igit̃ partem exercitus cõtra Scenderem Ibanis filiũ, quem pater, q̃uis sæpius eum debellare occœpisset, uincere nequiuit. † Iosuen filium *Brenezis constituit ad id bellum ducem, cui tradidit exercitum, qui Pherris erat, & eum qui erat apud Actium flumen, necnõ Thessaliæ exercitum. Duce autem Iosue incursionem faciebat uersus Ionium Macedoniæ, & pleraq; istius depopulatus est. Scenderes legationem misit ad Rom. Pontificem, & ad regem Parthenopes Alphonsum. nam regi huic admodum charus & familiaris erat: quia propter bellum Turcorum imminens isti regi Croiam assignarat, eamq; huic subdi tam esse uolebat. Transportauit igitur ibi rex Parthenopes Alphõsus ab Iapygia pedestrẽ exercitum magnum in Epidamnum, cui præfecit ducem de suis uirum prudentem: & regis regionem euastabant. Postea coniunctis † copijs obsidebant urbem † Sphetoam nominatam, uolentes eam expugnare. Iosue Brenezis filius cum intellexisset in quam necessitatem uenissent † Sphetoenses, accipiens equites qui erant in Axio, & Peresbiorum exercitum, citato agmine ꝓficiscens (reliquã regionem custodiebant Itali) & subitò aduenies, Italos omnes ad internecionẽ occidit. Scẽderes uerò, ut qui abfuisset, mali nihil passus est. Nec multo pòst Scenderes iste uenit in Italiã ad Parthenopes regem Alphonsum. Qui excepit eum honorificè, & benignè tractauit: eumq; ad Romanũ pontificem misit, ut & ab ipso aliquid honoris consequeretur. Postea cũ ei opes dedisset maximas, eum ad principatũ suum remisit. Hic igitur reuersus ad principatũ suum, expectabat regis exercitum hostiliter adeuntem. Verùm se in loco tenebat munitissimo. Habens aũt secum exercitũ, quem de sua regione cõscripserat, iter per mõtes faciebat. Vxores & liberos in loca munitissima deponens, ipse hinc inde cum exercitu uagabatur, ut defenderet regionem: sem perq; prẽsens erat, ubicunq; eius opera desiderabatur. Et quidẽ copiæ pedestres & equestres in Scenderis regionem incursionem faciebant, prædas pecorum & aliarum rerum agere haud cessabant. Et diu in ea morantes, omnia corrumpebant, cum non cunctarentur ædificia & uillas incendere. Tandem cum satis euastata esset regio, exercitum abduxit, cum nihil sanè memorabile designasset. Scenderes quidem arcẽ iuxta Epidamnũ, quæ speciat Ionũ, exædificauit. Est aũt eò loci Chersonesus & Isthmus breuis, cõplectens tria stadia: hunc muro cum undiquaq; esset amplexus, non paucos Albanos in eam regionem transtulit, ut ibi habitarent. Præterea urbem admodũ cõmuniuit, ut si quid noui ingrueret ab regis exercitib. ibi potius quàm alibi obsideret. Nam si nõ posset resistere, aut par esse copijs regis, superesse tutissimũ effugiũ, uidelicet ut inde se pronperet in mare, & quò uellet abnauigaret. Exercitus igitur regis cũ accessisset ad istã regionem, nec urbem quã oppugnabat, capere posset, domũ reuersus est. Isto anno quo in milit̃am profectus erat contra Scenderem Mechmetes, nihil aliud actum est. Appetente aũt æstate, uiros de lanuis suis primanos misit ad principes & reges tributarios, quos euocabat ad liberũm suorum circumcisionem, quam purgationem uocant. Accersiuit & regni sui principes, urbium præfectos, satrapas, ducesq;, & milites quotquot mercede conducti penes hunc regem stipendia faciebant. Cum ad eum conuenissent exercitus Adrianopolim, circuncisionem, quam ipsi purgationem putant, liberorum suorum peragebat. Munera capiebat magnifica ab magistratibus & satrapis. Conuentus ille frequentabat̃ extra urbem in campo iuxta insulam. omnes sub diuo agebant, præter regem & principes. Nuptiæ hæ (sic enim appellant quoq; circumcisionẽ) eredũtur ipsis optimæ eorum omnium quæ ad uitam pertinent. Quilibet contendit in ijs nuptijs aliquod ꝓponere ludicrũ. nec pauca ludicra in circũcisione regiorum liberorũ exhibent̃: uiri erecti, insistentes equis, nulla externa ope se tenẽtes, manẽt immoti, equis in cursum effusis. Omitto cõmemorare funambulos. nam in ista arte Turci reliquos mortales longè superant. Saltantes etenim incedunt per funes suspẽsos, et per eos currere possunt quàm citissimè. Innumera quædã alia admiratione digna faciunt, euntes super his per gladio strictos, & redeuntes. Hæc quis quotidie cernat in foro quod Tactalem nominant, ubi & funambuli ludicra sua faciunt. Hoc hominũ genus penes ipsos Tampezim appellant, ꝓpter eos qui artem hãc addiscunt. His similia alia plura q̃s indeat in isto fieri foro. Gymnica certamina in ista urbe quoq; frequentantur. Præterea quis non ceu miraculum quod-

Germani & Pannones reconciliati à Bessarione.

Mechmetes in Scenderbegum.

† *Synan alij uocant, alij Aenes.* * *Brenecis.*

Circumcisionis ritus apud Turcas.

† *Sphetgradium.*

† *Sphetgradenses.*

Turcorum ludi.

Scanderbegi mortus.

riades. Quin etiam maximus redditus uenit ab emporijs, traiectu, metallis, oriza, ære, alumine, & quinta parte mancipiorum. Non dubium est quin is maximus sit, si quis eum ad calculos reuocet. Traiectum & Pharum circiter uiginti myriades suppeditare comperi. Redditus metallorum, qui nec ipse modicus est, attingit decem myriades. Ab oriza & reliquis uectigalibus, quæ Ianuæ milites exigunt, & in Chasia secernunt, redditus colligitur, si quis rationem ineat, qui tenet uiginti myriades. plurima enim Chasia & optima per Europam & Asiam habentur. Huc accedit tributum principū & regum, quod pendunt tam indigenæ quàm alienigenæ. id habet circiter decem myriades. Summa itaque uniuersorum redditūum, quos modò memorauimus, & ad regē & ad Ianuæ milites referuntur, & ad eius Chasnam sic dictam, complectitur circiter quadringentas myriades aureorum staterum. Est præter enarratos redditus & alius, quem ferunt tempore ueris, quādo in militiam proficiscitur rex, præsides, duces, præfecti, solennia munera pro singularū facultatum modo afferentes. is redditus expeditioni inseruit. Nec tamē hic redditus in certum numerum redigitur: uerūm si quis rem sedulò exequatur, inueniet istum redditum cōtinere circiter uiginti myriades. Hæ quidem regis pecuniæ comportātur ad Chasnam, ex quibus deinde stipendium accipiunt peregrini & Ianuæ milites, Caripides, Silictorides, Allopharzides, Spachides, & reliqui qui ad Ianuas pertinent, & trimestre stipendium accipiunt. Supersest & alius redditus, quem uberrimum capiunt per uniuersum regnum principes, & duces, & hi qui Timarati uocantur. Is redit ex regione regis, nec facilé à quouis (sic enim accepi) quàm à regijs scribis cōputari potest. Summa autem redditūū quos uiri accipiūt, quibus merces ordinata est ab regis regione, excurrit usque ad noningentas myriades auri. Huc redditus si addatur illi qui ad Ianuæ milites defertur, uniuersorum redditūum qui ad Ianuæ milites & ad principes redeunt, summa excrescit usque ad myriades mille, & quadringentas aureorum staterum Venetorum. Tantus quidem redditus ad regem & subditos eius refunditur.

Chasas, siue Chasia. nam in Græco uerat.

Timarati.

LIBER NONVS.

MECHMETES, Amuratis filius, misit uiros quosdam de Ianuis in Pelopōnesum, petitum tributum. Verùm regij, ubi in Peloponnesum uenerūt, nihil sani inter Græcos reperiunt. Proinde nec Albanis, nec Peloponnesiacis imperant, ut tributum soluāt. Quum autem cerneret rex duces Peloponnesi priuatis certare odijs, malo genio impulsos, ut tandem se resq; perditum irent, tertiū remisit tributum: saltem id quærens, ut in præsentia pacem, quæ conuenisset, bona fide seruarent. Vtuerò id facere neglexere, nescio qua imprudentia & iniquitate usi, Peloponneso arma inferre decreuit. † Machmutē Michaelis filium, quem Ianuarum principem & Europæ ducem designarat, ad Istrum præmisit, ut si quid rerum nouarum molirentur Pannones, eos criminando à cœptis deterreret. Sin in hunc modum parum proficeret, aeeendentes non sineret euastare regionem eius. Is assumpto Europæ exercitu, qui complectebatur circiter octo myriades militum, profectus est contra † Tryballos, qui habitāt iuxta regionem Istro affusam. Cum autem deprehenderet Pānones nihil innouare, uerùm quietem amplecti, Illyrium subigere aggressus est: & oppidula, quæ ui cæperat, diripuit. Postquam in Illyrium copias duxit, ibi castra prope Istrum communiuit, ut urbes regis ibi sitas custodiret, & ab hostili incursione defenderet. Hic quidem, quemadmodum indicauit, hoc negocij sibi desumpsit. Rex accepto Asiano & Orientis exercitu, necnon Europæo, quem ab Thessalia & Macedonia conscripserat, & Ianuarum robore, contra Peloponnesum profectus est. Vt in Peloponnesum & intra Isthmum peruenit, cōtinuò obsidione circumdedit Corinthū. Circumiens autem spectabat, qua parte murum bombardis prorueret: ut eo diiecto, simul cum suis in urbem irrumperet per loca ruinis patētia. Et quidem eò loci bombardas fundere omisit. Verùm iussit, ut exercitus Orientalis omni à parte urbem circumsederet, eamq; tandem fama expugnaret. Nam urbe ea occupata, sperabat se maximum bellicarum machinarum seu bombardarum apparatum acquisiturum. Ipse cum intra Peloponnesum accessisset, rectà per Phliuntem iter faciebat. Græci autem ne uel tantillum frumenti Corinthum congesserant. Nam Lucanes, præfectus Spartanus, absente Asane eam regebat. Præterea nec urbem satis præsidijs & propugnaculis munierant, ut uel breui tempore resistere possent regio exercitui. Asanes quidē haud multo post cum accepisset urbem obsidione premi ab Asiano exercitu, ducens secum uiros plurimos, profectus Nauplio Venetorum urbe, & mari in Cenchreensem portum aduectus, noctu ingressus est urbem, apportato commeatu sane exiguo, inscio exercitu regis. Rex cum uenisset Phliuntem, Tarsum urbem oppugnabat. † Doxics autem, qui iussu Albanorum Phliuntis erat præfectus, eos qs impeno regebat, necnō Phliūtis ciues, in locum quēdam munitissimū contrexit, & statuebat regi resistere. Tarsum rex in ditionem acceperat: & sumens inde pueros circiter trecentos, & ciuibus præfectum

Peloponnesi turbatio.

¶ Machumetem.

¶ Seruios.

Corinthi obsidio.

Asanes.

† Tochij, siue Thopię, ut Barletius.

Tarsus occupata.

etiam ipſe rex, ex quo in regnum hoc proceſſit, talem urbem neq; oppugnarunt, neq; ceperunt, nec bello petiuerunt. Videtis enim urbem undiq; quàm maximè munitam. Aditum hic unum habet: cæterùm cinctum muris tribus firmiſsimis, tribusq; portis. Si igitur unam diruentis bombardis, alteram quomodo ſuperabitis? & ſi alteram occupaueritis, relinquetur tertia cæteris multo ualidior. Quapropter hæc cogitantes, & ſcientes nos ſic inſtructos, fortiter bellum quod ab rege infertur ſuſtinebimus, etiamſi moriendũ ſit. Nunciate itaq; regi ueſtro, fruſtra ad urbem hanc defendendam acceſsiſſemus, ſi pericula reueriti, urbem tradere uoluiſſemus. Aſanes hæc loquutus eſt. Iofuc teuerſus ad regem, quid reſponſi acceperit, exponit. Rex igitur bombardas continuò portis oppoſuit: & quà aditus urbis erat anguſtiſsimus, ingredi parabat. In eo urbis aditu muri ſunt tres, non longo à ſe inuicem interuallo diſsiti. Murũ primum, qui erat infirmus, nec admodum communitus, occupauit Aſanes, quaſi bellum mora extracturus, & bombardarum ictus eluſurus. Haud enim ignorabat, muros non poſſe ſuſtinere bombardarum impetum: uerùm ſciebat eos tandem collapſuros. At id faciebat hac ſpe, quaſi ſic poſſet oppugnationem ad tempus aliquod tolerare. Bombardæ ubi ferire cœperunt, intra paucos dies exterior murus protutus eſt. Græci interea egredientes, pugnabant cum Turcis, & aliquot etiam confecerunt. Relinquentes igitur murum primum, abiere ad ſecundum, qui firmus erat, & ſaxis magnus communitus. Hunc ubi inſedere, regis impetum diebus aliquot fortiter propulſarunt. Murum iſtum arietabant bombardæ regiæ diebus plurimis, partemq; eius diruerunt non modicam. Interea cum bombardis murus quaſſaretur, globus unus aberrauit, & in poſtrinum delatus eſt: quod & comminuit penitùs. Hinc in altum ſublatus, cecidit forte in hominem quendam, cuius carnes & oſſa in mille particulas minutiſsimas contriuit adeò, ut alis auiculæ cõpararetur. Tantus ſcilicet eſt globi impetus, ubi ſemel emiſſus fuerit, & mirabilia multa operari conſueuit. Nam cum non attigiſſet murum, in altum euectus, urbemq; tranſuolans, cecidit in naualè Corinthiorum, cum peregiſſet curſum quatuordecim ſtadiorum. Globi pondus erat ſeptem talentorum. In hunc modum ferebat urbem diebus plurimis. Oppidani deficientibus alimentis indignabantur, & inter ſe colloquia ſerebant, euntes ad urbis Epiſcopum. Aſanes quidem plebẽ ſuſtinuit, ut præſentia fortiter tolerarent. Epiſcopus autem urbis ciuem ad regem miſit, qui alimẽtorum inopiam, quæ grauiſsima erat, indicaret: eúmque hortaretur, ne cœptam oppugnationem omitteret, uerùm fortiter pergeret. Hæc ubi comperit rex, miſit ad oppidanos qui ſic loquerentur: Nunciatum eſt mihi ab amicis & beneuolis, quos in urbe habeo, paucorũ dierum admodum uobis ſupereſſe alimenta. Quid igitur inſani & miſeri urbem non traditis? Cum nuncij regis quæ mandata eſſent coram Aſane exponerent, publicè deliberabãt, dederent'ne urbem, an extrema ponius perpetientes reſiſterent regi? Cum autem cernerent oppidanos grauiter præſentem neceſsitatem ferre, & mali quærere liberationem, fide publica interpoſita, egreſsi ſunt ad regem Aſanes & Spartanus Lucanes. Venientes autem ſuper fœdere pangendo in collo quiũ cum rege, ſic alloquutus eſt: Veſtro principi dicite, me paratum eſſe fœdus percutere, & pacem dare: ſed hac conditione, ut ea regio quam exercitus meus peragrauit, mea ſit. Ab reliqua regione tributi nomine peto quingentos ſtateres. Duci autem, qui adhuc tenet Aegeum, Patras, & finitimam regionem, dicite, ut ea nobis tradat: ſin minus, conſeſtim accedam, & armis ſubijciam. Hęc ubi cognouiſſent, ut præceptum erat, profciſcũtur ad principes, qui ea tempeſtate circa Taygetam Laconiæ ſe tenebant, rjſq; quę data erant ab rege mandata explicant. Quibus auditis, uiſum eſt ne & uniuerſa ſpoliarentur regione, legatos ad regẽ mitterc, & fœdus conglutinare his conditionib. quas rex præſcripſiſſet. Mittentes itaq;, quemadmodum decretum erat, legatos, pax compoſita eſt. Regio, quã poſtulauerat rex, reſtituta eſt regio præfecto. Omares Theſſaliæ præfectus Aegeum, Calabrites, Patras, & finitimam regionem Achaiæ recepit. Rex ubi urbes ſuſcepit, præſidijs peregrinorum eos firmauit, & peregrinos ijs præfecit. In hunc modum cõfecto bello, copias omnes domos dimiſit. Ipſe autem conuerſus eſt contra Atticam, & urbem Athenas. Obambulabat cõtemplãs Pyræeũ, & portuum commoditatem. Omaris uirtute ciuitatem iſtam unà cum arce in ditionem accepit. Fuit autem hæc urbs ſemper regi, ut adio, beneuola, & munificẽriam eius antiquã & apparatum urbiũ ſemper plurimùm amplexus eſt. Dixit igitur: Quanta gratia debetur lege noſtra Omari Turachanis filio? Quo pacto Omares urbẽ iſtam unà cum arce occuparit, iam dicetur. Mortuo Nerio, uxor eius Athenarũ tyrannidem obtinuit, habens ex marito filium ſuperſtitẽ adhuc puerulum. Mittens igitur legatos ad Ianuarum milites, quos largitionibus ſibi conciliarat, facilè principatum retinuit Athenarum. Nec tamẽ multo pòſt amore exarſit in adoleſcentem Venetum ſenatoris filium, qui mercium gratia Athenas appulerat. Amore itaque amens in colloquium cum adoleſcẽte uenit. Cum plerumq; aũt plurimis blanditijs animũ adoleſcentis pelliceret, & magna cũ uoluptate cum illo conuerſaretur, promiſit ſe uelle ipſi nubere, & Athenarum principatum ſimul

Corinthi obſidio.

Bombardæ regiæ uis.

Talentum apud Suidã uas librarũ pondus.

Epiſcopus proditor.

Athenæ quo pacto à Turcis ſubacta.

regionem Elidis maritimam: & Ithomam peruenies, ascendebat † Leontarij. Ibi congregans Thomas Albanos & Græcos qui simul defecerant, aciem instruebat, quasi aleam prælij experturus. Turci cũ huc uenissent, uidentes Græcorum aciem exornatam cõsistere in urbis collibus, deliberabant, castra'ne cõmunirent, an rectà, quemadmodũ institutissent, contenderent Muchlam Tegeæ. Ionuzes equitum dux conspicans aciem Græcorum in longitudinem se extendere, exclamauit: O' chari Turci, Græci uicti sunt. Haud enim possibile est pugnare eos posse, cum in hunc modũ acies in ordinẽ explicata sit. Nam omnes illicò cedent, ubi postremi in fugam uersi fuerunt. Non enim in aciem dispositi erant ut se mutuò adiuuare possent. Verùm acie quàm maximè extenuata dimicare cum hoste parabant. Ionuzes exclamans, quemadmodum dixi, cum turma equitum irruebat in hostem, postremi excipiebant primos: & cum plures usq; superuenirent Turci, in fugam effundebantur. postremi Græcorum fugientes incidebant in suos: quos deinde fugæ socios trahebant. In hunc modum acies Græcorũ uniuersa in fugam abibat, postremis loco pulsis. Græci totis uiribus fugiebant in urbem. Turci instantes clamore & mutua cohortatione, occiderunt circiter ducentos: & accedentes urbem, etiam principem obsidione circundere. Exercitus fame & peste premebat propter mancipia quæ aduexerat ex Achaia, & deinde Muchlam abduxerat. Ionuzem reliquerunt cum Demetrio principe. Thomas iterũ cum decessisset exercitus regius, regis peregrinos qui arces tuebantur, obsidione circumuenit. Rex ea tempestate bellum mouit contra Senderouiam, & Tryballorum regionem. Huius belli ista caussa traditur. Mortuo Eleazaro Bulci filio, relicta est uxor eius unà cum filia in principatu, arcemq; Senderouiæ tenebat. Elocans autem filiam Illyriorum regis filio (is erat Stephanus Bosnæ rex) principatum retinere cogitabat urbis. Verùm Tryballi confluebant ad Machmetis fratrem Michaelem, qui apud Tryballorum principem egerat: eumq; ducem creãtes, iusserunt urbis negocia curare. Mulier hunc aduenientem in arcem quasi hospitem inuitauit, continuoq; ei uincula iniecit, uictumq; ad Pannones mittit. Quem Panones accipientes, in carcerem cõiecere. Tryballi igitur (qui & Seruij) iterum recidebant ad regem Pannonum: & accersiti unà cum principis defuncti uxore, deditionem urbis fecere. At rex cognito quónam res suæ redactæ forent, arma capit, & copias contra Senderouiam ducit, quasi ut eam recuperaturus. Oppidani cum audirent aduersum se hostiliter pergere regem, obuiã ex urbe procedunt, regiq; in itinere claues tradunt. At rex munera magna in hos Tryballos contulit, quosdã opibus, quosdam uerò regionibus donans. Vxorem Eleazari in fœdus receptam passus est abire, auferentem opes suas impune. Præsidium aũt unà cum urbe cepit. Occupata ista urbe, animo uoluebar exercitum contra Peloponnesum ducere. Veniens autem Byzantium, & hinc soluens in Asiam, exercitibus circumsedit Amastrum urbem Ianuensium, sitam in mari Euxino. Nam Ianuenses miserant legatos ad regem, petitum urbem Galatiam, (quæ et Pera) quę ipsorum esset, quã possideret, quãuis fœdera interuenissent, nec aliqua iniuria eum affecissent, fœderum religionem abrumpentes. Quamuis autem eius partes Byzãtio capto sit sequuta, tamen eam sibi restitui orabant. Rex legatis respondit, se nullam fraudem Galatiæ fecisse, nec exercitus contra eam mouisse, nec etiam eam ui expugnasse: uerùm urbis præfecti aduenientes, semetipsos & urbem mihi tradidere, ut quid boni potius, quàm mali, à me paterentur. In hunc modum urbe ista potitus sum, nec cuiquam iniuriam intuli. Ianuenses autem eum regi propter istam urbem bellum indicerent, ipse profectus est contra urbem Amastrum, ad mare Euxinum sitam. In hanc expeditionem plurimum æris uehebat camelis & iumentis. Contra istam urbem etiam Asianum exercitum ducauit. Vbi ad urbem aduenit, eam' que expugnare instituit, confestim deditionem fecit conditionibus quibusdam. Rex urbem istam in deditionem suscipiens, partem hominum tertiam in ea reliquit. Reliquas duas partes Byzantium, ut ibi habitarent, transportauit. Deinde eligens quosdam ciuitatis huius pueros, cum ijs domum profectus est. Interea nunciatur * Chasanis res maxima sumere incrementa, eum' que pergere † Erziganam, Armenorum regni sedem. Verùm hæc quidem sequenti anno contigere. Cum rex ab Peloponneso in illam expeditionem iret, ad Ianuas uenit regis frater Trapezuntis Dauid, tributum ferens, & fœdera faciens. Nam Colchidis reges, feruntur reges olim Byzantij fuisse, nati è familia Comnenorum. Hi autem cum excidissent regno Constantinopolitano, Isaacium regis filium fugientem, patre interempto à populo, propter odium quo in ipsum ferebantur, abijsse in Colchida & Trapezuntem. Hunc aduenientem Colchidis incolæ ducem pronunciarunt, & exinde regnum Colchidis Trapezuntem contraxit. Ex eo inde tempore hic regnantes, ad nostra usque tempora durarunt, existentes Græci, mores linguam' que Græcorum retinentes. Affinitatem iunxerunt cum barbaris finitimis, quos Albos Probatantes nominant. Etiam cum Temiris nepotibus, qui nati erant ab Tzokijs & Caraisuphis liberis,

† Megalopolim.

Thomæ pugna cũ Turcis infelix.

Amastris.

Genuenses legatos apud Turcam.

Amastris deditio.

Restitutio.

* quem Vsancassan uocant.
† al. Alsangam.

Vidua Isaacii callidi-tas.

Imperatores Trapezuntij.

tas. Manè uenit Zyches ut urbem illicò in suâ ditionem redigeret. Verùm re infecta abijt, pergens in Mesochaldium. Fuga igitur sibi consuluerũt omnes magistratus urbis, quidã mani, quidã uerò terra, ut uenirẽt in Iberiã ad Caspios montes sitã. Qui cum teuerterentur tandem Trapezuntem, abeunte Zyche, opprobrijs replebantur ab rege, qui eos identidem uocabat muliebres, molles, imbelles, & patriæ suæ proditores. Hæc quidẽ facta sunt Trapezunte. At Amasiæ præfectus, Chiteres nomine, expeditionem ingressus, subitò Trapezũtem oppressit: & eos qui in foro & urbis uicis erant, circiter bis mille cõprehendit. Cum autem urbs iam esset propemodũ deserta, cuius caussa erat sæuissima pestilentia, iamq; expectarent, si modò hostis accederet, se captum in: rex urbis Ioannes opibus effecit, ut rex Mechmetes urbem eam tributariam acciperet, & captiuos, quos † Chiterem pes abduxerat, redderet. Ioannes uerò promittebat se deinceps nullum initurum bellũ, uerùm bona fide quotannis duo millia aureorum tributi nomine pensurum. Ioannes rex fratrem suum Dauidem Despotam ad regẽ misit, ut fœdus prædictis conditionibus pangerẽt. quod & factum est, uerùm ut Ioannes annuatim tributi nomine solueret tria millia aureorum. Iberia finitima est Colchidis regioni, eiusq; reges haud sunt instrenui & ingeniosi. Porrigitur autẽ ab eo loco qui Bathy dicitur, & ab Phaside fluuio usq; Chaldichi, quæ pertinet ad ditionem Gurgun, Corij, Cachetij, & Typhlisij. Vrbes hæ propinquæ sunt Samachio, quam urbem tenent & incolunt Turci. sub quorum potestate degunt seperatim infra Cachetum urbem in regione maritima, Sebastopolis † Mincetiorum & Dadianni metropolis, Mamia, Samantaula, Gurij, & aliæ urbes maritimæ. Nam urbibus superioris Iberiæ cõtermini sunt Alani, Hunni, & Embi. Verùm Alani ad Caucasum usque se extendunt, qui præ reliquis habentur uiri fortissimi, & bellicarum rerum peritissimi. Hi conficiunt loricas optimas. Sequũtur religionem Domini nostri Iesu Christi. Lingua utuntur peculiari. Arma habent quæ ex ære parant, & Alanica nominantur. Quin & ipsi Iberi sunt. Vnde autem in istam regionem profecti uenerint, an ab Iberis Occidentalibus, aut aliunde, eoniectando assequi nõ possum. Magnam breui sibi pararunt potentiam: etiam opes plurimas nacti sunt. Fidem uerò Christianam ex Constantinopoli hauserunt. Nam mulier quæ eò proficisci consuerat, ut ueram fidem & sacrosanctam addisceret, etiam Iberos, abnegata sua superstitione, ad sanctissimam & miraculorum effectricem fidem adduxit: eosq; Christianos declarauit, cum se Christianos esse confiterentur. Tempon bus multis pòst Scythæ finitimi his bellum intulere: & ingressi regionem Iberiæ, eam planissimè eorrumpebant, & euastabant. Viros qui præstò erant, captos in mancipiorum numerum retulerunt. Iberorum uerò reges confugerant in montes, ut in ijs seruarentur. Postea cum Scythæ ex regione excessissent, reuersi ad sua, etiam Iberi ex montibus ad sua descenderunt, & regi deinceps Scytharum quotannis tributum ferentes, in regno suo manserunt. Breui autem tempore interiecto, postquam pugnauit Scytharum rex contra Alanos, etiam Hunnos & Sasos bello petijt: de quibus quatenus comperi, eatenus memorabo. Asanes ubi ad regem accessit, quid in Peloponneso euenisset, enarrauit. Petunctabatur quoque de Achmata Peloponnesi principe, quia eius frater decreuerat manere in ea regione, quamuis hostilibus armis à fratre peteretur. Continuò eum donauit insulis in Aegeo mari sitis, Lemno, Imbro, Thasso, & Samothrace. Has quidem donauit ante captum Byzantium. Capto autem Byzantio, Lesbi principatum, Lemnum & Aenum, defuncto Palamede, filius eius Donus urbem occupauit. Rex autem accedens hostili animo, Aenum cõtinuò in deditionem accepit, dedentibus se illicò ijs qui in urbe erant. Missus est & Ionuzes Callipolis præfectus, ut insulas reciperet. Imbrus & Lemnus continuò deditionẽ fecerunt. Qua facta, continuò regis præsidia insulis imponebantur. Postea cum audirent Turci classem, cuius dux foret † Cardinalis, ab Italia aduenire, & eam alia ab Italia expectaretur classis, præsidia ex insulis decedebant. Turci uerò eas tutabantur. Lemnus, quam primùm classis ad eam appulisset, in ditionem uenit. Similiter Imbrus, Thassus, & Samothrace in ditionem acceptæ sunt. Nec multo pòst cum ea classis attigisset Rhodũ, Ismael præfectus regius adnauigans, Imbrũ & Lemnum recuperauit. Viros Italos qui in hac erant, captos ad regem transmisit: quos omnes, cum in conspectum regis adducti essent, interfecit. Ea tempestate rex Philippopoli uersabatur. Nam regni sedem reliquerat propter pestem, quæ in ea crudeliter grassabatur. Thassus autem & Samothracæ seipsas dedidere imprudenter. Nam cum haud multo pòst Zoganus abegisset Ismaelem, & declaratus esset præfectus Callipolis, nauibus aduenientes, Samothracen & Thassum in ditionem redegit, easq; penitùs diripuit. Incolas eorum Byzannium, ut ibi habitarent, traduxit. Insulas uerò & quotquot confugerant in montes, ne captiui abducerentur * Asanes cum copijs ingressus est Peloponnesum, & Thomam iuxta Leontarium in fugã egit. Ipse uerò fugiẽtem insequutus, parumper eum obsedit. Cum autem premeretur ab aduersarijs, discessit, & ad regem reuersus est, petiturus auxilium. Fuit hunc acris contentio cum Omare Thessaliç præfecto. Cum autem

Trapezus occupata, & tributaria facta.

† Chiterbegus.

Iberes, eorum reges, regio, situs, mores, &c.

† Mengrelorum.

Alani, qui et Albani, & Georgiani, Iberis proximi.

Iberes quomodo Christiani facti. Vide Philipp. Bergomens. lib. 9. Supplemẽt. Chron. et Nicephor. lib. 8. cap. 34.

† Cardinalis, ab Italia aduenire, & eam alia ab Italia expectaretur classis, præsidia ex insulis decedebant. Turci uerò eas tutabantur. Lemnus, quam primùm classis ad eam appulisset, in ditionem uenit. Similiter Imbrus, Thassus, & Samothrace in ditionem acceptæ sunt. Nec multo pòst cum ea classis attigisset Rhodũ, Ismael præfectus regius adnauigans, Imbrũ & Lemnum recuperauit. Viros Italos qui in hac erant, captos ad regem transmisit: quos omnes, cum in conspectum regis adducti essent, interfecit. Ea tempestate rex Philippopoli uersabatur. Nam regni sedem reliquerat propter pestem, quæ in ea crudeliter grassabatur. Thassus autem & Samothracæ seipsas dedidere imprudenter. Nam cum haud multo pòst Zoganus abegisset Ismaelem, & declaratus esset præfectus Callipolis, nauibus aduenientes, Samothracen & Thassum in ditionem redegit, easq; penitùs diripuit. Incolas eorum Byzannium, ut ibi habitarent, traduxit. Insulas uerò & quotquot confugerant in montes, ne captiui abducerentur * Asanes cum copijs ingressus est Peloponnesum, & Thomam iuxta Leontarium in fugã egit. Ipse uerò fugiẽtem insequutus, parumper eum obsedit. Cum autem premeretur ab aduersarijs, discessit, & ad regem reuersus est, petiturus auxilium. Fuit hunc acris contentio cum Omare Thessaliç præfecto. Cum autem

Dorus.

† Ludouicus patriarcha Aquileiensis.

* Deest aliquid.

Interim reliqui unà cum prædictis ingrediebantur in urbem: & trucidabant, nemini parcentes, uiros, mulieres, iumenta, & pecora. Etiam hi qui arcem tenebant, continuò dedi tionem fecerunt. Bochales autem cum suis propinquis urbem istam tegebat. Rex illicò per præconem in castris edici iubet, si quis mancipium abduxerit, si non illicò accedat, id secum adducens, mancipium domini interficiat: postea interficiatur & mancipium. Hoc edicto promulgato, nihil rarius erat in castris, quàm mancipia urbis istius. Abducta erant inde mancipia mille & † trecenta. Hæc iussit in unum locum congregari, & omnia necari. Atque adeò in mancipia sæuitum est, ut nullus Leontarij ciuis relictus sit, neque uir, neque mulier. Auditi postmodum ex finitimis, cadauera hominum fuisse circiter sex mille, & iumenta plurima. Cum cæteræ Peloponnesi urbes hoc crudele regis factum accepissent, confestim metu in potestatem regis concessere, mittentes legatos ad regem. Inter cætera Saluarium Arcadię, nauale eius regionis, ex aduerso Pyli situm, urbs munitissima, regi se tradidit. Vrbē hanc ubi suscepit rex, uiros & mulieres ciuitatis in carcerem misit. Hi congregati, seu in unam summam collecti, erant decem mille, quos se interfecturum rex simulabat. Tandem eos transportauit in Byzantij regionem, ut in Byzantij suburbanis degerent. Ducem siue principem Demetrium circunduxit uinctum, donec eum iterum ad colloquium admitteret. Eodem principe monente, misit rex Iosuen Isaaci filium, ut reciperet Epidaurum, & principis uxorē & filiam, quam rex se uxorem ducturum dicebat, secum inde adduceret. Græcorum princeps de suis ducem misit, qui persuaderent Epidauri incolis, ut urbem traderent regi, & paterentur principis tum uxorem, tum filiam inde abduci. Iosue cum Græcorum robore profectus est Epidaurum. Cum uenisset ad urbem ciuitatis iudex, suadentibus id & alijs ciuibus, deficit à principe: nec me esse situm respōdit, ut urbem regi traderet. Verùm Græcorum principis cùm uxorem, tum filiam passus est exire urbe. Has, ubi egressæ erant, accipientes, rediere in castra. Rex ubi intellexit ut singula circa Epidaurum accidissent, principis uxorem & filiam ex Peloponneso rectà in Bœotiam sub duci iussit, addito in custodiam uirginis eunucho. Nec multo pòst etiam principem ab Peloponneso ad uxorem pergere iubet. Rex illicò capta Cardicea, profectus est contra Venetorum urbes. Venitq; uisurus Coronā. Zoganus Peloponnesi præfectus, cui mandatum erat, ut in deditionem regis redigeret Achaiam & Elidis regionem plurimam, nec non mediterranea Elidis, accipiens Thessaliæ exercitum, & regium equitatum, subiugauit Calauritam urbem, quam tradebat † Doxas, qui inter Albanos facilè primas ferebat. Ipse cum necessarijs suis continuò in ditionem regis concessit, Zogano urbem dedens. Omnes tamen hos deinceps, cum sic imperaret rex, trucidauit. Postea profectus est contra Grebenum urbem munitissimam, & hāc oppugnare instituit: uerùm loci difficultate impeditus, eam expugnare nequiuit. Tentabat deinde & reliquas Albanorum urbes, inter quas & Santamariam: in quam urbem plurimi regionis eius opulenti diuitias & opes contulerant, & ibi seruabantur. Euocantes autem Zoganum ad colloquium, fœdus pepigerunt, & eidem arcem dediderunt. Hac accepta, dolo circumuenit omnes. Nam immisso exercitu, omnes cæpit, & in mancipiorum conditionem traduxit: plurimos eorum etiam occidit. Hæc ubi fama pertulit ad cæteras Albanorum urbes, nullā amplius spem salutis sibi in rege cernebant. Quapropter singuli in suis urbibus hosti resistere parabant, nec ullum amplius oppidulum deditionem facere uolebat. Et Zoganus quidem cum talia faceret, maximam calamitatem † Santamariæ inuexit. Cæterùm non multo pòst, & ipse suo officio excidit. Rex interea Corona relicta, profectus est Pylum, & ibi castra ponebat. Aderat ibidem & Thomas cum nauí: quam conscendens, soluebat, expectaturus quònam res Peloponnesi essent euasuræ. Huc cum appulissent naues Venetorum, edixerunt ut hinc decederet, nec in ipsorum portu resistere regi institueret. Ille quidem, ubi castra metatum esse audierat regem, abibat, committens pelago nauem. Venetorum autem legati accedentes huc ad regem, fœdera inita confirmarunt, & hospitalitatem, beneuolentiámque maximam regi exhibebant. Nihilominus tamen regij equites incursionem in Pylum facientes, haud paucos Albanos, qui in ea regione agebant, cæperunt, & finitimos necauerunt. Equitatus regis deinde pergebat Methonam, ut uideret, quí nam urbe essent egressi, ut semetipsos dederent regi. Verum quidam ab equitibus perempti sunt. Rex collectis omnibus, Pylo decedens, Græcorum principem Demetrium rectà in Bœotiam procedere iussit, ut in dirionem redigeret mediterraneā, quę ibi est, regionem, sicuti suprà docuimus. Ipse uerò cum hæreret in Achaiæ regione, & loca quæ ibi erant, in ditionem accipiens, dedentibus sese principibus, uenit in Achaiam, uehens secum Asanem, uxoris quam princeps habebat, fratrem. Huc ueniens, accepit miserabilem calamitatem, quæ contigisset Santamariæ. Graniter, ea audita, succensuit Zogano. nam meritò indignabatur. Si quidem propter errorem siue crudelitatem Zogani in Græcos, reliquæ urbes cunctabantur ad deditionem spectare. Iussit igitur rex

Mancipia cæsa.

† Al. ducenta.

Saluarium.

Santamaria, forte quæ Banfia Mantabodie dicitur: quidā Leucada, eo ly Nerytum mutilum esse putant.

† S. Mauro. Turcæ in Sanctamaræ rectes perfidia.

Venetorum fœdus cum Turca.

Zogani res in Peloponneso.

† Tochius, siue Topia. Calauritæ dedita.

Achaia occupata.

amplius quid in ſua regione rex innouare. Nam plerunque Albanos, quemadmodum modò diximus, defectionem feciſſe aiunt, & reliquos defectionis ſocios traxiſſe. In hunc modum in ditionem regis redijt Peloponneſus. Rex autem ueniens Athenas, obambulans hinc inde, ueterem illam urbem & portus ſpectabat. Interea quidam peregrini, qui in arce erant, exponunt regi, quoſdam Athenienſes coniurationem feciſſe, ut proderent urbem Franco Bœotiæ principi, qui antea princeps Athenienſium exiterat. Sic urbs & Athenienſes in magnum diſcrimen uenere. Nam rex huic indicio fidem dans, capit ciues decem opulentiſsimos: eoſq; inde abducēs, deportauit Byzantium, ut ibi habitarent. Rediens autem domum, præcones miſit, iubens Demetrium ducem præcedere cum uxore: Ipſe uerò per ocium ſequebatur. Duci quidē tradidit urbem Aenum, & uectigal quod ab ſalinis iſtius urbis ſoluebatur. Præterea à lanuis regis accipiebat circiter ſexaginta myriades librarū argenti. Francū Antonij filiū, quo per amorē abuſus fuerat (ut fertur) eiq; crediderat Athenienſiū arcem, eum inquam miſit ad Zoganum Peloponneſi præfectum, quē occidi iuſsit. Zoganus inuitans iſtum in tentorium ſuum, cum eo colloquutus eſt uſque ad noctem. Poſtea autem cum abiret Frācus, pergens ad ſuum tentoriū, ibi interfectus eſt à Zogano, cum ut ibi necaretur, precibus impetraſſet. Franci mors talis fuit. Rex aūt per ocium reuertebatur domum. Cum aduenisſet Pherras, diem ibi moratus eſt. Nam fama erat, Pannones cum exercitu accedere ad Iſtrum. Vbi aūt cognitum eſt, famam hāc eſſe falſam, non multo pòſt Adrianopolim peruenit, ducens ſecum Græcorum regis fratrem Demetrium cum uxore. Vbi proceſsit in regiam ſedem, miſſo nuncio eunuchum abduxit à cuſtodia filiæ ducis. Zoganus, qui relictus fuerat in Peloponeſo, habēs ſub ſe Theſſaliæ exercitum, equinbus exceptis res Peloponneſi circumiens cōponebat. Plurimūm lucri tum huic, necnon Peloponneſi ducibus accedebat ab mancipijs, quæ clàm ferentes tranſmiſerant in Theſſaliam. Peloponneſiaci quoq; plurima munera in iſtum uirum congetebant. Salmenicam quoque exercitu circumſedit: & æquas conditiones, quibus oppidani urbem dederent, obtulit. Cęterùm oppidani eas conditiones reſpuere, nec ijs obtemperare uoluerunt. Contigit autem poſtmodum, ut impunè & illæſus exiret ab arce iſta Græcorum dux, qui per annum ibi manſerat, quàm formoſiſsimè & generoſiſsimè ſuſtinens bellum quod ab rege inferebatur. Nam Machmetes regiæ domus princeps de iſto uiro talē ſentētiā protulit: Veni in Peloponneſum, quæ admodum magna regio eſt, & mancipia reperi plurima: nullum uerò uirum præter iſtum. Rex ea tempeſtate in regia ſede uerſabatur. Thomas ab Pelopōneſo profectus, & Epidaurū aſſumens, acceſsit ad Corcyrā: & electis inde mulieribꝫ & liberis, nauigabat in Italiam ad Romanū pontif. Miſit quoq; legatum ad regē, perciuli facturus num redderе ſibi uellet pro Epidauro, quam tradere uolebat, regionem omnem Europę maritimā. Rex legatū iſtum cōprehendi, & in uincula duci iubet. Nec tamen multo pòſt eum inuiolatū & illęſum dimiſit. Thomas ueniēs ad Romanum pont. apud eum uictū habuit, & quotannis ſex mille ſtateres † argenti. Inſequenti æſtate, ubi apparuit uer, expeditionem ſumpſit Mechmetes cōtra Caſtmonę & Sinopæ principē. Huic dabat crimini amicitiam, quā fecerat cum Chaſane Longo. Præterea quod parabat, Chaſani adiunctus, incurſionē facere in ſuā regionē, unà cum eo hoſtilirer accedēs. Ferunt & alia: uidelicet Amaries frater agēs in lanuis regis, regi nō ceſſauit ſuadere, ut fratri ſuo bellū indiceret. Implens igiť rex naues & triremes circiter quinquaginta & centum, eam claſſem mari profectionem facere iuſsit. Ipſe uerò tranſiens in Aſiam itinere pedeſtri, per cōtinentē incedebat. Claſsis regia Aſiæ oram tenebat, donec ueniret Sinopam. At rex iter faciens per Caſtmonam urbem cum exercitu, tandem peruenit Sinopam.

Vrbs hæc prætacet Euxino Ponto. extendit ſe, cum ſit Cherſoneſus, in mare ſtadijs uiginti ſeptem: & in iſthmo ſita eſt. Hortis & arboribus abundat. Plantas & arbores producit omnigenas tam manſuetas quàm ſyluęſtres. Nomen eius eſt Pordapas. Sunt ibi damularum & leporum uiuaria. Nec deſunt aliæ ferę, quas uenari ſolemus. Vrbs admodum munita eſt. nam utrinq; mari cingitur, cū ſit ſpecioſa & pulchra. Ab continente uergit urbs ea in locum arenoſum. Ea uerò regio quæ in Cherſoneſum panditur, cāpeſtris eſt: & hinc facilè urbis mœnia aggredi licet. Machmetes profectus ad urbem iſtam, ante aduentum regis in Turcorum caſtra, huiuſmodi orationē cum Iſmaele habuiſſe fertur: O fili Scenderis, tu quidem ex illuſtri † Tyriorum genere natus es. Præterea nec te fugit, etiam regem ex iſto genere prodijſſe, & contra Mechmetæ hoſtes haud ceſſare bellum gerere. Quid igitur tuon pacem & tranquillitatem amplecteris, & fratri tuo dimidium principatum concedens, alteri dimidio principatui imperare non uis? Sed ſpolias fratrē dimidia principatus parte, & totum gubernas, nec interim abſtinens iniurijs aduerſum te prouocare regem. Nunc igitur, utres tuæ meliore ſint loco, conſulo ut egreſſus ad regem, recipſum & principatum ei tradas. Nec ingratum experiere regē. Proinde ne cunctens huiuſmodi beneficio tibi regem deuincire. Nam ſatis ſcio, aliū accipies ab rege regionē, tua nequaquam minorem, & beatè ſecureq; uiues: nec ulla tibi interueniet triſticia. Nec negocia ti-

Mah. Albanenſes.

Demetrius Aeno præfectus.

Franci Athenarū tyranni interfectio.

Thomas in Italiam.

† Al. auri.

Sinope.

Pordapas.

Machmetis ad Iſmaelem oratio.

† Turcorū.

Salmenica arx ſæpius obſeſſa.

manidarum, filii Amuratis, me quidem misit Chasanes filius meus, qui admodum rebus tuis fauet, nec inuider felicitati tuæ, nec recusat tibi gratificari in omnibus quæcunque imperaueris. Quæ autem nūc sequuntur, ex me metipsa profero, uir diuine. Quid nos, qui eiusdem tecum gentis sumus, idemque populus, bello persequeris? Aut ignoras Paiazitē Lælapa, Amuratis filium, qui cum circa hæc eadem erraret, & plurimùm delinqueret in gentis suæ homines, tandē sensit ultionem? Nam iusticia accedens, eiq; manus iniiciens, effecit ut trucidaretur ab Temire rege. Tibi quidem hactenus, quia mansuetè & clementer tractasti tuæ genris homines, nec cuiquā intoleranda fecisti, Deus maximam & copiosam largitus est felicitatem, auctore Heroe. Præterea præbet amplam & opulentam regionem, urbes & reges, qui omnes tuum imperium agnoscunt, & contremiscunt. Certè haud te clam est, fore, si contumelijs & iniurijs lacessiueris homines qui Heroa colunt, ut nequeas amplius hostes tuos uincere: quamuis quidam natura & animo malè fenati homines, & impudentissimi, censeant iusticiam nullibi terrarum homines punire, uerùm casu quodam siue fortuitò res humanas gubernari. Nec ad quodcunque se contulerit quilibet siue rex, siue tyrannus, fas iustúmque est: sed si iusticia accesserit. Verùm enimuero cernimus Parcas utramque sortem, bonam & malā, distribuere: & in utramque hanc secernunt homines, qui in terram aduenerint. Quibus melior sors in hoc seculo à Parcis fuerit attributa, hi post mortem uincti pœnis subijciuntur. Solet autem aliàs numen sedulò id procurare, ut quod quis intercedente iureiurādo pactus fuerit, præstet. Sin preuaricatur, præuaricantem illico comminuit. Tu quidem maximam consequutus es felicitatem, adeó ut nullus omnium qui in orbe sunt, regum tibi sit conferendus. Caussa uerò in promptu est. Nam paruisti Heroi, & solennia quæ semel uisa sunt, non es transgressus: & in posterum imperabis, si sic perrexeris agere. Pactis autē omnibus quæ quis fecerit, siue cum Herore, siue cū Deo, donec moriaris, standum est. Verùm non honestè nobiscum agis, qui sumus de tua natione, & serui Herois. Nam etiam Parca tecum pacta est. Saris scio, hęc nos non despiciet, nec nos contumelijs & iniurijs abs te affectos aberrare uagos sinet. Hæc loquuta est. Rex autem in hunc modum respondit: O mulier, nō eo inficias quin iusta sint quæ recommemoraſti omnia: uerum haud te clām est, pactum conuentū amplius quidpiam quàm priuato gratificari regi, & tyranno. Id autem rerum experientia demonstrare consueuit. Nam si quis in eiusdem nationis homines peccare apparet, eius rei testimonijs fides accipienda est, Deinde accedētem oportet ultionem exigere. Hoc à nobis factum est. Siquidem præduximus filio tuo, nos nolle amplius ei nostram præbere regionem. At non acquieuit nostro imperio, nec regione nostra abstinuit: uerùm nostra interturbare accedens nō cessauit. Cęterùm, utut hæc facta sunt, tamē filio tuo bæc nunciamus: quæ si fecerit, ab eius regione exercitum abducemus. Det operam, ne in nostrā regionem incursiones faciat, nec auxilio ueniat regi Trapezuntis, ut simul cum ipso capessat bellum. Hæc ubi enarrauit rex, mulier pacisceba tur, & pacem componebat. Qua conuenta, rex duxit rectà Trapezuntem contra regem Dauidem: qui defuncto rege Ioanne fratre suo, & relicto nepote uno, congregans Cabazitianos, qui imperant Mesochaldrijs circa Trapezuntem regnum inuasit, eo'que potitus est regnās, cum iniuria affecisset fratris filium, tunc demum quatuor annos natum. Classis autem soluens à Synopa, postquam eam subegerant, tendebat Trapezuntem: dextra Cappadociam tenens, & ueniens Trapezuntem, suburbana incendit, & diebus trigintaduobus urbem obsedit. Postea etiam rex cum exercitu accessit. Machumetes autem dux prę cesserat regem, & ante hunc uenerat Trapezuntem. Castris positis ibi in eo loco, qui Scylolimne dicitur, in colloquium ueniens cum Georgio Protobestiario patruele eius, iussit ut sic alloquatur regem Trapezuntis Dauidem: Regij Græcorum generis rex magnus hæc dicit. Cernis, quàm longum iter, & quàm longam regionem emensus sit rex, postquam expeditionem sumpsit contra te ut huc ueniret? Si igitur illicò urbem regis permiseris arbitrio, ne dubites, prębebit aliā: ut Demetrio Græcorum principi, qui Peloponnesum rexerat. Donauit uerò hunc opibus plurimis, insulis'que. Eidem & urbem opibus florentem Aenum tradidit. Is igitur nunc omni metu uacuus, securus uiuit, maxima felicitate fruens. Si autem non obtemperaueris, ucrùm regis uires experiri uolueris, scito urbem tuam breui direptioni obnoxiam fore. Nec enim prius ab oppugnatione desistet, quàm urbem cæperit, & uos omnes ignominiosissimæ morti subiecerit. His dictis ab Mechumete, respondit rex Colchidis, in hunc modum: Verumenimuerò nos, cum hauddum fœderū fidem uiolassemus, fratrem regis mittentes, prompti & parati eramus, quocunque iussisset rex, obedientes ire. Etiam regiæ classis duci loquuti sumus, rogantes ne regionem nostram populationibus affligeret. Paratos enim nos esse, ubi primùm aduenent rex, deditionem facere. Hæc dicens, rogabat ut pax inter se & regem conueniret. Hac tamen conditione, ut rex ipsius filiam uxorem duceret, & regionem redderet, ex qua æqualem redditum huic, qui ex Colchide ueniret,

Eiusdem regionis homines se mutuo perturbare nefas.

In Trapezuntē expeditio.

Deus iusticiā, non casum, omnia gubernare.

Parca.

Legem diuinam custodientes felicitet uiuere.

Mechumetis responsum.

Scylolimne.

Legatio ad Imp. Trapezunt.

Imp. Trapezuntij responsum.

factus est. Rex nec etiam ijs abstinet qui suã religionem sequuntur. nam cum his sempe diu noctuq; conuersat. Cæterùm alienigenis non multum utitur rex. Verùm haud multo pòst puer huius fratri, quem Bladum nominant, Daciæ principatum rex permisit. Opera igitur regis adiutus, accedens Bladus, Draculis filius, principatũ Daciæ occupauit. Vbi primùm in principatum promotus est, hastatos delegit: quos in conuictum adhibens, corporis sui custodes designauit. Deinde uocãs singulos qui in ea regione dignitate excellere uidebantur, quosq; putabat, si dux mutandus esset, proditionis consilia agitaturos: hos inquam omnes cum tota familia letho dedit, & palis affixit, nec liberis, uxoribus, famulisq; eorum parcens. Adeò uir ille maximam omnium quos nouimus, cædẽ & stragem hominum fecit. Nam ut sibi constabiliret Daciæ principatum, fertur occidisse breui tempore circiter uiginti millia uirorum & mulierum, puerorumq;. Cum autem pulchros & egregios quosdam delegisset milites & satellites, eos donabat opib. & diuitijs, necnon reliqua felicitate quã ex cæde illorũ acquisiuisset. Itaque breui tẽpore uir ille innouationẽ et mutationẽ Daciæ rebus induxit maximam. Præterea Pannones non paucos, quorum interesse putabat ut res Daciæ quoquo modo bene haberent, nulli parcens, tributo maximo onerabat. Cum crederet Daciæ principatum iam satis firmum & tutum esse, consilium capiebat, quomodo ab rege desciscerent. Sententia autem Dacorum grauiter Bladum angebat. Timebat enim, si ipse confirmato nunc Daciæ principatu quid contra regem molitus fuisset, ut negocia sibi facesserent Daci, adducentes Pannones socios & auxiliares. Hæc quidem in hunc modum acta sunt. Ea autem hyeme ut nunciatum est regi, Bladum nouarum rerum esse cupidum, & deliberare qua ratione à se deficeret, & conuersum ad Pannones, cum ijs fœdere interposito societatem coiuisse: hæc inquam accipiens, ualde uiro indignatus est. Misit itaque uirum satis spectatum Ianuarum scribam, uirum Græcum, ad Bladum, qui hunc moneret, ut ad Ianuas accederet. Quod si ueniret, fore ut maximam gratiam iniret apud regem. Præterea bona plurima ferens, nunquam beneficijs regẽ superare posset, si rebus regis fauere pergeret. Cum huiusmodi mandatis Catabolinum scribam Ianuarum ad Bladum proficisci iubet. Chamuzæ uerò, quem Hietacophorum nominabant, qui apud Istrum latuit, ut administraret suo imperio regionem nõ modicam, & Bidinæ præesset, præcepit ut clàm, si dolo posset, Bladũ ad se perduceret. Addebat, se ei granificaturum uel maximè, seu dolo seu alio quouis modo istum uirum cæpisset. Chamuzes igitur unà cum scriba consilia tractabat, qua ratione imperata opportunè ad rem conferrent. Visum igitur est hoc esse consultissimum, ut comitanti Blado scribam in sua regione insidias ponerent, eúmque hoc modo per insidias exciperent. Sed conuenit, ut scriba, quando uellet redire ad regẽ, digressus à Blado, significaret. Scriba quemadmodum decretum erat, fecit: & horam, qua abiturus esset ad regem, comitante Blado, indicauit. Quapropter insidias, eò loci quò profecturus erat, Blado struxit Chamuzes. Bladus itaque armatus cum suis prosequens scribam & Ianuarum ducem, in insidias præcipitatus est. Quas ubi cognouit, suos illicò exhortatione firmauit, & ministros capit. Chamuzes autem accedens, pugnauit perquàm fortiter. Tandem Chamuzem in fugam uersum capit: & reliquis fugientibus, euenit ut non multi perirent. Hos igitur omnes, quos uiuos comprehenderat, abduxit, & palis adfixit. cæterùm antequam capitali supplicio subderentur, mutilati sunt, extremis corporis partibus præcisis. Chamuzem altiorẽ quàm reliquos cruci affixit. Hoc autem ideo factum est à Blado, ut suis exemplum proponeret, ne quando similia tentarent, quasi similia passuri. His ita gestis, exercitum conscripsit quàm potuit maximum, & illicò ad Istrum raptim agmen duxit: quem trajiciens, uenit in loca Istro finitima, & in regionem regis: quam uno impetu, cæsis liberis & mulieribus, miserè euastauit. Domos uillasq; incendit, ubicunque potuit ignem injciens. Cum autem cædem fecisset maximam, tandem reuersus est in Daciam. Hæc ut allata sunt ad regem Mechmetem, nempe legatos suos fœdè à Blado Daciæ duce peremptos, & Chamuzem, uirum inter Ianuas primarium, adeò contemptim & ignominiosè perijsse, dolorem & mœrorem regi mouerunt, quemadmodum ueri simile est. Illud autem longè grauissimum ducebat, si despiceret uiros tantos talésque quos amisisset, nec ulionem exigeret, præsertim cum eò iniuriarum & contumeliæ processisset Bladus, ut nec ab legatis uiolandis abstinuerit. Dolebat præterea regi, Bladum Istro transmisso, magna manu suam regionem incendisse: & magna suorum cæde edita, in Daciam redijsse. Verùm quòd tanta crudelitate legatos suos tractasset, reliquis maius & atrocius iudicabat. Itaq; edixit, annuncians optimatib. suis, & alijs, ut quàm pulcherrimè armis instructi, cum exercitibus aduenirent, atque unà secum in militiam proficiscantur. Et quidem hoc pacto expeditionem contra Dacos suscepit rex. Ferũt præterea † Mechmetẽ ducem, antequã cædes legatorum & Chamuzis præfecti, & regionis incendiũ nũciaretur, indicasse regi quæ fecissent Daci uiris regijs. Quibus audits, grauiter indignatus est: etiã uiro qui hæc exposuerat, uerbera inflixit. Nec enim turpe habetur in Ianuis regis, flagris cædere eos quos ex mancipiorum numero, nec

Dracula Bladi crudelitas.

Catabolinus Mechmetis scriba creatus.

Insidiæ Blado à Turcis structæ.

Chamuzes à Blado uisus.

† Mechmetem.

arma hostilia ad uos circumferet. Nec dubito, quin maxima hinc pericula uestram regionem incolentibus immineant. Tempus igitur nunc postulat, ut nobis auxilio sitis, ut exercitum hostilem quam primùm eregione propulsemus. Nec expectandum censeo, do nec regionem nostram cõtuderit, & penitùs euastarit, & gentem nostram sibi subiugarit. Etiam ducis nostri frattem maiorem rex habet: hunc principem Valachiæ constituit. At opera danda est, ne ei singula ex sententia succedant. Nam Bladi fratrem iuniorem, cum arma contra Daciam uibraret, rex maximis studijs coluit, magnisq; honoribus affecit. Opibus & uestitu precioso multo eum uirum donauit, hunc iussit sermones serere cum Dacorum proceribus, ut ipse tandem potiretur rerum summa. Quapropter cum breui in magnam felicitatem sit promotus, ut pareret regi, imperata fecit, & Daciæ proceres tentauit. Nec tamen quicquam adhuc efficere potuit: uerùm repulsus est. Pannones cum hæc audirent ex nuncio, dictis obtemperarunt, & prompti erant omnes, ut Dacias suppetias ferrent, & hosti quàm fortissimè resisterent. Delectu igitur habito, conscripserunt exercitum. His quidem Pannones erant occupati. Rex autem hostili animo cum exercitu procedens, quacunq; proficiscebatur, uicos incendebat, pecora diripiebat, quæcunque casus obtulisset. Equites regij mancipia pauca in castra ducebant: uerùm magis ipsi interibant, si quãdo ab agmine incautius auulsi fuerant. Fetunt, Bladum ipsum in regis castra speculatorem uenisse, & singula præsentem considerasse. Non tamen mihi uerisimile uidetur, Bladum uoluisse tanto se committere periculo, cum plurimis potuerit, qui præstò erant, ut speculatoribus. Sed forsitan id conflictum est, ut uiri audacia insignior ostentaretur. Veruntamen Bladus interdiu accedebat quàm proximè ad hostilia castra: & tentoria militum, regisq;, nec non forum contemplabatur. Bladus habebat equites pauciores quàm decem mille. Sunt tamen qui tradunt, eum non plures quàm septem mille equites ductasse. His confisus, sub primam noctis uigiliam aduenit, & in regia castra impetum dedit. Primò terror ingẽs in castris obortus est. Nam regij milites putabant exercitum magnum & alienigenam peregrinumq; sibi incumbere. Idem credebat & rex. Proinde præsentem intentabant uiris omnia mortem: adeò magnum inopina illa & improuisa oppressio incusserat terrorem. Lampades enim & cornua irruptionem significabant. Verùm regia castra non aliò translata sunt, sed in eo loco quem occuparant primò, immota mansere. Turcis enim consuetudo est, ut nocturno tempore castra nequaquam moueant: uerùm in eo loco, quem castris muniendis cæperunt, persistant, siue furingressus sit in castra, siue aliquid aliud noui ingruerit. Eo tempore Turci in maximum terrorem coniecti, in suis tentorijs quieti manserunt. Regij præcones per uniuersa castra incedentes, clamabant, ne quis loco quem tenuisset, moueretur. Bladum mox, qui irruptionem fecerit in castra, regis matte casurum. Præcones quidem ut territis animum adderent, iusserunt singulos in eo loco manere, in quem collocati fuissent, dicentes: Viri † Mulsumani, durate breue tempus. cernetis enim hostem regis admodum citò in castris obiturum mortem, dantem pœnas scelerum, quæ in tegem perpetrare ausus fuit. Alia plura his similia expromebant, etiam hoc addentes: Quòd si exercitus immobilis steterit, prælium citò desinet: sin loco motus fuerit, omnes peribitis: tex enim uos omnes necabit, pnusquam ille fugere possit. Blado irruenti in regia castra, primò occurrit exercitus Asiaticus, & prælium non admodum longum ibi commissum est. Nam Asiani in fugam coniecti, paulatim in cohortes conglobati, tecedebant, ut seruarentur. Bladus autem habens lampades ardentes & ignes, agmine stipato petgens contra regis copias, primò lanuas regis affectabat. Cæterùm Bladi milites aberrarunt à prætorio regis, & inciderunt in tentoria regiorum ducum, Machumetis uidelicet & Isaaci: & ibi fortiter pugnabant, truncidantes camelos, mulos, & alia iumenta. Quum autem pugnam facerent, in ordines collecti & constipati, nihil sanè memoratu dignum passi sunt. Verùm si qui paulò longius ab ordinibus erant euecti, extemplò Turcorum manibus cadebant. Pedites qui apud Mechumetem erant, quum essent uiri fortes, præliabantur admodum memorabiliter. Tandem omnes quotquot erant de exercitu regio, præter Ianuæ milites, ascenderunt in equos. prælium eò loci diu feruebat. Hinc conuersi Daci, maturabant iter ad regis Ianuarum milites. Quum autem instructos & armatos inuenirent, breui tempore pugnarunt. Deinde omisso prælio, uertuntur in forum castrorum: quod diripientes, & si quem forte ibi inuenerant occidentes, tandem quum aurora appropinquaret & lucesceret, egressi sunt castris, amissis paucis admodum ea nocte. Etiam pauci, ut fertur, de regio exercitu desiderati sunt. Vbi primùm dies illuxit, rex eligens optimos quosq;, qui sub tribunis degebant, & Haliem Michaelis filium ducem istis præponens, iussit ut citato agmine Dacos cedentes insequerentur. Halies assumpto exercitu, profectus est summa celeritate adhibita, contra Bladum: & summis uiribus abeuntis uestigia sequutus, Bladi exercitum assequutus est. Subitò autem in hostilem exercitum irruens, interfecit plurimos: captosque Dacos circiter mille, in regia castra abduxit. Quos interfici

Bladi dilo gentia & audacia.

Turcorum quies nocturna.

Turci edito Sacro.

† Musulmani.

Valachorũ, qui & Moldaui, audacia.

Castra diripta.

Halberg.

Bladus uincitur.

Dracule in morte ambitio.

sedem abijt. Dracules quidam, quemadmodum præceperat rex, unumquemq; uocabat, dicens: Viri Daci, quid putatis deinceps de uobis futurum? nescitis quantas copias rex habet? præterea ignoratis, quòd regiæ copiæ expectantur? quæ ubi primùm acceſſerint, regionem ueſtram populabuntur: & ſi quid reliqui fuerit, auferent. qui fit, ꝙ recuſanis regis amicitiam? Efficiamini amici regis, & finis erit malorum, quantum ad regionem & ad ędificia attinet. Scitis enim, uobis in præſentiarum neque pecus, neque iumentum ullum relictũ eſſe: Hæc omnia grauiſſima paſſi eſtis, auctore fratre meo, cui mortem geſiſtis, uiro impijſsimo, qui Daciam affecit clade maxima. Huiuſcemodi cladẽ nec per uniuerſum terrarum orbem factam eſſe audiuimus. Hęc cum nũciaret Dacis, per eos qui ad mancipia redimenda conuenerant, eos facilè in ſuam ſententiam pertraxit. Reliquis dici iuſsit, ut confidentes, nec quicquam malimetuentes, ad ſe tranſirent. Hi igitur in unum congregati, decreuerunt utilius eſſe & cõſultius, obtemperare Draculi potius, quàm Bladoprincipi. Euntes igitur paulatim ad Draculem iuniorem Bladi fratrem colligebãtur. Quod ubi acceperunt reliqui, & ipſi ad fratrem eius Draculem tranſitionem fecere. Exinde cõtracto exercitu haud contemnendo, & adducto ſimul regio exercitu, ducatum & regionem in ditionẽ regis redigebat. Bladus cognito Dacos ad fratrem confugiſſe, eũ ſciret omnia fruſtra tentari, quòd tantam antea ſuorum feciſſet cædem, in Pannonam abijt.

Bladi fuga in Vngariã.

LIBER DECIMVS.

EXPEDITIO regis in Dacos hunc finem habuit. Bladus, fratre Dracule accedente, & Daciam ſubigente, ad Pannones ſe recepit. Pannones, quorum propinquos & conſanguineos in Dacia crudeliter peremerat, capitis eum coram ſuo rege Mathia Choniatis filio anquiſiuerunt. Cum ſententiam contra ipſum protuliſſent grauiſsimã, ut qui præter ius & fas homines occidiſſet, Belgradum ductus, ibi in carcerem impactus eſt. Rex eadem adhuc æſtate, cùm autumnus aduenisſet, nuncium miſit in Lesbum, qui imperabat ut pararent claſſem, & conuenirent in loca maritima. Ipſe quidem ducens Ianuæ milites, cum pauca Europæorum militum manu expeditionem ſuſcipiebat, tranſiens in Aſiam. Rex terra, claſsis uerò mari proficiscebantur. Expeditionis regiæ contra Lesbum hanc cauſam aſsignant. Lesbi princeps beneficio regis tenebat iſtam regionem tributariam, numerans quotannis circiter bis mille ſtateres aureos, iam inde ex eo tempore quo Paitogles Callipolis præfectus, imperante Amurate iuniore, claſſe aduenies, in Lesbum incurſionem hoſtilem fecerat, abductis inde mancipijs plurimis: nec non capta Callona, Lesbi urbe opulentiſsima, quam deuaſtans domum reuerſus eſt. Etiam antea reges inſulam hanc tributariam habuere, nec non Chium, tempore Amuratis quem genuit Orchanes. Sub eo rege inter cæteros & Ionuzes electus ab Ianuarum militibus, profectus eſt in Lesbum: & obſidione circumuenies Molibum, nihil efficere potuit ſanè eorum quorum gratia aduenerat. Cauſſa autem quare rex Lesbo arma inferebat, talis erat. Rex Lesbio crimini dabat, quòd Tarraconnẽſes piratas portu excepiſſet, & mancipia plurima ab ijs emiſſet, quæ uenerant ab regione regis, ex quibus non parum lucri Lesbius princeps acceperat. Nam Tarraconenſes ab Lesbo procurſantes ad maritima latrocinia, nec nõ hi qui degebant in inſulis Cycladibus idem uiuendi inſtitutum occipientes, regis regionem diripiebant. Deinde reuertentes onuſti mancipiorum præda in Lesbum, ea inter ſeſe partiebantur, aſsignantes Lesbio duci partem magnam, & neutiquam cõtemnendam. Hæc cum nunciarẽtur regi, motus eſt ad bellum inferendum Lesbio principi. At Lesbi princeps Dominicus, quẽ Græci Cyriacum uocant, frater iunior exiſtens, ſeniorem qui à patre Lesbi principatum acceperat, eumq; tempore longo adminiſtrarat, inſidijs circũuentum cæpit: & Baptiſtæ uiro Ianuẽſi, quo uſus fuerat auxiliatore in inſidijs, tradidit. Nec ſanè longo interiecto tempore fratrem obtruncat, atque ſolus principatu potitur, pendens regi tributũ quotannis circiter duo millia ſtaterum aureorũ. Genus principũ illorum, Lesbum q regebant, & Cateluſij nuncupabantur, apparet ab Ianuenſibus deduci. Nam uenientes auxilio Græcorum regi, qui Byzantium tenebat, & eam inſulam imperiõ temperabat, ſtrenuè eum adiutarunt, atque magna effecerunt. Rex igitur Byzantius, ut uirorum illorum uirtutem aliquo modo ueneraretur, ijs conceſsit inſulæ huius principatum. Qui tenentes eam inſulam, tandem inde progreſsi ſunt, ut occuparent Aenum urbem Thraciæ, iuxta flumen Hebrum. Nam ciues eius urbis aduerſabantur † Harmoſtæ: & ut ſibi uires pararent, uocabant ab Lesbo Cateluſiorum genus. Cateluſij urbem eam occuparunt, & fortiter retinuere, cum plerunque inteſtinis ſeditionibus & odijs exagitarẽtur Græcorum reges. Videtur autem iſta inſula iam olim ſub Cateluſijs Ianuenſibus extinſſe, & paruiſſe † Phocíæ in Aſia adminiſtratori, cui nomen fuit * Catanes. Verùm ex inſidijs inſulam hanc occupauit Catanes.

Bladus Belgradi captus.

Lesbum expeditio.

Expeditio in Lesbum.

Hiſpani piratæ.

Lesbo donatur Franciſcus Catelusius 1355. forteq; dux eſt Caloioãnẽ imp. Dominicus Lesbi princeps.

Lesbi Catelusij tyranni.

† præfecto.

* Foglia uecchia nunc.

Lesbi ducis ad Turc. oratio.

Nosti, ô rex, ex quo insulam istam regere occœpi, me iurisiurandi religionem temerasse nunquam. Quòd autem mãcipia ex regione tua ui prędonum abstracta nõ receptauerim, scin' poterit ab ijs qui Asiæ loca incolunt. Nam mancipia, quamprimùm capiebantur è tua regione, continuò à me dominis suis reddebãtur. Pręterea maximum mihi fuit studiũ, ut sicubi uestra mancipia quis esset nactus, ea statim dominis suis restituerentur. Quòd piratas susceperim, ea gratia factum est, ne prædas ex mea regione agerent, eámque uastando corrumperent. Neculli horum unquam uel occasionem præbui, uel consilium dedi, ut adnauigantes quicquam damni regioni tuæ importarent. Nimc autem ad te uenio, urbem atque adeò uniuersam insulam tibi trades. Supplex uerò te oro, ut quemadmodum hactenus rebus tuis plurimum beneuolentiæ præstiti, ita nobis gratias referat rex. Hęc quidem fatus est, & lachrymę cadebant obortæ, dicenti, insciția oppidanorum factũ esse, quòd non statim ab initio, cum bona ab rege nunciarentur, uenerit. Rex exprobtans ei suam insciția & imprudentiam, postremò consolationem adhibuit, iubens eum esse bono animo, nihil eũ mali propter id quòd primò non paruerit edicto regis, passurum.

Lesbos Mechmeti dedita.

His ultrò citroq; dictis, urbẽ rex in ditionem accepit: principemq; etiam in reliquas insulę urbes ite iuber, ut earum arces se dederent. Qui impigrè iussa regis capessens, unà cum regijs prætectis urbes adijt, easq; regi tradidit. Rex continuò, ne qua innouatio exoriretur, urbes in ditionem acceptas præsidijs firmat. Mitylenarum ciues in tres distribuit partes. Vulgi inutilem partem ibi reliquit: alteram peregrinis concessit: tertiam, quæ genere & opibus principatum facilè obtinebat, Byzantium deportauit. Piratas trecentos in unum locum extra urbem contractos occidit. Et quo crudelius perirent, corpora eorum media dissecuit. Nam placuit regi Turcorum hoc mortis genere in hostes uti, ut mato te crudelitate interirent, dissectis corporibus medijs, gladio diaphragmati adacto. Nam qui in hunc modum cęditur, diu mortis dolores amarissimos experitur. Huic autem urbi, ne quam defectionem molirentur incolę, ducẽtos de peregrinorum corpore, & trecẽtos Azapides imposuit. His ducem constituit Samblatis filium, uirum illustrem, cuius pater in regis Ianuis iudicis officio functus est, & litigantes summa diligentia & attentione audiuit, & sententiam summa æquitate adhibita dixit, adeò ut facilè primas inter omnes Ianuarum iudices ferret. Ius enim iustissimè dixit: & facilis clemensq; omnino fuit in inueniendo pœnas, quibus damnati subdendi essent. Lesbi ducem eam urbem relinquere, & omnia sua Byzantium transferre iubet. Ipse uerò reuersus est domum, eligens sibi optimatum Lesbi pueros, filios & filias circiter octingentas. Triremes quoque abduxit, delectis tamen nauigijs minoribus in insula. Soror rem ducis, quam etiam antea tex cæperat in Colchidis regione, uxorem Alexandri Comneni, qui rex erat Trapezuntis, induxit in gynæceum: siquidem forma antecedere credebat eo tempore omnes, quot quot ob formæ elegantiam commendabantur. Maritus eius ptæmortuus erat Trapezunte: ipsaq; uidua erat, relicto filiolo unico. Rex capta Trapezunte, puerum hunc abduxit: & præ cæteris post puerum Byzantium, Amuratis fratrem, in Ianuis benignissimè tractauit. Filiam Trapezuntij regis Annam nomine, & Christianam custoditam pro arbitrio uictoris connubio iunxit Zogano, inferioris Macedoniæ prætecto. Ex quo autem eum Peloponnesi imperio expulit, eam Albanis filio, cui Iyon nomen erat, tradidit: quamuis eam deinceps acceperit uinceus, coegeritq; suam religionem assumere. Haud multum intercessit temporis, & Lesbio duci nescio quod crimen impegit, captũq; in uincula dedit. Ego quidem audiui, eum in carcerem esse raptum, quòd displiceret regi, & iam olim ipsi fuerit inuisus propter multa & intoleranda mala, quibus tegiam familiam affecisset. Verùm, ut alij perhibent, hanc, quòd in carcerem coniectus sit, accipio esse causam. Ferunt, puerum quendam fugientem Ianuas regis, uenisse ad hunc Lesbi ducem. Quem ubi Christianæ religionis fide imbuit, non dubitauit turpissimo amore polluere. Occupata autem Lesbo, cum princeps Byzantium abijsset, pueri oblitus est. Eum inter munera quædam missum ad regem, regij pueri agnouerunt, rem' que regi significarunt. Rex puerum quidem retinuit: ducem cæpit, & in carcerem duxit, unà cum consobrino eius Lucio, Aeni principe: qui cum fuisset puer, Lesbi principem in necando fratre & parando principatu strenuè adiutarat. Nec multo post Lesbum captam, in hanc miseram prouoluti sunt necessitatem. Cum in summo uitæ essent ambo discrimine, dubrj quò se uerterẽt, pronunciarunt se Turcorum religionem assumpturos. Rex quidem donans eos uestitu, & tiara, eos quoque circuncidit, & impunitos é carcere dimisit. Nec tamen diu hoc gaudio illibato usi sunt. Nam breui tẽpore post, eos iterum in carcerem condi iussit: & diligenti custodia tamdiu asseruauit, donec inde abductos capitali supplicio afficeret. Isto anno rex bis in militiam profectus est: semel contra Dacos, iterum contra Lesbum, & utraque bella confecit eodem anno: hyemsq; aduenerat, antequam domum redire posset. Ea igitur hyeme uersatus Byzantij, classem adornabat. Extruebat templa, ædificabat regalia palatia, urbemq; eam sibi accõmodam ad naualia prælia reddere in animo constituerat,

Turcica crudelitas.

Samblates quam iustè & æqui obseruans.

Lesbi dux mira occasione pueri capitur.

Catabasis Byzantina.

Vide ut nihil fatis fidũ apud Turcos.

Mechmetis opera in pace.

Europa & Asia Adrianopolim forent collecti, primo uere in Illyricos mouit, in animo agitans & in Sandalis regionē irruere. Hic rex fuerat filius illegitimus eius regis qui prius imperio temperauerat Illyricos: Et cum discordię atroces inter ipsum & fratres eius qui ad ducatum aspirabant exarsissent, miserunt legatos ad regem, eiusq; arbitrio rem totam transigendam permiserunt, qui hūc regionis regem declarauit. Isaaco Scopiorū prefecto, qui finitimus erat Illyricis, istum adiutare iubet in acquirendo principatu. hic exercitum præbens contra fratres, eorum regionem euastabat, plurimis inde abstractis mancipijs. Illo igitur rege pronūciato, bellum gerebat cum fratrib. & cū Illyriorū rege. Turci qui finimā circà tenebant regionē, plurima nanciscebantur mancipia. Cum aūt prædas agerent mancipiorum ex omnibus quas scimus urbibus, ea continuò in Europam & Asiam transmittebant. Et ex quo rex coloniā in Scopiorum urbē deduxit, & Iosue Isaaci filius regis nomine eā administrauit, plurima ab Illyrico mancipia sunt abducta, & in Europam Asiamq; translata, quorū numerus maior erat, quàm quis sperare potuisset ab ea regione. Audio eam regionem, si quis longitudinem consideret, ab Tryballorū regione & Dorobiza fluuio se extendere usq; ad Sandalis regionem, & ad Ionium sinum stadijs octingentis. Latitudo uerò regionis, qua excurrit ad Pannones & Tryballos, complectitur duo millia stadiorum. A Tryballis incipit regio Isaaci. hanc excipit deinde Pauli regio, cuius urbes se porrigunt usq; in hanc regis Illyriorum regionē. Hi quidem iam antè bellum gesserant cum rege, nunc quidē Tryballis, nunc uerò Pannonibus adhærescentes: & cū adducerent Turcos, regionem Illyrico affusam populabantur, bellumq; in Tryballos auertebant. Cæterùm Tryballorū princeps bellum contra hos suscipiens, urbes eorum obsidebat: & fœdera cum ijs pangens, tandem se pacatum exhibebat. Etiam Sandales hos anteà bello appetierat, & accito regis exercitu ipsorum agros euastabat. Cum autem hi soli perpetuis inter se dissiderent odijs, & regis peregrinos accerserent, ppriæ regioni plurimum calamitatis inuexerunt. Nam mancipia plurima belli iure subinde à militibus capiebantur, & deportabantur. Præterea & ea regio uel maximam experiebatur uastationem. Eadem tempestate Isaacus & Paulus societatem faciētes, auxilium pollicebantur Illyriorum regi. Nam constituerant & ipsi bellum indicere regi, si Pannones aliquid noui contra Turcos molirentur. Rex in militiam profectus, traiecit Dorobizam fluuium, qui Tryballos & Illyrios dirimit. Progressus deinde, uenit ad Illyrissum fluuium nauigabilem, quem superauit pedestri exercitu transuecto nauibus quas ibidem fabricari iusserat. Equos autem in flumine reliquit, donec copias transportaret. Tum temporis in armis habuisse creditur rex quindecim myriades equitum, præter peregrinos & Azapides pedestre robur, qui cum in id bellum sequebantur. Aderat & alia hominū multitudo inutilis ad arma: quæ propterea comitabantur regia castra, ut si quid opus esset, militibus inseruiret. Reliquis interim exercitus equitibus constat. Nec tamen gens est, ut superà edocuimus, quæ plura iumenta in expeditiones ducat. Transito Illyrisso, impetum in regionem hostilem dedit: & aggressus Dorobizam urbem, eam omni machinarū genere oppugnabat. Vrbs hæc est sita in excelso monte. Quapropter natura loci muninsima perhibetur. At rex expediens bombardas & mortaria, non cessabat terrorem injcere oppidanis: & tandem urbe potitus est. Partem hominum, quos ibidem indeptus erat, in ea urbe reliquit: parte donauit Turcorum optimates: tertiam partem Byzantium transtulit. Mechumetem iussit deligere Europæ exercitus robur, atq; festinare citato agmine in eū locum in quo acceperat regem Illyriorū morari, antequam regiam sibi subjceret, qui impigrè iussa capessens, summa celeritate adhibita, flumen transgressus est. Veniens Gaitā, accepit regem proficisci traiecto flumine in Clitiam urbem. Is igitur nihil remittens de cursu, transiuit fluuium quà cum in tres alueos diuisum cognouit. hoc superato, † Clitiam uenit, die secundo. Rex sublatis signis laitiam contendit, regni sedem Illyrici. Quò ubi peruenit, urbs illicò conditionibus seu pactionibus in ditionem regis uenit. Nam ubi fama increbuit, Dobobicam esse captam à rege, quæ urbium totius regni longè erat munitissima, reliquæ urbes illicò territæ in diuersum abripiebantur, & quilibet pro se sedulò contendebat ut prior deditionem faceret, sperans se in hunc modum non paruam gratiam apud regem initurum. Laitiæ ciues, cum appropinquasset rex, connuò primores ciuitatis obuiam miserunt, dedentes sese & sua regi. Orabāt autem regem, ut ipsis permitteret patrio & solito more rempublicā administrare. Rex preces eorum non auersatus est. Verùm continuò, quod petiuerant, prestitit. Deinde etiā arcem in deditionem accepit, quam præsidio imposito suorum firmauit. Elegit sibi optimatum filios: dehinc quosdam delegit, quos donauit ijs qui secum erant. Vbi primùm ea urbs in domitium cōcessit regis, negocium datum est Machumeti Ianuarum duci, ut accepto Europæo exercitu, summa celeritate pergeret aduersus Illyriorum regem. Nam audierat eum morari in ea urbe quæ distabat ab Iania innere maximè quinq; dierū, expectantem quo nam res Illyriorum essent euasurę. Eius autem urbis quæ regem Illyriorum tenebat, nomen erat † Clinia. Etiam fratris eius filium agētem annum decimumtertium,

Sandalis regio tacta Regi Cyssum.
Dorobiza fl.
Sandalis regio.
Dorobiza capta.
† Clyssam.
Laitiæ Turco dedita.
Illyrissus fl.
† Clitiæ & Clyssa.

peregrina muliere ad libitum. Hæc quidem ad eum modum contigisse memorantur. Filius inimicitias gerēs cum patre, & belli dux à Rhagusijs pronunciatus, bello adortus est patrem, prælioq; inito patrem fugam arripere compulit, plurimis de exercitu in fuga cæsis; certè in patrē impia & nefaria ausus. Mittebat is frequenter legatos ad regem, consulens ut iunctis copijs Illyriorum regem debellarent. Tandem monendo & consulendo tantum profecit, ut Turcorum exercitus adueniret, & regionem regis grauiter populando corrumperet. Sub idem tempus cum fama uolaret, regis copias accedere contra Illyriorum regem, nec ipse se parare intermisit, ut regium exercitum, si in suam regionem populabundus ingrederetur, si quid posset armis, à populationibus prohiberet, eumque propulsaret. Nunc eò redire libet, unde in hunc sermonem digressus sum. Postquam regem Illyriorum Machumetes Michaelis filius in ditionem accepit, cum eò circumiens etiam cæteras urbes regi Turcorum subijciebar. Et quidem circa hæc uersabatur Machumetes. Omarem autem Turachanis filium iubebat cum exercitu pergere contra cæteras Illyriorum urbes, cæterùm ipse in regia contendebat castra. Rex Turcorum discruciabatur animi, propter iuramentum Illyriorum regi præstitum ab Machumete. Grauiter quoque Machumeti indignabatur, ut qui parum opportunè huic regi salutis spem, interposita iurisiurandi religione obtulisset, Regem qui dem Illyrium uinculis illigatum circumduxit, peragrans Sandalis regionem. Nam Illyrios partim quidem ipse, partim uerò Machumetis & Omaris marte perdomuit. Omares summo studio annitebatur, ut eam regionem quæ nondum subiecta erat, cogeret regis suscipere imperium. Hic, cum fortitudine facilè superaret omnes, quotquot in Ianuis fortitudinis prærogatiua gauderent, præclara militaris uirtutis edebat opera, cum cæterà quoque satis spectatus regi existeret. Hæc hactenus ab rege Illyricas urbes subiugante, gesta sunt. quibus peractis, legatos ire iubet Rhagusium urbem, quæsitum regis uxorem. Hæc regem anteuertens, excesserat urbem, & in Italiam abierat. Nam cum fama captæ regionis ad ipsam allata esset, omni mora posita, relinquebat urbem, & in Italiam properabat. Legati cum eam haud reperiissent in ista urbe, abierunt re infecta. Rex omnibus in unum contractis copijs, inuasit Sandalis regionem, quam miserè euastauit. Nam equites per uniuersam regionem grassantes, eam grauiter afflixere. Inde nec oppidis abstinuit: quæ accedens, obsidere haud omisit. Sandalis milites, qui in montium iugis se tenebant, montibus digressi, insidiabantur cubiculo siue tentorio regis. Et cum quædam inde diripuissent, illicò retrò in montes, unde uenerant, se receperunt. Régio hæc non secus ac Illyriorum deserta & uasta est. Rex castra mouens ad Sandalis urbem, eam diebus aliquot obsidebat. Quum uerò urbis oppugnatio non succederet ex animi sententia, abijt, ducens exercitum per † Stanus, Craici, & Pauli, qui principes erant, regiones. Ad hos præcones dimisit, qui iuberent, ut suam singuli regionem regi traderent. quod si facerent, fore ut singuli aliam regionem in Europa ab rege acciperent. Principes illi persuasi præconum uerbis, se metipsos & regionem regi manciparunt. Cogitabant enim impossibile fore, ut in posterum regionem suam defendere & tutari possent, cum undique cingerentur regis regione, quasi in medio habitantes. Verùm profecti in Ianuas regis, hac conditione adducti, deditionem faciunt, ut alia regione pro sua ab rege donarentur. Nec multo pòst hos compedibus compeditos abduxit domum, simul etiam exercitum dimisit. Regem Illyricorum manè cum in castris quiesceret, & abitum moliretur, accersiuit in conspectum suum. Qui cum intelligeret, se parum fauore regis uocari, tenens manu literas, quibus continebatur iusiurandum ab Machumete datum, prodibat in conspectum regis. Vt in conspectum regis uenit, rege imperante caput eius præcisum est.

* Tradunt regem propinasse interficiendum Illyriorum regem, Persæ præceptori suo. Sunt qui referunt, coquum regium istum uirum, nescio quod crimen in eum intendentem, confecisse. Nam is, cum plurimùm dissideret à sententia Mechumetis filij Michaelis, regis iussu Illyriorum regem leto dedit. In hunc modum memoræ proditum est, occidisse Illyriorum regem, occupato regno eius ab rege Turcorum. Veneti & Pannones cognito regionem Illyricum in dinionem uenisse regis, regemque Illyrium captum ab Turco occubuisse, præterea reliquos regionis principes miserandam in uinculis agere uitā, hæc neutiquam diutius ferenda esse censuerūt: ac formidine magna tentabantur, quum animis reputarent, breui fore ut idem exitium parum feliciter experirentur. Veneti grauiter ferebant, præfectos regios contra ipsos insurgere, & subditis eorum molestos & intolerandos esse. Interim tamen fœderum sanctitatem bona fide coluerunt, suspensi expectatione euentus rerum. Iosue Albanus filius regis præfectus, Argos in Peloponneso per proditionem sacerdotis, qui ea in urbe morabatur, nactus est, & ex aperto iam bellum gerebat. Omares Turachanis filius, incursionem in Naupactum fecit, nec etiam ab regione in Peloponneso Venetorum circa Methonam, regij ius belli abstinuerunt. His accensi Veneti, haud amplius cunctandum

Filius patrē fugat.

Bosina à Turcis subacta 1463.

Omaris uirtus.

Illyricorum principum deditio.

† Constantini, Caraguisij, qui Repositum, filiorū Ibanis Castriota, & Pauli Diuchani.

Fides Turcica. Glycydium ὑπόσχεσις, Recht mann schwerdt.

* Alij excoriatum ferunt. 1463.

Venetorum & Vngarorum contra Turc. consultationes.

Sacerdos proditor.

ſtos arietes Conſtantinopoli admouebat. Nam merces noſtræ plurimùm ab Græcis iuuabantur & augebantur. Deinde contempſimus & auerſan ſumus preces ducũ Peloponneſiacorum, qui impenſiſſimis precibus auxilium noſtrum implorabant. Etiam per noſtram ſocordiam uidimus & Peloponneſum ab iſto rege deuictam. Nuper admodum, cũ Illyriorum rex noſtrum auxilium ſupplex oraret, & lati auxilij non mediocrem gratiam ſe relaturum promitteret, eum ab Turcis crudeliter necari paſſi ſumus. His figillatim in hunc modum à nobis proditis, nõ poſſumus infamiam apud reliquas per Europam gentes effugere, quin dicant, nos mercaturæ & turpis lucri auidos neglexiſſe gentes eorundem nobiſcũ morum, eiuſdemq; religionis: & quaſi ſpectaſſe, ut caderent Turcorũ marte. Proinde, ut ad pauca redeam, ſi adiuncti Pannonijs arma arripuerimus, noſtris nobis frui licebit. Quod ſi cunctati & quietẽ ſequuti fuerimus, breui uidebimus eum imparatos oppreſſurum, & extorturum nobis regionẽ noſtrã, quà ei finitima eſt. Conſulo igitur, ut legatos cũ magna pecuniæ ui ire iubeamus ad Pannones. Præterea, ut præter naues quæ nobis præſtò ſunt, etiam alias quotquot poſſumus, impleamus militibus. Nec etiam prætereundus eſt Pontif. maximus, qui quoquo modo fieri poteſt, in belli ſocietatem adlibẽdus, & totius belli dux declarandus eſt. Ad hæc, opera danda eſt, ut Peloponneſus ad defectionem ſolicitetur. Et id quidem in promptu eſt. ſi enim alterum de ducum numero, qui deſciuit ab rege, tenuem agentem uitam Peloponneſiaci ſequuti ſunt, cum quidam deſererent urbes, alij uerò in ſummam uenirent pericula, quid futurum creditis, ſi uiderint tantas copias terra marique aduerſus barbarum aduentare? Cenſeo inſuper equites & armatos Italicos bis mille mittendos in Peloponneſum. Cretenſibus quoque uenia & criminum abolitio danda eſt. Hæc ubi nos agere uiderint, continuò ad nos tranſitionem facient, & Peloponneſum ſubijcient, unde licebit negocia regi faceſſere. Nam ab Peloponneſo commodius in eius regionem dabitur aceeſſus. Si igitur ſocietatem coiuerimus cũ Pannonibus, Pannones ab Iſtro, nos ab Peloponneſo Barbari regionem populabimur. Nec preſsis, quod aiunt, ſedentes manibus, negligemus regionẽ noſtram uaſtari, & ſubditos noſtros Turcorum mancipia fieri. Verùm his tandem auctores erimus, ut aliquando aliud conſilium captent, & armis barbaro fortiter reſiſtere inſtituant. Victor huiuſcemodi oratione habita, plurimos in ſuam ſententiam traxit. Calculi autem cum propemodum utrinque eſſent æquales numero, uicere tamen, quia aliquanto plures erant, qui bellum nunciabant. Secundum hæc decretum factum eſt, ut legati aburent ad Pontificem magnum, & alij porrò ad Pannones ablegarentur cum magna pecuniæ ui. Legati uenientes ad Pontificem maximum, dixerũt quæ Venetos dicere æquum erat, uidelicet tempus nunc inſtare, & monere, ut unà cum ipſis bellum aduerſus barbaros capeſſeret, quemadmodum Mantuæ conuenerat. Pontifex reſpondens, inquit: Neceſſe eſt ut prius impiũ & conſceleratum minorémque barbarum è medio tollam. Deinde dijs benemonentibus proficiſcar contra magnum barbarum. At intelligebat Arimini ducem, cum quo bellum ea tempeſtate gerebat. Verùm cauſſam eius belli nunc omiſiſſe ſatius eſt. Legati, qui ad Pannonum animos conciliandos, ut prompti ſequerentur in Turcicam expeditionem, miſſi erant, prodeuntes in conſpectum regis Mathiæ, in frequenti ſenatu huiuſcemodi orationem exorſi ſunt: Viri Pannones, utique cernitis Turcorum regis potentiam quò euaſerit. Eos qui in orbe Chriſtiano eiuſdem nobiſcum & fidei & gentis ſunt, ſuum imperium ſuſcipere eo egit. Ex regionibus noſtris prædas agens, Aſiam & Europam mancipijs noſtris repleuit. Iſtrum præterea frequenter tranſgrediens, regionem populatur, agroſq; urit. Itaque ſi nos audientis, barbarus non amplius traijciet Iſtrum, ut ueſtram regionem impugnet. Nam manifeſtum eſſe reor omnibus, ſi modò uires intellectus ſeu mentis intenderint, fore, ſi uos Iſtrum tranſmiſeritis, & in eius regionem hoſtili animo fueritis ingreſſi, ut maximum tumultum in eius regione concitetis, reſque eius planiſſime conturbetis. Turcus, ut liquidò conſtat, Græcos debellauit, & eorum regionem ſuo dominio adiecit. Tryballorum regionem, & uniuerſam Peloponneſum ſui iuris fecit. Trapezuntium regem domuit, eiuſque regione potitus eſt. Daciæ ducem dedit. Illyricorum regionem miſerè euaſtauit: eorúmque regem, uirum æquum & modeſtum cæpit, & occidit. Eum igitur, qui breui admodum tempore tot principatus & potentatus demolitus eſt, quid porrò facturum creditis? Haud quieti & ignauiæ ſe corrumpendum tradet, uerùm finitimos armis appetet, eorúmque regiones ſuæ adiunget. Nec moras nectendo ſedebit: uerùm illicò in finitimos arma uibrabit. Nunc igitur nec uobis bellum parcet. nam conabitur, uniuerſis ſuis copijs fretus, in regionem ueſtram impetum facere, & ex ea hominum aliarumq; rerum prædas agere, principes ueſtros turpiſſimæ neci tradere haud cunctabitur. Nam animus eius ſemper eſt implacabilis erga noſtros, & erga omnes eos qui Chriſtianæ religioni acquieſcunt. Præterea parum pacatum animum gerit erga eum qui ſe beneuolum & benignũ offert. Haud enim uos præterit, quid fecerit Vladislao principi ueſtro.

Verùm

Vagari contra Turcos inſligandi.

Papa ad belli Turcici nocendi.

Proverb. preſſis manibus ſedere.

Papa præſentem odiũ publico cõmodo anteponit & Turcam minuere appellat Sigiſmundum Malateſtam

Oratorij Venetiani Pannonicorum oratio.

concluſere. Hinc ex inſidijs exurgentes, Venetos continuò in fugam coniecere, cęſis duobus, totidemq; captis. Hieronymus fuga euaſit impendens diſcrimen. Ingreſſus autē nauem, quæ fortè eò appulerat, dicebat ſe abduce Veneto aduenſſe, ut ꝓficiſceretur in Aeginam. Vt in Aeginam uenit, nauram nauē ſoluere, & curſum in Euboiam dirigere iubat. Dehinc egreſſus eſt in Atticam, & unde ad tegem iter flexit. Is haud multo poſt reuertſus ad Venetos, graues pœnas ſpreti & contempti imperij dedit. Græci, qui erant in Peloponneſo, & Albani, necnon Rhaſieus, & Petrus Claudus, haud ceſſabant cōſulere Venetis, ut Iſthmū muro includerent. Hoc enim facto, aiebant Pelopōneſiacos illicò defecturos ab rege, & ad Venetos tranſitionē facturos. Nam plurimum momēti ad defectionē, rem eam habere. Viſum eſt igitur, ut cum uni uerſis copijs opus aggrederetur, Iſthmumq; obſtruerent, anuel ſito modo ad defectionē inclinaturi eſſent Pelopōneſiacorum animi. Aduenientes ad opus p̄dictū, lapides et ſaxa congerebant, opusq; incredibilem in morē breui creſcebat. Et tentantes animos Pelopōneſiacorum, periculum faciebant, ſi & Corinthum ad defectionē accēdere poſſent. Quod ſi cōtingeret, teliquas Peloponneſi urbes ſtatim tranſitionem facturas. Iſthmi muro exædificato, arreptis armis pergebant contra Corinthum. Præeuntibus quibuſdā Corinthijs, oſtendentibus ubi nam urbem aggredi deberent, bombardas ponebant ex aduerſo arcis, urbiſq; oppugnationem aggrediebātur, certantes magna cum gloria. Verùm hyems frigoribus intoleranda, eos ab obſidenda urbe abduxit. Quapropter diſcedētes, nihil tanto apparatu dignum effecere. Itaq; Veneti hyemis iniquitate preſſi, animo iniquo moram in Iſthmo ferebant. Nec Corinthus tranſitionem fecit, nec Achaia deſciuit, quamuis ad eos miſſus foret uir Græcus nomine Raches: qui ab Turcis egredientibus & reſiſtentibus interfectus eſt. Nec reliquę urbes, præter eos qui Spartam incolebant, deditionem faciebant. nam Spartanis impoſitum erat ab iuuene Græco nomine Gritza. Venetis iam omnis morā in Iſthmo intolerāda erat, cum uiderent ſe nequiequā laborare, ut Peloponneſus ſubijceretur. Nunciabatur interea Machumetes regius præfectus magnis copijs inſtructus, in Iſthmum contendere, ſpirans cædes Venetorū. Etiam fama ferebatur, regem cum exercitu Machumetem, ut ei ſubſidio uenire poſſet, ſi res poſtularet, ſubſequi. Decreuerunt itaq; magno conſenſu Iſthmum deſerere, ut cuius paruus in preſentiarum eſſet uſus. Digreſſi Iſthmo, cōtendebant in urbes, quas præſidijs munimentisq; alijs firmabāt, ut regis & Machumetis uim, ſi accederēt, ꝓpulſare poſſent. Rex ubi cognouit Venetos muro circūueniſſe Iſthmū, & impleſſe triremes quā draginta, & naues altas duodecim, præterea armatos Italos adduxiſſe, & ab Creta aliū exercitū, quib. omnib. freti, id unicū ſpectarēt ut Peloponneſum ſubigerēt: haud ampliùs cunctandū ratus, Machumetem iuſſit accipere Europæ exercitū, præter eum qui Pannonib. oppoſitus erat, & rectà proficiſci in Peloponneſum. Præterea imperat, ſi quid poſſet efficere in bello contra Venetos, eniteretur deſtruere Iſthmū, & deinde irruptionē in Peloponneſum facere. Quod ſi hæc parum proce derent, ſe ſuccenturiatū fore: & ſi quid renunciaret, eōtinuò in ijſdem ueſtigijs ſubſequuturum. Machumetes Ianuarū dux cum Europę exercitu profectus eſt in Theſſaliam uſq; ad †Peineū, & caſtra prope Lariſſam urbem poſuit. Eo in bello conſiliario utebatur Omare Theſſalię prefecto, qui Machumeti conſulebat ut ſubſiſteret, nec ulterius moueret: ſed regi ſignificaret, belli molem maiorē impendere, cui regius dux ſufficere uel par eſſe poſſit. Nam cum paulo antè ꝙ proximè ad Iſthmū ſpeculatot accеſſiſſet, bombardas cōſpicatus eſt plures quàm bis mille, præterea bombardarios quadringentos: necnon ſagittarios & ſcutigeros uidit, qui haud facile cuiquam concelluri ſint caſtra in Iſthmo locare. Hæc cum accepiſſet regis dux, uiſum eſt regi indicare, ut Peloponneſum opprimeret: ſe uerò profectionem ulterius facturos Lebadiā uſq;. Nuncius igitur ad regem uenit, qui nunciabat apparatum belli eſſe magnum & memorabilem. Literæ etiam ab Peloponneſo allatæ ſunt, quib. incitabatur, ut cum copijs accedere maturaret: Venetos enim eius aduentum nequaq; expectaturos. Literas has ad eū pertulit uir qui dā Albanus, qui ab Corintho noctu ſoluēs, ſcapha traiecit mare, obſeruans maris trāquillitatē, & uentos ſecundos, & in Bœotiā appulit. Hinc egreſſus naui uenit ad Machumetem in Theſſaliā. Machumetes cū literas legiſſet, & demiò clauſiſſet, in Peloponneſum abire ſtatuit. Vbi uenit in loca Bœotiæ propinqua, acceſſit nūcius qui referebat, Venetos relicto Iſthmo, fuga dilabi. Collectis itaq; omnib. ab Plateārū regione Cithęronē ueniens, quē noctu ſuperauit, prima luce in Iſthmo erat: & Venetorū naues in mare deductas contemplabat. Inueniens aūt Iſthmum ab Venetis deſertum, ingreſſus ibidem caſtrametatus eſt. Deinde pet Corinthū profectus eſt Argos. Eam urbem defenſabant & tenebant Venetorū præſidiarij milites, quos omnes oppugnans cæpit: & uinctos, cuni numero forent ſeptuaginta, ad regem miſit. Cæterùm rex conſilium abeundi in Peloponneſum abiecerat. Nolebat enim, cum accepiſſet Iſthmum occupatum eſſe, in Peloponneſum contendere, parcens exercitui, ne nimiùm & fruſtra defatigaretur: ſed tetro in regiā abijt. Machumetes regius dux per Tegææ regionem iter faciens, Leontarium uenit: ubi & caſtra

Nicolaus Regus.

Venetī iſthmum muro includere conati.

Corinthus à Venetis oppugnata.

Michael Rallus.

Mycenæ à Turcis deſiciunt.

Venetī iſthmum deſerunt.

Mach metis in Venetos conatus.

† Pindum.

Venetorum fuga.

Argos à Turcis recuperatum.

& castra cõmuniuit. Inde mittit Zoganum, quem principem Peloponneso constituit, eiecto ex eo magistratu Iosue Albanis filio, Patras Achaiæ, & in alias finitimas urbes, ut arces frumẽto & munitionib. bellicis firmaret. Omarẽ iubet assumere exercitũ qui continebat uiginti millia militũ, & incursiones facere in Venetorũ regionẽ. Is imperata impigrẽ faciens, cum exercitu uenit in loca Methonæ finitima: captoq; ibidẽ oppidulo, oppidanos omnes ad ducẽ Machumetẽ abduxit, eiq; tradidit. Hi omnes, cum numero forent quingẽti, exinde ad regẽ perducti, crudeliter in duas partes dissecti occubuere. Fama constans habet, cũ cadauera peremptorũ Byzantij eo loci essent, secta, quo rex iusserat in duas partes cõscissa exponi, bouẽ quendã in eum locum egressum, & uisis cadaueribus flebilem in modũ uocẽ mugiendo exaltasse, postea medietatem unam cadaueris sustulisse. Deinde reuersum, etiã alteram cadaueris medietatem abstulisse, & ambas medietates deinceps cõposuisse. Stupentibus aũt & mirantibus bouis factum, qui in eo loco erãt, euenit ut eius rei rumor etiã ad regem uolaret Mechmetẽ. Qui ubi rei ueritatẽ ex ijs qui præstò fuerant cõperit, cadaueris medietates ad eum locum ex quo eas tulerat bos reportauit, & ad se inuicem disitas collocauit, periculũ facturus, an bos rediturus sit. At bos iterũ in eum locũ ueniens, ubi abesse medietates cadaueris & remotas sensit, magno clamore redit ad cadauera: fragmenta cadaueris diligenter cõquirit, & ab reliquis separatim ponit. Rex rei miraculo obstupefactus, cadaueris medietates sepulturæ tradi mandauit. Bos in regiã ductus, optimè habitus est. Quidam tradunt cadauer illud fuisse Veneti cuiusdã, quidam Illyrij fuisse docẽt. Cæterùm apparet id quasi esse omẽ maximę felicitatis, quę apprehensura sit eam gentem, ex quo illud cadauer descendit. Hoc quidẽ Byzantij contigisse audiuimus. Ianuarum dux ubi animaduertit parum opportunum esse urbes oppugnare, in Sparta reliquit Omarem & Asanem, ut colloquiũ haberent cum Spartanis. Hi eñ, ubi intellexerant Venetos Isthmo decessisse, ab Tænaro & Epidauro & ab alijs locis ad sua reuersi, conabantur sua defendere. At illi uenientes in Spartã, sermonẽ cum Spartanis habuere. quibusdam etiam, qui in locis munitissimis se renebant, persuasere ut redirent in urbem. Cæterùm mittens Asanes ad eos qui uersabanẽ in Tænaro & Laconia, sic eos adhortatus est: Viri Spartani, uidetis nimirũ, nisi cæci estis, quò loci Venetorũ res redactæ sunt, exquò bellũ regi indixerunt, & maximã potentię suæ partem in Peloponneso ostentarunt. Præterea haud uos fugit, quid in Isthmo, & in reliqua Peloponnesi regione ijs acciderit, quamuis regis copiæ q̃ longissimè fuerint remotæ, & ipsi quammaximè in umũ collecti. Si regium seruum hostiliter aduentẽ sustinere nequiuerũt, quid futurũ erat, si rex ipse unà cũ Ianuis in Peloponnesum impetũ dedisset? profectò nullus locus in Pelopõneso fuisset relictus, q ab belli iure mãsisset intactus, uerùm belli tẽpestas omnia fœdissimè dissipasset. Rex, ut Thermopylas attigit, audiuit Venetos, relicto Isthmo, abijsse, ut appetente uere redirẽt in Euboiã, & ista loca omnia in ditionẽ acciperẽt. Nunc si ueniam (ad quam uobis tutus receptus est, eorũ quæ cõmisistis turpiter, decepti à pessimis Peloponnesiacis, qui nihil sani regioni isti cõsuluere) amplexi fueritis, scio (sic eñ præcepit rex) uos nihil mali passuros: nec ad mancipiorũ miserandã conditionem deducemini, nec aliud quicq̃ mali experiemini. Proinde si placet ueniã oblatã admittere, singuli ad sua reuertanẽ. Quod si oblatam ueniam respueritis, profectò rex uos, quemadmodũ & Venetos, hostiũ loco habebit. His cognitis, quidã eorũ qui in regẽ deliquerãt, ueniã nõ sunt aspernati: & clàm deficientes à Venetis, ad sua simr dilapsi. Quidã uerò qui grauiter obsidebanẽ in Tænaro, miserũt nuncios, ut quid pararent Pannones audirẽt. Nã Veneti cõsolari haud cessabant Peloponnesiacos, & ahos, dicentes ubi primùm Pannones ab Istro fuerint progressi, nos cum classe in Hellespontum reuertemur. Regius dux Machumetes cum abijsset, Venetorum triremes appulerunt in Lemnum, impulsu † Comneni uiri optimi, qui ibidem in Lemno arcẽ tenebat. Venienres aũt Lemni primores urbis, colloquuti sunt inter se, ut locũ eum Venetis uenderent. Cæterùm Veneti præuenerunt eos, occupantes arcem, & uirũ hunc optimum miserunt in Isthmum: quo consulente, nauigarunt denuò in Lemnum. Et cum ipse ab cõtinenre cum copijs proficisceretur, singuli deserentes oppida, in quibus manserant, unà inde soluerunt nauibus impositi. Occuparunt & urbem Cercedam: & dimisso inde magistratu, quem † Zamplacones nominabant, eam præsidio imposito muniuere. Conuehentesq; frumentũ, & necessaria tum sibi, tum Peloponnesiacis oppidis, ibant pergentes in Peloponnesum. Hæc quidem ea hyeme in Peloponneso sunt gesta.

Veneti ab Omare impetu.

Bouis, cadaueri dissecti compositi, prodigium.

Asanes Spartanos perjuadet, ut ad Turc desciscant.

† Comneni Thopiæ. Lemnus à Venetis occupata.

† Zamplacon.

1462.

FINIS DECIMI ET VLTIMI LIBRI HISTORIARUM TURCICARUM, QUAS CONSCRIPSIT LAONICUS ATHENIENSIS, INTERPRETE [redacted]

ERRATA INTER EXCVDENDVM COMmissa in Gregora, sic emenda.

Pag.2.uers.48 probabilem dederunt tam 21.24.solitudinis 49.12.à quo per legatos & forũ, &c. alterũ enim (à quo) abundat 61.36:Nicephoro 62.28.suscipiendum 63.24. celeritatis 65.47.Romanorum 77.28.Imperatore & 36.uoluerit 79.6.Michaele 83.13.Georgio. & in marg.Georgius 84.13.Georgius 85.25.Georgium.quanquam deinceps ubiq; Gregorius dicitur pro Georgio 90.40.quicquam aliud est 95.25.tributa reddenda 118.11.falsis dicterijs & 29.quos Athanasius 119.31.multa arena 121.52.ire uident, 140.1.discendi 142.38.Gerasimi 145.56.delectationem & 61.indagatio 150.1.internos 155.53.amnium 174.19.De altera 186.13.cœpit 198.22.conuenit 206.17.susceptos 208.52.immolatum 211.54.exiguus 212.12.declararetur 230.32.diuinis 234.41.præsertim,auditoribus tamen 235.8.melioribus 243.23.in marg.causa & 52.cõuenerat 245.35. in marg. ωυγωνιας 249.14.indignitatem 259.34.fortè, ὡς si ad. nel,quum ad 267.57.post, ob 269.55.innudatione & 16.Andronico & 55.fortè, è synanche.

RERVM ET VERBORVM IN GREGORAE HISTORIA MEMORABIlium INDEX.

Primus numerus paginam, secundus uersum denotat.

A

A Basgi 17.6
ab ipso limioe, prouerb. 85.30
absentia præsentibus pluris fieri. 862.19
absolutionis syngrapha Imperatoti à patriarcha data 51.83
τὸ ἀζυγες adiectiuè usurpatum. 872.17
Academiæ nomeo 151.17
Acarnanes fœdifragi 249.40
Acarnanum expugnatio 250.31
Achillis in dolore ferendo mollicies 215.1 constantia 2
Achridas castellum 34.40
aciei instructio 220.20
actionis bonestatẽ nacillare, nbi uanitas & superbia regnant. 125.12
actionem animæ, occasio 261.58
actionum exitus & successus ad Deum referendus 110.45
actuosi hominis ociũ, hominis ignsui occupationis efficacios 263.59
adamantinia oio culis, proverb. 86.50
adolescentia suspecta natura mobilis & contumax 25.11 uoluptatum studio obnoxia. 129.29
adolescentiæ leuitatia cohibendæ exemplum 25.25
adolescentiam æqualium studijs facilè seduci, exemplũ 129.33
Adrianopolitanos Germani patriarchæ nepos 863.28 uide Basilius.
adulatorũ materia certus etiam tussiendi modus, prouerbiũ. 260.30
adulterij comes conscientiæ stimulus 21.44
Aegæ 88.49
Aegæi maris insulæ à Ioanne Asane Imp. captæ 13.28 Palæologo recepte 46.30
ægrotis qui rectè ualet adiumento sunt, contrà non itẽ 863.59
Aegyptij regis exemplũ 208.10
Aegyptij effœminati & imbelles 48.30 Scytharum ope propagant imperium. ibid. inde. 50.40
Aegyptiorũ anni initium 167.53
Aegyptijs mercatoribus annuus traiectus Byzantium impetratus 48.14
Aegyptus sapiẽtiæ domicilium. 147.42
Aegypti Sultanus Romanorum amicitiam per legatos ambit. 48.10
ex Aegypto migratio Iudæorũ cuius typus 168.16
Aemiliastella ab Aodronico extructa 220.3
æmulatio inter eiusdẽ artis professores 79.27
Aenenses Azatinem Scythis tradunt 47.54
Aenũ maritimũ opp. 47.20.50
æquinoctialis circulus 166.31
æquinoctium duplex, & quãdo fiat 166.24.30
cum Aethiopibus crucis Christi hostibus pacem facere Christiani nefas ducunt 261.45
Aetoli fœdifragi 249.41
Aetolotum & Acarnanũ Despotes à Cephalsoiæ comite cæsus 144.5
Aetolia ab Andronico occupata mortuo Conto 144.5
affectus animi modicos dolorem uerbis aut lachrymis testari, immodicos non item: & cur. 201.62.inde
affinitas à bello 100.5
afflictis qui insultet facilius inueniri, quàm qui fortunatis gratulatur 259.39
Africa à Scythis etiam peruagata 16.9 Aegyptijs domita 48.40
Afrisę serpens miro ingenio. 119.30
Africanæ gentes Aegyptijs domitæ 50.43
Agesilai fuga 220.55
Agespas 268.4
Agreani albi, Græci Latinis habiti 265.28
ad Agendum hortari eum, qui quid sit agendum nesciat, ludibrij suspicione non caret. 262.53
Alani 864.9 qui & Massagetæ 93.12
Alani Christiani, à Scythis subacti. ibid.17
Alani magno numero se ad Andronicum confestim 269.9
Alanorum stipendia, & cum Catelanis pugna. ibid.52
Alemania 126.47
Allago 71.12
Alexander Bulgarus Romanas prouincias oexat 208.6 eiusdem humanitas 222.3
Alexãdri Bulgari, negata sibi pace, contra Andronicum expeditio 220.10.inde
Alexãder Magnus à Philippo patre derisus, quòd cithara bellè caneret 206.5
Alexander corui omen contemnit 140.30
Alexander Tyrum oppugnaturus, quali prodigio admonitus. ibidem
Alexandri M. in dolore ferendo mollicies 225.1 cõstantia. 2 pusillitas animi 132.2

Alexandri M. in eũ qui coronã ip
sius capiti suu impoluisset ciu
delis uindicta 236.40. inde
Alexãdro Myſorum principi nu
pta Andronici iunioris filia.
247.50
Alexan ria terræmotu concuſſa.
269.22
Alexandrini patriarchæ in Atha
nasium ſcomma 48 49
Alexandrinorum anni initium.
167.52
Alexius Apocaucus 136.25
Alexius Cæſar captus 42.36
iterum liberatus 43.10
eiuſdem ea pedicio contra Mi
chaelem Theſſalum 42.28
triumphus 41.48
Alexius Comnenos Colchidis
regulus 6.9 Gallorum
ope urbes Orientales recupe-
rat 49.11 eiuſdem cũ Cel-
togalatis ſocietas quib. coodi
tionibus iuita 49.28
Alexius Cõneous ionior 70.35
Alexius Iathatinis Turcæ opem
contra Laſcarim generum im
ploret 7 59 ab eodem ca
ptua, liberaliter habetor 9 57
Alexius Lazus 92.23
Alexius Palæologus, & deipõa
eidẽ Irene Alexij Imp. F. 32.41
Alexius Philãthropenus Lesbo
præponitur ab Andronico.
142.40 inuidia excæca-
tur 164 3 eiuſdem enco
mion 142 58
Alexius Philanthropenus Phila-
delphiam obſidione liberat.
164.19 inde
Alexius Philãthropenus pincerna
89 20 inde. uide Pincerne
Alexius Philanthropenus Proto
ſtrator, uir grauis & fortis 261.
48 eidem affectandi regni
autores milites cur 267 53
Alexius Raul magnus Domeſti-
cos per ludõ ſagittatus mo-
ritur 269 17
Alexius Strategopulus magnus
Domeſticus 34 29
Alexius Imp. bis captꝰ, priuatus
degit 7 32
Alexius cum Iſaacio uictus, à Io-
hanne Duca Imp. Roberti re-
gis ope fruſtra implorate 11.23
Alexij in generum Laſcarim in-
uidia 7.55 item in Ioan
nem Ducam 11.24
Alpes, unde Rheni fl. ortus 48.
53 & Danubij 49.2
Amagabari 100.21 ex Aua-
rum ſtirpe 269 25 idem
Fratello Almegabari, à Gallico
uocabulo Auentorier.
amatoris animus in alieno cor-
pore 234.8
Amazones, Scythæ 15.55
ambigus nihil probant 232.31
ambitio impetitiæ alũna 219 15
proxima uanitati & ſuperbiæ
125.12
ambitionis moderatæ exemplũ.
41 42
amici calamitas cur citius quàm
filiorum interitus, lachrymas
excutiat 202.18
ab Amicis oppugnari grauiſſi-
mum 83 55
amicitiæ lex 146 7
amœnitas locorum uoti immc-
mores facit 50.25
amor cæcus 73.27
amorem cæprum nõ augeri, niſi
redameria 263.47
Amurius Meleco patrium prin-
cipatum repetenti occurrit.
64.50
Amurij cædes 269.20
Amuriadæ Turci 97 57
anarchia latrociniorum occaſio.
65.1
Anchialus orbs 221 35
S. Andreæ monaſteriũm 78.55
& 84.22
Andronicus Michaelis Palæolo-
gi Imp F. 40 55
patri quãdo ſucceſſerit 265.48
Andronicus Muzalonis frater cę
ſus 31.5
Andronicus cur ſecũdas nuptias
non auſus fuerit regias ambi-
re 266.45
Andronicus emendandũ eccle-
ſiæ ſtatum ſuſcipit 75.18
Andronicus fratrem Conſtanti-
num ſuſpectum habet 86.13
Andronicus Irenes uxoris im-
portunitate offenſus, eam à ſe
ablegat 107 14 inde
Andronicus nullos ex Oriẽte re-
ditus habuit, ſed magnos po-
tius in eas ꝓuincias ſumptus
fecit 270.27
Andronicus paterni ſceleris uin
dictam timens 81.37
Ioannem Laſcarim à patre ex-
cæcatũ humaniter tractat 82.1
Andronicus ſimulare ac diſſimu
lare peritus 86 41
Andronicus ſol cerræ 139 30.40
Andronicus ſuos omnes ſuſpe-
ctos habet 93 29
Andronici cũ Solymanpaxe affi-
nitas 269.38
Andronici in ſummis anguſtijs
ſumme in Deum fiducia 221.49
& 226 5. & 227.52 ex ijſdẽ
liberatio 222.2
Andronici lenitas erga Irenem.
108.10
Andronici principio imperij pe-
riculoſa 74 42
Andronici ſeueritas non diuturna
268 30
Andronici ſtudium in templorũ
ruinis inſtaurandis 125 15
& quæ Cõſtantinopoli ab eo
extructa. ibid. 31
Andronicus Imp. cur patrẽ mor-
tuum ſine honore lepelri u-
luerit 72.42 & 73 8
Andronici Imp. acumen & cele-
ritas 68.19
Andronici Imperatoris concio.
2.60
Andronici Imp. progenies 106.
54 eiuſdem temperantia,
colerantia laborum, inediç. ui
giliarum, &c. 267 25
Andronicus iunior Michaelis im
peratoris F. 129.14 ſenio-
ris Andronici nepos 272 8
auo charus. ibid. 16
ſenioris lõgæuitatem exoſus,
inſidias ei ſtruit 176.54
& 177.49 inde æs alienũ
luxu contrahit 129.39
fugam parat 47
Andronicus iunior à mœnibus
Conſtantinopolis repulſus.
184.50 inde & 189 30
Andronicus iun. à ſeniore uoca-
tus, armatus accedit 141.35
à ſua factiõe peierare cogitur.
ibid. 54
Andronicus innior à Syrgianne
inſtigatur aduerſus patrẽ. 135.
34 inde
Andronicus Iunior à Turcis uul
neratus 174.33 Byzan
tiom proditiõe capere ſtudet.
184 58 inde nauicula clàm
Byzantiom ingredi fruſtra co
natus 185.11
capit 190 3.17
Andronicus iunior Genuẽſium
ædificia circa Galatam incen-
dit 240.9
Andronicus Iunior in adoleſcen
tia uoluptatib. deditus 129 30
Andronicus iunior in Phocæen-
ſibus debellandis Turcorum
ope uſus 241.6
Andronicus ionior in pugna cõ
Orchano oulneratus 197 38
Andronicus iunior ipſe claſſis
contra Turcos mittendæ præ-
fectus præfens 238 53
Andronicus iunior medicorũm
neglectum morte luit 450.62
Andronicus iunior naturaliẽ au-
daciam magis quàm inſtitutẽ
aut conſilium ſequi ſolitus.
195.27
Andronicus iunior Serres dedi-
tione occupat 186.4
Andronicus iunior ſplenis mor-
bo uexari ſolitus 249.42
& 250 56
Andronicus iunior Theſſaloni-
cam plebeio habitu ingreſſus
clàm, & ab omnibus ſtatim re
ceptus 185.42

Androoicus iunior Thraciam occupat 136.44
Andronicus iunior Turcotũ opeio expeditiooe Aetolica usus. 247.9
Aodronic⁹ ionior uenstor & succeps 256.21
Aodronici iunioris apparatus. 180.7 inde ad auum legatio. ibidem 18 concio 242.13 clementia, humanitas, bilaritas. ibidem 8 ad milites oratio 220.32
Androoici iunioris Imperatoris coniunx 126.44 contra Bulgaros expeditio. 219.38
Andronici iunioris Imp. coronatio 169.54 de seoiore Imp. decreta 194.14
Andronici iunioris de Syrgiannis expeditione aduersum se sollicitudo 225.51 inde
Androoici iuo. encomia 254.5 & 256.1
Aodronici ionioris exercitus à trecentis equitibus Orchanis profligatos 197.50
Andronici iunioris expeditio cõtra Pbocæam & Mitylenem. 240.48
Andronici inniotis & Michaelis Bulgari fœdus 177.38
Andronici iunioris filia nouẽ annorum, nupta 247.49
Andronici iunioris fortuna mutata 189.30.42
Andronici inniotis fuga 142.42 iode
Andronici iunioris humanitl. ingenium 193.23 humilitas & ἀφελοτιμία. 256.41
Andronici iunioris in Aetolos et Acarnanas expeditio 246.57 iude item in Cralem 206.27
Aodronici iunioris in Deum fiducia 244.34 & 256.32
Aodronici iunioris in oppugnãda Pbocæa perseuerãtia, & frigoris tolerantia 241.34 & famis ac sitis 143.60
Andronici iunioris in Orchanũ expeditio 196.45 cum eodem pugna 197.20
Andronici iunioris in seniorem iniuriæ ei obiectæ 178.49 in seniorem calumoiæ 181.5 inde
Andronici ionioris in uictoria moderatio 191.33 humanitas erga auom 192.25
Andronici iunioris insidiæ auo detectæ 178.12
Aodronici iuoioris mater mortua 222.55 de eius obitu consolatio Gregoræ ad Imperatorem 223.1 inde
Androoici iuoioris morbus. 199.25 morituri testamentũ. ibid. 35 præter spem conualescit 200.50
Andronici iunioris obitus 253.25 & quot annis uixerit. ibidem 30 in eundem nænia. ibid. 40
Androuici iunioris oratio osteratoria 180.47 inde eiusdẽ epilogus qualis 183.33
Andronici iunioris post cladem ab Orchano acceptam reditus Byzantium 198.6
Androoici iun. successus 186.5 inde. uitia à seniore exposita 183.1. inde
Andronico iuniori pleriq; cõtra seniorem fauent 179.27
Androoico iuniori sacris interdictom 144.10 inde idem proscribitur à seniore. 13
Andronico iuniori urbis Cõstantinop. à seniore interdictum. 178.41
Aodrooico iun. absente seditio Byzantij excitata 241.13
Andronicus Palæologus magu⁹ Domesticus à Theodoro Imperatore factus 32.47
Andronicus Palæologos ptudentissimus Imp. 2.49 Michaeli patri in Imperio succedit 74.40
Andronici Palæologi cum Aons Panoonica nuptiæ 52.1 ad imperium à patre destinatio. ibidem
Andronici Pal. imperatoris iubilandum patri datum. ibid. 8
Androoic⁹ Protooestiarius 179.6 eius interitus 187.2
Andronicus Sardianus 262.59
Andronicus senior eçcus 200.38
Andronicus senior Deipatæ imagioem amplexus, à nepote cõterritur 191.21
Andronicus senior monachos fieri cogitur 200.26 Aotonius uocatur 41 & 201.44 item religiosissimus & Philochristus Antonius à patriarchs appellatus 202.27
Andronicus senior oepotem officij sui admonet 141.29
Andronicus senior omnibus inoisus & negligens 181.36
Andronicus sen. quo anno mortuus 214.18 & 215.3
Andronicus senior seipsum spoliat, ut familiari suo succurrat. 214.43
Andronicus senior sorte Psalterij adductus, pacem spectat. 162.51
Androoicus seoior uana spe lactatus rei bene gerendæ occasiones negligit 186.18 inde
Aodronici senioris ad Deum precario 178.29
Andronici senioris ad iuniorem legatio 144.47 & 178.39 item supplicario 191.5
Andronici seoioris cęcitas & miseriæ 195.49 palatij eius conspiratio. ibid. 58
Andronici seoioris cum ioniore pacta conuenta 145.5 expostulationes 178.49 item cum patriarcha Esaia expostulario 201.27
Andronici senioris de perturbato sui temporis rerũ statu uox 142.30
Androoici senioris encomia 145.30 inde & 148.30 inde prudentia, eloquentia 149.21. 60 inde
Andronici senioris exercitus à ioniore uictus 188.2.
Andronici senioris forma, statura, &c. 214.20
*ingenium 34
paupertas 40
benignitas 48 & 59
in calamitate æquanimitas. 201.18.50
Andronici senioris laodes. 211.41 inde & 212.20.50 inde & 214.20
Aodronici senioris legati à ioniore corrupti 182.24
Androoici senioris lõgæuitas iuniori molesta 176.47 inde
Andronici senioris monachi factí habitus 202.45 querela 201.3
Andronici senioris ominosus cũ equo casus 169.59 obitus, & osteota quæ eũ præcesserunt 209.1. inde & 210.6
de Andronici senioris obitu oraculum 210.20
in Andronici senioris obitũ nænia 211.20 Inde
Andronici senioris oratio 182.40
Audronici senioris palatiũ, omnis oirtutis officina 148.7 eruditionis omnis domicilium 151.32
Andronici senioris trepidatio. 191.3
Andronici senioris uotũ, ut tam diu uiuerer, quàm diu columna quædam starer, impletum. 209.32
in Andronicum seniorem coniuratio Pontificum 183.48
Aodrooicus Tarchaniotes 262.25
Angelus Theodorus. uide Theodorus
anguſtiæ Turcico exercitui incommodæ 9.3
anima altera, proverb. 192.15

animantis formæ contemperatio quanta prouidentia à Deo instituta 248.11
animus in pedes decidit, prouerbium 171.17
animus linguæ radix 229 4
orationis largitor & moderator 229.7
animi affectus tanto maiores, quanto ipse corpore præstantior 223.24
animi cura omnibus, sed præcipuè morbidis habenda 132.28
animum, cum sit immortalis, immortalem etiam curã desiderare. ibidem 23
animo iam pacato sæuire, improbitatis argumentum 92.5
animorum in alia corpora migratio 217.45
animos hominũ, rerum successibus certiss. explorari 90 12
anionia temperamentis corporũ affici 261.4
Anna Alemanna 260.30 Ioanni Ducæ Imperatori nupta 21.25
Anna Eulogię F. Nicephoro Aetoliæ principi despõsata 61.36
Anna Longobardica Andronico iuniori nupta 174.25
Anna Michaelis Palæologi filia. 129.9
Anna Pannonica Andronico Palæologo nupta 52.1
Anna Prouesticiarij filia, Aetolorum principissa uidua, Andronico unà cum sua regiona patria 247 19
anni diuersum apud diuersas gẽres initium, 167.50 inde
anni unius quatuor tẽpora, prouerb. 222.7
annonæ copia Byzantij 196 32
Antigonus Alexãdri in Asia successor 55.30
Antigonus Eumenis artibus uictus 226.40
ἀντίδωρα 264.41
Antiocheni patriarchæ relegatio, & Byzantium fuga 265. 26
Antiochia ad Mæandrum 8.17
Antiochia à Sultano auersa. 266. 37
Antipodes. Antœci 5.30
Antitibenes cur inimicis optarit sanam mentem 264.3
Anronij nomen Andronico seniori monacho facto impositum 200 41
M. Antonio fastus suus exitialis. 87.20
ἀνυδίοις 272.26
Apostolorum duodecim templũ Andronici opus 125.34
appetitus uehementia reddi interdum salutaria, quæ alioqui pernicioſa ægris forent 267 21
Apri oppidum 104.32
aqua eãdem bis quenquam tingi non posse, Heraclitidictũ. 264.2
aquæ frigidæ potus & testaceorum usus seni letalis 209.53
aquilæ aureę in cæruleis calceis. 37.7
Arabes à Scythis infestati 17.62
Arabes Aegyptij Scytharum opa propagant imperium 48 37 inde & 50.40
Arabes Syria & Phœnicia Gallos prohibere frustra conati. 50.4 inde
Arabum sedes 19.12
Arabia felix Aegyptijs occupata. 50.45
Arabia à Scythis subacta 37.59
Arabiæ Sultanus Romanorum amicitiam per legatos petit. 48.10
Arachosia à Scythis subacta 17. 60
arcæ testimonij reuerentiã quomodo Deus uindicarit. 236.32
arcanũ pluribus quàm uni commissum, facile proditur 53. 59
arcana tacenda 54.1
archetypi uiris quatenus pictoribus non exprimenda 4. 54
argenteo uiuo infuso inrerius mare profundius factum 264. 46
Argonautarum templi promontorium 63 33
argumentum bonum bene tractare, quantumuis prolixè id fiat, laude dignum 206.1
Arsenius monachus patriarcha factus 25.56
in Arsenium patriarchã designatum scomma 267.31
Arsenius patriarcha Byzantium uocatur 41.35
Arsenius patriarcha de imperio sollicitus 259.55
Arsenius patriarcha Palæologũ auarliatur, licet supplicem. 261. 62
Arsanius patriarchatu decedit. 259.27
Arsenij patriarchę accusatio. 263. 6 inde. exilium 27
Arseoij patriarchæ perturbatio, cæso Muzalone 31.18
Arsenij patriarchæ simplicitas. ibid. 57
Arsenio patriarchæ quæ crimina obiecta 44.23
Arsenij patriarchæ reliquiarum translatio petitur 119.51
Arsenius Imperatori sacris interdicit 43.53 & 44.2 hic illum contrà loco pellendum curat 44 7
Arsenius monasterium ingreditur 37.21
Arsenij, Dei se uoluntati totum committentis, æquanimitas. 263 31. 42
Arsenij exilium 44 43.51
Arsenij importunitas, diuina uindicta à prudentioribus habita 267.47
Arsenij perturbatio & inconstantia 36.35
Arsenij cadauer in urbem translatum, & Sophiæ templo conditum 78. 40. 50 inde. in D. Andreæ monasterio repositum. ibid. 55
Arsenij secta 60 26 & 76 13 & 78.43
Arsenianarum restitutio 119.37 postulationes eorundem. ibidem 50
Artaxerxis strategema 58.52
artis omnis fundamentum ingenium 4.41
Asan uide Constant.
Asan Andronicus Syrgiannẽ desert 165.3.30
Asanes Iohannes Bulgarorum princeps 6.46 & 62.33 inde. regno pulsus à Tartare 48 absque liberis mortuus 28.16
Asanis filiæ nuptiæ Theodoro Lascari iun. ultrò oblatę 13.54 inde
Asia à Scythia occupata 17.34 & 38.5 & 18.5
Asia Romanis Gallorum opa restituta 49.48
Asiæ infectoria limites 66 27
Asiam Turci quomodo inter se partiri 97.45
Asianæ prouinciæ à Turcis occupatæ 66.38 inde
Asiaoi Scythæ 15.52
asinus, qui olera monachorum læsisset, mutilatus suribus. 267.21
asini canibones 261.25
Asopus fl. 114 36
assentatores olaum igni addere soliti 22.15
Assyrij à Scythis infestati 18.1
Assyriorum exculti mores. ibidem 53
Assyriorum luxus materia. ibidem 43
ex Astrologico themate coniectura da traditions sumpta. 138.19
Astrarij cædes 269 20
astrorum uires in terra exerceri. 51.46 inde
astris futura prædici 71.56
astronomiæ encomia 165.54
astus ui aperta efficacior 226. 33

Athanasios monachus indoctus, sed religiosus, patriarcha fi. 85.11
Athenasius patriarche supplicationee iodicendaa Andronico suadet 269.53
Athanasios patrisrchatum resignac 87.57 in monasterium suom redocitur 88.7
Athanesios ob prædictiooem in patriarchatū restituitur 98.3
Athanesij patriarchæ austeritas. 267.19 ingenium 270.9
Athanasij cella ad Xerolophom. 98.27
Athanasij è patrisrchico solio descensus 118.14 inde
Athanasij patriarchę minister, lupus bipes 267.22
Athenasium Imperator D. Chrysostomo comparare susus. 98. 46
Athenæ, eloqoentiæ & sapiętiæ domicilium 216.46 à Lysaodro destructum. ibid. & 147.44
Athenæ à Csteleois captę 115 46
Athenarum megnus Dux 109.5 magnue Primicerius 114.43 aius supethia. ibid.
Athenis è iodicū albo delere soliti qui 3.40
Athenienſis docis clades 115.36
Athanieosium dux Irenes imperatricie petitionem repodiat. 108.22
Athsnienſium Iooialia 172.42
Atho montia monachus patriarcha factos 163.44
Athumsnee. uide Orchanus
Atman Turca 97.54
Atramytium uocata ab Imp. Andiooico lynodus de Ecclesiæ firmenda concordie 96.42 diaboli machinationibus pertorbatur. ibid.13. & 78.20 & 80.40
Attalue Trallium conditor, onde Attali urbs dicta 67.44 & 68.7
Atticum peplum 150.30
auaricia febri comparata 14.55 iode
auaricia iosatiabilie 37.61
auditorum imperitia, & oratorū calliditae, fidem coociliat uerbis 265.42
auerſio tacita Imperatoris greoior quàm irs aperta 84.56
Augusti monarchia 58.16
Augusti pręter spem de Anrooio & Cleopatra uictoria 140 45
aui loogæuitas nepoti molesta. 176.47
anlici adulatoris & calomnietoris epiſcopi exemplum 119 22
Aulis, ibique Græcorum statio. 114.39
Aoloo 271.32
Auloois planicies 34.42
Aurea Byzantij porta 4.9
Auſtralis climatis à Septeotrionali discrimen 261.15
Auſtrales bomioes qoales. ibidem 21
auxiliorū iusiorandum 270.34
Axius fl. 172.50
Azetinee 251.2 Soltanue Christianos 44.28
Azatioes à Scythis abreptus. 47. 20.53
Azatinis ad Scythas suga 113.8 item ad Imperatorem 38.13 & 259.44
Azatinie Sultani ex Aeno suga & mors 64.38
Azatinæ Sultani io Byzātij compitis comessationes 261.61

B

Babylon Aegyptia 48.26 Dario per Zopyrū capta. 226.37 ad Babylōis flumina sedere, prooerb. 173.9
Babylooij à Scythie infestati. 18.1
Babyloniorum lnxus materia. ibid. 43
bacchenaliom licenria 137.10
becolus ergenicus deautatus, dignitatis insigne 270.32
Balduinus Belduioi primi nepos, postremos Byzantij rex. 40 12 eius fuga. ibid.26
Baldoinus Byzaotij Imperator creatus 6.27 captus 7.14
Balduinus Flandriæ comes. 6.23
Balduinue secundus recuperandi Byzantij specū Carolo Italiæ rege affinitatē iongit 46. 15. & 58.10
bsiba rasa Latinorum insigne. 179.49
berbaries innata morbus incurabilis 173.57
Bardarius fl. 172.54 & Bardarium flomen 268.56
Barlaamus 262.18
Barlaam monachus ex Italia Byzantium profectus 451.20 simiue esse deprehensus 34 monachos incessat 252.1
Barlaamus maleuolentia & partinacia, popularis q; gloriæ æsto agitari deprehensus, ac uictus in Italiam redic 252.58 & 253.10
Basilios Adrianopolitanus. 262. 18 excæcetus 263.33
Basiliue Alexij Comneoi F. Trapezuotis rax 243.38
Basilios Imp. Bolgaroctoous cognominatus 12.37 eiusdam cadaner 259.36
Basilij Comneni mors 249 3
Basilius Nicaphorus seniori Andronico solus fidem seruar. 187.26 eiusdem constantia, fides, & prudentia. ibidem 33
D. Basilij de Trinitatis ratiōe sententie 266.27
Becos magnæ ecclesiæ Constantinop. chartophylax 60 39 Imperatorio decreto oblustatue carceri mendatur 61.2 Nicephori Blemmydæ scriptis sententiam mutet. ibid. 22 patriarcha fit 23 & 261.1
Becus à G. Cyprio ex inuidia relegatus 79.30 eiusdem querelæ. ibid. 38 uindicta 83 15 inde
Becoe denuò io exilium relegatus 80.36
Becue accusetus 264.41 in carcarem cooiectus 44 peregrè in cercere mortuue, nolla pompa sepelitur 268.26
Beci causæ disceptatio ab Imperatore corata 79.51 inde
Beci eloquentia 80.8 secessue & occultetio 75.25
Belesum cestellō Imperetori restituturum 23.11
Balicorto Theodota Th. Lascarie F. nopta 43 38
Bellogradum castellom 69.16 eiuldem obsidio. ibid.58 oppugnatio 34.46
hellum gerendū, ubi religio periclitatur 265.2
helli dona. ibidem 58 euentus incartus 114.6
balli uicissitudines 42.35
bella diutornoe & magnoe sumptus citra nllam detrectationē postolate 73.1
bellorom intermissione agricoræ & pecoarię tei melioe uacare licere 19.39
beneficeotia, inexhausta opulentia 263.56 netorā eō Imperio cooiuncta 261.19
beneficeotiæ causae oō expectari à Deo 154.38
beneficētię causa soppeditata benasacete, non esse benefici. ibidem 42
beneuolentia melior uiolentia. 268.42
benigoitas erga paoperee incon fidereta, reprehensa 262.8
bes oommi aoro puropoto constitisse sub Ioanna Duca 270. 29
Bithynia à Turcis uastata. 208 23 subacta 174.36
Bizyæ finitimi agri à Chalela uastati 121.28
Blacbernium templom 61.32 & 80.

& 80.58 uastatum 41.14
Blachorum gens qualis 266.60
Blemmydes. uide Nicephorus
Bœotia amœna & frugifera prouincia 114.1
Bœotiæ magnus Primicerius. 109.6
Bolgengus, qui & Gangolfus. 271.33
bonum argumentum bene tractare, quantumuis prolixè id fiat, laude dignum 206.1
bonum nullum uni tantum diuinitùs concessum 146.20
bonorum cõmunicatio diuinitùs instituta. ibid.5 inde
Borysthenitæ 17.8
brumam uer sequitur, prouerb. 267.11
Brutus Iulij Cæsaris interfector. 84.8
Bocellarij paulatim ad Turcos deficiunt 262.16
Bucellariorum status 260.57
Bulga fl. Bulgarorum nomen unde 12.21
Bulgaria, eiusque metropolis. 12.35
Bulgaria intra Istrum sita 177.7
Bulgariæ archiepiscopus regem Rom. inungit 12.2
Bulgarica confusio 61.41 inde
Bulgarica oppidula sb Andronico iuniore capta 207.50 inde
Bulgarocteni cognomentũ 12.37
Bulgari è Scythia oriundi. ibidem 23 in Mysiam inferiorem translati 12.40 Latinos ab Orientc abstrahũt. 6.38
Bulgari, negata pace, Imperatorem ad summam desperationem adigunt 219.56 & 220.10 inde
Bulgari Thraciam & Macedoniam uastant 7.20
Bulgarorum clades 206.58 de Latinis uictoria 7.5
Bulgarorum equitatus Andronico seniori contra iuniorẽ missus 189.20 iunioris astu remissus. ibid.46
Bulagrorum in Macedoniam & Illyriam migratio 12.29
Bulgarorum principis perfidia. 26.13 ueniam impetrat 50
in Bulgaros expeditio Andronici iunioris 219.38 item Theodori secundi imperatoris 26.10 inde
bulla aurea ab Andronico edita. 268.28
Byzantis columnę agitatio prodigiosa 138.7
Byzantium à colonis suis prodi-
tum 39.28 à Palæologo infestatum 37.33 inde. Palæologo paruis copijs captum 39.24 incenditur 40.7
Byzantinum esptũ, ac mœnibus nudatum, Heracleotis pro pago tractandum donasse Constantium Magnum 77.42
Byzantiũ proditione ab Andronico iuniore captum 190.3.17 quo tempore 193.48
Byzantiũ quot annis Latini renuerint 260.14
Byzantij mõstrosus partus. 247.53
Byzantis usstitas ex incuria Latinorum 41.16
Byzantio usstaro, Nicæa Romanorum regia constituta. 37.52
Byzãtinę historię libri IOANNIS CINNAMVANI opera editi. 271.5
Byzantinum imperium triparti tò à Latinis inter se dinisum. 6.21
Byzantini imperij ruinæ 5.57
Byzantini Romanæ concordiæ aduersari 59.26
Byzantinorum hostes 258.46
Byzia 111.34

C

C litera imperatoria Andronico successuri nota 200.20
cæcus quidam erro pro Iohanne Lascari excęcato Imperator salutatus 261.32
Cæsaris filij uirtus bellica 221.7
Cæsariſſæ luctus 172.58 inde
Calames Turca 97.54
calamus à fortuna proiectus, nõ contemnendus 192.16
calami maledici 3.12
calamitas à coacta Dei arcano iudicio imputanda 95.10
calamitas successuum comes. 42.1.9
calamitates impendentes præcauere, prudentiæ esse 59.47
calamitatum expectatio quibusdam supplicij loco 72.17
calceum ab Istiæo consui, ab Aristagora uerò indui oportet. prouerb. 73.43
calceorum cæruleorum aureę aquilæ 37.7
calix uibratus, cędis faciendæ signum 269.22
Callipolis 101.59 capta 13.42
calumniæ immodicam benignitatem consequi solitæ 87.29
calyptra imperatoria Turcis capta 118.8
calyptræ honor 80.23
alius Muzaloni datus, qualis Imperatorum liberis dari solitus. ibidem 27
Camaris Cõstantinopoleos proditor 189.61
Cambysis de Ægypto, eiusq; rege uictoria, 202.19
camelopardalis descriptio 260.25 & 261.24
canibus & auibus alendis quantũ sub Andronico iuniore expensum 256.29
Cantacuzenus. uide Iohannes. eius encomia 136.32 & 450.48
Cantacusenus magnus Domesticus 190.2
Cantacuzenus naturà taciturn⁹. 272.20
Cantacuzenus tutor sb Andronico moriturο constitutus filij sibi nasciturι 199.45
Cantacuseni castra 142.49
Cantacuzeni erga Andronicum iuniorẽ Imp. fides, & in alios humanitas 226.16
Cantacuzeni, illustres uiri sub Palæologo 261.46
Cantacuzeni mater seditionem parari Byzantij primo animad uertit 241.23 eius uirtutes. ibid.27 modestia 196.5 magnificentia, prudentia, animi liberalitas. ibidem 11
Cantacuzeni taciturnitas maguorum operũ effectrix 250.44
Cantacuzeni uirtus bellica. 221.8 & 244.49
de Cantacuzeno post Andronicum imperaturo, omen 200.20
canthones asini 261.25
captiuorũ liberationem Andronicus moriturus testamento decernit 199.37
carbonea pro thesauro 84.4
Cardia capta 13.42
Cardinales à cardine dicti, quorũ ianus fit papa 265.26
Carmania à Scythis occupata. 17.60
Carmanus Alisurius 97.45
carnisprinij & Bacchanalium licentia 137.10
carnium esus monachis interdictus 123.44
Carolus comes Gallorum regis frater, cur Italiæ rex à papa salutatus 261.58
Carolus Francopulus Muzalonis interfector, lesæ maiestatis reus 263.10
Carolus Italię rex quali ingenio. 58.18 & 68.15. & 238.24 perpetuus Romanorũ & Imperatoris

peratoris hostis 69.3
Caroli Ital. regia ægritudo. 70. 20 apparatus adusus Constantinopolim 58 14 cum Baldnino secundo affinitas 46.15 & 58.10 cum Theoderico Siciliæ rege bellum 99.6 ex affinitate pax 100 |5
Caroli Italiæ regia mors 82.28
Carthago, nunc Tbunisis. 264. 45
Caspia. Caspium mare. 16.45. 49
Cassandria 111.47
ad Cassandriam naualis Romanorum & Eubœorum pugna. 55.34
Castellanus Constantinopolsoa proditor 189.62
Castallorom arcsa 13.40
Casteria Imperatori recuperata. 23.7
κατὰ τινα χρέαν 271.16
καταλυσις 271.14
Catanes, Franciscus Cattagarus, deinde Catalusius Genuensis. 230
Catanes Gennensis 239.43. Mitylenem occupat. ibid.9. 13
Catelani à Thessalis in Bœotiam traducti 113.59 ab Andronico conducuntur contra Turcos 100.16 è Thracia in Macedoniã transeunt 111.28.inde. excluduntur 112.3.inde
Catelani ax Auarum stirpe. 269. 25
Catelani stipendijs non solutis, pro hostibus se gerunt. 101.25. inda
Catelani Thabis & Athenis potiti 115.46
Catelani Thessaliam petunt. 112. 46 uastant. 113.32. Turcos profligant 100 51
Catelanorum Calliopoli sæuitia Ronzarij cædes audita. 270. 16
Catelanorum defectio 103.50. Turcarum opem implorant. 104.16
Catelanorum ducum intestinũ bellum 106.2.inda
Catelanorum & Turcorum diuisio 113.1. inde
Catelanorum insolentia. 100. 34
Catelsnorum stipendia, & cum Alanis pugna 269.51
Catelanorum straragama. 115.12 inda
Catelanis transitus ab Athenarum duca negatus 114.46
Cathara, Catharus Michael. 133. 36 & 134. 14. ano Andronico charus. ibid.
Catzanis de bono principe dictum 270.7
Catzane Scytharum duca mortuo, simol omnia Byzantini Imp. spes mortua 270.1
Caucasus mons 17.42.inde
causatum atque affectuum connexio atq; ignoratio. 205.38. inde
Cayster fl. 8.38
Cazanes orientalium Scytharũ dux 268.3
celeritatis Imperatoriæ specimẽ. 63.24 & 64.26
celeritatis momentum in bello. 828.56
Celtæ è Scythis oriundi 16,1 ex Oriente ab Ægyptijs pulsi. 48 44
Celtæ tortissimi uiri 48.57
Celtogalatæ ex Syria & Phœnicia rursum ab Ægyptijs pulsi. 50.48
Celtogalatarum ad S. Sepulchrũ expedirio 48.60.inda
κενοδοξίαι εἰρηνικαὶ ἐπιδείξεις. 131. 55
Cephisus fl. 114.30
Cetas 95.29
Cerasus Turca 97.54
Chadenus 258 40.55
Chalsus Scytharum dux. 16. 47
Chalaza Sardianus 262.15
Chalcedonensis concilij Canon XVIII. contra factiones. 184. 19
Chaleus 268.4
Chaleuzes 258.53
Chaldæa sapientiæ domicilium. 147.43
Chaldæi à Scythis infestati. 17. 62
Chaldæorum exculti mores. 18. 54
Chaldæorum in prognosticando methodus 204.14
Chalsl, Imperatoria clypeum potitus, Imperatori insultat. 118. 8
Chalel Turcorum rex 113.18. reditum in Asiam ab Imperatore impetrat 116.21
Chaleles dox 105.53
Chalybas à Tocharis subactus. 259.43
Chartatæ monasterium 162.9
Chartophylacis dignitas. 153. 59
Chersonesus ab Ioanne Asano occupata 13.38
Chilas Ephesinus. 83.56.& 84. 29
χλανίτις 270.1
Chios insc capta 13.28. Latinis erepta 46.31
Choræ monasterium à Iustiniano primùm extructum, mox ab Alexij Imp. socru, postremò à Metochita instauratum. 208 33.35.inda à Logotheta extructum 137.18
In Choræ monasterio collocatus Gregoras à Metochita. 139. 36
Chortatzes Cretensiũ dux, Philanthropani proditor. 267.59 defectionem suam apud Andronicum excusat. ibid.61.
Christi comitas 31.47 mansuetudo 81.24 & quàm eã episcopi & sacerdotes quidã imitari parum curent. ibid. 10.inde
Christi passionis dies. 166 37
à Christi potentia pendere omnia 91.2
Christiani à Scythia & Latinis æquè erudeliter oppressi. 12. 53
Christianis bella inferre in tanta infidelium hostium copia, impium 262.31
Christianis indignum contrà se mutuò grassari 219.52
Christopolis 179.20
Christopolitanus longus murus ad excludendos Macedonia Turcos & Catalanos ab Imp. extructus 112.3.32
Cilices Gallis transitum ultro dant 49 56
Cimbri Scythæ 15 13 & 16.2
Cimbrorum in Italia clades 16.6
Cimmerij Scythæ 15.11
cinnabari subscribi sit Imperator. 267.4
circus ludi, equestres ludi. 218.57
cithara bella canere, non cuiuis laudabile 206.3
ciuitatis Rom ius & nomẽ quãtũ olim ambierint multi principes uiri 108.51
cladas, ut diuinitùs immittũtur, ita nõ nisi placato numine propulsari posse 269.27
cladium causæ, peccata 198.12
Classis destructio Romani exitij causa 95 11
classis per auariciam quorũdam destructa, Romanis calamitatum initium 82.36
Claudij prænomeo Ptolemæo astronomo Romæ inditum. 108.59
clauea Hici Palæologo creditæ. 32.61
in Clypeo sedendi mos Imperatoribus creandis 25.38 & 36. 31 & 260.43
clypeo insidens Palæologus Imperator declaratus 259.62

Cœlesyria Aegyptijs occupata. 50.47
cœlũ & terra diuini opificij amplitudinis præcones 1.21
in Cœlũ iaculari. prouerb. 55 51
cœlorum & terræ glotiã hiſtoria quomodo illuſtret 1.34
Colcbi, qui & Lazi 268.33
columba in ſinum tecepta, in uiperam mutata, letaliter mordet 261.61
colũnæ agitatio prodigioſa. 138. 6 ruina, Andronici obitus prę nuncia 209.24
Comani 17.9
Comaorum militum impietas. 53.31 & 54.58
cometa omous naturà malus. 262.24
cometa uiſus 260.59 & 46.40
cometa ſigmas enſis ſpecie uiſus 248.42
cometæ apparitio 245.33. inde. bai batæ, & gladio ſimilis. ib.
comitas in Principe amabilis 86. 43
communicatio bonorum diuini tùs inſtituta 146.5.25. inde
communicatio diuini panis, remuneratio dicta 264.41
Comne ous Lazus 70.24
Comnenus Michael 23.21. uide Palæologus
condonatio ſcripta à patriarcha publicè tecitata pro ſuggeſto. 198.33
coniurati Byzantij per quæſtiones deprehenſi 241.55
in Coniurarores lex 184.25
coniuratio pontificum contra Ieniorem Andronicum. 183.48
Conoſtablus magnus 75.3. eius dignitas 28.10
Conoſtaulus magnus Tarchaniotes 262.37
conſcientia accuſatrix in anguſtijs 221.51
conſcientię curatio uel in primis neceſſaria 268.49
conſcientiæ intemperies. 261.59
conſcientiæ ſtimulus adulterij comes 21.44
conſcientiæ teredo 261.45
conſilio prudenti cedendo, & tẽpori ſeruiendo, uitaodum impendens periculum 265.34
conſiliorum exitus & ſucceſſus ad Deum referendus 110.45
Conſtantinopolis, uide Byzantium.
Conſtantinopolis, orbis miraculom 40.44. à Conſtantino M. condita, ab Andronico inſtaurata 213.4 à Palæologo infeſtata 37.33. inde
Cõſtãtinopolis à Cęſ. capta. 259. 48 item à Latinis 5.57 paruis copijs capta ab Imp. Palæologo 39.24
Conſtantinopolis regina urbiũ. 40.56 miſerè uaſtata, Latinorum incuria & incendijs. 41.16
Cõſtantinopolis tribos uno tempore periculis uexata 188.23. inde
Conſtantinopoleos captiuitatẽ quæ prodigia præceſſerint. 174.54. inde
Conſtaotinopolis inſtauratio. 41.30
Conſtantinopolim à papa Rom. miſſi epiſcopi diſputandi cauſa 228.30
Cooſtantinus Andronici ex Irete ſecunda uxore F. 272.31
Conſtantinus Aſan captos. 188. 4
Conſtantini Bulgarorum principis in Romanos fines cum Scythis incurſio. 47.30. Eidẽ nupta Laſcaris Imp. filia. 47. 10
Conſtantinus Cæſar Palæologi frater 34.28 Sebaſtocrator factus 37.5. Peloponneſi urbib. præfectus. ibid. 16
Conſtantinus Deſpota Andronici F. 106.54. Cralęnam ſororem inuitam ad maritum mittit 131.26 idem Theſſalonicam, Macedonia gubernatum miſſus 160.45 res ibidem ab eo geſtæ 161.5
Conſt. Deſpota in carcerem conjectus 162. indigniſsimè tractatus. ibid. 29 Andronici teſtamẽto liberatus, mox à procerib. aulicis rurſum abditus 200.15
Conſtantini Deſpotæ coniugia & amores 133.30 in Eudociam Palæologinam amor. 134.3. inde
Conſt. Deſpotæ malom omen. 160 53 mors 237.9 uide Deſpotes
Conſtantioum Deſpotam captinum liberare iubet Andronicus moriturus 199.38
Conſtantinus Maurozomes. 267.53
Conſtantini Palæologi uxor. 133. 48 eius encominm. ibid.
Cõſtantinos Potphyrogenitus, eius reditus, & aliæ res geſtæ. 267.51 captus à fratre Andronico, in canes circumductus. ibid. 59 poſt diuturnũ carcerem è ſynanche moritor 269.55
Conſtantinus Porphyrogenitus regni affectati inſimulatus. 86. 4. inde uide Porphyrogenitus
Conſtãtinus Sebaſtocrator. 259. 18
Conſtantini Tœchi regnom in Bulgaria 28.14. inde Eius cædes 61.60
Conſtantinus Tornicius, magnus primicerius 34.31
Conſtantinus Zagoræ regulus. 61.37
conſuetudo in naturam mutata. 154.44
Conſul Piſanorum magiſtratus. 46.11
Conreotionis pomom 76.6
contra ſtimulũ calcitrare. 190.39
contraris extremè nno fine concluſa 68.32
contumacia ſolitudinis oicina. 263.50
contumacinm pœnæ 60.8
Contus. uide Ioannes
conuicia in immeritos 79.56
conuicia literis mandata, ljs quę ore tantum proferuntur, grauiora 3.13
Copsis lacus 189.7
Cordncuba Pachymerio dictus, quem Gregoras Lachanã uocat, & cur 265 36
corona ouata, ex ouis nenditis Imperatrici parata 20.27
corona regia capiti impoſita, morte uindicata 236.40. inde
coronam regis temerè uſurpare piscolum. ibid. 34
correctio turbæ maioris euitandæ cauſa prætermiſſa 169. 30
Cos inſ. capta 13.29
Coſmæ nomen In patriarcham Ioannis nomine mutato 268. 59. & 267.14
Coſmidij monaſteriom. 160. 24
Cottanizes latro captus, monachus fit: rurſumq; copiarum dux factus, rorſum capitur. 268.27
Cotys 258.48
Cralæna ab Andronico nepoto ad incæſtum coacta 178.56
Cralæna inuita ad maritum Cralem redit 130.60 monaſticum habitum induit. 131.10.
Crales Seruiæ regulus. 92. 25 eiuſdem quartæ nuptiæ. ibid. 35
Crales Seruius Andronico ſenioti addictiſsimus 177.11
Crales Simonidem quinquennẽ ſibi quadragenario deſponſitam abducit 93 5
Crales ſocrum comitatur. 173.46
Crales Turcorum copias ſibi adiungit 116.14

Crales à fois in carcere occisus. 207.6.38
Cralia cum Syrgianne aduersus Romaoos expeditio 225.30. inde. cum Andronico pax inita e28.20
Cralie de Michaele Bulgaro victoria 206.51.ioda
Cralis filios à patre deficit. 207. e6 eidem mortuo succedit. ibid.33.inde
Cralis insidiæ io filioe suos. 207. 13.inde
Cralis intemperatia 110 52
Cralis suppetiæ ab Androoico seniore contra iuniorem implo retæ 179.1
Cralie Seruiæ reguli mors.144.3
io Cralem Serniæ conspiratio & fœdus Andronici iuoioris & Michaelie Bulgari 177.40
à Crale accersita Romanis auxilia 120 25
Cratææ Vestalium ædes 119.18
crepide um rubratom signum. 3139
Creta Venetæ ditionis sub Andronico senioie 268.36
Cretæ loca pleraq; terræmoto concussa 269 23
Cretensium perfidia Pincerna Libadario proditus 91.44.49.
Crœsi frustratio 140.38
crocodili Ægyptij nature. 201. 37
crudelitae ponita 81.27. & 83.13. inde
crux Christianorum trophęum, multa contra Sultaoum Arabum potuit 2706
crux rubre & nigra, Andronici seoioris cucullæ iosigne. 20e. 45
cum Crucis hostibos gerendum bellum tubi & victoria laodabilis est, & uinci salutare.264. 52
crucie imago in nobibus uisa. 175.23
cruces ferreæ templorom à oento decussæ, Androoici obitus prænoneiæ 209 23
Ctaes Scytherum princeps. e68. 7 Mariam Andronici notham socero remittit, ne gerendo bello occupatue, uenere sneruarerur e68.17
Cuboclasio monacho cadauer post aliquot à morte annos integrum, sanctitatis opinionẽ peperit e70.18
cucullum monasticom inuitis non inducendum 202.34
curæ leues loquuntur, ingentes stupent ee1.54
Cyaneæ petræ 63 34
cygnorum cantus 151.45
G. Cyprius à suis sacerdotibus oppugnatur 83.39. patriarchatu relicto fit monachus 84.eo
G.Cyprius Becum ex inuidia relegat 79 30 eius immi sericordiæ pœnas luic 83.15
Cypsella 104.32
Cyrilli de Græcorum & Latinorum cõtrouersia dictum. e65. 7 item de Spiritu S. 266. 32
Cytiotissę monasterium 131 48
Cyrue, fortunæ iocoostantis exemplum 42.46
Cyri maior quàm pro satrapia sua fastus eum apud Artaxerxem suspectum reddit 87.16
Czinzustra, à uocabulo Itelico. nam hos equitũ lusus, quos Troianos uocãt, Giostram appellant. Renoen. 218

D

Dæmones etiam Christianorũ esse fratres: absurdum cuiusdã dictum 268.54
Daniel Cycicenus 83.57 & 84. 30
Damasceni de Spiritus S processionis assertio 266. 25. 34 & 267.2
Dandulos Venetue quomodo à Manuele Comneoo excæcatus 271 46
Danubius fl. 49.1 eius ortus & exitus. ibid.
Daphnusia opp. 39.44. obsessa. ibid. & 40.28
dapiferi dignitas 109.3
Dario capta Babylõ per Zopyrũ. 226.37
Dauidis cinyra 153.14
Dexbolie castellum 34 40
Debrenoe episcopus 77.19
declamatoriũ diceo di geous spinosum e72.15
defunctorum casibus superstites erudiri Deum uelle 84.28
Demetrias, Syrioo prius dicta. 55 27.43
Demetrius Despota. 179 2 eius apparatus. ibid.55. fuga 187 9
Demetrius Palæologus 111 1
Demetrius Polioreetes 55.e7
Democriti splen, siue risos. 170. 37
Demonactis acumen e72.10 sales & sapienria 149.51
demonstrario scienrifice 231.38 de Demosthene Philippi Maced. regis dictum 187 50
Demosthenicæ locernæ 156 2
Deipara Αὐγοτόκος 41.8
Deiparæ imago per dies complures lachrymat 266 31
delicta singulorum totam ciuitatem turbis implent. e63.54
Despotæ fuge Thessalonicam. 161.51
Despotæ honor regiæ dignitati proximus 33.43
Despotæ titulus 29.50
Despotæ Aetoliæ & Epiri, fœderati & generi 34.3
Despotarũ honor Thessalis principibus collatus 23 14
Despotica insignia abiecta. 56. 59 & 57.16 & 264.8 & eur 56
Despotica potestas Sebastocratori collata 37.3
Deus sastui omni infensus. 110. 43 modestis adest. 396
Deus iusticiæ præses 4.6
Deos quomodo uetera & recentia delicto punire soleat. 142.59
Deus rerum omnium uires humanas superantium moderator 9.46
Deus solus admirabilium & meoorum succellum autor. 43. 8
Dei arcana non rimenda.264.60
Dei clemene ultio 143.50. inde
Dei consilium eo rtere uelle, periculosum 262.60
Deige oitricis imeginem Andronicus moriturus sacramenti loco io os inseruit 210.8
Dei glorię prædicandę, historias non minus quàm cœlũ & terram conducere 1.9
Dei imaginem ex inferiorib. petere absurdum 234.11
Dei legem timere, maxima securitas, quiconq; terror obijciatur e61.52
Dei metus hominũ timori præferendus. ibid 50
Dei misericordia.221.57 prouidentia e22.3
ad Dei naturam exprimendam ne oocabula quidem sufficientia te periri 234.2e
Dei oculus omnium iudex. 259. 32
Dei ope destitutum exercitum quamlibee instructum, à formicarum agmine nihil differre 3457
in Dei profunditatee Inoestigare, temerarium e34.1
à Dei proprie uoluntate pendere omnia e44.60
Dei prouidentia gubernari omnia 91.3
Dei sapientia imperuestigabilis. 68 31 inscrutabilis, admiranda 56.49
Dei uoluntati, or illi oisum foerit, obtemperandum e63.42
Dei uolontate omoia mouen. 191.36
Deo consecratos tribunali mundano sisti, nefas 260.8
Deum ad utilitatem omnia dirigere 83 50

Deum

Deum etiam de ſuo iure concesſiſſe,cum homo fectus ſupplicium ſubijt 265.52
Deum facta cuiuſq; remunererí. 84.28
Daum intelligere difficile,in uulgus efferre nefas 231.47
Platonis dictum, quomodo à Gregorio correctum. ibid.51
Deum iuſtum non tibijs uiri,ſed afflicto & humili corde oblectari 120.56
Deum omnia in melius referre. 120.33
apud Deum pluris fieri honeſtã & inculpetam uitam, quàm nires armorum 121.3
Deum ſæpe etiem in hac uita ſcelere, iuſte menſura punire. 81.47
Deum ſi ulli magnę rei,regni certè cõſtitutioni intereſſe. 263 1
Deum ſolum tes impeditas expedire 56 44
Deum ut benefaciat tantum ſpectare,cauſas beneficentiæ non expectare 154.38
de Deo diſſerere,conatus formidabilis 236.30
dexita Domini 245 15
diabolus mundi huius princeps. 75.32 eius potentia. ibid. 42
diabolum è diſcipulis Domini unum ſibi tributi nomine eripuiſſe 75.49
diebolum res quæ geruntur in terris perſequi, & ex optimis portionẽ ſemper decidere.75. 38
diademate uno dno capita tegere,perturbatione plenum. 261. 21
Dialectica ad Eccleſiaſticas controuerſias componendas inutilie 232.5
de Dialectica Greg. Nyſſeni ſententia 232.8
dialecticas argutias, pares in utranque partem oires habere. 232.13
Didymotichos opp. 105.40 eius ſitus 162. 23. earcer 162.28
dignitatum & titulorum mutatio epud Rumanos 108.44. inde
Dionyſij Sicil.tyranni regia puluere impleta Platoni reperta. 236.2
diligendi cupido, animi donum. 140.1
diſciplina militaris neglecta. 117. 30.48
diſciplina militaris hoſtium obſeruari à Turcis ſolita 93.52
diſciplinæ publicæ perturbatio. 198.12
diſciplinarũ tractatio quatenus ociosa 148.12
diſputantinm inſtrumentum ratiocinatio 231.30
diſputatio omnis ſine cedendi uoluntate, & iudice controuerſiæ ſumma autoritate prędito,inanis 230.20
diſputationis ſcopus & finis præcipuè conſiderandus. 230.7
diſputationes prius quàm aggredientur,diligenter et meditandæ 229.33 & 230.6
diſputationes ſuperfluę in Theologia repudiendæ 234.52
è Diſputationibus theologicis quatenus abſtinendũ. 236.25
in Diuina re,nulle uel neceſsitudinis,uel beneficij accepti ratio habende 270.14
diuinarum rerum ea ratio, ut taceitis enimis adorandæ ſint potius, quàm nerbis epprobendæ ac demonſtrandæ 266.3
diuinorum conſiliorum arcena uis 269 32
diuturnitas temporis rei faſtidió pariz 214.13
doctorea Theologiei noui ſine mireculis 236 55
doctrioa impuris non communicanda 145.33
doctrioe ſine uſu rerum mortua. 148 12
doctrinæ fundamentum, ingenium 4.41
doctrinæ genus opt. & homine digniſsimum quod nam. 2. 23
dolium tertium malis impermiſtum in Iouis aula non eſſe relictum 79.49 & 146 2
Doloicus Pleę. Comes 6 24. eius interitus 7.14
δολεινοι, qui & κοδόλιοι 271.31
doloris meculis non eſpergenda philoſophiæ nobilitas. 139.9
dolorem ſilenno augeri. 139 3. 10
dolus aperte ni efficatior. 226.33
Domeſticus menſę Imperatorię. 136.24
Domeſticus occidentalium proninciarum 136.26
Dominus ereauit, principiũ uiarum ſuarum, &c. non eodem modo à S.patribus explicetũ. 233.10.inde
domo domum ferri 20.47
domum parué haud temerè magnam calamitatem ferre, nec contrà 261.43
Doria harmonia 142.4
doxologiæ ſacræ intereſſe ſolus Azatines Turca 44 24
Drama opp. 124.47
Drimys quidam ſe pro Lalcaride uenditando, ſeditioné concitat 270 35
dubij criminis rei duallo decerta re ſoliti 258.54
ducis liberalis & pij exemplum. 121.12
ducis magni nomen & dignitas. 109.5 & 21
duce præcipuè dignæ uirtutes. 89.37
duello decertare ſoliti,qui dubij criminis rei eſſent 258.54
Dyrrhachinus epiſcopus 237. 2
Dyrrhachium tertæmotu dilapſum 264 36

E

Ebrij qnomodo hallucinari ſolri 94 13
Eccleſie malè habebat, cum eius proceres pauperes & nullo in honore eſſent 270.7
Eccleſiæ priuilegia ab Imperio data 201.22
eccleſiæ ſtatum in primis emendandum ſuſcipit Andronicus Imperator factus.75.18. ſed diaboli machinis perturbatur. 76.13
accleſiaſticæ contentiones quomodo decidendæ 231.10
eccleſieſticę factiones ptopter patriarchas,diaboli machinatio. 76 13.24. & 77.50.60
eccleſiaſtici principes ferè decẽ, nonem menſibus mortui. 260.1
eccleſiaſticum fulmen in Theſſalos uibretum 127.36
eccleſiaſtici interdicti petitio. 183.22
eclipſis ſolaris Chriſto in ernce morieote monſtroſa. 168. 28
eclipſes doæ Andronici ſenioris obitus prænunciæ 209.10
eclipſes ſolis & lunæ, cladiũ prænunciæ 243 29
ἐκλεῖψεις ναγκαῖαι 262.26
effectuum atqoe cauſarum connexio & ignoratio. 205. 38. inde
ἀναιτίατον τὸ ἀκατάληπτον 266.55
ex Elementis ijſdem omnia conſtere 156.49
elepbentum è muſca fecere. proœib. 90.17
ad Eloquentiæ exercitationem qui ſe nullo ingenio, nulle dexteritate conferunt,quales euadant 4.22.39
engaſtrimythi 186.36
Epeminondæ de Spartanis victoria ad Aliartũ & Leuctra. 220.50
ἐπ' ἐμοῦ 271.12
epilepſia 23.47
Epimethei pediſſequa pœnitentia 262.35

Epiros uetus 6.12 quæ cõtineat. 52.40 eius fines. ibid. Romanæ ditionis facta 250.39
Epizephyria barathra 203.57
episcopus quæstor & amator, liberarum planè rudis 118.45. inde. adulator, calumoiator eulicus 119.22
episcopum quenq; suam ecclesiã pascere, eiq; adesse debere. 85. 45.55
episcopi & sacerdotes ab aduersarijs indignè tractati 81.16
equestres cõcussiones nato Ioanne Audronici F. celebratę. 118. 52
equi de sessore suo optimè meriti descriptio 221.12
equi lapsus prodigium 169 59
equi picti hinnitus auditus. 137. 43.58
equites prætigiatores 158.34
Eridis pomum 76.6
errata etiam uera interdum silentio dissimulanda historico. 5.8
Esaias monachus imperitus patriarcha factus 163.44
in Andronicum seniorem conspirac 183.47 custodiæ mandatus 184.44 à iuniore Andronico liberatus 192.38
Esaias patriarcha sen. Andronico monacho facto insultat. 200 52
Esaiæ patriarchæ uaecordia. 194. 22
Esaiæ patriarchæ mortuo Ioannes suffectus 226.16
Esaiam patriarchã officij admonet iunior Andronicus. 198. 22
esurienti quiuis panis suauis. prouerb. 172.18
Euangelij pronunciata certa, neque demonstrationem requirentia 233.43
Euboea Venetorum prouincia. 45.13 Romanis recuperata. 45.31. inde
Eudocia Imp. northa F. Basilio Trapezuntis regi nupta. 243. 40
Eudocia Imp. sororis in urbem aduentus 92.20
Eudocia Ioanni Comneno Lazo nupta 70.31
Eudociæ Palæologinæ encomion 133 48. inde. ee Constantino Despotæ nubic 134. 10
Eudocia Trapezuntia Cralis nuptias aspernata 92.25
Eudocis Lazorum siue Colchorum regina marito etiam mortuo cõiugij fidem seruat. 268. 33
D. Eugenij templum ab Andronico extructum 125.33
Eulogia Andronici Imp. soror. 61.34
Eulogia Mariæ F. Constantino Bulgaro nupta 264.17
Eutipidis locus 140.20
Eucopa à Scytbis infestata. 16.54 inde
Europæi Scythæ 15. 58. & 17.4
Eurymedon fl. 66.41
exactio propter receptos Massagetas 93.43
exactiones, luxus studio. 18.49
exactiones principum bellis urgentibus necessariæ 269.1
exactorum improbitas 143.33
excubitores uino oppressi, urbis capiendæ ansam hosti pębęt. 190.14
exempla scelerum quatenus literis non mandanda 3.32
exercitus ex rusticana & circum foranea turba collectus qualis 117.10 20.50
exercitus impius qualis 94.15 ipsimet sibi hostes. ibid.
exercitum quamlibet populosum & instructum, absq; Dei ope nihil à formicacum agmine differre 34.57
exercitibus duobus ad pugnam instructis, alterius consilio alterius temeritatem destruere, & contrà 229.30
exitum cuiusq; rei ab ancegressa pendere causis 102.28
experientia rerum segnes uaturas excitari 4.25
experientis sine uera doctrina, mortua 148.12
experientiam sensu gigni. 205.35
principia suppeditace scientiæ. ibid.
exta quatenus futura prędicant. 71.58
extremo digito. prouerb. 451.27
Euchitæ monachi 252.2
Eulogiæ F. Anuæ affinitas cum Mich. Despota 261.5
Eumenis artibus sæpe uictus Antigonus 226.40

F

Fabulę ad ueritatem alludentes, non improbandæ 263.48
fabularum tantum lectioni uacantes improbantur 2.15
in Fabulas cur pleraq; à Poetis ficta 151 9
factiones ecclesiasticę propter patriarchas, diaboli opus 76.13. 84 & 77 50
factionum libri in iguem positi ambo combusti 78.30
in Factiosos, Canon 184.25
fames obsessis grauior hoste. 112. 17
familiaritatis nimiæ comes fastidium 155.38
Farenza Zymes corruptum nomen Friderici de Incisa militis Apuli. 106
fastidium ex diuturnitate temporis 214.13
fastidium nimiæ familiaritatis comes 155.38.50
fastus maior quàm pro conditione, suspectus & exitiosus. 86. 47. & 87.11. inde
fatalis incuria 100.8
fatali etiam sapientiã oppugnari. 260.57
fatum adiutandũ potius quàm impediendum 102.42
fatum ut animantibus, ita etiam ciuitatibus ineuitabile. 260. 10
Fati magna uis, quicquid contrà machineris 262.36
fato quierum obsequi melius, quàm frustra nitendo ei uelue materiam præbere 102.46
fax ardens Magnesiæ castellum circuire uisa, nocte intempesta 269 37
febrium ortus & curatio 14.55
felea monacha, deq; ea apologue 98.49
felicitas nulla perpetua, aut inuidiæ expers 207.6
ferrea malla candente, innocentia tostata 259.12
fides cum alacritate cõiuncta laudabilis 259.26
fides etiam in hoste probanda. 187.49
filius patris proditor 179.34. inde
filij defectio & seditio contra parentem 207.26
firmis spe, etiam ea quæ intolerabilia uidentur, æquis animis perferri 266.47
Flauij prænomen Iosephe Hebræo Romæ inditum. 108. 58
fœdera externa non semper tuta 93.31
Fortunæ Deipatæ templũ Constantinopoli 39 52
forensium negociorum morbus multiplex & immedicabilis, reipub. perniciosus 198.13
formicæ formicarum, simij similiorum more suas ces administrant. prouerb. 173 57
fortuitorum successuum euentũ nou ubiq; legis esse loco debere 229 50
fortuna immoderatos facit. 91. 53
fortunæ adoersæ aut prosperæ, præter spem oblatæ exempla. 140.20. inde
fortunæ incerta momenta prudentia moderanda 91.59

fortunæ iocouſtantia 52.45 57 & 136.9. & 147.36. & 189 42
fortunæ incóſtantiâ non cooſiderată, homines humanitatis obliuiſci 91.58
fortunæ incouſtantis exempla. 42.39
fortunæ iodulgentia mimia corrumpi animos 90 9
fortunæ leuitas 223.17
fortunæ ludibrium in rabus humania 164.10
fortunæ temeritas à rerum diuinarum cultu remotiſsima. 267.29
fortunæ temeritati noo fidendũ 229 41
fortunã In ſua uota cogere uelle, ridiculum 181.25
fortunã nulla pœna ſatiari. 208. 50
Frerij, equites Hieroſolymitaoi, qui Rhodij & Malétes. Sic etiam Laonicus eos Nazarẽos uocat 61.31
Ftidericus Siciliæ rex contra Carolum ab Imperatore coniuratus 69.28 Papæ parére recuſat 261.54
frigidæ aquæ potus ſeni letalis 209.53
frootis perfrictæ hominibus nõ habenda fides 264 33
fuga paucorũ totum perturbat exercitum 54.36
fugientes boſtes tantum ſpoliari, uon etiã occidi, aut capi, inter Chriſtianos ſoliti 55.11
fumum fugiens in ignem incidit. prouerb. 44.6 & 123.10 & 235 61
funambuli præſtigiatores 158. 10. inde
furura è prætatitia colligi 2.15
futura in æquilibrio collocanda. 141.1
fururaincerta, eoq; propter illa non dolendum philoſopho. 140.17 & 229.48
futurarum rerum prædictiones iucertæ 140.23
futurorum ſignificatio uaria undo 71.54

G

Galata Veoetorum claſſe impetita 188.26
Galata Veuetis, Piſanis & Genuenſibus aſsignata 46.3
Galatæ caſtellum 37.38 & 259. 35
Galatæ incolæ Ganuenſes. 239. 41. malè tractati eut 265.11
Galatę, Galli, qui & Scythę pti°. 16.1
Galatæ, Latini 122.30
Galatæ ex Otiente ab Ægyptijs pulſi 48.44
Galleſius mons 51.14
Gallia etiã à Scythis peruagata. 15.60
Gallia occidentalia 126.47
Galli amœuitate locorum Syriæ & Phœniciæ detenti, expeditionem ad S. Sepulchrum intermittunt 50.25. iude ab Ægyptijs pulſi 40
Galli fortiſsimi uiri 48.57 in Aſia conſideot 50.20. amœoitate locorum inſtituti obliuionem ipſis incutiente. ibid. inde rurſum ab Ægyptijs pelluntur 50.48
Gallorum equitum robur. 206. 52
Gallorum expeditio ad S Sepulchrum 48.60. inde
Gallorum ope Aſia Romania reſtituta 49.48
Gallia Cilicea tranſitum ultro dant 49.56
Gallos Syria & Phœnicia prohibere fruſtra conati Arabes 50. 4 lude
Gangolfus idem, qui & Bolgangus 271.33
Gani montis monaſteria 85.12
Genorum moutes 47 42
Gaſmulica gens 46.21 Gaſmulicum 261.9 ad bella animoſum 361.55
Gaſmulicom omoe diſsipatum. 82.54
gaudium nullum perpetuum ac ſolidum 41.60 & 423
gaudijs magnis pleruuq; dolores adhæreſcere 62.43
generoſum hominem in rebus uilibus oſtantare iogeniũ, rurpe 206.6
Ganua, eiusq; ſitua 130.45
Genuę habitatorum ſeditio. 130. 42 57
Genuenſes reip. ſtatus mutatus. 248.31
Genuenſis eregiouè Cõſtantino polis habitata 63.6. & 94.40
Ganuenſes Galatæ incolæ inſolentiores facti reprimuntur. 239.41
Genueoſes Venetis & opibus & copijs ſuperiores 265 7
Genoenſium ædificia circa Galatam ab Andronico Imp. iucenſa 240. 9
Genuenſium duæ piraticæ triremes 63.27
Genuenſium & Vanetorum bellum 94.36 ſimulras 268.18
Genuenſium immuoitas à Michaele Palæologo impetrata. 239 46 eoruudem io Romanoa ſuperbia & coorumacia. ibid. 52
Genueuſium magiſtratus Poteſtas 46.12
Genuenſium priatæ 188.27
Genoenſiom ſuperbia repreſſa. 63 6
Genuenſibus Galata aſsignate. 46 3
Georgius Alaous 270 14
Gaorgius Cyprius 61.28 patriarcha 76.58 Atticæ linguæ inſtaurator. ibid. inde. ab Imperatore primùm electus. 77.5 pòſt à Germauo Heracleæ epiſcopo demum confirmatus 46
D. Georgij eqous pictus hinnitum edit 137 43
Georgij martyris imago ſanguinem emittit 266 33
Georg. Mutzalo 258.8. uide Muzalo.
Georg. Pachymerij hiſtoriæ exordiũ unde, & ex ea excerpti aliquot loci 258.5 uida Pachymerius
Geraſimus mooachus patriarcha fit 133.17 & 141.27 eiua futilitas 142.40
Germau os monachus Heracleæ metropolitanus deſignatus. 77.30
Germanus Adrianopolitauos epiſcopus Arſanij in patriarchatum ſucceſſor 44.52 patriarcha deſignatus 262 61
Germanus patriarcha 25.41 ipſe quidam non eruditus, ſed eruditorum amator 263.1. ultro patriarchatum daferit 51. 12 & 262.17
Germani patriarchę ſimplicitas, liberalitas, & bena merẽdi ſtudium, ſtulticię & uanitatia crimeu incurrit 263.5 eiuidem humanitas. ibid. 38
Germani, Scythæ 15.59
Gibellini 130 47
Glaba Protoſtrator Thraciæ. 220.4
gladius ſpiritus, uerbom Dei. 261.40
glotia ex magnia etiã operibos, unà cum eorũdem memoria, fluxa 146.62
gloriæ ſtudium 146.29. iuda
Glycys Ioanues legatus ad Italię regem 88.36
Glycys liber de legatione ſua. 88.55
Glycys patriarchę reſignatio. 131. 33 iode. eiua teſtamentum 132
Gotthi 17.7 & 264.10
Græcũ ſe, non barbarum eſſe natum, Plato gloriatus 174.3
Græcorum amplificationes. 150. 62
Græcorum cum Latiuis de Spiritus S. proceſsioo a controuerſia 264.55
Græcorum & Letioorum controuer-

trouersiam ex duabus præpositionibus pendère, Ex & Per. 265.7
Græcorum & Latinorum pacis capita. ibid.12 inde
Græcorum inanis metus.140.34
Græcos à Latinis albos Agarenos habeti 265.28
Gregoras sulicus è scholastico factus 145.26 Andronico familiarissimus 271.12
Gregoras ad Andronicum seniorem solatij gratia accedere solitus 209.38
Gregoras cur ad Andronici senioris aulam se contulerit. 148. 7 iode
Gregoras Chartophylacis monus recusat 153.59
Gregoras eloquentiæ studiosissimus,adhoc inuenis 123.50
Gregoras etiam, mutata imperij Cõstantinopolitani fortuna, malè tractatus 193.36
Gregoras Glycis discipulus. 123. 46 Metochitæ charus. 139.35 eidem familiaris. 145.33 eiusdem liberorũ præceptor 139. 50 ab eodem doctrinæ fœ hęres institutus. ibidem 42
Gregoræ consilium de missis à papa episcopis Constantinopolim dispotandi graria. 229.1 inde
Gregoræ consilium Metochitæ datum 140.9 inde
Gregoræ consolatio ad Imperatoré,de matris eius obitu.123.1 inde
Gregoræ dialogus Florentinus inscriptus,de Barlaamo monacho 451.40
Gregorę eloqoentia 228 43
Gregoræ historiæ initiũ à capta Latinis urbe Cõstantinopoli. 5.43
Gregoræ legatio ad Cæsarissam 170.26 Latinorum periculum eidem oblatum 171.36
Gregorę nœnia in Andronici senioris obirum 211.20 inde. in Metochitæ obitum 215.23 item in Andronici iunioris obitum 253.40
Gregorę oratio ad Imperatorem Chartophylacis dignitatẽ deprecanos 154.8 inde. item alia ad Metochitã. 145.51 item io laudem Andronici Imperatoris 148.30 inde
Gregorius Asliæ patriarcha.265. 19
D.Gregorij contra curiosos prędara sententia 233.57 inde
Gregorius Mitylenæus 262.22
Gregorij Nysseni de Dialectica sententia 232.8
Gregorius Syrus ad papalem dignitatem accersitus 264.49
Gregorii theologi, Platonis de Deo sentẽtiæ correctio. 231.51
Gratiarum ostibulũ, thalamus. 215.59
Guelphi 130.47
gubernatorum prudẽtia 141.14
Gyrolimnia, siue Gyrolimniæ porta Cõstantioopoli. 142.45 & 190.24.46

H

Hæmos, limes Romani & Bulgarici imperij 106.28
Hali Amurij F.patris cædem ulciscitur 269.23
Hamaxobij 17.7
Hannibal fortunæ Incoostantis exemplum 42.51
harmoniam musicam ex inęquabilibus constare 31.34
Harmostę Laconom 95 26
Hebræorum anni initium 167. 48.56 inde
Helenæ Asanis F.cum Theodoro Lascati ioniore ouptiæ 13. 54 inde
Hellanodicæ 230.26
Henrici Danduli Venetorum ducis interitus 7.16
Hepsetopulus 263.5
Heraclea Põti matropolis.64.52 & 194.42
Heracleã metropolitanum ius habuisse eligendi patriarchæ Coostantinopolitani 77 31
Heracliti dictum 264.2
Heracliti lachrymæ 170.39
Herculeum fretum 16.9
Herculis peragratioos. Herculanæ columnę 218.12
Herodoti Persica historia 15.12
Henricus Balduini primi frater, & eiusdem in regno Byzantino successor 40.14
Henricus Byzantij rex 11.22.37
Hiobi oerba à Logotheta Theodoro usurpata 139.20
Hispani Scytbis etiam subacti. 16. 30
historia animatũ gloriæ Dei prącoium 1.24
historia, cœli & terræ defectum quomodo sarciat 2.7
historia Dei opus 1.15 oniuersitatis tabula, ibidem 26
historiæ anima,ueritas 258.38
historiæ commendatio 1.1.23 cum cœlo & terra collatio.ibidem 17
historię idem esse oeritatem, qđ animantibos oculum 2.35
historiam lectores suos quodam modo nates reddere 2.14 orbem terrarum & omnia secula peragrare. ibid.16
historiarum cognitio, optimum eruditionis genos 2.28
historijs etiam cælorum & terrę gloriam illustrari 1.34
historico excellẽs pictor imitandus 4.53
historici diuinitùs ad scribendũ res gestas impulsi 1.8
historici rerum ignari quales 2. 44
in Historicorum quorundã maledicentiam Andronici cõcio. 2. 60 inde
historicorum quorundam usnitas,ex rumoribus tantum scribentium 4.8 &5.6
Hodegetria Deipara 41.8 &135.17 &191.21
Hodegetriæ Deigenitricis templum 245.29 & monasteriom 451.7 &84.20
Hodegium monasterium 253.12
Holobolos Manuel 260.36 officio oratotis à patriarcha donatus 262.3
Holobolo Manneli cur nasus & labra præcisa 261.25
Homeri de Scythis testimoniũ. 14.40
homo cœlum & terrã intuetur, sed humanas actiones cœlum & terra intnentur 192.1
hominibus perfrictæ frontis nõ habenda fides 264.33
hostis etiam uirtus reuereoda. 187.49
hostium multitudo oon horrenda 220.43
hũmanæ res ludibriom Dei. 117. 34
humaoi nihil firmum ac certũ. 42.39
humanarum rerum inconstantia 84.33 &89.51 &156.42
Hunni 17.9
Hiacynthia Spartanorum 172. 42
Hyaciothus 262.14
hyemis sæuitia 268.45
Hypatia 134.1
Hyperborei terrores Scythæ. 15. 26

I

Iathstines Turcarum princeps. 7.58 Alexij precibus contra Lascatim arma sumit 8.16 cæditur 9.26
Iaxartes fl. 16.49
Icaria insula capta 13.29
Icarius,aliàs Rabanus de Carteria 45
Icarius Euboicus 45.10 inde
iconomachiæ morbus 12.25
ideæ Platonis 4.15
Illyria à Bulgaris occupata 12. 29
Illyriorum agri nastati 247.11
Illyriorum ingenium. ibid.3

imaginem earum rerum nullam effarri poſſe, quarum nulla eſt imago 266.54
imber tantus, ut maris color rutbatatur, &c. 268.21
immortalitatis appetitio 146.23
Imperator à patriarcha coronari ſolitus 45 40 & nngi 26.11
imperator moriturus monaſticum habitum indnit 29.12
imperatoria cum Turcis fœdus. 19.36 & 26.23
imperatoris deligendi ceramoniæ 260.43
imperatoris liberalitas in quales potiſsimũ homines declaranda 19.44
imperatoris officium 20.60
imperatoris ſanioris obitus eon fictus 161.34
imparatori ſecris interdictum à patriarcha 44.2
impetatorem non decere ludos aquaſtres 219.6
imperatore digniſsimum, benefacere, non beneficantiæ cauſas axpectare 154 40
imperatore, & bomine priuaro interfecto, non idem exitus. 193.34
imperatorum dinitiæ, populi diuitiæ 259.22
imperatorum iunioris & ſanioris altera diſſanſio 160.17 inde. pacificatio altere 163.15
imperatorum ornamenta diuini quiddam habere, & nulgi captum ſuperare 72.4
imparatorum ſtudium in templis extruandis, ex ambitione 125.10
imperatorum ueterum κειμήλια uendita 159 27
imperatores Romanos inongendi moa 12.7
impetai orib. quales patriarchæ & apiſcopi grati 133.21
impetatotiæ prouidentiæ ſpecimen 20.31
impetatotia inſtituta ab Andronico iuniore nagleƈta 256 8
imperium diuturnum moleſtũ. 181.19
imparij interituri ſigna 475.15 inde
imperij præſagia 32.22
imperij ſumptua infiniti 143 46
imparium in plures partitum, parturbarione plenum 261.20
impetus inconſideratus 229.41
Impoſtura peſsima, qua quis ipſe ſeſa decipit 270.22
in limine, prouerbium 160.59
in portu nzufragium, proverbiũ 188.20
in puppi ſedere, prouerbium. 153.17
incuria fatalis 100.8
Indus fl. India à Scythia occupata 17 56
Indorum anni initium 167.55
Indorum ſapientum præceptũ. 86.56
indulgentia fortunæ nimia animos corrumpi 90.9
infamiam negligentibus non habenda fides 264 33
infantes palis ſuffixi 270.17
ingenium doctrinæ fundamentum 4. 41
ingenij bonitas naturæ donum. 140.1
ingeoij dotibus ſolis immortalitatẽ nominis conſtare. 147.2
ingenij ſolertia milite numeroſo potentior 69.25
ingeniũ neceſsitate excitari. 226. 30
ingenium oſtentata in rebus uilibus, generoſo homine indignum 206.6
ingenia hominom proſpetis ſue ceſsibus explorari 196.20
ingenia ſegoia rerũ uſu & experientia excitari 4 25
ingenia ſplendida æmulationia & inuidiæ ſtimulis ferè agiteri 79.27
inimicis cut Antriſthanas ſanam mantam optarit 264.3
iniuria ob iniuriæ metum illata. 199.15
iniuriaa quàm rectè facta nulgò libentius legi 3.56
innocentia per ferream maſſam candentem teſtata 259.12
innocentia uitæ Deo gratiſsima 121.3
infectationa aliorum uulgus magis quàm collaudatione oblectari 3.53
inſcitia ad perſuadandum afficaciſsima 202.60
inſomnijs fotuta prædici 71.56
inſomnijs non temerè uulgᵒ interdum commoueri 32.25
inſueta omnia grauia 467.45
inſularum imperium ſine claſſe teneri non poſſe 266.11
intercalandi terio 166 49
inuidiæ authoris ſatbanæ mos. 41.61
inuidiæ ohnoxij noui homines. 153.61 inde
Ioschimus patriarcha proditionis ſuſpectus à Sphendoſthlabo præcipitatus 268.16
Iohannis, Andronici inoiorie imperatoris filij natiuitas. 218.42
Iohannes Apria orinndus petrie reba poſt Eſaiæ obitum. 226.16
Iohannes Aſanes Conſtantino Tœcho patri ſuffectus 62.24
Iohánes Aſanis primi filius, Bulgarorum princeps 13.5.22
Iohannes Bacus patriarcha 60. 38 inde. uide Becus
Iohannis Beci ſomnium 260.3
Iohannes Cantacuzenus, Magni Papiæ cognomento illuſtris 136.22. uide Cantacuzenus
Iohannes Chæroboſcus cæſus. 269.59
Iohannas Chumnue 264.40
Iohannes Contus Aetolorum & Acarnaniæ princaps cæſus. 43.42 eiuſdem F. ab Andronico daficit. 247. 28 inde. Epirum recupetat. ihid. 46
IOHANNES DSANICHVVAM 271.3
Iohánes Deſpota Andronici imperatoris frater eontra Iohannem Theſſalum Deſpotã miſſus 53.1 eius fuga 54.50
Iohannes Deſpotas claſſi Romanæ ſuccurrit 56.52 præclarum eius dictum. ihidem 60
Iohannis Deſpotæ res geſtæ & laua 260.54
Iohánes Ducas imperator 269. 46 culpam ſuã daplorat. 22. 16 cur filium Theodorum ipſe adhuc oiuens deſignare Imperatorem non noluerit 25.7 inde
Iohannes Docas imperator Marcafinæ amore captus 21.30 inda
Iohannes Ducas Laſcaris gener, ac in imperio ſucceſſor 10. 42
Iohannis Ducæ imperatoris edminiſtrandi imperij ſtudium, ac opera 20.60 eiuſdam elogia 11.3 liberalitas, & in quales potiſsimum 19 44 ptndentia in regendo filio 24.60 inde
Iohannis Ducæ expedino cõtra Michaelem Theſſalum 22.30 inde
Iohannis Ducæ ſecundæ nuptię poſt Itenes obitum 21.25
Iohánis Ducæ impetetotis morbus & obitus 23.42 inde & 24.11 & 127.25
ſuh Iohanne Duca hes nummi euro puroputo cõſtahat 270. 29
Iohannes Glycya patriarcha ſactus 123.30 prius Logotheta Dromi. ihid. uide Glycya.

Iohannes Heraclæ episcopos, Gregoræ curator & auunculus 194.35 eius nita ab eodem conscripta. ibidem 58
Iohannes Lascaris Theodori Imperatoris filius 29.41 Romanorum pater, ut Theodorus Dominus appellatus. 259.44
Iohannes Lascaris Imperij successor à Palæologo exeçcatue 43.45 & 81.39 & 261.25 ab Audronico humauiter tractatur 82.1 eius excæcationem sorot ulciscitur. 47.13 inde
Iohannes Lascaris à Palæologo Nicæatico castello inclusus. 261.36
Iohanois Lascaris ad patriarchã uox 260.51
Iohannes Lazu i 92.22
Iohannes Macrenus 260. 47
Iohannes nothus Sebastocrator Arbenarum ducis auxilijs Romanos profligat 54 21 eius dirio & perfidia 52.50 57 quomodo per bostium castra euaserit 53.55 & 54.9
Iohanoi Palæologo Nicephori cuiusdam filia nupta 109.55 eius mors 110.5
Iohannes patriarcha, Cosmas antea 268.50 eiusdem pietas & simplicitas.269. 49
Iohannes Parastro legatus papæ ad Byzantios quam cupidus pacis fuerit 265.29
Iohanni Porphyrogeniti F. Metochitæ filia nupta 123.59
Iohannes Sebastocrator Palæologi frater 34. 23 eiusdem Thessaliæ principis perfidia 70.42
Iohannes Sozopolitanus patriarcha fit 88.20 patriarchatu discedit 96.10
Iohannes Tarchaniotes patriarchæ & aulicorum calumnijs exagitatus 268.60
Iolenta Balduini primi soror. 40.14
Iosephus Galesinus 262.41
Iosephus Hebræus historicus Flauij nomen Romæ consecutus 108.58
Iosephus patriarcha designatus. 262.19 in Beci locũ suffectus 75.29
Iosephus patriarcha Germani successor 51.13 patriarchatu cedere coactus. 76. 21
Iosephus patriarcha se in Archistrategi monasterium confert 59.23
Iosephi patriarchæ mors 76.53 secta 60.26 & 76.13 & 78.44
Iouialia Spartaoorum 172.42
Iouis Olympici statua 146.60
Irene Alemana Andronico iuniori imperatori nupta 126.47 eius obitos 174.21
Irene Alexij Imp. F. primogenita 32.37
Irene Andronici Iunioris F. Basilio Comneno nupta, & eidẽ Irene alia meretrix ab eodem prælata 249.7 eiusdem libido 250.10 eadem Iohanni Asani nupta. 62.26
Irene notha Andronici Imp. F. 113 48 · Iohanni Ducæ nupta 127.29 Nogæ Scythæ ducta 70.53
Irene Andronici Imp. uxor altera 79.1 inde eius commendatio 81
Irenes Androuici Imperatoris uxoris ambitio 106.35 odium in Michaelem priuignom. ibidem 51 in euehendis filijs suis studiũ. ibidem 46.58 inde & 109.29. 42 inde & 110. 60
Irene Thessalonicam abit, & maritum traducit 107.27
Irene imperatrix ex eqno præcipitata 20.57 mortua 21. 22
Irene imperatrix filio suo uxorẽ ambit 108.22
Irenes profusio in generum Cralem 110.11
Irenes imperatricis pecunię qoò collatæ 124 56
Irenæ Marchioniſſa quur regijs nuptijs prælata ab Andronico 266. 48
Irenes imperatricis obitus 124. 45 reliquiæ eius Constantinopolim relatæ 54
Irene Theodori Lascaris F. Ioanni Ducæ nupta 10. 43
Ismenus fl. 114 37
Ister flu. 170.45 eiusdem in Aegyptom ioſluxus 146.12
Italia à Cimbris & Teutonibus petuagata 16. 2
Italici populi extra Byzantium habitare iossi 260. 2
Italorum disciplina militaris. 69. 46
Italos temerè & superhè in theologiam irruere 235. 51
iucundis molesta admiscori necesse 146. 1
iucundissimum animo quid. 203.8
Iudæi sors diaboli 75. 47
Iudæorum anni initium 167.56 inde
Iudæorũ ex Ægypto migratio, cuius typus 168.16
Iudicium cuiqne sunm liberum. 265.20
iudiciorum public. emeudatio. 193. 22
è Iudicum alho Athenis qui deleri soliti 3.40
Iulius Cęsar à quib. minimè putabat cęsus 84.6
Iulij. Cæs monarchia 58. 16
iuris dicẽdi potestas quaruor uiris ab Andronico in templo data, mystagogiæ tempore. 198. 40
iusiurandum à nobilibus uiolatum 30.48
iusiurandum etiam coniuratis sacrosanctum 141.56
iusiurandum magnã prohibendi uim habet 265 6
iorisiuraodi formula Andronici Imperatoris, & quomodo sub scriptum 52 9 inde
iurisiurandi necessitas ineuitabilis 269 47
iusticiam suam qui quęrunt, ad Dei iusticiam peruenire non posse 266. 58
Iustiniana prima Bulgarię metropolis 12.35
Iustiniana prima archiepiscopatus honore à Iustioiano imperatore ornata 12.38 à Bulgaris pro regia sede occupata. ibid.
Iustinianę primę appellatio unde. ibidem 4.33
Iustinianus Imperator quib° beneficijs prouinciam natalem affecerit. ibid.3

L

Lachanes Bolgarorum tyrannidem occupat 61.48 inde. eius mors 62 30
Lachanẽ Gregoræ dictũ, Pachymerio Corducubã dici, & cur. 265.37
Lachanes regno pulsus, & occisus. ibid 46
Lachanem simulans quidam, custodię mandatur 267 16
Lacones, corruptè Tzacones dici 46.25
Laconom Harmostę 95.26
lamina candẽte excęcandi mos. 261.44 271. 44
λαύτιμος idem qui & σπλάγχνος 271. 32
largitiones suspectę 86.46 & 87.7 inde
Lascaris. oide Theodorus
Theod. Lascaris, Alexij imperatoris gener 7.40 ab eodem bello imperitus 8. 20 inde

Theod. Lascaris Turcas paruis copijs uincit 8.22 inde à Iachatine Turca fermè cæsus 9.30 mox eundem obtruncat. ibidem 42
Lascaris à patre Iohanne ad Imperij successionem institutus. 258.6
Theod. Lascaris adoentus, Isthatini inexpectatus 8.38
Theod. Lascaris elogia 10.49
filiæ 29.48 In Alexium socerum suom à se captum benignitas 9.59
Th. Lascaris uxores, eiusdemq; mors 10.1.38
Lascarini imperij fines 7.40
Latioi à Bulgaris profligati 6.56 inde
Latioi à Romanis flagitant, ut communi ope Turcos oppugnent 238.23 mox instituto desunt 60
Latini Byzantinorũ hostes 258.42
Latini, capta Constantioopoli, ut diuiterint imperium 6.21
Latini classem Romanam ex improuiso adorti 55.45
Latini Galatæ 122.30 Galatæ inclusi, Andronico se submittunt 240.28
Latini in Orientem traiecturi à Bulgaris sbstrahuntur 6.38
Latini iracundia inflammati oin euntur 69.43 & 70.9
Latini Scythis immanitores 12.55
Latioi stipendijs nõ solutis, pro hostibus se gerunt 101.25 inde
Latioorum eduersus Romanos expeditio 69.2 inde audacie & fastus 64.89 & 69.51 clades nauales 64.14
Latinorum cum Græcis de Spiritus sancti processione controuersis 64 55
Latinorum dissidium 130.40 inde
Latinorum equitum octingentorum infelix uirtus 9.10
Latinorum & Græcorum controuersiam ex duabus præpositionibus, Ex & Per, pendere 265.7
Latinorum & Græcorum pscis capita. ibid.12 inde
Latinorum incuria Constantinopolis uastata 41.16
Latinorum regis Constantinopoli obi 40 10
Latinos nobiles non solere cum Romanis affinitates iungere. 108.33
Latinos proceres affinitates cũ Romanis iungere, Papæ intõsulto, non solere 79.14
latronũ periculum Gregoræ oblatum 171.36
lendationes eorum qui nihil dignum laude gesserint 79.56
laudationibus oon legum uice utendum 235.45
Leura locus uerno tẽpori aptissimus, ed bybernandũ incommodissimus 265.6
io Lazaro per Christum excitato duplex mitaculum 201.3
Lazi, qui & Colchi 268.33
Lazus Comnenus 70.24
legati corrupti 182.24
legatos eloqueotes & prudẽtes esse, opus 88.40
Lemnia mala, prouerbium. 12.61
Lemnos Latinis stepta 46.31
Lesbus iosula capta 13.28 à Rhodijs incursione uexata. 239.8
Lesbo præfectus Philanthropenus ab Andronico 142.40
Libadarius Protouestiarites. 89.30 pincernã à suis proditum excæcat 91.21.56
Libadarij obtrectationes 89.53
Libis monasterium 110.36 à Theodora Aodronici matre renouatum 210.37
libri rixosi factioõ duo in ignẽ positi, ambo combusti 78.30 & 80.40
libris multa contineri quæ præstare nemo possit, prouerbiũ. 155.9
liberalitate præfectorum maximè conciliari subditorum animos 134.37
liberorum amor immodicus. 73.e6
liberis quatenus prospicisndũ. ibid.14
propter Liberos nõ niolanda religio. ibid.7
Libys Aegyptijs domitis 48.41
Libyci serpentis ingeniũ 119.28
lignorum penuria laboretũ Constantinopoli 37.49
linguæ maledicæ reprehensio. 3.3
linguæ rudis animus 229.4
linguæ tantum excolendæ studio uacantes improbantur 2.25
linguæ tempora moderari, non contrà 229.20
literæ chartaceæ interceptæ, literæ uerò prolatæ 179.16
literæ liberales spatiæ 161.27
lirurgia Cõstantinopoli non ad papæ rationem celebrata, oiisi semel per licentiam 61.30
Locrus 114.29
Lodoicus. uide Doloicos.
Logi 189.44
Logotheta. uide Metochites.
Logothetæ ad Aodronicum iuniorem oratio 141.6
Longobardiæ prouincię limites olim 109.25
Lucianum rotundè dictis ostendisse Demonactis acumen. 272.10
Luctatij Catuli de Cimbris & Teutonibus uictoria 16.6
Indi equestres in natali Ioannis Imp. celebrati 218.52
luna plene, æternitatis typus. 168.20
lunæ eclipsis prodigiosa 174.59 & 175.15
Imp' bipes, Athanasij patriarchæ mioistet 267.23
luporum amicitiam suo sanguine mercari 143.29
luxus qnomodo necessitate sequatur 18 30
Lycei nomen 151.17
Lysandri interitus 220.53
Lysidis Pythagorei de arcanis philosophiæ non temerè uulgandis sententia 145.40

M

Macedonia à Bulgaris occupata. 7.25 & 12.29 à Turcis & Catelanis infestata 111.32 inde excluduntur 112.2 inde
Macedonia Andronico inniori occupata 186.10
Macedoniæ orbium oastationes 12.48 urbes captæ. 14.9
Macedonici præfecti in carcerẽ coniecti 187 4
Machabæus 190 59
Macrenus 260.47 à Palæologo excæcatus 261.52
Magnesia cestellum 94.26
Magnesiæ Deiparę uirginis templum 61.4
Magni domini appellatio 114.44
magni ducis nomen & dignitas. 109 5 & 100. e4.27
magni Maximi de Spiritus sancti processione assertio 266.e4
Magni Papiæ cognomentum. 136.24
Magnus primicerios 114.43 eiusdem oomen & dignitas. 109.5
magnorum delictorum magnes esse pœnas oportere 262.4
Maine Romanis reddita 37.11 Tænarium promontorium olim. ibid.
Malea lignioora 265.41
maledicæ linguæ. maledici calami 33 12
maledictorum causæ futiles 3.20 maledi-

maledictis nulgus oblectari. 3 53
malom exiguum neglectum, iogentis sæpe periculi occasio. 8. 54
malum malo oon curandom. 263.27
meli futuri expectatio grauia. 266. 50
mela inopinata, grauiota 90.21
mala, malè sibi conscijs accidenria, leuiota. ibid. 25
mala prædicta quomodo leuiora fiant 72.12 interdum etiam aoertantur. ibidem 14
melorum cansia coactis dolendum, sed moderatè 95.7
malis imminentibos occurtendum 62.16
Manfredus Siciliæ rex 21.27 & 34.8 fugic 35.40 Papæ parère recusat 261.54
Manganium mooasteriũ 133.17 & 184.44 & 192.33
Manichæorom doctor cum suis aliquot orthodoxus factus. 174. 38
mansisse din, uacuumq; reuerti, turpe 70. 2 & 227.42
Manuel Despota Michaelis imperatoris F. 129. 15 eiosdem fortuita cædes) 130.16
Manuel Holobolos. uide Holoholus.
Marcesinæ amore captus Ioannes Ducas imperator 21. 30 inde. eadem templo exclusa. ihid. 50
Marchionom dignitas 108.38 & 109.23
mare interiua argento oioo infuso profundiua factum 264. 46
margaritarum usus 264.36
Maria Andronici nota Ctai Scythæ nupta 268.17
Maria Armeniæ regis soror Michaeli imperatori nupta 89.6 eiusdem liberi 129.8
Maria Bulgara Spheodosthlabũ cũ filio adoptat, mox per insidias occac 265.31
Maria Constantini Bulgari uxor hellom Palæologo excitat, & cut 265.16
Maria Eulogiæ F. Constantino Zagoræ regulo desponsata. 61. 37
Maria siue Martha Domesticissa. 258. 2
Maria Theodori Lascaris F. Nicephoto & M. Thessali F. nupta 26.57 & 29.49
C. Marij de Cimbris & Teuthonihus uictoria 16.6
Maronea 111.33
μαρμωρ uox Thessalonicẽsi episcopo ter sudita, quid significarit 259.5
Martinus Chij præfectus 198. 60 eius rea gastæ. 199.1 inde. ab Andronico captus Byzantium mittitur. ibid 18
Martis alea incerta 42.35 & 114.6
Maryandeni paulatim ad Turcoa deficiunt 262.16 eorundem afflictus status 260. 57
Massagetæ, Scythæ 15.54 qui & Alani 93.12
Massagatæ ab Androoico tecepti. ihid. 12 37
Massagetæ Torcis qoasi uiam ad mare nostrum monstrant. 94. 30 à Turcopulis cæsi. 106. 20
Massageiæ contra Turcos missi ab Imp. Andronico 93.50 fugantur 60.1ode pro hostibus se gerunt 27
Massageiæ iostante pugna deficiunt 105.1 iode
Massalianorum secta 252.5.48
matris obitus quanri momenri. 223. 47 inde
Mauritani Aegyptijs domiti. 50. 43
Maurus fl. 188.3
Maximus Planodes monachus, Aodronici nomine legatos Aquileiam 268. 38
Mazucaius Bulgarus cęsus. 269. 59
Medi Scytbia subacti 18.14
Medorum anni initium 167.54
Medorum classis Themistoclia artibus profligata 226.46
medici prudentis muous 268. 44
medici officium sanare, non pœnam irrogare 267 3
medicorum neglectũ morte loic Andronicus 450.62
in Medio sita, quatenos maximè tuta 260.12
megas Kyrios, dignitatis nomẽ. 109.18
Melaochlæni 15.54
Melecus Azatinis Sultani filius. 64.39 repetito paterno principatu cęsus. ihid. 58
Melecos Turcotum dux 113.18 eius perfidia 116.7 inde
Melecus cõ fratre Azatine à Scythis pulsos 38.13 cum suis Turcis ad Cralem abit 116. 3
Meloci Azatinis filij crudalitas. 269.20 eiusdem cædes. ibid.24
Melenici castellum 187.25
Meliteniotes 61.27 loco motus, quòd papæ sacris interfuisset 265.53 in exilium cum Beco missus. 80. 37
Melitea diaconus ære alieno oppressus, seipsum suspendit. 269.14
memoriæ suæ ad posteros propagandæ studium 146.28.40 inde
mendacium ueritati præferenri, sacrilegus 258 39
mens sapieos cunctorum gubernatrix 152.17
mensium diuersa apod diuersas gentes initia 167.50 inde
Mesembria castellum 28. 37 ab Andronico captum. 207. 61 Imperatori traditum 264. 28
Mesembriæ ad Bulgaros defectio 221.35
Mesites 263. 4
Mesopotamia à Scythis occupata 18.2
Metochites Theodorus 61.27 astrooomiæ disciplina suo tẽpore solus excelluit 139.18 & 141.9 uius bibliotheca 88.35 & 124. 20
Metochites ingenio contentus, ueterum imitationem oeglexic 124. 24 inde
Metochita Logotheta Dromi, legatus ad Italiæ regem 88 35
Merochites magnus Logotheta 186. 37 Logotheta generalis 123.53 & 137 9 eius gratia apod Imperatorẽ. ibidem
Metochita malè sibi ominatur. 139. 23
Metochites loco motus, qđ papæ sacris interfuisset 265. 53
Metochites in exilium cum Beco missus 80. 37
Merochitæ exilium, strangurta, eateer, &c. 195.42 inde
Metochites ab exilio redux, fit monachus 208 29
Metochitæ domos diruta à populo. ihidem 31 domus & opes omnes diteptæ 192.52 ipse unà cum liberis ad egestatem redactus. ihid.59 inde
Metochitæ domus pauimentũ, Scytharũ principi dono missum 208. 54
Metochitę dotes singulares. 124. 11 inde
Metochitę encomia 146 48 & 147.8 inde & 215.51 inde. cum Andronico seniore collatio. ihid. 55 & 216.13. 28 inde & 218.29
Metochitæ filia, Imperatoris nepori Ioanni Porphyrogenito nupta . 123.59 inde
Metochitę & Gregorę necesaitudo 145. 33
Metochitę io trodenda Gregorę

astronomia tardirae 145.38
Metochitę mœsticia ex immi-
nentie periculi cõiectura. 138.
27
Metochitę securitae, interiroe
Cõstaotinopoleoe causa. 190.
33 inde
Metocbitę somniũ & irrita pro-
uidentia 186.45
metue 187.3
Metochitæ obitue 215.6
tribue maximis malie nictus
decclsit. ibid.8 fu-
nebris in eundem oratin. ibi-
dem 23
Metocbitæ interdictũ, quidquã
cum Andronico seniora egere
208.58
Merocbiten captluũ liberara iu-
bet Andrnnicus morituras.
199.39
de Metochite Logothera Didy-
motichum relegando decre-
tnm 194.21
metropolitani suam qniq; me-
tropolim incolere iussi: alion-
de uerò eduẽtantee, nrbie in-
gressu prohibiti 85.46
Michael Aetoliæ & Epiri Despn
tee 33.52 ad Impe-
rium occupandũ espiret 34.2
inda. eiue fuga 35.24
eiusdem in Palæologum per-
fidia 38.52 & 46.33
Michael Andronici Imp. F. 106.
54 è desperato morbo
sancto olao recreatur 269.20
Imperatorio diademete è pa-
triarche ornatue 88.24
nuptiæ diuarsæ eidẽ nltrò ob-
lectæ. ibid. 29 inda
Micbaelie Andronici F. obitue.
126.52 oraculo prædi-
ctue. ibid. & 127.2
Michael Angelue 11.50
Michaelis archistrategi statna
terræmotu collapsa 92.15
Michael Asenee 179.6
Prosiacum occupat 187.20
Michael Bulgarotum principe
Spbendostblabi & regnum &
uxorem sortitue 177.5 inde
Michaelie Bulgari cum Andro-
nico iuniora fœdue. ibid. 38
legatio ad Andronicum senio
rem 186.22
Michaelie Bulgarii incursio, & ad
Andronicom iuniorem Impa
rio iam potitũ excusatio 195.
8.14 in Cralem expedi-
tio 206.14.31 inda
Michael Bulgarus à Crale uictue
& captue 106.55
eiosdem interitue 207.1
Micbael Caiherue 133.37
Macedoniæ præfectus ab Im-
peratore 134.35 eiue
uirtutes. ibid. inde
Micheel Comnenus Palęolngus
23.21 eiusdem ad Tur-
coe fuga 27.4 inde
uide Palæologus.
Michael Comnenue duplex Pa-
læologue 32.49
Tbessaliæ & Epiri regulus.
6.11
Michael Cotrnles 93.2
Micbael Despnta pecem in Occi
dente perturbat 258.31
Cæsarem capit 33
eiusdem com Anna Imperero
ris filia nuptiæ 43.21
mors 52.30
eiue filij. ibidem
Michael Glaba 75.3
Michael imperator temerè in ho
stes inuectus, uix euadit 105.
29
Michael Pelæolngus Annæ Ioen
nis Ducæ uiduæ pudicitiam
teotat 261.48 Idem
Imperator electue 260.9
Imperator appellatue 36.33
ab Arsenio coronatue 47
& 267.33
Michael Palæologue natura dis-
fidentia coniungera conatus.
261.10
Micb. Palæologus secres cantore
& ludimagistroe publicis
stipendijs conducit 263.8
Micbael Palæologus nersipellis
& perfidue ibid.21
Micheel Palæologus regno po-
ritus tres rantum aureos do-
mi habuit 259.46
Michaelis Palæologi Imperato-
ris cum Turcie pugna in Cher
sonesso 117.20 inda
Michaelis Palæologi elogiũ. 72.
53 liberi 129.8
obitue 130.33
Micbaelie Palæologi Imperato-
ris pietas, innocentie, & in
Cbristo spes 90.55
animi contritio 91.5
Michaeli Palæologo quali uoce
prædictum imperiom 259.10
Michael Strategopulus in carce-
rem coniectus 87.51
Michael Thessalus Michaelie
Angeli primi notbus F. 22.35
Tbessaliæ & Aetoliæ prin-
cepe. ibid. 32 eiusdem quatuor filij. ibid. 38
Micbaelis Tbessali filiæ, Anna &
Helena, quibue nuptiæ 34.6
Micbaelie Thessali perfidie in im
peratorem 22.53
fœdus ruptum reoouat 23.10
& 26.19.45 ueniam impe
trat 56
militiæ inepta turba oppidana.
196.52
Miltiadis glnriæ causa qnæ 152.
48
minæ supplicium entecedunt.
263.57
misericordiæ diuinæ pelagus.
221.57
Mitylene à Cathane Phocæ
principe occupata 239.2.
38 inde. Pbilentbropeni
industria Romanis racupera-
ta 142.53
modestie Deus adest 39.6
modus pulcherrima nirtne 181.
31
modo & ratione carene res, pro
modo & rationa non haben-
da 229.38
mœrorem præsentem futurarum
rerum spe leuari 181.60
Momi assentatoria reptebensio.
155.13
Monomechus mysticus 135.5
monachi à Barlaamo Eucbitæ
& Omphalopsychi dicti.
252.3
monachi in Oriente compluree
uirturis studiosissimi 264.60
monachi pennosi & saccigeri.
263.55 terrestres cœli ci-
ues 263.46
monachorum curiositae & im-
portuna diligentia 267.
43 quorondam impro-
bitas 263.52
monechie carnium esue interdi-
ctus 123.44
monesticæ legi non conuenire,
ut inuiti & coacti cucullũ in-
duent 202.34
monasticũ cucullum sibi indue-
re iubet Andronicue, priusquam moreretur 199.35
monasticum hebitum induit Im
perator mortotus 29.16
monastico habiro periculũ euita
rum 162.11
Monembesia Romenie reddita.
37.10
monstro sus pertue 247.53
Montieferrati marcbio Thessa-
lonicę rex declarare 6.25
Thessalonice potitue. ibi-
dem 30
morbi nullo remedin desinen-
tis ergumentum quale 132.
56
morbidis quę potissimum con-
sideranda. ibidem 17
mori omoibus necessa 259.
36
morum dexteritas in principe e-
mabilis 86.51
morum simplicitas à reipublicę
administratione & rerum usu
aliena 51.16
more duplex, corporum & ani-
morum 132.25
mors, infestue milee 216.21
morrie meminisse bomines de-
bere 132.3

Mozylenus episcopus 77.17
Mpaiulus Venetiorum magistratus, Baiulus. solant enim peregrinos prætores ita uocare Veneti 46.11
mulieris ambitiosæ, audacis, impudentis, & marito infensæ exemplum, Iteus Andronici Imp. uxor 107.17. inde
mulieris singulare encomium. 133.49
muliebris appetitus uehementia. 250.10
muliebris natura bello minimè apta 267.47
muliebri ingenio nihil concitatius, nihil insolentius, &c. 107.53
multitudinē remerariam consilio magis uinci quàm uiribus. 266.17
mundus humani corporis similis 51.55. unum corpus cohærens. ibid.
mundi opificium absq; historia, ad prædicandam Dei gloriam quasi mancum 2.7
murus longus Christopoli ab Imp. extructus 112.3.32
musicæ discors concordia. 31.34
Musicorum chordas paulatim laxari, pro nerb. 268.29
mutationes rerum paruo momento maximas incidere. 222.7
mutationibus gaudere omnia terrena 181.22
murus subirò inquil incipit. 269.39 alius. ibid. 62
Muzalo Georgius 29.18
Muzalo & Arsenius patriarcha Lascaris pueri tutores 29.39
Muzalo Protoconstiarius. 133.33
Muzalo honoris onus excutere studet 30.25
Muzalonis auctoritas 80.15. nouitas inuisa nobilitati 30.1 ædes 31.3
Mysia à Bulgaris occupata. 12.27 item à Scythis 17.8
inter Mysos & Romanos pax cōstituta 247.52
mystagogiæ hōra condonatio à patriarcha recitata pro suggesto 198.33
Myzes 28.21 Imperatori Mesembriam tradit 264.22
Mytzis mors 62.22

N

Nabonassar 166.33
nęnia in Andronici sen. obitum. 211.20 in Merochiræ obitum 215.23. in obitum Andronici iuo. 253.40. inde
naturæ prouidentia 18.32. delectus in necessarijs. ibid.
naturæ rerum indagatio, optimo doctrinæ genus 2.27
naturæ uitia quatenus pictoribus non exprimenda 4.54
naualis pugna 63.56. Romanorum & Eubœorum. 55.32 & 56.16
Naupactius metropolitanus. 77.24
Ne quid nimis 181.31
necessaria docere naturā in primis 18.30. inq; ijsdem delectus. ibid.
necessariarum rerum usus immutabilis 20.41
necessitas coninngit homines. 145.6n. inde. ingenium excitat 226.30
necessitatē luxoa sequitur. 18.30
nepos Imperator auo insidiarus. 176.47 & 177.49
nepotis insidiæ ann detectæ. 178.12
Nestoris oratio 150.54. inde
Nicæa Birbyniæ ab Orchanno obsessa 196.47 à Turcis capta 208.15 & 49.21
Nicæa, Byzantio uastato, Romanorum regia constituta. 37.52
Nicæaticum castellum 261.36
Nicephoro Ætoliæ principi Anna Eologiæ F. desponsata. 61.36
Nicephorus Basilius. uide Basil.
Nicephorus Blemmydes, monasterio à se extructo affixus, patriarchatum recusat 25.46. templo à se constructo. Matrimonium excludit 21.50. Inde
Nicephori Blemmydę mens qualis 264.62
Nicephori Blemmydæ scriptis mutatur Becus 61.6
Nicephorus Caniclij præfectus. 109.56
Nicephorus Despota fratrum curator à patre relictus 52.37. eius ditio 52.42
Nicephorus Ephesi metropolitanus Arsenij patriarchæ successor 37.30
Nicephorus Ephesius patriarcha factus 259.28
Nicephorus Gregoras. uide Gregoras.
Nicephori, Michelis Thessali F. cum Maria Theod. Lascaris F. nuptiæ 22.43 & 26.57
Nicolaus Thaumaturgus 265.27
Nicomedia Androonico iun. capta 247.21
Nilus Siculus 262.8
Nili cataractæ 152.61 fontes 51.30. inundationes 149.60
Nilum aquas suas Mœridi cōmunicare 146.12
Niphn Cyzici metropolitanus ad patriarcharum accersitus. 118.45 Andronici senioris male tractandi, iuniori Imperatori suror 193.45
Niphon in humanis reb. magis quàm diuinis uersatus. 269.8
Niphon ob quæ nitia patriarchatu morus 123.22 & 193.52
Niphonis inuidia & in senioram Imperatorem ndium. 193.50
Nisan Hebræorum mensis. 167.47 & 168.4.
niuis copia 268.45
nobilitatem & porentiam potiss. cognoscendæ ueritari obstare 108.4
nuntu dolores omnes magis inualescere, cur 217.37
Noga Scytha 70.51 & 260.27 & 264.19 & 265.46. eiusq; præclarum apophthegma. 264.28
Nogas Scytha regnum affectans cæditor 268.3. inde
Nogæ reliquiæ à Ctzi Scytha deletæ 268.20 ad Andronicum se contulerunt. 269.10
nominia similitudinem etiam aliquid ad conciliandam benenolentiam facere 129.24
non esse nolentis, neq; currentis 244.59
nosocomiorum extructio 21.14
noui homines inuidiæ obnoxij. 153.61
nouis subinde gaudere hominem 259.38
nubes crucis imagine uisæ. 175.23
Nymphæum 24.12 Lydiæ. 87.42

O

Obliuionis castellum 200.29
obscura nihil probant 233.31
obsides in medio flumine Bardario permutati 268.56
obtrectatores sibi ipsis magis quàm ijs quos uituperant obesse 4.2
obtrectatores nulgo grati 3.53
occasio, actionum anima. 261.58
occupatis in minutiarum rerum, ad officium exequendū segniores reddit 256.19
officij malè curati pœna, flagella

ri, & muliebriter uestiri 262.28
officia in commune cooferenda. 146.11
oleum camino addere. prouerb. 136.38
oleo sancto ex desperato morbo recreatus Michael Palæologue 269.20
Olympicorum ludorum imitario 218.52
Olympus mons 8.32 & 112.52
omina quantū apud uulgus ualeant 32.25
omnibus expolita negligi atque contemni 72.7
Ompbalopsychi monachi. 252.3
opera magna paruis gloriosiora. 146.59
opificea ad militiam inepti 196.52
Oraculum de Andronici senioria obitu 210.20 item de Michaelis Palæologi obitu. 127.1. inde
oraculum euentu declaratum. 67.61
oraculum malè ab Imp. intellectum, Pachonio perniciosum. 71.27
oraculum Trallibus de Andronico repertum 67.30 eius explicatio 68.3
oracula commentitia 72.32
oracula pleraq; obscura, ambigua, intricata 67.57. cor. 71.38
oracula si quando hominum expectationē fallant, cuius culpa id fiat 72.25
oraculorum autores spiritus administri 71.50
oraculorum ex libidine interpretario 72.21
oraculorum obscuritas 72.3
ortus incertus 71.37.41
oratio perspicua minus molesta. 129.6
oratio quibus rebus explicandis potissimùm conueniat. 156.13 quomodo perpetuò durare possit 154.57
orationis largitor & moderator animus 229.7
orationem eandē à nobili & obscuru babitam, non einsdem esse autoritatis 141.5
orationes quomodo imperfectæ existimandæ 155.29
oratorum callidias & auditorū Imperitia, fidem conciliar uerbie 265.42
Orchanes Athumanes Bithynię princeps 196.45 profligatus ab Andronico 244.11. inde
in Orchanum Andronici iuniores expeditio 196.45 interse pugna 197.20
Orchanis copiæ 196.60 de Andronico uictorie. ibid. 40. inde
Orestiadis planicies 6.57
Orientē quo anno Romani prodelicto beboeriot 270.33
Orontes fl. 50.48
Orphei citharā etiam inanimata quædam commota 151.1
Orphei facultas 213.53
Ossa mons 55.41 & 112.52
ostenta, quæ senioria Andronici mortem præcesserunt. 209.9. Inde
onata corona, ex ouis nenditie Imperatrici patata 20.27
Oxus Sogdus fl. 17.38
Ozanis, arcam nutantem astringere ausi, exemplum 236.31

P

Pachominm 71.12
Pachomius à Palæologo excæcatus 71.27
Pachymerius Constantinopolitanus sacerdos, Protecdici & Dicæophylacis bonore insignitos 258.21. uide Georgius
Pachymerij librorū capita. 258.30. inde
Palamas à monachis Barlaamo oppositus 252.9 Palamica hæresis 52
Palæologus uide Michael Comnenus
Palæologus Michel Despotes designatus 33.46 & 34.21 conditionaliter eo rum coronatus Imperator 36.50
Palæologue Byzantiom tentat. 37.32 regoum sibi firmare conatur 43.25 Arsenium loco pellendum curat. 44.7. inde
Palæologus Arsenio sopplex. 262.2
Palæologus, à Scythis fermè captus, uix euadit 47.39. inde
Palæologus domestica bella Carolo Italiæ regi machinatur. 58.44.51 cum Pontifice concordiam init. 59.3
Palæologus nolpinam pellem leonina mutat 59.42. Genuensium superbiam reprimit 63.6
Palæologus Siculos contra Carolum coocitat 69.27
Palæologus Thessalis infestus. 70.41 Thessalonicense regnum institoera conatur. 86.30
Palæologus magnne Dux designatus 258.20 etiam ante coronationem arces munit 259.5 coronationis pactum uiolat. ibid. 7. quomodo coronatus. ibid. 8
Palæologus in carcerem coniectus 258.57
Palæologus arrepto Imperio, ditia solutus 259.57. cupiditatis intemperijs actus. 261.23
Palæologus uersipellis & perfidus in Germanum patriarchā. 263.21
Palæologus peccatorum suorū confessione facta, à Petriarche syngrapham absolutionis accipit 51.23
Palæologue fine honore sepultus 72.41
Palæologi ad Torcos fuga 27.9 reditus 56
Palæologi conscientia mala. 261.59 & 262.10
Palæologi dogmata eb Ecclesiasticis aliena 72.49 & 73.5.40
Palæologi elogium 72.53. gratia 32.53
Palæologi imperij occasiones & casus 32.10 inde
Pelæologi ingressus in urbem Constantinopolim recens captam 41.3. inde
Palæologo irrita expeditio contra Michaelem Despotam. 46.35
Palæologi iusiurandum. 27.59
Palæologi lætitia de recnpereta urbe Constantinopoli 40.37
Palæologi mores 32.15. inde. mors 71.4. inde & 72.37
Palæologi rerum potici summa liberalitas 259.2
Palçologo Arseniua propter loā oem Imperij successorem excæcatom sacris interdicit. 43.53 & 44.2
Palæologo claues fisci creditæ 32.61 imperij administratio commissa 33.20
Palæstina à Scythis uastata. 37.59
Penachrantis monasterium. 75.26
Panarbenæa 215.48
panis sacer Latinus typus. 266.29
panis diuini communicatio, ἀντίδοσις 264.39
pacis tempora quomodo agricolturæ & pecuariæ rei promouendis inseruiant 19.39. inde
Pantepoptæ monasteriom. 262.31
Pantocratoris monasterium. 124.55 regis Latinorum Constantinopoli 40.10

Panyperſebaſta Matochitæ F: 138.32 eius eloquentia. 38. item einſdem prudẽs oratio. ibid 44
Panyperſobaſti dignitas 124.3
Papa iureiurando Achaiæ princi pem ſoluens, continentium bellorum cauſam præbet. 259. 50
Papæ nomine Conſtantinopo-lim quidam diſputandi cauſa miſsi 228.30
Papa Latinorum pronubus. 79. 14
Papa conditiones, quib. cum Im peratore Palæologo ueteris & nouæ Romæ concordiam ſta-bilire conatur 59.10
Paphlagones paulatim ad Tur-cos deficiunt 262.16
partus monſtroſus 247.53
partus mann mulri cæſi. 244. 35. 62. inde. & 245.20
paruæ copiæ magnis interdum exercitibus ſuperiores 8.55. exempla 220.44. inde
paruo momento maximas inci-dere rerum mutationes. 222.7
paſcha Iudaicum quando cele-bratum 167.41 cur in ple nilunio 168.20. indo
ad Paſchatis correctionem uerni æquinoctij & plenilunij co-gnitio neceſſaria 166.16
paſcharia in Eccleſia obſeruatio depranata 167.15
paſcha noſtrum Moſaico reſpon dere 166.21 & 167.23
Paſchatis correctio 165.45
aſtronomiæ pars aliqua 60
Paſchatis dinario tempora obſer uario, eccleſiæ concordiæ di-uellendæ occaſio 169.12
Paſchaſij monaſterium 37.22
paſtore percuſſo, gregem uniuer ſum quoq; aſſligi 193 40
Patræ ueterca 247 36
Patrarum nouarum obſidio. 53. 47
in Patriam fides, etiam boſti pro-bata 187.55
patriarcha arcanum Imp. nepoti aperit 142 40
patriarcha diuinæ myſtagogiæ tempora condamnationẽ ſcri ptam pro ſuggeſtore recitat. 198. 33
patriarcha factus indoctus mona chus 163.44
patriarcha fit monachus 84 20
patriarcha Imperatoris uolunta te deſignandus 263.34
patriarcha Imperatori ne equo inſidere pictus per calumniã. 118.27
patriarcha in Andronicum ſenio rem conſpirat 183.47 cuſto diæ mandatur 184.44
à inniore liberatur 192 38
patriarcha literarũ planè rudis, quæſtor, & amator, &c. 118.45 inde. idem adulator, & ca-lumniator aulicus 119.22
Patriarcha, pacis doctor 184.3. 37 & 198 27
patriarchæ Conſtantinopolita-ni eligendi ius penes Heracleę metropolitanum 77.32
patriarchæ facti uxor monacha fit 123.38
patriarchæ functionem magnas corporis uires poſtulare 131. 39
patriarchæ reſignationis initiũ. 269.34
patriarchæ ſimplices Imperatori bus grati 133.18 22
patriarchica iura cum ſacerdotio nihil cooiunctum habuiſſe. 77.14
patria potior quàm matria uo-luntas de filio, tota habenda. 109.50
Patrum diſſenſiones 232.60. inde
S. Patrum ſcripta diſtinguenda, nec uno modo intelligenda. 235.30
D. Pauli apoſtoli templũ ab An-dronico extructum 125.34
pauimentum etiam Metochitæ domus ſublatum 208.54
pax colenda, ubi Dei iacturam non facimus 265.1
pax coniugio firmata 43.24
pacem non fortuitò, ſed ratione & oratione reconciliari 266.6
peccata cladium cauſæ 198.12
peccata uetera & recentia quo-modo Deus rerum omnium perturbatione punire ſoleat. 142 59 & 143.1. inde
pecunia ſacra 33.9
pecunia eam habentibus exitio-ſa 123 13
Pegæ Deigenitricis ædes. 163. 29. eiuſdem fonte Andronicus iu nior priſtinæ ualetudini reſti-tutus 200.50
Pelagonum regio 206.28
Pelaſgicus ſinus 55.40
Pelaſgorũ principatus poſt Ioan nis Ducæ obitum diſſipatus. 127.24
Pelion mons 55.41 Item Pelius mons 112.52
pellas palea plenæ pro ratibus. 17.17
Peloponneſi princeps 109.3. captus 35 38 & 36.59 ſe redi-mit 37.8
Peloponenſium cædes 35.30
Peloponneſi loca pleraq; terræ-motu concuſſa 269.22
Penelopes tela, prouerb. 60.57 & 204 36
περάτια. Pera. 271.9
Peræa Galatæ caſtellum oppu-gnatum 37.36
peregrè omnia iucundiora uide-ri quàm teuerà ſint 172.45
Periblepti ſiue Periblepteæ mona ſterium 123.27 & 264.50
Periclis oratio 150.54. inde
periculum impendeos eatenus curandum, ucuota faciamus. 265 36 eiuſdem uitandi ratio optima quæ ibid.35
Peringerius Tantza, Perengarij de Intentijs 107 106
Perſæ à Scythia ſubacti 18.13. item à Tocharis ſubacti. 259. 43
Perſę Byzantinorum boſtes. 258. 41
Perſarum anni initium 167.54
Parſarum exculti mores 18.54 in prognoſticando methodus 204.14
Perſei pedes prope Tauri ſpinam 245.43
Perſia ſapientiæ domicilium. 147.43
Perfidæ inſidiæ ac doli 93.60
Perſicorum regum & ſatraparũ fortitudo 225 3
in Perſonam ignotam omnes ſu ſpiciones conuenire poſſe. 269.3
Perzeoæ Veſtalium ædes 119.18
S. Petrus non iactandus, ſed imi-tandus 230 55
Pharanzazymas 106.4 Ma-gnus dux creatus. ibid.14. eius copiæ 269 24
Pharſalus olim Phthia 265.59
Phidię celebritas ex magnis ope ribus 146.58
Philadelphia ad Mæandrũ. 269. 57 à Turcis obſeſſa. 164. 19 Philanthropeni prudentia liberata. ibid.33
Philadelphiæ obſidio & famas. 100.41 & 164.21 & liberarę rur ſum ubertas annonæ & uili-tas 47
Philanthropenus claſſis præto-ctus 56.29 Iudæis excæ-candus traditur. 268.10 eius ex cæcationem max. terræmo tus ſecutus 268.21
Philanthropen' pincerna in pri-ſtinum gratiæ locum repoſi-tus 164.1
Philanthropeni protoſtratoris res geſtæ 262.41 alogia 269.34 prudentia 164.33

Philanthropeni ſpiritus in Libadarij manus delati, deficiunt. 268 4
Philanthropeni tumultu, Andronico omoes Romani ſoſpecti habiti 93.28
Philes Palæologus, Vilhelmus Monteferratenſis princeps. 120. 36 Turcicum ſibi bellum depoſcit. ibid. 46
Philis induſtria Romanorum acies inclinata reſtituitur. 121. 54. iode
Philippus Aridæus 166.35
Philippi Maced. regis de Demoſthene pręclarum dictum. 187. 51 uotum 42.4
Philocrena oppid. 197.2
philoſophandi publicè conſuetudinem, magnum apud morales rerum diuinarú contemptum peperiſſe 145. 45
philoſophię arcana impuris animis non communicanda. 145. 42
philoſophiæ nobilitas doloris maculis non aſpergenda. 139. 9
philoſophię migrationes. 147. 41
philoſophica conſtantia. 140. 10
philoſophus etiam homo, & fatis obnoxius 264. 8
philoſophum agere ut philoſophia dignum eſt 264. 7
Phocæa maritima 239. 2 præſidio munita 14
Phocaica urbs Andronico iuo. capta 250. 21
Phocæenſes paesmab Andronico impetrant 241. 32
Phœnicia Ægyptijs domita. 48. 41 & 50. 47
Phrhia, olim Pharſalus 265. 59
phrenitis 23. 47
φρίσσω 271. 25
inter Phrygum & Perſarum limites multú intereſſe. prouerb. 145. 51
pictores boni Scriptoribus imitandi 4. 53
pictorum artes ad ſermonem collatæ 156. 57. inde
pietas propter liberos non violanda 73. 7
pictas operta & ſola neceſſaria. 264. 4
pileorum diuerſorum uſus ſub Andronico iun. 257. 1
Pinacas Heraclienſis à Germano deſignatos patriarcha, improbatur 262. 21
Pincerna à Libadario exęcratus. 91. 21. 56 Libadarij obtrectationibus exagitatus, regnó affectat 89. 53 & 90. 34
Pincerna Theodorum Andronici fratrem capit 91. 7
Pincernæ dignitas 134. 59
Pincernæ contra Turcos oirtus. 89. 35. inde. uide Alexius Philanthropenus.
Pirinzerius Tenza Catelanus. 100. 25 Magnua dux factua 27. uide Peringer.
Piringerius Tenza nauarchus Latinorum 103. 37 à Genuenſibus capitur 103. 43 uenditur 49
Piringerij Tenzæ cum cæteris ducibus contentio 106. 4 cædes. ibid. 11
Piſanis Galata aſſignata 46. 3
Piſanorum magiſtratus Conſul. 46 12
Planctæ 63. 35
Planetas ob propinquitatem oó ſcintillare 226. 54
Plato Ariſtonia F. 231. 45. eius de Deo ſententia à Gregorio correcta. ibid. 48
Platonis dictum, ſibi gratulantis quòd Græcus, non barbarus eſſet natus 174. 3
Platonis ideæ 4. 15 peregrinationes 147. 27
Plexæ Comes 6. 24 cæſus. 7. 14.
plenilonium æternitatis typus. 168. 20
plenilunij obſeruatio in Paſchæ celebratione Iudæis cuiuſmodi 168. 20. inde
plenis uelis. prouerb. 33. 31
poculum miſcere, exhaurire prouerb. 84. 53
pœnitentia eius quod mutari nequeat, inania 262. 33
pœnitentia Epimethei pediſſequa 262. 35
non Pœnitere, quàm pœnitentę deſperare, præſtat. ibid. 45
poetæ fabularú patentes. 76. 10
cur Poetæ res pleraſq; in fabulas redegerint 151. 9
poetarum tantú lectioni uacantes improbantur 2. 25
πολυφάτης 245. 36
Pompeius magnus fortunæ inconſtantis exemplum. 42. 59
Ponti fauces 188. 35 Pontus 63. 34
pontifici Rom. principat' à Græcis permiſſus 265. 14
pontificem non punire, ſed curare delinquentes decet 267. 4
pontifices pacis doctores eſſe debere 180. 37
pontificum contra ſeniorem Andronicum coniuratio 183. 48
populi ingenium 25. 30
Porphyrogenitus patri Imp. ſemper, quàm frater Andronicus, charior 86. 16 in carcerem à fratre coniectus 87. 48
Porphyrogenito Raulis filia nupta 87 33
Porphyrogenitum Andronicus uinctum ſecum circumducit. 92. 56
Portentum, diuinæ prouidentię ſignum 266. 21
potentiam & nobilitatem potiſſimùm ueritati cognoſcendæ obſtare 108. 4
potentiores ad iniuriam propenſi 269. 6
poteſtas Genuenſium magiſtratus 46. 12 item Latinorú, ſiue Galatarum 122. 30
præfectorum liberalitate potiſſ. cõciliari ſubditorum animos. 134. 37
præſentis negligi 262. 19
præſentium plerunq; comes facietas 155. 39. 50
præſidia deſerta, latrociniorum occaſio 65. 12
præſidia urbibus impoſita 112. 10
præſtigiatores admirandi Conſtantinopolim profecti. 157. 53 eorundem deſcriptio. 158. 9. inde.
præſtigiatorum ars periculoſa. 159. 6
præterita cur præſentibus minua faſtidio oboxia 155. 43
prætoria Eubœæ capti ſubita mora 45. 45. inde. 56
Preſps Imperatori recuperata. 23. 8
Prillapum Imperatori reſtitutú. 23. 11
primicerius magnus 114. 43 eiuſdem nomen & dignitas. 109. 6
princeps bonus & ſanctus, Dei ſimulacrum 270. 8
princeps exul non temerè in partem regni recipiendus 38. 19
princeps non dicendus, qui ijs quorum curam gerere debet, non conſulit ac proſpicit. 264. 7
principis nomen & dignitas. 109. 4
in Principe comitas & morum dexteritas, pręcipuè amabilis. 86. 48. inde
principum duorum electio, eiuſdem bellorum cauſa 260. 42
principum diuerſarum nationũ dignitates ac nomina à Romanis impoſita cuiuſmodi. 109. 1. inde
principum ſtudia plerunq; ſubditos ſequi 20. 42 & 82. 21
principatui adminiſtrando idoneus qualis 31. 44
Principatum à muliere nidoa & pueris immaturę ætatis, malè adminiſtrari. 246. 62. item 249. 51
ad Principarum adſpirantem, & religionis & reipub. ſtudio cõtemperatum eſſe debere 31. 33

priuilegia ueterum Imperatorũ confirmandi quantũ ſtudium fuerit Cõſtãtino magno 77.33
πρεσβεῖα 267.5
prodigia quæ Conſtantinopoleos captiuitatẽ præceſſerint. 174.54.inde
prodigiorum euẽrus ijs,quibus illa apparuerint, expectãdus. 266.43
prodigiorum terrores nos ad alios transferre ſolere 266.41
proditores pecunia quidẽ emi, amicicia tamen indignos habeti 187.53 (inde
prognoſtica deridentur. 204.16.
prognoſtici eiuſdem exagitatio. 202.54
prognoſtici de uentis refutatio. 204.37
Proſiaci oppidũ occupatũ.187 20
proſperi ſucceſſus humana ingenia explorant 196.20
Proroſtratoricus bsculos. 120.37
Protoueſtiarius. uide Andronic⁹
Protoneſtiarij dignitas 29 37
prouidentia diuos in ordinandis regibus 68.31
prouidẽtia D. eriã quę impoſsibilia alioqui,facilia facta 40.49
prooidentia D. humania conſilijs & actionib.nõ ſuffragante, infelici exitu eas terminari. 103.20
prouidentiæ ea quæ gerũtur curæ eſſe 102.17
prouidentiæ D.rationes arcanę. 101.13
prouidentiæ conſilia hominib. ignota 140.31
prouidentiæ uis ineuitabilis. 260 7
prouidentiam D. exiguis copijs magia quàm ingentibus fauere 39.4
in Prouidentiã diuinam omnis de ſe & liberis cura reijcieoda. 73.28
ſine Prouidentia nihil rerum humanarum adminiſtrati.142.55
prudeutia armis potẽtior.69 25
prudentiæ eſſe,quod omnino faciendũ eſt,ita facere, ut libenter feciſſe uideare 268.50
prudentiæ munus 59.47.& 60.3
Pruſa metropolis ad Olympum, ibiq; templũ D.Ioanni baptiſtæ extructum. 21.7
Pruſa fame domita 174 37
Pſalterio aperto ſortitio facta. 162.51
ptochottophiorũ extructio 21 14
Ptolemais à Sultano euerſa. 266. 37
Ptolemæus aſtronom⁹ Claudij prænomẽ Romæ conſcutus. 108.59
Ptolemæi de intercalandi ratione ſententia 166.52
publicanorũ improbitas. 143. 31
puer monſtroſus 247.53 uirili robore 247.58
in Pugna quicquid egeris, excuſationem mereri : extrà non item 92.1
Pydnus mons 52.46
Pyſylontes agendis remis ſtrenui 261.55
Pythagoræ ex Ægypto in Aſricã nauigatio 147.26 glotiæ ſtudium 146.31

Q

Quæ diuinitùs nõ proſperẽtur, ijs omnia aduerſari 102.35
Quæ nocent, docent 43.3
quęſtiooes curioſas de religione nõ conueoire ruſticis. 265.44
quæſtiones de coniuratis habitæ 241.55
quæſtores Andronici ſenioris à iuniore ſpoliati 177.57 & 78 49

R

Rariora frequentiotibus gratiota 155.49
rationibus humanis ea inueſtigare quæ captũ ingenij humani ſuperant, inexpiabile etimen. 266.10
rationibus ſeruiendum 265.23
ratiocinatio diſputantiũ inſtrumentum 231.30
ratiocinatio ex demõſtrandi ſciẽria nata,ad religionis controuerſias diſceptandas inutilis. 232.3.inde
ratiocinationi potiſſ.ſtudere Italos 231.32
ratiocinationem in factis locum non habere. ibid.33
ratiocinationib.quoq; uſos uetores Theologos, & quatenus. 233.48
Raulis filia Porphyrogenito nupta 87.33
Recaſortas dux 106.5 Refortiarus, prouincialis miles. ibid.
rectum quod eſt nunquam corrigi adhibitum prauo 264.42
refutatione non omnia digna. 203.43.inde
regnum animæ inſtar 270.19
regnum optimum quale 260.10
regni conſtitutioni Deum intereſſe 263.1
regni inſidiæ 262.57
regias affinitates ſæpe ſeruire tẽporibus 268.62
religionis controuerſiæ quomodo decidendæ 231.10
in Religionis controuerſijs ratiocinationem dialecticam non habere locum 231.33 & 232.10
religionis curioſę quęſtiones nõ intricandæ ruſticis 265.44
religionis prætextu mendici impoſtores 60.18
religionis ſimulatores fortuna male uſi 80.46
religionis ſtudiõ à ſuperna potẽtia pendẽte & gubernari 76.32
religionis tãtum ſpeculationi intentum ſolitarium agere debere 31 40
religionis titulo calumniæ & oſtentationi ſuæ quoſdam ſtudere,quales 76.30
religionem & rempub. unà tueri,difficile 31.27
religione longè lateq; propagata, miracula deſinere neceſſe. 266.43
reliquiæ Sanctorũ à Turcis uenditæ 208 21
repudium iniquum belli cauſa. 206.12
reipub. adminiſtrandæ idoneus qualis 31.44
Rempub.& religionẽ unà tueri, difficile 31 27
rempub.leui etiam impedimento principia ſui, maximum in commodum capere 224.7
res admiratione dignæ quomodo imperfectæ exiſtimandæ. 155.30
res humanæ incertęæ inſtabiles 117.33 & 84.33 & 140.52. inde & 147.36 & 156.42 & 164. uarietas 192.19
rerũ humanarũ nihil ſine Prouidentis adminiſtrari 142 55
rerum humanarũ umbra ſedulò intuenda 132.5
rerũ omniũ cognatio quædam & ſimilitudo 156.47
rerũ omniõ perturbatione Deũ in multandis hominõ delictis uti. 143.1.inde
rerum uſu & experientia excitari ſegnia ingeoia 4.25
res pleraſq; cõſilio,prudẽtia,utribus animi,non copia ponderari 152.13
res ſecundas moderatè ferre,difficilius,quàm aduerſas 63.4
rebus aduerſis ſuccumbere philoſopho indignum 140 10
de Reb.futuris,quia incertæ, nõ dolendum philoſopho 140.19
reſurrectionis Chriſti dies 168 45
reſurrectionis feſtũ non ante uernũ æquinoctium celebrandũ. 169.18 & quo die potiſſ. ib.19
rex renax 261.14
regem non rectè imperare, niſi ciuib. ſuis ſatisfecerit 261.13
reges diuina prouidentia ordinari 68.32
reges natos à renerſis ſtatim corrumpi, & quib. 260 23
ſancta Astra 263.55
Rheni fl.ortus,tract⁹,exit⁹ 48.54
Rhodi princeps, Humbertus Delphinus 230

Rhodope 111 33
Rhodos inſ. capta 13.30. Latiois erepta 46.31 terræmotu concuſſa 269 22
Rhodij pro Phocæenſibus apud Imp. intercedeotes, obſidione eos liberant 241.43
Rhodiorō in Lesbon irruptio. 239.8
Robertus Byzantij rex 10.1 & 11.28 & 40 15
Roma nooa & maxima è Byzantio à Conſtantino M. facta 2.77. 34
Romæ ueteris & nouæ concordiam ioire cum pontifice ſtudet Palæologus 59 4. eius capita. ibid. 11
Romaoa cōcordia à Byzantiois repudiata 59.26
Romanæ ciuitatis ius & nomen quantū olim ambieriot molti principes uiri 108.51
Romanæ opes in Romanorum boſtes erogatæ 110.49
Romana legio Turcorum. 27. 38
Romanorum in Aſia ptooiociatum amiſsio 97.40 uexatiooia ioitium. 66.9. inde
Romanum Imp. fatali decreto calamitatibus affligendum. 101. 11
Romani aduerſationes fortunæ maximas experti 103.2
Romani Aodrooico ſuſpecti omnes 93.28
Romani extidij inirium 66 3
Romani Turcis fidem frangunt. 116.35
Romanorum acies inclinata, Phi lia induſtria reſtituitur. 121.54. inde
Romanorum anguſtiæ 221.26. clades 42.35 cladis in mari cauſa 82.13. inde
Romanorum Coſſ. & Cæſarum conſtantia 225 6
Romanorum de Chalcle & Turcia uictoria 122.14
Romanorum de Hsooibale præter ſpem uictoria 140. 41
Romanotum da Latiois uictoria 70.10
Romani epiſcopi ſe D. Petri ſucceſſores & hęredes eſſe fruſtra iactant, cum oon etiam ipſum imitentur 230 55. inde
Rom. epiſcoporum quiduis pro arbitrio ſtatuendi libido. 231. 6
Romanorum & Turcorū in Paphlagonia conflictus 65.30. inde
Romanorū fuga & cædes. 105.17. iode. & 117 51. duces cum pecunia Imp. capti 118 5
Romanorū principum mos, res feſtinationem poſtulantes, ſoguiter adminiſtraodi 116.55
Romanis Andronico improbatis, Romana res laborare cœpit 93.34
Ronzerius Cęſar appellatus. 100. 27 eius cædes. 102 14. & 103.14 & 270.14
Ronzerius pirata 99.28. Catolum Sicilia exigit. ibid. 48. aliàs uocatus Rogerius de Empurijs, Templari miles, euerſa Ptolemaide, monaſterio relicto, piraticam exercet. 269. 31
Ronzerij copiæ 269.24. earundem ſtipendia 270.37
Ronzerij elogia 269.28
Roſoſules ſiue Roſſus de Saulis Genuenſis dux. 69.14
Roſoſule capto Latini uincūtur. 70.5
Roſaicus dapifer 109.2
Roſai 264.10
Ruſocaſtra caſtellum 220.11
ruſtici curioſis quæſtionibus nō intricandi, ſed ſimpliciter beati fieri ſinendi 265.44

S

σαυτοφόνοι 263 55
Sacerdotum contra patriarcham temeritas 44.17
ſacerdotū inuidia atq; acerbitas concordia perturbata 81.10
ſacerdotū luxus & iotemperiæ. 267.33
ſacerdotio ſaſe iogerere hominem rudem & non idoneum, quàm ſit abſurdum 154. 24
ſacrilegio, militiæ ſucceſſus perturbatus 53 38 & 54.58
ſacris interdicendi moa 183.58
ſacrorū uiolatio militiæ ſucceſſum inuertit 53.32. iode
Samus inſ. capta 13.29
ſanandum eſſe uulnus, non ſatis eſt dicere, oiſi oſteodarur quomodo 262.51
Sangarius fl. Turcorum limes. 66.20
ſanguinis guttę cœlitùs delapſę. 266.62
ſanguinem fraternū & paternū ad Deum clamare 192.5
ſaoitaris ſpes inanis cuiuſmodi ſuggerere ægrotantib. ſoleat. 132.47
Sapientia mundana etiam à Deo creata 133. 11
Sapientiæ migrationes 147 41. domicilia 42
Sapientiæ templum Conſtantinopoli 125.38 ex Irenes peconijs inſtauratum. 124 59
Sarcbanes Turca 97.50
Sardianus Andronicus 262.59
Sardianus Chalaza. ibid. 15
Sardianus Selybrię monaſticum habitum induit 259.31
Sarmatæ Aſiani à Scythia euerſi. 15.52
Sarmatæ Europæi 15.59
Sarmatæ, Scythæ. ibid. 53
Saſan Turca 97.52
ſatietas, præſentium comes. 155. 39
Saturni & Martis coniunctio, & eclipſis ſolis commenticia. 205 16
Saturni frigida ſtella in Aprili medio cœli ſciotillans quid portenderit 266.52
Saulis dæmonium Dauidis cynira fugatum 153 14
ſcelus formidoloſum 262.6
ſcelera etiam in hac uita ſæpe iuſta menſura Deum punire. 81. 47
ſceleta extrema extremis ſuppliciis afficienda 265.57
ſcelerum exempla ſcriptis proponere poſteritati, quatenus imptobandum 3.32
ſcienriæ omnis perfectionem, ingenio tanquam fundamento oiti 4 41
Scopia opp. 170.14 & 172.49
ſcopus & finis ur rei cuiuſq; ita & diſputationis præcipuè cōſiderandus 230 8 etiam in Sacris literis 232.48
ſcorpioois ingenium 267.35
ſcripta otacula interdum reperiri in ſaxis aut parietibus. 72.1
in Scriptores hebetes & imperitos 4 20
Scripturæ S. diuerſa interpretatio, pro ioterpretum diuerſitate ingeniorum 233.26
Scripturæ ſacræ nō tam uerbis, quàm ſcopo & propoſito intendendum 232.48
Scripturæ ſacræ obſcuritas. 232. 30
Scythæ Aſticam etiam peruagati 169 irem Aſiā & Europam 14.18 & 15.29 inde
Scythæ Boreales 6.49
Scythæ contra Triballos mittuntur 74.51 & 75.6
Scythę χαλαιτροφάγοι, ἄβιοι. & mortalium iuſtiſsimi Homero appelati 14.39 & 15 8
Scythæ, gens ſanguinaria 12.53
Scythæ in Aegyptum per ſpecie negociatioois traducti 48.10. inde
Scythæ in duas partes diuiſi. 15. 51 Aſiani & Europæi. ibid. 58 & 48.22
Scythæ in mediterraneis habitantes 264.9 iu Maſopotamia confident 18 2
Scythæ io Romanas legiones relati 17.24

Scythæ popolosissima gens, eorum q; origo & nario 14.30
uictus ratio 41.& 16.14
quomodo ctiem ad luxū peulatim, & morum mutationē inclinarint 18.42.53 inde
quomodo peregrioue mores adscinerint 15.35
Scythæ Romanis inexpugnabiles 262.25
Scythæ Septentrionalie terror. 15.26
Scythæ uetereș, & Scythia uet⁹. ibid.42
Scytharum de Turcis uictoria. 27 44
Scytharum impietas 53.27
Scytharum incursio Turcie non tam calamitatie causa, quàm felicitatis occasio 65.21
Scytharum io Europam & Asiē incursio 16.40 & 17.30 inde
Scytherū io expeditionibne uelocitae 16.27 multitudo, egilitas, &c. ibidem, inde & 47.3
Scytherum in Romanos finee irruptio 46.54 in System & Arabiem 37.56
item in Asiam 38.5
in Thraciem 47.10 inde & 143.10 propter non solutas stipendie 27
Scytharum Istri accolarum clede 266.6
Scytharum, lumenta & habitatoies abigendi mpe 47.57
Scytharum studie uestitus. 18.00
arma 19.1
Scytharum uariæ eppellationes 15.9.53
Scythie cur nemini unquam domita 16.12
Scythice auxilia contra Thessalum principem ab Imp. eccersita 70.51
Scythicæ legiōee ex emptie trāssngie 48.24
Scythicæ mulierie elegens bistorie 246.3 inde
eiusdem equitas. ibid.30 inde
Scythas ianibus non plenis dimittere, difficile 74.60
Sebastocratorie insignia Ioanni Lascari delate 259.16
Sebestocretori Despotice potestas collata 37.3
Sebastocretorum principatue in Thessalia cessatio 213 45
sedere inclypeo 25.38
uide Clypeus.
seditio Eyzentij orta Imperatore ablatus 741.13
seditio ciuilis maximū bellum. 270.21
seditio Cōstantinopolitana à iuniore Andronico composita 193.24
seditionie signom tiotinabulorum pulsu datum 162.1
in Seditione neutri parti studere, Solonie lege interdictum. 193.38
Selybrie capta 259.15
semeotie malæ mala meseis, proverbium 22.25
semenrem ut quisq; secerit, ita & soo tempore meret, prouerbium 102.33
Sennecbetib magnue Stratopedarcha 116.33
Sennecbetibl protosecretarij impietas 259 51
sensue experieotiæ parēs 205.35
sensibue curpluribus præditi simus 156 8
sententiæ diuioitùs latæ non refragendum 102.39
à Sententia uere quocūq; modo aberrare, megnum periculom 264.61
septa transilire, pronerb. 68.40
Septentrionalie climatis cū Australi dissidentis 261.15
Septentrionelis terror, Scythæ. 15.26
Septentrionalee bomines queles 261.20 cur stupidioree. ibid.1
septuaginta taorum uirorō uirture mille hostes cæsi, trecenti capti 245.1
ad S. sepulchrum Domini, expeditio à Galloceltis suscepta. 48.60
sermonie ed pictorū artee translatio 156.57
serpentis Libyci Ingeniō 119.28
Serræ oppidulum 131.15
Andronico iuniori deditæ. 186 4
Serræ castellum à Basilio Nicephoro munitum 187.39
Seruiæ principatue esperites. 111. 9.14 enm filije suie Irene imperatrix ambit 110.60 & 111.14
Sestos capte 13.42
Sicilia, eius q; situe 99.7
Sicilia à Carolo Italiæ rege occupata, Theoderico restituitur. ibid 47
Siciliæ rex 109.7
Sicnli contra Carolum coocitati 69.28
Siculorum cædee 35.30
Sicyon, quæ pòst Demetrias dicta, & à quo 55.27
silentium suspectum 228.50
silentio dolorem augeri 139.3
simij similorum, formicæ formicarum more suas res administrant, prouerbium 173.57
Simonis Androoici Imperatorie filia quinquennis Ctali despō sate 91.50
Simonie Cralæna Andronici Imperatorie seotoris F. 163.36 & 209.44 immatura ætate Crali Seruiæ desponsa. 106 57 & 168.37 cur Simonie appelleta. ibid.39
Simonidis & Cralie nupriæ à Iohenne patriarche reprebensæ 268.60
Simonidis octo ennoe natæ uterua à marito corruptus 110.53
Sirenum uox 151.51
Sisziscbanes Seytharum dux. 16. 46
Sogduesi. Sogdiana 17.38
sol quatenue desideretur, eur nō 261.11
solia amplitudo à oemine hectenue ritè celebrata 156.21
solie defectio mōstrosa, Christo in cruce moriente 168 28
solie defectiones naturales qnæ. 168 31
solie eclipsie 51.32 & 206. 35 sub Theod. Lascarie obitum 259.18
Solomonie sapientia 152.4
Solonie lege uetitū, in seditione neutri parti studere 193.38
sopbisticum dicendi genue spinosum 272.15
sorores duæ in mutuo complexu expirant 67.10
Sosandie templum 21.5
Sosandrium monasterium 30.52 à Ioāoe Duca Imperetore extructum 24 13
Sozopolis oppidum 88.19 & 96.13
Sparta Romenie reddite 37.13
Spartanorum Hyecintbie 172.41
Spbęrue Empedoclis discipulus 261.41
Spbanzes, Bonifaciue Palæologue Mōtferretensis. Solemus enim decurtare nomine: ut pro Bonifacius, Facius, unde Sphanzes detortum fuit 226
Spbenzee Syrgianni fidelis. con filiariue habitue 227.2
Spbanzis ad Syrgiennem fuga. 226.57. eidem insidias struit, & taodem obtruncat. 228.18
Sphanzie siue Sphrātzę uel Frāciści Palæologi insignie perfidia 226.49. inde
Sphanzis uersoria 227.29
Sphanzia uxor ignominiose per forum traduci ab Andronico iusse 226.60
Sphendosthlauue Bulgariæ princeps 92.43 & 129.12 Idem qui & Vnenccelsue bodie. 271.48
Sphentielabua cum filio, Mariæ Bulgaræ adoptat⁹, & utriusq;

interitus 265.31
Spheodosthlabi & regno & uxore porirus Michael 177.5
Sphendosthlabi Bulgarorũ principis mors 144 3
spica Virginis 248.46
Spinola socer Theoduri Palæologi 108 32
Spiritus corpori præserendus. 265.1
Spiritus S. processionem animo comprehendi non possa. 266. 8
de Spiritus S. processione, controuersia Græcorum & Latinorum 264.55 & 265.7
spiritum S. à patre per uerbum procedere 266.6.18. & 24
spiritus administri oraculorum autores 71 50
statuæ equestris in Sophiæ templo ab Androonico instauratæ descriptio 125.45 & 126.6. inde
stellarum affectionibus terrena mala significari 51.46
Stentoria clamor 151.31
stipendia oõ soluta Scythis, causa incursionis eorum in Thraciam 143.27
Stoæ nomen 151.17
Stratopedarchæ dignitas 116.33
Studij templum splendido tecto à Porphyrogenito ornatũ. 87.36
stultis & pertinacibus etiam certissima persuaderi non posse. 51.46
Strumitza oppid. 172.21 à Triballis captum. 207.48
Strymon fl. 170.40. eius fontes 206.43
subditos principum studia sequi 211.48 & 82 21
successus fortunæ immoderatos facit 91.53
successuũ comes calamitas. 42. 1.9.
successuũ magnorum & admirabilium cauſę uni Deo acceptę ferendæ 43.8
successibus amentes insolescere 90.12
successibus hominum animos præcipuè explorari 90.12
Sultanus Azatines 251.2 à Scythis pulsus 38.13 ad Imp. confugit 259.44
Sultanus Iathatines. uide Iathatines.
Sultani cognatus ad Scythas desiciens, magnæ cladis causa Turcis 27.49
suo capiti nocere, prouerb. 3.23
supra cedros Libani exaltari, proverb. 173.36
sus in medium psallentium cœtum illapsa 175.10 omi-
nusum habitum, ibid.13
suscipere ea ultrò, quæ nullo modo sustineri queant, manifesti furoris esse 157.41
Symboli fidei prononciata certa esse, nec ullam damonstrationem requirere 233.43
Synadenus. uide Theodorus.
Synadenus Protostrator 161.19 & 185.11. captus, & Conti filio traditus 247.43
Synadenus seniori Andronico executor malorum ipsi à proceribus propositorum constitutus 200 31
Synadeni in seniorem Androonicum acerbitas 202.30 intemperiæ in senioris Andronici palatio 195.60 & 196.3
Synesij de erudendis philosophię arcanis sententia 145.41
Syrgiannes à iuniore Imp. ad interem deficit 159 43 à matre Imperatoria adoptatur 119. 60 & 222.18 accusatus ad Triballos transfugit. ibid. 30 à Crale Seruiæ susceptitur ibid 43
Syrgiannes ad Imp. reuertitur, matris precibus fractus. 145.1
Syrgiannes carcere edoctus. 196. 24 eiusdem iusiurandum. ibid.26
Syrgiannes diffidij duorum Imperatorum autor 227.18 & 135.11. iode & 137.2
Syrgiannes periturus tandem dignas factionibus suis pœnas luit. 227.12. inde. ubtruncatur 228.17
Syrgiannes reipub. perturbationis amans. 164.55. apud Imp. dalatus, in carcerẽ conjicitur 165.30
Syrgiannis castra 142.49. eum Crale aduersus Romanos expeditio 225.30. inde
Syrgiannis mater ad placeandum filium io legatione missa. 144. 52
Syrgianni insidiæ ab Androonico iuniore structæ 226.30. 50. inde
Syria à Scythis uastata 37.59 Ægyptus domita 48.42. ab Æthiopibus uastata. 260. 26 à Soldano euersa. 266.38

T

per Tænarum ad inferos descensus 171.10
Tanais io Græciam influxos. 146.10
Tantalium saxum 135.54. exiguo filo supra caput suspensum 95.23
S. Tarasij de Spiritus sancti processione assertio 266.25
Tarchaniotes Andronicę, 262.25
Tarchaniotes magnos Cunostaulus. ibid.37
Tarchaniotę illustres uiri sub Palæologo 261. 46
tardus uel celerrimũ aduenerit aduersante Deo 267 56
Taurus mons 17. 46. eius partes 38.10
Tauroscythæ 17.7
Telchines inuidiæ mancipia. 42. 17
Telepugas Scytharum dux. 16. 48.55
temeritati fortunę non ſdendũ. 229 42
Tempe 113 36
tempestas maris Androonici obitus prænuncia 209 16
Templi portus 244 15 & 245 22
templorum extructiones. 21.2. ex ambitione 125 18
tempus edax rerum 147 38
tempus multa nouare. 25 8 non omne opportunitatem habere 203 23
tempus omnia quatiens 223.12
temporis falx 211.36
tempori seruiendo, & prudenti consilio cedendo, periculum impendens uirandum. 265.34
tempora moderari linguæ, non contra 229.20
temporum incerta momenta. 147.52
Ternobum 220.11
Ternobus Bulgarorũ regia obsessa 28.34
Ternobi episcopus, eiq; perpetua libertas impetrata 14.4
Ternobi uidua Michaeli Bulgaro nupta 177.21
terra centrũ universitatis immobile 271.3
terræ illustrandæ quemadmodum historia conducat 1.40 inde
terræmotus magnus. 92.11 Androonici senioris obitus prænuncios 209.11
terræmotos Cõstantinopoli post cladem à Turcis acceptam, 98.4
terrores à Deo excitari solitos quales 15 21
Terterea Bolgarus Nogæ metu Adrianopolim fugit 268.13 eiusdem geminũ repudium. 266.1
testaceorum usus ieiunij tempore 209.53
Teutbones Scythæ 15 13 & 16.2
Teuthonũ in Italia cladis. 16.6
Thaletis Milesij oox 174 1
Theanoo Pythagorica 134.1
Thebæ à Catelanis captæ. 115. 46
Themistoclis ad Salaminem de Persis victoria 210. 47

Themistoclis gloriæ causa, Xerxis in Græciam aduentus. 152. 45
Theodisti Adrianopolitani dictum 265.59
Theodora Lascaris F. Constantino Tœcho nupta 28.45.60 & 29.51 item Belicurto 43.38
Theodora Michaelis Pal. Imp filia 129.12
Theodora Michaelis Thessali uxor 22.47 & 26.56 ueniam marito apud Imperatorem impetrat. ibidem
Theodora Muzalonis & Raulis uxor 78 53 eius precibus translatum Arsenij corpus. ibidem
Theodorus Angelus Thessaliæ princeps 11.50 regiũ nomen sibi adsciscit. ibid. 60 Byzantium usq; grassatur 12. 47 eidem oculi etuti 13.11
Theodorus imperator, oide Lascaris.
Theodorus Imperatoris frater à Pincernis captus 91.7
Theodori Imp. mors, & res eo uiuente gestæ 258 4
Theodorus Lascaris Ioannis Ducæ Imp. F. & successor 20, 53 & 24.55 cur non à patre uiuente destinatus 25.7 inde Imp. designatus. 6.3 Romanorum Dominus appellatus 259.44
Theodori Lascaris Imp. obitus. 29 7 sub eius obitum solis eclipsis 259 18
Theodoro Lascari iuniori Asanis filiæ nuptiæ ultrò oblatæ. 13.54
Theodorũ Lascarim Imperatorem desigoatũ qui reguli despexerint 6.10 inde
Theodorus Marchio, patris Andronici proditor 179.35
Theodor' Metochites. uide Metochites.
Theodorus Muzalo magnus Logotheta 265 50
Theodori' Palæologus Marchio 131.3
Theodoro Palæologo Spinulæ filia nupta 108.32 & 109 29 inde
Theodori secũdi expeditio contra Bulgaros & Thessalos. 36. 10 inde
Theodoros Synadenus 136.24 uide Synadenus.
Theodorus Synadenus protostrator Epiri præfectus ab Imperatore relictus 247.41
Theodoreti Cyri episcopi contentio 231.21
Theodoricus Siculus Magni Ducis dignitate ab Imperatore auctus, Maria etiam Asanis F. eidem desponsa 100 23
Theodorici Siciliæ regis cũ Carolo Italiæ rege bellum 99.6 ex affinitate pax 100.5
S. Theodosiæ miraculo mutus quidam loquitur 269. 62
Theoleptus Philadelphiæ episc. 100.48 & 144. 48
theologiæ immensum pelagos exigua mẽtis humanæ scapha trasmittere conari 266.13
theologiæ in uulgus effusæ profanatio 236.6
theologię mysteria profanis uulgi auribus ooniogerẽda 252. 39
theologiæ temerarij inoasores notati 236. 53
theologis inter se rixantibus, in periculo est populus 267.7
theologos ueteres quoq; rationi nationibus esse usos, & quomodo 233. 48
Thermopylæ 114 28
Thessali Catelanos in Bœotiam ducunt 113.59
Thessalia à Catalanis infestata. 112 46 & 113 32
Thessalia montibus & castellis munita 114 15
Thessalia post Ioannis Ducę obitum distracta 127.23
Thessaliæ fertilitas 113.37
Thessaliæ postremus princeps. ibid. 42
Thessalici motus 33.52 inde & 70. 40
Thessalonica Theodoro Angelo subacta 11.59 à marchione montisferrati capta. 6. 30
Thessalonicæ ad iuniorem Andronicum defectio 185.21
Thessalonicæ arx ab Andronico iuniore capta 185 55
Thessalonica, regia sedes, à Turcis & Catelanis infestata. 11.56 relicta 112. 50
Thessalonicensis seditio 161
Thessalonicensiũ iuramentũ ab Imperatoris matre exactum. 200 4
Thomas Contos 129.11
Epiri & Aetoliæ princeps 129.10
Thracia ab Andronico iuniore occupata 136.44 item à Bulgaris 7.22 à Scythis 17.19 & 47.56 à Triballis 207.46 à Turcis 120.13 iode & 247.24 & 248.50
Thraciæ ab Andronico seniore ad iuniorem defectio 144.27
Thraciæ fines Andronico iuniori pactis cucumscripti 145.6
Thraciæ urbes captæ 14. 9 à Balduino 6 28
Thraciæ urbium excidia 12. 49
Thunisis, olim Carthago 264.45
tintinabulorum sacrorum pulsus, seditionis signum 162.1
titulorum mutatio apud Romanos 108.44 inde
Tochari, qui & Scythæ 259.43
Tœchus. uide Constantinus.
Torne certamen quale 219.11
tragelaphi figmentum 4 16
Trallium instauratio, & deditio. 67 18
Trallibus repertum oraculũ de Andronico 67.30
transfuga hostium consilia perturbat 35.5
Trapezus Cõneni Lazi regia sedes 70.34
Trapezũtis principatus à muliere malè administratus 249.51
Trapezuntiorum seditio 250 9
Triballi Thraciam uastant 207. 46
Triballorum principatus hæreditarem filijs suis ambit Irene 110. 60
in Triballos missa Scythica auxilia 74.47 & 75.6
tributa Syriæ Arabiæ & Phœniciæ à Scythis imposita 38.3
tributorum auctio 143.27
tributorum impositio ex luxus fastidio 18. 48
Trinacriæ 261. 31
Tripolis à Sultano eversa 266. 37
Tripolis castellum prope Philadelphiam, per fraudem à Persis occupatum 269.56
tripos Delphicus 71 57
tristia lætis admiscenda 89.48
magno uiro dissimulada 141 3
Troianæ næniæ, prooemium. 12. 61
Trophonij antrum 171.11
Tullianæ concilij quartus Canon, in sacrilegos 184.22
tuba Tyrrhena uocalior, prouerbium 229.21
Turcica classis Romanis infesta. 159.18
Turcicę castationis prodigia. 51. 43
Turcopuli 53.5 & 104. 37 ad Catalanos deficiunt 105.51 & 111.29
Turco restituti filij quos Phocęenses ei furati captiuos tenebant 241.43
Turci à Catalanis profligati 100. 51 à Scythis capti & cæsi 143.16 & 27.44 ab Andronico iuniore profligati. 243.58 inde
Turci Asianas provincias occupant 66.38 inde

Turcę fugã simulare soliti 65.50
Turci hostis disciplinam militarem obseruant 93.52
Turci Missagetas fugant. ibid. 60 inda
Turcæ Romanorũ pecunia, tentorio & calyptra Imperatoris potiri 118.6
Turci Romanos in insidias pellectos cædunt 65.41
Turcæ Thraciam populati 120. 13 inde usque ad Sangarium grassati 66.20
Turcorum ad pugnam præparatio 121.48
Turcorum anarchia latrociniorum occasio 65.1
Turcorum castelli oppugnatio. 122.40 eruptiones. ibidem 48
Turcorum clades 123.10
Turcorum ditionis magna pars Scythis adiecta 27.53
Turcorum & Carelanorum diuisio 113.1 inda
Turcorum & Romanorũ in Paphlagonia conflictus 65.30 inde
Turcorum fames quantũ augendis Romanorum fortunis conduxerit 20.10
Turcorum fuga 9 48
Turcorum impetus 94.6 inde
Turcorum in Ægeo mari & mediterraneis grassationes 238.15
Turcorum in duas factiones diuisio 116.1 inde. In Romanorum fines incursio 89.11 & 97.40 eadem inter se distribuunt. ibid.45
Turcorũ in Thraciam incursiones 247.24 & 248.50
sub Turcarũ irruptiouem quanta fuerit rerum omnium perturbatio 143.18
Turcorum legatio ad Imperatorem 19.10 cum eodem fœdus. ibid.36 renouatum 26.23
Turcorum legio Romana 27.38
Turcorum mille & centũ sacro baptismate initiati, & in Romanas legiones relati 113.10
eorundem ad Catelanos defectio 12
Turcorum ope Andronicus iunior in expeditione Aetolica usus 247.9
Turcorum princeps Christianus 44.28
Turcorum regia potiti Scythæ. 38.12
Turcorum satrapę 97.45 inde. fedes 19.11
Turcis pax data 9 53
Turcis Scytharum incursio non tam calamitatis causa, quàm felicitatis occasio 65.21
Turcos cõmuni ope oppugnandos, Latini à Romanis petũt. 238.23 inde sed mox institutum desarunt 60
turpissima quæq; pulcherrimis nominibus ornari 260.28
turris auro plena in Persia rapta 202.46
tyrannũ à populo appellati, qui ipso inuito rerum potiatur. 25.31
Tyrus Alexandro expugnata. 140.30 eam oppugnaturus Alexander quali prodigio admonitus. ibid.
Tzacas Bulgariæ regno affectato à Iudæis strãgularus. 268.8
Tzacones, Lacones 46.25
Tzinciscanis legis lator Scytharum 264.11 eiusdem leges. ibid. inda
Tzymes Pharenza 269 24

V

Vasa in capitibus gestantes præstigiatores 158.50
uenarũ feruori frigidæ poru succurri 209.57
uenationis & ministri ad militiam assumpti 26.29
Veneta classis cõtra Galatam & Genuenses 188.25
Veneti à Galatæ incolis Byzantij uiolenter oppressi 268. 40
Veneti Andronico iuniori opem contra seniorem negant. 189. 13
Veneti Cõstantinopoli habitantes miserè tractati 94.51
Venetorũ cum Andronico Imp. expostulario. ibid.55
Venetorum disciplina militaris & magnificentia 188.51
Venetorum & Genuensium bellum 94.36 & 268.18
Venetorũ in Romanos ludibria. 95.36 inda
Venetorum magistratus Mpaiulus 46.11
Veneria Galata assignata 46.3
uentus quid 204.40.55
uentorum contrariorum pugna nihil euerti 204.61 inda de Ventis prognostici refutatio. ibid.37
uẽtos simul ex aduerso moneri, contra naturam 205.12
uerbũ Dei gladius spiritus 261. 40
uerba eadem aliàs alia significare in sacris literis 232.44
neris peripbrasis poetica 196. 39
ueritas, bistoriæ anima 258.38 idem bistoriæ, quod animantibus oculus 2.35
ueritatis cognitioni potiss. obstara nobilitatem & potentiã. 108.4
ueritati mendacium præferens, sacrilegos 258.39
ueritatem dialecticis argutijs suspectam reddi 232.17
nerni æquinoctij & plenilunij cognitio ad Paschatis correctionem necessaria 166.15
uestiaria lex 20.36
uestium crebra mutatio, Imperij destructionis, institutorumq; & morum mutationis omen. 257.14
uestium usus sub Andronico. ibidem 13
uexillifer Imperatoris, marchionum dignitas 108 41 & 109. 28
ui aperta efficacior dolus 226.33
nictis parcendum 191.33 inda
uictoriæ incertus euẽtus, & soli Deo cognitus 114.10
uictoribus ducib. noui titnli collati 37.2
Vigintimilio comes 43.42
uindicta farè facinora negligit. 265.35
uindictæ oculum non perpetuò dormitare 193 10
uindictam non tacere 243.47
uindictam uuminis omnia perspicere 81 49
uires nostræ, quum à deterioribus superamur, agnoscendæ 43.7
uiribus suis fretos Deo minus esse curæ, & contra 39.5
uirium suorum fiducia 115. 28
nirtus eriam in hoste renerenda 187.49
nirturis munera fortunæ lodibrium facta 268.11
uirtutem incolumem odimus, sublatam ex oculis quærimus inuidi 214.10
uita bominia In Dei mann posita 256.38
uitæ cupiditas quatenus res mala 270 24
uitæ fragilitas consideranda. 132.3
uitæ longæ finis respiciendus. 192.20
uitam claudam transfigere. 147.3
in Vita nihil stabila aut perpetuum 181.22
Vmbertopulus Mesembriæ prefectus 266.24
umbrã omisso corpore captare, prouerb. 91.20
umbris rutius quàm rebus humanis credi 266 8
uocibus diuinis futura prædici. 71.59

urbana

urbana turba militiæ inepta. 196. 52
urbis interdictio 178.41
uterus octo annis natæ puellæ corruptus 110. 53
Vulcanij crateres 203. 59
Vuenceslaus, qui & Sphendosthlabus 271. 48
uulgus de religione rixari, ignarum quid sit hæresis 266.1
uulgus etiam rumoribus nõ temerè semper cõmoueri 32.27
uulgi autem infectatiõe aliorum magis quàm collaudatiõe delectari 3.53
uulgi prauis suspicionibus occurrendum 266. 42

X

Xene imperatrix 160.46
custodiæ tradita 161.4
Xerogypsus fl. 121.32
Xerolophum monasteriũ 88 8
Xerolophus 118.18
ad Xerolophum pedes Imperator profectus, Arsenium ad patriarcharum recipiendũ persuadet 98.27
Xerxis in Græciã aduentus, Themistoclis gloriæ causa 152 45
Ioniæ 245.36
Xiphilinus patriarcha 261.2

Z

Zelotæ patriarchę Cyprio obtrectant 77.50
zelotarum ambitio & auaricia. 78.5 inde
zelus in scelus conuersus 76.32
Zinchi 17 6 & 264.10
per Zopyrum capta Dario Babylon 226 37
Zumplacon Syrgiannis accusator 222.15
Zygeni, eorumq; ab Imp. defectio 260.38
Zygitæ 261.31

FINIS.

ERRATA IN LAONICO.

Pag. 275. uers. 32. pro nec tamen, uidetur legendũ, atq; hæc tantum. Ita P. Gundelinus: Memorabimus autem in hac historia, alia quoq; quæ per orbem terrarũ passim euenerũt, circiter hoc tempus ætatis meæ, quibus partim ipse spectator interfui, partim quæ è rebus ipsis coniecta ui, aut à prudentioribus & senioribus (ut mihi uidebantur) accepi. Quod dum facio, uel in primis dabo operam, uti omnia quo pacto se habeant, quàm ueracissimè referam, &c.
279.50. *promouerunt* 295.12. *obniam* 315.45. *trucidant.*

RERVM ET VERBORVM IN *LAONICI HISTORIA MEMORABILIUM* INDEX.

A

Abdulacriphes 350.13
Achanta suburbiũ 485 34
Achaia occupata 492.52
Achmates Peloponesi præfectus 482.54
Achmates iunior Tutschanis F. capitor 447.26
Acriba urbs capta & direpta. 77. 23
Actium fl. 471.27
Adorni familia 393 10
Ædines 313.49
Aegium 494.16
Aenus orbs 279.32 & 512.51
æstus marini cauta 317.28
Aetolia Turcis cedit 382. 11
Aetus Archeloi regio 371.42
Aetus urbs 461 50
Agiades 430 4
Agutiorum tribus. uide Oguziorum
Aguzalpes. uide Oguzalpes
Aladines ostu maximus Amuratis F. 433 34
Oguziorum rex 279.16
Alani 487.41
Albani 286 13 domiti 382.29
Albani quales 459 29
eorum defectio 388.4 & 459 10 aduersa fortuna 477.40
Albertus Romanorum Imperator 469.41 Sigismundi frater 468. 39
eiusdẽ legatio ad Panuones. 469
Albi Prohatantes 484.60
Alophatzides 378.29
Alexander 344.36 Alexander uide Sauderis, qui & Scanderbegus 432.37
Alexander consobrinus Michaelis 284.15
Alexandri Magni monarchia. 276.20
Alexius Comnenus rex 485.4
eius cædes 39
honorifica sepultura 50
Aliæ urbis fortunæ 383 46
Aliazis Saraptaris proditio. 350. 24
Alies Chatatinis F. 343.14
eiusdem bellum in Illyricum. 387.30
Alphonsus Tatraconensiũ rex. 394. 21 bis captus 399.48 classem adornat maximam. 396. 38
Alphõlus Parthenopes rex, contra Barbaros dux electus 470. 46
Alphonsi frater bombardæ ictu moritur 396. 50
Alphonsi gratitudo 394. 59
Alphonsi nauis 491.3
Amarles 496.19
Amaltrum urbs 484. 8
eius deditio 30
Ampergum 206 5
Amurata Sulaimanis frater quartus Turcorum rex 288 60
eius res gestæ. ibid. inde
Amurates Mechmetis F. Turcorum Imp. decimus 374.5
Amurates à gregario corpore, rus. 426 23 bellum Byzantio infert 443.52
item Triballis 384.5
Amurates fœdus init cum Catamano, acceptis obsidibus & filio 422. 27
Amurates Charitis consilio imperium recuperat 433.55
Amurates in Eutopam 422.48
in Peloponesum 428.31
pacem compunit cum Græcis 382.45
Amurates petit à rege Byzantij auxilium 422.52
Amurates Thermam per prnditioem occupat 381. 12
Amuratis acies 436.24
Amuratis ad Græcorum Imperatorem oratio 292 52
item ad suos 293 .49
Amuratis bellum in Caramanũ. 401.53 cum eodem fœdus 385.17 castrametatio 423.28
Amuratis colloquium cum Eliaze 437.13

Amuraris crudelitas 431.37
interitus 298.30 mors 444.27 sepultura 298.59 mores 299.12
Amuratis nouæ expeditio in Caramanum 417.54 in Europam transitus 377.7 pugna cum Cboniate 438.2
Amuratis secessus 433.43 uotum 433.4
Amures Turachanis F. 418.62 eiusdem filiorum portio. 280.56
Ancyra. uide Vncia.
Andronicus senior Imp. 281.56
Andronicus nepos Michaelis F. 281.59 eius res gestæ. ibid. inde
Andronicus Emanuelis F. 368.26
Andronici erga patrē impietas. 297.3
Andronici restitutio, & precariū imperium 302.2
Andronici iunioris mors. 284.61
Aogium urbs 432.4
Angli 314.58
Angori. uide Vncra.
Animæ mortis duplex 317.55
Anna Trapezuntij regis F. 516.15 (10
Annoo ç rario apud Turcos. 448
Antonius nothus 371.53 princeps Atticæ & Bœotię declaratur 372.27 eius res gestæ contra Venetos 371.61
Antonij Athenarū ducis uita. 372.59 tyrannis, ducta priuati cuiusdam Thebani uxore ibid.39
Antonius Rainerij F. 419.14 apoplexia in somno ictus 19
Anythines 349.13
Aparctias uentus 392.31
Aprici 493.25
Apricidium 293.26
Aquila urbs. uide Aetus
Arabæi 418.48
Arbaces, sius Arbactus Medorū dux 276.13
Ardelium Pannodaciæ regio. 388.58 & 421.58
Argos urbs uendita 318.42 capta 524.55 à Turcis recuperata 532.52
Argyropolis oppugnata. 388.18
Arianites Comneni F. 387.62
Armena mulier 486.42
Armenia urbs capta 351.21
Artes urbs Acarnaniæ 370.37
Attzinganis urbs oppugnationa capta 351.19
arundo Indica 349.39
Asanes 447.27 Spartanis persuadet ut ad Turcos deficiant. 533.42.53
Asanes Demetrius 478.16 eiusdem consultatio de urbis deditione 480.5 item cōtentiona cum Omare. 488.61
Asanes in carcere tenetur. 490.3
Asanis responsum 478.51
Asia à Scythis septies infestata. 278.6
Asiæ imperium ab Assyrijs, Medis Persis, &c. administratum. 276.11
Assyriorum imperium. ibid.9
Athenæ obsessæ 371.61 Turcis deditæ 481.59 quo pacto à Turco subactæ. 480.49
Atzamij 351.6
Atzikares Scytharū rex. 402.34
Aurea arx obsessa 302.6
Authentes sius Imperator magnus 502.16
Axius fl. 517.11
Azapida 376.9 manus supplices tendunt 60
Azatinas 282.39

B

Bachi, qui & Valachi 289.55
Baimuodus 365.55 propter seditionem à muliere trucidatur 60
Barbares Medorum dux. 276.13
Barbarorum erga Græcos crudelitas 284.42 Barœnone, Barcenona 395.4 & 398.18
Barancus Brenesis F. 373.52
Barne urbs 422.3
Barsacides. uide Pisidæ
Basilienſe concilium 403.55
Bassa 378.40
Bassa Romaniæ 441.2
Bathy 487.31
Belgradum 385.49 & 386.6 & 463.49 eius obsidio. 386.21 & 464.14 oppugnatio 465.42
Bellum Anglogallicanum. 315.20
Bellum nauale inter Venetos & Turcos 366.56
belli causa inter Alphonsum & regem Iberorum 399.20
belli inter Gallos & Anglos occasio 315.1
Bernardinus Canilius 468.9
Bessarion Cardinalis 406.42. eius laus & commendatio. 406.47
Bitaxides 424.26
Bitezes miles 436.50 nnà cum equo in terram corruit 437.2
Bixorides 378.17
Bladus dux 502.37 Draculis F. principatum Daciæ occupat 503.6 defectionē ab Imperatore cogitat 503.31 ex improuiso regis castra innadit. 597.47. secernit exercitum 506.5. Turcum sequitur 509.60 uincitur 508.60 Belgradi capitur 511.50
Bladi carnificina 509.37 crudelitas 503.11 diligentia & audacia 507.34 fuga in Pannoniam 511.31 legatio ad Vngaros 506.56
Bochales princeps 459.54 & 491.5
Boemorum insignis notatio. 468.24
Boemundus. uide Baimundus.
bombarda duriora peocerat, mollioribus sucumbit 430.44
bombarda Germanorum inuentum 379.3
bombardæ cuiusdam magnitudo notabilis 447.49
bombardæ globi uis 479.39
bombardarum forma 379.26. impetus. ibid.8
bombardarum lapides apud Mechmetem quales 448.52
Bombardarius Græcorum capitaliter accusatus, absoluitur. 450.52
Bononia urbs 405.48. eius status 406.60
Borbotanæ regio 461.32
Boscina 474.44 Bosfina regio 386.46
Bosinenſis præda 519.18
Bosni 517.40
Bonis, cadauer dissectum componentis, prodigium 533.14
Brsnezes 310.35
Brenesis gesta 373.38
Britanniæ descriptio 316.20 mos 52
Brixia 362.12 obsessa. 407.50
Brizia. uide Dabriza.
Brugensiom urbs 313.34
Bucus Tryballorum dux. 416.61
Buda 307.26
Bolcus Brancus 298.15
Bulcus Eleazarus 287.7
Bulgari ibid. 22 & 290.20
Burgundiæ dux 313.29 captus 308.50
Bydena urbs 290.22
Byzantium, noo Constantinopolis, Thraciæ metropolis cō stituta 276.28 uide Constantinopolis
Byzantium obsessum 312.2 & 355.10 & 378.55 & 447.57 & 403.21 à Latinis captum. 277.3 à Græcis recuperatū. 9 rursus expugnatur 454.21 & 448.62 & 449.47

Byzantij amplitudo 450.30
miserabilis facies 455.8
Byzantij reges, licet Greci, tamé Romanos se Imperatores & Cæsaree appellarunt, & cur. 276.40
Byzãtini portue descriptio 448.29 regni limites 277.46

C

Cabazitæi 501.26
Cabazitanæ proditores 485.32
Cabazitiani 500.16
Cacberium 487.34
Cæsarum appellatio etiam Græcorum regibus Byzantinis usurpata 276.40
Cagrinum 351.9
Caieta urbs. oide Geetes
Calabria 395.22
Calamate orbs 446.2 & 489.26
Celanus Turc. dux 280.51
Calaorita urbs 491.62
Cales 315.2
Calletum obsessum 315.17
Calliacre urbs 422.3
ui capitur 6
Calliopolis præsidiõ in Chersoneso 282.29
urbs 374.22
Calona urbs 512.7
Cantacozenus 90.48 & 385.1 in Nazaræorũ siue monachorum ordinem trãsfertur. 291.3
Cantacuzeni mors 453.58
Capanium 486.8
Capelli diuinatio 526.4
Capha urbs 402.33 & 485.20
Capistranus Nazaræus sive monachus 466.7
eius audacia 468.15
Caraicis corpus magnificè sepelitur 427.57
Caramanus Aliderios 384.8
Halisurius 445.17
Turcorum dux 280.47
Carãmanus missis legatis pacé petit 419.8 & 445.34
Caramibes Chatitis frater à Pannonibus capitur 416.36
Carasis Turcorum dux 280.52
Caratzias dux 381.25
siue Carazies 424.12
eius interitus 425.19
Cardicee urbs 490.55
capta. ibid.60
Cardinalis dux 488.32
Cardinales qui 411.20
& unde dicti 406.34
Caripedes 378.24
Cariæ regio 384.24
Carminiola dux 407.36
Venetorum tribunos 362.61
propter proditionem interfitor 363.1 & 408.36
Carolus Acaroaniæ & Aetoliæ princeps 370.1
Epiri princeps 383.3
Caroloe Magnus contra Saracenos 314.4
Carrarios Patauij dux 361.43
Cassandria 282.37
Cassiope. Cassiopes urbs. uide Ioannia & Ioannina urbs.
Castrimenom occupatũ 493.37
Castmona urba 497.44
Castra direpta 508.45
Castria urbs 490.20
capta 25
eiusdem arx 490.31
Cataoes præfectos 512.61
Catzbolinus Mechmetis scriba & nuncius 503.51
Catelusij 512.42
catenæ ferreæ apud Byzantium. 448.21
Cedines 385.2
celeritas plurimom momẽti ad res præclarè gerendas habet. 296.4
Celium urbs 506.23
Cellium urbs 510.5
Cenrerion Zacharies 459.40
Cephalenia insula 370.6
Cercada urbs 534.48
Cermianus Turcorum dux. 280.57 & 385.2
Cernæus 304.32
Chalcocondyles 419.37
Chalela. uide Chatites 282.12
Chaliles. ibidem 11
uide Chatites.
Chalilichl 487.32
Chamise deiecto, Zoganus sufficitur 494.37
Chamusa dux 482.53
Chamuzes à Blado uictus 504.16 cruci affigitur. 504.22
Chamuzes unà cum scriba consilia tractat 503.61
Chamuzis sæuitia 504.25
Charatines 294.54
eiusdam cum Amurete colloquium 295.45
Charazis interitoe 466.34
Chasanes 351.27
Chasines Mazaracis F. 441.57
Chasines defert Turachanam apud regem 416.41
Chasines obiurgatus 466.56
Chasanis Bassæ leotãtia de committendo prælio 413.57
eiusdem defectio 357.49
interitoe 358.10 & 467.1
Chasanis legatorum superba petitio 498.36
Chasanie matria ad Turcum oratio 498.62
Chasanis studium in quærenda pace 351.44
Chasia, Chasna 475.19
Charites 282.12
capros expilatur 457.55
Chatites Priami F. regem exaspe rat contra Turachanem 416.50
Chatitie cædes 458.10
interitus prodigia 20
Chazanes Zenebilas Machometis minister 490.18
Chersonesus Mustaphã tegem consalutat 375.33
Chetyres Amasiæ præfectus. 463.62
Chetitis etymon 473.47
Chitetbegus 487.20
qui & Chiterempee dux. ibidem
Chiteres peregrinus 430.54
Amasiæ præfectus 487.11
Chius insula 394.3 & 512.11 & 513.15 eiusdem situs & respub. 513.40
Chius urbs oppugnatur 514.21
unà eum duce deditot 40
Chlumetia urbs 459.42
Chooiates dux 391.48
fame uexatur 442.57
periclitatur 62
latitane in palearum receptaculis capitur 443.30
dimittitur 45
Choniatis audacia 436.3
dexteritas in tebos agendis. 468.2 simulatio & suga 441.23 mors ex uulnere 467.48
Choniatis filij 469.20
Choniatis stratagema 465.46
Chrales, qui & Chrates 287.3.35
cæsus 288.17
Cibiniom. uide Tosibiniom.
circumcisioois titus apud Turcoe 472.27
Ciricus 400.61
Clarentis obsessa & capta 382.3
Clina urbs 460.26
Clitis urbs 520.29
obsessa 521.32
Clyssa capta. ibidem 55
eius raspub. 522.13
cœli uniuersi motus 317.44
Colchidis regee 484.46
Colonia 306.6
Coloniorum & Vrsinorum famiię 410.52
Comnenus 534.38
Comneni regio 387.7
Congium, siue Coninm urbs. 280.59
coniuratio filiorum in perentes. 292.33
Coostantinopolis, Byzantium prius, Thraciæ metropolis cõstirute 276.28
Constantinopolis obsessa 318.21 & 379.50
Constantinopolis. uide Byzantium.
Constantinus 311.15 & 368.27
Constantinos cognomento Dragosis. 418.21 eius res gestæ. ibid. iode

Constantinus octauus Græcorum Imp. 443.54
Constantini Imperatoris interitus 453.60
Corcyra inſ. 300.23
Corduba urbs 398.55
Cordyla 485.62
Corinthi obſidio 476.30 & 531.30
Corinthiorum pax cum Mechmete 480.30
Corium urbs 487.33
Coroba urbs 491.56
Corſica. uide Cyrnos.
Corſus. uide Corcyra.
Coſobus campus 298.25 & 435.60
Craicus princeps 524.7
Crarenſibus uenia danda 527.42
crinizis uermiculus 351.2
Croia, ſiue Crua urbs 433.8
Crurij 487.40
Cuduergi 387.3
Cudumidas Venarorũ dux 409.46
cunctario damnoſa 526.59
Cyllene. uide Clarentia.
Cyrnus 395.4 & 298.22
Cyrus Cambyſis F. Perſarũ rex. 349.58
Cyrus Perſarum rex Aſię monarchiam occupat 276.16

D

Daas Vaiuoda. uide Danus.
Dabriza 446.13
Daci à Pannonibus deficiunt. 440.51
Daci fugati 510.36
transfugæ omnes cæſi 441.4
Daci Turcorum res diripiũt extraordioes 424.43
Dacorum audacia 508.24
Dacorum caducearoris oratio. 440.27
Dacorum conſilium. ibidem 12
Dacorum deſcriptio 309.19
lingua. ibid. 40
regio. ibidem 23
Danus Daciæ dux 391.49
Maſarempis F. 427.21
Daoi militis conſtantia 509.8
Dauid Deſpotas 487.25
rex 498.30
Dauidis Imp. Trapazuntij cum rora ipſius familia inreritus. 502.21
Delues, Deluia Hiſpanus 305.6 & 304.40
Demetrius 368.27 & 443.57
Æno præfectus 495.19
Albanos inuadit 461.31
Demetrius Sperrę obſeſſus 489.60
à regni Byzantij gubernatione excluditur 443.58
Depas Albanorum dux 388.9
uiuus capitur 40
deſertorum pœna 294.30
deſperario animos facit 435.7
Dei iuſticiam, oõ caſum, omnia gubernare 499.26
Dia urbs 395.18
Dibitina urbs 398.54
Didymotichi obſidio 294.22
Dionyſiopolia. uida Varna.
Dobrodicia 422.2
Dominicus 512.32
Doris familia 393.2
Dotius 488.24
Doxas 491.62
Doxies Phliuntis præfectus 476.56
Dracules dux 391.51
unà cũ filio trocidatur. 427.18
Dracoles innior Mechmetis Ganymedes 502.59
eiuſdem ambitio 511.1
Dragaſes Zarci dux 291.28
Drogaſis 311.15
Ducis officium 296.5
Ducũ defectio ad Moſen 354.37
ad Mechmetem 357.23
Duces indignantur Muſumani proprer luxuriam & uoluptatem 354.4
duellum ex prouocatiõe 436.61
Duzalpes Oguziorõ dux 279.8

E

Echinades inſulæ 370.6
Eiloces 436.39
Eleazarus 483.40
Triballorum dux 298.5
Eliezes Barizæ F. 436.57
magnis donis adſcitur ab Amurate 437.55
Eliezis etymon 413.46
Emanuel Byzantij rex 358.39
Emanuel Imp. 302.29
Emanuel in carcerem ducitur. 355.29
Emanuel Spartæ dux 291.14 459.25
Emanuelis in patrẽ piaras 297.11
Emaouelis norhi uirtus 355.21
Embi 487.42
Empreimes 473.43
Emuralamij 378.16
Eneti 357.33
Epidamnus 472.11
Epidamnõ, quod & Dyrrhachiũ 285.57 & 530.31
Epidaurus urbs 478.6
epiſcopus prodiror 304.16 & 479.57
eqni Turcorum 300.34
equorũ diſpoſitorũ uſus 505.10
Eridanus fl. 361.8
Erzagana ſiua Erzinga Armenorum regia ſedes 446.17
Ertzicas 303.3
Eſes 473.43
Ereſiæ 291.56
Euia urbs 456.3
Euocatorum ſanatus 364.3
deliberatio 525.4
Eulebius ſiua Pius 470.42
exploraror in carceram doctus. 429.17
exploratoris Peloponeſiaci oratio 429.7
exules in Crera contra Turcum armantur 530.16

F

Felix ponrifex 403.59
Ferraria urbs 404.14
fides Turcica 514.21
filius patrem fugat 523.2
Florẽtia urbs 395.33 & 405.44
eiuſdem reſpub. qualis 52
Florentina ſynodus 406.20
fœderum religio nec remerãda, nec uiolanda 375.3
foſſores cuniculorũ obtruncantur 348.5
Franciſcus Sphorcia dux 563.3
Francus Nerei patruelis 481.17
fraterna diſcordia 283.39 & 412.29 & 352.49 congreſſus 356.50
Francus Antonij F. 481.21
eius inreritus 495.23
fuga Turcorũ inſidioſa 424.27

G

Gaetes urbs 349.22
Gairia ſiue Laitza urbs 386.49 & 520.27
Galatia urbs 403.10 & 448.5
capra 456.17
Galliæ deſcriptio 313.9
Galliç rex phreneſi laborat 318.12
Gallorum lingua 314.52
notario 308.35
Ganges fl. 349.13
Gaſcooia regio 398.39
Genua. uide Ianna
Georgius Bucus 412.59
Georgius Comnenus fit Turca. 501.62
Gaorgij Deſpotæ pfidia 435.42
Georgius Prorouestiari' 500.30
Georgius Triballorũ dux 417.9
Vladislao diſſuadet bellũ Turcicum 421.44
ſtruir inſidias Chouiati 442.44
eiuſdem mors 463.38
Germaniæ deſcriptio 305.38
Germanorum laos 306.14.
Getia urbs 433.6
Gortyna 313.33
Gotzinum urbs 412.16
Græca urbs 490.13
Græcæ linguæ celebritas 275.39
Græci à pactis recedũt 407.16
æs alienõ perſoluunt 513.20
noo ſtant pactis 410.6
Græci imperium à Turcis precariò obtinent 301.38
Græci libertate dooati, rurſum cæſi, & cur 456.57
Græci Romanis mixti, lioguam & mores retinent, nomen Imperij mutant 276.22
Græci tributũ recuſant 462.62
Turcis militant 291.23

Græcorum acies omnis in fugam abit 483.25 captiui mactantur 450 12
Græcorum clades Isthmo expugnato 430.56 misera cædes 457.40
Græcorum cum Romanis in religione schisma 276.43 pernicies 52 & 277 32
Græcorum discordia Imperij interitus 281.48 & 375.1 & 420.7
Græcorū Imperatoris caput Mechmeri oblatum 455 46
Græcorum Imperatorum affinitas cum Turco 284.57
Græcorum imperatorum dissensio 428.18
Græcorum Imperij inclinatio. 277.46. iode
Græcorū inhumanitas erga trāsfugas 282.23 legatio ad Mechmetem 451.56 metus, & ad Turcos defectio. 16. 493 16
Græcorum nobilium profusæ largitiones 283.10
Græcorum res 275.49
Græcorum rex in pedem uulneratur 284.38
Granata urbs 314.25 regio 399.1 rex 400.6
Grabenum orbs 492.6 recepta 493.8
Gritza 531 47
Guelphorum & Gibellinorum factiones 407.57
Gurgurum urbs 487.33
Gurgurus Amurari urbem tradit 386.7
Gurgurus Tryballorum principis F. 385.41 Vocatur idem & Gaorgius, & Gregorius. ibid.

H

Hadrianopolis. uide Orestias. 288 24
Hæmus. uide Pracobus.
Hagiapares dux, flagellis cæsus. 445.44
Halis mittitur Byzantium ad Turcorum regem 311.51
Halies 311.8 & 373.52 & 463.58 quid significet 473.43
Haliss Bladum inuadit Imperatoris iussu 508.52
Hebrus fl. 512.52
Henri. uide Eneti.
Heraclea Byzantini regni limes. 277.47
Herculius nothus Caroli 381.35
Hermanstat. uide Tosibinium.
Homar Turcorum legislator. 278.45
Hormindi ducis interitus. 314. 39
hostis in desperatione fortior. 412.33
hostis quis habendus 526,48
Humanarū rerum conditio mentem tangit 348.46
Hungari peste infestati 467.41
Hungarorum fuga 438.15 pugna noua 439.32
Hunoi 487.41
Hussarones 466.40
Hydraotes 349.13
Hydraspes 349.13
Hypbasis fl. 349.14

I

Iacobus Veoetorum dux. 530.10
S. Iacobi sepulchrum 398.57
Iagupes 318.25 à fratre cæsus 300.20
Iagupus 473.45
Iaitia urbs 520.32
Iaitza Turco dedita 520.42
Isniza urbs 373.58
Ianitzari 501.52 eorundem educatio 377.41
Ianus Regis, corporis custodes. 281.20
Ianuæ urbis descriptio 392.46. eius respub. Ibid. inde Vide Genua.
Ianoenses Tarracinenſibus ab antiquo iosti 393.56
Ianuenses uicti & dediti. 361. 45
Ianuensium infelix pugna. 402. 59 in successu immodestis 361.19 legatio apud Turcum 484.9 temeritas in occupanda Chio ins. 513.24
Ibanis regio 387.6
Iberes quomodo Christiani facti 487.55
Iberis 398.37 eius descriptio 42
Iberia orbs 487.5
Iberiæ æs optimum 497.55
Iberiæ reges, regio, situs, & mores 487.29
Iconiom, quod & Coniom. 280. 59
Iessæ Brenszis filij sententia. 415. 5
Iesus 346.51
Iesus Brenesis F. 373.52
Iesus minor 351.61
Iesus Paiazitis filius, Christianismo initiatus, mox moritur 356.8
Ilnces sius Ilnes 469.34
Illyrij 286.1
Illyrici belli occasio 518.26
Illyricum genus 517.37
Illyrium rex capite truncatur. 524.29 de eiusdem interitu uariæ sententiæ 524.31
Illyrisus fl. 519.59
Imbrus ins. 277.51 & 470.55
Imperatris eligendi ius ad Germanos translatum 307.43
Imperatorū amborō filijs ademptus patrum decreto usus. 293.18
Imperiū dus nothus regis Alphonsi 397.26
Indizalpes. uide Dozalpes
Indorum imperium, regio, situs, mores 349.10
Infantes è matrum gremio rapti, & palis affixi 509.58
de Indorum regis iniurija regis rumor 348.34
Inuidia calamitatis causa. 425 38
Ioachim Abbas 411.30 eius prophetia. ibid. inde
Ioannes Andronici F. 290.54
Ioannes cōmuni Pannonū concilio princeps declaratus 391.7
Ioannis res gestæ 296.37
Ioannes Choniates gubernator Vngariæ 427.35 Amuratem terret 435.10 à Draculæ hostis capitur 426.48. liberatur 427.3
Ioannis Choniaris exercitus, cōsilia, conatus 435.33 in pugna solertia & consilium. 424.52 sollicita fuga 442.9
Iohannes & filius Emanuel includuntur in carcere ligneo. 302.10
Ioannes Huniades 389. 41 eius origo & mores 390.12 strategema 416.4 in fugam compellit Sabatinem. 389.55
Ioannes Imp. Alexio patri bellū infert 485.20
Iosn. Palæologus Græcorū rex. 277.13 eum Euganio pont. Rom. religionis dissidium cōponit. ibid.25
Ioannes senior 368.25
Ioannes suspectus Paiaziti. 312. 45
Ioannis excæcati oratio ad regē Paiazitem 301.26
Iosonioa 286.57 Ætoliæ urbs. 381.26 eius deditio. ibid.57
Ionuzes equitum dux 483.9
Iosephus à Dacis fugatus 510.22
Iosua Breoezis F. 478.26 eius magnanimitas 471.42
Iosue. uide Iesus. præfectus. 524. 54
Iosue VI Turcorum rex 351.50. eius res gestæ. ibid inde. eiusdē ad deditio oē exhortatio 478.31 mors 352.28
Isaacus dux 370.33 & 445.12
Isaaci & Pauli propositum. 519.52
Isidorus 406.43 Cardinalis 453.22 à Barbaris capitur 407.1
Ismael 451.34 Sinopæ princeps 359.11 & 385.21 eius regio 497 48
Isocales præfectus 493.15
Istmus fl. 358.41 à Turcis obsidetur 429.31
Isthmi murus resectus 418.51 eiusdem oppugnatio. 429.42
Itææ uicus 280.11

eius item cædes 426 44
Iustinianus Rom. imperator. 358 52
Izaulus dux 371.2 amatur ab uxore Prialupe 361.18 eiusdem commendatio. 371.10.
Iyon Albani F. 516.19

K

Kilim urba. uide Cellinm.

L

Lacnnis 478.6 & 530 30
Ladislaus regis Sigismundi ex filia nepos 468.35
Ladislaus Vngariæ rex veneno sublatus 469.2
Ladislaus. uide Lantislaus
Lænocopia urba. 446.48. & arx. 517.6
Lamacha oppid. 303. 4
Lantislaus rex 395.27 intemperans, & libidinosissimus. 42 eiusdem mors immatura 396 13
Lanrislao nenenum offertur in coitu 396.1
Laonicus cur Græcè historiam suam scribat 275.38
Laonici historiæ status. 275.14. inde
Laonici in scribenda historia intentio ac fides 275.10
Laranda urbs 384.24 eius situs 33
Larissa 532.16
Larinorum & Græcorum in religone schisma 276.46
Latinis occupatum Byzantij imperium 277.3
Laurantius Chedrachabaris. 469 4
Lazarus. uide Eleazarus
Lazari uiduæ callidites 483.48
Legariones quando mitrendæ aut non 525 46
Legatorum cædes 469.59
Legem diuinam custodientes feliciter uiuere 499 43
Lemnus insula 470.53. à Venetis occupata 534 40
Leodoricium nppidulum. 418. 44
Leontares Ioannes 403.27
Leontarium urbs 482.59
lepores Attaliæ reginnis. 437. 30
Lesbus insl. 394 3
Lesbi dux mira occasione pueri captus 516.30 incarceratus. 516.38 eiusdem ad Turcum oratio 515.1 spurcitia 516. 36
Lesbi princeps 512.21.32 pacem Mechmetis aspernatur. 514.19
Lesbo quamobrem arma illata. 512.16
Libyca gens 314.43
lignes porta 447.62
Ligures 369.38 Liguriæ princeps 362.16
Limna Perinthorum 420.59
Londinum, Londras 316.33
Longua dux 453.44
Lupadius lacus 376.28
Luca ciuitas 405.50
Lucanus 459.42 præfectus Spartanus 476.44 eiusdem coniurario 460.3
Ludouicus Andegauensis. uide Rhainerius
ludua 398.56
Luuæ fidua 317.28
Lutecis 313 23
Lycostomos 506. uide Celium

M

Macedonis 434. 20
Macedonum imperium. 376. 20
Machmutes Michaelis filius. 476.7
Machumetes dux 500.26 contra Illyrinrum regem missua. 520.54
Machmetis ad Ismaelem oratio. 496.41 eiusdem crudelitas in captiuos 533.12
Magnus magister 291 8
Maiorica insula 398.26
Malatestæ 410.40
Maluasia. uide Epidaurus.
Mamis 487.39 Mamias. 501.7
Mamomas accusat Græcorum regis fratrem 310.60
mancipia cæsa 491.11
Mantinea Laconiæ 478.11
Mantuani concilij Acta 471.4
Marcus episcopus 407.24
Mardonius 344.33
Marelia urbs 400.7
Mariangelus, Marangelorũ familiæ princeps 362 41
Marsilius dux 408.15 eius interitus 30
Martinus Chij rector 513.20
Matbias ex captiuo Vngariæ rex. 469.37 Turcorum regionem populatur 529.54
Maurocostas 486.35 eius cædes 37
Mazaalia. uide Chasinea
Machmetes 346.52 Mechmetes 1x Turcorum rex. 358. 29 eius res gestæ. ibid. inde
Mechmetes æquitatis amantissimus 367.43 Mechmetes graniter redarguit Mustapbã. ibid. 46 Mechmetes solicitat Turcos de aequirando regno 356.11
Mechmetes Amuratis filius 433. 18 Caramanũ in fœdus admittit 445.39 arma capit contra eundem 445.25
Mechmetes x11 Turcorum rex. 444 44
Mechmetes contra Scenderem Ibanis filium 471.22 cum Byzantijs bellum gerit. 447.6
Mechmetes Athenas petit. 495. 6. & Lesbũ 513.52 & Colchidem 464 2
Mechmetes fratrem interficit. 445 4
Mechmetes iram dissimulat. 434.12
Mechmetes iusiurãdum exigit, ac filiam principis Spartani in uxorem perit 482.3
Mechmetes legatorũ Chalanis petitinnes minitando reijcit. 498.39
Mechmetes Mandrumęi F. 473. 38
Mechumetes regij palatij præfectus 473.6
Mechmetes uiros, quos suspicabatur uulnerasse oculũ sui nauarchi, dimittit, ac uiuculis eximit 452.62
Mechmetis ad suos oratio. 452. 21 & 521.15
Mechmetis ædificia 446 60
Mechmetis æstus 452.10 elementia 490.6 consultatio. 478 5 detestanda libido. 502. 41 dolor & luctus propter legatos uiolatos 504 38
Mechmetis edictum 491.6 educario 356 4
Mechmetis expedirio in Armeniam cõtra regem Trapezuntis 498.23 contra Atticam, & urbem Athenas 480 39 contra Belgradum 463. 55 contra Caltmoniæ & Sinopæ principem 496.12 contra Dacos 504 54 contra Tryballos & Nouopyrgũ. 462.61
Mechmetis fœdus cum principe Daciæ 358.34 fœdus cum ducibus Peloponesiacis 459.5 cũ Græcis ac Tryballorũ principe 44.60 in Venetos conatus 532.4
Mechmetis ulgiliæ, & castrorũ munitiones 509.23
Mediolani ducis clementia erga capriuum 394.50
Medinlani nrbis descriptio. 362. 18
Medorum imperium 276.12
Megalusea 436.40
Meliare 486.6
Meloes 298.39
Memnon Caroli nothus 381.35
Mendesias 313.42 & 385.8
Mesochaldium 486. 39
Metallorũ artifices tetẽti. 463.23
Methona urba 492.44
Metines 303.48
Mezetes Europæ dux 388.51 ictus bombarda occũbit. 389 15
Michael Andronici F. 281.57
Michalogles dux 377 31
Miloes 298.39

Mingiæ 428.59
Mœra Massagetarũ regina. 349. 61
Morabas fl. 435.25 qui & Morsuus.
Morsica urbs 398.56
Mortarij inuentio 463.11 mortaria 614.30
Moses dux 346.41 à ministro Cbalanis mutilatur. 358. 11
Moses VIII Turcorum rex. 354. 58 eius res gestæ. ibid. inde
Moses Paiazitius F. dimittitur à Temire 350.4
Mosis peritia ad Myrxam ducẽ. 352.40
Mosis ioteritus 358.28 uitia. 353.18
Mugla Tegeæ orbs 478.15
Mulgerius Græcus 431.60
Muliet militiæ dux 316.2
mulier in puuuificatum subuecta 411.4
mulier prorer scelestas nuptias interficitur 481.26
mulieris uehemens amor erga adolescentem 480.57
Mulsumsnes 346.51 bellum indicit Iosuæ 352.10 capitur 354.48
Mulsumanes spernit uriles suorum admonitiones, nihil remittens de crapula & ebrietate 354.18
Mulsumania calliditas in rebus bellicis 353.35 eiusdem stratagema & uictoria. ibid. inde
Mulsumanis ignauia & ebrietas. 354.1 uigilantia 352.61
Mulsumania cõprehenfores cũ uniuersa familia igne crematur 354.51
Mulsumania interitus 354.51
Murates 473.36.42
Mustaphas 351.61 Mechmetis filius 380.8 à Græcorum doce capitur. 367 58 laqueo præfocatur. 377. 25 & 380.45
Mustsphæ adiunguntur Græci, sitq; rex XI. 375.20 eius res gestæ. ibid. inde
Musolmanes VII Turcorũ cex. 352.30
Myrdanus Daciæ rector 353. 60
Myrxa, Myrxas Dacię prefectus. 309.15 & 352.39 eiusdem contra Turcum uirtus. 310.14 hospitalitas 352.46 uagi concubitus 310.4

N

Nataras 443.59 uide Notaras.
regnum Nauarræ, & eius instituta 397.48 & 401.16
Naues subsidiariæ 450.60
Nauplium urbs 476.51
Neapolis occupata 397.11
Neapolitanum regnum. 395.8
Nerius Athenieusium princeps 419.3 ad Arcicæ principatum quomodo peruenerit. ibid.12 per insidias à fratre Antunio principatu deturbatus 59 in principatum restituitur. 420.1
Nesium urbs 435.28
Nicea Bithyniæ urbs 285.57 & 313.55 Græcorum regni sedes constituta, post occupatum à Latinis, Byzantium. 277.7
Nicæa oppugnata 283.59 dedita 284.50
Nicolaus Brachius 407.45 mutitur 409.3
Nicolaus V Pontifex 470.38 & 468.43
Nicolaus Vilachius. uide Iloces.
Nicolaus Zupanus 287.8
Nigetia 351.10
Nomades Scythæ 278 16.30
Norebergs 306 4
Notaras præfectus regis. 455.10 qui & Nataras.
Notaræ, & eiusdem liberorum cædes 457.28
Nouopyrgum urbs 463.1
uumen cœleste 499.36 fsuos deprimit 347 4
nummus aureus Hispanorum. 400.32
Nyssum. uide Nesium.

O

Oguzalpes 279.21
Oguziorum tribus apud Turcos 279 55
orsculum decantatur 454 41
Orbanus Bombardarius regis. 448.57
Orchanes 455.10 Mulsumanis F. 355.40 Turcorum rex 282.27
Orchanes II Turcorum rex. 283. 25 eius res gestæ ibid. inde
Orchanes capitur 356.3
Orchsois etymon 473.49 mors 385.20 & 455.15
Orestias urbs 288.24
Orestilia urbs 398.33
Orlandus 314.7
Orlichus princeps 469.11 eiusdem interitus 469.10
Orthogleus 279.25 qui & Orthogruies. ibid. eius cognumentum relictum posteris 281.30
Orthogulis etymon 473 49
Oliberius 314.9 & 383.48
Olympus Mysiæ mons 283.32
Omar. uide Homar.
Omares Thessaliæ præfectus. 480.33
Omaris ad Francum oratio. 481. 43
Otumanidarum familia. 280.4. inde
Otomanus I. Turcorũ rex 280. 14 eius res gestæ. ibid. inde. mutat 283.23
Oximons 431 31

P

Pagdscia urbs 446 28
Paiangures 350.12
Paiazites Amurari F. iunior V. Turcorum rex 300.10 eius res gestæ. ibid. inde
Paiazites captus uenationis studio incumbit 347.9
Paiszites Lælapa dictus 345.20
Paiazites sanę consilia contemnit 343 podagra laborat 309.5 necatur. 376.3
Paiszitis etymon 473.48 fuga 346.28 mors 348.54
Paiaziris oratio 344.25 uxor 346.47
Psirogles præfectus 512 4
Palæologus stcia prefectus. 494 11
Palæologorum principũ discordia 462.28 & 444.9
Palæologurum socij cæsi. 455 8
Palspsnus Turcus 355.8
Psnicus terror è flamma mulierculæ 486.42
Pannoniæ descriptio 306.50
Pauonea capilloa nutriti. 442.3
Psnnonea retrocedunt 439 43
Pannouum scies 434 21 apparatus Turcis formidabilis. 432 43 audacia iurempastitia 425.46 bellum cum Alberto 468.52
Pannonum cædes 441.51 cum Turcis conflictus 464.49
Psnnonum consultatio. 438.49
Panuonum fœdus cum Amorate 417.20
Psnuonum fortitudo 466. 48. fuga 426 31 insolentia. 469.50 mos belli tempore 391.37
Psnnonum mores 307.6
Pannoniæ procerum dissensio. 469.8
Psononum & Germanorum clades 308.44 cum Turcis pugna 416.31
Pantroglea regius nauarchus. 451.19
Pspæ electio & status 418.49
Papæ eligendo uitilia cur tangi solita 415.11
Parcæ 499.31
Parthenope, quæ & Nespolis. 395.6
Parthenopes arces 396.45
Partborum monarchia 278.8
Patauium urbs 408.17
Pater Græcus imperator filio uxorem eripit 311.30
Patræ 304.36 & 432.6

Paulus princeps 534.7 eius regio 519.34
Pazenica urbs 477.46
Pellex Florentina 522.53
Peloponnesus ad defectionem solicitata 527.31. Italis erepta 383.54
Peloponnasi calamitas 493.28 oppugnatio 447.10 turbatio 475.59
Peloponnesiacorum conatus defectio 530.23
Pera urbs. uide Galatia.
Peregrinorum uictoria 426.17
Pericula minora eligenda. 525.32
Peridmetum obsessum & captū. 288.43
Persia 524.32
Persarum monarchia 276.17
Perusium ciuitas 405.50
Petrus Claudus 459.15 & 531.14
Petrus Lauredanus 366.7
Phæanenses fraode capti 494.41
Phandrium urbs 418.46
Phatumas regiæ domus iudex. 428.3 comprehensus ab Amurate 8 eius opes 16
Phasis fl. 487.32
Pherræ captæ 290.31
Philadelphia 284.52 & 302.47. capta 302.61
Philippus Ligurum dux 392.39
Philippi morte omnia Mediolani confusa, donec successit Sportia 409.13
Philocrina opp. 284.35
S. Phocæ templum 485.30
Philûtia regio occupata. 494.54
Phantalorum mos 316.57
Phregosij familia 393.10
Pindus mons 289.53 & 418.35
Pisidæ latrones 384.41
Pius II Pontifex 470.8
Pladicia 287.10
Pæampures 350.43
Pœnorum siue Saracenorum incursio 314.14
Pœnorum straragema 400.27
Pogdaniæ princeps Blado infestus 506.12
Pogdanus 287.1 & 291.33
Pontifex Max. ad bellum Turcicum uocandus 527.28
Pordapas 496.34
Portugalia Hispaniæ regio. 398.50 eius situa 60
Possidium 514.6
Præcobus mona 309.30
Præsidiarij milites occisi. 443.44
Praga 465.11
Prailabum Daciæ emporium infesto igne concrematum. 595.50
Praimes Alcis F. 343.7.37
Præsis sedere manibus, prouerb. 527.51
Prialupes 287.9
Prialupas occisus ab Izaulo, adiuuante mullere 371.24
Priuigni & nouercæ amor. 404.26 interitus 405.28
Prosabus mona 505.56
Protobestiarius 485.8
Prusa Turcorum regia sedes. 281.11 capta 282.9 & 346.48
Puer uulnerat Mechmetis fœmur 502.55

R

Raches Græcus 531.42 eius interitus. ibid.
Rauenna urbs 300.36
Ragusinorum bellum cum Sandale 522.25
Ragusium. ibid. 2 uide Epidaurus.
Raules dux 459.56
religionis eiosdem homines se inuicè perturbare nefas. 499.12
religionis Græcorum cum Latinis dissidium, eorundem Imperij interitus causa 276.50. & 277.34 inde
Respublicæ liberæ in Italia quę. 411.60
Rhainerius princeps 369.15 Prouinciæ rex 396.30 & 397.40. eiusdem res gestæ, quibus tandē imperiū nactus est. 369.34
Rhasicus 531.13
Rhimæus 314.40
Rhinaldus 314.9
Rhodij Nazaræi dicti 518.45
Rogerius rex 313.54
Roma, ab Imperatorib. Byzātio regni sede constituta, pontifici relicta 276.26
Romanorum cum Græcis de religionis certamen, & ab ijsdem defectio 476.41
Romanorum monarchia. 276.23
Rupela Phliasiæ urbs 477.27

S

Sabatinea eunuchus 389.30 à Ioanna Huniade cæsus. 390.60
Sabaudia 313.47
sacerdos proditor 524.56
Sachrucbus 345.29 & 350.12
Sagera urbs 398.33
Sainus 296.35
Saladinus Syriæ rex 279.50
Salamanca urbs 398.56
Salapanua. uide Palapanus
Salapani proditio 355.59
Salmenica arx obsessa 493.45 siti expugnata 494.3 & 495.49
Saloarium urbs 491.23
Samschia oppugnata 303.24 & 350.56
Samachium 487.35
Samantaula 487.39
Samarchanda 303.39
Samatia urbs 446.14
Samblatis & iusticiæ & æquitatis obseruantia 515.53
Samblatis filius. ibid. 52
Sancta Maura. uide Santamaria.
Sandalis regio 519.30 miserè uastata 523.53
Sandalis adulterium 522.35
Santamaria urbs 492.10
Saraceni in Hispaniam 314.27
Sataptares piucerna 445.7
Sarapratij 378.15
Saraxies uir Græcus 428.4
Sarazies Ianuarum imperator. 384.14 & 445.28
Saratzias dux. 447.46
Sarchanea 303.40 & 385.2. Turc. dux 280.49
Sardaopalus Assyriorum rex, à Medis regno depulsus. 276.14.
Sardinia ins. 395.3 & 398.28
Sarrachotides 429.60
Sasi 488.12
Sauus fl. 286.42
Sauzes 292.27 oculis priuatur 294.28
Sbetzanium urbs 442.10
Scandalis regio iuxta Ragusium. 519.3
Scaurarius 485.15
Scanderbegi uirtus 471.60
Scenderes quid 473.45
Scenderes Ibanis F. 432.36
Scenderis Armeniorū rex. 303.2
Scenderis apparatus 434.46 robur & audacia 303.5. legatio ad Rom. Pontificem. 471.30
Schitniza. uide Morsbas.
Scholarius 407.25
Scomma in auarum principem. 344.51
Scopelus ins. 470.56
Scriba Turcorū, quem Cancellarium & quæstoram uocamus. 474.25
Scuras Albanus 427.60 dux. 436.27
Scylolimne 500.29
Scyrus ins. 470.56
Scythæ Nomades 278.16 qui & Tartari 2. & Tatari 402.30
Scyrbarum cum Turcis cōmercia 278.54. cum Turcis prælium 281.41
Sebastopolis 487.38
Senderouia occupatur 484.3
Saruij 483.53
Sectules 436.39
Semarchanda capta 350.51
Semeæ 473.61
Semiramis Assyriorum regina. 349.54
Senderouia. Vide Spanderobes.
Seruilia ingenia libaris insultat. 347.48.
Sibyllina oracula. 458.48.
Sicyon diripitur. 431.49.

Sidro-

Sigismundus Germanorum imperator 305 32 in fugam compulsus à Venetis 308.2 domum reuertitur 57
Sigismundi coronario 308.8
Silictarij 501.48
Sinopa urbs 496.29 Mehemeti tradita 497.34
Smyrna capta 348.7
Soguta uicus 280.7 & fl. ibid. 281.5
Sophiæ sanctæ templum 454.5
Spachides 378.31
Spata dux 370.31
Spathoglani 501.48
Spenderobes metropolis obsessa 355.4
Spetia urbs 432.60 Sphetoa 471.41
Sphetaanium. uide Sbetzanū.
Sportia Marchię princeps. 396.62
Sportiæ uictoria 409.49
Spinula familia 393.8
Stantes princeps 524.6
Stephanus Bolniæ rex 483 43 Tryballorum rex 285.53 eius res gestæ ibid. iode
Stephanus ditionem omnem in ducatus distribuit 286.60
Staphani Sandalis filij regio. 386 59
Stratagema 291.55
Stratagema principes subditis infestos faciendi 462.14
Serates sacerdos 304 51 eius stupra 304 59
Subditi quomodo tractādi. 460. 47
Sulaimanes III Turcorum rex. 285.32 eius res gestæ. ibid. iude
Sulaimanis etymon mors 473.44 288 54
Susmanus Mysiæ rex 290. 36 Odrysiorum siue Moldaoorū rex 298.12 fœdus icit cum Amurate 290. 40
Susmanus uictus 30
Sylictorides 378.22
Synodus Mantuana 470.31

T

Tabiniorum urbs 313.57
Tabreze urbs 350.57 Tabrezes 351.9
Tabreais regionis nermiculi. 350.61
Tactales forum 472.56
Tænarum fl. 285.36 & 530.30 item Tænarus 279 32
Tampezim 472 58
Taprobanes insula 349.11
Tarraconis regio 398.18 Tarraconcs 395.3
Tarraconensium iocurfio. 512.23 strages 399 49
Tarsus urbs oppugnata 476.55
Tartari, qui Scythæ 278.2
Tartesius fl. 305.39
Tautes Sauais F. 438.55
Teygeta Laconiæ 480.24
Tecles Turc. dux 280.54
Tecoes 303 43
Temires 299 53 rex 303.34 Paiazitem captiuum ad se adductum alloquitur 346.56
Temiris arrogantia 347.19 copiæ fortissimæ 344.6 cum risu dictum de Paiazite. 345 59 libido, mors & mores 350.14
Teruisium urbs 362.1
Tesines, siue Ticinus. ibid.28
Tezetines 380.47
Thebæ direptæ 282.50
Themesis fl. 317.7
Theodorus 368.26 & 418.19 iunior 460.9
Theodorus Spartæ dox 318.37
Theodori interitus 428 29
Theophilus 455.1
Therites peregrinos 426.21 Berrhœæ princeps 420.57. regionibus & opibus plurimis ab Amurate donatur. 427. 54 & 463.58
Thesma Scopiorum urbs. 474. 2 & 367.57 oppugnata. 380.50 occupata. 295 32 Venetis usndita 368.46
Thomas 368.28 Demetrij frater 461.47 fœdus iungit cū Turco 489. 29
Thomæ Palæologi consilia & temeritas 482.8 pugna cū Turcis infelix 483.2
Timarati 475.37
Toconeium 348.25
Toganus mons 377.19
Tortor. uide Therites.
Tosibinium Ardelij metropolis. 389.1
Transsyluania. uide Ardelium.
Trapezus occupata, & tributaria facta 11
Trapezontis Dauid 484.44
Trapezuntis regio ut distributa. 501.46
in Trapezunta expeditio. 500.13
Trapezuntij Imp. responsum. 500 49
Tributa Turcorum 474.31
Tryballi 281.39 victi. 200.29
Turcos oincunt 287.40
Tryballorū ducis hospitalitas. 464.9
Triballorum gens antiquissima & maxima 289.27
Tryballosi insidiæ in Choniatem 442.35
Tryballorum origo. 286.37. & 277.61 uirtus 345.46
Turachanes dux 373.60 Tryballorum & Thessaliæ præfectus 388 30 & eiusdem res gestæ 382.17 à rege in carcerem conijcitur 417.4
Torachanis ducis consiliū. 414. 25 ad Græcos oratio. 462. 6 item ad Peloponnēses principes 460.39
Torca Persarum urbs 278.38
Turca Cappadociam intrat. 498. 42 Trapezunte potitus. 501.18
Turci edictum 508.10 etymon. 278.60 securitas 506.48
Turci radontur 442.4
Turcæ Scythārū progenies. 278. 20.53 Parthorum 28
Turci traosgrediuntur Isbum. 510.54
Turcorum acies 424.2
Turcorum cædorum numerus. 442.1
Turcorum captiui eregionè hostilium castrorum interempti. 458.14
Turcorum cladcs 292.19
Turcorum duces septem principio 280.44.
Turcorum fortitudo 508.36 foga ioiudiosa 424.27
Turcosum imperij incrementa. 295.20 aliquādo ruitura iterum 26
Turcorum in discrimine ancipiti fortitudo 467.39
Turcorum in dominum pietas. 347.55
Turcorū in Europam transitus. 281.32 & 282.20 & 285.26
Turcorum in nominibus superstitiosa observatio 473 51
Turcorum insidiæ 530 55
Turcorum intestinum bellum. 391.59
Turcorum iudi in circumcisione 472.44
Turcorum nuncij 505.3
Turcorum orator ad deditionē hortatur 451.38
Turcorum perfidia 516 51 præfecti 473 55 pugnas ineundi mos 429.52
Turcorū quies nocturna. 507.59
Turcorum redditus 474.51. & 475.16
Turcorum res in Asia 422.12
Turcorum uictoria 438.10
Turcis bombardæ ereptæ. 466. 22
Turcica crudelitas 515.40
Turcicæ expeditionis finis. 427. 44
Turcicus æstus 462.1
Turcicorum castrorū instructio. 430.7
Turgetæ genus 384.52
Turgetes, siue Turintes 498.47
Turnus Caroli nothus 381.35
Typhlisium 487.34
Tyrrhenia quę & Hetruria. 405. 47

Tzaniſes Cariaſuphia F. 446. 4
Tzanorum regio 501.31
Tzaphidæ à Turco ſubacti. 205. 19
Tzoaniſas Tzokijs napos, & Cariaſuphis F. 351.15
Tzokies 350.42 & 446.25
Tzynilais etymon 473.49

V

Vacra urbs Phrygiæ 345.3
Valachi. uide Bachi
Valentia 395.2 Valentiæ regnum 3985
Varna. uide Barnea
Veneti 359.34 ab Omare impetiti 5338 Argos occupant 530.38
Veneti conſolantur Peloponneſiacos 534.32
Vaoeri Iſthmum moro includere conati 531.19 Iſthmũ deſerunt 531.55
Vanati mercaturæ operam dant. 300.5 Pannonibus pecuniam nomerant 529.50
Venerorum accuſatio contra ipſorum ducem 367 15
Venatorũ claſsis in Turcos. 530.3
Venetorum dux 363.51
Venetorum & Pannonum contra Turcom conſolrationes. 424.40 cum Torcis bellum 359.21 fœdus cum Turco 492.36
Venetorum fuga 532.44
Venatorũ gens oſtuſta & nobilis 359.28 inſolantis. 296.55 & 307.50
Venetorum iudex 455.59
Venetorum oratores in Pannoniam, eorumq; oratio. 528.19
Venetorum reſpub. 363.28
Venetotum de Turcis victoria. 367.7
Venetorum urbs 359.44
Verona urbs 362.9
Victoris Capelli patricij Venati oratio de bello Torcis inferendo 525.10
Vioeantis 362 12
Vladislaus remerè Ianizaros aggreſſus cadit 426.13
Vladislai iofelix in Torciam expedirio 415.47
Vladislai caput ad Amuratem refertur 426.18
Vlacides 505.23
Vngarico m bellum regs Vladiſlao duce 421.29
Vnglaſes 217.3 eius inreritus 288.17
Vrbinatiom tyranni 410.38
Vrbium expugnaodarum rario triplex 348.14
Vukrina fl. 386.50

X

Xerxes Darij F. 344.36

Z

Zacynthos inſ. 370.6
Zamplaconas 534.49
Zarcus 286.60
Zarobotanæ 435.41
Zanampiſas à Turcis deficit. 420 53 eius iorerirus 421.2
Zetunia orbs 304.35
Zich, qui & Orthogules. 279 25
Zichidæ 433.43
Zoganus 4484 inferioris Macedoniæ præfectus. 516. 17
Zogani res in Peloponeſo. 491. 56
Zuraitas Smyrnæ dox 368.10 tranafuga 376.43
Zyches Artabilas 485.55
Zychides 453.10

FINIS.

BASILEAE, EX OFFICINA [redacted]
[redacted], Anno Salutis humanæ M. D. LXII.
Menſe Auguſto.

INVIA VIRTVTI NVLLA EST VIA.

ORBIS AMORI, REGI MAX
liano Regum Max. Cæsari Nobilisimo

S. P. D.

VM ex illa de cœlo demissa HABSPVRGIA progenie, ex propagi
tatis gradum meritis euecta, ex D. IMP. FERDINANDO P.F. D
augustius te nasci nihil potuisset: cum uirtute, grauitate & authoritate tu
moriam tu MAXIMILIANE, ORBIS AMOR, quæcunque in Pr
bilia cadere possunt, suscipias: animo deniq; excelso & glorioisimè & m
as: iam per aliquot annos languentis Reipub. CHRISTIANAE, omni
ra facis. adeò, ut cum spe summa, maxima, tum maiore quoque animo de
enim uera, religionem: in muneribus, maiestatem: in tota denique uita tu
cum perspiciant, firmamentum & salutis subsidia totius uniuersitatis in te uno reposita esse sib
BIS AMOR, qui nutu summi DEI, tibi accrescit indies, qui obseruantia cunctorum hominu
tur. Inter quos (inter eos dico, qui boni, bonitatem amplexantur) quandoquidem uel minima
cum clementiæ bonitatisq; tuæ primo congressu, fructum aliquem, haud ita dudum, percepe
claration em, hunc meum laborem reuerenter offerre tibi uolui. qui ZONARAE, NICET
CHALCOCONDYLAE, laudatissimorum Græcorum, inclinantis Imperij Græci histori
DCCC. scriptas, ut aliquantulum collustrare poterit: sic, quæ de ijs qui res eximias gesserũt, di
collectione & partitione religiosa, cum ordine intelligenter lectioni tuæ exhibiturus est. Ve
MAXIMILIANE Regum maxime, mirifica indole uirtutis, omnium magnarum rerum scie
starum cognitionem Regale quoddam uel ocium uel studium censeas: hos certè Scriptores, no
sasq; diurna, magna laude, neque sine maxima caussa. Postulat etenim illud non tantum, tot tan
ruti tui animi recreatio: efflagitat certè hoc unum maximè, Regni BOIOHEYMIAE, cui tu
quam, quorum Principem agis, SILESIORVM populorum, quæ tibi incumbit paterna tu
quillitate, hactenus tuos conseruasti, atq; ab hoste impotentis. nimium uicino tutaris Regiè. S
corum disidia, id est Imperij Orientalis ruinam: præter origines uerò, Turcarum ueteratoriu
tatibus simulatam eorum amiciciam, Reip. pestem docent: ac ut paucis dicam, in DEVM imp
in proximum denique superbiæ peccata, quàm iusta ultione, quàm improuisa pœna, quàm infe
& delectabili uarietate ostendunt: conuersiones regnorum, exempla ac similitudines huius no
re proponunt: ad ea demum, quæ sequenda, quæ uitanda sint, instruunt. & te MAXIMILI
à natura plurimum instructus sis, à Diuina atque humana Philosophia instructior euaseris, par
simum reddent, ad defendendam ampliandamq; Rempub. cui tu ô REX, ad beatitudinem a
ris, quæ tibi ad sempiternam gloriam dicata uidetur. Id enim tu, iucunda quadã uolũtatis tuę: h
rum uicissitudine, maxima fiducia feliciorum temporum, confirmatis. Quapropter cum id, qu
uantia in toto perfectum consistit, in partibus suis eandem beneficentiam uel reuerentiam c
mei, uiri de uniuersa literatura optimè meriti, instinctu, susceptum meum laborem, serena ill
priuatorũm omnium labores susc ipere soles, REX inclyte susc ipias rogo. ea inquam humanit
FRANCICA nobiliss. tua stirpe conatus meos & ingentes labores approbasti. Enitar certè, u
simo Censore: ut FERDINANDI Sebastocratoris TVRCARVM TERRORIS, ut CARO
CIPIS IVVENTVTIS, FRR. tuorum, æqua & limata dijudicatione: ut deniq; SELDII, C
ZASII, SCHOBERI, uirorum Reipub. maximè necessariorũ & coniunctissimorum, ne
omnium iudicio, feciali quasi quodam iure & more, apud omnes quotquot sunt, & post nos er
tis tuæ buccinator egregius & strenuus haberi possim: atque is, qui nullum unquam offic
neglexisse studium dicatur, quibus meum cum omnibus communem in te amore
te tuosque obseruantiam meam debitam, declarare potuerim. Val

KIMI-
0;

gine ad ſummum humani-
Deſideratiſs. AVGVSTO
tua, unus poſt hominum me
Principem Optimum opta-
& magnificentiſsimè confici-
nium ordinum uota, erectio-
de te ſperent. In perſuaſione
tua, prudentiam ſummam
ſibi perſuadent. Hinc ille OR
um augeri continuò oſtendi
ma particula cenſeri debeam,
rim, amoris & illius mei de-
ET AE, GRAEGORAE &
ras, ab anno CHRISTI
ſperſa aut denſiora tradũt,
Verum enim uerò cum tu Rex
ſentia afficiare: rerũ uerò ge
turna tu uerſas manu, uer
ta tisq; publicis negocijs ob-
Rex præes: poſtulat id in-
ma cura, qua in pace, in tran-
Scriptores namque iſti, Grę
orum incremẽtum, inq; ſimul-
impietatis, in Remp. neglectus,
minſidici ruina expientur, mira
noſtri ſeculi, maximo horro-
E ORBIS AMOR, qui
s, paratiſsimum atq; inſtructiſ-
em abſolutam deſtinatus uide-
ę hæc aſsidua ſtudiorum ſuo-
d, quod uel clementia uel obſer
am conſeruet: hunc, Oporini
a illa atq; tranquilla fronte, qua
anitate, qua de uera illa ueteri
te, ut teipſo grauiſsimo & iuſtiſ-
ROLI Porphyrogeniti PRIN
I, GIENGERI, BYHLERI,
, necnon bonorum & doctorũ
os erunt homines, gloriæ Gen-
officium omiſiſſe, nullum
norem, quibus erga
Vale.

VATAZES,

QVI ET DIPLOBATAZII.

STEPHANVS, qui & Vatazes, Nothus Stephani. Nonnullis uocatur Romanus Curcua.

COMNENI.

IOHANNES Curopalates, & Magnus domeſticus deſignatus à fratre Iſacio iam Imperatore. Zonar. 214.

ISACIVS V.C. illuſtri genere ort⁹, magiſter Legg. Orientalibus Prętectus, Imperiũ inuadit. Cõnenorum primus Imp. M. LIX.

MARIA, Aaronis Magiſtri ſoror, coniunx. Zon. 209. 211.

IOHANNES Vatazes. Nicetas 27. — ANDRONICVS à Perſis occiſus.

— CONTOSTEPHANVS Occidentalium legiooom Domeſticus. Zooar. 175. — STEPHANVS Vatazes cum Tornitio tyrannoo excæcatus. Zonar. 201

ANDRONICVS, qui & Stephanus & Cootoſtephanus, Nauarchus & Magnus Dux. — ANDRONICVS Contoſtephanus Pæonico bello præfectus. Nic. 79. — IOHANNES Magonas Heteriarchæ.

THEODORA F. Hic Comnenia familia coniungitur Vatazæ. Nicet. 40. BIRENE Alexij filia, 240. THEODORA Cæſ. Tyr. 446.

ISACIVS Sebaſtocrator. Nic. 5. — MARIA F. STEPHANVS Hungarus, maritus. Nic. 63 — ISACIVS [illegible] ctus, loogo tempo captus, tandem [illegible] lymitanis redum.

— EMMANVEL Protopriedrus, Curopalates, & Orientalibus Leginnibus Præfectus. Zon. 222. ALEXIVS Protoſtrator. Porphyrogenitus. — MARIA F. Alexius Axiuchus maritus.

CANTACVZENI.

MARIA F. Ohannes Cantacuzenus à Turcis interfectus. Nic. 91. Hic Cantacuzena familia ſtigitur Comnenæ. — MANVEL Turcas Charam Nic. 1

THEODORA F. BALDVINVS rex Hieroſolymitanus maritus. Nicet. 1. Tyren. 527.

De his regibus habetur in Auguſtali noſtra Genealogia. Ω

ANNA F. MICHAEL Taronites maritus Panhypersebaſtos. Zoo. 235.

GREGORIVS Taronites Protoueſtiarius. Nicetas 5.

VIII.

IOHANNES Imp. MCXVII. HELENA Abaſga, Baſilij Abaſgorum regis F. Pancratij Nep. Georgij & Danidis fratrum Pronep. eorum qui circa annũ 1037 regnarũt. Zonar. 178 185. 188 245. Nicetas 2. Hucuſque Zooar 28.

ANDRONICVS Sebaſtocrator. — ALEXIVS Sebaſtocrator inſolens princeps. Nic. 116.

HADRIANVS Protoſebaſtos. Zon. 235.

ANDRONICVS Auguſt. imperator. Zon. 240.

IOHANNES Protoſebaſtos Theodoſium patriarcham exagitat. Nic. 122. Hic contra Turcas pugnans 1155. conſoditur circa Iconium. — MARIA F. AMALARICVS [illegible] lem [illegible] Tyren. lib. 21

MARIA F. NICEPHORVS Meliſſenus, Cæſar. Zon. 235.

EVDOCIA F. Andronici tyranni ſcortum.

X

ALEXIVS Imp. M.C.LXXX. PHILIPPA Antiochena ſponſa. ANNA Nicetæ 175. quæ AGNES filia Ludouici Pij regis Franciæ. Nic. Gillius fol. 85.

ISACIVS Auguſtimperator & Sebaſtocrator. Zonar. 227. 235.

MARIA F. ORSCORIVS GAZRA maritus, Thendori Auguſti & martyris filius. Zon. 237. Hatus frater Conſtantinus Trapezuntij tyrannus. Nicetas. 17.

IX.

MANVEL Imper. M.C.XLII. IRIDRVNA, quæ & Eirene, Berengarij de Sultzbach Comitis filia. Nic. 28. Tyren. 542.

MARIA Raymũdi Antiochenſ F. Nic. 85. Tyren. 455.

MARIA F. quæ aliis Cyri Mariæ & Curomariæ. ISAAC qui OZZA & Alexius Belæ regis Hũgariæ filius, maritus. RAYMONDVS Mõtferratẽſis Cæſ. maritus, rex Theſſaliæ. Nic. 63. 86

Huius ex fra[illegible] pos Conradus, [illegible] dronici F. duxit [illegible] eſt Iole illa, quæ [illegible] ratori nupſit, & [illegible] rum, qui her[illegible] Monteferratẽſis [illegible] ſteri hac noſtra [illegible]

Ō

MANVEL
Nic. 132.

BASILIVS Orientis & Occi-
dētis Magnus Domesticus, Thra
ciæ dox.
Nic. 198. 215.
SVSOCTA Alexij filia, coniunx.

ALEXIVS Contostephanus
insidiarur Imperio Protostrator.
Nic. 225. Tyr. 544.

ES Sebastocrator
liariatcha & Logo-
neta.
Calusina.
Tyr. 544.

Frerìorum, de quibus supra, fuere tres ordines, Templariorū qui est: desiit: Teuthonicorum, qui nunc Prussiam obtinent: & Hospitalariorū, qui postea Rhodi, nunc Maltæ ac sanctì Iohānis milites uocantur. sodalitas certè quarum à condito seculo, neq; in uniuersitatis ullo loco ortu honestior, factis & gestis illustrior extitit. Hi tres ordines apud authores Græcos, uel Nazaræi, uel Frerij Gallico uocabulo uocatur quasi fratres. cuius pronomen unusquisq; ex istorum ordine sibi sumit, ut in reliquis Monasticis ordinibus frequentatur.

I Armeniæ præfe-
mpore ab hostibus
ōra à Frerijs Hieroso
minatur.

IOHANNES Cæsar,
MARIA, quæ post Belā & Rayne-
rium huic nupsit. Nic 247.

ANDRONICVS legatus
ad Fredericum Imp. Nic. 199.

MICHAEL ex coniuratis o-
nus, qui Aodronicum tyrannum
inuaserunt. Nic. 223

MANVEL Ciliciæ præfectus
Nic. 229

IOHANNES Magnus Do-
mesticus.

IOHANNES, qui & Theo-
dorus tutor Iohannis Androni-
ci filij, & postea Imp. M. CCC
XL. Postremum monachus, Me-
letius dictus. Greg. 199.
ANNA Andronici Asanis filia,
Gregor. 166.
N. Filia Susmani Odrysiorum re-
gis uxor. Laon. lib. 1.

I Cantacuzenus. is
Dacenos inuadit.
Nic. 98.

THEODORVS Niceæ præ
fectus. Nic. 143.

ALEXIVS Mytilenæus,
Laonicus lib 9

IOHANNES Imperator,
M. CC. LXXVIII. parricida.
N. Hibera, ex Cariasuphi
liberis. Laoo. lib. 10.

DESPINA F.

Sfimbeins Vsancas-
sanus M. CCCC.
XCIX.
Laonicus lib. 9.
Ionius lib. 15.

VSANCASSANES

F.
ICVS Rex Hieruſa-
marītus.
p. cap. 12.

ALEXIVS Imp. M.CCC.
Greg. 90

BASILIVS Imp. MCCCXL.
Eirene Andronici Imp. filia.
Gregoras 249.
N. CANTACVZENVS
Laonicus. lib. 10.

ÀLEXANDER Impera.
M. CC. LIII.
M. CATALVSIS uxor, Mytilenæi
principis filia. Laon. lib. 10.

N. FILIA.
MACHMET Turcarum rex.

ANNA F.
IOANNIS maritus.

PONTI TIS ET TRA IMPP. PEZVN·

3
frate Bonifacio ne-
Theodoram An-
ex quibus natus
Andronico Impe
genuit Theodo-
hereditatem familiæ
sam adijt, cuius po
state desiere.

A 2

ATHENIEN-

EMANVEL Dux Mizithræ nunc, olim Spartæ, siue Lacedæmoniæ.
N. Filia Luchanes Zachariæ Centurionis Achaiæ Principis.

MATTHÆVS Imp. MCCCL. Imperio electus, & Monachus factus.

N. FILIA. Hæc Orchani Turcarum Imperatori nupsit. Laonicus lib. 1.

RHAYNERIVS ex familia Acciaiolorũ, ab Iohanna regina Neapolitana in Græciã missus. Hic Athenas, Corinthũ, Phocæ partem & Bœotiã sibi subiugauit. Moriena Venetis Atheuas reliquit. Lebadiam & Phocæã Turcæ illi eripuerat.
N. PHILIPPI de Oria Genuensis F. qui tunc tẽporis Eubœæ partem & Phocæ occupauerat. MCCCXXIIII.

ALVANTES: ad Niphatea montes hic ab Ismahele Sopho profligatus & interfectus est. Iouius lib. 13.

IACVPPVS. Hic Ismahelem in Hircaniam fugat.

MORATHCAM. Hic deserto regno Persarum, cum uxore & liberis in Arabiã profugit. Iouius lib. 13.

MARTHA F. VBARIS Harduellis Persarum regulus. Iouius lib. 13.

SOPHI PERSARVM

HYSMAEL SOPHVS, qui & ISCIAISMAEL.

TOCCII,

qui & Thopiæ, siue Topij.

DVCAIGNI.

GOLEMI.

COMINATI.

♀ Insulę imperiũ tenuit, tandẽ à Dominico fratre iuniore captus & obtruncatus. Laon lib. 10.

ANTONIVS Nothus. Huic pater Bœotiã & Thebas reliquit. ipse uerò per proditionem Athenas, quę Venetorum erat, accepit. Atticę & Bœotię princeps dictus, Turcæ fuit tributarius.
N. Thebana, priuata uxor.
N. sacerdotis filia.

NERIVS. Hic iam senex ab Antonio Florentia euocatus, statim immo se Turcæ dedit ac tributarium effecit. expulso adoptato Antonij filio, & claro uiro Chalcocondyle Laonici scriptoris Turcicæ Historiæ patre, uir effœminatus. Laonicus lib. 6.

N. FILIA. Hæc omnium mulierum sui temporis speciosissima habebatur.

THEODORVS Peloponnesi dux, Imp. F. cum hac Corinthum in dotem accepit.

N. FILIA

CAROLVS Tokius, Tophius, Thopius, sic ab authoribus uocitatur, Beneuentanus, hic à rege Neapolitano in Græciam missus, Ægei maris Insulas primò regi, sibi deinde, sublato Musachio Arten, Acarnaniam, Ætoliam & Achelotis regionem subiugauit, & Eliden, circa annũ MCCCXIIII.

HELCAS, Assyria, Bagadad & Mesopotamia huic cessit.

BEGRAM. Huic Media & Caspium mare obuenit.

TAMMAS Imperator Persarũ.

SOMIRZA. Coraxenos, Zagatais, Parthiam olim, huic suscepit.

LEONHARDVS Tokius, Caroli frater. huic cum fratre in Græciam trajicienti, fortiter pugnãdo occubuit. ♀ N. quædam, ex Theodora, quæ olim Constantino Tercho nupserat Comnena, sine Ducissa. Quapropter posteri Cõnenorũ in Golemorũ & Cominorũ mutato & Ducarũ, in Duchaigni, nobiliori cognomẽto uocari uoluere.

♀ LEONHARDVS.

N. FILIA adoptata & priuata Thebaos.
N. filius Galeotti Malatestæ, Theodori nepos, qui Legenæ iosulæ, olim Phariæ dictę, præerat: fitę in mari Dalmatico. Nunc habet episcopũ, uirũ doctissimum. Zachariã Delphinũ, legatũ Pont. Max. à latere, apud Augustum.

N. FILIA adoptata.
N Euboensis, siue Nigropõti qui dã regulus ea familia Moliuorũ.

FRANCVS nothus, hic cũ imperio Bœotiæ & Thebarũ cõmutauit Atheoas, quas à Turcarũ ea gerecepit: nã per amorẽ eo abusus erat, ac paulo pòst cũ ab Athensib. iterũ uocaretur, per Zogaoum illũ occidit, & Bœotiam unà cum urbe illi quoq; abstulit.

PVER. à uitrico iste, patris Narij adultero, Veneti Ducis Petri Palmerij filio, qui Patricia sua uxore occisa matrẽ pueri duxerat, ad Turcam deductus est, Mater à Fraoco iugulatur.

MEMNON à prudẽtia dilaudatus uir, statim ad Turcas defecit, & cum Carolo patruele bellũ gerena, io Epiro quædã loca obtinuit fauore Turcarum.

TVRNVS. ia ad Ianuas secedena, citò extinctus fuit.

HERCVLIVS. Et hic quoq; sub tributo quod Turcæ dabat, partem Epiri & Macedoniæ obtinuit.

N. FILIA.
Hæc Constantino Græcorum ultimo Imperatori nupsit, cum Clarentia urbe, quam illi dotis nomine attulit.

PETRVS, Petrellæ dominus & fundator.

TAMVSIVS, qui & Camusis & Camusius. hic & Christi & Mahumeti contemptor, post captam Constantinopolim à Vlado Valacho in crucem figitur.

CAROLVS, conditor Croiæ, Scuri dominus. hic à Balsa Scodrensi interfectus fuit.
Barlet.
Hoic ex testamento patrui Arte & Ambracia cum Ætholia cessit.

ANDREAS Tokius, Thopia siue Tocchius, ætate uir uenerabilis & factiosus Infiguia, Cimeriotarum Princeps, & Vlyxeę regionis dominus.

CAST... OTA...

BANES... ra, nobili... lorũ pane... Amuræ I... one exha...

buto pacem redemit, fi... bus pro obsidibus cum...

GEORGIVS. Hic... Girocastri obsidione...

COMINVS, hic... guis, Lemnũ insulã ... didit. Duchagnus, I... Sabel. lib. 8. decad. 3. l...

IELLA F.
BALSA Strefius.
Barlet. lib. 2.
♂

ANGELINA F.
VLADIMIVS, Golemus maritus,
ut inferius habetur.

REPOSIVS, qui & Caragusius, natu maior, apud Hadrianopolim post defectionem Georgij extinctus. Volater.

AMESA. Hic adductus magnis honoribus à patruo Georgio ad Turcã deficit, à quo rex Epiri declaratur. sed uictus à patruo, in Italia longa custodia afflictus, denuò liberatus, dum uxorẽ & liberos Constantinopoli quærit, ueneno perit.

CONSTANTINVS uir, Maximiliano Imp. Iulio & Leoni põtificib. charus, Saluiarum præfectus. Guazo. Bembus.

GEORGIVS SCANDERbech. id est, Alexãder dominus, de quo Barletius, omnia absolutiss. principia & fortissimi ducis officia scribit.

IOHANNES. Hic S. Angeli ad montem Garganum comes, à Turca Epiro ejectus in Italiam abiuit.

GEORGIVS.

FERDINANDVS, in hac familia postremus. Hic in pugna ad Ticinum MDXXIIII. à Francisco rege Galliæ confossus, interijt.

DONICA, Ariaonitis filia.
☾

STANIZA, à Turcis circunciſus, & dolo necatus.

MARA F.
Hæc Stephano Cherzeko nupsit Seruiæ Despotæ.
⊙

VLAICA F. — TAMVSIVS MVSACHIVS.
CH. MVSSCHIVS, hic in pugna ad Walchaliam captus à Turca excoriatus.

MAMISA,
MVSACHIVS Thopia.
♂

TAMVSIVS. Hic ordines ad Belgradum duxit. Barlet. Scaod. lib. 10.

PAVLVS Ducagnus, uir Christianæ religionis tenacissimus, Xadrymæ dominus.

NICOLAVS dux bellicosissimus, cuius opima spolia Peneropoli multis seculis spectabantur.

ALEXIVS. Hic cum fratre de principatu contendens, ad Turcas deficit. Selymi filiã ducit uxorem. Bostanges hortis regijs præfectus Ducaginoglis uocatur Bassa Vizir. Iou. lib. 3. Tandem à Selymo capite plexus. Iou. lib. 18.

LECCHA, qui & Lucas. hic regnandi libidine, Leccam Zachariam indignè obtruncat.

NICOLAVS Venetis armis se adiunxit.
Sabel. lib. 6. decad. 3.

NICOLAVS dux bellicosissimus, & magnanimus princeps.

IOHANNES Cæsar, qu
tandem fit monachus, cùm con
tra Turcas male pugnas-
set. 228

STEPHANVS.
Hunc cũ marre tonsa, in Paphla-
goniã deportare iussit, sed prius
exactis utribus, Constantinus
Leonis F. Imp.
Zon. 148.

NICEPHORVS. Drungarius classis. Zon.235.

VII.

ALEXIVS IMP. Cæsar nobilis. magnus domesticus, Augustus, & tandem Imp. M.LXXXI. Zon.228.235.

EIRENE DVCAS cõiunx, Ioannis Cæs. filia. Hic Ducæ & Comneni coniunguntur.

THEODORA F.
NICEPHORVS Augustissimus, Phorbeni Cataclaonis filius, coniunx. Zon.237.240.

ISACIVS Sebastocrator Cæsar. Zon.240. Nicetas 18.

XI.

ANDRONICVS tyrannus Imp. MCLXXXIII.
ANNAE Fraoca nidua Alexij. Theodora scortum.

ISACIVS Sebastocrator à Valachis captus & exunctus.

ANNA Alexij Angeli F uxor. Theodoram filiam Alexius Ibancus desponsauit. Nicet. 231.

IOANNES Accubitor & apostata, fugit ad Masutũ Soldanum, cuius filiam uxorem duxit. Nicetas 5.18.28.

ALEXIVS Nothus & spurius ex incestu Theodoræ, Sebastocratoris.

EIRENE ex incestu procreata, Andronici F. uxor. Nic.131.210.

MANVEL Sebastocrator. Hic aliquando patrem miris modis è carcere liberat. Nic.75.

IOANNES post Interitum patris fœdum, effossis oculis excæcatus. Nic.177.178.

ALEXIVS Nothus, Sebastocrator, & ipse excæcatus.

ISACIVS tyrannidẽ affectans interijt. Nic.209.

DAVID Imp
clear. MCC.

ALEXIVS Imp
pea & Trapezun

HELEN
MANSRHODVS rex S
Gregoras

NICEPHORV
spore
MARIA Theodori
filia.
ANNA Michaelis C
logiæ Paleologæ f
ẽc

ANNA F.
CONSTANTINVS Alanus, Michaelis Ducæ Imp filius, spõsus. Zon.135.229.
NICEPHORVS Bryennius, Nicephori tyranni & ducis Dyrrachij F. Bryẽnij Adrianopolitani Nep. Zon.210.257. Nic.2.5.

ALEXIVS Bryennius, qui & Comnenus, magnus dux. Nicetas 48.

ANDRONICVS. Hic cum infante filio, miserè interijt. Nic.211.

ANNA
EVSEBIAE Go
læ Galli filius, Ar
maritus. C

IOANN
Greg.5.

ÆTOLI-Æ, EPIRI & ACARNANIÆ PRINCIPES.

MICHAEL Nothus, is Ætoliam, Neopolim & Epidaurum uictrix, occupata urbe à Gallis, rexit. Nic.513. Gregor.11.

CONSTANTINVS Aspietes excæcatus. Hic ex Eudocia & Michaele Aspiete cũ duobus fratribus insequentibus Megaducas dictus.

N Cantacuzena Ioannis filia.

THEODORVS Philadelphiæ præfectus. Is cùm regnum affectaret, & Mangaphæ & Moro theodorus dictos fuit. Nic.197.

THEODORVS Philadelphiæ præfectus.

CONSTANTINVS contra Valachos strenuè dimicans, infidijs deijcitur. Nic.215.

ALEXIVS, fune laqueo tractus, & suspensus pedibus à Theodoro Lascare.

ISACIVS. Nic.170.

IOANNES Sebastocrator.

ZOE Constantini Ducæ F. quæ ut in familiam Ducarũ adoptaretur maritus, effecit. Hinc eorũ posteri nunc Ducæ, nunc Angeli uocantur. Z

BASILIVS Camaterus, qui postea Patriarcha factus est. Nic.140.173.

IOANNES No
crarum Thessaliæ p
rum ulti
SERENE AMBRAS
filia notha. C
In hoc desijt Thessa
gotus.

MICHA
Greg.

XIII
ALEXIVS Mur
M.C.C
EVDOXIA Imp. Ale
Nic.
Hunc Filidrich

Ponti & Here- Nic.319.

—IOANNES Imp Trapezuntij. AVDOCIA Michaelis Imp.F. Grego.70.

GEORGIVS fit Turcæ.

DAVID Despota Imp. Trapezuntis ult à Machmete Turcarum rege deuictus & occisus. MCCCCX. Laonicus lib.9.

N. FILIA. IOANNES gener. IRON gener. MELIVS Catitis siue Chalibasij.

N. FILIA. MEMTA gener.

hp Oenei, Sino- ps.MCC.Nic.319

ENA F. ix Siciliæ. rus 34.

GEORGIVS Protouestia- riuinceſtuoſus. Laonicus lib.2.9.

MARIA F. ROGERIVS de Empuriis.post per ditam Ptolemaidam: Templari- orum hic relicta secta, Græciam inuadit,factus Cæſar hanc ducit, BERENGARIVS de Intentia ma- gnus dux Idum Ronzenſis,hunc Puinzerium Tenzam uocat Gre- goras.100.

IVS Epiri De- ris. ori Lascaris Imp. ia. ha Cotraolis & Eo ae filia. Gre.29.43 he

—THOMAS Epiri & Ætoliæ princeps. ANNA Michaelis Imp.F. Greg.129.

ISACIVS.

ALEXIVS.

CONSTANTINVS, Gregor.188.

THOMAS, qui & Contothe- mas. ANNA Thomæ superioris uidua.

IA F. Gotfredi Iamnil- achiæ princeps. Greg.34.

IOANNES. EIRENA Michaelis Imp.filia. Gregor.62.

MICHAEL. Grego.179.

NNES. 3.52.

IOANNES Ætoliæ & Acar- naniæ princeps. ANNA Protouestiarij filia. Greg.243.247.

N. FILIA ASA- NIS. MYRSI Alexij Isaa- ci frater.Gregor.28.

ANDRONICVS Protouestiarius. Gregor.165.

ASA- NES.

IOHANNES Asanes F. Greg.13.26.

N. FILIA. TERTERES Bulgarus Gregoras. 62.Pachymerius.268.

THEODORA. PRIOBRICVS de Incisa magnos dux. hanc uocant Pharenzi Zy- mes. Grego.196. Facellus lib.9.

Iothos, Sebaſto- es princeps,Duca- timus. NIET Palæologi Grego. 113. lonicensium princi- p. 127.

MARIA F. NICEPHORVS Despotes. Gregor.21.

IAEL. 90.430

EIRENE. HENRICHVS Vintimillios Siculus,Giraci & Iſciæ Comes. Facellus 508.

B 2

II.

Vatzyphilus Imp. C.

—IOANNES Imp.MCCXXII. extorris.

lexij F.uxor- Nic. 281. 299.

EIRENE Theodori Lascaris filia. ANNA F. Manfredi regis Siciliæ uxor II.Gregor.11.21. Pachyme- rius 266.

—THEODORVS Imperator, Extorris. MCCXLV. HELENA Asanis F. Gregor.13.

IOANNES. Hic à Paleologo Michaele excæcatus & Niceano castello inclusus,extorris.

IOANNES. ELIZABETHA Maioricæ Insulæ Balearis Regina.

dii pp. sequuti sunt.

CATALVSII,
QVI ET CATAGORÆ,
SIVE CATANES.

N. FILIA.

FRANCISCVS Catanes Gregoræ, Catalusiua & Catagora Institoiano. hic Iohanne Andronici Iunioris filio in Imperium restituto, sorore Imp. post ubitum primæ uxoris, in coniugem ducta, Mytilenaa in beneficium accepit, cùm eam insulam iamdudum expugnasset.

DOMINICVS, qui & Cyriaca hic duxit MARIAM Iustinianam, atq; coniugalis amoris exemplum illustre exhibuit: tãdem cum sua progenie, omni insulæ imperio exuitur à Turca, & in carcere necatur.

N. FILIA.
ALEXANDER ex Trapezoutis.

N. FILIA.
Demetrius Peloponesi princeps

N. FILIA.
CONSTANTINVS Græcorum Imperator ultimus.
Hic Clarentiam dotis nomine cepit. cùm autẽ Patras Achaiæ urbem, quæ à Malatesta Theodoco Pont. Max. nomine tenebatur, occupasset. Pontifex Clarentiam diripiunt, quam ille magna pecunia redimere coactus fuit.

MVSACHIVS.
MANISA Ibanis Catanes
Hic in obsidione Giro
cubuit.

LVCIVS. In patruum in parricidio Palamedis strenuè adiuuit, tandem cum Cyriaco à Turca captus. Æni principatu spoliatur, &, in carcere uitam obit.

ZACHARIÆ,
SIVE CENTERIONES,
ACHAIÆ PRINCIPES.

BENEDICTVS Zachariæ siue Centerio. Hic Achaiam & Elidem occupauit circa annum M. CC. LXXXIX. uir maritimo bello apud omnes clarus. Hic fratrem habuit NICOLAVM, ex quo qui sequitur ♂

♂ MARTINVS Zachariæ, Benedicti ex fratre nepos. Hic apud Galathã siue Petam, Genuensium Potestas, multa contra Turcas fortiter egit. tandem ab Andeonico captus per proditionẽ, ultimò à Ioanne eius filio libera tus fuit, & in consocerũ adscitus. N. Ioannis Vintimilij F. uxor.

ANNA F.
IOANNES Contostephanus Æ-tolus. Gregor. 247.

ZACHARIAS.
Hic cum Albania contra Græcos conspirat, ideo in carcerem conjectus.

N. FILIA.
THOMAS Imperatoris filius, Achaiæ princeps.

N. FILIA.
EMANVEL Bochales Leontarij, quo olim Megalopolis princeps, ab affine Thomaio carcerem conjectus. Laonic. lib. 8.
♀ Hæc postea nupsit Emanuelli Cantacuzeno Spartæ domino.

LVCHANES Spartæ dux, quę olim Lacedæmonia, nunc Mythræ à Demetrio præfectus, tãdem à Thoma affine in carcerem conjectus Clumetiæ.

N. FILIA.
EMANVEL Cantacuzenus Mythræ dominus.
♀

ACHMATES.
Peloponneso præfectus à Turachano capitur. Laonic. lib. 8.

DEMETRIVS
Laconiæ præfectus.
Laonic. lib. 9.

GVILHELMVS,
qui Gregoræ Philes. 120.

IOANNES.

OTHO.
Puer extinctus.

N. FILIA.
DEMETRIVS ex Peloponnesi Imp. F.

BONIFACIVS.
In hoc Paleologorũ stirps desijt.

IOANNES.
In expeditione Neapolitana occubuit.

ELIZABETHA.
LVDOVICVS Marchio Salutiarũ.

GVILHELMVS.
ANNA Alaxona. Hic uir bellicosus in Italia & Græcia uirtutis signa perplurima edidit. Salemenicam totum annum obsessam, à Turca defendit. fitq; tandem expugnatus, se atq; suos illæso seruauit, & hostia regia testimonio audiit, EA IN ERECTHEIO SERVARI IETVM, VIRVM NVLLVM INVENISSE.
Laonic. lib. 8.

MARGARITA.
FREDERICVS Gonzaga Mantuæ.

IOANNES IACOBVS
Vicarius Italiæ.
IOANNA Sabauda.

BONIFACIVS.
Hic à Gregora uocatur Sphãzes.
MARIA Despota.
Gregor. 226.

THEODORVS.
IOANNA Barri ducissa.
MARGARITA princeps Achaiæ.

THEODORVS.
A.R.A. Cardinalis presbyter.

SANGEORGIVS Abbas, qui post stirpem masculinam ad unũ puerum redactam, abdicato ordine, coniugium iniit.
IVLIA Arragona.

GEORGIVS.

TAMVSIVS.

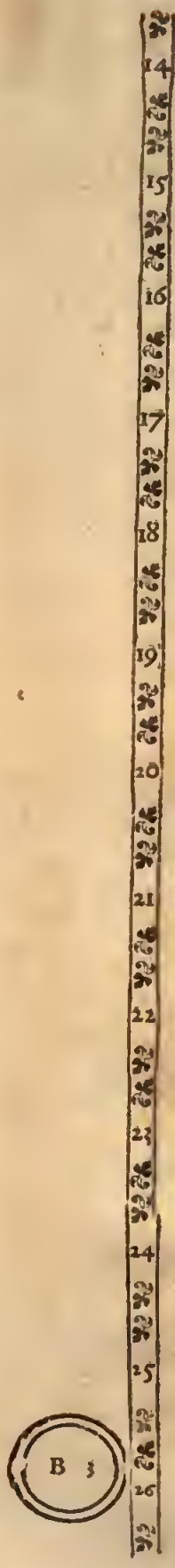

DVCÆ

A Ducis ideo inchoauimus, quia quæ in Imperio Gr
tur familiæ, fermè omnes originem ab eis traxer
affinitate se illis coniunxerunt.

MARINVS Paphlagò. DCCC. THEOCTISTA, quæ & Florina, coniunx. Zonaras Annalium Tom. 3. fol. 116.

PETRONAS. Is etiam Patritherius dicitur. Legionum Domesticus. DCCCLX. Zon. 118.

ANDRONICVS Insidijs Samonis Agareni prodi tus. DCCCLXXX. Zon. 144.

CONSTANT
Hic Impera
DCC
Zonaras uo
uocat hunc Al
Constantinu
tum

MAhmeti regnum & eius sequacium, usq; ad Turcarũ illa
ideo posuimus, ut Lector uideat, non ex eadẽ stirpe Sa
cas (ut quidam putant) prouenire. Sarracenos uerò, qui
Oceani, Ægei & Mediterranei maris, itèm Italiæ, Hispaniæq
in maiorem molem, cùm antea sit maxima excresceret opus,
neret: ponentur uerò in ea Genealogia, quam de stirpe Austr

SARACEN

I.

VBORAS. Hic soc
cer Mahmeti
post illum re
gnauit, & Sy
riam inuasit,
& Gazæ re
gionem, tan
dem à Prætore Cæsare interem
ptus: stripit imperium circa an
num DCXXXII.

MAH-
MET.
D.C.XXIII.

AYSCA F.
Vxor Mahometi.

IX.

VLID, qui & Qualid Mira Mu
lin, Hic Hispaniam inuasit. Hic ni
si morte præuentus fuisset, Con
stantinopolim oppugnasset. at
Galatham spoliauerat.
De regno ipsorũ in Hispania a
lijs trademus seriem & genealo
giam, cum ea quæ de Regibus Hi
spaniæ Augustalis inseretur.

MVHA

ASPIET

A

ecorum sequun-
ant, uel certè

TANTINVS.
perium affectans periit.
DCCCCIX.
uirio amanuensis 147.
hinc Alexij filij: cum 144-
rtinum Andronico geni-
tum posuerit.

GREGORAS. Hic cum patre in acie captus & occisus fuit, unica filia relicta, cum iam stirpe uirili omnino defecisset.

MARIA F. Hæc quidē infantula á patre relicta, occiso marito cum filio ad suos reuersa, omnino uetula mortua est

SPONDOSTAVS Zonaræ qui alijs, & uiro illustri Domino ab HENRICVS TVRN. Suaroslauo Rossius. DCCCCLXX.

STEPHANVS
Occidentalium legionū Domesticus, qui & Cœsolephanus. M.

illam secessionem,
Sarracenos & Tur
gi Aphricæ, Insulis
cq; imperitarūt, ne
os, noluimus hîc po
Astriaca conficimus.

HIE
SOLYI

N I.

NTIA VIAS.

NICEPHORVS. Drungarius dalsis. Zon.235.

VII.

ALEXIVS IMP. Cæsar nobilis. magnus domesticus, Augustus, & tandem imp. M.LXXXI. Zon.228 231.

EIRENE DVCAS cõiunx, Ioannis Cæs filia. Hic Ducæ & Comneni coniunguntur.

THEODORA F.

NICEPHORVS Augustissimus, Phorbeni Caracalonis filius, cui iunx. Zon.237.240.

ISACIVS Sebastocrator Cæsar. Zon.240. Nicetas 18.

XI.

ANDRONICVS tyrannus Imp. MCLXXXIII.

AGNES Franca uidua Alexij. Theodora scortum.

ISACIVS Sebastocrator à Valachis captus & extinctus.

ANNA Alexij Angeli F uxor. Theodoram filiam Alexius Ibancus despoosauit. Nicet. 231.

IOANNES Accubitor & apostata, fugit ad Masutũ Soldaoum, cuius filiam uxorem duxit. Nicetas 5.18.28.

ALEXIVS Nothus & spurius ex incestu Theodoræ, Sebastocrator.

EIRENE ex incestu procreata, Andronici F. uxor. Nic.131.210.

MANVEL Sebastocrator. Hic aliquando patrem miris modis è carcere liberat. Nic.75.

IOANNES post interitum patris fœdum, effossis oculis excæcatus. Nic.177.178.

ALEXIVS Nothus, Sebastocrator, & ipse excæcatus.

ISACIVS tyrannidẽ affectans interijt. Nic.209.

DAVID Imp[...] dcæ. M CC[...]

ALEXIVS Imp[...] pes & Trapezunt[...]

HELEN[...]

MANFREDVS ser[...] Gregoras

NICEPHORV[...] spons[...]

MARIA Theodori [...] filia.

ANNA Michaelis C[...] logiæ Paleologa[...]

ANNA F.

CONSTANTINVS Alanus, Michaelis Ducæ Imp filius, spõsus. Zon.235.229.

NICEPHORVS Bryennius, Nicephori tyranni & ducis Dyrrachij F. Bryẽnij Adrianopolitani Nep. Zon.210.237. Nic.2.5.

ALEXIVS Bryennius, qui & Comnenus, magnus dux. Nicetas 48.

ANDRONICVS. Hic cum infante filio, miserè interijt. Nic. 211.

ANNA

GVILHELMVS Gon[...] læ Galli filius, Ach[...] maritus. G[...]

ÆTOLI-Æ, EPIRI & ACARNANIÆ PRINCIPES.

CONSTANTINVS Aspietes excæcatus. Hic ex Eudocia & Michaele Aspiete cũ duobus filiabus insequentibus Megaducas dictus.

N Cantacuzena Ioannis filia.

THEODORVS Philadelphiæ præfectus.

ALEXIVS, fune talos traiectus, & suspensus pedibus à Theodoro Lascare.

IOANNES Sebastocrator.

ZOE Constantini Ducæ F. quæ ut in familiam Ducatũ adoptaretur maritus, effecit. Hanc eorũ posteri nunc Ducæ, nunc Angeli uocantor.

MICHAEL Nothus, is Ætoliam, Neapolim & Epidãni uicinia, occupata orbe a Gallis, rexit. Nic.313. Gregor.11.

THEODORVS Philadelphiæ præfectus. Is cum regnum affectaret, & Mangapha & Moro theodorus dictus fuit. Nic.197.

CONSTANTINVS contra Valachos strenuè dimicans, insidijs deijcitur. Nic.215.

ISACIVS. Nic.171.

IOANNES No[...] crator Thessal[...] rum ulti[...]

EIRENE ANDRAD[...] filia nothu[...] In hoc defijt Thessa[...] patus.

MICHA[...] Greg[...]

XIII

ALEXIVS Mar[...] E.C[...]

AVDOTA Imp[...] Nic.[...]

Hunc Fladri[...]

BASILIVS Camaterus, qui postea Patriarcha factus est. Nic.140.173.

Ponti & Hera-
C. Nic.319.

—IOANNES Imp Trapezūtij.
EVDOXIA Michaelis Imp.F.
Grego.70.

DAVID Despota Imp. Trapezuntius ait à Machmete Turcarum rege deuictus & occisus. MCCCCX. Laonicus lib.9.

GEORGIVS fit Turcd.

N. FILIA.
ZORAMVS gener.
ITON gener.
MALIVS Catitis siue Chalibasij.

N. FILIA.
MAMIS gener.

Sap Oenei, Sino-
cū. M C C. Nic.319

NA F.
ix Siciliæ.
gus 34.

HVS Epiri De-
ires.
piri Lascaris Imp.
ia.
a Cotraulis & Eu
ge filia. Gre.19.43
a.

—THOMAS Epiri & Ætoliæ
prioceps.
ANNA Michaelis Imp.F.
Greg.129.

I S A C I V S.

GEORGIVS Protouestiarius incestuosus.
Laonicus lib.2.9.

MARIA F.
ROGERIVS de Empuriis, post perditum Ptolemaidem: Templariorum hic relicta secta, Græciam inuadit, factus Cæsar hanc ducit.
BERENGARIVS de Intentia magnus dux Idum Ronzerū, hunc Patronerium Tenzam uocat Gregoras.100.

A L E X I V S.

CONSTANTINVS.
Gregor.188.

THOMAS, qui & Contothomas.
ANNA Thomæ superioris uidua.

HA F.
Gorfredi Iamuil-
dchaæ princeps.
Greg.34.

IOANNES.
IRENA Michaelis Imp.filia.
Gregor.62.

MICHAEL.
Grego.179.

NES.
ng.52.

IOANNES Ætoliæ & Acarnaniæ princeps.
ANNA Protouestiarij filia.
Greg 243.247.

N. FILIA ASANIS.
MYRES Alexij Ioannis frater.Gregor.28.

ANDRONICVS
Protouestiarius. Gregor.165.

A S A-
N E S.

IOHANNES Asanes F.
Greg.13.26.

N. FILIA.
TERTERES Bulgarus Gregoras.
62.Pachymerius.268.

THEODORA.
FRIDERICVS de Incisa magnus dux. huoc uocant Pharensa Zymes. Grego.106. Facellus lib.9.

Mothus, Sebasto-
s prioceps, Duca-
ssimus.
ANTES Paleologi
s Grego. 113.
ssalorum princi-
p. 127.

MAEL.
gor.43.

MARIA F.
NICEPHORVS Despotes.
Gregor.21.

EIRENE.
HENRICHVS Vintimillius Siculus, Guacij & Isclæ Comes.
Facellus 508.

B 2

II.
urzyphlus Imp.
C.
Iexij F. uxor.
281.299.

pp. sequuti sunt.

—IOANNES Imp.MCCXXII.
extorris.

EIRENE Theodori Lascaris filia.
ANNA F. Manfredi regis Siciliæ uxor II.Gregor.11.21. Pachymerius 266.

—THEODORVS Imperator, Extorris. MCCXLV.
HELENA Asanis F.
Gregor.13.

IOANNES. Hic à Paleologo Michaele excæcatus & Niceæ in castello inclusus, extorris.

IOANNES.
ELISABETHA Maioricæ Insulæ Balearis Regina.

CATALVSII,
QVI ET CATAGORÆ,
SIVE CATANES.

N. FILIA.

FRANCISCVS Catanes Gregoræ, Catalusius & Catagora Iustiniano, hic Iohanoe Andronici Iunioris filio in Imperium restituto, sorore Imp. post obitum primæ uxoris, in coniugem ducta, Mytilenas in beneficium accepit, cùm eam iosulam iamdudum expugnasset.

DOMINICVS, qui & Cyriacus hic duxit MARIAM Iustioianam, atq; coniugalis amoris exemplum illustre exhibuit: tãdem cum sua progenie, omni insulæ imperio eauitur à Turca, & in carcere oecatur.

N. FILIA.
ALEXANDER rex Trapezuntis.

N. FILIA.
Demetrius Pelopõoesi princeps

N. FILIA.
CONSTANTINVS Græcorom Imperator oltimus.
Hic Clareotiam dotis nomioe cepit. cùm autẽ Patras Achaiæ urbem, quæ à Malatesta Theodoro Pont. Max. oomine tenebatur, occupasset: Pontifex Clarentiam dimpiunt, quam ille magna pecunia redimere coactus fuit.

MVSACHIVS.
MARIA Ibanis Cattu
Hic in obsidione Giro
cubuit.

LVCIVS. Is patrum in parricidio Palamedis ftreouẽ adiuuit, tandem cum Cyriaco à Turca captus, Æni principatu spoliatur, & in carcere uitam obit.

ZACHARIAS.
Hic cum Albanis cootra Græcoa coniúrat, ideo in carcerem conjectus.

N. FILIA.
THOMAS Imperatoris filioa, Achaiæ princeps.

N. FILIA.
EMANVEL Bochales Leontarij, quę olim Megalopolis, princeps, ab affine Thoma in carcerem conjectus. Laonic. lib. 8.
♀ Hæc postea oupsit Emanuelli Cantacuzeoo Spartæ domino.

LVCHANES Spartæ dux, quę olim Lacedęmonia, uunc Mythræ à Demetrio præfectus, tãdem à Thoma affine in carcerem conjectus Clumetur.

N. FILIA.
EMANVEL Cantacuzenus Mythræ dominus.
♀

ZACHARIÆ,
SIVE CENTERIONES,
ACHAIÆ PRINCIPES.

BENEDICTVS Zacharias siue Centerio. Hic Achaiam & Elidem occupauit circa annum M. CC. LXXXIX. uir maritimo bello apud omnes clarus. Hic fratrem habuit NICOLAVM, ex quo qui sequitur ♂

♂ MARTINVS Zacharias, Benedicti ex fratre nepos. Hic apud Galatlã siue Peram, Genuensium Potestas, multa contra Turcas fortiter egit. tandem ab Andronico captus per proditionẽ, ultimó à Ioanne eius filio liberatus fuit, & in consocerũ adscitus. N. Ioannis Vintimilij F. uxor.

ANNA F.
IOANNES Contostephanus Ætolus. Greg. 147.

ACHMATES.
Peloponneso præfectus à Turachano capitur. Laonic. lib. 8.

DEMETRIVS
Laoniæ præfectus.
Laonic. lib. 9.

GVILHELMVS,
qui Gregoræ Philes. 110.

OTHO.
Puer extinctus.

N. FILIA.
DEMETRIVS rex Peloponnesi
Imp. F.

IOANNES.

IOANNES.
In expedinone Neapolitana occubuit.

ELIZABETHA.
LVDOVICVS Marchio Salutiarũ.

BONIFACIVS.
In hoc Paleologorũ ft
desinit.

IOANNES IACOBVS
Vicarius Italiæ.
IOANNA Sabauda.

BONIFACIVS.
Hic à Gregoia uocatur Sphãzes.
MARIA Despota.
Gregor. 226.

GVILHELMVS.
ANNA Alanzona. Hic uir bellicosus in Italia & Græcia uirtutis signa perplurima edidit. Salemenicam totum annum obsessam, à Turca defendit, sitr raodem expugnatus, se atq; suos illæsoa seruauit, & hostis regia testimonia audiuit, ES IN PELOPONNESO FRATRVM TVTVM, VIRVM NVLLVM INVENISSE.
Laoolc. lib. 8.

MARGARITA.
FREDERICVS Contaga
lius.

THEODORVS.
IOANNES Bari ducissa.
MARGARITA princeps Achaiæ.

SANGEORGIVS Abbas, qui post sturpem masculinam ad uoũ puerum redactam, abdicato ordine, coniugium iuit.
IVLIA Arragona.

GEORGIVS.

TAMVSIVS.

B 3

DVCÆ

A Ducis ideo inchoauimus, quia quæ in Imperio Grę
tur familiæ, fermè omnes originem ab eis traxerer
affinitate se illis coniunxerunt.

MARINVS Paphlago. DCCC. THABETISTA, quæ & Floria, coniunx. Zonaras Annalium Tom. 3. fol. 116.

PETRONAS. Is etiam Pathcrius dicitur. Legionum Domesticus. DCCCLX. Zon. 118.

ANDRONICVS Insidijs Samonis Agareni prodi tus. DCCCLXXX. Zon. 144.

CONST
Hic Impe
Zonaras
uocat hu
Constan

M Ahmeti regnum & eius sequacium, usq; ad Turcarũ si
ideo posuimus, ut Lector uideat, non ex eadẽ stirpe S
cas (ut quidam putant) prouenire. Sarracenos uerò, qui
Oceani, Ægei & Mediterranei maris, itẽm Italiæ, Hispaniæ
in maiorem molem, cùm antea sit maxima excresceret opus,
nere: ponentur uerò in ea Genealogia, quam de stirpe Aust

SARACEN

I.

VBORARAS. Hic socer Mahometi post illum regnauit, & Syriam inuasit, & Gazæ regionem. tandem à Prætore Cæsare interemptus: arripit imperium circa annum DCXXXII.

MAHOMET. D.C.XXIII.

AYSCA F. Vxor Mahometi.

IX.

VLID, qui & Qualid Mira Mulin. Hic Hispaniam inuasit. Hic nisi morte præuentus fuisset, Constantinopolim oppugnasset. nã Galatham spoliauerat.
De regno ipsorum in Hispania alias trademus seriem & genealogiam, cum ea quæ de Regibus Hispaniæ Augustali inseretur.

MVHA

ecorum sequun-
unt, uel certè

ITANTINVS.
perium affectans periit.
DCCCCIX.
uitio amauensis 147.
nc Alexij filiolum 144.
tinum Andronico geni-
tum posuit.

GREGORAS. Hic cum patre in acie captus & occisus fuit, unica filia relicta, cùm iam stirps virilis omnino defecisset.

MARIA F. Hæc quidē infantula à patre relicta, occiso marito cum filijs ad suos reuersa, omnino uetula mortua est

SPONDOSTADIVS Zonaræ qui aliàs, & uiro illustri Domino ab HERBERSTEIN, Suatoslaus Rossius. DCCCCLXX.

STEPHANVS
Occidentalium legionū Domesticus, qui & Cōstephanus. M.

A S P I E T E S.

A N G

HIERO-
SOLYMITANI.

illam secessionem,
Sarracenos & Tur
i Aphricæ, Insulis
ęp imperitarūt, ne
s, nō uoluimus hīc po
strinca conficimus.

N I.

AVIAS.

CONSTANTINVS.
Aſpietes.

E L I

EVDOCIA F.
MICHAEL, Conſtantini Aſpietis (ſic enim legendum apud Zonarã, pagina 237.) filius, maritus primus.

ONSTANTINVS Angelus (ut eſt apud Zonaram 37. & apud Niceram 48. ubi pro Theodora, Eudocia legẽdum) Philadelphiẽſis, humili loco natus, pulchritudine pronuba maritus eius effectus. Hic ANGELI Comneniis iunguntur.

HVGVSQVE NICETAS, ET ORSOORAS HVNC

ANDRONICVS. Hic contra Turcas male pugnat. Nic. 98.

LASCARÆ

XII.
EVPHROSYNE F.
mulier imperioſa.

ALEXIVS Imperator.
MXCVIII.
Nic. 224.

PALÆOLOGI

THEODORA

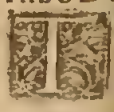

HE
La
M
ANNA
ſidio
ris Cõſtãtinopolim
xxx. Hic Laſ
ma, cum Angelis
gitur. Nic. 313. C

EVDOCIA.
LEO Scurus Naq
thi tyrannus, cum
no Tryballorum
pudiata Alexio I
nupta fuit.

EIRENE F.
PORPHYROGENIT
Alexio Palæologo
dd Andronico Co
deinde habuit mar

N D
Palæo
D
G

ANNA F.
ISACIVS Comnenu
ptus, & in uinculis
Nic. 231.

THEODORA F.
CONRADVS Marchio Montfor ratenſis Cæſar. Nic. 189.

ALEXIVS.
Nicetas 207.

XI.
ISACIVS Imperator.
N. uxor prior. MCLXXXV.
MARIA Belæ Regis Hungariæ F. Nic. 214.

MANVEL.

MARIA F.
MANVEL Comnenus Imperator Græcorum. Greg. 85.
PHILIPPA F.
Sponſa Alexij Manuelis filij. Greg. 70.

ISACIVS.

I.
GOTFRIDVS Bolionius Hieroſolymorum inter Chriſtianos occidẽtales rex primus.
De his regibus Guilhelmus Tyrenſis lib. 9. & deinde ſingulatẽ hiſtoriam ſcribit, quapropter tantum nomina nudé indicabimus.

II.
BALDVVINVS I.
Gothfredi frater, rex Hieroſolymorum.

III.
BALDVVINVS II.
à Burgo, rex Hieroſolymorum.
MORITA Armena.

ANTIOCHENI

ALIS F.
BOEMVNDVS Normãnus, Boemundi F. Roberti Guiſcardi nep. Antiochenus Princeps. M CXXVI.

—CONSTANTIA F.
RAYMVNDVS Pictauiç Comes, Antiochiç Princeps. Hunc Greg. nunc Petrobinum, nunc Balduinum uocat. 70. 85.

RAYMVNDVS.

VI.
AMALARICVS.
Rex Hieroſolymorum.
MARIA Conſtantinopolitana.
II.

BOEMVNDVS.
THEODORA Conſtantinopolitana. ††

—BOEMVNDV
Antiochiæ & Tripo
MARMARA.

IIII.
MELISENDIS F.
FVLCO Cænomanus, rex Hieroſolymorum.

V.
BALDVVINVS IIII.
rex Hieroſolymitanus.
MCLIII.
THEODORA Conſtantinopolitana. ††

IX.
SIBYLLA F.
CONRADVS Marchio Montferratenſis, Balduuini pater.
GVIDO rex Hieroſolymorum & Cypri I. MCXCII. Is à Saladino captus, & regno eiectus.

VII.
BALDVVINVS IIII.
rex Hieroſolymorum.

VIII.
—BALDVVINV
Hieroſolymo

MONTFERRATENSES

IOANNES Sebastocrator Despotes. Greg.53.57.

CONSTANTINVS Cæsar, Peloponneso præfectus. EVDOCIA Strategopula. Gregor.54.

THEODORA. GEORGIVS Muzalo Protoueſtiarius. CONSTANTINVS Raul. Gregoras 87.

XVIII. MICHAEL Imperator MCCLX. THEODORA Murzyfli F. coniunx. Greg.75. Pachym.266.

MARTHA F. Domeſticiſſa. ANDRONICVS Torchaoiota Magous Domeſticus. 31. Greg. Pachym.258

EIRENE F. Notha. IOANNES Theſſalus.

MARIA F. Notha. CTHAIS Scytha maritus. Pachymerius 262.

EVLOGIA. MICHAEL Cotrules.

BOEMVNDVS. ALISA Cypria. STEPHANA Armena. Hæc relictis duobus liberis BALDVVINO & LVCIA, puero uerò mortuo impubere, puella Montfortenſi Gallo nupſit.

THEODORVS Lydiæ præfectus. Greg 91.

CONSTANTINVS Porphyrogenitus. N. Conſtantini Raulis F. Gregor.87.

XIX. ANDRONICVS Imp. MCCLXXXII. ANNA Pannona. EIRENE, quæ aliàs Iole Montferratenſis. Greg 52.79. Tandem à nepote abdicare coactus, monachum nomine Antonium egit.

EVDOCIA F. IOANNES Imp. Trapezuntis, Gregor. 70.

ANNA F.

ANNA F. NICEPHORVS Ætolus. Gregor.61.

MARIA F. Hanc duxit Conſtantinus Tœchus, Bulgariæ princeps, repudiata quam habebat, Cralis filia. is à Lachana quodam Corducuba interfectus, filium reliquit ex filiâ Nupſit süt Maria poſtea Sphendoslao Bulgaro, quẽ cum Michaele ipſius filio & adoptauit, & occidit.

SPHENDOSLAVS. Gregor.91. ♄

THEODORA Bellicurto Peloponeſi regulo in coniugem data. Deinde CONSTANTINO Bulgaro. Gregor.22.58.61.

THEODORVS Marchio Monſerratenſis. ARGENTINA Spinula, Opicini filia, Genuenſis. Gregor.108.109.

DEMETRIVS Despota. Gregoras 179.

IOLANTA. AMADEVS Sabaudiæ dux.

SIMONIS F. Cralis Seruiæ uxor. ⊞

MANVEL Despota à fratre occiſus.

MICHAEL Cæsar MCCXCIII. MARIA Armena. Greg 89. Hunc anno duodecimo, id eſt, MCCCV Græci orientem pro derelicto habuerunt.

XX. ANDRONICVS Imp. MCCCXX. EIRENE, quæ aliàs Ioanna Sabauda. ANNA Montferraten. Greg.174.

IOHANNES N Canicli F. Greg. 109.

THEODORA F. STEPHANVS Bulgarus. ♄

ANNA F. THOMAS EPIRVS, qui & Prialupas.

CONSTANTINVS Despota Porphyrogenitus. N Muzalonis F. EVDOCIA Neocæſarita. CATVARA. Greg.153

MICHAEL Nothus, qui et Catharus & Syrgiannes.

IOANNES Panhyperſebaſtos, Cæſar. ANNA Metochitæ filia Cæſariſſa, quæ hiſtoriam ſcripſiſſe dicitur.

MICHAEL ex Conſtantino. N Filia Cralis ea, repudiata duxit THEODORAM Michaelis Imp. filiã, quę prius Sphendoslao Bulgarorum principi nupta fuerat. Greg.129.177. Tandem in prælio à Crale Seruiæ occiſus. 207. Laonic.lib.1.

N. FILIA Conſtantini.

MICHAEL adoptatus, ex Sphendoslao, et in templo pallio Matiæ complexus, occiditur. Greg.165. Lacon.lib.10.

ALEXANDER. Hunc conſobrinum Michaelis uocat Gregoras, cùm falſo Laonicus illum patruelẽ uocet. ia Bulgariæ à Crale præfectus, cum Imperatore bellum geſſit, eoq; uicto humaniter ſe erga uictos geſſit. Gregor.219. Laonicus lib.1.

C 2

TRYBALLI, QVI ET MYSII SVPERIORES.

GVILHELMVS Magnus copiarum dux.

MARGARITA F.

SOPHIA, quæ aliàs Aooa, Adrooici Imp. Constantinopolitani uxor. Greg. 174.

AMADEA F.
SAVANNAS rex Cypri.

ANDREAS Romæ uixit inquinatè.
N. uulgare scortũ Græcum, uxor.

MANVEL. Hic puer ad Turcam defecit, tandem in carcere enecatus occubuit.

ZOE F.
IOANNES magnus dominus Moscouiæ & Rosolaoorũ. Hæc Sophia dicitur HERBERSTEINIO.
HELENA F.
Eleazarus Despotes.

THOMAS.
N. Martini Zachariæ Genuensis Achaiæ & Elidis principis F.
Hic à Turca omni sua ditione exutus, Romam se contulit, in magno honore apud Pon. Maa. cõsenuit. Ia deinde in dotẽ acceperat Messenæ & Ithomę regiooẽ. Lac.

MICHAEL.
Hic admodum adolescens periit.

DEMETRIVS.
N. Demetrij Asanis filia. II
N. Dominici Catalusij Mytilenei Principis F. uxor II.
Peloponnesum hic tradit Turcæ, Æno cum uectigali Salinarũ recepta. & in annos constituta pecunia. Laonicus lib 9. Contra Thomam & reliquos fratres bellum mouit, Latinos exagitauit.

ISACIVS, qui etiam Musachius. hic à Carolo Tokio Beneuentano dum uenatum prodijsset, interceptus & occisus est. Laonic. lib. 4.
VOISLAVA.

DEMETRIVS
ad Turcas defecit, & inter Janizaros militauit.

N. FILIA.
SVSMANES Tryballoa. X

XXI.

IOANNES Imp. MCCCLVI. electo socero & eius filio.
N. Filia Theodori, qui & Ioãnes Cantacuzeni tutoris soi, & Imp.
N. Zennis Turcæ uidua, filia Trapezuntę regis, quam desponsatam filio Manuel rapuit senex podagrosus. Laonic. lib. 2.

N. FILIA.
FRANCISCVS Cxthalu filius Gouernsia. hic in dotẽ accepit Lesbum, id est Mytilenem insulam.

XXII.

MANVEL. hic Thessalonica eiectus à Turca, Imperator deinde tributarius effectus à Bauzite. MCCCLXXXIIII.
HELENA Trapezuntia uxor. Laonicus lib. 2.

THEODORVS Peloponesso præfectus. Laonic. lib. 1. 2.
Argos urbs uendita Venetis Hic à Bauzite Turca bello Thessalico præfectus, Domanam, Pharsaliam, Patras, Thermopylim, Delphos subegit: oidua Dou Alona de Daulos Trudeluda exacta.
Ceruchorum quoq; gentem quæ in Thessalia regebat, eiecit. Laonic. lib. 2.

XXIIII.

CONSTANTINVS, qui & Dragoses Imp.
N. Caroli Tokij filia, Clarẽtię domini. MCDXLV. Ia expugnata à Mahmete, Constantinopoli occubuit, & oitam cum imperio finiuit Paleologorum ult. Turcæ Constantinopolitani Imperatores facti. MCCCCLII. X
ANDRONICVS Thermæ, id est Thessalonicæ dominus, Venetis eam uendit, atque ex lepra moritur.

THEODORVS. Is Theodoro Porphyrogenito patruo in Peloponneso successit.
N. Galeoti Malatestæ principis Marchiæ Fil. Tandem Turcis addixit & militauit, quo fine hæredes mortuo, omnia hostibus cesserunt.

XXIII.

IOANNES Imp. M.CCCC. XVIII. Hic ad Concilium Florentiæ uenit, & cũ Eugenio Pontifice in religionis causa conuenit. Turcarũ disaidio, & cum fratre discordia, seipsum & regnum perdidit. Laonic. lib. 7.
SOPHIA Montferraten.

THEODORVS
Porphyrogenitus.
N. Filia Raynerij Acciaioli, Athenarũ, Corinthi, Bœotiæ & Phertæ domini, accepit in dotem Corinthum à socero. Selybriæ etiam præfuit.

AMVRATHES Nothus, qui in expugnatione Constantinopolitana fortiter se gessit.

IOANNES à patruo in Italiã missus, captus, atque fuga liberatus, Bauzin postea se addixit, Selimbriam expugnauit, & Turcæ nomine rexit. Laonic. lib. 2.

ANDRONICVS.
SVSANNA Mysorũ principis filia. ♉

N. FILIVS.
In Bulgarica expeditione fortiter egit. Greg. 221.

N. FILIA.
CRALES Seruiæ maritus.
Greg 169.

SVSMANES. Huic annorum XV. despõsata fuit Aodronici iunioris filia, quæ annos ouẽ nõdum expleuerat. Greg 247. At deinde duxit Eleazari Despotis Seruiæ filiam, & Odrysijs regnauit, Mysijs quoq. Hunc etiam Amurates bello aggressus, Pherras illi abstulit, & uicit eum, affinitatem & societatem cum ipso contungens. Laonic. lib. 1. X

BRAYDA F.
SVSMANI uxor.

N. FILIA.
AMVRATES Turcarum rex. Ω

THOMAS, qui & Prialopas. ia Inicum de Daulos bello captũ domi educauit. qui deinde uxorem domini amans, fraude scorti etiam ipsum occidit: sed non diu eius dimone potitus, cùm occisi filius ad Turcã confugiens, eiusq; auxilio Acarnaniam cum Insulo siue Ioico de Daulos cæpit, atq; tyrannũ parricidam excæcauit.
IOANNA F.
♉
ANDRONICVS Ioannis Imp. F.

THOMAS. Is etiam Prialupas dictus, cùm Inicum expulisset, Ætoliam recuperauit, quam deinde Carolo Tochię in dotem dedit. Laonic. lib. 1. 4.

GEORGIVS. Huic à Turca capto oculi eruuntur.

STEPHANVS. Huic idem quod fratri contigit à Turcis.

IOANNES Despota.

LVPVS
alit mirè fortitu

I ANITÆ,
T MV SACHII.

RYANNI-
S cognomen-
Magnus, Gole-
& Comneuus.

DONICA F.
ORONOIVS Scanderbeg.

orenſis. Is uoca-
ſi Dybris di-
ade excoriatur.

MVSACHIVS cognomento Angelinæ ex matre ſumpto. hic ad Valchaliam à Turcis captus excoriatur.

VS.
ius Caſtriotæ F.

GVIRIZA Valchalia clade captus & excoriatus.

IOANNES.
Hic aufugit Venetias, iure comitiorum & ciuitate donatus.

GEORGIVS. hic ad mõtem Nigrum, Imperium habuit.

STEPHANVS. Is ob ereptã à patre sibi sponsam ad Turcas se contulit, Baiazitis gener factus, Achomatis dictus & Cherscoglis, uir sũma laude dignus: qui Christum clàm coluit, Christianisq; multa bona fecit. Iouius libro 13.
N. Filia Baiazitis.

MARIA F.
Hæc nupsit Monteferratẽsi marchioni Bonifacio, neptis Scanderbegi ex sorore.

MICHAEL nothus, hic à nouerca, cũ in spem uenisset, quod à Turca præfectus Synderouio præesse posset, captus, & Pannonibus missus est.

GEORGIVS. Hic Scodram Amurathi Turcarum regi donn dedit, sed eam iterum recepit, cùmilli uirginẽ speciosam donasset, demum eam oppignorauit Venetis.

STEPHANVS.
Hic ad Venetos se transtulit, relicta Scodrensi urbe in urbis Venetæ potestate.

GOICVS.

IOANNES.

STEPHANVS. Hungaris se addixerat iste, tandẽ ad Polonos rediit. Hic & Turcam, Polonum, & Vngarorum regem exagitat, uir insignis.
N. Lithuana uxor.

BOGDAN Luscus.
ELISABETHA, Poloniæ regina.

PETRVS. Hic uir quàm uaria fortuna regnauit, ut cum fratre Germanis, Polonis, Hungaris & Turcis bellum gesserit bellẽ describit Inuius libro 40. At quod Pronep Draculis illum dicit, nescio an rectè scribat.

STEPHANVS Bulcus. huic Motes Turcarum rex bellum intulit, tandē Amuratem fugiens, ad Pannones abijt. Laonic. lib.5.

STEPHANVS Iunior, qui & Bulcus.

GEORGIVS, qui & Gurgurus Wchouichius. Hic inita cum Turca Amurate amicitia, tributaria ei facta est. Laonic. lib.6.

CATACVSINA P. VDALRICVS Zilię Comes, quam fœdere inito restituerat Turca.

N. FILIVS. Is à sororio uita priuat.

N. FILIA. BVLCO BRANGI Phiadicæ, qui & Wladislaus, filius. Iūro hic dominatus est. BAIAZITH rex Turcarum.

ELEAZARVS. Hic cum Amurate Turcarum rege pro Imperio pugnans in Cassouio cāpo, quod Ambasfeld dicitur, uictus, captus, & in custodia occisus. MCCCLXXIII. demum à Miloscho Kisbilouitzio egregiē ultus. Lannic. lib.1.

N. FILIA. BAIAZITES Turcarum rex. Laonicus lib.3.

LAZARVS, qui & Eleazarus. hic cum patre in Vngariam aufugit, & tandem ad regnum redijt, à genero Stephano Cherzecko & uita & regno priuatus.

N. FILIA. MICHAEL Manuella?

MAMMETES diuitijs & authoritate apud Turcarum reges omniū potentiss. de quo Laonic. & Cuspinianus mirs. N. Cattes F.

CHASANES Bassa. hic ad Bellogradum occubuit. Laonic. lib.8.

VROSIVS. hic primùm à fratre Stephano ditione sua, cùm contra ipsum insurrexisset, spoliatus est, tandem restitutus ELIZABETH, Stephani IIII. regis Vngariæ F. N. Græca Andronici F. Nullos tamen liberos legitimos generauit.

STEPHANVS, qui & Sandales. Hic contra patrem Vrosium insurgens capitur, excæcatur, recuperato nonnihil usu, filiolum ne id prodat, propris manu occidit, post patrem regnum arripit, Vladislaum patruelem expellit, uxorem malè tractat, à filio notho tandem pellitur. Laonic. 10. Petrus de Castro Peræ.

STEPHANVS cecus cognomin. MARA Ibania F. uxor hic captus, & ditione ex listus, contra datam fid natus fuit Laonic. lib 10 nius, & alij.

MICHAEL, qui & Muzales, præfectus Laconiæ.

HALIES Bassa. Hic Draculem restituit. Laonic. lib.9.

CONSTANTINVS. Deuicto & mortuo fratre Dragase, eam ditionē omnem in suam potestatem redegit, inita conspiratione cōtra Turcas cum Græcis. Laonic. lib.7.

STEPHANVS Filius Nothus. N. Filia Ladislai Vaiuodæ Trāsyluani. Bonf.

CONSTANTINVS. hic à fratre super crucē extensus, & clauia confixus, per mediū ferra adeò ut per cerebrū dissectus fuerit.

STEPHANVS. CATHARINA, Stephani IIII. regis Vngariæ F.

WLADISLAVS. hic à patruele Stephano regno exutus, & in carcere enecatus.

IOANNES.

BALSA. Hic cum fratribus, ex Æmathia multos eiecerunt Reguloa.

NICOLAVS ZVPANVS. huic Trica & Castoris obuenit, sed expulsus à Bulco Brangi postea.

BALSA. hic oram Boliani obtinuit usq; ad Dalmatiā. Barletius lib.1 Expugn. Scndr. Hic Albaniā rexit, & à Laonico Spata uocatus sed puto corruptum esse nomen.

STRATIMIRVS, Stephanum Mysorum regem hic impugnat.

STRATIMIRVS, qui china dictus, Scodrēsis

GEORGIVS Aulonam expugnauit.

BALSA Strefius. ISOLLA Ibanis Castrifi

DRAGASES. hic se regem Mysiorum scripsit, & ab Amurathe deuictus subiugatusq; fuit. Hic Albanos & Tryballos in potestatem receperat. Laonic. lib.8.

BLADVS. hic Daan Laonico, alijs quoq; Draculea omniū immanissima tyrannus, qui tater cadauers palis infixa prandere solitus est.

DRACVLES. hic ab Huniade captus & profligatus, cum filio occisus: nisi & nominis error obstet, quo minus de quo fratre loquatur, intelligi possit.

FILIVS N. Hic ab Huniade cum puero occisus.

DRACVLES. hic à Turcis in delicijs puer habitus, tandem fratre eiecto, & apud Vngaros in carcere mortuo, Daciæ præficitur à Turca. Laonic. lib.7. & 9.

DACI, QVI NVNC WALACHI.

MYRXIAS, qui Merchea & Marcua & Mazarambeua Crainichius. Hic à Turca Baiazithe cum omni fermè nobilitate cæsus est. Hic quoq; de Transilpina Moldauia cum Polonia pactum iniit. C. ametus lib.15.

BLADVS. Bessarabiæ regulus. Is in clientelam Polonorū se tradit, hic ab Huniade excæcatur.

STEPHANVS. Hic fratrē, licet natu esset minor, regno ejcit.

ROMANVS Veneno, cùm patruus profligassct, capitur.

BOGDAN, qui & Daan. Hic Rhodopen tenuit, cuius filius, cùm pater ab Amurate deuictus esset, in Dacia sedem posuerunt. Laonicus, Bōfinius, Barletius, & alij.

DAAN. hic etiam ab alijs Dracula dicitur. Idem à Laonico dicitur Christianus fuisse addictus, cùm frater ad Turcas defecisset.

BOGDAN nothus, hic inuasit dominium post Petrum Heliæ filium. tandem per Petrum fratrem quoque nothum, qui regno inhiabat, ebrius obtruncatus est.

PETRVS, Iosinidis filius hic regnat. Hi cem petit, & se tra

. I.

nna rex Hieroſo-
rius frater Gual-
um dux, ex Gual-
rum nep. habuit,
occiſuu fuit. M.
Gregor. 114.

XII.
IOLE F.
FRIDERICVS. Imp. II. & rex Hie
roſolymis MCCXXVIII.

XIII.
CONRADVS
Imperator, Hieroſolymitanus
rex.

SERVII

VII.
III.
'S Imp.
Gregor. 40.

VIII.
V
NVS Imp.
ana. MCCXXVII.
eg. 40.

PHILIPPVS
Moreæ Princeps.
N. Caroli Andegauenſis I. Regis
Siciliæ F. Paul. Æmyl. 149.

CATHARINA, hæres Impe
rij. Hæc nupſit Carolo Valeſio.
⊙

I L I A. — ANNA F.
THEODORVS Laſcaris Imp. II

R I,
IÆ IN-
L I.

NVS Tryballorum
monachus 10 mon-
e Papyclo.
mp filia, illi deſponſa
ere initum matrimo-
uo, Domini ſuccedit,
nacti nupſiſſet primi-
no. Nic. 263.

STEPHANVS, uir temulen-
tus & tyrannus.
EVDOCIA.

VS exul, cum fratre
lem Palæologũ ſe con
uo profugus. Greg. 38
64. & inde.

NVS, qui & Zarradi-
Zaſidinus, exul, à pa-
ceſſus, ad Michaelem Im-
em ſe contulit. Sacræ do-
logiæ ſæpe interfuit.

RADINVS,
tyranno apud Neoteri-
ra. Vide Vincentium, An-
ontinum, & alios.

ATINES.
nic præfuit, & à Laſcaro
cidatur. Gregor. 9.

NES,
ue principibus unus, pro-
ato Temuren cum Baiazi-
ſum egerant. Greg. Laonic.

SPHENDOSLAVS, ex Bul-
gara. hic patris ſenis imperium
faſtidiens, & ſuſpitione ſuſcepta,
ne Simoonidis nonercæ filij domi
nium illi prœriperent, patrem in-
fidijs capit, & in uinculis occi-
dit. Greg. 207.

N. FILIA.
MICHAELIS Bulgarus, quem poſt
ſuſceptos liberos & regni hære-
des repudiauit. Greg. 206.

— ELEAZARVS. Nomẽ hoc cũ
Stephani commune fuit, atq; ſem
per regium habitum, ut Pharao-
nis, Cæſaris, Ptolemæorum, &c.
quapropter etiam uoa hic ſuppu
tatio temporum intricatam huic
ciam excitare poterit.

— PHLADICA. His, ineũdis ma
trimonijs nulla eſt habita ratio,
nam ceteroqui tam parum dabãt
Principes illi, quã quam fidem ſe
quærentur incertum eſt. ducebãt
& nubebant pro libitu. Hic obti-
nuit Ochridem.

— CRALIS. — MICHAEL
N. Ioannis Panhypersebaſtos &
Annæ Metochitæ Cæſariſſæ F.
Nothus.
N. Græcum ſcortum, mater.

⊙ IMPERATORES *Conſtãtinopolitani ex* FLANDRICA *progenie, hoc loco, quem putauimus magis idoneum, interferendos duximus. De ijs quæ uaria apud Authores leguntur, ita ſe res habet. Balduinus Flander, ex tribus duas filias domi reliquerat, ingreſſus peregrinationẽ: quarũ una Ferdinãdo Portugalleſi, altera Bochardo Auenẽſi tutori nupſit, ut Iacobus Meierus docet. Tertiam cum mater Ptolemaïde defuncta eſſet, Italem ſcilicet, Petro Antiſiodorenſi regulo, itineris comiti, uxorem locauit: qui ſocero, atq; illius fratre Henrico (cum is uxorem nunquam duxiſſet) deceedentibus, imperiũ adijt, uxoris nomine. quo defuncto, Robertus F. ſenior ei ſucceſſit: qui ex Byzantina propter breuitatem uitæ nihil generauit, ideo fratrem natu minorem ſucceſſorem nactus eſt. Is ex Maribus Iaannis Hieroſolymitani regis F. Philippum unicum generauit filium, qui cum patre imperio eiectus, Moreæ id eſt Peloponneſi principatum, ſiue Deſpotatum diu tenuit. ac cum ex Caroli Andegaui Siculorum regis, eius nominis primi filia, Catharinam procreaſſet, regni Conſtantinopolitani ius quoddam Andegauenſibus reliquit, & Moreæ principatum.*
Nicet. 293. 315. Greg. 6. 40. Paulus Æmylius 149. Petrus de Caſtro Galathæ.

VNGLESES, qui & Vroſius, uic ferox & bellicoſus, apud Regem Illyriorũ poculator: Græcis uic infeſtus. Pherris dominabatur, cum Solymanno Icoolenſi Soltano ad Tænarũ fluuium præ lio congreſſus occubuit. Hinc erroc in nomine Soleymanni, eorũ qui putant iſtum conflixiſſe cum Turca. Laonic. lib. 1.

— STEPHANVS.
Hic Stephanus Epidamnum, & Macedoniam ſubegit, & loca Caſtoriæ finitima.

N. FILIA.

ZARCAS, uir omnino celebris. Et hic notandum, authores abſq; ratiocinations temporum in magnum ereorẽ incidiſſe. Hic etiam à nonnullis Bazarodus dicitur. MCCCXXX.

CHASANES Longus, qui & Vſancaſſan. Hunc uide ſuo loco: quis poſteritas ipſius ſpaciũ habere nequiuit. igitur ad Trapezuntios reges eũ eiecimus, cum filiã eius regis duxerit uxorem.

MENDESIAS, à Baiazita deuictus.

AMARLES. Hic in Ianuis agens, contra fratrem, Turcam inſtiget.

X.
ISABELLA F.
PHILIPPVS Imperator.
AMALRICVS rex Hierosolymorum.

MARIA F.
IOANNES Br
Iymorum. H
therus Athenar
tero filio Robe
qui à Cardan
CC

XV

ANDRONICVS.

IIII.
MICHAEL Imperator.
MLX.
MARIA Alana. Zon. 227.

CONSTANTINVS Porphyrogenitus, relegatus à Nicephoro Potoniate.
ANNA Comnena. Zon. 218. 232.

FLANDRI

V.
CONSTANTINVS
Porphyrogenitus in monasterium ab Alexio Comneno detrusus. Imp. MLXXIII. Zon. 231.
HELENA Roberti regis Siciliæ filia, uxor. Huic in Imperio successit Nicephorus Potoniates.

VI.
ZOE F.

PHILIPPVS Hannonius.

XIII.
I
ALDVVINVS
Imp. MCC.
MARIA Campana.
Nicet. 273.

XV.
II.
HENRICVS Imp. MCCII.
Nic. 715. Greg. 40.

XVI.
III.
IOLE F.
PETRVS Antisiodorensis Imper.
MCCXIII. Greg. 40.

ROBE
N. Byzantina.

BALD
MARTHA

N.

BVLGAR

QVI OLIM MYSI

FERIORIS

POPVL

EEMAN princeps inquietus. hic Epiro, Macedoniæ, Dalmatiæ, & utriq; Mysiæ dominabatur. Nic. 80, 263. Barletius de expug. Scodr. lib. 1.

STEPHA
princeps, fi
SVDOSIA Im
tur: quo am
niu m mort
cum filio m
gn

MELEC
ad Michael
tulit, à patr
a

AZATIN
nus, fiue
truo ecc
peratorem
xolog

N. FILIA.
IACVPPVS Amasiæ & Ancyræ à socero præficitur, Cappadociam quoq; regit.

CLISTAZANES, qui alijs SENZADOLVS Tyrensis (ita eum nominat) Iconio præfectus. Hic multa bella cũ Manuele & Conrado Impp. gessit.

SVLEYMAN.

N. FILIA.
BADVHES gener, Cæsaream & Sebastiam hic adipt pro sua dote.

MASVTVS. Hic cum Ioanne Imp. pacem iniit, qua repudiata ex Troino Mahumeto confœderatus, multa in Romanos mouet. Nicet. 10. & iode.

CVTLVNVS, qui alijs Czuleoman, siue Soleyman. hic Czar Persica lingua appellatur. Niceæ præfuit. Tyr. lib. 1.

N. FILIA.
IOANNES Comnenus apostata.

COPPATINVS. Hic Aminso & Doceæ imperabat.

MASVTVS,
Amasiæ & Pooto præerat.

CAICHOSROES,
qui etiam Xarraco, Tarraco, & Syraconus, uir bellicosus de quo apud Tyrẽsem lib. 18. & deinde permulta.

N. FILIA.

NEGMEDINVS, qui melius Regmedinus & Ruccatinus. hic maritimis urbib potiebatur. Nic. 2. 8. Damascen deinde regis procurator. Tyr. lib. 18. & inde.

SALADINVS, toto orbe hic ootissimus, sui temporis ab omnibus authorib. celebratissimus Princeps, qui nouẽ liberos cùm reliquisset, præter istos duos, superstites non habuit, reliqui omnes à Saphadino fratre trucidati.

SAPHADINVS. Hic omniũ tyrannorũ immanissimus, Saladini fratris progenitẽ omnem quærebat extinguere: eaotumq; bellũ inter Turcas excitauit, ut omnes partes mundi factionibus implerent, regnum propè amitterẽr totum, cùm Tartaros in se concitassent, qui per totam Asiam & Europam omnia uastabant. XV hic habuit filios, quorum ad institutum ostrum istos tres ominasse sat est.

CORR
De hoc t
eos multa
tos

IATHA
Athalitæ h
occ

ÆDIN
Ex septẽ
pter quo
thebellu

XII.
GIZID Molebe fine Mauli Lebe. hic tyrannidē arripit DCCXXV. & bellū ciuile aliquot annis gessit cū Haumare, quo mortuo ad regnum peruadit. deiecto eodem, iterum recepit,

XIII.
EVELID. Hic sumptuosus in ædificijs fuit, Cæsaream Cappadociæ cepit, Niceā frustrā tētat, cum Turcis bellū gerit DCCXXIX.

XV.
MAVIAS huc uiuente patre Paphlagoniam & Romaniā deprædatur. Marius etiam uocatur, &c. DCCXXXI regnū suscipit, ciuile bellum exercuit. Hiscen & et⁹ liberos omnes interfecit parricida. Iutus posteri omnes in Hispanias aufugerunt.

IX.
MELECH. Hic etiam — ZVLCIMIN. — X.
r Habdal Malic, siue Me- Constantinopolim obsidet, & Inscum Imperatore Iustinia sulas Ægei maris diripit, Cilicis
m facit. Hic Armeniam to & Pergamum capit.
Sclua Patricio recipit, Ce-
en in Perfia occupat, & La
zicam.

XI.
HAMAR. Hic ab obsidione Regiæ urbis per Bulgaros auertitur, qui magna cæde Sarracenos prostrauerant. DCCXXXII. Naues omnes præter decem quę urbem obsederāt, tempestate perierunt.

XIIII.
HYZES. Hic emit Imperiū ab — ABDALLAS. Hic unus omnium, quām antecessorū nullus Abimelech patre Gizid, auo suo. alius, magis in Christianos fuit.
DCCXXVII DCCCXVII

II.
CONSTANTINVS Imperator. MXL.
EVDOCIA Dalassena Constantini Patricij filia. Zon 198.
Hūc sequutus est Romanus Drogenes in Imperio.
III.

AMET. — IAPHAR. hic etiam Iobar dicitur.

XVI.
HABDALLAS, qui & Abubalas. DCCXCIII. Hic Siciliam inuasit, Magmedis ędificatur. De hoc & eius progenie, cum de regibus Siciliæ trademus in stirpe Augustali.

XIX.
MADY.
Hic Arabibus imperat, qui iam à Persianis diuisi erant.

XX.
MOYSES.
Huic pax fuit cum Christianis.

XVII.
MAHMET Abubalas. DCCXCVII. Hic persuasionis suæ causa magnas habuit contentiones inter Sarracenos. qui uerò inter reges Ægyptios postea regnarunt, Calyphi uocati sunt, & more ueterum Francorū regum nihil egerunt, habentes Soldanos, quemadmodum illi Maiores domos, siue Palatinos, per quos omnia gerebant.

IMBRAHEL. Hic Persidis Chorasmus, Medis & aliis gentibus imperat. DCCCXXXVII. præfuit autem annis L. — MAHMET Chorasmiorū rex. DCCCXC. In hoc, qui fermè 70. annis regnasse dicitur, Sarracenorum imperiū in Persida desijt, à Turcis occupatum.

XXI.
AARON.
Hic etiam sæuijt in Christianos.

ANGROLIPIX, qui etiam Mucaletus ab Muhameto contra Sarracenos Babylonios & Ægyptios, In auxilium ex Scythia uocatus, Turcus à moribus ferocioribus dictus. à Rege detectus, grauatus ip cū suis, & oppressus: tandem Malimetum & ipsos Sarracenos in Persia omnes uicit et trucidauit, Imperiū arripiens. exemplum posteris relinquens, quomodo diffidētes Græcos, Hungaros & cæteras natiōes, auxilio & supplemēto subdolo eneruarēt. Hic cum suis amē Caucaso proximiores regiones inhabitauit erupit tandem circa annum 960.

TVRCÆ.

II.

AOMAR Damaſcũ, Syriã & Antiochiã hic occupat. Tandẽ Perſiæ partẽ cũ deuiciſſet, à quodã Perſa Margarita nomine occiſus eſt.

III.

ODMEN, qui & Hodmen uel Hoamen. hic Georgium Prætorẽ Africæ inuadit. & Africam ſubiugat, Arabiæ bellũ infert. Hic conſpiratione à ſuis trucidatus, triduo inſepultus iacuit.

VII.

ABDALLA. — Cum Maruan hic de regno contendit. DCLXVI.

MAHMED.

HIZKEN. — A

V.

MVHAVIAS. — Huic bellum ciuile fuit cum Hali circa annum Domini DCLIX. tandem mortuo Hali dominium arripit.

VI.

GIZIDZVBIR. — Hic adhuc patre regnante Amorium Phrygiæ capit, patre autem mortuo imperat, DCLXXXV.

VIII.

AMER. — Hic & Maruan dicitur.

HADIE — uocatur lec, qui o no pace tam à S raſunte

IIII.

HALI. — Hic ſtatim poſt ſuſceptũ regnum, à ſuis oppugnatur. Sed annis 5. regnauit. Guilhel. Tyrenſ. lib. 19.

HYZERETH. — H A A B. — M

AXANES
Diogenem bell
& humanius
neceſſari
Zon.
Hic à Tyren
uoca

ATAPACVS,
ad Meandrum cum Romanis fortiter pugnans occubuit.

MASVTVS, qui & Mahmet, Cæsaricosis.

SITZSCHANES, qui & Scytha Cosanes. Pachy. 268.

CALCVS. Pachymerius. Greg. ... uxor.

CHASAN, Orien... tharũ dux quo mor... omnis Byzantini ... sta est. Pachy...

ASTRATIVS Melecho. hic suppli... confodu...

TELEPVGAS. hic Selduc ab aliis dicitur, ubi Telec, ibi Selec uel Selek ubi Begus, Beius, ibi Pugas posiũ. hic à Gregora & Tyrensi multum celebratur, ac ex Scythia eos processisse dicũt, ad quos pater antea transierat.

AMER, siue Amu... ducibus Aladini, su... rus, qui à Melechor... occiditur. Pachym...

SVLEYMAN.
De isto Soleymaono habet plura Tyren. lib. 10. & inde.

DVCATH.
Damasco hic præficitur, et continuum bellum cum Ægyptis gessit. Tyren. lib. 4 & inde.

DOLDEQVIN, qui & Bolde quinus, uir perfidus in cum Arabis fœdus iniens, Christianos in Syria affligit. Tyr. lib. 11. & inde.

MEIEREDIN.
Hic Damascũ obsidetur à Christianis, sed frustra. MCXLVII.

CARMANI

HEHEBETH, Mussulæ dominus.

HEZEDIN, qui & Azarinus. Hic ad Scythas aufugerat, Saphadini tyrannidem ut euaderet, filium quoq; eiusdem nominis secum abduxerat, sed nepotes hinc inde apud Græcos educati, militiæ incognitæ operam dabant, & inter Turcopulos censebantur, quos nos Einspennig & leuis armaturæ equites nominamus. Gregor. Tyrensis. Hic a patruele Melechsala hæres instituitur.

AZATIN...

HALADINVS M... cas eo tẽpore qui T... sabantur, dux fuit ... tissimus: emus milit... tur, quicunq; à fact... laudem uenabatur.

SANGVINVS, uerè uir sanguinum de hoc, Tyrensis plura: fuit eorum in Christianos æquèae suos tyrãnus sanguinarius. Tyr. lib. 14 & inde.

SOLDANI ÆGYPTII, QVI MAMELVCHI.

TVRQVEMEN... nullo certo seruit reg... nes serui & tyranni, ... modo temporum ha... à nobis ponuntur, n... rum fuerpe. Cumano... diebus regna...

ORANDINVS.
Hic à Tyrensi multum prædicatur lib. 16. & inde.
N. Amardi F. Moritur hic, MCLXXIII.

MELECSALA puer impubes per Saladinum regno Damasceno priuatur. Alapia retenta quam Azarino legat. Tyrensis lib. 19 & inde. Hic Ludouicũ Regem Franciæ ad Damiatam captiuauerat.

CATHOS, Cu... les. hic Turquet... rangidem ...

ASSANGVR. Seruus hic adoptatus, Azanes Alepũ eripuit, quam eo mortuo Rodeam filius possidet.

BALAC. Hic ad Euphratem dominatus, cum Balduino II. Hierosolymitarũ rege fœpius congressus, ipsum Regem cum multis aliis principibus licet & cepit, circa MCXX. Tyr. lib. 12.

intalium Scy-
neuo uoꝫ ſpes
mperij extin-
ymenius.

CERASVS. Is cum patre & fi
lijs inter principes nominatur,
propter quos Temires bellum
gerit cum Baiazithe. Vocatus e-
tiam Cairalux.

SCENDERIS. Homo impu-
rus, Armeniæ intra Euphratē im
perans, ab uxore occiditur. alias
nullis Imp. poſtponendus. Lau-
nic. lib. 2.

—ISMAHEL, à Mahmete omni
Imperio hic exuitur, Philippopo
li, pro Ponti & Caſtmonæ regno
ab hoſte recepto. Laonic. lib. 8.

3
ex à tyranno
ur.

SARCHANES. Et hic inter
Principes Aladini nominatur cū
filio.

METINES,
à Baiazithe proſligatur.

TABREZES, à nepote Temi
ne hic regno exutus.

PÆAMPVRES,
cum nepotibus Temires bellum
gerens, utta & regno ſpoliatur.

N. FILIVS.
Hic à Cariaſuphe extinguitur.

KARAMBEG uir prudens &
fortis, qui melius Abrahimbe-
gus, quem Laonicus Priamū ap-
pellat. Hic Baiazithi & filijs in
multis prælijs adfuit.

haurius, unus ex
uir bello præcla
ib⁹ inhumaniter
ymenius 269.

HALI.
hic patrijs mortem ulciſcitur, &
Melechum in prælio occidit.

CHRATATINES, omoino
ſenex & prudentiæ ple-
nus. Laonic. lib. 3.

HALIES.
Dux illuſtris tēpore Baiazithis.

CHALELES.
Is in Europam ſecundò trajēit.
Laonicus.

CARAMANVS Abderius.
hunc primò in Ianuis militamē
benè tractauit Turca, ſed à Bua
zite poſtea (ut Schiltbergius re-
ferit) captus & uberuncatus fuit.
Schiltpergerus et filios tribuit,
ſed non nominat.

CHATITES, homo potentiſ-
ſimus, quo in Ianuis nō fuit pru-
dentior, occiſus à Mehmete.
Laonic. lib. 7.

TINES.

MELECVS, ad Heracleam
Ponti hic dominiū oactus, cum
Imperatore Græco amicitiā con-
trahit. Sangarius fl. urrig terminus conſtitutus.

CARAMANVS Haliſurius.
hic à Baiazite tributum dare cu
ctus, mercenario imperat. Lao-
nic lib. 6.

TVRGEYTES,
amicus Turcarū. Laonic. lib. 8.

CARAMANVS.
hic à Mehmeto expulſus eſt, &
cum tota progenie deletus, cum
à Baiazite reſtitutus eſſet. Lao-
nic. lib. 5.

NOGA uir abſq; delictis.
IRENE. Michaelis Imp. F. nothi.
A ſocero eōtra Theſſalum hic in
auxilium uocatur. Greg. 66. Pa-
chymerus 264.

TZACHAS. Is dum Bulgariā
inuadit, ſtrangulatur. Pachyme-
rus 286.

N. FILIA.
Baiazithes.

TEMIRII

ANGALIS,
uir Maſſagetes prius
tus & pauper.

TEMYRES, qui & Demyrli,
Tamberlanes, Themyr Cutilu,
inſignis latro, flagellū orbis, de
quo Laonicus. Schiltpergius, qui
ſub eo militauit. Petrus Perondi
nus, omoe⁹ aphiſturiographi mul
ta. Sammarchandæ regnum apud
Parthos inſtituit.

ſ. hic apud Tur
Tartari graſ-
omnium lauda
lutiā ſequeban-
ſtis illuſtribus
ur. Laonic.

NIVS. Iam
regū, quia om-
nt, adeo cautū
habita ratione
r, non familia-
nus hic paucis
gnauit.

MELEC ELZI.
Hic Trypolim expugnauit M.
CCLXXXIX.

MELEC THASERAPH.
hic factus Soldanus Ptolemaī-
da cepit, anno MCCXCI
Corius.

MELEC NESAR,
Frater Thaſeraph. hunc Caſanus
Tartarus debellauit.

—MELEC CHADEL & Gul
boga tyrannus. Hayton. Hacte-
nus Cumani.

MELEC DAER, qui & Ben
docar. Hoc tyranno res Solda-
norum maximè accrenit. Hay-
thon. MCCLXVIII.

MELEC SAYT. Filios Ben-
docar, ipſe citò à regno deiectus
occubuit MCCLXXVIII.
Corius.

MELEC LACHIM,
Melech Ceſer dictus, qui in lu-
do ſcachorum occiditur.

—PEPERIS.
Ex Circaſijs, qui poſtea Mamalu
chi dicti ſunt, primus. Ioannes
Leo de Ægypto libro Africæ 8.

,deo, Melec Me-
enio occiſo ty-
rripuit.

III.

CZVLEYMAN, ſiue Soleymā
MCCCXXVI. Cum Cantacuzeno Imp pace intra poſtquā
in Europam traiecerat, Trybal-
lis bellum infert. Cherſoneſi ur-
bes ſubigit. Hadrianopolim, quę
Oreſtias ueteribus & Philippo-
polim, Peridinetiſq; expugnat, re
gni anno I. Laonic. lib. 1.

—FILIVS.
Is ſepultus in Cherſoneſi Iſtmo,
quapropter moriens pater, eō
quoque ſepeliri uoluit. Laonicus
lib. 1.

DAAN, qui & Damus & Tamus. Regno Dacorum hic præfuit, sed à fratre ocrisus, parricidâ successorem habuit. Laonic. lib. 2. Hunc Turcis deditium vocat Bonfinius lib. 3. Decad. 3.

PETRVS. Hic natu minor, liberalia indolis, Hungarorũ & subditorum fauore fratri præfertur. Polonos magna clade afficit. Hic in interregno ab Vngaria defecit, & de Moldauia iuramentum præstat Polonis.

STEPHANVS. Hic Valachiã sortitur, unde eorũ stemma progreditur, quod ad nostra tempora per successiones certas continuatum est.

STEPHANVS. Hic ad Cazimirum maior natu, regno exutus, in Poloniam migrauit.

ALEXANDER. Hic à Suitrigello captus Wadislai regis Polonorum ope liberatus in regis uerba iurat. Crámer. lib. 16.

ROMANVS. Idem cum fratre se Polonis addicit.

HELIAS è Siradiana custodia elapsus, bello Occidentalem Valachiã eatorquet fratri, ducta uxore filia Ioannis Magni Moscouiæ domini.
MARILIA.

ANDREAS.

ALEXAN
Veneno necatus

N. FILIA.
MAHMETIS Bassa, Europæ dux. ♂

HALIES.

N. FILIA.
ZOGANVS Peloponnesо præfectus.

ABVBACHIR. Quadrienniũ totũ sub hoc militauit Schiltpergerus. Viribus hic fuit robustissimis ad miraculum usq. fratrem imperata recusantẽ, coegit.

MIRAMSCHLAH. Hic ultro omnino bellicoso militauit Schiltpergero: sed à Iosepho quodam debellatus cùm antea Mendesiam capiũ obtrũcass. t, talionẽ passus est.

SACHRVCHVS. Huic militauit Schiltpergerus, & Scharochum illum nocẽs, uir pacificus, ut ait Laonicus. Filium habuisse Schiltperger refert, quẽ anus Samarchandæ præfecerat. Laonic. lib. 3.

MANSVR. Fraterno bello hic succubuit.

ABDVLATRIPHES.
Et hic à fratre Vlies bello impetitur, expulsus est à regno.

PAIANGVRES minimus natu, fratres post Sachruchũ debellat, filius discordiæ exemplum relinquens. in Taurisio huncregnasse, tradit Schiltpergerus.

VLIES Hyrcanorum & Caduſiorum princeps, fratrem regno exuit.

TZOCHIIS. Occupato Assyriæ regno, in Tabreza hic regnũ constituit, fratrem omni ditione exuit.

PAIANGVRES.
A fratre hic occiditur.

N. FILIA.
CARIARVPHES, Babylóniæ Assyriæ, quæ Baldac & Pogdatis dicitur, dominus, cùm antè Cappadociæ præesset. Laonic. lib. 2. 3.

TZANIZAS Samachiæ rex, cùm regno potitus esset Temirio, quo illius filij & nep. ob ciuile bellum eaciderant, tandẽ Chasani Longo, qui Perfidẽ omnem occuparat, cessit.

MELECH CHELLA. Hic Cyprum innasit, regem cepit & insulam deuastauit miserè. M. CCCC. uel circà, regnum inuadens.

MELCHASNA
ces, uel Iacobus ne
pri, horrendum fac
rauit. MCCC
Æneas Syluius

—HESEN. Leo. —TAYLON. Leo. —IAZBECH. Leo.

ALEM
Castmon

STEPHANVS cũ fratre diu pugnãs, ad regnum per Turcam euectus, tandem auarè regnans interemitur.

D E R. ALEXES. hic iam senex contra Petrum, à Bonaris prioceps factus, ab ijsdem etiam truncatur.

TOMVMBEIVS. Hic eo anno quo incœpit regnare, periit, à Selymo suspectus. M D X VII.

GAZELLES, proditor, Ægypto præfectus, tyraonidem affectat. Anno M. D. X X. occiditur.

ACBARDINVS tyrannus. Vide Petrum Martyrem.

CAYTBEYVS. Sunt qui scribunt, usque ad hunc Caytbeyum, qui anno Christi MCCCCLXV. regnum ionit, Soldanos à Melec Sala fuisse C X X X. ita ut in C C X C. on oquoque ferè triennio n oous princeps inaugurandus fuerit. Fides sit apud ipsos. ego quos Soldanos apud authores ioueni, posui.

DVLTESSE uxor. Vide Ioulum in Elogijs, & alijs.

CAMSOVS, Campsonius, tyrannus. Vide Martyrem & Ioulum.

CAMPSOVS Gaurus. M.D. VII. regnat annis X.

MAHMETH. hic à Campsonio, fraude, noo amore cõtra patris uoluntatem intrusus. M. CCCCXCIX.

CAMPSOVS Circassius. Hic ad regnũ sublimatur M D I L. regnat menses uiginti à Gazelle & Caierbeyo proditus, in cãpis Calderanis uincitur, & occiditur à Selymo Turca. M.D.X V I I.

ZAMBELLATVS. Hic rex die 9. captiuatur, strangulatur 3. mense, et Tomumbeius proditor 7 tantum dies coronam gerit. hic in quinquoolo, 5 tyranni consumuntur.

E 3

De hoc noſtro labore, amice Lector, hoc ſentias uelim, fuiſſe tres, eas
pulcre. Amor in primis patriæ, qui omnibus innatus eſt, quem illi po
opinionum, diſiunctione animorum fædata, oppugnataq; undiq; interno
multa negocia lubens me ad eam lectionem confero, unde certæ ma
teſt: idq; omnes, maximè eos quorum intereſt, libenter facere & ſedulò, exiſtim
luerint) quod poſt Romanum mirum in modum floruit, tam diu, quàm in orb
poſuit, & concordia animorū res adminiſtrauit. At quamprimùm perenni ac u
tunarum & luxus momentaneam illam uoluptatem huic prætulit, rebus ſuis o
ras quoq;, emerſere tyrannides: ocium Regum fœdū, in pace inſidioſi cōſultores
um. Ea uerò quæ ad nos, ab eis peruenit, in diuina & humana philoſophia, cōſ
uix abſque periculo legi ſcriptum eorum poſterius aliquod poſſet. Scaturiginem a
tur, authores iſti, quorum principes in tabulas redegimus, exactè oſtendunt. E
da, quæ omnino ſequenda perdocent, quæ nam (rogo) hac lectione magu nos inſ
inclinatione illius Imperij legere incipias? Nam feliciorū temporū imaginatio, a
circa DCCC. Chriſti annum, cum iam Romanum fermè deletum, hoc noſtri
rò horum authorum ſcripta uerbis tument, ac (ut Græcis ſemper mos fuit) di
moriam diſtrahunt: ac ipſe LAONICVS, quem ſummum hiſtoriographum
legentis diuellit: proximam cauſſam putes, quòd hac diſtinctione horum ſcripta
ta diligentia, qua fide præſtiterim, tuo defero iudicio: nihil mihi ſumo, præ
tijs quæ à toto in partes ſuas reſoluuntur aptiſſimum, longitudinis & latitudi
miliæ uniuſcuiuſque de qua hic agitur, origines ponantur. Ut antequam hinc in
ciet & illud uel ſaltem ad hoc, ut certa ſeries gentilitatum, quæ aliàs apud au
non infima mei inſtituti fuit ratio, ea habetur. Quòd ſiue Dei Opt. Max. i
onem, aut fatum aut uiciſſitudinem rerum intueri uelimus, oculis ſtatim noſtri
Germaniæ noſtræ multò grauiſſima imminere ſentitur. Hi uerò authores cum
origimbus, quàm uarijs artibus ad tantum faſtigium aſcenderint Turcæ: non
cere, quo perſpicere poſſis, quem ſuo dominio, qua ratione, quo tempore ſpoliarin
res, impietatis, diſſidiorū, & imprudentiæ hanc mulctā fuiſſe leges: ac à peccatu
ſces. Quòd ſi uel uitæ meæ exemplo id tibi præſcribere magis conarer, quàm iſtis
Opt. Max. optare, ſummum: ita, ſi correctionis proprie, proximo tu imaginē,
gatos adiuuet: erit quoque AMOR ille MVNDI MAXIMI
uinitate deſtinatum uidetur, ut pientiſſ. Princeps, cum pijs
feliciorum temporum nobis

TABELLA, IN QVA PER LO

huius Operis, familiarum initia, ration

Longitudo		Latitudo	Longitudo		Latitudo	Longitudo	
13	Acarnani	21	12	Bulgari	46	13	Epirot
13	Ætoli	21	13	Cantacuzeni	7	6	Flandr
19	Achaij	13	12	Caramani	59	21	Golem
21	Albani	46	20	Cataluſij	15	20	Hiero
11	Angeli	28	20	Catanes	15	14	Laſcar
11	Antiocheni	36	19	Centeriones	13	2	Mahm
23	Arianitæ	29	9	Comneni	11	12	Maria
16	Aſanes	22	19	Daci	51	17	Maſſa
10	Aſpietes	28	10	Diplobataziij	2	19	Mold
20	Athenienſes	4	21	Ducaigni	6	17	Mont
20	Boſni	44	2	Ducæ	27	23	Mutia

q̃ non uulgares causas, quæ ad subeundum illum uiribus penè nostris imparem, nos im
post Deum & parentes omnes debemus. Huius tristissima imago, concertationibus
o & externo hoste, cuius uel stertentis somnum non interrumperet? Quapropter inter
alorum indicationes, consultationes remediorum, & fidelissima medela hauriri po-
no. Fuit Græcorum Imperium (licet Romani ipsi siue Romæi dici & haberi uo-
rthodoxa Christiana persuasionis doctrina perseuerauit, quàm diu honestum ui.
uera illa felicitate & beatitudine, quæ in timore Omnipotentis posita, neglecta, for
omnibus, necnon dictu quoque, numen diuinum abesse sensit. Diurnæ, imò in ho-
es, in bello molles & effœminati imperatores, populi pertinacia, nequitia & odi-
stans, certa & exquisita, omnis hæresi & barbarie contaminata fuit, adeò ut
autem tantorum malorum, quo diffluere hoc nostrum & inundari seculum uide-
os igitur maiori attentione perlegendos duxi. nam si euentus rerum ea quæ imitan
nstruet? quæ mali causas, quæ remedium præsentius nobis tradet? uidelicet si ab
alamitatem insequentium nonnihil eleuat. Incidit autem inclinatio Græci Imperij
n uerò ERANCICVM siue Germanicum efflorescere incæpisset. Quoniam ue-
digressionibus uarijs diuaricantur, ostentationeq̃ quadam scientiarum lectoris me-
dico, mare quoddam historiarum scripsisse, breuitate ac densitate sua animum
unire uolui, & in compendium quoddam redigere. Id autem quàm attentè, quan-
er laborem. Mutuaui certè ab Geographis compendium mirum, omnibus scien-
dinis huius Tabulæ, per numeros distinctionem, atque Indicem: in quem locum, fa
inde in tabula disquiras initia, ad finem primo momento per numeros ducaris. Fa-
authores magno errore sepius confunduntur, certior appareat. Postremò, quæ certè
imperscrutabilem sapientiæ profunditatem, siue ab initijs mundi eius prædestinati-
tris obijcitur Turcarum illa Monarchia, quæ orbi toto cùm grauius incumbat, tum
n tradant, præsertim LAONICVS, qui in eo totus est, ut doceat, quàm tenuiss.
solum iucundũ fore putaui, sed & lectioni conducibile, ceu filo quodam te eò du-
rint. Quæ uerò propter angustiam locorũ non omnia huc adsignaui, apud ipsos autho
us alienis instituũ tuũ, consultationes & facta corrigere, adq̃ meliora transferre di-
a qualicunq̃ opella, melius esset fateor: ac certè inter ea quæ possim & debeã à Deo
, alter sequenti exhibuerit elimatiorem, non deerit qui ex alto & digito forti castì
IANVS Austrius, BOIOHETMIAE Rex inclytus, cui hoc ab ipsa Di-
ijs, impiorum uires prosternat, ab infamia patriam uindicet, &
initium faciat. Amen.

ONGITVDINES ET LATITVDINES

one marginalium numerorum inuentendæ.

	Latitudo		Longitudo		Latitudo		Longitudo		Latitudo
otæ	21		20	Mysq̃ superiores.	44		21	Topiæ	12
dri	27		12	Mysij interiores.	46		21	Tophij	12
emi	6		14	Palæologi	29		17	Temirij	51
osolymitani	15		17	Parthi	51		16	Tryballi	38
ari	27		18	Persæ	9		9	Turcæ	46
meraní	39		14	Pontici	13		19	Valachi	51
naluki	36		21	Rascij	42		10	Vatazes	2
agetæ	51		2	Sarraceni	39		18	Vssancassani	9
dani	51		12	Soldani Ægyptij	63		19	Zachariæ	13
tferratenses	28		19	Sophi	10				
achij	29		21	Toccij	12			Finis.	

F

5 6 7 8 9

OTHOMANNI.

RODOAM. Hic Alapiæ præfidebat, quæ & Chalepum, olim Berthoa. Tyr. Nic. & alij. Huic cũ Antiocheno principe multũ negotij fuit.

CHASI, qui & Czychus unde Oguzius factus est ab imperito amanuensi, hic MCXIX. cum Boldequino Damasceno, Debei Arabo, ad Cerepum, siue Campum sanguinũ, Christianos profligauit, Rogerio principe cæso: tandem à rege uictus & fugatus fuit sequenti anno. Hic Othomanidarũ primus ponitur à Laonico lib. 1. Vermis dicitur inquietus, manu Domini tactus apoplexia moritur.

BORSEQVIN, in armis uir experiẽtissimus, MCXXV. infeliciter cum Christianis pugnat, à suis tandem trucidatus est. Tyr. lib. 13.

CZYCHVS filius Chasi, qui Duzalpes, à Laonico, errore amanuensis. nam syllabam Czych, in Duz, & Beg in Pes detorsit: cùm scribendum esset Czychbeius.

ORTHOGV
gutha uilla cum
cipibus, post Al
conspirationem
nes, & de regni
dundis pactum
nic.

10 11 12 13 14

Contra patrē hic insurgit, & bellum ciuile mouet, oculis tandem eruta acquiescit.

...ILES. Hic in So-
...a alys septē prio-
...hodiñ morruum
...mpit contra om-
...s acquisita diui-
...quoddam. Lao-
...lib. 1.

I

OTHOMANES. Hic primus Bithyniam inuasit, Prusam fame edomuit, quæ hodie Bursa dicta, & toti illi regioni nomen dedit. Greg. 174. Turcarum primus regnum in Asia adeptus circa annum Domini MCCCII. præfuit annis XXVI.

N. FILIVS. Dum hic cum altero fratre de regno cõtendit, Orchanes innior ad Olympum Mysiæ urbem expugnat, & imperiũ arripit.

II.

ORCHANES ad Philocrenem, cùm Andronicus Imper. abisto profligatur, sed Turcæ à Martino Zachariæ fusi, ad tributa dare coacti fuere, regnum adeptus est, MCCCXXVIII imperauit annis XXII.

N. Filia Caramanni Halisurij.

N. Ioãnis, qui & Theodorus Cantacuzeni Imp. F. uxor II.

Nicæam hic expugnauit, & Nicomediam, Thraciam ad Mysiam usque diripuit. à Tartaris occiditur. Gregor. 197. Laonic. lib. 1.

N. Filius. Fratrem hic confecit, à suis desertus, à iuniore fratre occiditur.

IIII.

AMVRATHES M. CCC. XXVII.

N. Susmani regis Odrisiorum F. Hadrianopolim hic in Turcarum regiam erigit in Europa. Pherras cœpit. Cum Tryballo socero & Græco Imp. Ioanne pacem facit, Illyrici duces domuit, Dragasen & Pogdanum. Thessalonicam quæ Thetma, occupat Cralem & fratrem occidit, Eleazarum Seruium inuadit, tandē in Casouio cãpo à Tryballo occiditur. postquam regnasset annis XXII.

N. FILIA.

V.

BAIAZITH Lçlapa MCCCL.

N. Eleazari Seruq F. In initia regnij socerum enecauit, in Macedonia Scopiam coloniam duxit, quæ Bazar Sophia dicitur. Philadelphiam expugnat. Alexandro regi Armeniæ Artsingam extorquet, & Lamacham. Ædinem, Sarcanum, Mendesiam, Tecoem, Metinem, socios parentum expellit. Cappadociã Phrygiam subigit, Thessaliam inuadit, Delphos cæpit: Patras, Zetinim edomat: Dacos bello petit: Selimbriam, quæ nũc Seliurea, occupat. Byzantiũ nequicquam obsidet. Colonias Philippopolim ducit. itidē Thessaliam totam Melitenem, ad Euphratem. tandem à Temire profligatus & captus moritur, postquam regnasset annis XXV.

TAVTIS. Hic apud Pannones uitam degit Christianus effectus, in pugna Varnẽsi occubuit.

VI.

IESVS, qui & Iosue. M. CCC. LXXV. hic quarto anno regni à fratre Musulmano in Cappadocia trucidatur.

VII.

MVSVLMAN. M. CCC. LXXIX.

N. Filia Theodori præfecti. Thessaliæ Iohannis imp. Neptis. Græcorũ ope adiutus, regnũ adeptus est: uir omnino ebrius, qui Græcis post Thessalonicam & Zetunium restitutam, à fratre regno pulsus, toram quam in Europa habebant ditionem restituere parabat: sed trucidatus antea, id perficere nequiuit, postquàm regnasset annis sex. Ia enũ Calepinus à nonnullis dicitur, & Cyri Celebi.

ORCHANES Palapano tutori hic commissus, à Græcia, ut regnum Turrarum sibi pararet, adhuc puer iostinctus fuit. à Turca autem proditũ, Moses illum necauit, in loco qui dicitur Gazarus.

ORTHOBVLES, Sebastiæ, quam pater occuparat, hic præfectus, egregius iuuenis, à Temire occupata urbe captus & occisus. Laonic. lib. 3.

CZYCHVS: Mesochaldiam & Trapezuntem hic inuasit. Lauuicus lib. 10.

VIII.

MOSES MCCCLXXXV. Homo iracundus. Dacorum & Tryballorum ope in regnum euectus. eodem occiso fratre, Stephanũ Seruię regem, desertorem ipsius inuasit. cum Græcis infeliciter pugnans, & terra & mari victus fuit. apud Parium regionem, cùm in Asiam traijceret, in Mysorum campis prælio victus, captus & occisus, postquàm regnasset annis XIX. Cum Sigismũdo Hũgariæ rege, apud Nicopolim in campo Columbæ congressus, victor euasit. M. CCC. XCVI.

IX.

MEHMET, M. CCCC. IIII. chordarum artifex, Caramanni, Tryballi & Græcorum ope in regnum euectus, postquàm ad Hemum fratrẽ uita spoliarat. Sinopensem & Venetos in Ionia bello adortus, cum Græcis perpetuũ pacem habuit. Pannones, Dacos infestauit. Mortuus sui regni anno XIIII. Laonic. lib. 4. & alij.

IESVS natu inter filios Baiazitra iunior, ad Græcos Byzantiũ transijt. ibi Christo initiatus, paulò post moritur. Laonic. lib. 5.

HALIS.

X.

MVSTAPHA. hic Græcorũ & Zuaynites Smyrnensia opera ad regnũ euectus. MCCCCXVIII. ad Lopadium lacum deinde pro regno pugnans cum Amurate, Mahmetis filio, uita & regno priuatur, cũ regnasset annos III. non integros.

ORCHANES Palapano tutori hic commissus, à Græcia, ut regnum Turrarum sibi pararet, adhuc puer iostinctus fuit. à Turca autem proditũ, Moses illum necauit, in loco qui dicitur Gazarus.

DAVID. Hic in Vngaria dio exulauit Christianos cum auxilijs Polonicis. post patruelis Amurathis mortem, regnum inuadere studet, sed frustra. Hic error est in nomine. nam Amuratha frater Mustapha, cuius hunc Dauidem quidã filium nominant, puer occisus est, non generato filio.

CZYCHVS: Mesochaldiam & Trapezuntem hic inuasit. Lauuicus lib. 10.

XI.

AMVRATHES. Huic pater Europæ imperium uiuens destinarat. Hic Mustapha deuicto regnum iniit, anno MCCCCXXI. Byzantium frustra obsidet, Mustapham fratrem deuicit & occidit, Thessalonicam expugnat, Ætoliam occupat, Albaniam per Turachanẽ tributariã facit. Pace facta cum Græcis, Caramanũ Abderitẽ & Ismaelem Sinopensem tributarios facit, Synderouiã Seruiæ expugnat, Castriotam, Musacium, & alios Epiri regulos domat, subiugat cum Albania, Transylmaniã ingreditur, Colchoa diripuit, classe eò missa usq; ad Gothoa penetrauit. Genuensium amicus. Dacos ob Draculem, quem restituere cupiebat, bello adoritur. Pannones sæpius inuasit, victi, & uictus aliquando discessit. Athenas, Thebas, Spartam, Corinthũ & Peloponnesi partem magnam suo imperio adiecit. Wladislaum regem Vngariæ ad Varnam uita spoliauit

N. Filia Sphenderes, finis Spondebei. Regnauit annis XXVI.

MVSTAPHAS. huic puero Asiam addixerat pater, qui postea contra fratrem ad regnum uocatus à Græcia, à Saraptare introreprodita uitam perdidit. Laonic. lib. 5.

HALADINVS, Amasiæ præfectus.

N. Turgeytia F. Hic ex equo in uenatione præcipitatus obijt. Laonic. lib. 7.

XXVI.

XII.

MEHMET. M. CD. XLVII. Hic anno II. imperij Constantinopolim expugnauit, Imperio Græcorũ deleto. Peloponnesum, Ægei insulas, Bosniæ regnũ, Epirum, Dalmatiã subegit, Stiriam & Carinthiam uexauit, Caphan & Ciliciam debellauit, Vsancassanũ uicit: Rhodũ oppugnauit, Hydruntẽ cepit. Res ipsius gestæ ut recẽtiores, sic apud Authoras celebres, sed præterea minutim à Leonico conscriptæ nõ & Trapezũtij reges deuicit. Moritur regni anno XXXIIII.

CALAPINVS, qui Callixtus Othomanus. Ia in Germania cessenuit. Christianus duxit uxorẽ Hochfeldianam Austriacam.

ISVPHVS. Leo.

XXVII.

XIIII.

BAIAZITH. M CD. LXXXI. Hic fraternũ bellum ab initio habuit: quo liberatus, Illyrios, Pannones, Valachoa uexauit, Venetoa afflixit, Forum Iulium inoadena, Methonẽ, Coronẽ, Pilum, Naupactum, Crissæum, Dirrhachium, & omnia Latinorum occupauit. tandem frande filij eiectus Imperio, apud Didymotichũ uenenò perijt, anno regni XXXII. De hoc & filijs, Ioannea Antonina Menaninus multa. Filiarum babuisse dicitur octo. de ijs uideat, qui scribit, Peranzius.

ZYZYMVS, qui & Gemes. Io post uarias, cum fratre concertationes Rhodum aufugit, tandem Pontifici datus cum frater quotannis quadraginta millia aureorum Pontifici solueret, ut ia in Vaticano libera custodia observetur: postremò Carolo Galliarũ regi traditur. Pontifex acceptis ducentis millibus aureorũ à fratre, ipsum uenenò confecit. Vnde apud Caietam moritur. Hæc Iouius lib. 2.

MAHMETH, Amasiæ [illegible] uenenò necatus

XXVIII

XV.

SELYM. Postquàm fratres [illegible] nea defierant uiuere [illegible] ten, hic Persas aggressus Calderania campis ni[illegible] ptum, Syriam subiugauit nicum imperium extin[illegible] nis octo regnauit, cum rium uenisset anno M

XIII.

CORCVTH. hic mortuo meto ano suo, in aula [illegible] ram uocãs, absente pa[illegible] fratre Zyzymo bellum ad imperiũ euectus fui[illegible] Ioinde detrusus patris, [illegible] fix præfectus, à fratre Se[illegible] dem peremptus

AHMATH Amasiæ, p[illegible] tem fratris præfici

ALEM SCIA.

SCIEM SCIA. Caramanniæ præfectus.

N.

MOSES, in aliquibus ponitur pro filio Baiazitis.

IANGIR.

MVSTAPHA,
Amasiæ præfectus, in urbe Charatrechmith, ex prima concubinarel iqui omnes ex Rosa illa.

N.

XXIX.

XVI.

SOLYMANNVS.
N. Prima concubina.
ROSA Sultana. MDXX. Syriam hic recepit. Belgradum, fine Tauruũ, Rhodum expugnat, Pannoniam edomat. De hoc principe Iouius multa.

SELIM.
Caramaniam hic sortitus est post mortem fratris Mahometis. Cilicium iam nominant Caramaniã.

HALADIN. & hic cum fratre ab aliquibus filius dicitur Baiazith, sed errore magno.

BAIAZITH,
Sangiachus, siue præses Magnesiæ, quæ Menghesia.

MEHMET.
moritur iuuenis.

MORATH. hunc quidam faciunt filium, cùm sit uepos Baiazitis. Trapezunti fuit præfectus.

CAMENA F.
ROXTAN, Bassa Visier maritus.

ALADIN.

MAHMET.

N. FILIA

Errata duo inter imprimendum festinando commissa.

Imperatores, qui C 2 & 3 Tabulis, numero successiuus designãtur, debebant signari maioribus numeris, cùm tameu tres minoribus signati sint ar numerus, qui est XVIII, debebat esse XIX. sic cæteri quoq, ut semper sequens priori, uno maior sit, usq ad XXVI.

Ductus ille lineæ, qui E 1. ab Axane, ad extremũ chartæ deducitur, deleri debet in compactione. nam Axaues frater Tangrolipicis, patre natus historijam incerto, cui annectendus esset, non legi.